UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK WUPPERTAL
BERGISCHE UNIVERSITÄT WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Q. Horatius Flaccus

Horatius Flaccus, Quintus

Amstelaedami, 1728

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-830

Visual Library

p. a. I. Sartel 76

87000. Eggü

I. C. Ebers.
I. t
1755.

Im J. 1767 ist nach Braunschweig in 2. Oktavbd. wieder abgedruckt.

D 2
245.

AMSTELAEDAMI EX OFFICINA WETSTENIANA.

Q. HORATIUS FLACCUS,

Ex RECENSIONE & cum NOTIS

ATQUE

EMENDATIONIBUS

RICHARDI BENTLEII.

EDITIO TERTIA.

GYMNASIUM IN ELBERFELD

AMSTELAEDAMI,

Apud ROD. & JACOB. WETSTENIOS & GUIL. SMITH.

M. D. CCXXVIII.

AMPLISSIMO ATQUE CONSULTISSIMO VIRO

FERDINANDO VAN COLLEN JUNIORI JC^TO.

COLLEGIO JUDICUM AMSTELÆDAMENSIUM
NUPER PRÆSIDI, ET SOCIETATIS INDIÆ
OCCIDENTALIS GUBERNATORI,

S. P. D.

R. ET J. WETSTENII ET G. SMITH.

ITa profecto est, VIR AMPLISSIME, multum Tibi virtutibusque Tuis eximiis & nos debere fatemur ultro, & civitatem totam non minus quam nos Tibi esse devinctam,

propter

propter ingentia tua merita, noverunt omnes, qui virtutes Tuas eximias noverunt. Qua enim fide, qua constantia, qua sanctitate, rempublicam gesseris, collegio Judicum in hac urbe praepositus, testes sunt omnes, qui alios eo tempore, nomine quocunque apud augustum istud tribunal convenerunt, idque uno ore illi prædicare solent. Præstitisti certè Te tantarum rerum ponderi parem; & quamvis undique ingenti magnorum & variorum negotiorum, ad fortunas aut existimationem aliorum pertinentium, agmine cingereris, atque saepe cupidè instantium sollicitis vocibus aliquid esset dandum, nunquam tamen aut negotiorum multitudine obrui te passus es, aut pro nocentibus deprecantium vocibus à veri & recti tramite devocari. Rectus iste & erectus animus, quibusvis negotiis & rebus summis par, nunquam Te reliquit. Patris hoc sanè habes, VIR AMPLISSIME, quem aevi istius veteris saeculique prioris exemplum omnes probi amant atque mirantur, satis amare aut mirari pro meritis nemo potest, quodque in civibus benevolentiæ summæ testimonium est, nemo non gaudet ex toto isto maximæ civitatis numero civium, fasces istos Consulares, jam dudum ejus præclaris atque radiantibus virtutibus debitos, hoc tempore potissimum esse traditos, quo summa respublica agitur, atque optimus quisque per consilia fortissima pacem quaerit firmam atque stabilem. Quanti animi id fuisse dicemus, quod in Senatu cum ageretur de rebus maximis oratione gravissima senex prudentissimus non tantum suaserit, quod tunc videbatur utilissimum, sed & de facultatibus suis tantum sese daturum promiserit difficili reip. tempore, quantum ne poscere quidem quisquam a cive optimo fuisset ausus. Illo igitur, VIR AMPLISSIME, Patre cum natus sis, atque domestico illius exemplo ad veram virtutem excitatus, haud mirum est, pectus Tuum istis virtutibus esse orna-

ornatum, in quibus sola est atque unica nobilitas. Quamvis enim jure quodam Tuo possis gloriari de generis vera nobilitate, eam tamen non esse sitam in fumosis majorum imaginibus, nec quemquam in gloriam aliorum vixisse, sed virtutem solam verè nobilem facere, rectè & sapienter existimas. Illâ igitur semitâ ad summa quaeque grassaris; quamquam quæ possunt esse majora, quam quæ & jam dudum præstitisti, & adhuc præstas, si in jus suum cuique tribuendo, ut revera est, dicendum sit, totius civitatis esse firmamentum certissimum, atque præsidium bonorum summum? Debent igitur omnes Tuis istis virtutibus atque præstantissimæ menti; nos vero, tam quòd unà cum aliis publicè, quam quòd privatim multis beneficiis Tuis devincti sumus, quum multa nomini Tuo debeamus, istius rei aliquod testimonium publicum exstare voluimus, & propterea HORATIUM, Lyricorum poetarum principem, Tibi nunc inscripsimus. Scilicet quum solvendo non simus, damus tamen id operam, ut debitum nostrum apud omnes sit testatissimum, utque ita saltem nomina videamur bona, qui cum dispungere debitum non possimus, non vereamur tamen illud agnoscere, ne videamur tacendo id velle infitiari. HORATIUM igitur, VIR AMPLISSIME, Tibi mittimus, scriptorem naris emunctæ atque prudentia singulari, emendatum atque illustratum a Richardo Bentleio, critico omnium consensu hoc tempore summo, nostris autem sumptibus hîc denuo luci expositum. Indignus sane Horatius, quem sua ætate Mæcenas atque ipse Augustus summa benevolentia prosecuti sunt, Tuo nomine videri non debet, tum propter incredibilem suavitatem & elegantiam carminum, tum quia ille *quid* sit *utile*, *quid non*, *Planius & melius Chrysippo aut Crantore dicit*. Quamvis ergo eo præceptore non egeas, neque illo auctore Tibi ad vitam instituendam

opus sit, non exigua tamen voluptas ex eo solet percipi, si viri egregii, in quorum numero sane & Tu es, intelligant jam istis temporibus, à nostra ætate atque disciplina adeo remotis, eadem vitia atque easdem virtutes fuisse, neque aliam prudentioribus mentem, atque illi nunc sibi esse sentiunt. Id & Tu, VIR AMPLISSIME, sine dubio per Te agnoscis ipse, nec opus est, ut nos sapientiam Horatianam apud Te valde prædicemus, quoniam illa tantum est summa voluntatis nostræ, ut ne dedigneris auctorem hunc accipere eo animo, quo à nobis Tibi offertur, id est tanquam tesseram atque testem certissimum animorum haud paucis nominibus Virtuti Tuæ devinctorum. Votorum autem hæc est summa, ut Deus ille O. M. Te, Parentem, Fratrem, Liberos, totam denique familiam Tuam, quam diutissimè servet huic reipublicae incolumes. Vale.

NOBILISSIMO & PRAESTANTISSIMO

VIRO

ROBERTO HARLEIO,

BARONI DE WIGMORE,

COMITI OXONII,

ET

COMITI MORTIMERO,

MAGNAE BRITANNIAE

THESAURARIO,

RICHARDUS BENTLEIUS.

QUo Horatius Flaccus, VIR NOBILISSIME, Lyricorum Latinorum olim ſummus, hodie ſolus; cum jam diu apud me non illiberali hoſpitio acceptus eſſet, ac tandem domo emigrare velle videretur; interrogatus Quo tenderet & Cujus in patroni aedes ſe recipere cogitaret; ille enimvero, Se quantumvis humili genere natum Primoribus civitatis olim placuiſſe; *majoreſque nido pennas extendentem*, praeter Polliones, Meſſallas, alios, opibus honoribus ſtudiiſque praecellentes, etiam CILNIUM MAECENATEM (clariſſimum in omne aevum cariſſimumque Nomen) ſic conſuetudine ſua ſibi devinxiſſe, ut *Convic-*

tor

tor ei & *Sodalis* appellari meruerit: Huic hodie si aut similis aut secundus quispiam commonstrari sibi possit, nihil prius se habiturum, quam ut illuc continuo advolet: Se quidem, ut ad domum quondam Palatinam ipsius literis Caesaris accitum sine ejus offensione recusasse, ita nunc ad AUGUSTA Penetralia verecundari accedere: Ceterum *cum magnis vixisse solitum* non posse jam *curata tam bene cute* senioque sibi absterso humiliora sectari; sed, ut his forte temporibus (quamquam o!) Maecenati parem aliquem sperare vix liceat, infra Polliones saltem nolle descendere. Miratus equidem sum tam elegantem tamque paucorum hominum, atque necdum post tot elapsa saecula *quaesitae* olim *meritis superbiae* immemorem. Vultuque ego jam tum optata pollicente, Quin bono animo es, inquam, téque illi ipsi HARLEIO, quem jamdudum voto fingere atque ambire mihi videris, tradam & commendabo; illud prius & mea & publica voce dixisse ausus, Te omnia quae vel in Maecenate tuo tantopere praedicasti, aut paria apud Hunc Nostrum aut potiora reperturum. Nam ut externa illa primum memorem, Genus dico & Imagines; scimus Hunc, pariter atque Illum Tuum, *Equestri* quidem loco ortum, Gente vero in primis splendida ac vetusta; quae & *Atavos* quoque *Reges* primordiis suis attingat; quae a multis retro saeculis saepe domi forisque *magnis legionibus imperitarit*; quae nusquam penitus intermissa per tot aetates claritudine non modo nobilissimas quasque Regionum harum Familias cognatione sibi junxerit; sed & Galliae quoque, parte sedem solumque mutante, HARLAEOS dederit proceres, tam Sagi illic quam Togae muneribus jam inde semper illustres. Ille quidem Tuus, *intra fortunam suam* & in Equestri Ordine subsitisse contentus, majora consequi vel nequiit vel non concupivit: Hunc Nostrum, abnuentem quidem & moras injectantem, cum vota Civium Patriaeque discrimina, tum judicia REGINAE non saeculi modo sui sed omnium aetatum Optimae perpulerunt denique, ut Senatus inferioris Princeps jam tertium lectus ad Celsissimum Ordinem vel serus ascenderet; inque titulos VERORUM *Oxonii* quondam *Comitum* & MORTIMERORUM *Baronum de Wigmore*, quos sibi Consanguineos in stemmate recenset,

non

non alienus adſciſceretur. Neque vero Sanguinis tantum, ſed & Doctrinae cauſſa aequum erat; ut ab Urbe bonis literis Muſiſque conſecrata Ipſe omnium literatorum Decus & Tutela cognomen ſuum duceret. Jam autem quam tu Tuo mirificam ſive Caeſaris ſeu Patrum Populive gratiam jure olim gratulatus es; cum, ut ex periculoſo morbo recens convaluerat, tota cavea & orcheſtra *laetum theatris ter crepuit ſonum:* hunc Suae dicam an Humanae gentis amorem ſi & Noſtro non minorem obtigiſſe dixero; vel illa dies mihi teſtis erit, cum in ipſa Regia concilioque Procerum a ſceleſtiſſimo omnium nec Britannae nationis ſicario cultello percuſſus eſt: irrito quidem vulnere, ſed haud dubie (niſi praeſens Numen avertiſſet) letali ad praecordia futuro. Illa, inquam, dies, quam carus omnibus viveret, certiſſima dedit teſtimonia. Quo enim gemitu, qua hominum trepidatione, cum ſaucius ad penates ſuos lectica delatus eſt, primus ille nuntius accipiebatur? Qui erat civitatis habitus, qui ſingulorum animi; dum in arto diu ſalutis mortiſque confinio (vix Soſpitatore illo RADCLIVIO laetiora promittere auſo) vita Illi dubia traheretur? communi tum in uno capite periculo vel ab aemulis & adverſariis veras voces eliciente. Qui vero Ipſius interea vultus, quam ſui conſimilis? & ad recentem ictum interritus, & ad lentam ancipitemque curationem imperturbatus: tamquam vel *non doleret vulnus*, vel ſaltem ingens doloris pretium ſolatiumque ſecum ferret; cùm Ipſius pectore feliciter eſt interceptum, quod (ut credere par eſt) in ſanctiſſimum REGINAE pectus quandoque deſtinabatur. Ubi primum vero incolumis ad curas publicas redibat; quo Ille occurſu, qua adclamatione, quibus votis ominibuſque, locis omnibus exceptus eſt? Quid notas ea tempeſtate Principis voces, quid Senatus totius gratulationes commemorem? in Annales utique ituras, neque ſic ſubito fortuitoque ſermone nobis delibandas. Porro autem quas tua aetas in CILNIO naturae doctrinaeve dotes veris olim laudibus in caelum ferebat; ſublimem & erectam indolem, ingenium demerendis hominibus natum, vigore ac lenitate mixtiſſimum animum, maximarum curarum ſub altiſſimae quietis ſpecie capacem, diverſiſſima Reip. munia pari omnia

facilitate, felicitateque obeuntem, literarum denique cultum promtamque semper in eruditos munificentiam ; parce tandem, Horati, metuere, ne ex illis, aut siqua illis majora sunt, in HARLEIO quidquam desideres. Quippe & Noster ad summa omnia natura formatus, Patrisque optimi & sapientissimi praeceptis innutritus, jam a teneris ferme unguiculis ea Sui documenta dedit; quibus tum protinus quantus hodie est sperari ac praevideri potuerat. Quis enim vel tui meique loci, quos illa bonae mentis Soror ad labores quosvis subeundos vel invitos quondam impulit, tam assidue acriterque liberalibus studiis dedit operam, quam Ille sponte in re Paterna tam praeclara & opulenta? Quis eorum, quibus id solum & negotio & victui est, tot quot Ille priscorum annalium volumina, tot leges, ritus, foedera, bella gentium pacesque, versavit manu memoriaque tenuit? Neque vero, quod in Tuo olim laudabas, *utriusque* modo *linguae sermones* edidicit; sed Latinis Ille Graecisque literis Hebraicas quoque junxit, raro utique in illa fortuna sanctoque instituto : quo & usque eo provectus est, ut difficilia aliquot Sacri Codicis loca ex Judaicis monumentis egregrie illustraverit ; quae tamen verecundus Sui aestimator in scriniis premit. Jam autem quid tibi ego Ejus indolem consuetudinemque praedicem? Ubi laetior severitas, aut gravitate temperatior comitas? Ubi pectus purius aut humanius ; cui nec aerugo malignitasve inolevit, neque contemtor ille animus commune nimis in tam alto fastigio malum? Quis aut prospera fert moderatius; aut, sicubi casu culpave aliena bene consulta male cesserint, adversa generosius? Quid fidem dicam & taciturnitatem; quid orationem suadendi dissuadendive semper potentem? Quid res pene dissociabiles; tam ad subita & acuta casuum velox ingenium, quam ubi in longinquum consulendum est cautum atque providum; tam probis candideque agentibus nudum atque apertum, quam in versutos & veteratores tectissimum & tutum undique? Unum scire licet ad juvanda Principis onera quasi genitum & factum: qui legum jurisque patrii scientissimus idem & servantissimus, cum Principi imperii Vim, tum Civibus Libertatem publicam felici connubio junctas norit tueri.

Quid

Quid porro quod tot negotia adminiſtrat, otianti pene ſimilis; ſub tanta occupationum mole vultu vitaque tranquillus; & deſperanda aliis agens, ſine ulla oſtentatione agendi. Quid quod remiſſionum horas & intervalla curarum, non Ille alea nec hiſtrionibus ceteriſve voluptatibus vulgi, ſed elegante & erudito otio ſolet diſpungere: teque, Flacce, identidem, nunc *rheda iter faciens*, nunc domi ad ſubciſiva temporum Sibi comitem evocabit. Poſtremo autem, quod pene ego primarium exiſtimo, non tu hodie, ut olim Maecenatianam, in ſterilem domum conceſſeris, & querelis *repudiiſque quotidianis* turbidam; ſed amore caſto concordem, pulchraque prole florentiſſimam: ubi ſpectare tibi & audire dabitur Juventutis noſtrae Principes, Britanniaeque ſpem geminam, EDVARDUM HARLEIUM *Baronem de Wigmore*, GEORGIUMque HAIUM *Vicecomitem de Dupplin*; ingenuarum virtutum ambos, animique & ingenii vel in prima lanugine adultos; Fortunae autem in quam aluntur pluſquam capaces; Illum tanto Parente, Hunc Socero digniſſimum, qui & nunc tam ingenti Ejus imagine minime obſcurantur. Neque vero id te retardet, quod in ea (proh dolor) tempora devénimus, ubi ſciſſa diſſenſionibus odiiſque communitate (per eos maxime qui miniſtros ſe & adjutores Partium venditant) non virtute amplius ac bonis artibus, ſed clamoribus utrimque calumniiſque certatur. Ut enim olim, licet in Bruti quondam caſtris Tribunus, Maecenatis Auguſtique gratiam tenuiſti, nullo ea de cauſſa frigore imminutam: ita nec Noſter ſpeculabitur, utriſne tu ex Partibus an ex neutris nunc adveneris; Ipſe medius omnibuſque aequus, & egregio Publico compeſcens hinc vel inde nimios factioſosque; qui tumultuando adipiſci flagitant, quae quiete & modeſtia jure ſibi deſperent; quive inita inter paucos potentiae ſocietate ceteris omnibus ad honores aditum intercludunt: pernicioſo ambitu (niſi primus Is eat obviam matureque occurrat) vel in ultima gladiorum aliquando erupturo. Sed haec paullo commotius; & meliora ominabimur. Tu vero, ſi Domus tibi, ſi Dominus, ſi Contubernales jam placent, i propere ac pede fauſto, *poſteramque* iſtam & recidivam *laudem* laetus capeſſe. Vix dici poteſt, VIR PRAE-

STANTISSIME, quam his vocibus accenſus gaudioque delibutus Horatius, non gradu, ſed curſu ad Te recta contenderit; adeo ut Commendatitias meas ſeu feſtinatione & ſtudio ſive ſui fiducia neglexerit accipere. Tu tamen, ſat ſcio, Ipſius quidem praecipue, ſed & Mea nonnihil gratia, cujus Notas Emendationeſque ſecum circumfert, in Tuorum eum numero habebis. Neque enim vereor, ne haec qualiacumque ſunt Noſtra Tibi iſto nomine viliora ſint, quod a mei Ordinis homine proficiſcantur. Ita nunc quidem quorundam importunitas totum gregem apud pleroſque in invidiam adduxit: verum alia Tibi mens eſt, alia morum via: nam & omni vita anteacta & nunc cum maxime auctoritatem ac fidem verbo veteri facis, *Qui bona fide* DEUM *colit*, *amat* & SACERDOTES. Obtinebunt igitur & haec Noſtra locum aliquem in Bibliotheca tua ampliſſima; qua (praeter parabiles illas Typographiae divitias) magno ſumtu ſtudioque collegiſti vetuſtos omnium linguarum Codices MSStos Mille amplius & octingentos, atque incredibilem inſuper Membranarum vim, cum quos Rotulos tum quas Chartas appellamus; quorum illi ad Mille reor & quingentûm, hae ad tredecim Millium numerum facile aſſurgunt. Hic tibi inſtrumentorum veterum, partim in Urbe, partim rure in avitis aedibus *Bramtoniae* Caſtello (quod ab EDVARDI uſque I aetate per BRYANUM HARLEIUM Equitem ad ſeros adhuc nepotes demiſſum eſt) theſaurus adſervatur: quotidiano quidem is auctu creſcens, & jam nunc multo ditior futurus; niſi ad alia damna per Civiles ſuperiore ſaeculo Tumultus caſtellis, templis, villis, nemoribuſque veſtris illata Bibliothecae quoque locupletiſſimae direptio acceſſiſſet. Macte ea virtute, VIR LITERATISSIME; deque omni Antiquitate, cujus tamquam ex naufragio tabulas conquiris undique & conſervas, perge bene mereri. Haec laudabilis Tua luxuries, haec honeſta avaritia eſt: haec Tibi inter tot egregia non in ultimis laudum erit, qua Tu aliorum ſeu immenſa villarum ſpatia, ſeu pictarum tabularum miracula, ſive pecunioſam ſenectam, & exaeques & antecellas. Neque vero de Vetuſtate ſolum, ſed & de praeſenti poſteraque aetate, ſicut mereris optime, ita porro mereberis: niſi (dictu nefas) deſciſcas atque de-

degeneres ab insitis Familiae virtutibus ; quae potentissimae olim MORTIMERANAE domus cum ob sanguinis conjunctionem tum ob viciniam amicitiis implicata, ruinaeque ejus propinquitate patrimoniis suis magnam partem excussa, vel in accisis tamen rebus fortunaeque pristinae reliquiis egregios bello Duces & pace Senatores suis quemque temporibus Reip. praestitit. Quis enim, ut antiquiores praeteream, Proavo tuo THOMA Senatore sapientior? cujus si sanis olim consiliis JACOBUS ille I ut aurem, ita & mentem commodasset, cum novae aulae lenociniis a rectis tutisque abstractus ad prava & ancipitia prolaberetur ; non utique miseranda illa & nefanda accidissent, quae CAROLUS filius religiosissimus Princeps postea perpessus est. Ille vero, praesago jam tum futurorum animo, non rebus se civilibus immiscere amplius voluit: sed in agros se suos recipiens honestissimo in otio literataque senectute octogenarius ibi vixit. Interea tamen Avi tui ROBERTI *Militis de Balneis* praeclaris operis laboribusque immo & periculis usa Patria est; quippe qui in conventu Senatorum tum praesens agebat, cum perditissima conjuratorum manus Curiam ipsam comitialem simul omni cum stirpe Regia & utriusque Ordinis flore ac robore tantum non jam flammis involverat. Tum vero Parentem tuum EDVARDUM, fortissimum & integerrimum virum, quis satis digne prosequatur? *de Balneis* itidem *Militem*, sed qui nobiliores *Vicecomitis* titulos delatos sibi rejecerat, sua satis & ingenita nobilitate conspicuus. Is cum a CAROLO II *Dunkerkam* praesidio militari tenendam accepisset; idque agi videret, ut urbs ista tam natura loci quam manu munitissima Gallo venderetur, principio summa vi in Senatu contendebat ; & (frustra obnitente aula) in inferiore domo perfecerat, ut Lege lata, quo alienari ne umquam posset, in ditionem Regiam hereditarii juris redigeretur: neque postea vel terrore vel precibus vel pretio eoque ingenti perduci potuit, ut incepto desisteret urbemve traderet. Praefectura igitur amotus, & successore sibi misso Britanniam reversus, id primum miranti Regi exposuit, Quae in armamentariis & horreis & cetero apparatu habuerit, vel sola majoris esse quam quanti Ille integram urbem emtori addixerat: tum deinde,

non

non mediocrem numorum ſummam (decem millia pondo erant ſignati argenti) clam in ſubita obſidionis à ſe reſervatam, & in arca illic ferrata relictam: hanc ſibi Rex quamprimum advehi juberet, ne & iſta Gallo tam quaeſtuoſae mercaturae fieret acceſſio. *Heu pietas, heu priſca fides!* quantis exinde *Dunkerkam* proditam calamitatibus luimus! at Hujus ſi tum monitis obtemperatum fuiſſet; eam nobis opportunam hoſtibuſque infectam penes nos ſtantem haberemus, quam excidendam mox fore ſoloque aequandam pene ſumma jam votorum & inſtar triumphi eſt. Conſiliine tamen plus mirer, an ſingularis & in exemplis hodie memorandae abſtinentiae? Quam nullo negotio periculove ad ſe avertere potuit tam grandem pecuniam, eam Is recenti licet contumelia offenſior inſperatam & intactam Principi exhibuit. Nihil igitur novum & non Paternum, VIR GENEROSISSIME, vel in ſumma tua integritate atque innocentia dediſti: nec ſane ego innatam Tibi pecuniae contemtionem, quantumlibet alioqui raram, in laudibus Tuis ponendam mihi cenſeo: qua tamen admirabili cum prudentia & ſagacitate conjuncta id nuper conſecutus es; ut Te unum Fiſco Regio praeſidere, ſibi civitas omnis plenius quam Tibi gratuletur. Te certe Aerarii frena moderante, numquam deerunt vel in his Numariae rei anguſtiis paratae civium voluntates; quoad omnes lentiſſimi Belli reliquiae proſpere ſepeliantur. Ecquando tamen & an umquam is dies illuceſcet, quo Europae per tot luſtra in ſe colliſae, neque proeliis ſolum ſed & peſtilentia exhauſtae, laetiſſimus ille PACIS vultus affulgeat; majori jam viventium parti numquam conſpectus? Enimvero in his armis juſtiſſime indutis, tam Principis auſpiciis quam fide Sociorum, tam Ducum conſiliis quam Militum virtute freti, felicem aliquando rerum exitum ſpe certa praecipimus. Quid mali tamen Ductoribus hoſtium non merito imprecemur? quibus etiam victis *bellum utile* eſt; qui in imperiis conſeneſcere cupiunt quamtumvis infelicibus; qui toties fuſi ac fugati, caſtriſque & exercitibus atque urbibus exuti, certamen nihilominus trahunt, ut nobis vel vincendo damnoſum, ita ſuis ſibique exitiabile. Sed bene habet, quod ad ſeram ſupplicandi confeſſionem redacti à Clementiſſima

RE-

Regina pacem tandem expetunt. Quicumque sane Peloponnesiaci vel Punici belli (quae diuturnitate cum hoc nostro fere sola certare possunt) eventus secum exputet; & exortos tum semper utrimque, qui aut prave pertinaces aut foede cauponantes coalescentem subinde pacem discuterent rumperentque, donec alterutrius demum partis vel internecione vel perpetua servitute sit debellatum: is eandem hodie funestam fatalemque gentibus vecordiam jure extimescat; cum tam multos esse ubique videat, quibus longo usu jam Bellum negotiatio est, & inter omnes pecuniarum vias quaestus uberrimus: his profecto vel aequissimis licet pactionibus quae tandem pax placere poterit? Accingere igitur, Vir Sapientissime, & in hac ancipiti tempestate quicquid virium in pectore condis excute & exprome. In Te omnium ora conversa sunt, in Te arrecta expectatio est. Haec momenta Te unicum Teque totum exposcunt. Hic Tibi utrimque pariter & in diversa laborandum erit; ne qui nulla pace contenti erunt, utilissimam exturbent; neu (ut saepe alias) quorum arma vicerimus, eorum arte astutiaque in conditionibus vincamur. Tu vero utramque partem (neque vanum augurium est) plenissime exequéris; cum is sis, quem neque callidissimus ludificari queat, nec turbulentissimus de recto proposito dimovere. Adeste igitur bono cum omine, optatissimae Jani Calendae; dignus profecto dies, quo Conventibus de re tanta indictis auspicatum detur exordium; quo totus ille & insequentes anni feliciter fausteque decurrant; quo, in hac longa armorum serie res dudum desitae & sepultae, sua Populis quies; suus Literis honos, sua denique Commerciis praemia redintegrentur. Jam nunc fallor an clamores ego nauticos & ovantem strepitum audire mihi videor; jam rates navalibus diripiuntur, jam merces variae convolant & regnator omnium Pannus; Tua Vir Maxime providentia Tuisque ventis ad Oceani sinus ultimos & gravida pretiosis metallis arva convehendae. Ita quidem inique comparatum est; antiqua veneratione prosequimur, praesentia livore deprimimus: aderit tamen tempus, cum omnia omnium instituta pulcherrimum hoc Tuum repertum fulgore suo praestinguet: in quo cum omnia prorsus mirifica sint nihil magis

tamen admirari ſubit quam ſaluberrimam Πειθανάγκην; qua & aere alieno fidem publicam liberaſti, idemque (quod homines ſua ſponte nunquam aggreſſi eſſent) ad Commerciorum incrementa Britannicaſque opes immenſum olim augendas blandiſſima neceſſitate convertiſti. Quid porro reſiduum eſt; niſi ut cum alios omnes jam longe poſt Te relinqueris, Tecum poſtea certamen inſtituas? En ſtadium, quod timide ingrediaris! En palma, quam difficillime auferas! Effice tamen, ſi poteris, ſive humana virtus id recipit, ut praeterita Tua venturis exſuperes. Inque his, ut ad mea me ſacra referam, reſpice oro rem Literariam; afflictam ſane atrocitate licentiaque temporum, atque aegre admodum ex ingruentis barbariae diluvio caput feſſum exſerentem. Si quaeris ſubſcribi ſtatuis PATER ACADEMIARUM; ſi dicto Principis fidem imples, quo LITERATORUM FAUTOR publice audiviſti; haec Te cura quandoque tangat: haec edera inter olivas tuas circum tempora Tibi ſerpat. Sic Te Deus Opt. Max. domumque Tuam diu ſoſpites conſervet: ſic quam hodie habes magnitudinem, illibatam ad ſepulchrum ſero deferas: ſic Tuos Tibi ſuperſtites habeas, Filium ac Filias parvuloſque duos ex filia Nepotes; quorum alter a matre adhuc dulce rubet, alter dimidiatis jam verbis Te Avum ſalutare geſtit; feſtivi ambo amabileſque, & expreſſiſſima Parentum effigies; quique mira natalium felicitate materno genere STAFFORDOS Angliae, paterno HAIOS Scotiae *Conſtabularios* complexi, id ſummi olim faſtigii Vocabulum ex utroque ſibi regno hereditarium ducunt. Vale, VIR NOBILISSIME, & feliciter rem gere. CANTABRIGIAE e Collegio S. TRINITATIS, MDCCXI ſexto Idus Decembres, ipſo HORATII die Natali.

VITA

VITA
Q. HORATII FLACCI,

Auctore C. Suetonio Tranquillo.

Q. *Horatius Flaccus Venusinus, patre, ut ipse tradit, libertino & exactionum coactore; ut verò creditum est, salsamentario, cum illi quidam in altercatione exprobrasset*, Quotiens ego vidi patrem tuum brachio se emungentem? *Bello Philippensi excitus à M. Bruto Imperatore, tribunus militum meruit: victisque partibus venia impetrata, scriptum Quaestorium comparavit. Ac primo Maecenati, deinde Augusto insinuatus, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quantopere eum dilexerit, satis demonstratur illo epigrammate, ubi inquit*, Ni te visceribus meis, Horati, Plus jam diligo, tu tuum sodalem Hinno me videas strigosiorem. *Sed multò magis extremis judiciis tali ad Augustum elogio*, Horatii Flacci, ut mei, memor esto. *Augustus ei epistolarum officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem scripto significat:* Ante ipse scribendis epistolis amicorum sufficiebam; nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum a te cupio abducere. Veniet ergo ab ista parasitica mensa ad hanc Regiam, & nos in epistolis scribendis juvabit. *Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam, aut amicitiam suam ingerere desiit. Exstant epistolae, ex quibus argumenti gratia pauca subjeci:* Sume tibi aliquid juris apud me, tamquam si convictor mihi fueris: recte enim & non temere feceris; quoniam id usus mihi tecum esse volui, si per valetudinem tuam fieri posset. *Et rursus*; Tui qualem habeo memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire; nam incidit, ut illo coram fieret a me tui mentio. Neque enim, si tu superbis amicitiam nostram sprevisti, ideo nos quoque ἀνθυπερηφανοῦμεν. *Praeterea saepe inter alios jocos* putissimum penem & homuncionem lepidissimum *appellat? unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus usque adeo probavit, mansuraque perpetuo* ut non modo Saeculare carmen componendum injunxerit; sed & Vindelicam victoriam Tiberii Drusique privignorum; eumque coëgerit propter hoc, tribus Carminum libris ex longo intervallo quartum addere; post Sermones quoque lectos, nullam sui mentionem habitam ita sit questus:* Irasci me tibi scito, quod non in plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris. An vereris

ne apud posteros tibi infame sit, quod videaris familiaribus nobis esse? *Expressitque Eclogam, cujus initium est,*

Cum tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.

Habitu corporis brevis fuit atque obesus; qualis à se ipse & in Satiris describitur, & ab Augusto hac epistola; Pertulit ad me Dionysius libellum tuum, quem ego, ut accusem te, quantuluscumque est, boni consulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui sint, quam ipse es; sed si tibi statura deest, * unde est. Itaque licebit in sextariolo scribas, cum circuitus voluminis tui sit ‡ ὀτηκωάνταπος, sicut est ventriculi tui. *Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini aut Tiburtini; domusque ejus ostenditur circa Tiburni lucullum. Venerunt in manus & Elegi sub titulo ejus, & Epistola prosa oratione quasi commendantis se Maecenati; sed utraque falsa puto. Nam elegi vulgares, epistola obscura; quo vitio minime tenebatur. Natus est Sexto Idus Decembres, L. Cotta, & L. Torquato coss. Decessit Quinto Calendas Decembres, C. Marcio Censorino, & C. Asinio Gallo coss. post VII. & quinquagesimum annum; herede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus & conditus est extremis Esquiliis juxta Maecenatis tumulum.*

PRAE-

PRAEFATIO
AD
LECTOREM.

PAUCA sunt, Lector benevole, de quibus certiorem te fieri velim, priusquam Horatium meo munere, nisi fallor, meliorem nunc cultioremque in manus tibi sumseris. Cum ante aliquot annos provinciae cuidam admotus essem; ubi aliena negotia, curaeque molestissimae per caput quotidie salientes, severiora omnia studia de manibus mihi excusserant: constitui mecum, ne Musarum me amorumque veterum oblivio prorsus caperet, amoeniorem quempiam Scriptorem edendum mihi sumere, levioris operae materiaeque, quae animum tranquillum & defaecatum non tam requireret, quam efficeret: quaeque horis subcisivis edolari, & mille interpellationes sine gravi damno pati posset. Ante alios autem placuit HORATIUS; non quod in eo plura, quam in alio fere quovis seu Latino sive Graeco, restituere me & emendare posse confiderem; sed quod is omnium veterum maxime vel merito suo vel genio quodam & placendi sorte in manibus hominum pectoribusque haereret. Formam vero & institutum operis sic mihi definivi terminisque his circumscripsi; ut ea sola attingerem, quae ad sanitatem sinceritatemque Lectionis pertinerent: cetera illa pluraque, quae ad Historiam & Mores antiquos grandem illam Commentariorum silvam & instrumentum spectarent, prorsus praeterirem. Per me quidem eruditis viris, qui in illo stadio decurrerunt, suus honos salvus esto: utilissimam sane operam navarunt; quae, nisi ab illis occupata foret, jam nunc necessario impendenda esset de integro; sine qua aditum tibi patere ad haec Nostra frustra speraveris. Sic enim se res habet: diffusa illa lectio & eruditio, veterisque totius Latii & Graeciae notitia, quae in illa studiorum materie totum constituit, in hac Nostra partis duntaxat infimae & initiorum apparatusque locum obtinet. Omnia quippe tibi ista in numerato esse prius oportet, quam de quovis Scriptore sine dementissimae temeritatis nota censuram agere audeas: est & peracri insuper judicio opus; est sagacitate & ἀγχινοίᾳ; est, ut de Aristarcho olim praedicabant, divinandi quadam peritia & μαντικῇ: quae nulla laborandi pertinacia vitaeve longinquitate acquiri possunt, sed naturae solius munere nascendique felicitate contingunt. Inde est, quod, cum in ceteris disciplinis eventus laboribus votisque respondeat; contra in hac Critices palaestra, ex tam multis, qui libris studiisque insenescentes per integram vitam hoc saxum volverunt, exstiterunt oppido pauci, qui speratum sibi apud posteros nomen nanciscì valuerunt. Et tamen, ne id forte nescias, longe longeque difficilius est hodie, quam superio-

ribus erat annis, emendationes conscribere. Ita omnia illa, quae ex scriptorum Codicum collatione clare & ultro se ingerebant, praerepta jam sunt & anticipata: neque quidquam fere residuum est, nisi quod ex intima sententiae vi & orationis indole solius ingenii ope sit eruendum. Plura igitur in Horatianis his curis ex conjectura exhibemus, quam ex Codicum subsidio; &, nisi me omnia fallunt, plerumque certiora: nam in variis Lectionibus ipsa saepe auctoritas illudit, & pravae emendaturientium prurigini abblanditur; in conjecturis vero contra omnium Librorum fidem proponendis & timor pudorque aurem vellunt, & sola ratio ac sententiarum lux necessitasque ipsa dominantur. Quid quod, si ex uno alterove Codice discrepantem aliis scripturam expromas, frustra es si unico duobusve testibus adversus centum fidem facere postulas; nisi tot argumentis muniveris, quae vel sola pene sine Codicis testimonio ei rei probandae sufficere possint. Noli itaque Librarios solos venerari; sed per te sapere aude, ut singula ad orationis ductum sermonisque genium exigens ita demum pronunties sententiamque feras. Enimvero haud animi me fallit, tot in Flacco emendationes iniquis oculis plerosque aspecturos, nec nisi vi & ingratiis receptas tam diu lectiones veteresque avias sibi revelli passuros. Quippe in aliis auctoribus minus sibi tritis pro libitu id fieri non aegre tulerint; in hoc, quem jam inde a pueritia dies noctesque versarunt, quemque intus & in cute se noviſse opinati sunt, tot jam menda detegi, tot absurda sensuque cassa redargui, quasi convicium sibi factum interpretabuntur. Horum ego ut praejudicio & ἀνθολικῇ occurrerem; fuse pleraque & prolixe praeter morem meum in adnotationibus deduxi: ut vel indignantes ac reluctantes cum rationum pondere tum exemplorum numero obruerem, inque meam tandem sententiam vel obtorto eos collo traherem. Hoc rogo in memoria habeat eruditior Lector & acutior; si quando forte, cum duobus verbis rem pervinci potuisse putet, ex longo tractu adnotationis fastidium eum ceperit. Non raro tamen etiam data opera brevior contractiorque fui; partim taedio ut fieri solet furtim obrepente, partim consulto viribus parcens & quae in promtu mihi erant opes dissimulans: ut ne ubique judiciis hominum diffidere viderer, utque stolidi & ad depugnandum parati se in laqueos inopinantes induerent; risum jocumque nasutioribus daturi. Qualiacumque vero haec sunt, aestivis tantum mensibus (ita tamen ut uno alteroque biennio fuerint prorsus intermissa) & primo impetu ac calore sine lima curisve secundis descripta, sic madida fere charta (ut nemini hic meorum non compertissimum est) ad typographos deferebantur. Neque enim aut animus aut otium erat calamistris illa inurere; nec tanti emerim jejunam illam obscurae diligentiae laudem; ac pudebat praeterea nugis calamique lusibus pondus velle addere, & ἐπὶ Φακῇ quod aiunt μύρον: sic tamen, uti spero, ut nec sermonis puritatem, nec ordinis lumen, neque rationum vim & perspicuitatem vel in his αὐτοσχεδίοις desideres. Porro autem, ut scias quibus opibus instructus periculosae huic me operae accinxerim; praeter vetustos illos codices *Lambino*, *Pulmanno*, *Cruquio*, *Torrentio*, *Berſmanno*, *Statio*, aliisque versatos olim & excussos, aderant & mihi Membranae veteres minime poenitendae. Vetustissimum sane exemplar annorum facile DCCC, cui tamen Epistolarum & Sermonum pars magna deerat, suppeditavit & huc transmisit praestantissimus *Graevius* ὁ μακαρίτης;

post

post cujus obitum in Bibliothecam *Sereniſſimi Electoris Palatini* cum reliqua ejus libraria ſupellectile conceſſit. Alterum ſupparis aetatis in Bibl. *Leidenſi* contulerat ὁ κριτικώτατος *Nicolaus Heinſius*, ut & *Zulichemianum* annorum DC: quorum varias lectiones deſcriptas manu *Heinſii*, conjecturis quoque ejus identidem interpoſitis, diſertiſſimi Viri *Petri Burmanni* comitate nactus ſum. *Voſſiani*, prioribus illis optimis non inferioris, & *Markiani* qui Epiſtolas modo habet, lectiones ſerius paullo in manus venerunt, opera eruditi juvenis *Abrahami Frankii* in Batavia deſcriptae. Ex Britannicis, quos omnes ipſi oculis uſurpavimus, palmam facile aufert Codex Collegii *Reginenſis* Oxonii, DCC annorum & ab omni parte integer: poſt hunc Liber e Bibliotheca *Regiae Societatis* Londini, alter *Petrenſis Domus* Cantabrigiae, tertius Collegii *Magdalenenſis* Oxonii; quartus Viri ornatiſſimi *Rogeri Galei*, quintus Reverendi admodum Epiſcopi *Elienſis*, qui ſub initiis Typographiae ſcriptus eſt eadem plane manu ac alter e Collegio *Regio* Cantabrigiae, qui falſo praeconio *Bembinus* venditatur. Praeter hos & alii plures acceſſerunt, qui partem tantummodo Horatianorum operum continebant; *Battelianus*, ex Muſeo Gl. *Joannis Battely* Archidiaconi nuper Cantuarienſis, cui Epiſtolae omnes, & Sermones aliquot libri II^di^ deſunt; alter e Bibliotheca *Regia*, Sermones & Epiſtolas Artemque complexus, cui plane geminus eſt ab eodem Librario deſcriptus in Collegio *Magdalenenſi* Oxonii. Eadem fere habent tria exemplaria ex Collegio noſtro *S. Trinitatis*; Carmina vero & Epodos *Bodleiani* duo & *Vigornienſis*; Artem autem Poëticam *Vigornienſis* alter & *Digbeanus* Oxonii, & *Moreti* liber a *Nic. Heinſio* olim collatus. Porro etiam vidimus, quas e Codice *Colbertino* Lutetiae varias exſcripſerat lectiones vir celeberrimus *Edvardus Bernardus*, & e *Franekerano* neſcio quis; verum uterque pauculas tantum & leviore cura. Hos omnes manu exaratos Codices, quos ſeu ipſi excuſſimus, ſive amicorum beneficio nunc primum literato orbi exhibemus, *Noſtrorum* ſubinde vocabulo indicamus, ut & aliis editoribus ſolemne eſt: quod ideo hic monendum erat, ne cavillator aliquis cornicum hic oculos geſtiat configere. Neque vero Editiones vetuſtas omniumque principes negligendas mihi exiſtimavi, *Venetam* anni MCCCCLXXVIII, & *Argentinenſem Jacobi Loſcher* poetae laureati anni MCCCCXCVIII; quas Nobiliſſimi Viri CAROLI *Sunderlandiae Comitis* inſtructiſſima bibliotheca mihi ſuppeditavit; quarumque haec non ex exemplaribus Italis jamdudum editis, ſed ex manuſcriptis Germanicis expreſſa eſt. Acceſſerunt his ex Bibliotheca *Regiae Societatis*, altera Veneta anni MCCCCXC, in qua prima ut opinor Scholiaſtae Veteres *Acron* & *Porphyrion* comparuerunt; & *Acronis* exemplar ſcriptum, quod olim erat ſua aetate celeberrimi viri *Bilibaldi Pirkheimeri*. Ceterum ubicumque vel ex codicibus vetuſtis vel ex ingenio ſic clare verba reſtituimus, ut omnino in ipſum quem vocant Contextum ea recipi oporteret: ita caute & pudenter rem geſſimus, ut ne minimum quidem a probatiſſimis editionibus deflexum nobis ſit, quin receptam ſimul lectionem in ima pagina poſuerimus; adeo ut uno lector conſpectu tam novam hanc quam ſuperiores editiones non ſine magno ſuo commodo & voluptate contemplari queat. Ut enim ſtulta eorum ſuperſtitio eſt, qui nihil quicquam in Contextu novari volunt, manifeſtiſſimum ſit licet certiſſimumque; ita rurſus improbanda eſt & non ferenda aliorum fiducia, qui clam

im-

immutare quicquam & interpolare audent, neque lectorem de ea re vel verbo admonent. Porro autem Orthographiae rationem institui ad Augusti saeculi normam, quae ex Inscriptionibus, Numis, Vetustioribusque Membranis abunde constat, quamque & alii & praesertim *Nic. Heinsius* in Virgilio suo secutus est. Ergo praeter *Volgus*, *Divom*, *Inpius*, *Conpesco*, & cetera ejusmodi, Accusativos plurales, ubi Genitivi in *Ium* exeunt, in *Is* hic terminatos habes. *Urbis*, *Auris*, *Omnis*: quae omnia me in antiquioribus Flacci Codicibus reperisse fide optima testari possum. Neque vero, in Poëtis praesertim, dissimulari id oportuit; cum, ut ex Gellio & aliunde notum est, judicium artificiumque scriptoris versuumque suavitas in illis terminationibus plerumque spectetur. *Carminum* vero, non *Odarum*; *Sermonum*, non *Satirarum* libros, atque in his singulos quosque Sermones *Eclogas* inscripsimus; & Membranarum & Grammaticorum veterum auctoritatem secuti. *Eclogarum* sane nomine Silvas suas appellavit Statius, Praefatione libri III. & IV; quin & Flacci Epistolam Suetonius, Carmen vero Ausonius in praefatione Griphi, *Eclogam* nuncuparunt. Nimirum omni brevi Poëmatio id olim vocabulum indebatur; ut ex his Plinii constat Epist. IV, 14. *Unum illud praedicendum videtur, cogitare me has nugas inscribere* HENDECASYLLABI, *qui titulus sola metri lege constringitur. Proinde sive Epigrammata, sive Idyllia, sive* Eclogas, *sive (ut multi) Poëmatia, seu quod aliud appellare malueris, licebit voces: ego tantum Hendecasyllabos praesto.* Porro ut Terentium ex *Calliopii*, Virgilium ex *Asterii* Cos. anno post Christum CCCCXCIV, Valerium Maximum ex *Helpidii Domnuli*; ita Flaccum ex *Mavortii* recensione hodie habemus. Sic enim in antiquioribus Codicibus, Leidensi Reginensi aliisque, post Epodos literis majusculis scriptum fertur: VETTIUS AGORIUS BASILIUS MAVORTIUS V. C. ET INL. EXCOM. DOM. EXCONS. ORD. LEGI ET UT POTUI EMENDAVI. CONFERENTE MIHI MAGISTRO FELICE ORATORE URBIS ROMAE: hoc est, *Vir Clarissimus & Inlustris, Excomite Domestico, Exconsule Ordinario.* Quis fuerit ille Magister *Felix*, qui eodem hic quo *Donatus* titulo honestatur *Oratoris Urbis Romae*, equidem nescio: at *Mavortius* is ipse est, qui Consul erat sine Collega anno post Christum DXXVII: unde Fasti egregie illustrari possunt, cum aliunde iste *Mavortius* nulla alia re nisi cognomine solo innotescat. Jam vero & illud monendum est, Editiones principes & recentioris aetatis Codices alio ac nunc solemus ordine *Artem Poëticam* collocare, post Carmen nempe Saeculare ante Sermones & Epistolas: vetustiores vero omnes Membranas post Carminum libros *Artem* Epodis praeponere. Si quaeris, quisnam ex his ordo recte se habeat, seriemque temporum, quibus singula ab auctore edita sunt, rite conservet, vetustusne ille an medius an hodiernus; nullus profecto omnium. Magno quidem studio & acerrima contentione post *Tanaquilli Fabri* operam Clarissimi Viri *Dacerius Massonusque* in hanc arenam descenderunt; quorum equidem acumen & eruditionem in partibus laudo; in operis vero summa totoque constituendo rem eos infeliciter admodum gessisse censeo. Horum enim rationibus, & Carminibus & Epodis & Sermonibus Epistolisque scribendis uno ac eodem tempore vacavisse Nostrum necesse est; & singula quaeque poëmatia separatim in vulgus edidisse: quorum utrumque a vero alienum esse mihi pro comperto est. Quippe omnibus, qui

ejus-

ejuſmodi Poëmatia ſcripſerunt, id in more erat, ut non ſparſas Eclogas, ſed integros Libellos ſemel ſimulque in lucem ederent. Ita *Catullus* fecit, ut ex Epigrammate 1. conſtat, *Cui dono lepidum novum* LIBELLUM: ita *Tibullus*; quem vide Elegia. I. libri tertii, v. 7. & 17. ita *Propertius* Eleg. I. librorum II, III, & IV. ut & Libri II. Elegia X, v. 25. & XIX, v. 39: ita *Virgilius* Bucolica dedit, uti pareſt ex ultimo illo, *Extremum hunc, Arethuſa, mihi concede laborem*: ita *Naſo* Amorum & Triſtium & Ponticorum libros, ipſo teſte: ita *Statius* Silvas ſuas: ita *Martialis* Epigrammata, ut Praefationes eorum fidem faciunt: ita *Perſius* Satiras; *Phaedrus* & *Avienus* Fabulas; *Auſonius*, *Prudentius*, *Sidonius*, *Venantiuſque* ſua Carmina; quod ex eorum Prologis abunde patet. Quid quaeris? Ipſe quoque Horatius Libellos ſuos junctim editos aperte indicat; primum Carminum librum ex Prologo; ſecundum tertiumque ex Epilogis; Epodos ex illo XIV. *Inceptos olim promiſſum carmen Iambos Ad umbilicum adducere*; Sermonum priorem librum ex verſu ultimo, *I puer atque meo citus haec ſubſcribe* LIBELLO; poſteriorem ex Prologo; priorem vero Epiſtolarum & ex Prologo & ex Epilogo. Quartum vero Carminum, & Epiſtolarum ſecundum *longo* poſt cetera *intervallo* emiſſos eſſe, pleniſſimum eſt *Suetonii* teſtimonium; quod qui aut refellere aut eludere conantur, inanem operam inſumunt. His jam poſitis; primum Horatii opus ſtatuo *Sermonum* librum *primum*, quem triennio perfecit intra annos ætatis XXVI, XXVII, XXVIII; poſtea *Secundum* triennio itidem, annis XXXI, XXXII, XXXIII; deinde *Epodos* biennio, XXXIV. & XXXV; tum *Carminum* librum *primum* triennio, XXXVI, XXXVII, XXXVIII; *Secundum* biennio, XL, XLI; *Tertium*que pariter biennio, XLII, XLIII: inde *Epiſtolarum primum* biennio, XLVI, XLVII: tum *Carminum lib. quartum* & *Saeculare* triennio, XLIX, L, LI. Poſtremo *Artem Poëticam* & *Epiſtolarum librum alterum*, annis incertis. Intra hos cancellos omnium poëmatium natales eſſe ponendos, & ex argumentis ſingulorum & ex Annalium fide conſtabit. Inde eſt, quod in Sermonibus & Epodis & Carminum primo, *Caeſar* ſemper, nunquam *Auguſtus* dicitur; quippe qui id nomen conſecutus eſt, anno demum Flacci XXXIX; in ſequentibus vero paſſim *Auguſtus* appellatur. Inde eſt, quod in Sermonibus & Epodis *Juvenem* ſe ubique indicat; & quod ſola Satirarum laude inclaruiſſe ſe dicit, ut Bucolicorum tum Virgilium (Serm. I, 10. v. 46.) nulla Lyricorum mentione facta. In ceteris autem ſingulis procedentis aetatis gradus planiſſimis ſignis indicat: idque tibi ex hac ſerie jam a me demonſtrata jucundum erit animadvertere; cum operibus Juvenilibus multa obſcaena & flagitioſa inſint; quanto annis provectior erat, tanto cum & poëtica virtute & argumentorum dignitate gravitateque meliorem caſtioremque ſemper evaſiſſe. Ceterum ubicumque viri doctiſſimi extra limites hic poſitos in adſignandis temporibus evagantur, toties illi in errores prolabuntur. Facile quidem mihi foret id in ſingulis oſtendere; verum unum modo alterumve hic attingam, cetera tuae induſtriae relinquens. Libri I. Carmen 21, *Dianam tenerae dicite Virgines*, perperam *Saeculare* vocant, & ad Horatii annum XLIX. referunt; ringente Suetonio, qui tres Carminum libros *longo intervallo* eum annum praeceſſiſſe teſtatur. Atqui nihil quicquam hic de *Saecularibus* ludis proditur; ſed aut ad Dianae aut Apollinis feſtum ſpectat, quorum illud menſe Auguſto, hoc Julio ſin-

gulis annis celebrabatur. Eodem pertinet Catulli carmen XXXV, *Dianae ſumus in fide*; quod *Saeculare* etiam a viris doctis peſſime inſcribitur; cum nihil ibi de *Saeculo* habeatur, iſque diu diem obierit ante Ludos Auguſti Saeculares. Tum & 11, 17, *Ad Maecenatem aegrotum*, immani parachroniſmo ad Horatii annum LV. ultra libri quarti tempora ablegant; idque levi & futili argumento, quod eo anno continua inſomnia vexari coeperit Maecenas triennio ante diem fatalem. Quaſi vero non plus ſemel in tam longa vita aegrotaverit, quem Plinius major VII, 51. *perpetua febre* ab adoleſcentia laboraſſe tradidit. Illud vero in Sermone VI, libri 2, *Quid militibus promiſſa Triquetra, Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus*? non, ut volunt, ad pugnam Actiacam annumque Flacci XXXV. referendum erat, nec ad Philippenſem annumve XXIV: quippe de agrorum diviſione hic agitur, quae poſt *Siculam* de Pompeio victoriam & Lepidi deditionem in Campania alibique facta eſt, anno Flacci XXXI, ut diſertis verbis narrat Dio p. 456, 457. Plutarchus Antonio p. 941, Paterculus II, 81; & Appianus p. 1176. Alia omnia pari facilitate refutari poſſent; ſed his fruere & vale.

Q. HORATII FLACCI

CARMINUM

LIBER I.

I.

AD MAECENATEM.

MAECENAS atavis edite regibus,
O & praesidium & dulce decus meum:

Sunt

PROOEMII, ut res ipsa indicat, sive Prologi locum carmen hoc obtinet, ceteriſque hujus Libri absolutis noviſſimum acceſſit. Sed vereor equidem, si certa hic est Librariorum fides, ne non ex Pindari sui praecepto πρόσωπον τηλαυγὲς, non *purpureum qui late ſplendeat*, sed vilem sordidumque panniculum Noſter assuerit. Siquidem omnes jam a literis renatis de impedita hic & salebrosa oratione queſti sunt: videamus locum integrum, quem libri scripti editique omnes sic exhibent:

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegiſſe juvat; *metaque fervidis*
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit *ad Deos.*
Hunc, *ſi mobilium turba Quiritium*
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, *ſi proprio condidit horreo*
Quicquid de Libycis verritur areis:
Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, *ut trabe Cypria*
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.

Jam quaeritur, HUNC & ILLUM unde pendeant, & cuinam verbo connectantur. Aut enim haec ſtructura est, *Juvat hunc, illum*; aut ista est, *Evehit hunc, illum:* aut illa denique, *Dimoveas hunc, illum:* nihil est quartum: & tamen nulla ex his tribus conſtructio recte procedit. Esto enim; poſtrema forte prae aliis tibi arriſerit: *Numquam*, inquis, *dimoveas* HUNC ampliſſimis honoribus auctum, ILLUM totius Africae praedia poſſidentem, ut mutato vitae inſtituto *Mercatores* esse velint. Ain' vero? Profecto haud ſtulte ſapiunt, si nolunt se tot & tantis periculis sine cauſſa exponere; neque dubio mari opes quaerere, quas domi jam affatim habent. Quid, quaeſo, hic tam mirum? Metuendum credo erat, ne Pompeio quis vel Caeſari vel Craſſo perſuaſerit, ut relictis rebus omnibus mercaturam exercerent. Illud quidem, quod mox ſequitur, accipio proboque; ubi *Ruſticum* paterni agri cultorem vel luculentiſſimis conditionibus negat *dimoveri* poſſe, ut priſtino vitae genere relicto Mercator esse incipiat; quippe qui parvo contentus, procul que a negotiis & Neptuno vitam agens, ſecuram ſuam paupertatem operoſis incertiſque opibus anteponit. Hoc quidem & verum est, & memoratione dignum: illud alterum de Imperatoribus & praedivitibus, qui nolint fieri mercatores, est ineptum prorſus & inficetum; uti jam pridem Julius Scaliger Januſque Rutgerſius recte animadverterunt. Sed fortaſſe jam alteram mavis conſtructionem, *Juvat* HUNC, si honoratus est; *Juvat* ILLUM, si dives. Recte ſane: niſi vetaret hoc emendati ſermonis lex & conſuetudo. Cum enim integra ſententia, *Palmaque nobilis Terrarum dominos evehit ad Deos*, inter verba ista interveniat, numquam ullis machinis efficies, ut τὸ JUVAT per ſententiae iſtius intervallum ad HUNC uſque rite tranſduci poſſit. Reſtat tertia, (quae Rutgerſii conjectura erat; & itidem Iſacii Pontani, narrante & plaudente magno

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis; palmaque nobilis
Terrarum dominos evehere ad Deos:

v. 6. Vulg. EVEHIT. Hunc,

Gatakero Adverſ. Poſth. c. XVI.) ut diſtinctione conſtituta poſt *Palma nobilis*, EVEHIT ad ſequentia referatur. *Evehit ad Deos* HUNC, ſi honores conſequitur: ſi divitias, ILLUM. Sed & haec conſtructio, prioribus licet illis aliquanto commodior, non uno nomine diſplicet. Quam violentum enim & coactum, ut PALMA divellatur ab EVEHIT, cum ipſa orationis ſeries artiſſime ea connectat? Quam jejunum porro & aridum, omnique Venere ſpoliatum, *Palma nobilis*; niſi reliqua ſubjunxeris? Illud EVEHIT quoque, ut verbi impersonalis hic vice fungatur, quis patienter ferat? Denique unde datum ſumis, ut qui magnam vim frumenti in horreis ſuis occultaverit, continuo ea de cauſſa *ad Deos immortales evehi* dicatur? Haud credideram tam facilem tritamque fuiſſe ad Superos viam. Indignum vero, ſi triparcos illos *Ummidios*, *Fufidios*, *Staberios*, *Opimios*, & *immundos Nattas* jam Noſter propter auri & frumenti acervos inter *Deos* hic collocet, quos in Satiris vix *hominum* loco aut numero cenſuerat habendos. Numquam, mihi crede, ſic Flaccus deſipuit. At ſi illa ſic conjungis, ut *Palma nobilis ad deos evehat*; jam recte erit & de more, ut qui Olympia vicerint, Diis comparentur. Noſter alibi Carm. IV. 2.

Sive quos Elea *domum reducit*
Palma caeleſtes.

Cicero pro Flacco c. 13. *Homo nobilis Atinas pugil Olympionices: hoc eſt apud Graecos prope majus & glorioſius, quam Romae triumphaſſe.* Vides hos Victores pluris apud Graecos fieri, quam Romae Triumphatores. Jam vero, qui Romae triumphabant, cum Diis comparabantur, ut iterum Noſter Epiſt. I. 17.

Res gerere & captos oſtendere civibus *hoſtes*
Attingit ſolium Jovis & caeleſtia tentat.

Ergo aut majore aut pari ſaltem jure Olympionicae ad Deos evehendi erant. Quin illi apud Lucianum in Anacharſi plane ΙΣΟΘΕΟΙ *Diis aequales* perhibentur: unuſque ex iis Philippus poſt obitum, alter Euthymus, etiam vivus ſentienſque, divinos honores conſecutus eſt; uti narrat Herodotus, Plinius, aliique. Ut proinde nullo modo audiendi ſint Rutgerſius ceterique: neque *evehit ad Deos* alio referendum, quam ad Palmam Olympiacam. (Quid igitur fiet? Enimvero correctione locus juvandus eſt, priuſquam ullam inde fani coloris ſententiam extuderis. Eum ſic a poeta profectum eſſe pro certo polliceri auſim:

Sunt quos *curriculo pulverem Olympicum*
Collegiſſe juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos EVEHERE *ad Deos:*
Hunc, *ſi* mobilium —— Illum, *ſi proprio, &c.*

Ubi ordo & ſententia eſt: Diverſa, o Maecenas, ſunt hominum ſtudia: SUNT-QUOS juvat *palma* Olympiaca, quae nobilis eſt vel ad Deos immortales victorem evehere. HUNC juvat, ſi honores conſequitur; ILLUM, ſi divitias: AGRICOLAE numquam perſuaſeris, ut mercator fiat; neque rurſus MERCATORI, ut rure degat: EST-QUI vitam voluptariam ſequitur; MULTOS militia juvat, QUOSDAM venatio: ME, ſi nomen & famam poetae Lyrici nanciſci poſſum. Hoc totius orationis filum, haec Carminis mens eſt; de Pindaro, ut videtur, adumbrata, cujus haec exſtant apud Sextum Empiricum Pyrrh. Hypot. p. 18.

Ἀελλοπόδων μέν τινας εὐφρο-
νέων ἵππων τιμαὶ καὶ σέφανοι·
Τοὺς δ' ἐν πολυχρύσοις θαλάμοις βιοτά.
Τέρπεται δὲ καί τις ἐπ' οἴδμ' ἅλιον
Ναῒ θοᾷ σῶς διαστείχων.

SUNT QUOS *juvant velocium* equorum *honores & coronae:* HOS *in auratis thalamis vita:* EST QUI *etiam delectatur, ſi celeri nave ſalvus per mare currit.* Ubi τινας dedimus pro τιν', ob illud τοὺς quod ſequitur; βιοτὰ autem pro βιοτὰ· σῶς διαστείχων pro σῶν διαστείβων. Jam autem ut verba Flacci, cum de ſententia ſatis conſtet, paullatim explicemus; illud primum obſervabis, τὸ SUNT-QUOS junctim & ὑφ' ἓν accipiendum eſſe, perindeque eſſe ac ſi *Quoſdam, Aliquos* dixiſſet: ita Graeci Εἰσὶν οὓς, εἰσιν οἷς paſſim uſurpant. Noſter Serm. I. 4. v. 24.

Quod ſunt-quot *genus hoc minime* juvat, *utpote plures*
Culpari dignos:

ubi niſi ὑφ' ἓν legeris, *digni* utique, non *dignos* dictum oportuit. Arte Poet. 361.

Ut pictura, poeſis: erit-quae, *ſi propius ſtes*

Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis.

Gau-

Te capiet magis, & quaedam, *si longius abstes.* & hic quoque, nisi ὀφ' ἓν adscisscis, *quae* erat dicendum, non *quaedam.* Finge itaque hic esse, QUOSDAM *curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat:* HUNC, *si mobilium &c.* ILLUM, *si proprio &c.* & familiarior credo ad aures tuas oratio accedet. Illud deinceps notabis, *Juvat collegisse, juvat meta, juvat palma*, vocabulum unicum JUVAT in eadem periodo modo personalis verbi, modo impersonalis potestatem habere: Sic Noster alibi Carm. IV. 1.

Me nec femina, *nec puer*
Jam nec spes *animi credula mutui,*
Nec certare juvat *mero.*

& Juvenalis XI. 199.

—— *Spectent juvenes, quos* clamor & *audax*
Sponsio, *quos cultae* decet assedisse *puellae.*

Atque haec paullo insolentior locutio Librariorum oculis caliginem offudit. Sed praecipue eis fraudi fuit ignorantia constructionis, *Nobilis evehere:* quod loquendi genus a Graeco fonte deductum, Horatio & sequentis aevi poëtis admodum familiare est. Sic Carm. I. 37. *Impotens sperare.* III. 12. *Celer excipere, Catus jaculari* I. 12. *Blandus ducere,* I. 10. *Callidus condere.* I. 24. *Lenis recludere.* I. 37. *Fortis tractare.* IV. 14. *Impiger vexare*, IV. 12. *Largus donare*, *Efficax eluere.* Serm. II. 8. *Ridiculus absorbere.* Ep. I. 17. *Firmus pascere.* Persius I. 118.

Callidus *excusso populum* suspendere *naso.*

Silius Italicus, III. 375. & 387.

Saetabis, & *telas Arabum* spreviisse superba,
Et Pelusiaco filum componere *lino.*
Asper *frena* pati, *aut jussis* parere *magistri.*

Qualia innumera sunt apud Silium; multa apud Lucanum & Statium. Illud vero apud Nostrum Carm. I. 12. emendationem hanc unice confirmat: quippe ubi idem vocabulum eadem plane junctura exhibetur:

Dicam & Alciden, puerosque Ledae,
Hunc equis, illum superare *pugnis*
NOBILEM.

Cui geminum omnino est illud Silii lib. XI. 73.

Hic Torquatus avum fronte aequavisse *severa*
NOBILIS:

& Propertii IV. 10. v. 42.

NOBILIS *e tectis* fundere *gaesa rotis.*

Neque illud Lucani absimile est, III. 697.

EXIMIUS *Phoceus animam* servare *sub undis*
Scrutarique *fretum:*

aut Persii VI. 6. quod sic corrigendum:

Mox juvenes agitare jocos, & pollice honesto
EGREGIUS lusisse *senes.*

Ita duo codices, alter Galeanus, alter Coll. Trinitatis; non ut vulgo *Egregios.* Habes itaque, aut omnia me fallunt, certissimam Flacci emendationem: ubi & sententia mirum quantum erigitur; & oratio novo cultu enitescit.

7. HUNC, SI MOBILIUM] *Mobilium* recte habent codices vetustiores, quatuor Blandinii apud Cruquium, duo apud Pulmannum, Bersmanni unus, & ex nostris optimi Leidenses, Graevianus, & pro varia lectione, eadem tamen manu, codex Collegii Reginae; tum etiam vetus Scholiastes. Desinant itaque ex recentioribus libris NOBILIUM ingerere, quum altero abhinc versu praecesserit, *palmaque nobilis*; quae quam inepta atque invenusta foret repetitio, quis non videat? Sane *Nobiles* Quirites dici poterant, ob imperii Rom. magnitudinem. Fatemur: sed quamobrem tandem *turba nobilium?* quae duo vocabula sic conjuncta se mutuo tollunt & evertunt. Epitheto illo *Mobilium* levitatem & inconstantiam vulgi in honoribus per suffragia sua deferendis notat & perstringit. Sic alibi, Epist. I. 19.

Non ego ventosae *plebis* suffragia *venor.*

Statius Silv. II. 2. v. 123.

Quem non ambigui *fasces, non* mobile *vulgus,*
Non leges, non castra tenent.

Seneca Herc. Fur. v. 169.

Illum populi favor attonitum,
Fluctuque magis mobile *vulgus*
Aura tumidum tollit inani.

Idem diu mendum insedit in omnibus Lucani codicibus, IV. 521.

sic cunctas sustulit ardor
Nobilium *mentes juvenum, &c.*

Tu lege ipsius loci sententiaeque ductu, MOBILIUM *juvenum:* ut Virgil. Georg. III. 165.

Dum faciles animi juvenum, *dum* mobilis *aetas.*

Nam quod apud Nostrum est, Carm. IV. 12. *Juvenum nobilium cliens*, ubi plura afferemus, non

Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat rura ſui: mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.
Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die
Spernit; nunc viridi membra ſub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput ſacrae.
Multos caſtra juvant, & lituo tubae
Permixtus ſonitus, bellaque matribus
Deteſtata. manet ſub Jove frigido
Venator, tenerae conjugis inmemor;
Seu viſa eſt catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretis Marſus aper plagas.
Me doctarum ederae praemia frontium
Dîs miſcent ſuperis; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori

Se-

ejuſmodi eſt, ut receptae Lucani lectioni patrocinetur; aut ut cohorti Opiterginae juventutis id epitheton inde donandum ſit.

16. OTIUM ET OPPIDI LAUDAT RURA SUI] Ingenioſa profecto Valentis Acidalii conjectura eſt, in Notis ad Velleium Paterculum; II. 110.

Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat TUTA *ſui: mox reficit rates*
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.

Quam ſibi tacite adoptavit acutiſſimus Gronovius Pater Obſerv. Eccleſ. c. X. p. 101. ubi ſic emendat Paullini carmen:

Repetitque portum, & terreae tuto viae
Praevertit intutum maris.

Tutum, inquit, *viae: ut Horatio, Otium & oppidi Laudat* TUTA *ſui.* Ego vero ſagaciſſimis viris libenter accedo: nam, ut ferri forte poſſit lectio recepta, tamen aptior venuſtiorque eſt oppoſitio, hinc *Metuens*, illinc *Tuta*. *Tuta* autem abſolute, ut Ovid. Triſt. II. 201.

Unde precor ſupplex ut nos in tuta *releges.*

Tacitus Annal. I. 2. *Ac novis ex rebus auctі* tuta *& praeſentia, quam vetera & periculoſa mallent.* Et XV. 29. *Exin Romanus laudat juvenem, omiſſis praecipitibus* tuta *& ſalutaria capeſſentem.* *Tuta* autem *oppidi*, ut Virgilius, XI. 882.

Moenibus in patriis atque inter tuta domorum.

Recte porro & convenienter junguntur, *Otium & Tuta*; ut Martialis XII. 5.

Plura legant vacui, quibus otia tuta *dediſti.*

& III. 67.

To

Secernunt populo: si neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quod si me Lyricis vatibus inseris,
Sublimi feriam sidera vertice.

II.

Ad Augustum.

Jam satis terris nivis atque dirae
Grandinis misit Pater, & rubente
Dextera sacras jaculatus arces
Terruit Urbem:
Terruit gentis, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae nova monstra questae:
Omne cum Proteus pecus egit altos
Visere montis;
Piscium & summa genus haesit ulmo,
Nota quae sedes fuerat columbis;
Et superjecto pavidae natarunt
Aequore damae.

Vi-

Tuta *luditis* otium *carina.*
Virgil. Georg. III. 376.
secura *sub alta*
Otia *agunt terra.*
Denique rite & de more *Laudat tuta* aliquis; ut Noster Epist. I. 15.
Nimirum hic ego sum: nam tuta *& parvula* laudo: praesertim *Mercator*, qui rei parandae causa periculis se objiciens, supremis sibi votis *Tuta otia* pollicetur: ut iterum Noster Serm. I. 1.
nautaeque *per omne*
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta *recedant.*
Equidem *rura oppidi* vel simile quid non usquam legisse memini.

10. Nota quae sedes fuerat columbis] Codex Battelianus pro varia lectione PALUMBIS, cui astipulantur illa veteris Scholiastae, *Leviter in re tam atroci & piscium &* palumborum *meminit.* Nimirum jam olim hic locus obelo notatus est: cum enim arboribus raro aut numquam *Columbae* insideant, quo jure *Ulmum* hic appellat *Notam* columbarum sedem? An reponemus itaque his fidejussoribus PALUMBIS? Illud tamen adversatur, quod & Noster alibi, & Virgilius *Palumbem* solent dicere, non *Palumbum.* Sed & PALUMBUS suos auctores habet, Columellam, Plinium, Martialem, Catonem De Re Rust. cap. XCI. Jam quidem apud Persium III. 15. post Pithoeum sic hodie fertur:

Vidimus flavum Tiberim, retortis
Litore Etrusco violenter undis,
Ire dejectum monumenta Regis,
Templaque Vestae:
Iliae dum se nimium querenti
Jactat ultorem, vagus & sinistra
Labitur ripa, Jove non probante, uxorius amnis
Audiet civis acuisse ferrum,
Quo graves Persae melius perirent;
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divûm populus ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines sanctae minus audientem
Carmina Vestam?

Cui

at cur non potius teneroque columbo
Et similis regum pueris.

Verum ibi & veteres editiones & tres quos consului codices PALUMBO plane exhibent. Excusari poterit recepta Flacci lectio, si dixeris sub Columbarum nomine etiam Palumbes comprehendi: sed neque illo pacto vitatur ambiguum & το αὐδιαβλητον.

31. NUBE CANDENTES HUMEROS AMICTUS] Ita nunc pleraeque editiones: verum principes illae Venetae & Loscheriana CANDENTI, neque aliter olim Acron Scholiastes: *Melius*, inquit, *Nube candenti, quam Candentis humeros.* Idem in codicibus aliquot repererunt Lambinus, Torrentius, aliique, qui tam suspenso hic pede leviterque rem transeunt, ut nescias cui magis lectioni faveant. Mihi vero in nullo melioris notae codice *candenti* illud est visum: omnes *candentis* clare exhibent: nisi quod in Graeviano litera S. mala manu olim erasa est, ita tamen ut vel hodie manifesto se prodat. Sed rem ipsam videamus. Jam primum qualis sodes hiatus erit, si legeris CANDENTI? qualem vel unum alterum nusquam hic inveneris. Illud deinde animadvertes, participiorum horum casus ablativos vix umquam apud Nostrum terminari in TI, sed in TE: ut hoc ipso in Carm. *Rubente, probante:* & alibi; *Fulgente arcu, Lamna candente*; &c. Vide quae dicemus ad Carm. I. 25. v. 17. Sed, quod caput est, illud *nube candenti* non tam non appositum est hujus loci sententiae, quam prorsus contrarium. Nempe nube hic amiciendus erat Apollo, nequis eum mortalium inter ipsos versantem agnosceret: Hoc certum: & sic Homerus, unde hoc Noster mutuatus est, Iliad. E. v. 186.

ἀλλά τις ἄγχι
Ἔστη' ἀθανάτων νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους.

Sed Deorum aliquis prope adstitit, nube humeros amictus: & ibid. v. 344.

Καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Κυανέῃ νεφέλῃ.

i. e. *Atque Aeneam quidem manibus sustulit Apollo, nube nigra* tectus: scil. ne a Diomede conspiceretur. Et ex eodem fonte Virgilius Aen. XII. 416.

Hoc Venus obscuro *faciem circumdata* nimbo
Detulit.

& I. 15.

At venus obscuro *gradientis* aëre *sepsit*,
Et multo nebulae *circum Dea fudit* amictu,
Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset.

&

Cui dabit partis ſcelus expiandi
Juppiter? tandem venias, precamur,
Nube candentis humeros amictus
Augur Apollo:
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat & Cupido:
Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis auctor,
Heu nimis longo ſatiate ludo;
Quem juvat clamor, galeaeque leves,
Acer & Marſi peditis cruentum
Voltus in hoſtem.
Sive mutata juvenem figura
Ales in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens vocari
Caeſaris ultor:

v. 39. Vulg. MAURI.

Serus

& ibidem 520.

Diſſimulant & nube cava ſpeculantur amicti.

Jam autem, qui quaeſo convenit, aut quo poëtae conſilio factum, ut qui oculos fallere & latere conetur, nubis iſtius *candore* ſe ipſe manifeſtet? Hoc tam inepte incommodeque, ut nihil ſupra. Sed quid multis opus? Retinemus ex potioribus membranis CANDENTIS HUMEROS: *Candens, nitens, fulgens*, perpetua ſunt *Humeri* epitheta. Statius Silv. III. 4.

ſed non erat illi
Arcus, & ex humeris *nullae* fulgentibus *umbrae.*

& ibidem iterum.

humeroſque *manu nudare* nitentes.

Tibullus I, 8.

Huic tu candentes *humero ſuppone* lacertos.

Horat. Carm. I. 13.

Uror, ſeu tibi candidos *Turparunt* humeros.

& II. 5.

Non Chloris albo ſic humero nitens.

Quod ſi humeri mortalium recte dicuntur *candere*, multo magis Apollinis, qui totus, quantus quantus eſt, fulget & candet. Virg. VIII. 720.

Ipſe ſedens niveo candentis *limine* Phoebi
Dona recognoſcit populorum.

39. ACER ET MAURI PEDITIS CRUENTUM VULTUS IN HOSTEM] Vir ſagaciſſimus Tanaq. Faber, *Emenda*, inquit, MARSI, *Nam Mauri imbelles: olim correctionem probabo.* Et in hanc ſoceri ſui ſententiam concedit celeberrimus Dacerius; promiſſum tamen ejus minime abſolvit: illud addit unicum, *ſic extare in vetuſtis editionibus.* Magnopere equidem videre vellem tam raras, quas memorat, editiones: plurimas mihi uſu venit inſpicere; veterrimas in manibus jam habeo; nihil tamen quicquam vel legendo vel fando mihi compertum eſt de ea lectione; ut plane verear, ne ei ſomnium hoc advolaverit per eburneam portam. Nihilo tamen ſecius emendatio iſta certiſſima eſt, refragantibus licet omnibus libris, & ſcriptis & editis. Quippe haec militis deſcriptio eſt, & *Fortis*, & *Peditis*, & *Cominus ſtabilique pede cum hoſte pugnantis.* Tria haec plane indicantur his verbis, *Acer peditis vultus in hoſtem cruentum:* quorum ne unum quidem MAURIS convenire jam tibi oſtendam. Principio multum abeſt, ut hi *Fortes* haberentur; utpote Hiſpanis, & Gallis, nedum Romanis, virtute inferiores. Hirtius de Bel-

lo

Serus in caelum redeas, diuque
Laetus interſis populo Quirini:
Neve te noſtris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu ſinas Medos equitare inultos,
Te duce, Caeſar.

III.

Io Africano. cap. 6. *Accidit res incredibilis, ut equites minus triginta Galli* MAURORUM *equitum duo millia loco pellerent, urgerentque in oppidum.* Livius XXIII. 26. *Nec Numida Hiſpano eques par fuit, nec jaculator* MAURUS *cetrato, velocitate pari, robore animi viriumque aliquantum praeſtanti.* Neque vero *Pedites* Mauri ullo in numero erant; *Equitatu* ſolo valebat ea gens; nec *Cominus* denique vel juſta acie pugnabant, ſed *eminus*, & Parthorum fere more ſtatim refugientes, ubi jacula ſemel emiſerant. Valer. Flaccus III. 587.

Ille velut REFUGI *quem contigit improba* MAURI
Lancea.

Hirtius c. 7. *Subito* EQUITES MAURI, *neque opinantibus Caeſarianis, remiges adorti, multos jaculis convulneraverunt, nonnullos interfecerunt. Latent enim in inſidiis cum equis inter convalles, & ſubito exiſtunt*, non *ut in campo* COMINUS *depugnent.* cap. 97. EQUITES MAURI *atque Gaetuli non acie neque* ullo more proelii, *ſed catervatim uti quoſque ſors conglobaverat, in noſtros incurrunt.* Tacitus Hiſt. II. 58. *Ingens* Maurorum *numerus per* latrocinia & raptus *apta bello manus.* Claudianus de Bello Gildonico. 432.

Nec vos, barbariem quamvis collegerit omnem,
Terreat. An MAURI *fremitum raucoſque repulſus*
Umbonum & veſtros paſſuri cominus *enſes?*
Non contra clypeis tectos galeiſve micantes
Ibitis. In ſolis longe *fiducia telis.*
Exarmatus erit, cum miſſile torſerit, hoſtis.
Dextra movet jaculum; praetentat pallia laeva.
Cetera nudus EQUES. *Sonipes ignarus habenae.*
Virga regit. Non ulla fides, non agminis ordo.
Arma oneri, fuga praeſidio.

Qui quidem locus vel unus rem totam conficit: cum & *Imbelles* fuiſſe Mauros teſtatur, & ex *Equo* pugnare ſolitos, teliſque *Eminus* miſſis continuo in *fuga* praeſidium quaerere. Et praeterea, cum Horatius haec ita conjunxerit,

Quem *juvat clamor*, galeaeque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hoſtem,

ut plane *Peditem Galeatum* intelligi oporteat; miles ille *Maurus* omnino ſine galea pugnam inire ſolet, ut docet te idem ille locus:

Non contra clypeis tectos GALEISVE *micantes*
Ibitis: in ſolis longe fiducia telis.

Silius quoque X. 605.

patulis illa horrida campis
Sit metuenda lues; muros haud fregerit umquam
Exultare levis nudato corpore Maurus.

Denique ut condonemus haec omnia, demuſque tibi & *Pedites* fuiſſe Mauros, & *Fortes*, & *Cominus*, & *Galeatos* in acie pugnaviſſe; quorum nihil eſt verum: ſtultiſſimus tamen omnium foret Horatius, ſi virtutis hic militaris exemplum de *Maura* gente petiiſſet. Quippe acri illo Mauri peditis vultu *Martem juvari* dicit: eundemque *auctorem* Romulae gentis hic memorat, atque *genus* ſuum ac *nepotes* diu *neglectos* tandem *reſpicere.* Quid ergo? an Mars ille tandem ſuis propitiatus *Mauri* virtute delectetur? At quibus tandem cum hoſtibus conflictati ſunt Mauri magis quam Romanis? Ergo ille hic *cruentus hoſtis*, & a Mauro confoſſus ac trucidatus, erit demum Romanus. Meliora vero, o Noſter; atque apage tam indignam & in *nepotes* & in *auctorem* contumeliam. Illene ut ullius magis gentis quam virtute Itala juvetur? Recte

ita-

III.

Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida ſidera,
Ventorumque regat pater,
Obſtrictis aliis praeter Iapyga;
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et ſerves animae dimidium meae.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci

Con-

itaque repoſitum eſt, MARSI, qui miles Italorum omnium fortiſſimus ſemper eſt habitus. Strabo V. p. 241. ΜΑΡΣΟΙ καὶ Πάλιγνοι, τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μέν, ἀνδρικώτατα δέ. Appianus Bel. Civil. I. p. 639. de *Marſis* verba faciens; Ἔτι γὰρ τὸ ἔθνος πολεμικώτατον, καὶ φασὶ κατ' αὐτοῦ θρίαμβον ἐπὶ τῷδε τῷ πταίσματι γενέσθαι μόνῳ λεγόμενον πρότερον, Οὔτε κατὰ ΜΑΡΣΩΝ ἔτε ἄνευ ΜΑΡΣΩΝ γενέσθαι θρίαμβον. Proverbii loco fuiſſe ait, *Neque de* Marſis, *neque ſine* Marſis *triumphum agi poſſe.* Virg. Georg. II.

Haec genus acre virum Marſos *pubemque Sabellam*
Extulit.

Horat. Carm. II, 20.

Me Colchus & qui diſſimulat metum
Marſae *cohortis, Dacus.*

Et III, 5. indignatur tamquam de lectiſſimis militibus, quod

Conſenuit ſocerorum in arvis
Sub rege Medo Marſus *& Appulus.*

46. LAETUS INTERSIS POPULO QUIRINI] Libri tres apud Lambinum, & ex Cruquianis unus, QUIRINO. Alii omnes omnium, mei certe magno conſenſu, QUIRINI. Illud mavult vir ſummus Nic. Heinſius ad Ovidii Faſt. IV, 375. & diſertiſſimus Broukhuſius ad Propert. IV, 10. Ita nimirum alibi *Gens Romula*, *Venena Colcha*, *Sulpicia horrea* &c. Noſter tamen Ep. II, 2. v. 68.

cubat hic in colle QUIRINI,
Hic extremo in Aventino.

Sed & hic ſimiliter Heinſius libens ſcripſerit QUIRINO. Verum nulli libri ſuffragantur; &, quod majus eſt, ipſae aures repugnant, tinnituque iſto *Quirino* & *Aventino*, graviter offenduntur. Ovid. Metam. XIV, 836.

conjux nunc eſſe Quirini:
Siſte tuos fletus, & ſi tibi cura videndi
Conjugis eſt, duce me lucum pete, colle QUIRINO
Qui viret.

Ubi plerique codices, notante Heinſio, QUIRINI. Ipſe tamen ex paucioribus *Quirino* edidit; & fortaſſe, recte: quia *Quirini* jam praeceſſerat. Idem Faſt. IV, 375.

Qui dicet, Quondam ſacrata eſt colle Quirini
Hac Fortuna die Publica, verus erit.

Sic omnes membranae. Et hic nequicquam Heinſius *Quirino* ſubſtituit. Juven. II, 133.

officium cras
Primo ſole mihi peragendum in colle Quirini.

Ovid. Triſt. I, 3. v. 33. & 7, v. 37.

Dique relinquendi, quos urbs *habet alta* Quirini.
Non ego te placida genitum reor Urbe Quirini.

Ubi omnino fruſtra nobis obtruſeris QUIRINA: cum hoc prohibeant Epitheta illa *alta* & *placida.* Pont. I, 5. v. 73. & Faſt. I, 69.

Dividimur caelo, quaeque eſt procul Urbe Quirini.
Dexter ades, Patribuſque tuis, populoque Quirini.

Metam. XV, 572. & 756.

Seu laetum eſt, patriae laetum populoque Quirini.

Cinyphiumque Jubam populo *adjeciſſe* Quirini.

Sidonius Ep. IX, 16.

geminae potiti Fronde coronae,
Quam mihi indulſit POPULUS QUIRINI.

Ita ſummo conſenſu omnes ubique codices: ut melius opinor fuerit receptam toties lectionem non temere ſollicitare.

Conmiſit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec triſtis Hyadas, nec rabiem Noti:

Quo

18. QUI SICCIS OCULIS MONSTRA NATANTIA] Egregius vero locus, ut & totum ſane carmen non vulgaris eſt ſpiritus atque artis: aut tamen omnia me fallunt, aut turpe hic ſub pelle decoramendum deliteſcit. Videamus quid rei ſit:

Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus; ———
Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis *monſtra natantia,*
Qui vidit mare turbidum &
Infames ſcopulos Acroceraunia?

Ubi recte Scholiaſtes *Siccis oculis* interpretatur *Sine lacrimis*, teſtem advocans Lucanum, IX, 1044.

qui ſicco lumine *campos*
Viderit Emathios.

Cui addas licet Senecam de Tranquille. XV. *Plerique enim* lacrimas *fundunt, ut oſtendant: & toties* ſiccos oculos *habent, quoties ſpectator defuit.* Propert. I, 17.

An poteris ſiccis *mea fata reponere* ocellis:

Ita *ſiccas genas*, quod idem eſt, poëtae paſſim: Ovid. Triſt. I, 1.

Carmina nec ſiccis *perleget ipſe* genis.

Martialis XII, 3.

Nec nimium ſiccis *perlegit ipſe* genis.

I, 79.

Siccis *ipſe* genis *flentes hortatus amicos.*

His poſitis expendamus poëtae ſententiam. Quanto, inquit, animi *robore* fuit, quem mortis gradum timuit, qui primus fragili ſe rati committens, monſtroſas belluas, turbidos fluctus, ſcopulos horrendos, res omnium maxime terribiles *ſine lacrimis* videre ſubſtinuit. Egregie ſane: Ego vero vel meticuloſum quemvis, etiam feminam id poſſe praeſtare dico, ut *ſine lacrimis* ea videat; quippe quae in ejuſmodi terrore, prout natura omnes comparati ſumus, etſi maxime velit, lacrimari non poſſit. Prae miſericordia quidem, vel amore, deſiderio, pudore, ad leve periculum praeſens, vel ingentis praeteriti recordationem, etiam invitis oculis identidem oboriuntur lacrimae: at in magno pavore, praeſentique, ut hic, conſternatione nullus lacrimis locus eſt, ne in puella infante quidem. Scimus hoc omnes; quod & vita magiſtra didicimus, & in nobis ipſis experti ſumus. Quid igitur tam magnum aut mirabile, ſi ſiccis oculis vir fortis ea viderit; quae vel timidiſſimi non aliter poſſunt aſpicere? Immo vero, quo horribilior formido eſt, tanto ſicciores ſunt oculi, ut rigeant plane & immobiles fiant. Virgilius VII, 446. de Turno:

At juveni oranti ſubitus tremor occupat artus:
Deriguere oculi: *tot Erinnys ſibilat Hydris.*

Ergo & Noſter ipſe, in ſimili pavore a fluctibus belluiſque marinis, non *flentem* Europen, quamvis & ſexu & aetate tum timidam, ſed *pallentem* facit, Carm. III, 27.

& ſcatentem
Belluis pontum mediaſque fraudes
Palluit *audax.*

Neque vero apud Homerum Virgiliumve, qui Heroas ſuos ἀριδάκρυας & ad lacrimandum proclives inducunt, eoque nomine hodie ab ineptis culpantur, aut Ulixes aut Aeneas in praeſentis naufragii terrore flet; ſed ingemit & vociferatur. Hos enim natura tum ſonos elicit, lacrimas claudit vetatque. Quis ſubito incendio implicatus, quis fluvio profundo hauriendus, quis ſtricto gladii mucrone petitus, in tali tempore lacrimari umquam viſus eſt? Sentis jam, opinor, abſurdum: & *ſiccos* illos *oculos* minus aequis tu oculis incipis aſpicere. Verum illud praeterea contemplare: Qui haec omnia, inquit, *ſiccis oculis* vidit, ei *robur* & aes triplex erat circa pectus, is nullum mortis gradum timere noverat. Atqui ſiccos ad rem aliquam tenere oculos, ubi mortalium pleriſque lacrimae excuterentur, non tam *roboris* eſt, quam duritiae, non tam *audaciae*, quam atrocitatis, non tam *magni animi*, quam feri & inhumani. Ovid. Heroid. XI, 10.

Ipſe necis cuperem noſtrae ſpectator adeſſet;
Auctoriſque oculis exigeretur opus:
Ut ferus *eſt multoque ſuis* truculentior *Euris,*
Spectaſſet ſiccis *vulnera noſtra* genis.

Similia paſſim apud ſcriptores invenias: adeo ut parum commode apud Noſtrum inſtituatur oratio. Nimirum alios hic quam *ſiccos* oculos jam tempus eſt quaerere, qui mentem interritam fortiſque robur pectoris rite oſtendant. Atque ecce tibi quos affirmare auſim in Horatii ſcriniis olim compariſſe;

Quem.

15 Quo non arbiter Hadriae
Major, tollere seu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui rectis oculis monstra natantia,

Qui

v. 18. Vulg. Siccis

Quem mortis timuit gradum,
Qui RECTIS *oculis monstra natantia,*
Qui vidit mare turbidum.

Non ita magna est a recepta lectione mutatio; ut incredibile sit audaculos Librarios hoc in se facinus admisisse; praesertim cum haec dictio paullo rarior esset, illa vulgo tritissima. Sententia vero jam talis est, ut vel ducentis exscriptoribus fidem omnem & auctoritatem abroget. Seneca Epist. CIV. *Nihil illi videtur grave, nihil asperum, quod virum incurvet.* Terribiles visu formae letumque laboscque? *Minime quidem, si quis* RECTIS OCULIS *intueri illa possit, & tenebras perrumpere.* Idem De constantia c. 5. *Adversus apparatus* terribilium RECTOS OCULOS *tenet sapiens; nihil ex vultu mutat, sive illi dura sive secunda ostentantur.* Suetonius Aug. c. 16. *Unde praebitam Antonio materiam putem exprobandi, ne* RECTIS *quidem* OCULIS *eum aspicere potuisse instructam aciem; verum supinum, caelum intuentem, stupidum cubuisse.* Quid jam videtur? Cernis opinor ista, *Terribiles visu formas*, & *terribilium apparatus*, ipsa illa monstra scilicet & fluctus & scopulos; utque ea non *siccis*, sed *rectis* oculis vir fortis contueatur. Quippe is demum intrepido & invicto est animo, qui neque conniveat ad intentatum periculum, neque vultum avertat. *Primi in omnibus preliis* oculi *vincuntur*; ut vere ac diserte Tacitus de Mor. Germ. c. 33. Et similiter Plinius Hist. XI, 37. *Viginti gladiatorum paria in Caii principis ludo fuere: in iis duo omnino, qui contra comminationem aliquam* non conniverent, *& ob id invicti.* Inde est, quod *rectis oculis*, ὀρθοῖς ὄμμασιν, ἀντοφθαλμεῖν, *oculos contra attollere*, ἀτκαρδαμυκτὶ βλέπειν, omnia de audaci homine atque impavido praedicentur. Iterum Seneca Epist. LXXVI. *Si* RECTIS OCULIS *gladios micantes videt, & si scit sua nihil interesse, utrum anima per os an per jugulum exeat, beatum voca.* Cicero pro Rabirio Posthumo, cap. ult. *Hic vos aliud nihil orat, nisi ut* RECTIS OCULIS *hanc urbem sibi intueri, atque in hoc foro vestigium facere liceat.* Ubi frustra haeserunt Interpretes: tu accipe, *Fidenter, sine metu aut pudore.* Statius Theb. X, 537.

non ora virum, non pectora flectit
Imber atrox, rectosque *tenent in moenia* vultus,
Immemores leti, & tantum sua tela videntes.

Juvenalis VI, 339.

Cumque paludatis ducibus, praesente marito,
Ipsa loqui recta facie *siccisque mamillis.*

Boët. de Consol. Phil. metro IV.

Fortunamque tuens *utramque* rectus,
Invictum potuit tenere vultum.

Sophocles Oed. Tyr. p. 205. Ed. Steph.

Τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν,
ΟΡΘΟΙΣ ἔμελλον ΟΜΜΑΣΙΝ τούτους ὁρᾶν;

Theocritus Idyll. V, 35.

Ἀλλ' ὅτι σπεύδω· μέγα δ' ἄχθομαι· εἰ τύ με τολμῇς
ΟΜΜΑΣΙ ΤΟΙΣ ΟΡΘΟΙΣΙ ποτιβλέπειν.

Arriani Epictetus, fine libri III. Ταῦτά ἐστι μόνα τὰ τοὺς ἐλευθέρους ποιοῦντα, τὰ τοὺς ἀκωλύτους, τὰ τὸν τράχηλον ἐπαίροντα τῶν τεταπεινωμένων, τὰ ἀντιβλέπειν ποιοῦντα ΠΡΟΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΡΘΑΛΜΟΙΣ πρὸς τοὺς πλουσίους, πρὸς τοὺς τυράννους. Archidamus oratione ad Milites, Xenoph. Hellen. VII. p. 620. Ἄνδρες πολῖται, νῦν ἀγαθοὶ γενόμενοι, ἀναβλέψωμεν ΟΡΘΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙΝ. Hierax Stobaei, II. Τοὺς δ' ὑπ' ἐλευθερίας ἐλέγχοντας αὐτοῦ τὸ σκαιὸν τοῦ ἤθους, οὐδὲ ἰδεῖν ΟΡΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ἀνέχεται. Aristides pro Quatuor viris Tom. II. p. 299. de Themistocle: Καὶ μόνος ΟΡΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ἀντίσχων ἅπασι καὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι. καὶ οὐκ ἀποσκαφεὶς, ὥσπερ οἱ πρὸς τὸν ἥλιον βλέποντες. Sic Latini *tollere oculos* contra minas & terrorem. Lucret. I, 67.

Quae caput a caeli regionibus ostendebat,
Horribili super aspectu mortalibus instans:
Primus Graius homo mortales TOLLERE *contra*
Est OCULOS *ausus, primusque obsistere contra.*

Ita omnes Lucretii codices *Tollere*; & perperam agunt, qui ex Nonio reponunt *Tendere.* Livius VI, 16. *Nec adversus dictatoriam vim aut tribuni plebis aut ipsa plebs* ATTOLLERE OCULOS *aut hiscere audebat.* Seneca Epist. LXXI: *Alius jam in tantum profecit, ut contra fortunam audeat* ATTOLLERE OCULOS. Quod ipsum sic extulit Plutarchus Περὶ εὐθυμίας, p. 847. Τὸ μελετᾶν καὶ δύνασθαι πρὸς τὴν τύχην ἀνεῳγόσι τοῖς ὄμμασιν ἀντιβλέπειν, i. e. *Posse contra fortunam apertos oculos attollere.* Seneca iterum De Benef. I, 3. *Non audebit adversus multa* OCULOS ATTOLLERE. Auctor Octaviae, v. 481.

ne quid simile tentare audeat,

Qui vidit mare turbidum, &
20 Infamis scopulos Acroceraunia?

v. 19. Vulg. TURGIDUM.

Contraque sanctos conjugis vultus meae
ATTOLLERE OCULOS.

Hoc Graeci eleganti compositione Ἀντοφθαλμεῖν dicere solent, quod vocabulum Polybio historico in deliciis erat; ut I. 68. Μὴ οἷον Καρχηδονίοις ΑΝΤΟΦΘΑΛΜΗΣΑΙ ποτ' ἂν πρὸς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ μηδὲ τῶν λοιπῶν μηδένα ῥαδίως. Vide ipsum II, 24. & III, 14. 64. & IV, 32. 34. & alibi. Porro & iisdem Ἀσκαρδαμυκτὶ βλέπειν, *Inconniventibus oculis contueri*, audaciae & fortitudinis signum. Aristophanes Equit. v. 292.

Βλέψον εἰς μ' ἀσκαρδάμυκτος.

sic lege, non εἰς ἔμ', ob metri rationem. Lucianus in Κατάπλῳ p. 270. de Megapenthe Tyranno: Ῥᾴδιον γοῦν (lege ῥᾷον) ἄν τις τὸν ἥλιον ἢ τοῦτον ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΙ προσέβλεψεν. Oppianus Cyneget. I, 208. de Equo:

Η πῶς ἄντα δέδορκεν ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΟΙΣΙΝ ὑπωπαῖς
Αἰζηοῖσι λόχον πεπυκασμένον ὁπλίτῃσι.

Quem locum vir summus Julius Scaliger in Epinomide adducit, ut ostendat Creticum pedem (qualis hic σκαρδαμυκτ) in Hexametro versu nonnumquam tolerari. Frustra: neque enim tam terso poëtae tam indigna licentia placere potuit. Sine dubio sic reponendum.

Η πῶς ἄντα δέδορκεν ΑΤΑΓΜΥΚΤΟΙΣΙΝ ὀπωπαῖς.

Nimirum ἀτάρμυκτος unum idemque est ac ἀσκαρδάμυκτος, *inconnivens*; unde Euphorion apud Etymologum & Suidam. ΑΤΑΡΜΥΚΤΟΝ τρέπειν ΟΜΜΑ. Etymol. Ἀτάρμυκτον, ἄφοβον, θρασύ, κυρίως τὸ μὴ μῦον. Corrigendus inde Hesychius: Ἀτάρβητον, ἄφοβον, θρασύν. Scribe vel ex ipsa verborum serie, Ἀτάρμυκτον. Idem alibi: Ταρμύξασθαι, φοβηθῆναι. Et Etymologus: Ταρμυσσειν, τὸ φοβεῖν, ὡς Λυκόφρων. Nota, hoc ex Lycophrone citari. At apud illum hodie legitur, v. 1177.

Κλάγξαισι ταρβήσασαν ἐννύχοις βροτούς.

Restituendum vero, vel Etymologi auctoritate, Ταρμύσσασαν; ut & scriptus codex etiam exhibet. Sed ut tandem manum de tabula, satis jam, opinor, & abunde pervicimus, aut scripsisse RECTIS OCULIS Flaccum, aut saltem ita debuisse: quorum alterum modo si negas; qui Horatius sit, omnino nescis: sin utrumque; vereor ne, qui tu sis, optime sciamus.

19. QUI VIDIT MARE TURGIDUM] Editio Veneta 1478. quam omnium primam esse crediderim, habet TURGIDUM; at Germanica Loscheri 1498. TURBIDUM. Postea tamen prior illa lectio fere cunctas occupavit. Codices quidem, etiam optimae notae, alii hanc, alii illam exhibent: & sane utraque sat commode tolerari potest. Prudentius Peri Steph. V, 475.

Quae TURGIDUM *quondam mare*
Gradiente Christo straverat.

Avienus in Arateis.

salumque
Fluctibus instabile & glauci vada turgida ponti.

Sic Virgil. Tumidum *mare*, Tumida *aequora*,

Maria alta tumescunt; & Graeci, ἅλιον ὄιδμα, ὄιδμα θαλάσσης. Vix tamen dubito, quin TURBIDUM ab Horatii manu fuerit; quod fortius epitheton est, & majorem terrorem incutit. Lucret. V, 998.

nec turbida *ponti*
Aequora laedebant navis ad saxa virosque.

Ovid. Trist. I, 10.

Cumque sit hibernis agitatum fluctibus aequor,
Pectora sunt ipso turbidiora *mari.*

Idem Leand. Her.

Ipsa vides caelum pice nigrius, & freta ventis
Turbida, *perque cavas vix adeunda rates.*

Et ibidem,

Cumque mea fiunt turbida *mente freta.*

Seneca Herc. Oet. 456.

concussi fretum
Cessante vento: turbidum *explicui mare.*

Avienus in Arateis,

Non tum freta turbida *pinu. Quis petat.*

Et iterum,

Quantum suspenso linquit vada turbida *caelo.*

Et, turbida *certantes converrent aequora Cauri.*

Et, *Si fugiunt volucres raptim freta* turbida *Nerei.*

Ut pene jam metuendum sit, ne & in istis quoque Prudentii & Avieni locis, quae supra protulimus, *Turbidum* substitui debeat.

20. INFAMES SCOPULOS ACROCERAUNIA] Virgilius Aen. III, 506.

Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta.

Ubi Servius lectionem hanc in Flacco confirmat. *Ceraunia*, inquit, *montes Epiri, a crebris fulminibus propter altitudinem nominati. Unde Horatius expressius dixit*, ACROCERAUNIA, *propter altitudinem & fulminum jactus.* Lactantius ad Statii Theb. I, 133. *Infames Scirone petras. Nota*, inquit, *Infames dixit, ut est,*

Infames scopulos Acroceraunia.

Idem repetit ad III, 121. & ad VI, 156. Sed in-

ultimo

Nequicquam Deus abſcidit
Prudens Oceano diſſociabilis
Terras,

v. 22. Dissociabili.

ultimo Lactantii loco libri antiqui repraeſentant ALTA CERAUNIA, notante Theod. Marcilio & Georgio Fabricio, in Notis ad hoc Carmen. Unde vir reconditae eruditionis Gulielmus Baxter in nupera ſua Horatii editione ſic edidit,

Infames ſcopulos, alta Ceraunia.

Nollem factum; neque enim ulla unius loci ſuſpecti auctoritas eſt contra duo alia ejuſdem Lactantii loca, & eo vetuſtiorem Servium, & omnes quotquot ubique ſunt Horatii libros: neque ſane tolerari hic poterit duplex epitheton, *Infames*, *Alta*; ut agnoſcent, qui poëticae guſtum habent. Ακροκεράννια, ut Ακροκόρινθος: nimirum montes Ceraunii longiſſimo tractu protenduntur, quorum ſummum promontorium Acroceraunia nomen habet. Ovid. Remed. Amor. v. 739.

Hae tibi ſint Syrtes, haec Acroceraunia vita.

Plin. Hiſt. III, 23. *Initium Epiri, montes Acroceraunia:* & iterum eodem libro quater vel quinquies. Lucius Ampelius cap. 5. *Parnaſſus, Acroceraunia in Epiro.* Tum autem, quod idem ſuſpicatur *Acroceraunia ex gloſſemate eſſe, quia vulgatius*; plane aliter res habet. Nam praeter loca jam citata, fruſtra, opinor, alibi *Acroceraunia* quaeſiveris; cum *Ceraunia* vulgatiſſimum ſit, cum apud Poetas, tum alios.

22. NEQUICQUAM DEUS ABSCIDIT PRUDENS OCEANO DISSOCIABILI TERRAS] Olim hic paſſive (ut Grammatici loquuntur) accipiebant *diſſociabili*; eo ſenſu ut *Deus recte abſciderit terras ab Oceano, quem par erat ab eis diſſociari & abſcindi.* Quomodo & Ovidius Metam. I, 22.

Nam caelo terras, & terris abſcidit *undas.*

Et Statius Silv. III, 2. v. 61.

Quis rude & abſciſſum miſeris animantibus aequor
Fecit iter?

Poſterioribus autem ea melior viſa eſt ſententia, ut *Deus providenter terras diſcreverit, alias ſcilicet ab aliis, interveniente Oceano*; quale illud Lucretii eſt,

Et mare, quod late terrarum diſtinet *oras.*

Et Senecae Conſolat. ad Marciam. c. 18. *Quid — vinculum terrarum* Oceanus, continuationem gentium triplici ſinu ſcindens, & *ingenti licentia exaeſtuans?* Tum autem, quod huicconſentaneum erat, jam non paſſive ut illi priores, verum active ſumere volunt *Diſſociabili, qui terras diſſociat*, ut *genitabilis aura, penetrabile frigus* & id genus alia. Atque haec, ut video, interpretatio jam ſola paſſim obtinet, & pro legitima habetur. Eſto ſane: *Diſſociabilis* active per analogiam defendi poſſit; etſi in ea notione jam nuſquam alibi extet: at vide quam inficeta demum ſententia exoriatur: *Deus abſcidit terras Oceano diſſociabili*, hoc eſt, ut quidam explicant, *Deus abſcidit terras Oceano, qui terras abſcindit.* Quiſquamne ſibi perſuaſerit, putidulum hoc & ταυτόλογον ab Horatio profectum eſſe? Tu vero ſcribe, ſi ſapis, unius literulae adjectione.

Nequicquam deus abſcidit.
Prudens Oceano diſſociabilis
Terras.

Hoc eſt, ut hodie moris eſt ſcribere, *diſſociabiles.* Fruſtra, inquit, providentia Dei terras has ab illis conſulto abſcidit, mari interfuſo: ſiquidem homines mare illud navibus trajiciunt, & terras ſic a Deo diſſociatas commercio inter ſe miſcent. Sane & oratio jam & ſententia ſunt omni ex parte commodiſſimae. Ita Statius Siciliam ab Italia *diſſociatam* eſſe memorat, Silv. I, 3. v. 32.

ſic diſſociata *profundo*
Brutia Sicanium circumſpicit ora Pelorum.

Rutilius Itin. I, 330.

Eminus Igilii ſilvoſa cacumina miror,
Quam fraudare nefas laudis honore ſuae.
Gurgite cum modico victricibus obſtitit armis,
Tamquam longinquo diſſociata *mari.*

Florus II, 8. *Euboeam inſulam continenti adhaerentem, tenui freto reciprocantibus aquis Euripus* abſcidit. Valer. Flaccus II, 615.

Aſiamque prementem
Effugit abruptis Europa immanior oris.
Has etiam terras *conſertaque gentibus arva,*
Sic pelago pulſante reor, Neptunia quondam
Cuſpis & adverſi longus labor abſcidit *aevi,*
Ut Siculum Libycumque latus.

Et eodem plane, quo noſter, ſenſu, *bene diſſeptas* a natura terras ait Seneca; atque improbe factum ab Argonautis, quod primi mare tranſcurrere auſi commercia vetita exercerent. Medea 335.

Candida noſtri ſaecula patres
Videre procul fraude remota.
Sua quiſque piger litora tangens
Patrioque ſenex factus in arvo,
Parvo dives; niſi quas tulerat
Natale ſolum non norat opes.
Bene diſſepti *foedera mundi*
Traxit in unum Theſſala pinus,
Juſſitque pati verbera pontum,
Partemque metus fieri noſtri
Mare ſepoſitum. Dedit illa graves

Terras, si tamen impiae
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti,
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Post ignem aetheria domo
Subductum, macies & nova febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ardui est.
Caelum ipsum petimus stultitia, neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

v. 37. Vulg. ARDUUM.

IV.

Improba poenas.
Satis, opinor, jam dictum est ad emendationem nostram firmandam; supereſt tamen adhuc, quod aliorum opiniones prorsus refutet. Neque enim prior illa, quae Oceanum ipsum terris abscissum tentarique vetitum esse statuit, consistere potest cum sequentibus,

si tamen impiae
Non tangenda rates transiliunt vada.

Quorsum enim TRANSILIUNT? Nam id quidem satis indicat, non Oceanum modo tentari, sed & regiones exteras trans Oceanum peti: quale scilicet commercium prohibere Natura conata est. Neque utralibet sane defendi in eo potest, quod Oceanum dicat DISSOCIABILEM; quippe vox ea numquam usurpatur, nisi vel de diversis rebus, vel de re una ex diversis rebus concreta & congregata. Tacitus in Agric. 3. *Quamquam Nerva Caesar res olim* DISSOCIABILES *miscuerit, Principatum & Libertatem.* Claudianus in Ruf. II, 238.

Quid consanguineas acies, quid dividis olim
Concordes aquilas? Non dissociabile *corpus,*
Conjunctumque fumus.

Prudentius Psycom. 763.

Quod sapimus, conjungat amor: quod vivimus, uno
Conspiret studio. Nil dissociabile *firmum est.*

Hac sola itaque ratione *dissociabilis* dici poterit Oceanus; si diversas ejus partes, aliam ab alia discindi & divelli & distrahi velis; quod nihil ad mentem Horatii est.

37. NIL MORTALIBUS ARDUUM EST] ARDUI meliores codd. Cruquii & aliorum, & sic vetustissimi mei Graevianus, Leidensis, & ex prima manu Reginensis cum aliis: adde Barthii librum optimae notae, Advers. XXXV, 2. Omnino itaque recipienda haec lectio est, adulterina illa exclusa. Noster Epist. II, 3.

Nil intra est olea, nihil *extra est in nuce* duri.

Atque hanc probat elegantissimus Nic. Heinsius ad Ovidii Heroidas VIII, 104.

5. JAM

IV.

Ad Sestium.

Solvitur acris hiems grata vice veris & Favoni:
Trahuntque siccas machinae carinas.
Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni;
Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, inminente Luna:
Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum gravis Cyclopum
Volcanus ardens visit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput inpedire myrto,
Aut flore, terrae quem ferunt solutae.

v. 8. Urit.

Nunc

5. Jam Cytherea choros ducit Venus] Nota illud Venus plane otiose positum. Neque enim ipse alibi, nec ullus Poëtarum Latinorum *Cytherea Venus* dixit, sed simpliciter *Cytherea*. Carm. III, 12.

Tibi qualis Cythereae puer ales.

Virgil. Aen. IV, 128.

Annuit atque dolis risit Cytherea repertis.

Ita omnes ubique, nisi me memoria fallit: neque quisquam ex Graecis Κυθέρειαν Ἀφροδίτην, non ipse Homerus, qui toties inculcat Φοῖβος Ἀπόλλων, quod solus & semel imitatus est Virgilius Aen. III, 251.

Quae Phoebo pater omnipotens, mihi Phoebus Apollo
Praedixit.

Defendi itaque poterit noster hoc Virgilii exemplo. Nam de mendo suspicari vetat omnium librorum consensio. Quibus adde Marium Plotium de metris p. 2662. *Logaoedicum Archebulium fit duobus dactylis & duobus trochaeis, sive trochaeo & spondaeo. Jam Cytherea choros verius dat.* Ubi ex metro ipso manifestum est legi oportere *Venus dat*: atqui iste versiculus ex nostro expressus est, & receptam lectionem stabilit.

8. Dum graves Cyclopum Volcanus ardens urit officinas] Vir magnus Julius Caesar Scaliger in Poëtices lib. VI. concoquere ista non potuit. *Non* urit, inquit, *caminos: deficerent enim. At non deficiunt. Melius*, urget *officinas: quippe magistri est operas urgere.* Haec Scaliger; quem nostri Interpretes, etsi quavis data occasione libenter ei obtrectant, intactum hic loci dimittunt: nec interea tamen aut audiunt monentem, aut alia via locum expediunt. Vere profecto & acute Scaliger: quamquam incautius posuit *Caminos*. Quidni enim urantur camini? Juvenalis XIV, 118.

Incude assidua, semperque ardente *camino.*

Ovid. Fast. IV, 473.

Anttraque Cyclopum positis exusta *caminis.*

Sed aliud plane est urere *Officinas*: quippe eo pacto & totam tabernam & omne operis instrumentum una combureret; quod de Vulcano tabernae domino suspicari festivum sane esset. Neque illud Propertii, quod huc adducit Passeratius, Eleg. II, 1.

Colchis Iolciacis urit ahena focis,

ullo modo par vel simile est. Uruntur enim quotidie ahena, salvis tamen Officinis. Illud quoque a Scaligero praeteritum miror; quam inficete bina illa jungantur ardens & urit. Exclamare prorsus licet, Δὶς ταυτὸν εἶπας: adeo ut geminatus ille calor jam merum frigus spirare videatur. Omnino itaque mallem cum Scaligero urget *officinas*; cum vel a puero meminerim illa Vulcani apud Virgil. VIII, 439.

Tollite cuncta, inquit, coeptosque auferte labores,
Aetnaei

Nunc & in umbrosis Fauno decet inmolare lucis,
Seu poscat agna, sive malit haedo.
Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas,
Regumque turris. ô beate Sesti,
Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam.
Jam te premet nox, fabulaeque Manes,
Et domus exilis Plutonia: quo simul meâris,
Nec regna vini sortiere talis;
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

V.

Aetnaei Cyclopes, & huc advertite mentem.
Arma acri facienda viro: nunc viribus usus,
Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra:
Praecipitate moras.

Agnoscis, opinor, magistri verba quam acerrime operas *urgentis*. Sed tamen aliud longe melius submini-strant priscae membranae. Leidensis enim octingentûm annorum codex verissime exhibet,

Vulcanus ardens VISIT *officinas:*

Quo modo & Lambini aliquot, & Colbertinus pro varia lectione, & Bodleianus, ubi VISSIT scriptum est; & qui his omnibus antiquior est Plotius Grammaticus p. 2663. *Logaoedicum*, inquit, *Archilochi Ithyphallicum fit quatuor dactylicis pedibus & tribus trochaeis. Exemplum hoc est:*

Alterno terram quatiunt pede, dum gravis Cyclopum
Vulcanus ardens ussit *officinas.*

Ubi hodie quidem, ut vides, editum est *ussit*; sed sine dubio librariorum culpa pro VISIT: quo vocabulo nihil Horatianae sententiae aptius vel fingi vel optari potest. Noster alibi de Venere, Carm. III, 28.

Quae Paphon Junctis visit *oloribus.*

Virgil. Aen. IV, 143.

Qualis ubi hibernam Lyciam Xanthique fluenta
Deserit, ac Delum maternam invisit *Apollo.*

Ovidius in Arte, II, 519. de ipso Vulcano.

Fingit iter *Lemnon: veniunt ad foedus amantes:*
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.

Apollonius Rhodius III, 40.

ἵν' ἐστύνιστκε θεὰ λέχος Ἡφαίστοιο.
Ἀλλ' ὁ μὲν εἰς ΧΑΛΚΕΩΝΑ καὶ ἄκμονας ἦρι
ΒΕΒΗΚΕΙ
Νήστοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχὸν, ᾧ ἔνι πάντα
Δαίδαλα χάλκευεν ῥιπῇ πυρός. ἡ δ' ἄρα μούνη

Ἧστο δόμῳ δινωτὸν ἀνὰ θρόνον ἄντα θυράων.

Ubi habes Venerem, non ut hic ad lunam choreas celebrantem, sed ut frugi matremfamilias, domi manentem, & domestica negotia capessentem, dum Vulcanus maritus suam Liparae VISIT OFFICINAM. Haec scripseram, cum fero animadverti ingeniosissimum Rutgersium ante me maluisse VISIT, & insuper locum Apollonii huc attulisse.

12. SEU POSCAT AGNAM SIVE MALIT HAEDUM] Ita scriptum in tribus Lambini. Unus Cruquii & Bersmanni cum meis Zulichemiano & Regiae societatis, *Agnam*, & *haedos*. Quod paullo propius accedit ad veram lectionem, & plurium & vetustiorum codicum suffragiis innixam,

Seu poscat agna, *sive malit* haedo.

Servius ad Virgil. Eclog. III. Cum faciam vitula. *Figurate, faciam vitula, ut faciam ture, faciam agna.* Horat.

Seu poscat agna, sive malit hoedo.

Ita legitur etiam apud Marium Victorinum p. 2575. & Plotium 2659. Codex Graevianus in Margine: *Deest*, IMMOLARI SIBI. Rectissime: & profecto si *agnam* & *haedum* legeris, nihilo secius subaudiendum erit extrinsecus, Seu poscit agnam *immolari sibi*. Atqui tam bene Latine dicitur, poscit *agna* sibi immolari, quam, poscit *agnam* sibi immolari. Macrobius Saturn. III, 10. Quando enim dicebat Virgilius,

Caelicolum regi mactabam in litore taurum:

„ Si sciret TAURO IMMOLARI huic deo vetitum? „ aut si comprehendisset, quod Atteius Capito „ comprehendit, cujus verba ex libro I. De jure „ Sacrificiorum haec sunt: *Itaque Jovi* TAURO, „ VERRE, ARIETE IMMOLARI *non licet*. Labeo vero LX. & VIII. libro intulit, nisi Neptuno, Apol-

V.

Ad Pyrrham.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urguet odoribus
Grato, Pyrrha, sub antro?
Cui flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu quoties fidem
Mutatosque Deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis
Emirabitur insolens;

Qui

„ Apollini & Marti TAURUM non immolari. Frustra igitur Grammatici hic quaerunt nodum in scirpo. Illud tamen fortasse pugnabunt, *Poscat agnam* hic legi oportere, ut in Epod. XVII.

Paratus expiare, seu poposceris
Centum juvencos,

Verum ibi codex meus Battelianus, bonae notae, clare exhibet, *Centum* JUVENCIS; quae vera scriptura est, tamque hujus loci lectionem confirmat, quam ab ea invicem confirmatur.

16. JAM TE PREMET NOX FABULAEQUE MANES] Dubitare poteris pluraline numero hic accipiatur FABULAE, an genitivo singulari. Hoc illic maluit, quicumque fuit, qui margini codicis Graeviani hoc Scholion allevit, *Fabulae, genit. singul. pro Fabularum.* & Prudentius perpetuus nostri imitator, Contra Symmachum I, 190.

Et tot templa deûm Romae, quot in orbe sepulchra
Heroum numerare licet: quos fabula manes
Nobilitat, noster populus veneratus adorat:

plane hunc locum in animo habuit. Illud tamen secutus videtur Persius, cum dixit,

cinis & manes & fabula fies.

Utrumlibet elegeris, eodem fere res redit.

17. ET DOMUS EXILIS PLUTONIA] Daniel Heinsius, & Barthius, cum Adversar. XXX, 13. tum ad Statii Thebaida I, 56. legit

Et domus EXILII.

Nihil umquam vidi dilutius. Domus *exilis*, est egena & inops, sine supellectile & penu: ut alibi Epist. I, 6.

Exilis *domus est, ubi non & multa supersunt,*
Et dominum fallunt, & prosunt furibus.

Sic *tenues penates* Seneca in Hippolyto v. 209.

Cur in Penates rarius tenues *subit*
Haec delicatas eligens pestis domos?

Sic *gracilem larem* Apuleius in Apologia: *Sed quod vivo gracili lare, quod pauciores servos habeo.* Probant hoc & sequentia, *Nec regna vini.* Nihil, inquit, ibi reperies, quo bene sit: neque conviviis, nec amoribus indulgendi facultas erit, aut locus commodus. Neque vero hic quemquam offendere debet geminum Epitheton, *Exilis Plutonia*, quod tamen alias rarum est. Sic enim & alibi, eadem plane forma, Epist. II, 1.

sic horridus *ille*
Defluxit numerus Saturnius.

Et Virgil. Aen. X, 408.

extenditur una
Horrida *per latos acies* Volcania *campos.*

Et Seneca Oedip. v. 228.

Imminens Phoebea *laurus tremuit, & movit domum.*

18. NEC REGNA VINI SORTIERE TALIS] Codex Reginensis:

Nec regna talis sortiere vini.

Quae verborum collocatio magis aperte indicat TALIS esse τοῖς ἀτραγάλοις. Frustra sane sunt, qui damnatam interpretationem TALIS VINI, hoc est, *tam generosi*, recoquere nuper & resuscitare voluerunt. Quasi vero vel vilissimi vini copia esset in domo Plutonia. *Magisterium vini, Regnum vini* recte dixeris; *Regnum vini boni, regnum vini talis*, nequaquam. Usus & sensus repugnant.

19. NEC TENERUM LYCIDAM] Codex inter optimos Reginensis cum duobus Torrentii Graeca forma habet LYCIDAN. Recte: Sic alibi Serm. II, 4.

Pythagoran *Anytique reum doctumque* Platona.

Ita & Virgilius, MENALCAN: & alii passim alia.

8. EMIRABITUR INSOLENS] Sic miro consensu Codices; atque ita Donatus, qui ad Terentii Eu-

Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aurae
Fallacis. miseri, quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

VI.

nuchum V, 19. hunc locum adducit Flacci: & tamen illud emirandum est vel maxime, neminem quemquam eo vocabulo usum esse praeter Nostrum, idque hoc tantum loco. Quid vero tam dignum in se continet EMIRARI, ut vox nova plane procudi debuerit? *Emirari*, aiunt Interpretes, est magnopere & valde mirari. Atqui & vox notissima DEMIRARI eandem omnino vim habet. Terent. Hecyra IV, 1. *Demiror, quid sit, quamobrem* &c. ubi rectè Donatus, *Demiror, valde miror.* Certe tanti non erat ut verbum prorsus novum fingeret Noster, nec tamen quicquam sententiam adjuvaret. Facile quidem foret substituere DEMIRABITUR; sed, si id ab Horatii manu esset, minime omnium credibile est, tam usitatum verbum in tot libris potuisse corrumpi, ut alterum, & inauditum & nihilo significantius, ubique ejus vicem teneret. Quid, quod neutra quidem ratione confieri res potest: remanet enim in oratione ipsa subabsurdum quid & secum pugnans: *Quoties*, inquit, *emirabitur insolens!* Atqui si TOTIES emirabitur, quomodo, quaeso, INSOLENS? Certe non nisi prima vice *insolens* erit, post illam *expertus* & magis magisque *assuetus* futurus. Haeret itaque hoc negotium. Solus codex Reginensis, quantivis sane pretii, suspicionem mendi hîc praebuit, qui clare habet ET MIRABITUR, punctulo sub T posito a manu secunda, quo delendam esse literam aliquam notare solent librarii. Nempe corrigere locum voluerunt ad aliorum exemplarium fidem. At cur non potius legamus, levissima quidem mutatione, sententia autem commodissima;

heu quotiens fidem
Mutatosque deos flebit! & asperа
Nigris aequora ventis
UT *mirabitur insolens!*

Notum illud Virgilii est,

Ut vidi, ut perii! ut me malus abstulit error!

Et Catull. LXVII.

Ut tibi tum toto pectore sollicitae
Sensibus ereptis mens excidit!

ET loco UT facillime obrepere potuit, quia prima cujusque versus litera olim minio describi solita est; atque ideo a librariis plerumque omittebatur, ab aliis postea supplenda. Huc adde, quod in vetusta editione Donati Argentinae MDIII. non EMIRABITUR invenies, sed ET MUTABITUR; in quo vestigia priscae lectionis aliquatenus extant.

3. QUAM REM CUMQUE FEROX NAVIBUS AUT EQUIS MILES TE DUCE GESSERIT] Vereor ut recto talo stare possit haec lectio; licet prima fronte sana esse videatur; & cum in plerisque omnibus libris, tum & in Victorino sic hodie extet, p. 2614. Quid enim? An QUAMCUMQUE rem gesserit Agrippa, sive mediocrem sive leviculam & nullius momenti, dignum *Maeonio Carmine* argumentum erit? An *Victor* erit hostium, etiamsi *male* rem gesserit? nullus dixeris. Profecto *Quamcumque rem gesseris* non sunt ejus verba, qui laudat Agrippam; sed vituperantis potius, nihilque magni de eo pollicentis. Cicero ad Lentulum Epist. I, 9. *Huc accessit commemoranda quaedam & divina Caesaris in me fratremque meum liberalitas, qui mihi*, QUASCUMQUE RES GERERET, *tuendus esset: nunc in tanta felicitate tantisque victoriis, etiamsi in nos non is esset qui est, tamen ornandus videretur.* Ub iluce ipsa clarius est *quascumque res* ita

op-

VI.

AD AGRIPPAM.

SCRIBERIS Vario fortis & hoſtium
Victor, Maeonii carminis alite,
Qua rem cumque ferox, navibus aut equis,
Miles te duce geſſerit.
Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
Pelidae ſtomachum cedere neſcii,
Nec curſus duplicis per mare Ulixei,
Nec ſaevam Pelopis domum

Co-

v. 3. Vulg. QUAM REM.

opponi *tantis victoriis*, ut parvas maximis, male geſtas feliciſſime geſtis. Libenter itaque ſequor, quam ex ſuis libris Muretus lectionem protulit, Var. Lect. IX. 7.

QUA *rem* cumque *ferox navibus aut equis. Quacumque*, hoc eſt, ſive *mari* ſive *terra*: id enim ſibi volunt *navibus aut equis*. Florus, II, 2. *Oſtendit nihil intereſſe virtutis, equis an navibus, terra an mari dimicaretur*. Livius XXIII, 40. *Navalibus ſociis armatis, ut terra rem gereret*. XXVIII, 23. *Ut terra marique communi conſilio rem gererent*. Nepos in Hamilc. *Cum ante ejus adventum & mari & terra male res gererentur*. Rem autem gerere, ſine epithetho vel adverbio, dicebant. Valerius Max. II, 7. 10. *Cum apud Contrebiam res gereretur*. Plinius XII, 31. *Res in Arabia geſſimus, & Romana arma in magnam partem ejus penetravere*. Seneca de Conſtant. 19. *Vos enim rem geritis, illi parta victoria eſt*. Gualterius Chabotius, Vir eruditus, legit potius πληθυντικῶς QUA RES CUMQUE: quia ἑνικῶς, ut ait, *Rem gerere* de re privata dicitur, numquam de publica, niſi habeat ſecum Epitheton *proſpere, male*, vel ſimile quid. Sed in eo fallitur, ut videre eſt ex locis jam citatis, quibus alia, ſi opus eſſet, poſſem adjicere. Ceterum, niſi longius paullo id a libris recederet, non male legere poteris, UT *rem cumque ferox*; i. e. *quandoque* ſive *quandocumque*. Sic enim alibi Noſter Carm. IV, 2. eadem omnino qua hic ſententia.

Concines *majore poëta plectro*
Caeſarem, quandoque *trahet feroces*
Per ſacrum clivum, merita decorus
Fronde, Sicambros.

Quid quod adhuc propius ad vulgatam lectionem accedere eſt, eodem ſenſu,

QUUM *rem cumque ferox:*

Quidni enim *quumcumque* tam commode dicere poteris, ac *quandocumque?* At non extat, inquies. Hodie quidem, tot libris deperditis: qui tamen & ipſi fortaſſe, niſi corrupti eſſent, hoc verbum exhiberent. Certe in Senecae Oedipode v. 648.

Proinde pulſum finibus regem ocius
Agite exulem: quodcumque *funeſto gradu*
Solum relinquet, vere floriſero virens
Reparabit herbas: ſpiritus puros dabit
Vitalis aura, veniet & ſilvis decor:

ubi membranae habent, *quocumque, quodcumque, quacumque:* vix aliud a Senecae manu proficiſci potuit, ac *quumcumque*. Quippe ſententia eſt, *quandocumque, quum primum* ſolum relinquet. Neque aliud ac Thebaïcum ſolum intelligit, quod tum peſte ac fame laborabat.

7. NEC CURSUS DUPLICIS PER MARE ULYSSEI] Vetus Scholiaſtes: *Amphibolon: Nam & duplicis* Ulixei *poteſt accipi, quod ſignificat callidi; & duplicis curſus per accuſativum pluralem, id eſt, itus ac reditus*. Ita jam olim dubitatum eſt de ſententia hujus loci; inde nata ambiguitate, quod veteres Accuſativum pluralem in Is efferebant in iis nominibus, quibus Genitivus exiret in IUM. Et proinde veteres quique codices hic habent DUPLICIS, recentiores plerique DUPLICES. Priſcianus tamen p. 562. *Ulyxes pro* Ὀδυσσεύς, *quod oſtenditur in genitivo Ulyxei. Horatius in* I. Carm.

Nec curſus duplices *per mare Ulyxei.*

Et ſic tres libri ſcripti, quos conſului. Sed pag. 723.

Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Inbelliſque lyrae Muſa potens vetat
Laudes egregii Caeſaris & tuas
Culpa deterere ingenî.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydiden ſuperis parem?

Nos

ubi eadem repetuntur, nunc extat DUPLICIS: cum tamen iidem codices etiam illic habeant DUPLICES. Reliquum eſt igitur, cum in ſcriptura tam parum auxilii ſit, ut ſententiam ipſam diſcutiamus. Sine dubio Noſter intelligit Argumentum Odyſſeae; ut & *Pelidae Stomachum* Μῆνιν Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος ſive Iliada notat. Recte itaque Odyſſeam vocaveris, *curſus Ulixei duplicis*: ſi modo DUPLEX virum callidum & verſutum ſignificet. Sic enim Auctor Priap. de Odyſſea:

Altera materia eſt error fallentis *Ulixei.*

Inde Statio *varius* dictus eſt Ulixes, Achill. II, 174.

qui callida dona,
Grajorumque dolos, variumque *ignorat Ulixen.*

Ita aliis dicitur *fallax*, *pellax*, *furtis aptus*, πολύμητις, πολύτροπος,

Εἰδὼς παντοίας τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.

Et ſane Graecis διπλοῦς ἀνὴρ eſt, qui aliud loquitur, aliud ſentit. Nemo tamen Latinorum, excepto ſi forte Noſtro, ejuſmodi hominem DUPLICEM vocavit. Nam quod Muretus affert ex Catullo Epig. LXIX.

Nam mihi quam dederit duplex *Amathuſia curam.*

aliud plane eſt, & ad *duplicem ſexum* referri debet, quia Venus Amathuſia & mas & femina erat; ut recte Voſſius ad Catullum, & ante eum Meurſius in Cypro ſua lib. I, c. 8. Sic Statio Centaurus Hylaeus dicitur *duplex*, quia partim homo, partim equus. Theb. IV, 140.

Non aliter ſilvas humeris & utroque refringens
Pectore, montano duplex *Hylaeus ab antro*
Praecipitat.

Videndum itaque erit, an CURSUS DUPLICES commodè interpretari queas. Ubi illud primum quivis videat, in eo falli Scholiaſtam, quod *curſus duplices Ulixei, itum & reditum* intelligit. Neque enim quicquam in Odyſſea eſt, de itu Ulixei ad Ilium; neque in eo alios caſus paſſus eſt Ulixes, quam quivis alius Ducum. Meliorem forte viam inſiſtunt, qui *curſus duplices*, hunc per mare internum, illum per externum ſive Atlanticum interpretantur; quos inter eſt Iſaacus Voſſius loco citato, qui huc trahit illa Manilii II, 4. de Ulixe;

Erroremque ducis totidem, quot vicerat, annis
Inſtantem bello, geminata per aequora ponti:

Et *geminata aequora* ea ratione exponit, qua hic *duplices curſus.* Sed pace tanti viri dixerim, nihil ex tam mendoſo loco colligi poterit. Quid enim eſt, *errorem inſtantem bello?* Et quaenam porro *bella* geſſit Ulixes per alterum decennium a Troja capta? *Ponto* etiam habent manuſcripti omnes, etiam & Voſſianus; & qua fide PONTI ex eo citet, ipſe viderit. Si quid in re paene deplorata tentandum eſſet, equidem ſic libens reponerem:

Erroremque ducis totidem, quot fecerat annis
Inſtantem bello, & geminata pericula ponto.

Certe Gemblacenſis cum duobus aliis *per agmina*; Voſſianus cum tribus aliis *per aequora*; ut utrumque librariorum commentum eſſe jure ſuſpiceris. *Fecerat* autem quatuor habent codices cum editionibus primis: Errorem, ait, totidem annis, quot *fecerat* ſive ſcripſerat Homerus eum bello inſtantem. Tibullus II, 3.

Praeda vago juſſit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubiis roſtra dedit ratibus.

Sed ecce in aliam jam conjecturam incidi, quam praeſtare tibi auſim certam liquidamque. Cum enim veterrimi codices Gemblacenſis, Lipſienſis, Venetus uno conſenſu praeferant,

geminata per agmina ponto;

in illis utique veſtigiis emendatio inſtituenda eſt. Repono igitur, *geminataque* PERGAMA *ponto.* Eleganter, & argutia vere Maniliana. Sic Claudianus de Bello Get. v. 387.

Et Trebiam *ſocio* geminaſſent *funere* Cannae.

Quaecumque vera fuerit lectio, hoc interim certiſſimum habeo nihil aliud Manilium voluiſſe, quam Ulixen tot annos in errore, quot in bello

con-

Nos convivia, nos proelia virginum,
Strictis in juvenes unguibus acrium,
Cantamus, vacui, sive quid urimur,
Non præter solitum leves.

v. 18. SECTIS.

VII.

consumsisse. Claudianus in Laude Serenae. v. 26. de Ulixe:

belli pelagique labores,
Et totidem saevi bellis, *quot* fluctibus, *anni*
Conjugii docuere fidem.

Ovid. Art. III, 15.

Est pia Penelope, lustris errante *duobus,*
Et totidem lustris bella *gerente viro,*

Et Amor. II, 1.

Quique tot errando, *quot* bello *perdidit annos.*

Jam autem neque haec neque illud Manilii ad *cursus duplices* omnino faciunt; atque adeo paucos fore crediderim, quibus Vossii sententia rem attigisse videatur. Quippe eo sensu potius *cursus per duplex mare*, quam *duplices per mare cursus* dictum oportuit. Utraque igitur interpretatione tam *duplicis Ulixei*, quam *cursus duplices*, paullisper sepositа, experiamur, an ex conjectura melius quicquam suppeditari possit. Et ut mihi quidem videtur, non magna mutatione non paullo elegantius aut dixit aut dicere potuit Noster,

Et cursus reducis *per mare Ulixei.*

Ea sane Odysseae materia est: ut recte alibi Noster de Ulixe; Epist. I, 2.

Latumque per aequor
Dum sibi, dum sociis reditum *parat.*

Non satisfacit itaque *cursus Ulixei per mare* ad argumentum Odysseae indicandum, nisi addideris REDUCIS. Qui enim ex his verbis, nisi aliunde tibi compertum sit, poteris dignoscere, utrumne cursum velit ab Ithaca Trojam, an retrorsum a Troja Ithacam? Si *errorem* quidem cum Ovidio Manilioque dixisset, id utique verbum satis per se rem conficeret; quia tum, cum Trojam peteret Ulixes, minime erravit, sed in reditu dumtaxat. Nunc cum non *errorem*, sed *cursus* posuit; dubium profecto reliquit, reditumne hic voluerit an abitum. Quare pene inducor, ut credam, non aliter scripsisse Horatium, quam REDUCIS: & sic sane alii de re eadem. Statius Silv. IV, 2.

Alcinoique dapes mansuro carmine monstrat,
Aequore qui multo reducem *consumpsit Ulixen.*

Silv. II, 7.

Nocturnas alii Phrygum ruinas,
Et tarde reducis *vias Ulixi,*
Et puppem temerariam Minervae
Trita vatibus orbita sequantur.

Silv. II, 7.

Maeonium sive ille senem, Trojaeque labores
Diceret, aut casus tarde remeantis *Ulixi.*

14. PULVERE TROICO] Illustrissimus Nic. Heinsius in ora libri sui. *Forte* TROIO. Vide nos ad Carm. III. 3. v. 32.

18. PROELIA VIRGINUM SECTIS IN JUVENES UNGUIBUS ACRIUM] Iterum Nic. Heinsius: SECTOS *Gronovius legit.* In libris editis Gronovii non memini reperisse: verum hoc vel colloquio vel per Epistolam cum Heinsio communicari potuit. Caeterum viro longe acutissimo non potuit non displicere lectio vulgata. Quorsum enim SECTIS unguibus? Jam tibi dicent interpretes, festive oppido hoc dictum esse: ut notet virginum repugnantium proelia non vera esse, sed simulata: ideo enim sibi ungues secare, ne ora secent amatoribus. Itane vero? an & ideo addidit, ACRIUM, ut tam festivum hoc deprenderemus? Sane si usque adeo sunt *acres*, jam periculum erit, ne serio & infestis unguibus in oculos involent. Propert. III, 6.

Cum furibunda mero mensam percellis, & in me
Projicis insana cymbia plena manu.
Tu vero nostros audax invade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota.

Ovid. Oenone Par.

Id quoque luctando; rupi tamen ungue capillos;
Oraque sunt digitis aspera facta meis.

Art. II, 451.

Ille ego sim, cujus laniet furiosa capillos:
Ille ego sim, teneras cui petat ungue genas.

Claudianus in Epithal. Palladii & Celerinae.

VII.

Ad Munatium Plancum.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Ephesum, bimarisve Corinthi

Moe-

concede marito
Tu quoque, nec Scythicas insensis unguibus iras
Exercere velis.

Jam vides, non *sectis* jocose, sed vere iratis unguibus amatorum ora lacerabant. Neque tamen pari hic felicitate versatus est Gronovius, ac alias plerumque solet. *Sectos juvenes*, & *Acres unguibus in juvenes*, non sapiunt ad elegantiam Flacci. Quid quod *secandos*, potius quam *sectos* oportuit, si ita loqui voluisset. Sed quid multa? Certissima emendatio est, quam & ipse Gronovius, si in vivis esset, continuo amplecteretur,

STRICTIS *in juvenes unguibus acrium.*

Quod cum sic olim compendiose scriberetur, *stictis*, literula *i* supra *t* posita; ut norunt qui scriptos codices versavere; proclive erat, ut stupore librariorum degeneraret in *Sectis*. Caeterum ordo est, *Strictis in juvenes*, non *Acrium in juvenes*.

Ovid. Amor. I, 6.

Non timeo strictas in *mea fata manus.*

Trist. V, 2.

Ut taceam strictas in mea fata manus.

Statius Theb. III, 536. de aquilis loquens;

Invasere globum nivei gregis, uncaque pandunt
Caedibus ora novis, & strictis unguibus instant.

1. CLARAM RHODON, AUT MITYLENEN] Imitatus est Martialis IV, 55.

Argivas generatus inter urbes
Thebas *carmine cantet aut* Mycenas;
Aut claram Rhodon, *aut libidinosae*
Ledaeas Lacedaemonis *palaestras.*

Et iterum X, 68.

Cum tibi non Ephesos, *non sit* Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Laelia, Patricio.

5. INTACTAE PALLADIS URBEM] Athenas sic recte dixeris: quis negat? Sed tamen, cum unus Bersmanni habeat ARCEM, non *urbem*; & Lambini aliquot cum optimo meo Reginensi ARCES; longe pronior erat mutatio a figurata voce *Arces* in tritissimam URBEM, quam retrorsum ab *urbem* in ARCES. Statius Theb. VII, 184.

cara submovit ab arce
Hostiles Tritonis aquas.

Et IV, 136.

Illum Palladia sonipes Nemeaeus ab arce
Detulit.

Ovid. Pont. IV, 1.

Arcis *ut Actaeae vel eburna vel aenea custos,*
Bellica Phidiaca stat dea facta manu.

Et Metam. VI, 70.

Cecropia Pallas scopulum Mavortis in arce.

Sed adhuc figuratius ARCES dicere solebant, etiam cum de una arce loquebantur. Valerius Flaccus V, 647.

anne ego clara Mycenis
Culmina, virgineas praeder si Cecropis arces.

Auctor Epigram.

Pallas Cecropias tuetur arces.

Virgil. Culice v. 29.

Urit Erichthonias Oriens non ignibus arces.

Et Aen. XI, 477.

Nec non ad templum, summasque ad Palladis arces.

Et Eclog. II.

Pallas, *quas condidit* arces,
Ipsa colat.

Statius Theb. V, 100.

Erumpunt tecto, summasque ad Pallados arces.

Rectius itaque ni fallor, *arces* hic legeris, quam *urbem*. Nam in *Urbe* alii etiam dii erant, in *arce* Pallas praesidebat. Livius XXXI, 30. *Urbis quoque suae* (Athenarum) *similem deformitatem futuram fuisse, nisi Romani subvenissent: eodem enim scelere* URBEM *colentes* DEOS, *praesidemque* ARCIS MINERVAM *petitam.* Sed tamen si cui altera lectio magis arriserit, per me quidem suum cuique arbitrium sit.

7. UNDIQUE DECERPTAE FRONDI PRAEPONERE OLIVAM] Hanc, quae jam pleraque editiones occupat, lectionem primus, ut aiunt, invexit Erasmus, invitis omnibus libris: sic enim in manuscriptis locus exhibetur;

Undique decerptam fronti *praeponere olivam.*

Ac veteres quidem libros tuentur Turnebus & Torrentius cum paucis, pro Erasmo acerrime pugnant Lambinus, Marcilius, Dan. Heinsius, Dacierius,

Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Insignis, aut Thessala Tempe.
Sunt quibus unum opus est intactae Palladis arces
Carmine perpetuo celebrare, &
Undique decerptam fronti praeponere olivam.
Plurimus in Junonis honorem

v. 5. Vulg. Palladis URBEM. 7. DECERPTAE FRONDI.

Aptum

cierius aliique. Mihi vero, qui pro operis suscepti ratione certaminis hujus expers esse non possum, nihil sane commerita videtur prisca lectio, quamobrem tam diu possesso loco cedere cogatur. Sunt, inquit, poëtae, qui integra & justa volumina conscripserunt de laudibus Athenarum; sive, quibus unum opus est de laudibus Athenarum perpetuum Carmen a prima urbis origine ad sua tempora deducere: atque ea ratione,

Undique decerptam fronti praeponere olivam:

hoc est, ex eo argumento undiquaque exhausto coronam sibi poëticam quaerere. Quid, quaeso, hic vides, quod merito culpetur? Quod vel morosissimi judicis acumen reformidet? Nihil profecto aptius, decentius poni potuit; planeque ex Lucretianis his expressum videtur, quae bis quidem inculcavit magnus ille poëta; adeo in eis sibi placuit: I, 926. & IV, 3.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo: juvat integros accedere fontis
Atque haurire: juvatque novos decerpere *flores:*
Insignemque meo capiti petere inde coronam,
Unde prius nulli velarunt tempora *musae.*

Vides omnia ad amussim respondere; Hic *decerpit* flores, unde coronam *temporibus* nectat: Noster praeponit *fronti* olivam undique *decerptam.* Ita Cicero pro Sestio: *Ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam ac delibem.* Jam vero, quod objiciunt, non ex oliva coronam, sed hederaceam vel lauream poëtis convenire, id sane levissimum est. Nam pro varietate argumenti varias sibi adsciscunt coronas. Ovidius de Amoribus scripturus Myrteam sibi postulat, quia Myrtus Veneri dicata. Amor. I, 1.

Cingere litorea flaventia tempora myrto,
Musa, per undenos emodulanda pedes.

I, 15.

Sustineamque coma metuentem frigora myrtum,
Atque a sollicito multus amante legar.

Art. II, 733.

Finis adest operi: palmam date, grata juventus:
Sertaque odoratae myrtea *ferte comae.*

Quî minus itaque de Athenis & Pallade scribentes coronam sibi sumant olivae, quae & Minervae sacrata est, & Athenis nobilissima? Porro autem, qui in Athenarum laudem tam operosa carmina conscripserunt, eos Athenis natos fuisse probabile admodum est. Quae igitur invidia, si ex gentili arbore coronam sibi elegerint? ut decenter sane Hercules, apud Senecam, rem divinam facturus, ipse sibi populeam coronam aptat, Theseo vero oleagineam, utpote Athenienси: Hercul. Fur. v. 913.

Populea nostras arbor exornet comas:
Te ramus oleae *fronde* gentili *tegat,*
Theseu.

Neque sane pluris est, quod interrogant, Quis mortalium sic umquam locutus est, *Praeponere olivam fronti*, pro eo quod est, frontem olea coronare? Atqui *imponere* coronam, *imponere* diadema, cum Ciceroni, tum aliis dictum est. Virgil. bis. Georg. I, 304. & Aen. IV, 418.

Puppibus & laeti nautae imposuere *coronas.*

Quin & *fronti imponere* dixit Propertius IV, 2.

Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti *langueat ante meae.*

Quidni itaque tam Latine dixeris, *praeponere olivam fronti*, quam *imponere olivam fronti?* Quid distat? quid interest? Cum certe si rem ipsam consideres, nulla corona imponatur fronti, quin eadem & praeponatur. Valerius Flaccus III, 436.

glaucaque comis praetexere *frondes*
Imperat.

Tu vero ostende, quid discrepent *praetexere* glaucas frondes, & *praeponere* olivam. Quin & *praecingere*, eadem forma, dixit Seneca Medea v. 70.

Praecingens roseo tempora vinculo.

Atque ita locuti sunt & Graeci, a quibus Noster in Carminibus totus pendet, Παραθέσθαι στέφανον ταῖς κόμαις, quod est verbum de verbo, *Praeponere coronam capillis.* Sappho apud Athenaeum lib. XV. p. 674.

Σὺ δὲ στεφάνοις, ὤδικα, παρθέσθ' ἑραταῖς φοβαῖσι.
Tu vere coronas praepone *amabilibus comis.*

Atque

Aptum dicet equis Argos ditesque Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedaemon,

v. 9. DICIT. 10. NEC tam. Nec

Atque hactenus de vetere Lectione. Videamus porro, quid tam dignum protulerit Erasmus quique eum sequuntur; cur hac rejecta & repudiata, novam illam & commentitiam tam patienter admittamus;

Undique decerptae frondi *praeponere olivam*

Hoc est, ut ipsi interpretantur, *omnibus omnium locorum & terrarum frondibus olivam anteponere.* Bene sane: sed illud inprimis scire cupio, quorsum pertineat DECERPTAE, siquidem ea, quam volunt, sententia est? Quid sit *decerpere* olivam, ficum, florem, satis opinor intelligimus omnes. Jam quaero, cur non cuivis arbori, etiam sic stanti & intactae, olivam anteponebant? Quid ad rem, ut prius *decerperetur* frons quaevis, quam cum oliva compararetur? Nihil profecto invenustius vidi, ne dicam, ineptius. Lucretius loco jam citato,

juvatque novos decerpere *flores.*

Quamobrem sodes *decerpere?* nimirum ut ex iis sic decerptis corona fieret;

Insignemque meo capiti petere inde *coronam.*

Similiter in vetere Lectione,

Undique decerptam *fronti praeponere olivam:*

Quid ita *decerptam*, si interrogas: ratio in promptu est, ut corona inde facta fronti praeponatur; quod nisi decerpta prius fronde fieri non potest. Jam vero in novitia lectione, comminiscantur, si poterunt, ullam causam, vel ineptam saltem & pravam; quid referat in comparatione arborum, utra utri praeferenda sit, ut alterius frons decerpatur. Crediderim equidem jam nunc eos judicii sui poenitere; sed & aliud adhuc reliquum est nihilo minus poenitendum. Sic enim narrant, eum, qui Athenas laudare instituit, ante omnia cuivis arbori praeponere debere Olivam, utpote a Minerva inventam, & in ejus arce Athenis consecratam. Esto: & sane multa de Oliva Attica praedicant cum poëtae, tum rhetores & historici: sed in eo jam res vertitur, an ad Horatii sensum hoc faciat; aut cum iis quae praecesserant, non incommode connectatur. Dixerat noster, *Poëtas esse nonnullos, quibus unum opus est Athenarum laudes perpetuo carmine prosequi:* adde jam istorum commentum, & dic; *Et Olivam omnibus arboribus anteferre.* Numquamne tandem ineptiarum pigebit? An *perpetuum* ejusmodi carminis argumentum erat *Olea?* Quid? an reliqua Athenarum miracula, quorum ne centesima pars erat olea, silentio erant praetereunda? Vide modo pauca haec Ciceronis verba, pro Flacco cap. 26. *Adsunt*, ait, *Athenienses*, unde HUMANITAS, DOCTRINA, RELIGIO, FRUGES, JURA, LEGES *ortae, atque in omnes terras distributae putantur*; & quae sequuntur. Quantus vel in his pauculis campus aperitur, quem poëta decurrat: quam foecunda laudum materia vix multis libris exhaurienda. Adde veteres historias, adde nobilitatas fabulas: Haec omnia scilicet intacta transmittenda erant, ut *perpetuo carmine* suam oleam, quasi repetitam cramben, vel ad nauseam usque ponerent. Sine dubio quidem in tali poëmate suam partem habuit Minervae olea; &, si id contendere velis, habuerit praecipuam. Sed quid tum postea? Ne hoc quidem posito, sic locutus fuerit Noster; Sunt qui integris libris id solum argumenti sibi proponunt, ut Athenas omnibus laudibus in caelum tollant, & olivam cuilibet frondi anteferant: quod perinde esset ac si dixerit quis, Titum Livium CXL. libris Romanorum res gestas laudesque celebrasse, & nutricem Romuli Lupam. Viderint itaque, qui tam putidam orationem tam emunctae naris poëtae pergent affingere.

Aliam viam instituit celeberrimus Thomas Galé ὁ μακαρίτης, & pro recondita sua doctrina novam lectionem protulit ex historia vetere sibi oblatam; quae est hujusmodi;

Undique decerptam fonti *praeponere olivam.*

Fabula nimirum erat, apud Graecos decantata. Cum olim Neptunus & Minerva de Athenarum tutela certarent; placuisse Diis, ut ejus esset urbs, qui munus melius mortalibus protulisset: Tunc Neptunum produxisse *fontem* (ut voluit Galeus) Minervam vero *Olivam*, atque eam fonti, Diis judicibus, esse praelatam. Hanc ab Horatio Historiam tangi arbitratus est vir eruditus, ejusque auctores laudat (quod ex ipsius codice comperi) Herodotum, Himerium Sophistam, & Lucium Ampelium. Enimvero multa sunt, quae conjecturam hanc aut minus probabilem faciunt, aut funditus evertunt. Quippe alia plane fabulae hujus narratio, apud Romanos praesertim, invaluit, non *fontem* scilicet, sed *equum* prosiluisse, cum Neptunus tetram percuteret; unde Virgilius Georg. I, 12.

Tuque O, cui prima frementem
Fudit equum *magno tellus percussa tridenti,*
Neptune.

Ovidius Metam. VI, 75.

Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente

Aspe-

Nec tam Lariſſae percuſſit campus opimae
Quam domus Albuneae reſonantis,
Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.

Albus

v. 13. Et Tib.

Aſpera ſaxa facit, medioque e vulnere ſaxi
Exiluiſſe ferum.

Ut parum veriſimile ſit, Noſtrum ab amicis ſuis in narratiuncula hac diſcedere voluiſſe. Hoc primum: ſed illud majus, quod nemo quiſquam à Neptuno *Fontem* creatum narrat, ſed *Mare*, ſive *fluctum*. Ipſe Herodotus, a Galeo teſtis laudatus, VIII, 55. Θάλασσαν *mare* nominat, & ſimiliter Apollodorus III, 13. Himerius quoque apud Photium p. 1134. Κῦμα *fluctum* appellat, quo modo & Pauſanias in Atticis cap. 22. Statius denique, ubi hoc deorum certamen memorat, Theb. XII, 632.

Ipſe quoque in pugnas vacuatur collis, ubi ingens
Lis ſuperûm, dubiis donec nova ſurgeret arbor
Rupibus, & longa refugum mare *frangeret umbra:*

Satis clare, opinor, indicat Neptunum *mare* tum creaviſſe: quamvis Lactantius ibi, prorſus repugnante Poëta, *Equum* ex recepta traditione ſubſtituit. *Collem*, inquit, *Acropolin dicit arcem Thebarum* (immo vero lege, *Athenarum*) *de qua Neptuno & Minervae dicitur fuiſſe certamen: percuſſa Neptuno terra Equum dedit indicium belli, Minervae vero Olivam pacis inſigne. Magnitudinem arboris oſtendit ex umbrae aequalitate qua obſcurat.* Ubi iterum repone, *umbrae quantitate*. Teſtis tertius Ampelius, citatus non reſpondet: nihil enim quicquam de hac re narrat is, qui a Salmaſio in lucem editus eſt: alium autem Ampelium neſcio. Jam vero cui perſuaderi poterit, vel mare ipſum vel falſos Neptuni fluctus *Fontis* nomine notaviſſe Noſtrum? Adde, quod quaecumque contra Eraſmi conjecturam ſuperius diſſeruimus, eadem omnia vel iis plura adverſus hanc militant. Quorſum enim *decerpta* oliva, ut cum Fonte comparetur? Quorſum *Undique* decerpta; cum ſecundum hanc ſententiam ſolae Atticae, quae Μορίαι vocatae ſunt, intelligi debuerint? Quorſum denique in *perpetuo carmine*, quo Athenarum laudes undique congeſtae fuerint, ſolius olivae mentio? Ut ſemel dicam; in refingendo hoc loco perdiderunt plane operam tot viri eruditi; cum vulgata lectio & recta ſinceraque ſit, & eorum commentis longe melior, & ſola ſuo auctore digna.

9. Aptum dicit equis Argos] DICET bis citatur apud Servium Aen. I, 28. & XI, 246. atque ita habent meliores duo libri Pulmanni, Berſmanni unus, & ex meis Graevianus, Zulich. Batt. Magd. quibus accedit Laurentianus Torrentii in quo eſt DUCET. *Dicet* igitur Argos, ut antea, *laudabunt* Rhodon. Ceterum non improbat Torrentius, quod in ſuo codice invenit, DUCET; cum tamen peſſime interpretetur. Equidem, ſi animus eſſet lectionem iſtam defendere. Propertianum illud potius huc allegarem, I, 7.

Dum tibi Cadmeae ducuntur, *Pontice, Thebae,*
Armaque fraternae triſtia militiae.

Quippe pari omnino ratione dixeris, DUCET *Argos*, ac *Ducuntur Thebae*. Sed neque Propertii locus mendo vacat; & nollem elegantiſſimum Broukhuſium contra omnes ſuos codices (ut fatetur ipſe) ſic edidiſſe. Revocanda ſcilicet vetus lectio eſt, DICUNTUR, *Pontice, Thebae*: ſollemne enim id verbum eſt apud omnes poëtas: ut apud Noſtrum paſſim:

Dices *laborantes in uno*
Penelopen vitreamque Circen.
Et verſis animoſum equis
Parthum dicere.
Terrarumque ſitus, & flumina dicere, *& arces*
Montibus impoſitas, & barbara regna.

Virgil.

Cui non dictus *Hylas puer, & Latonia Delos?*

Et alia innumera. Neque porro veriſimile eſt, Thebaïda ſuam ad Cycliorum poëtarum morem a Thebis conditis & ab ipſa Amphionis Lyra deduxiſſe Ponticum; ſed ſtatim ab Oedipodis orſum eſſe. Nullo tamen pacto tolerari poterit *Ducuntur Thebae*; niſi eum Thebarum Κτίσιν & origines in poëmate ſuo evolviſſe dixeris.

13. Et praeceps anio et tiburni lucus] Leve eſt, quod dicturus ſum (ſi tamen quicquam in cultiſſimo poëta leve exiſtimandum eſt) omnes fere codices habere *Anio* AC, non ET. Quod ſane venuſtius eſt, quam ut in uno verſiculo ET ter repetatur. Priſcianus p. 684. *Anien & Anio. Horat.*

Et praeceps Anio ac *Tiburti lucus.*

Verum ibi codex manu ſcriptus 600. annorum, AC TIBURNI. Quae vera lectio eſt; & jam ab aliis ſatis ſuperque vindicata.

14. Mobilibus pomaria rivis] POMERIA eſt in Graeviano, Reginenſi, Galei, Batt. in Magda-

Albus ut obscuro deterget nubila caelo.
Saepe Notus, neque parturit imbris
Perpetuo: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyaeo

Tem-

v. 17. PERPETUOS.

dalenensi a manu secunda, in Bodleiano altero a manu prima, & in prisca editione Veneta. Sic etiam in uno Cruquii, qui ad hanc lectionem magis inclinare se profitetur. Sed in Cruquio, ut modestiam & probitatem numquam, ita judicium & eruditionem saepe desideraveris. Marcilius autem legit, *Nobilibus pomera rivis.* Perperam utrumque. Omnino recte habet POMARIA. Quippe ut per totam Italiam Pomaria frequentissima erant, teste Varrone de R. R. I. 2. *Non arboribus consita Italia est, ut tota pomarium videatur?* ita in Tiburte & Picena regione, omnium erant nobilissima. Statius in descriptione villae Tiburtinae, Silv. I, 3.

Quid bifera Alcinoi laudem POMARIA, *vosque*
Qui numquam vacui venistis in aëra rami:

Columella X, 407.

Et Turni lacus, & POMOSI *Tiburis arva.*

Noster Serm. I, 4.

Picenis cedunt POMIS *Tiburtia succo.*

Symmachus Epist. VII, 18. *Num ego scire postulo, quid in Tiburtibus* POMARIIS *literarii operis exerceas?* Et VII, 19. de Tibure: *Vel si adhuc juvat aestivos dies in* POMARIIS *tuis ducere.* Propertius IV, 7.

POMOSIS *Anio qua spumifer incubat arvis.*

Ut verissime & ingeniose emendavit Broukhusius; cum antea inscite ederetur,

Ramosis Anio qua pomifer incubat arvis.

Quid enim volunt *ramosa arva?* Quid autem *fluvius pomifer?* Certe aliud egit limatissimi judicii Vir N. Heinsius, cum locum Ovidii sic refinxit, Amor. III, 6. de Aniene:

Nec te praetereo, qui per cava saxa volutans
Tiburis Argei pomifer arva rigas.

Iterum enim rogo, qui poterit Anio poma ferre? Nec tamen accedo celeberrimo Broukhusio, qui *spumifer* receptam hic olim lectionem frustra tuetur. Quippe inconcinnum ubique duplex Epitheton; hic autem eo magis, quod eodem fere recidit utrumque, *per cava saxa volutans* & *spumifer.* Proclive erat restituisse literam A à sequente absorptam:

Tiburis Argei pomifera *arva rigas.*

Silius lib. IV, de eadem re.

Quosque sub Herculeis taciturno flumine muris
Pomifera arva *creant.*

Nec verearis elisionem vocalis in posteriore parte Pentametri: etsi plerumque id caveat Ovidius. Sic Fast. II, 216.

Silvaque montanas occulere apta feras.

Et alibi non semel.

16. NEQUE PARTURIT IMBRES PERPETUOS] Servius ad Virgil. Georg. I, 460. Claro aquilone: *serenifico, quia est & nubilus, sicut fere omnes venti.* Horatius,

Albus ut obscuro deterget nubila caelo
Saepe notus, neque parturit imbres
Perpetuos.

Sic quidem Servii editiones; an manuscripti ita habeant, dubito. Certe Horatii vetustiores codices, tres Blandinii apud Cruquium, & ex meis optimi, Leidenses, Graevianus, Reginensis cum duobus aliis clare exhibent PERPETUO. quae melior lectio est. *Saepe*, inquit, Auster serenum facit, neque *perpetuo* parturit imbres. Ubi vides antitheta, *saepe*, *perpetuo:* quae in altera lectione dispereunt. Adde quod subabsurdum est illud *perpetuos.* Quid enim tantopere notandum, quod *perpetuos* imbres non parturiret? Imo vero ne ullo quidem modo id fieri aut concipi potest. Nam si ipsi imbres *perpetui* essent; tum Notus crearet imbres, cum non flaret, hoc est, cum ipse omnino non esset. Nisi forte velis Notum quoque perpetuum esse, perinde ac imbres: quo nihil absurdius.

27. TEUCRO DUCE ET AUSPICE TEUCRO] Invitus equidem hunc versum sollicito, qui tam apte pulchréque a Christianis hominibus παῤῥωδιάζεσθαι jam solet,

Nil

Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristis adfatus amicos:
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus. ô socii comitesque,
Nil desperandum, Teucro duce, & auspice Teucro:
Certus enim promisit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, pejoraque passi

Mecum

Nil desperandum Christo duce, & auspice Christo. Longe tamen se melius habet ea parodia, quam ipsa Horatii verba, ut nunc quidem leguntur. Christus enim vere & dux noster & auspex; Teucer hic dux quidem suis erat, auspex an fuerit, dubito. Cur enim auspex? An quia oraculum Apollinis consuluit? Cui umquam auditum est talem hominem *Auspicem* vocari? An quia ipse vates, & interpres Apollinis? Quis tale de Teucro memoriae prodidit? An ex Romanorum more interpretabimur, ut *duce & auspice Teucro* perinde sit, ac *ductu & auspicio* Teucri? ut scriptores quidem Latini passim loquuntur, *ductu atque auspiciis Augusti, Tiberii* &c. Sed neque apud ipsos Romanos quemquam inveneris, qui quae *Augusti auspiciis* gesta sunt, ea *Augusto auspice* gesta esse dixerit. Nemo, inquam, ita locutus est, *Auspice Caesare*. *Auspex* enim numquam de Homine usurpatur, nisi de eo qui proprie eo verbo signabatur. Ovidius quidem, ut nunc ibi fertur, Fast. I, 26. de Germanico Caesare:

Si licet & fas est, vates rege vatis habenas;
Auspice te, *felix totus ut annus eat.*

At editiones vetustae, & scripti plerique codices, in quibus unus est doctissimi amici HADRIANI RELANDI, rectius habent,

AUSPICIO *felix, totus ut annus eat.*

Ut infra v. 168.

Totus ab auspicio *ne foret* annus *iners.*

Ubicumque autem μεταφορικῶς accipitur, non hominem sed Deum aliquem notat. Ita Virgilius Aen. III, 20.

Sacra Dionaeae matri, divisque ferebam
Auspicibus tantorum operum.

Et VI, 45.

Diis equidem auspicibus reor & Junone secunda.

Noster Epist. I, 3.

Thebanos aptare modos studet, auspice Musa.

Ovid. Fast. I, 615.

Auspicibusque Diis, tanti cognominis heres
Omine susceptat, quo pater, orbis onus.

Prudentius contra Symmachum II, 707.

Numquid & ille dies Jove contulit auspice tantum
Virtutis pretium?

Avienus in Arateis.

auspice terras Linquo Jove.

Neque aliter umquam, nisi valde fallor, scriptores Latini. Lucanus quidem *Brutum* vocat *Auspicem*, ubi nuptias describit Catonis & Marciae. II, 370.

Pignora nulla domus, nulli coiere propinqui;
Junguntur taciti, contentique auspice Bruto.

Et Seneca Troad. 862. Helenam:

Quicunque hymen funestus, illaetabilis
Lamenta, caedes, sanguinem, gemitus habet,
Est auspice Helena dignus.

Verum ibi proprie accipitur ea vox: cum notissimum sit Auspices more sollemni nuptiis adhiberi solitos. Sane olim turbabant hic codices, ut ex vetere Scholiaste patet: AUSPICE, inquit, *hoc est, fautore vel sponsore. Apollinem dicit, cujus responsa vel promissa sequebatur.* Ita etiam plane habet Acron manu scriptus in Bibliotheca Regiae societatis; ita fere Cruquii Commentator. Atqui ea annotatio cum praesenti lectione conciliari non potest. Inde quoque est, quod duo Lambiniani cum totidem meis praeferant *auspice* TEUCRI. Quae quidem lectio, quantumvis inepta, certe illud evincit, ejus fabricatores non ad Teucrum, sed Apollinem τὸ AUSPICE retulisse. Quid multa? Ipsam, credo, poëtae manum repraesentabit, qui refinxerit versum ad hanc speciem:

Nil desperandum Teucro duce, & auspice Phoebo.

Profecto longe meliores animos & certiorem spem suis sociis addidisset Teucer, si his verbis eos compellasset; quam si ad suam unius auctoritatem omnia retulisset: sub gemino enim illo praesidio nihil prorsus *desperandum* erat. Quid quod hanc videntur emendationem flagitare quae proxime sequuntur:

Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

VIII.

AD LYDIAM.

LYDIA, dic per omnis
Te Deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere; cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque solis.
Cur neque militaris
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida gestat armis

v. 6. Vulg. EQUITET. 7. TEMPERET. Bra-

Certus enim *promisit Apollo.*
Quo enim pertinet illud ENIM, si in priore versu nihil quicquam de Apolline memoratum est? Quanto aptius haec cum superioribus connectuntur, si mecum legeris, *Auspice Phoebo?* ut in illis Statii Silv. III, 5.

hic auspice *condita* Phoebo
Tecta, Dicarchei portus.

Et Silv. II, 2.

reseretque arcana pudicos
Phemonoë fontes, vel quos meus auspice Phoebo
Altius immersa turbavit Pollius urna.

Neque vero illud te deterreat, quod continuo repetit, *Apollo,*

Certus enim promisit Apollo:

Tamquam satis fuisset in priore versu Phoebum nominasse. Sic enim alibi Romuli nomen subjungit, cum eum περιφραστικῶς jam nominasset, Carm. IV, 8.

quid foret Iliae
Mavortisque puer, *si taciturnitas*
Obstaret meritis invida Romuli?

Atque alii ita poëtae non raro.

2. TE DEOS ORO, SYBARIN CUR PROPERES] Pulmanni aliquot codices Bersmannique cum meis, Graev. Gal. Regiae Soc. Petrensi; & Marius Victorinus p. 2533, 2614, 2621. habent *Hoc deos oro.* Sed plures tamen libri cum Diomede p. 509. & Fortunatiano p. 2683, 2703. praeferunt TE. Utrumque probum est, sed hoc videtur concinnius: sic Serm. I, 8.

Per magnos, Brute, deos te Oro.

6. & 7. INTER AEQUALES EQUITET, — TEMPERET] Vetustissimae Graevii membranae clare habent EQUITAT & TEMPERAT. Quidni rectius? Sane hoc pacto παθητικωτέρα fit oratio, si per interrogationem proferatur; quam si Lydiam narrare haec sibi jubeat. Mutata vero sunt a Librariis, quia praecesserant *properes* & *oderit.* Neque sane hic finem fecissent; quin & versu decimo VITET, GESTET supposuissent, nisi obstitisset versus octavus, ubi ex TIMET fieri TIMEAT mensurae ratio prohibebat. Quin & fortasse ipsum illud PROPERES ex *oderit* natum est: cum tamen

Brachia, saepe disco,
Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojae
Funera; ne virilis
Cultus in caedem & Lycias proriperet catervas?

IX.

Ad Thaliarchum.

Vides, ut alta stet nive candidum
Soracte, nec jam sustineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina constiterint acuto.
Dissolve frigus, ligna super foco
Large reponens; atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.

Per

men τὸ ODERIT, teste Prisciano p. 1059. interrogative hic positum sit; &, ut idem ait p. 1146. tam Indicativi futurum sit, quam Subjunctivi. Poterimus igitur in versu primo legere PROPERAS; prout nunc extat apud Diomedem p. 509. Victorinum p. 2533. Fortunatianum p. 2683. & 2703.

1. VIDES, UT ALTA] Haec per interrogationem proferuntur in omnibus editionibus: quae tamen elegantius omittitur. Sic in Carm. III, 28.

Inclinare meridiem
Sentis; ac veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Cessantem Bibuli consulis amphoram.

Et sic Graeca Alcaei, unde haec ad verbum fere conversa sunt;

Ὑει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐν δ' ὀράνῳ μέγας
Χειμὼν, πεπάγασιν δ' ὄδατων ῥοαί.

7. SABINA — DIOTA] Vir Doctissimus Thomas Gale legere maluit SABINO. Credo, quasi a Graeco διώτης. Neque dissimulandum est in vetustissimis codicibus Graeviano & Reginensi, in illo praesertim, posteriorem A formatam videri ex O. Utcumque hoc fuerit; Graece certe δίωτος vel διωτὶς diceretur; non διώτης nec διώτη. Neque enim ulla composita ex οὖς terminationes eas recipiunt. Μυσώτη herba sic dicta citatur ex Aegineta: sed mendose pro μυσωτὶς vel μυὸς ὦτα. Hesychius tamen noster, Ἐνώταις, ἐνωτίοις. τῇ προσωδίᾳ, ὡς φιλόπαις. Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. Qui si locus sincerus esset, nesciremus tamen, utrumne in casu recto ἐνώτης fuerit an ἐνώτη. Sed omnino fallit nos Hesychius, & lippientibus oculis inspexit suos codices, unde ista descripsit. Quippe illi habuerunt Ἐνόπαις, non Ἐνόταις. Auctor Etymologici Magni: Ἐνοπαῖς, τοῖς ἐνωτίοις, ἀπὸ τοῦ ταῖς τῶν ὤτων ὀπαῖς κεῖσθαι. Σοφοκλῆς. Vides hunc ex eodem Sophocle laudare ἐνόπαις, & eadem plane significatione, qua alter suum ἐνώταις. Neque vero dubitabis, quin ἐνόπαις rectius sit, tum quod ab ὀπὴ formetur, tum quod ut φιλόπαις pronuncietur. Glossae Philoxeni; DIOTA, ἀμφόριον, εἰνοφόριον.

Permitte Divis caetera: qui simul
Stravere ventos aequore fervido
Deproeliantis, nec cupressi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid sit futurum cras, fuge quaerere; &
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Adpone: nec dulcis amores
Sperne puer, neque tu choreas.
Donec virenti canities abest
Morosa; nunc & campus, & areae,
Lenesque sub noctem susurri
Conposita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae risus ab angulo,
Pignusque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

X.

φόρτον. Sed nec inde quicquam didiceris, generisne sit masculini, an feminini. Quare tutius est, ut in re adeo incerta plurimorum codicum auctoritatem sequamur.

16. NEQUE TU CHOREAS] Displicet viro summo Julio Scaligero pronomen TU hic intrusum. *Versus*, ait, *coëgisse videtur eum, ut pronomen interponeret.* Sane a codicibus Petrensi & Galeano abest TU; fortasse, quod & Librariis quoque otiose positum videbatur. Cur igitur iidem Virgilio ignoscunt, qui eodem plane modo locutus est, Aen. V, 456.

Praecipitemque Daren ardens agit aequore toto,
Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ILLE *sinistra.*

Et Homerus, cum ὄγε sic usurpat Odyss. B. 326. & alibi:

Ἦ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἦ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν, ἐπεὶν περ ἵκηται αἰνῶς.

Seneca Herc. Fur. 1246.

Per sancta generis sacra, per jus nominis
Utrumque nostri, sive me altorem vocas,
Seu TU *parentem.*

24. AUT DIGITO MALE PERTINACI] Imitatus est hunc locum Prudentius, in Praefat. Cathem.

Exin jurgia turbidos
Armarunt animos, & male pertinax
Vincendi studium subjacuit casibus asperis.

Verum illic *male pertinax* est praefracte & obstinate pertinax; apud Nostrum autem alio sensu ponitur. Neque tamen est *parum pertinax*; ut vulgo exponunt; sed qui simulat se pertinacem esse, & tamen pertinaciam suam expugnari cupit. Eodem sensu Petronius: *Irrepsi tamen, &* MALE REPUGNANTI *gaudium extorsi.* Et Noster alibi Carm. II, 12.

Et facili saevitia negat,
Quae poscente magis gaudeat eripi.

1. MERCURI FACUNDE, NEPOS ATLANTIS] Laudant hunc versiculum Priscianus p. 739. Servius ad Aen. I, 525. & IV, 558. Ceterum in omnibus, quas vidi, editionibus male interpungitur: sic enim distinguendus est,

Mercuri, facunde nepos Atlantis.

Quod cum ipsa sensus elegantia doceat, tum & Ovidii locus ex Nostro manifeste expressus, Fast. V, 663.

Clare NEPOS ATLANTIS, *ades: quem montibus olim*
Edidit Arcadiis Pleias una Jovi.

Ubi

X.

Ad Mercurium.

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, & decorae
More palaestrae:
Te canam, magni Jovis & Deorum
Nuntium, curvaeque lyrae parentem;
Callidum, quicquid placuit, jocoso
Condere furto.
Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.

Quin

Ubi obiter mendum occultissimum abolere poteris: quod miror equidem sagacissimum Heinsium non advertisse. Quid enim est Pleias UNA? An periculum erat, ne duabus matribus genitum esse suspicaremur? Tu vero lege meo periculo;

Edidit Arcadiis Pleias UDA *Jovi.*

passim Pleiades apud poëtas *aquosae, madidae, imbriferae* appellantur. Sed & ipsae personae *udae* dicuntur, ut Idem Fast. II, 597.

Dixerat: annuerunt omnes Tiberinides udae.

Et Sappho Phaoni:

Constitit ante oculos Naïas uda meos.

4. Et DECORAE More PALAESTRAE] Praeterquam quod omnes libri in hac lectione conspirant, accedit etiam Servius, qui ita locum citat ad Aen. IV, 559. & Lactantius ad Statii Thebaid. VI, 830. Daniel tamen Heinsius pro solita sua περιεργίᾳ incrustare vult locum sincerum; & mirum quam infeliciter corrigit,

Catus & decorae hu——
—— more palaestrae.

Mos palaestrae, est lex & institutum palaestrae; ut recte explicavit vir immensae lectionis Barthius Adversf. XXVIII, 1. Terentianus Maurus in Praefat.

Mos *certaminis & modus;*
Sudor dum solitus cadit
Nulla mole palaestrita.

Silius Ital. XVI.

Quo ruis? aut quinam hic rabidi certaminis est mos?

Et nobis & equis letum commune laboras.

Lactantius Placidus ad Ovid. Metam. X. Fab. XI. *Cum Hippomenes* MOREM *certaminis non expavesceret.* Atque haec quidem attulit Barthius, qui laude sua minime fraudandus erat, etsi eadem loca per nos quoque videramus. Adde porro & Lucani illud, quod omnium maxime huc pertinet, IV, 613.

perfudit membra liquore
Hospes, Olympiacae servato more palaestrae.

Similiter & Pindarus Olymp. VI, Herculem ait instituisse Olympiae

ΤΕΘΜΟΝ μέγιστον ἀέθλων,
Morem *maximum certaminum.*

& iterum Olymp. XIII. Isthmia *Neptuni* MOREM appellat,

Ἐν ἀμφιάλοισι Ποτειδᾶνος ΤΕΘΜΟΙΣΙ.

ut itidem Olympia vocat MOREM HERCULIS,

Ἡρα-

Quin & Atridas, duce te, ſuperbos,
Ilio dives Priamus relicto,
Theſſaloſque ignis, & iniqua Troiae
Caſtra fefellit.
Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coërces
Aurea turbam, ſuperis Deorum
Gratus, & imis.

XI.

Ad Leuconoen.

Tu ne quaeſieris (ſcire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoë; nec Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati;
Seu pluris hiemes, ſeu tribuit Juppiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. ſapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula poſtero.

XII.

Ὑγιαῖνε δ' ἔσχε Πίνδ. Ἡρακλέος ΤΕΘΜΟΝ. Illud, credo, Heinſio pruriginem excitavit, quod Julio Scaligero reſonatio illa inſuavis viſa eſt, *Decorae, more.* Sed recta ſine dubio lectio eſt, & neque hujus aures nec illius acumen metuere debet.

19. Superis Deorum Gratus et imis] Hinc aperte mutuatus eſt Ovidius illa de Mercurio, Faſt. V, 665.

Pacis & armorum ſuperis imiſque deorum
Arbiter, alato qui pede carpis iter.

1. Tu ne quaesieris] Variant hic editiones; quarum aliae ſic diſtinguunt,

Tu ne quaeſieris ſcire (nefas) quem &c.

aliae ſic,

Tu ne quaeſieris (ſcire nefas) quem

Et in diverſa judicia abeunt interpretes. Parva quidem res eſt; quippe utrolibet modo diſtinxeris, bene ſe habebit. Recte enim dixeris *Ne quaeſieris ſcire, quem finem dederint*; ut Noſter Epiſt. I, 3.

Juli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Auguſti privignus, ſcire laboro.

Recte itidem dixeris, *Ne quaeſieris, quem finem dederint*, ut Ovid. Amor. II, 2.

Nec tu, linigeram fieri quid poſſit ad Iſin,
Quaeſieris: nec tu curva theatra time.

Illa tamen verior interpunctio videtur, quae ambo iſta (*ſcire nefas*) parentheſi concludit. Ovidius Faſt. III, 325.

Quaque trahant ſuperis ſedibus arte Jovem,
Scire nefas *homini: nobis conceſſa canentur.*

Lucanus I, 126.

Quis juſtius induit arma, Scire nefas.

Statius Theb. III, 562.

Quid craſtina volveret aetas,
Scire nefas *homini.*

Prudentius Cathem. III, 116.

Cor-

XII.

Ad Augustum.

Quem virum aut heroa lyra vel acri
Tibia ſumis celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocoſa
Nomen imago,
Aut in umbroſis Heliconis oris
Aut ſuper Pindo; gelidove in Haemo,
Unde vocalem temere inſecutae
Orphea ſilvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus celeriſque ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam ſolitis Parentis
Laudibus? qui res hominum ac Deorum,
Qui mare ac terras, variiſque mundum
Temperat horis.

v. 15. Vulg. Et ter.

Unde

Corpora mutua (noſſe nefas)
Poſt epulas inoperta vident.
Noſter Epod. XVI.
Quaeque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini
(Nefas videre) *diſſipabit inſolens.*

2. Di dederint] Codex Zulichemianus, & a prima manu Reginenſis, dederunt. Non malè. Nam ſecundum Aſtrologos Babylonios, quos Leuconoë conſultum ibat, jam fato fixum erat, quot annos victura eſſet. Nihil tamen mutandum.

2. Tibia sumes celebrare] In Leidenſi & Graeviano sumes. In caeteris, & in Reginenſi a manu prima, sumis. Atque ita libri plerique ab aliis inſpecti. Recte. Sic Noſter alibi Epiſt. I, 3.
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere sumit?
Sumis celebrare habet vim & notationem temporis futuri; idemque valet, ac ſi dixiſſet, *celebrabis.*

13. Quid prius dicam solitis Parentis Laudibus] Magna hic diverſitas eſt, cum lectionis, tum interpretationis. Plerique codices habent parentum; in quibus ſunt vetuſtiſſimi mei Leidenſis, Graevianus, Reginenſis: quod ſi cuipiam genuinum eſſe videatur, tum meo quidem judicio totus locus ſic erit concipiendus,
Quem *prius dicam ſolitis parentum*
Laudibus? qui res hominum &c.
Vide enim ſeriem orationis; *quem virum aut heroa, quem Deum, o Muſa, celebrabis? Quem prius dicam? Jovem, qui res* &c. Etenim *dicere laudibus*, ut Noſter alibi Carm. I, 21.
Vos Tempe totidem tollite laudibus.
Seneca Troad. 294.
Ferent, & illum laudibus cuncti canent.
Virgil. Georg. II, 95.
& quo te carmine dicam,
Rhaetica?

Unde nil majus generatur ipso;
Nec viget quicquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,

v. 20. Honores. Proeliis audax—Liber. Proe-

Laudibus autem *parentum*, id est, quas parentes Jovi tribuebant: ut Idem Georg. III, 185.

Tum magis atque magis blandis gaudere magistri
Laudibus.

Solitis porro *laudibus*, ut Noster Carm. IV, 15.

Virtute functos, more patrum, *duces*,
Trojamque & Anchisen & almae
Progeniem Veneris canemus.

Atque haec quidem lectio ab omni parte commoda est; cui unice favent illa Statii Theb. I, 48.

Quem prius *heroum*, *Clio*, *dabis? immoditum irae*
Tydea? laurigeri subitos an vatis hiatus?

Alterum autem proponit cum Muretus ex conjectura, tum vetus codex Gemblacensis, quo olim usus est Pulmannus,

Quid prius dicam? solitis parentem
Laudibus, *qui res* &c.

Sed in ea refellenda morari non est operae pretium; adeo dura & impedita structura est. Veniemus igitur ad tertiam, quam suppeditant Vaticanus codex Lambini, vetustissimus Blandinius Cruquii, Bersmanni unus, & noster Zulichemianus, & Lactantius denique ad Theb. I, 48.

Quid prius dicam solitis Parentis
Laudibus? qui res &c.

Ea vero & per se satis probabilis est, & imprimis cum sequentibus apte convenit:

Parentis, *Unde nil majus generatur ipso.*

Hâc itaque contenti esse possumus. Primam tamen lectionem praetulerim, si conjecturam nostram QUEM liber aliquis adstrueret. Imo ea vera omnino est, invitis licet omnibus membranis.

14. QUI RES HOMINUM AC DEORUM.] In Lambini quibusdam,

Qui Rex hominum ac Deorum.

quam lectionem ille non damnat. Neque vero ego: sic enim passim Juppiter audit apud Poëtas *Deûm rex*, *Rex superûm*; *Divûm pater atque hominum rex*, βασιλεὺς, Διὸς γόνος, & plura ejusmodi. Nihilo tamen minus certissima est illa altera, & loco sententiaeque melius congruit. Virgilius Aen. I, 230.

O *qui* res hominumque deûmque
Aeternis regis imperiis, *& fulmine terres.*

Ubi obiter moneo, sic potius a Poëta scriptum esse,

O *qui res hominumque* deorumque.

ut Aen. II, 745.

Quem non incusavi amens hominumque deorumque?

Auctor ad Liviam v. 61. de Augusto.

Ille vigil, *summa sacer ille locatus in arce*,
Res hominum *ex tuto cernere dignus erat.*

Statius Theb. VI, 48. de Adrasto.

Nunc fata recensens,
Resque hominum *duras*, *& inexorabile pensum.*

Porro in sequenti versu, plerique mei codices habent, *qui mare* AC *terras*; non ET. atque id secuti sumus.

19. PROXIMOS ILLI TAMEN OCCUPAVIT PALLAS HONORES] Argutantur hîc interpretes quidam, cur Pallas Jovi proxima dicatur ante maris dominum Neptunum, ante ipsam Tonantis matronam: neque tamen ex ea difficultate expedire se possunt. Quamobrem secare potius hunc nodum, quam solvere, voluerunt Viri Doctissimi Claudius Puteanus, Daniel Heinsius, Janus Rutgersius, & Dacierius: quippe contra omnes libros sic legendum esse contendunt,

Proximos illi tamen occupabit
Pallas honores.

Occupabit, scilicet in hoc hymno. Nempe mentem poëtae non omnino perceperunt Viri alioquin acutissimi; & si rectam viam jam olim monstraverat vetus Scholiastes.

Unde nil majus generatur ipso:

Ubi UNDE non, ut plerumque, valet *qua ratione*, sed *a quo: a quo Jove*, sive, *a quo parente* (si eam mavis lectionem, solitis PARENTIS *laudibus*) *nil ipso majus generatur.* Nam verbum *unde*, non ad Rem tantummodo, sed etiam ad Personam saepe refertur. Sic Virg. Aen. V, 123.

Scyllaque Cloanthus
Caerulea, *genus* unde *tibi Romane Cluenti.*

Hoc est, *a quo Cloantho.* Ita V, 568.

Alter Atys, *genus* unde *Atii duxere Latini:*

a quo Atye. Sic saepe Virgilius: & Noster Serm. I, 6.

Contra Levinum, *Valeri genus*, unde *superbus*
Tarquinius regno pulsus fugit.

a quo Valerio. Ita Serm. II, 2.

Siquid Stertinius veri crepat, unde *ego mira*
Descripsi docilis praecepta haec.

a quo Stertinio. Jam autem, nisi fallor, elucescere incipit sententia poëtae. A quo Jove nihil ipso ma-

Proeliis audax. neque te ſilebo,
Liber, & ſaevis inimica virgo
Beluis; nec te, metuende certa
Phoebe ſagitta.

Dicam

majus, imo ne ſimile quidem vel ſecundum, generatur: tamen inter omnes ejus liberos maximos honores conſecuta eſt Minerva. Vides, opinor, fruſtra hic laboraſſe interpretes: neque enim cum Junone vel patruo ſuo Neptuno comparatur hic Pallas; ſed cum ſobole Jovis tantum, fratribus ſororibuſque ſuis. Et proinde nemo in ſequentibus memoratur, praeter Jove genitos; *Bacchum*, *Dianam*, *Apollinem*, *Herculem*, *Pollucem*, & *Caſtorem*: quorum omnium ſine controverſia honoratiſſima erat Minerva. Reliquum eſt, ut quo conſilio hoc inter Jovis laudes poëta poſuit, quod neminem ſe majorem generaverit, breviter indicemus. Atque id quidem gemina de cauſa factum eſt. Ipſe enim ortus Saturno, major ſuo parente erat, regnoque eum expulit: nemo tamen ex ipſo natus eſt, qui parem ei vicem referret: unde *Maximi*, *Invicti*, ſimiliumque nominum titulis cumulatus eſt. Ovid. Metam. XV, 855. ubi Julio Caeſari Auguſtum praeponit;

Sic magni cedit titulis Agamemnonis Atreus:
Aegea ſic Theſeus, ſic Pelea vincit Achilles:
Denique, ut exemplis ipſos aequantibus utar,
Sic & Saturnus minor *eſt* Jove.

Sed praeterea erat in fatis, ut ſi Juppiter cum Thetide, cujus amore flagrabat, concubuiſſet, naſceretur tandem ipſo Jove major, quique de caelo eum & mundi imperio dejiceret, ut ipſe olim Saturnum. Saepe hoc Jovi minatur Prometheus apud Aeſchylum:

Η μὴν ἐτὶ Ζεὺς, καίπερ αὐθάδης φρενῶν,
Ἔσαι ταπεινὸς, οἷον ἐξαρτύσεται
Γάμον γαμεῖν, ὃς αὐτὸν ἐκ τυραννίδος
Θρόνων τ' ἄϊστον ἐκβαλεῖ, πατρὸς δ' ἀρὰ
Κρόνου τότ' ἦδη παντελὴς κραθήσεται,
Ἣν ἐκπιτνῶν ἤρᾶτο δικαιῶν θρόνων.

Quod cum Jovi innotuiſſet, Thetidem Peleo nuptum dedit. Ovid. Metam. V, 221.

Namque ſenex Thetidi Proteus, Dea, dixerat, undae,
Concipe: mater eris juveni, qui fortibus actis
Acta patris vincet, majorque vocabitur illo.
Ergo, ne quicquam mundus Jove majus *haberet,*
Quamvis haud tepidos ſub pectore ſenſerat ignes,
Juppiter aequoreae Thetidis connubia vitat:
Inque ſua Aeaciden ſuccedere vota nepotem
Juſſit, & amplexus in virginis ire marinae.

Jam plane conſtat, niſi omnino fallor, de conſilio poëtae; ut nihil quidem a Jove generatum fuerit ipſo majus, vel prorſus ſimile ei aut ſecundum; occupaverit tamen Pallas proximos illi honores prae cetera Jovis ſobole.

21. PROELIIS AUDAX NEQUE TE SILEBO LIBER] Jam inde a veteris Scholiaſtae Acronis temporibus nemo eſt, qui non hoc modo verſum interpunxerit, tamquam ſi *Liber proeliis audax* ab Horatio diceretur. Quod ſupine adeo & oſcitanter factum jure indignari debemus. Quamquam enim fatendum eſt, ad ultimos Indos victorem Bacchum cum Satyrorum ſuorum Maenadumque thyaſo penetraſſe: unde eo nomine AUDAX vocatur Valerio Flacco V. 498.

quotque ante ſecuti
Inde nec audacem *Bacchum nec Perſea reges:*

& in Gigantomachia ſub leonis imagine Rhoecum laceraſſe: tamen non ab uno alterove facinore, ſed a perpetuo Bacchi more & charactere dandum hic fuiſſet epitheton. Atqui a poëtis Bacchus, tanquam omnium Deorum molliſſimus & meticuloſiſſimus, fere ſemper traducitur. Vide modo Ariſtophanis Batrachos: ubi miros ludos de ignavia ejus & timiditate facit poëtarum facetiſſimus. Quid multa? Ad Palladem id referendum eſt, non ad Liberum: & vitioſa diſtinctio corrigenda ad hunc modum:

Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,
Proeliis audax. Neque te ſilebo, Liber.

Quod quam aptiſſime Palladi conveniat, caecus plane ſit oportet, qui non videat; ſiquidem eam paſſim his titulis ornant poëtae; *Bellica*, *bellatrix*, *bellipotens*, *belligera*; &c. & itidem Graeci. Virgilius Aen. XI.

Armipotens belli praeſes Tritonia Virgo.

Statius Silv. IV, 5,

Regina bellorum Virago.

Putidum eſſet plura congerere: ſed & illud vide, quanto venuſtius ſententiam inchoet NEQUE *Neque te ſilebo, Liber:* quam ſi, ut vulgo hic fit, in mediam orationem intrudatur, *Proeliis audax neque te.* Illud fortaſſe objiciet quis, ſi *proeliis audax* a Baccho ſeparetur, tum nihil quicquam de Baccho hic dici. Fatemur: atqui & paullo poſt nihil prorſus de Alcide praedicatur: nudum tantummodo nomen ponitur.

Dicam & Alciden; puerosque Ledae,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautis
Stella refulsit,
Defluit saxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (sic Dî voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum post hos prius, an quietum
Pompilî regnum memorem, an superbos
Tarquinî fasces, dubito, an Catonis
Nobile letum.

v. 31. Quod sic vol.

31. Et minax (quod sic voluere)] Turbant hic mirum in modum codices. Plerique omnes Vetustiores, *quia sic:* recentiores quidam, *Quod sic:* duo Gemblacenses Pulmanni, & Lambini unus, *Nam sic*: Editio Veneta 1478, *Quod si:* Loscheri 1498. *Quod sic dii:* Cod. Reginensis a manu secunda, *Quae sic:* Petrensis, *Quia voluere:* Laurentianus Torrentii, *dii sic vol.* Editi aliquot, *sic dii vol.* Tamen illud *dii* ex glossa irrepsisse videtur, ut in editione Loscheri; & sane Codex Reginensis *dii* habet inter versus, loco explicationis, non lectionis. Sic & Acron, *voluere*) *dii vel pueri Ledae.* Latet hic fortasse ulcus. Interea, dum melius quiddam proferatur, illud recipiamus, quod & Nicolao Heinsio placuit, *sic di voluere.* Ovidius Ibide.

Natus es infelix (sic di voluere) nec ulla
Commoda nascenti stella levisve fuit.

Idem Metam. IV, 660.

Crescit in immensum (sic di statuistis) & omne.

Metam. XIII. 597. de diis loquens.

Occidit a magno (sic vos voluistis) Achille.

Virgil. Aen. V. 50.

Semper honoratum (sic di voluistis) habebo.

35. An catonis nobile letum] Tacent hic Interpretes: mihi vero mirari plane subit, quo consilio Noster, post Romulum, Numam, & Tarquinium Priscum, continuo ingerat *Catonem*, qui tot saeculis post illos natus est; rursumque ad veteres illos revertatur, Regulum, Scauros, Paullum, ceterosque. Profecto non sat commode divisa sunt temporibus tibi, Flacce, haec. In aliis illis memorandis fastorum fere seriem secutus es: Catonem, qui paucos ante annos in vivis erat, alienissimo loco & tempore inter cascos illos intrudis. Hoc primum, quod merito reprehendas: sed & alterum est, in quo desideres poëtae prudentiam. Cum enim, quod res ipsa loquitur, ideò carmen hoc scripserit, ut ab Augusto & ejus domo gratiam iniret: quo, quaeso, judicio atrocissimum Caesarianorum hostem Catonem tanto hic elogio ornatum voluit? Mirum sane in uno eodemque carmine & Julium Caesarem ad caelum usque tolli, & Catonis letum tantopere nobilitari. Cur enim leto occubuit hic, nisi quod illo principe, vitam sibi putavit morte acerbiorem? Quid? non Caesar ipse Anticatones duos scripsit, in quibus famam & existimationem Catonis acerrimis probris laceravit? Non Brutus, percussor Caesaris, & Augusti hostis, Catonis gener erat? Non ipse Augustus adversus Catonem calamum strinxit, libro cui titulum indidit *Rescripta Bruto de Catone?* Vide Suetonium Aug. c. LXXXV. Illud quoque Macrobii expende, Saturn. II, 4. *Venit*, inquit, *forte Augustus in domum, in qua Cato habitaverat: dein Strabone* (is Seius est Seiani pater) *in adulationem Caesaris male existimante de pervicacia Catonis*, &c. Vides hic, quid auribus Augusti tum dare solerent Aulici. Is quidem ibi composito vultu satis honorifice de Catone, *Quisquis*, ait, *praesentem statum civitatis commutari non volet, & civis & vir bonus est.* Nimirum jam vetus imperandi & sibi hoc dicto cavit, & Strabonem leniter repulit. At si Strabo ipse vel hoc vel simile quid Catonis honori

Regu-

Regulum & Scauros, animaeque magnae
Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum
Gratus inſigni referam Camena,
Fabriciumque.
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Saeva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.

Creſcit,

v. 38. PRODIGUM PAULUM, SUP. POENO.

nori ultro dediſſet, vix credo tacitam offenſionem frigusque Principis effugiſſet. Certe qui Catonis letum inter praecipua Romanae gentis decora celebrat, eo ipſo ſe Auguſti dominatum inique ferre veteremque rempublicam repoſcere profitetur. Credat itaque, qui volet, hoc ab Horatio profectum: mihi quidem Librariorum hoc facinus eſſe veriſimilius videtur, qui Catonis mortem declamatoribus adeo decantatam vel obtorto collo huc traxerint, ejecto alio nomine, quod nunc inveſtigandum eſt. Vide vero, annon hunc in modum totus hic locus conſtitui poſſit;

Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an ſuperbos
Tarquini faſces, dubito, anne Curti
Nobile letum.

Marcum Curtium intellige, qui revera *nobiliſſimum* ſibi *letum* pro patria conſcivit; cum armatus & equo inſidens in profundam voraginem, quae medio foro Romae repente nata eſt, inſiluiſſet. Inde lacui Curtio nomen inditum; &, ut narrat Val. Maximus, *quamvis magna poſtea decora in foro Romano fulſerunt, principatum tamen gloriae obtinuit Curtius.* Proinde cum Virgilius, uti plane hic Noſter, principes in gente Romana viros memorare voluit, inter primos Curtium nominat; in Culice v. 360.

Hic Fabii, Deciique, hic eſt & Horatia virtus:
Hic & fama vetus numquam moritura Camilli:
Curtius *& mediis quem quondam ſedibus Urbis*
Devotum bellis conſumſit gurgitis hauſtus.

Hac certe ratione recte procedet oratio: cum inter illos priores, & qui mox ſequuntur, medius aetate ſit Curtius. Recte etiam ANNE. Sic Virgil. Georg. I, 25.

Urbiſne inviſere, Caeſar —
An deus immenſi venias maris —
ANNE *novum tardis ſidus te menſibus addas.*

Idem Georg. II, 158.

An mare, quod ſupra, memorem, quodque adluit infra,
Anne *lacus tantos?*

Auſonius Profeſſ. VIII. ubi horum Flacci verſuum parodiam facit:

Romulum poſt hos prius, an Corinthi,
ANNE *Sperchei, pariterque nati*
Atticas muſas memorem Meneſthei,
Grammaticorum?

38. PRODIGUM PAULUM, SUPERANTE POENO] Codex optimae notae Reginenſis clare & ſine ulla litura habet.

Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum.

Quam compoſitionem, ut ſuaviorem & ποιητικωτέραν ſecuti ſumus. Virgil. Aen. II, 311.

jam Deiphobi dedit ampla ruinam,
Volcano ſuperante, domus.

Priſcianus quidem p. 1123. ſic laudat hunc locum,

Regulum, & Scauros, animaeque magnae
Prodigum Paullum.

Sed ex quatuor Priſciani codicibus, quos data opera conſului, tres non agnoſcunt τὸ PAULLUM; quod indicio eſt, non aliter olim hic lectum eſſe, quam nunc exhibet liber Reginenſis. Lactantius tamen ad Thebaid. III, & VIII, citat *Prodigum Paullum.*

43. SAEVA PAUPERTAS ET AVITUS APTO CUM LARE FUNDUS] Ita omnes, quot vidi, codices: neque quicquam muto. Sic tamen mallem, ſi per libros liceret:

Sancta *paupertas, & avitus* arto
Cum lare fundus.

Sancta, ut Silius Italicus *caſta*, quod idem fere valet, ubi de vetere Senatu loquitur, lib. I.

Concilium vocat auguſtum, caſtaque *beatos*
Paupertate Patres.

Sane quicquid hic muſſitent interpretes, nemini placere poteſt illud SAEVA. Ceterum de *arto lare* vide nos ad Epiſt. I, 7, v. 58. Claudian in Rufin. I, 203.

Crescit, occulto velut arbor aevo,
Fama Marcelli: micat inter omnis
Julium sidus, velut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanae pater atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fatis data: tu secundo
Caesare regnes.
Ille seu Parthos Latio inminentis
Egerit justo domitos triumpho,
Sive subjectos orientis orae
Seras & Indos;

Te

Et casa pugnaces Curios angusta *tegebat.*
Noster Carm. I, 38. sensu eodem;
neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arta
Vite bibentem.

45. CRESCIT, OCCULTO VELUT ARBOR AEVO] Nic. Heinsius in ora libri sui, *Forte, Arvo.* Ingeniose. Sic enim Ovidius in Nuce v. 87.
Felix, secreto *quae nata est* arbor *in* arvo,
Et soli domino ferre tributa potest.
Lucret. I, 314.
Stillicidi casus lapidem cavat; uncus aratri
Ferreus occulte *decrescit vomer in* arvis.
Propertius I, 2.
Adspice, quot submittat humus formosa colores,
Et veniant hederae sponte sua melius:
Surgat & in solis *formosius arbutus* antris.
Ubi illud, si vigilas, animadvertisti, *Formosa* & *Formosius* indecora repetitione cultissimum poëtam dehonestare. Poterat dixisse metaphora eleganti:
Surgat & in solis ANIMOSIOR *arbutus antris.*
Placet enim hic adjectivum magis, quam adverbium. Vel propius ad receptam lectionem hoc modo;
Surgat & in solis FRONDOSIOR *arbutus antris.*
Illud enim in Arbuto notatur, quod pauca fronde est. Virgilius Ecl. VII, 46.
Et quae vos rara *viridis tegit* arbutus *umbra:*
ubi Servius, *Genus arboris frondibus raris.* Ceterum ad hanc Flacci emendationem imprimis facit Homericum illud, Iliad. P. 53.
Οἷον δὲ τρέφει ἔριος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ὕλις ἀναβέβρυχεν ὕδωρ,
Καλὸν, τηλεθάον.
ubi χώρῳ οἰοπόλῳ, est *solo & occulto arvo.* Scholiastes, Οἰοπόλῳ, ἐρήμῳ καὶ μονήρει. Apposite Eustathius: Φασὶ τὰ ἐν ἐρημίᾳ καὶ μονάζοντα φυτὰ μᾶλλον θάλλειν. *Aiunt arbores in loco deserto ac solo plurimum crescere.* Huc itaque res redit; Si *crescit occulto arvo* adscisces, perinde erit ac *Celeriter, cito crescit:* Sin *occulto aevo*, idem erit ac *Lente tardeque.* Et *celeritatem* quidem in hac metaphora quaesivit Homerus Iliad. Σ. 57. de Achille:
ὁ δ' ἀνίδραμεν ἔρνεϊ ἶσος,
Τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὡς γουνῷ ἀλωῆς.
& Quintus Smyrnaeus de eodem, VII, 645.
ὁ δ' ὥρ' ὅππα θεῶν ἐρικυδέϊ βωλῇ
Ἔρνος ὅπως ἐριθηλὲς ἀέξετο.
Jam autem si cum plerisque interpretum Marcellum hic intelligis Octaviae filium, qui jam tum, cum haec scriberet Noster, florente adolescentia erat; omnino consequens erit, ut ARVO hic substituas. Atqui repugnat locus ipse seriesque orationis, quae Marcellum veterem quinquies consulem hic accipi flagitat; cujus seri nepotes cum in familiam Juliam adsciti fuerint, dat hic Augusto, ut ejus famam superstitem indies florere dicat, & *usque postera laude recentem crescere.* Nihil igitur mutandum, & rectissime habet AEVO. Quint. Curtius, VII, 33. *Quid? tu ignoras* ARBORES *magnas* DIU *crescere, una hora extirpari?* Prudentius Hamartigenia v. 177.
Qui velut aeterna latitans sub nocte, retrorsum
Vixerit, & tecto semper regnaverit aevo.

Cor-

Te minor latum reget aequus orbem:
Tu gravi curru quaties Olympum;
Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis.

XIII.

Ad Lydiam.

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roseam, lactea Telephi
Laudas brachia, vae, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.

Tunc

v. 2. Cerea Telephi.

Corrigendus quoque forte Lucretii locus, quem modo adduximus. Sic enim citat Servius ad illud Georg. I, 46. ET SULCO ATTRITUS SPLENDESCERE VOMER] Lucretius: *Occulto decrescit vomer in arvo.* Ita Servius: sed sine dubio corruptus. Quî enim magis in *occulto arvo* decrescit vomer, quam in obvio & exercitato? Imo si *occultum* est arvum; tum & inaratum, neque vomerem terere potest. Vide, an scripserit Lucretius:

Stillicidi casus lapidem cavat: uncus aratri
Ferreus occulto *decrescit vomer in* aevo.

Ovidius Amor. I, 15.

Ergo tum silices, cum dens *patientis aratri*
Depereant aevo, *carmina morte carent.*

Idem tamen Art. I, 474.

Interit assidua vomer aduncus humo.

54. EGERIT JUSTO DOMITOS TRIUMPHO] Celeberrimus Tho. Gale, *Lege*, inquit, DOMINUS vel DOMITOR. Sed nihil mutandum. Noster Carm. III, 8.

Servit Hispanae vetus hostis orae
Cantaber sera domitus *catena.*

55. SIVE SUBJECTOS ORIENTIS ORIS SERAS ET INDOS] Omnes fere editiones maculavit invenustum illud ORIS, quo fit ut idem fibilus per quinque voces continuetur; odiosa aurium offensione: cum tamen omnes ubique scripti codices & editio Veneta 1478. habeant ORAE. Revocetur igitur in sedem suam. Sic Noster alibi, *Ora* septentrionis, Carm. I, 26.

Quis sub Arcto
Rex gelidae metuatur orae

57. LATUM REGET AEQUUS ORBEM] Torrentii tres, Pulmanni unus, Lambini aliquot, & ex nostris Battelianus, Bodl. Magdalenensis a prima manu, Colbertinus pro varia lectione, LAETUM: quod Torrentio & Dacierio magis placet. Utrumque sane tolerari potest. *Laetum* enim dixerit *orbem*, ut Virgilius de eodem Augusto Georg. IV, 560.

Caesar dum magnus ad altum
Fulminat Euphraten bello, victorque volentis
Per populos dat jura, viamque adfectat Olympo.

Rectius tamen *latum reget*, ut vetustiores quique libri. Noster Carm. II, 2.

Latius regnes *avidum domando*
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.

Virgil. Aen. IV, 199.

Templa Jovi centum, latis *immania* regnis.

Et I, 25.

Hinc populum late regem, *belloque superbum.*

Seneca Troad. 879.

Cui regna *carpi* lata *Thessalici jacent.*

Ovid. Metam. IX, 794.

Postera lux radiis latum *patefecerat* orbem.

2. Cerea Telephi Laudas brachia] Omnes, opinor, quotquot hodie extant, membranae in ea lectione consentiunt, firmatque Servius ad Virgil. Eclog. II. ADDAM CEREA PRUNA) *aut cerei coloris; aut mollia. Horatius*, CEREA *Telephi laudas brachia.* Jure tamen displicuit Julio Scaligero: cujus verba haec sunt: *Cum dixit* roseam cervicem, cerea brachia *colorem quoque indicare suspi-*

Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros inmodicae mero
Rixae; ſive puer furens
Inpreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
Quinta parte ſui nectaris inbuit.

v. 6. Vulg. MANENT.

Felices

ſuſpicabimur; ſicut apud poëtam cerea pruna: *profecto plus ſapiat* LACTEA. Interpretes quidem in omnes partes ſe verſant, & illud *cerea*, quaſi revera cereum eſſet, in quoſcumque volunt ſenſus flectunt finguntque, ut auctorem ſuum vel defendere vel excuſare videantur: ſed laterem plane lavant. Quid enim? an *cerea* de colore interpretabuntur? at faeda res eſt color flavus in brachiis, qualia ſunt ictericorum. Ovid. Pont. I, 10. cum morbo laborabat,

Parvus in exiles ſuccus mihi pervenit artus,
Membraque ſunt cera *pallidiora nova.*

an *cerea* ſunt pulchra, tamquam quae in cereis imaginibus videmus, ut Virgilius *cervicem marmoream* Georg. IV, 523.

Tum quoque marmorea *caput a cervice revulſum.*

& *manum* Martialis VIII, 56.

Adſtabat domini menſis pulcherrimus ille
Marmorea *fundens nigra Falerna manu.*

Atqui illic *marmorea* eſt candida, & colorem notat, non figuram: ita Noſter Carm. I, 19.

Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore *purius.*

Lucretius II, 764.

Cur ea, quae nigro fuerint paullo ante colore,
Marmoreo *fieri poſſint candore repente.*

An igitur *cerea* brachia ſunt lenta, & mollia ut Noſter Epod. XV.

Lentis adhaerens brachiis?

Sed & hoc nihilo magis ſanum eſt; quamvis enim cera mollis eſt & tactui cedit; veſtigium tamen impreſſum ſervat, ut ſolet hydropicorum caro, qua nulla turpior imago eſt. Quod ſi aut horum ullo aut alio quovis ſenſu recte dici poſſent *cerea brachia*; imprudenter tamen, ut vere Scaliger obſervavit, poſt *roſeam* cervicem *cerea* brachia nominaverit Noſter, ne forte lector utrumque epithethon de colore ſuſpicetur dictum, & pro formoſo luridum Telephum imaginetur. Quid igitur fiet? Bene ſit vetuſtiſſimo grammatico Flavio Capro, qui ſolus rem impeditam ſolvit, & Horatium omni culpa liberat. Is narrat pag. 2242. ut inter ſe differant *lactans*, *lactens*, *lacteus*. LACTANS, inquit, *qui decipit*. LACTENS, *lacte abundans, velut lactens ficus* (ſic enim ibi legendum; non ut editum eſt, *lacteus*, *&*, *lacteas ficus*. Ovid. Faſt. II, 263.

At tibi dum lactens haerebit in arbore ficus)

Lucilius: Lactentia coagula cum melle bibi. LACTEA, *candida ſunt, ut* LACTEA LAUDAT BRACHIA *dicit Horatius.* Haec opportuniſſime ſane Caper: ubi ſcribe *laudas* pro *laudat*; nam ſine dubio ad hunc ipſum Horatii locum reſpexit; neque de mendo hic ulla ſuſpicio eſt; cum eo fine haec adduxerit, ut probet *lactea* eſſe candida. Quid autem dubitemus, tam bono auctore genuinam lectionem agnoſcere?

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roſeam, LACTEA *Telephi*
Laudas brachia:

qua nihil aptius, pulchrius optari potuit. Utrobique a colore laudat; Cervicem *roſeam*, ut Virgilius de Venere Aen. I, 406.

Dixit, & avertens roſea cervice *refulſit.*

Bra-

Felices ter & amplius,
Quos inrupta tenet copula; nec malis
Divolſus querimoniis
Suprema citius ſolvet amor die.

XIV.

O Navis, referent in mare te novi
Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
Nudum remigio latus,

Et

Brachia autem *lactea*, ut iterum Virgilius de Aſcanio Aen. X, 137.

fuſos cervix cui lactea *crines*
Accipit.

Et de Gallis VIII, 660.

Tum lactea *colla*
Auro innectuntur.

Nemeſianus II, 80.

Purpureas laudando genas, & lactea *colla.*

Candor autem eſt brachiorum perpetua laus. Ovid. Amor. III, 7.

Illa tamen noſtro ſubjecit eburnea collo
Brachia, Sithonia candidiora nive.

6. TUNC NEC MENS MIHI NEC COLOR CERTA SEDE MANENT] Libri aliquot Lambini & Pulmanni, MANET; & ſic editio Veneta 1478. Rectiſſime. Neque alterum admittit linguae Latinae conſuetudo. Terent. Eunuch. IV, 5.

Neque pes, neque mens ſatis ſuum officium facit.

Ubi duo ſingularia conjunguntur, cum utriuſvis numeri verbo congruunt, ſeu ſingularis ſive pluralis. Ubi vero, ut hic fit, disjunguntur; & uſus & ratio poſtulat, ut verbum etiam ſit ſingulare. Mutatum eſt ab eruditulis: qui tamen neſciebant brevem ſyllabam in verſus caeſura poteſtatem longae habere poſſe. Carm. II, 13.

Caeca timet aliunde fata.

16. QUINTA PARTE SUI NECTARIS IMBUIT] Vir Clariſſimus Jacobus Talbot, qui paucis abhinc annis luculentam Horatii editionem Cantabrigiae procuravit, non male de Noſtro meritum eſſe autumat, (quem tamen non nominat) qui loco *quinta* ſubſtituit,

Quanta *parte ſui nectaris imbuit!*

Is autem eſt Ramirez de Prado in Pentecontarcho ſuo c. 50. Ita ſane Perſius Sat. V, 21.

Tibi nunc, hortante Camena,
Excutienda damus praecordia, quantaque *noſtrae*
Pars *tua ſit, Cornute, animae.*

Tu vero quid *quinta* hic ſibi velit, vide, ſi libet, apud interpretes: nobis ſemel eſt conſtitutum, nullam his rebus turpiculis lucem affundere.

19. NEC MALIS DIVULSUS QUERIMONIIS] Ego vero ſine codicum auctoritate tam commodam lectionem non moveo. Tamen, aut fallor, aut elegantior exiret ſententia, ſic leviter immutata:

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
DIVOLSOS *querimoniis*
Suprema citius ſolvet amor die:

Ita Noſter alibi, Carm. III, 9.

Quid ſi priſca redit Venus,
Diductoſque *jugo cogit aëneo.*

& II, 17.

Me *nec Chimaerae ſpiritus igneae*
Divellet *umquam.*

& I, 36.

nec Damalis novo
Divelletur *adultero.*

Ubi omnia, ut vides, ad amatores, non ad ipſum amorem referuntur.

Et malus celeri saucius Africo,
Antennaeque gemant: ac sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius
Aequor?

7. VIX DURARE CARINAE POSSINT] *Animadvertendum est*, ait Julius Scaliger, *quibus legibus de una modo navi dixit* CARINAS *in numero plurali.* Vere & recte hoc Scaliger. Neque enim ullus veterum ita locutus est; quippe singulae naves non nisi singulas carinas habent. Quid hic autem nostri interpretes, qui libenter Scaligerum ut Horatiomastigem insectari solent? Rem callide dissimulant, inustam hanc Flacco notam silentio tegentes; interea tamen pergunt in unica navi *carinas* nobis ingerere. Nos, ut tam turpe dedecus a cultissimo poëta amoliamur, paullo fusius explicabimus totum locum.

O navis, referent in mare te novi
Fluctus?

Sic scribe per interrogationis notam; & sic Veneta editio 1478. ceterae, opinor, omnes male omittunt.

o quid agis? fortiter occupa
Portum: nonne vides ut
Nudum remigio latus?

Strenue, inquit, in intimum portum te reconde, ne fluctus ventusque te retrorsum in altum pellant; quod, nisi caves, eveniet: cum latera tua nuda sint remigio, quo solo poteris vento obsistere. *Nudum* autem *remigio* dicit, vel quod tempestatibus conflictata navis remos jam fregerat, ut Virgilius,

Franguntur remi, tum prora avertit:

& Noster Epod. X.

Niger rudentes Eurus inverso mari
Fractosque remos differat:

vel quod introeuntes in portum nautae remos subducere, atque intra navem reponere solent. Sequitur:

nonne vides, ut
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo
Antennaeque gemant? & sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius
Aequor?

Sic quidem editiones, *gemant*, &, *possint*: adeo ut sententia sic procedat: *Nonne vides, ut latus & malus & antennae gemant?* Quid jam videtur? Satin' placet illud, *vides, ut gemant?* oculisne percipi poterit gemitus? credideram auribus potius sentiri. Sed illud omnino advertendum, bis apud Servium, ubi locum hunc adducit, Aen. I, 211. & VIII, 577. non *possint* legi, sed POSSUNT. Atque ita clare hic exhibent codex optimus Reginensis, & Zulichemianus: quibus adde Editionem Loscheri 1498. Neque vero dubium est, quin in aliorum aliquot sic extiterit: sed saepe deprehendi, sollemne esse interpretibus nostris, ut reticeant varias lectiones, quas ipsi non approbant. Jam autem, si tot auctoribus freti reducemus illud *possunt*; sequitur, ut eadem opera etiam GEMUNT legamus. Quid multa? codex Petrensis D ferè annorum sine ulla litura utrumque retinet, & *gemunt* & *possunt*. Sic itaque totus locus constituendus erit, & distinguendus.

nonne vides, ut
Nudum remigio latus?
Et malus celeri saucius Africo
Antennaeque GEMUNT: *& sine funibus*
Vix durare carinae
POSSUNT *imperiosius*
Aequor.

Quibus in verbis illud primum indicandum est, quod & Scaligerum & Enarratores nostros fefellit, non de una modo navi *carinas*, sed de pluribus hic accipi. Tanta, inquit, coorta est tempestas, o navis; ut malus tua antennaeque gemant; & caeterae naves, quae in eodem portu sunt, vix possint stationem tenere, nisi anchoris jactis. Verum haec per partes explicanda veniunt. *Carinas* totas naves denotare tralatitium est. *Funibus* autem anchorae significantur, quod tot interpretes fugisse quis satis mirari poterit? Lucanus II, 621.

Ut tremulo starent contenta fune carinae.

Idem V, 514.

Litora curva legit, primisque invenit in undis,
Rupibus exesis haerentem fune carinam.

Virgil. Aen. IV, 575.

Solvite vela citi. Deus aethere missus ab alto
Festinare fugam, tortosque incidere funis
Ecce iterum stimulat.

Nihil quicquam vulgatius est: neque illud omittendum, vel ipsum illud *Funibus* satis nos admonere, non de una, sed pluribus navigiis verba hic fieri.

Aequor? non tibi ſunt integra lintea;
Non Dî, quos iterum preſſa voces malo.
Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,
Jactes

fieri. Nemo enim de nave unica *funes* dixit, verum *funem*. Jam autem illud ſaeviſſimae tempeſtatis indicium erat, cum in ipſo portu, ut hic, niſi in anchoris ſtare naves non poſſent: plerumque enim aliter ſolebat. Virgilius Aen. I, 172. ubi tranquillum quendam tutumque portum deſcribit,

hic feſſas non vincula navis
Ulla tenent, unco non adligat anchora morſu.

Et Homerus Odyſſ. I, 136.

Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,
Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, ὅτε πρυμνήσι' ἀνάψαι.

& N. 100.

ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐΰσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.

Proinde vide, inquit, O navis, ne in mare te referant fluctus; cum enim in ipſo portu tempeſtas ſit, quales tandem in aperto pelago te manent procellae? Illud dumtaxat reliquum eſt, ut *durare aequor* ſatis quidem inſolentem phraſin pro *perferre, ſuſtinere*, ſimilibus, ſi fieri poteſt, exemplis adſtruamus. Eo enim adigebat optimum Torrentium, ut ineptiſſimam potius diſtinctionem admitteret, quam ut ipſe hanc locutionem durare vellet. Atqui bis citat hoc Servius, ut probet *durare* eſſe *ſuſtinere*, ut Virgil. VIII, 577.

Patiar quemvis durare *laborem.*

cui adde Statium Silv. V, 2.

Felix, qui viridi fidens optata juventa
DURABIS *quaſcumque* VIAS, *vallumque tenebis.*

& Valerium Flaccum VIII, 338.

Occidis: heu primo potes hoc durare *ſub aevo?*

10. NON DI, QUOS ITERUM PRESSA VOCES MALO] Ita omnes, opinor, libri: certe quos ipſe vidi; credo, etiam & ceteri. Aliud tamen maluit praeſtantiſſimus N. Heinſius; PRENSA ſcilicet; quod & nobis in mentem diu ante venerat, quam ejus codicem vidimus. Ita ſane Noſter Carm. II, 16.

Otium divos rogat in patenti
Prenſus *Aegaeo.*

ubi perperam in nonnullis membranis, ut hic, *preſſus*. Catullus XXV.

velut minuta magno
Deprenſa *navis in mari, veſaniente vento.*

Lucretius VI.

Et quaecumque in eo tum ſunt deprenſa *tumultu*
Navigia, in ſummum veniunt vexata periclum,

Virgilius in Ciri. v. 60.

Dulichias vexaſſe rates, & gurgite in alto
Deprenſos *nautas canibus laceraſſe marinis.*

Et Georg. I.

Deprenſis *olim ſtatio fidiſſima nautis.*

Et Aen. V, 52.

Argolicove mari deprenſus, *& urbe Mycenae.*

Ovid. Metam. XI, 663.

Nubilus Aegaeo deprendit *in aequore navim*
Auſter.

Idem, Dido Aeneae.

Finge age te rapido (*nullum ſit in omine pondus*)
Turbine deprendi: *quid tibi mentis erit?*

Statius Theb. I, 370.

Ac velut hiberno deprenſus *navita ponto.*

Seneca de Vita Beata c. 14. *Sicut* deprehenſi *mari Syrtico, modo in ſicco relinquuntur, modo torrente unda fluctuantur.* Atque his, credo, auctoritatibus inductus Vir Illuſtris ſubſtituere voluit *prenſa*. Nihil tamen hic temere mutandum cenſeo. Sane ſi SALO, vel VADO hic haberent codices; equidem accederem, ut PRENSA non incommode legatur: ita tamen ut tum quoque non minus apte legatur PRESSA: nunc cum omnes ubique libri praeferant MALO, receptam lectionem retineo, cui omnino melius congruit *preſſa* quam *prenſa*. Minucius Felix p. 258. *Et ſi quis infirmior,* MALO PRESSUS *& victus, Chriſtianum ſe negaſſet.* Ovidius Amor. II, 11.

O utinam, remo nequis freta longa moveret,
Argo funeſtas preſſa *bibiſſet aquas.*

Idem Faſt. IV.

Sedit limoſo PRESSA *carina* VADO.

& Metamorph. XI, 557.

Mergit in ima ratem, cum qua pars magna virorum
Gurgite preſſa *gravi.*

Auctor Octaviae. 347.

Ruit in pelagus, rurſumque SALO
Preſſa *reſurgit.*

Digeſt. lib. XIV. tit. 2. leg. 6. *Navis adverſa tempeſtate* depreſſa, *ictu fulminis deuſtis armamentis & arbore & antemna, Hipponem delata eſt.* Ubi tamen vix dubites, quin *deprenſa* corrigendum ſit; ut res ipſa flagitat: Lege tamen VII ibidem ſine dubio *depreſſa* bene habet: *Cum* depreſſa *navis aut dejecta eſſet, quod quiſque ex ea ſuum ſervaſſet, ſibi*

Jactes & genus & nomen inutile:
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Interfusa nitentis
Vites aequora Cycladas.

XV.

NEREI VATICINIUM DE EXCIDIO TROJAE.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenen perfidus hospitam;
Ingrato celeris obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu,

servare respondit, tamquam ex incendio. Nulla itaque dubitatio est, quin sana sit lectio omnium librorum,

Non di, quos iterum pressa *voces malo.*

Ubi *pressa* valet mersa: & sane *dii* isti (Dioscuros intelligit) etiam mersas & obrutas naves eripiebant periculo: ut Noster Carm. IV, 8.

Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
Quassas eripiunt aequoribus rates.

Theocritus in Διοσκούροις vers. 17.

Ἀλλ' ἴμπης ὑμεῖς τε καὶ ΕΚ ΒΥΘΟΥ ἕλκετε νῆας
Αὐτοῖσιν ναύταισιν ἐϊομένοις θανέεσθαι.

14. NIL PICTIS TIMIDUS NAVITA PUPPIBUS FIDIT] Galei codex bonae notae, *Tumidus:* quod Scaligero placuerat. *Imo*, inquit ille, *fidebat Brutus, neque timidus erat: quare* tumidus, *non* timidus; & fidat, *non* fidit. Recte quidem omnino, si de Bruto vel per somnium hic cogitasset Noster. Sed Scaligerum, ut plerosque alios, decepit Quintilianus & Scholiastae veteres, qui perpetuam in hoc carmine allegoriam esse volunt, & *navim pro republica, tempestates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dici.* Atqui inane hoc commentum esse recte vidit Vir acutus Tan. Faber, & ante eum elegantissimus Muretus.

9. EHEU, QUANTUS EQUIS, QUANTUS ADEST VIRIS SUDOR] Eleganter hinc mutuatus est Statius illa Theb. III.

QUANTUS EQUIS, QUANTUSQUE VIRIS *in pulvere crasso*
SUDOR, *io quantum crudele rubebitis amnes.*

Ut & illa v. 17. CALAMI SPICULA CNOSSII pulchre imitatus est Prudentius Cathem. V, 52.

Hic fidit jaculis, ille volantia
Praefigit calamis spicula Cnossis.

Et illa denique

15. IMBELLI CITHARA CARMINA DIVIDES] Expressisse videtur Seneca; sed hodie locus corruptus

Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! jam galeam Pallas & aegidaj
Curruſque & rabiem parat.
Nequicquam Veneris praeſidio ferox
Pectes caeſariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides:
Nequicquam thalamo gravis
Haſtas & calami ſpicula Cnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Ajacem: tamen, heu ſerus, adulteros
Crinis pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuae
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent inpavidi te Salaminius
Teucerque, & Sthenelus ſciens

Pugnae;

ptus eſt; Herc. Oet. 1080.

Sed cum linqueret inferos
Orpheus carmina fundens;
Et vinci lapis improbus
Et vatem potuit ſequi.

Quippe in verſu ſecundo vicem dactyli vel Cretici occupat Spondaeus, qui niſi in clauſula, quae hic non eſt, locum habere nequit. Atque ideo acutiſſimus Fred. Gronovius pro *fundens* reponit *funditans*. Vide, annon nos aliquanto melius,

Orpheus carmina dividens.

Sane, cum pro *fundens* ſubſtituimus *dividens*, nulla fit mutatio niſi primae modo literae: nam *un* & *iui* in manuſcriptis vix poteris inter ſe dignoſcere.

21. NON LAERTIADEN, EXITIUM TUAE GENTIS] Tres Blandini apud Cruquium, totidemque Lambini, GENTI: quodque amplius eſt, praeſtantiſſimi mei codices Graevianus & Reginenſis clare,

Non Laërtiaden, excidium *tuae*
Genti.

Excidium etiam in ſuo invenit Fabricius. Sane quaelibet ex his lectionibus proba eſt, ſive velis *Exitium gentis*, ſive *Exitium genti*; ſeu *Excidium genti*, ſive *Excidium gentis*. Poëta vetus apud Ciceronem de Divin. I, 21. de Paride loquens,

Eum eſſe exitium Trojae, peſtem Pergamo.

Vellejus Paterc. II, 30. *Romanis certam victoriam, partibus ſuis excidium, ſibi turpiſſimam mortem, peſſimo auctoravit facinore.* Plautus Bacch. IV, 9.

Excidium, exitium, exlecebra fiet hic equus hodie auro ſenis.

& paullo poſt;

Scivi ego jamdudum fore me exitium Pergamo.

Manilius lib. I.

Quot poſt excidium Trojae ſunt eruta regna?

Virgil. Eclog.

Idem amor exitium eſt pecori pecoriſque magiſtro.

Et Aen. II.

Tum magnum exitium (quod di prius omen in ipſum
Convertant) Priami imperio Phrygibuſque futurum.

Arridet tamen prae aliis ea, quae & plures membranas & editiones credo omnes occupavit, EXITIUM GENTIS: praeceſſerat enim *genti* verſu undecimo. Cicero de Aruſp. Reſponſ. c. 4. *Scipio natus*

Pugnae; sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Nosces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Visum parte lupum graminis inmemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio
Matronisque Phrygum classis Achilleï.
Post certas hiemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

XVI.

natus mihi videtur ad interitum exitiumque Carthaginis. Seneca Consolat. ad Marciam c. 17. *Dionysius ille Tyrannus, libertatis, justitiae, legum exitium.* Ovidius Metam. XIII, 500.

Exitium Trojae nostrique orbator Achilles.

Sulpicia in Satira.

Romulidarum igitur longa & gravis exitium pax.

Seneca Hercule Fur. 358.

Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues?

Et Troad. 893.

Quos Helena suadet, pestis, exitium, lues
Utriusque populi.

24. TEUCERQUE ET STHENELUS] Vetustissimi quique libri, *Teucer & Sthenelus*, & sic Editiones priscae, Veneta & Loscheri. Alii codices, *Teucer te Sthenelus*; quod amplexae sunt post Lambinum editiones pleraeque. Unus modo ex meis isque omnium recentissimus, *Teucerque & Sth.* nisi quod in Reginensi ex spatii magnitudine inter *Teucer* & &, suspicio est *que* esse erasum. Atqui Torrentius affirmat se in omnibus suis inveniisse *Teucerque &*. Sed nullus dubito, quin Typographi culpa sit, atque ibi *Teucer & sit* reponendum. Utcumque fuerit, ea probabilis sane videtur lectio,

Urgent inpavidi te Salaminius
Teucerque & Sthenelus.

Quippe si dixisset *Te Sthenelus*, non utique plurali numero protulisset, *Urgent impavidi.* Amat enim Noster etiam post plures nominativos Verbum singulare ponere: ut Carm. IV, 14. quod apprime huc convenit;

Te Cantaber non ante domabilis
Medusque & Indus, te profugus Scythes
Miratur.

Vide nos ad Carm. I, 24. vers. 8. Recte igitur *Teucerque & Sthenelus*; ut uterque simul eum urgere intelligantur; atque ideo in plurali efferatur verbum *Urgent.* Id quoque observavi in codicibus scriptis, ubi duplex, ut hic, conjunctio est, alteram plerumque a Librariis omitti, si modo versus mensura id fieri patiatur. Si cui tamen *Te Sthenelus* magis arrideat, equidem non valde repugnabo.

5. NON

XVI.

PALINODIA.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cumque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Si geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Juppiter ipſe ruens tumultu.

v. 8. Vulg. Sic gemi. Fertur

5. NON DINDYMENE] Vide modo totum locum:
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Sic geminant Corybantes aera.
Triſtes ut irae.
Ubi nulla alia eſſe poſſit conſtructio, praeterquam haec; *Corybantes non ſic geminant acuta aera, ut triſtes irae geminant acuta aera.* Quocumque te vertas, nihil melius ex his verbis efficies. Quod cum ineptum ſit plane & ἀναπόλωϛον, cogitandum eſt opinor de emendatione. Crediderunt boni Librarii, neceſſario reponendum eſſe in verſu quarto SIC; ut ſit cui reſpondeat τὸ UT. Atqui aliud potius curare debuerant; cum in verſu tertio hoc ſatis proviſum ſit, ut *aeque* ad *ut* referatur. Vix dubites, quin ita ſcripſerit Flaccus,
Non Liber aeque, non acuta
Si geminant Corybantes aera.
Sententia eſt; Non Cybele, non Phoebus, non Bacchus, non Corybantes ſi acuta aera geminant, aeque quatiunt mentem, ut triſtes irae eam quatiunt. Simili plane loquendi genus eſt Carm. II, 17.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec SI reſurgat centimanus Gyges,
Divellet umquam.
Et Carm. III, 21.
Te Liber, & SI laeta aderit Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae.
Eodem res redibit, ſi legeris, *Si geminent*, aut; *Si ingeminent*, Caeterum quid ſit *geminare aera* diſces ex Lucretio II, 635.
Cum pueri circum puerum pernice chorea
Armati in numerum pulſarent aeribus aera.
Et Ovidio Metam. III, 534.
aerane tantum
Aere repulſa valent, & adunco tibia cornu?
Et Faſt. IV, 184.
Aeraque tinnitus aere repulſa dabunt.
Et ex Statio, Theb. VIII, 221.
gemina aera *ſonant*, *Idaeaque terga.*
Et moderata ſonum vario ſpiramine buxus.

14. AD-

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Desectam, & insani leonis
Vim stomacho adposuisse nostro.
Iræ Thyesten exitio gravi
Stravere; & altis urbibus ultimae
Stetere causae, cur perirent
Funditus, inprimeretque muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Conpesce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeris iambos
Misit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero tristia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

XVII.

14. ADDERE PRINCIPI LIMO COACTUS] Offendit Julium Scaligerum illud *coactus: neque enim*, ait, *Prometheus coactus fuit, aut coactus fecit.* Hoc unde compertum Scaligero esse potuit, equidem nescio: cum nullus opinor nunc extet praeter Nostrum, qui hanc fabulam tangat. Quamquam fatendum sane est, non valde veri simile esse, ejusmodi fabulam a quoquam excogitatam, qua Prometheus coactus hoc fecerit. Ipse enim consulto hominem formasse dicitur, non alterius jussu & imperio. Siquis igitur a Scaligeri partibus steterit, facili mutatione sic huic loco mederi poterit,

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactam *particulam undique*,
Desectam & insani leonis
Vim stomacho adposuisse nostro.

Recte enim *undique coactam*, hoc est, collectam, collatam, congestam. Virgil. Aen. VIII, 7.

undique cogunt
Auxilia, & latos vastant cultoribus agros.

Idem Aen. VII, 582.

Undique collecti coëunt, Martemque fatigant.]

Noster in Arte Poët. v. 3.

Undique collatis membris.

Virgil. Aen. II, 763.

huc undique Troïa gaza Congeritur.

Recte quoque *fertur addere*, pro addidisse: etiam cum sequatur *adposuisse*. Noster Carm. III, 20.

Arbiter pugnae posuisse *nudo*
Sub pede palmam
Fertur, *& leni* recreare *vento*
Sparsum odoratis humerum capillis.

Propertius III, 12.

Inter quos Helene nudis capere *arma papillis*
Fertur, *nec fratres* erubuisse *deos.*

5. IMPUNE TUTUM PER NEMUS] Enimvero indignandum est tot magnis interpretibus haec placere potuisse. Certe *impune tutum* consistere una nequeunt. Quid enim tantopere mirandum, si per *tutum* nemus *impune* vagantur pecora? mirarer magis, si in nemore feris infesto impune errarent. Apage itaque *tutum*, quod tantum abest ut augeat sententiam, ut plane diminuat destruatque. Recte codices quidam Lambino inspecti, TOTUM: ut & nos ex conjectura prius reposueramus, quam apud Lambinum id vidimus. Per *totum*, inquit, nemus, per densissima quaeque silvarum loca, ubi ferarum latibula sunt, *impune* pervagantur. Persius Sat. V, 32.

Cum blandi comites, totaque impune *Suburra*

Per-

XVII.

Ad Tyndaridem.

Velox amoenum saepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aestatem capellis
Usque meis, pluviosque ventos.
Inpune totum per nemus arbutos
Quaerunt latentis & thyma deviae
Olentis uxores mariti:
Nec viridis metuunt colubras,
Nec Martialis haeduleae lupos;
Utcumque dulci, Tyndari, fistula
Valles, & Usticae cubantis
Levia personuere saxa.

v. 5. Vulg. Tutum. 9. Hoedilia.

Dî

Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. Virgil. Georg. II, 308.
Et totum *involvit flammis* nemus. & Aen. VI, 358.
procul o procul este profani,
Conclamat vates, totoque *absistite* luco. Nemesianus II, 68.
tectumque subire
Viminis, & caveam totis *praeponere* silvis.

8. Nec virides metuunt colubras] Viderint, qui reclamantibus fere omnibus ubique codicibus, colubros hic nobis obtrudunt. *Colubras* legebat & Lactantius ad Statii Theb. V. Vide Nonium, ubi exempla profert ex Lucilio, Turpilio, & Varrone. Noster Serm. I, 8.
Utque lupi barbam variae cum dente colubrae. Juvenal. V, 107.
Vos anguilla manet, longae cognata colubrae. Arnobius lib. IV. *Mercurius ore facundus, & gestator affabilium* colubrarum.

9. Nec martiales haedilia lupos] Vetustissimi nostri Leidensis, Graevianus, Reginensis, Haediliae. Atque ita in suis invenerunt Lambinus & Cruquius, qui tamen *haeduliae* haedorum septa perperam interpretantur. Tu vero scribe, quod minimum ab libris recedit,
Nec Martiales haedileae *lupos.*
Ut ab equo equuleus, ab hinno hinnuleus, ita ab haedo haeduleus. Et potuit quidem hic dixisse, *haedulei lupos*; sed maluit genus femininum, ut paullo ante *colubras* & *uxores* olentis mariti. Quidni autem *hinnuleae*; cum Varro dixerit *hinnas* & *equulas* apud Nonium Marcellum? Certe qui *haedilia* hic defendunt, praeterquam quod in versu flagitium insigne admittunt, verbum insuper veteribus, credo, Romanis inauditum fingunt. Quippe agni & haedi non seorsim, sed una cum matribus plerumque stabulabantur. Proinde, ut agnorum oviumque stabulum nemo *agnile* dixit, sed *ovile*: ita caprarum haedorumque septum non *haedile* vocabatur, sed *caprile*. Glossarium quidem vetus; Ἐριφοστάσια, *haedilia*; & Ἐοφιῶνες (lege Ἐριφιῶνες) *haedilia*; sed apud Rei Rusticae scriptores vel Graecos vel Latinos frustra, opinor, ea verba quaesiveris. Imo vero, quia & oves & caprae plerumque uno septo claudebantur, etiam stabula caprarum *ovilia* vocitabant veteres. Tibullus II, 1.

Dî me tuentur: Dîs pietas mea
Et musa cordi est. hic tibi Copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aestus, & fide Teïa
Dices laborantis in uno
Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra: nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum; ne male dispari
Incontinentis injiciat manus,
Et scindat haerentem coronam
Crinibus, inmeritamque vestem.

14. HINC tibi.

XVIII.

Huic datus, a pleno memorabile munus ovili,
Dux pecoris hircus: duxerat hircus oves.
Ovid. Metam. XIII, 827.

Sunt fetura minor tepidis in ovilibus agni;
Sunt quoque par aetas aliis in ovilibus *haedi.*

14. HINC TIBI COPIA MANABIT] Legendum puto, etiam invitis manuscriptis, Hic *tibi copia*; ut mox sequitur, HIC *in reducta valle*. Quod & erudito Dacierio & ante eum Doctissimo Fabricio placuisse video. Sane sic habet editio Loscheri 1498. *Hinc* & *hic* frequentissime confunduntur in scriptis codicibus. Quod si *hinc* legeris, interpretandum quidem fuerit *ob pietatem meam*: atqui eo pacto dicendum potius foret *Hinc* MIHI *copia*, quam *hinc tibi*. Neque enim amicam suam Tyndarin vel uxoris conditione habere voluit, vel heredem sibi instituere. Caeterum illud, quod mox sequitur, RURIS HONORUM, ut eleganter dictum jure laudant interpretes: poterant etiam & exemplis illustrasse: nam imitatus est clare Statius Silv. IV, 5.

Parvi beatus ruris honoribus.

& occultius in Theb. X, 783.

hi sertis, hi veris honore *soluto*
Accumulant.

& Silius Italicus III.

Nullum ver usquam, nullique aestatis honores.

19. FIDE TEÏA DICES LABORANTES IN UNO] Codices nostri, Galei, Zulich. & a secunda manu

XVIII.

Ad Varum.

Nullam, Vare, ſacra vite prius ſeveris arborem
Circa mite ſolum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus propoſuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt ſollicitudines.
Quis poſt vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
Ac ne quis modici tranſiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa ſuper mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Euius;
Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Diſcernunt avidi. non ego te, candide Baſſareu,
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam. ſaeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae ſubſequitur caecus amor ſui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

v. 7. Vulg. At ne.

XIX.

nu Reginenſis DISCES: ut alibi Noſter Carm. IV, 13. ad Phyllida.

condiſce *modos*, *amanda*
Voce quos reddas.

& II, 19.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (*credite poſteri*)
Nymphaſque diſcentes.

Sed nihil mutandum: nam quid eſt *diſcere fide Teia?* Nimirum Tyndaris fidibus & voce canere ſciebat, ut Lyde, Carm. III, 28.

Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris ſpicula Cynthiae.

7. At ne quis modici] Graevianus noſter cum Leidenſi, Batteliano, Petrenſi, & Galei AC. Et ſic, opinor, aliorum aliquot; ſed haec, ut putant, levia male praetereunt. Sane ſic editio Loſcheri 1498. Omnino elegantius eſt, & Horatianum. Sic Epiſt. I, 19. v. 26.

Ac *ne me foliis ideo brevioribus ornes.*

ut ibi omnes fere codices: tamen & illic quoque AT editiones occupavit. Epiſt. I, 1. v. 13.

Ac *ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter.* Epiſt. II, 1. v. 208.

Ac *ne forte putes, me quae facere ipſe recuſem*, Ovid. Remed. Am. 465.

Ac *ne forte putes nova me tibi condere jura.* Sic ibi editio prima & duo ſcripti, ut fatetur praeſtantiſſimus Heinſius. Vulgo ET. Ipſe nullo praeeunte codice repoſuit AT. Non dubito, quin, ſi haec Noſtra vidiſſet, mutaſſet factum.

XIX.

De Glycera.

Mater saeva Cupidinum,
Thebanaeque jubet me Semeles puer,
Et lasciva Licentia,
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius;
Urit grata protervitas,
Et voltus nimium lubricus aspici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deseruit; nec patitur Scythas,
Et versis animosum equis
Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
Hic vivum mihi cespitem, hic
Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum patera meri:
Mactata veniet lenior hostia.

XX.

3. Et lasciva licentia] Recte. Sic Sallustius Jugurth. 39. *Militibus, quos soluto imperio licentia atque lascivia corruperat.* Quintilianus Instit. IX, 4. *Quorundam in oratione simili pene licentia lascivientium.* Scribe tamen hic non *lasciva licentia*, sed *Licentia*; nam Deam intelligit, ut in superioribus Venerem & Bacchum posuit. Cicero de Legibus II, 17. *Vexati nostri Lares familiares: in eorum sedibus exaedificatum templum Licentiae: pulsus a delubris is, qui illa servarat:* sed hoc Cicero ἐπιτεχνᾶται: nam Clodius *Libertati*, non *Licentiae*, id consecraverat. Claudianus de Nuptiis Honorii v. 77. ubi Veneris aulam & comitatum describit;

nec cetera Numina desunt:
Hic habitat nullo constricta Licentia *nodo.*

Poteris etiam non minus eleganter reponere,

Et lasciva Libentia.

Libentia enim vel ipsa Venus est, vel Dea quaepiam in Veneris comitatu. Plautus Asinaria, II, 2.

Ut ego vos lubentiores faciam quam Lubentia *est.*

& Sticho II, 2.

Itaque onustum pectus porto laetitia lubentiaque.

Gellius XV, 2. *Nam cui* Libentiae *Gratiaeque omnes conviviorum incognitae sunt.* Quae ex Gellio sublecta iisdem verbis habentur apud Macrobium Saturn. II, 8. Varro de Lingua Latina lib. V. *A libendo, libido, libidinosus, sic alia ut Libentina.* Sic quidem editi; at Vossii codex scriptus: *libidinosus,*

XX.

Ad Maecenatem.

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
Conditum levi; datus in theatro
Cum tibi plausus,
Clare Maecenas eques, ut paterni
Fluminis ripae, simul & jocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

v. 5. Vulg. Care.

XXI.

nosus, ac Venus Libentia, *& Libitina, sic alia.* Porro in versu praecedente plures libri JUBENT, Leidensis, Reginensis, Reg. Societatis, Petrensis & alii: sed rectius Graevianus & Batt. JUBET. Amat enim Noster in ejusmodi constructione singularem numerum, ut alibi pluribus docebo. Vide ad Carm. I, 24. vers. 8.

6. SPLENDENTIS PARIO MARMORE PURIUS] Manifeste hoc imitatus est Seneca Hippolyto 795.

Vexent hanc faciem frigora parcius;
Haec solem facies rarius appetat;
Lucebit Pario marmore clarius.

5. CARE MAECENAS EQUES] Recte quidem pro amicitiae & familiaritatis jure *Care Maecenas* dicere potuit Noster, ut alibi *Dilecte Maecenas.* Sed quid tum de *Equite* fiet? Neque enim *care eques* tolerabile quidem est; & multo minus *eques* sic nudum & Epitheto destitutum. Sine dubio legendum cum codice Regiae Societatis,

Clare, *Maecenas, eques.*

ut alibi Carm. III, 16.

Maecenas, equitum decus.

& Propertius III, 7.

Maecenas, eques Etrusco de sanguine Regum.

Martialis VI, 58.

Sospite me, sospes Latias reveheris ad urbes,
Et referes pili praemia CLARUS EQUES.

Plinius Epist. II, 13. *Pater ei in* equestri *gradu* clarus, clarior *vitricus.*

XXI.

In Dianam et Apollinem.

Dianam tenerae dicite virgines:
Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.
Vos laetam fluviis, & nemorum comam,
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.

v. 5. Coma.

Hic

5. Vos laetam fluviis, et nemorum coma.] Quatuor Blandinii longe optimi apud Cruquium, & Noster Graevianus COMAM. Quae melior lectio est, & sequentibus aptius respondet. Vos, inquit, puellae, Dianam cantate, & nemora Algidi, aut Erymanthi, aut Cragi; vos invicem, pueri, Apollinem, & Tempe, & Delon. Quod si legeris COMA, tum sola Diana ab illis, ab his vero praeter Apollinem Tempe & Delos canentur. Quomodo ergo jubet *totidem* tollere laudibus? Recte vero nemorum *comam* celebrare imperat: ut alibi Carm. III, 28.

Nos cantabimus invicem
Neptunum, & viridis Nereidum comas.

Porro aliud agunt Enarratores, cum sequentia sic construunt, Laudate *humerum* Apollinis, *insignem pharetra*. Meliora sane illos vel Porphyrio Scholiastes docere potuisset. Respondent, inquam, haec superioribus, *vos dicite* Dianam *laetam fluviis*; *vos* Apollinem *insignem humerum pharetra*. *Insignis humerum* Hellenismus notissimus est, Nostro quoque familiaris:

Nec Mauris animum mitior anguibus.

& alibi.

13. Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem] In praecedentibus & Dianae & Apollinis laudes una celebrantur: jam vero Apollinem solum ait bellum, famem, & pestilentiam a Romanis amoliturum. Quid ergo opus erat supervacuis precibus Dianam sollicitare? Quamobrem, ne nihil omnino hic agat Diana, vide an legendum sit,

Haec *bellum lacrimosum, hic miseram famem.*

Bellum autem lacrimosum intellige *Civile*: ut Carm. III, 8.

Medus infestis sibi luctuosus
Dissidet armis.

Discordiam vero abigit propitia Diana, ut memorat Callimachus, Hymno in Dianam v. 133.

Οὐδὲ διχοστασίην τρώσει γένος, ἤτε καὶ εὖπερ
Οἴκῳ ἐγηῶται ἐπίαπτο.

2. Non egbt mauris jaculis] Ita prisci quique codices, MAURIS, ut jamdudum monuerunt Interpretes: mei certe vetustiores Leid. Graev. Zulich.

Hic bellum lacrimoſum, hic miſeram famem
Peſtemque a populo & principe Caeſare in
Perſas atque Britannos
Veſtra motus aget prece.

XXII.

Ad Aristium Fuscum.

Integer vitae, ſceleriſque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida ſagittis,
Fuſce, pharetra;
Sive per Syrtis iter aeſtuoſas,
Sive facturus per inhoſpitalem
Caucaſum, vel quae loca fabuloſus
Lambit Hydaſpes.

Nam-

Zuſich. Batt. & a prima manu Reginenſis. Adde Editionem Loſcheri 1498. & Lactantium Inſtit. V. 18. ubi non aliter citatur hic locus. Quare expugnanda tandem eſt eorum pertinacia, qui alterum illud MAURI etiam in recentiſſimis aliquot editionibus obtrudunt. Quippe & Noſter alibi, *Maura unda*, *Mauris anguibus*, ut ab aliis obſervatum. Trebellius Claudio. c. 14. *Purpura Maura.* Vopiſcus Aureliano c. 12. *Stragula Maura.* Ovid. Faſt. 244.

Attoniti Mauras *pertimuere manus.*

Juvenalis X, 148.

hic eſt quem non capit Africa Mauro
Percuſſa Oceano.

& XII, 4.

Par vellus dabitur pugnanti Gorgone Maura.

Statius Silv. I, 3.

Auratasne trabes, an Mauros *undique poſtes?*

Idem Theb. IX, 189.

Sic ubi Maura *diu populatum rura leonem.*

Martialis XIV, 90.

Non ſum criſpa quidem, nec ſilvae filia Maurae.

Avienus in Deſcript. Orb.

ſic caelum vertice fulcit
Maura *Abila, & dorſo conſurgit Iberica Calpe.*

Silius Italic. III.

juga Pyrenes venatibus acer
Metiri, jaculove *extendere proelia* Mauro.

7. Fabulosus Lambit hydaspes.] Nic. Heinſius ad oram libri ſui; SABULOSUS *legit Grotius Petrus.* Nollem ſane hoc ei excidiſſe; quippe quod & ſententiae & verſui repugnat. *Sabuloſus* enim primam ſyllabam brevem habet; & de *ſolo*, *terra*, dicitur, non de *fluvio. Fabuloſus Hydaſpes* (ut Carm. III, 4. *Fabuloſae palumbes*) hoc eſt, de quo multa in Poëtarum fabulis narrantur. Curtius III, 1. *Marſyas amnis* fabuloſis *Graecorum carminibus inclytus.* Plinius Hiſt. Nat. V, 1. *Montem Africae vel* fabuloſiſſimum *Atlantem.* Quintil. Declam. X. *Filium tuum, mulier infelix, non impoſitae inferis cluſere terrae, non ſpiſſa perpetuae noctis caligo compeſcuit, non* fabuloſa *vatibus palus, multumque celebrati curvato igne torrentes.* Seneca Epiſt. 45. *Nec me Charybdis & Scylla, &* fabuloſum *iſtud fretum deterrere potuiſſent.*

Namque me silva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem:
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit aesculetis;
Nec Jubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.

Pone

11. CURIS VAGOR EXPEDITUS] Variant hic & scripti & editi, dum alii *expeditis*, alii *expeditus* praeferunt. Utramlibet lectionem tuto sequi poteris: posterior tamen & verior videtur & elegantior. Sic *expedire se molestia, metu, crimine, aerumnis, laqueis &c.* passim occurrunt. *Expeditus* igitur *curis*, ut illud Senecae Oedip. v. 13.

Curis solutus, *exul, intrepidus, vagans.*

& Symmachi Epist. VII, 32. *Jamdudum* curis *publicis* absolutus, *relegere iter debuisti.* & Terentii Phorm. V, 4.

Hic simul argentum reperit, cura *sese* expedivit.

Mutatum suspicor ab eruditulo quodam, qui paullo ante legerat in Carm. VIII.

Saepe trans finem jaculo nobilis expedito:

& proinde, ut ibi *trans finem expedito*, itidem & hic voluit *ultra terminum expeditis*: nesciens scilicet, *vagor ultra terminum*, veram hic constructionem esse.

14. DAUNIA IN LATIS ALIT ESCULETIS] Sic omnes, credo, editi jam ab annis plus centum: nullae tamen, quod sciam, membranae sic repraesentant: verum antiquiores DAUNIAS LATIS; ut praeter aliorum Codices Nostri Leid. Zulich. Graev. & a manu prima Reginensis; nam litera S nunc erasa est: caeteri autem DAUNIA LATIS sine praepositione. Par etiam varietas est in editionibus priscis; Veneta anno 1478. *Daunia latis:* Loscheri 1498. *Daunias latis:* ut plane credibile sit lectionem illam, quae hodie obtinet, *Daunia in latis*, in nullis omnino manuscriptis nunc reperiri. Quid igitur fiet? *Daunias, Dauniados*, Graeca enuntiatione, erudite, ut alia omnia, defendit Nicolaus Heinsius ad Ovid. Sappho Phaon. v. 164. *Daunias*, inquit, *more Graeco, ut Cephesias ora, Phasias terra, Hadrias unda, Actias Orithyia*; quibus addi possent, *Lemnias, Scyrias, Gnossias, Myneïas*, & alia innumera. Sed illa Graeca sunt, & Graecam inflexionem libenter accipiunt: quae tamen in Latino *Daunia* invitius, ni fallor, admittetur. Illud igitur magis ad rem, quod, ut ibidem affirmat Vir summus, *Appias via* pro *Appia* non uno loco occurrit apud Ovidium. Quidni itaque *Daunias* regio, ut *Appias* via? Sed operae pretium est, ut loca integra huc coram adducantur. Artis Amatoriae I, 79.

Et fora *conveniunt* (*quis credere possit amori,*
Flammaque in arguto saepe reperta foro.
Subdita qua Veneris facto de marmore templo
Appias *expressis aëra pulsat aquis.*
Illo saepe loco capitur consultus *Amori:*
Quique aliis cavit, non cavet ipse sibi.
Hunc Venus è templis, quae sunt confinia, *ridet:*
Qui modo patronus, *nunc cupit esse cliens.*

Art. Amat. III, 449.

Redde meum, clamant spoliatae saepe puellae;
Redde meum, toto saepe boante foro.
Has, Venus, e templis multo radiantibus auro
Lenta vides lites, Appiadesque *tuae.*

Remed. Amor. 659.

Turpe vir & mulier, juncti modo, protinus hostes:
Non illas lites Appias *ipsa probat.*

Jam autem in loco secundo *Appiadas* interpretatur *meretriculas, quae extra urbem via Appia habitabant:* in ceteris *Appias*, ut opinatur, est ipsa via Appia. Profecto alibi occupatus erat vir, si quis alius, emunctae naris, cum haec effudit. Nihil enim hic de *Via Appia*, nec de *meretriculis:* in urbe media res agitur, proxime ipsum Forum; quod satis superque indicant tot vocabula, *forum, consultus, confinia, patronus*: ut legenti continuo patebit. Paucis rem explicabimus. Appius Claudius Caecus in censura sua *aquam*, quae ab ipso *Appia* vocata est, ad urbem duxit: ea, praeter alios in aliis Urbis locis, unum exitum sive Salientem habuit prope Forum, juxta aedem Veneris; quae Venus inde APPIAS cognominata est: APPIADES autem sunt Nymphae vel Deae, qua-

Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aestiva recreatur aura;
Quod latus mundi nebulae malusque
Juppiter urguet:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII.

quarum statuae circa istum Salientem ornamenti gratia ponebantur, & ex ore, mammis, digitis, vel capillitio aquas emittebant. Atque id quidem cum haec ipsa Ovidii loca satis demonstrant, tum imprimis Plinius, lib. XXXVI, 24. *Agrippa*, inquit, *in aedilitate sua, adjecta Virgine aqua, ceteris corrivatis atque emendatis, lacus septingentos fecit: praeterea salientes centum quinque: castella centum triginta, complura etiam cultu magnifica: operibus iis* SIGNA *trecenta aerea aut marmorea imposuit, columnas ex marmore quadringentas.* Equidem haec certissima esse judico: proinde si Venus vel Nympha ad Appiae Salientem collocata *Appias* dicitur, non idcirco & terra *Daunias* vocari poterit; non magis profecto quam *Italias* vel *Sicilias*. Quippe, quod caput rei est, & praecipue advertendum, *Daunia* est nomen substantivum, ut loquuntur Grammatici, aeque ut *Italia* vel *Sicilia*. Festus Pompeius: DAUNIA, *Apulia appellatur a Dauno Illyricae gentis claro Viro, qui eam propter domesticam seditionem excedens patria occupavit*, Polybius III, 88. Εἰς πρώτην ἐνέβαλε τὴν ΔΑΥΝΙΑΝ. & IX, 7. ποιησάμενος τὴν πόρειαν διὰ τῆς ΔΑΥΝΙΑΣ καὶ τῆς Ἐρεττίας. Stephanus Byzantius: τὸ ἐθνικὸν Δαύνιος, καὶ ΔΑΥΝΙΑ τὸ θηλυκόν. Huc accedit, quod & ipsum *Daunias* substantive hic ponitur, *militaris Daunias*: quod adhuc durius est, quam si pro Epithetho haberetur. Tolerabilius enim foret *Daunias hasta*, vel *Daunias Nympha* vel ejusmodi aliud quid, quam *militaris Daunias*. Tamen & illud refugerunt cum Noster in Carm. II, 1.

quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?

& IV, 6.

Dauniae *defende decus camenae.*

tum & Virgilius Aen. VIII, 146.

Gens eadem quae te crudeli Daunia *bello*
Insequitur.

Et XII, 785.

Procurrit, fratrique ensem dea Daunia *reddit.*

Quae cum ita sint, non ausim sane vetustissimis licet codicibus fidem habere; neque tam κακόζηλον Horatium credere, ut nulla ne versus quidem necessitate cogente DAUNIAS diceret, cum in promptu esset, quod nunc editiones occupat, DAUNIA IN LATIS. Recte enim & de more praepositio hic ponitur, ut paullo ante,

Namque me silva lupus in *Sabina.*

Et Virgil. Georg. III, 224.

Pascitur in *magna silva formosa juvenca.*

Illud tamen difficile dictu est, unde nisi ab ipsa Horatii manu provenire potuerit *Daunias* in priscis membranis. Neque enim quicquam obscuri est in hodierna lectione: neque librariis proclivis erat lapsus a facili & usitato ad inauditum vocabulum. Unde illud evenit, ut in recentioribus Scriptis, litera S erasa, τὸ *Daunias* rursum ad *Daunia* etiam metri damno revocaretur. Si hariolari hic liceret, suspicarer olim, pro *Daunia in*, librariorum errore *Dauniam* scriptum fuisse: unde correctores ut & versui & casui nominativo consulerent, substituisse *Daunias*. Vel exortus est fortasse sciolus aliquis, qui in illis,

Quale portentum neque militaris
Dauniam *latis alit esculetis*,

portentum casu nominativo caperet, & idcirco *militaris*, hoc est, militares *Daunias* accusativum faceret. Utcumque se res habuerit; me sane non invito, utramlibet lectionem sive *Daunias*, sive *Daunia in* pro arbitrio sequetur lector eruditus.

18. ARBOR AESTIVA RECREATUR AURA] Marius Victorinus p. 2603. bis hunc versiculum laudat ad hanc speciem,

Arbor aestiva recreatur umbra.

Sed nihil est, quod a codicibus recedamus. Sane in zona glaciali, quae hic describitur, satis superque erat *umbrae*: neque proinde aestivam umbram

XXIII.

Ad Chloen.

Vitas hinnuleo me similis, Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum & silüae metu.

Nam,

desiderabat, sed *auram*, quae maxime arbores frugesque recreat. Noster Carm. Saeculari,

Nutriant fetus & aquae salubres
Et Jovis aurae.

Catullus Epig. LXIII.

Ut flos in septis secretus nascitur hortis,
Quem mulcent aurae, *firmat sol, educat imber.*

Idem in Nuptiis Pel. & Thet.

Aura *parit flores nitidi fecunda Favoni.*

Ovid. Fast. V, 209.

Est mihi fecundus dotalibus hortus in agris:
Aura *fovet: liquidae fonte rigatur aquae.*

Valerius Flaccus VI, 711.

Qualem siquis aquis & fertilis ubere terrae
Educat, ac ventis *oleam felicibus implet:*
Nec labor assiduus, nec spes sua fallit alentem.

Idem VI, 340.

Dixit, & Edonis nutritum missile ventis
Concitat.

ubi ὁ πάνυ Nic. Heinsius: *Nutritum*, inquit, *missile ventis, ut apud Homerum* ἀνεμοτρεφὲς κῦμα, *impulsum ventis.* Perperam quidem: ut ex superioribus satis apparet, & adhuc magis ex Seneca Nat. Quaest. V, 18. *Dedit Deus* VENTOS, *ad custodiendam caeli terrarumque temperiem, ad evocandas supprimendasque aquas, ad* ALENDOS *satorum atque arborum fructus, quos ad maturitatem cum aliis caussis adducit ipsa jactatio, attrahens cibum in summa, & ne torpeant, movens.*

4. AURARUM ET SILÜAE METU] Ubi *silüae* tribus syllabis posuit; ut iterum Epod. XIII.

Nunc mare, nunc silüae
Threïcio Aquilone sonant.

Quod equidem non possum non demirari; cum adeo in promptu esset, quod pari elegantia nullaque vi mensurae adhibita dicere potuit,

Aurarum & nemoris *metu,*

&,

Nunc mare, nunc nemora;

plane ut Virgilius Georg. I, 335.

Nunc nemora ingenti vento, nunc littora plangunt.

Neque tamen vel dubitandum quidem est de lectionis sinceritate; cum eam omnes ubique codices confirment, & Priscianus tribus in locis p. 546, 740, 1039. ubi eo ipso fine locum hunc adducit, ut *Silüae* trisyllabum esse doceat. Similem sane Dialysin in aliis verbis admiserunt non Catullus solum, qui paullo durior est, sed terssissimi Poëtarum Tibullus & Ovidius: ille Eleg. I, 7. & alibi,

Stamina non ulli dissolüenda deo.

hic in Epist. Medeae Iasoni.

Debuerant fusos evolüisse meos.

& passim. Verum alia ratio horum est, alia, ni fallor, *silüae. Solvo* enim & *volvo*, si consonantem in vocalem dissolveris, primam brevem habebunt; ut ex supinis & participiis constat, *Solutus, volutus: Silüa* autem, etiam per diaeresin in tres syllabas dissoluta, primam tamen longam retinebit; siquidem certum est a Graeco ὕλη, vel per digamma Aeolicum ϝύλϝη, Latinum *Silva* profluxisse. Nam ὕλη quidem apud Graecos syllabam primam semper productam habet. Ita *Milvus* aut *milüus*, sive disyllabon, sive trisyllabon facias, utroque modo primam longam servat. Sed eo tantum haec notamus, ut acuamus eruditorum judicia: non ut poëtam culpae insimulemus, qui sine dubio ex usu sermonis & eruditorum consuetudine scire melius faciliusque haec potuit, quam quivis hodie mortalium ex incertis Analogiae rationibus tanto post intervallo hariolari.

5. NAM, SEU MOBILIBUS VERIS INHORRUIT ADVENTUS FOLIIS] Ita libri quidem nostri magna constantia: ut & plerique aliorum. Solus Muretus ex codicibus suis protulit,

Nam seu mobilibus vitis *inhorruit*
Ad ventum *foliis.*

Quod ad priorem lectionem attinet, multis ea nominibus cordato lectori displicere debet. Neque enim

Nam, ſeu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, ſeu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aſpera
Gaetuluſve leo, frangere perſequor.
Tandem deſine matrem
Tempeſtiva ſequi viro.

XXIV.

v. 5. Vulg. VERIS. 6. ADVENTUS

enim poterit *veris adventus inhorreſcere foliis*, cum eo tempore nondum nata ſint folia: ver enim ipſum frondes educit. Neque adventu veris *hinnulei matres quaeritant*; cum ante ver adultum cervae non pariant. Neque tunc temporis *Lacertae rubos dimovent*, cum ex latebris ſuis, in quas hieme ſe condunt, tam mature non prodeant. Neque porro, ſi haec omnia ſuſtuleris, Latine dici poteſt, *Adventus veris inhorruit foliis:* cum retro potius oratio inſtituenda ſit, ut *folia inhorreſcant adventu veris.* Jam autem in Mureti lectione illud certe VITIS conſiſtere non poteſt: quippe in *montibus aviis* nullae omnino ſunt vites, quae hinnuleos territent. Alterum vero illud AD VENTUM optime ſe habet; & nulla pene mutatione totus locus ſic legendus eſt,

Nam ſeu mobilibus vepris *inhorruit*
Ad ventum *foliis*; *ſeu virides rubum*
Dimovere lacertae.

Nihil profecto hac conjectura certius eſt; ſuaque ipſa lumine aeque ſe probat, ac ſi ex centum ſcriptis codicibus proferretur. Nam principio, aptiſſime VEPRIS cum *rubo* conjungitur. Plinius XII, 42. *Gignitur* (cinnamomi frutex) *in planis quidem, ſed in denſiſſimis* vepribus rubiſque, *difficilis collectu.* Seneca Hippolyto, 1103.

acutis aſperi vepres rubis,
Omniſque truncus corporis partem tulit.

Columella VII, 6. de pecore caprino; *Nam nec* rubos *averſatur, nec* vepribus *offenditur.* Deinde & ipſa per ſe vepris *horret*, & recte *vento inhorreſcere* ſive intremiſcere dicitur. Virgilius Georg. III, 315.

Horrentiſque rubos, *& amantis ardua dumos*

Georg. I, 151.

ſegniſque horreret *in arvis*
Carduus.

Aen. XI, 579.

Hic natam in dumis interque horrentia *luſtra.*

Georg. III, 198.

tum ſegetes altae campique natantes
Lenibus horreſcunt flabris, *ſummaeque ſonorem*
Dant ſilvae.

Recte poſtremo AD VENTUM, tritiſſimo loquendi genere. Virgil. Aen. IV, 513.

Falcibus & meſſae ad lunam *quaeruntur ahenis*
Pubentes herbae.

Celſus lib. I. cap. 2. & 3. Ad ignem *ungi atque ſudare.* Ovidius Pont. I, 3.

Et jam deficiens, ſic ad tua verba *revixi;*
Ut ſolet infuſo vena redire mero.

Lucretius VI, 1169.

ad ventum *& frigora ſemper,*
In fluvios partim gelidos, ardentia morbo
Membra dabant.

Porro ex Anacreonte hunc locum expreſſum eſſe recte obſervarunt Interpretes; ſed in digerendis ejus verſibus fefellit eos metri ratio; non enim quatuor ſunt, ſed duo tantum, & ſic diſponendi.

Ἅτε νεβρὸν νεθηλέα γαλαθηνὸν, ὀρ' ἐν ὕλῃ
Κεροέσσῃ ἀπολειφθεὶς ὑπὸ μητρὸς ἐπτοήθη.

Galliambi ſunt, quales frequentes erant apud Anacreontem, teſte Hephaeſtione, qui hoc exemplum producit,

Παρὰ δ' ἦντε Πυθόμανδρον κατέδυν' ἔρωτα φεύγων.

Sic enim legendum ex ſcripto codice, non πυθέμαν δὲ, ut vulgo. Atque haec vel his ſimilia cum ad incomparabilem virum Joannem Georgium Graevium τὸν μακαρίτην, *animam qualem neque candidiorem terra tulit*, ante biennium ſcripſeram; his verbis mihi reſponſum dedit IV. Non. Decemb. MDCCII. paullo ante obitum. *Cum nuperius tuas litteras, in quibus aliquot emendationes Horatianas mecum communicaras, recitaſſem Petro Burmanno homini elegantiſſimo, mire tibi applaudebat. Poſt aliquot dies rediit ad me ſecum ferens Horatium, cui non pauca adſcripſerat Nicolaus Heinſius, & Statium. In utriuſque libri margine vir ille doctiſſimus notaverat,*

XXIV.

Ad Virgilium.

Quis desiderio sit pudor aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubris
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget? cui Pudor, & Justitiae soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?

Multis

v. 8. Invenient.

rat, in Od. XXIII. *lib.* 1. *Salmasium pro* veris *correxisse* VEPRIS, *quod ex Menagio didicerit. Hoc tu quidem ignorasti, ut tibi laus inventi pulcherrimi debeatur: gaudebis tamen credo idem viro magno in mentem incidisse, quod tuae inciderat.* Haec quidem ad me vir celeberrimus: Ego vero, cum postea doctissimi Burmanni beneficio exemplar Heinsiani Horatii nactus essem, in libri margine hoc adnotatum repperi: VEPRIS, *Salmasius, teste Menagio:* hanc autem, quaecumque est, emendationis praereptae laudem viro maximo libenter concedo; quam habeat secum, servetque sepulcro.

2. Praecipe lugubris Cantus, Melpomene] Recentiores quidem libri ex meis *Lugubres*; vetusti vero Leidensis, Graevianus, Reginensis cum plerisque Cruquii *Lugubris:* quod tamen eodem redit; cum sollemne sit eisdem codicibus accusativos plurales per *is* scribere. Hinc tamen Danieli Heinsio arrepta est occasio conjecturam minime se dignam proferendi. Vult enim genitivo casu haec concipi, *Melpomene lugubris cantus*, dea scilicet cantus lugubris. Dolet profecto hominem & ingenii & eruditionis gloria alias florentem adeo turpiter se in Horatio dedisse. Cujus enim aures non istud refugient, *Melpomene cantus?* Quis umquam vel fando audivit, *Venus amorum*, *Apollo musicae*, *Minerva artium*, *deus* vel *dea* subintellecto? Adde, quod & sententiam quoque subvertit, dum hujusmodi constructionem facit, *Praecipe, quis modus sit Desiderio:* in quo paria paene ei peccavit Muretus, qui post Scholiastam veterem sic verba ordinat, *Praecipe cantus, quis* sive *quibus desiderio pudor sit & modus.* Intempestiva sane haec videntur, & cum sequentibus pugnant. Nam continuo luctum orditur Noster, *praecepti* istius nimis immemor,

Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget?

Quid, quod odiosum est luctui modum ponere; ut quidem sentit Statius Silv. II, 6.

Saeve nimis, lacrimis quisquis discrimina ponis,
Lugendique modos.

Idem Silv. V, 5.

O nimium felix, nimium crudelis, & expers
Imperii, Fortuna, tui, qui dicere legem
Fletibus, aut fines audet censere dolendi.

Seneca tamen in Consolat. ad Helviam c. 1. *Cui nihil*, inquit, *negares, huic hoc utique te non esse negaturam (licet omnis maeror contumax sit) spero, ut* DESIDERIO *tuo velis a me* MODUM *statui.* Verum, utcumque hoc sit, recte se habet vulgata lectio, per interrogationem.

8. Quando ullum inveniet parem] Silent hic interpretes; adeo ut crediderit quis eos INVENIENT in omnibus suis codicibus inveniisse. Vide hominum securam negligentiam. Equidem in plus decem, quos penes me habeo aut habui, hisce oculis legi INVENIET; illud alterum ne in uno quidem. Et sic plane habent editiones principes, Veneta & Loscheri. Mutatum vero ab iis est, qui tripli-

Multis ille bonis flebilis occidit;
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu non ita creditum,
Poscis Quintilium Deos.
Quod si Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Non vanae redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum: sed levius fit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

XXV.

triplicem nominativum *Pudor*, *Fides*, *Veritas* cum plurali numero libentius jungi existimarunt. In quo eos fefellit prorsus & latuit Horatiani sermonis genius: quem, quia aliquoties in progressu operis necesse erit observare, semel hic, ut opera illa defungar, lectori exhibebo. Carm. I, 2.

Quem juvat *clamor*, *galeaeque leves*,
Acer & vultus.

I, 3.
Sic te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, *lucida sidera*,
Ventorumque regat *pater.*
Illi robur, *& aes triplex*
Circa pectus erat.

I, 4.
Jam te premet *nox*, *fabulaeque manes*,
Et domus exilis Plutonia.

I, 6.
dum pudor
Imbellisque lyrae Musa potens vetat.

I, 34.
Quo bruta tellus, *& vaga flumina*,
Quo Styx, *& invisi horrida Taenari*
Sedes, *Atlanteusque finis*
Concutitur.

I, 35.
Te Spes & albo rara Fides colit
Velata panno.
At vulgus infidum, *& meretrix retro*
Perjura cedit.

II, 13.
Quin & Prometheus, *& Pelopis parens*
Dulci laborem decipitur *sono.*

III, 13.
Hac arte Pollux, *& vagus Hercules*
Enisus, *arces* attigit *igneas.*

III, 6.
Jam bis Moneses, *& Pacori manus*
Non auspicatos contudit *impetus.*
Delevit *urbem Dacus & Aethiops.*

III, 11.
Quin & Ixion Tityosque vultu
Risit *invito.*
Dum favet *nox & Venus.*

III, 16.
Purae rivus aquae, *silvaque jugerum*
Paucorum, *& segetis certa fides meae*
Fallit *sorte beatior.*

IV, 5.
Nutrit *rura Ceres almaque Faustitas.*
Mos & lex maculosum edomuit *nefas.*

IV, 8.
Virtus & favor & lingua potentium
Vatum divitibus consecrat *insulis.*

Sed abunde, credo, jam exemplorum est: & similia porro in ceteris Flacci operibus notabit diligens lector: videbitque vix umquam aliter extare apud Nostrum, nisi forte cum locus est mendosus.

XXV.

AD LYDIAM.

PARCIUS junctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi somnos adimunt: amatque
Janua limen,

Quae

1. PARCIUS JUNCTAS QUATIUNT FENESTRAS ICTIBUS CREBRIS] Codices aliquot mei & aliorum, VINCTAS; sed recepta lectio recte habet; ut Juvenalis IX, 105.

claude *fenestras*,
Vela tegant rimas, junge *ostia*, *tollito lumen.*

Mox pro *ictibus* veterrimi mei Leid. Graev. Regin. & Cruquiani praeter unum omnes JACTIBUS. Quod probare videtur Nic. Heinsius ad Ovid. Metam. IX, 35. *Nisi*, addit, TACTIBUS *mavis*, *ut apud Claudianum* I. *in Eutrop. v.* 93. *de Laïde jam vetula.*

jam turba procax, *noctisque recedit*
Ambitus, *& raro pulsatur janua* tactu.

Sed vereor, ut cuiquam haec persuaserit vir praestantissimus. Equidem siquid hic mutatum vellem, VECTIBUS *crebris* potius legerim, quam aut *tactibus* aut *jactibus*. Vectibus enim utebantur amatores ad expugnandas amicarum januas & fenestras, ut Noster Carm. III, 26.

hic, *hic ponite lucida*
Funalia, *&* vectes, *& arcus*
Oppositis foribus minaces.

Eleganter autem *crebris* vectibus: ut Virgilius Aen. II, 492.

labat ariete crebro
Janua, *& emoti procumbunt cardine postes.*

Et alibi *crebra tela*, *crebris bipennibus*. Sed omnino retinenda est recepta lectio ICTIBUS; cui assipulantur aliorum codices non pauci, & ex meis Petrensis, Magdalenensis, Battelianus, Galei; adde editionem Loscheri 1498. *Crebris ictibus*, ut plane Lucretius IV, 932.

Tundier, *atque ejus* crebro *pulsarier* ictu.

& ibid. 1277.

Nam leviter quamvis quod crebro *tunditur* ictu.

Virgil. Aen. XII, 713.

tum crebros *ensibus* ictus,
Congeminant.

Et ibid. V, 459.

Sic densis ictibus *heros*
Creber *utraque manu pulsat versatque Dareta.*

5. QUAE PRIUS MULTUM FACILES MOVEBAT CARDINES] *Facilis*, ut extat in vetustissimis Cruquii, & Reginensi nostro cum aliquot aliis, ambiguum facit, utrumne *facilis janua*, an facilis *cardines* sit construendum. Et utrumvis sane optimorum auctorum exemplis tueri poteris. Juvenalis IV, 63.

Ut cessit, facili *patuerunt* cardine *valvae.*

Serenus Sammonicus, frequens nostri imitator,

Aut medio ventris prodest adspergere terram,
Quam signaverunt vestigia pressa rotarum,
Proderit & pulvis facili *sub* cardine *raptus.*

Contra autem Ovidius Amor. I, 2.

Difficilem *moto cardine pande* forem.

Tibullus Eleg. I, 2.

Janua difficilis domini, *te verberet imber.*

quod huc adducit Torrentius: verum hic potius *difficilis domini* conjungenda sunt, quam *janua difficilis*. Seneca Troadibus 406.

limen & obsidens
Custos non facili *Cerberus* ostio.

Idem de ira III, 37. *Nunc ille*, *qui intra jacet*, *felix fortunatusque est*; *& beati hominis judicat ac potentis indicium*, difficilem januam: *nescit* durissimum *esse* ostium *carceris*. Atque huc potius inclino, ut *facilis janua* apud Nostrum sit verior constructio: quamquam majori interpretum parti alterum magis placuit. Convenit enim, ut *facilitas* & benignitas de agente potius quam de patiente dicatur; de *janua quae movebat*, quam de *cardinibus qui movebantur*. Illud autem memineris, *multum facilis* hic accipere, non *multum movebat*: ut Serm. I, 3. *Multum demissus homo*. II, 3. *Multum celer atque fidelis*. II, 5. *Multum similis metuenti*. Epist. I, 10. *Multum dissimiles*, & denique II, 2.

Poscentes vario multum diversa palato.

7. Mx

Quae prius multum facilis movebat
Cardines. audis minus & minus jam,
ME TUO longam pereunte noctem,
Lydia, dormis?
Invicem moechos anus arrogantis
Flebis in ſolo levis angiportu,
Thracio bacchante magis ſub interlunia vento.

v. 7. Vulg. LONGAS NOCTES.

Cum

7. ME TUO LONGAS PEREUNTE NOCTES, LYDIA, DORMIS] Amator excluſus conqueritur, ſe ejus amore & deſiderio pereunte, Lydiam altum dormire. Cur autem *longas noctes?* Satis erat de una illa nocte queri, qua tum excubabat. Certe ſpem fovebat, ſe ea ipſa nocte intromiſſum iri; nequicquam alioqui fores pulſaturus. Quid itaque dubitas, vel invitis codicibus, LONGAM NOCTEM reponere? Sic Ovidius Epiſtola Paridis.

Sola jaces viduo tam longa nocte *cubili.*

Idem Amor. II, 19.

Et ſine me ante tuos projectum in limine poſtes
Longa pruinoſa *frigora* nocte *pati.*

Statius Silv. V, 4.

At nunc, heus, aliquis longa ſub nocte *puellae*
Brachia nexa tenens, ultro te, ſomne, repellit.

Incertus auctor in Epigrammate,

Et ipſe longa nocte *dormiet ſolus.*

Noſter Epiſt. I, 1.

Ut nox longa, *quibus mentitur amica, videtur.*

Meleager in Anthol. lib. VII.

ΝΥΞ ΜΑΚΡΗ, καὶ χεῖμα, μέσην δ' ἐπὶ πλειάδα δύνει,
Κἀγὼ πρὸ προθύροις νείσσομαι ὑόμενος.

Ita recte νείσσομαι vel νίσσομαι, nam utroque modo ſcribi ſolet, *ambulo, verſor ante fores:* & perperam ſubſtituebat magnus Scaliger νάσσομαι; neque melius Theodorus Marcilius κείσομαι.

11. THRACIO BACCHANTE MAGIS SUB INTERLUNIA VENTO] Dixerat jam ante, *Tu invicem amatoribus deſtituta, & libidine furens, per vicos & angiportus captabis moechos:* nunc addit, *Borea ſub interlunia magis bacchante*, quae ſummus Criticus Julius Scaliger *ipſo Borea frigidiora* eſſe dicit. Et ſane difficile eſt luculentam aliquam ſententiam ex iis extundere. Quid enim? An in ſolis interluniis conditiones quaerebant meretrices? An tetra & tempeſtuoſa nox, qua nemo extra domum prodibat, opportunior ei quaeſtui erat, quam ſerena & ſideribus illuſtris, cum aeque fere ac interdiu plateae frequentabantur? Sed eſto: concedamus haec bene ſe habere: at quid demum cum illo MAGIS facies? Nulla quidem hic comparatio eſt, neque quicquam apparet quo *magis* referri commode poſſit. Ut Scaligeri igitur cenſuram Noſter effugiat, vide an aptius haec conſtitui poſſint unius litterulae mutatione; (nam *bacchate* vetuſti codices exhibent, lineola ſuper *a* ducta.)

Flebis in ſolo levis angiportu,
Thracia bacchata *magis ſub interlunia vento.*

Libidine, inquit, percita, per angiportus quaeres adulteros, bacchata magis quam Boreas ſub interlunia bacchatur. Recte enim *bacchata*, ut Virgilius in Culice. v. 112.

Venit Nyctéleum fugiens Cadmëis Agave,
Quae gelidis bacchata *jugis requievit in antro.*

Claudianus I. in Rufinum, de Megaera:

Haec Agamemnonias inter bacchata *penates*
Alternis luſit jugulis.

Recte quoque *magis vento:* ut Noſter Serm. II, 8.

Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis *delectat:*

&, I, 6.

Privatuſque magis *vivam* te rege *beatus.*

Jam vero uſitatiſſimum eſt apud poëtas, ut mulieres amoris aeſtu incenſae, qualem Noſter hic Lydiam memorat, *bacchari* & Baccharum more agitari ferique dicantur. Ita Pholoë apud Noſtrum Carm. III, 15.

filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulſo Thyas *uti concita tympano.*

Paſiphaë apud Ovid. Art. Amat. I, 312.

In nemus & ſaltus thalamo regina relicto
Fertur, ut Aonio concita Bacca *deo.*

Mulier ζηλότυπος ibid. II, 380.

In ferrum flammaſque ruit, poſitoque decore
Fertur, ut Aonii cornibus icta dei.

Pro-

Cum tibi flagrans amor, & libido,
Quae ſolet matres furiare equorum,
Saeviet circa jecur ulceroſum;
Non ſine queſtu,

Laeta

Procris ibidem III, 708.
Nec mora, per medias paſſis furibunda capillis
Evolat, ut thyrſo concita Baccha, *vias.*
Ariadne, in Epiſtola:
Aut ego diffuſis erravi ſola capillis,
Qualis ab Ogygio concita Baccha *Deo.*
Byblis, Metamorph. IX, 640.
Utque tuo motae, proles Semeleïa, thyrſo
Iſmariae celebrant repetita triennia Bacchae:
Byblida non aliter latos ululaſſe per agros.
Phaedra in Epiſtola:
Nunc feror, ut Bacchi furiis Eleleïdes *actae:*
Quaeque ſub Idaeo tympana colle movent.
Cynthia Propertii III, 6.
Seu ſequitur medias, Maenas *ut icta, vias.*
Tarpeia apud eundem IV, 4.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
Strymonis *abſciſſos fertur aperta ſinus.*
Scylla apud Virgilium in Ciri. v. 163.
Quae ſimul ac venis hauſit ſitientibus ignem,
Et validum penitus concepit in oſſa furorem,
Saeva velut gelidis Ciconum Biſtonis in oris,
Infelix tota virgo BACCHATUR *in urbe.*
Ubi obiter notandum, perperam eos facere, qui verſum tertium ſic interpolant;
Saeva velut gelidis Edonum Biſtonis oris.
Neque felicius corrigit ὁ πάνυ N. Heinſius ad Ovid. Triſt. IV, 1. v. 42.
Saeva velut Ciconum gelidis Edonis in oris.
Quia *Biſtonis* ſcilicet, ut hi opinantur, ſyllabam mediam ubique habet brevem. Atqui aliud ex Stephano didicimus, qui Biſtonis per O magnum quoque dici teſtatur. Τὸ Θηλυκὸν, inquit, Βισονίς. ἐκτείνεται δὲ καὶ λέγεται Βισωνὶς διὰ τοῦ ω. Sed & hic quoque turbat poſtremus Stephani editor Berkelius, vir doctiſſimus, qui Epitomatori dicam ſcribit ob hoc ipſum, negatque ullum exemplum adduci poſſe, ubi media in Biſtonis producitur. Enimvero jam unum ex Ciri citavimus; cujus ſi dubia cuiquam fides eſſe videatur; ecce alterum ex Apollonio Rhodio, quo ſponſorem & fidejuſſorem alium non quaeſiveris meliorem; lib. I, v. 34.
Ὀρφέα μὲν δὴ τοῖον ἐῶν ἐπαρωγὸν ἀέθλων
Αἰσονίδης, Χείρωνος ἐφημοσύνῃσι πιθήτας,
Δέξατο, Πιερίῃ ΒΙΣΤΩΝΙΔΙ κειρανέοντα.
Sed ut ad Flaccum revertamur; id etiam poëtis ſolitum eſt, ut furore actos, non *Bacchis* ſolum, ut ſupra, ſed cuivis alii rei comparent, quae concitato motu rapitur. Ita Tibullus amore flagrans ſe aſſimilat Turbini, Eleg. I, 5.
Namque agor, ut per plana citus ſola verbere turben,
Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.
quod ex Amata Virgilii expreſſiſſe videtur, Aen. VII, 376.
Tum vero infelix, ingentibus excita monſtris,
Inmenſam ſine more furit lymphata *per urbem:*
Ceu quondam torto volitans ſub verbere turbo,
& quae ſequuntur. Noſter autem, non illi quidem luſorio, ſed *ventorum Turbini* comparat quendam prae avaritia inſanientem, Serm. I. 4.
quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine, *ne quid*
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Eleganter itaque & Lydiam, furiatam illam libidine & per angiportus curſitantem, eidem Turbini comparat, aitque *bacchari* eam per plateas magis Thracio Borea ſub interlunia bacchante. Nam & venti ipſi *bacchari* dicuntur, ut Virgilio in Ciri v. 479.
Afer ut hiberno bacchatur *in aequore* turbo.
& omnium maxime Thracius Boreas, ut Ovid. Triſt. I, 2.
Nunc gelidus ſicca Boreas bacchatur *ab Arcto:*
quippe ventorum omnium violentiſſimus; ut Nemeſian. Cyneg. 270.
Haud ſecus effuſis Nerei per caerula ventis,
Cum ſe Threïcius Boreas *ſuperextulit antro,*
Stridentique ſono vaſtas exterruit undas,
Omnia turbato ceſſerunt flamina ponto:
Ipſe ſuper fluctus ſpumanti murmure fervens,
Conſpicuum pelago caput eminet: omnis euntem
Nereïdum mirata ſuo ſtupet aequore turba.
& praecipue *ſub interlunia* cum maxime debacchari ſolet; *Interluniorum enim dies tempeſtatibus plenos, & navigantibus quam maxime metuendos, non ſolum peritiae ratio, ſed etiam vulgi uſus intelligit,* ut Vegetius narrat De Re Mil. lib. V, cap. 10. Atque haec quidem a nobis dicta ſint, magis ut lectoris judicium exerceamus, quam ut hoc ab Horatio profectum eſſe praeſtare velimus. Siquidem pace Scaligeri, ſic ſatis commode explicari poteſt

Laeta quod pubes edera virente
Gaudeat, pulla magis atque myrto;
Aridas frondis hiemis ſodali
Dedicet Euro.

v. 17. Vulg. VIRENTI. 20. HEBRO.

XXVI.

poteſt lectio vulgata: Ut olim amatores tui, Lydia, etiam longis & hibernis noctibus fores tuas fruſtra pulſabant, neque intromittebantur: ita tu viciſſim, cum mox anus fueris, prae eorum foribus nequicquam excubabis, flebiſque te excludi tenebroſa & procelloſa nocte, ſub *interluniorum* tempus, cum *Boreas magis* quam alias *debacchatur*.

17. LAETA QUOD PUBES EDERA VIRENTI] *Virenti* in pleriſque meis repperi; nec de ſuis quicquam proferunt interpretes. Sed apud Marium Victorinum p. 2604. legitur VIRENTE, & ſic quidem vetuſtus meus Graevianus clare & ſine litura. Verrius Flaccus apud Chariſium p. 101. *Eorum*, inquit, *nominum, quae NS finiuntur caſu nominativo, ablativus in E dirigendus eſt.* Is eſt Verrius, qui ab Auguſto nepotibus ejus Praeceptor electus, tranſiit in Palatium cum tota Schola, & ſeſtertia centena in annum accepit, ut narrat Suetonius de Illuſt. Gram. cap. 17. ut veriſimile ſit Verrium, ex conſuetudine clarorum Scriptorum Virgilii, Varii, Horatii, aliorumque qui amicitia Auguſti floruerunt, id regulae loco poſuiſſe. Certe ubique fere Noſter ad eam ſpeciem ablativos dirigit: quos, quia aliquoties in hac re peccatum eſt, ut & meae & lectoris operae parcam, omnes hic recenſebo: *abeunte, accedente, aedificante, agente, altercante, arente, bacchante, bellante, candente, continente, crepante, culpante, currente, dante, defendente, deficiente, dicente, ducente, eludente, fallente, florente, fugiente, fulgente, imminente, jubente, mentiente, metuente, naſcente, notante, obſcurante, parente, pellente, pereunte, poſcente, praebente, praeſente, praetereunte, probante, proficiente, quadrante, rapiente, redeunte, referente, rubente, ſaliente, ſapiente, ſerpente, ſonante, ſpectante, ſtante, ſurgente, temperante, tenente, vehemente, volente, urente.* Vide, quam ampla ablativorum ſilva eſt in TE definentium; atque hi interdum quidem in fine verſus, plerumque autem in medio collocantur, ubi nullus errori locus eſt; in omnibus tamen omnes ubique libri conſentiunt. Jam autem ter quaterve tantum, vel ſummum quinquies, in diverſum abeunt codices, de quibus locis quid ſentiendum ſit, jam credo judicare poteris. Quis enim dubitet in hoc, de quo agitur, loco fide Victorini & Graeviani reponere,

Laeta quod pubes edera virente,

cum viderit apud Noſtrum hoc genus ablativos ſexaginta ferme terminari in TE? Fruſtra quoque ſunt, qui Carm. I, 2. ſubſtituere volunt,

Nube candenti *humeros amictus*,

quod ibi refutavimus. Illud quoque Carm. II, 16.

Otium divos rogat in patenti
Prenſus Aegaeo,

corrigatur PATENTE, Batteliano noſtro auctore. Tum & illud Epod. V.

Ut haec trementi queſtus ore conſtitit.

cur non potius ad ceterorum exemplum TREMENTE, quod menſurae lex aeque recipit, ac alterum? & ſic Ovidius Triſt. III, 11.

Exhibuit querulos ore tremente *ſonos.*

& Pont. III, 1.

Haec quoque vix poteris ore tremente *loqui.*

& in Ibide.

Exiguumque petas ore tremente *cibum.*

Porro etiam, quod Serm. I, 2. occurrit,

Contra alius nullam niſi olenti *in fornice ſtantem*,

levi manu mutatum aliorum formam ſequetur, *olente in fornice*: ut & illud Serm. I, 7.

Tum Praeneſtinus ſalſo multumque fluenti
Expreſſa arbuſto regerit convicia.

ubi Daniel Heinſius in ſcriptis quoſdam codicibus *multoque fluente* repperiſſe memorat: quod ſi *fluenti* legas, dubium tamen eſt, ablativusne ſit an dativus. Unicus dumtaxat locus eſt, qui in turbam cogi negat, Carm. II, 19.

Euoe recenti *mens trepidat metu.*

reſpuit enim metri ratio, ut *recente* reponatur. Verum hoc Nomen eſt, non Participium: & proinde alia hujus, alia ceterorum ratio haberi debet.

19. ARIDAS FRONDES HIEMIS SODALI DEDICET HEBRO.] Vera hujus loci interpretatio & lectio de ſuperioribus pendet,

Laeta quod pubes hedera virente
Gaudeat, pulla magis atque myrto:

Quippe haec ſententia eſt, uti recte vidit magnus Salmaſius ad Solinum, Juvenes magis gaudere arboribus ἀειφύλλοις ſemper virentibus, quales

XXVI.

De Aelio Lamia.

Musis amicus, tristitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis; quis sub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,

Quid

hedera atque myrtus: arida autem & caduca folia nihili aestimare. Ut enim *virens hedera*, sic itidem *pulla myrtus* perpetuo hic epitheto dicitur. Quippe bicolor est myrtus; alba, & nigra sive pulla, quia ex viridi nigrescit. Sic Dioscorides & Graeci alii, Μυρσίνη μέλαινα & λευκή. Ovid. in Arte Amat. III, 690.

Silva nemus non alta facit: tegit arbutus herbam;
Ros maris, & lauri, nigraque myrtus *olent.*

Frustra igitur laborant, qui comparationem hic esse volunt inter virentem myrtum, & nigram. Eadem enim & virens est & nigra: neque nigra myrtus minus juventuti in deliciis est, quam alba. Infeliciter quoque, ut hic solet, Daniel Heinsius corrigit,

Gaudeat pulla magis: atque myrti
Aridas frondes hiemis sodali
Dedicet.

Imo vero aridae frondes plane opponuntur frondibus hederae ac myrti, scilicet quae non arescunt hieme, sed perpetuo virent. Atque his sic explicatis, jam facilis via panditur, quae ad illum *hiemis sodalem* nos perducat. Nam sine dubio eum hic Noster intelligit, qui *frondes* arborum φυλλοβόλων *aridas* & caducas facit. Quorsum igitur HEBRO? Anne Hebrus quicquam in caussa est, ut folia exarescant & decidant? Nihil minus. Quamobrem porro Hebrus *sodalis hiemis* est? Eleganter quidem Claudianus Danubium & Rhenum *Martis & Boreae sodales* vocat, de Bello Getico v. 339.

Ambo habiles remis, ambo glacialia secti
Terga rotis, ambo Boreae Martisque sodales.

Ita recte tres codices apud Nic. Heinsium, MARTIS; quem miror equidem MARTI, quod in aliis invenit, alteri lectioni praetulisse: quod vel hic ipse Flacci locus, si ejus meminisset, prohibere potuit, ut & alter Carm. III, 18.

Larga nec desunt Veneris sodali
Vina craterae.

Eleganter, inquam, Claudianus: parique aut meliore jure Hebrum dixeris *Boreae & Martis sodalem*: siquidem ut Hebrus Thraciae fluvius est, ita Boream Threïcium & Threïcium Martem passim apud Poëtas legas. Vereor tamen ut similiter *Hiemis sodalis* dici possit: nisi si forte perpetuas ibi hiemes Hebrumque aeterna nivis compede vinctum esse audacter finxeris. Sed utcumque hoc habeat; qui quaeso convenit, ut Juventus Romae degens Hebro, qui longe longeque abest, folia dedicet? Dedicare est dare, & proinde qui absenti Deo quid dedicat, dono id ei mittit, ut Earinus Statii capillum suum Aesculapio Pergamum. An ergo & juvenes dedicatas illas frondes Thraciam usque detulerunt? Nugae. Omnino talis hiemi quaerendus est sodalis, qui & folia decidere faciat, & Romae quoque praesens sit. Is vero jam praesto erit; si pro *Ebro*, ut in vetustis libris sine aspiratione plerumque legitur, EURO reponas,

Aridas frondes hiemis sodali Dedicet EURO.

Ut enim *veris comites* sunt Zephyri, Carm. IV, 12.

Jam veris comites, *quae mare temperant,*
Impellunt animae lintea Thraciae:

& *Orionis Comes* est Notus Carm. I, 28.

Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis:

& *Aestatis comites* Etesiae, Lucret. V, 740.

Inde loci sequitur calor aridus, & comes una
Pulverulenta Ceres, & Etesia flabra Aquilonum:

ita Eurus recte *Hiemis sodalis* dici poterit; nam hieme cum maxime flat: ut Virgilius Georg. II, 339.

ver illud erat, ver magnus agebat
Orbis, & hibernis parcebant flatibus Euri:

vel Aquilo, qui Poëtis idem fere ac Eurus est: Virgil. Aen. III.

Et glacialis hiems Aquilonibus *asperat undas.*

Martialis I, 50.

At cum December canus & bruma impotens
Aquilone *rauco mugiet.*

Jam

Quid Tiridaten terreat unice
Securus. ô quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,
Pimpleï dulcis: nil sine te mei
Possunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuasque decet sorores.

XXVII.

v. 9. PIMPLEA. 10. PROSUNT.

jam autem quid aliud, quaeso, *arescere frondes* & decidere facit, nisi venti hiemales? Ovid. Epist. Oenones.

Tu levior foliis, tum cum sine pondere succi
Mobilibus ventis arida *facta volant:*

atque Eurus sive Aquilo praesertim, ut Virgil. Georg. II, 404.

Frigidus & silvis Aquilo decussit honorem.

Severus poëta Christianus:

Quam multis foliis silva cadentibus
Nudatur, gelidis tacta Aquilonibus.

Cum itaque Eurus & hiemis sit comes, & frondes arboribus decutiat, & Romae quoque & ubivis gentium praesens sit, ut convenienter ei dedicari quid possit; nihil obsistere video, quo minus fidenter EURO corrigamus. Atque in hac sententia erat vir ingeniosus Janus Rutgersius: cui postea accessit Tan. Faber: & sic sane locus a Scaligero citatur Poëtic. p. 340. Quam equidem laudem integram & illibatam servari iis velim; etsi in mentem mihi jam olim emendatio venerat, priusquam apud illos eam vidissem. Neque vero me absterret celeberrimi Dacierii cunctatio, qui ideo a soceri sui sententia decessit, quia ventis dedicari quicquam non commeminit. Quid? oblitusne est Virgiliani illius, Aen. III, 120.

Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus album.

Et Epodi X.

Libidinosus immolabitur caper,
Et agna Tempestatibus.

Certe si immolatum est ventis, cur non utique & dedicatum? Quid, quod Ara Athenis Boreae; & Delphis, Ventis dedicata est? Quid, quod Seneca narrat Nat. Quaest. V, 17. *Divum Augustum Templum Circio vento, cum in Gallia moraretur, & vovisse & fecisse?* Adde, quod Noster jocose hic posuit *dedicare*; nihilque aliud notat, ac donare, mandare, tradere: ut Carmine proxime sequente,

Musis amicus, tristitiam & metus
Tradam *protervis in mare Creticum*
Portare ventis.

& ut Lesbia Catulli vovit se

Selectissima pessimi poëtae
Scripta tardipedi Deo daturam
Infelicibus ustulanda lignis.

Myrtum igitur atque hederam a juvenibus appeti dicit, caduca vero folia praeteriri atque Euro mandari,

Ut neglecta volent rapidis ludibria ventis.

3. QUIS SUB ARCTO REX GELIDAE METUATUR ORAE] Codex Regiae Societatis, & a manu prima Graevianus QUI SUB. In hoc postea adscriptum est S, & inter lineas explicatum *Quibus*. Rectissime. Securus, inquit, quis sive quibus Rex gelidae orae sub Arcto metuatur. Falluntur interpretes, cum haec aliter accipiunt. Lucan. V, 55.

fidumque per arma
Deiotarum, & gelidae dominum *Rhascuporin* orae

Valerius Flaccus V, 317.

nec fama fefellit
Soligenam Aeeten media regnare sub arcto.

9. PIMPLEA DULCIS] Omnes, opinor, qui nunc extant, codices aut PIMPLEA aut PIPLEA: nam utroque modo scribitur tam apud Latinos, quam Graecos. Doctissimus Nic. Heinsius in margine libri sui: *Lege Pimplaei: sic vetus Scholiastes videtur agnoscere.* Frequens id genus menda est in codicibus scriptis. Sic Ovid. Metam. I, 504. *Nympha, prior, Penea, mane:* ubi unus & alter ex optimis recte *Penei*. Sic ibidem *Dodona, Cadmea, Ledea*, pro *Dodoni, Cadmeï, Ledei*. Iterum Heinsius ad istum locum Ovidii, *Nec dubito*, inquit, *apud Horatium* Pimplaeï dulcis *pro* Pimplaea *reponi debere.* Rectissime hoc, ut fere omnia, vir insignis: in eo dumtaxat leviter erratum est, quod diphthongum pro simplice vocali posuit: Graece enim Πιμπλεὶς est, non Πιμπλαεὶς. Enimvero hic *Musam* compellat Horatius, ut res ipsa praedicat:

XXVII.

AD SODALES.

NATIS in usum laetitiae scyphis
Pugnare, Thracum est. tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

Vino

atqui Pimplea *locus* est ; seu oppidum sit, seu mons, sive fons, sive omnia : *Musa* vero inde denominata Pimpleïs. Callimachus Hymno in Delum v. 7.

Ὡς Μοῦσαι τὸν ἀοιδὸν, ὑ μὴ ΠΙΜΠΛΕΙΑΝ ἀείσῃ,
Ἔχθυσιν, τὼς Φοῖβος, ὅτις Δήλοιο λάθηται.

ubi Scholiastes: Πίμπλειαν. ὄρος Θράκης, ἱερὸν Μουσῶν. Lycophron. v. 275.

Λειβηθρίην δ' ὑπερθε ΠΙΜΠΛΕΙΑΣ σκοπήν.

ubi Tzetzes (sive is Isaacus est, sive, ut Ludolfus noster Kusterus, excellente vir ingenio atque doctrina, primus deprehendit, Johannes Isaaci frater) Πίμπλεια πόλις καὶ Κρήνη καὶ Ὄρος Μακεδονίας. Strabo lib. 10. & 7. Ἔχει ἡ πόλις τὸ Δίον κώμην τλησίον ΠΙΜΠΛΕΙΑΝ, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβε. Statius Silv. I, 4.

licet enthea vatis
Excludat Pimplea *sitim, nec conscia detur*
Pirene.

ibidem II, 2.

Non mihi si cunctos Helicon indulgeat amnes,
Et superet Pimplea *sitim.*

Inde, inquam, derivata *Pimpleus*, *Pimpleïs*, *Pimpleias:* ut Catullus Epig. 106.

Pimpleum *scandere montem.*

& Martialis XII, 11.

Cujus Pimpleo *lyra clarior exit ab antro?*

Cave tamen credas, ut *mons Pimpleus*, & *antrum Pimpleum*, ita *Musa* quoque *Pimplea* bene Latine dici: quippe idem habet Catullus,

Collis o Heliconii
Cultor:

Musae tamen non *Heliconiae*, sed Heliconides vel Heliconiades nominantur. Orpheus apud Tzetzem loco jam dicto,

Νῦν δ' ἄγε μοι κούρη ΠΙΜΠΛΗΙΑΣ ἔννεπε μοῦσα.

Martialis XI, 4.

Non urbana mea tantum Pimpleïde *gaudent*
Otia.

Varro lib. VI. de Lin. Lat. p. 69. *Ita ab terrestribus locis cognominatae Musae Libethrides*, PIPLEIDES, PIMPLIADES, *Thespiades*, *Heliconiades*. Festus Pompeius. PIMPLEIDES *Musae a fonte Macedoniae dictae propter liquoris ejus unicam subtilitatem.* Porphyrio Schol. ad hunc Flacci locum : PIMPLEIDES *musae dicuntur a Pimplea fonte Macedoniae:* unde colligas hunc certe *Pimplei dulcis* olim legisse. Imo & fons vel mons ipse *Pimpleis* interdum dicitur: Apollonius Rhodius I, 26.

Οἰάγρῳ σκοπιῆς ΠΙΜΠΛΗΙΔΟΣ ἄγχι τεκέσθαι.

ubi Scholiastes, Πιμπλιὰς, χωρίον κατὰ Πιερίαν. Ausonius Epist. XIV.

Si riguam laetis recolis Pimpleïda *musis.*

Et Etymologici auctor, v. Μίμαντος, alicunde laudat, Πιμπληΐδος ἄκρης. Turbat quidem Hesychius, qui habet Πιπλίαι, αἱ μοῦσαι: sed tam corrupti codicis, cum solus est, nulla habenda est ratio.

10. NIL SINE TE MEI PROSUNT HONORES] PROSUNT in plerisque libris extat; & ferri quidem potest; verum cum Lambini aliquot, Bersmanni unus, & Zulichemianus noster POSSUNT exhibeant, non possumus non hanc lectionem alteri praeferre. Sic Virgilius Aen. IX, 446.

Fortunati ambo, siquid mea carmina possunt.

Idem Eclog. III.

Vis ergo inter nos, quid possit *uterque, vicissim*
Experiamur.

Noster Carm. III, 4.

Sed quid Typhoeus & validus Mimas
Contra sonantem Palladis aegida
Possent *ruentes?*

Et Epist. I, 2.

Rursum quid virtus, & quid sapientia possit.

Sed in Arte quidem Poëtica v. 410. nunc legis,

ego nec studium sine divite vena,
Nec rude quid profit, *video, ingenium.*

Atqui & illic quoque codices nonnulli POSSIT habent; omnino rectius; & sic locum citat Johannes Saresberiensis Metalog. I, 8. ut etiam codex ejus manuscriptus clare habet.

3. VERECUNDUMQUE BACCHUM SANGUINEIS PROHIBETE RIXIS] Equidem non sollicito hanc lectio-

Vino & lucernis Medus acinaces
Inmane quantum discrepat. inpium
Lenite clamorem, sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Volnere, qua pereat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede. quae te cumque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus, ingenuoque semper

Amore

lectionem, in qua omnes codices consentiunt: & explico, *Defendite* Bacchum a rixis, qui, nisi per nos steterit, verecundus erit. Ita Cicero dixit, *Rempub. a periculo prohibere*; & Caesar; *Captivos a conviciis militum prohibere*. Noster Epist. I, 1.

Nodosa corpus nolis prohibere cheragra,

hoc est, *defendere*, *protegere*. Veruntamen, cum levissima mutatione res aliter confieri possit; prope adducor ut credam sollemne sibi facinus Librarios hic admisisse: *m* enim postrema litera τοῦ *morem* absorpsisse mihi videtur praepositionem *in*, quae continuo sequebatur. Hoc infinitis in locis accidisse, praesertim ubi versus mensura non prohibet, sciunt qui antiquos codices versavere. Sic Virgil. Aen. V, 3.

Moenia respiciens, *quae* jam infelicis *Elissae*
Conlucent flammis.

Membranae aliquot, quas inspexit Pierius, *jam felicis* habent; plane contra sententiam. Quo exemplo fieri potest, ut omnes jam Horatii codices hic error possederit, cum ab ipsius manu sic scriptum fuerit:

tollite barbarum
Morem, inverecundumque *Bacchum*
Sanguineis prohibete rixis.

Bacchus enim natura sua inverecundus est, & idcirco *insanus*, μαινόμενος, μανιώδης, ἄγριος, θρασύς, &c. passim audit apud poëtas. Prohibete igitur, jam sensu usitatiore, prohibete, inquit, Bacchum a rixis cruentis, ad quas sponte sua facilis & proclivis est. Noster Epod. XI. de Baccho:

Simul calentis inverecundus *deus*
Fervidiore mero arcana promorat loco.

Seneca Epist. 83. *Omne vitium ebrietas & incendit & detegit: obstantem malis conatibus verecundiam removet.* Profecto, nisi valde fallor, & simplicius & Bacchi naturae convenientius videtur, ut potius dixerit Noster, *Prohibete Bacchum, ne in rixas incurrat*, quam *Prohibete rixas, ne in Bacchum incurrant.*

13. CESSAT VOLUNTAS] Mirum vero vetustissimos quosque Codices Lambini, Torrentii, & ex nostris optimos Leidensem, Graevianum, Reginensem, non *voluntas*, sed VOLUPTAS habere. Sed altera lectio sincerior est. Statius Theb. IV, 690.

adjuvat ipse
Phoebus ad hoc summo (cesset *ni vestra* VOLUNTAS)
Limite.

Valer. Flaccus IV, 471.

Quin age, *mitte preces*; *namque est tibi nostra voluntas.*

15. NON ERUBESCENDIS ADURIT IGNIBUS, INGENUOQUE SEMPER AMORE PECCAS.] Non videntur percepisse haec interpretes. *Ingenuo amore peccare*, hoc est, ingenuae mulieris, non ancillae. Qui enim cum ancillis rem habebant, tamquam humiles & sordidae libidinis homines, male vulgo audiebant, & *Ancillarioli* vocabantur: unde Noster Carm. II, 4. solatur Xanthiam quendam exemplis Achillei, & Agamemnonis,

Ne sit ancillae tibi amor pudori.

Atque huc, & non alio pertinent illa, *non erubescendis ignibus*; hoc est, non ancillae, qui erubescendi

Amore peccas. quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. ah miser,
Quanta laboras in Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quae saga, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus?
Vix inligatum te triformi
Pegasus expediet Chimaera.

XXVIII.

Te maris & terrae, numeroque carentis arenae
Mensorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quicquam tibi prodest,

Aërias

bescendi essent. Seneca Controvers. XXI. contra servum, qui domini filiam uxorem duxerat, *Habeamus generum, si possumus, parem: sin minus,* NON ERUBESCENDUM, id est, non servum. Idem Controv. IX. eodem sensu. *Non insaniissimum dispendiorum malum,* NON ERUBESCENDOS *amores, neque luxuriantem habitum, neque nepotatus objicis filio.*

19. QUANTA LABORAS IN CHARYBDI] Deest praepositio in omnibus meis, credo etiam & aliorum. Unde codices aliquot LABORABAS habent, ut Leid. Zulich. & pro varia lectione Battelianus, & editio Veneta 1478. Atque hanc scripturam a magni nominis viris vulgatae anteponi video: quorum equidem sententiae non possum accedere. Quorsum enim *laborabas* tamquam de amore praeterito? Cum jam tum laboraret, cum hoc interrogaretur; ut locus ipse clare indicat. Quid, quod ne Latinum quidem videtur, *laborabas charybdi?* Laborare *morbo, frigore, inopia* &c. passim invenias: atque ea opinor de causa praepositionem omiserunt Librarii; quod crederent idem loquendi genus hic locum habere: & deinde exorti sunt correctores, qui ut laboranti versui succurrerent, pro *laboras, laborabas* reposuerunt. In quo fine fugit eos ratio & dictionis proprietas. Neque enim dixeris, *laborare itinere, silva, negotio, mari, syrti*; sed *in itinere, in silva* &c. neque *laborare puella*, sed *in puella*; ut Noster Carm. I, 17.

Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.

3. PULVERIS EXIGUI PROPE LITUS PARVA MATINUM MUNERA] Nic. Heinsius, in libri margine, *Forte*, FUNERA. Nollem equidem hoc tanto viro excidisse: dissimulare tamen illud & supprimere religio mihi erat.

8. TITHONUSQUE REMOTUS IN AURAS] Male cepit hunc locum eruditissimus Dacierius pro *in auras attenuatus, evanidus:* cum tamen recte eum Torrentius explicavisset. *Remotus in auras*, hoc est, in aetherias auras avectus ab Aurora. Passim hoc Poëtae decantant; unicum dumtaxat Statii locum afferam, qui huic nostro germanus, Silv. I, 2.

Nec si Dardania pastor temerarius Ida
Sedisses, haec dona forent: nec si alma per auras
Te potius prensa veheret Tithonia biga.

Sententia itaque hujus loci haec est: Mortuus est Tantalus, etsi conviva deorum fuerit; Tithonus, etsi aetheris incola; Minos, etsi Διὸς ἀπορρήτων, sive consiliarius Jovis. Tolle jam hoc, & dic cum Dacierio, (etsi) *in auras solutus*; & sententiam prorsus corruperis. Certe, ut Minois & Tantali, sic & Tithoni dignitas quaedam & eminentia exprimenda erat, quo talem & tantum homi-

Aërias tentaſſe domos animoque rotundum
Percurriſſe polum, morituro.
Occidit & Pelopis genitor conviva Deorum,
Tithonuſque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admiſſus: habentque
Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demiſſum; quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora teſtatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae;
Judice te, non ſordidus auctor
Naturae verique. ſed omnis una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
Dant alios Furiae torvo ſpectacula Marti:
Exitio eſt avidum mare nautis:
Mixta ſenum ac juvenum denſentur funera: nullum
Saeva caput Proſerpina fugit.

v. 18. Vulg. AVIDIS.

Me

hominem mortuum tamen eſſe mirabundus fateretur. Caeterum viderit Noſter, quos auctores ſequatur; cum & hic & Carm. II, 16. Tithonum in mortuis numeret. Certe nondum obierat, cum Virgilius ſua Georgica conſcriberet: quippe jam tum, ut antea, ſurgebat

Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

Quin & poſteriores Poëtae, tum cum Noſter ipſe in domo Plutonia eſſet, Tithonum adhuc in uxoris gremio cubantem viderunt.

18. EXITIO EST AVIDIS MARE NAUTIS] Ita editi plerique; ſed multo major meliorque pars codicum ſcriptorum, mei certe omnes, AVIDUM; quibus accedunt editiones priſcae Veneta & Loſcheri, & Scholiaſtae veteres. Utraque ſane lectio bene habet, ſi verſiculum hunc ab oratione reliqua abſciſſum ipſum per ſe conſideres. Quippe *avidi* ſunt mercatores, &, dum lucro inhiant, *exitium* ſaepe ſibi quaerunt. Propert. III, 5.

Fortuna inſidias pontum ſubſtravit avaris.

Nemeſianus Cyneg. v. 102.

Nec praedas avidus *ſectaris gurgite ponti.*

Atque *avidum* quoque mare eſt, quaſi *exitium* iis machinetur: Noſter Carm. III, 29.

Ne Cypriae Tyriaeque merces
Addant avaro *divitias* mari.

Lucret. I, 1030.

Efficit, ut largis avidum mare *fluminis undis*
Integrent amnes.

Boëtius de Conſ. Phil. II, 8.

Ut fluctus avidum mare
Certo fine coërceat.

Quid ergo? nihilne eſt, unde, utra lectio ſit verior, dijudicari poterit? Nimirum ex orationis ſerie & ex Apti & Decori ratione colligas, potius AVIDUM ab Horatii manu eſſe, quam *avidis*. Sive enim Nauta hic loquitur, quae multorum ſententia eſt, profecto ut male ſibi dicat ſeque avidum vocet, non eſt probabile: ſive, ut alii volunt, Archytae jam oratio eſt; ne id quidem convenit, ut nautae male dicat, a quo humationis officium mox erat rogaturus.

19. MIXTA SENUM AC JUVENUM DENSENTUR FUNERA] *Denſentur* vetuſtiores quique codices, & in his noſtri Leid. Graev. Reginenſis, cum editione Veneta 1478. Tamen adhuc in pleriſque editis DENSANTUR inveneris. Quae haec tandem pertinacia eſt? Virgilius Aen. X, 432. *Extremi addenſent*

Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Ossibus & capiti inhumato
Particulam dare: sic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperiis, Venusinae
Plectantur silvae, te sospite; multaque merces,
Unde potest, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Neglegis inmeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem committere? fors &
Debita jura vicesque superbae
Te maneant ipsum: precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla resolvent.
Quamquam festinas, non est mora longa; licebit
Injecto ter pulvere curras.

XXIX.

densent acies. XII, 264. *Vos unanimi densete catervas.* XI, 650.

Et nunc lenta manu spargens hastilia denset.

Vide Nic. Heinsium ad Ovid. Metam. XIV, 369. & Fast. III, 820. & ad Valer. Flac. III, 207. & Gifanium in Indice Lucret. V. *Densere.* Porro in versu 21. *Me quoque devexi*, elegantissimus N. Heinsius in ora libri sui, *Forte* TE QUOQUE: adeo ut a versu demum 23. Archytas loqui incipiat.

32. FORS ET DEBITA JURA VICESQUE SUPERBAE TE MANEANT IPSUM] *Fors &* legendum cum veteribus libris, non *forsan.* De quo vide Nic. Heinsium ad Valer. Flacc. I, 478. Mox, *vices superbae* in plerisque codicibus, & Servio ad Aen. II, 433. Doctissimus tamen Passeratius ex conjectura maluit,

Vicesque, superbe, *Te maneant ipsum.*

non incommode sane: sic enim saepius Seneca; ut Herc. Fur. v. 89.

I nunc, superbe, caelitum sedes pete.
Hippol. 703.

Iterum, superbe, genibus advolvor tuis.
Medea, 1007.

I nunc, superbe, virginum thalamos pete.
Auctor Octaviae 643.

Quos nunc pudor luctusque perpetuus manet
Et te, nefande, meque qui talem tuli.

Et Regiae quidem societatis codex *superbe* cum *o* inter lineas, ut notetur casus esse vocativi. Profecto utraque proba lectio est & *superbae*, & *superbe.* Perperam tamen idem Passeratius substituebat,

precibus non linquar inultus,

pro *inultis.* Valer. Flaccus IV, 14.

dabit impia poenas
Virgo, nec Aeetae gemitus *patiemur* inultos.

Ovid. Metam. IV, 426.

Nil poterit Juno, nisi inultos *flere* dolores?

4. HOR-

XXIX.

Ad Iccium.

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis; & acrem militiam paras
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribiliſque Medo
Nectis catenas. quae tibi virginum,
Sponſo necato, barbara ſerviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum ſtatuetur unctis,
Doctus ſagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus, & Tiberim reverti;
Cum tu coëmtos undique nobilis
Libros Panaetî, Socraticam & domum
Mutare loricis Hiberis,
Pollicitus meliora, tendis?

v. 4. Vulg. Horribilique.

XXX.

4. Horribilique medo Nectis catenas] Non contendo, quin recte Medus *horribilis* dicatur; ut Catullo *horribiles Britanni:* neque receptam lectionem de poſſeſſione dejicio. Non celabo te tamen, quod in mentem mihi inciderit; ut legatur forte,

horribiliſque *Medo*

Nectis catenas.

hoc eſt, ut nunc ſcribitur, *horribiles catenas*, ut alibi Serm. I, 3.

Ne ſcutica dignum, horribili *ſectere* flagello.

Noſter Carm. II, 13.

Miles ſagittas & celerem fugam
Parthi; catenas *Parthus & Italum*
Robur perhorreſcit.

Eodem redit, ut notum eſt, ſeu Parthum ſive Medum dixeris: eadem quippe gens intelligitur. Jam ergo, ſi *Parthus perhorreſcit catenas Italas*, recte utique legeris, *Nectis catenas horribiles Medo:* ſed viciſſim, ſi *miles* Romanus *perhorreſcit ſagittas Parthi*, recte quoque habebit recepta lectio, *horribili Medo.* Vide tamen, annon loco huic & ſententiae aptius ſit *Horribiles:* quippe jam nunc catenas nectit Iccius, tamquam certus victoriae: nec proinde Medus *horribilis* ei videbatur. Convenit igitur, ut Parthi potius expeditionem Iccii *horreant*, quam ut Iccius Parthos. Sic alibi Noſter Carm. I, 35.

& juvenum recens
Examen Eoïs timendum
Partibus Oceanoque rubro.

& Serm. II, 5.

Tempore quo juvenis Parthis horrendus.

& Epiſt. II, 1.

Et formidatam Parthis, *te principe*, *Romam.*

13. Cum tu coemtos undique nobiles Libros Panaeti] Editi, opinor, omnes repraeſentant

XXX.

Ad Venerem.

O Venus regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Ture te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

XXXI.

Ad Apollinem.

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimae
Sardiniae segetes feracis;

Non

NOBILES. Plures tamen ex meis codices, Reginensis, Batt. Magdal. Galei, Mori, Petrensis, NOBILIS. Neque dubites, quin & bona pars librorum, quos Interpretes inspexerunt, sic habuerit; quamvis id ipsi silentio tegant. Optimus tamen Bersmannus testatus est, ex tribus suis codicibus duos habere *nobilis*. Ambiguum igitur ex vetere scribendi ratione fit, *Nobilis* ne *libros* voluerit Noster, an *nobilis Panaetii*. Ego vero ne dubitare quidem possum, quin *nobilis* ad Panaetium attineat, ne *libros* duplice epitheto accumulemus. Qui in Poëtis triti sunt, hoc statim intelligent. *Nobilis* autem *Panaetii*; ut alibi Noster Epod. XIII.

Nobilis *ut grandi cecinit Centaurus alumno.*

& Epist. I, 19.

Non ego nobilium *scriptorum auditor & ultor.*

Scriptorum enim ibi a *Scriptor*, non a *Scriptum*. Ita Cicero; *Magnus &* nobilis *Rhetor Isocrates*: &, *Tres illius aetatis* nobilissimi *& clarissimi Philosophi*. Gellius VII, 5. *Tragoedias poëtarum* nobilium *scite atque asseverate actitavit*. Suetonius De illust. Gramm. c. 10. *Atteius Praetextatus*, nobilis *Grammaticus Latinus*. Sed & cum propriis Nominibus copulant Cicero aliique; *Nobilis Sylla*, *Honoratus & nobilis Thucydides*, *Nobilis & clarus Demetrius*. Recte tamen alias dicere poteris *Nobiles libros*: ut Noster in Arte, *Nobilibus Ennii trimetris*: & Martialis VII, 46.

Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus *putat* libellis.

Sententia igitur, utramcumque lectionem sequeris, eodem recidit: in illa tamen constructio est mollior & venustior.

9. Pre-

Non aeſtuoſae grata Calabriae
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quae Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem; dives ut aureis
Mercator exſiccet cululis
Vina Syra reparata merce,
Dîs carus ipſis: quippe ter & quater
Anno reviſens aequor Atlanticum
Inpune. me paſcant olivae,
Me cichorea, leveſque malvae.

v. 9. Vulg. CALENA. 10. Dives ET aur. 15. Vulg. PASCUNT. Frui

9. PREMANT CALENA FALCE, QUIBUS DEDIT FORTUNA, VITEM] Lego, non littera, ſed lineola dumtaxat addita,

Premant Calenam *falce*, *quibus dedit*
Fortuna, *vitem.*

Sic enim & compoſitio ſuavior eſt, & Epitheton digniori vocabulo tribuitur. Virgil. Georg. I, 157.

& ruris opaci
Falce premes *umbras.*

Noſter Epod. 2.

Inutileſque falce *ramos* amputans.

Ubi vides τὸ *falce* nullo Epitheto comitatum. Alibi tamen Noſter Carm. I, 20.

Caecubum, *&* praelo *domitam* Caleno
Tu bibes uvam.

Atque hinc, credo, Librariis anſa data eſt ad hunc locum corrumpendum. Sed profecto non parva in his duobus differentia eſt: *Falce* enim *Calena*, quae alio quovis facile transferri poteſt, quaevis alia vitis, etiam Veientana, tonderi poſſet: *praelo* vero *Caleno*, quod inter immobilia magis numeretur, non alia poterit premi uva, niſi quae Calibus nata ſit.

10. DIVES ET AUREIS MERCATOR EXSICCET CULULLIS VINA SYRA REPARATA MERCE] Vetuſtiſſimi duo ex noſtris, Leidenſis, & ex prima manu Graevianus,

dives UT *aureis.*

Et ſic quoque Scholiaſtes vetus Porphyrio, quod argutam ſane ſententiam efficeret, ſi *reparata* cum vulgo interpretum pro *commutata* acciperemus: Alii Calibus vineta colant, nempe ut pretioſa vina habeant Mercatores, quae mercibus Syriacis permutata ex aureis cululis ebibant. Satirice: tamquam non poſſeſſorum menſis vina Calena naſcerentur, ſed divitum mercatorum, qui à dominis ea emerent. Sed neſcio, an quiſquam ſic umquam locutus ſit; *reparata* pro *empta* vel *commutata?* Poteris *vina Syra reparata merce* interpretari vina *condita* ſive *medicata* Syriaca nardo. Nam olim divites & luxurioſos, quales hic mercatores deſcribit, vinis unguenta miſcuiſſe & una ebibiſſe notiſſimum eſt. Nardus autem ideo *Merx Syra*, quia ex India per Syriam adveheretur; unde Noſter Carm. II, 11. *Aſſyriam nardum* vocat: & Tibullus IV, 7.

Jamdudum Syrio *madefactus tempora* nardo.

& alii pariter Latini Graecique. Quare placet recepta lectio, *Dives* ET *aureis.*

15. ME PASCUNT OLIVAE] Tanaquillus Faber ſingulari vir ingenio, *Lego*, inquit, ME PASCANT, *quod ſequentia facile probent.* Nihil verius dici potuit; & ſic clarè exhibet codex Regiae Societatis. *Premant* alii Calenam vitem, me *paſcant* Olivae. Ovidius, Amor. I, 15.

Vilia miretur *vulgus: mihi flavus Apollo*
Pocula Caſtaliae plena miniſtret *aquae.*

Tibullus Eleg. I, 1.

Divitias alius fulvo ſibi congerat *auro*,
Et teneat *culti jugera magna ſoli:*
Me mea paupertas vitae traducat *inerti.*

Martialis XII, 48.

Convivas alios cenarum quaere magiſter,
Quos capiant *menſae regna ſuperba tuae.*

Frui paratis & valido mihi,
Latoë, dones; ac, precor, integra
Cum mente nec turpem ſenectam
Degere, nec cithara carentem.

18. Et prec.

XXXII.

Me meus ad ſubitas invitet *amicus ofellas.*
Prudentius Cathem. III, 61.
Sint *fera gentibus indomitis*
Prandia de nece quadrupedum:
Nos oleris coma, nos ſiliqua
Faeta legumine multimodo
Paverit *innocuis epulis.*
& ſimilia paſſim.

18. Et precor integra] Noſtri libri at: unde legendum cum codicibus Cruquii, editione Veneta 1478. & Scholiaſta Acrone ac. Alioqui nihil erit, quo referatur illud et *valido mihi.* Porro cave interpungas poſt *mente:* quippe conſtructio eſt, *cum mente integra degere, ſenectam.* Cicero de Senectute c. 20. *Sed vivendi finis eſt optimus, cum, integra mente ceteriſque ſenſibus, opus ipſa ſuum, eadem quae coagmentavit, natura diſſolvit.*

1. Poscimur, siquid vacui] *Poſcimur* codices noſtri Leidenſis, Petrenſis, & a prima manu Graevianus & Reg. Soc. In Graeviano manu & atramento eiſdem ſ apponitur ſupra r. Et ſic veteres Scholiaſtae cum Ed. Veneta 1478. *poſcimur.* Atque huic lectioni patrocinatur elegantiſſimi vir ingenii Broukhuſius ad Propert. IV, 1. Certe, quin bene Latine ſic dicatur, *Poſcimur*, hoc eſt, poſcimur carmina, ne dubitandum quidem eſt. Ovid. Faſt. IV, 721.
Nox abiit, oriturque aurora. Palilia poſcor.
Non poſcor *fruſtra, ſi favet alma Pales.*
hoc eſt, *poſcor dicere Palilia.*
Idem Metam. V, 333.
Poſcimur *Aonides. Sed forſitan otia non ſint:*
Nec noſtris praebere vacet tibi cantibus aurem.
i. e. nos Muſae poſcimur canere. Idem Metam. IV, 274.
Poſcitur *Alcathoë, poſtquam ſiluere ſorores:*
ſcilicet ut narret fabulam. Metam. II, 144.
non eſt mora libera nobis:
Poſcimur: *effulget tenebris Aurora fugatis.*
haec Phoebus ad filium Phaëthontem. Hannibal apud Silium Italicum lib. II.
Poſcimur, *o ſocii: Fabiuſque e puppe catenas*
Oſtentat, dominique vocat nos ira ſenatus.
Propertius IV, 1. ex emendatione N. Heinſii;
Averſis Chariſin cantas: averſus Apollo
Poſcitur *invita verba pigenda lyra.*
Ego vero, ut hanc quidem lectionem non aſpernor; ita alteram poscimus, quae plurium membranarum teſtimonio nititur, anteferre ei non dubito.
Poſcimus (*ſi quid vacui ſub antro*
Luſimus tecum) *quod & hunc in annum*
Vivat & pluris, age dic Latinum,
Barbite, Carmen.
Rogamus, inquit, oramus te, Barbite, ſi quid umquam de te bene meriti ſumus, dicas carmen Latinum, quod & in hunc & in plures annos vivat. Et nota ordinem, qui omnes Interpretes fefellit. Dic, ait, carmen, quod diu vivat: ut Carm. III, 11. ad Mercurium,
Dic modos, *Lyde* quibus *obſtinatas*
Applicet aures.
Jam autem *Poſcimus* germanam eſſe lectionem vel ex vocabulo si colligas, quae in obteſtationibus ſollemnis eſt: Virgilius Aen. IV, 317.
Si *bene* quid *de te merui, fuit aut tibi quicquam*
Dulce meum, miſerere domus labentis, & iſtam,
Oro, ſiquis *adhuc precibus locus, exue mentem.*
Idem Aen. VI, 529.
dii talia Graiis
Inſtaurate, pio si *poenas ore repoſco.*
Suetonius in Tib. cap. XXI. *Deos* obſecro, *ut te nobis conſervent, & valere nunc & ſemper patiantur,* si *non populum Romanum peroſi ſunt.* Noſter Carm. Saec.
Supplices audi pueros, Apollo,
Roma si *veſtrum eſt opus.*
Carm. III, 13.
Lenis incedas abeaſque parvis.

Aequus

XXXII.

AD LYRAM.

POSCIMUS, si quid vacui sub antro
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat & pluris, age dic Latinum,
Barbite, carmen:
Lesbio

v. 1. Sub UMBRA.

Aequus alumnis:
SI *tener pleno cadit haedus anno*
Serm. II, 6.
nihil amplius oro,
Maia nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis:
SI *neque majorem feci ratione mala rem.*
Recte autem POSCIMUS, cum Barbiton alloquitur; ut Martialis Iambum rogat, Epig. I, 96.
SI *non molestum est, teque non piget, Scazon,*
Nostro, rogamus, *pauca verba Materno*
Dicas in aurem, sic ut audiat solus.
& Pindarus Musam obsecratur, Nem. III.
Ω πότνια μοῖσα, μᾶτερ
Ἀμετέρα, ΑΙΣΣΟΜΑΙ,
Ἰκτο Δωρίδα νᾶσον Αἰγιναν.

1. SIQUID VACUI SUB UMBRA LUSIMUS TECUM] *Umbra* habent omnes fere codices; & sic hodie legitur apud Diomedem p. 521. & Servium ad Virg. Ecl. I. Quam equidem lectionem minime damno: sic enim Noster Epist. II, 2.
Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes
Rite cliens Bacchi, somno gaudentis & umbra.
Tibullus III, v. 15.
Per vos auctores hujus mihi carminis oro,
Castaliamque umbram *Pierioque lacus.*
Statius Silv. V, 3.
Te sine Corycia quicquid modo Phoebus in umbra;
Quicquid ab Ismariis monstrabat collibus Euan,
Dedidici.
Martialis IX, 84.
Haec ego Pieria ludebam tutus in umbra.
Juvenalis Sat. VII, 7.
Nam si Pieria quadrans tibi nullus in umbra
Ostendatur.
Verumtamen cum Galei codex, optimae quidem notae, quique solus, ubi ceteri omnes mendosi sunt, sex septem Horatii loca praeclare restituit, diversam hic exhibeat lectionem,
Poscimus, siquid vacui sub antro:
non possumus non ambabus ulnis eam amplecti, ut veram & germanam Horatii manum. Longe enim veri est similius, ut hanc potius in illam, figuratiorem nimirum & ποιητικωτέραν in faciliorem, quam vice versa, illam in hanc, mutaverint Librarii. Ita Noster Carm. II, 1.
Mecum Dionaeo sub antro
Quaere modos leviore plectro.
& iterum III, 25.
Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum? quae nemora, aut quos agor in specus
Velox mente nova? quibus
Antris, *egregii Caesaris audiar &c.*
& III, 4. ubi Camenas alloquitur,
Vos Caesarem altum, militia simul
Fessas cohortes reddidit oppidis,
Finire quaerentem labores
Pieria recreatis antro.
Propertius III, 1.
Callimachi manes, & Coi Sacra Philetae,
Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro.
Virgil. Georg. IV, 507. de Orpheo.
Septem illum totos perhibent ex ordine menses
Rupe sub aëria deserti ad Strymonis undam
Flevisse, & gelidis haec evolvisse sub antris.
Martialis, XII, 11.
Cujus Pimpleo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phoebus amat?
Statius Silv. I, 2.
Callimachusque senex, Umbroque Propertius antro.
Idem Silv. IV, 5. ad Septimium Severum poëtam.
sed memor interim
Nostri, verecundo latentem
Barbiton *ingemina* sub antro.
ubi nota & *Barbiton* & *antrum* poni, plane ut apud Nostrum. Idem Silv. IV, 6.
namque haec, quoties chelyn exuit ille,
Desidia est; hic Aoniis amor avocat antris.

Lesbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navem,
Liberum & Musas Veneremque & illi
Semper haerentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus supremi
Grata testudo Jovis, ô laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salve
Rite vocanti.

XXXIII.

Ad Albium Tibullum.

Albi, ne doleas plus nimio memor
Inmitis Glycerae, neu miserabilis
Decantes elegos, cur tibi junior
Laesa praeniteat fide;

Insignem

& Ibid. V, 3.
sic sacra Numae rituque colendos
Mitis Aricino dictabat Nympha sub antro.
Auctor Copae,
Est & Maenalio quae garrit dulce sub antro,
Rustica pastoris fistula *in ore sonans.*
ubi *fistula* sub antro, ut hic *barbiton.* Juvenal. VII, 59.
neque enim cantare sub antro
Pierio, thyrsumve potest contingere maesta
Paupertas.
Rutilius in Itinerario 267.
Haec quoque Pieriis spiracula comparat antris
Carmine Messallae nobilitatus ager.
Claudianus Praefat. in III. Cons. Honorii,
Me quoque Pieriis tentatum saepius antris
Audet magna suo mittere Roma deo.
Idem de Nuptiis Honorii, 236.
sic mitis in antro
Mnemosyne docili tradit praecepta Thaliae.
Idem Praefat. ad II. de Raptu Proserpinae,
Antraque *Musarum longo torpentia somno*
Excutis.
Avienus in Arateis, de Lyra;
hanc, ubi rursum
Concentus superi complevit pulcher Apollo,
Orpheа Pangaeo docuit gestare sub antro.
Sidonius Carm. XXIII, 18.
Nec si me Odrysio canens in antro,
Princeps instituisset ille vatum.

15. MIHI CUMQUE SALVE RITE VOCANTI] Scio quid

Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor: Cyrus in asperam
Declinat Pholoën: sed prius Appulis
Jungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic visum Veneri; cui placet inpares
Formas atque animos sub juga aënea
Saevo mittere cum joco.
Ipsum me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae
Curvantis Calabros sinus.

XXXIV.

PARCUS Deorum cultor & infrequens,
Insanientis dum sapientiae
Consultus erro; nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus

Cogor

quid Interpretes de CUMQUE illo sic nude posito dixerint, quorum ego mentem & industriam laudo. Neque tamen quisquam, quod sciam, vel ex omni, qua patet, Latinitate simile exemplum proferre potuit, neque quicquam de tam singulari loco habent Grammatici veteres. Quamobrem tempus erat, cum impetum cepi corrigendi ad hunc modum,

o laborum
Dulce lenimen, mihi, cuique, *salve*,
Rite vocanti.

hoc est, salve mihi vel cuicumque alii rite vocanti. Judicet lector ingeniosus; ego enim conjecturam hanc in medium protulisse contentus, tueri & praestare eam non tenebor.

14. MYRTALE LIBERTINA] quidam codices *Mirtale*, alii *Mirtala*, Loscheri Editio 1498. *Myrtile*: Sed melius vetustiores omnes *Myrtale*. Martialis V, 4.

Foetere multo Myrtale *solet vino.*

Recte autem *Libertina*: nam frequens hoc *Libertinarum* cognomen occurrit in Inscriptionibus antiquis. Gruter. 99. 5. DOMITIA. L. L. MYRTALE. 581, 6. FLAVIAE MYRTALAE. 740, 10. SATIAE MYRTALES. 711, 6. VALERIA MYRTALE. 983, 7. VERATIA. D. L. MOETALE (corrige, *Myrtale*) 749, 4. FEMINIA MYRTAAH. 882, 8. NUMUSCULEIAE MYRTALES. 1046, 2. DORYPHORUS ET MYRTALE PARENTES. Reinef. XIV, 75. GELLIAE MYRTALES. XII, 60. MYRTALE SABINAE ET POMPONIAE FESTAE UXORIBUS. Marm. Felsin. pag. 447. MARCIA MYRTALE.

5. ITE-

Cogor relectos. namque Diespiter,
Igni corusco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantis
Egit equos volucremque currum:

v. 15. Vulg. Relictos

Quo

5. Iterare cursus Cogor relictos] N. Heinsius in libri sui margine: *Lege* relectos. *Dixi ad Metamorph.* VIII, 173. Quo quidem loco praeclaram hanc emendationem profert, firmatque ex Valerio Flacco, qui *relegere campum, relegere viam* dixit, & alius *relegere vestigia.* Equidem, quod sancte asseverare possum, ipse quoque in eandem correctionem multo prius incideram, quam ab Heinsio eam didici. Neque tamen ulla ex parte obsto, quin solidam hanc sibi laudem habeat vir magnus, Poëtarum Latinorum unicus sospitator. Certe numquam mihi placuit *cursus relictos*; etsi praeter omnes Horatii codices, apud Eutychem quoque Grammaticum p. 2182. nunc ita legatur. *Iterare relicta maria, vestigia, vias, spatia*, recte quidem dixeris: *cursus* autem cum non ipsa *via* sit, sed per viam decursio; non dixeris cursus *relictos*, sed *intermissos*; non *desertos*, sed *desitos*. Itaque hac lectione semel repudiata, nullo statim negotio perveni ad illam alteram, quam tot in aliis auctoribus exempla memoriae suggerebant. Statius Achil. I, 23.

Plenaque materni referens praesagia somni
Culpatum relegebat iter.

Silius Italicus, II.

Dum detur, relegant pontum, *neu se addere vlausis*
Festinent.

Claudianus de bello Getico, 529.

Ut mea converso relegam *vestigia cursu.*

Ovid. Metam. VIII, 172.

Utque ope virginea nullis iterata *priorum*
Janua difficilis filo *est inventa* relecto.

ubi plures codices perperam, ut hic, *relicto*. Caeterum miror ingeniosissimum Heinsium in priore versu *superata* magis probare quam *iterata*. Huic enim lectioni favet hic ipse Flacci locus, *iterare cursus relectos*. Quid quod *multis priorum superata* erat janua, tum cum ad Minotaurum intromittebantur: sed *iterare* & reverti inde, hic labor erat, hoc opus, ut Ovidius in Ibide v. 373.

Ut qui tecta novi formam celantia monstri
Intrarunt caecae non redeunda domus.

Seneca Agamemn. 574.

Hanc alia retro *spatia* relegentem *ferit*,
Et fracta frangit.

ubi nota *retro*, ut in Nostro *retrorsum*. Sed ante omnes alios Symmacho in deliciis erat hoc verbum, ut Epist. III, 62. *Ut cum iter in patriam* relegere *coeperimus*. IV, 58. Relegite *viam dissimulati hactenus moris*. VII, 4. *Quibus impletis, iter ad nostros* relegemus. VII, 24. *Erit optio tua, intendere iter, an* relegere *debeamus*. VII, 32. Relegere *iter, & in conspectum vestrum tandem redire meditamur*. VII, 32. *Jamdudum curis publicis absolutus*, relegere *iter debuisti*. VIII, 25. Relegere *ad vos iter avidissime studeo*. IX, 69. *Quamvis* relegere *iter illico parem*. Seneca Epist. 102. *Quanto satius est, ire aperta via & recta, quam tibi ipsi flexus disponere, quos cum magna molestia debeas* relegere? Valerius Flaccus IV, 54.

Haec fatus, relegitque *vias, & vallibus exit.*

Idem VIII, 121.

Egressi relegunt *campos, & fluminis ora*
Summa petunt.

Sed dices fortasse; Relegere *campos, vias, iter, spatia, aequora* satis superque exemplorum habent: verum relegere *cursus*, quod in Flacco reponere vis, nondum video. Atqui jam videbis, idque ex magno Flacci imitatore Prudentio in Apotheosi v. 1008.

Sursum versus agit seriem, scandente nepotis
Corpore, perque atavos cursum relegente *vetustos.*

Et ex Paulino quoque in Natali XI, v. 602.

Diximus, ut fugiens non fugerit; utque redactis
Passibus emensos sua per vestigia cursus
Incassum totiens volvente relegerit *orso.*

Iterare autem *relectos* idem est ac *relegendo iterare*: quod genus loquendi poëtis frequentissimum est, ut Virgil. v. 500.

Tum validis flexos incurvant *viribus arcus*:

neque hic opus est pluribus exemplis. At paene omiseram insignem Virgilii locum, qui maxime huc facit Aen. III, 690.

Talia monstrabat, relegens *errata* retrorsum
Littora Achaemenides.

ubi *retrorsum* una habes, pariter ac apud Nostrum. Atque hac occasione admonitus, digressionis credo veniam a lectore impetrabo, si alteri Virgilii loco, plus mille annos depositio & deplorato, manum medicam admovero. Is extat Aen. IV, 256.

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis

Condi-

Quo bruta tellus & vaga flumina,
Quo Styx, & inviſi horrida Taenari
Sedes, Atlanteuſque finis
Concutitur. valet ima ſummis
Muta-

Conſtitit: hinc toto praeceps ſe corpore ad undas
Miſit; avi ſimilis, quae circum litora, circum
Piſcoſos ſcopulos humilis volat *aequora juxta.*
Haud aliter terras inter caelumque volabat;
Litus arenoſum Libyae ventoſque ſecabat
Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

ubi quam multa merito vituperanda ſint, vides. *Volat* & mox *volabat*. Deinde in continuatis verſibus ingratum auribus ὁμοιοτέλευτον, *volabat, ſecabat:* ad quod evitandum vetuſtiſſimi aliquot codices apud Pierium mutato ordine ſic verſus collocant,

Haud aliter terras inter caelumque volabat
Materno veniens ab avo Cyllenia proles,
Litus arenoſum & Libyae ventoſque ſecabat.

Sed nihil omnino proficiunt, aut locum adjuvant: adhuc enim relinquitur vitium omnium deterrimum, *ſecabat littus ventoſque.* Quid enim eſt *littus ſecare*, niſi littus arare & effodere? Quid autem hoc ad Mercurium volantem? Nullus dubito, quin ſic ſcripſerit princeps poëtarum:

Haud aliter, terras inter caelumque, legebat
Litus arenoſum Libyae, ventoſque ſecabat
Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

Nihil opus eſt, ut pluribus hanc emendationem ſtabiliam aut illuſtrem: adeo ipſa per ſe ſuo lumine clara & manifeſta eſt. *Litus legebat*, ut ſupra, *relegens errata retrorſum litora.* & iterum Aen. III, 292.

Litoraque *Epiri* legimus, *portuque ſubimus.*

& Georg. II, 44.

ades, & primi lege littoris *oram.*

6. IGNI CORUSCO NUBILA DIVIDENS] Totus locus ſic ſe habet:

namque Dieſpiter
Igni coruſco nubila dividens,
Plerumque per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

Quae ob verba ſagaciſſimus Tanaquillus Faber Epiſt. 52. lib. 2. ridiculae ac juvenilis temeritatis Noſtrum incuſat, quod *plerumque* ſine nube tonare dicat, quaſi alternis quibuſque diebus id fieret; cum vel ſecundum vulgus aut Hiſtoricos ex opinione vulgi loquentes rariſſime, ex Phyſicorum autem ſententia numquam id eveniat. Aliam autem viam inſtituit digniſſimus ejus gener Dacierius; quippe non ſerio, ſed urbane ironiceque hic Noſtrum loqui; ideoque data opera rem in majus augere, quo Stoicos Providentiae patronos acerbius derideat. Ego vero neque moveo haec nec exagito, ſed ſuis ſalva auctoribus relinquo: illud ſaltem monuiſſe liceat ex prava & perverſa, quae vulgo obtinet, hujus loci diſtinctione commenta haec nata eſſe, qua ſublata in fumum aut fumo ſiquid levius continuo evaneſcunt. Sic enim interpungo,

namque Dieſpiter,
Igni coruſco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

hoc eſt, Ego, qui antehac Epicureus eram, nunc cogor fateri Deos eſſe; quia id quod alias ope nubium naturalibus ex cauſſis fieri ſolebat, nuper caelo ſereno tonuiſſe certum eſt. Quod quidem olim ceu validiſſimum adverſus Atheos argumentum omnibus in ore erat. Nihil ergo hic temere aut juveniliter, nihil ironice aut contumelioſe dictum eſt: ad vulgi quidem guſtum & patriae religionis indolem aptari hoc & accommodari non inficior. Sic & Virgilius, ipſe interea Epicureus, non minus ac Noſter, Georg. I, 486.

Non alias caelo ceciderunt plura ſereno
Fulgura.

Ovid. Faſt. III, 370.

Ter tonuit ſine nube deus, tria fulgura miſit:
Credite dicenti: mira ſed acta loquor.

Varro Lege Maenia, apud Nonium in *Plagae* & *Rimari.*

Nos admirantes, quod ſereno lumine
Tonuiſſet, oculis caeli rimari plagas.

Sic haec conſtitue; nam verſus Iambici ſunt; quod editores non odoratos eſſe miror. Atque hanc emendationem cum ante aliquot annos cum erudito viro Jacobo Talbot communicaveram, ille nuperam ſuam Flacci editionem ea auctam eſſe voluit, mihique candide acceptam retulit. Poſtea tamen, indicio venerandi & praeſtantiſſimi viri JOHANNIS MORI, Norvicenſis Praeſulis, intellexi a Thoma Bangio, cujus ne nomen quidem antea audiveram, diſtinctionem hanc prius animadverſam fuiſſe & occupatam. Is enim Obſervationum Philologicarum Vol. II. p. 1435. *Quando*,

Mutare, & insigne attenuat Deus,
Obscura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic posuisse gaudet.

XXXV.

AD FORTUNAM.

O Diva, gratum quae regis Antium,
Praesens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:

v. 13. INSIGNEM. Te

do, inquit, *Horatius canit*, Plerumque per purum tonantes Egit equos — *ipsi experientiae plane contradicit, quae testatur tonitru rarius puro serenove aëre audiri. Id quod Lucretius observavit lib.* 6. Nam caelo nulla sereno Nec leviter densis mittuntur nubibus umquam. *Et postea*, Denique cur numquam caelo jacit undique puro Juppiter in terras fulmen? *Et quia prodigii instar habebant Ethnici, ut & hoc loco Horatius, quando aëre sereno tonitruavit; quomodo quaeso* plerumque *& saepius id fieri affirmare ausit Horatius? Huic dubio, unico commate voci* plerumque *apposito, facile obviam iveris, hoc pacto:* Namque Diespiter, Igni corusco nubila dividens Plerumque, per purum tonantes &c. *Hac enim ratione Horatium cum Lucretio de facili conciliaveris, eumque facula distinctionis commode illustraveris.* Atque haec quidem feliciter Bangius: absque quibus esset, siquis est, qui existimet nos propria Minerva hoc eruere non potuisse, is quidem per nos licet existimet, ut volet. Ego vero praeter eam, quam ille profert, ab experientia ductam, etiam alias rationes habui, cur distinctionem vulgatam refugerem. Ea enim posita, plane deliraret Noster, & verba secum pugnantia loqueretur Quid enim aliud est

Igni corusco nubila dividens,

quam *ex nubibus fulmen emittens?* Vide igitur, qualis hinc sententia proveniat: *Juppiter ex nubibus fulminans puro & innubilo caelo tonuit.* Quid? an eodem tempore & ex nubibus & sine nube? Necesse est enim uno eodemque tempore haec fieri fatearis, si a recepta distinctione steteris. Tum & illud ne Latine quidem dictum foret,

Plerumque per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

Quomodo sodes *plerumque egit?* hoc est, ut explicant, *saepe egit.* Atqui aliud est *saepe*, aliud *plerumque. Saepe* enim fit aliquid, etiam praeter naturam & consuetudinem: nihil *plerumque* fit, nisi quod natura & consuetudine ita fieri solet. *Saepe* homo senex hilarescit & lubente animo est; at *plerumque* morosus est & difficilis: *saepe* aestate pluvia & grando est; at *plerumque* sudum caelum & serena tempestas: *saepe* sub morte Julii Caesaris per purum tonantes equos egit Juppiter; at *plerumque* igni corusco nubila dividit. Quod plerumque fit, idem & saepe fit; at non vicissim omne quod saepe fit, plerumque fit. *Saepe* est quod Graecis πολλακις; at *plerumque* est ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Nihil hac observatione verius: quam tamen pauci animadverterunt. Nemo igitur sanae mentis, nedum Noster, dicere potuit, *Plerumque per purum egit.* Ut enim saepe id fecerit Juppiter: at certe plerumque non facere solet. Verum illud fortasse quibusdam insolens videbitur, adverbium *plerumque* in clausula poni: atqui & alibi ita Noster Epist. II, 2.

statua taciturnius exit
Plerumque, & risu populum quatit.

& Lucretius V, 1131.

Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant
Plerumque, & quae sunt aliis magis edita cumque.

Nam quod vir eruditus inauditum quid hic protulit, ut *plerumque egit*, idem significare possit, ac

Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus; te dominam aequoris,
Quicumque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus aſper, te profugi Scythae,
Urbeſque, genteſque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Injurioſo ne pede proruas
Stantem columnam; neu populus frequens
Ad arma ceſſantis, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.

Te

ac *interdum egit*, idque ex Noſtro in Arte v. 95. probare conatus eſt,

Interdum *tamen & vocem Comoedia tollit*,
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore;
Et Tragicus plerumque *dolet ſermone pedeſtri*:

id ſane nihil aliud eſt, quam errorem veterem novo accumulare. *Interdum*, inquit, vocem tollit Comoedia: & *interdum* Tragoedia vocem ſubmittit: annon hoc voluit Horatius? Recte quidem: at vide quaeſo, ut Noſter verba variaverit. *Interdum*, inquit, Comoedia cothurno incedit: & Tragoedia *plerumque* DOLET verbis ſocco convenientibus: tum ſcilicet, cum *lamentatur* Tragoedia, ſermone pedeſtri loquitur; neque *interdum* ſi modo *dolet*, ſic loquitur, ſed *plerumque* & ut plurimum: in aliis autem affectibus ampullas ſuas & verba ſeſquipedalia profundit.

13. ET INSIGNEM ATTENUAT DEUS, OBSCURA PROMENS] Acute annotavit Dacierius, neceſſitate metri coactum Noſtrum *obſcura* poſuiſſe, cum deberet dicere *Obſcurum* hominem, ut reſpondeat τῷ *inſignem*. Atqui hujus culpae immunis eſt Noſter, ſoliſque ea Librariis impingenda eſt. Equidem nullus dubito, quin ad hunc modum ſcripſerit,

valet ima ſummis
Mutare; & inſigne *attenuat Deus*,
Obſcura promens.

Ubi omnia vides ejuſdem formae, *ima*, *ſumma*, *inſigne*, *obſcura*. Atque huic emendationi favet codex Reginenſis, qui pro varia lectione habet, *inſigne attenuat decus*: nec moramur, quod Heſiodus in loco ſimili, ad quem forte reſpexit Horatius, ἀρίζηλον *inſignem hominem* poſuerit:

Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥεῖα δὲ βριάοντα καλέπτει,
Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει,
Ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν, καὶ ἀγήνορα κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.

Uterque enim ſervavit propoſitum ſuum; Heſiodus omnia illa, *hominibus*, Noſter *rebus* accommodavit; ut alii ex Latinis; Seneca Thyeſte, 598.

Ima *permutat levis hora* ſummis.

Auſonius Epigr. CXLIII. De Fortuna,

Et ſumma in imum *vertit*, *& verſa erigit.*

Seneca Nat. Quaeſt. III. praefat. *Nunc cum maxime Deus alia exaltat, alia ſubmittit.* Unde obiter emendandus eſt alter Senecae locus, fruſtra viris magnis tentatus, De Beneficiis VI, 38. *Agricolam annonae caritas erigit: eloquentiae* exoptat *pretium litium numerus:* lego, *exaltat pretium.*

14. NEU POPULUS FREQUENS AD ARMA CESSANTES, AD ARMA] Scio quid ſit *populus frequens*, & ſic alibi locutum eſſe Noſtrum memini, Carm. II, 17.

cum populus frequens
Laetum Theatris ter crepuit ſonum:

& Ciceronem pro Sextio c. 59. *Equidem exiſtimo nullum tempus eſſe* frequentioris populi, *quam illud gladiatorium*; & alios paſſim. Vide tamen, annon melius aptiuſque huic loco conveniat,

neu populus fremens
Ad arma ceſſantes ad arma
Concitet.

Id enim fere ſollemne verbum eſt in deſcribenda

Te ſemper anteit ſaeva Neceſſitas,
Clavos trabalis & cuneos manu
Geſtans aëna; nec ſeverus
Uncus abeſt, liquidumque plumbum.

Te

ſeditione, & bello. Livius I, 17. Fremere *deinde* plebs, *multiplicatam ſervitutem, centum pro uno dominos factos.* Idem XXIV, 26. *itaque* fremere multitudo, *& comitia poſcere.* Valerius Max. VI, 2, 3. *Totius fori* frementis *ora clauſerunt.* Servius ad Virgil. Aen. 1, 60. CIRCUM CLAUSTRA FREMUNT. *Quidam hoc loco* fremunt, *id eſt*, imperia recuſant, *intelligunt*; *ut a Coſſ.* (lege, *Caſſio*: is eſt Caſſius Hemina Annalium ſcriptor) *Annalium ſecundo: Ne quis regnum occuparet, ſi* plebs *noſtra* fremere *imperia coepiſſet*, i. e. recuſare. Statius Theb. III, 594.

Irrupere Argos, maeſtique ad limina regis
Bella animis, bella ore fremunt.

Virgil. Aen. XI, 453.

Arma manu trepidi poſcunt: fremit *arma juventus.*

idem VII, 460.

Arma amens fremit, *arma toro tectiſque requirit.*

iterum Statius Theb. VI, 6, 8.

Arcades arma fremunt, *armis defendere regem*
Contendunt.

Accius in Epigono apud Nonium V. *vulgus*;

Nonne Argivos fremere *bellum, & velle vi vulgum videt?*

Tum autem illud CESSANTES quid ſibi velit, ſatis videor intelligere; aut enim morantes, tardantes notat, aut quietos, pacatos, otio deditos. Neque vero utramlibet interpretationem aſpernor: neſcio tamen, an potius ſcripſerit Noſter CURSANTES. *Ad arma curſare*, ut in proſa oratione dicere ſolent, *ad arma diſcurrere.* Livius XXIV, 31. *Haec cum recitata eſſent, cum tanto clamore ad arma diſcurſum eſt, ut* &c. Idem XXV, 37. *Inde verſo repente ad iram luctu, diſcurrere ad arma.* Idque verbum apprime convenit cum *fremens* & *concitet*; ut idem libro XXXIV, 37. *Haec inter ſe primo in circulis ferentes* fremere; *deinde* ad arma *ſubito* diſcurrerunt. Et Seneca de Ira III, 2. *Tota multitudo pauciſſimis verbis* concitata, *ipſum* concitatorem *anteceſſit:* ad arma *protinus igneſque* diſcurſum eſt. Quamobrem conſideres, lector ingenioſe, an totus locus ſic conſtituendus ſit;

neu populus fremens
Ad arma curſantes *ad arma*
Concitet, imperiumque frangat.

Sed profecto, ſive vulgatam lectionem ſequeris, ſive noſtram conjecturam; totus interea locus reprehenſioni obnoxius eſt. Qui enim illi ſunt, quos populus, vel *frequens*, vel *fremens*, ad arma concitet vel *ceſſantes*, vel *curſantes?* An aliqui erant, quos populus concitaret, praeter ipſum populum? An proceres vult, & aulae miniſtros? Intelligo: ſed in ipſis auctoris verbis nihil video, quod eo nos ducat. Quare aut altius latet mendum, aut per me quidem alii Horatium hic excuſent, qui velint aut poſſint.

17. TE SEMPER ANTEIT SAEVA NECESSITAS] Editio Veneta 1478. SERVA, Loſcheri autem 1498. SAEVA: & ex eo tempore pro diverſo Interpretum judicio nunc haec, nunc illa vox libros occupavit. Membranae quoque in diverſa abeunt; Cruquii aliquot omnium veterrimae cum Acrone & Porphyrione *ſerva* habent: ex noſtris omnes melioris notae, Leid. Regin. Graev. Zulich. Batt. Petr. Gale, & a prima manu Reg. Soc. *Saeva:* duabus tantum ex recentioribus ab altera lectione ſtantibus. Sane facilis erat Librariis erratio in vocibus tam inter ſe ſimilibus: unde & ſupra Carm. I, 16. *nec mare naufragum, Nec ſaevus ignis*, in Reginenſi a prima manu erat *Servus ignis.* Utra igitur lectio ſequenda? Profecto, niſi codices turbaviſſent, nihil melius quam *ſaeva neceſſitas* deſideraremus: ſic enim eadem *dura, dira, acerba,* δεινὴ, κρατερὴ, σχετλία &c. dicitur: optimeque id epithethon cum ſequentibus quadrat, ubi clavi & cunei & uncus in ahena ejus manu geſtantur. Tamen & illud *ſerva* argutule poſitum videatur; quippe licet omnium rerum *domina & regina* ſit neceſſitas, ipſa tamen ſibi *ſerva* eſt; nihil enim libere aut voluntarie agit. Nec tamen idcirco hanc lectionem probaverim: imo vero, ſi *ſerva* legeris, ipſa orationis ſtructura poſtulat, ut, non ſibi, ſed Fortunae ſervam eam conſtituas. Quî autem convenit, ut neceſſitas, *quae nulli paret*, ſerva ſit Fortunae? Huc adde, quod ſervae *anteire* dominas non ſolebant. Erant quidem ſervi & clientes pauperculi, qui quod ante dominos ambularent, populumque ſubmoverent de via, Anteambulo-

nes

Te Spes, & albo rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentis
Veste domos inimica linquis.
At volgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum faece siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.

Serves

nes dicti sunt: Ancillae vero, nisi fallor, a tergo pone sequebantur, neque Anteambulatrices erant, sed Pedisequae.

22. NEC COMITEM ABNEGAT] Difficilis quidem hic locus est, multosque non parum torsit. *Spes*, inquit, *& bona Fides fortunam colit, & comitatur: at vulgus, & meretrices & fucati amici eam derelinquunt.* Contra autem dicunt alii, infideles amicos Fortunae comites esse: veram autem Fidem minime Fortunam sequi. Ovidius, Pont. II, 3. de amicitia & fide fucata.

Turpe quidem dictu, sed (si modo vera fatemur)
Vulgus amicitias utilitate probat.
Cura quid expediat prius est quam quid sit honestum:
Et cum Fortuna *statque caditque* Fides.

at mox ibidem de fido amico,

Scilicet indignum, juvenis rarissime, ducis
Te fieri comitem *stantis in orbe* Deae.

& Pont. I, 9.

Adfuit ille mihi, cum pars me magna reliquit,
Maxime; Fortunae *nec fuit ille* comes

& iterum Pont. IV, 10.

Quemque refers, imitare virum: vetat ille profecto
Tranquilli comitem *temporis esse* Fidem.

Juvenalis Sat. X, 73.

sed quid
Turba Remi? sequitur fortunam *semper, & odit*
Damnatos.

Quid igitur fiet? aut quo tandem pacto tam diversa haec inter se conciliari poterunt? Sane cum Ovidius & Juvenalis *Fortunam* nominant, *Secundam* tantum intelligunt ex recepto loquendi more: & proinde recte dicunt, abeunte Fortuna, manere tamen fidos amicos; neque fortunae comites esse. Noster autem aliam plane imaginem concepit & repraesentavit; sub Fortunae enim nomine, eandem & prosperam & adversam, mutata tantum veste, intelligit: unde consequens erat, ut etiam mutatae fortunae Spem, Fidem, & amicos certos adhuc comites & cultores esse diceret: meretrices autem & parasitos retrocedere & diffugere. Et bene quidem hoc Horatio cessisset, nisi addidisset verbum, quod, ut mihi quidem videtur, totam hanc scenam deturpat & prorsus corrumpit;

nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.

Quippe, si Fortuna *linquit* domos afflictas, unaque comitantur abeuntem Spes & Fides; tum profecto omnes omnino diffugiunt, tam fidi amici, quam infideles: quo nihil absurdius fingi potest. Certe, si quid video, vel hoc vel non dissimili verbo dictum oportuit,

Utcumque mutata potentes
Veste domos inimica vertis:

hoc est, *concutis, affligis.* Spes, inquit, & Fides semper te colunt, Fortuna; neque te deserunt, sed etiam in afflicta domo, cum vestem mutaveris, tecum manent: vulgus autem infidum statim diffugiunt. Seneca Epist. IX. *Florentes amicorum turba circumsedet: circa* eversos *ingens solitudo est: & inde amici fugiunt, unde probantur.* Ut semel dicam; nisi Fortunam, etiam cum adversa fit, in eadem tamen qua prius domo manere finxerit Noster; nullum hic exitum video, neque quomodo sententia procedere possit, intelligo. Nisi siquis fortasse satirice haec dicta accipiat, Spem Fidemque, ut nunc res hominum se habent, Fortunam semper comitari: ut supra questus est Ovidius,

Tranquilli comitem temporis esse Fidem.
Et cum Fortuna statque caditque fides.

Verum eo pacto non *at vulgus infidum* legendum fuerit, sed *Tum vulgus*, vel *Et vulgus*, vel aliud quid simile.

Serves iturum Caesarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus Oceanoque rubro.

v. 30. Forte, ultimos, Oro, Britannos. Eheu

29. SERVES ITURUM CAESAREM IN ULTIMOS ORBIS BRITANNOS] Hactenus Fortunae vim & potentiam memoravit; nunc precationem orditur, ut servare velit Caesarem & Exercitum. Sed quid illud est, *Ultimos* ORBIS *Britannos?* Satis profecto erat *ultimos Britannos* dixisse, & longe elegantius esset: ut ipse alibi Carm. II, 20.

Dacus, & ultimi
Noscent Geloni. ——

Epist. I, 6.

Quid maris extremos Arabas *ditantis & Indos?*

Epist. I, 1.

Impiger extremos *curris mercator ad* Indos.

Sic Carm. I, 36.

Qui nunc Hesperia *sospes ab* ultima.

& II, 18.

Premant columnas ultima *recisas* Africa.

Virgil. Georg. I, 30.

tibi serviat ultima Thule.

Aen. XII, 334.

gemit ultima *pulsu*
Thraca *pedum.*

VIII, 689.

& ultima *secum* Bactra *vehit.*

Catullus, Epig. XXX.

quod Comata Gallia
Habebat uncti, & ultima Britannia.

Idem, XI.

Sive in extremos *penetrabit* Indos,
Gallicum Rhenum, *horribiles* & ulti
mosque Britannos.

Claudian. in Ruf. II.

quicquid ligat ultima Tethys,
Extremos *ultra volitat gens siqua* Britannos.

Vides, opinor, tot exemplis, elegantius omitti illud *orbis*, neque eo sublato quicquam ad sententiam deesse. Quid, quod si additum quicquam voluisset Noster, *ultimos* credo *hominum* Britannos, non *ultimos orbis* appellasset, ut Virgil. Aen. IX, 727.

Extremique hominum *Morini, Rhenusque bicornis:*

a quo Plinius Hist. XIX, 2. *Ultimique hominum existimati Morini.* Sane *ultimos Orbis*, vel quod perinde est, *ultimos terrae* mihi plane semibarbarum videtur; neque hujusmodi loquendi genus, nisi fallor, apud ullum bonum auctorem invenieris. Unus modo & alter locus occurrit, qui prope huc accedere videatur, qualis ille veteris Tragici apud Ciceronem de Nat. Deorum I, 42. *Omitto*, inquit, *Eleusinam, sanctam illam & augustam,*

Ubi initiantur gentes orarum ultimae.

Ultimae gentes orarum, ut *ultimos Britannos orbis.* Verum ibi *ultimae* genitivus singularis esse poterit, ut structura sit, *gentes* (orae) *ultimae orarum:* vel, quod verius puto, corrigendus locus est ad hunc modum,

Ubi initiantur gentes orai ultimae.

Utcumque haec sint, veterum illorum Tragicorum obsoletior est oratio, quam ut inde Horatio contra aevi sui morem patrocinium petas. Alter, quem dixi, locus apud Lucanum extat libro VII, 541, & prima quidem fronte germanus huic Nostro videtur, *extremi Iberi orbis*, ut *ultimos Britannos orbis.*

vivant Galataeque, Syrique,
Cappadoces, Gallique, extremique orbis Iberi,
Armenii, Cilices.

propius autem contuenti plane alia hujus loci ratio, quam Nostri, apparet: quippe *extremi* hic genitivus est singularis, Iberi *orbis extremi*; ut Virgil. Georg. II, 123.

Aut quos Oceano proprior gerit India lucos,
Extremi *sinus* orbis.

Ovid. Fast. I, 717.

Horreat Aeneadas & primus & ultimus orbis.

Trist. I, 1.

nobis habitabitur orbis
Ultimus, *a terra terra remota mea.*

Epistola Hypermnestrae:

regnoque domoque
Pellimur: ejectos ultimus orbis *habet.*

Statius Silv. V, 1.

quantum ultimus orbis
Cesserit, & refluo circumflua gurgite Thule.

Recte itaque dixeris, *ultimi orbis Iberos*, *ultimos* autem minime. Huc etiam accedit quo minus ultimos *orbis* Britannos Horatium dixisse credam, quod non tam *ultimam orbis* Britanniam, quam plane *alium orbem* & a suo diversum appellare soleant poëtae: ut auctor Epigrammatis ad Claudium Caesarem.

Libera

Eheu, cicatricum & ſceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus? unde manum juventus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam nova
Incude defingas retuſum in
Maſſagetas Arabaſque ferrum.

XXXVI.

v. 39. Vulg. DIFFINGAS.

Libera non hoſtem, non paſſa Britannia regem,
Aeternum noſtro *quae procul* orbe *jacet.*
Claudian. de Conſul. M. Theod. v. 50.
Hiſpana tibi Germanaque Tethys
Paruit, & noſtro *diducta Britannia* mundo.
Virgilius Ecloga 1.
Et penitus toto *diviſos* orbe *Britannos.*
Ergo cum illud *ultimos orbis* minime recto talo conſiſtere videatur; neque nos juvent Codices MSti; ecquid eſt, quod ex conjectura commode ſubſtitui poterit? Equidem, quia jam tandem Fortunam precari Noſter incipit, plane inducor, ut precandi verbum hinc excidiſſe credam, & locum ſic reponendum eſſe;
Serves iturum Caeſarem in ultimos,
ORO, *Britannos.*
Quid facilius procliviuſve, quam ut *oro* ab ineptis Librariis in *orbis* mutaretur? *Serves*, *oro*: ut Noſter alibi Serm. II, 4.
ſed des *veniam bonus*, oro.
Ovid. Triſt. I, 4.
Invigiles *igitur noſtris pro caſibus*, oro.
atque alii paſſim. Porro eodem, quo hic, mendo laborat locus Silii Italici lib. III. ubi uxor Hannibalis pro viro ſuo precatur,
Sed tu, bellorum genitor, miſerere, nefaſque
Averte, & ſerva caput inviolabile Teucris.
Quis, quaeſo, eſt iſte *bellorum genitor?* Mars, opinor: ſed ex qua uxore, vel amica, bella genuit? Nugae merae. Tu vero lege meo periculo,
Sed tu, Bele, oro, *genitor*, *miſerere.*
Nimirum Hannibal originem ſtirpis duxit a *Belo*: unde idem Silius lib. VIII.
Hannibal a noſtro nomen memorabile Belo.
& lib. IV. ſic Hannibalem Boſtar alloquitur,
Maxime Belide, *patriis qui a moenibus arces*
Servitium dextra.
Virgilius Aen. I, 626.
genitor *tum* Belus *opimam*
Vaſtabat Cyprum & victor ditione tenebat.

36. UNDE MANUS JUVENTUS] *Manus* habet Editio prima Veneta 1478. unde credo in pleraſque editiones ea lectio profluxit. Sed Loſcherus 1498. recte edidit MANUM, ut omnes ubique fere ſcripti; etſi hic taceant Lambinus & Torrentius. Certe ita Noſtri Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Regiaeque ſocietatis cum aliis. Et rectius *manum*, quam ut invenuſtum homoeoteleuton fiat, *manus juventus.*

38. O UTINAM NOVA INCUDE DIFFINGAS RETUSUM] *Diffingas* habent Editiones fere omnes, tam veteres, quam recentiores; & ſcripti etiam plerique. Verum ea vox minime huic loco convenit. Cum enim *diffingere* contrarium ſit τῷ *fingere*, uti conſtat ex Carm. III, 29. nihil ab hac ſententia alienius concipi poteſt. *Nova* enim *incude* finguntur res & fabricantur; non diffinguntur & corrumpuntur. Quare melior videtur lectio, quae in duobus Cruquii libris extat DEFINGAS; quibus accedit optimus noſter Reginenſis, ubi DEFI GAS eſt, N per malam manum eraſa. Leidenſis quoque noſter, *deffingas*, *f* geminato. Sane id ſaepe obſervavi, in compoſitis quae a *def* vel *des* incipiunt, pleroſque codices manuſcriptos *diff* & *diff* exhibere: ut Epiſt. I, 7.
Deſignatorem decorat lictoribus atris.
codices noſtri Leid. Graev. Regin. cum aliis *Diffignatorem*; & ſic alibi non raro: quod & in hoc loco contigiſſe credo: ſcribimus igitur *defingas*. Sed jam de ſequente verbo RETUSUM difficilior quaeſtio eſt. *Retuſum*, aiunt Scholiaſtae, civili bello *hebetatum*: recte: & ſic Virgil. Georg. II, 301.

nen

XXXVI.

Et ture & fidibus juvat
Placare, & vituli sanguine debito
Custodes Numidae Deos:
Qui nunc Hesperia sospes ab ultima,

Caris

neu ferro *laede* retuso
Semina.
Lucan. VI, 161.
confringite tela
Pectoris incursu, jugulisque retundite ferrum.
Ovid. Amor. II, 9.
Quid juvat in nudis hamata retundere *tela*
Ossibus?
Silius Ital. XVI.
Jam campi valleque madent: hebetataque *tela.*
Auctor Octaviae v. 525.
condidit tandem suos
Jam fessus enses victor, hebetatos *feris*
Vulneribus: & continuit imperium metu.
Sed illud huic interpretationi videtur obstare, quod *retusi* gladii potius cotibus acuuntur, quam incudibus renovantur; ut Lucan. VII, 139.
Nec gladiis habuere fidem, nisi cotibus asper
Exarsit mucro: tunc omnis lancea saxo
Erigitur.
Caeterum pro *retusum*, quod in meis omnibus extat, codex Cruquii RECUSUM, atque id cupide arripuerunt Lambinus, Marcilius, aliique, & *diffingas recusum* poëtica phrasi dictum volunt, pro *diffingas recudendo.* Verum ut hoc, quod tamen hic durum est, concedatur; quis tamen in eodem versiculo ferre possit *incude recusum?* Ne in oratione quidem soluta duo haec vocabula juncta repereris, ubi minus tamen aurium judicio tribuitur, quam in versu. Mihi vero alia in mentem incidit conjectura; quam sane veram existimo,
o utinam nova
Incude defingas recoctum *in*
Massagetas Arabasque ferrum.
Et sane sic videtur olim legisse vetus Scholiastes. Narrat quippe Cruquius se in scriptis adnotationibus offendisse, *confusum & commassatum:* quod mendose hodie in Acrone legitur *confusum & quassatum.* Atqui *commassatum* plane explicat *recoctum*, non *retusum* neque *recusum.* Persius Sat. V, 10.
Tu neque anhelanti, coquitur *dum* massa *camino*,
Folle premis ventos.
Martialis XI, 53.
Altera non deerunt tenui versata favilla,
Et Velabrensi massa recocta *foco.*
de Caseo Velabrensi loquitur, de quo vide Epig. XIII, 29. Virgilius Aen. VII, 636.
Vomeris huc & falcis honos, huc omnis aratri
Cessit amor: recoquunt *patrios* fornacibus *ensis.*
Lucanus VII, 145.
Non aliter Phlegra rabidos tollente Gigantas,
Martius incaluit *Siculis* incudibus *ensis:*
Et rubuit flammis *iterum Neptunia cuspis:*
Spiculaque extenso Paean Pythone recoxit.
Lucius Florus III, 20. *E* ferro *ergastulorum* recocto *gladios ac tela fecerunt.*
Prudentius Περὶ Στεφ. V, 70.
Excisa fabrili manu, Cavis recocta *& follibus.*
Idem Psychomachia v. 600.
auri
Sordida frusta rudis, nec adhuc fornace recoctam
Materiem.
Silius Italicus IV, sub initio;
Pila novant, ac detersa rubigine saevus
Induitur ferro splendor: niveumque repostae
Instaurant galeae coni decus: hasta juvatur
Amento: renovantque nova fornace bipennes.
ubi quid quaeso est *renovant nova?* quam ineptum & ταυτολόγον praesertim cum paullo ante dixerat, *pila novant.* Codex vetustus Colonienſis habet *revocant:* quod nihilo melius. Lege sine dubio,
recoquunt*que nova* fornace *bipennes:*
ut Virgilius loco jam dicto, *recoquunt fornacibus*, & Prudentius, *fornace recoctam.* Optat igitur Horatius, ut ferrum, quod civili cruore pollutum & commaculatum erat, jam in massam redactum, repurgatum, & recoctum, nova incude formaretur iu tela contra Arabas & Massagetas.

10. CRES-

Caris multa ſodalibus,
Nulli plura tamen dividit oſcula,
Quam dulci Lamiae; memor
Actae non alio rege puertiae,
Mutataeque ſimul togae.
Creſſa ne careat pulchra dies nota:

Neu

10. CRESSA NE CAREAT PULCHRA DIES NOTA] Vexatiſſimus hic locus eſt, & eruditorum hominum diſputationibus nobilis. Eraſmus & pauci alii *Threſſa* corrigunt ex Plinio, qui lib. VII, 40. *morem* memorat *Thraciae gentis, quae calculos colore diſtinctos pro experimento cujuſque diei in urnam condit*, album diei felici, infelici nigrum aſſignans, *ac ſupremo die ſeparatos dinumerat, atque ita de quoque pronunciat.* Quae omnia Phylarchus apud Zenobium Proverb. VI, 13. *Scythis* tribuit: ex quo Plinius ſua hauſiſſe videtur, notante elegantiſſimo Harduino. Eadem etiam ex Phylarcho profert Suidas in Λευκὴ ἡμέρα. Veteres vero Scholiaſtae, Porphyrio & Acro, plane ſimilia narrant, non de Thracibus aut Scythis, ſed *Cretenſibus*; unde & *Creſſam notam* eodem modo explicant, quo priores illi *Threſſam.* Verum haec quidem interpretatio nequaquam ſatisfacit: cum enim vel Cretenſes vel Thraces, nam utroſlibet dixeris perinde eſt, dies ſingulos, prout bene vel male proceſſiſſent, vel *nigro* calculo vel *albo* notaverint; profecto ſive *Threſſa nota* ſive *Creſſa*, non magis *album* & felicem calculum hic indicaret, quam *nigrum* ac infauſtum: quippe & niger calculus Threſſa certe nota eſt, aeque ac albus. *Threſſa* itaque nota, niſi ſic plene dixeris *candida Thracum nota*, nullo modo diem bonum & pulchrum, qualem hic celebrat Horatius, notare poterit. Proinde aliud quid, & ſi fieri poteſt, melius indagandum eſt. Atque illud inprimis ſe offert, quod eruditiſſimus Harduinus propoſuit, cum ad locum Plinii jam citatum, tum in praeclaro opere de Nummis Populorum & Urbium voce ΚΥΔΩΝ: ubi *Creſſam notam* pro *vini Cretici nota* accipit, ut alibi Noſter Carm. II, 5. & Serm. I, 10. *nota Falerni*, & ſimiliter Cicero in Bruto c. 83. *Cretico* autem *vino diem pulchram* hic celebrari, ut Carm. III, 2. *diem bonum* antiqua teſta, & III, 28. *diem feſtum* recondito Caecubo. Porro vinum Creticum *in maximo pretio habitum fuiſſe Clementem Paedag. II. alioſque permultos docuiſſe.* Huc recidunt, quaecumque pro firmanda ſua ſententia diverſis in locis protulit vir ingenioſus. Utinam vero nominaſſet *permultos* illos, qui Creticum vinum tam magnopere praedicent. Clemens certe Alexandrinus uno verbulo hoc laudat, ὁ εὐώδης καὶ εὔπνους Λέσβιος, καὶ Κρής τις γλυκύς, *Creticum quoddam vinum dulce* appellans: & ſic Aelianus Var. Hiſt. XII, 31. Γλυκύς τις, καὶ Κρὴς ἄλλος. Sed quale, amabo, illud *vinum dulce?* non aliud quam *Paſſum*, quod quidem Cretae optimum fiebat. Plinius XIV, 9. *Paſſum a* Cretico *Cilicium probatur, & Africum, & in Italia, finitimiſque provinciis.* Juvenalis XIV, 270. de mercatore,

Qui gaudes pingue *antiquae de littore* Cretae
Paſſum, *& municipes Jovis advexiſſe lagenas.*

Martialis Epigr. XIII, 106.

Paſſum.
Cnoſſia Minoae genuit vindemia cretae
Hoc tibi, quod mulſum pauperis *eſſe ſolet.*

Caeterum *Paſſum* quid ſit & quemadmodum fiat, ex Columella diſces XII, 39. & Palladio in Octob. c. 19. & cur *pingue* & *pauperis mulſum* Juvenali Martialique dicatur, probe intelliges; quippe *ex uvis paſſis in praelo compreſſis effluit, & conditum vaſculo, mellis more, ſervatur.* Jam autem praeter hos modo laudatos, qui paſſum Creticum memorant, nego ullos veterum Romanorum vini Cretici mentionem facere. Quid ergo? faceta ſane & ridicula res eſſet, ſi tot *cari* ſodales, tam *pulchra* ob Numidae reditum die, nihil niſi *paſſum* ſorberent, vel lingerent potius. Habeat id ſibi domi Harduinus, tam bellae comiſſationis novus Magiſter. Quid, quod ſi *notam* vini voluiſſet hic Noſter, omnino Chium potius quam Creticum elegiſſet,

Chii *ne careat pulchra dies nota.*

ut Epod. IX. petit *Aut Chia vina aut Lesbia:* & Carm. III, 19. *Quo Chium pretio cadum mercetur*, interrogat. Satis vero de vini copia proviſum eſt in verſu ſequente, *Neu promtae modus amphorae*, ubi illud NEU plane indicat nihil antea de vino dictum eſſe. Mihi quidem omnia perpendenti nulla verior videtur explicatio, quam ut *Creſſa nota* pro *cretae* vel *cretea nota* capiatur. Quippe priſcos Latinos *cretae*, ab inſula Creta unde eam glebam

Neu promtae modus amphorae,
Neu morem in Salium sit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
Bassum Threïcia vincat amystide:
Neu desint epulis rosae,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putris
Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Lascivis ederis ambitiosior.

XXXVII.

advectam crediderunt, nomen indidisse vero simillimum est. Ita sane Isidorus, etsi auctor non optimus, Orig. XVI, 1. *creta*, inquit, *ab insula Creta, ubi melior est.* Quamquam enim Graecis, cui parva insula Cimolos bene cognita erat, γῆ Κιμωλιὰ *terra Cimolia* vocitata est; Latini tamen a majore & nobiliore insula, quae Cimolo vicina erat, *cretam* vocare poterant: vel quod a nautis forte Cretensibus adveheretur. Jam igitur si *creta* ideo dicta est, quia *terra Cressa* existimaretur, quidni Horatius, ut verbum humile evitaret, *Cressam notam* pro *cretae nota* & splendide & eleganter dixerit? Idem tamen in Sermonibus, ubi propriis & inornatis verbis utitur, *cretam* eodem sensu non recusavit, II, 2.

Quorsum abeant? sanin' creta, *an carbone* notati?

quod manifeste imitatus est Persius, Sat. V.

Quaeque sequenda forent, quaeque evitanda vicissim,
Illa prius creta, *mox haec carbone* notasti.

Porro id solenne est Scriptoribus Latinis, ut dies felices *creta* vel *albo lapide*, *lapillo*, *calculo*, *gemma* signandos & notandos dicant; infaustos vero *nigro*. Martialis XII, 34.

Triginta mihi quattuorque messes
Tecum, si memini, fuere, Juli,
Quarum dulcia mixta sunt amaris:
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus bicolorque digeratur,
Vincet candida *turba* nigriorem.

Catullus LXIX, de die fausto;

Quem lapide *illa diem* candidiore notet,

& CVIII.

o lucem candidiore nota!

Idem Martialis ob Terentii reditum ex Sicilia, & *lactea gemma* diem notat, & vini veteris *amphoram* promit, plane ut Noster nec *Cressam notam*, nec *amphoram* deesse vult; Epig. VIII, 45.

Priscus ab Aetnaeis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento splendescat turbida lino
Amphora, *centeno consule facta minor.*

Idem ob insperatum reditum Caii Julii Proculi *albam gemmam* & vetustum *cadum* postulat, XI, 37.

Caius hanc lucem gemma *mihi Julius* alba
Signat, io, votis redditus, ecce, meis.
Hypne quid expectas piger? immortale Falernum
Funde: senem poscunt talia vota cadum.

Persius quoque & candidum *lapillum* & *merum* poscit, ob Macrini sui natalem, Sat. II.

Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo:
Funde merum *Genio.*

Dubiumne vero posthaec cuiquam esse poterit, quin Horatius per *Cressam notam* idem voluerit, quod

XXXVII.

Ad Sodales.

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, sodales.
Antehac nefas depromere Caecubum
Cellis avitis: dum Capitolio
Regina dementis ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet inpotens
Sperare, fortunaque dulci
Ebria. sed minuit furorem

v. 10. Forte, Opprobriorum quidl.

Vix

quod Martialis Persiusque per *lacteam albamve gemmam*, & *meliorem lapillum?* Iterum Martialis, Epig. IX, 52.

Felix utraque lux, dieſque nobis
Signandi melioribus lapillis.

& X, 38.

O nox omnis & hora, quae notata eſt
Caris litoris Indici lapillis.

Plinius junior, Epist. VI, 11. *O diem laetum, notandum mihi candidiſſimo calculo!* Sidonius Carm. IV.

Proſper connubio dies coruſcat,
Albus *quem picei* lapillus *Indi*
Signet.

Statius Silv. IV, 6.

Nox, & Erythraeis Thetidis ſignanda lapillis,
Et memoranda diu, geniumque habitura perennem.

Idem Silv. IV, 8.

Litera, quae feſtos cumulare altaribus ignes,
Et redimire chelyn, poſteſque ornare juberet:
Albaneque cadum ſordentem promere fumo,
Et cantu ſignare diem: ſed tardus inerſque
Nunc demum mea vota cano.

ubi male profecto *cantu*; cum jam ante *chelyn* nominaverat, & mox repetit *cano*. Quid autem est *ſignare diem cantu?* tu vero lege,

Albanoque cadum *ſordentem promere fumo,*
Et creta *ſignare diem:*

cadum hic cum *creta* consociat, ut Noster *amphoram* cum Cretia nota, Martialis *amphoram* cum *lactea gemma*, *cadum* cum *gemma alba*, & Persius *merum* cum *lapillo candido*, ad diem festum faustumque celebrandum.

9. Contaminato cum grege turpium Morbo virorum] *Vulgatam hanc lectionem* (inquit Josephus Scaliger Auson. Lect. I, 17.) *quis ſanus volet tueri? quomodo inde bonum ſenſum efficiet?* Ipse igitur ex conjectura sic locum restituit,

Contaminato congrege *turpium*
Morbo virorum:

& explicat, *Morbo virorum*, morbosis viris; ut *ſcelus viri*, scelestus. Atque hujus, ut videtur, auctoritatem secutus Cruquius, trium tamen, ut narrat, manuscriptorum codicum fide, etiam in ipso textu edidit congrege; & ob eam rem laudatus est a Barthio Adversariorum lib. 59. cap. 9. Ac de Cruquio quidem Barthioque non adeo sollicite sumus: Scaligerum tam graviter dormitasse non possumus non indignari. Quae enim illa sartago loquendi non modo Venusino nostro, sed & ipso Ennio & verrucosis ejus aevi Tragicis indigna?

Vix una ſoſpes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caeſar, ab Italia volantem

Remis

digna? *Contaminato morbo turpium virorum congrege*; ſive, quod pejorem adhuc ſtribliginem prae ſe fert, *Contaminatis morboſis turpibus viris congregibus*: apage tam foedam ſcabiem a nitidiſſimo ſcriptore! *Morbo virorum* pro morboſis viris nemo unquam dixiſſet. *Congrex* Horatiano ſaeculo vox nondum nata erat. Poſteriores quidem uſurparunt, Apuleius, Auſonius, Prudentius, Auctor Pervigilii Veneris, Cyrillus in Gloſſario; ſed eo ſenſu, qui a Flacci ſententia plurimum diſtat. Quid multa? *Contaminato cum* GREGE minime ſollicitandum eſt: nam vocabulum *grex* turpi illi ſpadonum & cinaedorum contubernio quaſi proprium erat. Aurelius Victor in Tito: *Berenicen nuptias ſuas ſperantem regredi domum*, & enervatorum greges *abire praecepit*. Curtius III, 8. Spadonumque grex *haud ſane illis gentibus vilis*. Suetonius Tito, c. 7. *Nec minus libido* propter exoletorum & ſpadonum greges *ſuſpecta in eo erat*. Seneca Epiſt. 95. *Tranſeo* agmina exoletorum, *per nationes coloreſque diſpoſita*. Tacitus Annal. 15. 37. *Uni ex illo* contaminatorum grege *in modum ſollemnium conjugiorum denupſiſſet*. Quibus adde Valerium Max. 7, 7. ubi de Lenone & Lupanari loquitur: *Qui fortunas ſuas in* ſtabulum contaminatum *projecerat*. Quae loca & Marſilii errorem ſatis redarguunt, qui ſic conſtituit interpunctionem, ut *contaminato* non cum *grege*, ſed cum *imperio* cohaereat;

Funus & imperio parabat
Contaminato, cum grege &c.

Vera itaque lectio eſt, *contaminato cum grege*: & quae ſequuntur in vulgatis codicibus ſic ſatis commode explicari poſſunt; *cum grege virorum turpium morbo. Morbo turpes dixit* (ſunt verba veteris Scholiaſtae) *quia fere ii effoeminati ſunt*. Recte: ſic enim Claudianus de Cinaedo, Epigr. 26.

Quod pateris turpem *jam cano podice morbum*,
Faemineis *ſignis Luna Venuſque fuit.*

& notum illud Herodoti I, 105. quod Venus irata Scythis inflixerit θήλειαν NOYΣON *muliebrem* MORBUM. Catullus Epig. 58.

Pulchre convenit improbis Cinaedis
Mamurrae pathicoque *Caeſarique*:
Morboſi *pariter, gemelli utrique.*

Philoxenus in Gloſſario: *Morboſus*, παθικός. Sine dubio itaque ſententiam Horatii jam tenemus: *cum contaminato grege morboſorum ſpadonum*. Nequeo tamen a me plene impetrare, ut verba ipſa ſic a poëta profecta eſſe credam. *Virorum* nomine, niſi fallor, non dignaretur Eunuchos; qui ſemiviri potius vel faeminae vel monſtra dicendi erant, hoc ſaltem in loco, cum eos execraretur, & contemptui haberet. *Ego tamen* VIR *ſum*, aiebat Veſpaſianus, cum Mucianum notae impudicitiae hominem taxaret. Porro & in illa locutione, Virorum *turpium morbo*, non agnoſco elegantiam Flacci; neque alius, credo, agnoverit, qui aures ab optimorum ſcriptorum lectione adhuc calentes habeat. Quare tentandum, an jacenti & fere deplorato loco conjectura opem ferre poſſimus. Mihi quidem varia excogitanti nihil viſum eſt aut ſententiae aut receptae lectioni propius accedere, quam ſi pro MORBO VIRORUM legerimus OPPROBRIORUM.

Contaminato cum grege turpium
Opprobriorum.

opprobria autem intelligo ſpadones ipſos, *omnibus probris contaminatos*, qui humani generis opprobria ſunt. Notus ille Helleniſmus eſt, jam inde ab Homero, qui homines probroſos ἐλέγχεα, hoc eſt, OPPROBRIA vocat; ut Paſtores,

Ποιμένες ἄγραυλοι, κακ' ἐλέγχια, γαστέρες οἶον.

& Argivos,

Αἰδώς, Ἀργεῖοι, κακ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί.

& Priami filios,

Τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης· τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται.

Sic & illud Sancti Apoſtoli ex Epimenide petitum,

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακ' ἐλέγχεα, γαστέρες ἀργαί.

Sic proverbiale illud, Ἡρώων παῖδες λῷβαι, vel ἄται; *Heroum liberi Opprobria ſunt*, vel *Damna*. Catullus Epig. 29.

At vobis mala multa Di deaeque
Dent, Opprobria, Romuli Remique.

Charinus, adoleſcens luxu perditus, apud Plautum Mercat. Prol. v. 59.

Objurgare pater haec me noctes & dies: —
Convitium *tot* me *annos jam ſe paſcere.*

Sic & illud accipio apud Noſtrum Carm. III, 6.

ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter,
Dedecorum *pretioſus emtor.*

De-

Remis adurgens, (accipiter velut
Mollis columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae) daret ut catenis
Fatale monstrum: quae generosius
Perire quaerens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentis
Classe cita reparavit oras.

Ausa

v. 24. Forte, PENETRAVIT.

Dedecorum, mulierum impudicarum, λωβῶν, ἐλεγχέων. Huc accedit, quod alias OPPROBRIUM de Mollibus & Cinaedis aptissime usurpatur, Claudianus in Eutropium Eunuchum I, 57.

Profuerat mansisse virum. Felicior extat
Opprobrio. *Serviret adhuc si fortior esset.*

Propertius de hac ipsa Cleopatra III, 9.

Quid modo quae nostris opprobria *vexerat armis,*
Et famulos inter faemina trita suos.

Favet etiam, quod *turpium* commodissimum epitheton est *opprobriorum*, ut Noster Serm. I, 7.

pudicum,
Qui primus virtutis honos, servavit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio *quoque* turpi.

14. MENTEMQUE LYMPHATAM MAREOTICO REDEGIT IN VEROS TIMORES] Sic constanter Codices Mss. *in veros*: nec locum sollicitamus; etsi ad aliorum scriptorum exemplum potius *ad veros* dixerimus. Ita Seneca constanter; ut Epist. 13. *Nemo enim resistit sibi, cum cœperit impelli: nec* timorem suum redigit ad verum. Epist. 45. *Ecce tota mihi vita mentitur: hanc coargue: hanc* ad verum, *si acutus es*, redige. Epist. 95. *Habitus porro animi non erit in optimo, nisi res* ad verum redegerit. Seneca alter Controv. 9. *Nam dum insanos imitatur (Gallus Vibius) dum lenocinium ingenii furorem putat; quod simulabat*, ad verum redegit. Ita Livius saepe, *redigere ad certum, ad irritum & vanum, ad nihilum*; de quibus consule accuratissimum Fred. Gronovium ad Liv. XLI, 23. Illud autem obiter, etsi praeter morem nostrum, qui non Commentarium, sed Emendationes scribimus, adnotare non piget, male hic rem gessisse Interpretes quos viderim omnes; dum *Lymphatam* intelligunt ebriam, insanam, furiatam. Imo vero, tu *vano pavore, sive metu Lymphatico, territam & consternatam* accipe. Quod ex Historia verum esse comperies. Quippe ipso statim Actiaci praelii initio, quasi Panico terrore concussa Cleopatra fugam capessebat: quem *vanum* timorem ab Augusto ad *verum* esse redactum ait Noster, cum ille parta victoria mox tota classe fugientem eam sequeretur. Certe nisi hoc sensu *Lymphatam* explices, frigebit tota sententia, vel potius ad nihilum redigetur. Seneca Epist. 13. *Nulli tam pernicioſi, tam irrevocabiles, quam* Lymphati METUS *sunt: caeteri enim sine ratione, hi sine mente sunt.* Idem Epist. 85. *Describe captivitatem, verbera, catenas —— inter* Lymphaticos metus *numerat sapiens.* Lucanus VII, 186.

Quid mirum populos, quos lux extrema manebat,
Lymphato *trepidasse* metu?

Ita passim alii. Urbane autem & amare Noster, non Pane vel Apolline vel quovis alio numine Lymphatam Cleopatrae mentem, sed vino Mareotico tradit.

24. NEC LATENTES CLASSE CITA REPARAVIT ORAS.] Quid, obsecro, est *reparare oras classe?* Nonnulli per Hypallagen interpretantur, *oras classe* pro *oris classem*; ut sententia sit, non collegit denuo exercitum, non instauravit bellum navale. Sed vestram fidem, Grammatici, quis hujusmodi Hypallagas in poëtarum scriptis deprehendit; aut ubi natae sunt nisi in cerebellis Magistrorum: qui, si Hypallagen, Hyperbaton, Synchysin nominaverint, egregie loca quaeque contaminatissima se putant expedire? Neque illud interea vident, se huic loco ineptissimum sensum affingere; cum illud *generose* a Cleopatra factum volunt, quod *classem non reparaverit?* Atqui illud timidi prorsus animi fuisset, non reparasse; siquidem reparare potuisset. Alii autem, stolida illa Hypallage repudiata, *reparavit oras* pro *repetiit, requisivit*, accipiunt: neque tamen ex omni Latinitate vel unicum ejus significationis exemplum proferre possunt. Ego vero, vel reclamantibus quotquot hodie extant codicibus, sic ab Horatio scriptum esse contendo,

Ausa & jacentem visere regiam
Voltu sereno, fortis & asperas
Tractare serpentis, ut atrum
Corpore conbiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:
Saevis Liburnis scilicet invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

nec latentes
Classe cita PENETRAVIT ORAS.
hoc est, non aufugit in longinqua terrarum loca quo Augustus aut non potuisset, aut noluisset eam persequi. Et sententia haec clarissima est, & facilis librariorum lapsus. Virgilius Aen. I.
Antenor potuit mediis elapsus Achivis
Illyricos penetrare *sinus*, *atque* intima *tutus*
Regna Liburnorum. —
Ubi omnia belle huic loco respondent: similis utrinque ab hostibus fuga; hic *intimos sinus*, illa *oras latentes penetrare* potuit. Idem Aen. IX.
Nec satis: extremas *Corythi* penetravit *ad urbes.*
Silius Italicus, III.
Maxime Belide, *Libycas* penetravimus oras.
& iterum IV.
Sed Spartam penetrare *deus fratresque negabant.*
Lucanus VIII, v. 216.
remotas
Medorum penetrare *domos*, *Scythicosque recessus.*
Suetonius in Julio c. 52. *Et eadem* nave *thalamego paene Aethiopia tenus Aegyptum* penetravit. Ammianus 29, 5. *Caprarienses montes longe* remotos penetravit, *& diruptis rupibus inaccessos.*

25. AUSA ET JACENTEM VISERE REGIAM VULTU SERENO] Quid sibi vult *jacentem regiam?* aut *humilem*, credo, & *ignobilem*, ut in Ciceronis Oratore c. 67. *Depressam*, *caecam*, jacentem domum, *pluris quam te & fortunas tuas aestimasti*; qui sensus huic loco minime convenit: aut *dirutam & destructam*; ut illud Senecae Controv. 34. *Duc illum ad* jacentem Olynthum: *duc illo, ubi liberos, ubi domum perdidit.* Atqui & hoc ipsa Historia aspernatur: tum enim stabat Regia integra & intacta. Conjeceram, invitis, ut tum credebam, codicibus, *Ausa* & TACENTEM *visere regiam:* hoc est, *desolatam*, *vacuam:* quippe Aulicorum turba, & parasitorum agmina diffugerant, lapsis Cleopatrae & Antonii rebus. Ita Noster Carm. IV, 14. de re eadem;
nam tibi quo die
Portus Alexandrea supplex,
Et vacuam *patefecit aulam.*
Claudianus Rapt. Proserp. III, 148.
Flebilis, *&* tacitae *species apparuit* aulae.
& mox v. 154.
Dum vacuas *sedes & desolata pererrat Atria.*
Lucanus II, 22.
sic funere primo
Attonitae tacuere *domus.*
Statius Theb. V, 310.
Conticuere domus.
Tacitus Hist. III, 85. *Vitellius in Palatium regreditur vastum desertumque — Terret solitudo & tacentes loci.* Postea didici manuscriptum codicem Bersmanni, cujus editionem nondum videram, clare exhibere TACENTEM, non *jacentem.*

XXXVIII.

Ad Puerum.

Persicos odi, puer, apparatus:
Displicent nexae philyra coronae:
Mitte sectari, rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus cura: neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arta
Vite bibentem.

v. 6. Vulg. Curo.

5. Simplici myrto nihil adlabores Sedulus curo] Itane vero? an Horatius tantopere *curat*, ne Servulus praeter mandatum myrto aliquid addat? mirum ni Saturnalia tunc agebantur, & servi dominis imperabant. Tu vero lege, meo periculo, & distingue,

Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus, cura.

cura, inquit, sive *cave*, ne nimia diligentia vel rosam vel philyram vel quidquam appares, praeter unicam myrtum. Utrique pro imperio dixisset Noster, *sedulus* mando. Sed sine dubio legendum, cura: Terent. And. V, 2. Simo ad Davum.

tu tamen
Cura *adservandum vinctum.*

Noster Serm. II, 6.

Imprimat his, cura, *Maecenas signa tabellis.*

Favet Manuscriptus Bodleianus, qui habet *curae*. Atque adeo mirabuntur plerique tam conspicuum mendum tam longo tempore indeprensum latere potuisse. Sed aliud longe est erratum corrigere, aliud agnoscere semel correctum.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER II.

I.

AD ASINIUM POLLIONEM.

MOTUM ex Metello consule civicum,
Bellique causas, & vitia, & modos,
Ludumque Fortunae, gravisque
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis tincta cruoribus,
Periculosae plenum opus aleae,
Tractas, & incedis per ignis
Subpositos cineri doloso.

Paullum

v. 5. Vulg. UNCTA.

5. ET ARMA NONDUM EXPIATIS UNCTA CRUORIBUS] Sic exhibent miro consensu codices Manuscripti, *uncta cruoribus*; & defendi quidem poterit ex alio Horatii loco, Epod. 5.

Et uncta *turpis ova ranae* sanguine.

nisi forte eodem vitio & iste versiculus laboret. Sed simili metaphora *oblita* dixerunt alii, Ovid. Metam. IV, 96.

venit ecce recenti
Caede leaena boum spumantes oblita *rictus.*

& in Epist. Canaces;

Oblitus *a dominae caede libellus erit.*

Cicero pro Roscio c. 52. *Crudelitate sanguinis perlitus.* Ita & *delibuta.* Seneca Controv. 2. *Conversata es diutius inter humano sanguine* delibutos. Noster Epod. 17.

Quantum neque atro delibutus *Hercules*
Nessi cruore.

Quippe *delibutus unctus dicitur*, ut Donatus ait ad Terentium, & vetus Scholiastes ad Nostrum. Quamquam observandum est alios scriptores in eadem Nessi historia, ubi Horatius *delibutus* habet, non *unctus* verum *tinctus* usurpasse. Cicero de Nat. Deorum III, 28. *Nec enim Herculi Deianira nocere voluit, cum ei tunicam sanguine Centauri* TINCTAM *dedit.* Ovid. Metam. IX, 131.

Excipit hunc Nessus: neque enim moriemur inulti
Secum ait: & calido velamina TINCTA *cruore*
Dat munus nuptae.

& paullo infra, quod eodem redit. v. 153.

IMBUTAM *Nessaeo sanguine vestem.*

Seneca Herc. Oetaeo, v. 470. de Nesso;

Cruore tincta *est palla semiferi, pater.*

Lego itaque & hic,

Nondum expiatis TINCTA *cruoribus.*

minima quidem Scripturae differentia, cum in Codd. Mss. *unctus* a *tinctus* nisi contentis oculis vix possis dignoscere: sed non minima sententiae. *Uncta* enim cruore arma vix dici potuerunt, nisi statim a praelio & caede, priusquam tergerentur: *tincta* vero etiam diu postea manserunt; quia macula, quae semel penitus insederat ferro, ablui non

Paullum ſeverae Muſa tragoediae
Deſit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Inſigne maeſtis praeſidium reis,
Et conſulenti Pollio curiae:
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perſtringis auris: jam litui ſtrepunt:
Jam fulgor armorum fugacis
Terret equos, equitumque voltus.
Videre magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere ſordidos,
Et cuncta terrarum ſubacta,
Praeter atrocem animum Catonis.

v. 21. Vulg. AUDIRE.

Juno

non poterat. Quare aptius eſt huic loco & occaſioni TINCTA; & ſic alii paſſim ſcriptores; nemo uſquam, quod ſciam, *uncta*. Virgil. Georg. III.

Ac vix ſuppoſiti tinguuntur ſanguine *cultri.*

Noſter Carm. III, 23.

Victima Pontificum ſecurim Cervice tinguet. Ovid. Triſt. II, 387.

Tingeret *ut ferrum natorum* ſanguine *mater.*

Ibid. IV, 2.

Victima purpureo ſanguine tingat *humum.*

Ibid. IV, 6.

Quam cui tela ſuo ſanguine tincta *rubent.*

Idem in Ibide.

Tincta *Lycambeo* ſanguine *tela dabit.*

& iterum,

Sive meo tingent ſanguine *roſtra lupi.*

& iterum,

Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit *humum.*

Quin, ut hic apud Noſtrum *tincta cruoribus*, ita & utramque vocem apud alios ſic poſitam reperias: ut praeter Ovidii & Senecae loca jam citata, ille Pont. III, 2.

Decolor affuſo tincta cruore *rubet:*

Hic Thyeſte, 257.

Cruore *ſaepe regio* tinctas *alit.*

Phaedrus Fab. II, 4.

Tinctum cruore *panem miſit malefico.*]

Boëtius Conſol. II, 5.

Cruor *horrida* tinxerat *arma.*

12. GRANDE MUNUS CECROPIO REPETES COTHURNO] Heinſius pater, *Forte*, ait, *ſcribendum eſt*,

Cecropii repetes cothurni.

Heinſius autem filius, in ora ſui codicis, cujus exemplar penes me eſt, *Forte*, ait, *legendum*,

Cecropios repetes cothurnos.

Sed vix tanti haec videntur, ut a recepta omnium librorum lectione hic recedamus. Caeterum iſta, *Mox ubi publicas Res ordinaris*, perperam accipiunt nuperi Interpretes. Rectius veteres Scholiaſtae, qui *ordinaris* explicant, *ſcripſeris*. *Ordinare* quidem hoc ſenſu inuſitatum eſt ſatis: ſed Noſter magnus Novator a Graecis hoc accepit, quibus Συντάττειν, *ordinare*, eſt *librum ſcribere*, & Σύνταγμα, *liber*, *volumen*. Ipſa plane hic ſententia ſenſum hunc efflagitat.

21. AUDIRE MAGNOS JAM VIDEOR DUCES] Quid ſodes narrant boni illi Duces, quos audire ſibi videtur Noſter?

Audire magnos jam videor duces,

Juno & Deorum quiſquis amicior
Afris, inulta ceſſerat inpotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurthae.
Quis non Latino ſanguine pinguior
Campus ſepulcris inpia proelia
Teſtatur, auditumque Medis
Heſperiae ſonitum ruinae?
Qui gurges, aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore noſtro?

Sed

Non indecoro pulvere ſordidos;
Et cuncta terrarum ſubacta
Praeter atrocem animum Catonis.

Nihil ſcilicet narrant: neque enim loquentes eos hic introducit. Quo autem iſta pertinent, *Non indecoro pulvere ſordidos?* Pulvis enim & ſordes non ad *auditum*, ſed ad *viſum* pertingunt. In alio quidem loco Calliopen *audire ſibi viſus* eſt, Carm. III, 4.

Audire, & videor pios Errare per lucos:

& merito ſane; quippe tum ea *longum melos* inceptabat: hic vero loci quos audire ſe putat Duces ne hiſcunt quidem. Mirum profecto tot interpretes haec concoquere potuiſſe. Sed ſalvam fortaſſe rem praeſtabunt veteres Scholiaſtae: *Ambiguum*, ajunt, *utrum enim ipſos duces concionantes audire ſe dicat, an Pollionem de ducibus narrantem, incertum eſt.* Quid, obſecro vos, in medio praelii *pulvere* & nube *concionantes?* aut qua licentia illud *concionantes* in manca oratione ſupplendum omittebatur? Tum & poſterius commentum, ut per *Duces* ipſum *Pollionem* intelligamus, quo tandem exemplo defendetur? Nimirum locus corruptus eſt, & explicari quidem negat, ſanari facile patitur. Lego enim,

Videre *magnos jam videor duces*
Non indecoro pulvere ſordidos.

Quid hac lectione clarius? mutarunt tamen boni librarii, quia praeceſſerat paullo ante, *murmure cornuum Perſtringis aures, jam litui ſtrepunt.* Quaſi vero non ejuſdem eſſet hominis, & *audire* lituos canentes, & *videre* duces praelia obeuntes? *Videor videre*, trita ſed eleganti locutione. Plautus Moſtellaria I, 3.

Non videor videre *lenam callidiorem ullam alteram.*

Terent. Adelph. III, 3. Videre videor *jam diem illum, cum hinc egens Profugiet aliquo militatum.* Cicero in Catil. IV, 6. Videor *mihi* videre *hanc urbem ſubito uno incendio concidentem.* Cicero filius in Epiſt. Fam. XVI, 21. Videor *enim* videre *ementem te ruſticas res, cum villico loquentem.* Prudentius Periſteph. II, 558.

Videor videre *inluſtribus*
Gemmis coruſcantem virum.

Sic & ceteri poëtae, in re ſimili, non *audire bella & duces*, (quî enim poſſunt) ſed *videre* & *cernere* ſe fingunt. Virgil. Aen. VI.

Dardanidae venient (mitte hanc de pectore curam)
Sed non & veniſſe volent: bella horrida bella,
Et Tiberim multo ſpumantem ſanguine CERNO.

Claudianus Conſ. Honorii III, 200.

Jam video *Babylona rapi, Parthumque coactum*
Non ficta trepidare fuga; jam Bactra teneri
Legibus, & famulis Gangem palleſcere ripis.

Petronius:

Cerno *equidem gemino jam ſtratos Marte Philippos,*
Theſſalicoſque rogos, & funera gentis Iberae,

Jam fragor *armorum tropidantes* perſonat aures: ubi vides eandem, quae apud Noſtrum, oeconomiam. Ille *Fragorem* armorum *audit*; Philippos, & Theſſalica Hiſpanicaque funera *cernit*: ita Noſter cornuum quidem & lituorum ſonitum

au-

Sed ne relictis, Musa procax, jocis,
Ceae retractes munera naeniae:
Mecum Dionaeo sub antro
Quaere modos leviore plectro.

II.

Ad Crispum Sallustium.

Nullus argento color est avaris
Abdito terris; inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Vivet

v. 2. Abditae.

audit, regiones vero subactas, & victores duces *videt*.

38. Ceae retractes munera naeniae] Nicolaus Heinsius ex conjectura legit funera. Chabotius ex *vetustis quibusdam exemplaribus* praefert, vulnera. Nescio equidem quaenam illa sint vetusta exemplaria: mea enim omnia, ut & Lambini, Cruquii, Torrentii, Pulmanni &c. summo consensu retinent, munera. Quod placet. Noli, inquit, suscipere munus viribus tuis impar, quod graviori Simonidis musae magis convenit. Virgil. Aen. V. 846.

Ipse ego paullisper pro te tua munera *inibo.*

Caeterum mox Cod. Petrensis, ipso metro repugnante.

Quaere modos leviore lyra:

plectro tamen inter lineas addito pro varia lectione. *Leviore lyra*, *leviore chorda*, *leviore plectro*, eodem omnia recidunt. Ovid. Metam. X, 150.

cecini plectro graviore *gigantas*;

& mox,

Nunc opus est leviore lyra.

Statius Theb. X, 440.

Vos quoque sacrati, quamvis mea carmina surgant
Inferiore lyra.

Seneca Agam. 329.

Sed quale soles leviore lyra
Flectere carmen simplex, lusus
Cum docta tuos Musa recenset.
Licet & chorda graviore *sones*,
Quale canebas, cum Titanas
Fulmine misso fregere Dei.

Quae omnia ex hoc Horatii loco mutuati sunt isti.

2. Abditae terris inimice lamnae] Magnam se rem praestitisse credidit Lambinus, quod invitis omnibus libris, qui abdito *argento* hic exhibent, abditae *lamnae* reposuerit, hunc in modum:

Nullus argento color est, avaris
Abditae terris inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Quippe, inquit, *si ita locutus esset Horatius, Nullus est color argento abdito terris (& proinde minime splendenti) nisi splendeat usu temperato, nonne esset ineptissime locutus? Est enim simile ac siquis ita dicat, Nulla est mulieris deformis gratia & venustas, nisi formosa sit.* Recte quidem disputat Lambinus; modo ita, ut ille somniat, Horatius esset locutus. Sed fefellit plane Lambinum ipsa verborum constructio. Ponamus enim Lectionem in omnibus MStis codicibus receptam, distinctionem tantummodo novam:

Nullus argento color est avaris
Abdito terris; inimice lamnae
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.

Jam haec verba non negant colorem esse *argento* abdito, nisi *argentum* illud splendeat; sed Sallustium narrant inimicum esse *lamnae*, nisi *lamna*

Vivet extento Proculeius aevo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.
Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops;
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri solio Phraaten,
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus; populumque falsis
Dedocet uti

Voci-

illa splendeat. Ubi nunc, obsecro, Lambini acumen? Et tamen omnes fere post ipsum Editiones scabies illa occupavit. Clara jam satis, ut opinor, sententia est. *Nullus color*, nulla gratia, nihil pulchri est *argento abdito terris*, sive in terras defosso, ut avaris mos est thesauros suos sepelire. Noster Serm. I, 1.

Quid juvat *immensum te argenti pondus & auri*
Furtim defossa *timidum deponere* terra?
Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem:
At ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus?

Hoc verum esse tu, inquit, agnoscis, Crispe Sallusti, qui nihil facis *lamnam*, nisi in quantum humanis *usibus* inserviat. *Lamna* est ipsum argentum, vel aurum. Ovidius Fast. I, 208.

Jura dabat populis posito modo Consul aratro,
Et levis argenti lamina *crimen erat.*

Seneca de Benef. VII, 10. *Nunc volo tuas opes recognoscere*, laminas utriusque materiae, *ad quas cupiditas nostra caligat.*

7. ILLUM AGET PENNA METUENTE SOLVI] Veterrimi quique Torrentii codices, ut & ex nostris Leidensis, Graevianus, Reginensis, cum Porphyrione Scholiasta legunt, AGIT. Retinemus tamen AGET cum recentioribus. Cum enim haec, si recte rationes ponimus, circa annum Horatii XL, Augusto VIII. & Tauro II. Coss., scripta sint, Proculeius tum & diu post in vivis erat, ut ex Historia notum. Ergo *aget fama superstes* post mortem; quam is, narrante Plinio Hist. XXXVI, 59. *in maximo stomachi dolore gypso poto sibi ultro conscivit*; postquam Horatius, ut opinor, ad plures abierat. Porro in versu praecedente, vir doctus, qui Horatium nuper edidit, distinguendum censet post *notus*,

Vivet extento Proculeius aevo
Notus, in fratres animi paterni:

quod & miratur neminem ante se vidisse. Ego vero & miror & doleo tam pravam distinctionem in mentem ei venisse. *Vivet notus:* quanto minus leviusque hoc est, quam *vivet* absolute. Velleius Paterc. II, 66. Vivit vivetque *Cicero per omnium saeculorum memoriam.* Ovidius in fine Metamorph.

Ore legar populi: perque omnia saecula fama
(Si quid habent veri vatum praesagia) vivam.

Idem Amor. I, 15.

Vivet *Maeonides, Tenedos dum, Ithaca & Ide:*
Dum rapidas Simois in mare volvet aquas.
Vivet & Ascraeus: dum mustis uva tumebit:

Tum & illud, *In fratres animi paterni vir*, minus uti-

Vocibus: regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentis oculo inretorto
Spectat acervos.

III.

Ad Dellium.

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus ac bonis
Ab insolenti temperatam
Laetitia; moriture Delli
Seu maestus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.

Qua

v. 2. Vulg. In bon.

utique multo est, quam *Notus animi paterni*: illud enim nude φιλάδελφον fuisse Proculeium indicat; hoc, φιλαδελφίας nomine per ora hominum celebrem. Quid quod suavissimam figuram ex Graeco fonte deductam hoc pacto amisimus, *notus animi*: quam primus, opinor, Noster invexit, & posteris imitandam tradidit. Silius Italicus XV.

Hanc notam formae *concessit laetus ovansque.*

& XVII.

invisus Marti, notusque fugarum.

Statius Theb. II, 274.

Cyclopes, notique operum *Telchines*, *amica*
Certatim juvere manu.

Symmachus Epist. II, 63.

Suscipe igitur notum militiae *virum.*

15. Et aquosus albo Corpore languor.] Eleganter haec imitatus est Prudentius, Christianorum Maro & Flaccus, Cathem. VIII, 61.

Ergo ne limum fragilem solutae
Deserant vires, & aquosus albis
Humor in venis *dominetur*, *aegrum*
Corpus inerrans.

& iterum Peristeph. II, 241.

Hydrops aquosus lucido
Tendit veneno intrinsecus.

Sed apertius Serenus Sammonicus cap. 28, de Hydrope;

Unguine quo frangit vires languoris aquosi:

Quem ad partes citavit etiam Theod. Marcilius, & post eum Dacierius: atque eo fine & nos quoque adduximus, ne quis superiore Prudentii loco confisus temere apud Horatium reponat,

& aquosus albi Corporis humor.

19. Dissidens plebi.] Verior videtur Jacobo Cruquio Blandiniorum codicum lectio, *Dissidens plebis*: & sic sane Codex noster Reginensis cum prisca editione Veneta. Non negamus, quin Graeca constructione *Dissidens plebis* uti potuisset Noster; sicut alibi habet, *Regnavit populorum*, *Absineto irarum*, *Desine querelarum*: Sed praevalere debet auctoritas Prisciani p. 1158. *Pauca sunt, quae activa voce transitive soli Dativo adjunguntur. Dissideo tibi*: Horatius in II. Carm. *Redditum Cyri solio Phraatem* Dissidens plebi *numero beatorum Eximit virtus.* Et eo melior est lectio *Plebi*; quia hoc pacto vitatur ambiguum: ne forte *dissidens numero plebis* cum Acrone Scholiasta ridicule quis construat.

2. Non secus in bonis.] Ita nostri ad unum omnes: sequimur tamen potius scripturam duo-

Qua pinus ingens albaque populus
Umbram hospitalem consociare amant
Ramis, & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo;
Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
Flores amoenae ferre jube rosae:
Dum res, & aetas, & sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmtis saltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
Cedes; & exstructis in altum
Divitiis potietur heres.
Divesne prisco natus ab Inacho,
Nil interest, an pauper, & infima
De gente sub divo moreris,
Victima nil miserantis Orci.
Omnes eodem cogimur: omnium
Versatur urna serius ocius
Sors exitura, & nos in aeternum
Exsilium inpositura cumbae.

IV.

duorum apud Lambinum codicum, *Non secus* AC *bonis*. Ea notissima est constructio τῆ *secus*. Noster in Arte:

& in medias res,
Non secus *ac notas, auditorem rapit.*

9. QUA PINUS INGENS] Atque haec etiam lectio est ex MStis Lambini; nostri enim omnes cum editionibus vetustis, *Quo pinus*. Sic & illud v. 11. *Ramis*, ET *obliquo*, jam vulgo receptum est: sed adversus fidem codicum, qui hic habent, *Ramis, quo obliquo*; vel *quoque* vel *quid*, vel *quo &*, vel *qua*. Forte legendum;

Umbram hospitalem consociare amant
RAMOSQUE, *& obl.*

Caeterum lege cum codicibus, ALBAQUE populus: non ALTA, ut Lambinus suspicatur ex Epod. I.

Ergo aut adulta vitium propagine
Altas *maritat populos.*

Cui loco addas licet Ciceron. de Leg. I, 5. *Sic nos inter*

IV.

Ad Xanthiam.

Ne sit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu; prius insolentem
Serva Briseïs niveo colore
Movit Achillem:
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivae dominum Tecmessae:
Arsit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta;
Barbarae postquam cecidere turmae
Thessalo victore, & ademtus Hector
Tradidit fessis leviora tolli
Pergama Graiis.
Nescias an te generum beati
Phyllidis flavae decorent parentes:
Regium certe genus, & Penatis
Maeret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe dilectam; neque sic fidelem,
Sic lucro aversam potuisse nasci
Matre pudenda.

v. 18. Vulg. Delectam.

Brachia,

inter has proceriſſimas populos *in viridi opacaque ripa inambulantes.* Et Claudian. in Rapt. Proſerp. II. Praefat.

Ardua *nudato deſcendit* populus *Haemo.*

Quippe nihil frigidius eſſet gemino illo ejuſdem ſignificationis epithetho, *Ingens altaque.* Satis autem ex eo intelligitur & *albam* illam *populum* pariter *ingentem* fuiſſe, quod umbram & ramos cum ingente pinu conſociaret; quod, niſi & ipſa quoque procera eſſet, facere nequiret. Ergo non opus erat epitheto *alta*, ad proceritatem indicandam.

17. De scelesta Plebe dilectam] Omnes fere codices, DILECTAM: unde ambiguum evadit; utrum *amatam* intelligamus, ut Noſter alibi Epiſt. II, 1.

Dilecti tibi *Virgilius Variuſque poëtae:*

an *ſelectam*, *electam:* ſic enim antiquitus etiam in iſta ſignificatione ſcribebant, DILECTUS *militum* &c. quod & alii notarunt. Uterque ſenſus ſatis eſt commodus; ſed poſterior magis placet. Ovid.

Brachia, & voltum, teretisque suras
Integer laudo: fuge suspicari,
Cujus octavum trepidavit aetas
Claudere lustrum.

V.

NONDUM subacta ferre jugum valet
Cervice, nondum munia comparis
Aequare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus:

v. 24. Forte, CONDERE lust.

Circa

Ovid. Amor. I, 42.
Elige *cui dicas*, *Tu mihi sola places.*
Plinius Hist. VIII, 5. de Elephantis loquens: *Traditur unus amasse quandam in Aegypto corollas vendentem; ac nequis vulgariter* electam *putet, mire gratam Aristophani celeberrimo in arte Grammatica.* Ita Cl. Harduinus ex suis codicibus edidit: nam aliae Editiones, *vulgariter dilectam:* quod eodem redit, neque loco movendum erat. Caeterum frustra laborant Interpretes, ut *sceleste plebe* exponant *servili, misera, infelice.* Imo vero *sceleste* hic, ut semper alibi, *scelerata, impia.* Sic enim argumentatur poëta: Ex moribus & indole facile conjeceris natam esse eam honestis parentibus: quippe sic fidelis, sic lucro aversa non potuit nasci ex plebe, quae scelesta semper & infida & lucro addicta est. Lucretius II, 623.
Ingratos animos atque impia pectora vulgi
Conterrere metu quae possint numine divae.
Sceleste itaque non ad conditionem vulgi, sed ad mores spectat: ut contra in versiculo sequente, Matre *pudenda*, non ad mores referendum, sed ad conditionem; *matre ancilla, matre libertina.* Suetonius in Vitellio. c. 2. *Contra, plures auctorem generis* libertinum *prodiderunt.* —— *Caeterum, sive ille stirpis antiquae, sive* PUDENDIS *parentibus atque avis, eques certe Romanus.* Vide quae supra diximus ad Carm. I, 37. v. 15.

23. CUJUS OCTAVUM TREPIDAVIT AETAS CLAUDERE LUSTRUM] *Claudere lustrum* MSti omnes, tam nostri, quam aliorum. Neque vero ex possessione sua dejicio lectionem hanc, quae & sic satis elegans est, & non dispari Nemesiani loco firmari potest, Eclog. I, 45.
Felices anni, nostrique novissimus aevi
Circulus innocuae clauserunt *tempora vitae.*
Suspicionem tamen meam dissimulare non possum, irrepsisse nempe librariorum seu incuria sive audacia *claudere* pro *condere*,
Cujus octavum trepidavit aetas
CONDERE *lustrum.*
Quis in Latinis literis adeo hospes est, ut receptissimam hanc locutionem nesciat? Suetonius Augusto 97. *Cum* lustrum *in Campo Martio magna populi frequentia* conderet. Vide Livium passim, Ciceronem, Valerium Maximum, & alios. *Condere* ibi est *finire.* Ut Noster Carm. IV, 5.
Condit *quisque* diem *collibus in suis.*
& Virgilius,
Cantando longos memini me condere soles:
Lucretius III, 1104.
Proinde licet quotvis vivendo condere saecla.

12. PURPUREO VARIUS COLORE] Ita nostri omnes: Lambini tamen aliquot,
Purpureus vario colore.
Et utramvis quidem lectionem ille probat; ego vero neutram. Quis enim vel poëta dixerit, vel pictor finxerit Auctumnum, aut varium colore purpureo, aut vario colore purpureum? Sine dubio subest mendum. Quid si ex conjectura reposueris,
jam tibi lividos
Distinguet Auctumnus racemos,
Purpureo varios *colore.*
Certe posteriora verba ad *racemos*, non ad *Auctumnum* pertinent: Ovidius Metam. III, 483.

Non

Circa virentis eſt animus tuae
Campos juvencae, nunc fluviis gravem
Solantis aeſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Inmitis uvae: jam tibi lividos
Diſtinguet Autumnus racemos,
Purpureo varius colore.
Jam te ſequetur (currit enim ferox
Aetas; & illi, quos tibi demſerit,
Adponet annos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritum:

Dilecta,

Non aliter quam poma ſolent, quae candida parte,
Parte rubent: aut ut variis *ſolet uva* racemis
Ducere purpureum, *nondum matura*, colorem.
Qui locus ex Horatiano hoc plane expreſſus videtur: utrobique enim habes *varios racemos*, & *purpureum colorem*. Propertius IV, 2.
Prima mihi variat liventibus uva racemis.
Plinius Hiſt. XVII, 22. *Ubi* uva varia *fieri coeperit, vites ſubligato.*
Ovidius in Nuce, 31.
Quaeque ſibi vario diſtinguit poma colore,
Audiat hoc cerafus: ſtipes inanis erit.

13. CURRIT ENIM FEROX AETAS] Et plures & vetuſtiores ex noſtris, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis, CURRET. Sed placet recepta lectio: quippe ſi *curret* ſcripſeris, de ſolius Lalages aetate capiendum erit: *currit* vero erit γνωμικὸν, & notabit omnem omnium aetatem velociter currere. Cicero Tuſcul. I, 31. *Veniet tempus, & quidem celeriter; & ſive retractabis, ſive properabis: volat enim aetas.* Ovid. Metam. X, 519.

fallitque volatilis aetas,
Et nihil eſt annis velocius.

Juvenal. IX, 126.

feſtinat enim decurrere velox
Floſculus, anguſtae miſeraeque breviſſima vitae
Portio.

Propertius II, 14. v. 7.
Quid ſi jam canis aetas *mea* caneret *annis?*
Et faceret ſciſſas languida ruga genas?
Ita codices ibi, *caneret*: quod adſciſcunt Scaliger & Broukhuſius, dictumque olim volunt utraque conjugatione *Canére* & *cánere*, ut *Fervére* & *férvere*, ac alia ſimilia. Duriſſimum vero iſtud, & a nullo auctore proditum. Sed eſto, quid tum poſtea? quale demum erit illud, *canéret canis?* Apage tam illepidum & ignavum ſchema, quale neuter iſtorum in ſuis verſibus paſſus fuiſſet. Repone, ut hic Horatius,
Quid ſi jam canis aetas mea curreret *annis?*
Sed quid eſt, obſecro, quod ſequitur:
Aetas, & illi, quos tibi demſerit,
Apponet annos.
Id vero explicant ex alio loco in Arte Poëtica:
Multa ferunt anni venientes *commoda ſecum,*
Multa recedentes *adimunt.*
nempe uſque ad medium aetatis clivum anni *venire*; poſtea *recedere*, &, ut volunt interpretes noſtri, *demi* dicuntur. Sed *demere annos*, quod pace eorum dixerim, nihil aliud notare poteſt, quam detrahere de numero annorum, atque adeo vitae ſpatium decurtare. Ovidius Metam. VII, 168.
Deme *meis* annis, & demtos adde *parenti:*
Sunt Jaſonis verba ad Medeam; ut vel ſuorum annorum diſpendio patri Aeſoni annos prorogaret: eadem plane ſententia, qua populus Romanus Trajano adulatus eſt,
De noſtris annis tibi Juppiter augeat annos.
Statius Silv. V, 1. v. 180.
Pars animae victura meae; cui linquere poſſim
O utinam, quos dura mihi rapit *Atropos*, annos.
Ovid. Metam. X, 24.
in quam calcata venenum

Dilecta, quantum non Pholoe fugax,
Non Chloris: albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, Cnidiusve Gyges:
Quem si puellarum insereres choro,
Mire sagacis falleret hospites
Discrimen obscurum, solutis
Crinibus, ambiguoque voltu.

VI.

Ad Septimium.

Septimi Gadis aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &
Barbaras Syrtis, ubi Maura semper
Aestuat unda;

Tibur

Vipera diffudit, crescentesque abstulit annos.
Seneca Consol. ad Marciam c. XX. *Quo quisque primum lucem vidit, iter mortis ingressus est, accessitque fato propior: & illi ipsi, qui* adjiciebantur *adolescentiae* anni, *vitae* detrahebantur. Hoc itaque significare debent, si modo sana sunt, verba Flacci; *amputabit, auferet tuos annos, & ablatos illi addet & apponet.* Atqui hoc a poëtae mente sic alienum est, ut nihil magis. Quid itaque fiet? Vide, an haec conjectura calculo albo notari mereatur,

currit enim ferox
Aetas; & illi, QUOD *tibi demserit,*
Apponet ANNUS.

Hoc est, Quantum tu consenescis, tantum illa adolescet: demet tibi annus de flore aetatis, illi annus additus erit flos ipse. *Annus* hic vel stricte proprieque capi potest, vel laxe pro quovis tempore, ut Nemesianus Eclog. 4.

Donum forma breve est; nec se tibi commodat annus.

Noster Carm. II, 15.

Et mihi forsan, tibi quod *negarit,*
Porriget hora.

Epist. II, 2.

Singula de nobis anni praedantur *euntes;*
Eripuere *jocos, Venerem, convivia, ludum.*

& jam illud ex Arte melius huc quadrabit,

Multa ferunt *anni venientes commoda secum,*
Multa recedentes adimunt.

Poteris etiam, eadem sententia, propius ad vulgatam lectionem refingere;

Et illi, QUOT *tibi demserit,*
Apponet annos.

18. Et amicus Aulon Fertili Baccho] *Amicus* in omnibus membranis extat; neque opus est (si modo cetera se recte habeant) ut cum τῷ πάνυ Nic. Heinsio corrigamus, AMICTUS. Rectissime enim dicitur *amicus Baccho Aulon.* Claudianus in Rapt. Proserp. II, 108.

bellis accommoda cornus,
Quercus amica Jovi.

Seneca in Phoenissis, 607.

Hinc grata Cereri *Gargara.*

Idem Oed. 279.

Secat una gratum *Phocidos* Baccho *solum.*

& Troad. 227.

Et cara Phoebo *Cilla.*

& Herc. Oet. 1874.

Caerula Crete, magno tellus
Cara Tonanti.

Ita

Tibur Argeo positum colono
Sit meae sedes utinam senectae:
Sit modus lasso maris & viarum
Militiaeque.
Unde si Parcae prohibent iniquae;
Dulce pellitis ovibus Galesi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi praeter omnis
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro:
Ver ubi longum, tepidasque praebet
Juppiter brumas, & apricus Aulon
Fertilis Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.

v. 18. Vulg. AMICUS. 19. FERTILI.

Ille

Ita optime habet codex longe vetustissimus Florentinus; vulgo, *Clara Tonante*: unde frustra Gronovius, *parvo* tellus Clara Tonante. Trochaeum enim non recipit iste versus. Statius Silv. III, 8.

Caraque *non molli juga Surrentina* Lyaeo.

& IV, 8.

plaga cara madenti
Surrentina deo.

& iterum Silv. I, 2.

Qua Bromio dilectus *ager*, *collesque per altos*
Uritur, *& praelis* non invidet uva Falernis.

ubi totum hunc Horatii locum vel casu, vel de industria expressit. Sed quid tandem erit *fertili Baccho*? Jure id displicuit Passeratio, Cantero, aliisque: nam sane illud Propertii, IV, 6.

Ingenium potis irritat musa poëtis:
Bacche, *soles Phoebo* fertilis *esse tuo*,

nihil ad rem facit; etsi enim *fertilis Phoebo* recte Bacchus dicatur, non ideo absolute & perpetuo epitheto *fertilis Bacchus* dicetur; neque ullo exemplo locutionem hanc defendere aut firmare poteris. Rectius itaque membranae aliquot veteres, ut ex meis Leidens. Petrensesque, una cum Servio ad Virgil. Aen. III, 553. *Fertilis Baccho*; Statius Silv. II, 7.

Quae Tritonide fertiles *Athenas*
Unctis, *Baetica*, *provocas trapetis:*

hoc est, fertiles oleo Athenas. Seneca Agam. 852.

Arborque pomis fertilis *aureis*.

Severus in Aetna.

Caetera materies, *quaecunque est* fertilis igni.

Virgil. Georg. IV, 128.

nec fertilis *illa* juvencis,
Nec pecori opportuna seges, *nec* commoda Baccho.

Ita *felix*, *hilaris Baccho*, Virgil. Aen. VII.

vertunt felicia Baccho
Massica qui rastris.

Claudian. II, Stilich. 457.

hilares Baccho *frugumque feraces.*

Statius Theb. VII, 308.

feracem
Messe Coroniam, Baccho *Glycanta colentes:*

ubi vetus Scholiastes Lactantius, *Duae*, inquit, *civitates duorum numinum pari gaudent munere: Coronia* BACCHO FERTILIS *est*. Sequamur itaque meliorum codicum auctoritatem; fiatque,

& amicus Aulon
Fertilis Baccho.

Sed ecce tibi aliud incommodum: si enim vera

Ille te mecum locus & beatae
Poſtulant arces: ibi tu calentem
Debita ſparges lacrima favillam
Vatis amici.

VII.

AD POMPEIUM.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dîs patriis, Italoque caelo,
Pompei, meorum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſaepe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula;
Cum fracta virtus, & minaces,
Turpe, ſolum tetigere mento.
Sed me per hoſtis Mercurius celer
Denſo paventem ſuſtulit aëre:
Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.

Ergo

lectio eſt, *Fertilis*; tum altera illa *Amicus* vitioſa fit neceſſe eſt: quippe quae jam nihil habet, quò referatur. Quid multa? lege totum locum leviſſima mutatione,

& apricus *Aulon*
Fertilis *Baccho*, *minimum Falernis*
Invidet uvis.

Virgil. Eclog. IX.

Duceret apricis *in collibus* uva *colorem*,

& Georg. II.

Mitis in apricis *coquitur* vindemia *ſaxis.*

Tibullus I, 4.

Annus in apricis *maturat collibus* uvas.

Recte vero, poſtquam dixiſſet, *tepidas brumas*, ſubjunxit ſtatim *apricus* Aulon; nam *apricitas* illa etiam hyemis teporem notat. Acron Scholiaſtes ad hunc locum: *Tarentini agri deliciis & amaenitate delectari ſe dicit: nam & melle & olivetis praecellit, hiemes quoque* APRICIORES *habet.*

1. ULLA

Ergo obligatam redde Jovi dapem;
Longaque fessum militia latus
Depone sub lauru mea; nec
Parce cadis tibi destinatis.
Oblivioso levia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas
Curatve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego sanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi furere est amico.

VIII.

Ad Barinen.

Ulla si juris tibi pejerati
Poena, Barine, nocuisset unquam;
Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior ungui;
Crederem: sed tu, simul obligasti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.

Expe-

1. Ulla si juris tibi pejerati Poena, Barine] Vitiosum videtur illud nomen *Barine*, ut acute observavit Tan. Faber; cum neque Latinum neque Græcum esse possit, quamvis Graecam formam prae se ferat. Immaniter tamen lapsus est idem Faber, cum, & testante & laudante hoc Dacierio, reposuit;

Ulla si juris tibi pejerati
Poena, Earine, *nocuisset umquam.*

Nempe, aiunt, *Earine*, *& Earinus cognomina fuisse satis frequentia, testantur lota Martialis de Earino.* Addant, si velint, & Statium Praefat. in Silvarum lib. III. *Earinus Germanici libertus:* & Titulum Silv. III, 4. *Coma Earini*, vel ut Codd. quidam Mss. *Iarini.* Extat etiam apud Gruterum pag. 830,10. Elpidi. earinae. conjugi. Et pag. 1099, 8. quintilia Iarine. & p. 460,9. Atiliae. Iarinae. concubinae. Restituendum credo hoc nomen apud eundem p. 746, 3. ubi mendose editum venoniae. Iariliae, pro Iarinae. & iterum p.

Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaque Divos
Morte carentis.
Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido,
Semper ardentis acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde, quod pubes tibi crescit omnis.
Servitus crescit nova: nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te suis matres metuunt juvencis,
Te senes parci; miseraeque, nuper
Virgines, nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

IX.

875, 6. DEIS. MANIBUS. JULIAE. LARINAE, corrigendum opinor, JULIAE. IARINAE. Nisi fortasse LARINAE retinere malis ex illo Virgilii Aen. XI, 655.

Larinaque virgo,
Tullaque & aeratam quatiens Tarpeia securim,
Italides.

Sed utcumque hoc sit; bis peccavit in metri legem Tanaquillus, cum *Earine*, ἔαρινη in versum Sapphicum intrusit; ter peccaturus, si *Iarine* ἰαρίνη posuisset. Quippe in *Earine* tres priores syllabae Tribrachyn pedem faciunt, in *Iarine* Dactylum. Ipse, quem citant, Martialis Epig. IX, 11. de Earino.

Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu Syllaba contumax repugnas:
Dicunt Iarinon *tamen poëtae?*
Sed Graeci quibus est nihil negatum.

Proinde aliud quoddam excudendum erit nomen, si cui displicebit illud BARINE. Certe bona pars codicum habent, VARINE. In Graeviano nostro vetere, BARINE est; sed tres literae posteriores a manu recentiore sunt, scriptura antiqua erasa. Latet certe mendum: & plura quidem nomina se offerunt, *Larine*, *Nerine*, &c. ex quibus quodnam sit verum hariolari non possumus, nisi codex alicunde prodiens, quasi Deus ex machina, rem expediverit.

24. TUA NE RETARDET AURA MARITOS] AURA etiam legitur apud Servium ad Virgil. Aen. VI, 204. ubi exponit, *splendor*. Et sic codices Horatiani summo consensu, unaque veteres scholiastae. Miras tamen tempestates concitat haec *aura* inter

inter-

IX.

Ad Valgium.

Non ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros; aut mare Caſpium
Vexant inaequales procellae
Uſque; nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, ſtat glacies iners
Menſis per omnis; aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu ſemper urgues flebilibus modis
Myſten ademtum; nec tibi Veſpero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente ſolem.
At non ter aevo functus amabilem
Ploravit omnis Antilochum ſenex
Annos; nec inpubem parentes
Troïlon, aut Phrygiae ſorores

Fleve-

interpretes: quorum hi *ſplendorem*, illi *odorem*, alii *ventum* hic intelligunt. Mihi jam diu ſuſpicio oborta eſt, *fallacem* hanc *auram* eſſe; & fortaſſe reſcribendum quam minima mutatione unius literulae,

tua ne retardet
Cura *maritos.*

hoc eſt, ne amor tuus retardet, moretur, illigatos teneat maritos ſuos. Propertius I, 1.

Hoc, moneo, vitate malum: ſua *quemque* moretur
Cura, *neque aſſueto mutet amore locum.*

& iterum I, 8.

Tun' igitur demens? nec te mea cura moratur?

Cato in Diris:

Dulcia amara prius fient, & mollia dura:
Quam tua *de noſtris emigret* cura *medullis:*
Quamvis ignis eris; quamvis aqua; ſemper amabo.

Ovid. Remed. Amor. 311.

Haeſerat in quadam nuper mea cura *puella.*

& Propertius denuo I, 15.

Muta prius vaſto labantur flumina ponto,
Annus & inverſas duxerit ante vices:
Quam tua *ſub noſtro mutetur pectore* cura,
Si quodcumque voles; non aliena tamen.

Noſter denique hoc ipſo in Carmine;

juvenumque prodis
Publica cura.

Qui tamen locus manum mihi injicit, ne nimium fidam huic conjecturae; nam eodem in carmine bis *curam* ingerere non uſquequaque caret culpa.

12. Fle-

Flevere semper. desine mollium
Tandem querelarum; & potius nova
Cantemus Augusti tropaea
Caesaris: & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vertices;
Intraque praescriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

X.

Ad Licinium.

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urguendo; neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Litus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit tutus, caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Saepius

12. Feriuntque summos Fulmina montes] Jam a duobus fere saeculis pleraque editiones occupavit FULMINA: Prisca tamen illa Veneta 1478. & Loscheri altera 1498. agnoscunt Fulgura; & ita omnes Cruquii, Bersmanni, Pulmannique codices; mei certe universi: ut mirer profecto, quid viro optimo Torrentio in mentem venerit, ut in omnibus suis FULMINA se repperisse asseveraret. Id, etsi incredibile est, credamus licet; sed tamen Sanctum Hieronymum, omnibus Horatii codicibus, quotquot hodie extant, antiquiorem alterum illud in suis libris inveniisse constat; sic enim ille in Epitaphio Nepotiani: *Dicat aliquis, Regum talis conditio est: feriuntque summos* fulgura *montes:* & iterum in Epitaphio Paulae: *Semper quidem virtutes sequitur Invidia; feriuntque summos* fulgura *montes*: denique in Prooemio ad Quaestiones Hebraicas: *Semper enim in propatulo fortitudo aemulos habet: feriuntque summos* fulgura *montes.* Recipiamus itaque hanc lectionem; nam *fulgur* idem saepe notare quod *fulmen* apud optimos Latinitatis auctores, Virgilium, Plinium, Tacitum, Suetonium aliosque, adeo notum est, ut exemplis id probare minime hic necesse sit.

18. Quondam cithara tacentem Suscitat musam] Ita quidem codices plerique, & editiones, credo, omnes CITHARA: sed longe elegantior lectio est, quam olim in suo codice Bersmannus, & nos in Graeviano nostro vetere & Bodleiano altero invenimus, CITHARAE. Non enim

hoc

Saepius ventis agitatur ingens
Pinus; & celsae graviore casu
Decidunt turres; feriuntque summos
Fulgura montis.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene praeparatum
Pectus. informis hiemes reducit
Juppiter; idem
Submovet: non, si male nunc, & olim
Sic erit: quondam citharae tacentem
Suscitat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

V. 12. Vulg. Fulmina. 18. Cithara.

XI.

hoc vult Horatius, Apollinem nescio quam ex novem sororibus tacentem vel dormientem citharа sua suscitare; quod ex vulgata lectione excudunt interpretes: sed illud nimirum dicit, Apollinem, cujus gestamina sunt Arcus & Cithara, non semper arcum, sed aliquando & citharam tendere: illud autem iratus facere solet, hoc laetus & propitius. *Musa* ergo *Citharae* est ipsa Cithara, quam *tacentem suscitat* Phoebus. *Musa* autem *Citharae*, ut alibi Noster, Carm. II, 1.

Paullum severae musa Tragoediae
Desit theatris.

Noster alibi Carm. III, 19.

Cur pendet tacita *fistula cum* lyra?

Ovid. Ep. Sapphus.

Plectra *dolore* tacent, muta *dolore* lyra *est.*

Statius Silv. V, 3.

dux ipsa silenti
Fulta caput cithara.

Claudianus II, Rapt. Proserp. in Praefat.

metuensque leonum
Implorat citharae *vacca* tacentis *opem.*

Drepanius Florus.

Conticuit citharae quondam vox optima nostrae;
Et Lyra dulcimodos pressit amica sonos.

Suscitat autem, pulsat, quasi e somno excitat, ut Lucretius II, 412.

Ac Musaea mele, per chordas organici quae
Mobilibus digitis expergefacta *figurant.*

XI.

Ad Quintium.

Quid bellicosus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet Hadria
Divisus objecto, remittas
Quaerere; nec trepides in usum
Poscentis aevi pauca. fugit retro
Levis juventas & decor, arida
Pellente lascivos amores
Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honor
Vernis; neque uno Luna rubens nitet
Voltu. quid aeternis minorem
Consiliis animum fatigas?

v. 9. Vulg. Honos.

Cur

9. Non semper idem floribus est honos Vernis] *Honos* hodie habes in omnibus editionibus: atqui principes illae Veneta & Loscheri cum veteribus membranis, quotquot vidi, *Honor*. Recte, ut vitetur sibilus iste, *floribus, honos, vernis*. Qui primus mutavit, ei defuit aurium judicium.

17. Dissipat Evius Curas edaces] Nicolaus Heinsius in ora Codicis, *Lege*, ait, DISSIPET. Non multum interest: tamen, si vetus codex accederet, conjecturam Heinsii libenter receperim.

23. Maturet incomtam Lacaenae More comam religata nodum] De hoc loco quot capita, totidem fere sententiae. Quidam IN COMTUM legunt, duobus verbis, & orationem sic ordinant, *religata comam in nodum comtum*. Sed dubium est, an satis Latine dicatur, *Religare in nodum. Colligere in nodum* passim quidem occurrit, ut Virgil. Aen. XI, 775.

chlamydemque sinusque crepantes
Carbaseos fulvo in nodum collegerat *auro*.

Ovid. Metam. III, 170.

sparsos per colla capillos
Colligit in nodum.

Sic *in nodum torquere* dixit Martialis Spectac. III. *Crinibus* in nodum tortis *venere Sicambri*. Et quod adhuc propius accedit, *in nodosum globum ligare* reperias apud Statium Silv. I, 6.

Hic audax subit ordo pumilonum,
Quos natura brevi statu peracto
Nodosum semel in globum ligavit.

Quidni itaque & *religata in nodum* recte dixerit Horatius: modo reliqua bene se haberent, & sententiam tanto poëta dignam parerent. Verum id aliter evenit: quid enim est *nodus comtus?* Sed totum illud *Comtum* poëtae menti repugnat: jubet enim Lyden *maturare*, neque moram facere in *comendis* capillis: id enim *tarda arte* fieri solebat, ut eleganter Tibullus I, 8.

Illa placet; quamvis inculto *venerit ore,*
Nec nitidum tarda comserit arte *caput.*

Et praeterea non *comti*, sed *neglecti, simplices, incomti* potius capilli erant, cum *nodo* coërcebantur. Ovidius Metam. VIII, 319.

Crinis erat simplex, *nodum collectus in unum.*

& ibid. II, 413.

Vitta coërcuerat neglectos *alba capillos.*

& Fast. V. 79.

Tum sic neglectos *hedera redimita capillos.*

An legamus itaque cum majore parte codicum

IN-

Cur non ſub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes ſic temere, & roſa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Aſſyriaque nardo
Potamus uncti? diſſipat Euius
Curas edacis. quis puer ocius
Reſtinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?
Quis devium ſcortum eliciet domo
Lyden? eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtam Lacaenae
More comam religata nodo.

v. 23. Vulg. INCOMTUM. 24. NODUM.

XII.

INCOMTUM unica voce?

dic age cum lyra
Maturet incomtum Lacaenae
More comam religata nodum.

Sed neque hoc pacto aut ſententia expeditu facilis eſt, aut verborum conſtructio. Nodus ſiquidem *incomtus* nihilo minus ineptum erit, quam nodus *comtus*. Tum autem, quod volunt Interpretes, ut *maturet incomtum nodum* ſignificationem habeat agentem, ut *maturare fugam, necem* &c. id ſane locum hic habere non poteſt. Jubet enim, ut *cum lyra eburna* maturet; nimirum, ut *maturet venire*, & lyram una ſecum afferat. Nam profecto non tenere debuit lyram, tum cum maturaret nodum. Quid ergo? Codex quidam Torrentio viſus habuit *incomtam*; atque eo auctore totus locus ſic conſtituendus eſt,

eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtam *Lacaenae*
More comam religata nodo.

Recte *coma incomta*; quippe, ut amoris Magiſter ait in Arte III, 153.

Et neglecta decet multas coma:

Et utcumque ſit, veniam certe meretur mulier, quae amatori placuiſſe feſtinat. Recte etiam *religata nodo*; ut Tibullus I, 8.

Ipſa Venus magico religatum *brachia* nodo
Perdocuit multis non ſine verberibus.

Noſter Carmin. III, 14.

Murreum nodo cohibere *crinem.*

& II, 19.

Nodo coërces *viperino*
Biſtonidum ſine fraude crines.

Seneca Hippolyto. v. 400.

& nodo *comas* Coëgit.

Caeterum crucem interpretibus fixit Noſter, cum *more Lacaenae* comam religare jubet: nihil enim jam reſtat ex veterum monumentis; unde colligamus id magis in more fuiſſe Lacaenis faeminis, quam aliis. Utinam prodiret codex aliquis, qui pro *Lacaenae* exhiberet *Dianae:* nam Dea illa venatrix & pingitur ubique & deſcribitur coma in nodum collecta. Ovidius ita appoſite, ut ad hunc ipſum locum reſpexiſſe videatur. Art. III, 141.

Alterius crines *humero jactentur utroque:*
Talis es aſſumta, Phoebe canore, lyra.
Altera ſuccinctae religetur more Dianae:
Ut ſolet, attonitas cum petit illa feras.

Statius Theb. II, 237.

Pallas, & aſperior Phoebi ſoror, *utraque telis,*
Utraque torva genis, flavoque in vertice nodo,

& ita alii paſſim.

XII.

Ad Maecenatem.

Nolis longa ferae bella Numantiae,
Nec durum Hannibalem, nec Siculum mare
Poeno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharae modis;
Nec saevos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum; domitosque Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus

v. 2. Dirum.

Saturni

2. Nec dirum Hannibalem] Editiones quidem hodie occupavit illud *dirum*; sed in Codicibus fere omnibus, meis certe Graeviano, Leidensi, Reginensi cum aliis inferioris notae, haeret vera lectio DURUM: neque aliter habent editio Veneta & Loscheri. Recte *durum*, ut gratius fiat antitheton in MOLLIBUS *aptari citharae modis*. Virgilius:

quis aut Eurysthea durum?

& iterum,

aut duri miles Ulixi.

12. Regum colla minacium] *Minacium* habent vetustiores membranae Cruquii & aliorum. Sic ex nostris Leidensis: at Graevianus cum Reginensi *minatium* contra orthographiae rationem: unde ansa porrecta est recentioribus scribendi MINANTIUM: quod nuperis Editoribus in ipsum textum recipere placuit, altero ejecto. Nollem factum: Quamquam enim aliquorum regum *minantes* fuerint vultus, etiam tum cum catenati in triumpho ducerentur; ut Ovidius Trist. IV, 2.

Vinclaque captiva reges cervice gerentes,
Ante coronatos ire videbit equos:
Et cernet vultus aliis pro tempore versos,
Terribiles *aliis immemoresque sui:*

& mox,

Hic qui nunc in humo lumen miserabile figit,
Non isto vultu, cum tulit arma, fuit:
Ille ferox, oculis *& adhuc hostilibus* ardens,
Hortator pugnae consiliumque fuit.

non tamen omnes *minanti* tum vultu erant, quod hic ipse Nasonis locus satis indicat: imo plures dejecto & lugubri. Auctor Elegiae de morte Drusi v. 373.

Adspiciam regum liventia colla catenis,
Duraque per saevas vincula nexa manus:
Et tandem trepidos vultus, *inque illa* ferocum
Invitis lacrimas decidere ora genis.

Quare melius est, ut Noster dixerit MINACIUM, sicut ille alter *ferocum*: scilicet qui *paullo ante* minaces & feroces erant. Noster alibi, Carm. II, 7.

Cum fracta virtus, & minaces
Turpe solum tetigere mento.

Adde, quod *minacium* utrosque reges comprehendit, tam eos qui paullo ante, quam qui jam adhuc minabantur; ut Carm. III, 4.

Aut quid minaci *Porphyrion statu?*

13. Me dulces dominae musa Licymniae] Membranae aliquot & praesertim recentiores, *Liciniae*; quod nollem ab editoribus nuperis receptum, cum in versus mensuram peccet, syllaba secunda brevi; ut paullo ante Carm. X.

Rectius vives, Licini, *neque altum.*

Codex Regiae Societatis, *Lacimniae*, alii *Lycimniae*: sed praestantiores LICYMNIAE, ut apud Virgilium, Aen. IX, 546.

Maeonio Regi quem serva Licymnia *furtim.*

ubi pari Lectionum diversitate Pieriani codices, *Lycimnia*, *Lacimnia*, & *Licinnia* exhibebant. Λιχύμνιος notum Graecis nomen apud Homerum, Pindarum, Pausaniam & alios. Caeterum de Licymnia hac insignis sane locus est Scholiastae Acronis ad Serm. I, 2. v. 64. qui meretur hic describi. *Villius in Fausta Syllae gener*) *Semper incerta nomina*

Saturni veteris: tuque pedestribus
Dices historiis proelia Caesaris,
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minacium.
Me dulcis dominae Musa Licymniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentis oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianae celebris die.

Num

mina pro certis, ut alibi, Me dulcis dominae musa Licymniae *pro* Terentiae: *&*, Malthinus tunicis demissis ambulat, *pro* Maecenas, *& hic*, Villius in Fausta, *id est:* Annius in Fausta: *eodem numero syllabarum commutationem nominum fecit.* Haec Acron. Equidem de *Annio* non adsentior, ut ad locum ipsum pluribus dicam: de *Licymnia* autem valde probabile est, sub ficto eo nomine Terentiam Maecenatis uxorem signari. Certe si vero nomine vocaretur haec Licymnia, oportet eam fuisse Libertinam & meretricem, ut probe sciunt antiquitatis periti. Atqui Matronam hic describi certo certius est ex iis, quae statim sequuntur,

Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianae celebris die.

Quippe in sacris sollemnibus non nisi Liberas & Honestas, seu Virgines seu Matronas, saltitasse compertissimum est: Noster in Arte v. 232.

Ut festis Matrona *moveri jussa diebus.*

& Carm. IV, 6.

Virginum primae, puerique claris
Patribus orti.

Nec matronam tantum, sed & nobilem & primariam sub Licymniae titulo delitescere vel ex verbo illo *dedecuit* non obscure intelligas;

Quam nec ferre pedem dedecuit *choris:*

Neque enim periculum erat, ne inter *virgines lectas* saltare cuivis faeminae *dedecori* esset, excepta forte Livia Augusti vel Terentia Maecenatis, vel Octavia, aliave ex nobilissimis, quarum infra dignitatem id esse severioribus videri potuit. Fictum itaque nomen est *Licymnia*; & *Terentiam* quidem denotari veri est simillimum. Sed observanda sunt imprimis, quae subjungit Scholiastes, *Eodem numero syllabarum commutationem nominum fecit.* Recte hoc: neque eodem tantummodo *numero*, sed & *quantitate* syllabarum. Et data quidem opera id a poëtis factitatum, ut qui ejus rei conscii essent, &, quod dicitur, *clavem* haberent, facile pro ficto nomine verum substituere possent sine versus dispendio; ut hic,

Me dulces dominae musa Terentiae:
Permutare velis crine Terentiae.

Sic & illud Persii,

Auriculas asini Mida *rex habet:*

qui Poëtae consilium noverant, mutato nomine legere poterant,

Auriculas asini Nero *rex habet.*

Non hic praetermittendus est praeclarus Apulei locus in Apologia: *Eadem igitur opera accusent Catullum, quod Lesbiam pro Clodia nominarit; & Ticidam similiter, quod quae Metella erat, Perillam scripserit? & Propertium, qui Cynthiam dicat, Hostiam dissimulet: & Tibullum, quod ei sit Plania* (alii codices, *Flavia, Plautia*) *in animo, Delia in versu.* Vides hic a caeteris poëtis factum, quod in Flacco observavit Acron; commutata nempe esse nomina *eodem numero* (adde & quantitate) *syllabarum*; pro Clodia Lesbiam esse positam, pro Metella Perillam, pro Hostia Cynthiam, pro Plania seu Flavia sive Plautia Deliam. Unde & magni Passeratii error evincitur, qui pro Hostia Propertii

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniae,
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oscula
Cervicem; aut facili saevitia negat,
Quae poscente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupat.

v. 28. Vulg. OCCUPET.

XIII.

Hostiliam substituere voluit: neque enim convenit syllabarum numerus. De Metella Ticidae testis etiam est Ovidius Trist. II, v. 433.

Quid referam Ticidae, *quid Memmi carmen, apud quos*
Rebus abest nomen, nominibusque pudor?
Cinna quoque his comes est, Cinnaque procacior Anser,
Et leve Cornifici, parque Catonis opus:
Et quorum libris modo dissimulata Perillae,
Nomine nunc legitur dicta, Metelle, *tuo.*

Ubi non Ticidam modo, sed Memmium, Cinnam, Anserem, Cornificium, Catonem, aliosque memorat, qui sub falso Perillae nomine amores suos cum Metella versibus vulgaverant: atque id imprimis notandum addit, verum tandem Metellae nomen (post eorum credo obitus) a Librariis repositum esse, ficto illo rejecto. Caeterum nihil opus est, ut cum τῷ πάνυ Nicolao Heinsio versiculum ultimum sic refingamus, invitis codicibus:

Nomine nunc legitur dicta Metella suo.

Quippe lectio vulgata eodem plane redit, & quidem elegantior est: *dicta nomine Metelli*; hoc ipsum est, *dicta Metella.* Faeminae enim in omni familia a maribus nomina acceperunt; in Clodiorum gente Clodiae erant, in Hostiorum Hostiae, in Metellorum Metellae. Neque vero melius, imo longe deterius succesit viro magno, cum Rottendorphii sui emendationem secutus, reclamantibus Membranis, in ipso textu reposuit, versu secundo,

Rebus abest omnis *nominibusque pudor.*

Nihil certius, inquit, *ea conjectura.* Imo nihil ea infelicius: nihil recepta codicum lectione certius, argutiusque, & magis Nasonianum;

Rebus abest nomen, *nominibusque pudor.*

Rebus, hoc est, argumento, materia operis: ipse Pont. I, 1.

Invenies, quamvis non est miserabilis Index,
Non minus hoc illo Triste, quod ante dedi.

Rebus *idem*, titulo *differt.*

ubi dicit Epistolas suas ex Ponto *rebus* sive argumento convenire cum priore opere quod Tristia inscripserat, *titulo* tantum & nomine differre. Hoc itaque vult Ovidius; apud Ticidam & ejus similes poëtas rebus sive *argumento* verum *nomen* abesse; cum hic *Perillam*, alter *Lesbiam*, alter aliam quam falso inscriberent: *nominibus* porro illis *pudorem* abesse, cum scripta illa praeter turpes amores & flagitiosa adulteria nihil fere aliud continerent.

25. DUM FLAGRANTIA DETORQUET AD OSCULA] Variant hic libri manuscripti, ut & editiones vetustae. Princeps illa Veneta, FLAGRANTIA; Lescheri, FRAGRANTIA; quae posterior lectio Lambino magis placuit. Sane ea osculorum commendatio est, apud Statium Silv. II, 1.

blandis ubinam ora arguta querelis?
Osculaque impliciti vernos redolentia flores?

& Martialem Epig. III, 65.

Quod madidas nardo sparsa corona comas:
Hoc tua, saeve puer Diadumene, basia fragrant.

& XI, 9.

Lapsa quod externis spirant opobalsama truncis,
Ultima quod curvo quae cadit aura croco: &c.
Singula quid dicam? non sunt satis: omnia misce:
Hoc fragrant *pueri* basia *mane mei.*

Neque tamen ea de causa lectionem hanc alteri praeferimus: tum quia non oscula Licymniae hic intelligit, cujus vel unus capillus divitiis Arabum praestabat; sed ipsius Maecenatis, quae interdum allium oboluerunt, narrante Nostro in Epod. III, cum in ejus caena allium comedisset:

At si quid unquam tale concupiveris,
Jocose Maecenas, precor
Manum puella suavio opponat tuo.

tum praeterea quia vox *Fragrantia*, sic nude & per se posita, mediae foret significationis, & tam malum quam bonum odorem indicare posset: ut iterum Martialis I, 87.

Ne

XIII.

ILLUM, ô, nefasto te posuit die
Quicumque primum, & sacrilega manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi;
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis: ille venena Colcha,

Et

v. 1. ILLE ET nef. 8. COLCHICA.

Ne gravis hesterno fragres, *Fescennia, vino.*
Valerius Flaccus, de Harpyiis, IV, 493.
Fragrat *acerbus odor, patriique expirat Averni*
Halitus.
Quamobrem, ut vitentur haec incommoda, melius est ut cum potioribus membranis, meis certe Leidensi, Graeviano, Reginensi cum aliis, legamus FLAGRANTIA, cujus verbi facilis est interpretatio, nec exemplis aut illustratione est opus.

28. INTERDUM RAPERE OCCUPET] *Occupet* habent editiones, credo, omnes, jam inde a principe illa Veneta & Germanica Loscheri. Silent quoque interpretes, Lambinus, Cruquius, Torrentius, Pulmannus, &c. quasi omnes quos viderint Codices sic exhiberent. At ex meis melior majorque pars habet OCCUPAT, Graevianus certe & Reginensis, Zulichemianus, Galei, Battelianus, Magdalenensis, & duo Bodleiani: quibus accedunt Acron Scholiastes & Cruquii commentator, siquidem interpretantur *occupat*, *expetit*. Neque tu dubites, quin plerique aliorum codices sic clare exhibuerint; etsi id dissimulent editores. Recte vero OCCUPAT; ut *detorquet*, *negat*: & sententia est, Dum aut osculari se abs te patitur, aut grata protervitate negare simulat, aut ipsa prior occupat & oscula a te sumit. Nihil certius. *Magis poscente*, est, magis quam tu ipse qui poscis.

1. ILLE ET NEFASTO TE POSUIT DIE] Vide modo totum locum:
Ille & nefasto te posuit die
Quicumque primum, & sacrilega manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem opprobriumque pagi:
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem.
Ita omnes ubique libri, & scripti & editi; *Ille & nefasto*: neque aliter hodie apud Diomedem Grammaticum veterem p. 513. Quocumque tamen te vertas, nullum in his verbis sententiae exitum invenias. Sive enim hoc modo construxeris verba, *Ille, quicumque primum posuit te nefasto die &c.* nihil reliquum erit quo *ille* pertineat: sive, ut vulgo solent, ordinaveris, *Ille & posuit te nefasto die, quicumque primum*; quid, obsecro, erit, quo referatur *quicumque?* Subaudiendum, inquiunt, *posuit*: ille *posuit* te nefasto die, quicumque primum *posuit*. Vah, ut execraretur tam inficetam stribligginem, si ad vivos redire posset Horatius. Quid moramur in redarguenda barbarie? lege, ut edidimus,
ILLUM, ô, *nefasto te posuit die*
Quicumque primum, &c.
Illum *parentis crediderim sui*
Fregisse cervicem.
Jam, opinor, agnoscis Horatii genium: quid enim clarius, rotundius, acrius dici possit? Repetitio τῦ *illum* indignationem ostentat, ut paullo infra,
Te *triste lignum*, te *caducum.*
Atque haec prius commentatus eram, quam sagacissimi Nic. Heinsii codicem nactus essem: ubi cum summa voluptate comperi conjecturae nostrae tantum virum accedere. Legit enim, *illum & nefasto*. Optime; praeterquam quod non viderit cum illo ET languere sententiam; & necessario reponendum esse, O; quod magnam vim & acrimoniam orationi impertit.

8. ILLE VENENA COLCHICA ET QUICQUID USQUAM] Ita editiones, opinor, omnes; & major pars membranarum, COLCHICA: & sic Noster alibi Epod. 5.

Flam-

Et quicquid uſquam concipitur nefas,
Tractavit; agro qui ſtatuit meo
Te triſte lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quiſque vitet, numquam homini ſatis
Cautum eſt in horas. navita Boſporum
Poenus perhorreſcit, neque ultra
Caeca timet aliunde fata:

Miles

Flammis aduri Colchicis:
Et 17.
Cales venenis officina Colchicis.
Sed quid opus eſt, ut ſyllaba ultima ad ſequentem verſum rejiciatur? cum pari, ſi non majore, elegantia dicere potuit *Venena* COLCHA: & ſic certe vetuſtiſſimi Codices Cruquii & aliorum, ut & ex noſtris Graevianus & Galei: Reginenſis vero *Colchia*, ut & unus Berſmanni; unde error videtur primum emanaſſe. *Colcha* venena pro *Colchica*; ut *Marſi duelli*, *Italo caelo*, *Mauris jaculis*, de quo vide nos ad Carm. I, 22. Propertius III, 2.
Tuque tuo Colchum *propellas remige Phaſin.*
uti ex libris ſcriptis edidit elegantiſſimus Broukhuſius, cum antea ferretur *Colchon:* atque idem ad Propert. I, 1. probat hic loci apud Horatium *Colcha*, ex Ovidio in Metam. VIII, 394.
Sed poſtquam Colchis *arſit nova nupta* venenis.
Cui addas & ſequentia, Metam. XIII, 24.
Litoraque intravit Pagaſaea Colcha *carina.*
Heroid. VI.
Hanc tamen, o demens, Colchiſque *ablate* venenis.
& XVI.
Laeſa nec eſt Colcha *Theſſala terra manu.*
Amor. III, 3.
Quo duce, trabs Colchas *ſacra cucurrit aquas.*
Faſt. III, 875.
Pervenit in Colchas *aurea lana domos.*
Sidonius Carm. XXIII, 274.
Qui jactos ſuper arva Colcha *dentes*
Expavit.
Martialis XII, 57.
Cum ſecta Colcho *luna vapulat rhombo.*
ubi perperam Nic. Heinſius ad Ovid. Faſt. II, 575. corrigere jubet IOLCO *rhombo* Dolet inſignem Virum non attendiſſe ad analogiam. Regionis nomen eſt *Colchi*; inde adjectivum gentile *Colchus*, & poſſeſſivum *Colchicus:* ſic ab *Italia* gentile *Italus*, poſſeſſivum *Italicus*; & ſic alia ſexcenta. Jam id poëtis familiare, ut gentilia pro poſſeſſivis uſurpent, ſive, ut Graeci dicunt, ἐθνικὰ ἀντὶ τῶν κτητικῶν; ita *Itala* arva pro *Italicis*, venena *Colcha* pro *Colchicis*. Atqui *Iolcus* nomen urbis tantummodo eſt, non etiam adjectivum gentile: neque *Iolco rhombo* dicere poſſis, ſed *Iolcio:* quippe τὸ ἐθνικὸν eſt *Iolcius*, & τὸ κτητικὸν, *Iolciacus.*

17. MILES SAGITTAS ET CELEREM FUGAM PARTHI] Iraſcor membranis veteribus, quod conſtanter adeo lectionem hanc repraeſentent *celerem fugam:* certe ceſſavit hic bonus Horatius, ſi eo modo ſcripſit. Videamus, quid per *celerem fugam* commode notari poſſit. Noſter Carm. II, 7.
Tecum Philippos & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula.
& IV, 8.
non celeres fugae,
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae.
Virgilius Aen. III, 243.
celerique fuga *ſub ſidera labſae*
Semeſam praedam & veſtigia foeda relinquunt.
Silius Italicus XVII.
Impletur terrore vaga cuncta Africa pulſis
Agminibus, volucrique fuga *ſine Marte ruentes*
Tendunt attonitos extrema ad litora curſus.
ubi obiter annotandum, *ſine more* potius quam *ſine Marte* legi oportere. Martialis, VIII, 56.
Riſit Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri juſſit abire fuga.
Juvenalis XV, 75.
Terga fugae celeri *praeſtantibus omnibus inſtant.*
In his omnibus, & aliis, opinor, quibuſcunque locis non ficta & ſuſpecta, ſed *vera* fuga intelligitur, ubi *celerem* nominant. Quid ergo? an quid cauſae erat, ut miles Romanus *veram* Parthorum fugam *perhorreſceret?* ut victores uſque adeo timerent victos & fugatos? Haud vidi magis. Atqui aliud

Miles ſagittas & celerem fugam
Parthi; catenas Parthus & Italum
Robur: ſed inproviſa leti
Vis rapuit rapietque gentis.
Quam paene furvae regna Proſerpinae,
Et judicantem vidimus Aeacum,
Sedeſque diſcretas piorum, &
Aeoliis fidibus querentem
Sappho

v. 17. Forte, REDUCEM fugam.

aliud erat in Parthis perhorreſcendum, ne aſtuta ſcilicet fugae ſimulatione, & incaute ſequentes hoſtes ſagittis figerent averſi, & ſtatim verſis equis redeuntes majore cum impetu incurſarent. Id cum ex hiſtoria compertiſſimum eſt, tum & omnibus fere poëtis decantatum. Propertius III, 7.

Parthorum aſtutae *tela remiſſa fugae.*

IV, 3.

Subdolus *& verſis increpat arcus equis.*

Valerius Flaccus VI, 688.

Nunc fuga converſas ſpargit mentita *ſagittas.*

Statius Silv. V, 2.

Quae ſuſpecta *fides, & quae* fuga vera *ferocis Armenii?*

Seneca Thyeſte 383.

Telis quae procul ingerit
Parthus, cum ſimulat fugam.

& Oedip. 118.

Vidit & verſas equitis ſagittas,
Terga fallacis *metuenda Parthi.*

& ſic alii bene multi. Quod ſi Horatius ad haec exempla dixiſſet, Perhorreſcit miles ſagittas & *aſtutam, ſubdolam, mentitam, ſuſpectam, ſimulatam, fallacem* fugam Parthi, omne utique punctum tuliſſet. Nunc cum *celerem* fugam Parthi nominet, quae aut *veram* prorſus indicat, aut certe *falſam* non indicat, ne excuſari quidem poteſt. Sed, obteſtor vos, an credibile eſt tantum ingenium tam caſtigato judicio praeditum adeo turpiter ſe dediſſe? Ego vero Librarios potius quam ipſum inſimulaverim; & proſit mihi, ſi extundere quidquam valeo, quod immunem eum culpae praeſtare videatur. Enimvero non celerem fugam Parthi, ſed celeres ex fuga recurſus miles metuebat, ut Noſter alibi Carm. I, 19.

Et verſis animoſum equis Parthum.

Inde Parthi *refugi* appellati, ut Lucan. VI, 50.

Moenia mirentur refugi *Babylonia Parthi.*

Claud. IV, Conſ. Honorii. 530.

refugo *quae ſit fiducia Partho.*

& I, Conſ. Stilichonis. 68.

Torquebat refugum, *Parthis mirantibus, arcum.*

Quid ergo? placetne ut reſcribamus,

Miles ſagittas & refugam *fugam Parthi.*

Minime vero; neque enim tam inficetam verborum juncturam apud Noſtrum inveneris. Illud & ad ſententiam aeque, & ad compoſitionem melius, & ad receptam lectionem propius convenit, ſi ſic reponas,

Miles ſagittas & REDUCEM *fugam.*

Sic *reduces vias* Statius II, 7.

Et tardi reduces vias *Ulixi.*

Lucanus IX, 408.

Irreducemque viam *deſerto limite carpit.*

& *reduces greſſus* Statius Theb. IV, 771.

tantum reduces *det flectere* greſſus
Juppiter.

& denique *reducem fugam* Prudentius, magnus Noſtri imitator; Cathem. V, 104.

Nec non imbrifero ventus anhelitu
Craſſa nube leves invehit alites,
Quae, diffiata in humum cum ſemel agmina
Fluxerunt, reduci *non revolant* fuga.

23. SEDESQUE DISCRETAS PIORUM] Ita noſtri omnes praeter unum ex recentiſſimis in Collegio Regio, quem vocant Bembinum: atque is habet DESCRIPTAS; ſicut & Lambini aliquot, & Cruquii & aliorum. Et poſterior quidem Lectio placuit Gifanio in Indice ad Lucretium: quin etiam in ipſum textum receperunt Lambinus Cruquiuſque. Equidem non inficior recte & Latine dici, *ſedes deſcriptas*, ut Cicero, *deſcribere partes urbis, regionem, jugera:* & Tacitus Annal. XI, 19. *Et natio Friſiorum conſedit apud agros a Corbulone deſcriptos.* Sidonius Carm. II, 412.

Halant rura roſis, indeſcriptoſque *per* agros
Fragrat odor.

Omnino tamen melius eſt, ut cum majore Co-

Sappho puellis de popularibus;
Et te sonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura navis,
Dura fugae mala, dura belli.
Utrumque sacro digna silentio
Mirantur umbrae dicere: sed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Densum humeris bibit aure volgus.
Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
Demittit atras belua centiceps
Auris, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?
Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborem decipitur sono:
Nec curat Orion leones
Aut timidos agitare lyncas.

v. 38. Vulg. LABORUM.

XIV.

dicum parte & vetustis editionibus legamus DISCRETAS *sedes*, sive separatas, remotas a sedibus & contagione impiorum. Majus utique hoc est, quam si *descriptas* tantum dixeris, hoc est, certis finibus constitutas, & positis terminis ab impiorum sedibus divisas: sic enim nihilo minus alterae alteras contingere, & communem inter se limitem habere poterant: vel illud potius notaverit *et descriptas*; nempe inter ipsos Pios singulorum sedes descriptas & definitas esse; ne alter alterius limites transiliat. Quorum neutrum hic admittendum. Recte itaque *discretas*. Claudianus Rufin. II, 477.

quaestor in alto
Conspicuus solio pertentat crimina Minos,
Et justis dirimit *sontes.*

Virgilius Culice, 374.

Et vastum Phlegethonta pati, quo maxima Minos
Conscelerata pia DISCERNIT *vincula* sede.

Statius Theb. IV, 524.

Et Styx discretis *interflua* manibus *obstat.*

Denique Lactantius, ex hoc ipso Horatii loco, Divin. Instit. VII, 7. *Esse Inferos Zenon Stoicus docuit, &* SEDES PIORUM *ab impiis esse* DISCRETAS.

32. DENSUM HUMERIS BIBIT AURE VULGUS] Video omnes Manuscriptos constanter in hanc lectionem conspirare. Quo tamen illud *humeris?* Utique satis esset *densum vulgus.* Sed hoc facile condonari posset; sic enim & Ovidius Metam. XIV, 360.

Jussit & in densum trabibus nemus ire videri:

cum *densum nemus* per se sufficeret. Illud pejus; quod *aure* hic epitheto destitutum est; unde sicca & jejuna fit oratio, neque aures implet. Sensit hoc praestantissimus Nic. Heinsius, qui in ora sui codicis annotavit, *Forte legendum*, HILARI. Ingeniose: sed & propius licet ad vulgatam lectionem accedere, si reponas, *Densum* HUMILI; ut ad *silentium* illud *sacrum* & *admirationem* referatur. Melius tamen, opinor, sententiae consuluisset Noster, si sic scripsisset;

Densum avida *bibit aure vulgus.*

Ducunt huc nos Scholiastae veteres: quorum unus, BIBIT, *avide audit*; alter, *cupidissime audit*, Claudianus in Praef. Cons. Stilich. v. 47.

haec nullis avidam *rumoribus* aurem
Jandit.

Ovid. Pont. III, 4.

Noli

XIV.

Ad Postumum.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis & instanti senectae
Adferet, indomitaeque morti:
Non si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrimabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonem Tityonque tristi
Conpescit unda, scilicet omnibus,
Quicumque terrae munere vescimur,
Enaviganda; sive reges,
Sive inopes erimus coloni.

Frustra

Nos ea vix avidam *vulgo captata per* aurem
Scribimus.
Et nescio an fortasse ita scripserit, & illud *Humeris* ex Glossa in ipsum versum irrepserit.

38. Dulci laborum decipitur sono] *Laborum* habent cum veteres editiones, tum & plerique scripti. Unde ambigua evadit oratio; ubi nescias fere, utrum *decipitur laborum*, an *sono laborum* construi debeat. Equidem nullus dubito, quin qui primi hanc lectionem commenti sunt, τὸ *laborum* ad *sono* retulerint. Superabat scilicet eorum captum elegantissimus ille Hellenismus, qui in potioribus membranis adhuc conspicitur,
Dulci laborem *decipitur sono.*
ta duo codices Turnebo visi, totidemque Torrentio; & ex nostris Bodleianus, & pro varia lectione Colbertinus: accedit & Battelianus, qui habet *labore*. Recte vero *decipitur laborem*. Nam in figurato & poëtico sermone Passiva, pariter ac Activa sua, cum casu quarto construuntur. Ergo uti dicimus, *decipere*, *fallere laborem*, *curas* &c. ut Noster alibi,
Molliter austerum studio fallente laborem:
Ovid. Metam. V, 60.
Brachia docta movent, *studio* fallente laborem:
& XIV, 121.
Cum duce Cumaea fallit *sermone* laborem?
Statius Theb. XII, 230.
Cum tamen illa gravem luctu fallente laborem:
Ovid. Trist. IV, 10.
Sic tamen absumo decipioque diem:
ita passive dicere licet, *decipi laborem*. Ut Virg. Aen. I, 717.
Expleri mentem *nequit*, *ardescitque tuendo.*
Lucan. IX, 713.
Pluribus ille notis variatam pingitur alvum.
& sic alii non raro: praesertim in Participiis nihil hac figura frequentius.

40. Aut timidos agitare lyncas] Editio Loscheri, timidas: atque ita unus codex Lambini, & alter Bersmanni. Neque aliter optimus noster Reginensis cum Graeviano, Petrensi, Galei, & a manu secunda Batteliano. Sane faeminino genere proferunt Virgilius, Plinius, Statius, aliique. Neque εὐφωνίας causa variandum erat genus; ut vitaret homoeoteleuton: quippe in *timidas* ultima longa est, in *lyncas* brevis: & proinde diversus est sonus, neque aures offendit. Retinemus tamen timidos, auctore Prisciano, qui p. 689. haec habet, *Horatius in II. Carm.* Nec curat

Fruſtra cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Hadriae;
Fruſtra per Autumnos nocentem
Corporibus metuemus Auſtrum.
Viſendus ater flumine languido
Cocytos errans, & Danai genus
Infame, damnatuſque longi
Siſyphus Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, praeter inviſas cupreſſos,
Ulla brevem dominum ſequetur.

v. 18. Vulg. Cocytus.

Abſu-

rat Orion leones, Aut timidos agitare lyncas. *Et notandum eſt de genere, quod maſculino genere protulit Horatius, cum Virgilius faeminino in III. Georgicorum*, Quid Lynces Bacchi variae?

18. Cocytus errans] Codices noſtri Leidenſis, Zulichemianus, Reginenſis, Magdalenenſis, Galei, Petrenſis, Bodleianus, cocytos, terminatione Graeca. Atque horum auctoritatem ſequimur.

27. Et mero Tinguet pavimentum superbo] Noſtri quidem omnes superbo *mero*: Lambinus tamen & Fabricius ex ſuis proferunt, superbum *pavimentum*. Elegans ſane pavimenti hujus epitheton; quod & ſuo marmore ſuperbum erat, & quia tam pretioſo vino tingueretur. Varro de Re Ruſt. III, 1. *Quum villam haberet opere tectorio & inteſtino*, & pavimentis nobilibus *ſpectandam*. Statius Silv. III, 3.

tu largus Eoa
Germina, tu meſſes Cilicumque Arabumque ſuperbis
Merge rogis:

ideo *ſuperbis*, quia germinibus iſtis & meſſibus cumularentur. Virgilius Aen. II, 505.

Barbarico poſtes *auro ſpoliiſque* ſuperbi:

nempe quia aurum & ſpolia ferrent. Lucretius IV, 1171.

poſteſque ſuperbos
Unguit amaracino:

hoc eſt, propter amaracinum ſuperbos. Nihil itaque lectione hac pulchrius, quantum ad ſententiam: ſed interim, quod & doctiſſimus Dacierius adnotavit, eadem terminatio toties recurrens,

Tinguet pavimentum ſuperbum
Pontificum potiore caenis,

ingratiſſimum ſonum efficit; qualem ſtudioſe evitare ſolet Noſter. Illud tamen fortaſſe vitio huic mederi poteſt; ſi olim legerint aut pronunciaverint, *ſuperbom*. Certe poſt conſonantem v non *um* ſed *om* proferebant aetate Auguſti, *aevom*, *divom*, *Calvom* &c. ut cum ex Monumentis ejus aevi, tum ex vetuſtis Virgilii & Horatii codicibus conſtat. Eſto itaque *ſuperbom* quaſi *ſupervom*: nam in Virgilii Ecloga II. *Atque ſuperba pati faſtidia*, codex antiquiſſimus Romanus superva habet, teſte Pierio: ut eodem fere ſono prolata fuiſſe olim minime dubitandum ſit. Quod ſi concedatur, de Homoeoteleuti culpa ſecuri eſſe poſſumus: neque enim ſimilia refugiunt ſummi poëtae, ubi etſi non literis, pronunciatione tamen differunt; ut Noſter Carm. I, 2. *Jam* ſatis terris nivis. Virgil. *Aeternis regis imperiis*. Noſter iterum Carm. III, 7. *Non ſine multis Inſomnis lacrimis agit*. Neque tamen damnamus lectionem in pleriſque omnibus libris receptam, *mero* superbo: etſi miretur Julius Scaliger, quo conſilio id dixerit Noſter. Illud magis diſplicet, quod, cum *ſuperbo mero* dixiſſet, ſtatim alterum epitheton ſubdidit, eandem rem bis inculcans,

Pontificum potiore *caenis*.

Aliam viam tentat Barthius Adverſ. XXXVI, 14. *In τῷ* ſuperbo, inquit, *ſi quid mutandum, malim* ſuperbus, *quam cum Lambino* ſuperbum *ſcribere*. Quo etiam ducit nos Scholiaſtes Porphyrio: *Superbo*,

Absumet heres Caecuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
Tinguet pavimentum superbo,
Pontificum potiore cenis.

XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
Moles relinquent: undique latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu; platanusque caelebs
Evincet ulmos: tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium,
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori:

Tum

perbo, hypallage, pro *ipse superbus*: & etiam Acron, qui sic verba παραφράζει, *Perfundet pavimentum* negligens heres *vino deorum conviviis digno*. Atque hoc pacto, culpa quidem omni liberaveris Horatium: sed audacis epitheti laude, quae toties feliciter ei cessit, eadem opera privaveris.

5. TUM VIOLARIA ET MYRTUS ET OMNIS] Fabricius ex Manuscripto suo sic edidit,

tum violaria,
Myrtusque, *& omnis copia narium:*

atque ante illum Glareanus ex conjectura sic reposuit. Caeteri omnes libri reclamant, summoque consensu exhibent,

violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium.

Quod mutatum ab iis, qui metuebant, ne versus pede claudicaret, & Trochaeo, loco Spondaei, incederet. Atqui aliud curare potius debuerunt: salva enim versus mensura est; siquidem *Myrtus* hic numero plurali legitur, ut ante nos alii monuerunt. Nos id recte ab Horatio factum esse demonstrabimus. *Errant*, inquit Charisius p. 9. *qui omnia genera arborum quartae declinationi solent assignare; inventis ipsis, praesertim apud Virgilium,*

Et vos, o lauri, *carpam, & te, proxima* Myrte.

Contendunt tamen nonnulli, dicentes Laurum & Myrtum *esse quartae declinationis, & tantum auctoritate mutari in vocativo casu.* Vides ex Grammaticorum quorundam sententia *Myrtus* probe dici numero plurali. Priscianus tamen p. 717. haec sola arborum nomina ponit, *quercum, laurum, pinum, cornum, ficum, quae tam secundae*, ait, *quam quartae inveniuntur.* Ubi primo perperam omisit *cupressum*, quae utriusque declinationis est, si ulla fides habenda est veteribus membranis. Noster in Arte v. 332. *Levi servanda cupresso*: duo ex nostris codicibus, *cupressu*, Carm. II, 14. *Praeter invisas cupressos*: multi ibi *cupressus*, ut videbis apud Lambinum, Torrentium, & alios. Epod. V. *Jubet cupressus funebres*: Ita in omnibus fere editionibus jam inde a prima Veneta excusum est: sic antiquissimi nostri Leidensis & Graevianus. Virgil. Aen. III, 64. *Atraque cupresso*: at in antiquis plerisque codicibus, *cupressu* extare jam dudum notavit Pierius. Atque hoc modo in caeteris etiam poëtis variant ubique fere hanc vocem membranae vetustae. Unde id certe pro comperto habeamus, si non in illis auctorum locis, at saltem in usu & consuetudine fuisse, ut *Cupressus* quartae etiam declinationis haberetur. Sed & *Myrtum* male omisit Priscianus, quae declinationis quartae est, non tantum in hoc Nostri loco, sed apud ipsum Virgilium Georg. II, 64.

Sed truncis oleae melius, propagine vites
Respondent, solido Paphiae *de robore* myrtus.

ubi contendo *Paphiae myrtus* esse nominativi pluralis, ut *Oleae*, & *vites*: etsi recentiores Virgilii interpretes aliter accipiant, ut *Myrtus Paphiae* (Veneris)

Tum ſpiſſa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Praeſcriptum & intonſi Catonis
Auſpiciis, veterumque norma.
Privatus illis cenſus erat brevis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant, oppida publico
Sumtu jubentes, & Deorum
Templa novo decorare ſaxo.

XVI.

aeris) ſingulari numero efferatur. Sed non ita Servius, qui *Paphiae* interpretatur *Veneriae*, non, *Veneris:* & ſic poſt Virgilium alii poëtae; Ovid. Arte III, 181.

Hic Paphias myrtos, *hic purpureas Amethyſtos.*

Statius Theb. IV, 301.

hi Paphias myrtos *a ſtirpe recurvant.*

Seneca Oedipo. 539.

Amara baccis laurus, & tiliae leves,
Et Paphia myrtus.

Certum igitur eſt *Paphiae myrtus* plurali eſſe numero apud Virgilium; & ſic Catullus Epithalamio Pelei,

Quales Eurotae progignunt flumina myrtus:

ita potiores codices & editiones, non *myrtos.*

9. LAUREA FERVIDOS EXCLUDET ICTUS] Jam olim monuit Lambinus nonnullos Codices habere *fervidos* AESTUS; caeteri interpretes tacent. Atqui & ipſos non aliter in quibuſdam inveniſſe, licet id diſſimulent, inde colligas; quod ex noſtris bona pars, Zulichemianus ſcil. Petrenſis, Galei, Bodleianus & pro varia lectione Reginenſis clare repraeſentent AESTUS. Noſter alibi Serm. I, 1.

cum te neque fervidus aeſtus
Dimoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum.

Carm. I, 17.

Hic in reducta valle Caniculae
Vitabis aeſtus.

& III, 24.

ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi.

Virgil. Georg. IV, 401.

Ipſa ego te, medios cum ſol accenderit aeſtus.

Haud damnanda itaque haec lectio eſt, *fervidos aeſtus:* alteram tamen jure merito ei praetuleris, quam & primae editiones & plures potioreſque membranae confirmant,

Laurea fervidos Excludet ictus.

Ovid. Metam. VI, 49.

Et breve poſt tempus candeſcere ſolis *ab* ictu.

ubi

XVI.

AD GROSPHUM.

OTIUM Divos rogat in patente
Prensus Aegaeo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis:
Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Grosphe, non gemmis, neque purpura venale, nec auro.
Non enim gazae, neque consularis
Submovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantis.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum;
Nec levis somnos timor aut cupido
Sordidus aufert.

v. 1. Vulg. PATENTI.

Quid

ubi pariter interpolatum erat a Librariis, qui pro *ictu* substituerunt *ortu*. Idem Metam. V, 289.

Silva coronat aquas, cingens latus omne; suisque
Frondibus, ut velo, Phoebeos submovet ictus.

ubi & *ignes* ingesserunt. Sic Lucretius non semel, *radiorum exaugeat ictum, Verberibus radiorum, Gignuntur luminis ictu, Ardoribus ictus, Solis super icta calore.* Ita & alii poëtae: sed vide hic Lambinum, & ad Ovid. Metam. V, 389. accuratissimum Heinsium. Audacior tamen caeteris Horatius: illi enim metaphoram temperaverunt vocabulo adjecto, *ictus solis, ictus Phoebi, ictus luminis*; Noster figuratius, *servidos ictus*, nulla *solis* mentione facta: quae Dithyrambica pene audacia est.

1. IN PATENTI PRENSUS AEGAEO] Barthius in Adversar. XXXVI, 14. veterrimum quendam codicem clare ait habuisse IMPATENTI; quod & postea in Argentoratensis etiam Bibliothecae libro se reperisse. Quid autem sibi velit *impatenti*, neque ille nos docet, neque alius, opinor, quisquam intelligat. Crediderim Typographi erratum esse, & reponendum ibi IMPOTENTI; quae sane tolerabilis foret lectio. Sic enim & Catullus de Phaselo,

Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse.

Et verior tamen & melior est, quam nostri & aliorum codices firmant, & editiones omnes receperunt; IN PATENTI. Virgil. Georg. II, 41.

pelagoque *volans da vela* patenti.

Bene enim, prensus in *patenti* mari; ubi nempe longe erat littus, & nullum a tempestate refugium. Caeterum ex Batteliano nostro, legendum esse PATENTE potius quam *patenti*, monui ad Carm. I, 25. v. 17.

17. QUID

Quid brevi fortes jaculamur aevo
Multa? quid terras alio calentis
Sole mutamus? patriae quis exsul
Se quoque fugit?
Scandit aeratas vitiosa navis
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.

Laetus

17. QUID BREVI FORTES JACULAMUR AEVO MULTA] Aliud extat in Bodleiano; ut etiam in Colbertino & Regiae societatis codice pro varia lectione; quod prima fronte multis, nisi fallor, mire blandietur,

Quid brevi fontes *jaculamur aevo.*

Unde enim Librariis tam reconditum vocabulum, nisi ab ipso Horatio? Certe id genus hominum vix umquam communia verba delet, & rariora substituit. Re tamen penitius introspecta, damnabunt, credo, *fontes*; & illud alterum loco & sententiae aptius esse deprehendent. Quid *fortes*, ait, multa jaculamur? Quid frustra & nequicquam fortes tot & tanta molimur, mox morituri? Quid refert in tam brevi aevo,

Certare ingenio, contendere nobilitate,
Noctes atque dies niti praestante labore
Ad summas emergere opes, rerumque potiri?

Recte itaque habet *fortes*: & apposite sane Seneca Nat. Quaest. III, 1. *Libet*, inquit, *mihi exclamare illum poëtae inclyti versum,*

Tollimus ingentes animos, *& maxima parvo*
Tempore molimur.

ubi notandum illud *parvo tempore*, ut Horatius *brevi aevo*: & proinde repudiandum est Barthii acumen Adversar. XXXVI, 14. qui, *si codices assentirentur*, arcu *sane quam* aevo *legere mallet.* Multa sane brevi aevo molitus est ipse Barthius; & πολυμαθίας sive potius πολυναγνωσίας gloriam etiam juvenis consecutus est: verum enim cum ad Judicium res deveniunt; *brevi* sane *arcu* plerumque jaculatur, neque ad scopum pertingit.

18. QUID TERRAS ALIO CALENTES] Locus quidem perdifficilis, & qui multos exercuit,

quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriae quis exul
Se quoque fugit?

Alio calentes sole, hoc est *dissitas, longe remotas*, ut Virgilius;

Atque alio *patriam quaerunt* sub sole *jacentem.*

Quid ergo est, *mutamus terras remotas? siquidem nemo mutare dici possit terras, in quas nondum pedem intulit:* ut H. Stephanus ad hunc locum. Quem ut nodum expediamus, illud imprimis proderit adnotasse; nempe verbum *Mutare* duplicem recipere constructionem. Exempli gratia, eodem plane sensu poteris dicere, *Mutavit patriam exilio*, & *Mutavit exilium patria.* Curtius III, 17. *Sisines Perses exilium patria sede mutaverat:* quod perinde est, ac si dixisset, *exilio patriam sedem mutaverat:* ut in eadem sententia Virgilius Georg. II, 511.

Exilioque domos & dulcia limina mutant:

& Ovid. Fast. VI, 665.

Exilio mutant urbem, Tiburque recedunt.

Jam in hac constructione Locus praesens, sive (ut Scholastici loquuntur) Terminus a quo, ponitur casu accusativo: in illa Locus absens sive Terminus ad quem; quam formam bis vel ter secutus est Noster, ut Carm. I, 17.

Velox amaenum saepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus;

& Serm. II, 7.

sub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat strigili:

hoc est, ut communius loquuntur, *Lycaeum Lucretili*, & *Strigilem uva.* His semel animadversis, falsum esse apparet Stephanum aliosque, qui contendunt *neminem dici posse mutare terras, in quas nondum pedem intulit.* Imo vero in ea *Mutandi* constructione, qua Locus absens est casus accusativi, id semper dicitur: Sic *Faunus mutat Lucretilem*, quo nondum pedem intulit; *Puer mutavit uvam*, quam nondum habuit. Quidni igitur *mutamus terras alio sole calentes*; etsi nondum eas attigimus? Eadem plane loquendi forma est; in eo tantum differunt, quod hic subintelligitur Terminus a quo; *Mutamus terras alio sole calentes*, terrâ nostrâ scilicet. Utique si plene ita dixisset, nihil hic difficultatis esset. Atqui & ex ipsius rei natura id facile subaudiri potest, & ex

con-

Laetus in praeſens animus, quod ultra eſt
Oderit curare, & amara lento
Temperet riſu. nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus:
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget hora.

v. 26. Forte, LENI.

Te

conſuetudine fieri ſolet. Sic cum abſolute dicunt auctores, *Mutare ſedem*, *ſolum*, *larem*, & ſimilia, id tacite extrinſecus ſupplendum eſt, *mutare ſedem* ſede, *ſolum* ſolo, *larem* lare. Neque quidquam intereſt, cum dicis *mutare ſedem*, utrum ſedem abſentem intelligas, ſubaudita *ſede praeſente*, an ſedem praeſentem, ſubaudita *abſente*: ut cum Noſter ait Carm. Saeculari,

Juſſa pars mutare lares & urbem
Soſpite curſu;

nihil refert, utrum *lares & urbem* interpreteris *Romam quo ituri erant*, an *Trojam unde ituri erant*. Imo vero, cum Latini dicere ſolent *locum ex loco mutare*, ut Plinius Hiſt. II, 48. *Locum ex loco mutans rapida vertigine*: & II, 37. *Ut volucres ſedem ex ſede mutantes*: luce ipſa clarius eſt ita dici, *mutare ſedem* quo nondum venerant *ex ſede* ubi tunc erant. Recte itaque & de more locutus eſt Horatius,

quid terras alio calentes
Sole mutamus?

quamvis in eas nondum pedem intulimus. Sed aliam viam inſiſtit vir quidam eruditiſſimus, qui nodum hunc non ſolvere, ſed diſcindere conatur, ſic locum legendo & diſtinguendo,

quid terras alio calentes
Sole mutamus patria?

Ingenioſe profecto, quicunque eſt: ipſe enim neſcio. Illud tantum conjecturae huic adverſatur, quod hoc pacto frigeant aliquantulum ea quae ſequuntur,

Quis exul
Se quoque fugit?

Perit nempe Antitheti gratia & venuſtas ſingularis: *Quis* patriae *exul* ſe *quoque fugit?* Se ipſum *non fugiet*, *quamvis* patriam *fugerit*: ut Virgilius,

Nos patriam fugimus, *& dulcia linquimus arva.*

Recte autem *exul patriae*, ut Ovid. Metam. IX, 409.

Attonituſque malis, exul mentiſque domuſque.

21. SCANDIT AERATAS VITIOSA NAVES CURA] Ita & Noſtri Codices & aliorum, NAVES vel NAVIS: & ſic alibi Noſter Carm. III. 1.

neque Decedit aerata triremi *Cura.*

Elegans tamen ea lectio eſt, quam ſubminiſtrant Excerpta Bodleiana ab annis circiter quadringentis ſcripta,

Scandit aeratas vitioſa PUPPES.

Quippe Cura, cum fugientem navem conſequitur, poſteriorem partem ſive puppem ſcandere debet. Ovid. Metam. VIII, 193.

Juſſit & aeratas *impelli remige* puppes.

Virgil. Aen. V, 198.

vaſtis ſonat ictibus aerea puppis.

26. ET AMARA LENTO TEMPERET RISU] *Lento* habent manuſcripti plerique omnes cum editionibus vetuſtis: unus tantum vel alter *laeto*, quod & editiones aliquot occupavit, Typothetarum magis incuria, ut opinor, quam Editorum conſilio. Quid enim ineptius quam *laetus animus laeto riſu*, eadem in ſententia & prope eodem verſu. Sed & illud *Lento* non uſque adeo ſatisfacit. Nemo alius, quod ſciam, *lentum riſum* dixit. Et cum *amara* dixiſſet & *temperet*, figurâ a ſaporibus ductâ; utique eâdem metaphorâ claudere ſententiam debuit, hoc vel ſimili verbo, *Et amara* dulci: vel, *amara* grato *Temperet riſu.* Certe, niſi me deſtituit judicium, utrumvis ex his *lento illo riſu* melius aptiuſque exit. Cogitemus igitur, annon aliud verbum lateat, quod & receptae lectioni & metaphorae reſpondeat: neque diu quaerendum erat; quippe ecce tibi,

& amara LENI
Temperet riſu.

Nam principio. *Lene* in ſaporibus opponitur *aſpero*, *auſtero*, *acri*: Ut Terent. Heauton. III, 1.

aſperum,
Pater, hoc eſt: aliud lenius *ſodes vide.*

Deinde & *lenis riſus*, aptiſſime: ut Cicero in Somn.

Te greges centum, Siculaeque circum
Mugiunt vaccae; tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctae
Vestiunt lanae: mihi parva rura, &
Spiritum Graiae tenuem Camenae
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere volgus.

XVII.

Ad Maecenatem.

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum est, nec mihi, te prius
Obire, Maecenas, mearum
Grande decus columenque rerum.

Ah,

Scip. *Hic* leniter arridens *Scipio*, *Quaeso*, *inquit*, *ne me somno excitetis.* Et postremo *Lenis*, *Levis*, *Laetus* & *Lentus* creberrime a Librariis confundi solent: ut apud Nostrum Carm. III, 18.

Lenis *incedas abeasque:*

Colbertinus Codex pro varia lectione, *Laetus.* Carm. I, 18. *Non* levis *Euius*; Codex Noster Reginensis, *letus.* Carm. IV, 6. *Levis Agyieu.* unus apud Cruquium, *Laetus.* Virgil. Aen. II, 782.

Leni fluit agmine Tybris:

membranae aliquot Pierii, *Laeto.* Ovid. Epist. Acontii v. 120.

Quique subest nivei laetus *in ore rubor:*

plerique ibi scripti, *Lenis*, ut testatur Nic. Heinsius. Ovid. Metam. VII, 82.

Sic jam lentus *amor, jam quem languere putares:*

plures ibi *lenis*, & unus, *laetus.* Quidni itaque & hic pariter errare poterant oculi manusve Librariorum? Sed praeterea mihi suspicio est, adhuc pejus hic grassatam esse horum hominum audaciam. Vide enim, an non veri sit similius sic totum hunc locum ab Horatio profectum esse;

Laetus in praesens animi, *quod ultra est*
Oderis *curare*, *& amara leni*
Temperes *risu. Nihil est ab omni*
Parte beatum.

Melius certe videtur, ut secunda persona dirigantur haec ad Grosphum, quam ut sententiose proferantur. Melius quoque, ut ipse Grosphus, quam ut ejus *animus ridere* jubeatur: melius denique illud infertur; quod sequitur paullo post,

Et mihi forsan, tibi *quod negarit*
Porriget hora

tibi nempe, quem prius allocutus sum. Fraudi esse potuit Librariis Hellenismus ille elegans, *Laetus animi.* Velleius Paterculus II, 93. *Marcellus, sane, ut aiunt, ingenuarum virtutum*, laetusque animi *& ingenii, fortunaeque, in quam alebatur, capax.* Symmachus Epist. I, 8. *Ut vos sitis* laeti praesentium. Valerius Flaccus III, 659.

Laetus opum pacisque meae.

Virgil. Aen. XI.

quas laeta laborum
Ipsa suis Dido manibus.

Sic *faelix animi* Juvenalis XIV, 119.

Et pater ergo animi felices *credit avaros.*

Sed plena sunt his poëtarum scripta. Porro *oderis* & *temperes* facile fuit Librariis, patiente id versus mensura, commutare in *oderit*, *temperet:* ita Epod. X. pro *Mergos juveris*, plures membranae *juverit:* Serm. II, 3. v. 133. pro, *ut demens genitricem* occidis *Orestes*; omnes habent *occidit.* II, 5.

v. 90.

Ah, te meae ſi partem animae rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec carus aeque, nec ſuperſtes
Integer? ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi ſacramentum: ibimus, ibimus,
Utcumque praecedes, ſupremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec ſi reſurgat centimanus Gyges,
Divellet umquam: ſic potenti
Juſtitiae placitumque Parcis.

Seu

v. 14. Vulg. GIGAS, vel GYAS.

v 90. pro *Difficilem & moroſum* offendes *garrulus*; omnes ſimiliter *offendet*.

14. NEC SI RESURGAT CENTIMANUS GIGAS] Sic iterum Carm. III, 4.

Teſtis mearum Centimanus Gigas *Sententiarum.*

Codices omnes tam mei, quam aliorum, conſtanter habent GIGAS, cum editione Veneta & Loſcheriana. Solus Muretus in Var. Lection. VI, 12. in quibuſdam ait ſe *Gygen* inveniſſe, in aliis *Gyan*. Certe ex aliis poëtarum locis nomen proprium hic ſubeſſe conſtat; ſed ubique fere, niſi cum obſtitit verſus ratio, Librariorum ignorantia diſſimulatum. Priſcianus p. 718. *Hic centimanus, huius centimanus: Horatius in II. Carm. Teſtis mearum centimanus* Gyges *ſententiarum.* Ita quidem Editi. Sed Manuſcripti quos vidi quatuor, *Gigas*. Seneca Herc. Oet. 167.

Quis vaſtus Briareus, quis tumidus Gyges?

& iterum v. 1168.

nec truci rictu Gyges
Pindo cadaver obruit toto meum.

utrobique codex Florentinus longe antiquiſſimus, *Gygas*. Capitolinus in Maximo c. 8. *Tam crudelis fuit, ut illum alii Cyclopem, alii Buſiridem, alii Scironem, nonnulli Phalarim, multi Typhonem vel* Gygem *vocarent:* ubi vetuſtiſſimus Palatinus *Gigantam*. In Ovidio nomen proprium ſervatum eſt, quia *gigantem* verſus ipſi excluſerunt: Amor. II, 1.

Auſus eram (memini) caeleſtia dicere bella,
Centimanumque Gygen: *& ſatis oris erat.*

Faſt. IV, 593.

Quid gravius, victore Gyge, *captiva tuliſſem?*

Triſt. IV, 7.

Centimanumque Gygen, *ſemibovemque virum.*

Sed in ultimo loco codex unus *Gyan*, alter *Giam*. ut adhuc dubium ſit, quo nomine Centimanus ille vocandus ſit. Quaeramus igitur apud Graecos, in quorum officinis haec omnia conficta ſunt, & ad Latinos delata. Et Heſiodus quidem habet Γύγης Theogon. 149.

Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης θ', ὑπερήφανα τέκνα, 618.

Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύγῃ ὄπασε κρατερῷ ὑὶ δεσμῷ 714.

Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' ἄατος πολέμοιο. 734.

Ἔνθα Γύγης, Κόττος τε, καὶ ὁ Βριάρεως μεγάθυμος· & ſic praeter Heſiodum ſex vel ſeptem Grammatici, quorum loca videre potes apud eruditiſſimos Viros N. Heinſium & Munckerum, illum in Notis ad Ovid. Amor. II, 1. hunc ad Hygini Praefationem. Contra Apollodorus non *Gygen*, ſed Γύην appellat; quin & Heſiodi quaedam optimae notae exemplaria non Γύγης in locis jam citatis, verum Γύης repraeſentant; ſi Mureto conſtat fides. Accedit huc, quod *Gyges*, nomen aliunde ſatis cognitum, priorem ſyllabam productam habeat, ut apud Noſtrum ſupra, Carm. II, 5.

Luna mari Cnidiuſve Gyges.

& III, 7.

Gygen *ille notis actus ad Oricum.*

Virgil. Aen. IX, 762.

Seu Libra, ſeu me Scorpios aſpicit
Formidoloſus, pars violentior
Natalis horae, ſeu tyrannus
Heſperiae Capricornus undae:
Utrumque noſtrum incredibili modo
Conſentit aſtrum. te Jovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucriſque fati
Tardavit alas; cum populus frequens
Laetum theatris ter crepuit ſonum:
Me truncus inlabſus cerebro
Suſtulerat, niſi Faunus ictum

Dextra

Principio Phalerim, & ſucciſo poplite Gygen. Propert. III, 9.

Lydia Gygaeo *tincta puella lacu.*

Neque aliter Graeci, ut, Bianor in Anthолog. Epigram. I, 70.

Σάρδιες αἰ τεπάλαι ΓΥΓΟΥ πόλις, ἄιτ' Ἀλυάττυ.

& Alpheus ibidem I, 12.

Οὐ τέργω βαθυλήϊες ἀρόρας,
Οὐκ ὄλβον πολύχρυσον, οἷα ΓΥΓΗΣ.

ubi obiter ſic emendandum eſt,

Οὐκ ὄλβον, πολύχρυσος οἷα Γύγης.

ſiquidem plane auctor reſpexit ad notum illum Archilochi locum,

Οὔ μοι τὰ ΓΥΓΕΩ τῶ ΠΟΛΥΧΡΥΣΟΥ μέλει,
Οὐδ' εἶλέ πω με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι &c.

ubi caveant tirones, ne Γυγέω primam brevem hic habere exiſtiment; nam diſſyllabon eſt, γεω in unam ſyllabam contracto, ut Πηλεϊάδεω Ἀχιλῆος. Corrigendus itaque eſt Anacreon Carmine XV, & in Anthолog. II, 47. ubi Γύγαο primam corripit, ut nunc quidem legitur:

Οὔ μοι μέλει Γύγαο,
Τοῦ Σαρδίων ἄνακτος,
Οὐδ' αἱρέει με χρυσὸς,
Οὐδὲ φθονῶ τυράννοις.

Certe huic lectioni praeter dialectum etiam ipſa ſententia repugnat. Sic enim Graeca haec vertenda eſſent; *Non curo Gygem; nihili facio Gygem Sardium Regem.* Ergo tum Gyges in vivis eſſe debuit, cum auctor haec ſcriberet: at diu ante Anacreontem natum Gyges ille ad plures abierat. Tu vero lege,

Οὔ μοι μέλει τὰ Γύγεω, Τῶ Σαρδίων ἄνακτος.

hoc eſt, *Nihili aeſtimo opes Gygis*, ſive, *quas Gyges olim habuit.* Nam ut Alpheus ille, quem ſupra citavimus, ita hic ſcriptor (ſi is eſt Anacreon: nam ex iis, quae ſub ejus nomine hodie feruntur, multa ſpuria ſunt) aperte nimis imitatus eſt eundem Archilochi locum,

Οὔμοι ΤΑ ΓΥΓΕΩ τῶ πολυχρύσω ΜΕΛΕΙ.

Alexander tamen Aetolus, ut in his ſane peregrinis nominibus major eſt licentia, priorem in Γύγης corripuit, Epigrammate in Alcmanem, quod vitioſe editum apud Plutarchum Περὶ φυγῆς, correctius & integrius dedit ex Anthologia inedita Lucas Holſtenius ad Steph. Byzantium:

Καὶ μέσας ἐδάην Ἐλικωνίδας, αἵ με τυράννων
Θῆκαν Δασκύλεω μείζονα καὶ Γύγεω.

Ita nunc fertur utroque loco Δασκύλεω: mendoſe tamen, niſi auctori errorem potius quam Librariis impingas. Quippe Daſcylus ſive Daſcyles Gygis pater non tyrannus erat, ſed privatus. Aut ſcripſit, aut ſcripſiſſe debuit;

Θῆκαν Καυδαύλεω μείζονα καὶ Γύγεω.

De Candaule & Gyge tyrannis nota eſt hiſtoria. Quae omnia, ut ad Horatium revertar, dubium quidem faciunt, *Gygeſne*, an *Gyes* ſit ille Centimanus. Nos tamen plurium ſcriptorum auctoritatem ſecuti, prius illud praetulimus: recténe an ſecus, neque ſcire nunc fas eſt, nec hilum intereſt: neque enim Horatii ſalus in hoc nomine vertitur.

23. VOLUCRISQUE FATI TARDAVIT ALAS] Lambini quidam codices, Berſmanni unus, & ex noſtris Petrenſis cum Editione Loſcheri habent, VO-

LU-

Dextra levaſſet, Mercurialium
Cuſtos virorum. reddere victimas
Aedemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

XVIII.

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar:
Non trabes Hymettiae
Premunt columnas ultima reciſas
Africa: neque Attali
Ignotus heres regiam occupavi:

Nec

VOLUCRES. Et ſic etiam legitur apud Servium ad Aen. IV, 610. Quin & vetuſtiores membranae, quae exhibent VOLUCRIS, id ex antiqua ſcribendi ratione ſervant; ut nempe ſit quarti caſus numeri pluralis, non genitivi ſingularis. Et ſic in hac noſtra editione accipi volo, *volucris*, hoc eſt, *volucres*. Elegantius certe *volucres alas fati*, quam *alas fati volucris*: Noſter Carm. III, 29. de Fortuna:

Laudo manentem: ſi celeres *quatit*
Pennas, *reſigno quae dedit.*

Virg. Aen. V, 217.

Radit iter liquidum, celeres *neque commovet* alas.

Ovid. Art. II, 45.

Remigium volucres *diſponit in ordine* pennas.

3. NON TRABES HYMETTIAE] Vir celeberrimus Thomas Gale ὁ μαχαιρίτης ſic legebat ex conjectura;

Non trabes Hymettias
Premunt columnas ultima reciſae *Africa.*

Quod minime contemnendum eſt: ut ordo ſit, non trabes (citreae) ex ultima Africa reciſae premunt columnas marmoris Hymettii. Celebres ſane erant columnae Hymettiae, ut Plinius Hiſt. XXXVI, 3. *Columnas Hymettias non plures ſex.* & ibid. XVII, 1. *Columnas quattuor Hymettii marmoris.* Val. Maximus IX, 1. *Cn. Domitius L. Craſſo objecit, quod columnas Hymettias in porticu domus haberet.* Trabes autem ex arbore citro ab Africa uſque petitae columnis marmoreis imponebantur. Appoſite Statius Silv. IV, 2.

Sed mihi non epulas, Indiſque innixa columnis
Robora Maurorum.

Recte vero *Trabes* de citro: ut Noſter Carm. IV, 1.

Ponet marmoream ſub trabe citrea:

& vide inſuper ut apte inferatur illud *Reciſae*, de trabibus ligneis: ut Carm. III, 6.

Matris ad arbitrium reciſos
Portare fuſtes.

Atque haec protuliſſe ſufficiat ad Galei conjecturam firmandam. Verum cum omnes ubique codices in recepta lectione conſentiant, & praeterea ex correctione Galei impeditior paullo & invenuſtior fiat ordo verborum; ſatius eſt fortaſſe locum ſat bene ſe habentem non ſollicitare. Trabes enim ſupra columnas poſitae, non e ligno ſolum, ſed e lapide fiebant, ut Architectis notum: & proinde marmor Hymettium tam trabibus conficiendis, quam columnis erat aptum. Plinius narrat in domo Salaucis Colchorum regis trabes fuiſſe argenteas, Hiſt. XXXIII, 3. *Sed & illius aureae camerae, & argenteae trabes narrantur, & columnae, & paraſtaticae.* In Veneris domo Smaragdinas trabes ſuper Hyacinthinas columnas ponit Claudianus de Nuptiis Honorii v. 88.

Admiſcens artem pretio, trabibuſque ſmaragdis
Suppoſuit caeſas hyacinthi rupe columnas.

Jam ergo *columnae* illa *ultima Africa reciſae* erunt columnae marmoris Numidici, quae apud Romanos magno in honore erant, ut multa ſcriptorum loca teſtantur. Juvenalis VII, 182.

Parte alia longis Numidarum *fulta* columnis

Nec Laconicas mihi
Trahunt honeſtae purpuras clientae.
At fides, & ingenî
Benigna vena eſt; pauperemque dives
Me petit: nihil ſupra
Deos laceſſo, nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novaeque pergunt interire Lunae.
Tu ſecanda marmora
Locas ſub ipſum funus, & ſepulcri

Inme-

Surgat, & algentem rapiat caenatio ſolem.
Ceterum illud quod mox v. 23. habetur, *Proximos revellis agri terminos*, clare imitatus eſt Quintilianus Declamat. XIII. *Quod cives paſcebat, nunc divitis unius hortus eſt: poſtquam* proximos quoſque revellendo terminos ager *locupletis inundavit.*

30. RAPACIS ORCI SEDE DESTINATA] Editiones principes, utraque Veneta cum Loſcheriana, FINE habent, non SEDE: unde prior illa lectio poſteriores fere omnes occupavit:

Nulla certior tamen
Rapacis orci FINE *deſtinata,*
Aula divitem manet
Herum.

Ubi *Finem orci* Lambinus Dacieriuſque extrema & ima Tartara accipiunt, ubi ſcelerati poenis exercentur. Perperam profecto, ſiquid hic judico. Non enim de poenis, ſed de morte duntaxat hic agitur; ut & haec ipſa verba, & ſequentia quoque clare oſtendunt. Dum tu dives, inquit, proximos quoſque agros coëmendo tuum undique dilatas & extendis; ejicitur ex paterno lare pauper cliens cum uxore & liberis. Eſto autem. Diruitur caſa pauperculi, ne latifundia tua dehoneſtet: ipſe inops vagatur, & laris incerti. Quid tum poſtea? nulla aula Plutoniâ domo ſive ſepulchro certior locupletem dominum manet, pariter ac humilem clientem. Quid enim? *Aequa tellus pauperi recluditur, Regumque pueris.* Eadem mox aeterna domus utrumque coërcebit, & te qui novas tibi domos exſtruis, & illum cui antiquo lare excedenti nulla ne conductitia quidem domus ſupereſt. Vides, opinor, non poſſe hic ima Tartara intelligi, niſi una cum divite & pauperem illum clientem eo velis detrudere. Quid quod Noſtro haud convenit, Epicureo praeſertim, tam iracunde & vehementer in commune locupletibus vitium intonare; ut qui vicina praedia ſuis jungat & continuet, ei cum Ixionibus & Siſyphis aeternae poenae luendae ſint. Quare aliud quid excogitemus, ſi forte ab omnibus fere Librariis propagata lectio defendi & explicari poſſit. Ubi illud primum erit inquirendum, quid *Fine* ſibi velit, quid *Deſtinata. Deſtinare*, praeter vulgariores ſignificationes, etiam id notat, deſcribere limites, deſignare terminos. Curtius IV, 32. *Cum rex urbis futurae muros polenta, ut Macedonum mos eſt*, deſtinaſſet. Vegetius II, 10. *Erat etiam praefectus caſtrorum —— ad quem caſtrorum poſitio, valli & foſſae* deſtinatio *pertinebat.* Virgilius in Culice, 391.

Conformare locum capit impiger: hunc & in orbem
Deſtinat, *ac ferri capulum repetivit in uſum.*

Plura vide apud accuratiſſimum Gronovium Patrem Obſerv. II, 8. Eodem ſenſu frequentius dicebant *Deſignare.* Virgilius Aeneid. V, 755.

Interea Aeneas urbem deſignat *aratro.*

& VII, 157.

ipſe humili deſignat *moenia foſſa.*

Livius Hiſt. I, 10. *In Capitolium aſcendit Romulus, & ſimul cum dono* DESIGNAVIT *templo Jovi* FINES: qui locus notatu digniſſimus: aeque enim potuit dixiſſe, *deſtinavit fines.* Revertamur

jam

Inmemor, ſtruis domos:
Marisque Baiis obſtrepentis urgues
Submovere litora,
Parum locuples continente ripa.
Quid, quod uſque proximos
Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
Salis avarus? pellitur paternos
In ſinu ferens Deos
Et uxor & vir, ſordidoſque natos.
Nulla certior tamen,
Rapacis Orci ſede deſtinata

Aula

jam ad Horatii verba, in quibus eluceſcere, ni fallor, incipit & ſententiae nova ſpecies & conſtructionis: ubi *Deſtinata* caſu patrio accipietur, & ad *Aula*, non ad *Fine* referetur. *Nulla certior*, hoc eſt, *non certior* (vide Servium ad Georg. I, 125.) aula manet divitem herum, quam pauperem clientem. Qualis vero vel quanta illa aula? *deſtinata fine Orci*, ſive deſignata & deſcripta termino ipſius Orci, aeque ſpatioſa ac ipſe Orcus. *Fine* eo ſenſu eleganter dicunt auctores; Ovid. Pont. I, 4.

Ille eſt in Pontum Pelia mittente profectus,
Qui vix Theſſaliae fine *timendus erat.*

hoc eſt, *Theſſalia tenus.* Idem in Halieutico:

Cercuroſque ferox ſcopulorum fine *moratus*;

i. e. ſcopulorum tenus. Lucretius IV, 628.

Deinde voluptas eſt e ſucco fine palati:

Sic ibi legendum, non ut vulgo *in fine*: palato tenus & non ultra, ſapores guſtamus. Gellius I, 3. Hac fini *ames*, *tamquam forte fortuna oſurus*, hac *itidem* tenus *oderis*, *tamquam fortaſſe poſt amaturus.* Huc etiam pertinet illud Ovidii Metam. II, 131.

Zonarumque trium contentus fine, *polumque*
Effugito auſtralem, junctamque aquilonibus Arcton:

& illud Senecae de Beneficiis VI, 23. *Vide in quantum corporibus vagari liceat, quae non coërcuit* fine terrarum, *ſed omnem in partem ſui miſit.* Quod ſi huic interpretationi accedis; jam & aliud reſtabit ex conjectura emendandum. Quid enim hic faciet RAPACIS *Orci?* neque vero neſcius ſum alias ſic recte dici, ut Seneca Hippol. 467.

Cum tam rapaces *cerneret* fati *manus.*

& 1152.

Pallas Actaeae veneranda genti,
Caſta nil debes patruo rapaci,

i. e. Plutoni. Verum hic, ubi Orcus non *perſonam* notat, ſed *locum*; & de ejus *fine*, limite, ſpatio agitur, iners plane epitheton & otioſum videtur illud *Rapax.* Literae verſuum initiales facile in manuſcriptis mutabantur, quia plerumque omiſſae erant a Librariis, ut poſtea minio ſcriberentur. Id, opinor, hic loci evenit; & corrigendum,

CAPACIS *Orci fine deſtinata.*

Cur, inquit, ex paternis aedibus extorrem agis pauperem clientem? eadem tandem, qua tu, aula habitabit: atque ea ampla ſatis, quippe quae *Capacis* Orci ſpatio terminata eſt. Ovid. Metam. IV, 439. in deſcriptione Orci,

Mille capax *aditus, & apertas undique portas*
Urbs habet: utque fretum de tota flumina terra;
Sic omnes animas locus accipit ille, nec ulli
Exiguus populo eſt, turbamve accedere ſentit.

Seneca Herc. Fur. v. 658. de Dite,

Fas omne mundi, teque dominantem pretor
Regno capaci.

Verum, utcunque haec ſic ſatis ſpecioſa ſint; illa tamen, opinor, pluribus arridebit & adlubeſcet lectio, quam tres codices Cruquiani & ex noſtris Zulichemianus ſubminiſtrant,

Nulla certior tamen
Rapacis Orci SEDE *deſtinatâ*
Aula divitem manet
Herum.

Idque,

Aula divitem manet
Herum. quid ultra tendis? aequa tellus
Pauperi recluditur,
Regumque pueris: nec ſatelles Orci
Callidum Promethea
Revexit, auro captus. hic ſuperbum
Tantalum atque Tantali
Genus coërcet: hic levare functum
Pauperem laboribus,
Vocatus atque non vocatus audit.

XIX.

Idque, vel ob unum illum Taciti locum, Annal. I, 8. *Ne, ut quondam nimiis ſtudiis funus Divi Julii turbaſſent, ita Auguſtum in Foro potius quam in Campo Martis* SEDE DESTINATA *cremari vellent.* Quin & ad has partes vocandus erit Servius, qui ad Aeneid. VI, 152.

Sedibus hunc refer ante ſuis, & conde ſepulchro,
Sepulchrum, ait, SEDES *vocatur. Horatius: Nulla certior tamen rapacis orci* FINE *deſtinata aula divitem manet herum. Virgilius*, [VII, 3.] *Et nunc ſervat honos* SEDEM *tuus, oſſaque nomen.* Quamvis enim illud FINE, quod hic legis, omnes ubique Servii editiones exhibeant, neque nunc nobis facultas detur Membranas conſulendi; veri tamen ſimile eſt, quod & Lambinus aliique poſt ipſum animadverterunt, SEDE *deſtinata* dediſſe olim Grammaticum; cum eo nomine verba adducat, ut ſepulchrum probet *Sedem* appellari. Verum eſto hoc, ut quiſque volet: illud non omittendum, ſive FINE, ſeu SEDE hic legeris, omnino aptius fore epitheton CAPACIS Orci, quam RAPACIS.

7. PLENOQUE BACCHI PECTORE TURBIDUM LAETATUR] Vir ſummo ingenio Dan. Heinſius pro *Laetatur* ſubſtituit *Lymphatur:* idque adeo, quia τὸ *metu* in verſu praecedente interpretatur, *furore, inſania, lymphatione*; quod & ante illum fecit Torrentius, & poſt Dacierius. Utrumque perperam: nam & *metu* illic accipiendum pro *timore*; & recte habet *Laetatur* ſive gaudet. Hoc enim fingit Horatius, ſe cum forte in abditis ſilvis carmina meditans vagaretur, incidiſſe in Bacchum cum comitatu Nympharum & Satyrorum: ex hoc viſo ſe & *laetitia* & *metu* affectum eſſe: & *laetitia* quidem, tum quia propinquo ejus numine tactus eſſet, tum quia amicum ſibi Deum vidiſſet: ſiquidem Poëtae erant ſub Liberi tutela: ut Noſter Carm. I, 1.

me gelidum nemus
Nympharumque *leves cum* Satyris *chori*
Secernunt populo:

Epiſt. I, 19.

Adſcripſit Liber Satyris *Fauniſque poëtas:*

& Ep. II, 2.

Rite cliens Bacchi, *ſomno gaudentis & umbra:*

metu vero, quia mortalis non poteſt non terreri deorum immortalium aſpectu: ut Aeneas ipſe, fortiſſimus licet, toto corpore cohorruit, cum Dii Penates ſibi in ſomno apparuiſſent, Virgil. Aen. III, 175.

Talibus attonitus viſis, *ac voce deorum.*
Tum gelidus toto manavit corpore ſudor.

& poſtea viſo Mercurio, Aen. IV, 279.

At vero Aeneas aſpectu obmutuit *amens,*
Arrectae-

XIX.

In Bacchum.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite posteri)
Nymphasque discentis, & auris
Capripedum Satyrorum acutas.
Euoe! recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Laetatur. euoe! parce Liber,
Parce, gravi metuende thyrso.
Fas pervicacis sit mihi Thyiadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis
Labsa cavis iterare mella:

v. 9. Est mihi Thyadas. Fas

Arrectaeque horrore *comae, & vox faucibus haesit.* Sponte tamen & Penates & Mercurius se Aeneae conspiciendos dederunt; justior itaque Horatii *metus*, qui inopinatus & injussus Bacchi & Nympharum concilium oculis temeraverat. Quippe, ut vulgo tum creditum est, sine magno malo vel summo discrimine nemo umquam Deum aliquem invitum conspexit. Notum illud Homeri Iliados Υ, v. 131.

Χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς.

& Callimachi, Hymno in Palladem v. 100.

Κρόνιοι δ' ὧδε λέγοντι νόμοι,
Ὅστις τιν' ἀθανάτων, ὅκα μὴ θεὸς αὐτὸς ἕληται,
Ἀθρήσῃ, μισθῷ τοῦτον ἰδεῖν μεγάλῳ.

ubi vide plura ad hanc rem apud Illustriss. Spanhemium τὸν πάνυ καὶ τον παναρίστον. Jure itaque fingit Horatius, sibi, viso Baccho, cor *metu* trepidare; mixta tamen *laetitia*, quia noverat (Carm. I, 17.) *pietatem suam & Musam diis esse cordi.* Recte igitur habet, TURBIDUM LAETATUR; ut intelligamus voluptatem eam cum horrore fuisse junctam. Quo modo & Lucretius III, 28.

His tibi me rebus quaedam divina voluptas
Percipit, atque horror.

Recte etiam, mens TREPIDAT metu & LAETATUR; ut fere Persius dixit, *Laetari praetrepidum cor.* Sed opellae pretium est, ut totus Persii locus hic describatur, cum & explicatione & emendatione egeat, Sat. II, 53.

Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
Auro dona feram; sudes, & pectore laevo
Excutias guttas: laetari praetrepidum cor:

ubi perperam magnus Casaubonus *guttas* interpretatur *lacrimas*; & *laevo* pectore, *stulto.* Tu vero lege & distingue; neque mea fide, sed MSti codicis Tho. Galei:

Sudas, *& pectore laevo*
Excutiet *guttas laetari praetrepidum cor.*

Vel, si forte id mavis, *sudes*, & *excutiat.* Quorum hic sensus atque ordo est: *Sudes, & cor praetrepidum* sive properans *laetari excutiat guttas* sudoris *pectore laevo*, sive sinistra parte pectoris, ubi cor salit, & sudor erumpere solet. *Praetrepidum laetari*, constructione Graeca, & tam Persio, quam Horatio familiari, de qua vide nos ad Carm. I, 1.

9. Fas pervicaces est mihi Thyadas] *Fas est*, ut hic explicant veteres Scholiastae, non significat quod alibi solet, *Licet*, sed *Possibile est:* ut *Nefas* & τὸ ἀνόσιον notat & τὸ ἀδύνατον. Sed utrovis modo acceperis, non belle cohaeret cum

Fas & beatae conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
Disjecta non leni ruina,
Thracis & exitium Lycurgi.
Tu flectis amnis, tu mare barbarum:
Tu separatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraude crinis.

Tu,

filo totius carminis. Metu trepidus poëta, ne forte Bacchus a se conspectus graviter offenderetur, & (ut pulchre iidem Scholiastae) *per mentis perturbationem putans sibi infesto thyrso deum imminere*, deprecatur ejus veniam verbis submissis;

Parce, Liber,
Parce gravi metuende Thyrso:

& deinde per totum carmen Bacchum ipsum compellat, & propitium sibi facit; *Tu flectis amnes; Tu cum parentis: Te vidit insons Cerberus.* Unde igitur tanta fiducia, ut statim ingerat, FAS EST *mihi Thyadas & vini fontem* & caetera Liberi Patris miracula vulgo proferre. Haec non sunt verba *metuentis* aut *deprecantis*. Tu vero corrige, reclamantibus licet codicibus,

Fas *pervicaces* sit *mihi Thyadas:*

Bacchum enim his verbis, ut caeteris quae sequuntur omnibus, alloquitur: *Parce*, inquit, quod te inopinus viderim; *fas sit* te a me visum esse, aliis narrare; *liceat* ea quae viderim carmine celebrare. Id enim nisi cum Bacchi venia non ausus fuisset; ut alibi Carm. I, 18.

non ego te, candide Bassareu,
Invitum quatiam; nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam.

Sic & Virgilius, ea quae sub inferis sunt narraturus, prius Deorum & Manium veniam precatur. Aen. VI, 262.

Di quibus imperium est animarum, umbraeque silentes,
Et Chaos & Phlegethon, loca nocte tacentia late,
Sit mihi fas *audita loqui:* sit *numine vestro*
Pandere res alta terra & caligine mersas.

Porro in hoc ipso versu *Thyadas* vel *Thiadas* habent Horatii codices: Orthographia tamen & auctoritas magis postulat, ut *Thyiadas* scribamus. Velius Longus p. 2220. *Quoties duabus vocalibus interjecta I littera est, duarum consonantium obtinet vicem; sic non erit acephalus versus:*

Thyias *ubi audito trepidant trieterica Baccho*
&, Troiaque *nunc stares;* &,
Aio *te, Aeacida, Romanos vincere posse.*

Sed tamen editum est *Thyas* etiam apud Velium; plane contra ipsius Velii effatum: tria enim exempla profert, ubi duabus vocalibus I interjicitur, *Aio, Troia, Thyias.* Versus autem est Virgilii Aen. IV, 302.

Thyias, *ubi audito stimulant trieterica Baccho.*

Ita olim in suis codicibus Velius reperit; ita, teste Pierio, nunc exhibet vetustissimus Codex Mediceus. Ceteri tamen apud Pierium *Thyas*; & sic Inscriptio apud Gruterum p. 599, 1. ATENNIA. THYAS. Eadem est diversitas etiam apud Graecos. Θυάδες nunc legitur in editionibus Aeschyli, Sophoclis & aliorum: at Hesychius cum vocali gemina, Θυιάδες, Βακχίς· ubi ipse literarum ordo de scriptura dubitare non sinit. Placet igitur *Thyiadas*, ut *Agyieus, Harpyia, Ilithyia, Orithyia.*

15. DISJECTA NON LENI RUINA] Editiones principes Veneta & Loscheri, cum recentioribus codicibus, habent LEVI. *Non levi ruina*, ut Seneca Phoenissis v. 284.

atque urbes movet
Graias in arma: non levis *sessis venit*
Ruina *Thebis.*

Sic *gravis ruina*, ut Noster Serm. II, 8.

Interea suspensa graves *aulaea* ruinas
In patinam fecere.

Rectius tamen vetustiores membranae LENI; ut Blandiniae Cruquii, & ex meis Leidenses, Graevianae, & ex prima manu Reginenses. *Non leni*, i. e. *crudeli:* quippe Pentheus a matre lymphata vivus discerptus est. Male igitur τὸ *levi* hic praeferunt editiones quaedam, etiam recentes: neque enim in eo loco Trochaeum, ut *nōn lĕ*, admittere solet Noster. Nam quod vir eruditus

id

Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors Gigantum ſcanderet inpia,
Rhoetum retorſiſti leonis
Unguibus, horribilique mala:

Quam-

v. 23. Vulg. RHOECUM.

id ab Alcaeo factitatum obſervat, ut

Ω Βακχὶ, φάρμακον δ' ἄρισον,

&,

Μελιχρὸν αὐτὰρ ἀμφὶ κόρτα,

id quidem verum eſt, ſed nihil ad Horatii morem. Quin & in Sapphico carmine, Trochaeum in ſecundo loco ſaepe adhibuerunt & Alcaeus & Sappho, ut

Ποικιλόφρον ἀθάνατ' Ἀφροδῖτα,

Παῖ Διὸς δολόπλοκε, λίσσομαί σε·

quod ſecutus eſt etiam Catullus, ut in XI.

Seu Sacas Sagittiferoſque Parthos:

& LII.

Otium, Catulle, tibi moleſtium eſt:

tamen data opera Noſter a Trochaeo in eo loco abſtinuit, tam in hoc Sapphico verſu, quam in illo Alcaïco. Idque optimo conſilio factum; nempe ut verſus illi *tardiores paullo gravioreſque venirent ad aures:* nam ſine ſpondaeo celeres nimium volubileſque & ſine pondere feruntur. Vide nos ad Carm. III, 2. v. 1.

23. RHOECUM RETORSISTI LEONIS] Et iterum Carm. III, 4. v. 55.

Quid RHOECUS *evulſisque truncis Enceladus?*

Ita nunc editiones pleraeque contra omnium membranarum fidem, quae ſumma conſtantia habent *Rhoetum*, vel *Retum*, vel *Rethum*; ut ſemper ſcribatur litera T, non C. Solus Cruquius ex uno codice profert *Rhoecum:* idem tamen fatetur C in litura fuiſſe; ut ex prima manu etiam iſte codex exhibuerit *Rhoetum.* Neque aliter habent editiones veteres ante annum MDL. Quicumque primus immutavit, id videtur feciſſe auctoritate Apollodori, qui unum ex Centauris POIKON, *Rhoecum* memorat, lib. III. c. 9. Κενταῦροι ΡΟΙΚΟΣ καὶ Ὑλαῖος: quo modo & Aelianus XIII, 1. Δύο τῶν κενταύρων Ὑλαῖός τε καὶ ΡΟΙΚΟΣ; & Callimachus Hymno in Dianam v. 221.

Οὐδὲ μὲν Ὑλαῖον τε καὶ ἄφρονα ΡΟΙΚΟΝ ἔολπα.

Quin & praeter illum Centaurum, nomen *Rhoecus* aliunde erat Graecis notum, ut ΡΟΙΚΟΣ ille, de cujus amoribus cum Nympha Hamadryade vide Scholiaſtem Apollonii Rhodii ad lib. II. v. 479. & Samius ille Architectus & Plaſtes apud Herodotum III, 60. & Pauſaniam lib. VIII. de quo & Plinius XXXV, 12. *Sunt qui in Samo primos omnium Plaſticen inveniſſe* RHOECUM *& Theodorum tradant.* Eſto igitur, ſi velint, Centauri nomen RHOECUS: quid hoc ad *Gigantem*, de quo agit Noſter? Gigantem certe nemo Graecorum, quod ſciam, POIKON nominavit. Quamquam & Centaurum illum non *Rhoeci*, ſed *Rhoeti* nomine ſcriptores Latini appellent, aut alios credo auctores, aut alios codices ſecuti: ut Virgil. Georg. II, 456.

Centauros leto domuit. Rhoetumque *Pholumque,*
Et magno Hylaeum Lapithis cratere minantem.

ita omnes Pierii codices, nullus *Rhoecum.* Ovid. Metam. XII. de pugna Centaurorum cum Lapithis. v. 271.

Ecce rapit mediis flagrantem Rhoetus *ab aris.*

& 285.

Gaudia nec retinet Rhoetus.

& 301.

Rhoetus *& ipſe ſuo madefactus ſanguine fugit.*

Ita omnes apud Heinſium ſcripti. Valer. Flacc. I, 141.

multoque inſanus Iaccho
Rhoetus.

& III, 65.

Rhoetus *iniqui*
Nube meri.

Sic omnes utrobique membranae tam Heinſii, quam Carrionis. Lucan. VI, 390.

Teque ſub Oetaeo torquentem vertice vulſas,
Rhoete *ferox, quas vix Boreas inverteret, ornos.*

ita editiones veteres cum codicibus Pulmanni & Berſmanni: male magnus Grotius in ſuis editionibus, *Rhoece.* Claudianus in Nuptias Honorii, praefat. v. 13.

Centauri Faunique negant; quae flectere Rhoeton,
Quae rigidum poterant plectra movere Pholum?

Jam vides Latinos uno conſenſu *Centaurum* illum *Rhoetum* appellaſſe: ut fortaſſe controverſia movenda ſit de lectione ΡΟΙΚΟΣ apud Callimachum, Apollodorum, & Aelianum. Verum hoc eſto, ut libet. Sed nulla interim ratio eſt, cur in *Gigantis* nomine codicum omnium ſcripturam repudiemus, praeſertim cum omnia, quae apud Graecos extant hujus nominis veſtigia lectioni huic patrocinentur. Apollodorus I, 6. de pugna Deorum & Gigantum. Τῶν δὲ λοιπῶν Ἀπόλλων μὲν Ἐφιάλτην τὸν ἀριστερὸν ἐτόξευσεν ὀφθαλμὸν, Ἡρακλῆς δὲ τὸν δεξιὸν, Εὔρυτον δὲ θυρσῷ δρυὸς ἔκτεινε, Κλύ-

Quamquam, choreis aptior & jocis
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnae ferebaris, sed idem
Pacis eras mediusque belli.
Te vidit insons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam; & recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

XX.

τιον δὲ φασὶν, Ἑκάτῃ, μᾶλλον δὲ Ἥφαιστος βαλὼν μύδροις. Ubi obsecro te quid haec sibi volunt, Εὔρυτον δὲ, θυρσῷ δρυὸς: hoc est, *Eurytum autem thyrso quercus peremit Hercules?* Quid, malum, Hercules cum *thyrso* pugnans? anne *clavam* tum perdiderat? codex manuscriptus pro δρυὸς habet διός. Corrigendum sine dubio, Διόνυσος, ut & ante nos vidit Doctissimus Galeus ad locum. *Ex Gigantibus*, ait auctor, *Ephialtem sagittis confecerunt Apollo & Hercules, Eurytum thyrso interemit Bacchus; Clytium occidit vel Hecate vel Vulcanus.* Habemus jam, opinor, gigantem, quem quaerimus. Vide enim: *Eurytus* a Baccho peremtus est, secundum Apollodorum: *Rhoetus* ab eodem Baccho secundum Horatium. Nimirum iste *Eurytus* idem est, qui *Rhoetus:* & omnino pro Εὔρυτον rescribendum est ΡΟΪΤΟΝ. οι & υ apud Graecos eodem sono proferebantur; unde passim in scriptis Codicibus confundi solebant, ut mille locis videre est apud Suidam, Hesychium, & alios. Pro Ροῖτον igitur scriptum erat Ρῦτον, inde correctores dederunt Εὔρυτον. Neque nos moveat, quod ille Thyrso, Noster sub Leonis specie Bacchum pugnasse dicat: nam in fictis fabulis pro lubitu mentiebantur auctores veteres. Apud Hyginum inter nomina Gigantum habentur, *Ephialtes, Erytus:* ubi ex Apollodoro rescribunt *Eurytus;* ego & hic quoque reposuerim *Roetus.* Scholiastes Hesiodi ad Theogoniam, *Nomina*, ait, *Gigantum sunt haec*, Ἀγκυονεύς, Ἐγχέλαδος, Πορφυρίων, Μίμας, Φοῦτος, Ὄμβριμος. Iterum pro corrupto illo Φοῦτος, repono ΡΟΙΤΟΣ. Haec sola, ni fallor, nunc apud Graecos restant vestigia hujus nominis seu *Rhoeti* sive *Rhoeci:* & in his, ut vides, litera T est, non K; ut longe facilius ex eis extundas ΡΟΙΤΟΝ quam ΡΟΙΚΟΝ. C tamen vel K retinet Naevius in Carmine Belli Punici primo, cujus locus extat apud Priscianum p. 669. sic ad Saturnios versus reducendus:

Inerant signa expressa, quomodo Titani,
Bicorpores Gigantes, magnique Atlantes,
Rhuncus *atque* Purpureus, *filii Terrâs.*

Nam sine dubio Rhuncus ille & Purpureus idem sunt, ac *Rhoecus* sive *Rhoetus* & *Porphyrion* apud Horatium & alios. Codex Prisciani scriptus habet *Runcus*, alter *Ruchus.* ΡΗΟΕΤΟΜ tamen clare confirmat Sidonius Apollinaris Carm. VI, 24.

Pindus, Othrys, Pholoë, dextris cecidere Gigantum.
Decidit & ΡΗΟΕΤΙ jam gravis Ossa manu.
Sternitur Aegeon, Briareus, Ephialta, Mimasque
Arctoas sueti lambere calce rotas.
Enceladus *patri jacuit, fratrique* Typhoeus,
Euboicam hic rupem sustinet, hic Siculam.

24. HORRIBILIQUE MALA] Sententia quidem comperta est; Bacchum scilicet in Leonem se transformasse, & sub ea specie cum Rhoeto pugnasse: sed verba non adeo clare id indicant,

Rhoetum retorsisti leonis
Unguibus horribilique mala.

Nihil enim verba haec vetant, quin verum Leonem intelligas; quales cum Tigridibus & Pardis multos in comitatu habere solitus est Bacchus. Quare vide, annon forte rescribendum,

Rhoetum retorsisti Leonis
Unguibus horribilisque *mala.*

& ordo erit, *Tu horribilis unguibus malaque leonis retor-*

XX.

AD MAECENATEM.

NON usitata, nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque major
Urbis relinquam. non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego quem vocas,
Dilecte Maecenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.

Jam

retorsisti Rhoetum. Ea particulae *que* structura familiaris Horatio est, ut mox in hoc ipso Carmine,

ore pedes tetigitque crura.

III, 1.

Moribus hic meliorque fama.

& III, 4.

Ludo fatigatumque somno.

Verum quidem est, quot hodie extant codices *horribili* habere: at non ita olim, quantum ex vetere Scholiasta Acrone licet conjicere; sic enim ille, Horribilique mala) *maxilla* METUENDUS. Certe haec interpretatio est, non τοῦ *horribili*, sed τοῦ HORRIBILIS.

1. NEC TENUI FERAR] Codices nostri, Reginensis & Petrensis,

Non usitata, non *tenui ferar.*

3. NEQUE IN TERRIS MORABOR] Graevianus, Reginensis, Galei, Magdalenensis, Bodleianus cum pluribus Torrentii, TERRA.

6. NON EGO QUEM VOCAS DILECTE MAECENAS OBIBO] Nolim haec sana praestare, quamvis ita exhibent omnes scripti editique. Laborant autem interpretes, ut sensum aliquem extundant. Quibusdam *quem vocas* est, quem *ad caenam* vocas; ut Catullus,

Quaerunt in trivio vocationes.

&,

Qui tunc vocat *me*, *cum malum legit librum.*

& Plautus in Sticho.

Negare nulli soleo, *siquis me* vocat.

Verum haec interpretatio parasiti potius gulam, quam gratum Clientis animum exprimit: Quasi vero majus esset cum Maecenate pulpamenta comedere, quam vitam, pecuniam, & agrum in Sabinis ei debere. Aliam igitur viam insistunt Interpretum pars melior, & sic locum interpungunt,

non ego, pauperum
Sanguis parentum, non ego quem vocas
Dilecte, Maecenas, obibo.

ut sententia sit; non ego, quem sic tu compellare soles *o dilecte*: sive, quem tu Dilectum vocas. Sed neque haec interpretatio multo melior est altera. Nam primo, ab ambiguo laborabit sententia, quo vitio minime tenebatur Noster: quippe si puncta, ut olim, abfuerint, quis non potius *Dilecte* cum *Maecenas* conjunxerit? ut alibi, *Claro Maecenas eques*, *Jocose Maecenas*, *Beate Maecenas*, *Candide Maecenas*, *Maecenas docte*: & Statius Silv. II, 4. ad Meliorem Atedium,

quo tu, Melior dilecte, *recluso*
Numquam solus eras.

Deinde, inepte hoc & alieno prorsus loco ponetur, *Ego pauper, ego quem Dilectum vocas, non obibo*: quasi eo magis mirum foret, se non obiturum esse, quod a Maecenate diligeretur. Recte & acute Vir magnus Julius Scaliger, *Illa tamen*, inquit, *non conveniunt loco*, Non ego, quem vocas Dilecte, Maecenas, obibo: *Quid enim? quod πάθος? Imo nihil mirum, poëtam qui placeat Maecenati, interire.* Sed tantum absunt, ut Horatium intelligant, ut ne Scaligerum intellexerint. Scripsit enim Scaliger, *Imo nihil mirum, poëtam qui placeat Maecenati,* NON *interire*, hoc est, Scripta ejus immortalia fore. Male Typographus negativam particulam omisit. Quid multa? sine dubio

Jam jam reſidunt cruribus aſperae
Pelles; & album mutor in alitem
Superne; naſcunturque leves
Per digitos humeroſque plumae.
Jam Daedaleo ocior Icaro,
Viſam gementis litora Boſpori,
Syrtiſque Gaetulas, canorus
Ales, Hyperboreoſque campos.

Me

ſic conſtruendus eſt locus, *Non ego, non ego obibo, quem vocas Sanguis pauperum parentum.* Hic nihil jam ineptum; hic pulchre habet Antitheſis; non ego, quem pauperis Libertini filium vocas, obibo: Neque paupertas neque ignobilitas generis obſtabit, quo minus ſempiternum nomen ex ſcriptis meis conſequar. Sed quale, quaeſo illud, quod *a Maecenate* ſe vocari narrat Libertini filium? Quid? an ille umquam Horatio ſuo ignobilitatem exprobraverit? Ille ne ut hoc fecerit, *qui non* (Serm. I, 6.)

Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendit adunco
Ignotos:
Qui referre negat, quali ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus:
qui turpi ſecernit honeſtum,
Non patre praeclaro, ſed vita & pectore puro?

numquam hoc ſerio Maecenas. Proinde aut *ludo jocoque* ſe ſic a Maecenate *vocari* ſolitum intelligamus, aut, quod fortaſſe melius eſt, ſic levi mutatione locum emendemus.

Non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego quem VOCANT,
Dilecte Maecenas, obibo.

quem Rivales ſcilicet & Invidi ſic ſugillare ſolent;

Quem rodunt omnes libertino patre natum.

Proclive autem fuit Librariis pro VOCANT ſubſtituere VOCAS, quia ſtatim ſequitur vocativus ſingularis, quo cum jungendum id eſſe pro ſua ſapientia exiſtimabant.

10. ET ALBUM MUTOR IN ALITEM SUPERNE] Ita Codices plerique omnes SUPERNE; & ſane ultimam corripit auctoritate Lucretii, cujus hoc eſt libro VI, 543.

Terra ſuperne *tremit, magnis concuſſa ruinis.*

& ſic *inferne* ibidem v. 696.

Tecta ſuperne *timent, metuunt* inferne *cavernas.*

Similiter & Prudentius Periſteph. XII, 39.

Omnicolor vitreas pictura ſuperne *tinguit undas.*

& Cathem. III, 10.

Denique quod ſumus aut agimus,
Trina ſuperne *regat pietas.*

ubi Nic. Heinſius *interne* etiam notat ex Auſonio, Epiſt. V.

Implicitum quam te noſtris interne *medullis.*

Cui addas ex carmine de Burdigala ejuſdem,

Diſtinctas interne *vias mirere domorum.*

Feſtus denique Avienus in Orae Maritimae deſcriptione,

nullus aethram diſcutit
Superne *venti ſpiritus, pigra incubat*
Caligo terras.

Legat itaque, qui volet, & in Horatio SUPERNE. Verum cum diſertiſſimus Muretus aſſeveret vetuſtos quoſdam codices habere SUPERNA; & ſic e Noſtris Zulichemianus, ſi Heinſianis Excerptis fides: quibus favent Leidenſis & Magdalenenſis noſter, ubi habetur SUPERNAE: melius videtur ut cum Mureto reponamus,

& album mutor in alitem
Superna, *naſcunturque leves.*

Neque enim apud ullum politioris aevi poëtam, correptam in his adverbiis ultimam invenies; neque tam aptum hic & appoſitum eſt *Superne*, quam *Superna.* Quippe *ſuperna* nihil aliud notet, quam Supernas corporis partes: at *Superne*, magis quae ſupra corpus & caput ſunt, quam ſuperiora corporis. Elegans vero conſtructio eſt, a Graecis hauſta, *Mutor ſuperna* in alitem; ut Ovidius Metam. IX, 81.

Sic quoque devicto reſtabat tertia tauri
Forma trucis: tauro mutatus membra *rebello.*

Neque vero formides ſyllabarum earundem concurſum, *Superna naſcumtur:* ſic enim Virgilius, *Achaica caſtra, Dorica caſtra;* & plura ſimilia.

13. JAM DAEDALEO OCIOR ICARO] Miror equidem, cur Icari exemplo hic uti voluerit Noſter. Quid opus erat, ut male ſibi ominaretur? Melius profecto ſapuit Carm. IV, 2.

Pindarum quiſquis ſtudet aemulari,

Jule,

Me Colchus, &, qui dissimulat metum
Marsae cohortis, Dacus, & ultimi
Noscent Geloni: me peritus
Discet Hiber, Rhodanique potor.
Absint inani funere naeniae,
Luctusque turpes, & querimoniae:
Conpesce clamorem, ac sepulcri
Mitte supervacuos honores.

Jule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.

Quisquis ergo *Icari* exemplo volaverit, sive *ocior* sive tardior nihil interest, is certe male rem gesturus est, & temerariis ausis excidet in aquis periturus. Vix crediderim tam nasutum poëtam a tam sinistro omine non sibi cavisse. Codex noster Leidensis plus DCCC annorum pro *ocior* habet NOTIOR. Nimirum jam olim turbabant codices in hoc vocabulo. Quid si rescripseris:

Jam Daedaleo TUTIOR *Icaro,*
Visam gementis litora Bospori.

hoc est, ego jam in cycnum mutatus, non Icari exemplo, sed *tutis* pennis volabo, & remotas regiones visam. Ovid. Trist. III, 4.

Quid fuit, ut TUTAS *agitarit* Daedalus *alas?*
Icarus *Icarias nomine signet aquas?*
Nempe quod hic alte, demissius ille volabat:
Nam pennas ambo non habuere suas.

ubi recte acutissimus Heinsius, *agitarit* pro *agitaret*: debuit quoque ex quatuor scriptis *Icarias* pro *immensas*, quod nive ipsa frigidius est. Perperam vero idem contra omnes codices in ipso textu reposuit,

Nam pennas ambo nonne *habuere suas?*

Recte enim veteres libri: *Non* habuere suas: hoc est, Ambo enim pennas habuere *non suas*, sive *alienas*, *factitias*: cur non igitur aeque ambo aut tuti erant, aut perierunt? nempe hic alte, ille demisse volabat. Virgil. Georg. II, 82.

Miraturque novas frondes & non sua poma,

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER III.

I.

ODI profanum volgus, & arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus puerisque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.
Est ut viro vir latius ordinet
Arbusta sulcis; hic generosior
Descendat in campum petitor;
Moribus hic meliorque fama
Contendat; illi turba clientium
Sit major: aequa lege necessitas
Sortitur insignis & imos;
Omne capax movet urna nomen.

De-

9, EST UT VIRO VIR LATIUS ORDINET] Ita quidem codices, quotquot extant: sed excutiamus sententiam, EST UT, hoc est, *fieri potest*, ut vir viro, sive unus altero, sit ditior, nobilior, melior, gratiosior. *Fieri potest* autem? quid hoc tam mirum? imo ita fieri necesse est; ita semper fuit semperque erit. Cave igitur credas tam frigidam gnomen ab Horatio profectam esse. Corrigo:

ESTO, *ut viro vir latius ordinet*
Arbusta sulcis:

hoc est; *concedamus*, alium divitiis, alium nobilitate praecellere: hunc moribus & fama, illum gratia & popularitate pollere: Quid tum? quid pro-

Deſtrictus enſis cui ſuper inpia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborabunt ſaporem;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent. ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humilis domos
Faſtidit umbroſamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſollicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Haedi:
Non verberatae grandine vineae,
Funduſque mendax; arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt,
Jactis in altum molibus: huc frequens
Caementa demittit redemtor
Cum famulis, dominuſque terrae
Faſtidioſus: ſed timor & minae
Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra cura.

Quod

proderit? aequa enim lege omnes morientur, tam inſignes, quam infimi. Jam hoc, niſi fallor, poëta noſtro dignum eſt. Et firmat noſtram conjecturam Scholiaſtes vetus Cruquii: EST, ait, *pro* SIT. Imo vero ESTO pro SIT.

39. TRIREMI ET POST EQUITEM] In omnibus Berſmanni, Pulmannique & noſtris Codicibus; crede etiam & aliorum, quamvis illud diſſimulent, deeſt particula ET: deeſt etiam in editione Loſcheri. Princeps tamen Veneta habet ET, unde in ceteras manavit. Mollius, opinor, fluet verſus, ſi ſic legeris ſyllaba liquefacta:

Decedit aerata triremi,
Poſtque equitem ſedet atra Cura.

ut Virgilius Georg. III, 116.

Impoſiti dorſo atque equitem docuere ſub armis.

& Aeneid. X, 893.

Verberat, effuſumque equitem ſuper ipſe ſecutus.

Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum sidere clarior
Delinit usus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumve costum;
Cur invidendis postibus, & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operosiores?

II.

Angustam, amici, pauperiem pati
Robustus acri militia puer
Condiscat; & Parthos ferocis
Vexet eques metuendus hasta;

v. 44. Vulg. Achaemeniumque. Vi-

43. Nec Falerna Vitis Achaemeniumque costum] Illud que non editiones modo, sed & codices quos viderim universi exhibent. Corrigendum nihilominus;

Nec *purpurarum sidere clarior*
Delinit usus, nec *Falerna*
Vitis, Achaemeniumve costum.

Nec, nec, ve vel *aut*, in disjunctionibus rite usurpantur; ut ostendemus ad Epod. XVI, 6. & Serm. I, 6. v. 68.

48. Divitias operosiores] Si accederet codicis alicujus auctoritas, legere posses,

Cur valle permutem Sabina
Divitias onerosiores?

ut Noster alibi. Serm. I, 6. v. 99: de divitiis,

Nollem onus, *haud umquam solitus, portare molestum.*

Ovid. Metam. IX, 575. onerosior *altera sors est.* Favet Scholiastes Porphyrio, qui locum hunc sic explicat: *Cur*, inquit, *relicto Sabino agro, sub quo securam vitam ago contentus, appetam amplissimas domuum fundorumque possessiones, quae mihi* oneri *& molestiae sint.* Verum eodem fere redit, sive *operosas* sive *onerosas* opes dixeris: proinde nihil necesse est, ut a recepta lectione recedamus.

1. Angustam amici pauperiem pati] Multo plures Codices cum editione Veneta & Lascheri amice; de quo dubium fuerit, an adverbium sit, an vocativus singularis. Vocativum vero esse vix patitur versus ratio: quamquam Alcaeus, primus hujus Metri auctor, unde & nomen ei accrevit Alcaïcum, Trochaeum in eo loco saepe adhibuerit; ut & Hephaestion tradit, & exemplis comperimus: ut

Πὰρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰσοπέδαν ἔχει.

&,

Εἴ τις δύναιτο, καὶ παλάμην ἔχοι.

& illud apud Athenaeum lib. X. p. 430.

Οὐ χρὴ κακεῖσιν ζυμὸν ἐπιτρέπειν.
Προκύψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσώμενοι,
Ὦ Βακχί, φάρμακον δ' ἄριστον
Οἶνον ἐνεικαμένοις μεθύσθαι.

quem locum eo integrum citavimus, ut emendatior fieret: vulgo enim ἀσαμένοι, & μεθυσθῆναι· quorum hoc contra versum est, illud & contra versum & sententiam. Sed quamquam, ut jam vides, Trochaeo hic usus est Parens hujus carminis Alcaeus; numquam tamen Horatius; sed ubique Spondeum eo loci posuit: quo autem consilio abstinuerit a Trochaeo, ostendi ad Carm. II, 19. v. 15. Restat igitur, ut amice sit adverbium, & constructio sit, *Puer condiscat* amice pati *angustam pauperiem.* Quamquam hoc jam nimium esse videatur: cur enim adeo *amice?* satis profecto est, si *patitur*: ut alibi Carm. IV, 9.

rectius occupat
Nomen Beati, qui Deorum
Muneribus sapienter uti,

Du-

Vitamque sub divo, & trepidis agat
In rebus: illum ex moenibus hosticis
Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, & adulta virgo
Suspiret, Eheu, ne rudis agminum
Sponsus lacessat regius asperum
Tactu leonem; quem cruenta
Per medias rapit ira caedes.
Dulce & decorum est pro patria mori.
Mors & fugacem consequitur virum:
Nec parcit inbellis juventae
Poplitibus, timidove tergo.

v. 14. Vulg. PERSEQUITUR. 16. TIMIDOQUE.

Virdurumque *callet* pauperiem pati,
Pejusque leto flagitium timet.

Quid quod nemo ita locutus est, *amice pati* pro facile & aequo animo? Placetne igitur, ut cum duobus libris Pulm. & plerisque editis legamus,

Angustam, AMICI, *pauperiem pati.*

quo nos invitant ἐπιγραφαὶ & Tituli hujus Carminis in membranis vetustis. Sic Graevianus & Leidensis; DE INSTITUTIONE AD AMICOS LOQUITUR. Reginensis; DE INSTRUCTIONE AD AMICOS LOQUITUR. Acron Scholiastes, etiam manuscriptus; *Hanc oden ad* AMICOS *generaliter scribit.* Editio Veneta; *Ad* AMICOS *Paraenetice tricolos.* Sic & alibi Noster amicos suos compellat; ut I, 37.

Tempus erat dapibus, sodales.

I, 27.

Impium Lenite clamorem, sodales.

Art. Poët.

risum teneatis, amici.

Epod. XIII.

rapiamus, amici,
Occasionem de die.

ubi tamen contrario errore peccaverunt Librarii; nam ut hic *amice* posuerunt pro *amici*, ita vice versa in Epodo *amici* pro *amice* substituerunt, ut ad eum locum ostendam.

14. MORS ET FUGACEM PERSEQUITUR VIRUM] Tolerabilis sane lectio est *persequitur*: sic enim alibi Serm. II, 7. v. 115.

Frustra: *nam comes atra premit*, sequiturque fugacem.

& Seneca Controvers. VIII, *A. Quis miretur eum mori voluisse, quem* fugientem *quoque Fortuna* persequitur? Variatum tamen olim in libris: nam tres Lambini Codices, & unus Cruquii, cum nostris Graeviano & Petrensi, PROSEQUITUR. Nimirum facilis & frequens librariorum lapsus erat in praepositionibus compositis; ut qui manibus membranas veteres versarunt, probe sciunt. Quale & hic accidisse crediderim. Quippe, quod alii jam observarunt, aperte hic Noster imitatus est Simonidem, & verbum de verbo reddidit,

Ὁ δ' ἀν θάνατος ἔικιχε καὶ τὸν φυγόμαχον.

Atqui ΕΚΙΧΕ majus quiddam est, quam *persequitur*. Nam *persequi* nihil aliud est quam *sequi*: κιχεῖν vero est *assequi*, *consequi*, *nancisci*, *prehendere*. Quare nullus dubito, quin Horatius sic scripserit,

Mors & fugacem consequitur *virum.*

Quid hoc interfit, ex Seneca discès de Beneficiis, V, 5. *Non est turpe non* consequi, *dummodo* sequaris. Curtius adeo apposite, ut ad hunc ipsum Flacci locum respexisse videatur, IV, 55. *Effugit* mortem, *quisquis contempserit*: timidissimum *quemque* CONSEQUITUR.

16. POPLITIBUS, TIMIDOQUE TERGO] Rectius aliquot Lambini & Pulmanni cum meis Petrensi & Galei, TIMIDOVE: & sic Acron Scholiastes, tam editus, quam in Bibliotheca Regiae Societatis manuscriptus. *Aut* poplitibus, *aut* tergo, non utrisque: quid enim opus, ut bis eundem percuteret Mors, cujus unus quivis ictus letalis est. Latinus Pacatus in Panegyrico p. 131. *Miles urgere; eminus, cominus, gladiis, hastis, punctim, caesim,*

Virtus, repulsae nescia sordidae,
Intaminatis fulget honoribus;
Nec sumit aut ponit securis
Arbitrio popularis aurae.
Virtus, recludens inmeritis mori
Caelum, negata tentat iter via;
Coetusque vulgaris, & udam
Spernit humum fugiente penna.
Est & fideli tuta silentio
Merces: vetabo, qui Cereris sacrum
Volgarit arcanae, sub isdem
Sit trabibus, fragilemve mecum

v. 28. Vulg. FRAGILEMQUE. Solvat

sim, ferire: alii poplitibus *imminere, alii* terga *configere; aut quos cursu non poterant continere,* (lege, contingere) *jaculis occupare.* Ubi nota, *alii* poplitibus, *alii* terga: recte itaque hic *Timidove* non *que.* Livius tamen XXII, 48. Quingenti *Numidae aversam adoriuntur Romanam aciem*, tergaque ferientes AC poplites caedentes, *stragem ingentem fecerunt.* Verum, cum de quingentis hoc narrat, non de uno milite; nihil vetat, quin & hic intelligamus, *alios* ex quingentis terga ferire, *alios* poplites caedere.

18. INTAMINATIS FULGET HONORIBUS] Gifanius in Indice Lucretiano pag. 432. reponit ex codice suo;

Virtus repulsae nescia sordidae incontaminatis *fulget honoribus.*

cui adsentiuntur liber unus Lambini, & Pulmanni duo. Quin & editiones Pulmanni & Cruquii ea lectio occupavit. Caeterum vox *Incontaminatus* Livio, Varroni, aliisque usurpata est: *Intaminatus*, ut aiunt, nusquam reperias. Esto. Annon & alia sunt verba apud Nostrum & Ciceronem & alios, quae jam post tot scriptores deperditos singularia sunt, & semel inventa? Certe ut ab absoleto verbo *Tamino*, composita illa in usu erant, *contaminatus, attaminatus*, quidni & *intaminatus?* Justin. XXI, 3. *Omnibus ante juratis viris, ne quis ullam* attaminet *faeminam.* Priscianus p. 559. *D in compositione transit in T, ut Attinet*, Attamino, *Attingo.* Capitolinus in Gordiano Tertio, c. 27. *Ita ut nihil quod ad eorum fortunas pertineret*, attaminaret: ubi Casaubonus plura profert exempla ex Ambrosio, Augustino, Aurelio Victore, & Codice Theodosiano. Numquam igitur evincent, quin recte & ex analogia formatum sit *Intaminatus.* Imo vero vox ipsa reperitur apud Cyrillum in Glossario: ita tamen, ut jure cum Ovidio dixeris,

tu non inventa reperta
Luctus eras levior:

Quippe contrario plane sensu ibi ponitur; magisque officit receptae apud Flaccum lectioni, quam si nusquam extitisset. Sic enim Glossographus, INTAMINATA, MIANΘENTA. Non nescis, quid sit μιανθέντα: *polluta* scilicet, *inquinata.* Glossographus alter: MIAINΩ, *attamino, contamino, inquino, polluo, incesto, violo.* Ergo si fides Glossario habenda est, *Intaminatis honoribus* idem foret, quod *contaminatis*; sententia a Poëtae mente prorsus aliena. Neque vero contemnenda facile est Cyrilli auctoritas. Nam in aliis hujus generis Compositis, ubi verbum simplex *pollutionem, contagium*, vel *mixturam* notat, praepositio IN non negativa est, sed auget & intendit significationem: sic *intinctus, illitus, insuccatus, incrustatus, incoctus, infuscatus, impicatus, immixtus, infucatus, inauratus, inustus, inebriatus*, & similia, non negant, verum affirmant. Quidni igitur *contaminare, attaminare, intaminare* eandem vim habeant; ut *commiscere, admiscere, immiscere*, & id genus alia? Neque tamen sum nescius, participia quaedam cum IN composita, duplicis esse significationis, & negativae, & affirmativae. Proinde eligat Lector peritus, utrum

Solvat phaselon. saepe Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum:
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede Poena claudo.

III.

JUSTUM, & tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non voltus instantis tyranni
Mente quatit solida, neque Auster

Dux

v. 29. PHASELUM.

utrum velit; sive INTAMINATIS, sive INCONTAMINATIS honoribus; me quidem volente utrumvis legerit: ita tamen ut ad posteriorem lectionem magis inclinet animus; cum videam Decomposita illa in usu fuisse, apud multos *Incontaminatus*, apud Tertullianum, *Inattaminatus:* De Corona Militis Cap. XV. *Serva Deo rem suam inattaminatam:* quod eo consilio factum videtur, quia compositum *Intaminatus* diversam plane significationem haberet. Sulpicius tamen Severus II, 21. *Dei spiritu praevalentes, ut* intaminata *ab ore corrupto & falsis vera miscente intra sua tantum mysteria contineretur historia.* Ubi, si fides editionibus constat, *intaminata* perinde est atque *incontaminata, inattaminata.*

19. NEC SUMIT AUT PONIT SECURES] Tres ex nostris, Reginensis, Battelianus, Vigornienſis, *Nec ponit aut sumit.* Frustra: prius enim est *sumere*, quam sumtum *ponere.* Seneca Quaest. Natural. I, 7. *Speciem falsi coloris, qualem columbarum cervix* & sumit & ponit, *utcumque deflectitur.* Lucanus IX, 200.

Juvit sumta *virum*, *juvit* dimissa *potestas.*

26. QUI CERERIS SACRUM VULGARIT ARCANAE] Recte vetusti Codices, Graevianus & Reginensis, VOLGARIT; non ut quidam ex recentioribus, *Vulgavit.* Porro, est qui legendum autumet,

qui Cereris sacrum
Vulgarit ARCANUM.

ut alibi Epod. V.

Arcana *cui fiunt* sacra.

Ovid. Epist. Medea.

Per triplicis vultus arcanaque sacra *Dianae.*

Statius Silv. III, 3.

sacrisque *Deorum.*
Arcanis *haerere datum.*

Seneca Medea, 912.

Artus juvat secuisse, & arcano *patrem*
Spoliasse sacro.

idem Hippolyto, 107.

Jactare tacitis *conscias* sacris *faces.*

& Troad. 843.

An sacris *gaudens* tacitis *Eleusin.*

Sed nihil mutandum. Nam & idem valet *arcanae*, ac si *arcanum* dixisset, & figuratius est: sic Virgil. Georg. IV, 521.

Inter sacra deûm, nocturnique *orgia* Bacchi:

ubi & editiones veteres & scripti aliquot perperam habent *nocturnaque.*

28. FRAGILEMQUE MECUM SOLVAT PHASELUM] Primo legendum *Fragilemve*, repugnantibus licet codicibus: centies enim millieſque τὸ *ve* mutatum est in *que*, ut sciunt qui manuscriptos tractant. Vetabo, inquit, qui mysteria Cereris revelaverit, *aut* terra sub eodem tecto mecum sit, *aut* mari in eadem navi. Deinde scribe cum Leidensi, Graeviano, Batteliano, & Acrone manuscripto, PHASELON, formatione Graeca; ut Ovid. Amor. II, 10.

Errant, ut ventis discordibus acta Phaselos.

Stat. Silv. III, 2.

Quaeque secaturam religent post terga Phaselon.

Porro imitatus est hunc locum Prudentius contra Symmachum II, 329.

Institerant tenues cumbae, fragilesque phaseli.

Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna manus Jovis:
Si fractus inlabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.
Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Enisus arcis attigit igneas:
Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili jugum
Collo trahentes: hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit;

v. 6. Jovis manus. 10. Innixus. Gra-

6. Nec fulminantis magna Jovis manus] Melior suaviorque ordo est in editione Veneta 1478. & omnibus ubique codicibus;

Nec fulminantis magna manus Jovis.

Loscheri tamen editio 1498. priorem lectionem sequitur, unde in posteriores omnes derivata est. Paucis a natura datum est habere aurem.

7. Si fractus illabatur orbis] Leidensis noster vetustissimus cum Petrensi & alio recentiore, illabetur. Nihil muta. Hieronymus Epistola ad Demetriadem: *Probans in se verum esse, quod in Lyrico Carmine super justi praeconio dicitur, Si fractus* illabatur *orbis, Impavidum ferient ruinae.* Et sic iterum citat Epistola ad Julianum Diaconum.

10. Innixus arces attigit igneas] Sic editiones veteres Veneta & Loscheri, innixus, quarum exemplum posteriores pleraeque secutae sunt. At Graevianus noster & Reginensis cum sex aliis *Inniſus?* Leidensis, Petrensis, Vigornienſis & Regiae Societatis, enisus: neque aliter vetustissimae membranae Cruquii & aliorum. Recte. Qui pondus aliquod sustinet, is fulcro *innititur*, ne cadat: qui in altum ascendere conatur, *enititur*. Itaque apte dicere posses, Hac arte *innixus* Hercules caelum cervicibus tulit, fesso Atlante: nunc, cum alia sententia sit, quod nempe arces igneas attigerit, & ad caelum escenderit, omnino hac arte *enisus* id effeciſſe dicatur. Tacitus Annal. I, 70. *Tandem Vitellius* in editiora enisus *eodem agmen subduxit.* Valer. Flaccus II, 462.

Reſtitit Alcides, viſuque enisus, *in* alta
Rupe truces manicas defectaque virginis ora
Cernit.

Plinius Hist. XVIII, Sect. 68. *Sol ipse ad Aquilonem scandens, at* per ardua enisus *ab ea meta incipit flecti.* Ita alii scriptores passim.

12. Purpureo bibit ore nectar] Recte Graevianus noster, Reginensis, Battelianus, cum Bodleianis duobus bibit: Jam tunc enim *praesens deus* erat Augustus, ut recte alii monuerunt. Ceterum frustra hic litigant Interpretes de *purpureo* illo *ore*. Unus purpureum *vultum* intelligit, minio scilicet pictum, ut Deorum statuae solebant. Sane *vultum & faciem* significavit Statius, cum dixit Theb. III, 440.

Tertia jam nitidum terris Aurora deiſque
Purpureo *vehit* ore *diem.*

Sed ineptum est plane hic *vultum* interpretari; cum addat *bibit ore:* quis enim *vultu* bibit? Alius igitur, ideo purpureum os dici vult, quia rubicundo nectare madidum erat. Frustra uterque. Quin nihil aliud est *purpureo ore*, quam *pulchro & formoso*, quale deo convenit; ut recte veteres Scholiastae. Simonides apud Athenaeum lib. XIII, p. 604.

Πορφυρέη ἀπὸ σώματος ἱεῖσα φωνὰν παρθένος.
Virgo ab ore purpureo *vocem mittens.*

Catullus Epigram. XLVI.

At Acme leviter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore *suaviata.*

16. Martis equis Acheronta fugit] *Martis equis* Codices nostri omnes; ut & aliorum, qui

Flac-

Gratum elocuta consiliantibus
Junone Divis: ILION, Ilion
Fatalis incestusque judex,
Et mulier peregrina vertit
In pulverem; ex quo destituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Castaeque damnatum Minervae,
Cum populo & duce fraudulento.
Jam nec Lacaenae splendet adulterae
Famosus hospes: nec Priami domus
Perjura pugnacis Achivos
Hectoreis opibus refringit.
Nostrisque ductum seditionibus
Bellum resedit. protinus & gravis
Iras & invisum nepotem,
Troïa quem peperit sacerdos,

v. 18. Vulg. TROÏCA.

Marti

Flaccum ediderunt. Sic Ovidius Remed. Amor. v. 6. Cupidinem alloquens,

Non ego Tydides, a quo tua saucia mater
In liquidum rediit aethera Martis equis.

Sed celeberrimus Barthius Adversar. XXXIX, 9. *Scribendum*, ait, *cum omnium vetustissimis membranis*, PATRIS *equis Acheronta fugit.*

Elegantius certe & majus quiddam videtur *Patris* quam *Martis*. Nam in eo quod *Patrem* dicit, & *Martem* satis indicat, & vim insuper honoremque addit paternae necessitudinis. Favet codici Barthiano Scholiastes Cruquii, qui sic παραφράζει: MARTIS EQUIS) *patria virtute*. Enimvero quicumque hoc adnotavit, in suo codice invenerat, PATRIS *equis*; alioqui non *patria*, sed *Martia virtute* interpretaturus. Ovidius Fast. II, 496. De Romulo, & hac ipsa re loquens.

Hinc tonat, hinc missis abrumpitur ignibus aether:
Fit fuga: rex patriis *astra petebat* equis.

23. CASTAEQUE DAMNATUM MINERVAE] Vide quaeso circuitum periodi, *Ilion, Ilion judex & mulier peregrina vertit in pulverem, damnatum mihi* & *Minervae* &c. hoc est, *Ilion damnatum*. Ubi, ut & obscuritas & ambiguitas evitetur, malim Ilion DAMNATAM: quippe intervenit τὸ *pulverem*, dubiumque prima facie reddit, utrum *Ilion damnatum* an *pulverem damnatum* velit. Porro Ilion faeminino genere declinat Noster alibi, ut Carm. IV, 9.

Non semel Ilios vexata.

Ovid. Epist. Penelopae v. 48.

Sed mihi quid prodest vestris disjecta lacertis
Ilios, *&, murus quod fuit ante, solum.*

Idem Ep. Paridis, 49.

Arsuram *Paridis vates canit* Ilion *igni.*

& Helenae, 240.

Ilion arsuram *praemonuisse ferunt*,

Ita edidit magnus Heinsius, idque ex unico codice: cum caeteri omnes neutro genere ARSURUM habuerint; ut hic nostri DAMNATUM.

32. TROICA QUEM PEPERIT SACERDOS] Heinsius in ora sui exemplaris, *Lege*, inquit, TROIA: atque ita Carm. I, 6. v. 14. *Pulvere* TROICO. *Forte*, ait, TROIO. Tu vide ipsum de hoc plura differentem, ad Ovidium Epist. Penel. v. 28. Ubique certe Virgilius & nomen gentile & possessivum ponit *Troïus*, ut *Troïus heros*, *Troïa castra*, *Troïa gaza*: numquam *Troïcus*. Contra, ne unus quidem, quod sciam, Horatii codex aliter habet, quam *pulvere Troïco*, & *Troïcae sacerdos*. Equidem in prio-

re

Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire ſedes, ducere nectaris
Succos, & adſcribi quietis
Ordinibus patiar Deorum.
Dum longus inter ſaeviat Ilion
Romamque pontus; qualibet exſules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridiſque buſto
Inſultet armentum, & catulos ferae
Celent inultae; ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ferox dare jura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras; qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:

Aurum

re loco nihil temere mutaverim invitis membranis: quandoquidem & Latinorum alii ſic ſcribunt, & Homerus ſaepius habet τρωϊκόν; & Tragici item veteres, τρωϊκὸν πήδημα, τρωϊκὸν πόλισμα, τρωϊκῆς χθονός, & ſimilia. Tamen in poſteriore, cui melius convenit gentile, quam poſſeſſivum; acceſſerim libens Heinſii judicio, & legerim ad Virgilii normam *Troïa ſacerdos*, ubi potuiſſet etiam *Dardana*, ut Statius Silv. I, 2. de hac ipſa Ilia,

niſi Dardana *furto*
Cepiſſet Martem, me non prohibente, ſacerdos.

34. DUCERE NECTARIS SUCCOS] Mirum profecto tot codices vetuſtos habere DISCERE, ut ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Vigornienſis, Bodleianus, Galei, & a prima manu Magdalenenſis; & pro varia lectione Colbertinus: neque aliter duo ex Torrentianis, & Editiones principes Veneta & Loſcheri. Agnoſcit etiam Scholiaſtes Porphyrion, & explicat, *Aſſueſcere ſaporibus nectaris.* Quid fiet? enimvero non uſque adeo damnanda haec lectio eſt: *diſcere ſuccos nectaris*, nempe quibus non antea aſſueverat: ut fere Virgil. Eclog. V.

Candidus inſuetum *miratur* limen Olympi,
Sub pedibuſque videt nubes & ſidera Daphnis.

& contra Manilius I, 344.

tum magni Jovis ales fertur in altum,
Aſſueto *volitans geſtet ceu fulmina* mundo,
Digna Jove & caelo, quod ſacris inſtruit armis.

Sic legendum, *aſſueto mundo*, ſententia manifeſta; non ut vulgo, *aſſueto-mundi:* in quo explicando fruſtra laborant viri magni Scaliger & Huetius. *Diſcere* autem *ſuccos* ita dictum; ut illud Statii Silv. II, 2.

nec cerne jugum diſcentia *ſaxa.*

Sic Seneca Herc. Furente 1077. de ſomno,

Pavidum leti genus humanum
Cogis longam diſcere mortem.

Claudianus Epithalamio. 130. ubi Venus loquitur;

Vivite concordes, & noſtrum diſcite munus;
Oſcula mille ſonent.

Idem Stilich. II, 74.

Hinc fuit, ut primos in conjuge diſceret ignes.

& Rapt. Proſerp. II, 368.

unanimi conſortia diſcite *ſomni.*

ubi pariter ut hic in codicibus variatum: plurimi enim *Ducite* habent. Vera tamen apud Horatium lectio eſt, quam alii codices exhibent cum Acrone Scholiaſte, DUCERE. *Diſcuntur* enim quae vel difficultatem vel metum vel faſtidium ha-

Aurum inrepertum, & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere humanos in usus
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis, visere gestiens
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulae pluviique rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico; ne nimium pii,
Rebusque fidentes, avitae
Tecta velint reparare Trojae.
Trojae renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis & sorore.

Ter

habent: at in nectare degustando nihil horum est. Non placet igitur *discere*: quod interpolatum ab iis existimo, qui *succos* cum Porphyrione *sapores* interpretabantur; absurdum enim iis visum est *ducere*, sive *bibere sapores*. Atqui aliud hic per *succos* intelligendum est, *liquorem* scilicet, *laticem*, *humorem*; ut passim usurpant auctores; & proinde *succi* illi *nectaris duci* sive *bibi* possunt. Ovidius Remed. Amor.

Saepe bibi succos, *quamvis invitus*, *amaros*.

& in Ibide.

Cantharidum succos, *dante parente*, bibas.

& Pont. IV, 3.

I, bibe *purgantes*, *dixissem*, *pectora* succos.

Cicero denique de Divinatione I, 9.

Mollipedesque boves spectantes lumina caeli
Naribus humiferum ducunt *ex aëre* succum.

Ceterum *ducere* idem esse ac *bibere* fuse ostendit acutissimus Heinsius ad Ovid. Metam. XII, 316.

53. QUICUMQUE MUNDI TERMINUS OBSTITIT, HUNC TANGAT ARMIS] Primo, omnes fere codices aliorum, & nostri praeter unum & alterum ex recentioribus, MUNDO, non *mundi*; & sic editiones veteres Veneta & Loscheri, Primus, ut opinor, Lambinus introduxit *mundi*; quem posteriores plerique male secuti sunt. Quid enim? cuinam *mundi terminus obstitit?* Romano scilicet. Atqui si jam *obstitit* Romano, jam is obstantem *tetigit*. Unde ergo, quod mox sequitur, *Hunc tangat armis?* Mira certe elegantia: *Tangat terminum*, *quem jam ante tetigit*. Enimvero si *mundi* legeris, necesse est ut *obstiterit* legas, non *obstitit*. Sed recte habet prisca lectio, *Quicumque terminus obstitit mundo*, hoc est, orbem terrarum habitabilem clausit; Deinde illud non omittendum, multo plures codices cum editionibus vetustis habere TANGET, non *tangat*. Sed melius est TANGAT, ut supra *stet*, *possit*, *extendat*. Illud denique minus placet, QUICUMQUE *terminus*. Quot enim, obsecro, sunt mundi termini? Legerim potius,

QUACUMQUE *mundo terminus obstitit*,
Hunc tangat armis.

ut mox sequitur, QUA *parte ignes*, QUA *nebulae*. Seneca tamen *terminos* de mundo usurpat, Epist. CX. *Animum in sordida & humilia pertraximus*, *ut relicto* mundo terminisque ejus, *& dominis cuncta versantibus*, *terram rimaretur*. Ut proinde illud *Quicumque* non sit temere sollicitandum: quamquam, si *Quacumque* adsciveris, jam & illud *Ter-*

Ter si resurgat murus aëneus,
Auctore Phoebo; ter pereat meis
Excisus Argivis: ter uxor
Capta virum puerosque ploret.
Non hoc jocosae conveniet lyrae:
Quo Musa tendis? desine pervicax
Referre sermones Deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

IV.

minus vim & potestatem pluralis in se habere possit.

65. TER SI RESURGAT MURUS AHENEUS, AUCTORE PHOEBO] Tres vetusti codices, quorum unus Achillis Statii fuit, alter Cruquii, tertius Pulmanni, habent DUCTORE *Phoebo:* quod editiones aliquot receperunt. Lectio sane non inelegans: ubi *ductore* volunt esse *conditore murorum.* Sic Noster Carm. IV, 6.

Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.

Virgil. Aen. I, 423.

Instant ardentes Tyrii: pars ducere muros,
Molirique arcem, & manibus subvolvere saxa.

ubi inter alia Servius: *Proprie cum aedificantur muri,* duci *dicuntur; ut Sallustius:* Murum *ab angulo dextri lateris ad paludem haud procul remotam* duxit, His adde Livium I, 44. *Pomoerium est circa murum locus, quem in condendis urbibus quondam Etrusci, qua* murum ducturi *erant, certis circa terminis inaugurato consecrabant.* & Statium Theb. IV, 151.

rarus vacuis habitator in arvis
Monstrat Cyclopum ductas *sudoribus* arces.

Sed idcirco minus placet haec lectio, quia proxime praecesserat,

Ducente *victrices catervas;*

ut inficetum fuerit statim repetere,

Ductore *Phoebo: ter pereat meis.*

ut ne dicam *ductorem* pro *conditore* nusquam reperiri: neque enim sequitur, quia *ducere muros* recte dixeris, ideo te & *ductor murorum* recte dicturum; non magis, quam *dux murorum.* Usus & consuetudo, non Analogia, loquendi normam faciunt. Equidem, si quid mutatum velim, sic potius legerim;

Ter si resurgat murus aheneus,
STRUCTORE PHOEBO.

Notum est enim ex historia veteri, Phoebum & Neptunum suis ipsos manibus Trojae moenia aedificasse, & numeris subvectasse lapides. Ovid. Metam. XI. de Apolline,

Cumque tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam, Phrygioque tyranno
Aedificat muros, *pacto pro moenibus auro.*

Statius Theb. I, 699. de eodem.

Seu Troiam Thymbraeus habes, ubi fama volentem
Ingratis Phrygios humeris subiisse *molares.*

Recte autem *structor murorum,* ut Seneca Herc. Fur. 262. de Thebis,

Cujusque muros *natus Amphion Jove*
Struxit, *canoro saxa modulatu trahens.*

Statius Theb. X, 871. de iisdem,

Et quidnam egregium prosternere moenia *molli*
Structa *lyra?*

ubi obiter corrigendum;

Et QUID TAM *egregium,*

ut docebimus ad Serm. II, 3. v. 283. Silius Italicus, XIV.

structis *qui pube secuta*
In longum ex sese donarunt nomina muris.

Ovidius Epist. Paridis v. 179. de his ipsis Trojae muris,

Ilion aspicies, firmataque turribus altis
Moenia, *Phoebeae* structa *canore lyrae.*

Neptunus apud Virgilium Aen. V, v. 2. de iisdem;

cuperem cum vertere ab imo
Structa *meis manibus perjurae* moenia *Trojae.*

Cicero Epist. ad Quintum Fratrem II, 6. *A puero ut discessi, in aream tuam veni:* res agebatur multis STRUCTORIBUS; i. e. aedificatoribus. Apuleius in Floridis. *Quippe* STRUCTOR *orationis hujus egomet, non e meo monte* lapidem *directim caesum afferam.* Sed utcumque hoc speciosum sit, &, si faverent codices, omni exceptione majus; nihil tamen muto a recepta lectione, quam centum manuscripti confirmant, cum editionibus vetustis; *Ter si resurgat murus aheneus,* AUCTORE *Phoebo.* Sic *Cynthius,* sive Apollo, Virgilio dictus

IV.

Ad Calliopen.

Descende caelo, & dic age tibia
Regina longum Calliope melos;
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharave Phoebi.

Audi-

ctus *Trojae auctor*, Georg. III, 36.

Stabunt & Parii lapides, ſpirantia ſigna,
Aſſaraci proles, demiſſaeque ab Jove gentis
Nomina; Troſque parens, & Trojae Cynthius auctor:

ubi Servius: *Vel Apollinem dicit propter* MUROS; *vel Cynthium regem Trojae, quem in Troicis ſuis Nero commemorat.* Nugae merae de Rege Cynthio. Recte Philargyrius: *Cynthius, Apollo a Cyntho Deli monte: & utrum, quia ex Oraculo ejus condita eſt Troja, an quia muros ipſe aedificavit, dictus Trojae auctor?* Enimvero utramque ob cauſam. Et ideo valde placet apud Noſtrum, *Auctore Phoebo*; quia utrumque ſenſum comprehendit: ſive, ait, Phoebi monitu, juſſu, auctoritate, auſpiciis, oraculo; ſive adeo ipſius Phoebi manibus aut operis ter reſurgat Troja, ter peribit meo ductu ab Argivis everſa. Utravis ſignificatione recte dicitur *Phoebus auctor murorum*: Priore, ut apud Senecam Agamem. 294.

Auctore Phoebo *gignor: haud generis pudet:*

& Statium Theb. I, 399.

non tu ipſe pater, non docte futuri
Amphiarae, vides: etenim vetat Auctor Apollo:

& Theb. X, 894.

gemit auctor Apollo,
Quas dedit ipſe, domos:

poſteriore, ut apud Propertium IV, 6.

Quam niſi defendes murorum *Romulus* auctor
Ire Palatinas non bene vidit aves.

Ita habet codex vetuſtus, non *augur*, teſte diſertiſſimo Broukhuſio ad locum, qui tamen & hic apud Horatium probat, *Ductore*, (ad Propertium I, 7.) & illic mavult *Romulus augur*: quod firmat ex Cicerone de Divin. I, 2. *Hujus urbis* parens *Romulus.* Fruſtra: nam illud ipſum aſtipulatur alterae lectioni, *Auctor.* Quippe *Auctor* idem plane, quod *Parens.* Ovidius Heroid. X.

Nec pater eſt Aegeus, nec tu Pittheidos Aethrae
Filius: auctores *ſaxa fretumque tui.*

hoc eſt, *parentes tui.* Ergo ut Cicero, *Parens Urbis*, ita Propertius *auctor* ſive *parens murorum.* Silius Italicus lib. II. de Sagunto:

Urbs habitata diu Fidei, caeloque parentem
Murorum *repetens*,

i. e. Herculem. Nonne hoc idem plane, ac *auctorem murorum?* Sic idem alibi, *Sator murorum*, hoc eſt, parens, auctor, lib. XI. de Capua.

Laetus circumfert oculos, & ſingula diſcit;
Qui muris Sator, *& pubes ſit quanta ſub armis.*

Sic *auctor ſtatuae* & *Tabulae pictae.* Plinius XXXIV. cap. 8. Sect. 35. *In mentione ſtatuarum eſt & una non praetereunda, licet* auctoris *incerti.* Et XXXVI, 5, 8. *Multa in eadem Schola ſine* auctoribus *placent: Satyri quatuor* &c. Idem Praefat. ad lib. I. *Quo apparuit ſummam artis ſecuritatem* auctori *placuiſſe*; hoc eſt, pictori. Denique, ne nimiii ſimus, *auctor porticus*, ut Ovid. Art. Amat. I.

Nec tibi vitetur quae priſcis ſparſa tabellis
Porticus auctoris *Livia nomen habet.*

69. NON HAEC JOCOSAE CONVENIUNT LYRAE] Ita Loſcherus anno 1498. *Haec conveniunt:* quod hodie editiones plures ſequuntur. Lambinus ex ſuis profert, *haec convenient.* At Cruquii omnes, Torrentiique, & Pulmanni, cum editione prima Veneta,

Non HOC *jocoſae* CONVENIET *lyrae.*

Recte: & ita noſtri univerſi, niſi quod Battelianus, Bodleianus, & Vigornienſis *conveniat*; Petrenſis autem *convenit.* Quid opus eſt in re nihili ab omnibus fere membranis diſcedere?

4. SEU FIDIBUS, CITHARAVE PHOEBI] Codex Graevianus magnae vetuſtatis CITHARAQUE habet, litera tamen Q jam eraſa. Neſcio certe, an rectius ſit illud *citharaque.* Nam quid VE ſibi velit, neque ego ſatis intelligo, nec Interpretes quidquam expediunt: cum *fides* aut per ſynecdochen ipſa *Cithara* ſit, aut proprie pars *Citharae*, nempe nervi ſive chordae. Feſtus; *Fides, genus Citharae.* Gloſſarium Latino-graecum: *Fidis*, λύρα,

Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amoenae
Quos & aquae subeunt, & aurae.

Me

κιθάρα, χορδαί. Graeco-latinum; Χορδαὶ λύρας, *fides*. Χορδὴ ἡ νευρα, *fides*, *chorda*. Νεῦρα, τὰ τῆς κιθάρας, *fides*. S. Ambrosius de obitu Theodosii; *Unde arbitror*, *quod* fila chordarum citharae *ideo* fides *dicuntur*, *quoniam & mortuae sonum reddunt*. Vide itaque, annon reducenda sit lectio Graeviani codicis,

Seu fidibus citharaque Phoebi;

hoc est, Seu *voce* nunc mavis, Seu *chordis & cithara* Apollinis. Ita Noster alibi *fides* pro *nervis Lyrae*, Carm. IV, 3.

Romanae fidicen Lyrae.

ubi *fidicen lyrae* nihil aliud est, quam *Qui cano fidibus lyrae*. Prudentius Cathem. III, 8.

Quae veterum tuba, *quaeve* lyra,
Flatibus *inclyta vel* fidibus?

ubi *lyra fidibus inclyta*, est chordis, nervis eximia.

6. ET VIDEOR PIOS ERRARE PER LUCOS] Vetus Scholiastes Acron, cum quibusdam ex recentioribus, *pios lucos* interpretatur *amoenos lucos* ELYSII. Unde vir quidam eruditus sic locum corrigendum autumat, & insolentiam Epitheti eo pacto devitat,

audire & videor PIORUM
Errare per lucos:

ut syllaba ultima ad sequentem versum rejiciatur, quod saepe fit apud Nostrum. Ingeniose & docte. Nam *sedes*, *luci*, *arva Piorum* in Elysio notissima. Noster supra Carm. II, 13.

sedesque discretas Piorum.

Claudianus Eutrop. v. 453.

tuque o si forte Piorum
Jugera, & Elysias scindis, Serrane, novales.

Martialis Epig. XII, 52.

Accipient olim cum te loca laeta Piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.

Nemesianus Eclog. I, v. 20.

Quem nunc emeritae permensum tempora vitae
Secreti pars orbis habet, munduque Piorum.

Ovid. Metam. XI, 64.

quaerensque per arva Piorum
Invehit Eurydicen, cupidisque amplectitur ulnis.

Valerius Flaccus I, 650.

Nec jam merito tibi, Tiphy, quietum
Ulla parens volet Elysium, manesque Piorum.

& v. 843.

donec silvas *& amaena* Piorum
Deveniant, camposque, ubi sol totumque per annum
Durat aprica dies.

Silius Italicus II.

Elysium, & castas sedes decorate Piorum.

& iterum XIII.

His laeti rediere duces loca amaena Piorum.

Lucanus III, 11.

Sedibus Elysiis campoque expulsa Piorum.

Virgil. Aen. V, 734.

sed amaena Piorum
Concilia Elysiumque colo.

Cicero Philippica XIV. cap. 12. *Vos vero qui extremum spiritum* in victoria *effudistis*, Piorum *estis sedem & locum consecuti.* Nemo itaque inficias iverit, quin, si codices astipulentur, & de Elysio hic agatur, eleganter legi possit, *Et videor* Piorum *Errare per lucos.* Neque tamen, vel sic, ego quidquam temere mutaverim; cum Epithetorum audaciam tantopere sectetur Noster, & potius figurate *pios lucos*, quam *Piorum*, data opera dixisse videatur. Sic enim & alii dixerunt; ut Auctor Elegiae De morte Drusi. v. 329.

Ille pio (*si non temere haec creduntur*) *in* arvo
Inter honoratos excipietur avos.

Virgilius Culice v. 38.

Et tibi sede pia *maneat locus.*

& ibid. 373.

quo maxima Minos
Conscelerata pia *discernit vincula* sede.

Pio arvo, *pia sede*; cum Ovidius, Silius aliique, locis jam citatis, *Piorum arva*, *Piorum sedes* dixerint. At alibi Ovidius, eadem figura *Pia sarcina* dixit, Epistola Didûs:

Diva parens, Seniorque pater, pia sarcina *nati:*

Currus pios Valerius Flaccus II, 411.

Illic servati genitoris conscia sacra
Profit acu currusque pios:

& sic alii alia. Recte igitur se habebit recepta apud Nostrum lectio;

audire & videor pios
Errare per lucos, amaenae
Quos & aquae subeunt, & aurae:

etiamsi cum Acrone de Elysio interpreteris. Sed omnino cum Acrone suo falluntur, qui ad Elysios

Me fabuloſae Volture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque ſomno,
Fronde nova puerum palumbes
Texe-

ſios lucos Horatium hic ablegant, tamquam aut ipſe mortuus, aut Eurydicen inde aliquam ad vivos reducturus eſſet. Quin nihil aliud vult niſi Lucos & nemora Muſarum, Liberi patris, Heliconis &c. quibus omnem paginam replent Poëtae, ubi vagari ſe & cum Diis verſari fabulantur. Ita Noſter Carm. III, 25.

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum, quae nemora *& quos agor in ſpecus?*

Statius Silv. V, 3. v. 210.

Me quoque vocales lucos *luſtrataque Tempe*
Pulſantem, cum ſtirpe tua deſcendere dixi,
Admiſere deae.

& ibid. V, 5. v. 6.

Numquid inacceſſo poſui veſtigia luco?
Num vetito de fonte bibi?

Silius XIV.

vatum
Ora excellentum, ſacras qui carmine ſilvas,
Quique Syracoſia reſonant Helicona camena.

Vide etiam quae attulimus ad Carm. I, 32. v. 1.

9. ME FABULOSAE VULTURE IN APPULO] Vix oculis meis fidem habeo, cum lego in ora codicis Heinſiani, *Forte Sabuloſae.* Omnino aliud agebat Vir in his rebus incomparabilis. Bis enim peccat; primo contra metri legem, quia *Sabuloſus* primam ſyllabam corripit: deinde adverſus conſtructionem: neque enim cum veteribus Scholiaſtis & Torrentio *fabuloſae Apuliae* copulandum eſt, ſed *fabuloſae Palumbes.* Vide nos ad Carm. I, 22. v. 6. Et potuerat quidem Horatius vitare ambiguum, ſi cum Lucilio, Plauto, Plinio aliiſque maſculino genere protuliſſet,

Me fabuloſi *Vulture in Appulo* ——
Fronde nova puerum palumbes *Texere.*

Sed obſtinate faemininum hic exhibent codices manuſcripti:

10. ALTRICIS EXTRA LIMEN APULIAE] *Altricis* habent codices noſtri vetuſtiores, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis: ſed multi & bonae quidem notae NUTRICIS; quod Editores aliquot, qui *Apuliae* nempe, non Regionis, ſed Faeminae nomen eſſe autumant, cupide arripuerunt, veriti ne illud alterum de Muliere dici non poſſit. Sed haec vana formido eſt. Statius Silv. II, 1.

Quid referam altricum *victos pietate parentes?*

Idem Theb. I, 530.

Natarum haec altrix, *eadem fidiſſima cuſtos.*

Seneca Hippolyto. 250. (Phaedra ad nutricem)

Paremus, altrix.

& 258.

Altrix, *profare.*

Propertius IV, 1.

Sanguinis altricem *nunc pudet eſſe lupam.*

Ovid. Metam. II, 683.

Altrici, *quae luctus cauſa roganti,*
Nulla eſt, Halcyone, nulla eſt, ait.

Poteris itaque cum vetuſtis membranis ALTRICIS; utcumque acceperis, ſeu pro muliere nutrice, ſeu pro terra altrice. Sed vide locum totum,

Me fabuloſae Vulture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque ſomno
Fronde nova puerum palumbes Texere.

ubi, ut jam dixi, in diverſa abeunt Interpretes. Pars enim exponunt, *extra limen*, ſive *finem*, *terminum* terrae *Apuliae*; ut *limen Aeoliae* dixit Valerius Flaccus VI, 364.

magno veluti cum turbine ſeſe
Ipſius Aeoliae *frangunt in* limine *venti.*

Sed quale illud quaeſo eſt, dormientem in Vulture *Appulo* extra limen *Apuliae?* nonne hoc ἀσύστατον eſt, & ſecum pugnat? Utique ſi in monte Appulo; tum *intra* Apuliae fines fuerit, neceſſe eſt. Sed, ut hoc modo ſe expediant, aiunt Vulturem montem in ipſis regionum confiniis ſitum, adeo ut pars ejus Apuliae, pars Lucaniae aſſcriberetur. Quod ex ipſo Horatio colligunt: qui Venuſium, oppidum monti huic proximum, neſcire ſe ait, utrum Lucaniae, an Apuliae adjudicet: Serm. II, 1.

ſequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus.

Dormiebat ergo, aiunt, in Vulture *Appulo* (ſic de parte, quae Apuliae erat, totum montem συνεκδοχῇ Appulum vocavit) in ea tamen montis parte, quae extra limen Apuliae erat, & ad Lucaniam pertinebat. Haec illi: ſed miſeret me Horatii, ſi tali auxilio & iſtis defenſoribus eget. Quid enim? quis in proletario quovis poëta hoc ferret, ut in unam ſententiam haec ἐναντιοφανῆ congere-

Texere: mirum quod foret omnibus,
Quicumque celsae nidum Acherontiae,
Saltusque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Ferenti:
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem & ursis; ut premerer sacra
Lauroque, conlataque myrto,
Non sine Dîs animosus infans.
Vester, Camenae, vester in arduos
Tollor Sabinos; seu mihi frigidum
Praeneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidae placuere Baiae.

Vestris

ret? Esto, ut pars Vulturis in Lucaniam pertigerit (quod tamen non probant) & hoc voluerit Horatius: certe in eodem loco & eodem pene versu non totus mons dicendus fuerit *Appulus*. Si hoc ei condonamus; etiam quidvis quantumvis ineptum albo calculo probare possumus. Quid vero ad rem attinet? quem scopum ferit? quid tam dignum memoratu, si modo in Vulture dormiebat, utrum hac vel illa parte jacuit; cum in tota fortasse Roma vel duo vel nemo erat, qui in Vulture confinia illa agnosceret. Imo vero, cum ne Venusium quidem ipsum, oppidum satis celebre, utrum Appulorum an Lucanorum esset, scire se profiteatur: quî fit, ut in montis avii saltibus tam peritus agrorum metator hanc partem Apuliae, illam Lucaniae adsignare sciret? Ergo is ipse locus, quem advocatum sibi duxerunt, Serm. II, 1. *Lucanus an Appulus*, *anceps*, adversus eos causam dicit, & interpretationem illam prorsus evertit. Proinde alia pars interpretum nomen Mulieris hic intelligunt, *cujus extra limen* evagatus puer Horatius in monte Vulture obdormierit. Melius profecto, quam illi alteri: si *Apulia* aut nomen aut cognomen esse posset. Sed nulla talis familia, neque cognomen usquam occurrit. *Apuleiae* quidem plurimae reperiuntur, sed versus eas recusat. Poteramus quidem levi mutatione rem conficere.

Altricis extra limen Amuliae,
Altricis extra limen Aquiliae:

nisi ineptum plane & absurdum foret, de nutricis nomine hic cogitare? Quid? ille ne *patre Libertino & pauperculo* natus, qui numquam Patrem ipsum aut Matrem in scriptis suis nomine appellavit, nutriculae suae nomen ingereret? qualem vero altricem in tam paupere domo? ancillulam scilicet sole coctam, cui nomen *Phrygiae* credo, aut *Syrae*. Nisi potius, servulae inopia, eadem illa quae peperit, mammam dederit. Cave credas igitur, tam vanum & stolidum fuisse Nostrum, ut sicut Aeneas nutricem Caietam, ita hic *Damae aut Dionysii filius* suam memoriae traderet. Quid itaque fiet? haeret profecto aqua: neque quicquam juvant aut enarratores aut codices. Periclitemur paululum, an conjectura aliqua non socordi laboranti poëtae succurrere possimus. Gloriatur hic Noster, se ab ipsis incunabulis Diis charum & dilectum fuisse: id eo argumento, quia *puer* olim, imo *infans*, ut versu 20.

Non sine Dîs animosus infans,

ludo fatigatus, obdormiisset solus in monte deserto: ubi mirum, ni a viperis esset morsus, vel devoratus ab ursis, qui in iis regionibus frequentes, ut Ovidius Halieutico:

Foedus Lucanis *provolvitur* ursus *ab antris:*

at tandem a suis inventus est, adhuc somno devinctus, sospes & incolumis a feris & serpentibus, quinetiam laurea myrteaque fronde a palumbibus tectus. Hoc miraculi instar de se narrat; unde jam tum per viciniam famam esse ditatam, magnum aliquid de puero isto deos portendere. Recte igitur & ex decoro addit, *extra limen altricis* vagatum esse: quippe de se *infante* hic loquitur, cum adhuc sub nutrice esset. Idque auget

mi-

Vestris amicum fontibus & choris,
Non me Philippis versa acies retro,
Devota non extinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcumque mecum vos eritis; libens
Insanientem navita Bosporum
Tentabo, & arentis arenas
Litoris Assyrii viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et laetum equino sanguine Concanum:
Visam Pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos

miraculi vim, quod solus, a nutricis domo evagatus, sospes tamen evaderet; si enim cum nutrice & domesticis fuisset, nihil adeo admirandum esset. Omnia igitur belle haberent, si modo illud APULIAE removere aliquo possemus: neque enim nomen mulieris id est, neque nutrix hic nomine suo indigitari debuit. Equidem crediderim sic ab Horatio scriptum esse; *Altricis*, sive ut alii codices, *Nutricis sedulae*

Me fabulosae Vulture in Appulo,
Nutricis extra LIMINA SEDULAE:

Nam primo *Limina* de una domo dicitur, ut Virgilius Aen. I, 392.

Perge modo, atque hinc te reginae ad limina *perfer:*

& sic idem alibi, aliique passim. Deinde *sedulae* perpetuum est *nutricis* Epitheton, ut Noster in Arte Poët. v. 116.

Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus; &, matrona potens, an sedula nutrix.

Ovidius Epist. Cydippes.

Sedula *me* nutrix *alias quoque ducit in aedes.*

& Metam. X, 438.

Nacta gravem vino Cinaram male sedula nutrix.

& paullo ante v. 409. ipsa nutrix loquitur,

& in hoc mea (*pone timorem*)
Sedulitas *erit apta tibi.*

Festus Avienus in Arateis:

Sique sues lentae, si lanae sedula nutrix.

Porro neque literae ipsae in LIMINA SEDULAE multum abeunt a LIMEN APULIAE: & praeterea credibile est Librarium in ultimam vocem prioris versus *Appulo* conjecisse oculos, eoque errore in sequenti reposuisse *Apuliae.* Id vero quam sollemniter peccent exscriptores, probe sciunt, quibus datum est membranas veteres trivisse.

27. DEVOTA NON EXTINXIT ARBOS] *Arbos* jam ab annis plus centum in omnibus editionibus visitur: cum & Loscheri & Veneta & membranae meae omnes uno consensu exhibeant ARBOR. Sic & omnes Pulmannianae: ne de caeterorum codicibus dubites, etsi ipsi dissimulent. Quae haec prurigo est, ut, nullo commodo, contumeliam facere aveant libris vetustis? Ita supra Carm. II, 11. *honos* pro *honor* contra omnium Mss. fidem suppositorum; cum tamen versus ipse, *floribus est honos vernis*, talem correctionem sibilo explo-deret.

31. TENTABO ET ARENTES ARENAS LITORIS ASSYRII VIATOR] Editio Veneta 1478. ARENTES; at Loscheri 1498. URENTES; eademque est varietas in libris scriptis: unde pro vario hominum captu etiam nuperiores editiones nunc hanc, nunc illam lectionem repraesentant. Neque sane multum interest; utraque enim proba est & fidejussores suos habet. *Urentes* Leidensis noster & Reginensis, cum aliis inferioris notae. Seneca Nat. Quaest. II, 30. *Aetna aliquando multo igne abundavit, ingentem vim* ARENAE URENTIS *effudit.* Curtius VI, 18. de Bactriana regione: Arenas *vapor aestivi solis* accendit; *quae ubi* flagrare *coeperunt, haud secus quam continenti* incendio *cuncta torrentur.* Idem IV, 8. de Ammonitide: *Steriles* arenae

ja-

Vos Caesarem altum, militia simul
Fessas cohortes reddidit oppidis,
Finire quaerentem labores,
40 Pierio recreatis antro.

v. 38. Vulg. ABDIDIT.

Vos

jacent, quas *ubi vapor solis* accendit, fervido *solo* exurente *vestigia*, *intolerabilis aestus existit*: & paullo post, *Et in arido solo & fervido fabulo nulla erat aqua.* Sic *calida arena*; ut Silius Italicus, de Adyrmachidis Libyca gente, lib. III.

Sed mensis asper populus, victuque maligno:
Nam calida *tristes epulae torrentur* arena.

& Marius Victor lib. II.

Australis Libye calidis *quod nutrit* arenis.

& Alcimus Avitus lib. V.

o terque quaterque beati,
Quos morte absumtos calidis *Aegyptus* arenis
Condidit.

sic *arena incensa*, Claudianus II. Rufin. 241.

Te vel ad incensas *Libyae comitabor* arenas.

Sic *fervens* & *ardens arena*, Plin. Hist. VII, 1. *Gymnosophistas* ferventibus arenis *toto die alternis pedibus insistere.* Boëtius Consol. Philos. II, 6.

Quos Notus sicco violentus aestu
Tollit ardentes *recoquens* arenas.

Seneca Nat. Quaest. IV, 2. de Aethiopia: *Saxa velut igni fervescunt, non tantum medio, sed inclinato quoque die:* ardens pulvis, *nec humani vestigii patiens.* Non male igitur, siquis URENTES *arenas* apud Horatium legerit. Neque tamen deterior est lectio altera, ARENTES; quam inter alios codex Graevianus magnae vetustatis exhibet, & praeter similia Scriptorum loca, suavis ille syllabarum concursus, *arentes arenas*, magnopere commendat. Silius Italicus lib. V.

Turbidus arentes *lento pede sulcat* arenas
Bagrada.

quod a Lucano hausit, lib. IV, 588.

Bagrada lentus agit, siccae sulcator arenae.

Corippus Africanus, IV.

Cogit dura sitis, cumulosque arentis arenae
Objiciunt, pinguisque soli declivia claudunt.

Dracontius Hexaëmero.

Arida *vipereos angues suscepit* arena.

Seneca Herc. Fur. 319.

Cum per arentem *plagam,*
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas.

Avienus in descriptione Orbis.

Aret *humus, cassaeque solo torrentur* arenae.

Claudian. Cons. Honor. IV, 436.

Libyes arentis arenas
Audebit superare pedes.

Ita codex vetus teste Heinsio: vulgati, *Libyae squalentis.* Sulpicius Severus Dialogo I. de Libya: *Nulla ibi semina, germina nulla proveniunt: quippe instabili solo,* ARENTIBUS ARENIS *ad omnem motum ventorum cedentibus.* Caeterum, quid illud quaeso est, *Litoris Assyrii*, cum Assyria non sit regio maritima, sed mediterranea? Recte Scholiastes Acron: *Litus etiam camporum extremitatem veteres dicebant.* Proinde tu hic intellige arenosos campos Assyriae, ubi Crassus cum toto exercitu periit: ii erant in *confiniis* Arabiae & Assyriae, Ἀράβων καὶ Ἀσσυρίων μεθορίᾳ, ut in Crasso Plutarchus. *Litoris* ergo *Assyrii*; hoc est, extremitatis, marginis, orae, confinii. Sed & alia ratio est, cur *litus* vocet: quippe arenae illae ingenti planicie undique porrectae potius *litoris* vel *aequoris* quam terrestris regionis speciem ostentant; ut ibidem Plutarchus, οὐ φυτὸν ὁρῶσιν, οὐ προβολὴν ὄρους καθιέντος, ἀλλ' ἀτειχῶς ΠΕΛΑΓΙΟΝ ΤΙ ΧΕΥΜΑ, ΘΙΝΩΝ τινῶν ἐρήμων περιεχόντων τὸν τρατόν. Sic de arenis Bactrianis Curtius VI, 18. *Camporumque non alia quam vasti & profundi maris species est.* Seneca loco supra citato:

Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas.

38. FESSAS COHORTES ABDIDIT OPPIDIS] *Abdidit* habent Editiones principes Veneta & Loscheri; unde in omnes sequentes derivatum est. Quod defendunt Interpretes ex alio loco Epist. I, 1.

Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
Ne populum extrema toties exoret arena.

Atqui hoc aliud est, nempe *occultatus, absconditus, latens*; ut Suetonius in Tiberio 12. *Enimvero tunc non privatum modo, sed etiam obnoxium & trepidum egit, mediterraneis* agris abditus, *vitansque praeternavigantium officia.* Certe, non metu, neque ut ibi laterent, cohortes suas in oppida misit Augustus: sed aut missionem eis & agros militiae praemia daturus, aut in hibernis eos collocaturus. Quare melior omnino lectio est, quam neque pauciores neque deteriores codices exhibent; REDDIDIT: ex meis certe Bodleiani duo, Galei, Battelianus, Colbertinus pro varia lectione.

Vos lene consilium & datis, & dato
Gaudetis almae. scimus ut inpios
Titanas inmanemque turmam
Fulmine sustulerit coruscо,

Qui

v. 44. Caduco.

ne. Atque his astipulantur Graevianus vetustus, qui a prima manu habuit REDDITIS, ut ad Musas referatur; & Reginensis, qui REDDITAS. Cohortes scilicet, quas ex *oppidis* deduxerat, cum dilectum institueret militum, jam tandem *missione* facta *oppidis* suis *reddidit*. Nihil verius. Noster Epistola I, 7. *Vitae me* redde *priori*. Tacitus Annal. I, 17. de re eadem. *An praetorias cohortes, quae binos denarios acciperent, quae post sexdecim annos* penatibus suis reddantur, *plus periculorum suscipere?* Et similiter Hist. II, 69. *Cohortes Batavorum in Germaniam remissae:* reddita civitatibus *Gallorum auxilia*. Gellius denique I, 25. *Quid enim dicemus, si induciis mensum aliquot factis* in oppida castris concedatur, *nonne tum quoque induciae sunt?* Caeterum non contemnenda est doctissimi Lambini conjectura, ubi pro *fessas* reponit *fessus*; adeo ut locus totus constituatur hunc in modum,

Vos Caesarem altum, militia simul
Fessus *cohortes* reddidit *oppidis*,
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.

Quippe ea quae sequuntur, *quaerentem finire labores*, & *recreatis Caesarem*, efflagitant potius, ut ipse Caesar, quam Cohortes, militia defatigari dicatur. Utinam accederet MStorum auctoritas! tamen, vel reclamantibus eis, vera emendatio est.

44. FULMINE SUSTULERIT CADUCO] Nemo ex omnibus scriptoribus, praeter Nostrum in hoc loco, *fulmen* vocavit *caducum*. Non indignus itaque nodus erat, in quo interpretum cura & industria se exerceret. Nihil tamen hic proferunt praeter unicum locum ex Carm. II, 13.

Te triste lignum, te caducum
In domini caput immerentis.

Quasi vero nihil discrepet, utrum *lignum* praesenio & carie sponte sua ruinosum, an *fulmen* magna manu Tonantis missum & contortum, *caducum* appelletur. Nos verbum & sententiam ipsam considerabimus diligentius. *Cadere* & *decidere* fulmen passim apud Auctores dicitur: neque exemplis in re manifesta est opus. *Caducum* tamen *fulmen*, ut jam dixi, nemo quisquam appellavit. Quid ita? nempe quia το *Caducus*, etsi a *cadendo* ductum sit, notioni tamen cadendi semper superaddat infirmitatem, debilitatem, fragilitatem: adeo ut non quaecumque quoque modo cadant, *caduca* recte dicantur: sed ea sola, quae sponte & suapte imbecillitate ad casum & ruinam tendant. Ita *lignum caducum* apud Nostrum, quia prae vetustate diutius stare non potuit; ita alii, *folia caduca, glandes, frondes, flores, guttas, rivos, lacrimas, spes, res caducas*, & similia, dixerunt. Quid? anne hoc sensu fulmen in Gigantas actum *caducum* vocitandum est? Haud vidi magis. Sed praeterea vide modo hoc Senecae, de Fulgure sine fulmine, Nat. Quaest. II, 23. *Credibile est*, ait, *& verisimile*, ignem caducum *excuti, & cito interiturum, quia non ex solida materia oritur, nec in qua possit consistere.* Differt igitur inane Fulgur a Fulmine, quia illud *ignis caducus* debilisque sit, *& cito interiturus:* hoc, aliud quid longe fortius & majus. Quid igitur? an bonus ille Juppiter, tum cum maxime caelo suo & imperio metuebat, tam *caduco igne* & debili fulmine contra Titanas usurus erat? Porro autem tralatitium est, *Jovis telum* a poëtis nuncupari fulmen: ut, praeter alios, Ovidio in Ibide,

Aut Jovis infesti telo *feriare trisulco:*

& Amor. II, 5.

Excutere irato tela *trisulca Jovi*,

atqui *telum caducum* est debile & cassum, nullo impetu, & invalido brachio tortum; ut ostendet tibi Propertius Horatii nostri & Maecenatis Sodalis, IV, 2.

Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atque hostes turpi terga dedisse fugae.

Ergo lassus, opinor, & viribus defectus Juppiter *caducum telum* & cassum fulmen in Enceladum & fratres jaculatus est. Quin potius centum Librariis fides abroganda est, quam ut Horatium credamus hujus culpae affinem esse potuisse. Crediderim equidem, si res ipsa sineret, ex Aeschylo hoc expressisse Nostrum, qui κέραυνον ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΝ dixit, in Prometheo v. 358. ubi Typhöea, ut hic Horatius, a Jove fulminatum narrat,

Αλλ' ἦλθεν αὐτῷ Ζηνὸς ἀγρυπνον βέλος,
Καταιβάτης κέραυνος, ἐκπνέων φλόγα.

quippe καταιβάτης venit a καταβαίνειν, *descendere, demittere:* quod a *Cadendo* non procul abest. Verum obstat, ut dixi, auctoritas & sermonis Latini

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum; & umbras regnaque triſtia,
Divoſque, mortaliſque turbas
Imperio regit unus aequo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus horrida brachiis,
Fratreſque tendentes opaco
Pelion inpoſuiſſe Olympo.
Sed quid Typhoeus & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhoetus evolſiſque truncis
Enceladus jaculator audax,

v. 46. Et urbes. 55. Vulg. Rhoecus.

Con-

tini ratio, quae nihil quicquam *caducum* dicit, niſi quod infirmum & debile eſt. Quod ſi acrius contendat quiſpiam, potuiſſe Flaccum nove dicere *caducum fulmen* pro *cadente* ſive καταιβάτῃ; idem tamen fateatur neceſſe eſt, & incautum, & infelicem hic fuiſſe Noſtrum: cum & ridicule plane in Ambiguum inciderit, & neminem poſt ſe habuerit, qui ſequi & imitari vellet. Sed non ita eſt: neque dubitare poſſum, quin levi mutatione ſic locus ſit refingendus, qualis a poëtae manu primum profectus eſt;

ſcimus ut impios
Titanas immanemque turmam
Fulmine ſuſtulerit CORUSCO:

tam apto & forti & uſitato hoc epitheto, quam illo altero inepto, debili, & inaudito. Ipſe alibi Carm. I, 34.

namque Dieſpiter
Igni coruſco *nubila dividens.*

Virgil. Aen. VIII, 391.

Non ſecus atque olim tonitru *cum rupta* coruſco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

& Georg. I, 328.

Ipſe pater media nimborum in nocte coruſca
Fulmina *molitur* dextra.

Ovid. Faſt. VI.

Signa dedit genitor, tum cum caput igne coruſco
Contigit.

Lucret. VI, 236. de Fulmine,

uſque adeo pollens fervore coruſco.

Valerius Flaccus I, 622.

Cum picei fulſere poli, pavidamque coruſcae
Ante ratem cecidere faces.

& VI, 55.

Nec primus radios, miles Romane, coruſci
Fulminis, *& rutilas ſcutis diffunderis alas.*

Statius Theb. I, 216.

taedet ſaevire coruſco
Fulmine.

Silius Italicus VI.

quater inde coruſcum
Contorſit dextra fulmen.

Idem lib. VIII.

Axe ſuper medio, Libyes a parte, coruſcae
In Latium venere faces.

Et lib. XV.

bis terque coruſcum
Addidit augurio fulmen *pater.*

& iterum.

Ut torrens, ut tempeſtas, ut flamma coruſci
Fulminis.

Severus in Aetna, de Jove & Gigantibus;

Juppiter e coelo metuit, dextramque coruſca.
Armatus flamma *removet caligine mundum.*

Auctor de Morte Druſi.

Hoc fuit Evadne, tunc cum ferienda coruſcis
Fulminibus *Capaneus impavida ora dedit.*

Petronius de Mutat. Reipubl.

Vix dum finierat, cum fulgure *rupta* coruſco
Intremuit nubes, eliſoſque abſcidit ignes.

Seneca

Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent ruentes? hinc avidus ſtetit
Volcanus, hinc matrona Juno, &
Numquam humeris poſiturus arcum,
Qui rore puro Caſtaliae lavit
Crinis ſolutos, qui Lyciae tenet
Dumeta, natalemque ſilvam,
Delius & Patareus Apollo.
Vis conſiliî expers mole ruit ſua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In majus: îdem odere vires
Omne nefas animo moventis.

Teſtis

Seneca Oedip. 1029.

Non ſi ipſe mundum concitans Divûm ſator
Coruſca *ſaeva* tela *jaculetur manu.*

Auſonius Epiſt. XXI.

Flammis coruſci fulminis *vibratior*,

Cicero Tuſcul. II, 9.

tuque caeleſtum ſator,
Jace, obſecro, in me vim coruſcam fulminis:

Sed jam nimii ſumus: i nunc, &, ſi potes, *caducum* potius *fulmen* ab invalida Jovis dextra, quam a terribili brachio *coruſcum* in Gigantas tortum crede.

46. ET URBES, REGNAQUE TRISTIA, DIVOSQUE MORTALESQUE TURBAS] Editio Veneta omnium princeps TURMAS, & ſic major pars Codicum: at Loſcherus *Turbas*, cum Batteliano noſtro & Petrenſi. Recte. Nam jam praeceſſerat, *Immanemque Turmam*; neque ea vox bis inculcari debet. Verum ibi quoque codices aliquot, *Immanemque Turbam*, non *Turmam*. Nimirum hoc certum eſt, aut ibi eſſe legendum *immanemque turbam*, & hic *mortaleſque turmas*; aut ibi *turmam* & hic *turbas* poni oportere. Neque hilum fere intereſt. Sed jam totum locum videamus, ne inani forte verborum ſtrepitu pulſet potius aures, quam ſenſu animum tangat:

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum & urbes, regnaque triſtia:
Divoſque mortaleſque turbas
Imperio regit unus aequo.

Jam dic, obſecro quid ſibi velit, *urbes & mortales turbas?* Enimvero hoc ineptum eſt, & Tautologia mera. Niſi forte *urbes*, non hominum coetus, ſed lapidum & lignorum congeriem ſtulte hic interpretari velis. Corrige vero mecum, & diſtingue cum vetere Scholiaſte:

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum; & UMBRAS *regnaque triſtia,*
Divoſque, mortaleſque turbas
Imperio regit unus aequo.

Unus regit omnes, Deos, homines, inferoſque. *Umbras & regna triſtia*; ut Seneca Medea V, 10.

noctis aeternae chaos,
Averſa ſuperis regna, maneſque *impios,*
Dominumque regni triſtis.

Idem Oedipo, 869.

tuque tenebrarum potens,
In Tartara ima, rector umbrarum, *rape.*

Et Hercule Oetaeo, v. 1478.

hic tibi, emenſo freta
Terraſque & umbras, *finis extremus datur.*

Virgil. Aen. V, 735.

non me impia namque
Tartara *habent*, triſteſque umbrae.

& alii paſſim.

64. DELIUS ET PATAREUS APOLLO] Codex Noſter Vigornienſis, DELIOS; ut utrobique Graeca enunciatio ſit, *Delios & Patareus*, Δήλιος καὶ Παταρεύς; non, ut Latini, *Delius & Patarenſis.*

Teſtis mearum centimanus Gyges
Sententiarum, notus & integrae
Tentator Orion Dianae,
Virginea domitus ſagitta.
Injecta monſtris Terra dolet ſuis:
Maeretque partus fulmine luridum
Miſſos ad Orcum: nec peredit
Inpoſitam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiae additus
Cuſtos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent catenae.

v. 69. GIGAS vel GYAS.

V.

69. CENTIMANUS GYGES] *Gyges*ne an *Gyas* hic dicendus ſit, jam ſupra diſſeruimus ad Carm. II, 17. ut & de *Rhoeto* verſu hic 55, diximus ad Carm. II, 19. Ceterum male hic in omnibus hoc & ſuperiore ſaeculo editionibus diſtinguitur, *Teſtis mearum centimanus Gyges Sententiarum notus:* tu vero interpunge:

Teſtis mearum Centimanus Gyges
Sententiarum, notus & integrae
Tentator Orion Dianae.

Sic Carm. I, 37. *Fortis & aſperas Tractare ſerpentes*: ubi pari modo a pleriſque peccatum erat. In vulgata diſtinctione, & ſententiae vis perit, & collocationis gratia. Nam ſi *notus* adeo *teſtis*, quid opus ut hic citetur? *notus* vero *tentator Orion*, quippe quem Mythologi & Poëtae paſſim commemorant. Porro eodem, quo nos, modo interpungunt Editiones Principes Veneta & Loſcheri; tum MSti Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, aliique, cum Porphyrione Scholiaſta.

8. CONSENUIT SOCERORUM IN ARMIS] Ita omnes, credo, qui nunc extant, codices, ARMIS. Non placet. Quomodo enim in *Socerorum armis*, ſi ſub *rege Medo* erant? Certe non *ſoceri*, ſed *rex ipſe* militibus arma miniſtrabat. Deinde non queritur, Craſſi milites captivos contra patriam tuliſſe arma; quod & falſum & inauditum: ſed illud indignatur, quod verum erat, vivos captos in ſervitute apud Parthos conſenuiſſe, quin & uxores ibi duxiſſe, Romani nominis oblitos. Quare diu eſt, cum legendum vidi, *arvis*, non *armis*, ut & Tanaquil Faber:

Conſenuit ſocerorum in ARVIS:

quod & poſtea ſagaciſſimum Heinſium ſenſiſſe didici, cujus haec notula in exemplaris ſui margine, *Forte Arvis.* Rectiſſime: ſic enim Seneca Epiſt. XLVII. in re ſimili. *Variana clade, quam multos ſplendidiſſime natos fortuna depreſſit: alium ex illis* paſtorem, *alium* cuſtodem caſae *fecit.* Ergo ut poſt cladem Quintilii Vari, multi Romanorum per Germaniam; ita poſt cladem Craſſi, per Mediam in *arvis* conſenuerunt, hi paſtores facti, illi caſarum cuſtodes. Id autem ſollemne fere apud veteres, ut captivi ad *arva* colenda adhiberentur: ut Euripides in Rheſo v. 74.

Οι δ' ἐν βροχοισι δεσμιοι λελῃσμενοι
Φρυγῶν ἀρούρας ἐκμαθοῦσι γηπονεῖν.

& mox v. 175.

V.

CAELO tonantem credidimus Jovem
Regnare: praesens Divos habebitur
Augustus, adjectis Britannis
Imperio, gravibusque Persis.
Milesne Crassi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? & hostium
(Proh curia, inversique mores!)
Consenuit socerorum in arvis
Sub rege Medo Marsus & Appulus,
Anciliorum & nominis & togae
Oblitus, aeternaeque Vestae,
Incolumi Jove & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli
Dissentientis conditionibus
Foedis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in aevum,

Si

v. 8. Vulg. ARMIS. 10. Anciliorum, nominis.

Οὐ μὴν τὸν Οἰνέως παῖδά μ' ἐξαιτεῖς λαβεῖν.
Καὶαὶ γεωργεῖν χεῖρες εὖ τεθραμμέναι.

Noster Epist. I, 16. v. 69.

Vendere cum possis captivum *occidere noli:*
Serviet utiliter: sine pascat *durus* aretque.

Quin & olim ARVIS legerunt veteres Scholiastae: quorum hic interpretatur, *Oblitos Romanae virtutis apud Parthos* RESEDISSE; alter, *Velut propriis in* SEDIBUS *omnem jam aetatem agerent.* Quae certe verba non cum *Armis*, sed *Arvis* conveniunt.

10. ANCILIORUM, NOMINIS, ET TOGAE] Ita codices aliquot scripti, & jam pleraeque editiones. Sed conjunctionem ET inserunt Lascherus & Veneta,

Anciliorum, & nominis, & togae:

& sic nostrae Membranae, Graevianae, Reginenses, cum pluribus aliis, quin & sic legitur apud Charisium pag. 46. Cledonium pag. 1898. & Servium ad Virgilii Aen. VII, 188. Recte: ut vitetur ambiguum, ne *nomen anciliorum*, non *nomen Romanum* forte intelligas. Imitatus est hunc locum Florus, IV, 9. de Antonio: *Sed patriae*, nominis, togae, *fascium* oblitus, *totus in monstrum illud desciverat:* Quod & ante nos vidit optimus & doctissimus Torrentius.

15. ET EXEMPLO TRAHENTI] Ita primus ex conjectura reposuit vir eruditus Gulielmus Canterus, in Novarum Lectionum VII, 30. ex quo tempore plerique in ipsum Versum receperunt: cum in vetustis editionibus, & codicibus, credo, qui nunc extant, omnibus habeatur *trahentis*, hunc in modum:

Hoc caverat mens provida Reguli
Dissentientis conditionibus
Foedis, & exemplo trahentis
Perniciem veniens in aevum.

Quae ineptam plane sententiam efficiunt, & poëtae menti prorsus contrariam. Enimvero, stante hac lectione, sic locus refingendus esset,

Foedis, NEC *exemplo trahentis:*

hoc est, repudiantis foedas conditiones, *neque* mala

Si non periret inmiſerabilis
Captiva pubes. SIGNA ego Punicis
Adfixa delubris, & arma
Militibus ſine caede, dixit,
Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,
Portaſque non clauſas, & arva
Marte coli populata noſtro.
Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit; flagitio additis
Damnum: neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco;

Nec

malo ſuo exemplo trahentis perniciem in poſteros. Sed melius omnino Canterus, qui literula una ſemota clarum ſenſum reddidit, ita ut *conditiones illae foedae* ſint *exemplum* trahens perniciem. Livius II, 43. *Injuſſu ſigna referunt, maeſtique redeunt in caſtra: nec huic tam* peſtilenti exemplo *remedia ulla ab imperatore quaeſita ſunt.* Minime itaque ſua laude fraudandus eſt Canterus. Sed, cum mirum mihi viſum eſſet omnes ubique codices *Trahentis* exhibere; neque quicquam in Canteriana Lectione difficultatis appareret, quod Librarios poſſet offendere, ſi eam in ſuis codicibus umquam reperiſſent: ſubiit animum latuiſſe forte hic olim elegantis aliquid & reconditae conſtructionis, quod non intellectum in fraudem eos injecerit. Et e veſtigio ſuſpicionem noſtram res ipſa confirmavit; ſic enim ſcripſerat Horatius,

Diſſentientis conditionibus
Foedis, & EXEMPLI TRAHENTIS
Perniciem veniens in aevum:

hoc eſt, *Conditionibus, quae faedae erant & pernicioſi exempli.* Ita ſolebant hanc vocem genitivo caſu proferre: quam ſtructuram cum ignorarent boni Librarii, locum contaminarunt. Suetonius Aug. 32. *Pleraque* peſſimi exempli *correxit, quae in* perniciem *publicam extiterant.* Idem Vitell. 10. *Quicquid cohortium praetorianarum fuit, ut* peſſimi exempli, *uno exauctoravit edicto.* Plin. Nat. Hiſt. VII, 16. *In feminis ea res* inauſpicati *fuit* exempli. Quintilianus Declam. VI. *Illa* exempli *mulier, illa ſaeculi decus, virum redimi noluit.* Livius I, 28. *Primum ultimumque illud ſupplicium* exempli *parum* memoris *legum humanarum fuit.* II, 55. *Sub hac* peſſimi exempli *victoria delectus edicitur.* III, 44. *Vir* exempli recti *domi militiaeque.* IV, 48. *De ſeditione, quam Maecilius Metiliuſque largitione* peſſimi exempli *concirent.*

17. SI NON PERIRET] Glareanus vir ſua aetate doctus, ex conjectura olim repoſuit,

Si non perirent *immiſerabilis*
Captiva pubes:

ut Virgilius, *Pars in fruſta ſecant;* & ſimilia paſſim. Quippe, ait, in caeſura hac ſemper longam ſyllabam adhibet Horatius. De qua re dixi ad Carm. III, 2. v. 1. Tamen verſiculus hic ex memoria exciderat, cum ea typographo traderem. Hic autem, ſi Glareani ſententiae quis acceſſerit, corrigendus inſuper erit locus hunc in modum,

Si non perirent immiſerabiles
Captiva pubes.

33. QUI PERFIDIS SE CREDIDIT HOSTIBUS] Nemo uſquam ſic locutus eſt, *credidit ſe hoſtibus.* Scribe aut TRADIDIT, aut DEDIDIT; utrum velis, nihil intereſt: ſed hoc aliquanto propius accedit ad lectionem receptam. Silius Italicus lib. X.

Succinctique dolis ſuzerent ceu Punica caſtra,
Dediderant *dextras.*

Cicero de Officiis III, 29. *Quod ni ita eſſet, numquam claros viros Senatus vinctos* hoſtibus dedidiſſet. & paulo poſt, *Qua rogatione accepta,* eſt hoſtibus deditus. Pomponius, Digeſt. lib. 50. Tit. 7. Leg. 17. *Itaque eum, qui legatum pulſaſſet, Quintus Mucius* dedi hoſtibus, *quorum erant legati, ſolitus*

Nec vera virtus, cum ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe dedidit hoſtibus:
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners; timuitque mortem
Hinc, unde vitam ſumeret aptius;
Pacem & duello miſcuit: ô pudor!
O magna Carthago, probroſis
Altior Italiae ruinis!

v. 33. Vulg. CREDIDIT. 37. HIC—INSCIUS.

Fer-

litus eſt reſpondere. Cicero de Invent. II. *Imperatore* Samnitibus dedito, *quidam in Senatu eum quoque dicit, qui porcam tenuerit*, dedi *oportere.* & mox, Dedendus ne *ſit* hoſtibus, *nec ne.* Quintilianus Inſtit. III, 10. *Ut cum illis Opiterginis damus conſilium, Ne* ſe hoſtibus dedant. Livius XXII, 60. *Nunc autem cum prope gloriati ſint, quod* ſe hoſtibus dediderint. Ita ille & Caeſar paſſim: ut Bello Gallico VII, 26. *Ne ſe & communes liberos* hoſtibus *ad ſupplicium* dederent. VII, 71. *Neu ſe in cruciatum* hoſtibus dedant. Corrigendus Quintilianus Declam. 339. ubi hunc Horatii locum reſpexiſſe videatur: *Ille vero, qui ſe inter virtutem hoſti dedit* (lege, qui ſe in ſervitutem hoſti dedidit) *qui abjectis armis parata* (lege, paratas) *in vincula praebuit manus, quam tandem nobis ſpem in poſterum facit?* Multa ad hunc locum profert Lambinus, ut oſtendat *credere* idem interdum eſſe quod *committere:* quid tum? *committere ſe hoſtibus* dicetur, qui in medios hoſtes ardore pugnandi armatus irruit. Atqui de hoc non agitur. Nihil ſane ad rem attulit praeter hoc Ciceronis Epiſt. Fam. IV, 7. *Aut enim renovare bellum conati ſunt, hique ſe in Africam contulerunt; aut, quemadmodum nos, victori ſeſe crediderunt.* Sed cum omnes fere Codices ibi *eſſe* habeant, non *ſeſe; victores eſſe crediderunt:* vel, *ſe victos eſſe crediderunt:* apparet, poſtquam ſemel mendoſe ſcriberetur *eſſe*, tum poſtea interpolatum eſſe *crediderunt*, ut cum τῷ *eſſe* conveniret. Lego itaque etiam illic, *Aut, quemadmodum nos, victori ſeſe dediderunt*, vel, *tradiderunt.* Ipſe Cicero de officiis I, 31. *Num enim alia in cauſa M. Cato fuit, alia ceteri, qui ſe in Africa* Caeſari tradiderunt? Idem pro Sextio, 20. *Navem ſe oppreſſuros minitarentur, niſi me unum ſibi* dedidiſſent: *ſi id vectores negarent, & mecum ſimul interire, quam me* tradere hoſtibus *mallent*, &c. Valerius Max. V, 5. *Non erat dubium, quin Faliſci* tradituri ſe *noſtro imperatori eſſent.* Caeſar B. Gall. VII, 77. *Vitam toleraverunt, neque* ſe hoſti tranſdiderunt.

37. HIC UNDE VITAM SUMERET INSCIUS] *Inſcius*, quia primas editiones Venetam & Loſcheri poſſederat, poſtea in omnes propagatum eſt; neque quicquam de Lectionis varietate monent Lambinus, Cruquius, Torrentius, Pulmannus. Primus adeo Henricus Stephanus ſe fando audiviſſe narrat, *aptius* legi non *inſcius* in vetuſto libro Antonii Contii. Poſt hunc Berſmannus ex tribus quos inſpexit codicibus unum habere *aptius* memorat. At ſancte teſtari poſſum, ex Noſtris Graevianum, Reginenſem, Regiae Societatis, Petrenſem, Bodleianum clare & ſine litura APTIUS exhibere: neque aliter a prima manu Magdalenenſem; & pro varia lectione Battelianum & Colbertinum. Quid ergo? an credibile eſt, ceteros Interpretes in nullis libris lectionem hanc reperiſſe; cum conſtet plane ex noſtris, qui e variis regionibus huc in Angliam allati ſunt, dimidiam fere librorum partem ei patrocinari. Sed ſollemne eſt iis hominibus, quod non probent aut non intelligant, diſſimulare ac ſupprimere. Nos totum locum, qui ſane impeditiſſimus eſt, evolvere & emendare conabimur.

Et Marte Poenos proteret altero.

Fertur pudicae conjugis oſculum,
Parvoſque natos, ut capitis minor,
Ab ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe voltum:
Donec labantis conſilio Patres
Firmaret auctor numquam alias dato;
Interque maerentis amicos
Egregius properaret exſul.
Atqui ſciebat, quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantis propinquos,
Et populum reditus morantem;

v. 43. A ſe.

Quam

Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.
Hic, unde vitam ſumeret inſcius,
Pacem duello miſcuit. O pudor!

in quo illud, *timuitque mortem*, jure opinor redarguemus. Quid enim? minor certe culpa eſt *timere mortem*, quam, ea quae praeceſſerant, abjeciſſe arma, dedidiſſe ſe hoſtibus, & paratas ad lora manus praebuiſſe. *Timet* quidem *mortem* etiam fortiſſimus quiſque: atque ita ipſa natura comparati omnes ſumus. Is demum vir eſt, non qui omnino mortem non timet, ſed qui minus, quam turpem vitam & ſalutem flagitio quaeſitam. Noſter alibi Carm. IV, 9.

Pejuſque leto *flagitium* timet,
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

Ergo praeter decorum minuit vim orationis, cum poſt caetera pudenda illud addit ut graviſſimum, *Timuitque mortem.* Deinde quid ſibi vult, HIC? *Hic unde vitam ſumeret inſcius.* Reſpondebunt, opinor, *Hic miles.* Atqui hoc coactum eſt plane, & Horatio indignum. Non enim de uno milite, ſed de multis agitur, ut ſupra. *Et arma* militibus *ſine caede, dixit, Derepta vidi.* Poſtea vero, cum in orationis curſu ait, *erit* ILLE *fortis, qui perfidis ſe dedidit hoſtibus:* ſi de *illo* homine vocabulum *hic* intelligi velis, dicendum utique fuerit,

Ille, *unde vitam ſumeret inſcius.*

Atque hanc, opinor, ob cauſſam non jam pronomen eſſe, *Hic*, ſed adverbium, etſi quantumvis inepte, credidit Scholiaſtes Acron. HIC, ait, *id eſt, in bello.* Quid multa? levi mutatione ſententiae ſubveniet, qui ſic legerit, & diſtinxerit,

Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem
HINC, *unde vitam ſumeret* APTIUS;
Pacem ET *duello miſcuit.*

Hinc timuit mortem, *unde* aptius vitam ſumeret. Ut alibi Carm. III, 11.

Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, *detur.*

hinc, id eſt, a pugna, ferro, manu: *unde* viri fortes aptius vitam quaerunt, quam deditione aut fuga. Homerus Iliad. O, 741.

Τῷ ἐν χερσὶ φόως, ἢ μειλιχίῃ πολέμοιο.

Saluſt. Jugurth. 39. *Ante omnes infeſti ac maxime, qui bello ſaepe praeclari fuerunt; quod armatus*, dedecore *potius*, *quam* manu, ſalutem quaeſierit. Paterculus I, 2. *Quis enim* (Codrum) *non miretur, qui iis artibus* mortem quaeſierit, *quibus ab ignavis* vita quaeri *ſolet.* Deinde addidimus ET: *pacem & duello:* facile enim a Librariis id omiſſum, ubi ſine verſus diſpendio fieri potuit; ut ſupra in hoc ipſo carmine,

Anciliorum, nominis, & togae:

pro *& nominis.*

38. O PUDOR] Notandum illud, *O pudor*; hinc enim defendi debet recepta lectio apud Ovidium Epiſt. Deianirae verſ. III. de Hercule, cum apud

Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

VI.

Ad Romanos.

Delicta majorum inmeritus lues,
Romane, donec templa refeceris
Aedesque labentis Deorum, &
Foeda nigro simulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Hesperiae mala luctuosae.

Jam

pud Omphalam desidêret, & leonina pelle illam indueret:

O pudor! *hirsuti* costis *exuta leonis*,
Aspera texerunt vellera molle latus.

ubi perperam praestantissimus Heinsius ex paucis codicibus reposuit *Pro pudor!* deinde multo infelicius *costas* edidit ex unico libro: *eleganti*, ut ait, *Graecismo*. Dolet virum insignem alibi hic mentem habuisse. Certe cum Virgilius dixit Aen. IV, 517.

Unum exuta pedem *vinclis*,

exuta pedem *suum* subintelligimus; atque ita in omnibus ubicumque Graecismi hujus exemplis. Potesne igitur dicere, *vellera exuta costas* suas; an vellera costas habent? Sed hoc obiter. Valerius Flaccus VIII, 269.

nobis,
O pudor, & muros & stantia tecta reliquit.

Ita edidit & ipse Heinsius: neque variant codices.

43. A SE REMOVISSE.] *A se* habent recentiores & codices & editiones. At Veneta princeps, & membranae meliores, Graevianae, Leidensis, Reginensis, Zulichemianae, Battelianae cum aliis nostris; crede & multis aliorum; AB SE. Recte.

51. DIMOVIT OBSTANTES PROPINQUOS] Loscherus edidit, obstantes *amicos*; & sic sane libri nostri Graevianus, Reginensis, cum quatuor aliis. Atqui hoc versu abhinc quarto praecesserat, *Interque maerentes amicos*. Recte *propinquos*, ut editio Veneta cum bona parte membranarum. Cicero de Officiis I, 13. quem locum Horatius ante oculos videtur habuisse. *Primum*, *ut venit* (Regulus) *captivos reddendos non esse in Senatu censuit: deinde*, *cum retineretur* ab amicis & propinquis, *ad supplicium redire maluit*, *quam fidem hosti datam fallere*. Idem de Amicitia c. 12. *Hunc etiam* (T. Gracchum) *post mortem secuti* amici & propinqui, *quid in P. Scipionem effecerunt*, *sine lacrimis non queo dicere*. Quintilianus Decl. VI. *Pessime de tua feritate sentirem*, *si in quacumque filii curatione non adhiberes* propinquos, *non interrogares* amicos. Ita alibi haud semel ea verba sic junguntur.

Jam bis Moneſes, & Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus
Noſtros, & adjeciſſe praedam
Torquibus exiguis renidet.
Paene occupatam ſeditionibus
Delevit Urbem Dacus & Aethiops;
Hic claſſe formidatus, ille
Miſſilibus melior ſagittis.

Fecun-

10. NON AUSPICATOS CONTUDIT IMPETUS NOSTROS] Scabrum profecto hoc eſt, *inauſpicatos impetus noſtros*, & pedeſtri orationi, quam carmini, ſimilius. Vix crediderim ab Horatio profectum eſſe. In Priſciano p. 891. ubi hunc verſiculum adducit, ſic hodie legitur,

Inauſpicatos contudit impetus
Noſtris.

Sed in duobus, quos verſavi, codicibus ibi quoque *Noſtros* habetur: in tertio tamen, eoque vetuſtiſſimo & optimo, *Noſtris*, & ſupra emendatum *Noſtros*. Imo vero rectiſſime habet *Noſtris*, caſu dativo, ut Serm. II, 7.

poſtquam illi *juſta cheragra*
Contudit *articulos.*

Noſtris autem, hoc eſt, *Romanis*; ut paſſim Hiſtorici Latini, ubi de Suis loquuntur. Hirtius Bello Gallico VIII, 10. *Quae res etſi mediocre detrimentum* Noſtris *afferebat.* & 12. Noſtri, *explorato hoſtium conſilio, ad proeliandum animo atque armis parati.* Poteris etiam legere NOSTRORUM; idque fortaſſe melius:

Non auſpicatos contudit impetus
Noſtrorum, *& adjeciſſe praedam.*

Impetus noſtrorum; ut iiſdem verbis Caeſar Bello Civili II, 25. *Neque vero primum* impetum noſtrorum *Numidae ferre potuerunt:* & ibidem 41. *Numidae integri celeritate* impetum noſtrorum *effugiebant.* Et III, 51. *Neque vero conſpectum aut* impetum noſtrorum *tulerunt.* Sic & alibi ipſe aliique. Certe hac correctione & verbis & ſententiae novus nitor accedit.

20. IN PATRIAM POPULUMQUE FLUXIT] Ita quidem codices ad unum omnes: numquam tamen a me impetrabunt, ut huic lectioni calculum apponam. Quid enim? Ex adulteriis, inquit, tamquam ex fonte, derivata clades in *patriam populumque* fluxit. Quid vero aliud eſt *patria*, quam *populus?* niſi forte in *patriam terram* & *ſolum* perditiſſimi illi mores fluxerint. Non adeo jejunus rerum, aut judicii vacuus erat Noſter, ut otioſum illud Synonymum, quaſi diverſum quid, ingereret. Vix dubito, quin ſic ſcripſerit Horatius,

Hoc fonte derivata clades
INQUE PATRES *populumque fluxit:*

in *patres & populum*, hoc eſt, in univerſos cives Romanos, tam patricios & Senatores, quam plebem. Ea ſollemnis formula eſt apud omne genus Scriptorum, quos hic pleno modio accumulabimus, ut audaciam hujus conjecturae numero ipſo denſiſque phalangibus ſuſtentemus. Virgil. Aen. IV, 682.

Extinxti me teque, ſoror, populumque patreſque
Sidonios, urbemque tuam.

IX, 192.

Aenean acciri omnes, populuſque patreſque,
Expoſcunt.

Georg. II, 509.

hunc plauſus hiantem
Per cuneos (geminatus enim) plebiſque patrumque
Corripuit.

Aen. VIII, 679.

Hinc Auguſtus agens Italos in proelia Caeſar
Cum patribus populoque, *penatibus & magnis dis.*

Ovidius Metam. XV.

Extinctum Latiaeque nurus, populuſque patreſque,
Deflevere Numam.

Martialis VII, 5.

Si deſiderium, Caeſar, populique patrumque
Reſpicis, & Latiae gaudia vera togae.

VIII, 50.

Veſcitur omnis eques tecum populuſque patreſque.

IX, 49.

At tu continuo populumque patreſque *vocaſti.*

XII, 3.

Ille dabit populo patribuſque *equitique legendum.*

Statius Silv. I, 4.

Quis mihi tot coetus inter populique patrumque
Sit curae votique locus?

II,

Fecunda culpae saecula nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos:
Hoc fonte derivata clades
20 Inque patres populumque fluxit.

Motus

v. 20. Vulg. In patriam pop.

II, 5.

quod te maesti populusque patresque
Ingemuere mori.

Theb. II, 443.

pudet heu plebisque patrumque.

Silius Italicus lib. X.

Quod vero reduci tum se populusque patresque
Offerrent.

& XI.

Et senior manus & juxta populusque patresque.

Ausonius in Mosella, 409.

Quique caput rerum Romam, populumque patresque
Tantum non primo rexit sub nomine.

Prudentius contra Symmachum II, 310.

cum scita patrum populique *frequenter*
In tabulis placiti sententia flexa novarit.

Lucilius apud Lactantium Div. Instit. V, 9.

Totus item pariterque dies, populusque patresque
Jactare indu foro se omnes, decedere nusquam.

Cicero de Divinat. I, 12. ex II. lib. de suo Consulatu,

si solis ad ortum
Conversa, inde patrum *sedes* populique *videret.*

& mox ibidem,

Vocibus Allobrogum patribus populoque *patebat.*

Sidonius Apollinaris Epist. IX, 16.

Qui patrum ac plebis *simul unus olim*
Jura gubernat.

Claudian. Stilich. II, 116.

quos praeficit ipse regendis
Rebus, ad arbitrium plebis patrumque *reducit.*

idem IV. Cons. Honor. 332.

Acrior interea visendi principis ardor
Accendit cum plebe patres.

idem Bello Gildonico, 46.

Armato quondam populo patriisque vigebam
Consiliis.

Ita edidit vir longe acutissimus Nicolaus Heinsius, cui Claudianus nitorem suum restitutum debet. Sed quid hic, obsecro, est *patriis consiliis?* Sunt verba deae Romae, ex prosopoeia. Jam autem *patriis consiliis* est *patris mei consiliis*; neque alio sensu ea verba umquam accipi queunt. Ergo hic inepta & aliena sunt: neque enim Roma patre quoquam nata est. Figurate quidem *urbis parens* Romulus dictus est: sed non hic Romuli *consilia* aut *casam* intelligit, cum dicit verbis proxime sequentibus,

domui terras, urbesque revinxi
Legibus, ad solem victrix utrumque cucurri.

Ipso Heinsio teste, longe plures codices, nempe ex triginta omnibus septem & viginti, *patrum* habent non *patriis*; & omnes, uno excepto, *armatis populis* non *armato populo*; porro & duo optimi, *conciliis*, non *consiliis:* Lego igitur, unica duntaxat litera sepulta,

Armatis quondam populi patrumque *vigebam*
Conciliis:

certissima emendatione; *armatis conciliis populi patrumque*; ut mox versu 53. *bellatoremque Senatum*, & 97. *Ille diu miles populus.* Valerius Flaccus VIII, 281.

patriae veniam da quaeso senectae:
Quin omnes alti pariter populique patresque
Mecum adsunt.

ubi idem Heinsius ex conjectura *alto* i. e. *mari.* Ego vero sic legerim:

Quin omnes alii, *pariter* populusque patresque.

hoc est, *excusa modo patris absentiam*; *alii omnes mecum adsunt.* Cicero de Legibus III, 4. *Cum* populo patribusque *agendi jus esto Consuli.* Tacitus Annal. IV, 2. *Apud* patres & populum *celebraret.* XIII, 17. *Fovendum* patribus populoque *principem.* Livius I, 26. *Atrox visum id facinus* patribus plebique. I, 40. *Apud* patres plebemque *longe maximo in honore Servius Tullius erat.* Sed jam satis superque exemplorum est: quare finem hic faciemus, ne omnia cum ipso pulvisculo corradere videamur. Id vero ingenuitatis est nostrae, ut locum unum & item alterum non praetereamus, quae receptae apud Nostrum lectioni prima fronte patrocinantur. Prior apud Ovidium est Metam. XV, 572. ubi Cipus loquitur civis Romanus;

Quicquid, ait, Superi, monstro portenditur isto,
Seu laetum est, patriae *laetum* populoque *Quirini;*
Sive minax, mihi sit.

Quid nunc fiet? nonne magno conatu nihil egimus? Ecce enim tibi, plane ut apud Nostrum; *patriae populoque.* Ego vero & hic corrigendum esse contendo,

Seu laetum est, patribus *laetum* populoque Quirini,

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artibus:

Jam

hoc est, ut in Monumentis veteribus sollemne habetur, *Id felix faustumque sit Senatui Populoque Romano.* Quod & ipse Cipus mox firmat, versu 590.

Dixit, & extemplo populumque *gravemque* senatum
Convocat:

& Ovidius alibi totidem verbis, Fast. I, 69.

Dexter ades, patribusque *tuis* populoque Quirini.

Jam hoc telum feliciter evitavimus: posterior locus extat apud Juvenalem XIV, 71.

Gratum est quod patriae *civem populoque dedisti:*
Si facis ut patriae *sit idoneus, utilis agris,*
Utilis & bellorum & pacis rebus agendis.

Vah, quam inficeta & inconcinna repetitio est, *patriae, patriae.* Quin & hic etiam, tot testibus & auctoribus freti, fidenter reponimus,

Gratum est, quod patribus *civem* populoque *dedisti:*
Si facis ut patriae *sit idoneus.*

Quod si demus in Ovidio & Juvenale recte se habere *Patriae:* nihilo minus in hoc Horatii loco vitiosum fuerit. Quippe *Patria* nomen reciprocum est, retroque semper ad praecedens verbum respicit, & ubique pronomen aliquod *mea, tua, sua* &c. extrinsecus subaudiendum habet. Hoc verissimum esse, qui Latine sciunt, agnoscent. Ergo *clades fluxit in patriam suam,* sive *ipsius cladis patriam:* quo nihil absurdius fingi potest. Sed nondum tamen rem totam confecimus: ecce enim vir summus Jo: Frid: Gronovius ad Livium XXV, 6. & in Indice, rem ante nobis inauditam docet; nempe *Patriam* significare *Magistratum & Senatum:* ut ipsi Senatores *Patres* voeantur. Quod si verum & certum probaverit, frustra sane nos hunc Flacci locum sollicitamus; quippe hoc pacto

In patriam populumque fluxit,

perinde erit, ac si dixisset, *In senatum populumque:* quod ipsum illud est, quo nos emendatione nostra pervenire conamur. Sed videamus locum Livii: ubi milites, Cannensis cladis reliquiae, in Siciliam senatusconsulto relegati, Marcellum Cons. alloquuntur; *Nisi hoc,* aiunt, *speraßemus, in provinciam nos morte regum turbatam ad grave bellum adversus Siculos simul Poenosque mitti, & sanguine nostro* vulneribusque nos patriae *satisfacturos esse.* Ubi *patriae* Gronovius interpretatur *Senatui;* (de quo mox dicemus) & testimonio citat alterum Livii locum, V, 4. ex oratione Appii Claudii: *Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror: sic enim agere debent, qui* mercenario *milite utuntur: at nos tamquam cum* civibus *agere volumus; agique tamquam* cum patria *nobiscum aequum censemus. Cum patria,* hoc est, *cum senatu.* Sed, quod viri acutissimi pace dictum sit, nihil tale ex his verbis excudi potest. Nam primo, non in Senatu, sed in concione ad plebem haec loquitur Appius: deinde opponit *mercenarium* sive extraneum militem domestico militi & *civi,* qui pro *patria* sua & Republica ad bellum mittitur. Ergo *Patria* tam hic, quam alibi, est *civitas, sedes natali.* Pergit vir sagacissimus & Tacitum allegat Annal. IV, 8. *Erepto Druso preces ad vos converto, diisque &* patria *coram obtestor, Augusti pronepotes suscipite, regite.* Etiam hic *coram patria* vult esse *coram Senatu.* Frustra: nam Tiberii verba sunt in Senatu, & ad Senatum, & idcirco, si *patria* hic est *senatus,* perinde foret ac si diceret, *Obtestor vos coram vobis.* Quod cum ineptum insulsumque sit, etiam hic, ut ubique alias, *patria* est *Respublica & civitas.* Sed revertamur jam ad priorem Livii locum XXV, 6. *Nisi speraßemus, sanguine nostro vulneribusque* nos patriae *satisfacturos esse.* Ubi verba illa *nos patriae* sola Gronovii conjectura nituntur, utcumque in contextum temere recepta. Nam ipso testante, Codices Manuscripti pro *nos patriae* habent *nostratui.* Ergo omnes Gronovii copiae, quibus efficere voluit *patriam* esse *senatum,* jam ad nihilum redactae sunt. Quin si conjecturam suam viro in hisce rebus felici concedimus; nihil tamen cogit, ut *patria* ibi notet *senatum.* Quidni enim *patriae satisfacturos* sit idem ac *reipublicae?* Ut Cicero alicubi in Philippicis: *C. Pansa aut* morte *sua aut victoria se* satisfacturum reipublicae *spopondit.* Quid, quod Gronovius Filius aliam emendationis viam tentat; neque *nos patriae,* sed *nos reatui satisfacturos* pro solita sua εὐστοχίᾳ *vere,* ut ait, *restituit.* Haud vidi magis. Quintilian. Instit. VIII, 3. *Nam & quae vetera verba nunc sunt, fuerunt olim nova: & quaedam in usu perquam recentia; ut Messalla primus* reatum, munerarium *Augustus primus dixerunt.* Messalla iste & Livius eodem anno nati sunt, ut in Chronico Hieronymus. Ut proinde merito dubitandum sit, an verbum illud procuderit Messalla, priusquam haec scripserit Livius. Sed esto: ut prius procuderit. Illud non dubitandum, recenti tum & mustco, dubiaeque adhuc auctoritatis vocabulo non usurum fuisse in Historiis Livium. Sed quid, obsecro, est Reatus? an culpam, *crimen, commissum*

vo-

Jam nunc & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.

Mox

voluit Meſſalla, ut Jacobus hic interpretatur? minime gentium. *Reatus*, ut eruditis notum, erat ſtatus & conditio reorum & ſordidatorum, dum judicium in longum procedit; ut *caelibatus*, conditio caelibis & ſimilia. Reatus pro crimine, peccato, eſt barbarorum. Enimvero, etſi ſatis arrideat Gronovii Patris conjectura, ſed alio, quam is voluit, ſenſu; leviore tamen manu ſanari poteſt locus hunc in modum: *Niſi ſperaſſemus, ſanguine noſtro vulneribuſque* nos ſenatui *ſatisfacturos eſſe*. Quippe ſenatuſconſulto, non plebis ſcito in Siciliam relegati erant. Dixerant ii milites paullo ante, *Quum primum de nobis, etſi non iniquum, certe triſte* Senatus conſultum *factum eſt*. Ex compendio ſcriptionis pro *Nos ſenatui* factum eſt *Noſtratui*. Sed jam manum de tabula: quippe & nos, niſi fallimur, emendationi huic noſtrae cumulate ſatisfecimus.

22. FINGITUR ARTIBUS] Mire variant hic codices ſcripti; alii enim *Fingitur artubus*, alii *frangitur artubus* habent. Quae omnes lectiones prima fronte ſatis ſpecioſae ſunt, ſuoſque patronos ſingulae ſunt nactae: ut ſubtilis judicii ſit, quae melior veriorque ſit, & ab Horatii manu fluxerit, dignoſcere.

Motus doceri gaudet Ionicos,
Matura virgo & FINGITUR ARTUBUS;

Hoc ſecuti ſunt Scholiaſtae, editiones veteres, & codicum pars major, mei certe quam plurimi; & defendi poſſe videtur aliorum Scriptorum exemplis. Fingere artus, ut fingere *corpora*, *membra*, *ora*, &c. Virgil. Aen. VIII, 634.

Mulcere alternos, & corpora fingere *lingua*.

Claudian. Rufin. I, 97.

linguiſque triſultis
Mollia lambentes finxerunt ora *ceraſtae:*

ſive ut alii ibi codices, *Membra*. Sed illud obſtat (ut animadvertit quoque Lambinus) quod hoc ſenſu *fingitur artus* Graeca conſtructione dicendum foret, non *fingitur artubus*. Nam ablativus hic caſus non poteſt materiem notare, ſed inſtrumentum. Ut in locis Virgilii & Claudiani jam allatis, *fingere linguâ*; & Perſii Sat. III, 24.

nunc, nunc properandus, & acri
Fingendus *ſine fine* rota.

Ut ergo aliud eſt, *fingitur lingua*, lambendo ſcilicet & tergendo; aliud *fingitur linguam*, nempe ad loquelam & orationis cultum: ita *fingitur artus* quid ſibi velit intelligo, *fingitur artubus* tamquam inſtrumento, ne Oedipus, quid ſit, deprehenderit. Itaque melius fortaſſe legeris FRANGITUR ARTUBUS, cum uno Torrentii codice, Pulmanni altero, & pluribus Lambini. Sane hanc lectionem ſolam tuetur & probat magnus Heinſius ad Claudian. Eutrop. I, 262. miraturque verbi hujus elegantiam interpretibus non intellectam: *frangitur artubus*; ut Petronius, *fracti greſſus*; Prudentius, *fracta membra*. Addidiſſe potuit & Ciceronis illud de Finibus, V, 12. *Flexi* fractique motus, *quales protervorum hominum aut mollium eſſe ſolent*. & Sidonii Epiſt. IX, 13.

Juvat & vago rotatu
Dare fracta membra *ludo*,
Simulare vel trementes
Pede, veſte, voce, Bacchas:

& plura loca ſimilia. Sed & haec lectio eodem, quo prior illa, vitio laborat. Quippe *frangitur artus*, non *artubus*, dictum oportuit; ut Noſter alibi Serm. I, 1.

Miles ait, multo jam fractus membra labore:

nam ablativus, ut ibi *vò labore*, cauſſam & inſtrumentum deſignaret. Reſtat igitur, ut FINGITUR ARTIBUS, quod duo Codices Cruquii, Pulmanni tres, Lambini aliquot, & duo ex noſtris ſubminiſtrant, quo ſe pretio commendet videamus. Et meo quidem judicio nihil melius, elegantius, venuſtius dici potuit;

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artibus:

artibus fingitur ad ſaltationem, geſtum, motum, cultumque corporis, ut adulteris placere poſſit. *Artibus*, ut Noſter Carm. IV, 13. de meretrice,

Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies.

ubi eleganter Scholiaſtes Blandini Codicis apud Petrum Nannium Miſcellan. III, 17. *Quae motu oculorum, ſuperciliorum, cervicis placet*. Ovid. Amor. II, 10.

Utraque formoſa eſt: operoſae cultibus ambae:
Artibus *in dubio eſt haec ſit, an illa, prior.*

& ibid. II, 4.

Illa placet geſtu, numeroſaque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte *latus.*

Propertius I, 4.

Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat:
Ingenuus color, & multis decus artibus.

Seneca Epiſt. XC. *Itaque hinc textorum, hinc fabrorum officinae, hinc odores coquentium, hinc molles corporis motus* DOCENTIUM, *molleſque cantus & infractos*. Ita Noſter hic, *Doceri motus Ionicos*,

Mox juniores quaerit adulteros
Inter mariti vina: neque eligit,
Cui donet inpermissa raptim
Gaudia luminibus remotis:
Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito; seu vocat institor,
Seu navis Hispanae magister,
Dedecorum pretiosus emtor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit aequor sanguine Punico;
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas, & severae
Matris ad arbitrium recisos

Portare

quod *artis* est. Recte vero *fingitur* artibus; ut Gratius V, 512.

sed tamen illi
Est animus, fingitque *meas se jussus in* artes.

Servius ad Virg. Aen. VIII, 534. Fingere *significat, formare aliquid, & ad integram faciem* arte *perducere.* Seneca Controvers. I, 2. *Excipitur meretricum osculis:* docetur *blanditias, & in omnem motum corporis* confingitur. Ita codd. Palatini apud Gruterum: male nunc circumfertur, *Confringitur.* Ovid. Remed. Amor. 341.

Proderit & subito, cum se non finxerit *ulli.*
Ad dominam celeres mane tulisse gradus.

& Metam. IV, 319.

Quam se composuit, quam circumspexit amictus,
Et finxit *vultum, & meruit formosa videri.*

Virgil. Aen. VI, 81.

tanto magis ille fatigat
Os rabidum, fera corda domans, fingitque *premendo.*

Varius apud Macrobium Saturn. VI, 2.

Quem non ille sinit lentae moderator habenae
Qua velit ire; sed angusto prius ore coërcens,
Insultare docet campis, fingitque *morando.*

ubi pro *ore* certissime legendum *orbe:* de equo loquitur, quem ad gressus instituit magister.

23. JAM NUNC ET INCESTOS] Mala distinctio hic obtinuit in plerisque editionibus;

fingitur artibus
Jam nunc; & incestos amores
De tenero meditatur ungui.

Imo vero, *Jam nunc de tenero ungui:* ut Noster Epist. II, 1. v. 127.

Os tenerum *pueri balbumque poëta figurat,*
Torquet ab obscaenis jam nunc *sermonibus aurem.*

Sed cum de praeterito tempore, ut hic, loquuntur; usitatius dicunt *Jam tunc.* Cicero Epist. Fam. III, 12. *Nisi* jam tunc *omnia negotia confecissem.* Virgil. Georg. IV, 137.

Ille comam mollis jam tum *tondebat acanthi.*

Aen. VII, 737.

late jam tum *ditione premebat*
Sarrastis populos.

Sed hic reclamant MSti.

27. CUI DONET IMPERMISSA] Pulmanni codex & Galeanus noster, INTERMISSA; alter Pulmanni, & Achillis Statii liber, IMPROVISA. Sed recte habet priscarum editionum & plurium codicum

Portare fuſtis; ſol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnoſa quid non inminuit dies?
Aetas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

VII.

AD ASTERIEN.

QUID fles, Aſterie, quem tibi candidi
Primo reſtituent vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Conſtantis juvenem fide
Gygen?

cum lectio, *inpermiſſa gaudia*; etſi nemo veterum, quod meminerim, hanc vocem uſurpaverit. *Impermiſſa*, hoc eſt, *inconceſſa, interdicta*. Virgil. Aen. I, 651.

Pergama cum peteret, inconceſſoſque *Hymenaeos.*

Ovid. Metam. X, 154. inconceſſiſque *puellas*
Ignibus attonitas meruiſſe libidine paenam.

IX, 637.

Jamque palam eſt demens, inconceſſamque *fatetur*
Spem Veneris.

& Amor. III, 4.

Indignere licet: juvat inconceſſa *voluptas.*

Noſter Serm. III, 4.

Ne ſequerer moechas, conceſſa *cum Venere uti*
Poſſem.

& I, 2.

Si interdicta *petes*, *vallo circumdata.*

Ovid. Metam. X, 336.

Spes interdictae *diſcedite: dignus amari*
Ille, ſed ut pater eſt.

36. HANNIBALEMQUE DIRUM] Torrentii quidam, & Pulmanni codices, & ex noſtris Vigornienſis, DURUM, neque aliter Loſcherus edidit, ut Carm. II, 12. *Nec durum Hannibalem*; ubi ſimiliter codices aliquot, & Editiones pleraeque *Dirum*. Nos ut eo loco *durum* cum majore membranarum parte probavimus: ita hic magis arridet *dirum*, quod codices plurimi repraeſentant. Quintilianus Inſtit. VIII, 2. *At illud jam non mediocriter probandum, quod hoc etiam laudari modo ſolet, ut proprie dictum id ſit, quo nihil inveniri poſſit ſignificantius: ut Cato dixit*, C. Caeſarem ad evertendam Remp. ſobrium acceſſiſſe; *ut Virgilius*, Deductum carmen: *& Horatius*, Acrem tibiam, Hannibalemque dirum.

4. CONSTANTIS JUVENEM FIDE] Editiones principes, Veneta & Loſcheri,

Conſtanti *juvenem* fide.

at membranae omnes ubicumque, *Conſtantis*; & plurimae *fidei*; noſtrae certe omnes; niſi quod Zulichemianae *fidi*. Recte vero Lambini aliquot, & Cruquii unus *fide*, caſu genitivo, more illius aevi. De quo vide A. Gellium IX, 14. Priſcianum fine libri VII, Voſſium de Analogia p. 770. Non placet hic ablativus, *conſtanti fide*; tum quod omnes codices refragentur, tum quod *conſtante* Noſter, non *conſtanti*, dicere voluiſſet; ut ſupra oſtendi ad Carm. I, 25. v. 17.

20. FAL-

Gygen? ille notis actus ad Oricum
Post insana Caprae sidera, frigidas
Noctes non sine multis
Insomnis lacrimis agit.
Atqui sollicitae nuntius hospitae,
Suspirare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Proetum mulier perfida credulum
Falsis inpulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat paene datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens:
Et peccare docentis
Fallax historias movet;
Frustra: nam scopulis surdior Icari
Voces audit, adhuc integer. at tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus justo placeat, cave.

v. 20. Forte, PELLAX. 20. Vulg. MONET.

Quam-

20. FALLAX HISTORIAS MONET] Codices tres apud Torrentium, & ex nostris Bodleianus, MOVET, non *monet*. Utrumque recte. Ovidius Art. III, 651.

Quid juvat ambages praeceptaque parva monere?

Illud tamen magis placet, ut figuratius & ποιητικώτερον, *Historias movet*; ut Virgilius bis,

Pandite nunc Helicona, deae, cantusque movete;

Et Aen. I, 261.

Hic tibi (fabor enim, quando haec te cura remordet, Longius & volvens fatorum arcana movebo)

Ovid. Metam. XIV. 20.

At tu, sive aliquid regni est in carmine, carmen
Ore move *sacro.*

& Fast. III, 11.

Via vestalis (quid enim vetat inde moveri)
Sacra lavaturas mane petebat aquas:

inde moveri, id est, inde initium *narrationis* sumi. Ita Livius, *Mentionem movere, mentionem agitare.* Cicero in Oratore c. 12. *Primisque ab his* (Herodoto & Thucydide) *ut ait Theophrastus*, historia commota est, *ut auderet uberius, quam superiores, & ornatius dicere.*

Porro illud FALLAX non levis mihi suspicio est ex interpretatione in versum irrepsisse, pro PELLAX; quod altero non paullo aptius & significantius est. Virgil. Aen. II, 90.

invidia postquam pellacis *Ulixei:*

ubi Servius: *Pellacis, per blanditias decipientis: Pellicere enim est per blanditias illicere.* Multi tamen codices apud Pierium *Fallacis* ibi habent. Hieronymus Praefat. in VI. comment. Ezech. *Qui nostra simulantes genetricis antiquae & pellacis Ulixei venena non deserunt*, Lucretius.

Subdola

Quamvis non alius flectere equum sciens
Aeque conspicitur gramine Martio,
Nec quisquam citus aeque
Tusco denatat alveo:
Prima nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulae despice tibiae:
Et te saepe vocanti
Duram, difficilis mane.

VIII.

Ad Maecenatem.

Martiis caelebs quid agam Calendis,
Quid velint flores & acerra turis
Plena, miraris, positusque carbo in
Cespite vivo,
Docte sermones utriusque linguae.
Voveram dulcis epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.

Hic

Subdola cum ridet placidi pellacia *ponti.*
Virgil. Georg. IV, 443.
Verum ubi nulla fugam reperit pellacia:
ubi plures ex Scriptis *fallacia:* adeo proclive erat Librariis vocabulum illud corrumpere. Glossae Graecolatinae: Επαγωγος. *pellax, illex.* Martianus Capella lib. IV. *Circulatrix* pellacissima, *& metarum Marsicarum incola.* Arnobius lib. II. *Homo, qui sit aut unde sit anceps, varius, mobilis,* pellax, *multiplex, multiformis.* Et lib. V. *Quid pro cycnis & Satyris, quid pro aureis imbribus, in quos idem se* pellax (Juppiter) *fraude induit perfida, formarum varietatibus ludens.*

5. Docte sermones utriusque linguae] Tam veteres editiones, quam omnes fere codices, & mei & aliorum, habent
Docte sermonis *utriusque linguae.*
atque ita Acron Manuscriptus in Bibliotheca Regiae Societatis: *Ordo est, Docte Sermonis utriusque, id est, Graecè & Latinè.* Sane in caesura, etiam syllaba brevis produci potest, ut Carm. I, 3.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
& III, 16.
Quam si quicquid arat impiger Appulus.
Doctus autem *Sermonis*, casu genitivo, ut Statius Theb. II, 692.
ille haec praeviderat omnia, doctus
Aëris, *& nulla deceptus in alite Maeon.*
& Noster ipse in Arte Poët. V, 380.
Indoctusque pilae, *discive, trochive quiescit.*
Sed eo minus placet haec lectio, quod vox alterutra, aut *sermonis*, aut *linguae*, redundans plane & otiosa foret; cum satis sit dicere, vel *docte sermonis utriusque*, vel *Docte linguae utriusque.* Suetonius Claudio c. 42. *Cuidam barbaro Graece & Latine differenti, Cùm* utroque, *inquit*, sermone *nostro*

Hic dies, anno redeunte, festus
Corticem adstrictum pice dimovebit
Amphorae, fumum bibere institutae
Consule Tullo.
Sume, Maecenas, cyathos amici
Sospitis centum; & vigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis esto
Clamor & ira.

Mitte

stro sis paratus. Idem Illust. Gram. cap. 1. *Iidem & Poëtae & Oratores semigraeci erant: Livium & Ennium dico, quos* utraque lingua *domi forisque docuisse adnotum est.* Plinius Hist. XII, 1. *Et platanus una insignis* utriusque linguae *monumentis.* Plinius alter Epist. VII, 25. *Quam Graeca? quam Latina? nam tantum in* utraque lingua *valet.* Martialis X, 76.

Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua *doctus* utraque.

Apuleius Floridis, 18. *Et vox mea* utraque lingua *jam vestris auribus probe cognita.* Non sum nescius, extare alibi apud Nostrum Serm. I, 10.

at sermo lingua *concinnus* utraque
Suavior, ut Chio nota si commixta Falerni est.

Unde suspicetur quis, eo exemplo posse dici *sermo linguae utriusque.* Sed aliud est. Certe sermo utraque lingua *concinnus*, sive compositus & commixtus tamquam *cinnus ambarum*, ut cum Cicerone loquar, recte dicitur. Poterit etiam dixisse, *sermo utroque sermone concinnus:* sed non ideo quisquam dixerit, *sermo sermonis utriusque*, neque itidem, *sermo linguae.* Quamobrem, si retinere libet *sermonis*, vide annon sic potius rescribendum fuerit,

Docte sermonis utriusque, CILNI:

ut *C. Cilnium Maecenatem* intelligamus. Mirum enim, & propemodum insolens videtur, ut sic aliquem compellet, *Docte sermonis utriusque linguae*, neque tamen quis ille demum sit, nisi octavo post versu certiores nos faciat,

Sume, Maecenas, *cyathos amici.*

Atque hoc pacto primum, *Cilni*, Nomine scilicet eum appellaverit; deinde Cognomine, *Maecenas:* plane ut in Carm. IV, 2. ad Iulum Antonium, primo sic infit,

Pindarum quisquis studet aemulari,
Iule, *ceratis ope Daedalea:*

& postea versu 26.

Multa Dircaeum levat aura cycnum
Tendit, Antoni, *quoties in altos.*

Sed missis conjecturis, tutius latiusque est lectionem alteram sequi, quam duo Lambiniani, & Regiae Societatis codex subministrant,

Docte SERMONES *utriusque linguae:*

ut Carm. III, 9.

Dulces docta modos, *& citharae sciens.*

Atque hanc confirmat Donatus ad Terentii Eunuchum III, 2.

quae liberum
Scire aequum est adolescentem, sollertem dabo.

utrum HAEC *solertem, ut Horatius, Docte sermones utriusque linguae: an assumendum est* HIS *extrinsecus?* Equidem in vetere Donati editione anno 1503. & nescio an in aliis, etiam hic reperias *Sermonis.* Sed inepte, & contra ipsius Donati propositum; qui ideo hoc citat, ut ostendat *sollertem* cum accusativo *quae* vel *haec quae* posse jungi, ut apud Horatium *Doctus* eundem casum recipit. Accedit huic & Consentius vetus Grammaticus, p. 2035. *Accusativum trahunt, sed figurate, doctus sermonem, exosus bella, praescius futura.* Neque enim dubites, quin ad hunc Nostri locum respexerit; pariter ut ad Virgilii illum Aen. XII, 517.

Et juvenem exosum *nequicquam* bella *Menoeten.*

Esto igitur vera lectio, *Docte sermones:* nunc de ipsa sententia videamus; quae, si omnes interpretes audis, nihil aliud erit quam hoc: *Tu, qui bene Graece Latineque loqueris, miraris, cur ego, cum caelebs sim, Martiis Calendis rem divinam faciam.* Ubi libenter doceri velim, quid ad *Martias Calendas* attineat, aut quomodo *admirationem* Maecenatis aut minuat aut augeat, quod utramque eum linguam bene callere dicit? Quod si nihil ad rem illam occasionemve pertineant ea verba, non video quin putide prorsus & ἀπροσδιονύσως hic ingerantur. Neque enim eximia quaedam Maecenatis laus erat Graece Latineque scire, cum Romae ea tempestate quivis Senatoris Equitisve filius, imo & de plebe innumeri, libertini etiam & servi, Graece loquerentur. Enimvero aliud quid & majus hic significant *Sermones*, nempe *Libros*,

Mitte civilis super Urbe curas.
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestis sibi luctuosus
Dissidet armis:
Servit Hispanae vetus hostis orae
Cantaber, sera domitus catena:
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.

v. 19. Vulg. INFESTUS SIBI LUCTUOSIS.

Ne-

bros, *Tractatus*, *Historias*, ut apud Graecos ΛΟΓΟΙ, Xenophontis Οἰκονομικὸς λογος &c. inde Oratores, Philosophi, Historici, Λογογράφοι appellati. Ita Horatius Satiras suas *Sermones* sive Λογους inscripsit; & Carm. III, 21.

Non ille, quamquam Socraticis *madet*
Sermonibus, *te negliget horridus:*

id est, Σωκρατικοῖς λόγοις. Ergo hoc vult Horatius,

Docte sermones utriusque linguae, miraris
Martiis caelebs quid agam Calendis.

h. e. tu qui & Latinorum & Graecorum libros accurate legisti, qui utriusque gentis historias, ritus, sacra probe intelligis, jure miraris, cur ego caelebs Calendis Martiis sacra faciam; cum nihil aut in Graiorum aut in patriis monumentis sit, quod festum illud ad caelibes quicquam pertinere, sed ad matronas duntaxat & maritos, significet. Scias itaque, me non publico instituto hodie, sed privatim rem divinam facere, quod hoc quondam die ab interitu ex ruina arboris deorum beneficio conservatus fuerim.

14. VIGILES LUCERNAS PERFER IN LUCEM] *Perfer* habent editiones veteres & pleraeque ex recentioribus. Nicolaus Heinsius in ora codicis sui, Forte *Profer*: & sic Georg. Fabricius, i. e. ut volunt, *protrahe*, *produc*; ut Noster Carm. III, 21.

Te Liber & si laeta aderit Venus,
Vivaeque producent *lucernae,*
Dum rediens fugat astra Phoebus:

hoc est, producent, protrahent, extendent in lucem usque. Sane codices nostri Reginensis & Magdalenensis clare habent, PROFER; ceteri cum aliorum codicibus *Perfer*. Utrovis modo legeris; me lubente, facies. Tamen consulto potius voce *Perfer* hic usus videtur Horatius, ut ambigui culpam evitaret, quia notissimo loquendi genere *proferre in lucem* idem est ac palam facere, in medium, in apertum proferre: ut Noster ipse Epist. II, 2.

Obscurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem *speciosa vocabula rerum.*

Cicero pro Archia c. 6. *Ut nihil possint ex his, neque ad communem afferre fructum, neque in adspectum* lucemque proferre. Ita alibi bis vel ter locutus est, & alii non semel. Quare melius, credo, cum multo majore parte Codicum legemus hic *Perfer*. Porro pro SOSPITIS versu praecedente, Graevianus noster & Colbertinus, *Hospitis*. Sed nihil mutandum. *Sospitis*, quia cadentis arboris ictum evaserat. *Centum*, inquit, *cyathos fume*, & totidem annos amico *sospiti* precare; ut Ovidius Fast. III, 531.

Sole tamen vinoque calent: annosque precantur,
Quot fumant cyathos, *ad numerumque bibunt.*
Invenies illic, qui Nestoris ebibat annos,
Quae sit per calices facta Sibylla suos.

18. OCCIDIT DACI COTISONIS AGMEN] Torrentius memorat multo plures & meliores ex suis habere *Cotisontis*: quod vix credibile est, cum mei ad unum omnes, & quantum intelligere datur, aliorum etiam, COTISONIS prae se ferant. Atque ita Suetonius in Augusto. c. 63 *Primum eum Antonio filio suo despondisse Juliam, deinde* Cotisoni *Getarum regi.* Neque ibi in terminatione variant Membranae. Lucius Florus IV, 12. *Daci montibus inhaerent*, Cotisonis *regis imperio.* Frontinus Strateg. I, X, 4. *Scorylo dux Dacorum, cum sciret dissociatum armis civilibus populum Romanum* &c. ubi pro *Scorylo* reponendum fortasse *Cotiso*. Utcumque sit; ex eo quod *Scorylo* dixerit non *Scorylon* casu recto, satis apparet in obliquis non *ontis* more Graeco, sed *onis* inflectendum esse. Neque vero ulla causa erat Romanis, cur Dacum nomen enunciatione Graeca efferrent. Eruditissimus tamen Broukhusius ad Propert. IV, 10. *Cotisontis* hic malle videtur.

19. MEDUS INFESTUS] Elegans est Nic. Heinsii conjectura, quam in margine exemplaris sui adnotaverat;

Neglegens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere:
Dona praesentis cape laetus horae, &
Linque severa.

v. 27. RAPE.

IX.

Medus INFESTIS *sibi* LUCTUOSUS
Dissidet armis:

Atque ita clare & sine ulla litura codex noster Galeanus; cui aliquatenus accedunt Regiae Societatis membranae, a prima manu *luctuosus* exhibentes. Propertius IV, 1.

Nec rudis infestis *miles radiabat in* armis.

Ovid. Epist. Oenones.

Tyndaris infestis *fugitiva reposcitur* armis.

Seneca Phoenissis, 560.

Quin tuae caussae nocet
Ipsum hoc, quod armis *vertis* infestis *solum.*

Livius I, 25. *Datur signum*, infestisque armis *concurrunt. Medus* autem *luctuosus*, ut Carm. III, 6.

Di multa neglecti dederunt
Hesperiae *mala* luctuosae.

Neque tamen ex toto damnari potest recepta lectio, quam & editiones, & praeter Galeanum codices omnes repraesentant,

Medus INFESTUS *sibi* LUCTUOSIS
Dissidet armis.

Nam *luctuosa arma* recte dicuntur, ut Vegetius IV, 12. *Mutuo utrinque periculo, sed majore oppugnantium sanguine, exercentur* luctuosa certamina. Ita Tacitus, *Luctuosum facinus*, Cicero *luctuosum diem, perluctuosum funus.* Tum autem *infestus sibi*, erit sibi adversus, sibi inimicus, ob discordiam nempe civilem. Sed in altera lectione & verborum collocatio venustior est, & sonus syllabarum dulcior; ac non potest non iis placere, qui raras & eruditas aures habent.

26. PARCE PRIVATUS] Nullus est omnium interpretum, quin ad hunc locum, veluti ad scopulum, naufragium fecerit. Praefectus Urbis tum erat Maecenas, cum Horatius haec scriberet; unde illud supra v. 17.

Mitte civiles super urbe curas,

& III, 29.

Tu civitatem *quis deceat status*
Curas, & urbi *sollicitus times.*

Ergo hic litigant & turbas concitant, quo sensu idem & *Praefectus Urbis* fuerit, & potuerit dici *Privatus*; siquidem ista inter se opponuntur. *In fortuna*, ait Cicero, *quaeritur, servus sit an liber, pecuniosus an tenuis, privatus an cum potestate.* Torrentius, hoc pacto se expedire conatus, quod, ut ait, Praefectura Urbis duntaxat Officium erat, non Magistratus, jamdudum vapulavit. Rutgersius, T. Faber, Dacieriusque hic subintelligunt, *tamquam, quasi: Ita parce nimium cavere*, tamquam si *privatus* fores. Quod quam coactum, durum, & sine exemplo sit, nemo non videt: & merito Rutgersius in repetita Editione notulam hanc spongia delevit. Sed emendatione rem conficere vult Daniel Heinsius, pro *Parce* substituens *Parte*; quod & diu ante eum fecerat Matthaeus Bonfinis, homo ineptissimus:

Negligens, ne qua populus laboret
Parte *privatus, nimium cavere.*

Sane PARTE habet codex noster Battelianus, & pro varia lectione Colbertinus: ut ordo sit, *ne qua parte laboret:* plane ut Noster alibi Serm. I, 2.

Audire est operae pretium, procedere recte
Qui moechos non vultis, ut omni parte laborent.

& favet Acron, qui sic locum enarrat, *Quia non timeret*, ne qua *Respublica* parte *laboraret.* Sed quid tandem illud erit, *Populus privatus?* sunt οἱ πολλοὶ, inquit Heinsius. Vellem exemplum ejus locutionis vel unum addidisset. Sed nullum erat: imo vero *privatus* plane opponitur *populo:* tantum abest, ut ita conjungi possit. Cicero in Verrinis: *Quod privatus a populo petit, aut populus a privato, Senatus ex aliqua civitate, qui judicet, datur.* Sed esto, ut *populus privatus* sint οἱ πολλοὶ; tamen non procedit oratio; neque sententiae quicquam est, quod palato non fatuo placere possit. Nos totum locum aperire, & ex tenebris his in apertam lucem proferre, paucis conabimur. Invitaverat Maecenatem Noster, ut Martiis Calendis secum biberet. Hortatur autem, ut animo

veniat

IX.

AD LYDIAM.

DONEC gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat;
Persarum vigui rege beatior.

LYD.

veniat hilari, & a curis publicis privatisque expedito: *Mitte*, inquit, *civiles super Urbe curas:* quid enim? nihil est, cur sollicitus sis: victi praelio sunt *Daci*, *Medi* bellis civilibus occupati, subacti *Cantabri*, *Scythae* repressi, tuta sunt omnia. Quocircâ,

Neglegens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere:

hoc est, Cum jam *neglegens* sis, *securus* (ut bene Acron) *non timens* (ut Glossae codicis Petrensis) ne qua populus laboret; cum, rebus tam prosperis, non sollicitus sis ne res publica detrimenti quid capiat; parce *privatus* cavere nimium, noli de privatis tuis & domesticis negotiis nimium providere, noli de re familiari nimium attentus atque anxius esse. Proinde animo puro & defaecato ad me veni; & tam *civiles* quam *domesticas* curas vel domi relinque, vel abjice. Haec sine dubio loci hujus sententia est; neque verba ipsa difficultatis quicquam jam habent, si modo stili Horatiani genium agnoveris. *Neglegens*, pro *securus*, *non timens*, nove & eleganter ponitur, ut supra Carm. I, 28.

Neglegis *immeritis* nocituram
Postmodo te natis fraudem committere? fors &
Debita jura viceque superbae
Te maneant ipsum.

in quo similiter, ut hic, lapsi sunt Interpretes. *Neglegis committere?* hoc est, *non times* committere? *securus* audes committere hanc fraudem; quia non tibi, sed posteris duntaxat tuis nocitura est? at fortasse *tu ipse* commissum hoc magno tuo exitio lues. Neque vero in voce *Privatus* jam quisquam haerebit amplius. Quippe rem suam familiarem *privatus* curat etiam Magistratus, etiam si non Praefectus modo Urbis, sed Orbis Princeps fuerit.

27. DONA PRAESENTIS RAPE LAETUS HORAE] *Cape* habent Editiones principes Veneta & Lo-scheri: atque ita multo major pars Codicum. Tamen aliquot habent *Rape*, ut ex Nostris Graevianus, Battelianus, Bodleianus, & pro varia lectione Colbertinus. Atque hoc post Lambinum avide rapuerunt Interpretes; & ex eo alius post alium ad nauseam usque ingerunt Ciceronis illud ex Ennio, De Oratore III, 40.

vive, Ulixes; dum licet,
Oculis postremum lumen radiatum rape:

Non dixit cape, *non* pete: *haberet enim moram sperantis diutius esse sese victurum: sed* rape. *Hoc verbum est ad id aptatum.* Quid tum? esto, ut ibi Ennius efficacius dixerit *rape*, quam *cape:* an ideo ubicumque in aliis auctoribus *cape* occurrit, substituemus illico *rape?* Quin potius ex loci cujusque indole & orationis filo statuimus, hoc an illud magis aptum convenientsque sit. Quemadmodum in his verbis,

Dona praesentis cape *laetus horae*,

ex adjuncto illo *dona* perspicue, si quid sapimus, videmus retinendum hic esse *cape*; neque audiendos esse codices, qui *rape* supponunt. Quid enim opus est, obsecro vos, ut ea quae *donata* sunt, *rapere* velimus? Rapiamus, si fas est, negata aut fugientia: quae oblata praesto sunt, capiamus & sumamus. Nam ut noster ait Epist. I, 17.

Distat sumasne *pudenter*,
An rapias.

hoc est, multum interest, capiasne donatum, an non donatum rapias. Cicero de Legibus III, 4. Donum *ne* capiunto, *neve danto.* Virgil. Aen. III, 489.

cape dona *extrema tuorum.*

Corippus Africanus lib. I.

Rumpe moras, cape dona *dei:*

Caeterum a fine hujus versiculi in omnibus meis Codicibus abest conjunctio ET vel AC; itaque a prioris fine, unde itidem abest in Reginensi nostro & editionibus, huc eam reduximus.

LYD. Donec non aliam magis
Arsisti, neque erat Lydia post Chloën;
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
HOR. Me nunc Thressa Chloë regit,
Dulcis docta modos, & citharae sciens:
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animae fata superstiti.
LYD. Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti:
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.
HOR. Quid si prisca redit Venus:
Diductosque jugo cogit aëneo?

v. 5. Alia. 14. Vulg. Ornithi. Si

5. DONEC NON ALIA MAGIS] *Alia* editiones prisicae, & plerique codices: sed ex nostris Leidensis, Reginensis, Galei, Bodleiani duo, ALIAM. ut Virgilius,

Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.

Et Gellius VII, 8. *Sed* pueros *forma liberali, naviculis forte aut in vadis litorum conspectos, miros & humanis modis* arserunt *delphini.* Tamen alibi Horatius, *Arsit virgine, Arsisse Bathyllo.* Non hilum interest. Sed, quandoquidem ex duobus non nisi alterutrum a poëtae manu esse potest, verisimilius est vulgarem hanc, quam figuratam illam constructionem, Librariis deberi: & facilius erat literam M in illis codicibus a sequente absorberi, quam in his addi.

10. ET CITHARAE SCIENS] A Prisciano p. 1177. sic citatur hic versus:

Me nunc Thressa Chloë regit
Dulces docta modos, & citharam sciens.

ubi *citharam* ineptum est; quippe esset, Sciens quid *cithara* sit. Potuit esse *citharâ*; ut Terentius dixit *Scire fidibus.* Sed cum addit Priscianus simile exemplum ex Homero, Πολίων εὖ εἰδώς, quod ex Iliad. Δ. 310.

Ὡς ὁ γέρων ὄτρυνε πάλαι πολίων εὖ εἰδώς·

apparet apud ipsum Priscianum scriptum fuisse CITHARAE: ut Noster alibi I, 15. *Sthenelus sciens pugnae.* Caeterum Petrensis codex & Torrentiani duo cum editione Loscheri CRESSA: quod Fabricius ideo amplectitur, quia *Cretenses Musicae periti:* potuisset addere quia *Chloë* nomen Graecum est, non Thracium. Sed haec parvi momenti sunt; nam Libertinae, qualis haec Chloë, & nova nomina, dum ancillae erant, indebantur, & in Musicis aliisque artibus herili sumtu instituebantur. Certe *Cressa Chloë*, ob asperitatem consonantium durissime exit; & omnino, si nos legitimum sonum aure callemus, inverso potius ordine posuisset Noster,

Me nunc Cressa regit Chloë,
Dulces docta modos,

Quod cum nulli usquam codices exhibeant; melius est, ut *Thressa Chloë* sine controversia recipiamus. *Pro Thressa* autem Librarii veteres *Tressa* soliti sunt scribere, ut praeter Torrentianos aliquot Graevianus noster hic habet: unde facilis lapsus erat ad *Cressa.* Porro mira lectio est, quam veterrimi libri Leidensis, Colbertinus, & a prima manu Graevianus praeferunt,

Me nunc Thressa Chloë riget,

non *regit:* quam & sic enarrat Glossator Graevianus, *Riget, indurat me, ne te amem:* quo nihil absurdius fingi potest.

14. FILIUS ORNITHI] Miror, unde malis avibus se in omnes fere editiones intulerit hic *Ornithus;* cui si nomen ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος impositum sit (ut

Si flava excutitur Chloë,
Rejectaeque patet janua Lydiae?
Lyd. Quamquam sidere pulchrior
Ille est; tu levior cortice, & inprobo
Iracundior Hadria:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

X.

Ad Lycen.

Extremum Tanain si biberes, Lyce,
Saevo nupta viro; me tamen asperas
Projectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.

Audis

v. 3. Porrectum.

(ut certe volebat ille, qui primus introduxit) tum syllabam mediam produci oportuit. Tu vero cum libris meis omnibus & Editione Veneta lege ornITI vel rectius ornyti, ut Graecis Ὄρνυτος nomen est notissimum. Apollonius in Argon. II, 65.

Τῷ δ' αὖ Ἄρητός τε καὶ Ὄρνυτος, οὐδέ τι ἤδειν.

Virgil. Aen. XI, 677.

procul Ornytus *armis*
Ignotis, & equo venator Iapyge fertur.

Val. Flaccus III, 173.

Nec tibi Thessalicos jam profuit, Ornyte, *reges.*

Statius Theb. XII, 143.

Squalidus ecce genas, & hianti vulnere pallens
Ornytus.

Silius Italicus XIV.

Innatat ecce super transtris fumantibus asper
Ornytos.

Calpurnius Eclog. I. bis, ter.

Ornite, *jam dudum velut ipso numine plenus.*

1. Extremum Tanain] Pro *Tanaim*, quod editiones omnes occupavit, repone ex vetustissimis meis Leidensi, Graeviano, Reginensi, & aliis tanain, enunciatione Graeca.

3. Porrectum ante fores] Nescio quo malo fato evenit, ut omnes, quotquot extant, Horatii codices tribus quatuorve locis porrectum habeant pro projectum: quod si in aliis auctoribus idem accidisset, jam diu est, cum vox *Projectum* extra Linguae Latinae pomoeria projiceretur. Tu vero hic repone, reclamantibus quantum queant & scriptis & editis,

me tamen asperas
Projectum *ante fores objicere incolis*
Plorares Aquilonibus:

Ovidius Amor. II, 19. de eadem re; & iisdem pene verbis,

Et sine me ante *tuos* projectum *in limine* postes
Longa pruinosa frigora nocte pati.

Silius Ital. lib. I.

noctemque vigil ducebat in armis,
Interdum projectus humi.

& lib. VII.

Qua super instratos projectus gramine *campi*
Pressarat ante toros.

& lib. XV.

Stratisne projectus *duro patiere sub astris*
Insomnes noctes, frigusque famemque domabis.

Virgil. Aen. XI, 87.

Sternitur & toto projectus *corpore terrae.*

Statius Theb. I, 387.

hic artus imbri ventoque rigentes
Projicit, *ignotaeque acclinis postibus aulae*
Invitat tenues ad dura cubilia somnos.

& iterum V, 587.

viridi nam cespite terrae
Projectum *temere, & patulo caelum ore trahentem.*

Vide quae dicemus ad Epod. X, v. 22.

6. Inter-

5 Audis quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiat?

v. 6. SITUM.

Con-

6. INTER PULCHRA SITUM TECTA] *Situm* habent Editiones principes Veneta & Loſcheri: unde in ſequentibus locum ſemel poſſeſſum tenuit. Memorant quidem Interpretes ſe in nonnullis codicibus SATUM, non *ſitum* reperiſſe, ſed ea vox, ut variae lectiones pro vario captu hominum ſua fata ſortiuntur, ſpreta & rejecta eſt. Ex noſtris Leidenſis veterrimus, Galei, Colbertinus, & a manu ſecunda Graevianus agnoſcunt *Satum*. Atque ita Acron editus & manuſcriptus, *inter tecta* Satum *nemus viridarium dicit*. Porro hanc lectionem probat praeſtantiſſimus Nic. Heinſius in ora ſui exemplaris, ubi mittit nos ad Annotata ſua in Propert. IV, 4. verſ. 3. & in Silium Ital. X. 534. quae utinam, ut jam pollicitus eſt, maturaret in lucem edere vir celeberrimus Petrus Burmannus. Interea vicem Heinſii optime ſupplet diſertiſſimus Broukhuſius ad dictum Propertii locum,

Lucus *erat ſelix hederoſo* conſitus *antro*:

& ad I, 14. verſ. 5.

Et nemus omne ſatas *intendat vertice* ſilvas:

ubi & *Satum* hic in Horatio defendit, & (poſt Torrentium & Marcilium) verba Senecae adducit ex Epiſt. 122. *Non vivunt contra naturam, qui pomaria in ſummis turribus* ſerunt, *quorum ſilvae in tectis domorum ac faſtigiis nutant, inde ortis radicibus, quo improbe cacumina egiſſent?* Porro verſus Silii, quo mittit nos Heinſius, ſic habet:

At ferale decus, maeſtas *ad buſta cupreſſos*.

ubi neſcio an codices MSti inter alias variationes *Satas* exhibeant. Verum id, cum prodibunt Heinſianae notae, videbimus. Interim non deſunt aliunde, quae ad evincendam hanc lectionem ſola ſufficiant. Varro de Re Ruſt: III, 5. *Extra eas columnas eſt* ſilva manu ſata, *grandibus arboribus tecta, ut infima perluceat, tota ſepta maceriis altis.* Alfenus in Digeſt. VIII, 5, 17. *Cum in domo Gaii Seii locus quidam aedibus Annii ita ſerviret, ut in eo loco poſitum habere jus Seio non eſſet, & Seius in eo* ſilvam ſeviſſet. Plinius Hiſt. XV. Sect. 20. *Colitur ficus arbor in foro ipſo: illic areſcit, rurſuſque cura ſacerdotum* ſeritur: —— *eadem fortuito* ſatu *vivit in medio foro:* —— *aeque fortuita eodem loco eſt vitis atque olea, umbrae gratia ſedulitate plebeia* ſatae. & ibid. Sect. 36. *Haud ſcio an prima omnium myrtus in locis publicis Romae* ſata, *fatidico quidem & memorabili augurio.* & Sect. 40. *Et quia* manu ſatarum *receptarumque in domos, laurus fulmine ſola non icitur.* Ex his clare conſtat, ſilvas, arbores, *inter tecta* & in domos vel loca urbis publica recepta, non *ſitas* duntaxat, quod omnibus ſilvis lociſque convenit, ſed SATAS fuiſſe; & proinde hic legendum eſſe,

quo nemus
Inter *pulchra* ſatum tecta *remugiat.*

7. VENTIS ET POSITAS] Videamus totum locum:

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiat
Ventis? & poſitas ut glaciet nives
Puro numine Juppiter?

ubi primo riſum jocumque movet Tanaquillus Faber, vir caetera ingenioſus & doctus; qui velut ſomno repente excitus clamat, *Mendum turpe, turpe*, quo ventis. *Iſthuccine vidiſſe neminem? lego*, Queis ventis. Sed bene eſt, quod errantem ſocerum in viam reduxit doctiſſimus Dacierius: nam *ſtrepitu* hic bis accipiendum eſſe, *quo ſtrepitu janua, quo ſtrepitu nemus remugiat ventis*, ante Fabrum natum omnes, puerique patreſque, viderunt. Illud & mihi, ſed meliore omine, mirari liceat, *vidiſſe neminem* abſurdum illud & ἀναπόλογον, quod in hac ſententia non latet, ſed plane extat. Tu mecum ad calculum verba redige: *Audis*, quo ſtrepitu janua & nemus remugiat? & *Audis*, ut Juppiter glaciet nives? Quid audio? an gelu & frigus auditu percipiuntur? Nemo quiſquam mihi perſuaſerit, aut Horatium haec ſcripturum fuiſſe, aut amicos queis recitabat, tam facile condonaturos. Certe non adeo digna haec erant, quae *Jovis auribus ſervarentur.* Sed notior, opinor, eſt Horatii indoles, quam ut ipſum, & non Librarios potius, culpae hujus inſimulemus. Quippe leviſſima mutatione, nempe unius literulae, quae & ipſa plerumque omittebatur, melius, niſi fallor, procedet oratio, in hunc modum.

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiat?
SENTIS *& poſitas ut glaciet nives*
Puro numine Juppiter.

Sentis, ut ipſe alibi in re non abſimili Carm. III, 28.

Inclinare meridiem
Sentis *& veluti ſtet volucris dies,*
Parcis deripere horreo
Ceſſantem Bibuli conſulis amphoram.

Remugiat autem abſolute, ſine dativo *ventis:* ut Virgil. Aen. IX, 504.

Sequitur clamor, caelumque remugit.

XII,

Sentis & positas ut glaciet nives
Duro numine Juppiter?

In-

v. 7. Remugiat VENTIS. 8. PURO.

XII, 928.
Consurgunt gemitu Rutuli, totusque remugit
Mons circum.
Claudianus Eutrop. II, 162.
responsat Athos, Haemusque remugit.
idem Rapt. Proserp. I, 10.
Auditur fremitus terris, templumque remugit.
Prudentius Apotheos. 286.
Quicquid in aere cavo reboans tuba curva remugit.
Neque vero opus erat, ut *ventis* hic inculcaret Noster; cum jam paullo ante *Aquilones* nominasset. Quid hoc necesse est, stante hac lectione, ablativo casu efferri *ventis*; non ut vulgo creditum est, dativo: ut in illis Virgil. Aen. XII, 722.
gemitu *nemus omne* remugit;
Statii Theb. XII, 612.
alio si forte remugit
Bellatore *nemus:*
Martiani Cap. lib. 5.
raucusque per aethram
Cantus, & ignoto caelum clangore remugit.
Jam autem quam inconcinne & pene insulse geminetur hic ablativus, *remugiat ventis strepitu*, nemo est qui non videat. Equidem duo loca, neque plura, memini, ubi dubites, dativusne sit casus, an ablativus; ut Virgilii illud de Sibylla, Aen. VI, 99.
Horrendas canit ambages, antroque remugit:
& Statii Theb. XII, 271. de Cerere & Encelado:
Illius insanis ululatibus *ipse* remugit
Enceladus, raptoque vias illuminat igni.
ubi esto, si ita vis, dativus; adeo ut *remugire* hic sit *contra mugire*: tamen vides, opinor, multum interesse; & tam apte & ex vero dativum hic poni, quam apud Horatium stulte & inepte. Quippe *Sibylla* & *Enceladus* clamorem ex se edere, & contra mugire possunt: *nemus* autem atque *janua* nullum suapte vi faciunt strepitum; sed totum, quantus quantus est, ventis acceptum referunt. Quod si, his spretis obstinate adhuc quisquam retinere velit *ventis*; is aliam viam insistere possit, & pro ET legere EN: atque idem, cum vetusto codice Fabricii, commodius tum leget, *Audi:*
AUDI, *quo strepitu janua, quo nemus*
Inter pulcra satum tecta remugiat
Ventis! EN, *positas ut glaciet nives*
Puro numine Juppiter!
8. PURO NUMINE JUPPITER] Nondum ex salebroso hoc loco evasimus: quid enim sibi vult, *puro numine?*

positas ut glaciet nives
Puro numine Juppiter.
qua in lectione codices nostri omnes consentiunt. Et laborant quidem Interpretes, inque omnes partes se vertunt; nulla tamen certior est explicatio, quam quae olim a Porphyrione profecta est, *puro numine*, hoc est sudo & sereno caelo: *nam*, ut ait, *post nivem positam in Aquilone vento serena tum esse solent, praesertim in Italia frequenter.* Atqui non una de causa non placet haec enarratio. Etenim primo, *numen Jovis* sive aeris hic ponitur, tamquam *caussa* gelationis: ergo tale epitheton addi debuit, quale *caussam* illam intenderet & promoveret, ut *frigidum, vehemens, acre, acutum:* jam autem *purum* otiose hic ingeritur; neque enim puritas aëris, etsi gelu plerumque comitetur aut sequatur, ulla ex parte gelationem efficit. Deinde *purum* illud non parum officit sententiae, & consilio poëtae. Tetra enim & pruinosa illa nox verbis exaggeranda erat, ut Lyce citius misereserceret amatoris sub dio ante limen morantis. At *puro* & sudo caelo ad fores excubare non adeo miserum erat, quam foedo & sordido. Male oravit igitur caussam suam, si *puro* hic praeter sententiam addidit. Equidem, ut haec incommoda evitentur, sic potius ab Horatio scriptum esse crediderim;
Sentis & positas ut glaciet nives
DURO *numine Juppiter.*
D in P propter similitudinem facile mutabatur; praesertim, ut saepe dixi, in initio versus. Ideo autem *duro* numine, quia *nives gelu* glaciaret & *duraret*, de quo vide nos ad Carm. III, 24. v. 39. Sic alibi I, 23.
Quod latus mundi nebulae, malusque
Juppiter *urget.*
& I, 1.
manet sub Jove frigido *Venator.*
Claudian. Conf. Olybr. vers. 36.
Audiit & gelido siquem Maeotia pascit
Sub Jove.
Silius Italicus XII.
Queis gelidas suetum noctes thorace gravatis
Sub Jove non aequo *trahere.*
Ergo, ad haec exempla, *duro* numine Juppiter nives glaciavit; & sane olim in libris *duro* extitisse non leve est argumentum, quod in codice quodam alia lectio reperta est, memorantibus Cantero & Turnebo;

Ingratam Veneri pone ſuperbiam;
Ne currente rota funis eat retro.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice ſaucius
Curvat; ſupplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aeſculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc ſemper erit liminis aut aquae
Caeleſtis patiens latus.

V. 10. NE C. RETRO f. c. ROTA.

XI.

& poſitas ut glaciet nives
Puro limine *Juppiter:*
in quo fruſtra ſunt, qui pro *limine* reponunt *lumine*, atque id pro genuina hujus loci ſcriptura venditant: nihil enim illo *lumine* ineptius, cum propter alia, tum quod noctu haec, non interdiu, agerentur. Imo vero, quicumque lectionis illius *limine* primus fuit auctor, ſic locum hunc concipiebat,

DURO LIMINE *Juppiter:*

nives poſitas *duro limine*, ubi tunc Horatius *ante fores projectus* excubabat: ſic Epod. XI.

Limina dura, *quibus*
Lumbos & infregi latus.

Ovid. Remed. Amor. 568.

Nec dic blanditias, nec fac convitia poſti:
Nec latus in duro limine *pone tuum.*

10. NE CURRENTE RETRO FUNIS EAT ROTA] Alius, &, niſi fallor, melior eſt verborum ordo in Pettenſi noſtro & Galei:

Ne currente rota *funis eat* retro.

ut in Arte Poët. currente rota *cur urceus exit?* Et *retro*, cum priorem ſyllabam corripit, ſuavius ponitur in fine verſus, atque ita ſemper Noſter, ut I, 35.

At vulgus infidum & meretrix retro.

II, 11.

Poſcentis aevi pauca: fugit retro.

III, 4.

Non me Philippis verſa acies retro.

adde, quod in recepto ordine ambiguum foret, utrum *currente retro rota*, an *funis retro eat*, conſtruendum ſit.

18. NEC MAURIS ANIMO MITIOR ANGUIBUS] Editiones primae Veneta & Loſcheri, ANIMO; poſtea neſcio quis ANIMUM primus introduxit. Ab eo tempore in hunc uſque diem, ut cuique eruditorum viſum eſt, nunc hoc, nunc illud locum obtinuit. Lambinus, Cruquius, Torrentius de ſuis codicibus tacent. Ex quinque Pulmanni tres *animo*; duo reliqui *animum*, ut etiam ex tribus Berſmanni unus. Certe ex omnibus noſtris unicus Graevianus agnoſcit *animum*, idque manu recentiore mutatum eſt in *animo*. Rectum tamen illud, elegante & familiari Poëtis Graeciſmo. Statius Silv. IV, 6. de Hercule,

Sic mitis vultus, *veluti de pectore gaudens*
Hortetur menſas.

ubi *vultus* non rectus ſingularis eſt, ſed accuſativus pluralis; ut Claudian. Stil. II, 135.

Blanda quidem vultus.

9. QUAE

XI.

Ad Mercurium.

Mercuri, (nam te docilis magiſtro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque Teſtudo reſonare ſeptem
Callida nervis,
Nec loquax olim neque grata, nunc &
Divitum menſis & amica templis;
Dic modos, Lyde quibus obſtinatas
Adplicet auris:
Quae, velut latis equa trima campis,
Ludit exſultim metuitque tangi,
Nuptiarum expers & adhuc protervo
Cruda marito.

Tu

9. Quae velut latis] Anacreon:
Παῖλε Θρηκίη, τί δή με
Νηλεὲς φεύγεις. ——
Νῦν δὲ λειμῶνας τε βόσκεαι,
Κοὔφά τε σκιρτῶσα παίζεις.
Noſter:
Quae velut latis equa trima campis
Ludit exſultim, metuitque tangi.
Atque haec ex illis expreſſa eſſe, poſt Henricum Stephanum, multi annotarunt. Sed animadvertit ceteris acutior celeberrimus Dacierius, Anacreontis illud λειμῶνας *prata* non ad amuſſim reſpondere *latis campis:* & idcirco, ut propius inter ſe conveniant, contra omnes codices reponendum eſſe contendit, *laetis campis:* ita Carm. II, 5.
Circa virentes *eſt animus tuae* Campos *juvencae.*
Addidiſſe potuit Carm. III, 18.
Ludit herboſo *pecus omne* campo.
& IV, 4.
Qualemve laetis *caprea* paſcuis;
ut Ovidii illud Faſt. IV, 476.
Sacrorumque Melan paſcua laeta *boum.*
Jam ut concedamus Noſtrum Anacreonta illa ante oculos habuiſſe, quamquam hoc quidem incertum eſt; novimus tamen eum non multum amare *fidos* illos *interpretes*, & ſerviles imitatores, qui *verbum verbo* exprimendum curant. Equidem id de plano auſim affirmare, multo aptius loco huic & ſententiae convenire *Latis*, quam *Laetis.* Quippe cum addit, *metuitque tangi*, bene certe poſuit *latos campos*, ubi nimirum fugae erat locus & ſpatium, ne *tangi* & prehendi poſſet. Quid quod de more *latos campos* dixit, perpetuo apud Poëtas epitheto. Virgil. Aen. VI, 888.
Aëris in campis latis, *atque omnia luſtrant.*
& XI, 465.
latis *diffundite* campis.
& III, 537.
Quattuor hic, primum omen, equos *in gramine vidi,*
Tondentes campum late, *candore nivali.*
VII, 486.
cui regia parent
Armenta, & lati *cuſtodia credita* campi.
Stat. Silv. IV, 7.
Jam diu lato *ſpatiata* campo.
Silius Ital. VIII.
jam latis *obvia, credo,*
Stat campis *acies.*
& XVII.

Tu potes tigris comitesque silvas
Ducere, & rivos celeris morari.
Cessit inmanis tibi blandienti
Janitor aulae
Cerberus; quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, saniesque manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityosque voltu
Risit invito: stetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.

v. 18. Forte, Caput, EXEATQUE. Au-

Ne si miscebit latis *fera praelia* campis.
Sic *lata arva* Ovid. Fast. I, 546.
Dumque huic hospitium domus est Tegeaea; vagantur
Incustoditae lata *per* arva *boves:*
ubi dolet praestantissimum Heinsium, pari quo hic Dacierius errore, *laeta arva* ex pauculis codicibus substituisse; cum & major librorum pars & ipsa res alterum efflagitet. *Lata* enim sine dubio, quia dixerat *vagantur*. Ipse Ovidius Fast. II, 210.
Non aliter, quam cum Libyca de rupe leones
Invadunt sparsos lata per arva *greges.*
ubi recte *lata*, quia *sparsos:* neque variant codices. Idem Amor. I, 7.
Stravit deprensos lata per arva *greges.*

18. CAPUT EJUS ATQUE SPIRITUS.] Nihil verius, quam quod Dacierius libere & candide hic adnotavit; *Totum*, inquit, *hoc Carmen dehonestat vocula* EJUS, *qua utinam Horatius non usus fuisset.* Equidem jamdudum male oderam illud *ejus*, & hanc viri insignis censuram magna cum voluptate postea legi:
Cerberus, quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, *atque*
Spiritus teter saniesque manet
Ore trilingui.
Aufer enim hinc *ejus*, & integer tamen sensus manebit. Quippe cum *Cerberum* jam nominasset, satis erat dixisse *furiale caput:* neque opus erat τῷ *ejus*, ut cujus sit caput certo scire possemus. In Sermonibus quidem, qui ad pedestrem orationem proxime accedunt, venia danda est Nostro, cum II, 1. & II, 6. ait.
Scilicet uni aequus virtuti atque ejus *amicis:*
Et quae sit natura boni, summumque quid ejus:
& Lucretio, cum in poëmate Philosophico passim hanc voculam adhibet,
Quin etiam repetunt a caelo atque ignibus ejus.
Nec refert quibus adsistas regionibus ejus.
Neque vero peccavit Noster in Carm. IV, 8.
Ejus, qui *domita nomen ab Africa*
Lucratus rediit, clarius indicant Laudes:
Tolli enim hic non potest τὸ *ejus*, nisi cum totius sententiae dispendio: ut neque apud Propertium IV, 2. vers. 35.
Est etiam aurigae species Vertumnus, & ejus
Trajicit alterno qui *leve pondus equo.*
Sed Poëtae Epici, magno sane cum judicio, vocabulum hoc perpetuo mulctarunt exilio; ne Heroïci carminis majestatem humi serpere cogeret; utpote singulis fere periodis recursurum, ni stilo poëtico subintelligeretur extrinsecus, neque praesentia sua versus inquinaret. Inde est, quod in toto Virgilio ne semel quidem occurrit *Ejus.* Bis duntaxat in Ovidio, ut Trist. III, 4.
Non foret Eumedes orbus, si filius ejus
Stultus Achilleos non adamasset equos.
ubi sublato *ejus*, nihil deest sententiae: posito autem, in prosam orationem versus degenerat: plane ut hic apud Nostrum. Eo tamen pejus Noster, & quod in Carmine Lyrico longe supra Ovidii Elegos surgere debuerit; & quod statim subjunxerit *atque*, Caput *ejus atque:* adeo ut bis tanto carminis sublimitatem magis depresserit. Quin in verbis sequentibus, est quod excusari fortasse possit,

Audiat Lyde ſcelus atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quae manent culpas etiam ſub Orco.
Inpiae, (nam quid potuere majus?)
Inpiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis aevum:

SUR-

poſſit, probari certe & laudari minime mereatur:

Spiritus teter ſanieſque manet:

hoc eſt, *ſpiritus manet*, & *ſanies manet*. Atqui *ſpiritum* ſive halitum *manare* nemo uſquam dixit. *Sanies* quidem *manat*, atque omne genus humorum & liquorum, *lacrimae*, *ſanguis*, *ſudor*, *mel*, *aqua*, *pix* & ſimilia: ſpiritus nequaquam, ſi accurate loquimur. Nam cum Lucretius *ſonitum* & *frigus manare* dixit, illud nimirum vult, per *poros & priva foramina corporum permeare*; non ut hic Noſter de *ſpiritu*, cum aperta via per fauces prodeat. Quid igitur fiet? an Horatium hic captum & damnatum ſub cultro relinquemus? an potius,

O Tite, ſiquid ego adjúro curamque levaſſo,
Ecquid erit pretii?

Vide igitur, annon in Librarios potius culpam transferamus, & levi mutatione ab utroque Noſtrum crimine una opera liberemus. Sic ergo repone,

Cerberus: quamvis furiale centum
Muniant angues caput, EXEATQUE
Spiritus teter, ſanieſque manet
Ore trilingui.

Ovidius Metam. III, 75. de Dracone loquens:

plenis tumuerunt guttura venis:
Spumaque *peſtiferos* circumfluit *albida rictus:*
Terraque raſa ſonat ſquamis; quique halitus exit
Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras.

ubi paria vides omnia: *ſpuma circumfluit*, plane ut *ſanies manet*: *halitus* autem *niger exit*, ita ut hic *exeat ſpiritus teter*: & utrobique quidem ex *ore trilingui*: nam & ſerpenti illi, verſu ibi. 34.

Tres *vibrant* linguae, *triplici ſtant ordine dentes.*

Iterum Ovidius Triſt. V, 6.

Spiritus *hic Scythica quem non bene ducimus aura;*
Quod cupio, membris exeant *ante meis.*

& ibid. IV, 3.

Spiritus *hic per te patrias* exiſſet *in auras.*

& Art. Amat. III, 745.

Exit, *& incauto paullatim pectore lapſus*
Excipitur miſeri ſpiritus *ore viri.*

Verum hic notandum eſt, quod in his locis *Spiritus exit* de iis duntaxat dicatur, qui moribundi animam expirant. Quare ad evitandum Ambiguum, utinam Noſter ſcripſiſſet potius, *Exeatque Halitus teter.*

30. IMPIAE, NAM QUID POTUERE MAJUS] *Nam quid*, & membranae & editiones. Solus codex Magdalenenſis a manu ſecunda,

Impiae, NUMQUID *potuere majus?*

Non male. Nihil tamen mutaverim, niſi a prima manu codex aliquis *numquid* exhibuerit.

35. ET IN OMNE VIRGO NOBILIS AEVUM] *Nobilis* habent omnes, quod ſciam, & Editi & Scripti. Bartius tamen ad Claudianum ſuum p. 1225. *Legendum*, inquit, NUBILIS *ex vetuſtiſſimis Membranis, non* Nobilis *ut vulgo. Dicere enim vult ingenioſiſſimus poëta, aeternae gloriae velut* nuptui *datam eam virginem, qui torum genialem noluit novi mariti ſanguine conſcelerare, quod tot ipſius ſorores fecerant.* Vide quanti ſit ſapere. Sibi certe bellus homo viſus eſt, cum inſulſum hoc & refutatione indignum protulit. Verum nimirum erat, quod ex puteo ſuo Democritus hauſit, τὴν πολυμαθίαν νοῦσον

SURGE, quae dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur: socerum & sceleſtas
Falle sorores;
Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos (eheu) lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Clauſtra tenebo.
Me pater saevis oneret catenis,
Quod viro clemens miſero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros
Claſſe releget.

v. 43. Vulg. NEC intra.

I,

νοῦν δυ διδύσκειν, multifariam lectionem nemini conferre mentem & judicium; quippe quae Dei & Naturae dona sunt, non nostrae operae & laboris.

43. NEC TE FERIAM NEC INTRA] Ita recentiores Editiones: at antiqua Veneta & Loscheriana NEC te feriam, NEQUE intra. Quis primus mutaverit nescio, neque scire quicquam intereſt; certe non est secutus meliores pluresve codices. Ex tribus Berſmanni, duo habuerunt NEQUE: & sic ex nostris Leidensis, Graevianus, Reginensis, Zulichemianus, optimi & vetustissimi quique, cum aliquot aliis. Ceteri interpretes tacent: quasi credo nihil referret, *nec* an *neque* scripseris, ubicumque versus ratio utrumvis admittere potest. Equidem, ut in his minutiis nec linguae Latinae neque Flacci salutem sitam esse confiteor, ita semel suscepto hoc labore, mei jam muneris pensique esse existimo, ne leviſſima quidem praeterire. Quamobrem illud animadverto, varietatis hic gratiam quaesiviſſe Nostrum, &, quoties liber erat a metri necessitate, *Nec*, *neque*, vel *Neque*, *nec*: non bis eandem particulam *nec*, *nec*, aut *neque*, *neque* posuisse. ut Carm. I, 6.

Nos, *Agrippa*, neque *haec dicere*, nec *gravem*.
II, 16.

Groſphe non gemmis, neque *purpura ve-*
Nale, nec *auro*.

Ergo & hic ex MStis legendum; *nec* te feriam, *neque* intra. Et similiter in toto opere decies opinor vel amplius ex melioribus membranis revocavimus: de quibus semel hic dixisse sufficiat.

1. MISERARUM EST] Quales sint in hoc Carmine versus, & quomodo digerendi, non modo inter Interpretes, sed inter vetustos Grammaticos magna controversia est: quam si aliquando tandem dirimere, & rem extra dubium collocare possumus; & gratiam, nisi fallimur, inibimus a Lectore φιλομύσῳ; & eo pacto insigne flagitium, quod per ducentos jam annos carmen hoc faediſſime luxavit, in posterum cohibebimus. Principio, scriptor vitae Horatii a Jacobo Cruquio editus, hanc Oden *tricolon tetraſtrophon* esse vult, hoc est, ex *quattuor* versibus constare, quorum *tres* diversa habeant metra: duos autem priores esse *Sapphicos trimetros acatalectos*, tertium *Anacreonteum dimetrum* (lege, trimetrum) *catalectticum*, quartum *Adonium*. Ergo ex hujus hominis sententia sic digerendi fuerint versus;

Miſerarum eſt nec amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere, aut ex-
Animari metuentes patruae
Verbera linguae.

Atque hanc formam secutus est in editione sua Cruquius, quam & in tribus vetustis codicibus se reperisse narrat. Sane & in nostris, Graeviano, Reginensi, Batteliano, dispositio fere eadem est; praeterquam quod vocabula in fine versuum non in duas partes secant, more Cruquiano,

Studium aufert, Neobule, Liparae-
i nitor Hebri,
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum:

sed integra continuant hoc modo,

Stu-

I, pedes quo te rapiunt & aurae,
Dum favet nox & Venus: i secundo
Omine; & nostri memorem sepulcro
Scalpe querelam.

XII.

Ad Neobulen.

Miserarum est, nec amori dare ludum, neque dulci
Mala vino lavere; aut exanimari metuentis
Patruae verbera linguae.

Tibi

v. 1. Vulg. Neque.

Studium aufert Neobule, Liparaei
Nitor Hebri.
Celer alto latitantem fruticeto
Excipere aprum.

Quin & eandem normam tenuisse codices Cruquii nullus dubito; atque id ipsum est, quod eos dicit *nonnihil sua ope adjutos fuisse in pedibus ordinandis.* Jam autem quam inepta, prava, distorta, deformia haec sint, quid attinet dicere? Satis profecto superque id constabit ex iis quae dicturi jam sumus de vero metiendi modo. Pes metricus ex quatuor syllabis constans, quorum priores duae breves, posteriores longae sunt, ut *Diomedes, metuentes, Cythereae*, Graecis Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος, Latinis *Jonicus minor* appellatur. Hoc unico pede totum Carmen ab initio ad finem usque decurrit: quale unum ab Alcmane olim compositum esse narrat Hephaestion p. 37. cujus hoc initium:

Ἕκατον μὲν Διὸς υἱον τάδε μῶσαι προκόπεπλοι:

& a Sappho alterum, quod sic incepit,

Τί μ' ε Πανδιονὶς ἀύτα χελιδών:

ab Alcaeo vero πολλὰ *multa* conscripta esse idem testatur. Praeterea & duo genera fuisse ait (pag. 66) horum carminum Ionicorum: unum (id ἐξ ὁμοίων vocat) quod nullo certo pedum numero claudebatur; sed ubicumque auctori visum est, vel pedem sistebat, vel pari tenore ultra procedebat: quale crediderim Alcmanis illud & Sapphus fuisse, solis Ionicis constans, caetera legibus solutum. Atque hujus generis unum exhibet Terentianus Maurus, suumne an forte Septimii Sereni equidem nescio: pag. 2428.

Diomedem modo magnum dea fecit, dea belli
Dominatrix, Phrygas omnes ut in armis superaret:
Patulis agmina campis jacuerunt data leto:
Pavidi tergaque dantes petierunt trepidae moenia Trojae.

ubi vides pedum numerum non esse definitum sed carmen per synaphiam, ut vocant, quousque velit, progredi. Quod & antea nos docuerat p. 2416.

Non versibus *istud*, numero aut pedum, *coarctant:*
Sed continuo carmine, quia pedes gemelli
Urgent brevibus tot numero jugando longas:
Idcirco vocari voluerunt συνάφειαν.

Alterum Ionicorum genus, quod κατὰ σχέσιν vocat Hephaestion, certo eorundem pedum numero incedebat; quo simul ventum erat, claudebatur sententia: atque inde rursus exordiens pari iterum numero decurrebat: quae *redditio* & *revolutio* (ἀνταπόδοσις καὶ ἀνακύκλησις) toties iterabatur, quoties voluit auctor carminis: ea lege, ut neque pauciores neque plures pedes habuerit in clausulis sequentibus, quam in prima habuit. Tale, inquit, erat Alcaei carmen, cujus hoc initium;

Ἐμὲ δειλὰν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων πόδ' ἔχοισαν.

qui locus obiter corrigendus est: MSti, quos vidi, ταῖδ' habent, non πόδ'· solemni errore αι pro ε, quia eodem sono efferebantur: lege igitur,

Ἐμὲ δειλὰν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων πεδέχοισαν.

Me miseram, me omnium calamitatum expertam, πεδέχοισαν Aeolensium dialecto pro μετέχουσαν. Addit Hephaestion: Ἄπειρος μὲν ὢν τις φήσειεν ἂν αὐτὸ Ἐξ ὁμοίων εἶναι, ἐξ Ἰωνικῆς ἀπ' ἐλάσσονος συζυγίας καταμετρούμενον· ἡμεῖς δὲ, ἐπεὶ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑ ὁρῶμεν αὐτὸ συζυγίας γεγραμμένον, Κατὰ σχέσιν αὖ-

τὸ

Tibi qualum Cythereae puer ales, tibi telas
Operosaeque Minervae studium aufert, Neobule,
Liparei nitor Hebri;

Simul

τὸ γεγράφθαι φαυίν. Hoc est, *Imperitus quidem aliquis hoc carmen Alcaei solutum legibus esse crediderit: nos vero, cum* DECEM *ubique pedibus decurrere videamus, lege id constrictum esse pronunciare possumus.* Ubi in primis observandum, omnes ejus carminis clausulas fuisse DECEM PEDUM. Inde enim luce ipsa clarius constabit, ad Alcaei exemplar hanc, de qua agimus, Odam ab Horatio compositam esse. Quippe haec similiter decem pedibus Ionicis decurrit: inde rursus initio capto stadium idem metitur; & quattuor ejusmodi decapodiis tota finitur. Porro & illud ex verbis Hephaestionis discimus, nullum versiculi finem aut divisionem esse, donec ad *decimum* pedem deventum sit: & proinde nihil referre, utrum tribus, an duabus, aut unicâ, si fieri posset, lineâ decapodia quaeque scribatur: cum nulla pausa aut incisio sit ante decimum pedem. Sed quandoquidem chartae paginaeque spatium tam longam lineam admittere & continere non posset; & proinde necesse esset, ut decempedalis versus in partes divideretur: inde dubium ortum est, quibusnam in locis commodissime fieri posset incisio. Ubi ridiculum plane & insulsum se praebuit Scriptor Cruquianus, qui in medio pede Ionico caesuram posuit, & praeterea sexies in tam brevi carmine versum exire fecit in dimidiatum verbum. At plerisque placuit, ut in tria membra discerperetur, quorum duo priora trimetra Ionica essent, tertium tetrametrum; quo modo omnes hodie Editiones praeter Cruquianam exhibent,

Miserarum est nec amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere aut ex-
animari metuentes patruae verbera linguae.

Ita dividunt Marius Victorinus. p. 2618. Diomedes p. 510, & 524; Atilius Fortunatianus 2704; Plotius 2660; & Scholiastes Acron. Verum in ea divisione illud incommodi accidit, quod in medio verbo ter fiat incisio, inconcinne prorsus & odiose;

Neque dulci mala vino lavere aut ex-
Simul unctos Tiberinis humeros la-
Vit in undis eques ipso melior Bel-

quae deformitas nebuloni cuidam ansam porrexit, ut immane facinus aggrederetur, de quo mox plura dicemus. Nos potius in his Graecum Hephaestionem secuti sumus, qui, ut jam vidimus, primam in Alcaeo caesuram fecit τετράμετρον,

Ἐμὲ δειλὰν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων πεδέχοισαν.

Cui accedit Marius Victorinus pag. 2538, 2507, & 2496, ubi exemplum Ionici ἀπ' ἐλάσσονος tetrametri acatalecti hoc adducit;

Miserarum est neque amori dare ludum neque dulci.

Quorum exemplo priores duos in hac nostra editione scripsimus tetrametros, tertium autem dimetrum, hoc modo:

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno,
Neque segni pede victus.

Atque hoc pacto, ut in libro ipso videre est, nulla linea dimidiato vocabulo clauditur: neque aliter ab Horatii manu profectum esse quovis pignore contenderim. Illud tamen semper memineris, utcumque scriptionis commodo versus dividatur, unicum tamen revera esse, & continuato cursu properare usque ad decimum pedem.

Caeterum ineptus est Scholiastes Acron, cum *metrum hoc Sotadicum dici* tradit; unde deceptus vir cetera pereruditus mirum somnium habet de scopo & proposito Poëtae; quasi Hebrus ille, quem tantopere laudare videtur Noster, *turpis & vetulus moechus* esset, & *Sotadico hoc Satyricoque rhythmo* ironice sugillaretur. Quippe numquam hoc versu usus esse traditur maledicus ille Sotades: Ionico quidem pede scripsit, unde lapsus est Acron; sed Ionico ἀπὸ μείζονος, sive majore, qui contrarius plane est hujus Carminis pedi, nempe Ionico minori. Hic post duas breves totidem longas habet syllabas: ut *Fruticeto*: ille vice versa a duabus longis exit totitidem breves, ut *Contendere.* Sotadicorum haec exempla notissima sunt (praeter eos Terentiani Mauri hic obiter citatos)

Σείων μελίην Πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον.
Εἰς ἀχ ὁσίην τουμαλιὰν τὸ κέντρον ὠθεῖς.

ubi vides non Iambeum ab Heroico magis dissonum esse, quam Sotadicum ab hoc Horatii. Neque levius falluntur ii, qui hanc Oden *pede parum elaborato procedere* dictitant, adeo ut bene factum sit, quod semel duntaxat Noster hoc metrum adhibuerit. Imo vero & in primis dulce est metrum, & longe omnium operosissimum. Geminas enim breves & geminas longas, repetita identidem vice, pauciſſima verba suppeditabunt; ut agnoscet, si quis Musarum cliens in hoc metro periculum sui fecerit. Unde magis credibile est, difficultate operis offensum Horatium non amplius semel hoc conatum esse. Nam magister ejus Alcaeus πολλὰ, ut jam vidimus, *multa* carmina hoc metro detexuit,

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno
Neque segni pede victus:

Catus

xuit, & profecto, si ad lyram canatur, ut omnia haec chordis socianda erant, mirum quendam leporem habet Ionicus minor κατὰ σχέσιν iteratus & revolutus: ut jure de hac Oda dixerit Terentianus Maurus p. 2428.

Simili lege sonantes numeros ad Neobulen
Dedit uno modulatus lepide *carmine* Flaccus.

6. LIPARAEI NITOR HEBRI, EQUES IPSO] In editionibus priscis, Veneta & Loscheriana, hac forma & ordine versus hi conspiciuntur:

Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri:
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis, eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno, neque segni pede victus.

Et sic omnia scripta exemplaria, tam mea, quam aliorum, nisi quod verba non dividant in fine versuum. Exortus tamen est ante annos ducentos sceleratus nescio quis, qui os sublevit Aldo Manutio, mentitus *antiquum quendam codicem Viennae apud Stanislaum Zaur* sic versus hos exhibere, nova specie dispositos;

Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri,
Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque segni pede victus,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis.

Quo mendacio inductus Aldus, neque sibi tum viso eo codice nec cuiquam postea, versus hos ad eam formam in Editionibus suis expressit; & ex eo tempore, quod indignandum magis an dolendum sit nescio, omnes omnium editiones praeter unam Cruquianam flagitium hoc commaculavit. Sed audiamus, quibus rationibus inductus hoc primum commentus est ille nebulo. Primo, *ut servarentur integrae dictiones*; neque tam deformiter in binos versus divellerentur. Atqui ego, antiquo verborum ordine servato, mutatis tantummodo caesurae locis, id melius praestiti. Deinde, ait, *ne claudicet versus in dictione* BELLEROPHONTE, quam corripere ultimam putat, quia genitivum facit *Bellerophontis*. Plumbeum sane pugionem, & facile retundendum! Quippe casus huic rectus ut *Bellerophontes*, ut Graeci Βελλεροφόντης: Seneca Epist. 115. *Dabit in illa fabula poenas* Bellerophontes. Hyginus Fab. 273. *Ludis Acasti, Zethus dolichodromo vicit, Calais diaulo*, Bellerophontes *equo*. Jam autem notissimum est Graeca ejusmodi nomina ablativos E lóngo saepe producere; ut Juvenalis XIII, 98.

si non eget Anticyra nec
Archigene: quid enim.

quamquam casu genitivo *Archigenis* recte dixeris terminatione Latina. Quod si concedamus *Bellerophonte* esse ultima brevi: nihil tamen ei syllabae consuluit homo imperitus, cum in versus extremum eam trajecit. Quippe, ut jam ante ostendi, versus unus & non interruptus decurrit usque ad decimum pedem: neque ulla hic syllabae communis, qualis in Hexametrorum aliorumve fine licentia est, nisi forte in decimo quôque pede. Pari modo, ac in Anapaestis nulla syllaba communis est, priusquam ad ultimam clausulam sive versum Paroemiacum devenerint, ut primus olim docui in Dissertatione ad Joannem Antiochenum Malelam, & postea multo fusius in Scripto Anglico de Epistolis Phalaridis. Caeterum quis risum tenere potest, cum inter interpretes tot turbas concitaverit novus ordo a terrae filio inductus,

Liparaei nitor Hebri,
Eques ipso melior Bellerophonte.

Quomodo enim *nitor Hebri* est *eques? Nitor Hebri*, inquiunt, est περιφραστικῶς *ipse Hebrus*, ut βίη Ἡρακληείη, *sententia Catonis, sapientia Laeli*, hoc est, Hercules, Cato, Laelius. Hoc plerisque obstruebat os: & eo ipso nomine pulchra dictio videbatur, quia Horatius sic loqui voluit. At *non obtusa adeo gestabant pectora* sagacissimi viri Torrentius & Tan. Faber, quin libere & fidenter clamitabant, *sine exemplo & vitiose locutum esse Horatium, pessimam esse hanc & corruptissimam cacozeliam: nitor Hebri equitis*, non *eques* dictum oportuisse. Recte illi & vere: nisi quod pro illo tenebrione poëta vapulavit. Neque tamen hi ipsi ob prolatam libere sententiam sic impune abierunt. Ecce enim, qui eos in jus vocet, & *salvo pudore dejerare possit, hoc loco* Equitis *vitiosum fore*. Ain' vero, vir doctissime? Vide, quanta opinionis vis est! Dum ab Horatii partibus stare se credit, ea laudat & defendit, quae alioqui pro summa sua eruditione cum primis damnavisset. *Nitor Hebri equitis* vitiosum hic foret? Quid; illud ergo, Carm. I, 19.

Urit me Glycerae nitor
Splendentis *Pario marmore purius?*

An vitiose ibi locutus est Noster, quia *splendentis* dixit, non *splendens?* Quin potius is locus argu-

Catus idem per apertum fugientis agitato
Grege cervos jaculari, & celer arto latitantem
Fruticeto excipere aprum.

XIII.

Ad Fontem Bandusiam.

O fons Bandusiae, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis haedo;
Cui frons turgida cornibus

v. 11. Alto. De Carmine xii. vide Notas. 1. Vulg. Blandusiae. Pri-

mento est, luxatos esse versus; quippe *equitis* hic dixisset Horatius, ut ibi *splendentis*. Sed praeterea vide, ut ex uno absurdo aliud sequatur. Hoc enim dicit larvatus Horatius; Hebrum *equo*, *pugno*, *pede*, sive campestribus exercitiis, *invictum esse*,

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:

id est, *postea quam lavit*. Atqui hoc plane est ἄνω ποταμῶν Nam primum exercebant se in Campo Martio, & tum postea in Tiberi lavabantur: ut praeter alios Vegetius narrat, I, 3. *Sudorem cursu & campestri exercitio collectum nando juventus abluebat in Tiberi*: & ibidem 10. *Romani veteres Campum Martium vicinum Tiberi delegerunt; in quo juventus post exercitium armorum sudorem pulveremque dilueret, ac lassitudinem cursus natandi labore deponeret.* Quanto igitur melius verus Horatius, qui Neobulen perculsam esse dicit *Hebri nitore*, simul ac ille equitatione, pugilatu, & cursu lassus in Tiberi se abluit, & inde domum rediens se ab exercitio rubentem & roseum puellis visendum praebuit. Quare, aut valde fallor, aut genuinus demum versuum ordo, quem libri omnes uno consensu tuentur, editoribus Flacci in posterum placebit.

10. Catus idem per apertum] *Catus* hoc loco habent codices universi: sed tu totam clausulam contemplare,

Catus *idem per apertum fugientes agitato*
Grege cervos jaculari, & celer *alto latitantem*
Fruticeto excipere aprum.

Catus, inquit, *jaculari*, & *celer excipere*. At amicus quidam meus, vir insigni doctrina, potius vice versa Nostrum scripsisse autumat,

Celer *idem per apertum* — Catus *alto latitantem.*

Nam *celeritatis* est, inquit, *fugientes* cervos jaculo consequi: *cati* hominis est excipere aprum latitantem. Atque hoc quidem valde speciosum esse fateor, & prima fronte mire adblandiri. Sed videamus quid sit *excipere aprum*. Curtius VIII, 2. *Cum* leo *magnitudinis rarae ipsum invasurus incurreret, feram non* excepit *modo, sed etiam uno vulnere occidit*. Quintilianus Instit. IV, 2. *Pastorem, quod is* aprum, *quem ipsi muneri obtulerat*, exceptum *esse a se* venabulo *confessus esset, in crucem sustulit*. Seneca de Ira I, 2. *Atqui* & venientes feras excipit *venator*, & *fugientes persequitur*. Spartianus in Caracallo: Excepit apros *frequenter; contra leonem etiam stetit*. Iterum Seneca, de Providentia cap. 2. *Si adolescens constantis animi* irruentem feram venabulo excepit; *si leonis incursum interritus pertulit*. Vides jam opinor *celeritate* & viribus ei opus esse, qui vel *venientem aprum exceperit*. Is vero ταχυχειρίᾳ insigni esse debet, &, ut Achilles Homericus, πυοὶ χεῖρας ἐοικέναι, celeritatem manus quasi igneam habere, qui aprum in fruticeto adhuc *latentem* venabulo occupare poterit, neque incurrendi & irruendi moram illi concedere. Quare placet, quod in Codicibus habetur, *Celer excipere*: neque minus arridet alterum, *Catus jaculari*, non *celer*. Quippe jam antea proximis verbis a *celeritate* satis Hebrum commendaverat, *Neque segni pede victus*. Ergo novam hic laudem memorat, *Catus jaculari fugientes*, quod & virtutem & artem notat. Qui enim *fugientes* cervos jaculo consequitur, & valido lacerto torquere illud debet, & docta manu ad scopum dirigere.

11. Celer alto latitantem] *Alto* habet editio Veneta: at Loscheriana arcto: quod inven-

Primis & Venerem & proelia deſtinat,
Fruſtra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro ſanguine rivos,
Laſcivi ſuboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculae
Neſcit tangere: tu frigus amabile
Feſſis vomere tauris
Praebes, & pecori vago.

Fies

ventum in codicibus ſuis ſecutus eſt Lambinus: caeteri fere omnes *alto* retinuerunt. Utrumvis ſat bene habet, & bonis auctoribus defendi poteſt. *Alto fruticeto* i. e. profundo, ut ſaepe Homerus ΒΑΘΕΙΗΣ ὕλης, & in re ſimili Iliad. Λ. 415.

Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἰζηοὶ
Σεύωνται, ὁ δέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο.

Lucret. V, 42.

Per nemora, ac montes magnos, ſilvaſque profundas.

Virgil. Aen. VII, 515.

Contremuit nemus, & ſilvae *intonuere* profundae.

Georg. II, 390.

Complentur valleſque cavae, ſaltuſque profundi.

Sed, ut vides, potius *profundus* hoc ſenſu dixerunt Latini, quam *altus*; ad evitandum credo ambiguum, cum de *ſilvis* loquantur. Quamobrem omnino verior eſt lectio altera, quam meliores codices ſubminiſtrant, ut ex Noſtris Bodleiani duo, Galei, Graevianus, & pro varia lectione Battelianus. Seneca Oedip. 277.

Frondifera ſanctae nemora Caſtaliae petens
Calcavit artis *obſitum* dumis *iter.*

Ita recte magnus Gronovius edidit ex omnium veterrimo Mediceo: caeteri libri pari, ut hic, errore *altis* habebant. Et ſane proclivis eſt ad errorem lapſus, quia *Artus* non *Arctus* perpetuo ſcribunt codices antiqui. Silius Italicus lib. X, 82.

Ut canis occultos agitat cum Belgicus apros,
Deprendit ſpiſſis *arcana cubilia* dumis.

Ovid. Metam. I, 123.

domus antra fuerunt,
Et denſi frutices, *& vinctae cortice virgae.*

Sic Homerus, de hac ipſa re, Λοχμῇ πυκινῇ, hoc eſt, verbum verbo, *Arto fruticeto*, Odyſſ. T. 439.

Ἔνθα δ' ἄρ' ἐν ΛΟΧΜΗ ΠΥΚΙΝΗ κατέκειτο μεγας ΣΥΣ.

1. O FONS BLANDUSIAE] Editio utraque, Veneta & Loſcheri, *Blanduſiae*: unde in caeteras propagatum eſt. Et ſic codices aliquot, praeſertim recentiores. At multo potiores & vetuſtate & numero BANDUSIAE; neque aliter Acron MStus in bibliotheca Regiae Societatis. Ita ſane ex noſtris Graevianus, Reginenſis, cum tribus aliis. Quare reſcribamus hic *Banduſiae:* cum enim nihil aliunde compertum ſit de fontis hujus nomine, neque quiſquam mentionem ejus fecerit; quae pervicacia eſt, ex iis codicibus quos ſolos hic auctores habemus, non vetuſtiſſimos atque optimos ſequi? *Blanduſiae* credo ſuppoſuerunt ingenioſi homines, quia fons bellus atque elegans *blando* nomine dignus videbatur.

6. NAM GELIDOS INFICIET TIBI] *Gelidos* habent omnia exemplaria: neque id loco nunc movendum eſt. Tamen cum de hoc ipſo Banduſiae fonte ſic narret alibi Noſter Epiſt. I, 16.

Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior *Thracam nec* purior *ambiat Hebrus*;

ubi vides eum non minus a *puritate*, quam a *frigore* commendari: demiror equidem, cur *gelidos rivos* hic maluerit, quam aliud Epitheton a *puritate* tractum. Ego vero, ſi pace tot Exemplarium fieri poſſet, ſic libens reponerem:

Fruſtra: nam LIQUIDOS *inficiet tibi*
Rubro ſanguine rivos
Laſcivi ſuboles gregis.

Hic certe venuſta antitheſis eſt; *liquidos* rivos *rubro* ſanguine inficiet; qui prius liquidi erant & *vitro ſplendidiores* rivi, nunc *rubro* colore inquinabuntur. *Liquidus* autem *rivus* Noſter ipſe Epiſt. I, 12. & *liquidos fontes* paſſim poëtae, ut Virgilius ter quaterque. Sic Ecloga I, 59.

floribus auſtrum
Perditus, & liquidis *immiſit* fontibus *apros*;

apros ſcilicet, qui fontes prius liquidos volutando turbarent, & polluerent. Pone ibi *gelidis fontibus*, & omnem venerem, imo totam animam de ſententia ſuſtuleris. Atqui eodem modo jacet & languet recepta Flacci lectio. Quorſum enim hic *gelidos?* quid *frigus* aut obſtat aut proficit, aut quo-

Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis inpositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphae desiliunt tuae.

XIV.

De Reditu Augusti.

HERCULIS ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiisse laurum
Caesar, Hispana repetit penatis
Victor ab ora.

Unico

quo modo pertinet ad *colorem rubrum*? Adde huc, quod in sequentibus abunde satis laudat ob frigus & umbram,

Te flagrantis atrox hora Caniculae
Nescit tangere, tu frigus amabile &c.

ut minime necesse fuerit, alieno loco hic *gelidos* inculcare.

15. UNDE LOQUACES LYMPHAE DESILIUNT TUAE] Princeps Veneta habet *Nymphae*, Loscheriana autem *Lymphae*, quod posterius obtinuit in editionibus sequentibus. At non in Veneta tantum edita, sed & scriptis nonnullis reperitur ea lectio, quantumvis hic mussitent Interpretes: Certe ex meis Graevianus, Galei, Regiae Societatis, Bodleianus, & pro varia lectione Colbertinus, NYMPHAE clare exhibent: unde de aliorum membranis conjectura fieri potest. Atque hanc unice probat vir summo ingenio Janus Broukhusius ad Propertium III, 14.

Et cadit in patulos Nympha *Aniena lacus.*

ubi pari atque hic inconstantia membranae aliquot praeferunt *Lympha*. Idem etiam Epod. XV. vers. 48. ubi nunc habetur,

montibus altis
Levis crepante lympha desilit pede:

ex Codice Graeviano, quo nos τοῦ μαχαίρᾳ beneficio nunc utimur, reponit *Nympha*. Certe sic ibi habuerunt quattuor Torrentiani, & Gifanii unus; & ex nostris, praeter Graevianus, pro varia lectione Petrensis. Plura etiam exempla suggerit Nic. Heinsius ad Ovid. Heroid. V, 31. Equidem ut non negaverim *Nympham* aliquoties pro *aqua* poni, ut Martial. VI, 43.

Dum tibi felices indulgent, Castrice, Baiae;
Canaque sulfureis Nympha *natatur aquis:*

& 47.

Nympha, *meo Stellae quae fonte domestica puro*
Laberis, & domini gemmea tecta subis:

ita utrobique apud Horatium praetulerim *Lymphae*: nam longe figuratius est & ποιητικώτερον *lymphae* sive *aquae* dare *pedes*, quos non habet; quam *Nymphae*, quos habet, concedere. Atque ita Lucretius bis. V, 273. VI, 638.

Qua via secta semel liquido pede *detulit undas.*

& Virgilius Culice vers. 17.

Castaliaeque sonans liquido pede *labitur unda.*

Porro, cave hic cum vulgo verba construas, *unde lymphae loquaces tuae desiliunt*, quod prosam Orationem sapit; & in hac structura Poëta dixisset *tibi* non *tuae*: sed in hunc modum colloces, *Unde lymphae tuae desiliunt loquaces*, quod Horatiano stilo est pro *loquaciter.*

2. MORTE VENALEM PETIISSE LAURUM] Theodorus Marcilius: *In membranis plerisque*, MARTE *venalem. Recte.* i. e. *pugna & contentione belli.* Ubi illud *plerisque* indictum erat melius; nullae enim ex Nostris, nec Interpretum aliorum, neque Editiones ullae agnoscunt *Marte.* Quare habeat secum Marcilius & ineptissimam lectionem, & nusquam, credo, nisi in somniis sibi repertam. Quanto melius Scholiastes Acron, *Mortis contemptu laus Victoris quaeritur & triumphi*: ut Virgilius, Aen. IX, 205.

Est hic, est animus lucis contemtor, & istum
Qui vita *bene credat* emi, *quo tendis, honorem.*

Nam perinde est, sive *morte venalem*, seu *vita* vena-

5 Unico gaudens mulier marito
Prodeat, caſtis operata ſacris;
Et ſoror clari ducis, & decorae
Supplice vitta

v. 6. Vulg. JUSTIS operata DIVIS.

Vir-

venalem dixeris: eodem utrumque recidit. Ut & illud, quod addit Acron, Aen. V, 230.

Vitamque *volunt pro laude* paciſci,

eodem plane ſenſu dicitur, quo Terentius Phorm. I, 3.

ut mihi liceat tam diu quod amo frui,
Jam depeciſci morte *cupio.*

Quintilianus Inſtit. IX, 3. *Melius atque acrius, quod, cum figurâ jucundum eſt, etiam ſenſu valet:* Emit morte *immortalitatem.*

6. JUSTIS OPERATA DIVIS] *Divis* Editio Veneta; at Loſcheriana SACRIS, ut & dimidia fere pars Codicum. Ex noſtris certe Leidenſis, Reginenſis, Bodleianus, Colbertinus, Vigornienſis, & pro varia lectione Petrenſis. Quid ab Horatii manu profectum hic fuerit, ſubtilis eſt judicii res & lubricae conjecturae. *Operata divis*, ut Curtius VIII, 33. *Per decem dies* Libero Patri operatum *habuit exercitum.* Tibullus II, 5.

Tunc operata deo *pubes diſcumbet in herba.*

Silius Ital. II.

Tartareo eſt operata Jovi, *poenaſque miniſtrat.*

Juſtis autem *Divis*, non, ut Lambinus, *patriis, & conſuetudine atque uſu receptis*, ſed cum Scholiaſta, *ſpecialiter* juſtis, *quia victoriam & reditum Caeſari* merenti *dederint.* Ovidius in Epiſt. Hypſipylae:

Juſtus *ades votis* Juppiter *ipſe meis.*

& Triſt. IV, 2.

Donaque amicorum *templis promiſſa* deorum
Reddere victores Caeſar uterque parent.

& mox,

Cumque bonis nuribus pro ſoſpite Livia *nato*
Munera det meritis, *ſaepe datura*, deis.

ut contra Noſter II, 4.

penates *maeret* iniquos.

& Silius Ital. XV.

quonam ſe fine minanti
Servitio eripiat, divoſque *evadat* iniquos.

Recte itaque habet recepta nunc in Editis Lectio,

Prodeat JUSTIS *operata* DIVIS.

Neque tamen temere rejiciendum SACRIS, quod tot ſcripta exemplaria, & in eis vetuſtiſſima aliquot ſubminiſtrant. *Operari* enim *ſacris* puriſſimae Latinitatis dictio eſt, ut Virgil. in Ciri, 142.

violaverat inſcia ſedem,
Dum ſacris operata *deae laſcivit.*

Valerius Max. VI, 6. *Ampliſſimi & integerrimi virî ſanctitatem, Reipubl. uſibus &* ſacris operatam. Livius I, 31. *Ipſum regem* (Tullum) *tradunt volventem commentarios Numae, cum ibi quaedam occulta ſollemnia ſacrificia Jovi Elicio facta inveniſſet*, operatum his ſacris *ſe abdidiſſe; ſed non* rite *initum aut curatum id ſacrum eſſe.* Ubi obiter pro *operatum* reſcribendum puto *operaturum.* Sed quid ſodes erit *juſtis ſacris?* an legitimis, &, ut modo Livius, *rite initis & curatis?* Non video, quid aliud denotare poſſit; & tamen friget admodum ſententia. Nullum enim periculum erat, ne ſacris, aut lege vetitis, aut contra caeremonias factis, operaretur Livia. Quamobrem, ſi retinendum erit illud *ſacris*, ſic potius levi mutatione locum conſtituerim,

Prodeat CASTIS *operata* SACRIS:

hoc eſt, prodeat jam Livia ad occurſum Auguſti ex Hiſpania in urbem revertentis, quae toto abſentiae ejus tempore *caſtis ſacris* operata eſt, & *pudica vota* fecit pro ſalvo mariti reditu. Non enim *prodeat operata*, ut Scholiaſtes vetus aliique perperam accipiunt, eſt *prodeat ut nunc operetur:* quippe eo ſenſu *operatura* dicendum fuerit; non *operata*, quod tempus jam praeteritum indicat. *Caſtis* autem *ſacris*; quia Liviam pudicitiae gloria celebrem omnis hiſtoria tradit, unde hic de ea Noſter,

Unico gaudens mulier marito.

Ovidius Amor. III, 13.

Caſta *ſacerdotes Junoni* feſta *parabant.*

Statius Achilleidos I, 370. de Virginibus;

Dehinc ſociare choros, caſtiſque *accedere* ſacris
Hortantur; ceduntque locum, & contingere gaudent.

Hypſipyle Iaſoni verſ. 73.

Adde preces caſtas, *immiſtaque* vota *timori:*
Nunc quoque te ſalvo perſoluenda mihi.

preces & vota pro Iaſonis reditu: ut Liviae pro Auguſti. Deïanira Herculi verſ. 35.

Ipſa domo vidua, votis operata pudicis,
Torqueor; infeſto ne vir ab hoſte cadat.

7. ET SOROR CLARI DUCIS] Ea eſt Octavia. Sed veterrimus noſter Graevianus, CARI, non *clari:*

Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. vos o pueri, & puellae
Jam virum expertae, male inominatis
Parcite verbis.

v. 11. Vulg. Ominatis.

Hic

clari: ut de eodem Augusto Ovidius Fast. VI, 637.

Te quoque magnifica, Concordia, dedicat aede
Livia, quam caro *praestitit illa* viro.

Verum recte quidem *caro viro*, ut passim *carus genitor, cara nutrix, cari nepotes*, & cetera *necessitudinum* nomina: sed *carus dux* non minus inepte diceretur, quam Carm. I, 20. *Carus eques.* Vide autem, ut incerta & caeca fortuna in exemplaribus dominetur: unus ibi codex Regiae societatis *clare eques* recte habet, cum caeteri omnes *care*: unus hic Graevianus perperam *cari ducis*, cum alii ubique *clari*. Seneca Troad. 255.

Quid caede dira nobilem clari ducis
Aspergis umbram?

& Octav. 677.

Ubi Romani vis est populi,
Fregit claros *quae saepe* duces?

11. Jam virum expertae] Non immerito miratur Torrentius, cur addat *jam virum expertae*; cum potius par erat, ut cum pueris *innuptae* puellae conjungerentur. Unde idem, quod rarissime facit, a conjectura opem petere voluit, & sic locum refingere:

vos o puerae *& puellae*
Jam virum expertae.

Infeliciter profecto: nam & *puerae* obsoletior vox est, quam ut Horatio sub calamum veniret: & ridiculum est, in eodem versu *pueras* dici, quae innuptae sint, *puellas* (quod alterius diminutivum est, atque adeo minori aetati convenit) quae jam virum sint expertae. Sed & aliam viam tentat vir doctissimus, non meliore successu,

Vos o pueri, & puellae, ET
Jam virum expertae:

nam postremum illud *jam virum expertae*, si a *puellae* disjungatur, etiam *virginum matres* comprehendet, quas antea compellaverat: & praeterea versus hoc pacto nimis asper scaberque & rubiginosus exibit. Equidem, si per codices liceret, sic potius emendaverim,

Vos o pueri & puellae
Non *virum expertae:*

ut alibi Noster Epist. II, 1. vers. 132.

Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, vatem nisi Musa dedisset?

& Carm. III, 1.

Virginibus puerisque *canto.*

I, 21.

Dianam tenerae dicite, virgines;
Intonsum pueri, *dicite, Cynthium.*

Carm. Saecul.

Virgines *lectas*, pueros*que castos.*

IV, 6.

Virginum *primae*, puerique *claris Patribus orti.*

Nam Virgines eas innuptas & *non virum expertas* fuisse, ostendit quod mox subsequitur,

Nupta *jam dices, ego dis amicum*
Reddidi carmen:

ergo eo tempore nondum nupta erat.

11. Male ominatis Parcite verbis] Editiones vetustae, Veneta & Loscheri, nominatis: at Codices in diversa distrahuntur: nam dimidia pars habent, *nominatis*, & totidem fere *ominatis:* adeo ut alteri alteris nec numero neque vetustate concedant. Diversa etiam secuti sunt Editores, pro suo quisque judicio nunc hoc nunc illud praeferentes. Interea hoc pro comperto jam habetur, melius facere ad sententiam *Ominatis*, nisi quod versus mensuram hiatu suo labefacere videatur. Cui tamen opitulari conati sunt Muretus & Schottus, interjecto D, ad hunc modum,

Jam virum expertae, maled *ominatis.*

In quo ridiculine sint magis, an odiosi, in dubio est; cum rubiginem hanc nostro affricare studeant, quam in Ennio Naevioque & casci Opicorum carminibus vix aequis auribus accipimus. Itaque alii defendunt, *male ominatis*; ut neglectâ hic Synaloephâ vocalis E non elidatur; qualia multa occurrere putant in tersissimis etiam poëtis. In qua sententia est sagacissimus Heinsius ad Claudian. Sec. Cons. Stilich. vers. 167. ubi fuse hanc lectionem tuetur. Sed illud non animadvertit vir insignis, pleraque omnia, quae ibi profert, hiatuum exempla in Caesuram sive in primam pedis syllabam cadere: non, ut hic, in Dactyli tertiam, aut secundam. Atqui hoc multum interesse sciunt rhythmorum & musicae periti. Fateor equidem etiam extra caesuram saepe negligi Synaloepham, ut apud Nostrum, Epod. V.

Et Esquilinae alites.

Et Serm. I, 9.

Si

Hic dies vere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Caesare terras.
I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli;
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic

Si me amas, inquit, paullum hic ades.
Sed imprimis notandum, non nisi in longis vocalibus hiatus illos admitti; cujus rei a Musica similiter petenda est ratio. Sic in illis Virgilianis;
Credimus, an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?
Et longum, formose, vale, vale, inquit, Iola.
Clamarent, ut litus Hyla, Hyla, omne sonaret.
Te Corydon, o Alexi —— Pelio Ossam.
Insulae Ionio —— Te amice, nequivi.
Glauco & Panopeae & Inoo Melicertae:
Implerunt montes, flerunt Rodopeiae arces.
Victor apud rapidum Simoënta sub Ilio alto.
vides longam esse vocalem, quae hiatum faciat; non brevem, ut hic *male ominatis: male* enim ante consonantem semper posteriorem corripit. Nusquam memini observasse, vocalem brevem extra caesuram hiatum facere, praeterquam in duobus locis, uno Catulli, Virgilii altero: quorum ille Epigr. III.
O factum male, o miselle Passer.
Verum is versiculus in mendo cubat: omnes enim membranae ibi praeferunt,
Bonum factum male bonus ille passer:
ut testatur Achilles Statius, qui ex conjectura illud alteram reposuit. Nihil itaque ex tam dubio loco concludi poterit. Virgilii versus extat Aen. I, 405.
Et vera incessu patuit dea. Ille, ubi matrem
Agnovit.
Verum hic peculiaris hiatus ratio est, quae in Horatii versu locum non habet. Quippe post *dea* plena distinctio est, & tum nova incipit oratio: & quia in pronunciando pausa & morae spatium intercedit, *dea* & *ille* per Synaloepham coalescere minime debuerunt. Vitiosum siquidem foret, si quis hunc in modum versum componeret;
Et veram incessu patuisse deam. Ille ubi matrem.
Atqui in Flacco longe aliter se res habet: & nisi fallor, sine exemplo est, ut vocalis brevis, extra caesurae locum, & in medio orationis tractu, non elidatur. Quare haeret haec res; & aut sententia laborabit, si legeris *Nominatis*; aut versus, si *Ominatis*. Sed bono animo esse poteris; nam levissima mutatione utrique vitio succurrere licet: neque dubites, quin sic profectum sit ab Horatii manu;
Jam virum expertae, male INOMINATIS
Parcite verbis.
ut ipse alibi Epod. XVI.
Inominata *perprimat cubilia.*
Gellius V, 17. *Ante diem quoque quartum Calendas, vel Nonas vel Idus, tamquam* inominalem *diem plerique vitant.* Ubi codex MStus in bibliotheca Regia Parisiis, cujus excerpta habeo, *Nominalem* praefert: plane ut hic bona pars membranarum, *Nominatis*. Sed *inominalem* recte legitur etiam in Macrobio, qui Saturn. I, 16. celato, ut solet, auctoris nomine, haec ex Gellio sublegit. Ceterum, etsi *Male* non raro minuat & tollat significationem vocabuli adjuncti, ut *male sanus*, *male fidus*, perinde est ac *insanus*, *infidus*: interdum tamen auget eam atque intendit; praesertim apud Nostrum, ut Carm. I, 17. *male dispari.* Serm. I, 3. *male parvus.* I, 4. *male rauci.* I, 9 *male salsus:* ut proinde *male inominatis* eandem vel majorem vim habeat, quam *male ominatis.*
20. SI QUA FALLERE TESTA] Videamus contextum orationis:
Et cadum Marsi memorem duelli,
Spartacum siqua potuit vagantem
Fallere testa.
Ubi Torrentius *si qua testa* casu recto interpretatur, & posteriorem in *siqua* contra Grammaticorum regulas productam esse autumat; ut in illo Terentii Heautont. Prologo.
Siqua laboriosa est, ad me curritur.
At in eo frustra est vir optimus: quippe ibi cum codice Faërni Bembino, longe omnium vetustissimo & optimo, legendum est, *Siquae laboriosa est.* Unde ansam arripit Philippus Pareus in Lexico Cri-

Dic & argutae properet Neaerae,
Murreum nodo cohibente crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos capillus
Litium & rixae cupidos protervae.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Consule Planco.

XV.

Ad Chlorin.

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fige modum tuae,

v. 22. Vulg. Cohibere.

Critico voce *Siquae*, etiam hoc in loco similiter corrigendi. Sed uterque fallitur: etenim casu haec ablativo proferenda sunt,

Spartacum siquâ *potuit vagantem Fallere* testâ:

Siquâ testâ cadus fallere potuit, ut Phaedrus *amphora testâ*, III, 2.

Anus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falerna faece & testâ nobili
Odorem quae jucundum late spargeret.

22. Myrrheum nodo cohibere crinem] *Murreum*, non *myrrheum* veteres Blandinii apud Cruquium scribunt, & ita nostri, Graevianus, Leidensis, Reginensis, cum aliis. Sed quid illud sibi vult,

Dic & argutae properet *Neaerae*
Murreum nodo cohibere *crinem:*

Properet, inquit, crinem nodo redimire: quid tum postea? an ut domi maneat? imo vero, *properet* ut ad nos veniat; ut una accubet, potet, festum diem celebret, & quae cetera sunt meretricis. Ergo *properet* absolute, i. e. properet venire: ut Carm. I, 30.

Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiae zonis, properentque *Nymphae:*

& ipse aliique passim. Quamobrem, vel invitis exemplaribus, corrigendum,

Dic & argutae properet Neaerae,
Murreum modo cohibente *crinem:*

ut alibi Carm. II, 12.

Lyden: eburna dic *age cum lyra*
Maturet, *incomtam Lacaenae*
More comam redimita *nodo.*

Seneca Herc. Oetaeo. 1543.

Et comas *nullo* cohibente nodo,
Femina exertos feriat lacertos.

Properet huc Neaera, nodo duntaxat cohibente crinem, prae studio festinandi. Certissima haec emendatio est: facilis autem Librariorum lapsus a *Cohibente* ad *Cohibere.*

3. Famosisque laboribus] *Forte*, *Caloribus*, inquit Daniel Heinsius: credo, quia meminerat illud Carm. IV, 9.

Spirat adhuc amor,
Vivuntque commissi calores
Aeoliae fidibus puellae.

Sed frustra: ut fere omnia quae in Horatio conatus est vir cetera ingeniosus & doctus. *Labores*, ut hic omnes libri praeferunt, idem quod *amores*; ut Carm. I, 17.

Dices laborantes *in uno*
Penelopen vitreamque Circen.

& I, 27.

Quanta laboras *in Charybdi,*
Digne puer meliore flamma.

9. Expugnat juvenum domos] Vigornienſis noſter, expungat: sed hic dormitantis exscriptoris est lapsus. Ceterum Lambinus, Torrentius, aliique figurate haec accipiunt; non quasi revera ex-

Famosisque laboribus:
Maturo propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Pholoen satis,
Et te, Chlori, decet: filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulso Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Lascivae similem ludere capreae:
Te lanae prope nobilem
Tonsae Luceriam, non citharae decent,
Nec flos purpureus rosae,
Nec poti vetulam faece tenus cadi.

XVI.

v. 10. Vulg. THYAS.

expugnet domos & fores effringat, ut vel invitos juvenes diripiat: sed *amore sui subvertat domos.* Sed quorsum illud, quod statim sequitur?

Expugnat juvenum domos,
Pulso Thyias uti concita tympano.

Quid enim? an Bacchae instar furiosa meretrix magis illaqueat adolescentum animos, quam versuta & callida & inescandi artifex? Quare recte Dacierius, qui proprie haec accipit, adeo ut Pholoë illa vectibus expugnaverit aedes amatorum. Sed nullum profert auctorem, qui de feminis tale quid narret; quod potius adolescentum est facinus erga amicas suas. Ego vero dabo auctorem, & quidem majorem omni exceptione, Senecam nempe in Praefat. ad IV. Nat. Quaest. *Crispus Passienus saepe dicebat, Adulationi nos opponere, non claudere,* ostium: *& quidem sic, quemadmodum opponi* amicae *solet: quae, si impulit, grata est; gratior, si* EFFREGIT. Cui adde Plautum in Mil. Glor. IV, 6. ubi meretrix loquitur:

Immo opperiamur, dum exeat aliquis. Durare nequeo,
Quin eam intro. Occlusae sunt fores. Effringam.
Sana non es.
Si amavit umquam, aut si parem hic sapientiam habet ac formam:
Per amorem *si quid fecero, clementi mi animo ignoscet.*

Inde explica Carm. III, 9.

Si flava excutitur *Chloë,*
Rejectaeque *patet* janua *Lydiae.*

hoc est, Si Chloë *ejicitur*, ut Terent. Eunuch. III, 2.

Homo quatietur *certe cum dono foras;*

& Lydia prius excluſa jam patente janua admittitur. De THYIAS diximus, II, 19, 9.

15. NEC FLOS PURPUREUS ROSAE] Reginensis noster, optimae notae codex,

Nec flos PURPUREAE *rosae:*

eadem constructione, qua illud Carm. II, 3.

Huc vina, & unguenta, & nimium breves
Flores amaenae *ferre jube* rosae.

& IV, 10.

Nunc & qui color est puniceae flore *prior* rosae.

Ubi vide & mirare variam librorum sortem. Qui solus hic habet *purpureae*, idem solus illic praefert *puniceo:* sed hoc posterius a manu secunda. Neutro in loco quicquam mutaverim.

16. NEC POTI VETULAM FAECE TENUS CADI] Editio Veneta, VETULAM; Loscheri autem, VETULA: atque eadem varietas in Scriptis, qui ab utraque lectione stant aeque viribus. Vetustiores certe nostri, Leidensis, Graevianus, & a manu prima Reginensis, *vetula.* Utrumque probum est. *Vetula faece*, ut Catullus XXVII.

Minister vetuli *puer* Falerni:

& Martialis XI, 27.

XVI.

AD MAECENATEM.

INCLUSAM Danaën turris aënea,
Robuſtaeque fores, & vigilum canum
Triſtes excubiae munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acriſium virginis abditae
Cuſtodem pavidum Juppiter & Venus
Riſiſſent: fore enim tutum iter & patens,
Converſo in pretium Deo.
Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat ſaxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum

Baſia da nobis vetulo, *puer*, *uda* Falerno.
Columella X. in fine.

Brachia jactantes vetulo *marcentia* vino.

Rectius tamen *vetulam*: Decet te vetulam abſtinere a conviviis adoleſcentium. Mutarunt Librarii, ut propiori verbo *faece* conveniret: quae ſollemnis eſt eorum hominum hallucinatio.

7. JUPPITER ET VENUS RISISSENT] Omnes quidem, quos viderim, ſcripti editique, RISISSENT. Tamen ex ſtili Horatiani indole ſcribendum eſt, RISISSET; ut multis exemplis docui ad Carm. I, 24. v. 8. Favet Lactantius ad Statii Theb. VII, ubi hunc locum citat: nam ibi, etſi alias mendoſe, editum eſt MISISSET. Ceterum locum hunc *Incluſam Danaën turris aënea*, expreſſerunt Ovidius & Hieronymus: hic Epiſt. ad Gaudentium. *Quod didicerunt ſecreto, docent*, incluſamque Danaën *vulgi ſermonibus violant*: ille Amor. II, 19.

Si numquam Danaën *habuiſſet* aënea turris,
Non eſſet Danaë de Jove facta parens.

13. DEMERSA EXCIDIO] Et Veneta & Loſcheri EXITIO: neque aliter plures & potiores codices; ut ex noſtris Graevianus, Leidenſis, Battelianus cum aliis; atque ita laudat Priſcianus p. 890. *Demerſa exitio*; nec editus ſolum, ſed & MStus ſexcentorum annorum in Bibliotheca publica hic Cantabrigiae. Neſcio tamen quo fato pleraſque editiones occupavit EXCIDIO, quod codices quidem nonnulli praeferunt, & inter alios Reginenſis noſter paucis ſecundus. Sed omnino perperam. Quippe *Demerſa* & *excidio* contrariam plane tralationem habent, neque una conjungi poſſunt. *Excindere* enim eſt a ſtirpe & fundamentis *ſurſum* eruere: *demergere*, eſt in profundum *deorſum* trudere. Quamobrem, ſi retinendum foret *excidio*, non *Demerſa* dicerem, ſed parva mutatione EVERSA;

domus *ob lucrum*
Everſa excidio.

ut Virgil. Aen. X, 45.

per everſae, *genitor*, *ſumantia Trojae*
Excidia *obteſtor.*

Ovid. Heroid. III.

Lesbides everſa *corpora capta* domo.

Juvenalis X.

Evertêre domos *totas*, *optantibus ipſis*,
Dii faciles.

atque alii non raro. Sed omnino vera lectio eſt, *Demerſa exitio.*

18. MAJORUMQUE FAMES] Offenſi adeo ſunt Librarii

Demerſa exitio. diffidit urbium
Portas vir Macedo, & ſubruit aemulos
Reges muneribus. munera navium
Saevos inlaqueant duces.
Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conſpicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quiſque ſibi plura negaverit,
Ab Dîs plura feret. nil cupientium
Nudus caſtra peto; & transfuga divitum
Partis linquere geſtio:
Contemtae dominus ſplendidior rei,
Quam ſi quicquid arat inpiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.

Purae

v. 13. Vulg. Excidio. 22. A Dîs. 26. Non piger.

brarii vocabulo iſto *majorum*, ut etiam verſus diſpendio mutare voluerint. Quippe codex Regiae Societatis ſic praefert,

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorque fames:

& in vetere Graeviano duae literae eraſae ſunt, *major...que*, quae ex ſpatio *u*, *m* fuiſſe videntur. *Major fames*, plane ut Prudentius Hamartig. 257.

Auri namque fames *parto ſit* major *ab auro.*

Verum hanc emendationem ipſe verſus aſpernatur: at quid illud eſt, obſecro, *Majorum?* Notiſſimum eſt, pro libitu veteres dixiſſe *pecuniam*, vel *pecunias*. Quare aut hic legendum eſt,

Creſcentes *ſequitur cura* pecunias,
Majorumque fames:

aut,

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majoriſque *fames.*

Nam ut paſſim occurrunt *pecunia grandis*, *ingens*, *immanis*, *immenſa*, *nimia*, *mediocris*, *tenuis*, *ampliſſima*, *magna*, *maxima*; quidni & *major* pecunia dicatur? Sic & Scholiaſtes vetus: *Majorum*, *pecuniarum ſcilicet.* Atqui ſine ulla neceſſitate numerum mutare, neque vitio caret, nec Horatium ejus reum eſſe crediderim. Non incommode tamen tueri poteris *Majorum*, ſi genere neutro acceperis, τῶν μειζόνων, τῶν πλεόνων: ut Theocrit. Idyll. XVI.

ἀνήριθμος δέ οἱ εἴη
Ἄργυρος· αἰεὶ δὲ πλεόνων ἔχοι ἵμερος αὐτόν.
& immenſum ei ſit

Argentum: plurium *vero cupido ſemper eum habeat.*

22. A DIS PLURA FERET] Omnes fere Membranae cum editione Veneta AB DIS; ſic alibi, *Ab ſe*, *ab Jove* ex iiſdem revocavimus. Ita paſſim & alii ſcriptores, ad exemplaria vetera fideliter recenſiti. Plinius XXXIV, 9. *Tranſiit aes* & ab diis *ad hominum ſtatuas.*

25. CONTEMTAE DOMINUS SPLENDIDIOR REI] Codex unus & alter Torrentii Pulmannique CONTENTAE; atque ita mala manus in Reginenſi noſtro fecerat, eraſa veteri Lectione CONTEMPTAE, quam & priſcae Editiones, & Codices plerique omnes exhibent. Demiror equidem Canterum alioſque *contentae* hic maluiſſe, ſive *mediocris*, quod ne Latinum quidem eſt, neque ullo exemplo fulciri poteſt. Imo vero recte habet recepta Lectio: quam tamen male explicant Torrentius Dacieriuſque; *contemtae rei*, aiunt, quam poſſeſſor ipſe haud magni facit, vulgus vero divitum

Purae rivus aquae, silvaque jugerum
Paucorum, & segetis certa fides meae,
Fulgente imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.
Quamquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laestrygonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
Crescunt vellera pascuis;

v. 31. FULGENTEM. In-

pro nihilo ducit; quasi *contemtae* esset *exiguae & contemnendae*. Enimvero aliud volunt ea verba, argutius multo & elegantius. Jam ante dixerat Noster,

Nil cupientium *nudus castra peto:*

atque ea ratione, inquit, splendidior ero dominus *rei contemtae*, hoc est, *non cupitae*, quam si totam Apuliam possiderem, more divitum nostrorum utendi & fruendi nescius. Stoicorum scilicet effatum est, sapientem omnia possidere, omnium dominum esse, quamvis nihil habeat: quia nil cupit, neque ullius indiget. Ergo duplex hic paradoxon est: *Ego ero possessor rei non possessae: Ille inter magnas opes inops.* Quod posterius a multis postea expressum est; ut Seneca Epist. LXXIV. *Occurrent, quod genus egestatis gravissimum est*, in divitiis inopes. Idem Herc. Furente 168.

hic nullo fine beatas
Componit opes, gazis inhians,
Et congesto pauper in auro *est.*

Paullinus Natali, IX.

inter opes inopes, *quasi Tantalus ille,*
Inter aquas sitiunt, nec habent quod habere videntur.

26. QUICQUID ARAT IMPIGER APPULUS] Editio Veneta, IMPIGER; Loscheri autem NON PIGER, unde in sequentes ea lectio derivata est. At membranae omnes & meae & aliorum, *impiger*; quod omnino retinendum. *Arat* in caesura posteriorem producit, ut jam aliquoties vidimus, Carm. I, 13. v. 6 III, 8. v. 5.

31. FULGENTEM IMPERIO] *Fulgentem* exhibent omnes ubique codices magna constantia. Neque vero inficior, quin recte dicatur *fulgens imperio*, ut Tacitus Hist. IV, 42. *Septuagies sestertio saginatus, & sacerdotio fulgens:* Vopiscus in Probo. c. 2. *Cn. Pompeium tribus fulgentem triumphis.* Et Silius Italicus XIII.

Quam vellent numquam sceptris fulsisse *superbis!*

Neque porro negaverim, *fallit* (λανθάνει, elegante sane Graecismo) recte accusativum post se trahere; *fallit beatior fulgentem*, ut Lucanus VI, 68.

Prima quidem surgens *operum structura* fefellit
Pompeium: *veluti mediae qui tutus in arvis*
Sicaniae, rapidum nescit latrare Pelorum:
Aut vaga cum Tethys Rutupinaque litora fervent,
Unda Caledonios fallit turbata Britannos.

ubi *fefellit surgens Pompeium*, & *fallit turbata Britannos*, eodem plane sensu & constructione ponuntur, ac apud Nostrum, *fallit sorte beatior fulgentem;* Graece dixeris, λέληθεν ἀνισαμένη τὸν Πομπήϊον, λανθάνει ταραττομένη τοὺς Βρεταννούς, λανθάνει εὐδαιμονεστέρα ὄσα τὸν ἄρχοντα. Itaque dictio hujus loci optime se habet, sed excutiamus sententiam ipsam:

Purae rivus aquae, silvaque jugerum
Paucorum, & segetis certa fides meae
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.

Ubi male rem gesserunt interpretes, cum *Regem* aliquem Afrum, Syphacem, credo, vel Bocchum aut Jubam intelligunt. Atqui nemo ex illis regibus *imperium Africae* habuit, sed partis ejus dumtaxat, Numidiae puta aut Mauritaniae. Quin magistratum Romanum voluit Noster, Proconsulem scilicet Africae, cui tota Africa provincia obtigerat. *Africam* autem eo nominat, quia ea amplissima, & *omnium provinciarum arx* habebatur, ut narrat Cicero. *Imperium* praetorium, consulare, pro *magistratu* passim occurrit apud Historicos: utique apud Poëtas. Neque perceperunt omnino, quid ibi notet *sorte:* alludit enim ad morem Romanum, quo Provinciae *sorte* ducebantur: Cicero ad Quintum Fratrem I, 1. *Quod si te* sors Afris, *aut Hispanis, aut Gallis praefecisset.* Pro Ligario, 8. *Si responderit Tubero,* Africam *quo Senatus eum* sorsque *miserat, tibi patrem suum traditurum fuisse.* Suetonius Vespas. IV. *Exin* sortitus Africam, *integerrime, nec sine magna dignatione administravit.*

Tu-

Inportuna tamen pauperies abeſt:
Nec, ſi plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam ſi Mygdoniis regnum Alyatteï
Campis continuem. multa petentibus
Deſunt multa. bene eſt, cui Deus obtulit
Parca quod ſatis eſt manu.

XVII.

v. 41. Vulg. ALYATTICI.

Tacitus Agricola, 42. *Aderat jam annus, quo Proconſulatum Aſiae & Africae ſortiretur.* Ita *ſors Aſiae, ſors Macedoniae, ſors Provinciarum* paſſim occurrunt. Quamobrem, his recte conſtitutis, ea demum ſurgit ſententia, *Ager meus Sabinus paucorum jugerum fallit Proconſulem Africae ſorte beatior.* Quanto meliora ſunt haec, quam quae Interpretes in tenebris caligantes hic temere effuderunt! Neque tamen ea de cauſſa crediderim vel ab Horatii manu haec eſſe, vel digna quae ſub ejus nomine ferantur. Vide enim, quid in hac ſententia jure culpemus. Ager, inquit, *meus*, certa fides ſegetis *meae*, ignoratur ab Africae proconſule eſſe ſorte beatior: neſcit ille me in valle Sabina degere ſe beatiorem. Non places, Flacce. Unde enim tua ſeges, aut curtus ille agellus Proconſuli Africae notus ſit, nedum regulo Afro (ut volunt interpretes) ultra Garamantas ſenescenti? Deinde, quid ſibi vult *beatior?* ubi nomen eſt, cum quo comparatio inſtituatur; an *beatior ſorte?* nihil enim aliud eſt. Sorte ſcilicet *Africae*, aut conditione *Proconſulis.* Atqui ea extrinſecus ſubaudiri nequeunt, ſed pro Linguae Latinae indole diſertis verbis exprimenda erant. Quid multa? vide, annon una litera vel uno potius apice ſemoto, ſic melius legatur:

Purae rivus aquae, ſilvaque jugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides meae
FULGENTE *imperio fertilis Africae*
Fallit ſorte beatior.

perſpicuâ ſententiâ, *Fallit*, inquit, *ſorte* (ſive plene, in ſua ſorte) *beatior proconſulatu Africae:* revera felicior conditio eſt, quamvis id a pleriſque ignoretur. *Fallit* abſolute poſitum, ut λαθεῖν eodem ſenſu paſſim apud Graecos: ſic ipſe Epiſt. I, 18.

An ſecretum iter, & fallentis ſemita vitae.

Fulgente autem *imperio*, ut Silius Italicus XIII.

Sed caſtam ſervate fidem: fulgentibus *oſtro*
Haec potior regnis.

Seneca Troad. 272.

Ego eſſe quicquam ſceptra, *niſi vano putem*
Fulgore *tectum nomen, & falſo comam*
Vinclo decentem?

Aut ego valde fallor, aut haec emendatio non fallit melior eſſe & elegantior recepta lectione.

41. REGNUM ALYATTICI] *Alyattici* habent Veneta & Loſcheriana, unde omnes omnium editiones tenuit. Quod ſi interroges, quis ſit iſte *Alyatticus*; Croeſum eſſe reſpondent, a patre Alyatte ſic dictum πατρωνυμικῶς. Mira vero, quae his hominibus placeant. At non adeo obeſae naris erat Tan. Faber: quin libere dicit *errorem eſſe Horatii, ſi ita ſcripſit: nam omnino dicendum* Alyattii; *hoc enim patronymicum eſſe, ut a Laërte Laërtius;* Alyattici *vero poſſeſſivum.* Non ſine laude dimittendus eſt vir acutus; etſi geminum in tam paucis verbis errorem admiſerit. Neque enim *Laërtius* eſt patronymicum, ut *Laërtiades;* ſed poſſeſſivum, ut *Laërtia regna, Laërtius heros.* Sic *Priamides* & *Priameïs* patronymica ſunt, *Priameïus* poſſeſſivum, ut *Priameïa conjunx, Priameïa virgo, Priameïa ſceptra:* ita *Semeleïus Thyoneus, Semeleïa proles; Laomedontia pubes, Laomedontius heros*, & ſimilia, quae numquam ſola ſine nomine ſubſtantivo ponuntur. Illud, opinor, moneri non neceſſe eſt; cum *Diogenes* dicitur *Laërtius*, non a Laërte patre πατρωνυμικὸν eſſe, ſed a Laërte oppido ἐθνικόν. Numquam ergo *Alyattius*, nude & per ſe poni poterit. Neque porro *Alyattici* poſſeſſivum eſt, ut autumavit Faber. Quin nihil omnino eſt, niſi barbarum & exſcriptore Monacho dignum. Ut enim ab Achilles Ἀχίλλειος Achillêus, ab Oreſtes Oreſtêus, a Bellerophontes Bellerophontêus ducitur, non Achillicus, Oreſticus, Bellerophonticus: ita ab Alyattes Alyattêus poſſeſſivum fuerit, numquam Alyatticus. Satius tamen eſt conantem aliquid cum Fabro excidere, quam ignave adeo cum ceteris in inſulſa lectione con-

XVII.

Ad Aelium Lamiam.

Aeli, vetusto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne fastos
Auctore ab illo ducit originem,
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuisse Lirim

v. 5. Vulg. Ducis.

Late

quiescere. Recte quidem rescribere poteris in hunc modum,

Quam si Mygdoniis regnum Alyattium:

ut supra vidimus *Laërtia regna* Virgil. Aen. III, 272. Sed vide hic Interpretum diligentiam: altum apud eos silentium est de varietate lectionis: & tamen vix unum esse crediderim codicem paullo vetustiorem, qui *Alyattici* praeferat: Leidensis noster, cum alio *Alyatthii*, Graevianus a prima manu, *Alyathii*, Regiae Societatis, *Haliati*, Bodleianus *Aliathii*. Quid multa; rescribe vero illico,

Quam si Mygdoniis regnum Alyattei
Campis continuem.

Alyattes Alyattei; ut Noster Epod. XVII.

Heu pervicacis ad pedes Achillei.
Laborioſi remiges Ulixei.

Regnum autem *Alyattei*, ut Carm. I, 12. *Pompili regnum.* I, 15. *Et regnum Priami vetus:* Serm. I, 6.

Ante poteſtatem Tulli *atque ignobile* regnum.

Sine dubio aut *Alyattium*, aut *Alyattei* reponendum: utrumvis autem feceris, mihi quidem perinde est.

4. Fastos] Jam inde a Prisciani temporibus variatum erat in Codicibus, quorum alii *Fastus* habebant, alii *Fastos*. p. 711. Fastus, *quando a Fastidio est verbo, quartae est: quando vero pro Annali accipitur, a Fastis & Nefastis diebus sic dictum, frequentius secundae est. Invenitur tamen & quartae. Lucanus in X.*

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus:

quod tamen errore Lucani prolatum dicit Servius in Comment. III. lib. Virgil. cum antiquiores quoque similiter idem protulisse inveniantur. Ovidius Fastorum *inscripsit libros. Nam apud Horatium duplicem invenio scripturam &* Fastos *&* Fastus, *in III. Carm.*

Per memores genus omne fastos:

& fastus *in aliis codicibus.* Haec Priscianus. Certe vetusti nostri Graevianus, & a prima manu Reginensis hic praeferunt Fastus: ubi emendatum postea *Fastos*. At in Carm. IV, 14.

Per titulos memoresque fastos,

Reginensis clare *Fastos*; & Graevianus a prima manu: sed correctum postea *Fastus*. Utrum ab Horatii calamo fuerit, scire hodie non possumus, neque flocci quidem interest. Vide, si libet, Nic. Heinsium ad Claudian. IV. Cons. Honor. vers. 155.

5. Auctore ab illo ducis originem] *Ducis* habent omnes ubique libri, tam scripti quam editi. Ego vero jam olim praevideram corrigendum esse ducit, priusquam in Danielis Heinsii notulam incidissem. Certe is jam ab annis prope centum emendavit hunc locum; neque tamen ullus postea ex Editoribus aut secutus est ejus correctionem, aut omnino mentione dignatus est. Quid est, si haec non infelicitas est? In toto Horatio vix iterum tertiumve bene conjecit vir magnus quidem, sed iratis Musis hic operatus: & tamen una haec capitalis emendatio probatorem non invenit. Quod eo, opinor, accidit, quia (quod jure mireris) ne verbulo quidem rationem ullam castigationis suae reddidit. Nos ejus vicem illud, ut possumus, explicare conabimur. Vide itaque totum locum, ut libri eum nunc exhibent:

Aeli,

Late tyrannus) cras foliis nemus
Multis, & alga litus inutili
Demissa tempestas ab Euro
Sternet; aquae nisi fallit augur
Annosa cornix. dum potis, aridum
Compone lignum: cras genium mero
Curabis, & porco bimestri,
Cum famulis operum solutis.

v. 13. Vulg. Potes.

XVIII.

Aeli, vetusto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos. & nepotum
Per memores genus omnes fastos)
Auctore ab illo ducis *originem*
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuisse Lirin
Late tyrannus. Cras foliis nemus
Multis —— Dum potes, aridum
Compone lignum; cras genium mero
Curabis.

Considera nunc, sodes, oeconomiam carminis: Tu, Aeli Lamia, a vetusto Lamo denominate; *tu, inquam, originem ducis a Lamo illo Formiarum rege:* cras magna pluvia erit: ligna sicca, dum licet hodie, sub tecto repone: cras enim domi bibes otiosus, quia ob pluviam foras exire non poteris. Nonne jam vides absurdum & ineptum esse, quod in medio inculcatur? Adeóne directo & in os laudandus erat ob nobilitatem Lamia, ut rem leviculam de *lignis* inferret? *Oh! tu antiquis regibus oriundus es: cura, obsecro, ut ligna componantur.* Hoccine ut laudemus hodie, & tamquam pulchrum & decorum admiremur? Vah, quam indignaretur Horatius, si ad vivos redire posset. Quin tu Heinsii lectionem jam contemplare; ut nova lux exoriatur; ut novus color sententiae accedat:

Aeli vetusto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne fastos
Auctore ab illo DUCIT *originem,*
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuisse Lirin
Late tyrannus) cras foliis nemus &c.

Ubi *genus omne* est casu recto: *& priores Lamiae, & genus omne nepotum per longam fastorum seriem, ducis originem a Lamo illo, qui primus Formiis regnavit.* Sic autem ordo & constructio est: *Aeli*, inquit, *Lamia, cras pluvia erit tempestas; cura, ut ligna habeas in parato, quia domi manendum.* Non illa putida jam interveniunt: neque enim παρεγκειμένως & ex professo, sed obiter & per parenthesin inferuntur, quae ad genus & nobilitatem Lamiae spectant. Ceterum totam hujus emendationis laudem sibi servet Heinsius; mihi forte aliunde supererit, quo nomen pretiumque hominis de Horatio non male meriti nanciscì & tueri possim.

7. ET INNANTEM MARICAE] Nescio quid velit Heinsius, qui in utraque sua editione MARICA rescribi jubet: nisi forte a Typographo mendum est, quod auctoris oculos effugerit. Certe praeter omnes Codices, ita habet & Servius ad Virgil. Aen. VII, 407. Ceterum LIRIM non *Lirin* edidimus, cum editiones veteres secuti, tum & codices scriptos. Nam in Italicis nominibus amant potius terminationem Latinam; ut Virgilius,

Qui Tiberim Fabarimque bibunt:
Qui Tuscum Tiberim, & Romana palatia servas.

13. DUM POTES] Tres veterrimi nostri, Leidensis, Graevianus, & a prima manu Reginensis, POTIS, non *potes*. Sine dubio ab Horatii in-

XVIII.

Ad Faunum.

Faune, Nympharum fugientem amator,
Per meos finis & aprica rura
Lenis incedas, abeasque parvis
Aequus alumnis:
Si tener pleno cadit haedus anno,
Larga nec desunt Veneris sodali
Vina craterae; vetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboso pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres:
Festus in pratis vacat otioso
Cum bove pagus:

Inter

incude: unde enim bonis illis Librariis nummum tam rarae notae? *Dum potis*, ἕως ἔξεστιν, ἕως δυνατόν ἐστι, Virgilius Aen. III, 670.

Verum ubi nulla datur dextram adfectare potestas,
Nec potis *Ionios fluctus aequare sequendo.*

Arnobius saepe, ut lib. I. *De quo* (deo) *nihil dici & exprimi mortalium* potis est *significatione verborum.* & II. *Quantum* fieri potis *est.* — *Neque enim contrarium insitum esse contrario* potis est. & VI. *Si quid fieri* potis est *injuriosius, contumeliosius, durius.* Vide Interpretes ad Lucretium & Catullum.

12. Cum bove pagus] *Pagus* habet Editio Veneta, at Loscheriana *pardus.*

Festus in pratis vacat otioso
Cum bove pardus.
Inter audaces lupus errat agnos.

Et sane mirum est, ut per omnes fere Codices grassatus sit ille *pardus.* Ita Petrensis noster, Regiae Societatis, Magdalenensis, Vigorniensis, Battelianus, a manu secunda Reginensis, & pro varia lectione Leidensis, Graevianus & Colbertinus. Vide autem, & ride Monachorum ingenium. Quia illud sequebatur de *Lupo inter agnos innocuo*, faceti homines commutarunt *Pagus* in *Pardus*, ex Esaiae capitulo XI, vers. 6. *Habitabit* LUPUS *cum agno*, & PARDUS *cum hoedo accubabit: vitulus & leo & ovis simul morabuntur, & puer parvulus minabit eos.* Nullus dubita, quin ex sacro hoc fonte derivata sit ea lectio; & miror equidem neminem ex Interpretibus hoc animadvertisse. Quamquam autem insulse admodum & pene impie huc translata sit ea scriptura; mirifice tamen placuit commentum, & ex quo primum excogitatum est, membranas fere omnes pervolitavit, ut jam vidisti. Eja vero: unde in Italia *Pardus*, qui extra Africam Asiamque non nascitur? quid porro est pardus *festus* & *vacans*, hoc est, feriatus & operum solutus? An *pardi* ad agros colendos & opus rusticum adhibentur? Recte vero *Festus pagus* cum antiquioribus codicibus, ut Ovidius Fast. I, 667.

Villice, da requiem terrae, semente peracta:
Da requiem, terram qui coluere, viris.
Pagus *agat* festum: *pagum lustrate, coloni:*
Et date paganis annua liba focis.

Porro illud non omittendum, male rem gerere hic Interpretes, cum per totum carmen si ἀπὸ κοι-

Inter audacis lupus errat agnos:
Spargit agreſtis tibi ſilva frondes:
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

XIX.

Ad Telephum.

Quantum diſtet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata ſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae: tribus aut novem
Miſcentor cyathis pocula commodis.

v. 12. Vulg. Miscentur.

Qui

κοινοῦ *a communi* ſingulis ſententiis praeponunt: *Propitius ſis, O Faune; si haedus, & vinum, & ara rite tibi adſunt.* Hactenus recte habet, ſed pergunt & continuant; si *pecus ludit*, si *feſtus pagus eſt*, si *lupus inter agnos*, si *ſilva ſpargit frondes*, si *foſſor ſaltat.* Quae omnia prava & inepta ſunt. Vide enim:

Inter audaces lupus errat agnos:

Lenis eſto, O Faune, ſi pietate mea ita merui, ſi ſacra tibi ſollemnia feci, si *lupus inter agnos errat innocuus.* Quid? an hoc Horatii meritum erat? immo Fauni beneficium. Quamobrem, poſt verſiculum octavum *Fumat odore*, pleno puncto, ut in noſtra editione, diſtinctio facienda eſt: & quae deinceps ſequuntur, ſunt Fauni laudes; *Tibi* pecus ludit, *Tu facis*, ut lupus erret &c. Idem de Fauno praedicat Carm. I, 17.

7. Quo praebente domum et quota] *Quota* habent & ſcripti & editi: neque loco movendum eſt. *Quota hora* ad cenam veniam? octava, an nona, vel quando? Juvenal. I, 49.

Exul ab octava *Marius bibit, & fruitur diis Iratis.*

Noſter Epiſt. I. 7.

Poſt nonam *venies; nunc i, rem ſtrenuus auge:*

Poterat tamen, ſi Manuſcripti accederent, aeque commode legi quotus, ut Epiſt. I, 5.

Tu quotus *eſſe velis, reſcribe.*

& Martialis XIV, 215.

Dic, quotus *& quanti cupias cenare; nec unum Addideris verbum: cena parata tibi eſt.*

12. Miscentur cyathis] Recte hunc locum cepit Nic. Heinſius, qui in exemplaris ſui margine, *Lege*, inquit, miscentor. Quod & ante eum fecerat vir ingenioſus Janus Rutgerſius in Lectionibus Venuſinis cap. VII. Poſteriores tamen glande veſci maluerunt, quam repertas hic fruges agnoſcere. Vide vero integrum locum;

Qui Musas amat inpares,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates: tris prohibet supra
Rixarum metuens tangere Gratia,
Nudis juncta sororibus.
Insanire juvat: cur Berecyntiae

Cessant

Da Lunae propere novae,
Da Noctis mediae, da puer, auguris
Murenae: tribus aut novem
Miscentor *cyathis pocula commodis.*

Omnia hic pro imperio jubet, *Da, da, da, miscentor*, quasi Magister, aut, ut Plautus ait, Strategus convivii. Quo etiam ducit nos glossa codicis Batteliani, *Miscentur, propinentur.* Certe jacet languetque illud *miscentur:* neque vero puer *injussus* tres vel novem cyathos miscere ausus fuerit. Illud quoque recte Rutgersius, *cyathis commodis*, id est, plenis. *Tribus* autem *cyathis* cave intelligas *tribus poculis*, quod ineptam orationem efficeret. *Cyathus* quippe hic *mensura* est, non poculum, ut saepe apud Graecos Latinosque, praesertim medicos. Misceantur, inquit, pocula capientia vel tres vel novem cyathos, χωροῦντα ἢ τρεῖς ἢ ἐννέα κυάθους, quae uno spiritu a potoribus exhauriantur. Neque enim cyatho novies hausto compotatio finita erat, ut male hic vulgo intelligunt, quippe Carm. III, 8. centum cyathi deplendi erant,

Sume, Maecenas, cyathos *amici*
Sospitis centum;

imo trecenti & plures apud Ovidium in Fastis, loco ibi citato. Ceterum, non male codex Magdalenensis,

Murenae: aut *tribus aut novem.*

ut Carm. proximo,

Qualis aut *Nireus fuit*, aut *aquosa*
Raptus ab Ida.

atque alibi passim. Saepissime prius *Aut* a Librariis omissum est; ubicumque scilicet versus ratio finebat: ut suis locis indicabimus. *Aut* tres, inquit, *aut* novem cyathi uno haustu ebibantur; utrum vultis? Vos poëtae, Musarum clientes, *novem*, credo, petetis: alii potius *tres* ad numerum Gratiarum. Digna autem sunt, quae hic ponantur, verba Ausonii Praefat. ad Griphum. *In expeditione, quod tempus, ut scis, licentiae militaris est, super mensam meam facta est invitatio; non illa de Rubrii convivio, ut Graeco more biberetur; sed illa de* Flacci Ecloga, *in qua propter* mediam Noctem, & novam Lunam, & Murenae auguratum,

Ternos ter cyathos attonitus petit vates.

17. NUDIS JUNCTA SORORIBUS] *Juncta* habent & Editiones, & Scripti, quod sciam, omnes. Theodorus tamen Marcilius, *Melius*, inquit, *habent Membranae,*

Nudis VINCTA *sororibus:*

vinculum *enim sive* nodus *Gratiarum est, ut mox Carm.* XXI.

Segnesque nodum *solvere Gratiae.*

Ubi vereor equidem, ne quod ipse cupiit, id in membranis vidisse sibi visus sit. Sed esto, ut codex aliquis habuerit *vincta*; facilis enim est lapsus in tam obscuro discrimine: tamen & inepta lectio est, & plumbeum Marcilii argumentum. Nam & *nodo* & *vinculo* JUNCTUS dicitur, aeque ac VINCTUS. Plinius Hist. XI, 67. *Cervix, ad circumspectum, articulorum* nodis jungitur. Plinius alter Epist. X, 11. *Rosianum Geminum, domine, arctissimo* vinculo *mecum tua in me beneficia* junxerunt. Ita *jungi & copulari*, Cicero aliique. Quare recte habet *juncta*; ut Carm. I.

Junctaeque *Nymphis* Gratiae *decentes.*

24. ET VICINA SENI NON HABILIS LYCO] Codex Blandinius Cruquii omnium vetustissimus HABILI; ceteri cum editionibus priscis, HABILIS. Illud *habili* placuit sagacissimo Rutgersio; ut Lycus inhabilis dicatur uxori, senex nempe juvenculae. Neque vero negandum est, etsi *habilis* sit nomen relativum & quasi reciprocum, illud tamen ex duobus *inhabile* plerumque dici, cujus culpa vel vitio habilitas mutua impeditur. Quandoquidem igitur per Lyci senectutem stetit, quo minus alter alteri habiles essent; non illa Lyco, sed Lycus illi *non habilis* dicendus fuit. Ita Virgil. Georg. III, 62.

Cetera nec *feturae* habilis, *nec commoda Baccho:*

Martialis XIII, 19.

Non habilis *cyathis, & inutilis uva Lyaeo:*

suo scilicet vitio *non habilis.* Ovidius Amor. I, 8.

Forsitan immundae, Tatio regnante, Sabinae
Noluerint habiles *pluribus esse viris:*

id

Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentis ego dexteras
Odi: ſparge roſas: audiat invidus
Dementem ſtrepitum Lycus,
Et vicina, ſeni non habilis Lyco.

Spiſſa

id eſt, ſua illuvie *non habiles*. Valer. Flaccus VII, 231.

Fas mihi non habiles, *fas & tibi linquere Colchos:* nempe ob caeli inclementiam & incolarum barbariem nobis *inhabiles*. At quia praeſtantiſſimus Nic. Heinſius *ſtabiles* ibi legit, non *habiles*, cum ad Ovidii Pont. II, 9. tum ad ipſum Valerium; pretium operae erit locum integrum deſcribere: ubi Circe, ſive Venus ſub Circes imagine, ſic ſuadet Medeae, ut Colchos relinquat.

Omnibus hunc potius communem animantibus orbem,
Communes & crede deos: patriam inde vocato,
Qua redit itque dies: nec nos dis *nata* malignis
Luſerit *hoc* crudo *ſemper ſub frigore* meſſis:
Fas mihi non ſtabiles *fas & tibi linquere Colchos.*

Ita praefertur in Heinſii editione poſthuma: temerarie ſane, & infeliciter. Quid enim *Meſſis* ad Medeam & Circen? an agricolarum uxores erant? quid autem *meſſis* ſub *frigore?* meſſis quidem & frigus plane contraria ſunt,

Ante focum, ſi frigus *erit; ſi* meſſis, *in umbra.*

Tum illa, *Luſerit*, *crudo*, *ſtabiles*, omnia nituntur ſolâ conjecturâ. Equidem ex variis Codicum ſcripturis, quas apud ipſum Heinſium videre eſt, ſic locum reſtituerim;

nec nos, ô *nata*, malignus
Cluſerit Arctoo *ſemper ſub frigore* Phaſis:
Fas mihi non habiles, *fas & tibi linquere Colchos.*

Clarâ per ſe ſententiâ: *O nata*, (ita Circe Medeam compellat, quippe ſoror Aeetae, Medeae patris: unde paullo poſt verſ. 242. Medea eam *Matrem* viciſſim vocat) *Omne*, inquit, *ſolum patriam voca: neque anguſtus invidusque hic Phaſis ſub gelida Arcto ſemper nos clauſerit; quin potius alias regiones petimus magis habiles, magis aptas nobis, & accommodas.* Nihil ingenio hic permiſimus; niſi quod pro *hoc uno*, quod Scripti exhibent, *Arctoo* dedimus. *Sub Arctoo frigore*, ut Lucanus X, 250.

Frigore ab Arctoo *medium revocata ſub axem.*

& VIII, 363.

Omnis in Arctois *populus quicumque* pruinis *Naſcitur.*

Vel, ſi ita mavis, retinere licet *hoc uno*, & ſic verſum refingere:

Cluſerit hoc uno *ſemper ſub* cardine *Phaſis:*

ut Ovid. Pont. II, 10.

Ipſe quidem extremi cum ſim ſub cardine *mundi.*

& Silius IV.

io, conjux, quocumque in cardine *mundi*
Bella moves.

Poſſis quoque *hoc mundi* pro *hoc uno.* Sed haec obiter. Nunc ut ad Noſtrum revertamur: quamquam, ut vidiſti, uſitatius ſit, ut ex duobus id quod vitio laborat, *inhabile* alteri dicatur; tamen in illa lectione,

Et vicina ſeni non habili *Lyco,*

id erit incommodi, quod *vicina* nullo tum modo *uxorem* ſignificet: quod Rutgerſianae correctionis eſt unicum fundamentum. Ille quidem ex Juvenali id conatur, Sat. VI, 509. de mala uxore;

Nulla viri cura interea, nec mentio fiet
Damnorum, vivit tamquam vicina *marito.*

Sed tuam fidem, vir clariſſime! an quia *tamquam vicina* vivit rei familiaris neglegens uxor, ideone *vicina* abſolute *uxorem* ſignificaverit? quid ſi ſimili ſententia dixeris, *tamquam vipera*, vel *canis?* an ea nomina per ſe poſita *uxorem* notabunt? Quin omnino *vicina* apud Horatium eſt *vicina nobis*; adeo ut *ſtrepitum audire* poſſit ex vicinia: & cum addit, *non habilis ſeni Lyco*, inde demum colligimus, uxorem eam fuiſſe Lyci. Recte igitur ſe habet fere omnium codicum ſcriptura,

Et vicina, ſeni non habilis Lyco:

non habilis, hoc eſt non apta, non par, non conveniens; relativorum enim, ut dixi, reciproca ſignificatio eſt: ſi Lycus uxori non habilis eſt; tum viciſſim uxor non habilis eſt Lyco. Potes & *non habilis* explicare, non tractabilis; quae a ſene marito regi & gubernari non poteſt:

Δύσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

Viro enim ſeni nupta, non uxor, ſed domina eſt. Paterculus II, 113. *Cum eum* (exercitum) *majorem, quam ut temperari poſſit, neque* habilem gubernaculo *cerneret, dimittere ſtatuit.* Porro Acron, quem

Spissa te nitidum coma,
Puro te similem, Telephe, vespero,
Tempestiva petit Rhode:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

XX.

Ad Pyrrhum.

Non vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gaetulae catulos leaenae?
Dura post paullo fugies inaudax
Proelia raptor:
Cum per obstantis juvenum catervas
Ibit Insignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.

v. 27. Vulg. Petit Chloe. In-

ad partes suas trahere conatur Rutgersius, in mendo cubat: *uxor quae seni puella* inhabili *conjuncta esset: unde & zelum ejus ostendit, dum* inhabilem *dicit.* Pro *inhabilem* recte Cruquii Acron, & MStus Regiae Societatis *invidum.* Tum autem pro *inhabili* corrigendum esse *inhabilis* ipse ordo & compositio satis ostendit.

27. Tempestiva petit Chloe] Ita Veneta & Loscheri, unde in sequentes editiones est propagatum. At bona pars membranarum, non *Chloë*, sed Rhode. Sic ex nostris Leidensis, Reginensis, Petrensis, Regiae Societatis, Vigoriensis: Colbertinus autem cum Lambini quibusdam, *Rhoda.* Sine dubio vera lectio est: unde enim Librariis in mentem venire potuit? At *Chloë* ex Carm. I, 23. III, 7, 9, 26. huc traducta est, quia *Rhode* aliunde iis ignota erat. *Rhode* Libertinarum cognomen non semel occurrit: Marmora Felsinea p. 415. D. M. T. OCTAVIUS. THALLUS. ET. VIBIA. RHODE. Gruterus. p. 716, 6. ULPIA. RHODE. Idem p. 475, 5. TITIA. RHOPE. MATER. corrige ibi, RHODE. Act. Apostol. XII, 13. προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι ΡΟΔΗ. Menander:

Ἀλλ' ἔστι τόλμης καὶ βίᾳ ταῦτ' ὄργανα,
Ἐυρημέν' ἀνθρώποις ἀνιδέστιν; ΡΟΔΗ,
Εἰς καταγέλωτα τῷ βίῳ πεπλασμένα.

1. Non vides quanto moveas periclo] Silent hic interpretes; sed Bodleianus Noster, pro *periclo*, tumultu habet; & pro varia Scriptura Leidensis, Reginensis, & Colbertinus. Neque aliter codex Henrici Stephani, ut in Praefatione sua monuit. Utrumque probe. *Quanto tumultu moveas*, hoc est, quantum tumultum excites, dum moves. Sic infra Carm. III, 27.

Sed vides quanto *trepidet* tumultu
Pronus Orion.

ubi omnia fere paria sunt & plane gemina. Sed non levis suspicio est, ex posteriore hoc versu traductum esse a Studioso quodam illud *tumultu*: quare nihil muto: nam & Diomedes p. 524. habet *Periclo.*

3. Dura post paullo] Primariae Editiones, Loscheri & Veneta, *Post paullum*, non *Postpaullo.*

Interim, dum tu celeris ſagittas
Promis, haec dentis acuit timendos,
Arbiter pugnae poſuiſſe nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparſum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa
Raptus ab Ida.

XXI.

Ad Amphoram.

O Nata mecum conſule Manlio,
Seu tu querelas, ſive geris jocos,
Seu rixam & inſanos amores,
Seu facilem pia teſta, ſomnum:
Quocunque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die;
Deſcende, Corvino jubente
Promere languidiora vina.

Non

Io. Atque ita Graevianus noſter, Galei, & Magdalenenſis. Sed recte habet, ut nunc editum. Ita Noſter alibi bis vel ter; ita Salluſtius, Caeſar, Tacitus, aliique. Vide Gronovium ad Livii XXII, 60. Porro verſum 14.

Sparſum odoratis humerum capillis,

ad ſe tranſtulit Ovidius Faſt. II, 309.

Ibat odoratis humeros *perfuſa* capillis
Moeonis, aurato conſpicienda ſinu.

5. Quocumque lectum nomine Massicum] Vix alius eſt locus, in quo infelicius ſe geſſerint Interpretes: expendamus modo ſententiam integram:

O nata mecum Conſule Manlio:

ubi diſertis verbis narrat vinum, quod jam poturus erat, preſſum & diffuſum eſſe Conſule Manlio Torquato, quo anno & ipſe natus eſt. Id enim in more erat, ut feſto & bono die cadum vini emerent biberentque ejuſdem qua ipſi aetatis; ut & Epod. XIII.

Tu vina Torquato move.
Conſule preſſa meo.

Sequitur hic deinde,

Seu tu querelas, ſive geris jocos,
Seu rixam & inſanos amores,
Seu facilem, pia teſta, ſomnum:

quae omnia plana ſunt, niſi quod epitheton illud non placeat, *pia teſta.* Quomodo enim *pia*, ſi *querelas* forte vel *rixam* geſſerit? Hoc tamen patienter admiſerunt nimis aequi Interpretes. Tu vero verba accipe, quaſi ſic interpungerentur,

Seu facilem pia, Teſta, ſomnum.

Pia enim non omnibus illis conditionibus ex aequo communicandum eſt, ſed ad ultimam illam reſtringendum. *Pia* quidem, ſi *facilem ſomnum* attuleris; ſin *querelas aut rixas*, *impia* potius. Jam ſequitur porro;

Quocumque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die:

hoc eſt, ut nunc quidem explicatur, *cujuſcumque*

Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te neglegit horridus.
Narratur & prisci Catonis
Saepe mero incaluisse virtus.

v. 10. Vulg. NEGLIGET. 12. CALUISSE.

Tu

Consulis nomen & annum feras. Quid audio? nonne jam dixerat, *O nata mecum Consule Manlio?* quomodo ergo nunc, *Quocumque Consule nata?* quae haec inconstantia est, & inepta vacillatio? At, inquiunt, corrigere quodammodo errorem videtur: temere enim affirmare visus est, Manlio Consule natam fuisse. Utinam vero ipsi suas chartulas corrigere vellent, neque tam frigidas excusationes Horatio commodare. Certe non placuerunt celeberrimo Dacierio: sed & ipse suo acumine ludum risumque praebet, cum prius de *amphora* interpretatur, posterius de *vino:* adeo ut *testa* quidem a figulo facta sit, Manlio consule: vinum autem testae infusum, consule alio nescio quo. Quid, amabo? an tanti erat sine vino amphora, ut quo anno a rota exierit, memoratu fuerit dignum! Certe non Testae, sed Vini aetas inscribi solebat cadis: ut Galenus, a Marcilio hic citatus, Οἴνων τῶν Φαλερίνων ἑκάστῳ τὴν ἡλικίαν ἀναγινώσκων ἐπιγεγραμμένην τοῖς κεραμίοις. Quid quod novis testis nova vina condebant, ut ineptum sit alio consule natam dicere Testam, alio Massicum. Sin aliter; unde tum noster aetatem Testae scire potuisset? Quanto his meliora protulit Scholiastes Acron, si bene monenti obtemperassent: *Quocumque nomine; ex omnibus supradictis, sive ad* jocos, *sive ad* querelas, & cetera. Nihil verius: aut enim haec verborum sententia est, aut nulla est. Dixerat; *seu querelas, sive jocos, seu amores, sive somnum geris, o Testa;* deinde infert; *quocumque* ex his *nomine Massicum servas, digna* certe ob vetustatem & pretium *bono die moveri, descende. Quocumque nomine*, hoc est, *quocumque titulo, quacumque conditione.* Sic *eo nomine* passim occurrit. Tacitus Annal. XIV, 59. *Decretae* eo nomine *supplicationes*; id est, *eo titulo, ea causa.* Suetonius Galba, 16. *Subinde jactavit, Legere se militem, non emere consuesse: atque* eo *quidem* nomine *omnes, qui ubique erant, exacerbavit.* Fateor equidem exempla haec non ex omni parte similia esse verbis Horatii: neque quicquam legisse memini, quod ad amussim iis respondeat. Nam Catulli illud Epig. XXXV. ad Dianam,

Sis quocumque *placet tibi*
Sancta nomine,

aperte & proprie dictum est; seu *Lucinae*, ait, nomine, seu *Triviae*, seu *Lunae*, sive quocumque alio vocari mavis. Verum utcumque verba Flacci procedant, stentve cadantve: illud certum & compertum maneat, non aliam esse sententiam, quam quae ab Acrone prodita est. Quod si quid in verbis mutatum velis; est in promptu & ad manum, quod commode substitui possit. Compellat enim *Testam* hic Noster, tamquam si *Dea* quaepiam fuerit, ut vere observavit Dacierius; *seu geris querelas, sive jocos*, vel aliud quid: unde ego sic potius, quod sequitur, intulissem, verbis quidem aliis, sed sensu eodem:

Quocumque FAETUM NUMINE *Massicum*
Servas, moveri digna bono die.

quocumque numine faetum, hoc est, quacunque potestate praeditum, sive quae *querelas* excitet, sive quae *amores* &c. Et justa, ni fallor, metaphora est, & ad audacem Flacci indolem accommodata. Paucis tamen, opinor, probabitur, quia conjecturae nomine nunc venit: quod si e Manuscripto aliquo alicunde prodiret, quibus plausibus exciperetur!

10. TE NEGLIGET HORRIDUS] *Negleget* habent Editiones, & codices plerique: at Leidensis noster veterrimus cum Petrensi, NEGLEGIT. Quamquam non multum interest, tamen ex duobus hoc potius Horatii esse crediderim. *Non neglegit te Corvinus*; hoc est, non neglegere solet; sed interdum genialiter se mero invitat. Inde & excusatio: quod & ita Cato ille Censorius saepe solebat. At rogabis, quomodo *neglegit* sive neglegere solet Testam, quam nondum viderat? Atqui hoc nihil est: animadvertis enim, jam de hac *testa* ita loqui Nostrum, quasi de *vino* generatim loquatur. Tu *admoves*, ait, lene tormentum, non *admovebis:* tu *retegis* curas sapientium:

Tu spem reducis *mentibus anxiis*
Viresque, & addis cornua pauperi.

Quid autem? an *anxii* illi & *pauperes* cenaturi erant apud Horatium, ut vino ex hac ipsa Testa depromto curas metusque eluerent? nullus dixeris. Quamobrem, ut jam dixi, non de una hac testa, sed in universum de vino loquitur: quod non observatum bonis Librariis fraudi fuit, ut locum corrumperent.

12. SAEPE MERO CALUISSE] *Caluisse* praeferunt edi-

Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu sapientium
Curas & arcanum jocoso
Consilium retegis Lyaeo:

Tu

editiones omnes, neque aliter, quod sciam, Membranae. Et ferri quidem potest: sic enim Ovidius Fast. III, 531.

Sole tamen vinoque calent.

& Statius Theb. V, 263.

siquando profundo
Nubigenae caluere mero.

Tamen & ex conjectura prius emendaveram, & postea a vetere Grammatico Mario Victorino p. 2606. sic clare citatum repperi,

Narratur & prisci Catonis
Saepe mero INCALUISSE *virtus.*

Omnino melius: nam & versus sic suavius ad aures accidit, & ea germanae Latinitatis dictio est. Livius I, 57. *Incaluerant vino.* Idem XXXIX, 42. *Forte epulantibus iis, cum jam vino incaluissent.* Tacitus Annal. XI, 37. *Claudius domum regressus, & tempestivis epulis, ubi vino incaluit.* Idem Hist. IV, 29. *simul epulantes, ut quisque* vino incaluerat, *ad pugnam temeritate inani ferebantur.* Curtius V, 22. *Omnes* incaluerant mero: *itaque surgunt temulenti ad incendendam urbem, cui armati pepercerant.* Martial. IV, 66.

Incaluit *quoties saucia vena* mero.

Deinde & illud vide: si *caluisse* legis, tum *virtus Catonis* erit περιφραστικῶς *ipse Cato*; ut hoc dicat duntaxat, Catonem saepe largiore vino usum esse: at in altera lectione majus aliquid meliusque dicit, *virtutem* nempe ejus *incaluisse*, sive *excitatam & auctam esse:* quae & vini & Catonis amplior laus est. Ita Lucan. VI, 240.

Incaluit virtus; *atque una caede refectus,*
Solvat, ait, poenas &c.

Ovidius Pont. III, 4.

Plausibus ex ipsis populi laetoque favore
Ingenium *quodvis* incaluisse *potest.*

Porro illud quod sequitur,

13. TU LENE TORMENTUM ingenio *admoves*
Plerumque duro,

Interpretes ad Catones & severiores illos referunt; ut rigida atque aspera ingenia leniri vino & emolliri dicantur. Neque repugno, quin hoc voluerit Horatius. Nam & revera ea vini vis est, & eo sensu *ingenium durum* dixit Terentius, Phorm. III, 2.

Adeon' esse ingenio duro *te atque inexorabili?*

& contra, *ingenium lene*, Heautont. I, 1.

Ingenio *te esse in liberos* leni *puto.*

Poterit tamen & alia esse verborum sententia, quae non ad Catones, sed ad poëtas, atque adeo ipsum Horatium spectet. Quippe *ingenio duro* esse dicitur seu poëta seu orator, qui arida & difficili vena est, qui non εὑρετικὸς, non pollens inventione & copia. Seneca Epist. LVIII, ubi negat τὸ ὂν Latine verti posse: *Magis damnabis angustias Romanas, si scieris unam syllabam esse, quam mutare non possum,* τὸ ὄν. Duri *tibi videbor* ingenii; *in medio positum; posse sic transferri, Quod est.* Ita *dura memoria* dicitur eodem plane sensu. Quintil. Instit. XII, 2. *Si vero aut* memoria *naturâ* durior *erit, aut non sufragabitur tempus, etiam inutile erit ad omnia te verba alligare.* Sic & Noster *dura natura* de Lucilio, Serm. I, 10.

Quaerere, num illius, *num rerum* dura *negarit*
Versiculos natura *magis factos & euntes.*
Mollius.

Jam ergo, ejusmodi ingenium, durum plerumque & siccum, ubi liberiore vino immaduit, facile, fluens, copiosum fieri narrant; & hoc illud est *lene tormentum*, quod obstructam ingenii venam laxat atque aperit. Ovidius Metam. VII, 432.

agitant convivia patres,
Et medium vulgus; nec non & carmina, vino
Ingenium faciente, *canunt.*

Vide Nostrum Epist. I, 19. Ceterum digna sunt, quae hic adscribantur, verba Maecenatis ex opere quod Symposium inscripsit, apud Servium Virgil. Aen. VIII, 310. *Physici dicunt ex vino mobiliores oculos fieri: hoc etiam Maecenas in Symposio, ubi Virgilius & Horatius interfuerunt, cum ex persona Messallae de vino loqueretur,* aut id e m vinor (forte legendum, *ait; Id & in vino est;*) *ministrat faciles oculos: pulchriora reddit omnia, & dulcis juventae reducit bona.* Quem locum eo libentius adduxi, tum quod Noster & Virgilius ibi nominentur, tum quod accuratissimi Meibomii in vita Maecenatis diligentiam effugerit.

2. NAS-

Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Vireſque; & addis cornua pauperi,
Poſt te nec iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, &, ſi laeta aderit, Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugat aſtra Phoebus.

XXII.

In Dianam.

Montium cuſtos nemorumque, Virgo,
Quae laborantis utero puellas
Ter vocata audis, adimiſque leto,
Diva triformis;
Inminens villae tua pinus eſto,
Quam per exactos ego laetus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

v. 19. Neque.

XXIII.

2. Nascente Luna, rustica Phidyle] Editiones principes Venetae & Loſcheri, *Philyre.* Sed codices, praeſertim vetuſtiores, *Phidyle*, vel *Phidile.* Tu vide, annon reponendum ſit,

Naſcente Luna, ruſtica Phidyli:

ut ſit a recto *Phidylis*, Φείδυλις, eadem forma, qua *Theſtylis*, *Xyſtylis*, *Erotylis*, *Archylis* apud Terentium, ut ad Ciceronis Tuſculanas correximus; *Hedylis* apud Martialem, ut jam corrigemus, I, 46.

Cum dicis, Propero, fac ſi facis, Hedyli —
Hedyli, *ſi properas, dic mihi, ne properem.*

Ubi Ramireſius *Aedila*, Gruterus & Scriverius *Hedyle*; ille nomine errans, hi ſexu. Quemadmodum autem ab Ἥδυλος femininum fit *Hedylis*, ita a Φείδυλος erit *Phidylis.* Fatendum tamen eſt, ſi illud *Phidyle* analogiam ſervet, gratius libentiuſque in Creticum pedem hoc carmen exire, quam in Dactylum.

12. Pontificum secures] Pulmanni codex, & Gifanii, quem vide in Indice Lucretii V. *Tinguere*, habent securim: atque ita ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Bodleianus, & a prima manu Magdalenenſis. Hoc placet, vel ob euphoniam;

ne

XXIII.

Ad Phidylen.

Caelo supinas si tuleris manus,
Nascente Luna, rustica Phidyle;
Si ture placaris & horna
Fruge Lares, avidaque porca;
Nec pestilentem sentiet Africum
Fecunda vitis, nec sterilem seges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam quae nivali pascitur Algido
Devota quercus inter & ilices,
Aut crescit Albanis in herbis,
Victima pontificum securim
Cervice tinguet: te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium,
Parvos coronantem marino
Rore deos, fragilique myrto.
Immunis aram si tetigit manus;
Non sumtuosa blandior hostia
Mollivit aversos Penatis,
Farre pio, & saliente mica.

v. 12. Vulg. Secures. 19. Mollibit. XXIV.

ne ter continenter in S exeant versus, *ilices*, *herbis*, *secures*, quod studiose cavere solet Noster. Prudentius quidem Apotheos. 461.

Pontificum *festis ferienda* securibus *illic*
Agmina vaccarum steterant:

Sed ibi erant plures *vaccae*; hic *victima* in singulari. Virgil. Aen. II, 223.

Quales mugitus, fugit cum saucius aram
Taurus, & incertam excussit cervice securim.

19. Mollibit aversos penates] Loscherus quidem *Mollibit*, & ex eo recentiores editiones. At Vencta Mollivit, atque ita bona pars Codicum, ut ex Cruquianis tres, Bersmanni duo, Pulmanni & Gifanii unus, ex meis Magdalenensis, & a prima manu Reginensis, cum Acrone Manuscripto. Certe nemo unus illius aevi Futuros quartae conjugationis in IBO protulit. Quod si ab Horatio hoc praetet morem factum fuisset, sine dubio Grammaticorum veterum quispiam, ut insolitum, adnotasset. Atqui altum apud illos silentium est; quia nimirum in suis codicibus Mollivit tum legebant. Atque hoc profecto non mos

XXIV.

INTACTIS opulentior
Thesauris Arabum & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum:
Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos; non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.

Cam-

olum loquendi, sed & ipsa sententia postulat:

Immunis aram si tetigit manus;
Non sumtuosa blandior hostia
Mollivit *aversos penates*,
Farre pio & saliente mica.

Ubi Praeteritum ponitur in significatione Praesentis, vel potius Perpetui temporis: qualia passim occurrunt apud Graecos Latinosque. Noster Carm. III, 29.

Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo sub lare pauperum
Cenae sine aulaeis & ostro
Sollicitam explicuere *frontem.*

Perpetui, inquam, hoc temporis est, perinde ac si dixisset, *explicant, explicuerunt, explicabunt.* Sic Epist. I, 2.

Non domus aut fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit *corpore febres.*

& alibi: sed verbo monere hoc satis est: plena enim sunt omnia. Ergo sententiose haec proferuntur; neque ad Phidylen duntaxat, sed ad omnes pertinent:

Immunis aram si tetigit manus,
immunis, non a scelere, ut male aliquot interpretes: quamquam Ovidius in Epist. Hypermnestrae,

Non piget immunes *caedis habere* manus:

nusquam enim reperitur *ea vox*, ἁπλῶς & per se posita, pro *experte sceleris:* sed *immunis manus*, vacua muneris, sine dono & sumtu; ut Epist. I, 14.

Quem scis immunem *Cinarae placuisse rapaci,*

& Carm. IV.

non ego te meis
Immunem *meditor tinguere poculis.*

Si autem hic valet *etsi*, ut bene Theodorus Marcilius: *Etsi* vacua manus aram tetigit; *Esto* ut vacua manus aram tetigerit: quid tum? quid inde incommodi?

Non sumtuosa blandior hostia
Mollivit aversos penates
Farre pio & saliente mica.

ubi ordo est, sumtuosa hostia non mollivit penates blandior farre pio, sive, blandius quam far. Ita recte uterque Scholiastes *sumtuosa hostia* nominativi casus esse monuerunt: quos tamen perperam hic deserunt posteriores, & miras turbellas tum in sententia, tum inter se concitant. Quid autem? an quia versus syllabam longam efflagitat? atqui iidem patienter brevem ferunt, Carm. III, 5.

Si non perirēt immiserabilis.

& praeterea brevis syllaba producitur, quia *blandior* a duabus consonantibus incipit; ut apud Catullum passim, & Martialem V, 69.

Quid gladium demens Romana stringis *in ora.*

Jam autem, non cum *manus*, sed cum *hostia* conjungi illud *blandior*, vel Ovidius solus evincet, ubi Nostrum imitatus est, Fast. V, 300.

Saepe deos aliquis peccando fecit iniquos:
Et pro peccatis hostia blanda *fuit.*

5. SI FIGIT ADAMANTINOS] Difficilis & intricata sententia est, ut mirum sit, neminem ex Interpretibus vel verbulo significasse, se non satis liquido poëtae mentem percipere. *Arabas*, ait, *& Indos divitiis antecedas licet, & utrumque mare aedificiis tuis occupes:* quid tum postea?

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira necessitas
Clavos: non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput?

hoc est, si necessitas figit clavos summis vertici-

bus,

Campeſtres melius Scythae,
Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos,
Vivunt, & rigidi Getae;
Inmetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt;
Nec cultura placet longior annua:
Defunctumque laboribus
Aequali recreat ſorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:

Nec

bus, *in metu eris, & morieris.* Pulchre ſane philoſophatur. Quid enim? quid ſi non figat clavos neceſſitas, nonne *morietur* nihilo minus? Dura vero interpretum ilia, quae hoc concoquere potuerunt. Porro, quid ſibi illa volunt *ſummis verticibus?* Reſpondebunt, *verticibus hominum*; ut neceſſitatis clavus in divitis hujus caput adigatur. Fallitur ergo Horatius: nam ego ſpondere auſim, cui clavus per cerebrum adactus ſit, omni *metu* liberum & expeditum futurum. At ſubtilior ceteris Dacierius *aedificiorum* vertices intelligit; *ſi neceſſitas figit clavos ſummis verticibus aedificiorum, quae Tyrrheni & Apulici maris littora ſummovent.* Miror equidem, quid Neceſſitati negotii ſit in culminibus aedium. Sed quid deinde? nimirum dives, qui ea exſtruxit, *conſternabitur & morietur.* Itane vero? quin magis, opinor, laeto & tranquillo animo fuerit: nam ominandum potius erat, ſi clavo ſuo trabali aedificia fixiſſet neceſſitas, ea omnium firmiſſima fore neque umquam ruitura. Tu vide, annon *vertices ipſorum clavorum* interpretandum ſit: *figit clavos ſummis verticibus*, ſive, uſque ad ſummos vertices, ſumma ipſorum capita. *Clavulos capitatos* habes apud Varronem de Re Ruſt. II, 9. Deinde totum locum ſic corrigere, & diſtinguere poteris:

Intactis opulentior
Theſauris Arabum, & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum;
(Sic *figit adamantinos*
Summis verticibus dira neceſſitas
Clavos) *non animum metu,*
Non mortis laqueis expedies caput.

Licet, inquit, utroque littore villas nobiliſſimas aedifices, omniumque ſis ditiſſimus; non eo pacto aut vitam a metu immunem agere, aut mortem effugere poteris: ſic rerum fato conſtitutum eſt, ita natura comparatum, ſic clavos figit neceſſitas ſummis verticibus, ut nulla vi evelli poſſint. Eandem ſententiam habes Carm. II, 18. *Tu ſecanda marmora* &c. & Epiſt. I, 2.

Non domus & fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas.

Porro & Scholiaſtas veteres *ſic* olim legiſſe, non *ſi*, ſatis indicat eorum enarratio: *Quamvis*, aiunt, *multa poſſideas, non tamen ſincera voluptate his frui potes:* quippe cum *neceſſitate mortis aſtricta ſit humana conditio, nec poſſis inde te ullo remedio aut praemio redimere.* Rectiſſime: at illa *quippe cum* non *ſi*, ſed *ſic* exprimunt, prout nos emendavimus.

6. DIRA NECESSITAS] Et editi & ſcripti *Dira:* tamen vel reclamantibus iis reſcripſerim DURA; quod proprium Neceſſitatis epitheton eſt, ut Graecis στερρὰ ἀνάγκη, κρατερὴ, σκληρή. Quintilianus Declam. XII. *Fames animi tormentum, corporis tabes, magiſtra peccandi*, duriſſima neceſſitatum, *deformiſſima malorum.* Arnobius lib. III. *At rogo, quae ratio eſt, quae tam* dura neceſſitas, *quae cauſa* &c. Noſter Carm. I, 24.

Durum: *ſed levius fit patientia,*
Quicquid corrigere eſt nefas:

hoc eſt, quicquid *neceſſe* eſt. *Durum* & *dirum* in MStis ubique fere confunduntur; ut mirum ſit tam prave & perverſe hic congruere in pejore ſcriptura.

Nec dotata regit virum
Conjunx, nec nitido fidit adultero.
Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas:
Et peccare nefas, aut pretium eſt mori.
O quis, quis volet inpias
Caedes, & rabiem tollere civicam?
Si quaeret pater urbium
Subſcribi ſtatuis; indomitam audeat
Refrenare licentiam,
Clarus poſtgenitis: quatenus, heu nefas,

v. 25. Vulg. O QUISQUIS.

Vir-

24. AUT PRETIUM EST MORI] Codex inter Pulmannianos optimus, PRETIUM EMORI: cui accedit Battelianus noſter & Berſmanni unus, *pretium mori*. Qua lectione admiſſa diſtinguendus eſt locus:

Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas,
Et peccare nefas, aut pretium mori.

ut omnia ad *dos eſt* referantur. Non incommode: quamquam & vulgata lectio non eſt culpanda.

25. O QUISQUIS VOLET IMPIAS] Nihil moror & ſcriptos & editos, qui prava conſpiratione *quiſquis* hic exhibent,

O quiſquis volet impias
Caedes & rabiem tollere civicam.

Quiſquis volet: quaſi vero *multi* eſſent, qui id facere poſſent; quaſi rem factu facillimam poëta deſignaret; cum ex ſequentibus appareat, magis optandum fuiſſe, quam ſperandum, ut ab ullo mortalium id fieri poſſet. Quid autem, *ô quiſquis?* ſiquidem, ſtante hac lectione, exclamatio illa putida eſt, neque ullum habet pathos. Sed cave, Horatio id vitio vertas, ſed obeſis Librariis, qui nequiverunt capere elegantiſſimam conſtructionem,

O quis, quis *volet impias*
Caedes, & rabiem tollere civicam?

O ubi eſt, ſi uſquam eſt, qui perditiſſimos ſaeculi mores corrigere volet? Repetitio illa *quis, quis* mirificam vim & affectum addit ſententiae, ut alibi Carm. IV, 13.

quid habes illius, illius,
Quae ſpirabat amores?

Epod. IV.

Hoc, hoc *tribuno militum.*
Nunc nunc *adeſte*; nunc *in hoſtiles domes*
Iram atque numen vertite.

& VII.

Quo, quo *ſceleſti ruitis?*

Serm. II, 7.

liber, liber *ſum, dic age: non quis.*

Porro & Diomedem, Grammaticum veterem, non aliter olim legiſſe, quamquam hodie corruptus habetur, locus ipſe evincet pag. 317. *Pronomen finitum, vocativum habere non poteſt; quia nemo dicit*, O ego, *niſi O exclamatio ſit, ut apud Horatium* O QUIS VOLET. Scripſit, inquam, Diomedes, *O quis, quis volet*, & prius *quis* vocativo caſu proferri putavit. Quippe ſi legiſſet, *O quiſquis volet*, inepte prorſus exemplum hoc ad partes citaſſet: quia *quiſquis* foret nominativus, & referretur ad *volet*: non vocativus cum O copulandus. Fallit tamen acumen Grammatici; nam utrumque *quis* eſt caſus nominativi.

27. SI QUAERET PATER URBIUM] Praeter aliorum codices aliquot, ex meis Graevianus, Magdalenenſis, Battelianus habent QUAERIT, non *quaeret*. Utrumlibet legeris, perinde eſt. Noſter Carm. IV, 1.

Si *torrere jecur* quaeris *idoneum.*

Ovidius Epiſt. Hypſipyles V. 123.

Si quaeris, *cui ſint ſimiles; cognoſceris illis.*

Con-

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanae proficiunt; ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque gelu nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae.
Magnum pauperies opprobrium, jubet

v. 39. Vulg. Solo nives.

Quid-

Contra, Terentius Hecyra I, 2.
Senex ſi quaeret *me*; *modo iſſe dicito.*
& Noſter Ep. I, 8.
ſi quaeret *quid agam.*
Quare receptam hactenus lectionem non ſollicitabimus

30. Clarus postgenitis] Gulielmus Canterus in ſuo codice ſe carus reperiſſe memorat; quod magis probant Lambinus, Faber, Dacierius aliique; quia mox ſequitur *Odimus*, cui *carus* apte opponitur:

Carus *poſtgenitis*: *quatenus heu nefas*,
Virtutem incolumen odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.

Nos vero cum editis vetuſtis, & manuſcriptis, praeter Canterianum, omnibus clarus retinemus. Quid enim? nonne itidem ſequitur, *invidi?* Atqui tam bella antitheſis eſt inter *clarus* & *invidi*, quam inter *carus* & *odimus*. Quid enim eſt invidus, niſi obtrectator alienae *claritatis?* Cicero pro Flacco: *Aut beneficii hujus* obtrectator, *aut virtutis hoſtis*, *aut* laudis invidus *fuiſſet*: Pro Murena; *Quibus Lucullus tantum* laudis *impertit*, *quantum neque ambitioſus imperator neque* invidus *tribuere alteri in communicanda* gloria *debuit*. Tacitus in Agricola; cap. I, Clarorum *virorum facta moreſque* poſteris *tradere* (habes hic *clarus poſtgenitis*) *antiquitus uſitatum*, — *quotiens magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac ſupergreſſa eſt ignorantiam recti & invidiam.* Cicero pro Cornelio Balbo. 6. *Mors enim* cum extinxiſſet invidiam, *res ejus geſtae ſempiterna nominis* gloria *niterentur.* Seneca de Tranquillitate XIV, de Julio Cano. *Dabimus te* in omnem memoriam, clariſſimum caput, *Caianae caedis magna portio.* Quare recte habet clarus, neque audiendi ſunt, qui *carus* ſubſtitutum eunt. Clarus, inquit, poſt obitum: quoniam vivorum laudi & gloriae invidemus, obtrectamus, detrahimus. Nihil verius.

39. Durataeque solo nives] Numquam mihi placuit *ſolo*, quamvis omnes ubique codices lectioni huic ſuffragantur. Primo enim, otioſe videtur additum, neque quicquam ſententiae confert. Ubi enim, niſi in *ſolo*, jacebunt nives? an periculum erat, ne ſub terris, vel in caelo aut mari duratas eſſe crederemus? Utique ſatis eſſet *duratae nives*, omiſſo *ſolo*; ut Livius XXI, 36. *Ut pleraque*, *velut pedica capta*, *haererent in* durata *& alte concreta glacie*: & Seneca de Provid. IV, *Super* durata *glacie perſultant.* Idem Nat. Quaeſt. IV, 5. *Minus algere aiunt pedes eorum*, *qui fixam & duram* nivem calcant, *quam eorum*, *qui teneram & labefactam.* Avienus Fabula XXIX.

Cunctaque durato *ſtringeret arva* gelu.

Ovidius in Nuce.

Duratam *renovat non mihi foſſor humum.*

Deinde, ex linguae Latinae indole *duratae ſolo*, non *ſuper ſolo* (ut hic vulgo accipiunt) ſed *a ſolo* tamquam cauſſa & inſtrumento duritiei, interpretari oportet: quo nihil magis abſurdum. Certe quotieſcumque *duratus* ablativum poſt ſe trahit, ibi cauſſam ſignificari jam monitus deprehendes. Ita Curtius III, 6. *Haſtis igne duratis.* IX, 32. *Piſcibus ſole duratis.* Plin. Hiſt. VII, 1. *Solis vapore du-*

Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deserere arduae.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat & turba faventium,
Vel nos in mare proximum
Gemmas & lapides aurum & inutile,

v. 44. DESERIT. Sum-

rari. Quintil. Instit. VIII, 1. *Duratos muria pisces.* Livius XXI, 11. *Caementa calce durata.* Sil. Ital. XI. *Bellis durata virorum pectora.* Auctor Moreti: *Durati sale terga suis.* Quamobrem, aut valde fallor, aut sic potius scripsit Horatius,

Durataeque GELU *nives.*

Non adeo magna mutatio est, quin majorem saepe admiserint dormitantes Librarii. Potuit etiam *gelo* antiquitus scriptum esse, quod ad vulgatam propius accedit; quippe *gelus geli*, & *gelum geli* olim in usu erat, apud Accium, Afranium, Lucretium, Varronem. Jam autem & sententia, credo, commodior est; & verba ipsa adeo trita sunt apud optimos quosque Scriptores, ut vix credibile sit, non sponte sua & αὐτομάτως sub Horatii calamum venisse. Rem ipsam habes apud Curtium V, 21. *Ventum erat ad iter perpetuis obsitum* nivibus, *quas frigoris vis* gelu *adstrinxerat:* & VII, 12. *Altae* nives *premunt terram*, gelu *& perpetuo rigore constrictae.* Ubi bis vides *nives gelu constrictas*, ut hic Noster, *nives gelu duratas.* Verba autem saepius occurrunt; Virgil. Aen. IX, 604.

Durum ab stirpe genus; natos ad flumina primum
Deferimus, saevoque gelu duramus *& undis.*

Statius Achill. II, 394.

Et ferri properatus amor, durataque *multo*
Sole geluque *cutis.*

Valer. Flaccus II, 157.

jam lacte ferino,
Jam veniet durata gelu.

Gellius XVII, 8. *Cur fluviorum atque fontium aquae* gelu durentur, *mare autem incongelabile sit.* Panegyricus ad Constantinum; *Quid immanem multitudinem, quam* duratus gelu *Rhenus illuserat?* Ammianus Marcell. XV, 12. *Ad militandum omnis aetas* (Gallorum) *aptissima*, gelu duratis *artubus & labore assiduo.* Ita eodem sensu *duratus frigore, pruinis, glacie, rigore.* Columella lib. X.

Densaque jam pluviis, durataque *summa* pruinis
Aequora dulcis humi.

Ovid. Pont. IV, 9.

Mentiar, an coëat duratus frigore *pontus.*

Silius Ital. III.

Tum qua durati *concreto* frigore *collis.*

Val. Maximus III, 3. *Modo Caucasi montis glaciali* rigore *corpora sua* durantes. Gellius XIX, 15. *Cum aqua* frigore *aëris* duratur *& coit.* Plinius Paneg. 12. *Quum Danubius ripas* gelu *jungit*, duratusque glacie *ingentia tergo bella transportat.* Marcellinus XXX, 3. Durata pruinis *itinera penetrari non posse firmantes.* Verum omnem rem conficit insignis Julii Firmici locus, Astrolog. I, 4. De Zonis: *Harum zonarum quae media est*, coruscis solis *incensa luminibus, & sempiterni ardoris adustione* torrida, *ignito colore perpetui* ruboris *inficitur: duae vero quae* extremas *mundi continent partes*, dextris laevisque *lateribus inhaerentes, caeruleo colore signatae*, atris *semper* nubibus (*lege* imbribus) *inundantur, &* concreta (*lege* concretae) glacie *& sempiternis pruinis, &* DURATIS GELU NIVIBUS *obsidentur.* Quippe ut priora illa manifeste de Virgilio sumta sunt, Georg. I, 233.

Quinque tenent caelum zonae, quarum una coruscо
Semper sole rubens, *&* torrida *semper ab igni:*
Quam circum extremae dextra laevaque *trahuntur,*

Caerulea glacie concretae atque imbribus atris: ita postrema ista *Duratis gelu nivibus* ex hoc Horatii loco clare petita sunt. I nunc, & nega nobis εὐστοχίαν adfuisse; quamvis, cum illa scriberemus, haec Firmici verba de memoria exciderant. Nam certe hinc tam compertum est de nostra emendatione, quam si ex mille annorum codice nunc erueretur.

44. DESERIT ARDUAE] Vide modo sententiam integram;

Magnum pauperies opprobium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deserit arduae.

Quod tolerabile quidem est, praesertim lectori non nimis difficili & fastidioso. Sed vide, quanto melius sic concipi possit,

Virtutisque viam DESERERE *arduae.*

Non enim paupertas *deserit*, sed jubet homines avaros quidvis *facere patique* & *deserere* viam virtutis. Utique ipsi homines deserunt; ut Noster alibi

Summi materiem mali,
Mittamus. scelerum si bene poenitet,
Eradenda cupidinis
Pravi sunt elementa, & tenerae nimis
Mentes asperioribus
Firmandae studiis. nescit equo rudis

v. 49. Vulg. MATERIAM. 54. FORMANDAE.

Hae-

alibi Epist. I, 16.

Perdidit arma, locum virtutis deseruit, *qui*
Semper in augenda festinat & obruitur re.

Lactantius Instit. VII, 1. ex hoc loco Flacci; *Et* virtutis viam deserunt, *cujus acerbitate offenduntur. Deserere* hic in *deserit* mutarunt Librarii, pari plane errore ac Carm. I, 1. *evehere* mutarunt in *evehit*. Neque vero tenellas aures offendat litera R saepius repetita, *deserere arduae*: sic enim infra III, 28.

Parcis deripere horreo:

& Virgilius aliquanto durius Aen. IV, 350.

& nos fas extera quaerere regna.

49. SUMMI MATERIAM MALI] Prima Veneta *materiem*; Loscherus autem *materiam*, quod in sequentibus editionibus plerumque obtinuit. Alterum tamen praeferunt & plures & potiores Manuscripti; ut ex nostris Leidensis, Graevianus, Reginensis, Zulichemianus, Battelianus; cum aliis. Recte; quippe dulcius hic sonat E vocalis, quam A ter repetita.

54. FORMANDAE STUDIIS] Et in editis & in scriptis, quod sciam, omnibus habetur *formandae*; neque quisquam interpretum vel levissimam suspicionem habuit mendi latentis:

Et tenerae nimis
Mentes asperioribus
Formandae studiis:

Recte enim dicitur *mentes formandae*: ut alibi Noster Epist. II, 1.

Mox etiam pectus *praeceptis* format *amicis.*

Quintil. Instit. I, 1. de Philosophis: *Ad* formandos animos *instituendasque vitae leges regressi.* Ibidem II, 17. *Quin ipsa vitae praecepta, etiamsi natura sunt honesta, plus tamen ad* formandas mentes *valent, quoties* &c. Seneca Epist. XVI. Animum format *Philosophia & fabricat, vitam disponit.* Quin, quod amplius est, *tenerae* mentes peculiari ratione *formari* dicuntur; ut Seneca Epist. XXXIV. *Qui* ingenia *educaverunt & quae* tenera formaverunt, *adulta subito vident.* Idem Ep. XXV. *Respice aetatem ejus duram & intractabilem: non potest* reformari: tenera finguntur. Statius Achil. I, 477.

cujus ab ortu
Cruda rudimenta & teneros formaverat annos.

Marius Victor, poëta Christianus, Praefat.

Dum teneros formare animos *& corda paramus*
Ad verae virtutis iter puerilibus annis.

Persius III, 23.

Udum & molle lutum es: nunc, nunc properandus, & acri
Fingendus *sine fine rota.*

Juvenalis VII: 237.

Exigit, ut mores teneros *seu pellice* ducat,
Ut si quis cera vultum facit.

Tamen, utcumque haec sint, nihilo secius, ipsius sententiae vi & necessitate ductus, aio affirmoque sic ab Horatii manu fuisse scriptum,

& tenerae nimis
Mente asperioribus FIRMANDAE *studiis.*

Hanc emendationem postulat illud *nimis*. Quid enim? quorsum *nimis* tenerae, si *formandae* sunt? cum, quo teneriores sint, eo facilius fingi & formari possint. Certe si in eo vitium est, quod *nimis* tenerae sint mentes; tum ejusmodi remedium quaerendum est, quo *firmari, durari, roborari* queant. Quo etiam pertinet illud *asperioribus*; cui longe aptius respondet *firmandae*, quam *formandae*: quippe & *mollibus* studiis *formari* poterit animus; *firmari*, non nisi *asperis*. Atque ita noster alibi Carm. IV, 4.

Doctrina sed vim promovet insitam,
Rectique cultus pectora roborant.

& Serm. I, 4.

simul ac duraverit *aetas*
Membra animumque *tuum.*

Virgil. in Ciri, 42.

Sed quoniam ad tantas nunc primum nascimur artes,
Nunc primum teneros firmamus *robore nervos.*

Ovid. Pont. I, 3.

Cum bene firmarunt animum *praecepta jacentem.*

Lucanus V, 797.

nam cetera damna
Durata *jam* mente *malis* firmaque *tulerunt.*

Auctor de Morte Drusi, 198.

Du-

Haerere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Graeco jubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea:
Cum perjura patris fides
Consortem socium fallat & hospites,
Indignoque pecuniam
Heredi properet. scilicet inprobae
Crescunt divitiae: tamen
Curtae nescio quid semper abest rei.

v. 60. Vulg. HOSPITEM.

XXV.

Duravitque animum, *destituitque preces.* Ovid. Remed. Amor. 245.

Si nisi firmata *properabis* mente *reverti.* & Fast. I, 497.

Vocibus Evander firmata mente *parentis.* Statius Silv. I, 2.

Ipsa ego te tantos stupui durasse per aestus,
Firmavique animos.

Quintil. Declam. XVII. *Alia sunt adversa, quae de continuatione sui patientiam parant, quae* durant *assiduitate* firmantque animum. Minucius Felix: Animus *enim, ut luxu solvitur, ita frugalitate* firmatur. Seneca Consol. ad Helviam cap. 13. *Cum semel* animum *virtus* induravit, *undique invulnerabilem praestat.* Epist. CXVII. *Dic, quibus* animum *labantem studiis* firmem. Idem de Tranquill. c. 1. *Non est quod dicas, omnium virtutum* tenera *esse principia, tempore ipsis* duramentum *& robur accedere.* Seneca alter Controv. IV, Praefat. *Nec ante in oratorem corroborantur, quam multis perdomiti contumeliis puerilem* animum *deliciis languidum vero labore* durarunt.

60. CONSORTEM S. F. ET HOSPITEM] Editio Veneta HOSPITES, atque ita melior pars Codicum, ut omnes Blandinii apud Cruquium, & ex meis Leidensis, Graevianus, Colbertinus, cum multis aliis. Quare hic sequamur potius vetustiores; cum aut nihil omnino intersit, *hospitémne* an *hospites* legas: aut hoc potius praeferendum; tum ob varietatem numeri, tum quia *plures* uni homini hospites, etsi *unus* forte consors aut socius. Ceterum, si annueret codex aliquis Manuscriptus, sic potius legerim,

Consortem, ET *socium fallat, & hospites.*

Aliud enim *Consors*, aliud *Socius.* Consortes erant cohaeredes, qui haereditatem non dividebant, sed quicquid ex ea capiebatur, in commune conferebant: Socii, qui in quovis negotio aut re pecuniaria, contractum inibant, ut lucrum ex ea re vel damnum inter se commune foret. Haec nota sunt, neque pluribus doceri postulant. Ergo ut omnis *Consors* fortasse etiam *Socius* dici potuit: ita non vice versa omnis *Socius, Consors.* Quare haud, opinor, sine vitio *consortem socium* junctim hic legamus. *Fallere* autem *socium*, etiam qui non *Consors* in hereditate fuerit, magno olim in crimine ponebatur. Cicero pro Roscio Amerino. cap. 40. *In rebus minoribus* socium fallere *turpissimum est.* & mox; *Recte igitur majores eum, qui* socium fefellisset, *in virorum bonorum numero non putarunt haberi oportere. At vero T. Roscius non unum rei pecuniariae* socium fefellit. &c. Idem pro Roscio Comoedo cap. 6. *Aeque enim perfidiosum & nefarium est, fidem frangere, quae continet vitam; & pupillum fraudare, qui in tutelam pervenit;* & socium fallere, *qui se in negotio conjunxit.* Noster Epist. II, 1.

Non fraudem socio, *puerove incogitat ullam*
Pupillo.

2. QUAE

XXV.

Ad Bacchum.

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum? quae nemora, aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova? quibus
Antris egregii Caeſaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inſerere, & concilio Jovis?
Dicam inſigne, recens, adhuc
Indictum ore alio. non ſecus in jugis
Edonis ſtupet Euias,
Hebrum proſpiciens, & nive candidam

Thra-

v. 9. Vulg. Exsomnis.

2. Quae nemora aut quos] Ita recte habent Veneta & Loſcheriana cum melioribus & pluribus Membranis. Neque aliter citat Servius ad Aen. VII, 568. & Priſcianus pag. 713. Poſtea tamen in pleraſque editiones irrepſit in,

Quo me Bacche rapis tui
Plenum? quae in nemora aut quos agor in ſpecus.

Crediderunt ſcilicet, in priore membro praepoſitionem ſubaudiri non poſſe; & recte quidem dici, *quae in nemora aut quos ſpecus*; ſed non viciſſim, *quae nemora aut quos in ſpecus*. Fruſtra: nam elegantius fere in priore membro ommittitur praepoſitio, quam in poſteriore. Virgilius Aen. VI, 692.

Quas ego te terras *& quanta* per aequora *vectum*
Accipio.

Statius Theb VIII, 384.

Stat medius campis etiam nunc cuſpide ſicca
Bellipotens; *jamque* hos *clipeum*, *jam vertit* ad illos.

Inuſitata tamen haec viſa ſunt bonis Librariis: nam Virgilii quidam codices apud Pierium habebant, *Quas ego* per *terras*: & Statii membranae in Collegio Emanuelis, *Jamque* ad *hos*. Idem Achill. II, 390.

nec fracta ruentibus undis
Saxa *nec* ad *vaſtae trepidare* ſilentia *lunae*.

Ita Noſter Epiſt. II, 1. ex noſtra emendatione,

Nil intra eſt olea, *nihil extra eſt* in nuce *duri*.

Neque aliter Graeci; ut Anacreon Carm. IX.

Τι γαρ με δει πετεσθαι
Ὄρη τε και κατ' ἀγρας.

& XXXIII.

Χειμωνι δ' εἰς ἅφαντος
Ἡ Νειλον ἠτι Μεμφιν.

Ceterum *aut quos* non *&* habent codices vetuſtiores, ut ex noſtris Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis: neque aliter Servius & Priſcianus locis jam citatis. Codices tamen Priſciani, quos verſavi quattuor MStos, *& quos* praeferebant. Fruſtra: Virgilius Eclog. X.

Quae nemora aut *qui vos ſaltus habuere puellae.*

9. Exsomnis stupet Euias] Quid, ſodes, eſt *exſomnis Euias?* Reſpondebunt Interpretes, *ex ſomno experrecta*, *evigilant*. Atqui hoc ipſum ſomniculoſe proferunt. Numquam enim ea ſignificatione reperitur *exſomnis*; ſed ubique notat *inſomnis*, *ſine ſomno*. ut Virgil. Aen. VI, 555. de Tiſiphone:

Veſtibulum exſomnis *ſervat noctesque dieſque.*

Silius Ital. IX.

conſul traducere noctem
Exſomnis, *telumque manu vibrare per umbras.*

Velleius Paterculus II, 88. de Maecenate: *Vir*, *ubi res vigiliam exigeret*, *ſane exſomnis.* & 127. de Sejano: *Vultu vitaque tranquillum*, *animo exſomnem.*

Thracen, ac pede barbaro
Luſtratam Rhodopen; ac mihi devio

v. 12. Vulg. Ut mihi. Ri-

nem. Sic & omnia ejus generis compoſita, *Excors, exos, exſanguis, exſuccus, exlex, exſpes, exfors, exanimis*, id eſt, *ſine anima* &c. Hoc ſemel conſtituto, jam libenter doceri velim, cur Baccham hic *exſomnem*, ſive inſomnem, ſomni expertem, Noſter appellet. Certe tantum abeſt, ut exſomnes manſerint Bacchae; ut prae nimia laſſitudine frequenter ſomnus iis obrepſerit; ut Propertius I, 3.

Nec minus aſſiduis Edonis *feſſa choreis*
Qualis in herboſo concidit *Apidano:*
Talis viſa mihi mollem ſpirare quietem
Cynthia non certis nixa caput manibus.

Statius Achill. I, 631. de ſacris Trietericis Bacchi:

Conſedere chori, paullumque exercita pulſu
Aera tacent.

& mox verſu 655.

At Bacchi comites, diſcuſſa nube ſoporis,
Signa choris indicta putant.

Sidonius Carm. V, 490.

Biſtonides *veluti Ciconum cum forte pruinas*
Ogygiis complent thyaſis; ſeu Strymonis arvis,
Seu ſe *per Rhodopen, ſeu qua nimboſus in aequor*
Volvit Hyperboreis in cautibus Iſmarus Hebrum,
Dat ſomno vaga turba; *ſimul laſſata quieſcunt*
Orgia, & ad biforem reboat nec tibia flatum.

Euripides in Bacchis 682.

Εὗδον δὲ πᾶσαι σώματιν παρειμέναι,
Αἱ μὲν πρὸς ἐλάτης νῶτ' ἐρείσασαι φόβην,
Αἱ δ' ἐν δρυὸς φύλλοισι πρὸς πέδον κάρα
Εἰκῇ βαλοῦσαι.

Itaque nulla, ut jam vides, ratio eſt, cur quaſi perpetuo epitheto inſomnes vocentur Bacchae: nedum, cur haec ipſa Euias eo epitheto donanda ſit, quae non noctu, ſed interdiu jam bacchatur; quippe, ſtatim ſequitur, *proſpicit* Hebrum, & Thraciam, & Rhodopen: quod niſi die claro facere non potuit. Quid autem? an ideo *exſomnis* dicenda erat, quia de die vigilabat? immo vero ea demum exſomnis eſt, quae diem noctemque, vel noctem ſaltem integram, ſine ſomno tranſigit. Quid, quod illud *in jugis* prorſus aride & inornate ponitur,

non ſecus in jugis
Exſomnis ſtupet Euias.

In quibus, obſecro, vel qualibus *jugis?* certe, ſi jam Horatium novimus, numquam is ita nudum hoc & epitheto deſtitutum languere paſſus fuiſſet. Habes jam, cur recepta lectio mihi diſplicuerit: cum autem pro comperto haberem, non ab auctore, ſed a gente Librariorum eam profluxiſſe; verſans huc illuc animum, ſi forte ex conjectura opis aliquid arceſſere poſſem, e veſtigio in veram, ut opinor, ſcripturam incidi, levi unius literae mutatione; nam codices mei vetuſtiores *Exomnis* praeferunt ſine *ſ*, quod majore compendio *Exōnis* ſcribi ſolebat. Lego igitur,

non ſecus in jugis
Edonis *ſtupet Euias,*
Hebrum proſpiciens, & nive candidam
Thracen.

ut Noſter alibi Carm. II, 7.

non ego ſanius
Bacchabor Edonis.

Edoni montes erant Thraciae, vel in confiniis Macedoniae, ubi Bacchi Orgia praecipue celebrabantur; unde ipſe *Edonus* vocitatur, & Bacchae *Edonides.* Ovid. Remed. Amor.

Ibat, ut Edono *referens trieterica* Baccho
Ire ſolet fuſis barbara turba comis.

Idem Metam. XI. de Orphei caede:

Non impune tamen ſcelus hoc ſinit eſſe Lyaeus;
Amiſſoque dolens ſacrorum vate ſuorum,
Protinus in ſilvis matres Edonidas *omnes,*
Quae fecere nefas, torta radice ligavit.

Propertius, ut ſupra,

Nec minus aſſiduis Edonis *feſſa choreis.*

Lucanus I, 675.

nam qualis vertice Pindi
Edŏnis *Ogygio decurrit plena Lyaeo.*

Silius Italicus lib. IV.

Edŏnis *ut* Pangaea *ſuper trieteride motâ*
It juga, *& incluſum ſuſpirat pectore Bacchum.*

ubi obiter notandum, etſi ab aliis id obſervatum ſit, Lucanum Siliumque perperam corripuiſſe ſyllabam ſecundam; cum Graeci ſemper Ἠδωνοί ſcripſerint, numquam Ἠδόνιοι. Mirum tamen, ut velut agmine facto conſpiraverint Latini Librarii in partes Lucani & Silii. Nam apud Noſtrum II, 7. pleraeque membranae *Edoniis*, etiam verſu repugnante: apud Virgilium Aen. XII, 365. & Donatus Grammaticus, narrante Servio, & Pierii codices fere omnes *Edonii Boreae:* ſic apud Valer. Flaccum VI, 340. MSti *Edoniis ventis;* Statium Theb. V, 78. *Edonias hiemes;* XII, 743. *Edonios currus;* Solinum cap. IX. & Martianum Capellam lib. VI. p. 211. *Edonii.* Sed ut ad Noſtrum revertamur; illud maxime firmat hanc emendationem, quod ſtatim ſubjungitur;

non ſecus in jugis

Edo-

Rivos & vacuum nemus
Mirari libet. ô Naïadum potens,

v. 13. Vulg. RIPAS.

Bac-

Edonis ſtupet Euias,
Hebrum *proſpiciens, & nive candidam*
Thracen, *& pede barbaro*
Luſtratam Rhodopen:

quippe ex jugis Edonis Hebrus, Thracia, & Rhodope commodiſſime proſpici poſſent. Nam Edoni *Thraciae* gens; & *Hebrus* atque *Rhodope* in Edonorum regione erant. Ovidius Epiſtola *Phyllidis* verſ. III.

Quae tibi ſubjeci latiſſima regna Lycurgi,
Nomine femineo vix ſatis apta regi:
Qua patet umbroſum Rhodope *glacialis ad Haemum,*
Et ſacer admiſſas exigit Hebrus *aquas.*

Enimvero *Lycurgus* ille Ἠδωνὸς *Edonus* vocatur Straboni lib. X. p. 471. & ipſa *Phyllis Edona* in Epigrammate Graeco Antipatri, quod ex Anthologia inedita primus in lucem dedit magnus Holſtenius, & nos poſtea in Notis ad Callimachum p. 428. Illud merito δυσνόητον καὶ ἐσφαλμένον *obſcurum & mendoſum* vocat Librarius; atque ita ſane compertum eſt nobis, cum emendare & explicare conaremur. Nunc autem, ut vineta noſtra noſmet caedamus, cum nemo alius id hactenus fecerit, ſic potius refingendum eſſe hariolamur:

Στρύμονι καὶ μεγάλῳ πεπολισμένη Ἑλλησπόντῳ,
Ἧριον Ἠδωνῆς Φυλλίδος, Ἀμφίπολι.
Λειπά τοι Ἀἰθοπίης Βρυαρωνίδος ἴχνια νηῶ
Μίμνει, καὶ ποταμοῦ ταμφιμάχητον ὕδωρ.
Τὴν δέ ποτ' Αἰγειδέων μεγάλην ἔριν, ὡς ἁλιπηχὲς
Τεῦχος, ἐπ' ἀμφοτέραις δερκόμεθ' ἠϊόσιν.

Non videtur Epigramma ἐπιτύμβιον *Sepulchrale*, ut falſo titulum dedit Librarius; ſed in Amphipolin Macedoniae urbem ab hoſtibus dirutam. Sententia eſt; *O Amphipoli, quae ſita es ad Strymonem & Helleſpontum, & monumentum es Phyllidos Edonae: nullum tui veſtigium nunc extat praeter Templum Dianae, & fluvium ipſum: illam autem urbem, de qua olim tot bella geſſerunt Athenienſes, nunc utraque ripa disjectam videmus, tamquam laceros pannos poſt naufragium in littus ejectos.* Phyllis autem haec Edona eſt celebris illa Demophontis amica, Edonorum Regina, quae ſuſpendio vitam finivit, & ſepulta eſt in loco, qui mox Ἐννέα ὁδοὶ dictus eſt, poſtea Amphipolis: unde hic Antipatro vocatur, Ἧριον *ſepulchrum Phyllidos.* Caeterum in loco Horatii, quem nunc tractamus, dubitari poteſt, utrum caſu recto *Edonis Euias*, an ablativo *Edonis jugis* ſit conſtruendum. Sed poſterius placet: tum quod, ut jam dixi, illud *jugis* epitheto dignandum ſit, tum quod ita plane Ovidius ſit locutus, Triſt. IV, 1.

Utque ſuum Bacchis *non ſentit faucia vulnus,*
Dum STUPET EDONIS *exululata* JUGIS.

Quid rei eſt? & ipſe, credo, obſtupeſcis: nam totidem, ut vides, verbis Horatium expreſſit Naſo, ut ſaepe alias;

Non ſecus in JUGIS EDONIS STUPET *Euias.*

I nunc, &, ſi priora illa ſurdis auribus accepiſti, tandem aliquando vel invitus emendationem agnoſce.

12. UT MIHI DEVIO] Ita omnes Editiones *Ut mihi*, & pleraeque membranae: ſed in tribus Cruquii codicibus erat, AC *mihi*: nimirum ut haec cum ſuperioribus connectantur,

Non ſecus *in jugis*
Edonis ſtupet Euias — ac *mihi devio*
Ripas & vacuum nemus
Mirari libet.

Non ſecus ac, ut Noſter in Arte Poët.

& in medias res
Non ſecus ac *notas auditorem rapit.*

& Carm. II, 3.

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem, non ſecus ac *bonis* &c.

ubi plures itidem Codices mendoſe habent *in*. Virgil. Georg. III, 346.

Non ſecus ac *patriis acer Romanus in armis.*

Aen. XII, 856.

Non ſecus ac *nervo per nubem impulſa ſagitta.*

Et ſic alii paſſim: nihil enim vulgatius. Neque aliter hic olim legebat Acron Scholiaſtes; cum ſic locum enarrat, *non aliter Baccha proſpiciens Hebrum delectatur, quam ego videns nemora.* Quippe *non aliter quam* ad amuſſim reſpondent lectioni illi *non ſecus ac*: quam alteri praeferendam eſſe nullus dubita. Ubicumque enim occurrit *Non ſecus* vel *haud ſecus*, ſemper aliquid aut ante ſe aut poſt ſe habet, cum quo inſtituitur comparatio. Nihil autem hic praecedit apud Flaccum, cui referas *non ſecus.* Ergo adnectendum eſt illis quae ſequuntur, *Non ſecus ſtupet* (miratur) *Euias, ac ego nunc miror.* Adde huc, quod elegantior haec conſtructio eſt, quam ut a craſſis Librariis confingi potuerit.

13. RIPAS ET VACUUM NEMUS] *Ripas* hic exhibent & Editiones veteres & quotquot extant membranae. Primus, ut perhibent, Muretus introduxit RUPES, quod poſtea multi ſecuti ſunt. Et merito quidem diſplicuit illud *ripas*: nuſquam e-

Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere fraxinos.
Nil parvum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum eſt,
O Lenaee, ſequi Deum
Cingentem viridi tempora pampino.

XXVI.

nim, ubi ſanus locus eſt, repereris abſolute ſic poſitum, nulla mentione fluminis vel aquarum habita. Neque tamen cum Mureto ſubſtituerim *rupes*; licet alibi habeat Noſter Carm. II, 19.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem:

Sed in hunc potius modum reſcripſerim,

ac mihi devio
Rivos, & *vacuum nemus mirari libet.*

Rivi & *nemus* apte junguntur; ut Epiſt. I, 10.

Ego laudo ruris amaeni
Rivos, & *muſco circumlita ſaxa*, nemuſque.

Rivos autem & *ripas* ſaepiſſime a Librariis confunduntur, ut Carm. IV, 2.

Uvidique Tiburis ripas,

pro *rivos*, ut ibi pluribus oſtendam. *Rivos* autem commodiſſime, ubi Bacchus & *Naïades* rivorum nymphae. Sic apud Euripidem, in convalle Cithaeronis *rivis uvidâ* conſidebant Bacchae, verſ. 1049.

Ἦν δ' ἄγκος ὑψίκρημνον ΥΔΑΣΙ ΔΙΑΒΡΟΧΟΝ
Πεύκαισι συσκίαζον, ἔνθα Μαινάδες
Κάθηντο.

& 1091.

Πᾶσαί τε Βάκχαι· διὰ δὲ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ νάπης
Ἀγμῶν τ' ἐπήδων, θεοῦ πνοαῖσιν ἐμμανεῖς.

Idem Cyclope verſ. 63.

Οὐ τὰ δὲ Βρόμιος· οὐ τάδε χοροὶ,
Βάκχαι τε θυρσοφόροι.
Οὐ τυμπάνων ἀλαλαγμοὶ,
ΚΡΗΝΑΙΣΙ παρ' ὑδροχύτοις.

Quin etiam, quia *mirari* ſe profitetur, poteris rivos *lactis*, *mellis*, *vini*, vel *aquarum* intelligere, qui ſponte & miraculo profluebant, percuſſo a Bacchis ſolo; ut II, 19.

Vinique *fontem*, lactis & *uberes*
Cantare rivos.

Eurip. Bacch. 142.

Ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον,
Ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν νέκταρι.

& 703.

Θύρσον δέ τις λαβοῦς' ἔπαισεν εἰς πέτραν,
Ὅθεν θεοσώδης ΥΔΑΤΟΣ ἐκπηδᾷ νοτίς.
Ἄλλη δὲ νάρθηκ' εἰς πέδον καθῆκέ γῆς,
Καὶ τῇδε κρήνην ἐξανῆκ' ΟΙΝΟΥ θεός.
Ὅσαις δὲ λευκοῦ πώματος πόθος παρῆν,
Ἀκροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα,
ΓΑΛΑΚΤΟΣ ἑσμοὺς εἶχον.

& verſ. 764.

Πάλιν δ' ἐχώρουν, ὅθεν ἐκίνησαν πόδα,
ΚΡΗΝΑΣ ἐπ' αὐτὰς, ἃς ἀνῆκ' αὐτῆς θεός.

ſic ibi legendum, κρήνας ἐπ' αὐτὰς; non ut vulgo habetur, κρήναις ἐπ' αὐταις, & minus Graece, & inconcinne, cum ſtatim repetatur αὐταῖς. Porro verſu hic 16, pro *fraxinos* codex noſter vetuſtiſſimus Graevianus *fraxinus* praefert, quaſi quartae eſſet declinationis, de qua re vide nos ad Carm. II, 15. 6.

19. O LENAEE, SEQUI DEUM] Ita ſcripti editique: ſed videamus locum integrum,

dulce periculum eſt,
O Lenaee, ſequi deum,
Cingentem viridi tempora pampino.

ubi veteres Scholiaſtae, *Ambigue dictum*, inquiunt, *utrum ſibi tantum* cingentem, *an quoſcumque ſuo numine replere conſuevit.* Imo vero, non ideo ambiguum eſt, quod neſcias utrum velit *cingentem ſibi*, an *ſuis Myſtis:* poſterius enim hoc nullo modo ex verbis auctoris exſculpi poteſt. Sed id vere ambiguum eſt, utrumne ſic conſtruendum ſit, *Dulce eſt ſequi Deum cingentem*, &c. an, *Dulce eſt cingentem tempora pampino, ſequi Deum.* Quippe &

Bac-

XXVI.

AD VENEREM.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Custodit. hic, hic ponite lucida
Funalia, & vectis, & arcus
Oppositis foribus minaces.

O

Bacchus ipse, & omnis Bacchantium chorus, caput pampino coronabant, ut vel pueris notum. Ceterum, utrolibet ordine verba construxeris, illud interim inepte & putide videtur positum, *O Lenaee, sequi deum:* nam perinde est ac si dixeris, *Dulce est, O Bacche, sequi Bacchum.* Certe jam olim viderunt Librarii, necessum esse ut *Te* quovis modo in versum recipiatur: unde Petrensis noster & Vigornienſis, etiam metri dispendio, praeferunt,

O Lenaee sequi te *deum.*

sed & aliud est, quod minima mutatione multo melius venustiusque reddi poterit; nempe si *deum* in *ducem* refinxeris,

Dulce periculum est
TE, *Lenaee, sequi* DUCEM,
Cingentem viridi tempora pampino.

Bacchus enim erat *dux* Thiasorum; & quo ipse ducebat vocabatque, Bacchae sequebantur: Euripides Bacchis 194.

Ὁ θεὸς ἁμοχθεῖ κεῖσε νῶν ΗΓΗΣΕΤΑΙ.

& 410.

Ἐκεῖσ' ΑΓΕ με, βρόμιε, βρόμιε.

517.

Σέβεται σ' Εὔιος, ἄξει τε χορεύσων,
Εἰλισσομέναις τε Μαινάδας ΑΞΕΙ.

Porro, Codex Galei bonae notae, pro *Lenaee* habet *Iloe*, quod quid sibi velit aliis divinandum relinquo.

7. ET ARCUS] Arma nominat, quibus aedes amicarum expugnare solitus est:

hic, hic ponite lucida
Funalia, & vectes, & arcus
Oppositis foribus minaces.

ubi illud libenter didicerim, quo fine *Arcus* adhiberi possent ad fores effringendas. Silent hic Interpretes, quasi nihil in nuce duri esset: at nos hoc omnino non capere candide profitemur. In margine codicis Reginensis sic repperi, *Arcus, quibus janitores terreant.* At Noster suos arcus ipsis *januis*, non *janitoribus*, minaces esse dicit. Cur autem janitores terreantur, si post fores *oppositas* tuti consistant? Quid, quod sagittae non erant arma amantibus apta; cum sine caedis periculo mitti non possent. Quamobrem vide, ne forte sic scripserit Horatius,

Funalia, & vectis, SECURESQUE
Oppositis foribus minaces.

ubi *Que* primo omissum erat a Librariis; utpote ultra metrum excurrens, & sequenti versui adjungendum: qui sollemnis eorum error est, cum apud Hunc, tum apud Virgilium. Postea, cum alii deesse viderent conjunctionem; pro *vectis secures*, non adeo magna mutatione, *vectis & arcus* ex conjectura commenti sunt. Jam autem *secures* cum *vectibus* & *funalibus* comissatores ebrios secum portare solitos, quibus domos amicarum expugnent, testis est Theocritus in Pharmaceutria:

Εἰ δ' ἄλλαι μ' ὠθεῖτε, καὶ ἃ θύρα εἴχετο μοχλῷ,
Πάντως καὶ ΠΕΛΕΚΕΙΣ καὶ ΛΑΜΠΑΔΕΣ ἦνθον ἐφ' ὑμέας.

Plautus Bacch. V, 1.

jube sis, actutum aperiri fores,
Nisi mavoltis fores & postes comminui securibus.

Lucilius apud Nonium V. *Anceps.*

Nemo hos ancipites ferro effringat cardines.

ubi legendum, *ancipiti*. Idem ibidem:

O quae beatam Diva tenes Cyprum, &
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, ſublimi flagello
Tange Chloën ſemel arrogantem.

XXVII.

Ad Galateam.

Impios parrae recinentis omen
Ducat, & praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Foetaque volpes.

Rum-

Vecte atque ancipiti ferro *effringam cardines.*
ubi *ancipiti ferro* eſt *bipenni*, *ſecuri.* Virgil. Aen. II, 480.

Ipſe inter primos correpta dura bipenni
Limina perrumpit, poſteſque a cardine vellit.

Porro verſu 9. pro *tenes Cyprum* male praeferunt vetuſti quidam codices *regis*, ut ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Battelianus, & Galei; nam *regis*, *Regina* putidum plane eſt. Recte vero iidem cum Leidenſi & editione Veneta, *Memphin*, non *Memphim.*

4. Foetaque vulpes] Olim a Librariis turbatum eſt in hoc vocabulo *Foeta.* Blandinius unus apud Cruquium, *Paeſtaque*, alter *Fertaque:* Leidenſis noſter pro varia Lectione *Fataque:* Graevianus *Feſtaque* & in margine *Foetaque.* Nicolaus Heinſius in ora exemplaris ſui, *Forte*, inquit, *Fordaque vulpes.* Nollem hoc a viro illuſtri profectum. *Forda* enim de *bove*, *vacca*, peculiariter dicitur; non de *vulpe* aut aliqua fera. Ovid. Faſt. IV, 630.

Pontifices forda *ſacra litate* bove.

Forda ferens bos eſt, foecundaque, dicta ferendo:
Columella VI, 24. *ubi poſt unum coïtum* forda *non admittit taurum:* & mox, *Ne* forda *ſimul operis & uteri gravetur onere.* Deinde, *Forda* eſt *gavida*, *praegnans:* Varro de Ling. Lat. IV. *Bos forda*, *quae fert in ventre.* Feſtus; *Fordicidiis boves fordae*, *id eſt*, *gravidae immolabantur.* Varro iterum de Re Ruſt. II, 5. *Quae ſterilis eſt vacca*, *Taura appellata: quae praegnans*, *Horda.* Feſtus; *Horda*, *praegnans.* Atqui jam ante dixerat Noſter, *Praegnans canis;* neque ſtatim repetere voluiſſet, *Forda*, hoc eſt, *praegnans vulpes.* Non adeo duro & ſicco ingenio erat, quin Epitheton variare poſſet. Servemus igitur receptam in omnibus editis & pleriſque Scriptis lectionem *Foetaque vulpes:* neque tamen interpretemur *Gravida* cum Acrone; quippe eo pacto in idem, quod jam fugimus, vitium recideremus, ſed *enixa*, *partu liberata*, *onere levata*; vide Servium, & Nonium Marcellum.

5. Rumpat et serpens] Non injuria queſti ſunt Interpretes de hujus carminis difficultate: & noviſſime celeberrimus Dacierius, qui prae aliis hic ſapere ſibi viſus eſt, longiſſime omnium a vero aberravit. Videamus, ſiquid nos, tot aliis fruſtra expertis, meliore cum ſucceſſu conemur. Dixerat initio, *Impios ducant* mala auſpicia, *parra*, *canis*, *lupa*, *vulpes*; Impios, inquam, ducant; non te, O Galatea: ſic verſ. 21. *Hoſtium uxores puerique* malis tempeſtatibus conflictentur, non tu; Virgilius utrumque conjunxit, Georg. III, 513.

Di meliora piis, *erroremque* hoſtibus *illum.*

Tum continuo infert Noſter,

Rumpat & ſerpens iter inſtitutum;

hoc eſt, *rumpat* impiorum *iter.* Atqui hoc prorſus contrarium eſt illi, quod jam praeceſſerat. Bene enim erit Impiis, ſi rumpant iter infauſte ſuſceptum: ſi domum redeant, ubi contra auſpicia ſe exire intellexerint. Quin potius *ducat*, ut ſupra, dicendum hic fuerit, non *rumpat.* Sed nodum hunc ſolvit Graevianus codex inſigni vetuſtate,

Rumpit & ſerpens iter inſtitutum,
Si per obliquom ſimilis ſagittae
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auſpex,
Antequam ſtantis repetat paludes
Imbrium divina avis inminentum,
Oſcinem corvum prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mavis,
Et memor noſtri, Galatea, vivas:
Teque nec laevus vetat ire picus,
Nec vaga cornix.

v. 5. Vulg. RUMPAT. 15. VETET.

Sed

ſtate, qui clare hic exhibet,

RUMPIT *& ſerpens iter inſtitutum.*

Vera profecto haec lectio eſt, & digna quae fuſius paullo explicetur. Galateam alloquitur Noſter, amicam, ut videtur, ſuam; quae Romam relinquere, & ad aliam terram navigare conſtituerat: Lente tamen, inquit, feſtina; & vide prius, ne malis avibus iter auſpiceris. Neque enim tam deſtinato es, opinor, ad navigandum animo, ut parra, vel cane, vel lupa, vel vulpe occurſante, peragas inceptum: Impios potius & hoſtes tam ſiniſtra auſpicia ducant. Quin & ſerpens, per viam oblique trajiciens, *rumpere ſolet* iter inſtitutum. Equidem neminem, *cujus ſaluti timeo*, ego providus auſpex navem conſcendere paterer; priuſquam oſcinem corvum ab oriente crocitantem bono & liquido augurio ſuſcitaſſem. Siſte itaque paulliſper; dum omina capimus. Et profecto fauſta concinuerunt aves. Salvis auſpiciis abire poteris, & *ubicumque mavis*, feliciter vitam agere. Nec *laevus picus*, neque *vaga cornix vetat te ire* quo libet. Sed illud interim non vides, quod omnibus auſpiciis majus eſt? non vides, inquam, anni tempeſtatem navigationi adverſam? Jam *pronus cadit Orion*, triſte ſidus, & nautis infeſtum: ille jam procellas meditatur & generat; quamvis adhuc mare tranquillum & *Iapyx albus* tibi blandiantur. Equidem expertus novi, quid infidus Hadria, quid primus *Orientis Auſtri* ſibilus moliatur. Cave itaque te committas tam ſubdolae maris pellaciae. Sic enim & *Europa credidit* latus Tauro, planitie aequoris & caeli temperie primum delinita: mox ubi ſenſit ſe in mediis fluctibus deprenſam, tum ſero metu expalluit, & in inutiles queſtus erupit. Habes jam totum hujus carminis ſilum; neque, opinor, vel de ſententia vel de emendatione dubitandi locus eſt.

13. SIS LICET FELIX, UBICUMQUE MAVIS] *Mavis* habent editiones veteres, & ſcripti quos vidimus cuncti. Codex tamen Henrico Stephano viſus NAVIS praetulit. Unde Janus Rutgerſius reſcribere voluit,

Sis licet felix, ubicumque NABIS.

Quod & probavit Nic. Heinſius in libri ſui margine: atque addit inſuper aliud,

Sis licet felix, ubicumque AMABIS.

Nollem tam febriculoſas conjecturas viris magnis excidiſſe. Nihil muta. Poteris, inquit, addicentibus auſpiciis, felix degere, ubicumque *mavis*, quacumque terra tibi erit cordi. *Mavis*, ut Serm. I, 4.

At tu concluſas hircinis follibus auras,
Ut mavis, *imitare.*

Perſius Sat. IV.

Ut mavis, *da verba, & decipe nervos.*

15. TEQUE NEC LAEVUS VETET IRE PICUS] Lambinus fide codicis Vaticani VETAT exhibuit, & recte explicavit: cum ceteri tam ſcripti quam editi perperam habuerint VETET. Nec diſplicuit res Torrentio; ſed nimia ſuorum exemplarium reverentia ductus, nihil mutare auſus eſt. Nobis & ratio & res ipſa centum codicibus potiores ſunt, praeſertim accedente Vaticani veteris ſuffragio. VETET enim ex vicinis verbis, *ſis*, *vivas*, refinxerunt Librarii, ut ſupra v. 5. RUMPAT inter-

po-

Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego quid sit ater
Hadriae, novi, sinus; & quid albus
Peccet Iapyx.
Hostium uxores puerique caecos
Sentiant motus orientis austri, &
Aequoris nigri fremitum, & trementis
Verbere ripas.
Sic & Europe niveum doloso
Credidit tauro latus; at scatentem
Beluis pontum mediasque fraudes
Palluit audax.

v. 26. Vulg. Et scat.

Nu-

polarunt, quia praecesserat *ducat*. Sententia autem hic clare eluceſcet, ex iis quae ibi diximus.

22. SENTIANT MOTUS ORIENTIS AUSTRI] Hanc omnium codicum Lectionem primus immutavit Muretus, qui ex simili loco Carm. III, 1. vers. 28. *orientis* HOEDI hic substituit, atque inde in plures editiones labem propagavit. Jam ante dixerat Noster; cum Galatea navem conscensura esset, *pronum* fuisse *Orionem*: quo sidere in occasum vergente, imperitissimus sit oportet rerum caelestium, qui tum demum *oriri hoedum* opinetur: quod & pulchre adnotavit eruditissimus Dacierius. Contra verissimum est, Orione prono *Austrum* nasci, ut alibi Carm. I, 28.

Me quoque devexi *rapidus* comes Orionis
Illyricis Notus *obruit undis.*

recte igitur habet recepta in codicibus lectio: quamquam nove dictum videatur, *orientis* Austri, pro *nascentis*, *surgentis*, *venientis*, ut alii loqui amant. Virgil. Eclog. V, 81.

Nam neque me tantum venientis *sibilus* Austri:

cui verbo si Flacci codex aliquis faveret, etiam ipse accederem.

23. ET TREMENTES VERBERE RIPAS] Codex Regiae Societatis, *Et trementis Verbera ripae*. Non placet. Quippe *ripae verbera* ea potius essent, quae ripa *dat*, quam quae *patitur*; ut Noster alibi, *Patruae verbera linguae*, & Virgilius, *Alarum verbera*, &

Stupea torquentem Balearis verbera fundae.

Quamquam eo sensu Valerius Flaccus *Litoris ictus* vocavit, quos litori fluctus infligunt, I, 330.

quotiens raucos ad litoris *ictus*
Deficiam?

Id audaculum librarium decepit, quod pro veteris scripturae ratione, *trementis* casu accusativo (prout a manu prima habet codex Reginensis & Editio princeps Veneta) genitivus singularis ei videretur. Ceterum, etsi facile concesserim ripas marinas *tremere* pulsu undarum; ut Seneca Hippol. v. 1013.

saxa cum fluctu tremunt,
Et cana summum spuma Leucaten ferit.

Vix tamen illud aequa aure acceperim, ut in alto (quemadmodum hic) navigantes talem litorum tremorem sentire possint. Quare vide, annon facile mutatione GEMENTES potius scripserit Horatius: siquidem *gemitum* litorum vel e longinquo sentiunt qui navibus praetervehuntur; tremorem vero nemo, nisi qui terra in ipso litore consistit. Quintilianus Declam. 6. *Navigat ergo per horridos fluctus, & gementia litora, & spumantes scopulos.* Noster Carm. II, 20.

Visam gementis litora *Bospori.*

Sophocles Antig. v. 603.

ΣΤΟΝΑ βρέμασι ὁ' ἀμφιπλήγες ἀκταί.

Silius Ital. XV.

Et spumante ruens per saxa gementia *fluctu.*

Virgil. XII, 334.

gemit *ultima* pulsu
Thraca pedum.

Seneca Agamemn. 468.

Tractuque longo litus *ac petrae* gemunt.

Claudianus Conſ. Mallii v. 205.

ἀμέ-

Nuper in pratis ſtudioſa florum, &
Debitae Nymphis opifex coronae,
Nocte ſubluſtri nihil aſtra praeter
Vidit & undas.
Quae ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, PATER ô relictum
Filiae nomen, pietaſque, dixit,
Victa furore!

Unde,

quicquid Tyrrhena tunditur unda,
Vel gemit *Ionia.*
Idem Bello Gildonico 220.
Aſſiduoque GEMENS *undarum* VERBERE *nutat.*

26. ET SCATENTEM BELUIS PONTUM] Non moror, quin ſiquis hoc bene ſe habere dicat, judicio ſuo per me fruatur. Melius tamen, opinor, erit, ſi AT pro ET legeris; cum inter bina haec orationis membra Antitheton eſſe debeat. Europa, inquit, in littore ludibunda ſe *audacter* tauro commiſit; AT mox in medias undas abrepta tum demum *metu* expalluit.

34. OPPIDIS CRETEN, PATER Ô RELICTUM FILIAE NOMEN] Codex noſter Vigornienſis,
Oppidis CRETAM, *O pater, ô relictum.*
Quam lectionem ſi admiſeris, tum *filiae* erit caſus genitivi; *O pater, ô nomen filiae a me relictum.* Sed omnes vetuſtiores Graevianus, Reginenſis &c. CRETEN, PATER O. *Pater ô*, ut illud Statii Silv. II, 7.
Et dixit, Puer ô *dicate Muſis,*
Longaevos cito tranſiture vates.
Atque hoc pacto *filiae* erit caſus dativi: *O pater, nomen relictum mihi filiae*, ſive *a me filia.* Utrovis modo bene ſibi conſtat oratio. Poſteriori favet locus Ovidii Torrentio Dacierioque citatus; ubi Ariadne loquitur, Heroid. X.
Nam pater & tellus juſto regnata parenti,
Prodita ſunt facto nomina *cara meo.*
hoc eſt, *prodidi patrem & patriam, duo caritatis* nomina. Tibullus III, 4.
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen.
Priori aſtipulantur illa Ovidii Metam. VIII, 464.
pugnant materque ſororque,
Et diverſa trahunt unum duo nomina *pectus.*
& mox ibidem v. 508.
Nunc animum pietas maternaque nomina *frangunt.*
ubi *duo nomina matris & ſororis* ſunt ipſius Althaeae nomina & officia; ſicut hic *nomen filiae* eſt ipſius Europae. Idem Metam. I, 474.
Protinus alter amat, fugit altera nomen amantis.
Nonius in V. *Sanctitudo.* Afranius ſuſpecta:
Tuam majeſtatem, & nominis matronae ſanctitudinem.
Idem V. *Deintegrare, diminuere.* Caecilius:
Nomen virginis, *niſi mirum eſt, deintegravit.*
In dubio ſunt illa Hermiones ad Oreſtem, Heroid. VIII, 29.
Vir precor uxori; frater ſuccure ſorori;
Inſtant officio nomina *bina tuo.*
Neſcias enim, utra ea ſint *nomina, virne & frater*, an *uxor* & *ſoror:* priora tamen magis placent, quia continuo praeceſſerat illud,
Et ſi non eſſes vir *mihi*, frater *eras.*
Quamobrem; ſi haec magis tibi ſedet ſententia, ut *filiae* caſu genitivo proferatur; tum aut cum Vigornienſi codice legendum fuerit,
Quae, ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Cretam; O pater, *O relictum*
Filiae nomen, Pietaſque, dixit,
Victa furore!
aut propius ad reliquorum exemplarium fidem,
Oppidis Creten; Pater ô, relictum ô
Filiae nomen!
hoc eſt, *O filiae officium, quod ego deſerui & prodidi*, ut Noſter Epiſt. II, 2. v. 69. *relictis Omnibus officiis.* Quod ſi receptam potius lectionem amplecteris,
pater ô relictum
Filiae nomen!
ea demum ſurget ſententia, *O pater, quem ego filia reliqui, a cujus domo aufugi*; ut poſtea v. 49.
Impudens liquidi patrios *penates.*
Et Moſchus de re eadem, in *Europa*, v. 142.
Οἴμοι, ἐγὼ μέγα δή τι δυσάμμορος, ἢ ἰα τε δῶμα
Πατρὸς ἀποπρολιποῦσα, καὶ ἐσπομένη βοὶ τῷ δε.
Tu vero, utrivis interpretationi, me volente, accede: tantummodo illud memineris, ſic conſtruenda & diſtinguenda eſſe ſequentia, ut *Pietas*

Unde, quo veni? levis una mors est
Virginum culpae. vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitio carentem
Ludit imago
Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentis
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae, lacerare ferro &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri.

v. 39. Vulg. VITIIS. 48. TAURI. Inpu-

furore victa intelligatur. Quamquam enim, ut plerique hic volunt interpretes, *Europa* ipsa *furore victa* non incommode alias dici possit; ut Dido apud Virgilium Aen. IV, 474.

Ergo ubi concepit furias evicta dolore:

& alia in Culice, v. 109.

quo quondam victa furore

Venit Nyctileum fugiens Cadmeis Agave:

praestat tamen, ne manca hic destituatur oratio (sic enim supplere conantur, *Pietas, filiae relicta*) & ut simul argutior concinniorque sensus exsurgat, *Pietatem*, quam parenti praestare debuit Europa, *furore & temeritate victam* interpretari: quomodo saepius Ovidius: ut Metam. XV, 173.

Ergo ne pietas *sit* victa cupidine *ventris.*

Et ibidem XIII.

Victa metu pietas *consortia pectora poenae Dedit.*

Heroid. XIII.

Spes *bona sollicito* victa timore *cadit.*

Et ibidem XV.

Sit procul insano victus amore timor.

Amor. III, 10.

Hinc pudor, ex alia parte trahebat amor:

Victus amore pudor.

39. AN VITIIS CARENTEM LUDIT IMAGO] Quibusnam obsecro, *vitiis?* tamen omnes, quod sciam, codices huic lectioni patrocinantur; nisi quod Reginensis vitiose habeat, VECTUS. Sed Quantumvis ii reclament, sine dubio corrigendum est VITIO. *Vigilans ne*, inquit, *ploro turpe commissum* sive concubitum? an potius hoc somnium est, & adhuc pudicitiam salvam habeo? *Vitium* est *stuprum*: ut passim apud Plautum & Terentium, *Virgini vitium oblatum, Pudicitiae vitium allatum.* Gellius II, 23. *Ex eo* vitio gravida *mensibus exactis parturit.* Scholiastes Acron ad locum, *An sum sine* vitio, *& hoc potius somnio?* Pluralem numerum in hoc sensu adhibitum numquam invenies. Quin, ubi sententia non eadem est, amant *vitio carentem* singulari numero efferre. Juvenalis XIV, 69.

Illud non agitas, ut sanctam filius omni
Adspiciat sine labe domum, vitioque carentem.

Seneca Consol. ad Marc. c. XXIII. *Victorem omnium voluptatum animum, emendatum*, carentem vitio.

48. CORNUA TAURI] Ita Loscherus exhibuit 1498; quod a Cruquio, Lambino & Torrentio arreptum plerasque jam editiones occupavit. At princeps Veneta 1478. cum melioribus codicibus Cruquii & Pulmanni, ut & nostris Leidensi, Graeviano, Reginensi, Magdal. Galei, Regiae Societatis &c. multo elegantius praeferunt,

cornua MONSTRI.

Jam enim paullo antea, *infamem iuvencum habes*, & mox versu 72. *laceranda reddet cornua taurus:* ut non sine fastidio & nausea tam putidam *tauri* repetitionem ferre possis. Ideo autem *Monstri*, quia fictus ille Taurus, ut primum Cretam appulit, resumsit continuo effigiem humanam, & sic Europam vitiavit. Cave enim cum interpretibus credas, sub tauri imagine id perpetratum esse. Moschus in Europa v. 159.

φαίνετο μὲν δὴ
Κρήτη

Inpudens liqui patrios penatis:
Inpudens Orcum moror. ô Deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
Nuda leones.
Antequam turpis macies decentis
Occupet malas, teneraeque ſuccus
Defluat praedae, ſpecioſa quaero
Paſcere tigris.
Vilis Europe, pater urguet abſens,
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta e-
lidere collum.

v. 60. Vulg. LAEDERE.

Sive

Κρήτῃ· Ζεὺς δὲ πάλιν ἑτέρην ἀνελάζετο μορφὴν,
Λῦσε δὲ οἱ μίτρην, καὶ οἱ λέχος ἔντυνον ὧραι.
Ovidius Faſt. V. v. 615.
Litoribus tactis ſtabat ſine cornibus ullis
Juppiter; inque deum de bove verſus erat.
Sic & Lucianus in dialogo Zephyri & Noti. Ταῦτα ἐκ Φοινίκης ἄχρι τῆς Κρήτης ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τῇ νήσῳ, ὁ μὲν ταῦρος οὐκ ἔτι ἐφαίνετο· ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς ὁ Ζεὺς ἀπῆγε τὴν Εὐρώπην ἐς τὸ Δικταῖον ἄντρον, ἐρυθριῶσαν καὶ κάτω ὁρῶσαν. *Simul autem atque inſulam Cretam attigit*, taurus *quidem non amplius* comparebat. Juppiter *vero, manu Europae arrepta, deduxit eam in Dictaeum antrum erubeſcentem oculiſque in terram dejectis.*

60 LAEDERE COLLUM] Ita noſtra Exemplaria ſummo conſenſu: tamen *laedere collum*, pro *elidere, oblidere, frangere* nemo veterum dixit. Quare omnino legendum cum quibuſdam Lambini codicibus.

Pendulum zona bene te ſecuta ELIDERE *collum.*

ut Carm. I, 2.

Labitur ripa, Jove non probante, u-
Xorius amnis.

& II, 16.

Groſphe, non gemmis, neque purpura ve-
Nale, nec auro.

Atque ſic in ora ſui libri correxerat praeſtantiſſimus Nic. Heinſius: Idem ad Ovidii Faſt. IV. v. 371. Reddendum, inquit, id verbum (*elidere*, Horatio opinor lib. III. od. XXVII. ubi nunc *laedere collum* circumfertur. Naſo Metam. XI.

Atque onus infelix eliſa fauce *pependit.*

Lucanus libro II.

Hic laqueo fauces eliſaque guttura *fregit.*

Haec Heinſius; quibus adde Metam. XII.

Vincla trahit galeae, quae preſſo ſubdita menti
Elidunt fauces.

& Heroid. IX.

Scilicet immanes eliſis faucibus *hydros.*

& in Ibide v. 569.

Utque loquax in equo eſt eliſus guttur *acerno;*
Sic tibi claudatur pollice vocis iter.

Seneca Herc. Fur. 221.

Et tumida tenera guttura elidens *manu.*

Seneca de Providentia c. 6. *Sive* fauces *nodus* eliſit, *ſive ſpiramentum aqua praecluſit:* Idem Quaeſt. Nat. VI, 28. *Livent corpora, & non aliter quam per vim* eliſae fauces *tument.* Lactantius de Mort. Perſecut. c. XXX. *Ita* eliſo *& fracto ſuperbiſſimo* gutture *vitam deteſtabilem finivit.* Hieronymus contra Jovinianum lib. II. *Ibique Diogenes per noctem* eliſo gutture, *non tam mori ſe ait, quam febrem morte excludere:* ubi corrigendum opinor, *eludere.* Seneca Hercule Oetaeo v. 1235.

Hiſne ego lacertis COLLA *Nemeaei mali*
ELISA *preſſi?*

ut ex codice Mediceo recte edidit Gronovius pater; cum antea *ſpolia* per omnes libros graſſaretur. Prudentius Periſteph. v. 1108.

ELIDIT *illic ſune* COLLUM *martyris*
Lictor nefandus.

Sive te rupes, & acuta leto
Saxa delectant; age, te procellae
Crede veloci: nisi herile mavis
Carpere pensum
Regius sanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remisso
Filius arcu:
Mox, ubi lusit satis, ABSTINETO,
Dixit, irarum calidaeque rixae;
Cum tibi invisus laceranda reddet
Cornua taurus.
Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus; bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

v. 71. Forte, JAM tibi.

XXVIII.

71. CUM TIBI INVISUS] *Abstine*, inquit, *irarum & rixae*, CUM invisus *taurus laceranda tibi reddet cornua*. Equidem cum bona eruditissimi Dacierii venia fatebor hic tarditatem meam, qui nihil tam pulchrum & egregium in his verbis deprendere valeo, quae ille tantopere admiratur. *Tum* abstine irarum, *cum* taurus redierit. Quid interea, quaeso, faciet, dum redit ille? an in aestu & fermento tantisper relinquenda erit? Jam nunc, opinor, pacanda potius & consolanda erat misella virgo, prae moerore & ira vix sui compos. *Abstineto* vero irarum, cum Taurus lacerandum se praebuerit. Metuendum scilicet erat, ne si vehementius tum commota esset, deum sub bove latitantem obtruncaret! Haeccine ceu pulchre & decore dicta laudibus prosequimur? non, si sapimus. Editio Veneta anno 1490, DUM *tibi invisus*; non ut alii, CUM. Doctissimus vir Georg. Fabricius 1555. sic edendum curavit, NON *tibi invisus*; sed nulla, quantum conjicere licet, codicum auctoritate. Utcumque sit; facilis erat in illa vocula librariorum lapsus; quia, ut jam saepe monitum, literae versuum initiales plerumque omittebantur. Mihi quidem totus locus sic constituendus videtur;

Mox ubi lusit satis, Abstineto,
Dixit, irarum calidaeque rixae:
JAM *tibi* INJUSSUS *laceranda reddet*
Cornua taurus.

Respondet Venus ad ea, quae superius ab Europa prolata sunt,

Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae; lacerare ferro &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri.

Quid, inquit, irata optas, ut dedat tibi aliquis taurum ferro lacerandum & cornibus truncandum? Quin noli adeo excandescere, quod inultum hoc abstulerit. Ecce tibi *injussus* & sponte sua se tradet, pro libitu tractandum & puniendum.

Ve-

XXVIII.

Ad Lyden.

Festo quid potius die
Neptuni facias? prome reconditum,
Lyde, strenua Caecubum;
Munitaeque adhibe vim sapientiae.
Inclinare meridiem
Sentis; ac veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Cessantem Bibuli consulis amphoram.
Nos cantabimus invicem
Neptunum, & viridis Nereïdum comas:
Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris spicula Cynthiae:
Summo carmine, quae Cnidon
Fulgentisque tenet Cycladas, & Paphum
Junctis visit oloribus,
Dicetur; merita Nox quoque naenia.

v. 2. Vulg. Faciam. 14. Paphon.

XXIX.

Vetus enim & exercitatus est amator, & saevientis dominae verbera laetus lubensque patietur; prorsus ad praeceptum & votum magistrorum Amoris,

Tu vero nostros audax invade capillos,
Et meâ formosis unguibus ora nota.

Et,

Ille ego sim, cujus laniet furiosa capillos:
Ille ego sim, teneras cui petat ungue genas.

Haec, nisi fallor, non illepida Ironia est, nec Venusino nostro indigna. *Injussus* autem levi vel nulla mutatione reposui, pro *invisus*; quod durius acerbiusque vocabulum est, quam ut aut tauro *modo multum amato*, aut Veneri jocanti conveniat. *Injussus* vero idem quod *sponte & ultro*: ut Noster Epod. XVI.

Illic injussae *venient ad mulctra* capellae.

Virgil. Georg. I, 55.

Arborei fetus alibi, atque injussa *virescunt*
Gramina.

1. Festo quid potius die Neptuni faciam] Apparet hanc Lyden non ancillam, sed amicam fuisse Flacci; atque adeo in Lydae domo, non in Flacci, comissationem hanc habitam esse. Quare omnino ineptum est, quod omnes hic editiones exhibent, *Quid* faciam: quasi ipse ex suo penu *Caecubum* praeberet. Tu vero, vel centum codicibus invitis, non cunctanter repone,

Festo quid potius die
Neptuni facias? *prome reconditum,*
Lyde, strenua Caecubum.

Equidem miror tot interpretum aciem tam conspicuum mendum effugere potuisse.

14. Cycladas et Paphon] Codices nostri Leidensis, Zulichem. Reginensis, Petrensis, Magdal. & alii cum melioribus Torrentii, paphum. Quod placet, ut evitetur ὁμοιοτέλευτον in fine versuum, *Cnidon, Paphon.*

XXIX.

Ad Maecenatem.

Tyrrhena regum progenies, tibi
Non ante verso lene merum cado,
Cum flore, Maecenas, rosarum, &
Pressa tuis balanus capillis
Jamdudum apud me est. eripe te morae:
Ne semper udum Tibur & Aesulae
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidae.
Fastidiosam desere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae
Fumum & opes strepitumque Romae.
Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo sub lare pauperum
Cenae, sine aulaeis & ostro,
Sollicitam explicuere frontem.

Jam

17. Andromedes Pater] Editiones veteres, cum codicibus Cruquii & Lambini & Nostris, Andromedae. Recte. Vide Nic. Heinsium ad Ovidii Heroid. XVIII. v. 149.

22. Et horridi Dumeta Silvani] Battelianus, Bodleianus alter, cum duobus Lambini, & Pulmanni, horrida *dumeta:* ut Seneca Hercule Oetaeo v. 135.

Ad Trachina vocor, saxa rigentia,
Et dumeta *jugis* horrida *torridis.*

Sed meliores codices Horridi, quod sequimur. Martial. X, 92.

Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani.

28. Tanaisque discors] Non satis expediunt Interpretes, cur Tanaïs *discors* vocetur. An quia Europam ab Asia disterminet? Sed cur ea de causa *secum ipse discors* sit, non video: neque enim *terminus discors* dicitur, qui fines & limites discernit. An ideo *discors*, quia populi, per quos fluit, intestinis discordiis plerumque vexarentur; aut forte tunc temporis cum *Bactrianis* bellum gererent? Atqui utrumque hoc quam maxime repugnat rationibus Flacci. Neque enim Maecenas *sollicite timere* potuit, quid contra Romanos *pararent* ii, qui domestico bello satis superque occupati erant. Quin potius eam ipsam ob rem timor omnis abjiciendus erat; ut Noster alibi Carm. III, 8.

Mitte civiles super urbe curas;
Medus infestis sibi luctuosus
Dissidet armis.

Equi-

Jam clarus occultum Andromedae pater
Oſtendit ignem; jam Procyon furit,
Et ſtella veſani Leonis,
Sole dies referente ſiccos.
Jam paſtor umbras cum grege languido
Rivumque feſſus quaerit, & horridi
Dumeta Silvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem quis deceat ſtatus
Curas, & Urbi ſollicitus times,
Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaïſque diſcors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit Deus;
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidat. quod adeſt, memento
Conponere aequus: caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare, nunc lapides adeſos

v. 17. Vulg. ANDROMEDES. Stir-

Equidem non tam explicandum hunc locum, quam ſuum poëtae verbum, a librariis parum intellectum, reſtituendum eſſe putaverim. Aut fallor enim, aut ſic ſcripſit Horatius;

Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaïſque DISSORS.

Ideo autem *diſſors*, quia neque ad Europam, nec ad Aſiam pertineat, inter utramque medius, & quaſi extra ſortem poſitus. Ovidius Amorum II. 12.

At mea ſepoſita eſt, & ab omni milite diſſors
Gloria: nec titulum muneris alter habet.

Ita edidit illuſtris Heinſius ex codice optimo Puteaneo; cum ceteri omnes, ut hic, *diſcors* habuerint. Gloſſarium vetus: *Diſſortes*, διαλαμβανόντες. *Diſſortium*, διαχωρισμὸς, διαστὰσις. Sed de hoc vocabulo vide ipſum Heinſium fuſe differentem ad Sabini Epiſt. I. v. 35.

34. NUNC MEDIO ALVEO CUM PACE DELABENTIS] Quod Lambinus ex ſuis notavit, id in noſtris Graeviano & Galeano invenimus, *medio* AEQUORE, cui adſcriptum erat *alveo* pro varia lectione. In ceteris habetur ALVEO, fere cum *aequore* ſuperſcripto. Placet *Alveo*, quod Editiones ſecutae ſunt. Curtius lib. V. c. 13. *Quippe obumbratus amnis preſſo in ſolum dilabitur alveo*: ubi corrige ex Noſtro *delabitur*. Ovidius Amor. II, 13.

Quaque celer Nilus lato delapſus ab alveo
Per ſeptem portus in maris exit aquas.

ubi corrigendum *in alveo*, ex melioribus codicibus Heinſio viſis: & praeterea ex conjectura, *Per ſeptem portas*, id eſt, *oſtia*, ut poëtae paſſim.

43. Cur

Stirpisque raptas & pecus & domos
Volventis una, non sine montium
Clamore vicinaeque silvae;
Cum fera diluvies quietos
Inritat amnis. ille potens sui
Laetusque deget, cui licet in diem
Dixisse, VIXI: cras vel atra
Nube polum Pater occupato,
Vel sole puro: non tamen inritum,
Quodcunque retro est, efficiet; neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens semel hora vexit.
Fortuna saevo laeta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.

Laudo

43. CUI LICET IN DIEM DIXISSE VIXI] Ambiguum est, utrum velit poëta: *dixisse, in diem vixi*; an *in diem dixisse, Vixi.* Prior constructio plerisque interpretibus placuit; ut ille *sui potens laetusque degere* hic dicatur, qui *in diem vivat*, sive ultra unum & praesentem diem nihil conetur aut consulat. Quintilianus Declam. XIII. *Non ut ferae volucres, non praesentis modo cibi memores*, in diem vivunt apes; *duraturus hiemi reponitur victus, & repletis vere cellis tutus annus est.* Cicero II. de Oratore: *Si barbarorum est* in diem vivere, *nostra consilia in sempiternum tempus spectare debent.* Plinius Epist. V, 5. *Nam qui voluptatibus dediti quasi* in diem vivunt, *vivendi causas quotidie finiunt.* Et sic alii saepe. Vide Casaubonum ad Persii Sat. III. pag. 269. Sed in hac constructione illud, si aciem intenderis, clare videbis; non omnino *vixi*, sed *vivo* dici oportuisse:

ille potens sui
Laetusque deget, cui licet, In diem,
Dixisse, vivo: *cras vel atra* &c.

Quare rectius est, ut posteriorem constructionem sequamur; unde etiam sanior fortiorque sententia nascetur. Ille liber hilarisque deget, qui in *diem* sive singulis diebus dixisse potest, *Vixi. In diem* enim est *quotidie*, quod alias *in dies* dicere solent. Noster Serm. II, 8.

Per totum hoc tempus subjectior in diem & horam *Invidiae.*

Plinius Hist. Nat. VII, 2. *Et singula quidem quae facit* in dies ac prope horas *quis enumerare valeat?* Juvenal. Sat. VI.

Horreat, inque diem *septenis oderit horis.*

Vixi autem, hoc est, satis jam hodie vixi; de crastino Deus constituat, ut volet. Martialis Epig. III, 15.

Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam:
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

Dido apud Virgil. Aen. IV, 653.

Vixi, *& quem dederat cursum fortuna, peregi.*

Seneca de Beneficiis V, 17. *Quis extremo die* dicere *audet*,

Vixi, *& quem dederat cursum fortuna, peregi? quis non recusans, quis non gemens exit?*

Idem Epist. XII. *In somnum ituri, laeti hilaresque* dicamus.

Vixi, *& quem dederat cursum fortuna, peregi: crastinum si adjecerit deus, laeti recipiamus,*

Ille

Laudo manentem. si celeris quatit
Pennas; resigno quae dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem sine dote quaero.
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere, & votis pacisci,
Ne Cypriae Tyriaeque merces
Addant avaro divitias mari.
Tum me biremis praesidio scaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura ferat, geminusque Pollux.

XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
Regalique situ pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo inpotens
Possit

v. 62. Vulg. TUNC. 64. FERET.

Ille beatissimus *est*, & securus sui possessor, *qui crastinum sine sollicitudine expectat. Quisquis* dixit, VIXI, *quotidie ad lucrum surgit.*

54. AURA FERET GEMINUSQUE POLLUX] Neque interpretes ceteri, nec ipse Dacierius, qui reprehendit ceteros, quicquam hinc extundunt, quod *Venusina lucerna dignum* sit. Corrigendus nimirum locus est, priusquam recte explicari possit. Lege ergo:

Tum me biremis praesidio scaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura FERAT *geminusque Pollux.*

Tum libri meliores cum editione Loscheri, non *tunc: ferat* autem clare habet codex Galei cum Bodleianis duobus. Si fortuna, inquit, quae dedit, auferre volet: aequo animo & libens resigno. Neque si forte in navi magna tempestate deprensus fuero, ea causa (quod alii solent) deos precibus & votis fatigabo, ut argentum & pretiosae merces salvae evadant; me vero in tali tempore *quid sentire putas, quid credis, amice, precari? Tum me biremis* &c. Equidem de reculis meis minime sollicitus, satis habebo, si vel in *scapha* nudus ad litus appellam, mercibus cum ipsa navi naufragio pereuntibus. Juvenalis Sat. XII. de amico suo, qui in simili periculo pretiosissimas res non invitus in mare projecit:

Fundite quae mea sunt, dicebat, cuncta, Catullus;
Praecipitare volens etiam pulcherrima, vestem
Purpuream —
Sed quis nunc alius, qua mundi in parte, quis audet
Argento praeferre caput, rebusque salutem?

Ideo autem *scaphae praesidio*, quia olim, ut hodie, in tales usus scaphae navibus adjunctae erant: ut eleganter Statius Silv. I, 4.

immensae veluti connexa carinae
Cymba minor, cum saevit hiems, pro parte furentes
Parva receptat aquas, & eodem volvitur austro.

Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series & fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. usque ego postera
Crescam laude recens; dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.
Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agrestium

Regna-

11. ET QUA PAUPER AQUAE] Jam diu est, cum ab aliis recte emendati sunt hi versus:

Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua Daunus aquae pauper agrestium
Regnavit *populorum, ex humili potens,*
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxisse modos.

ubi veteres editiones *Regnator* circumferebant; cum tamen Porphyrio, Servius, & codices Cruquiani sine dubio veram lectionem exhibeant, *Regnavit populorum*; quibus accedunt ex nostris Galeanus, Leidensis, & a prima manu Reginensis. Unum est, in quo plerique interpretes hic lapsi sunt, alterum in quo omnes. Quippe *Daunum aquae pauperem* fluvium quendam intelligunt: cum rex fuerit Apuliae, regionis aridae & siticulosae; isque ea causa *pauper aquae* eleganter dicatur, ut Silius Italicus lib. III.

Tum chalybis pauper, *Bamurae cruda juventus,*
Contenti parca durasse hastilia flamma.

Apuleius in Floridis: *Et frugum pauperes Ityraeos, & odorum divites Arabas.* Deinde illa verba, *ex humili potens*, perperam de ipso Horatio accipiunt & veteres Enarratores & novi. *Gloriatur*, aiunt, *se libertino patre ad tantam claritatem studiis perveniisse.* Quod de Cicerone similiter Vomanus in Epigrammate,

Doctrinae antistes, rerum mirabilis auctor
Tullius, existens nobilis ex humili.

& Noster de se Epist. I, 20.

Me libertino natum patre & in tenui re,
Maiores pennas nido extendisse loqueris;
Me primis Urbis belli placuisse domique.

At pace tantorum virorum, quantumvis studiorum gloria & principum amicitia Noster floruerit; numquam, si bene eum novi, tam invidioso verbo *potentem* se dixisset. Quid enim? an qui uno agello in Sabinis contentus, *jure perhorruit Late conspicuum tollere verticem* (Carm. III, 16.) quemque Maecenas suorum in numero habere dignatus est, *duntaxat ad hoc quem tollere rheda Vellet iter faciens, & cui concredere nugas*, (Sat. II, 6.) suo ipse praeconio se *potentem* esse venditaret? Imo vero de rege Dauno, non de se ea protulit Horatius,

Et qua Daunus aquae pauper agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens:

Daunus scilicet, qui primus apud Apulos regnum capessivit, & proinde ex homine privato Princeps, ex exule Tyrannus, ex humili potens est factus. Festus Pompeius: *Daunia, Apulia appellatur a Dauno Illyricae gentis claro viro; qui eam, propter domesticam seditionem excedens patria, occupavit.* Juvenalis Sat. III, v. 39.

Quales ex humili *magna ad fastigia rerum*
Extollit, quoties voluit Fortuna jocari.

15. ET MIHI DELPHICA LAURO] Tam bona occasione corrigendus est obiter deploratus Ovidii locus, Pont. II, 5. ubi comparat inter se Oratoris & Poëtae studia:

Distat opus nostrum; sed fontibus exit ab isdem:
Artis & ingenuae cultor uterque fumus.
[*Thyrsus enim vobis, gestata est Laurea nobis:*
Sed tamen ambobus debet inesse calor.]
Utque meis numeris tua dat facundia nervos:
Sic venit a nobis in tua verba nitor.

ubi medium distichon, tanquam spurium, obelo confodit ingeniosissimus Nic. Heinsius; κακοφωνία enim illa *vobis, nobis, ambobus* mire offendit aures: & ubi, quaeso, oratoribus *gestatur Thyrsus?* Sed tres libri vetustissimi apud Heinsium sic verba exhibent;

Delphica non aeque gestata est laurea nobis.

Pro *nobis* repone *vobis*, Oratoribus scilicet: & sic satis commoda erit sententia. *Lauream* enim *Delphicam gestabant*, qui Poëtae nomen & gloriam nacti erant, ut de se Noster hoc ipso in loco,

Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos. ſume ſuperbiam
Quaeſitam meritis, & mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

& mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

Verum altius in Naſone latet mendum; quo levi manu ſublato, ſpondere auſim verſum ſanum integrumque, & auctore Ovidio digniſſimum:

Delphica non aeque GUSTATA *eſt Laurea* VOBIS;
Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.

Vos, inquit, Oratores non aeque guſtaſtis laurum, ac nos Poëtae; neque parem inde ac nos enthuſiaſmum concepiſtis: tamen & vobis, aeque ac nobis, *calor* quidem, quamvis non *furor*, ineſſe debet. Notiſſimum eſt, ex morſu Lauri Vates & Poëtas entheos fieri: Juvenalis Sat. VII, 19.

Nemo tamen ſtudiis indignum ferre laborem
Cogetur poſt hac, nectit quicumque canoris
Eloquium vocale modis, Laurumque momordit,

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER IV.

I.

AD VENEREM.

INTERMISSA, Venus, diu
Rursus bella moves? parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonae
Sub regno Cinarae. desine, dulcium
Mater saeva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi
Quo blandae juvenum te revocant preces.

Tem-

1. INTERMISSA VENUS DIU] Puerilem hic errorem admiserunt Interpretes; cum in his verbis,

Intermissa Venus diu,
Rursus bella moves?

intermissa ad *Venus* referunt. Quod, cum Venus deam hic, non rem veneream notet, ne Latine quidem dici potest. Tu vero, si sapis, *intermissa* cum *bella* conjungens sic locum distingue;

Intermissa, Venus, diu
Rursus bella moves?

ut ordo sit, *O Venus, rursum moves bella diu intermissa?* Petronius p. 379. Edit. Variorum. *Haec ut turbato clamore mulier effudit; haesit paullisper acies, revocataeque ad pacem manus* INTERMISERE BELLUM.

9. TEMPESTIVIUS IN DOMO] Graevianus, Reginensis, Battelianus, Galei, Bodleiani duo, Lambini aliquot & Pulmanni, DOMUM. Quod recipiendum puto. *Comissari in domum*; ut Gellius IV, 14. *Apud eos dixit* comissatorem *Mancinum* ad aedes *suas venisse*. Livius XL, 7. *Quin* comissatum ad fratrem *imus*. Theocritus Idyll. III, v. 1. Κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα. Noster de eadem re, Carm. I, 30.

Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.

18. LARGIS MUNERIBUS RISERIT AEMULI] Torrentiani duo & unus Bersmanni, LARGI; atque ita nostri, Vigornienses, Regiae Societatis, & a manu secunda Graevianus. Recte. Quamquam enim optime dicitur *largis muneribus*; ut Apuleio Metam. II. *Donec* muneribus largis *completa navis pelago redderetur*: & Boëtio de Consol. II. Metr. 2.

Largis *cum potius* muneribus *fluens*
Sitis ardescit habendi:

dulcior tamen compositio erit, si LARGI legeris; tum & sententia fortior. *Largus* est liberalis, vel prodigus. Cicero de Officiis II, 16. *Omnino duo sunt genera* largorum; *quorum alteri prodigi, alteri liberales*. Majus autem quid denotant *largi aemu-*

Tempestivius in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
Comissabere Maximi;
Si torrere jecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret militiae tuae:
Et, quandoque potentior
Largi muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura; lyraque & Berecyntia
Delectabere tibia
Mixtis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum

v. 9. Vulg. Domo. 18. Largis. 22. 23. Lyrae, Berecyntiae, Tibiae. Lau-

aemuli munera, quippe quae ille prodigus iterum iterumque ingerere solet; quam *larga munera aemuli*, fortasse avari, & semel tantum atque invito animo donata.

22. Lyraeque et Berecyntiae Delectabere tibiae] Codex Cruquii Blandinius omnium vetustissimus cum Lambini quibusdam & Bersmanni uno,

lyraque & Berecyntia
Delectabere tibia,
Mixtis carminibus, non sine fistula.

Atque haec lectio potior est, judice Nic. Heinsio, cujus calculo & ipse accedo. *Delectabere*, inquit, *lyra & tibia, carminibus mixtis:* qualis verborum constructio Poëtis valde familiaris est. Virgil. Aen. X, & XII:

aestuat ingens
Imo in corde pudor, mixtoque *insania* luctu.

Lucretius, VI, 377.

Ancipiti quoniam bello turbatur utrimque,
Hinc flammis, illinc ventis, humoreque mixto.

Valerius Flaccus, V, 100.

Carmina quin etiam visos placantia manes
Odrysius dux rite movet, mixtoque *sonantem*
Percutit ore *lyram.*

Prudentius Psychom. 351.

Exstimulans animos, nunc probris, nunc prece mixta.

In vulgata lectione intricatior paullo constructio est; *delectabere carminibus, mixtis lyrae & tibiae. Mixtis lyrae* autem, ut Ovid. Ep. Parid.

Laetitiae mixtos non habitura metus.

Verum & hoc modo *mixtis lyrâ* libentius, credo, dixisset Noster, quam *mixtis lyrae*: ut Virgil. Aen. VIII.

Gnatum exhortarer, ni mixtus matre Sabella
Hinc partem patriae traheret.

& XII.

vel mixta *rubent ubi lilia multa*
Alba rosa.

& iterum,

Hinc genus Ausonio mixtum *quod* sanguine *surget.*

Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatient humum.
Me nec femina, nec puer
Jam, nec ſpes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero,
Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur heu! Ligurine, cur
Manat rara meas lacrima per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter verba cadit lingua ſilentio?
Nocturnis ego ſomniis
Jam captum teneo, jam volucrem ſequor
Te per gramina Martii
Campi, te per aquas, dure, volubilis.

II.

Ad Antonium Iulum.

Pindarum quiſquis ſtudet aemulari,
Iule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.

Monte

& XI.

permixti caede *virorum*
Semanimes volvuntur equi.

Caeterum v. 28. pro *quatient* codices magnae vetuſtatis Graevianus & Reginenſis, *quatiunt*.

37. Nocturnis te ego somniis] Illud te, quod editiones Lambini & Torrentii obſedit, atque inde in plures derivatum eſt, non comparet in vetuſtis aut Cruquiana. Neque agnoſcunt ſcripta fere exemplaria. Graevianus, cum Bodleiano altero; *Nocturnis ego te ſomniis*. Reginenſis, *Nocturnis te ſomniis*. Apparet in paucos codices ex notis interlinearibus irrepſiſſe: in ceteris nec vola ejus nec veſtigium eſt.

6. Velut amnis, imbres Quem super notas aluere ripas] Fruſtra codices omnium veterrimi Blandinius Cruquii, Leidenſis & Graevianus, *Cum ſuper notas ſaliere ripas*, vel *ſaluere*. Seneca Herc. Fur. v. 933.

nullus hiberna nive
Nutritus *agros* amnis *everſos trahat*.

Statius Achill. II, 430.

rapidiſſimus ibat
Imbribus *aſſiduis* paſtus *nivibuſque ſolutis*
Sperchius.

Lucretius I, 282.

Flumine abundanti, quod magnis imbribus auget
Montibus *ex altis magnus* decurſus *aquai*.

Recte igitur ſe habet recepta lectio *aluere*.

13. Seu Deos regesque canit] Ita editi ubique; ſed repone ex Lambini quibuſdam, duobus Berſmanni, & Noſtris, Graeviano, Colberti-

no

Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluere ripas,
Fervet, inmenſuſque ruit profundo
Pindarus ore;
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audacis nova dithyrambos
Verba devolvit, numeriſque fertur
Lege ſolutis:
Seu Deos, regeſve canit Deorum
Sanguinem, per quos cecidere juſta
Morte Centauri, cecidit tremendae
Flamma Chimaerae:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma caeleſtis, pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore ſignis
Munere donat:

v. 13. Vulg. REGESQUE.

Fle-

no, Galeano & Bodleiano altero, REGESVE, ut infra, SIVE *quos Elea* — &, *Flebili ſponſae juvenemve raptum.* Neque enim uno carminis genere & *Deos* & *Reges* ſive Heroas cecinit Pindarus, ſed illos in ὑμνοις & παιᾶσιν, hos in aliis. Noſter Carm. I, 12.

Quem virum, aut *heroa lyra vel acri*
Tibia ſumis celebrare, Clio,
Quem Deum?

ipſe Pindarus Olymp. II.

Ἀναξιφόρμιγγες ὑμνοι,
Τινα θεὸν, τιν' ἥρωα,
Τίνα δ' ἄνδρα κελαδήσομεν.

17. SIVE QUOS ELEA] Mala interpunctio libros omnes hic contaminavit: tu ita diſtingue:

Sive, quos Elea domum reducit
Palma caeleſtes, pugilemve equumve
Dicit.

hoc eſt, *ſive dicit pugilem aut equum, quos Elea palma nobilitat.* Cave, illud *quos* alio referas, ut vulgo faciunt. *Pugilem & equum* etiam alibi conjunxit, ut in Arte Poëtica v. 84.

Et pugilem *victorem, & equum certamine primum:*

& Carmine ſequenti,

Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem, *non* equus *impiger*
Curru ducet Achaico.

Dio Chryſoſtomus De Regno II. Τὰ μὲν ἓν ἄλλα ποιήματα ἐγωγε ἡγοῦμαι, τὰ μὲν συμποτικὰ αὐτῶν, τὰ δὲ ἐρωτικὰ, τὰ δὲ ἐγκώμια ΑΘΛΗΤΩΝΤΕ ΚΑΙ ΙΠΠΩΝ νικώντων. Ergo hic & *Equum* dicit *caeleſtem* fieri, palma adepta. Equus enim victor & *encomio* & *corona* honeſtabatur. Plutarchus Symposiacôn II, 5. Καὶ τῶν ζώων μενῳ τῷ ΙΠΠΩ μετεσία ΣΤΕΦΑΝΟΥ καὶ ἀγῶνος ἐστι, ὅτι μόνος καὶ πέφυκε καὶ ἤσκηται μαχομένοις παρεῖναι καὶ συμπολεμεῖν. Theocritus Idyll. XVI, 46.

τιμὰς δὲ καὶ ὠκίες ἔλλαχον ΙΠΠΟΙ
Οἵ σφισιν ἐξ ἱερῶν ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΙ ἦνθον ἀγώνων.

Quae duo loca jam occupata video ab Illuſtriſſimo Viro, cui noſtra aetas nec parem quemquam in literis nec ſecundum habet, Ezechiele Spanhemio, obſervationibus ad Callimachum p. 716. Ceterum corrigendum puto Ovidium, in Triſtibus IV, 10. v. 95.

Poſtque meos ortus Piſaea vinctus oliva
Abſtulerat decies praemia victor eques.

Nullus dubito, quin Naſo ſic ſcripſerit,

Abſtulerat decies praemia victor EQUUS.

23. Au-

Flebili ſponſae juvenemve raptum
Plorat, & vires animumque moreſque
Aureos educit in aſtra, nigroque
Invidet Orco.
Multa Dircaeum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quotiens in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinae
More modoque
Grata carpentis thyma per laborem,
Plurimum circa nemus uvidique
Tiburis rivos operoſa parvus
Carmina fingo.
Concines majore poëta plectro
Caeſarem, quandoque trahet ferocis
Per ſacrum clivom merita decorus
Fronde Sygambros:

v. 31. Vulg. RIPAS.

Quo

23. AUREOS EDUCIT IN ASTRA] *Reducit* vel *redducit* plerique habent codices, etiam vetuſti, ut ex noſtris Leidenſis, & a prima manu Reginenſis. Sed ferri nullo modo poteſt tam inficeta repetitio: cum paullo ante v. 18. jam ſemel habuimus.

Sive quos Elea domum reducit.

Quare cum Editione prima & Graeviano codice antiquiſſimo & aliis nonnullis retineamus EDUCIT. *Educit in aſtra ex orco*; ut infra Carm. VIII.

Ereptum *Stygiis fluctibus Aeacum*
Virtus, & favor & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat *inſulis.*

Seneca Herc. Fur. 95.

Diſcordem deam
Educam, *& imo Ditis e regno extraham.*

29. PER LABOREM PLURIMUM, CIRCA NEMUS] Sic olim & hodie diſtinguit quicquid eſt Interpretum: ut *plurimum* referatur ad *laborem*: mihi contra videtur convenientius, ut ad *nemus* pertineat. *Carpentis per laborem*, hoc eſt, laborioſe carpentis. Saluſtius in Catil. c. 7. *Juventus in caſtris* per laborem *uſu militiam diſcebat.* Ita loqui amant ſcriptores Latini, *per dolum*, *per iram*, *per otium*, *per jocum*, *per neceſſitatem*, *per vim*; numquam addito epitheto. Tum autem illud, *Plurimum circa nemus*, multo opinor nitidius & ποιητικώτερον erit, quam *circa nemus* nude arideque prolatum. Ovidius Metam. XIV, 361.

Plurima *qua* ſilva *eſt*, *& equo loca pervia non ſunt.*

Virgil. Aen. I.

Jamque aſcendebant collem, qui plurimus *urbi*
Imminet.

Statius Theb. I.

abrupta qua plurimus *arce Cithaeron*
Occurrit caelo:

Plurimum vero eſſe nemus circa Tibur, vel ex carmine ſequenti ſatis conſtat,

Sed quae Tibur *aquae fertile praefluunt,*
Et ſpiſſae *nemorum comae.*

adde Statium Silv. I, 3. de villa Tiburtina Vopiſci,

nemora alta *citatis*
Incubuere vadis; *fallax reſponſat imago*
Frondibus; *& longas eadem fugit umbra per undas.*

ubi obiter lege,

& longas eadem fugit unda per umbras.

Recte igitur *plurimum nemus*; potuiſſet tamen magis appoſite, ut comparatio cum *ape Matina* per omnia reſponderet: FLOREUM *circa nemus*: quod & a vulgata lectione non nimis abhorret.

Lu-

Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere bonique Divi,
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines laetosque dies, & Urbis
Publicum ludum super inpetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
Litibus orbum.
Tum meae (si quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars; &, O sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Caesare felix.
Isque dum procedit, Io triumphe,
Non semel dicemus, Io triumphe,
Civitas omnis; dabimusque Divis
Tura benignis.

v. 45. Vulg. LOQUAR. 49. TUQUE, PROCEDIS. Te

Lucretius III, 1.
Floriferis *ut apes in* saltibus *omnia libant.*
Virgil. Aen. I, 430.
Qualis apes aestate nova per florea rura
Exercet sub sole labor.
Val. Flaccus V, 344.
Florea *per verni qualis juga duxit* Hymetti,
Aut Sicula sub rupe choros.

31. UVIDIQUE TIBURIS RIPAS] Omnes quidem, quot vidi, scripti editique RIPAS: satis tamen inficete; cum nusquam, opinor, *ripas* reperias, quin ibidem vel fluvii vel aquarum mentio fiat. Crediderim a Librariis corruptam esse lectionem, qui *Tiburis* hic pro amne *Tiberi* perperam acceperint. Et tamen alias *ripis* pro *rivis*, & viciſſim, frequenter abutuntur exscriptores. Lege vero, vel ipsis omnibus invitis,
Plurimum circa nemus, uvidique
Tiburis RIVOS.
Noster Carm. I, 7.
Et praeceps Anio, & Tiburni *lucus*, & *uda*
Mobilibus pomaria RIVIS.
Rivi autem *apibus* gratissimi; ut Virgil. Georg. IV, 10.
At liquidi fontes, & *stagna virentia musco*
Adsint, & *tenuis fugiens per gramina* rivus.

45. SI QUID LOQUAR AUDIENDUM] Graevianus, Reginensis, Magdalenensis, Bodleianus cum quibusdam Lambini, sine dubio rectius;
Tum meae, (*siquid* LOQUOR *audiendum*)
Vocis accedet bona pars.
siquid loquor; hoc est, siquid *loqui soleo* Romanorum auribus dignum: quippe jam diu tres Carminum libros emiserat, qui avidissime ab omnibus legebantur.

49. TUQUE DUM PROCEDIS, Io TRIUMPHE] Loscheri editio cum codicibus quibusdam inferioris aetatis, TUQUE: at prima Veneta cum scriptis omnibus vetustioribus, TEQUE. Si illud sequeris; tum quaestio continuo movetur, quonam illud TU referri debeat. Sunt qui ad *solem* spectare credant, ut fiat, *Dum tu, O Sol sive dies pulcher procedis:* quale Virgilii illud Eclog. IX.
Ecce Dionaei processit *Caesaris astrum.*
& Aen. III.
Jamque dies alterque dies processit.
Verum hi faciles sibi lectores & minime morosos videntur expectasse. Quid enim? an a mane ad vesperam, *dum dies procedit*, usque ad ravim clamandum erat, *Io triumphe?* Quod si maxime hic

Te decem tauri totidemque vaccae,
Me tener ſolvet vitulus, relicta
Matre qui largis juveneſcit herbis
In mea vota;

Fronte

Solem ſignificare vellet Noſter; certe non *dum tu procedis*, ſed *dum ille procedit*, dicendum fuiſſet, ut orationis ſeriem contemplanti ſole ipſo clarius patebit. *Tum*, inquit, *canam*, O SOL PULCHER; quae ſunt ipſa verba Carminis, quod tum canturum ſe pollicetur, & *materialiter* (ut Grammatici loquuntur) hic ſumi debent. Minime autem jam nunc *Solem* alloquitur; neque ullo modo *tu procedis* de *Sole* intelligi queunt, quem nullis adhuc verbis compellavit. Verum alii potius ad Antonium Iulum, cui carmen hoc inſcribitur, referenda haec opinantur; adeo ut *dum Antonius procedat*, civitas omnis Io triumphe iterare debuerit. Sed quo obſecro nomine *procedet* Antonius? an ut qui triumphum ipſe agat? nihil minus: ſpectant enim haec omnia ad Auguſti triumphum de Sicambris, quem aliquando futurum eſſe vaticinatur hic Noſter. An in alieno quidem triumpho, ſed tamen, utpote vir clarus & magnis honoribus functus, inter primos *procedet*, omnibus conſpiciendus? Sed & hoc nihil eſt: nemini enim, praeterquam ipſi Triumphant, *civitas omnis* Io Triumphe accinebat. Ovidius Amor. I, 2. de Cupidine triumphante:

Omnia te metuent: AD TE *ſua brachia tendens*
Vulgus, Io, *magna voce*, Triumphe, *canet.*

Idem in Triſt. IV, 2.

Hos ſuper in curru, Caeſar, victore veheris
Purpureus, populi rite per ora tui:
QUAQUE IBIS, *manibus circumplaudêre tuorum,*
Undique jactato flore tegente vias:
Tempora Phoebea lauro cingetur, loque,
Miles, Io, *magna voce*, Triumphe, *canet.*

Idem Amor. I, 7.

I nunc, magnificos victor molire triumphos,
Cinge comam lauro, votaque redde Jovi.
Quaeque TUOS *currus comitatrix turba ſequetur,*
Clamet, Io forti victa puella viro.

Neque *Sol* igitur recte procedit, neque *Antonius:* reſtat, ut ad illos demum Interpretes nos convertamus, quibus Poëta ad ipſum Triumphum converſus hoc dicere videtur. *Dum tu, Io* (ſive *o*) *Triumphe, procedis:* ut in Epodo IX. Triumphum tanquam Deum alloquitur:

Io Triumphe, tu moraris aureos
Currus & intactas boves:
Io Triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportaſti ducem.

Atque hanc expoſitionem neceſſario ſequuntur illi, qui cum meliore codicum parte TEQUE praeferunt. Verum & hic, ſi penitius excuſſeris, nihil ſani reperies. Si TUQUE magis tibi arridet, tum haec inde orietur conſtructio: *Dumque tu, Io* (id eſt, *o*) *Triumphe, procedis; non ſemel dicemus* haec verba, Io TRIUMPHE. Quis vero hoc iis condonabit, ut alio ſenſu exponant prius *Io Triumphe*, alio poſterius? quis in cultiſſimo poëta tale portentum admittet? Quod ſi mavis alteram lectionem TEQUE; jam illa exibit ſententia; *Dumque, o Triumphe, procedis, non ſemel te dicemus*, ſive carmine celebrabimus, *o Triumphe.* Ubi, ut mittam illud *o Triumphe* jam inepte prorſus & putide repetitum; ut mittam jam *civitatem omnem*, pueroſque patreſque, carmina in Triumphum illum ſcripturos, idque *non ſemel*; quo nihil fingi poteſt abſurdius: illud unice hanc interpretationem evertit, quod procul omni dubio cum Noſter ait, DICEMUS *Io triumphe*; illa ipſa verba ſic proferri & acclamari velit: quemadmodum & Naſo locis jam citatis;

Miles, Io, magna voce, Triumphe, CANET.
Vulgus, Io, magna voce, Triumphe, CANET.
CLAMET, *Io forti victa puella viro.*

& Tibullus II, 5.

lauro devinctus agreſti
Miles, Io, magna voce, Triumphe, CANET.

Quin & eam ob cauſam addit, NON SEMEL *dicemus*; nimirum quia eandem hic acclamationem bis poſitam habes,

Tuque dum procedis, Io triumphe,
Non ſemel dicemus, Io triumphe;

ut Ovidius in Arte Am. II, v. 1.

DICITE, *Io Paean, & Io*, BIS DICITE, *Paean.*

Satis, opinor, ſuperque jam refutata ſunt, quaecumque ad colorem aliquem huic loco inducendum protulerunt Interpretes: & tamen unicum illud, quod jam dicturus ſum, vel per ſe ſufficeret ad utramvis lectionem, ſeu TUQUE ſive TEQUE, funditus ſubruendam. Dico enim, & omnes in bonis ſcriptoribus tritos & ſubactos mecum habebo ſentientes, non aliter accipi poſſe, TUQUE, vel

TEQUE *dum procedis, Io triumphe,*

& illud altero abhinc commate,

Fronte curvatos imitatus ignis
Tertium lunae referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
Cetera fulvus.

III.

TE *decem tauri totidemque vaccae*,
quam de una eademque perſona. Nihil enim intervenit, quo TUQUE & TE ad diverſas ſpectare lector moneatur. Cum autem poſterius illud ad Antonium Iulum referri, & res ipſa clamitet, & omnes ubique conſentiant; prius vero ad eundem Antonium nullo pacto pertinere poſſe jam ſupra probaverim; id reſtat, ut prioris loci lectionem mendoſam eſſe neceſſe ſit: & proinde de emendatione vel certa vel commoda jam ſerio ſit cogitandum. Atque hunc in finem conjectura nos ſua impertire voluit vir inſignis Daniel Heinſius, qui fidentius pro more ſuo pronunciat, ſic ab Horatio certiſſime fuiſſe ſcriptum,

DUXQUE *dum procedit, Io triumphe.*

Quis enim, inquit, *praeter Imperatorem in triumpho procedit, cum in Capitolium vehitur? cui niſi Imperatori triumphus clamatur? cujus denique gratia populus rem ſacram facit, niſi ejus qui triumphat?* Bene quidem haec: & profecto rem ipſam quaſi per nebulam vidit; in verbis eruendis hallucinatus eſt. Quippe leviore, ni fallor, cicatrice ſanari poterit hoc ulcus. Dixerat Noſter,

&, O ſol
Pulcher, o laudande, canam, recepto
CAESARE *felix:*

quibus illa jam ſubjunge ex correctione noſtra:

ISQUE *dum procedit, Io Triumphe,*
Non ſemel dicemus, Io Triumphe.

ISQUE, is eſt CAESAR. Enimvero hoc vocabulum adeo commode rem & ſententiam conficit, adeo parum recedit a lectione vulgata, adeo notum denique & receptum eſt omnibus poëtis, quotieſcumque perſona aliqua jam ſemel ſuo nomine appellata rurſus indicatur; ut ſuo jure pro ſincera hic lectione omnino ſit admittendum. Virgilius Aen. IV, 203.

Protinus ad regem curſus detorquet Iarbam--
ISQUE *amens animi, & rumore accenſus amaro.*

& V, 708.

Tum ſenior Nautes —
ISQUE *his Aeneam ſolatus vocibus inſit.*

& VI, 684.

At pater Anchiſes *penitus convalle virenti--*
ISQUE *ubi tendentem adverſum per gramina vidit Aenean.*

& IX, 549.

quorum primaevus Helenor —
ISQUE *ubi ſe Turni media inter millia vidit.*

& XI, 702.

Apenninicolae bellator filius Auni —
ISQUE *ubi ſe nullo jam curſu evadere pugna.*

Porro recte in Triumpho Caeſar *procedere* dicitur: ut Virgil. XI, 94.

Poſtquam omnis longe comitum proceſſerat *ordo.*

Ovid. Faſt. IV.

Omnis eques, mixtaque gravis cum plebe Senatus
Obvius ad Tuſci fluminis ora venit.
Procedunt *pariter matres nataeque nuruſque.*

58. TERTIUM LUNAE REFERENTIS ORTUM] ORBEM in nonnullis codicibus repererunt Interpretes; ut & nos in decem ex noſtris. Reginenſis tamen & Regiae Societatis ORTUM; quod in Leidenſi, Graeviano, Battelienſi pro varia lectione ponitur. Si illud ſequeris, tum tertium *menſem* intelliges; quod nihil facit ad poëtae ſententiam. Gellius I, 20. *Quod & Luna* orbem *ſuum luſtret ſeptem & viginti diebus.* Ovid. Faſt. I, 175.

Luna novum decies implerat cornibus orbem.

Idem Metam. II, 454.

Orbe *reſurgebant lunaria cornua nono.*

Tibullus II, 4.

& qualis, ut orbem
Complevit, verſis Luna recurrit equis.

Propertius II, 16.

Septima jam plenae deducitur orbita *lunae.*

Quamobrem cum libris editis retinendum eſt omnino *tertium* ORTUM, hoc eſt, diem tertium. Virgilius Georg. I, 431.

vento ſemper rubet aurea Phoebe:
Sin ortu *in* quarto (*namque is certiſſimus auctor*)
Pura, neque obtuſis per coelum cornibus ibit.

Val. Flaccus II, 367.

Ut lunam quarto *denſam videt imbribus ortu*
Theſpiades.

59. QUA NOTAM DUXIT] In codice Regiae Societatis TRAXIT, ut Ovid. Faſt. I, 596.

Ille Numantina traxit *ab urbe* notam:

Statius Theb. VII, 302.

ac primae genitorem in flore juventae.
Conſequitur, traxitque notas, *& miſcuit annos.*

Tamen & *notam duxit* aeque, ſi non magis, elegans

III.

Ad Melpomenen.

Quem tu, Melpomene, ſemel
Naſcentem placido lumine videris,
Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem; non equus inpiger
Curru ducet Achaico
Victorem, neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Oſtendet Capitolio:
Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
Et ſpiſſae nemorum comae,
Fingent Aeolio carmine nobilem.
Romae principis urbium
Dignatur ſuboles inter amabilis
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.

O

gans locutio eſt, & omnium fere codicum ſuffragiis nititur. Propertius I, 5.

Et timor informem ducet *in ore* notam.

Plura vide apud Nicolaum Heinſium Notis ad Ovidii Faſt. VI, 649. Ita *ducere colorem*, *livorem*. Virgil. Eclog. IX, 49.

Duceret *apricis in collibus uva* colorem.

Juvenalis II, 81.

Uvaque conſpecta livorem ducit *ab uva*.

Seneca Herc. Fur. 347.

ducet *e genere inclyto*
Novitas colorem *noſtra*.

10. Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt] Sic clare habent veterrimi codices Graevianus, Reginenſis cum aliis: Leidenſis Profluunt. Editio prima Veneta Perfluunt, quod nollem clariſſimos viros Fabricium & Dacierium calculo ſuo probaviſſe. Velleius Paterculus II, 106. *Ad flumen Albim, qui Semnonum Hermundorumque fines* praefluit. Noſter infra Carm. XIV. de Aufido,

Qui regna Dauni praefluit *Appuli*.

Livius, I, 45. *Infima valle* praefluit *Tiberis*. Sic *praelabi*, *praevehi*. Lucanus VI, 76.

Quoque modo Romae praelapſus *maenia Tibris*.
In mare deſcendit.

& X, 307. de Nilo:

Inde plagas Phoebi damnum non paſſus aquarum
Praeveheris.

Vide Gronovium patrem ad Livii XXIX, 32.

23. Romanae fidicen Lyrae] Reſpexit huc Ovidius Triſt. IV, 10.

Et tenuit noſtras numeroſus Horatius *aures*;
Dum ferit Auſonia *carmina culta* lyra.

Quod ſi in mentem praeſtantiſſimo Nic. Heinſio veniſſet, numquam ex conjectura tentaſſet ibi repo-

O teſtudinis aureae
Dulcem quae ſtrepitum, Pieri, temperas;
O mutis quoque piſcibus
Donatura cycni, ſi libeat, ſonum:
Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito praetereuntium
Romanae fidicen lyrae:
Quod ſpiro & placeo (ſi placeo) tuum eſt.

IV.

DRUSI LAUDES.

QUALEM miniſtrum fulminis alitem
(Cui rex Deorum regnum in avis vagas
Permiſit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo)
Olim juventas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inſcium;
Vernique, jam nimbis remotis,
Inſolitos docuere niſus

Venti

ponere, *Aeolia lyra*. Quamquam & hoc ſolertiſſimo viri ingenio minime indignum; ſic enim de Rufo homine Romano Ovidius Pont. IV, 16.

Pindaricae fidicen *tu quoque*, *Rufe*, Lyrae.

7. VERNIQUE JAM NIMBIS REMOTIS] Vir incomparabilis Julius Caeſar Scaliger ſic in Hypercritico ſuo hunc locum trutina caſtigat:

Vernique jam nimbis remotis
Inſolitos docuere niſus
Venti paventem.

Jam adultum, inquit, *aquilae pullum deſcribit, cum attribuit ei juventutem: praeterea cum demittit in agnos & in dracones. Quare non poteſt hic* veris *facere mentionem: nam primo ineunte vere aquila parit: incubat tricenis diebus: vix ſexto menſe* (Auguſto) *ad venationem apti ſunt pulli: quippe Septembri etiam ſunt invalidiuſculi.* Quae cum veris ſimilia ſint & tanti viri fide tradita; (nam Aldrovandus &c. nihil hic nos docent) videamus quo pacto Torrentius Dacieriuſque Flacci partes tutentur. *De adulto*, aiunt, *vero loquitur Horatius*, jam remotis nimbis, *hoc eſt, ineunte aeſtate: totum enim ver imbriferum eſt.* Mirifica ſane defenſio. Si enim *totum ver* imbriferum ſive nimboſum eſt, quomodo nimbis jam remotis venti adhuc *verni* dicuntur? Aut nihil videmus, aut *aeſtivi* potius dicendi erant. Quanto rectius fuerat non diſſimulaſſe complurium codicum lectionem, quae & Scaligeri experientiae non refragatur, & Horatium tamen ab omni culpa praeſtat immunem:

VERNISQUE *jam nimbis remotis*,
Inſolitos docuere niſus
Venti parentem.

Ita vetuſtiſſimus noſter Leidenſis, & Colbertinus, & Bodleianus alter, & unus Berſmanni: ita Petrenſis, cui VERNI pro varia lectione additum:

Venti paventem: mox in ovilia
Demisit hostem vividus inpetus;
Nunc in reluctantis dracones
Egit amor dapis atque pugnae:
Qualemve laetis caprea pascuis
Intenta, fulvae matris ab ubere
Jam lacte depulsum leonem,
Dente novo peritura, vidit:

Videre

ita optimi libri Graevianus & Reginensis, in quibus litera S erasa adhuc cernitur. Ut ne dubitandum quidem sit, quin idem in nonnullis suis codicibus Interpretes invenerint: etsi id memoriae tradere non operae pretium videbatur. Profecto non aliter legisse Scholiastam veterem facile odorari poterant: VERNIQUE, ait, *ut ruit imbriferum ver.* Atqui exemplum illud ex Virgil. Georg. I, 313. petitum scripturae isti prorsus repugnat: hic enim *ver imbriferum* sive nimbosum est, illic *verni sunt venti, remotis nimbis.* Sine dubio scripserat Scholiastes; VERNISQUE NIMBIS) *ut, Ruit imbriferum ver.* Jam enim id exemplum adeo apposite citatur, ut nihil magis. Quippe in Italo caelo ver imbribus & nimbis plerumque infestum est. Juvenalis Sat. IV, 87.

Cum quo de pluviis, aut aestibus, aut nimboso
Vere *locuturi fatum pendebat amici.*

Seneca Nat. Quaest. IV, 4. *Quare vere, jam frigore infracto, grando cadat? Cum ver coepit, major inclinatio aëris sequitur, & calidiore caelo majora fiunt stillicidia. Ideo, ut ait Virgilius noster,* Cum ruit imbriferum ver, *vehementior immutatio est aëris undique patefacti & solventis se, ipso tempore* (forte, ipso tepore) *adjuvante. Ob hoc* NIMBI *gravos magis vastique quam pertinaces deferuntur.* Statius Silv. IV, 4.

Jam terras volucremque polum fuga veris aquosi
Laxat.

Virgil. Georg. III, 429.

Vere *madent* udo *terrae ac* pluvialibus Austris.

Lucanus V, 415.

Perfida nubiferi *vetat inconstantia* veris.

Recte igitur habet vetustiorum codicum lectio, VERNIS NIMBIS REMOTIS, quam bene sane explicavit manus antiqua in ora Codicis Graeviani; *vernali tempore transacto, quo plumescunt aves.* In recepta vero lectione, *verni venti, jam nimbis remotis*; ubi nimbi *hiberni* necessario intelligi debent, non video quid pro Flacco adversus Scaligerum reponi possit. Ceterum, si cui illud IS ter repetitum delicatulas aures offendat; is primum sic cogitet, ineptum esse Euphoniae consulere cum totius sententiae dispendio; tum postea contempletur hos versus, Virgilii & Nasonis; ubi verba singula litera S terminantur. Aen. XII, 708.

Ingentis genitos diversis partibus orbis.

Metam. VII, 540.

Lanigeris gregibus balatus dantibus aegros.

10. VIVIDUS IMPETUS] Codex Regiae Societatis, FERVIDUS. Non placet. Statius de Equo Domitiani:

Cui rigidis stant colla jubis, VIVUSQUE *per armos* IMPETUS.

15. JAM LACTE DEPULSUM] Mihi quidem semper visum est illud *Lacte* otiosum & superfluum. *Leonem*, inquit, *jam depulsum lacte ab ubere fulvae matris.* Atqui satis erat alterutrum, aut *lacte depulsum*, aut *ubere depulsum.* Virgil. Eclog. VII.

Depulsos a lacte *domi quae clauderet agnos.*

Prudentius Peristeph. X, 663.

unum de caterva infantium
Parvum, nec olim lacte depulsum.

Suetonius in Tiberio c. 44. *Infantes firmiores, nec dum tamen* lacte depulsos. Virgil. Georg. III, 187.

Atque haec jam primo depulsus ab ubere *matris*
Audeat.

Varro de Re Rust. II, 4. *Porci* depulsi a mamma *a quibusdam Delici appellantur.* Ibidem II, 2. *Cum* depulsi *sunt agni* a matribus, *diligentia adhibenda est.* Vides utramvis dictionem satis per se valere: sed utramque simul nemo, quod sciam, adhibuit; neque adeo sine verbosae garrulitatis nota adhibere poterit. Nam quod viri clarissimi Xylander & Chabotius adjective hoc accipiunt, *lacte ubere* sive copioso, id absurdius est, quam ut refelli mereatur. Equidem crediderim vocabulum *lacte* ex glossa huc irrepsisse; & extrusisse aliud quid, quod jam indagandum est. Vide an forte sic scripse-

Videre Raetis bella ſub Alpibus
Druſum gerentem Vindelici; quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia ſecuri
20 Dex-

v. 17. Vulg. RHOETI.

ſcripſerit Noſter;

fulvae matris ab ubere
Jam MANE *depulſum leonem*
Dente novo peritura vidit.

hoc eſt, eo primum mane a lacte depulſum, atque inde ait *dente novo*. Mane autem eſurientes leones praedam quaeritant, ut Statius Theb. VII, 670.

Qualis ubi primam leo mane *cubilibus altis*
Erexit rabiem, & ſaevo ſpeculatur ab antro
Aut cervum, aut nondum bellantem fronte juvencum.

an potius hunc in modum;

Jam SPONTE *depulſum leonem.*

Id enim generoſae ferae proprium, ut non expectet dum a matre depellatur; ſed ſponte ſe a mamma abigat, ſuarum virium jam conſcia. Sic & *aquilam* pullum paullo ante non mater (ut ſcriptores narrant fieri ſolere) ſed *juventas & patrius vigor* de nido propulerunt. Iterum Statius Theb. IX, 740.

Ut leo, cui parvo mater Getula cruentos
Suggerit ipſa cibos, cum primum creſcere ſenſit
Colla jubis, torvuſque novos *reſpexit ad* ungues,
Indignatur ali; *tandemque effuſus apertos*
Liber amat campos.

Equidem ut non temere contenderim ſic ab Horatio profectum eſſe; ita libere dicam, non deterius, immo melius aliquanto hoc eſſe, quam quod vulgo jam circumfertur.

17. VIDERE RHAETI BELLA] Locus hic ab omnibus interpretibus diu multumque vexatus ſub noſtrum etiam ſtilum venire jam debet. In Editionibus vetuſtis ſic concipitur:

Videre Rhaeti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem Vindelici:

neque alitet in recentioribus pleriſque; adeo ut gens illa a Druſo victa uno nomine appellata fuerit *Rhaeti Vindelici*. Ita quidem jam olim accepiſſe videntur Acron & Porphyrion: quorum hic, *Scripta eſt*, inquit, *haec ecloga in Neronem Druſum; qui Rhetos Vindelicos bello vicit:* ille, *Talem*, ait, *Druſum videre Rheti Vindelici, barbarorum gentes.* Servius quoque ad Virgil. Aen. I, 247. *Atque intima tutus Regna Liburnorum*) *Ideo* TUTUS, *quia Rhaetii Vindelici ipſi ſunt Liburni, ſaeviſſimi admodum populi, contra quos miſſus eſt Druſus. Illi autem ab Amazonibus originem ducunt, ut etiam Horatius dicit, Quibus Mos unde deductus per omne Tempus Amazonia ſecuri Dextras obarmet, quaerere diſtuli.* Codex Graevianus in margine: *Retii Vindelici Norici Baioarii unum ſunt.* Atque hanc interpretationem cum plerique alii jam ſequuntur, tum & ipſe Velſerus in Libris Rerum Vindelicarum. Nondum tamen a nobis ſic extorquebunt, unum populum coagmentato nomine *Rhaetos Vindelicos* vocari, quos inter ſe diverſos fuiſſe tot boni auctores tradiderunt. Velleius Paterculus II, 39. *Rhaetiam autem & Vindelicos & Noricos & Scordiſcos novas imperio noſtro ſubjunxit provincias.* Et II, 95. *Quippe uterque* (Tiberius & Druſus) *diviſis partibus* Raetos Vindelicoſque *adgreſſi.* Et 104. *Ego tecum, imperator, in Armenia, ego in* Rhaetia *fui; ego a te in* Vindelicis, *ego in Pannonia, ego in Germania donatus ſum.* Et 122. Vindelicorum Rhaetorumque *victor, curru urbem ingredi.* Suetonius Aug. c. 21. *Domuit autem partim ductu, partim auſpiciis ſuis Cantabriam — item* Rhaetiam, & Vindelicos, *ac Salaſſos gentes Inalpinas.* Idem Tib. c. 9. *Exin* Rhaeticum Vindelicumque *bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum geſſit;* Rhaetico atque Vindelico *gentes Alpinas, Pannonico Breucos & Dalmatas ſubegit.* Plinius Nat. Hiſt. III, 24. *His* (Noricis) *contermini* Rhaeti & Vindelici, *omnes in civitates multas diviſi.* Tacitus Annal. II, 17. *Ni* Rhaetorum Vindelicorumque *cohortes ſigna objeciſſent.* Eutropius de Auguſto: *Romano adjecit imperio, Illyricum*, Raetiam, Vindelicos, *& Salaſſos in Alpibus.* Ita Graeci ſimiliter, Strabo, Ptolemaeus, Agathemerus ΡΑΙΤΟΥΣ ΚΑΙ ΟΥΙΝΔΕΛΙΚΟΥΣ ſemper diſtinguunt. Quid jam de Servio & Scholiaſtis fiet, ficulneis ſane copiis, ſi cum iſtis comparentur? Profecto non aliunde quam ex hoc ipſo loco ſic in menda cubante, commentum illud de Rhaetis Vindelicis hauſerunt. Quod & ex parte vidit celeberrimus Dacierius: atque ideo lectionem aliam revocatum ut, cui editiones codiceſque aliquot & in iis Bartelianus noſter aſtipulantur,

Videre Rhaeti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem ET *Vindelici.*

Multa tamen huic emendationi adverſa ſunt: nullus

Dextras obarmet, quaerere distuli:
Nec scire fas est omnia: sed diu
Lateque victrices catervae
Consiliis juvenis repressae

v. 24. Vulg. REVICTAE.

Sen-

lus liber paullo vetustior conjunctionem ET agnoscit: tum & Historia ipsa refragatur. Non enim & Rhaeti & Vindelici videre Drusum bellantem; quippe Drusus Vindelicos tantum, Rhaetos Tiberius aggressus est. Paterculus loco jam laudato: *Quippe uterque* (Tiberius & Drusus) DIVISIS PARTIBUS *Raetos Vindelicosque adgressi, multis urbium & castellorum oppugnationibus, nec non directa quoque acie feliciter functi, gentes locis tutissimas, aditu difficillimas, numero frequentes, feritate truces, majore cum periculo quam damno Romani exercitus, plurimo cum earum sanguine perdomuerunt.* Quae verba toti huic carmini quasi Commentarii vicem esse possunt. Noster ipse infra Carm. XIV.

MAIOR NERONUM *mox grave praelium*
Commisit, immanesque RAETOS
Auspiciis pepulit secundis.

Quid ergo? vides in utraque lectione plane aquam haerere: neque sane id mirum, neutra enim vera est. Nos jam olim certam hujus loci scripturam ex conjectura invenimus,

Videre RAETIS *bella sub Alpibus*
Drusum gerentem Vindelici.

atque ad hanc nos deduxit Horatiani stili indoles: noveram enim Nostrum numquam illud *sub Alpibus* sic inornate & nude prolaturum fuisse. Memineram etiam Alpes, ut pro variis regionibus varia sortitae erant nomina, ita & Rhaeticas appellatas esse. Tacitus Hist. I, 70. *Ipse paullulum cunctatus, num* Rhaeticis jugis *in Noricum flecteret.* Claudianus de IV. Cons. Honorii, 442.

Aspera nubiferas qua Rhaetia *porrigit* Alpes.

Iterum Tacitus de Mor. Germ. c. 1. *Rhenus* RHAETICARUM ALPIUM *inaccesso ac praecipiti vertice ortus.* Porro *Raetis* Noster suo more pro *Raeticis*; ut alibi *Venena Colcha, Mauris iaculis, Sulpiciis horreis, Aemilium ludum, Italo coelo.* Denique *sub Alpibus Rhaeticis* Vindelici Drusum viderunt; quia Rhaeti Vindelicis contermini. Hactenus ex conjectura progressi sumus: postea sagacissimum virum Nic. Heinsium nobiscum facere didicimus; qui in ora exemplaris sui, FORTE, inquit, RHAETIS. Accesserunt huc ad partes codex optimus Torrentii & veterrimus noster Graevianus, qui RETII habent; quod a RETIS scribarum errore fluxisse videatur; & magis adhuc Reginensis, in quo RETI nunc habetur, litera quadam quae sequebatur erasa. Tandem in impresso codice ex Bibliotheca celeberrimi viri Petrii Francii, cui variae aliquot lectiones ex libris scriptis adnotabantur, reperimus manuscriptum exemplar Rottendorphii RETIS exhibere: neque parum laetati sumus divinationem nostram membranarum auctoritate firmari; quod & in aliis multis olim eventurum auguramur, siquis post operam nostram meliores codices hic illic latitantes diligenter excusserit.

24. CONSILIIS JUVENIS REVICTAE] Quod Lambinus in nonnullis emendatis codicibus reperisse se narrat, REPRESSAE; id ego in veterrimo Graeviano vidi, ubi primo erat REVICTAE, & postea sex posterioribus literis per puncta subnotata (ut solet) deletis, suprascriptum manu & atramento iisdem PRESSAE. Et quantivis sane pretii ea lectio est: nam vulgo recepta vix nobis placere potest, si vel aurem vel nasum adhibemus:

sed diu
Lateque VICTRICES *catervae*
Consiliis juvenis REVICTAE
Sensere, quid mens rite, quid indoles &c.

Imo vero REPRESSAE, ut & legit Scholiastes Porphyrion: *Consiliis*, an., *juvenis* REPRESSAE *eo pertinet, quod* LATE *victrices dixerat.* Nihil verius dici potuit. Qui antea *longe lateque* grassabantur, jam *repressi*, cohibiti, & intra fines suos compulsi sunt. Cicero de Provinciis Consularibus c. 12. *Nationes eas, quae numero hominum ac multitudine ipsa poterant in provincias nostras* REDUNDARE, *ita ab eodem esse partim recisas, partim* REPRESSAS; *ut Asia, quae imperium nostrum ante terminabat, nunc tribus novis provinciis ipsa cingatur:* Et mox c. 13. *Ipse ille C. Marius* INFLUENTES *in Italiam Gallorum maximas copias* REPRESSIT, *non ipse ad eorum urbes sedesque penetravit.* Claudianus de Bello Getico, v. 400.

Hoc monitu pariter nascentia bella repressit.

Val. Maximus VI, 9. 6. de Sylla. *Mithridatem compescuit, socialis belli fluctus* repressit. Illud deinde nota, CONSILIIS *juvenis:* nam & eo longe aptius referas *repressae*, quam *revictae.* Suetonius in Tiberio c. 37. *Reges infestos suspectosque* comminationibus *magis &* querelis, *quam vi*, repressit.

Con-

25 Senſere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita ſanctis ſub penetralibus
Poſſet, quid Auguſti paternus
In pueros animus Nerones.

v. 26. FAUSTIS.

For-

Contra, quam inſulſa ſodes repetitio eſt, *Victrices revictae?* quam qui non odit, is & amatae ſuae polypum depereat. Sed *repreſſae*, inquiunt, multo minus dicit, quam par eſt: parum enim fuiſſet *reprimere* barbaros. Quid? annon ſatis hoc, quod repreſſit *juvenis*, non dux veteranus; quod *conſiliis*, non praeliis multo ſuorum ſanguine factis; quod *diu lateque victrices catervas*, non hoſtem numero ſpernendum & prioribus damnis fractum? Atqui *revictae* multo minus dicit, imo nihil dicit omnino. Nam *revictus* nihil aliud notat, quam *refutatus*, *convictus*; neque umquam de bellis & praeliis, ſed de calumniis, criminibus, & judiciis uſurpatur. Ovidius Faſt. VI, 432. de Minerva.

Ex quo judicio *forma* revicta *ſuo eſt.*

Gellius V, 2. *Qui, cum in culpa & maleficio* revicti *ſunt, perfugiunt ad fati neceſſitatem.* Ita Cicero, *judicio revinci*; Livius, *crimen revictum*: Lucretius IV, 489.

An poterunt oculos aures reprehendere? *an aures*
Tactus? an hunc porro tactum ſapor arguet *oris?*
An confutabunt *nares? oculive* revincent?

Vides, opinor, veram hujus vocabuli notionem; ab Horatii certe ſententia prorſus alienam. Nam quod ex Lucretio citant, I, 586.

nam ſi primordia rerum
Commutari aliqua poſſent ratione revicta:

& V, 410.

Inde cadunt vires aliqua ratione revictae:

hoc eſt, victae, labefactae, tentatae: id uti lubricum ſane incertumque eſt, cum varient ibi codices manuſcripti; ita quantumvis ſit ſincerum, tamen nonniſi a judiciis tralatum eſſe videatur; ut illud de iiſdem Primordiis, lib. I, 530.

Nec ratione *queunt* alia tentata *labare:*

quale illud Noſtri Epiſt. I, 18.

Ut penitus notum ſi tentent crimina:

& proinde illud REVICTAE longe infra Horatii ſenſum, & Druſi laudes ſit exiſtimandum.

26. NUTRITA FAUSTIS SUB PENETRALIBUS] Scholiaſtes Porphyrion ad locum: *Quia non poteſt Druſum laudare nunc, ut filium Auguſti: ab eo educatum inſtitutumque dicit.* Bene ſane: verum illud demiror, cum in eo jam ſit Noſter, ut inſtitutionem & diſciplinam laudet familiae Auguſtae, aſſeratque pene plus *doctrinae & cultui* Druſum, quam naturae & *indoli* debuiſſe; quo tandem conſilio FAUSTA *penetralia* dixerit. Nullum profecto epitheton vel data opera ſeligere potuit magis alienum. Quorſum enim *diſciplina & cultus*; ſi *fortunae* & *fauſtitati* adſcribenda erant omnia? Haec quidem ſe mutuo ſubvertunt, neque in uno eodemque loco poſſunt conſiſtere. Sed cave credas Horatium hujus culpae affinem eſſe; quanquam omnes quos viderim codices ſcripti editique in lectione hac conſpirent. Auctor enim ſponſorque eſſe auſim, ſic a poëtae manu locum profectum eſſe:

Senſere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita SANCTIS *ſub penetralibus.*

Lippus aliquis librarius jam a multis ſaeculis hanc labem invexit, literarum ſimilitudine deceptus. Quippe *ſ* & *n* quam ſimillimas eſſe *f* & *u* nemo non videt: in vetuſtis autem membranis *ct* & *ſt*, ubi uno calami ductu ſcribuntur, vix inter ſe dignoſci poſſe fide optima affirmare poſſum. Ceterum *ſanctis penetralibus* nullum in omni Latio aptius vocabulum eſt, ubi de educatione & moribus, velut hoc in loco, agitur. Cicero Philippica II, c. 27. *O audaciam immanem! tu etiam ingredi illam domum* (Pompeii) *auſus es? tu illud* SANCTISSIMUM LIMEN *intrare?* & mox c. 28. *Quid enim illa* DOMUS *viderat niſi pudicum, niſi ex optimo more & ſanctissima* DISCIPLINA? Juvenalis Sat. XIV, 68.

Illud non agitas, ut SANCTAM FILIUS *omni*
Aſpiciat ſine labe DOMUM, *vitioque carentem?*

Columella, lib. X.

Caſta fides colitur nobis, SANCTIQUE PENATES.

Porcius Latro Declam. in Catilinam. *Nec Druſo* SANCTISSIMI *ſui* PENATES, *nec Saturnino jus ſacroſanctae dignitatis auxiliatum eſt.* Valerius Max. VI, 5, 1. *Tempus eſt Juſtitiae quoque* SANCTA PENETRALIA *adire.* Idem II, 7, 6. *Tu, Poſtumi dictator, A. Poſtumium, quem ad generis* PENETRALIUMQUE SACRORUM *ſucceſſionem propagandam genueras.* Idem IX, 15, 3. de domo Octaviae ſororis Auguſti loquens: *Ut eodem tempore* SANCTISSIMI PENATES, *& veri ſanguinis memoria ſpoliarentur, & falſi ſordida contagione inquinarentur.* Tacitus Annal. V, 1. de Livia Auguſti uxore, Druſi

Fortes creantur fortibus & bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum
Virtus; neque inbellem feroces
Progenerant aquilae columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Rectique cultus pectora roborant:
Utcumque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpae.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Teſtis Metaurum flumen, & Haſdrubal
Devictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,

v. 31. Nec. Qui

hujus matre: SANCTITATE DOMUS *priſcum in morem, comis ultra quam antiquis feminis probatum.* Peculiari vero ratione penetralia Auguſti *ſancta* vocabantur; cum quia ipſum domini cognomen *ſanctum* ſignificat, ut Gloſſae Philoxeni; *Auguſtus*, ΙΕΡΟΣ, *ſanctus.* Ovid. Faſt. I, 607.

Sed tamen humanis celebrantur honoribus omnes:
Hic ſocium ſummo cum Jove nomen habet.

Sancta *vocant* auguſta *patres: auguſta vocantur*
Templa, ſacerdotum rite dicata manu.

Tum praeterea, quia in ipſo palatio duo templa erant, Veſtae & Apollini dedicata. Idem Metam. XV, 864.

Veſtaque Caeſareos inter ſacrata penates,
Et cum Caeſarea tu Phoebe domeſtice Veſta.

Vides jam quam multis nominibus SANCTA dici mererentur *penetralia* domus Palatinae; tum ob ſanctam diſciplinam, tum ob ſanctum Auguſti nomen, tum ob ſancta Deorum templa ibi aedificata, ut de vera hujus loci reſtitutione vix amplius, opinor, dubitare poſſis.

29. FORTES CREANTUR FORTIBUS ET BONIS] In principe editione Veneta & majore parte membranarum alia diſtinctio eſt;

Fortes creantur fortibus: & bonis
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum Virtus:

quam viri inſignes Stephanus, Xylander, aliique amplectuntur. Quibus accedit fere praeſtantiſſimus Nic. Heinſius, ſic reponens ex conjectura;

Fortes creantur fortibus; UT bonis
Eſt in juvencis &c.

Multis tamen nominibus tam interpunctio illa, quam emendatio diſplicet. Principio enim, *fortibus & bonis* receptiſſima apud auctores formula nullo modo hic dividi & diſtrahi debet. Noſter Epiſt. I, 9.

Scribe tui gregis hunc, & fortem *crede* bonumque. Gellius XV, 2. *Tamquam Plato laudes ebrietatis ſcripſiſſet, utilemque eſſe eam* bonis ac fortibus *viris cenſuiſſet.* Cicero Epiſt. Fam. III, 11. *Quae quidem, etiam in ſumma* bonorum ac fortium *civium copia, tueri tales viros deberet.* Ibidem V, 19. *Id quod omnes* fortes ac boni *viri facere debent.* Idem in Verrem III, 69. *Quem ego, judices, quamvis* bonum fortemque *facile paterer evadere.* Ita Cicero alibi ſexies, credo, decieſve diverſis locis. Deinde & ſententiae ipſi vim ac injuriam faciunt, qui *bonis* referunt ad *juvencis* & *equis.* Ea vero jam paucis explicanda eſt: quia pleroſque interpretes perperam haec cepiſſe video. Diſſerit hic Noſter de commodis bonae educationis. Verum eſt, inquit, & concedimus, Fortes & bonos ſibi ſimiles procreare: generoſum equum etiam pullum generoſum gignere; neque ex aquilis columbas, verum aquilas naſci: doctrina tamen & inſtitutio naturalem indolem roborant promoventque; & quandocumque eae deficiant, quantumvis bene nata in culpas & vitia prolabuntur. Haec argumenti vis eſt, & orationis ſeries: ubi jam forte per te vides in *Fortes creantur fortibus* verbum poſtremum caſu dativo, non ablativo, proferri; & proinde activam hic ſignificationem efficere. Non enim id vult, *Fortes non niſi a fortibus creari*; verum *Fortes parentes non niſi fortes filios creare.*

Quam-

Qui primus alma risit adorea;
Dirus per urbis Afer ut Italas,
Ceu flamma per taedas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes crevit, & inpio
Vastata Poenorum tumultu
Fana Deos habuere rectos.
Dixitque tandem perfidus Hannibal;
CERVI, luporum praeda rapacium,
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere & effugere est triumphus.
Gens, quae cremato fortis ab Ilio
Jactata Tuscis aequoribus sacra
Natosque maturosque patres
Pertulit Ausonias ad urbis,

Duris

Quamobrem, si sequentia sic ordinas, *Virtus patrum est in* BONIS *juvencis & in* BONIS *equis*; corrumpis plane sententiam, quae aliud quid & majus designat: *Virtus* scilicet *patrum est universe & generatim in juvencis & equis*: virtus animalis generosi numquam deficit & degenerat in sobole. Illud igitur interpretes nostros fefellit, & devios abripuit, quod passive & casu ablativo acciperent illud *Fortibus*; *fortes* scilicet *filios non nisi a fortibus parentibus gigni*. Hoc enim posito, recte tum & commode sequeretur illud, *Est in* BONIS *juvencis patrum virtus*, sive *boni pulli non nisi ab equis bonis generantur*. Sed hunc, ut jam diximus, sensum tum argumenti vis & series respuit, tum & sequentia prorsus refutant,

neque imbellem feroces
Progenerant aquilae columbam:

quippe eo pacto, inversis verbis dicendum fuerit,

neque imbelles ferocem
Progenerant aquilam columbae.

Verum haec, quae alicujus forte sunt subtilitatis, hactenus, nam ut sagaci & vigilanti lectori satis diximus, ita tardo aut supino nimium.

36. DEDECORANT BENE NATA CULPAE] Diversam ab hac lectionem secuti sunt Scholiastae veteres; INDECORANT, aiunt, *id est*, *indecora faciunt*, *ac per hoc* DEDECORANT *significat*. Eandem & codices aliquot adhuc servant, Lambini tres, & Pulmanni unus; ex nostris Graevianus veterrimus, Galei, Bodleianus, a prima manu Magdalenensis, & pro varia lectione Battelianus. Et mihi quidem vera videtur haec scriptura: licet alibi nusquam ea vox jam reperiatur. Unde enim bonis illis Librariis subnasci potuit; nisi in exemplaribus suis ita scriptam invenissent? Certe rite & legitime formata est: ut enim a *dedecore*, *dedecoro*; ita ab *indecore indecoro* deduci potest. Accius in Athamante apud Nonium:

Cuju' sit vita indecoris, *mortem effugere turpem haut convenit.*

Virgilius XII, 679.

nec me indecorem, *germana*, *videbis.*

qui & alibi quater eo vocabulo usus est: Claudianus in Rufinum III, 58.

At nos indecores *longo torpebimus aevo.*

Tamen vetus Enarrator Juvenalis ad Sat. XIV. v. 1. citat in hoc Nostri loco DEDECORANT: sed & ibi consulendae erunt membranae.

Duris ut ilex tonſa bipennibus
Nigrae feraci frondis in Algido,
Per damna, per caedis, ab ipſo
Ducit opes animumque ferro.
Non Hydra ſecto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem;
Monſtrumve ſubmiſere Colchi
Majus, Echioniaeve Thebae.
Merſes profundo, pulchrior evenit:
Luctere, multa proruit integrum
Cum laude victorem; geritque
Proelia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam ſuperbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna noſtri
Nominis, Haſdrubale interemto.

v. 66. Vulg. PRORUET. 67. GERETQUE.

NIL

60. DUCIT OPES ANIMUMQUE FERRO] Magdalenenſis noſter & Bodleianus ANIMOSQUE: ita prorſus apud Virgilium Aen. II, 799.

Undique convenere animis opibuſque *parati.*

& Statium Silv. III, 1.

Macte animis opibuſque, *meos imitate labores.*

Tamen plures hic & antiquiores ſequimur, in quibus eſt ANIMUMQUE; ut Caeſar de Bello Gallico VII, 76. *Omneſque* & animo & opibus *in id bellum incumberent.* Sane Noſter varietatem numeri videtur ſtudio conſectatus eſſe, ut ſupra Carm. IV, 2.

& vires animumque *moreſque*
Aureos educit in aſtra.

ubi potuit pariter ANIMOSQUE; uti ſane a prima manu exhibet codex Petrenſis; neque aliter Virgilius Aen. II, 617.

Ipſe pater Danais animos vireſque *ſecundas*
Sufficit.

Valerius Flaccus I, 243.

Vos quoque nunc vires animoſque *adferte paternos.*

Idem IV, 621.

Sed te non animis, *nec ſolis* viribus *aequum.*

Maluit tamen VIRES ANIMUMQUE, & varietatis & Euphoniae gratia: ut Virgilius quoque Aen. IX, 717.

Hic Mars armipotens vires animumque *Latinis*
Addidit.

& ibidem 764.

Juno vires animumque *miniſtrat.*

Statius Silv. I, 4.

Ipſe veni, vireſque *novas* animumque *miniſtra.*

& Theb. VIII, 522.

Tum magis atque magis vires animuſque *recedunt.*

Severus in Aetna.

Tum vero, ut cuique eſt animus vireſque, *rapina*
Tutari conantur opes.

Caeſar de Bello Civ. I, 64. *Quorum aut* animus *aut* vires *videbantur ſuſtinere non poſſe.* Cicero in Partit. Orat. c. 35. *Si aut* vires, *aut* animum, *aut copias, aut opes abfuiſſe demonſtrabit.* Livius IV, 19. *A. Cornelius Coſſus*, animo *ac* viribus *par.* XXII, 17. *Ceterum Acerranis plus* animi *quam* virium *erat.* XXIV, 8. *T. Manlium fidentem* & animo & viribus. Seneca Suaſoria V. *Functus eſt* & animo & viribus.

65. MERSES PROFUNDO, PULCHRIOR EVENIT] In

NIL Claudiae non perficiunt manus;
Quas & benigno numine Juppiter
Defendit, & curae ſagaces
Expediunt per acuta belli.

V.

AD AUGUSTUM.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Cuſtos gentis, abes jam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae, dux bone, patriae:
Inſtar veris enim voltus ubi tuus
Adfulſit populo; gratior it dies,
Et ſoles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem ſpatio longius annuo
Dulci diſtinet a domo,

v. 73. PERFICIENT.

In Graeviano & Regiae ſocietatis recte MERSES: ceteri fere noſtri cum Lambini aliquot & Cruquii MERSUS; quod nullo modo ferri poteſt. Oportuit enim *merſa*, non *merſus*; cum referatur ad GENS *quae cremato fortis ab Ilio*. Mox v. 66. & 67. Galei codex, PRORUIT & GERITQUE; quorum prius etiam in veterrimo Graeviano eſt, poſterius in Zulichemiano. Utrumque placet; ut reſpondeant τῷ EVENIT. Et certe hic tempus praeſens, Haſdrubale jam tum victo & occiſo, fortiores & praeſentiores vires arguit. Denique & in v. 73.

Nil Claudiae non perficient *manus*,

praeſtat, opinor, cum vetuſtiſſimo omnium Blandinio, & altero inter Pulmannianos optimo, & quibuſdam Lambini, reponere PERFICIUNT. Gens Claudia, inquit, per omnes aetates rebus geſtis clariſſima, nihil non perficit, quodcumque aggreditur.

9. QUEM NOTUS INVIDO FLATU] Tres apud Torrentium fideliſſimi, ut ait, codices UVIDO habent; quod ſollemne eſt Noti epitheton: ut Noſter alibi Epod. X.

Jonius udo *cum remugiens ſinus*
Noto *carinam ruperit.*

Statius Silv. I, 6.

quas udo *Numidae rapuere ſub* Auſtro.

& iterum II, 4.

Nec quas humenti *Numidae rapuere ſub* Auſtro.

Virgil. Georg. I, 417.

& Juppiter uvidus Auſtris.

Avienus in Arateis:

nam craſſus deſuper aër
Cornua caeca premit, NOTUS UVIDUS *aëra cogit.*

Melior tamen eſt recepta lectio, quam & in omnibus noſtris invenimus,

quem notus INVIDO

Votis ominibusque & precibus vocat;
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic desideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caesarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit farra Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navitae:
Culpari metuit fides:

v. 18. Vulg. Nutrit RURA.

Nul-

Flatu Carpathii trans maris aequora
Dulci distinet a domo.

Uvido enim perpetuum & generale hic adjectivum esset, nihilque adderet sensui praeter poëticam dignitatem: at illud INVIDO non ornat modo, sed & auget sententiam; neque de communi petitum est, sed ex ipso loci solo enascitur. Sic Hero Leandro, apud Ovidium, v. 21.

Aut mare prospiciens, ODIOSO *concita vento*
Corripio verbis aequora paene tuis.

& ibidem, 120.

Quoque minus venias, INVIDA *pugnat hiems.*

Statius Silv. V, 1. v. 149.

sic plena MALIGNO
Afflantur vineta NOTO: *sic alta senescit*
Imbre seges nimio: rapidae sic obvia puppi
INVIDET, *& velis adnubilat* AURA *secundis.*

13. VOTIS, OMINIBUSQUE ET PRECIBUS VOCAT] Turbant hic codices Manuscripti: Reginensis; *Votis omnibusque & precibus advocat.* Galeanus: *Votis omnibus & cum precibus vocat:* Ceteri fere, *Votis omnibusque & precibus vocat.* Editio Veneta 1478. *Votis omnibus atque precibus vocat.* Altera 1490. *Votis omnibus hunc & precibus vocat.* Illud OMNIBUS speciosum est satis. Caesar de Bello Gall. VI, 31. *Cativulcus* omnibus precibus *detestatus Ambiorigem.* Ibidem VII, 26. *Flentesque projectae ad pedes suorum*, omnibus precibus *petierunt.* & 78. *Cum ad munitiones accessissent, flentes*, omnibus precibus *orabant.* Seneca Oedip. V, 205.

Adest petitus omnibus votis *Creon.*

Quintilianus Declam. VI. *Et, ut cupiditas fecerat blandum, obsecravit* omnibus precibus. Cicero Caesari, in Epist. ad Atticum IX, 11. *Quamobrem a te peto, vel potius* omnibus precibus *oro & obtestor.* Idempr o Cn. Plancio c. 10. *Quod Marium linquentem terram eam, quam servaverat, lacrimis* votisque omnibus *prosecuti sunt:* ubi tamen doctissimus & mihi, dum vixit, amicissimus Graevius ὁ μακαρίτης ex membranis Erfurtensibus edidit, *terram, quam servaverat*, votis, ominibus, lacrimisque *prosecuti sunt.* Recte hoc & pro solito suo judicio vir celeberrimus. Quin & in Nostro sola illa sana est lectio, quae nunc ubique fere obtinet, & ex Acrone, codice Leidensi & aliis stabilitur;

Votis OMINIBUSQUE *& precibus vocat:*

Livius Lib. I. in Praefatione. *Cum bonis potius* OMINIBUS, VOTISQUE, *&* PRECATIONIBUS *Deorum Dearumque (si ut poëtis, nobis quoque mos esset) libentius inciperemus.* Ausonius Epist. XXIV. ex manifesta Nostri imitatione,

Accurre, ô nostrum decus, ô mea maxima cura,
VOTIS, OMINIBUSQUE *bonis*, PRECIBUSQUE *vocatus*
Adpropera.

18. NUTRIT RURA CERES] Vide modo totum distichon:

Tutus bos etenim RURA *perambulat:*
Nutrit RURA *Ceres, almaque Faustitas.*

& deinde tecum cogita, ecquam gratiam & venerem habeat ista repetitio. Mihi quidem RURA RURA rus merum & librariorum stuporem sapere videtur: quod & censuit excellente vir ingenio Tanaquillus Faber; & proinde priorem versum sic voluit refingere:

Tutus bos etenim PRATA *perambulat.*

Et ne dubium quidem est, quin, si ita libitum fuerit, sic scribere potuerit Noster, ut Carm. III, 18.

Festus in pratis *vacat otioso*
Cum bove *pagus.*

Seneca

Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos & lex maculosum edomuit nefas:
Laudantur simili prole puerperae:
Culpam poena premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
Quis Germania quos horrida parturit
Foetus? incolumi Caesare, quis ferae
Bellum curet Hiberiae?

Condit

Seneca Herc. Fur. v. 141.

Ludit prato *liber aperto*
Nondum rupta fronte juvencus.

Verum ut in vitio detegendo sagax, ita in medicina facienda infelix fuit Tanaquillus: sanus enim & sincerus est prior versiculus; neque incrustatione est opus. In posteriore illo latet ulcus,

Nutrit rura Ceres almaque Faustitas:

Quid enim, amabo, est *nutrire rura? Rura* sunt arva, prata, campi, saltus, &c. pro varia terrarum forma & situ. Quis vero mortalium *nutriri* dixit res ejusmodi? Nihil *nutriri* dicitur, ne per metaphoram quidem, nisi quod augeri & incrementum capere potest, ut *arbores*, *segetes*, *fructus*; ut *odium*, *amor*, *bellum*, *incendium*, & id genus alia. Quî malum igitur Ceres *rura nutrire* poterit? an illa rus exiguum aut modicum reddet ingens, quale miluus pervolare nequeat? Quod si rura ipsa non *crescunt*, neque proinde *nutriuntur*. Quid multa? numquam ab Horatio hoc profectum est, neque a quoquam veterum; sed a caecutientibus librariis. Olim enim turbatum fuisse in hoc loco codex Graevii indicio est, in quo hodie sic habetur,

Nutrit...ra Ceres,

& superne scriptum est alia manu *ru*. Illud vero ingenue monendum est (ne lector plus aequo fortasse faveat conjecturae nostrae) unicam modo literam erasam esse, ut ex spatiolo constat: adeo ut a primo forte exaratum fuerit NUTRITURA. Sed utcumque hoc sit; vix dubito, quin sic locus exierit ab Horatii manu:

Tutus bos etenim RURA *perambulat:*
Nutrit FARRA *Ceres, almaque Faustitas.*

Omnia enim mirifice conveniunt, sive ad scripturam respicias, seu ad sententiam. Recte enim dixeris, NUTRIT *farra*, ut Ovidius Fast. IV, 913. Robiginem alloquens,

Tu SATA *sideribus caeli* NUTRITA *secundis*
Crescere, dum fiant falcibus apta, sinas.

sic & *grandia farra*: quae autem grandescunt, *nutriuntur*: Servius ad Georg. I, 101. *carmen rusticorum antiquum* memorat.

Hiberno pulvere, verno luto, grandia farra,
Camille, metes.

Idem habes apud Macrobium Saturn. V, 20. Contra *vegrandia farra* sunt parva & exigua. Ovid. Fast. III, 445.

Nunc vocor ad nomen: vegrandia farra *colonae*,
Quae male creverunt; vescaque parva vocant.

Recte itidem *Nutrit farra* CERES: ea enim sub Cereris tutela sunt. Ovid. Fast. I, 672.

Placentur matres frugum Tellusque Ceresque
Farre *suo, gravidae visceribusque suis.*

& mox v. 679. easdem sic alloquitur,

Vos date perpetuos teneris sementibus AUCTUS.

& ibidem II, 519.

Farra *tamen veteres jaciebant*, farra *metebant:*
Primitias Cereri farra *resecta dabant.*

Atque inde explicandum est illud, *almaque Faustitas*; quod nove protulit Horatius, neque alibi hodie reperitur. *Faustitas* enim est *prosperitas*, & ad fruges sive *farra*, non ad *rura*, referri debet; ut ipse carmine sequenti,

Rite crescentem face Noctilucam,
Prosperam frugum.

Contra, in vulgato illo, *Nutrit rura Ceres*, etiamsi bene Latine dici possent *rura nutriri*, non enim illa omnem *ruris* proventum nutrit & tuetur; non vites, non olivas, non poma; sed farra tantum & fruges: ut de vera hujus loci emendatione vix ambigendum esse videatur.

31. HINC

Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit laetus, & alteris
Te mensis adhibet Deum:
Te multa prece, te prosequitur mero
Defuso pateris; & Laribus tuum
Miscet numen, uti Graecia Castoris
Et magni memor Herculis.
LONGAS ô utinam, dux bone, ferias
Praestes Hesperiae; dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum sol Oceano subest.

VI.

AD APOLLINEM.

DIVE, quem proles Niobea magnae
Vindicem linguae, Tityosque raptor
Sensit, & Trojae prope victor altae
Phthius Achilles,

Ce-

v. 31. Vulg. REDIT.

31. HINC AD VINA REDIT LAETUS] Veteres quidem editiones habent REDIT; idque locum semel possessum sola Interpretum verecundia tenuit. Vetustissimi enim nostri Graevianus & Reginensis cum Bodleiano, & Lambini quibusdam, & ex Pulmannianis optimo,

Hinc ad vina VENIT.

Quod & altero suavius est, & tutius ab exceptione. Nam qui *redit ad vina*, jam tum antea vino se invitasse videatur. At hic venit siccus sobriusque ab opere rustico.

37. LONGAS O UTINAM, DUX BONE, FERIAS] Iidem Codices optimae notae Graevianus & Reginensis, cum duobus Bersmanni, & Vigornienſi nostro sequioris aetatis,

Longas o utinam, REX *bone*, *ferias.*

quod fortasse non contemnendum. Jam enim praecesserat *dux bone*, versu quinto:

Lucem redde tuae, dux bone, *patriae:*

neque satis scio an decenter & sine omni fastidio hic repeti possit. Quorsum autem tum maxime *dux bonus* dicatur, cum *longas ferias* praestet: quando illud ad bellicam laudem, hoc ad pacem atque otium pertinet? Scimus quidem Augustum, ut & sequentes Imperatores, Regium nomen aversatum esse: at hic non tam potentiae, quam familiaritatis appellatio erit; ut Epist. I. 7. etiam Maecenatem *regem* vocat,

REXQUE *paterque*
Audisti coram; nec verbo parcius absens;

ubi *Rex* est patronus, potens amicus. Porro *Rex bone*, nota formula est, & aliis usitata. Virgil. Aen. XI, 344. de Latino.

Rem nulli obscuram, nostrae nec vocis egentem
Consulis, O BONE REX.

Statius Theb. II, 460. de Eteocle.

ast horum miseret, quos sanguine viles
Projicit excidio, BONE REX.

Quam-

Ceteris major, tibi miles inpar;
Filius quamvis Thetidis marinae
Dardanas turris quateret tremenda
Cuspide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut inpulsa cupressus euro,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille non inclusus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas & laetam Priami choreis
Falleret aulam;
Sed palam captis gravis, heu nefas heu!
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:

Ni

v. 19. Vulg. LATENTES.

Quamobrem de hoc loco ampliandum esse existimo, dum vetustiores codices hinc illinc eruantur.

17. SED PALAM CAPTIS GRAVIS] Editiones Italae veteres CAPTIS; at Germanica Loscheri CAPTOS: quorum illud jam vulgo obtinuit; sed neutrum placet. Sive enim *gravis* absolute, sive *gravis captis*, hoc est, iratus, infestus, elegeris: vix mediocris poëtae famam impleveris. Mire variant hic membranae; Reginenses cum aliis CAPTIS; Petrenses pro varia lectione CAPTOS; a Regiae societatis codice vox illa, quaecumque fuerit, exulat; ut & a Graeviano, ubi tamen superne adscriptum est CAPTIS. Et sane suspicio est jam olim vocabulum dissyllabum ex versu excidisse; & pro vario sequentium librariorum captu variis modis substitutum esse. Nam Magdalenensis & Bodleiani duo, cum Lambini aliquot & uno Torrentii, VICTOR: quod admitti forte mereretur, vel ob locum Virgilii Georg. III, 83.

dum GRAVIS *aut hos*,
Aut hos versa fuga VICTOR *dare terga subegit:*

cui non absimile est illud Accii in Philocteta:

Gravis *Dardaniis gentibus* ultor *Laërtiade.*

nisi jam supra habuissemus, *Et Trojae prope* VICTOR *altae*; & mox, ex plurimorum quidem codicum lectione, *Ni tuis* VICTUS. Galeanus vero Noster habet, RAPTOR; ut Plautus Epidico Act. II. Sc. 2.

Auro opulentus, magnus miles, Rhodius, RAPTOR *hostium.*

& Virgil. Aen. II, 374.

alii rapiunt *incensa feruntque*
Pergama.

sed versu secundo vox eadem tum recurret, *Tityosque raptor.*

19. ETIAM LATENTES MATRIS IN ALVO] Ita jam passim circumfertur post Lambinum, & Cruquium, qui sic in suis ediderunt, dissimulata veterum codicum scriptura: quorum plerique cum omnibus antiquitus impressis LATENTEM habent. Ita Torrentius, Pulmannus Bersmannusque in suis invenerunt: ita ipse in Graeviano, Leidensi, Zulich. Magd. Petrensi, Galei, Vigorn. Quidni itaque recipiatur: pronum enim fuit librariis pluralem hic ex singulari facere, quia praecesserat *nescios fari pueros:* contra ex plurali singularem facere & varietatis gratiam captare supra eorum captum erat. Expressit autem Noster Homeri locum Iliad. Z. v. 60.

μηδ'

Ni tuis flexus Veneriſque gratae
Vocibus Divom pater adnuiſſet
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lavis amne crinis,
Dauniae defende decus Camenae,
Levis Agyieu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poëtae.
Virginum primae puèrique claris
Patribus orti,

Deliae

v. 21. VICTUS.

μηδ' ΟΝΤΙΝΑ γαστέρι μήτηρ
Κεῖρον ἐοντα φέροι, μηδ' ΟΣ φύγοι· ἀλλ' ἅμα ΠΑΝΤΕΣ
Ιλίῳ ἐξαπολοίατ', ἀκήδεστοι καὶ ἄθαπτοι.

Ceterum nunc Torrentii, & Pulmanni alter IACENTEM; ſed bene habet vox recepta. Seneca Epiſt. CXXIV. *Siquis diceret illum in materno utero* latentem, *tenerum & imperfectum & informem.* & paullo poſt, *Qui maternorum viſcerum* latens *onus eſt.* Tacitus Hiſt. II, 13. *Cum per cruciatus interrogarent, ubi filium occuleret; illa uterum oſtendens,* LATERE *reſpondit.*

21. NI TUIS VICTUS] Sine membranarum ope nemo hanc lectionem in dubium vocaverit: *vocibus* enim ſive *precibus victus* paſſim occurrit. Livius XXIII, 8. *Victus patris precibus lacrimiſque.* & XLII, 22. *Praetor Popilliae familiae precibus victus.* Tacitus Annal. IV, 57. *Auguſtus precibus uxoris evictus.* Noſter Epod. ult.

Caſtor
Fraterque magni Caſtoris victi prece.

Sed Blandiniae membranae Cruquii, omnium antiquiſſimae, ſuggerunt *flexus:*

Ni tuis FLEXUS *Veneriſque gratae*
Vocibus Divum pater adnuiſſet.

Valerius Flaccus III, 615.

Ergo animum flexus dictis *inſtantis,*

Virgil. Georg. IV, 399.

Nam ſine vi non ulla dabit praecepta, neque illum
Orando flectes.

ubi codex Mediceus apud Pierium, *Orando vinces*; ut Noſtri hic habent *victus.* Ovidius Epiſt. Helenae.

His ego blanditiis, ſic peccatura fuiſſem,
Flecterer.

Utram igitur lectionem praeferemus; cum utraque proba ſit; Mihi quidem FLEXUS arridet magis, cum ob venerandam Blandinii codicis auctoritatem, tum ob vocem quae ſequitur, ADNUISSET. Qui enim *adnuit*, eo ipſo *flectitur*; & venuſte continuatur metaphora. Quid quod Ovidius hunc ipſum locum videtur imitatus, Art. Amat. I, 441.

Hectora donavit Priamo prece motus Achilles:
FLECTITUR *iratus* voce *rogante deus.*

& Corippus Africanus lib. I.

VOCIBUS *his* FLEXUS *ceſſit.*

25. DOCTOR ARGUTAE FIDICEN THALIAE] Apollo *doctor* eſt Muſarum & Poëtarum: quis negat? Lucanus in Panegyrico:

Sive chelyn digitis & eburno verbere pulſas,
Dulcis Apollinea ſequitur teſtudine cantus:
Et te credibile eſt Phoebo didiciſſe magiſtro.

Quin & Muſae Poëtaeque *arguti* ſunt, ut Graecis Μοῦσαι λιγεῖαι; Noſter Epiſt. II, 2.

Qui minus argutos *vexat furor iſte poëtas?*

Martialis Epigr. VI, 34.

Nolo quot arguto *dedit exorata* Catullo
Lesbia.

& VIII, 73.

Fama eſt arguti *Nemeſis formoſa* Tibulli.

Bene itaque habent DOCTOR ARGUTAE, neque temere ſunt de loco movenda, quem a primis Typographiae initiis in editionibus cunctis poſſederunt. Manuſcripti tamen hic variant. In tribus ſuis invenit Torrentius. DUCTOR ARGIVAE: atque

Deliae tutela Deae, fugacis
Lyncas & cervos cohibentis arcu,
Lesbium ſervate pedem meique
Pollicis ictum;
Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,
Proſperam frugum, celeremque pronos
Volvere menſis.
Nupta jam dices; Ego Dîs amicum,
Saeculo feſtas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horati.

VII.

atque equidem *ductor* ipſe quoque reperi in Reginenſi & Vigornienſi; *Argivae* autem Leidenſis & Graevianus in margine exhibent pro varia lectione. Unde quadruplicem jam habemus ſcripturae differentiam,

Doctor argutae
Ductor argutae
Doctor Argivae
Ductor Argivae
} *fidicen Thaliae.*

Quaenam autem ex his quattuor una vera & ſincera ſit, conjectando aſſequi, res lubrica eſt & aleae plena. Placuit optimo Torrentio, quam ex libris ſuis protulit, *Ductor Argivae*. Et *ductor* quidem *Thaliae*, ut erudite ipſe explicat, erit *Apollo* ΜΟΥΣΑΓΕΤΗΣ *Muſarum ductor*, quod Phoebi cognomen apud Graecos notiſſimum eſt. Et ſic Euripidi in Medea v. 425. *Phoebus* eſt DUCTOR CARMINUM,

Φοίβος ΑΓΗΤΩΡ ΜΕΛΕΩΝ.

Id tamen non nihil officit huic lectioni, quod continuo jam praeceſſerat,

meliore DUCTOS *Alite muros.*

Ductos enim & *ductor* ſic proxime poſita ingratum quiddam ſonant, ut & bene animadvertit Dacierius. *Doctor* itaque, ſi cui ea vox magis arridet, eadem prorſus notione ſubſtitui poteſt. Quippe Μουσαγέτης verti poterit *Doctor Muſarum*; ut χοραγὸς ſive ἡγεμὼν χοροῦ, *dux chori* eſt idem qui χοροδιδασκαλος *chori doctor & magiſter*. Heſychius: Χοραγὸς, διδάσκαλος, ἔξαρχος. Pollux IX, 5. Ἐκάλουν δὲ διδασκαλεῖόν καὶ χορὸν (lege χορήγιον) ὁπότε καὶ τὸν διδάσκαλον, χορηγὸν καὶ τὸ διδάσκειν, χορηγεῖν. Quod ad ARGIVAE attinet, id ſane mirifice placet; & *Argivae Thaliae* perinde fuerit, ac ſi *Graecae Muſae* dixiſſet: ut Carm. II, 16.

Spiritum Graiae *tenuem* Camenae.

IV, 8.

Calabrae Pierides.

IV, 9.

Ceae Camenae.

Ovidius Triſt. II.

Praecepit Lyrici Teïa muſa *ſenis.*

Martialis XII, 94.

Fila lyrae movi Calabris *exculta* Camenis.

Auſonius Epiſt. XII.

ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ μετέχων ΜΟΥΣΗΣ Latiaeque Camenae.

Virgilius Eclog. VI.

NOSTRA *nec erubuit ſilvas habitare* THALIA:

ubi Servius, *Noſtra*, id eſt, ROMANA. Atque his jam conſtitutis, vide quam pulchra & venuſta ſententia effulgeat,

Doctor Argivae *fidicen* Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae *defende decus* Camenae,
Levis Agyieu.

Tu, inquit, qui *Alcaeum & Sapphonem* tuo numine afflatos divina olim carmina pangere docuiſti, mihi quoque, qui in *Daunia* natus primus Italorum illos imitatus ſum, eundem jam ſpiritum & artem & honorem imperti. Porro ſub *Argivorum* nomine omnes Graecos, atque adeo *Lesbios*, comprehendi poſſe, facile ex multis poëtarum locis probaveris. Virgil. Aen. I, 44.

VII.

Ad Torquatum.

Diffugere nives: redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comae:
Mutat terra vices; & decrescentia ripas
Flumina praetereunt:
Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne speres, monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.
Frigora mitescunt zephyris: ver proterit aestas,
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners.

Damna

Pallasne exurere classem Argivûm?
& II, 254.
Et jam Argiva *phalanx instructis navibus ibat.*
Propert. II, 19.
Vidistis quandam Argiva *prodire figura,*
Vidistis nostras: utraque forma sapit.
Martial. IV, 55.
Argivas *generatus inter urbes,*
Thebas carmine cantet & Mycenas —
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Nostrae nomina duriora terrae
Grato non pudeat referre versu.
ubi *Argivi* clare designant Graecos quoscumque; & proinde *Argiva Thalia* eadem erit ac *Graeca*; & ex opposito respondebit *Camenae Dauniae* sive *Romanae.*

7. Et almum Quae rapit hora diem] Duo Torrentiani ALBUM; & similiter Franekeranus; & Graevianus pro varia lectione. Sed *dies albus* esset *hilaris, laetus, faustus*, ut Graecis Λευκὴ ἡμέρα, ἡδεῖα καὶ ἀγαθή. Quod ad Horatii mentem nihil facit: non enim quaelibet *hora* diem hilarem & candidum solem vehit. Silius Italicus lib. XV.

Sed current ALBUSQUE DIES, *horaeque serenae,*
Et molli dabitur victu sperare senectam.
Quare retinendum est cum editis ALMUM, perpetuum *Diei* epitheton. Virgil. Eclog. VIII.
Nascere, praeque diem *veniens age, Lucifer*, almum.
& Aen. V, 64.
si nona diem *mortalibus* almum
Aurora extulerit.
Boëtius in Consol. IV, 6.
Vesper feras nunciat umbras,
Revehitque diem *Lucifer* almum.
Ceterum Vigornienses noster absurde POLUM pro *diem* ingerit.

15. Quo pius Aeneas] Ita jam in editis ubique circumfertur: verum aliud suggerit melior pars membranarum. Codex antiquissimus Blandinius, *Quo* PATER *Aeneas:* atque ita nostri Reginenses, Battelianus, Magdalenensis, Bodleiani duo, & a prima manu Graevianus; neque aliter unus Torrentii & Lambini aliquot. Quod vel ob solam Blandinii auctoritatem reducendum est. Et sane *pater Aeneas* vicies aut amplius apud Virgilium occurrit: idque ex more, quia Pater erat gen-

Damna tamen celeres reparant caeleſtia lunae:
Nos ubi decidimus
Quo pater Aeneas, quo Tullus, dives & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
Quis ſcit an adjiciant hodiernae craſtina ſummae
Tempora Dî ſuperi?
Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
Quae dederis animo.
Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

v. 15. Vulg. Pius Aen.

VIII.

gentis Romanae, unde Aeneadae vocabantur. Ennius Annal. I.

Te nunc ſancta precor Venus & genetrix
Patris noſtri.

Neque vero opus eſt, ut *pius* ideo aſſumatur, quo oſtendat nec *pietatem* neque *divitias* adverſus mortem valere. Eandem enim ſententiam ſine ullo epitheto poſuit Epiſt. I, 6.

Ire tamen reſtat, Numa quo devenit & Ancus.

Illud vero de *pietate* mox habemus verſu 23.

Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas.

Quod & ipſum maximo eſt argumento, rejiciendum eſſe τὸ PIUS; ne in tam brevi carmine bis eadem ſententia putide repetatur. Quin & illud demiror, quo nomine ſive Tullum ſive Ancum *divitem* appellaverit: quando uterque ſcriptoribus aliis inter antiquae paupertatis exempla memoretur. Juvenalis Sat. V. v. 57. de puero formoſo:

Flos Aſiae ante ipſum, pretio majore paratus,
Quam fuit & Tulli cenſus *pugnacis*, & Anci.

Claudianus de Bello Gildonico v. 110.

Ipſa nocet moles, utinam remeare liceret
Ad veteres fines, & *moenia* pauperis Anci.

Cur igitur hic *dives* ſit, ſane nequeo conjicere; niſi forte librariorum facinus eſt, & ſic a primo erat ſcriptum,

Quo pater *Aeneas, quo Tullus*, pauper & *Ancus.*

16. PULVIS ET UMBRA SUMUS] Battelianus noſter,

Pulvis & OSSA ſumus.

ut Auſonius Epitaph. XXXVIII.

Mutus in aeternum ſum CINIS, OSSA, *nihil.*

Idem tamen Epitaph. XVII. lectionem receptam confirmat, manifeſta imitatione:

Naſtes Amphimachuſque Nomionis inclyta proles,
Ductores quondam, pulvis & UMBRA ſumus.

19. CUNCTA MANUS AVIDAS] Meo quidem judicio ſuavior eſſet compoſitio, ſi ſic legeretur,

Cuncta manus AVIDI *fugient heredis, amico*
Quae dederis animo.

Ita Sat. II, 3. v. 151.

Ni tua cuſtodis, avidus *jam haec auferet* heres.

Sed membranae, quarum adhuc notitia eſt, repugnant: aliae ſunt e tenebris eruendae.

VIII.

Ad Censorinum.

Donarem pateras grataque commodus,
Censorine, meis aera sodalibus:
Donarem tripodas, praemia fortium
Graiorum: neque tu pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas;
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc Deum.

Sed

9. Non tibi talium] Blandinius antiquissimus cum Graeviano nostro, Reginensi, & melioribus aliis, nec. Quod etsi leve est, non ideo tamen neglegendum.

12. Pretium dicere muneri] Editio Veneta muneri, Germanica Loscheri muneris. Inde in sequentibus pro vario Interpretum judicio nunc hoc, nunc illud obtinuit & adhuc obtinet. Sed melioris notae Codices, in quibus Leidensis noster & Graevianus cum aliis muneri; atque id sine dubio rectius. *Pretium dicere muneri*, i. e. *statuere*, *ponere*. Terent. Prolog. Hecyrae.

Si numquam avare pretium statui arti *meae.*

Seneca Epist. 87. *Quis pleno* saeculo *ullum* pretium ponit, *nisi quod pecuniae in eo conditae numerus effecit?* Sic *dicere alicui diem*, *nomen*, *multam* &c.

17. Non incendia Carthaginis] Omnino meretur hic locus, vel ipsius Horatii causa, cujus honos & doctrina hic maxime periclitantur, diligenter expendi:

Non celeres fugae
Reiectaeque retrorsum Hannibalis minae:
Non incendia Carthaginis impiae,
Ejus qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides.

ubi, ut hodie quidem exhibent omnes ubique codices, hoc clare dicitur, *Non Hannibal ex Italia fugatus, & retro in Libyam pulsus, non Carthago incensa, clarius indicant laudes Scipionis Africani, quam Musa Ennii Calabri, qui belli Punici historiam versibus condidit.* In quibus horribilis sane hallucinatio est, quae vix in ullum hominem de media plebe cadere potuit. Primo enim *Hannibalis fugam* & *Carthaginis incendium* uni & eidem Scipioni adscribit. Atqui Hannibalem ex Italia retraxit P. Cornelius P. F. Scipio, anno ab Urbe condita dl; idemque diem suum obiit circa annum dlxvi. Carthaginem vero incendit P. Cornelius Scipio Aemilianus, filius quidem L. Paulli Aemilii naturalis, nepos vero superioris Scipionis adoptivus, A. U. C. dcvii, plus annis xl ab alterius obitu. Deinde Ennium innuit in poëmate suo Carthaginis incendium attigisse; cum Ennius A. U. C. dlxxxiv. mortuus sit, neque Annales suos ultra annum dlxvii deduxerit. Quid cum illo facias, qui talia portenta admittit; qui avum a nepote, Punicum bellum secundum a tertio nescit distinguere; qui dimidii saeculi intervallum susque deque habet? Tamen haec dissimulant plerique Interpretes, prae verecundia magis, ut crediderim, quam ignorantia: soli Chabotius Dacieriusque ingenue & aperte culpam arguunt; in eo tantum injurii, quod Horatio ipsi crimen impingant, non librariis potius omnia contaminantibus. Quid enim? an ille, re fere recente, tum id ignoraverit, quod hodie deci-

Sed non haec mihi vis; nec tibi talium
Res est aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quae spiritus & vita redit bonis
Post mortem ducibus; non celeres fugae
Rejectaeque retrorsum Hannibalis minae;
Non incendia Carthaginis impiae,
Ejus qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque

v. 9. Vulg. Non tibi.

Si

decimo & septimo post saeculo pueri decennes sciunt? Fidem hominum appellamus: apage tam vesanam suspicionem: numquam hoc, o Flacce, de te credemus; Ἄλλοις ἐπ' ἐνηλοῖς τοῦδ' ἀπωθήσεις ψόγον. Quid enim vultis, o boni? nullumne habuit amicorum (recitare enim iis sua omnia ante editionem solebat) qui tam conspicuum errorem tollere posset aut vellet? qui tam reconditum arcanum proderet, duos fuisse Scipiones, cognomine Africanos? O rem ridiculam? sed interea quid fiet, dices: quo tandem pacto Venusinum tuum ex crimine evolves? Ego vero cum prisco Catone *Carthaginem delendam esse* censeo; & spurio illo versu abolito, sic ceteros continuandos esse,

non celeres fugae,
Rejectaeque retrorsum Hannibalis minae,
Ejus qui domita nomen ab Africa.

Agnosco enim versum Monachalis plane genii & coloris. Praeter enim ἀνισοσυλλαβίαν crimen, cujus jam eum damnavimus, peccat insuper adversus carminis mensuram & modulationem. Quippe metri hujus indoles & artificium requirit, ut syllaba ultima Choriambi, in qua caesura & pausa fit, vocem terminet: ut,

Dona | rem pateras | grataque commodus
Censo | rine meis | aera sodalibus.

Numquam ne semel quidem (sciens hoc affirmo) discessit ab hac regula Noster, in versu Asclepiadeo. Captum itaque tenemus tenebrionem, qui modorum & artis imperitus caesuram in media voce constituit,

Non in | cendia Car | thaginis impiae:

quod quale sit flagitium, ii demum animadvertent, qui aurem habent, & quibus olim nascentibus propitia Melpomene adfuit. Aliter autem se res habet (nequis forte hic erret ignarus) in versu proxime antecedente,

Rejectaeque retrorsum Hannibalis minae.

Non enim ut prima fronte videri possit) mediam ibi vocem diffindit caesura. Quippe M litera cum vocali sua rejicitur, & perinde est ac si sic scriberetur,

Rejec | taeque retrors | Hannibalis minae:

cujusmodi in toto opere sunt hi duntaxat, qui sequuntur, I, 21.

Hic bellum lacrimos | um hic miseram famem.

24.

Auditam moderer | e arboribus fidem.

III, 24.

Pravi sunt element | a & tenerae nimis.

30.

Exegi monument | um aere perennius.
Vitabis Libitin | am usque ego postera.
Regnavit populor | um ex humili potens.

IV, 5.

Mos & lex maculos | um edomuit nefas.

Aliter

Si chartae ſileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae
Mavortiſque puer, ſi taciturnitas
Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
Virtus, & favor, & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
Dignum laude virum Muſa vetat mori:
Caelo Muſa beat. ſic Jovis intereſt
Optatis epulis inpiger Hercules:
Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

IX.

Ad Lollium.

Ne forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante volgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis;

Non,

Aliter porro res ſe habet in unico illo verſiculo, Carm. II, 12.

Dum flagrantia de | torquet ad oſcula:

ubi caeſura in mediam vocem incidere cuipiam videatur. Cujus licentiae arcanam rationem, ne forte eandem veniam *Carthagini* dandam exiſtimes, jam tibi aperiam. Dico igitur praepoſitionem *De* quaſi ſeparari a verbo *Torquet:* quippe quae non nativa vocabuli ejus pars ſit, ſed adventitia & externa. Sine injuria itaque divelli poterit per caeſuram, & non incommode pauſam ſuſtinere. Quod & alio exemplo tibi confirmabo in verſu Alcaïco, qui Choriambi acceſſione ex Aſclepiadeo naſcitur; ut

Nullam | Vare ſacra | vite prius | ſeveris arborem.

Cum enim & hujus metri ſuavitas in eo maxime conſiſtat, ut bini illi Choriambi ſemper deſinant in voce integra, ut jam vidiſti; idque ubique diligenter caverit Flaccus (Graeci enim hic neglegen-

Non, si priores Maeonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent
Ceaeque, & Alcaei minaces
Stesichorique graves Camenae:
Nec, si quid olim lusit Anacreon,
Delevit aetas: spirat adhuc amor,
Vivuntque commissi calores
Aeoliae fidibus puellae.
Non sola comtos arsit adulteri
Crinis & aurum vestibus inlitum,
Mirata regalisque cultus
Et comites, Helene Lacaena:
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus
Dicenda Musis proelia: non ferox
Hector, vel acer Deïphobus gravis
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus:
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; sed omnes inlacrimabiles
Urguentur ignotique longa
Nocte, carent quia vate sacro.

Paul-

gentiores erant) in uno duntaxat versiculo praepositionem a suo verbo dissolvere ausus est,

Arca | nique fides | prodiga per | lucidior vitro.

Eandem itaque veniam & speravit & impetravit hic in *Perlucidior*, quam illic in *Detorquet*; ut praepositio scilicet caesuram sustineat, tamquam a verbo divisa. Id quod frustra, opinor, expectasset; si invita Lyra & non sine aurium vulnere illud absonum concinuisset,

Non incendia Car | thaginis impiae.

Nullis enim fidiculis divelli potest ea syllaba; utpote non extrinsecus adducta, sed inhaerens & insita: & proinde ad pausam sustinendam inepta plane & inhabilis. Habeat itaque suum sibi Falsarius, & historiae & artis ignarissimus; neque candidis stellis maculam inspergat: quem si omnibus vestigiis indagare & comprendere conati sumus; eruditus lector vel ipsius Horatii causa, cujus res hic agitur, votis suis favebit.

Paullum ſepultae diſtat inertiae
Celata virtus. non ego te meis
Chartis inornatum ſilebo,
Totve tuos patiar labores
Inpune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. eſt animus tibi
Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus dubiiſque rectus;

v. 31. Vulg. SILERI.

Vin-

29. PAULLUM SEPULTAE DISTAT INERTIAE CELATA VIRTUS] Ego vero vix ſatis capio, qui ſibi velit aut quomodo ſententiam juvet illud *Sepultae*: immo vereor, ne officiat magis quam profit. Et inde opinor eſt, quod Scholiaſtae veteres ſic enarrant, *Non laudata virtus ſimilis eſt inertiae*; omiſſo illo emblemate *ſepultae*. Et quidem illud probe intelligo, *celata virtus paullum diſtat inertiae*: ſin autem *ſepultae* addidero, continuo ſententiae caligo neſcio quae oboritur. Quid enim vis; an *ſepultae* erit, ut vulgo interpretantur, extinctae, oblivione obrutae? Atqui celata virtus haud magis a viva & vigente inertia diſtat, quam ab extincta: quippe *virtus celata* habet ſpeciem *inertiae patentis*: ſicut inertia bene diſſimulata habere poſſit larvam virtutis. Et ut illud addam; *inertia ſepultus* recte quidem dici de ignavo homine & deſidioſo: verum ipſam *inertiam ſepelire* erit hominis ſe erigentis & ad bonam frugem evigilantis. Ita *Somno vinoque ſepultus* ſcimus quid velit: at ipſum *ſomnum ſepelire* perinde eſt ac abigere, excutere. Plaut. Moſt. V, 3. v. 1.

Ubi ſomnum ſepelivi *omnem & obdormivi crapulam.*

Ergo hoc ad exemplum *ſepulta inertia* valebit idem ac *excuſſa*, *depulſa*; quod loco huic alienum & prorſus contrarium eſt. Vide igitur, an levi immutatione ſanior ſic exeat verſus;

Paullum ſepultae diſtat INERTIA
Celata virtus.

Ubi ordo eſt: *Virtus inertiâ* poëtarum, ſcriptorum, teſtium *celata*, *paullum diſtat* virtuti *ſepultae*. Atque hoc pacto novum ſibi colorem ſententia inducit, totique orationi, ni fallor, magis accommodatum. *Vixere*, inquit, *multi fortes ante bellum Trojanum: ſed ignoti jacent & longa nocte urgentur*, eorumque *virtus* aeterna oblivione *ſepultae* eſt, *quia vate ſacro carent*. Quin & viva *virtus inertia* & neglegentia ſcriptorum *celata paullum diſtat ſepultae*. Quare ne *tot tuos labores* ſimilis olim *carpat oblivio*, *non ſilebo* &c. *Inertiâ celata*, ut Quintilianus Inſtit. I, 1. *Scidit deinde ſe ſtudium*, & inertiâ factum *eſt*, *ut artes eſſe plures viderentur*. Terentius Prol. Adelph.

Furtumne factum exiſtimetis, an locum
Reprehenſum, qui praeteritus neglegentiâ *ſit.*

Ita paſſim apud Claſſicos, ut & Juriſconſultos.

31. CHARTIS INORNATUM SILERI] Editiones veteres, Venetae duae & Loſcheri, ſic locum hunc exhibent,

non ego te meis
Chartis inornatum SILEBO,
Totve tuos patiar labores
Impune, Lolli, carpere lividas
Obliviones.

Poſtea ſubſtituebat neſcio quis SILERI, atque id jam pleraſque editiones occupat. Ab utraque parte ſtant codices manuſcripti. Graevianus noſter, Zulich. Vigorn. Colbertinns, & a prima manu Magdalenenſis, SILERI. Contra, praeter plures Lambini (quem immerito hic mendacii poſtulat bonus Torrentius) & Pulmanni Canterique aliquot, SILEBO praeferunt Leidenſis noſter, Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, Regiae Societatis, Bodleianus, & Galeanus a manu prima. Cum itaque hinc & hinc aequis ſtent viribus teſtimonia; reſtat, ut quid ipſa res & ratio dictet, examinemus. Quod ad SILEBO attinet, nihil eſt quod vel moroſiſſimus in eo culpet: ſententia recte procedit, dictio poëtis aliis & Flacco ipſi ſatis cognita; Carm. I, 12.

neque te ſilebo,
Liber.

Ovid. Faſt. III, 55.

Non ego te, *tantae nutrix Laurentia gentis,*
Nec taceam *veſtras, Fauſtule pauper, opes.*

Valerius Flac. VI, 135.

Non ego *ſanguineis geſtantem tympana bellis*

Thyn-

Vindex avarae fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniae:
Conſulque non unius anni;
Sed, quotiens bonus atque fidus
Judex honeſtum praetulit utili &
Rejecit alto dona nocentium
Voltu, & per obſtantis catervas
Explicuit ſua victor arma.

Non

Thyrſageten, cinctumque vagis poſt terga ſilebo *Pellibus.*
Virgil. X, 793.

Non *equidem nec* te, *juvenis memorande*, ſilebo. Quod ſi SILERI reponis, ut conſtructio ſit, *Non ego patiar te ſileri inornatum meis chartis*; vide modo, quam inficetus & ineptus ſenſus enaſcitur. *Non* PATIAR, inquit, *te ſileri* MEIS *chartis.* Quorſum, amabo, illud *patiar?* quid tantopere laborandum erat? Quaſi vero *Lollius* interdixerit Flacco, ne quid de ſe ſcriberet: aut quaſi *Chartae ejus* invitae & reluctantes geſta Lollii referrent. Si illud modo dixiſſet, *Non patiar te chartis ſileri*; ut mox dicit, *Non patiar tuos labores oblivione carpi*; recte promiſiſſet ſe Lollii laudes ſcripturum, aliorum poëtarum neglegentia praeteritas. Nunc cum additum ſit, MEIS *chartis*; illud vero ſignificaret, ſe, repugnante & vetante vel Lollio, vel alio quopiam, id aggreſſurum eſſe. Quod cum abſurdum ſit & a vero abhorreat, apparet illa PATIAR & MEIS una conſiſtere non poſſe. Revocanda igitur eſt altera lectio SILEBO; ut quem in primis editionibus locum habuit, etiam in noviſſimis conſequatur.

39. CONSULQUE NON UNIUS ANNI] Locus hic perdifficilis eſt, & varia hominum judicia expertus. *Eſt tibi*, inquit, ANIMUS, *avarae fraudis* VINDEX, *non unius anni* CONSUL, *bonus atque fidus* JUDEX, *qui reſicit nocentium dona* ALTO VULTU, *& per obſtantes catervas* VICTOR. Haec omnia in periodi hujus curſu de Lollii *animo* praedicantur: quorum praeſertim illa, *animus Conſul, cum alto vultu*, celeberrimis viris Fabro & Dacierio κακόζηλα & male affectata videntur, neque ullam juſtam excuſationem habere poſſe. Videamus tamen, cum bona eorum venia, ſiquid contra pro Horatio dici poſſit. Et imprimis obſervandum, optimos quoſque ſcriptores non aliter interdum de animo, quam de perſona quapiam loqui: qualia illa ſunt, *Animus* CONTEMTOR: ut apud Saluſtium in Bello Jugurth. c. 64. *Tamen inerat* contemtor animus, *& ſuperbia, commune nobilitatis malum.* Virgil. Aen. IX, 205.

Eſt hic, eſt animus *lucis* contemtor, *& iſtum*
Qui vita bene credat emi, quo tendis, honorem.

& Senecam Epiſt. XXIV. *Cato generoſum illum* contemtoremque *omnis potentiae* ſpiritum *non emiſit, ſed ejecit. Animus* VICTOR: plane ut hic apud Noſtrum. Seneca Conſol. ad Helviam c. II. *Ut pudeat* animum, *tot miſeriarum* victorem, *aegre ferre unum vulnus in corpore tam cicatricoſo.* Et ad Marciam c. XXIII. *Cum videres* victorem *omnium voluptatum* animum, *emendatum, carentem vitio.* Sulpicius Severus Epiſt. III. *Eſt tamen* animus victor *annorum, & cedere neſcius ſenectuti.* Boëtius Praefat. in Arithmet. *Attuli non ignava opum pondera, quibus ad meritum nihil vilius, cum ea ſibi* victor animus *calcata ſubjecit.* Animus RECTOR, & REX, & DOMINUS. Seneca de Beneficiis I, 16. *Refert, quo ille* rector (animus) *impellat, a quo forma datur rebus.* Ibidem V, 25. *Paucis* animus *ſui* rector *optimus: proximi ſunt, qui admoniti in viam redeunt.* Idem Epiſt. CXIV. REX *noſter eſt* animus, *hoc incolumi, cetera manent in officio.* Idem Nat. Quaeſt. VII, 24. *Quid tamen ſit* animus *ille*, rector dominuſque *noſtri, non magis tibi quiſquam expediet, quam ubi ſit.* Animus LIBERATOR. Livius I, 56. *Ut ſub ejus obtentu cognominis*, liberator *ille populi Rom.* animus (Junius Brutus) *latens opperiretur tempora ſua.* Animus AESTIMATOR, DEPRECATOR. Seneca De Ira III, 5. *At ille ingens* animus *& verus* aeſtimator *ſui, non vindicat injuriam, quia non ſentit.* Ibidem 28. *Ubique enim cauſſae irarum ſuperſunt, niſi* deprecator animus *acceſſit.* Animus CONTEMPLATOR, ADMIRATOR, CORRUPTOR. Seneca Conſol. ad Helviam c. VIII. Animus contemplator admiratorque *mundi, pars ejus magnificentiſſima.* Tacitus Annal. III.

Non poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejuſque leto flagitium timet;
Non ille pro caris amicis
Aut patria timidus perire.

X.

54. *Corruptus ſimul & corruptor, aeger ac flagrans* animus. Animus CARNIFEX, PROSCRIPTOR. Plinius Hiſt. Nat. VII, 7. *His principiis naſcuntur tyranni, his* carnifex animus. Ibidem 12. *Ut ille* proſcriptor animus, *modo & contumelia furens* (M. Antonius) *non aliud in cenſu magis ex fortuna ſua duceret.* Animus ADULTER. Alcimus Avitus, ad Sororem:

nec caſtam dicere carnem
Jure poteſt, animus *quem ſi corrumpat* adulter.

Animus SPECULATOR, CENSOR: Seneca de Ira III, 36. *Cum aut laudatus eſt* animus, *aut admonitus, & ſpeculator ſui* cenſorque *ſecretus cognoſcit de moribus ſuis.* Salvianus contra Avaritiam lib. I. *Sed fatiſcente jam corpore, ubi exercebit diſtrictionis officium* cenſor animus? Atque his, ut vides, titulis, ceu perſonam quandam, *animum* ſignarunt, etiam in oratione ſoluta: quantillum autem hi diſtant ab illo Horatii? Si animus *Proſcriptor, Carnifex, Cenſor* recte appellatur; quidni & CONSUL? Credo equidem, ſi haec exempla ad manum habuiſſent doctiſſimi ſocer generque, parcius paullo & verecundius acturos fuiſſe. Nam quod exclamant, *Quid tandem illud eſt, Animus* tuus rejecit *alto vultu* dona nocentium? ſane nihil eſt, ut ait ille, quin male narrando poſſit depravari. Omittunt enim illud, quod interpoſuit Horatius, quo durities hujus metaphorae mollitur & temperatur. *Quoties*, ait, *animus tuus, bonus atque fidus* judex, *alto vultu rejecit dona nocentium.* Jam autem illud *vultu*, non ad *animus* proxime; ſed ad *judex* refertur. Quo verbo interveniente, quicquid de *judice* dici ſolet, etiam de *animo* commode dicetur. Quale illud Boëtii eſt, modo laudatum; *Cum ea ſibi victor animus calcata ſubjecit.* Non magis enim *calcare* quid poteſt animus, quam *vultu rejicere.* Sed quia Victoris eſt calcare rebelles; ut Judicis, rejicere dona alto vultu; idcirco & *animus*, ubi ſemel Victor aut Judex nominatur, ope ſumtae metaphorae ad omnia Victoris aut Judicis munera cooptari poteſt. Quidni enim recte dicamus, Ille *carnifex* animus tot innocentium hominum fauces eliſit, Ille *adulter* animus tot honeſtorum civium domos ſtupris polluit, & ſic de ceteris. Atque haec praeter morem noſtrum; ne Horatius, cujus honos nobis eſt cordi, κακοζηλίας poſtulatus ſic ſine patrono reus perageretur. Illud magis ex inſtituto monebimus, particulam ET poſt *utili* & poſt *vultu*, neque in editionibus priſcis neque in ullo codice noſtro comparere: quod & Torrentius aliique de ſuis memorant: & tamen quicumque primus ex conjectura eam addidit, recte & neceſſario id feciſſe videtur.

2. PLUMA SUPERBIAE] Nondum inter interpretes convenit, quid ſibi in hoc loco velit *pluma*,

Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae.

Pluma, aiunt Scholiaſtae, eſt *prima barba*, *barba incipiens*; quos ſequuntur Lambinus, Cruquius, Torrentius. At nemo quiſquam poëtarum tranſlatione hac uſus eſt, ut barbam vocaret *plumam*. Neque vero ratio ulla excogitari poteſt; cur ſi id vellet Horatius, non proprio & ſuo nomine *barbam* appellaverit,

Inſperata tuae cum veniet barba ſuperbiae:

Non enim verbi humilitate offendi potuit, quod omnes fere poëtae, etiam in carmine Epico, non ſunt aſpernati. Sed, quod maximum eſt, paullo infra in verſu quinto *barbam* attingit; ubi, ait,

in faciem verterit hiſpidam:

ut putidum plane ſit bis eandem ſententiam continuo inculcare: ut ne addam abſurdum eſſe, quam barbam jam *plumam* hoc eſt *mollem* vocaverit, eandem e veſtigio *hiſpidam* fieri. Quare alia via inſiſtebat Theodorus Marcilius, ut *plu-*

mam

X.

Ad Ligurinum.

O crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Insperata tuae cum veniet pluma superbiae,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
Nunc & qui color est puniceae flore prior rosae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam:

Dices

v. 5. Vulg. Ligurinum.

mam hic interpretaretur *canitiem*; quale illud ait Nasonis esse, Trist. IV, 8.

Jam mea cycneas imitantur tempora plumas.

Recte quidem cycnea pluma canitiem notat; quia cycni sunt candidi: sed dic sodes, an omnis omnino pluma est alba? Quonam igitur pacto *pluma*, per se & nude posita, alborem denotabit? Vidit, opinor, hanc absurditatem eruditissimus Dacierius; at cum diversum quid investigaret, eo redactus est, ut, ne nihil diceret, omnibus his absurdiorem sensum comminisceretur. *Cum pluma veniet tuae superbiae; hoc est*, inquit, *cum id quo superbiebas avolarit & abierit; more loquendi Graecis & Orientalibus noto.* Quinam, amabo, illi sunt Graeci? ut de Orientalibus concedam; qui tamen ipsi non *plumam*, sed *pennas* sive *alas* eo sensu usurpant: & unde ii Horatio imitandi? Enim vero quid cum *pluma* illa fiet, nequeo divinare: sed cum tot alii de scopo aberraverint, vide modo, an nos propius collimemus. Quid si igitur totus locus sic concipiatur?

Insperata tuae cum veniet BRUMA *superbiae;*
Et, quae nunc humeris involitant, deciderint comae;
Nunc & qui color est puniceae flore prior rosae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam.

Passim apud Scriptores adolescentia *veri*, provectior aetas *autumno & brumae* comparatur. Et praeterea *bruma* pro tempore adverso ponitur; ut Ovid. Epist. Oenones:

Illa dies fatum miserae mihi dixit: ab illa
Pessima mutati coepit amoris hiems.

Ergo, *Cum veniet bruma, insperata tuae superbiae*, perinde est ac si dixerit, *ubi natu grandior fueris*: sive *ubi calamitas superbiam tuam oppresserit.* Pergit vero in metaphora ab *hieme* traducta: *Cum comae*, inquit, *deciderint*; quod ad utramvis aeque refertur, sive brumam, sive aetatem. Quippe ut hieme *arborum comae* decidunt, unde illud Carm. IV, 7.

Diffugere nives; redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comae:

ita & postmodum Ligurino exoleto *comae* tondebuntur. Tum & illud demum, *In faciem verterit hispidam*, ad utramque pariter respicit. Ut enim in matura viri aetate *hispida barba* est, ita hieme *hispida* est *agrorum facies:* ut Carm. II, 9.

Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, *nec* glacies iners.

Quid jam videtur? nonne apte & concinne quadrant omnia? Levis a codicibus variatio est, sententia aperta, metaphora pulcherrime continuata. Quamobrem rem ipsam fortasse divinando attigimus.

5. Ligurinum in faciem] Omnes editiones, & membranae, quas ipse viderim, sic locum hunc repraesentant,

Nunc & qui color est puniceae flore prior rosae,
Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispidam.

Tamen jam olim vidi necessario corrigendum esse,

Mutatus, LIGURINE, *in faciem verterit hispidam:*

idque ex illis verbis personae secundae, *Dices*, *Videris*, &c. Nisi enim, *Ligurine*, legeris; nullus alius reliquus est, quem sic alloquatur. Postea vero didici, doctissimum Torrentium sic clare in duobus suis vetustissimis reperisse. *Verterit* autem, ut ipse recte explicat, idem hic est ac *versus fuerit.* Sic enim passim ea vox neutraliter & absolute usurpatur. Virgilius Georg. III, 365.

Et totae solidam in glaciem vertere lacunae.

Suetonius Aug. c. 23. *Si respublica in meliorem statum* vertisset. Tacitus Annal. VI, 46. *Ne memoria*

Dices heu! quotiens te in ſpeculo videris alterum,
QUAE mens eſt hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

XI.

AD PHYLLIDEM.

EST mihi nonum ſuperantis annum
Plenus Albani cadus; eſt in horto,
Phylli, nectendis apium coronis;
Eſt ederae vis

Multa,

Auguſti, ne nomen Caeſarum in ludibrium & contumelias verterent. Ibidem XI, 37. Verterat *pernicies in accuſatorem.* Exortus tamen eſt, qui Torrentio ſagacior neget poſſe dici, *Color* (roſeus genarum) *vertit*, ſive verſus eſt, *in faciem hiſpidam*, ſive barbam hirſutam. Mirum ſane faſtidium: cujus utinam rationem aliquam reddidiſſet. Idem vero eleganter dici credit, *Color mutatus Ligurinum vertit in faciem hiſpidam.* Haud vidi magis diſpar ſibi palatum. Qui modo tam nauſeabundus erat, nunc ferrum ipſum aut ſiquid eo durius poteſt concoquere. *Color*, inquit, *vertit Ligurinum in faciem hiſpidam:* ergo miſer ille Ligurinus jam totus facies erat, totus barba: quanto infelicior amico illo Catulli;

Quod tu cum olfacies; deos rogabis,
Totum te faciant, Fabulle, naſum.

6. TE SPECULO] Ita Veneta antiqua: Germanica Loſcheri TE IN SPECULO: & ſimiliter codices duo Blandinii, Leidenſis, Reginenſis, & alii. Placet, vel propter illud Virgilii Eclog. II.

Nec ſum adeo informis: nuper me IN *littore vidi.*

9. CUNCTA FESTINAT MANUS] Praeſtantiſſimus Nic. Heinſius in exemplaris ſui margine, *Malo*, inquit, *Feſtinant*;

Cuncta FESTINANT *manus.*

Sane amavit illum loquendi morem Heinſius, & quacumque data occaſione ſic in editionibus ſuis repoſuit. Sic in Ovidii Faſtis IV, 104.

Depoſita taurus ſequitur feritate juvencam,
Quem toti ſaltus, quem nemus omne TREMUNT.

& ibidem v. 156.

Supplicibus verbis illam placate: ſub illa
Et forma, & mores, & bona fama MANENT.

Ita ex unico codice Voſſiano edidit; cum centum, credo, alii exhibuerint TREMIT, MANET. Sic paſſim & ubique plurales numeros introduxit, prorſus contra morem Horatianum, ut fuſe oſtendimus in Notis ad Carm. I, 24. Neque melius ei ſucceſſit haec Flacci emendatio: proba enim codicum lectio eſt,

Cuncta FESTINAT *manus:*

ut Carm. III, 6.

Jam bis Moneſes & Pacori manus
Non auſpicatos contudit *impetus:*

& Serm. I, 4.

Multa poëtarum veniet manus, *auxilio quae*
Sit mihi:

ubi nullus erroris metus aut ſuſpicio eſt: nam locum priorem verſus ipſe tutatur; in poſteriore ſi *venient* repoſueris: tum & dicendum fuerit, *auxilio qui ſint mihi.*

11. FLAMMAE TREPIDANT] Ita omnes ſcripti editique cum veteribus Scholiaſtis,

Sordidum flammae TREPIDANT *rotantes*
Vertice fumum.

ubi *trepidant* erit, aut *tremulo motu feruntur*, ut Virgil. Eclog. VIII.

Aſpice, corripuit tremulis *altaria* flammis:

(verum iſti ſenſui exprimendo verbum *rotantes* ſatis per ſe ſuffecerit) aut potius *feſtinant*; ut id voluerit Noſter, *cunctam manum, mixtas pueris puellas*, etiam *ipſas flammas, feſtinare?* Sed vix crediderim tam inanem & frigidam figuram tam ſevero judicio placere potuiſſe. Quare vide, annon forte legendum ſit,

Sordidum flammae CREPITANT *rotantes*
Vertice fumum.

Certe

Multa, qua crinis religata fulges:
Ridet argento domus: ara caſtis
Vincta verbenis avet inmolato
Spargier agno:
Cuncta feſtinat manus: huc & illuc
Curſitant mixtae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris quibus advoceris
Gaudiis; Idus tibi ſunt agendae,
Qui dies menſem Veneris marinae
Findit Aprilem:

Jure

Certe ea vox & ſententiae novum aliquid addit, & poëtis aliis in ſimili deſcriptione mirifice placuit. Virgil. Georg. I, 85.
Atque levem ſtipulam crepitantibus *urere* flammis.
Aen. VII, 74.
Atque omnem ornatum flamma crepitante *cremari.*
Lucretius VI.
Nec res ulla magis, quam Phoebi Delphica laurus,
Terribili ſonitu flamma crepitante *crematur.*
Tibullus I, 5.
Ut ſuccenſa ſacris crepitet *bene laurea* flammis.
Nemeſianus Eclog. IV.
Incendens vivo crepitantes *ſulfure lauros.*
Propertius, IV. 3.
Et crepat *ad veteres herba Sabina focos.*
Plinius Hiſt. II, 22. *Ergo ut e flagrante ligno carbo cum* crepitu, *ſic a ſidere caeleſtis ignis expuitur.* Ovidius Faſt. IV.
Moxque per ardentes ſtipulae crepitantis *acervos.*
Prudentius Periſteph. III, 13.
Cum crepitante *pyra trepidos*
Terruit aſpera Carnifices.
& V, 156.
Flamma crepans *volat in faciem.*
Silius Italicus lib. IV.
Uritur omne nemus, lucoſque effuſus in altos
Immiſſis crepitat *victor Vulcanus habenis.*
Ibidem lib. V.
ſtipula crepitabat *inani*
Ignis iners, caſſamque dabat ſine robore flammam.
Idem lib. XVII.
Ipſius ingenti regis tentoria ſaltu
Lugubre increpitans *late circumvolat ardor.*
Idem lib. XIV.
Perque altam molem & toties creſcentia tecta
Scandit ovans, rapidiſque vorat crepitantia *flammis*
Robora.
Ita doctiſſimus Modius ex membranis, in Lect. Novantiq. cap. 44. cum antea circumferretur *trepidantia.* Saepius enim eae voces à Librariis confunduntur; ut in hoc Flacci loco credo eveniſſe. Idem Silius lib. XVI.
nam concitus Hanno
Adventabat agens crepitantibus *agmina cetris.*
& hic etiam ante Modium Lect. Novant. c. 19. libri vulgati *trepidantibus.* Prudentius Periſteph. VI, 100.
Haec inter rapidis focos crepantes
Int ant paſſibus, & minantur ipſis
Flammarum trepidantibus *caminis.*
Ita codices potiores apud Nic. Heinſium: ceteri *crepitantibus.* Sed notandum, ideo hic recte habere *trepidantibus*, quia praeceſſit *minantur*: ipſi enim cumini prae metu & terrore *trepidare* hic finguntur. Quo modo & apud Senecam Oedipo v. 383.
Neque ipſa, quae te pepulit, armenti gravis
Vox eſt, nec uſquam territi reſonant greges:
Immugit aris ignis, & trepidant *foci.*
& Thyeſte v. 767.
impoſitas dapes
Tranſiliit ignis, inque trepidantes *focos*

Jure ſollemnis mihi, ſanctiorque
Pene natali proprio; quod ex hac
Luce Maecenas meus adfluentis
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupavit
Non tuae ſortis juvenem puella
Dives & laſciva, tenetque grata
Compede vinctum.
Terret ambuſtus Phaëthon avaras
Spes: & exemplum grave praebet ales
Pegaſus, terrenum equitem gravatus
Bellerophonten,
Semper ut te digna ſequare; &, ultra
Quam licet ſperare nefas putando,
Diſparem vites. age, jam meorum
Finis amorum,
(Non enim poſthac alia calebo
Femina) condiſce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
Carmine curae.

XII.

Bis ter regeſtus, & pati juſſus moram
Invitus ardet.

Ita recte Gronovius pater ex vetuſtiſſimo Mediceo: cum recentiores habuerint *Crepitant*, & *Crepitantes*: nimirum ipſi hic foci præ horrore diri ſacrificii *trepidabant*. Cum autem nihil ejuſmodi culinam Flacci perterrefecerit, ubi Maecenatis natalis luculento foco & laeto ſtrepitu tum celebrabatur; meo quidem judicio melius fuerit, ut *crepitent* ibi flammae, quam ut *trepident*.

35. MINUENTUR ATRAE CARMINE CURAE] Codex unus Berſmanni, & Acron Regiae Societatis manuſcriptus, MINUUNTUR. Quod ſi placet, tum ſententioſe dictum erit; ut illud Carm. II, 11.

diſſipat Euius
Curas edaces.

Sin potius arridet; quod reliquae membranae praeferunt, MINUENTUR: tum ad ſolam Phyllida reſpiciet, quae adverſo Telephi amore contriſtabatur. Atque hoc melius.

7. QUOD MALE BARBARAS] Liber Regiae Societatis, QUAE: ut ad *avis* referatur. Sed praeſtat recepta lectio. Ideo aeternum opprobrium, *quod* ſive *quia* male ulta eſt mariti libidines.

11. NIGRI COLLES ARCADIAE] Battelianus pro varia lectione;

Delectantque Deum, cui pecus & NIGRAE
Colles Arcadiae placent.

Eodem plane redit ſententia, & compoſitio eſt elegantior.

16. NARDO VINA MEREBERE] Ita editiones priſcae; unde locum ſemel occupatum hactenus tenuit.

XII.

Ad Virgilium.

Jam veris comites, quae mare temperant,
Inpellunt animae lintea Thraciae:
Jam nec prata rigent, nec fluvii ſtrepunt
Hiberna nive turgidi:
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum eſt ulta libidines
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ovium carmina fiſtula;
Delectantque Deum, cui pecus & nigrae
Colles Arcadiae placent.
Adduxere ſitim tempora, Virgili:
Sed preſſum Calibus ducere Liberum
Si geſtis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina mereberis.
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.

v. 11. Vulg. Et nigri. 16. Merebere.

Ad

nuit. Sed Lambini & Berſmanni aliquot, cum vetere noſtro Graeviano, Magdalenenſi, & Bodleiano MEREBERIS; atque ita Battelianus pro varia lectione. Quod quare non recipiatur, nihil video: libentius enim hunc verſum pede Cretico, quam Dactylo, claudere ſolet Noſter: & ſane dulcius aurem ferit. Ceterum de verſu praecedente inanem litem agitant Interpretes,

Si geſtis, juvenum nobilium *cliens:*

quorum alii Tiberium & Druſum & Marcellum, alii Caium & Lucium Caeſares interpretantur. Fruſtra utrique: nam *nobiles juvenes* quoſcumque hic intelligit, qui, ut ubique uſu venit, principem ſui aevi poëtarum clientem & ſodalem ſibi adſciſcebant. Valerius Max. IX, 16. *Siquidem forum noſtrum, & patris Curionis graviſſimum ſupercilium, & filii ſexcenties ſeſtertium aeris alieni aſpexit, contractum famoſa injuria* nobilium juvenum. & ibidem 17, de Clodio; *Noctes matronarum & adoleſcentium nobilium magna ſumma emtae.* Seneca de Clementia, I, 9. *Ego ſum* nobilibus adoleſcentibus *expoſitum caput, in quod mucrones acuant.*

Ad quae si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Inmunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras & studium lucri;
Nigrorumque memor dum licet ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem:
Dulce est desipere in loco.

XIII.

Ad Lycen.

Audivere, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. fis anus, & tamen
Vis formosa videri,
Ludisque & bibis inpudens:

Et

7. Doctae psallere Chiae] Reginensis notae optimae codex clare habet, Thiae. Et *Thia* quidem dea est, Hyperionis uxor, mater Solis: Pindarus Isthm. V.

Μᾶτερ ἀελίῳ πολυώνυμε Θεία·

unde nos olim insignem Catulli locum feliciter emendavimus,

Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris
Progenies Thiae *clara supervehitur.*

Inde & in nomen mulieris adoptari potuit. Sed Chiae tamen retinemus ceterorum codicum auctoritate; quae ab insula Chio nomen nacta sit, ut a Lesbo *Lesbia*, a Delo *Delia*. Gruterus in Inscrip. XV, 5, P. VINIA. CHIA. & DCXLII, 9. CAECILIAE. C. L. CHIAE. Porro illa quae sequuntur.

Pulchris excubat in genis,

ex Sophoclis Antigona versa sunt, ut notarunt jam Interpretes,

Ἔρως ἀνίκατε μάχαν, ὃς ἐν μαλακαῖς
Παρειαῖς νεανίδος ἐννυχεύεις.

Unde obiter mutilus Plutarchi locus suppleri & restitui potest, in Erotico p. Ed. Steph. 1353. Σκόπει τοίνυν αὖθις, τοῖς Ἀρηΐοις ἔργοις ὅσον Ἔρως περίεσιν, οὐκ ἀργὸς ὤν, ὡς Εὐριπίδης, ἐδὲ ἁρπάτευτος, ἀλλ' ἐν μαλακαῖσιν ὠὴ παρειαῖς νεανίδων. Corrige, μαλακαῖσιν ΕΝΝΥΧΕΥΩΝ παρειαῖς.

14. Nec clari lapides] Ita Veneta vetus, & Loscheriana; unde locum in recentioribus plerisque servavit: monuerunt tamen Interpretes in bona codicum parte extare CARI: inter quos est Blandinius vetustissimus, Graevianus noster & Reginensis. Et CLARI quidem facile defendi potest, cum ex re ipsa, tum ex aliis scriptoribus; Catullo Epig. LXX.

Non illam rarae labefactes munere vestis,
Non perluciduli *deliciis* lapidis.

Tibullo, II, 4.

& Coa puellis
Vestis, & e rubro lucida concha *mari.*

Seneca Epist. XC. *Illi quidem non aurum, nec argentum, nec* perlucidos lapides *ima terrarum fecce quaerebant.* Et Nat. Quaest. III, 25. Κρύσαλλον *appellant Graeci hunc* perlucidum lapidem. CARI tamen LAPIDES arridet magis, ut membranae habent potiores; & Scholiastes Acron, qui *vestimentorum cultum & gemmarum pretia* interpretatur. Martialis X, 38.

O nox omnis & hora, quae notata est
Caris *littoris Indici* lapillis.

Ac

Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum sollicitas. ille virentis &
Doctae psallere Chiae
Pulchris excubat in genis.
Inportunus enim transvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia rugae
Turpant & capitis nives.
Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
Nec cari lapides tempora, quae semel
Notis condita fastis
Inclusit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius
Quae spirabat amores,
Quae me surpuerat mihi?

v. 14. Vulg. CLARI.

Felix

& I, 110.
Issa est blandior omnibus puellis,
Issa est carior *Indicis* lapillis.
Ovid. Art. Amat. III, 129.
Vos quoque non caris *aures onerate* lapillis,
Quos legit in viridi decolor Indus aqua.
Claudianus Epist. ad Serenam:
Ore legant rubri germina cara *maris.*
Seneca de Beneficiis: *Non satis muliebris insania viros subjecerat, nisi bina ac terna patrimonia auribus pependissent.* Ceterum quod Tanaquillus Faber ex conjectura maluit REFERENT in versu proximo, id nos invenimus in Colbertino pro varia lectione. Sed nihil mutandum. Si *Referent purpurae & gemmae* legis: tum eas intelliges, quas Lyde possidere cuperet aut posset; si *referunt*, tum eas quas jam possedit. Atque hoc verisimilius.

17. QUOVE COLOR DECENS] Invaluit in omnibus editionibus ea interpunctio, ut *decens* ad *color* referatur:

Quo fugit Venus? heu! quove color decens?
Quo motus? quid habes illius, illius.

Quid vero sit *color decens* equidem nescio, qui *decorem* credideram in habitu, gestu, motu consistere: neque *quo fugerit* talis color, valde curandum; quem nescias an fuerit fucatus, & proinde facile reparari potuerit. Ab aliis id potius requiri solet, ut sit color *verus* & *ingenuus*, quam *decens:* Terent. Eunucho II, 3.

nova figura oris papae!

Color verus, *corpus solidum, & succi plenum:* hoc est, *qui non de cura est ac de fuco, sed naturalis*; ut recte ibi Donatus. Propertius I, 4.

Haec sed forma mei pars est extrema furoris,
Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat:

Ingenuus color, *& multis decus artibus:* ubi obiter corrigendum credo, *multis* DECOR *artibus.* Sed in Horatio alium plane colorem induet sententia, distinctione tantum mutata, in hunc modum;

Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus?

Enimvero non *omnis motus*, quod vulgata innuit lectio, jam Lycen reliquerat (quippe quae, invita licet Venere, *ludebat, bibebat, & cantabat*) sed *motus decens.* Quod quale sit ex Quintiliano disces, Instit. I, 16. *Corporis quoque* DECENS *& aptus* MOTUS, *qui dicitur* Εὐρυθμία, *est necessarius.*

Felix post Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies: sed Cinarae brevis
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem
Cornicis vetulae temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere fervidi,
Multo non sine risu,
Dilabsam in cineres facem.

XIV.

Ad Augustum.

Quae cura Patrum, quaeve Quiritium,
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, virtutes in aevum
Per titulos memoresque fastus

Aeter-

& Tibullo IV, 2.

Illam quicquid agit, quoquo vestigia MOVIT,
Componit furtim subsequiturque DECOR.

Ceterum, hac distinctione posita, constructio Virgilianae illi simillima erit, Aen. VI, 122.

quid Theseа? magnum
Quid memorem Alciden?

21. Et artium Gratarum facies] Planissima quidem haec prima fronte videntur, neque ullam difficultatem habere:

Felix post Cinaram, notaque, & artium
Gratarum facies.

Felix facies, quasi per exclamationem, ut illud Terentii, Eunuch. II, 3.

O faciem pulchram! deleo omnes dehinc ex animo
mulieres.

Ubi optime Donatus: *Faciem modo, non partem corporis dicit, sed totam speciem, quae apparet & cernitur.* Quo modo & hic Horatius integram formam, non os & vultum intelligit. *Facies* autem *gratarum artium*; ut Carm. IV, 1.

Namque & nobilis, & decens,
Et centum puer artium.

Eleganter Scholiastes Cruquii: *Artium gratarum facies dicitur, quae oculis, nutu superciliorum, cervicis volubilitate, capitis gratia, totius denique corporis motu placet.* Quid videtur clarius? His tamen non contentus celeberrimus Dacierius sic locum corrigere tentavit,

Felix post Cinaram, notaque & artium
Gratarum FACIE.

Nota facie artium, idem ait esse, ac *nota artibus*. Quis vero vel fando inaudivit, *facies artium*, pro *artes?* ubi locorum natus est iste mos loquendi? Vereor, ut ne faciem quidem correctionis hoc habeat. Neque vero correctione ulla hic opus; distinctione tantum juvanda sententia est, hunc in modum:

Felix post Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies.

Tollenda, inquam, interpunctio post *Notaque*; quae omnes omnino editiones huc usque obsedit & inquinavit. Quid enim esset *nota facies* per se positum? egregia vero laus Lyces, si *nota* omnibus, & Suburranarum meretricum tritissima erat. At sublato illo commate, vide quanta sensus elegantia est. *Felix*, ait, *facies post Cinaram, & nota etiam artium gratarum.* Noster Carm. II, 2.

Vives extento Proculeius aevo,
Notus *in fratres* animi *paterni.*

Ita

Aeternet? ô, qua ſol habitabilis
Inluſtrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte poſſes. milite nam tuo
Druſus Genaunos, inplacidum genus,
Breunoſque velocis, & arces
Alpibus inpoſitas tremendis
Dejecit acer plus vice ſimplici.
Major Neronum mox grave proelium
Conmiſit, inmaniſque Raetos
Auſpiciis pepulit ſecundis:
Spectandus in certamine Martio
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis,
Indomitus prope qualis undas

Exer-

v. 20. Vulg. INDOMITAS.

ſta alii, *notus formae*, *notus militiae*, *notus operum*, hoc eſt, celebris ob formam &c. ut ad illum locum fuſius oſtendimus. ET autem valere ETIAM vel pueri ſciunt; ut, *Non ſi male nunc*, & *olim ſic erit: Non ſiquid Pholoën ſatis*, Et *te*, *Chlori*, *decet.*

28. DILAPSAM IN CINERES FACEM] Variant hic codices ſcripti & olim editi, ut in illa praepoſitione ubique ſolent. Veneta *Dilapſam*, Loſcheri *Delapſam*. Blandinius antiquiſſimus priorem lectionem ſervat, notante & probante Petro Nannio Miſcell. III, 17. atque ita noſtri Graevianus & Reginenſis & Acro Manuſcriptus. Leidenſis DELATAM habet: plures *delapſam*. Neque melius inter Interpretes convenit, quorum alii hoc, alii illud ſequuntur. Tamen de verborum vi & notione conſtat. *Dilabitur*, quod diſſipatur; *delabitur*, quod decidit. Atqui fax extincta non decidit in cineres; quippe qui nulli ſubjacent. Fax enim accenſa manu geſtatur, & ambulantibus vel currentibus inſervit; non poſita quieſcit, inſtar lucernae. Nulli ergo ſuberunt cineres, in quos poſſit delabi. Recte ergo habet DILAPSAM *in cineres*: conſumta enim fax, tota vertitur in cinerem, atque adeo dilabitur & diſſipatur. Ceterum Graevianus noſter cum uno Berſmanni,

Dilapſam in CINEREM *facem:*

ſic Ovidius Metam. II.

Cumque ſuis totas populis incendia gentes
In cinerem *vertunt.*

& in Epiſt. Penelopae.

Verſa eſt in cinerem *ſoſpite Troja viro.*

in quo loco ſequiores codices habent *cineres*, ut hic noſtri. Retinemus tamen CINERES, ut vitetur κακοφωνία *rem facem.*

19. QUANTIS FATIGARET RUINIS] Graevianus noſter & Reginenſis corrupte, FATIGARAT. Nicolaus Heinſius in ora ſui libri, *Forte*, inquit, FATIGARIT. Sed recepta lectio ſana eſt. Eo ipſo tempore *ſpectandus*, tum cum *fatigaret*. Si legeris *fatigarit*, tum hoc dices, *Nunc* ſpectandus, quantis ruinis *olim* fatigaverit. Quod priore illo deterius eſt.

20. INDOMITAS PROPE QUALIS] Tiberium victorem Auſtro comparat, Rhaetos undis. Vide itaque, quo conſilio id protulit,

Indomitas *prope qualis* undas
Exercet Auſter.

Scio equidem generali epitheto *mare indomitum* poëtis dici, ut Ovidio Triſt. I, 12.

Exercet Auſter, Pleïadum choro
Scindente nubes; inpiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignis.

Sic

Factor in indomito *brumali luce* profundo.
Tibullo II, 3.
Claudit & indomitum *moles* mare.
& II, 5.
Prodigia indomitis *merge ſub* aequoribus.
Verum illud in hac comparatione diſplicet; quod Rhaetos, quos jam *ruinis fatigatos* dixerat, poſtea *indomitos* appellet. Quamobrem dubito, annon id, quod recepta lectio Rhaetis aſſignat, Tiberio potius tribuendum ſit, hunc in modum:
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis,
INDOMITUS *prope qualis undas*
Exercet Auſter.
Quod & eo magis placet; quia geminus huic & germanus eſt Ovidii locus, Epiſtola Sapphûs, v. 9.
Uror, ut, indomitis ignem exercentibus Euris,
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.
Vides hic *indomitos Euros exercere ignem*, plane ut apud Flaccum ex noſtra correctione *indomitus Auſter exercet undas.* Et profecto cum haec ſcriberet Naſo, verba ipſa, de quibus agimus, in mente habuit. Quin & Porphyrion ita olim, ut nunc nos, legiſſe cenſendus eſt. Sic enim παραφράζει, *Qualis eſt Auſter, cum ortu Virgiliarum ſeu Pleiadum* CONCITATUS *exercet undas:* ubi *concitatus* reſpondere videtur τῷ *indomitus*; *undas* vero epitheto caret. Porro Galeanus noſter mendoſe præfert INDOMITOS, quod forte ab *indomitus* natum eſſe videatur.

24. MEDIOS PER IGNES] Mallem, ſi ſcripti codicis auctoritas accederet,
impiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ENSES.
Enſes enim cum *hoſtium turmis* aptius conjungi videntur, quam *ignes.* Statius Theb. X, 709.
i, praelia miſce
Per Danaas acies; medioſque per *obvius* enſes.
Idem VII, 488.
excipiunt juſſi, medioſque per enſes
Dant iter.
& ibidem 280.
Mactè animo juvenis: medios *parat ire* per enſes
Nudaque pro caris opponere pectora muris.
Silius Ital. III.
ruis ipſos *acer* in enſes,
Objectaſque caput telis.
Virgil. Aen. IX, 400.
an ſeſe medios *morituros* in enſes
Inferat, & pulchram properet per vulnera mortem.
Idem Eclog. X, 45.
Tela inter media, *atque adverſos detinet hoſtes.*
& Aen. X, 237.
muro foſſiſque tuetur
Tela inter media, *atque horrentis Marte Latinos.*
XII, 682.
Perque hoſtes, per tela *ruit.*
& ſic alibi. & Silius Ital. IV.
fertur per tela, *per hoſtes Intrepidus puer.*
Quod ſi receptam lectionem ſervas, omnino praeſtat *veros ignes* intelligere, quam metaphorice cum interpretibus *medium pugnae fervorem.* Virgil. VII, 296.
medias acies, medioſque per ignes
Invenere viam.
& II, 164.
quod me per tela, per ignes *Eripis.*
Utrobique loquitur de Trojae incendio, ſine metaphora. Noſter Serm. II, 3.
Alterum & huic varium & nihilo ſapientius, ignes
Per medios *fluvioſque ruentis.*
Silius Italicus XV.
Ni fugis hos ritus, virtus te ſaeva jubebit
Per medias volitare acies, medioſque per ignes.
qui alibi utrumque conjunxit, & *ignes* & *enſes*; lib. XIV.
Si tibi per medios ignes medioſque per enſes
Non dederit mea dextra viam.
Quamobrem, niſi fortaſſe veram hic hiſtoriam tangat Noſter, quae in ore hominum tunc fuerit, Tiberium nempe in bello Rhaetico per hoſtilem *ignem* equo perrupiſſe; vix aliter ſcribere potuit, quam *medios per enſes.*

26. QUI REGNA DAUNI] Quin & hic etiam, ſi codex ullus aſtipularetur, libentius legerim,
Sic tauriformis volvitur Auſidus,
QUA *regna Dauni praefluit Appuli.*
ut & infra fortaſſe verſ. 47.
Te belluoſus, QUA *remotis*
Obſtrepit Oceanus Britannis.
Non enim Geographum hic agit, ut ſitus fluviorum quaſi ex profeſſo doceat. Catullus Epig. XI.

Sive

25 Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qua regna Dauni praefluit Appuli,
Cum ſaevit, horrendamque cultis
Diluviem minitatur agris;

Ut

v. 26. Vulg. QUI. 28. MEDITATUR.

Sive in extremos penetrarit Indos,
Sive QUA *ſeptemgeminus colorat*
Aequora Nilus.

Tacitus Annal. II, 6. *Rhenus ſervat nomen & violentiam curſus,* QUA *Germaniam praevehitur.* Livius XXII, 2. *Per paludem,* QUA *fluvius Arnus per eos dies ſolito magis inundaverat.*

28. DILUVIEM MEDITATUR AGRIS] Ita Veneta editio princeps; ſed Loſcheri MINITATUR, quod omnes noſtri codices praeter tres ex recentiſſimis ſequuntur; neque aliter citat Nonius voce *Diluvies.* Utrumque probum eſt, ut neſcias fere utri palmam des. Falluntur enim, qui verbum *minitari* leve quid & ludicrum notare, neque ad rei hujus atrocitatem aut dignitatem carminis aſſurgere, putant. Livius II, 49. *ibant Veienti populo* perniciem *minitantes.* Virgil. Aen XII, 761.

terretque trementes
Exciſurum *urbem minitans.*

Cicero bis vel ter: *Urbi,* vel *patriae,* ferro flammaque *minitari.* Quin & hac lectione, melius, opinor, ſibi conſtabit, & ſui ſimilis procedet ſententia,

Cum SAEVIT, *horrendamque cultis*
Diluviem MINITATUR *agris.*

Aptiſſime nim haec duo inter ſe conjunguntur, *ſaevire* & *minari.* Ovidius in Remediis Amoris v. 664.

Horrebant ſaevis *omnia verba* minis.

Seneca Herc. Fur. v. 329.

Sed ecce ſaevus, *ac* minas *vultu gerens.*

Statius Thebaide I, 187.

Cernis, ut erectum torva ſub fronte minetur
Saevior *aſſurgens demto conſorte poteſtas?*

Pacuvius in Antiopa.

Minitabiliterque *increpare dictis* ſaevius *incipit.* Recte denique *fluvii* exundantes *minitari* dicuntur; ut Claudianus de Mallii Conſ. 237.

Torrentes *immane fremant, laſſiſque* minentur
Pontibus: involvant ſpumoſo vortice ſilvas.

Contra, haud ita belle inter ſe conveniunt *ſaevire* & *meditari:* quippe *meditari* non eſt jam *ſaevientis,* ſed iram potius diſſimulantis & ſubdole occultantis, quo violentius poſtea erumpat. Idcirco & jam olim ſub ferula criticorum vapulavit hic locus. Porphyrio: *Male dixit,* MEDITATUR *diluviem; quia in ipſo actu eſt: nec debet cogitare ac condiſcere id, quod jam facit.* Excuſare conatur Servius; ita tamen, ut antiquum loquendi morem fuiſſe, poſtea deſiiſſe fateatur, ad bina illa Virgilii loca Georg. III, 153. Aen. IV, 171.

Inachiae Juno peſtem meditata juvencae.
Nec jam furtivum Dido meditatur amorem.

MEDITATA, ait, *inferens & exercens, accipiamus; ut Horatius;* Horrendamque cultis diluviem meditatur agris; *id eſt, infert, exercet. Nam in ipſa meditatione exercitium & actus eſt. Sciendum tamen eſt hoc hodie in uſu non eſſe.* Meo tamen judicio & fruſtra hoc accuſat Porphyrion, & perperam defendit Servius. Neque enim aut apud Virgilium aut Noſtrum *meditari* eſt *inferre,* & ipſam rem, quam meditatur aliquis, agere, ut voluit Servius; ſed cogitare, parare, deſignare; ut ubique alias: neque Aufidus jam *facit diluviem,* ut arguit Porphyrion. Eo enim poſito, utrumque vocabulum aeque culpandum eſſet. Nemo enim *minitatur* id quod jam *facit;* non magis, quam *meditatur.* Verum haec eſt, ni fallor, Horatii ſententia: *Qualis,* inquit, *Aufidus* volvitur; *cum aquis per pluvias adauctis* ſaevit ac fervet; *& tantiſper intra ripas ſe continens,* meditatur *ſive* minitatur *extra alveum exire, & late agros inundare.* Atque haec imago omnium efficaciſſima eſt ad Tiberii impetum exprimendum. Rapidiſſimus enim fluit amnis, dum alveo adhuc cohibetur mox exiturus; at poſtquam in patentes agros effuſus ſtagnaverit, tum vero lentior & ſegnior incedit. Quamobrem, ut jam dixi, non adeo facile eſt dijudicare, utra verior meliorve ſit lectio. *Meditatur* agnoſcunt Scholiaſtae veteres & Servius: at Nonius his antiquior & potiores Horatii codices, *Minitatur.* Equidem, etſi Interpretes fere diſſentientes hic habeam, poſterius verbum praetulerim: cum quia melius quadret cum *ſaevit;* tum quia praeſentius quiddam fortiuſque ſignificet. *Minitamur* enim in praeſens, *meditamur* in longinquum. *Meditari* ergo diluviem etiam tenuis & ſicco fere alveo potuerit Aufidus: *minitari,* non niſi plenus & fervens. Jam autem, quod aiunt ideo ſe malle *meditari,* quia audacior metaphora eſt, & humanum affectum cum fluvio communicat; in eo judicium eorum deſidero. Quippe

Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vaſto diruit impetu,
Primoſque & extremos metendo
Stravit humum, ſine clade victor:
Te copias, te conſilium, & tuos
Praebente Divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrea ſupplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus,
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus adrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Meduſque & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela praeſens
Italiae dominaeque Romae.
Te fontium qui celat origines
Niluſque, & Iſter, te rapidus Tigris,
Te beluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis,
Te non paventes funera Galliae,
Duraeque tellus audit Hiberiae:
Te caede gaudentes Sygambri
Conpoſitis venerantur armis.

XV.

v. 49. PAVENTIS.

pe & *minitari* aeque eſt affectus humanus: neque rei inanimatae niſi per tranſlationem poteſt competere.

49. TE NON PAVENTIS] Ita quidem editi omnes, & codices vetuſtiores. Ceterum in recentioribus duobus, uno Collegii Regii, & altero Epiſcopi Norvicenſis, ut & in Acrone Regiae Societatis manuſcripto diverſam lectionem reperi,

Te non PAVENTES *funera Galliae,*
Duraeque tellus audit Hiberiae.

Galliae autem numero plurali paſſim apud ſcriptores occurrit. Suetonius in Julio c. 49.

Gallias *Caeſar ſubegit, Nicomedes Caeſarem.*

ita Tacitus aliique ſaepiſſime. Conſtructio vero figurata erit, & plane Horatiana: Galliae, *& tellus Hiberiae* audit: ut Carm. I, 3.

Sic fratres *Helenae, lucida ſidera,*
Ventorumque regat *pater.*

Vide nos Carm. I, 24. & IV, 11. Jucundior etiam forte erit variatio caſuum, *Galliae non pa-*

vente

XV.

AUGUSTI LAUDES.

PHOEBUS volentem proelia me loqui
Victas & urbis increpuit lyra;
Ne parva Tyrrhenum per aequor
Vela darem. tua, Caesar, aetas
Fruges & agris rettulit uberes,
Et signa nostro restituit Jovi
Derepta Parthorum superbis
Postibus, & vacuum duellis
Janum Quirini clausit, & ordinem
Rectum evaganti frena licentiae
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artis;
Per quas Latinum nomen & Italae
Crevere vires, famaque, & imperî
Porrecta majestas ad ortum
Solis ab Hesperio cubili.

Custo-

ventes, & *Hiberiae tellus*; ut Carm. III, 6.

Jam bis Moneses *&* Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus.

Expectamus tamen, dum codex aliquis vetustior scripturam hanc confirmet.

9. JANUM QUIRINI CLAUSIT] Sic libri habent constanter: tamen viri doctissimi Passeratius & Gronovius pater corrigendum hic autumant,

Janum QUIRINUM *clausit.*

Sic enim aliis *Janus* est *Quirinus*, non *Janus Quirini*, ut Suetonio Aug. c. 22. *Janum Quirinum ter clusit.* Festo v. *optima. Tertia spolia*, Jano Quirino *agnum marem caedito.* Macrobio Saturn. I, 9. *In sacris quoque invocamus Janum Geminum, Janum Patrem, Janum Junonium, Janum Consivium*, Janum Quirinum, *Janum Patulcium & Clusivium.* Atque haec quidem Gronovius ad dictum Suetonii locum: quibus adde illa Servii ad Aen. VII, 610. *Alii Janum Clusivium dicunt, alii Patulcium. Idem Junonius — idem* Quirinus, *unde trabeatum consulem aperire portas dicunt, eo habitu quo Quirinus fuit.* Veruntamen ut *Janus Junonius* recte etiam *Junonis* dici poterit; ita nihil prohibet, quin *Janus Quirinus* itidem *Quirini* dicatur. *Quirinus* enim hic nomen adjectivum videtur, ut Propert. IV, 10.

Hic spolia ex humeris *ausus sperare* Quirinis.

Quid, quod noster κακοφωνίαν vitasse videtur in eadem terminatione, JANUM *Quirinum.*

15. AD ORTUM SOLIS] Veneta prima, & Loscheri ORTUS, atque omnes fere codices nostri praeter Graevianum, qui a manu prima habet ORTUM. Utrumque suos auctores habet. Virgilius Georg.

non Eure, tuos, neque solis ad ortus.

Plinius Nat. Hist. VII, 27. *Ad* solis ortus *missus.*

Custode rerum Caesare, non furor
Civilis aut vis exiget otium;
Non ira, quae procudit ensis,
Et miseras inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpunt Julia; non Getae,
Non Seres infidive Persae,
Non Tanain prope flumen orti.
Nosque & profestis lucibus & sacris,
Inter jocosi munera Liberi,
Cum prole matronisque nostris
Rite Deos prius adprecati,
Virtute functos more patrum duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
Trojamque & Anchisen & almae
Progeniem Veneris canemus.

Prudentius Apotheos. v. 424.
Audiit adventum domini, quem solis *Hiberi*
Vesper habet, roseos & qui novus excipit ortus.
Ovidius Epist. Paridis:
Nec tibi par usquam Phrygiâ, nec solis ab ortu.
Sallustius Catil. c. 36. *Cui cum ad occasus* ab ortus solis *omnia domita armis parerent.* Et Jugurth. c. 17. *Ab occidente fretum nostri maris & Oceani*, ab ortu solis *declivem latitudinem.* Ac nos quidem, etsi major pars membranarum ORTUS exhibeant, ORTUM tamen cum paucioribus probamus; ne toties sibilet litera S in *majestas ad ortus solis.*

18. EXIGET OTIUM] Scholiastes Porphyrion: *Exiget; nunc, excludet; ut sit, quasi extra aget; ut Terentius, spectandae an exigendae sint vobis prius.* Atque hanc lectionem sequuntur praeter aliquot Lambini Leidensis noster & Colbertinus, quibus in margine adscriptum EXIMET pro varia lectione. Contra, Gaevianus & Reginensis EXIMET in ipso versu habent, & EXIGET ad oram ablegant. Ceteri omnes cum Acrone Manuscripto & editionibus priscis EXIMET retinent; nulla diversae scripturae mentione facta. Utra jam harum retinenda erit? an *eximet otium*, hoc est, adimet, tollet? ut Ovidius Remed. Am.
Otia *si* tollas, *periere cupidinis artes.*
Statius Silv. I, 2. v. 182.
Ergo age junge toros, atque otia deme *juventae.*
Ovid. Pont. I, 2.
Hostibus in mediis interque pericula versor,
Tamquam cum patria pax *sit* ademta *mihi.*
Verum illud officit, quod *eximere* de re molesta plerumque dicitur, ut *eximere curam, metum, famem, spinas, fastum*, atque alia ejusmodi, quae *intra* corpus aut animum versantur; & proinde ex eo eximi, educi, extrahi, evelli possunt. *Otium* vero & *pacem* & caetera laeta, vel quae extra hominem consistunt, non tam *eximi* quam *adimi* dixerim. Rectius igitur legemus,
Civilis aut vis EXIGET *otium*,
id est, excludet, expellet, exturbabit; ut Noster alibi, *Exactos tyrannos.* Tacit. Annal. VI, 3. *Hoc pretium Gallio meditatae adulationis tulit, statim curia, deinde Italia* exactus. Et XIV, 28. *Vibius secundus repetundarum damnatur, atque Italia* exigitur. Plautus Capt. V, 4.
Ubi labore lassitudo est exigunda *ex corpore.*
Vide plura apud Nonium Marcellum v. *Exigere.*

Q. HORATII FLACCI
EPODON LIBER.

I.

Ad Maecenatem.

Ibis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caesaris periculum
Subire, Maecenas, tuo?
Quid nos, quibus te vita si superstite
Jocunda; si contra, gravis?
Utrumne jussi persequemur otium,
Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non mollis viros?

Fere-

v. 5. Vulg. Vita SIT.

5. QUIBUS TE VITA SIT SUPERSTITE] Sic hodie post Venetam principem pleraeque editiones. At Germanica Loscheri aliam lectionem praefert,

Quid nos? quibus te vita SI *superstite*
Jucunda; si contra, gravis.

Atque ita nostri Graevianus, Battelianus, Galei, Leidensis, & a prima manu Reginensis & Regiae Societatis. Eandem ex suis protulerunt Pulmannus & Torrentius & Barthius in Adversar. lib. XXXVII. c. 15. Neque aliter olim legit Scholiastes Porphyrion: *Bis*, inquit, *posuit particulam* (male vulgo *periculum*) SI; *semel abundat, melius enim sic loqueretur.* Quibus te superstite vita jucunda est; si contra, gravis est: *ergo verbum extrinsecus accipiendum est* SIT, *ut plena fiat elocutio.* Sic & annotator Graevianus; *Vacat* SI: unde in Petrensi, Magdalenensi, & Bodleiano vox ea desideratur; & habetur tantum, *Vita superstite.* Quid multa? Recipiendum est omnino SI, cum ob tot codicum auctoritatem, tum ob singularem suam elegantiam. *Quibus vita*, ait, *jucunda; si te superstite* vivitur; *si contra, gravis.* Neque enim *vacat* SI aut *abundat*, ut Enarratores crediderunt. Posterius *si* pro *sin* ponitur; ut alii scriptores loqui amant, numquam Horatius. Terent. And. I, 3.

Si *illum relinquo, ejus vitae timeo:* sin *opitulor, hujus minas.*

Noster contra Epist. I, 5.

Si *potes Archiacis conviva recumbere lectis* —
Si *melius quid habes, arcesse.*

& Serm. I, 3.

Si *peteret per amicitiam patris atque suam; non*
Hilum proficeret: si *collibuisset, ab ovo.*

Carm. III, 29. *Laudo manentem* (hoc est, laudo, *si* manet) si *celeres quatit pennas, resigno quae dedit.* Atque ita semper Noster; in quibus locis *sin* ponere aliis usitatius est. Ceterum illud,

Ibis Liburnis inter alta navium,

per interrogationem efferendum putamus: id enim vehementius & παθητικώτερον.

Feremus: & te vel per Alpium juga
Inhoſpitalem & Caucaſum,
Vel occidentis uſque ad ultimum ſinum
Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo
Inbellis ac firmus parum?
Comes minore ſim futurus in metu,
Qui major abſentis habet:
Ut adſidens inplumibus pullis avis
Serpentium adlabſus timet
Magis relictis; non uti ſit auxilî
Latura plus praeſentibus.

v. 17. Vulg. Sum. 21. Non ut adsit. Li-

17. Sum futurus in metu] Lege ex emendatione praeſtantiſſimi Nic. Heinſii:

Comes minore sim *futurus in metu.*

ſim, ut reſpondeat *τῷ juvem.*

21. Non, ut adsit, auxili] Vide modo ſeriem verborum: Avis, inquit, incubans magis timet pullis ſuis abſentibus; *non latura plus auxilii praeſentibus, ut adſit*; hoc eſt, *quamvis adſit.* Nonne jam ſentis eandem rem bis dici? ſine dubio alterutrum ſupervacuum eſt, aut *praeſentibus*, aut, *ut adſit.* Satis per ſe rem exprimit, *Non latura plus auxilii, ut adſit:* demto *praeſentibus*; vel, *Non latura plus auxilii praeſentibus*; demtis, *ut adſit.* Haec tamen tot Interpretes patienter tulerunt; quia ſic invenerant in editionibus priſcis. At, ſi bonis ſuis uti noviſſent, meliora eos docere poterant codices ſcripti; quorum veterrimus Blandinius, & Pulmanni unus cum aliquot Lambini ſic verba repraeſentant,

Magis relictis; non uti sit *auxili*
Latura plus praeſentibus.

Quibus fere accedunt Graevianus noſter & Galeanus cum ſex aliis, qui *ut ſit* exhibent, ex illo altero leviter corruptum. Et ſententia & dictio clariſſima eſt. *Plus timet pro pullis abſentibus, non uti* (id eſt, *non quo, non quod*) *praeſentibus plus auxilii latura ſit.*

26. Aratra nitantur meis] Scabies mera & rubigo eſt, quae in omnibus fere editionibus lectio circumfertur,

Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis.

Omnino reponendum eſt ex codicibus Canteri, Lambini & Berſmanni,

Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur mea.

Sic & ex noſtris habet Bodleianus, & pro varia lectione Battelianus. Verum quidem eſt vetuſtiores membranas meis praeferre: ſed perperam. Poſſeſſivum enim *meus* cum propiore nomine conjungi debet: neque vero in *meis pluribus juvencis* aut duplex adjectivum, aut prava & luxata collocatio tolerari poteſt. Porro pro nitantur. Torrentii codices aliquot & unus Fabricii cum noſtris Galeano & Magdalenenſi nectantur. Sic Avienus Fabula XXXII.

Haerentem luteo ſub gurgite ruſticus axem
Liquerat, & nexos ad juga tarda boves.

& XXVIII.

Cautus & immenſo cervicem innectit *aratro.*

Sed hoc in loco *illigata nectantur* eſſet *βαττολογεῖν* & bis idem dicere. Quare retinemus *nitantur*, ſive, luctentur, gemant, in dura tellure proſcindenda.

28. Lucana mutet pascua] Loſcherus quidem pascua edidit; ſed eo vetuſtior Veneta,

Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet pascuis.

cui patrocinantur omnes Blandinii apud Cruquium, omnes Torrentii, plures Lambini, Pulmanni Berſmannique, & ex noſtris Graevianus, Reginenſis cum aliis quinque. Leidenſis tamen magnae vetuſtatis cum Batteliano & Regiae Societatis pascua; ut ratione potius quam auctoritate decidi

Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuae ſpem gratiae:
Non ut juvencis inligata pluribus
Aratra nitantur mea;
Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet paſcuis:
Neque ut ſupini villa candens Tuſculi
Circaea tangat moenia.
Satis ſuperque me benignitas tua
Ditavit: haud paravero,
Quod aut avarus ut Chremes terra premam;
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

II.

v. 26. MEIS. 28. PASCUA. 29. NEC ut SUPERNI.

cidi haec lis debeat. Nos ideo PASCUIS praeferimus, ne in tribus continuis Epodis eadem exeat terminatio,

Aratra nitantur mea.
Lucana mutet paſcua.
Circea tangat moenia.

Quod vitium ſedulo evitare ſolet Noſter, ex reconditae artis praecepto. Ceterum figuratior erit locutio, *mutet Lucana Calabris paſcuis*, & Horatio familiaris, ut hoc ipſo in carmine,

Roges, tuum labore *quid juvem* meo?

& Art. Poët. v. 273.

ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido *ſeponere* dicto.

& Serm. II, 4. ex lectione codicis Regii.

Ante meum nulli *patuit quaeſita* palato.

29. NEC UT SUPERNI] Quantumvis conſpirent codices ſcripti editique in propaganda hac lectione,

Nec ut SUPERNI *villa candens Tuſculi*
Circea tangat moenia,

vix tamen extorquebunt, ut vocabulum *ſuperni* pro vera Horatii ſobole agnoſcamus. *Supernus* enim nomen eſt relativum; ſemperque aliud quid ſecum trahit, cujus reſpectu ſuperiorem locum occupare cenſetur: quod hic non fit. Quamobrem legendum potius exiſtimo.

Neque ut SUPINI *villa candens Tuſculi.*

Ideo enim *ſuperni* volunt, quia Tuſculum in *colle* poſitum erat. Atqui ob ipſam illam rationem legimus *Supini*; ut Noſter Carm. III, 4.

ſeu mihi frigidum
Praeneſte, ſeu Tibur SUPINUM,
Seu liquidae placuere Baiae.

ubi Acron Scholiaſtes: *Supinum*] *montuoſum, ut*, *Colleſque ſupinos: ſitum autem civitatis deſcripſit, quia in aſcenſu montis eſt conſtituta.* Porphyrion: *Supinum*, inquit, *Tibur, ad ſitum ejus reſpiciens; nam in latere montis eſt conſtitutum.* Virgil. Georg. II, 276.

Sin tumulis acclive ſolum, colleſque ſupinos.

& III, 555.

Arenteſque ſonant ripae, colleſque ſupini.

Statius Theb. IV, 238.

auget reſupina *maniplos*
Elis, *depreſſae populus ſubit incola Piſae.*

Dracontius Hexaëmero.

Et colles *tumidi cumulis juga celſa* ſupinant.

Tuſculum autem ſitum erat in clivo leniter aſſurgente, ut affirmat accuratiſſimus Cluverius, teſtis oculatus. Talis autem locus proprie *ſupinus* dicitur; quippe non praeceps & praeruptus; ſed molliter acclivis & aſcenſu facilis: unde etiam loca plana & undique aperta nonnunquam *ſupina* appellantur. Apuleius in Floridis: *Alibi montium vertices arduos extulit, alibi camporum* ſupinam planitiem *coaequavit.* Ammianus Marcellinus XVIII, 6. *Et* planities ſupina *camporum.* Plinius Nat. Hiſt. IX. 1. *In* mari *autem tam late* ſupino. Male igitur Scholiaſtes Juvenalis ad verſum Satirae III, 192.

Simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis *arce.*

In praecipiti, ait, *poſita; ut Horatius, Clivumque ſupinum.* Immo vero, in declivi, non *in praecipiti*,

II.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
Ut prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fenore?
Neque excitatur classico miles truci,
Nec horret iratum mare;
Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos;
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantis greges;

v. 5. Vulg. NEC.

Inu-

piti; neque hodie in Horatio ea verba reperiuntur. Jam autem *supini Tusculi* id absolute significat, quod *superni* non nisi relative & comparate denotare potest.

13. INUTILESQUE FALCE RAMOS] Primus omnium vir doctissimus Georgius Fabricius anno MDLXX, & postea Henricus Stephanus aliique, horum versuum ordinem inverterunt, in hunc modum:

Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos;
Inutilesque falce ramos amputans,
Feliciores inserit:
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantes greges.

Idque ex sola conjectura contra omnium codicum auctoritatem: nimirum, ne duo disticha illa de arborum cultu, alterum de maritatione, alterum de putatione & insitione, separentur, ut vulgo fit, ac divellantur, interveniente illo,

Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantes greges.

Quod utrum recte atque ordine ab iis factum sit necne, non cujusvis est dijudicare. Posse quidem ejusmodi errores exscriptorum socordia furtim irrepere, & nonnunquam re ipsa irrepsisse, nemo dubitaverit, nisi qui in veteribus membranis hospes sit. Equidem sancte testari possum me nullum Horatii codicem versaviſse, qui non alicubi unum vel alterum versum de sede sua luxaverit, ex aliis tamen facile corrigendus, & plerumque a manu secunda in ordinem reductus. Nihilominus haud temere contra omnium codicum fidem versuum seriem invertendam esse, neque citra ultimam necessitatem, omnes cordati semper existimarunt. Videamus igitur, quid in lectione recepta tantopere culpandum sit, & quid tandem utilitatis apportet ista immutatio. Post versus, inquiunt, de maritatione vitis continuo sequi debent alteri de insitione, propter argumenti cognationem. Recte quidem, si eodem tempore vel continenter utrumque opus per rusticos fieret. Atqui *maritatio* fit mense Octobri, *putatio* & *insitio* mense Martio. Columella lib. XI, 2. *Per hos dies* (mense Octobri) *ulmi vitibus recte* maritantur, *ipsaeque in arbustis ac vineis recte propagantur.* Et ibidem: Insitio *quoque arborum atque vitium tepidis locis hoc tempore* (mense Februario) *commode administratur.* Et paullo post: *Igitur a Calendis Martii eximia est vitium* putatio *usque in decimum Calendarum Aprilium; si tamen se gemmae nondum moveant: surculi quoque silentes ad* insitionem *nunc*

prae-

Inutiliſve falce ramos amputans,
Feliciores inſerit;
Aut preſſa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas ovis.
Vel, cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus agris extulit,
Ut gaudet inſitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpurae,
Qua muneretur te, Priape, & te, pater
Silvane tutor finium!
Libet jacere modo ſub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine:
Labuntur altis interim ripis aquae;
Queruntur in ſilvis aves;

v. 13. INUTILESQUE. 18. ARVIS.

Fon-

praecipue utiliterque leguntur; & ipſa inſitio *vitium atque arborum longe nunc eſt optima.* Similia habes apud Catonem & Palladium. Quid tam magnum itaque, ſi in carmine ſeparantur duobus verſiculis, quae in opere ipſo dividuntur toto quinque menſium intervallo? Deinde illud ipſum quod intervenit, quale tandem ſit, videamus:

Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges.

Enimvero nihil hic diutini operis eſt, ſed brevis tantum intermiſſio & voluptas, *proſpectus armentorum paſcentium*; qui non modo inter maritationem & inſitionem, ſed etiam in ipſis intervenire poteſt & ſolet. Aut igitur valde fallimur, aut melius eſt tantiſper manum abſtinere, dum codex aliquis alicunde (quod numquam forte eveniet) mutationi iſti patrocinetur. Nos interea lectionem vulgatam aliquantum adjuvimus, pro *inutileſque* reponentes

INUTILESVE *falce ramos amputans*;

prout caetera illa procedunt, *Ergo* aut *adulta*, Aut *in reducta*, Aut *preſſa puris*, Vel *cum decorum*. Et ſimiliter verſu 35.

Pavidumve leporem & advenam laqueo gruem.

prò *pavidumque* ſubſtituimus. Graevianus hic *Pavidum leporem* ſine particula exhibet; & ubique fere in uno aut altero codice QUE & VE inter ſe commutantur.

18. AUCTUMNUS ARVIS EXTULIT] Ita Loſcherus & editio Veneta 1490. cum codicibus aliquot, quos inter Battelianus, Petrenſis & Vigornienſis noſtri. At editio prima 1478, cum omnibus fere Lambini & Cruquii, & Graeviano, Leidenſi, Reginenſi aliiſque & numero & vetuſtate potioribus,

Auctumnus AGRIS *extulit:*

quod & agnoſcit Scholiaſtes Porphyrion. Cur autem antiquiores & plures teſtes hic deſeramus? Virgilius Georg. II, 10.

tibi pampineo gravidus auctumno
Floret ager.

Tibullus I, 9.

Non tibi ſi Bacchi *cura Falernus* ager.

Illud *arvis extulit* videtur natum ex Virgiliano loco Georg. II, 541.

Cum primum lucem pecudes hauſere, virûmque
Ferrea progenies duris caput extulit arvis:

ubi obiter corrigendum ex Lactantio, TERREA *progenies:* quos Lucretius *Terrigenas* vocat, lib. V. v. 1410.

Quam ſilveſtre genus capiebat terrigenarum:

Quis enim omnium poëtarum *ferream* hominum aetatem *primam* fuiſſe finxit? ſed haec alibi fortaſſe fuſius.

25. LABUNTUR ALTIS INTERIM RIVIS AQUAE] RIPIS habent editiones veteres; ſed manuſcripti

in

Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
Imbris niveſque conparat,
Aut trudit acris hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantis plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;
Pavidumve leporem, & advenam laqueo gruem,
Jocunda captat praemia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulcis liberos,
Sabina qualis aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli;
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum,
Laſſi ſub adventum viri;
Claudenſque textis cratibus laetum pecus,
Diſtenta ſiccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas adparet;

v. 35. Vulg. PAVIDUMQUE.

Non

in diverſa abeunt, alii RIPIS, alii RIVIS praeferentes, etiam antiquiſſimi. Placet *labitur ripis:* quippe *auctumno*, cum areſcunt flumina, non *alti* ſunt *rivi*, ſed *altae ripae*. Noſter Carm. I, 2. de Tiberi:

vagus & ſiniſtra
Labitur ripa.

Lucretius III, 362.

Fluminaque ulla queunt ſummis labentia ripis
Oblectare animum, ſubitamque avertere curam.

Ovid. Amor. II, 17.

Sed neque diverſi ripa labuntur *eadem*
Frigidus Eurotas populiferque Padus.

Quintilianus Inſtit. XII, 2. *Ut vis amnium major eſt* altis ripis *multoque gurgitis tractu fluentium, quam tenuis aquae & objectu lapillorum reſultantis.* Valerius Flaccus IV, 402.

inde per urbes
Raptatur Graias, atque ardua *flumina* ripis.

52. AD HOC VERTAT MARE] Illuſtriſſimus Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Forte*, inquit, *legendum*,

Vel quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc VERRAT *mare.*

Sed praeterquam, quod omnes Flacci codices ſummo conſenſu VERTAT hic agnoſcunt; etiam apud Priſcianum bis ita legitur p. 863. & 930. neque variant ibi, quos conſului, quatuor ſcripti.

Anſam

Non me Lucrina juverint conchylia,
Magisve rhombus aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare.
Non Afra avis descendat in ventrem meum,
Non attagen Ionicus
Jocundior, quam lecta de pinguissimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvae salubres corpori,
Vel agna festis caesa Terminalibus,
Vel hoedus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut juvat pastas ovis
Videre properantis domum!
Videre fessos vomerem inversum boves
Collo trahentis languido;
Positosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentis Lares!
Haec ubi locutus fenerator Alfius,
Jam jam futurus rusticus,
Omnem redegit Idibus pecuniam;
Quaerit Calendis ponere.

v. 69. Vulg. RELEGIT.

III.

Ansam Heinsio correctionis illud videtur porrexisse, quod habetur Serm. II, 3. v. 235.

tu pisces hiberno *ex aequore* verris.

Verum aliud longe est, piscatorem cum reti & everriculo pisces *ex mari verrere* (proprie enim hoc dictum est) aliud, *hiemem* & tempestatem pisces *ad mare verrere*. Talis enim locutio nullum, credo, habet auctorem. Quare nihil mutandum.

69. OMNEM RELEGIT IDIBUS PECUNIAM] Haec lectio est editionis primae & codicum aliquot ex recentioribus. Placuit autem plerisque interpretibus, &, quod majus est, elegantissimo Nic. Heinsio ad Ovidii Fast. II, 540. *Relegit*, aiunt, *pecuniam*, hoc est, *recollegit*. Et sane *colligere* in simili sensu reperias; ut apud Lentulum Epist. Ciceronis ad Fam. XII, 15. *Ut & reliqua vectigalia exigerem, & quam deposui* pecuniam colligerem: & Nostrum Epist. I, 10.

Imperat aut servit collecta pecunia *cuique*.

Sed ne unicum quidem exemplum, ubi *relegere pecuniam* dicitur, aut ipsi afferunt, aut egomet observavi. Male autem colligunt, ex eo quod *colligere pecuniam* recte dicatur, idcirco & *relegere* bene dici. Ex *colligo* enim notissimum compositum est *recolligo*; neque *relego* & *recolligo* eandem habent notionem. Revocanda est igitur Loscheriana olim lectio,

III.

Ad Maecenatem.

Parentis olim si quis impia manu
Senile guttur fregerit;
Edit cicutis allium nocentius.
O dura messorum ilia!
Quid hoc veneni saevit in praecordiis?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit, an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut Argonautas praeter omnis candidum
Medea mirata est ducem,
Ignota tauris inligaturum juga
Perunxit hoc Iasonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam siderum insedit vapor
Siticulosae Apuliae:

Nec

Omnem REDEGIT *idibus pecuniam:* quam firmant vetustissimi omnium Blandinii, & Torrentii plures potioresque, cum nostris Leidensi, Graeviano, Reginensi, Magdalenensi &c. Neque Aliter Acron in Regiae Societatis Bibliotheca MS. etsi *recollectam* in paraphrasi habeat. Sic enim & Graevianus annotator; *Redegit pecuniam; collegit.* Nimirum *redigere pecuniam* est, aut apud varios debitores collocatam exigere, cogere, colligere; aut domo vel mancipiis vel fundis divenditis aurum aut argentum recipere. Nihil usitatius est hac locutione: ut demirer equidem viros eruditos adeo transversos hic a vero abiisse. Plinius Epist. III, 9. *Io, io, liber ad te venio: jam sestertium quadragies* redegi, *parte vendita Baeticorum.* Cicero Divinat. in Q. Caecilium c. 17. *Deinde bona vendit*, pecuniam redigit: & mox, *Cogit quaestorem suum* pecuniam, *quam ex Agonidis bonis* redegisset, *annumerare & reddere.* In Verr. I, 36. *Reliqua vendidit*, pecuniam exegit: *cum enim ad H-S vicies quinquies* redegisse *constaret*: & ibidem 38. *Pecuniae redactae.* Contra Rullum c. 36. *Cum omnem* pecuniam *ex aerario exhausissetis, ex vectigalibus* redegissetis. Pro Flacco c. 36. *Quid si ita omnis* pecunia *reddita est? si petita? si* redacta? Pro Rabirio c. 11. *Soletne is dicere in eum, qui* pecuniam redegit, *qui in illum, cujus nomine ea* pecunia redigeretur, *non dixerit?* Philipp. V, 4. *Tanta* pecunia *una in domo coacervata est, ut si hoc genus in unum* redigatur, *non sit pecunia Pop. Romano defutura.* Philipp. XIII, 5. *Decrevistis tantam* pecuniam *Pompeio, quantam ex bonis patriis, ex praedae dissipatione inimicus victor* redegisset. Livius II, 42. *Quicquid captum ex hostibus est*, vendidit *Fabius Consul, ac* redegit *in publicum.* Idem XXVI, 49. *Non de pondere auri argentique & redactae* pecuniae *convenit.* Et XXXVIII, 59. *Tantum auri, quantum* venditis *omnibus bonis* redigi *non posset.*

Quin-

Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarsit aestuosius.
At si quid unquam tale concupiveris,
Jocose Maecenas, precor
Manum puella savio opponat tuo,
Extrema & in sponda cubet.

IV.

Ad Maenam Pompeii libertum.

Lupis & agnis quanta sortito obtigit,
Tecum mihi discordia est,
Hibericis perustе funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videsne, sacram metiente te viam
Cum bis trium ulnarum toga,

v. 8. Vulg. Bis TER uln.

Ut

Quintilianus Declam. V. *Pater universis bonis in unum* redactis *profectus est.* Idem Declam. CCLXIX. *Si domum, si mancipia, si vendita esse omnia, si in* pecuniam redacta *constabit; supereſt ut deponendae pecuniae habuerim caussam.* Eutropius lib. VIII. *Instrumentum regii cultus distraxit, ac per duos continuos menses* venditio *habita est, multumque auri* redactum. Digest. lib. III. tit. 5. sect. 35. *Non enim e vestigio in officio deliquit, si non protinus res suas distraxit ad* pecuniam redigendam. Ibid. V, 3, 20. Redactae *ex pretio rerum venditarum* pecuniae *usuras non esse exigendas.* X, 2, 26. Pecuniam *ex pretio* redactam *ei numerari, cui legata sit.* X, 2, 38. *Hic communes* pecunias *ex reditibus* redactas *singulis subministraverat.* XX, 4, 2. *Quamvis ex ceteris* pecuniam *suam* redigere *possit.* Asconius Pedianus ad Verr. I. c. 20. Quaestorem] *eum ad quem* rediguntur pecuniae *ex proscripti bonis, & a quo sociis adnumerantur.* Atque haec hactenus: quae eo fusius accumulavimus, ut vera lectio, quae toties vi & injuria de loco suo pulsa est, tandem aliquando in sedibus propriis secura requiescat.

8. Cum bis ter ulnarum toga] Numquam vidi nequiorem lectionem tam impune omnes interpretes lusisse. Quid enim, amabo, *bis ter ulnae?* quis omnium mortalium sic locutus est? Sine dubio legendum,

Cum bis TRIUM *ulnarum toga:*

hoc est, *cum sex ulnarum toga,* (ut recte Porphyrion) *hanc autem justae togae mensuram intelligendum est.* Scholiastes Persii ad Satiram V. v. 14. *Mensura togae justae senas ulnas habebat.* Isidorus Orig. XIX, 24. *Mensura autem togae justae, si sex ulnas habebat.* Atqui *sex ulnae* sunt *bis tres,* non *bis ter ulnae?* quae mera est barbaries. Lactantius in carmine De Phoenice:

Per bis sex ulnas *eminet iste locus.*

Silius Ital. XVII.

Perque bis octonos *primus fuit Hannibal* annos.

Prudentius Apotheosi v. 1001.

Ut ora vertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
SECTUS flagellis hic triumviralibus
Praeconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contemto, ſedet?
Quid attinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere

Contra

Quam bis terna *malis vexarunt* ſabbata *noxis.* atque ita alii paſſim. Ceterum diu poſtquam hanc emendationem feceram, etiam πολυμαθέστατον Barthium in Adverſariis LIV, 26. in eandem incidiſſe animadverti, quam proinde ei ingenue & libenter reſigno.

16. OTHONE CONTEMTO SEDET] Editio prima quae Venetiis prodiit anno 1478, aliud quid profert:

Sedilibuſque magnus in primis eques
Othone CONTENTO *ſedet:*

Quod, ſi admittatur, ita erit explicandum; adeo divitem ſcilicet fuiſſe Maenam, ut res ejus *ſufficerit* & plene *ſatisfecerit* legi Othonis, qua ſancitum, ut nemo ſpectare in ſedilibus equitum, qui quadringenta millia nummum in cenſu non haberet. Sed ſcripti codices ad unum omnes, & editiones reliquae CONTEMTO habent, veram quidem lectionem, ſed hactenus perperam intellectam. *Quomodo*, inquit Julius Scaliger, contemnebat *Othonis legem? quae permittebat habenti quadraginta millia, ſedere in quattuordecim:* ſiquidem Maena multo plus in reditibus habuit. Huic ut objectioni occurrant Torrentius, Marcilius, Dacierius aliique, hoc comminiſcuntur: Lege illa Othonis hoc inter alia fuiſſe cautum, nequis *Libertus* aut *Libertinus* in quattuordecim ordinibus ſederet, quantumlibet dives eſſet. *Contemſit* itaque Othonem Maena, qui Libertus in iis gradibus ſpectare auſus eſt. Unde vero compertum hoc habent, lege iſta Libertis aut eorum filiis honorem eum interdictum eſſe? Ex hoc ipſo, aiunt, Horatii loco. Eja vero, ut errorem errore defendunt. Nam hic ipſe locus adhuc in obſcuro eſt; neque lucem, quam non habet, alteri commodare poteſt; ſed aliunde debet accipere. Tantum abeſt, ut libertinis lege Othonis Roſcia hoc interdictum ſit; ut ea ipſa lege tum primum juberetur, ut quocumque patre natus, modo quadringenta ſeſtertia poſſideret, in XIIII gradibus ſpectare poſſet. Hoc clare oſtendit locus ille Juvenalis Sat. III, 152.

Nil habet infelix paupertas durius in ſe,
Quam quod ridiculos homines facit. Exeat, inquit,
Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat equeſtri,
Cujus res legi non ſufficit: & ſedeant hic
Lenonum pueri quocumque in fornice nati.
Hic plaudat nitidi praeconis filius, inter
Pinnirapi cultos juvenes, juveneſque laniſtae:
Sic libitum vano, qui nos diſtinxit, Othoni.

Ubi vetus Scholiaſtes: *Legi Othonis, qua juſſit eos, qui quadringentorum ſeſtertiorum haberent reditus, in numero Equitum eſſe.* Hinc patet vel τριόοβολας Libertos, ſi ad CCCC millium cenſum ſemel perveniſſet, eo ipſo equites fuiſſe. Contra, per eandem legem ingenuos & ingenuis prognatos, ſi forte infra illum cenſum decidiſſent, plebi accenſeri ſolitos, Noſter ipſe clare docet Epiſt. I, 1.

Eſt animus tibi, ſunt mores & lingua fideſque:
Si quadringentis *ſex ſeptem millia deſunt,*
Plebs *eris.*

Roſcia, *dic ſodes, melior* lex, *an puerorum*
Naenia?

Adhuc igitur quaerendum eſt, quid ſibi iſta velint, *Othone contemto:* nullo enim fulta ſunt tibicine, quae docti interpretes hactenus attulerunt. Neque longe ea de cauſa proficiſcendum eſt: ecce enim tibi e media re & ipſis ex verbis naſcentem explicationem, quae omnem, ut opinor, numerum abſolvet:

Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contemto, ſedet.

Si

Contra latrones atque servilem manum?
Hoc, hoc tribuno militum.

V.

In Canidiam veneficam.

At ô Deorum quicquid in caelo regit
Terras & humanum genus,
Quid iste fert tumultus? & quid omnium
Voltus in unum me truces?

Per

Si jure, inquis, ut eques, in quattuordecim sedit Maena; cur additur *Othone contemto?* Eam ipsam ob rationem, Quia jure ibi sedit. Vetuerat enim L. Roscius Otho, nequis infra CCC. M. censum in gradibus illis sederet. Quisquis igitur, ut Maena, supra illum censum longe evectus fuit, *contemnere* potuit Othonem, & legi ejus impune oppedere. Quid reditus meos, Otho, rimaris & exploras; si forte lege tua damnatus de quattuordecim gradibus deturbandus sim? ego vero census meos bene novi, & te tuamque legem εἰωθέναι jubeo. Jam tandem, opinor, perspicis, qua fiducia fretus Maena Othonem contemserit. Sed ea *contemnendi* significatio latuit hic interpretes. Simile tamen quid Juvenalis habet de Marco Tullo, qui

Antoni gladios potuit contemnere, *si sic*
Omnia dixisset.

17. TOT ORA NAVIUM GRAVI] Julius Scaliger in Hypercritico hunc locum sic castigat,

Quid attinet tot ORA *navium gravi*
Rostrata duci pondere?

Nescio, ait, *an* ora *dicamus navium recte, quia & rostrum: nam sane rostrum triremibus est*, os *non est.* Mussant hic Interpretes, quamquam alias libenter adversus Scaligerum insurgunt. Equidem fatebor me apud neminem Poëtarum *os navis* reperisse: neque tam insolentem metaphoram excusare, nedum admirari possum. Vide tamen, annon forte in librarios transferenda sit siquae est culpa, qui oscitanter pro *aera* legerint *ora.*

Quid attinet tot AERA *navium gravi*
Rostrata duci pondere.

Ut *aera rostrata* idem sit ac *rostra aerata*: ut illud Virgilii,

Quot prius aeratae *steterant ad litora* proraе.

Rostra enim aere munita fuisse notissimum est; unde Graecis naves χαλκέμβολοι *aheniroſtrae* vocatae sunt. *Aera* autem *navium*, ut Virgilius Aen. XI, 329.

jacet omnis ad undam
Materies: ipsi numerumque modumque carinis
Praecipiant: nos aera, *manus, navalia demus.*

1. AT Ô DEORUM QUICQUID IN CAELO REGIT] Apud Diomedem p. 527. & Priscianum p. 1105. sic locus hic adducitur,

At ô deorum QUISQUIS *in caelo* REGIS:

quale illud Senecae in Oedipode v. 248.

Quisquis deorum *regna placatus* vides.

& Ovidii Metam. I, 32.

Sic ubi dispositam, quisquis *fuit ille* deorum,
Congeriem secuit, sectamque in membra redegit.

Verum illud *quisquis* omnes membranae aversantur, summo consensu exhibentes QUICQUID: atque hoc melius est. *Quisquis* enim unum aliquem deorum notat, *quicquid* simul omnes. Noster Serm. I, 6.

Non quia, *Maecenas*, Lydorum quicquid *Etruscos*
Incoluit fines, nemo generosior est te.

& Livius XXIII, 9. *Paucae horae sunt, intra quas jurantes per* quicquid deorum est, *dextrae dextras jungentes, fidem obstrinximus.* Quae duo loca a doctissimo Lambino appositе citata sunt. De altero illo, REGIS legendum sit an REGIT, magna codicum dissensio est. Pauci quidem ex nostris atque ii recentiores *Regit*: plures & potiores *Regis*, ut Leidensis, Reginensis, a manu prima Graevianus & Magdalenensis, aliique cum Acrone manuscripto. Contra, Blandini omnes apud Cruquium REGIT; atque ita citatur Servio ad Aen. VII, 363. & IX, 144; quin & Donato ad

Per liberos te, si vocata partubus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpurae decus precor,
Per inprobaturum haec Jovem:
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro belua?
Ut haec tremente questus ore constitit
Insignibus raptis puer,
Inpube corpus, quale posset inpia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus inplicata viperis
Crinis & incomtum caput,

v. 11. Vulg. TREMENTI. Jubet

Terentii Andriam Act. IV. Sc. 1. in veteribus editionibus ann. 1483, 1488, 1503: nam recentiores hic male habent *quisquis* & *regis*. Quid igitur fiet? & cuinam parti accedemus? Torrentio quidem *Regis* magis abblanditur: mihi fixum firmumque est *Regis* ab Horatio profectum esse. Non enim puer ille, quicumque erat, deos hic precatur; sed Canidiam & socias alloquitur; ut ex ipso carmine patet. Alioqui, si deos hic precaretur, tum versu quarto, *omnium vultus truces* de deorum vultibus accipiendum foret; quod ab omni sensu alienum. Lego igitur,

At ô deorum quicquid in caelo REGIT.

Neque vero invocatio deorum est; sed exclamatio duntaxat, & obtestatio: qualia ista, *Di boni*, *Di magni*, *Proh Juppiter*, *Pro deûm atque hominum fidem*. Per omnes, ait, deos, per quicquid deorum in caelo est, quid tumultus iste sibi vult?

11. UT HAEC TREMENTI QUESTUS ORE] *Trementi* habent quotquot vidi codices, & Priscianus p. 707. Legerem tamen potius,

Ut haec TREMENTE *questus ore constitit:*

ut purus sit Iambicus, qualis iste proxime antecedens,

Quid ut noverca me intueris, aut uti.

Nam ablativos hosce in TE desinere apud Nostrum, fuse ostendi ad Carm. I, 25. v. 17. ubi & ter *ore tremente* ex Nasone laudavi: cui & Tibullum adde, III, 5.

Inficitur teneras ore rubente genas.

&,

Felices cantus ore sonante dedit.

28. ECHINUS AUT CURRENS APER] Acron Scholiastes: *Currens, furens: ut, Inhorruit armos.* Quod varia potius lectio, quam interpretatio videatur:

Echinus, aut FURENS *aper.*

Sic & Apuleius Metam. VIII. *Nec diu &* furens aper *eum invadit jacentem.* Sane, quid CURRENS aper hic faciat, nullus video. Non enim dum *currit*, sed cum *stat* & pugnae se aptat, setis maxime inhorrescit. Id quod Virgilius optime expressit, Aen. X, 710.

Ac velut ille canum morsu de montibus altis
Actus aper, multos Vesulus quem pinifer annos
Defendit, multosque palus Laurentia, silva
Pastus arundinea, postquam inter retia ventum est,
Substitit, *infremuitque ferox, &* inhorruit *armos.*

Sic & Homerus, στάντα καὶ μίνοντα, *stantem & manentem* aprum, non *currentem*, setas erigere facit, Iliad. N. v. 471.

Ἀλλ' ἔμεν', ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθὼς,
Ὅς τε ΜΕΝΕΙ κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ΦΡΙΣΣΕΙ δέ τε νῶτον ὕπερθεν.

& Odyss. V. v. 446.

Ἔνθα δ' ἀρ' ἐν λοχμῇ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς·
ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο
ΦΡΙΞΑΣ εὖ λοφίην, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκὼς,
ΣΤΗ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν.

& similiter Silius Italicus lib. I.

Cum silvam occursu *venantem perdidit, hirto*
Horrescit *saevus dorso, & postrema capessit*
Praelia, candentem mandens aper ore cruorem.

Quam-

Jubet ſepulcris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebris,
Et uncta turpis ova ranae ſanguine,
Plumamque nocturnae ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos atque Hiberia
Mittit venenorum ferax,
Et oſſa ab ore rapta jejunae canis,
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens Avernalis aquas,
Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut Laurens aper.

v. 28. Vulg. CURRENS aper.

Abacta

Quamobrem *furens* libentius apud Noſtrum legerim, quam *currens:* ſed neutrum placet. Aliud enim melius veriuſque ſuppeditat acutiſſimi Nic. Heinſii conjectura,

Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut LAURENS *aper.*

Sic enim is in libri ſui margine: *Forte legendum, Laurens. vide notas ad Naſonis Faſtos II.* Nihil ingenioſius, nihil certius dici poteſt. *Laurens aper*, perpetuum epitheton poëtis Italis. Praeter illum Virgilii locum jam citatum alia tibi indicat ipſe Heinſius ad Faſt. II, v. 23.

Sicut aper *ſilvis longe* Laurentibus *actus,*
Fulmineo celeres diſſipat ore canes.

ubi plures codices perperam, *latratibus.* Idem Metam. XIV.

Exierat tectis Laurentes *Picus in agros,*
Indigenas *fixurus* apros.

Horatius Serm. II, 4.

Umber & iligna nutritus glande, rotundas
Curvat aper *lances carnem vitantis inertem:*
Nam Laurens *malus eſt, ulvis & arundine pinguis.*

Martialis IX, 49.

Inter quae rari Laurentem *ponderis* aprum
Miſimus.

& X, 45.

Ilia Laurentis cum tibi demus apri.

& Catalecta Vet. Poët.

Vite Sabine, Lacon ſulco, ſue *cognite* Laurens.

Atque haec Heinſius: quibus nihil addam, praeterquam quod Virgilii verſus ſupra laudatos in tranſitu corrigam:

Actus aper, multos Veſulus quem piniſer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia, ſilva
Paſtus arundinea &c.

ubi Servius: *Paſtus, pro paſtum: nam ſupra ait Quem: Ergo Antiptoſis eſt.* Recte quidem animadvertit *paſtum* hic dici oportere, non *paſtus.* Quid ergo? an ideo barbariſmi abſolvit Virgilium, quia *Antiptoſin* nominat? Quae, malum, illa Antiptoſis? aut unde ei tantum jus, ut communem loquendi morem pro libitu ſubvertat? ſed praeterea illud vide, *quem multos annos Veſulus defendit, multoſque palus Laurentia defendit*, quam inane, verboſum, invariatum, & a Virgilii more & genio prorſus alienum. Sine dubio igitur locus corruptus eſt, &, niſi valde decipior, ſic reſtitui debet:

Actus aper, multos Veſulus quem piniſer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia ſilva
PASCIT *arundinea.* vel PAVIT.

Neque vero in re adeo clara plura verba conſumam: ſed aliud potius mendum in verſu hunc locum proxime antecedente tollam: neſcio enim quo fato pagina illa Virgilii jam ante Servii aetatem ſupra alias corrupta erat.

Nec non Euathen Phrygium, Paridiſque Mimanta
Aequalem comitemque, una quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, & face praegnans
Ciſſeis regina Parim creat: urbe paterna
Occubat: ignarum Laurens habet ora Mimanta.

ubi iterum Servius: *Urbe paterna occubat: ſubaudis, Paris. Quod ut non diceret, metri eſt neceſſita-*

te

Abacta nulla Veia conscientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus:
Quo posset infossus puer
Longo die bis terque mutatae dapis
Inemori spectaculo;

v. 33. TERVE.

Cum

te compulsus: nam deest Qui: ut sit, Qui urbe paterna occubat. Recte & hic notavit Servius, deesse nominativum verbo *occubat:* sed nulla *metri necessitas* poëtam excusare possit; si id re ipsa omiserit. Quin & illud quam redundans & supervacuum, Theano *in lucem dedit*, & Cisseïs CREAT? ut ne dicam, inconcinne tempora mutari, *dedit*, & *creat*. Quid multa? sic credo olim fuisse a manu Virgilii.

una quem nocte Theano
In lucem, GENITORE *Amyco, dedit, & face praegnans*
Cisseïs regina Parim. PARIS *urbe paterna*
Occubat: ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Una, ait, *nocte Theano Mimanta, & Hecuba Parim in lucem dedit.* At quam dispari fato? *Paris* in urbe patria sepultus est; *Mimas* in terra longinqua ignotus jacet. Oscitantes librarii (quod sollemne eorum peccatum est) verbum bis positum, semel tantum scripserunt: inde alii ad versum fulciendum ineptum illud *creat* supposuerunt.

33. BIS TERVE MUTATAE DAPIS] Ab Aldo, ut opinor, defluxit haec lectio in omnes, quae postea prodierunt, editiones. Sed veteres ante annum MD, & codices nostri ad unum omnes cum Porphyrione Scholiasta,

Longo die bis TERQUE *mutatae dapis*
Inemori spectaculo.

Quae duo contraria plane sunt; nam *bis terque* significat *saepe; bis terve, raro.* Cicero Epist. ad Fam. II, 1. *A te vero* bis terve, *summum, & eas perbreves litteras accepi.* Noster Art. Poët. 440.

melius te posse negares
Bis terque *expertum frustra.*

Recte igitur hic, *Bis terque mutatae:* nam, ut optime Porphyrio, *Ut magis incitaretur puer, ait illi opponi epulas &* SAEPE *mutari.* Contra, apud Nostrum Art. Poët. v. 358. ubi editiones habent,

Sic mihi qui multum cessat, fit Choerilus ille,
Quem bis terque bonum cum risu miror;

corrigendum ex codice Regio,

Quem bis TERVE *bonum.*

Raro enim Choerilum, bis fortasse vel ter, bonum fuisse significat.

37. EXSUCTA UTI MEDULLA] Mire variant hic codices scripti: major enim meliorque pars EXSECTA vel EXECTA cum editione Veneta, & Scholiastis. Graevianus noster *Exsecta* cum interpretatione, *extracta.* Lambini quidam, & Bersmanni unus, EXSUCTA. Battelianus pro varia lectione, EXUCTA, Divaeus Cruquii, EXUCTA. Torrentianus unus, EXUSTA; ut a prima manu Magdalenensis. Bersmanni unus, EXUTA, Barthii (in Adversar. XXXVII, 15.) EXULTA. Zulichemianus, una litera erasa, EXU..TA. Loscheri editio, EXERTA, & pro varia lectione Bodleianus. Et plures quidem ex his satis commodae & probabiles sunt; ut tanto sit difficilius, quaenam ex omnibus pro vera & sincera admittenda sit, statuere. Primo enim EXSUCTA magnis auctoritatibus defendi potest: Juvenalis Sat. VIII, 90.

Ossa vides regum vacuis exsucta medullis:

ubi Scholiastes, *Exhausta a rectoribus.* Ammianus Marcellinus XXX, 4. *In quas* (litium foveas) *si captus ceciderit quisquam, non nisi per multa exiliet lustra, adusque ipsas* medullas exsuctus. Quintilianus Institut. XII, 10. *Unde nunc quoque* (Atticorum imitatores) *aridi, & exsucti, & exsangues.* Gellius XX, 8. *Luna nunc videlicet senescit; ea re ostrea quoque, sicut quaedam alia, tenuis* exsuctaque *est.* Quamquam in duobus postremis locis corrigendum forte est EXSUCCI & EXSUCCA, hoc est, *sine succo.* Onomasticon vetus Vulcanii: *Exuccum,* ἄχυμον. Neque vero illud EXUSTA, quod duo codices praeferunt, suis auctoribus caret. Manilius lib. I.

Aut gravibus morbis & lenta corpora tabe
Corripit exustis *letalis flamma* medullis.

Petronius:

neque enim minor ira rebellat
Pectore in hoc, leviorque exurit *flamma* medullas.

Seneca Hercule Oetaeo v. 1219.

quis, fervida
Plaga revulsus, cancer infixus meas
Urit medullas?

Quin

Cum promineret ore, quantum exstant aqua
Suspensa mento corpora:
Exesa uti medulla, & aridum jecur
Amoris esset poculum;
Interminato cum semel fixae cibo
Intabuissent pupulae.

Non

v. 37. EXSUCTA.

Quin & exigua mutatione refingere etiam poteris,

EXHAUSTA *uti medulla & aridum jecur:*

quod verbum jam ante habuisti in Scholiaste Juvenalis, tamquam interpretamentum τῶ *exsucta.* Ita enim Seneca Hercule Oetaeo v. 1227.

Exedit artus penitus, & totas malum
Hausit medullas.

Paullinus de Vita S. Martini lib. II.

Arentes *penetrat praesens benedictio venas,*
Et rigat exhaustas *verborum rore* medullas.

& lib. V.

Nec prius absistit, jugi cruciata labore,
Proterere exhaustis arentia *membra* medullis:

hoc est, imminutis, siccatis, consumtis. Quintilianus Declam. XII, de iis qui magna fame cogente carnes humanas comedebant: *Nunc occurrunt effusa praecordia, & lividae carnes, & expressum dentibus tabum,* & exhaustae *ossibus* medullae. Verum hoc in loco *exhaustae* idem notat ac *extractae*; quo sensu plane convenit cum illa altera lectione, EXSECTA *uti medulla.* Quae, etsi plurium & antiquiorum codicum testimonio nitatur, ideo tamen hic minus arridet, quia deserit plane & destituit sententiam. Longo, inquit, jejunio enecandus erat puer, ut *medulla exsecta* & arefactum jecur potionem amatoriam facerent. Atqui medulla *exsecari* & extrahi ex corpore pleno & pingui facilius & uberius posset, quam longa fame emaciato. Quare requiritur hic epitheton, quod diuturnae illius inediae causam reddat, quale illud est quod sequitur, *aridum jecur:* quo medulla quoque exsiccata pariter intelligi possit. Atque huic sensui longe aptius conveniunt illa, quae jam attigimus, EXSUCTA, EXUSTA, EXHAUSTA, quam EXSECTA. Nihil tamen tam ex omni parte quadrat, quam quod magnus Heinsius divinavit, in ora sui exemplaris, *Lege,* inquit, EXESA *vel* EXESTA; *ad versum, Est mollis flamma medullas.* Ubi refert nos ad Annotationes suas in Virgilium, quae jam magno rei literariae damno furto surreptae, proh nefas, interciderunt. Verum & antea in Notis ad Ovidium conjecturam hanc proposuerat, Metam. XIV. v. 208. Horat. Epod. V:

EXESA *uti medulla, & aridum jecur*
Amoris esset poculum.

„ Ita, ait, scribo. Nam vulgati *exerta.* Lambi-
„ nus, Faërnus, Cruquius, Torrentius, *Exsucta,*
„ ut in illo Juvenalis Sat. VIII.
„ *Ossa vides regum vacuis* exsucta *medullis.*
„ Sed ibi allegorice locutus est. Scripti fere om-
„ nes *Exsecta* vel *Execta.* Nisi *exesta* dixerit Ho-
„ ratius, ut *comesto patrimonio* Sallustius, quod
„ ex illo a Grammaticis citatur. Et sane archaïs-
„ mos hujusmodi multos in Epodis Horatius ad-
„ hibuit. *Estrices* etiam dicit in Casina Plautus,
„ & *ursas hominum ambestrices* Ammianus Mar-
„ cellinus lib. XIX. *Siccam* dixit *medullam* Pro-
„ pertius II, 12. quae *exesta* est Horatio. Valerius
„ Flaccus lib. IV.
„ Exedit *labor, & miseris festina senectus.*
„ Castigandus ejusdem locus lib. V.
„ *Robur cura ducis magnique* edere *labores.*
„ Ineptissime & contra auctoris mentem *dedere*
„ nunc legitur. Apud eundem Valerium III. v.
„ 693.
„ *multusque viri cunctantia corda*
„ Est *dolor.*
„ ubi *fert dolor* nunc legitur, minus bene. Quo-
„ modo & apud Nasonem Pont. I, 1.
„ Estur *ut occulta vitiata teredine navis.*
„ multi codices *fertur* agnoscunt. *Odiis urbem exe-*
„ *dere* apud Maronem Aen. V. *Exedi cura, mae-*
„ *rore, inedia, ira, dolore,* familiare est optimis
„ auctoribus. *Exest angor* apud Lucretium. Haec
ibi vir illustrissimus. Nos archaïsmis illis valere jussis, retinemus hic EXESA, quod praeter loca Heinsio citata confirmant amplius, Catullus in coma Berenices,

Quam penitus maestas exedit *flamma* medullas!

ut olim emendavimus notis ad Callimachum: vulgo, *Cum penitus.* Idem Epigr. XXXVI.

ex eo misellae
Ignes interiorem edunt medullam.

& iterum LVI.

Non defuiſſe maſculae libidinis
Ariminenſem Foliam,
Et otioſa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum:
Quae ſidera excantata voce Theſſala
Lunamque caelo deripit.
Hic inreſectum ſaeva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae ſilentium regis,
Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc, nunc adeſte: nunc in hoſtilis domos
Iram atque numen vertite:
Formidoloſis dum latent ſilvis ferae,
Dulci ſopore languidae:
Senem, quod omnes rideant, adulterum
Latrent Suburanae canes,

Nar-

Defeſſus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus pereſus.
Corippus Africanus lib. II.
Et contracta rigent arentibus *oſſa* medullis.
Paullinus de vita Martini lib. I.
Huic febris totas penitus depaſta medullas.
& mox ibidem,
Et cutis exeſis *dudum jam lurida* membris.
& lib. IV.
Exeſis *penitus vehementi febre* medullis.
Silius XIV.
membriſque *cutis tegit oſſa* pereſis.
Statius Silv. II, 1.
quod non mors lenta jacentis
Exedit *puerile decus.*
Seneca, ut ſupra,
Exedit artus *penitus*, & *totas malum*
Hauſit medullas.
Seneca Epiſt. CXIV. *Cum vero magis ac magis vires morbus* exedit, & *in* medullas *nervoſque deſcendêre deliciae.* Quintilianus Declam. XII. de *fame* confectis loquens: *Figura tibi* exeſos *vultus, decreſcentem populum, jam praemortuas vires.* S. Hieronymus Ep. ad Heliodorum: *Super nudam metuis humum* EXESA IEIUNIIS *membra collidere?* Seneca Epiſt. CXII. *Si vetus* & exeſa *eſt vitis, ſi infirma graciliſque, aut non recipiet furculum, aut non alet.* Silius lib. II.
jam lumina retro
Exeſis *fugere genis.*
Noſter Carm. III, 4.
nec peredit
Impoſitam celer ignis Aetnam.
Silius XII.
Mulciber immugit, laceratque viſcera terrae
Mandit, & exeſos *labefactat murmure montes.*
& ibidem.
Depaſti *flammis ſcopuli.*
& lib. XIV.

Nam-

Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae laborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae valent?
Quibus superbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam;
Cum palla, tabo munus inbutum, novam
Incendio nuptam abstulit.
Atqui nec herba nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Aha! solutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non usitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus:

Majus

v. 71. Vulg. AH, AH.

Nam Lipare, vastis subter depasta *caminis,*
Sulfureum vomit exeso *de vertice fumum.*
Ita *adedit ignis* familiare bonis auctoribus; de quo vide ipsum Heinsium ad Ovidii Amores I, 15.

55. FORMIDOLOSIS DUM LATENT SILVIS FERAE] Loscheri editio *Formidolosis silvis*; cui accedunt Torrentii aliquot, Blandinii veteres (ut ex verbis Cruquii patet, quamvis secus sit editum) Leidensis & Reginensis nostri, & Battelianus pro varia lectione. Ceteri cum editione prima FORMIDOLOSAE *ferae.* Utram jam lectionem mavis? *Formidolosus* ambigue significat, & qui formidat, & qui formidatur: quorum neutrum convenit *feris*, dum *sopore languidae* sunt. Placet igitur *formidolosis*, ut perpetuum sit silvarum epitheton. Virgil. Georg. IV, 468.

Et caligantem nigra formidine *lucum.*

& Aen. I, 169.

tum silvis scena coruscis
Desuper, horrentique *atrum nemus imminet umbra.*

Statius Theb. v. 577.

seu tu pavidi *ferus incola* luci,
Sive deus.

Lucanus III, 411.

Arboribus suus horror inest.

63. QUIBUS SUPERBAM FUGIT ULTA PELLICEM] Editiones veteres cum Acrone Scholiaste, & dimidia parte codicum, in quibus Reginensis & Leidensis nostri,

Quibus SUPERBA *fugit.*

ita & apud Senecam Chorus Medeam *superbam* vocat, v. 855.

Vultus citatus ira Riget, & caput feroci
Quatiens superba *motu, Regi minatur ultro.*

Rectius tamen SUPERBAM *pellicem* cum Blandiniis aliisque legeris: Dulcior enim compositio est, & epitheton aptissimum. Auctor Octaviae v. 125.

Adice his superbam pellicem, *nostrae domus*
Spoliis nitentem.

Majus parabo: majus infundam tibi
Fastidienti poculum.
Priusque caelum sidet inferius mari,
Tellure porrecta super,
Quam non amore sic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub haec puer jam non ut ante mollibus
Lenire verbis inpias;
Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces.
VENENA, magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire jussus exspiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque voltus umbra curvis unguibus;
Quae vis Deorum est Manium:

v. 81. MEO.

Et

87. VENENA MAGNUM] Durissimus locus, neque quocumque modo vertas & excutias, sententiam commodam praebens:

Venena, magnum fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.

Scio equidem, ut conati sint explicare veteres novique Interpretes; sed, siquid video, laterem laverunt. Neque rectius Rutgersio processit, qui sic corrigebat;

Venena, MAGICUM *fas nefasque, non valent.*

hoc est, ait, *Venena, quae totum magorum fas & nefas sunt.* Nihil vidi infelicius: neque enim verba eum sensum, quem concipit, admittunt; neque sensus ipse ullam hic venerem aut elegantiam habet. Multa quidem ipse nequicquam tentavi, quae piget hic referre: tamen ne omnino asymbolus veniam, dicam aliquid; quod, etsi ne mihi quidem placeat, Rutgersiano haud deterius fore credo. Ergo ecce tibi correctionem, qualiscumque est,

Venena MAGICA *fas nefasque non valent*,

NON VERTERE HUMANAS VICES.

Venena, ait, *magica*; id enim epitheton necessarium hic videtur: quippe *venena*, per se & absolute posita, non possunt rem magicam denotare. Valerius Flaccus VII, 327.

Utque procul magicis *spirantia tecta* venenis,
Et saevae patuere fores.

Ea vero, inquit, *non valent vertere fas & nefas.* Ita Virgilius loquitur Georg. I, 505.

Quippe ubi fas versum atque nefas; *tot bella per orbem,*
Tam multae scelerum facies.

Seneca de Ira II, 8. *Numquid enim singuli aut pauci rupere legem? undique, velut signo dato, ad* fas nefasque miscendum *coorti sunt.* Negat itaque venena magica, quamvis possint

Sistere aquam fluviis, & vertere sidera retro,
Vertere *& in tacitos juvenilia corpora pisces,*
Fulminis & rapidi carmine vertere *iter*,

& alia id genus portenta facere; negat, inquam, naturam justi & injusti posse itidem *vertere.* Sed ob-

Et inquietis adſidens praecordiis,
Pavore ſomnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc ſaxis petens
Contundet obſcaenas anus.
Poſt inſepulta membra different lupi
Et Eſquilinae alites.
Neque hoc parentis heu mihi ſuperſtites
Effugerit ſpectaculum.

VI.

In Cassium Severum.

Quid inmerentis hoſpites vexas, canis,
Ignavus adverſum lupos?
Quin huc inanis, ſi potes, vertis minas,
Et me remorſurum petis?
Nam qualis aut Moloſſus aut fulvus Lacon,
Amica vis paſtoribus,

Agam

objicies fortaſſe cum Lambino & Dacierio, rem aliter ſe habere, & *veneficia* re ipſa fas nefaſque vertere, ut *bella* & *ſcelera* vertunt apud Virgilium. Verum illud viri docti non animadverterunt, diverſis nominibus utrumque verum eſſe, & quod vertant fas & nefas, & quod non vertant. Vertunt quidem, quod ad ipſas veneficas attinet: quippe quibus, ut Senecae verbis utar Controv. II. *omne fas nefaſque luſus eſt*; quae, ut Tacitus loquitur Hiſt. II, 56. *in omne fas nefaſque avidae ſunt & venales*;

Quae *fas atque nefas exiguo fine libidinum*
Diſcernunt avidae;

ut de Thracibus Noſter Carm. I, 18. Atque ita explicat Servius Virgilii illud, *Quippe ubi fas verſum atque nefas*] *Apud homines ſcilicet, qui ſpernunt licita, appetentes illicita.* Non tamen vertunt quoad naturam rerum, & divinam providentiam: ut Virgilius Aen. I, 547.

Si genus humanum & mortalia temnitis arma;
At ſperate deos memores fandi atque nefandi.

quemadmodum & puer hic humana ope deſtitutus ad deos ultores ſe convertit:

Diris agam vos; dira deteſtatio
Nulla expiatur victima.

Poſtremo negat veneficia *vertere vices humanas*, ſive effugere poſſe poenam, quae claudo licet pede ſceleſtos tandem conſequitur. *Vices*, ut optime hic Porphyrion, *appellantur poenae, quae in ſceleratos regeruntur*: ut Noſter Carm. I, 28.

ſors &
Debita jura, viceſque *ſuperbae*
Te maneant ipſum: precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla reſolvent.

& Ovidius Triſt. III, 11.

Humanaeque *memor ſortis, quae tollit eoſdem*
Et premit: incertas ipſe verere vices.

Atque haec quidem ideo diximus, ne nihil diceremus. Fruſtra tamen, opinor, labor omnis impenditur: & fortaſſe locum ſpurium & interpolatum curamus, qui ſola ſpongia ſanari poterit, nulla alia medicina.

Agam per altas aure ſublata nivis,
Quaecumque praecedet fera.
Tu cum timenda voce conpleſti nemus,
Projectum odoraris cibum.
Cave, cave: namque in malos aſperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambae ſpretus infido gener,
Aut acer hoſtis Bupalo.
An ſi quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

VII.

Ad Populum Romanum.

Quo, quo ſceleſti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enſes conditi?

Parum-

12. Unquam nisi in dispar feris] Ita prima Veneta Editio & Loſcheri, cum codicibus melioris notae, in quibus Graevianus & Reginenſis Noſtri. Leidenſis FERAS, unde Nicol. Heinſius ex conjectura,

Umquam niſi diſpari in fera.

Petrenſis Noſter,

Umquam niſi in diſparibus feris.

Editio Veneta anni 1490.

Numquam niſi in diſparibus feris.

Miror equidem tot viros eruditos, & praeſertim acutiſſimum Heinſium, non vidiſſe veritatem adeo in aperto & nudo poſitam. Quippe ſine dubio ſcripſit Noſter;

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus;
NUMQUAM, *niſi in diſpar, feris.*

Cur, inquit, ô Romani, non adverſus Poenos aut Britannos, ſed civis contra civem arma geritis? *ne lupis quidem & leonibus hic mos eſt, qui* NUMQUAM *feri & ſaevi ſunt, niſi in* animal *diſpar.* Lupus enim in lupum, & leo in leonem mitis eſt & innocuus. *In diſpar*; ut Cicero Tuſcul. v. 13. *Atque earum* (beſtiarum) *quaeque ſuum tenens munus, cum in* diſparis animantis *vitam tranſire non poſſit, manet in lege naturae.* Eleganter Juvenalis Sat. XV.

Sed jam ſerpentum major concordia: parcit
Cognatis maculis ſimilis fera: quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore umquam
Expiravit aper majoris dentibus apri?
Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
Perpetuam; ſaevis inter ſe convenit urſis.

Plinius Hiſt. Nat. VII, 1. *Denique cetera animantia in ſuo genere probe degunt: congregari videmus & ſtare contra* diſſimilia: *leonum feritas inter ſe non dimicat: ſerpentium morſus non petit ſerpentes: ne maris quidem beluae ac piſces, niſi in* diverſa genera, *ſaeviunt.* Seneca Epiſt. 95. *Non pudet homines, mitiſſimum genus, gaudere ſanguine alterno? bella gerere, gerendaque liberis tradere, cum inter ſe etiam mutis ac feris pax ſit.* Una omnium locorum ſententia eſt: ſed quo Horatius argumento utitur, ne Romanus contra Romanum; eodem illi φιλοστοφώτερον utuntur, ne Homo contra Hominem bella gerat.

13. Furorne caecus] Recte quidem *furor caecus*; ut Seneca Herc. Furente v. 991.

quo ſe caecus *impegit* furor?

& Thyeſte, 27.

mentes caecus *inſtiget* furor.

& Oedipode 590.

Tum torva Erinnys ſonuit, & caecus Furor.

Sed elegans tamen lectio eſt, quam ſervat codex Regiae Societatis cum duobus Torrentii,

Furor-

Parumne campis atque Neptuno ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas invidae Carthaginis
Romanus arcis ureret;
Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via:
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
Urbs haec periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus;
Numquam niſi in diſpar feris.
Furorne caecos, an rapit vis acrior,
An culpa? reſponſum date.
Tacent: & albus ora pallor inficit;
Menteſque perculſae ſtupent.

v. 12. Vulg. UNQUAM. 13. CAECUS. 15. ORA PALLOR ALBUS.

Sic

Furorne CAECOS, *an rapit vis acrior,*
An culpa? reſponſum date.
Atque ita plane citat Scholiaſtes Porphyrio in Editione Veneta MCCCCXC; in recentioribus male mutatum eſt *caecos* in *caecus*. Vix dubites, quin ab Horatii manu fuerit; unde enim librariis tam non vulgarem conſtructionem? contra, receptam lectionem ex hac procudere proclive iis fuit. *Furorne rapit caecos?* ut Virgil. Aen. II, 357.
quos improba ventris
Exegit caecos rabies.
Statius Theb. III, 630.
arma
Quo rapitis? quae vos Furiarum *verbera* caecos
Exagitant?
Noſter Serm. II, 3. v. 44.
Quem mala ſtultitia & quaecumque inſcitia veri
Caecum agit.
Livius XXVIII, 22. *Cum* caeci furore *in vulnera ac ferrum audaci vecordia ruerent.* Ceterum illud interpretes noſtros ſollicitos habet, quid proprie notent, & quomodo inter ſe differant *furor*, *vis acrior*, & *culpa*. Tu, ſi ſapis, ſic explicabis & diſtingues:
Furorne caecos, an rapit vis acrior,
An culpa?
hoc eſt, *utrumne furore & vecordia in bellum civile ruitis, an vi & ira deorum acti, an ſcientes prudentes & veſtra culpa?* Ita Ciris fere apud Virgilium dubitat, utrum fato an caſu an culpa in amorem inciderit: verſu 455.
Vel fato *fuerit nobis haec debita peſtis,*
Vel caſu *incepto*, merita *vel denique* culpa.
ubi obiter corrigendum, *Vel caſu* INCERTO. *Vis acrior* eadem eſt, quae *Vis major*. Gaius in Digeſt. XIX. Tit. II. leg. 25. ſect. 6. *Vis major, quam Graeci θεῖ βίαν, id eſt, vim divinam, appellant, non debet conductori damnoſa eſſe.* Vegetius I, 24. *Sed ubi* vis acrior *immineat hoſtium, tum legitima foſſa ambitum convenit munire caſtrorum.* Porro *vis* illa *major* opponitur *culpae*: ut hic, *An rapit vis acrior, an culpa?* Digeſt. XIII, 7, 13. *Venit in hac actione & dolus &* culpa, *venit & cuſtodia*, vis major *non venit*. Ibid. XIII, 7, 30. Culpam *dumtaxat ei praeſtandam, non* vim majorem. Tandem autem reſpondet Horatius,
Sic eſt: acerba fata Romanos agunt:
hoc eſt, *vi majore, divina ira, & fatali neceſſitate haec eveniunt.* Errant hic interpretes.

15. ET ORA PALLOR ALBUS INFICIT] Recte hoc quidem: ſed elegantius tamen Editio Loſcheri, alio verborum ordine,
Tacent, & ALBUS ORA PALLOR *inficit.*
Quod & firmant codices noſtri Reginenſis & Regiae ſocietatis, cum Acrone & edito & manuſcripto. Quidni ergo recipiamus?

17. Il-

Sic est: acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternae necis;
Ut inmerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

VIII.

In anum libidinosam.

Rogare longo putidam te saeculo,
Vires quid enervet meas?
Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem senectus exaret;
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudae bovis.
Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile suris additum.
Esto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec sit marita quae rotundioribus
Onusta baccis ambulet.
Quid, quod libelli Stoici inter sericos
Jacere pulvillos amant?

Inli-

17. Illiterati num minus nervi] Infeliciter hunc locum tentavit Nic. Heinsius, hic in libri sui margine, & ad Ovidii Amor. III, 7. v. 67. & infelicius multo Dacierius. Accedo ad Guieti sententiam, qui notis ad Terentii Andriam IV, 1. sic corrigebat:

Illiterati num minus nervi rigent?
Magisve *languet fascinum?*

vel, illteratis. Cur autem si interroges; non dicam: haud immemor verborum Quintiliani in Institutionibus I, 13. *Utiles Tragoediae, alunt & Lyrici: si tamen in his non auctores modo, sed etiam partes operis elegeris. Nam & Graeci licenter* multa; *& Horatium in* quibusdam *nolim interpretari.*

1. Quando repostum] Lege ex conjectura elegantissimi. Nic. Heinsii:

Quando O repostum Caecubum ad festas dapes.

Illud O facile a praecedente absorberi poterat, & a librariis omitti: restitutum vero mirificam vim

&

Inliterati num minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?
Quot ut superbo provoces ab inguine,
Ore adlaborandum est tibi.

IX.

Ad Maecenatem.

Quando ô repostum Caecubum ad festas dapes,
Victore laetus Caesare,
Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
Beate Maecenas, bibam?
Sonante mixtis tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum:
Ut nuper; actus cum freto Neptunius
Dux fugit ustis navibus,
Minatus Urbi vincla, quae detraxerat
Servis amicus perfidis.
Romanus (eheu posteri negabitis)
Emancipatus feminae
Fert vallum & arma miles, & spadonibus
Servire rugosis potest:
Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopium.

v. 1. Vulg. Quando repost. 5. Mixtum.

Ad

& vehementiam sententiae impertit.

5. Sonante mixtum tibiis] Duo codices notae optimae apud Lambinum habent,

Sonante MIXTIS *tibiis carmen lyra:*

quod ut ei non displicet, ita mihi quidem prae vulgata placet. Vide nos ad Carm. IV, 1, v. 22. Siquis tamen MIXTUM hic maluerit, non admodum pugnabo.

16. Sol aspicit conopeum] Ita quidem codices: sed scribendum potius CONOPIUM. Graeci scilicet utrumque habuerunt, κανάπειον & κωνώπιον; ut κηρυκειον & κηρύκιον, φοινίκειον & φοινίκιον, κυκλάπειον & κυκλώπιον & similia. Ergo cum producta est penultima syllaba, scribendum *conopeum*; ut apud Juvenalem Sat. VI.

Ut testudineo tibi, Lentule, conopeo:

cum correpta est, *conopium*; ut hic & apud Propertium III, 9.

Foedaque Tarpeio conopia *tendere saxo.*

Atque hoc placuit etiam sagacissimo Nic. Heinsio.

Ad hoc frementis verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caesarem:
Hostiliumque navium portu latent
Puppes sinistrorsum citae.

17. AD HUNC FREMENTES] Locus difficillimus:

Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caesarem.

Loscherus & sequentium plerique AD HUNC, ut Graevianus, & Reginensis nostri cum sex aliis. Editio Veneta ADHUC, ut Leidensis a prima manu, Bodleianus, & Servius ad Aen. VI, 613. Cruquiani aliquot cum duobus Pulmanni & Zulichemiano ac Vigornienſi, AT HUC. In tanta varietate, omnium pessime rem gerunt, qui *Ad hunc* retinent, & interpretantur *contra Antonium*. Neque enim *Hunc* de Antonio accipere possis, qui nusquam antea hic nominatur aut describitur: neque *Ad hunc verterunt equos* perinde est ac *adversus hunc*. Omnino enim hic indicatur Gallos hosce fuisse transfugas, & ad Augustum ab Antonio equos vertisse: ut proinde *ab hoc* dicendum fuerit, non *ad hunc*. Servius loco jam laudato: *Si culpat eos, qui contra fidem datae veniae dimicarunt, tangit Augustum. Nam transierunt* ad eum ab Antonio *duo millia equitum, per quos est victoriam consecutus; ut Horatius, Adhuc frementes* &c. Velleius Paterculus de bello Actiaco loquens II, 84. *Hinc ad Antonium nemo, illinc ad Caesarem quotidie aliquid transfugiebat.* Neque multo felicius se expediunt, qui alteram lectionem sequuntur,

AT HUC *frementes verterunt bis mille equos.*

Huc, inquiunt, id est, *ad nos, ad Caesaris partes*. Recte quidem; si carmen hoc in castris Caesarianis praesens scripsisset Noster: is vero tum Romae erat cum Maecenate urbi praefecto. Jam autem quae reliqua est lectio ADHUC, nullum hactenus fautorem invenit; neque sane ullum hic sensum parit. Ea tamen, ni fallor, omnium proxime ad veram scripturam accedit: sic enim legendum arbitror:

Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopium.
AD HOC *frementes verterunt bis mille equos*
Galli, canentes Caesarem.

Ad hoc, id est, ad hoc conopium, ad hoc turpe spectaculum: vel forte, AD HAEC: hoc est, *ad has res*, nempe quod feminae & eunuchis parendum esset, quod inter signa conopeum viseretur, prae indignatione transfugerunt. Noster Epist. I, 19.

ad haec *ego naribus uti Formido.*

i. e. ad haec verba. Naso Pont. I, 3.

Et jam deficiens, sic ad tua verba *revixi,*
Ut solet infuso vena redire mero.

Rem vero ipsam optime enarrat Porphyrion; atque ita quidem, ut plane, uti nos nunc legimus, legisse olim videatur. *Significat*, ait, *equitum Gallorum duo millia ab Antonii partibus ad Caesarem transfugisse: quorum ideo mentio facta est, ut Romanos, qui sub Praepositis spadonibus aequo animo militarent, magis oneraret per comparationem Gallorum, qui* hoc dedignati *ad Caesarem se contulerunt.* Vix est, ut aut aliter scripserit Horatius, aut legerit Porphyrio.

20. PUPPES SINITRORSUM CITAE] Etiam hic locus omnium interpretum ingenia exercuit, & posthac fortasse exercebit. Neque enim promittere audemus, nos expositione nostra omnium dubitationibus satisfacturos: idque, quia rerum bello Actiaco gestarum tenuem hodie notitiam habemus. Ut enim nullus jam extat auctor, qui illud equitum Gallorum transfugium memoret, praeter ipsum Horatium: ita & hoc loco rem aliquam tangi existimo, de qua hodie nihil aliunde compertum habemus. Quare laudem aliquam, aut veniam saltem, merebimur; si tentando & divinando aut verum ipsum aut veri quid simillimum eruere poterimus. Accingamur itaque ad ipsa verba paullatim evolvenda:

Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopium.
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caesarem:
Hostiliumque navium portu latent
Puppes, sinistrorsum citae.

Ubi primo id novissima emendatione (AD HOC) consecuti videmur, ut poëtae mentem jam eminus etiam hic odorari valeamus. Vix enim aliter esse potest, quin ut districho priore *terra*, ita hic *mari* defectionem ab Antonio significet. *Ad hoc*, inquit, Galli defecerunt; *ad hoc* hostiles naves latuerunt in portu, sinistram versus actae. Quod quale sit, mox videbimus. *Puppes*, ait, *navium portu latent*: id more sollemni; puppes enim in lit-

Io Triumphe; tu moraris aureos
Currus, & intactas boves.
Io Triumphe; nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem;
Neque Africanum, cui super Carthaginem
Virtus sepulcrum condidit.

v. 25. Vulg. AFRICANO.

Terra

littore statuebantur, quo naves expeditius rectis proris e portu exirent; neque opus esset inhibendo remis eas convertere. Notum illud Virgilii:

Ancora de prora jacitur: stant litore puppes.

Citae autem participium est a *cieo* prima correpta; ut contra a *cio citus* primam producit; ab eo *concitus*, ab hoc *concitus* deducitur. Cum itaque *puppes navium citas* fuisse dicit; necesse est, ut intelligamus naves retrorsum fuisse actas, ita ut puppes praecederent, prorae sequerentur: quod Graeci πρύμναν κρούσασθαι, *puppem ciere*; Latini *inhibere remis* & *retro navem inhibere* dicunt. Id quod plerumque fieri solebat, quoties aut jam classe hostium propinqua navale praelium detrectarent, aut post congressionem fugam pararent. Ita Themistocles apud Justinum II, 12. Ionas ad defectionem his verbis sollicitat. *Quin vos in haec nostra castra ex ista obsidione transitis?* (sive transfugitis) *Aut si hoc parum tutum est; at vos commisso praelio ite secum, inhibete remis, & a bello discedite.* Ergo hoc tandem in Horatii verbis habemus; Naves aliquot hostium ex praelio vel paullo ante praelium recessisse, & in portu aliquo se condidisse. Jam autem quid *sinistrorsum* hic denotet, non satis liquido apparet. Nescias enim, an forte nautica fuerit locutio, & perinde sit ac *retrorsum inhibere*. Quod si admittatur, jam nulla reliqua erit difficultas. Tutius tamen est hic significatione communi *sinistrorsum* accipere; quia de illa, quae rei nauticae propria fuerit, nihil nunc constat. Ergo *sinistrorsum citae* erunt sinistram partem versus remigio actae. Auctori autem haec Romae scribenti, & pugnae locum in oculis habenti, ad sinistram erant litora Epiri, & promontorium Actium. Quidni ergo sic totum locum interpretemur; ut Antonii aliquot naves ab eo desciscentes retrorsum in puppem remigando fugam capessiverint, & in portum aliquem Actio propinquum ad sinistram se receperint. Nam quod vetus Scholiastes & recentiorum plerique *sinistrorsum* Alexandriam versus exponant, & de navibus Antonium ipsum vehentibus accipiant; id vero cum sequentibus pugnat, neque hic potest consistere. Nesciebat enim tum Horatius Antonium Alexandriam petiturum, nedum jam tum in *portu* Alexandrino *latere*. Sic enim mox loquitur;

Aut ille centum nobilem Cretam *urbibus*
Ventis iturus non suis;
Exercitatas aut petit Syrtes *noto*,
Aut fertur incerto mari.

Quare, aut valde fallor, aut melius est de parte classis Antonianae, quae ab illo transfugerit aut pugnam detrectaverit, verba haec accipere. At dices fortasse, quis Historicorum memoriae id tradidit? Nemo quidem, qui nunc extat: at quot sunt deperditi? quis autem Gallorum equitum defectionem disertis verbis memorat praeter ipsum Horatium? Nam Servius ex Horatio solo habuit, quod ea de re narrat. Satis est, si verba ipsa, quae jam excutimus, eo nos recta via ducunt, ut defectionem talem intelligamus: siquidem & Plutarchus refert in vita Antonii p. 1729. Edit. Steph. τὸ ναυτικὸν ἐν παντὶ δυσπραγοῦν, καὶ πρὸς ἅπασαν ὑστερίζον βοήθειαν, *Classem Antonii paullo ante pugnam rem omnem male gessisse, & ubique tarde nimis auxilio adfuisse.* Quod quantulum abest a detrectatione praelii? Ceterum quod ex Cruquii libris duobus afferunt, *sinistrorsum* SITAE, id parvi momenti est; etsi magnos fautores habeat. Ipse enim Cruquius fatetur a prima manu eos ipsos codices CITAE exhibuisse; ut sane omnes nostri & aliorum cum editionibus vetustis clare praeferunt.

22. CURRUS ET INTACTAS BOVES] Nic. Heinsius in margine exemplaris sui, *Forte*, ait, INTACTOS. Sed vetat hoc vetustus Grammaticus Valerius Probus p. 1462. *Hic & haec bos hujus bovis: Horatius: Intactas boves.* Erudite Scholiastes Porphyrion: *Intactas boves, hoc est, indomitas. Non sic dixit, quasi feminis tantum triumphantes sacrificent; sed quia metro quid gratius femininо genere boves, quam masculino.* Porro etiam *intactas* habent omnes scripti cum vetustis editionibus.

25. NEQUE AFRICANO] In priscis Editionibus Veneta & Loscheriana sic locus hic exhibetur.

Terra marique victus hostis Punico
Lugubre mutavit sagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non suis,
Exercitatas aut petit Syrtis noto,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores adfer huc, puer, scyphos;
Aut Chia vina aut Lesbia,
Vel, quod fluentem nauseam coërceat,
Metire nobis Caecubum.
Curam metumque Caesaris rerum juvat
Dulci Lyaeo solvere.

X.

v. 34. Et Chia.

Io Triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem;
Neque AFRICANUM, *cui super Carthaginem*
Virtus sepulchrum condidit.

Neque aliter praeferunt Pulmanni Bersmannique & Torrentii & nostri codices. Primus, opinor, Aldus Manutius illud alterum invexit; quod deinceps propagatum silentio transmiserunt Lambinus & Cruquius, dissimulata membranarum scriptura: nullus enim dubito, quin illi in suis idem invenerint. Quid vero est *Africano bello?* annon & *Jugurthinum* etiam erat Africanum? Si id voluit Horatius, bello *Punico* dictum oportuit, non *Africano:* quo quidem nomine hoc ab illo distingui non potest. Sed esto hoc: quid deinde erit, quo illud *cui* referatur? *cui bello* in ea constructione necessario accipiendum erit; quo nihil ineptius fingi potest. Recipienda igitur membranarum lectio: *Nec Marium*, ait, *parem Augusto ducem reportasti, nec Scipionem Africanum.* Illud interea dubium, & inter interpretes magnopere controversum est: utrum hic velit Scipionem, avumne an nepotem? & quid ista significent,

cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit.

Eorum dissidentes sententias videat, cui animus & copia est. Ego vero, utrumcumque Scipionem hic intelligam, longe aliter atque illi faciunt, verba explicem. Si majorem, tum sic velim enarrare: *Cui virtus sua* a poëta Ennio decantata *sepulchrum condidit, majus clariusque ipsa Carthagine.* Quid vero, inquies, an Ennii poëma, utcumque Scipionem praedicet, ejus sepulchrum dici potest, Quidni autem, ut Homeri Ilias sepulchrum Hectoris dicitur in Epigrammate, Antholog. III, 14.

Μή με τάφῳ σύγκρινε τὸν Ἕκτορα, μηδ' ἐπὶ τύμβῳ
Μίτρει τὸν πάσης Ἑλλάδος ἀντίπαλον.
Ἰλιὰς, αὐτὸς Ὁμηρος ἐμοὶ ΤΑΦΟΣ, Ἑλλὰς, Ἀχαιοὶ
Φεύγοντες. τούτοις πᾶσιν ἐχωνύμεθα.

Ut Lucani Pharsalia Pompeii sepulchrum, Statio in Silv. II, 7.

Tu Pelusiaci scelus Canopi
Deflebis pius, & Pharo superba
Pompeio *dabis altius* sepulchrum:

Ut Simonides carmen sepulchrum naufragi cujusdam Valerio Maximo dicitur, lib. I, 7. *Memor autem beneficii Simonides elegantissimo eum* carmine *aeternitati consecravit, melius illi & diuturnius in animis hominum* sepulchrum *constituens, quam in desertis arenis struxerat.* Ita metaphora non dissimili *monumentum* passim occurrit, ut Noster Carm. III, 30.

Exegi monumentum aere perennius.

Notes autem velim illa praecipue verba, *altius Pharo, melius & diuturnius quam:* illud enim ipsum est *super* Carthaginem. Silius Italicus de eodem Scipione, lib. IV.

Nam tibi servantur, ni vano cassa volatu
Mentitur superos praepes, postrema subactae
Fata, puer, Libyae, & majus Carthagine nomen.

Quod si cui haec minus arrideant, tum is Scipionem Aemilianum majoris nepotem poterit hic intelligere: & deinde, si me audiet, sic levi mutatione locum refinget,

Neque

X.

In Maevium.

MALA ſoluta navis exit alite
Ferens olentem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auſter, memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverſo mari,
Fractoſque remos differat.
Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementis ilices.

Nec

Neque Africanum, QUO *ſuper Carthaginem Virtus ſepulchrum condidit.*

ut ordo ſit, *Neque Aemilianum, ſuper quo virtus Carthaginem ſepulchrum condidit.* Ipſa ſcilicet Carthago, quam funditus delevit Scipio, ſepulchrum ejus eleganter dicetur; ut Salamis Themiſtoclis ſepulchrum eſt in Germanici Epigrammate Anthol. III, 5.

Ἀντὶ τάφου λιτοῖο θὲς Ἑλλάδα. θὲς δ' ἐπὶ ταύτᾳ
Δούρατα βαρβαρικᾶς σύμβολα ναυφθορίας.
Καὶ τύμβῳ κρηπῖδα περίγραφε Περσικὸν Ἄρη,
Καὶ Ξέρξην. τούτοις θάπτε Θεμιστοκλέα.
Στάλα δ' ἁ ΣΑΛΑΜΙΣ ἐπικείσεται, ἔργα λέγουσα
Ταμά. τί με σμικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθετε;

Ut Europa & Aſia Alexandri magni, ibidem in Epig. Parmenionis;

Τύμβον Ἀλεξάνδροιο Μακηδόνος ἤν τις ἀείδῃ,
ΗΠΕΙΡΟΥΣ κεύνου σῆμα λέγ' ἀμφοτέρας.

ubi pro ἀείδῃ *canat*, corrigendum obiter ἐρείῃ *quaerat, interroget.* Ut Graecia tota denique Euripidis ſepulchrum eſt, ibidem III, 25.

Μνῆμα μὲν ΕΛΛΑΣ ἁπᾶσ' Εὐριπίδου. ὀστέα δ' ἴσχει
Γῆ Μακεδών. ἡ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

34. ET CHIA VINA AUT LESBIA] In vetuſtis codicibus Torrentii, & Galeano noſtro non poſtremae notae, alia lectio eſt; quae ſi diſtinctione adjuvetur, vulgatae facile palmam praeripiet:

Capaciores affer huc, puer, ſcyphos:
AUT *Chia vina, aut Lesbia,*
Aut, quod fluentem nauſeam coërceat,
Metire nobis Caecubum.

ubi conſtructio erit, *Metire aut Chia vina, aut Lesbia, aut Caecubum:* non, ut nunc circumfertur, *Affer Chia aut Lesbia, aut metire Caecubum.* Quis non videt illud elegantius eſſe? Quin, etiam ſi ET *Chia vina* cum majore codicum parte legeris, diſtinctio tamen poſt *ſcyphos* ponenda erit; ut ſane habet princeps editio Veneta.

1. MALA SOLUTA NAVIS EXIT ALITE] Apud Marium Victorinum p. 1252. maſculino genere effertur,

MALO *ſoluta navis exit alite.*

Sed, praeterquam quod omnes codices & uterque Scholiaſtes in altera lectione conſpirant, ita citatur & Servio ad Eclogam Virgilii III. & Diomedi p. 482. Lactantius ad Statii Theb. lib. III. *Et te mala protinus ales Qua redeo*] *id eſt, malum augurium. Quotieſcumque enim ales feminino genere dicitur, malum portendit augurium; ut Horatius: Malo ſoluta navis exit alite.* Retinendum ergo hic genus femininum, tot auctoritatibus fultum. Delirat tamen acumen Grammatici; nam eodem genere & bonum augurium ſignificat. Noſter ipſe Epod. XVI.

Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecunda
Ratem occupare quid moramur alite?

Tamen codex optimus Reginenſis clare illic praefert, SECUNDO. Catullus Epigram. LXII.

bona cum bona

Nubat alite *virgo.*

8. FRANGIT TREMENTES ILICES] Plotio Grammatico veteri ſic locus hic citatur, p. 1647.

Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
FREGIT *trementes ilices.*

Et ſane dulcius quid apud Poëtas prae ſe ferunt

Nec ſidus atra nocte amicum appareat,
Qua triſtis Orion cadit:
Quietiore nec feratur aequore
Quam Graia victorum manus;
Cum Pallas uſto vertit iram ab Ilio
In inpiam Ajacis ratem.
O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
Tibique pallor luteus,

Et

Praeterita, quam Praeſentia: ut Carm. IV, 4.

Qualem miniſtrum fulminis alitem —
Egit *amor dapis atque pugnae.*

Virgilius:

Quales mugitus, fugit *cum ſaucius aram*
Taurus, & incertam excuſſit *cervice ſecurim.*

Neutrum tamen hic admiror, quia jam verſu proximo habuit,

Frac'tosque *remos differat.*

Equidem VERTIT vel STERNIT vel ſimile quid dixiſſem potius, quam bis continenter idem verbum inculcaſſem.

19. Ionius udo] Locus hic, ut in Loſcheri & pleriſque editionibus habetur,

Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit,

nihil videtur difficultatis habere. Recte enim *Ionius ſinus*, ut Propertius IV, 6.

Qua ſinus Ioniae *murmura condit* aquae.

& Servius ad Aeneid. III, 211. *Et ſciendum* Ionium ſinum *eſſe immenſum ab Ionia uſque ad Siciliam.* Recte etiam *udo noto*, ut Statius Silv. I, 6.

quas udo *Numidae rapuere ſub* Auſtro,

de quo vide plura ad Carm. IV, 5. verſ. 9. Editio tamen Veneta, quod & Cruquius ex Blandiniis ſuis profert & recipit,

Ionius udo cum remugiens SINU
Notus *carinam ruperit.*

Quo nihil umquam frigidius & inſulſius vidi. Quid enim eſt *Ionius Notus?* quis umquam *Notum* eo epitheto donavit? Quod ſi maxime *Ionius notus* diceretur; tamen ineptum plane eſſet hoc in loco, quia Maevius in *Ionio mari* jam navigabat. Nam & *Threïcius* quidem *Boreas* dicitur; ſed non in Thracia verſantibus, & *Notus Libycus*; ſed non Afris ipſis, verum aliis inter Libyam & ſeptentrionem degentibus. Et quid jam erit *udo ſinu?* ſinu velorum, inquit; quid? an *vela* nominaverat antea Noſter; ut commode hic ſubintelligi poſſit? ut in illo Claudiani mox iterum citando,

Ionium tegitur velis, *ventique laborant*
Tot curvare ſinus.

Nugae meae. Tolerabilior longe eſt alia lectio,

Ionius udo cum remugiens SINU
Noto carinam ruperit:

quam Torrentius in quattuor codicibus inventam ſecutus eſt, ac poſtea Ianus Rutgerſius, & jam nuper eruditiſſimus Baxterus. Ubi conſtructio erit, *Cum Ionius udo ſinu remugiens noto ruperit carinam.* Et *Ionius*, aiunt, abſolute pro Ionio mari, ut Graecis ὁ Ἰόνιος. Recte quidem narrant de Graecis, qui & vincta oratione & ſoluta maſculinum hic uſurpant, ſubaudito πόντος. At Latini neutrum magis amant, quippe quibus *mare* ſubintelligitur. Ovidius Faſt. IV, 565. de Cerere:

Hinc init Aegaeum, quo Cycladas aſpicit omnes;
Ioniumque rapax *Icariumque legit.*

Lucanus VI, 27.

Ioniumque *furens rapido cum tollitur Auſtro.*

Claudianus IV. Conſ. Honorii v. 209.

Ionium *tegitur velis, ventique laborant*
Tot curvare ſinus.

& I. Stilich. v. 174.

Vexillum navale dares; ſub puppibus ibat
Ionium.

Nam quod ex Juvenali citant, ubi maſculino genere effertur, Sat. VI, 92.

Tyrrhenos igitur fluctus, lateque ſonantem
Pertulit Ionium:

aut refingi fortaſſe debet *lateque ſonorum*; aut ex verbo praecedente ſubſtantivum ſibi adſciſcere poteſt *fluctum*; aut certe ob raritatem non temere Horatio adfingendum eſt. Sed & aliud in hac lectione incommodum eſt & odioſum: quippe geminus hic ablativus *remugiens ſinu Noto* nauſeam plane movet. *Noto* enim ablativo caſu hic efferri, certo ſcire poteris ex iis quae ad Carm. III, 10. v. 7. adnotavimus. Retinenda ergo eſt altera lectio, in qua nihil eſt quod vel Momus ipſe culpet aut faſtidiat. Atque eam ſolam noſtri codices univerſi

Et illa non virilis ejulatio,
Preces & aversum ad Jovem;
Ionius udo cum remugiens sinus
Noto carinam ruperit.
Opima quod si praeda curvo litore
Projecta mergos juveris;
Libidinosus inmolabitur caper,
Et agna Tempestatibus.

XI.

v. 22. Vulg. PORRECTA.

versi agnoscunt; nisi quod in Petrensi corrector nescio quis, iratis Musis, hoc inter lineas interserit,

Ionio udus *cum remugiens sinu*
Notus *carinam ruperit.*

22. PORRECTA MERGOS JUVERIS] Jam semel antea in hoc vocabulo librariorum incuriam experti sumus, Carm. III, 10. v. 3. & ecce tibi iterum eadem chorda oberrantes. Quantumvis enim ii simul omnes reclament, meo periculo rescribe,

Opima quod si praeda curvo littore
PROJECTO *mergos juveris.*

Quid enim, amabo, hic facit *Porrecta?* Tacent interpretes novi: sed antiquus rem omnem expediet. *Porrecta*, ait, *est extenta: ut Virgilius,*

Quae jacet medium Rhodope porrecta *sub axem.*

En cor Zenodoti! sed dic, sodes, quid mergorum intererat, utrum *extentus*, an incurvatus, & quidem quadrupes constrictus jaceret? Nam utcumque, opinor, positi cadaveris rimari & lacerare viscera potuerunt. Sed, ut jam dixi, ab Horatii manu fuit, *Projecta litore praeda*; hoc est, quae inhumata, insepulta, abjicitur, ut supra Epod. VI.

Projectum *adoraris cibum.*

Statius Theb. XII, 749.

Sic juvat exanimis projectaque praeda *canesque*
Degeneresque lupos: magnos alit ira leones.

Lucretius III, 890.

Vivus enim sibi cum proponit quisque futurum,
Corpus uti volucres *lacerent in morte* feraeque;
Ipse sui miseret; neque enim se vindicat hilum,
Nec removet satis a projecto *corpore.*

& V, 223.

Tum porro puer, ut saevis projectus ab undis
Navita, nudus humi jacet.

Ovid. Epist. Phyllidis.

Ad tua me fluctus projectam littora *portent,*
Occurramque oculis intumulata tuis.

Propertius I, 22.

Tu projecta *mei perpessa es membra propinqui,*
Tu nulla miseri contegis ossa solo.

Statius Theb. XII, 328.

projectos *cespite nudo,*
Hoc patriae telluris habes.

Lucanus VI, 625.

pererrat
Corpora caesorum, tumulis projecta *negatis.*

& VII, 565.

obit latis projecta *cadavera campis.*

Cicero Tusc. I, 23. *Diogenes* projici *se jussit inhumatum. Tum amici*, Volucribusne *& feris?* Idem de Divinat. I, 27. *Unum de Simonide: qui cum ignotum quendam* projectum *mortuum vidisset, eumque humavisset.* Ibidem II, 69. *Alcibiades cum esset* projectus *inhumatus, ab omnibusque desertus jaceret.* Quintilianus Declam. VI. *Rursusque cum dicit lex, Insepultus abjiciatur: non utique id significat, ut non liceat eum sepeliri, postquam* projectus *est.* Seneca Epist. XCII. *Utrum* projectum aves *differant, an consumatur canibus data praeda marinis, quid ad illum? — Non conterret, inquit, me nec uncus, nec* projecti *ad contumeliam cadaveris lacerati, foeda visuris — Quem saevitia* projecerit, *dies condet.* I nunc, & mirare tot eruditos interpretes tam neglegenter hic esse versatos. Ceterum codices nostri ad unum omnes JUVERIT, ut & Torrentii & aliorum cum editionibus vetustis. Solus Lambinus in octo suis, si credibile est, JUVERIS invenit. Sed undecumque hoc habuerit, sine dubio rectum est; & a Barthii codice Adversar. XXXVII, 15. & Adnotatore Cruquiano confirmatur. *Juveris*, ait, *paveris.* Et miror equidem illud alterum placuisse optimo Torrentio; non animadvertenti, si JUVERIT legamus, tum incertum fore, utrum ipse Maevius, an quivis alius ex *navitis suis*, an simul omnes, hic *praeda mergorum* intelligendi sint. Tollendum igitur illud ambiguum; neque sane aliud ab indoctis librariis expectandum erat, quam ut JUVERIT hic substituerent; quod vi & lege syntaxeos necessario hic requiri pro eruditione sua crediderunt.

PESSI-

XI.

AD PETTIUM.

PETTI, nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore percuſſum gravi;

v. 2. PERCULSUM. Vide Notas.

Amo-

PESSIMUM hic flagitium fecit, alioqui de Flacco bene meritus, doctiſſimus Lambinus. Cum enim antea ubique ſic verſus hi ederentur,

Petti nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore perculſum gravi:

& ſimiliter in Epodo XIII.

Horrida tempeſtas caelum contraxit, & imbres
Niveſque deducunt Jovem, nunc mare nunc ſilüae:

primus ille, partim, ut ait, Buchanani auctoritate motus, partim codices quoſdam antiquiſſimos ſecutus, alternum quemque verſum in binos diviſit hoc modo,

Scribere verſiculos,
Amore perculſum gravi:

&,

Niveſque deducunt Jovem,
Nunc mare, nunc ſilüae.

& deinceps idem mos in omnibus fere editionibus obtinuit, Dauniis, opinor, Muſis prae dolore lacrimantibus. De re ipſa mox videbimus: at quod codices hic nobis obtrudit bonus Lambinus, cras credo, hodie nihil. Cur enim *codices quoſdam* hic univerſe memorat male titubans & falſi conſcius? cur non ſingulatim, ut ſolet, vel Vaticanum, vel Faërni, vel alium nominat? certe in omnibus noſtris alternus ille verſus unicus eſt, non geminus: atque ita omnes praeter Lambinum in ſuis repererunt; ita exhibent Loſcherus, & editio princeps Veneta; ita denique Grammatici veteres citant, & Scholiaſtae confirmant. Rubrica codicum Leidenſis & Graeviani ſic habet: I. TERNARIUS IAMBUS. II. QUADRATUS COMPOSITUS A DACTYLO IN IAMBUM. Similiter fere Acron: *Metrum primo verſu ternarium iambicum. Secundus ex penthemimeri dactylica & iambica. Alii dicunt eſſe ternarium iambicum, & II. quadratum a dactylo & Iambico.* Eorundem & Reginenſis Rubrica ad Epod. XIII. I. SENARIUS EPICUS. II. QUADRATUS A IAMBO IN DACTYLON. At Rubrica Reginenſis ad Epodon hunc XI. paullo diverſa eſt: METRUM PRIMO VERSU IAMBICUS TERNARIUS, SECUNDUS E LONGA IAMBICUS SCANDITUR ITA, *Scribere | verſicu | los | amo | re per | culſum | gravi.* Ubi pro *e longa jambicus*, quod nullum ſenſum habet, corrigendum ELEGOIAMBICUS, ut Cruquius in ſuis invenit, compoſitus nempe & Elegiaco verſu & Iambico. *Elegiambum*, & viciſſim *Iambelegum* habes apud Marium Victorinum p. 2592. Ἰαμβέλεγον apud Hephaeſtionem p. 51. Porro quid in alteris Rubricis & Acrone QUADRATUS ſibi velit, non omnes, opinor, ſciunt. Equidem corruptum eſſe dico ex Graeco vocabulo per Latinos librarios vitioſe ſcripto, ΑΣΥΝΑΡΤΗΤΟΣ. Cruquius enim in Blandiniis ſuis Συναρτητῶς reperit, ſibi minime intellectum. Sed & illic & hic Ἀσυναρτήτος reponendum eſt; quod quid ſit, & totum ſimul hujus Epodi artificium, jam tibi elucidabo. Sub primis Poëticae artis initiis ſimplici pede verſus decurrebant, Heroicus dactylo, Trochaïcus & Iambicus uterque ſuo; niſi ubi, pes omnibus illis cognatus, Spondeus interponebatur, quo verſus, ut Noſter ait, *tardior paullo graviorque ad aures veniret.* Poſtea, ut varietatis gratiam aucuparentur, cola quaedam ſive partes Heroici verſus cum colis Trochaici generis vel Iambici, & viciſſim, in unum verſum miſcebant; unde magnus novorum verſuum numerus illico naſcebatur: quos Graeci magiſtri Ἀσυναρτήτους, hoc eſt, *inconnexos* vocabant; quia alterum colon altero diverſi generis connecti & coagmentari non poteſt, utcumque uno verſiculo utrumque ſit concluſum. Horum ἀσυναρτήτων numerum ad LXIV. uſque exſurgere narrant Scholiaſtes Hephaeſtionis p. 52. & Marius Victorinus p. 2552. Parens autem & inventor horum erat Archilochus. Πρῶτος ἀσυναρτήτοις Ἀρχίλοχος κέχρηται, ait Hephaeſtion p. 48. *Primus inconnexis verſibus Archilochus uſus eſt:* ubi & diverſa eorum genera profert; quorum ea tantum hic memorabo, quae Flaccus imitatus eſt. Unum ergo ait (pag. 50.) conſtare ἐκ δακτυλικῆς τετραποδίας καὶ τῆ ἰαμβικῆ, hoc eſt, prius colon eſſe tetrametrum Heroicum: poſterius tres trochaeos: quale illud Archilochi;

Οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα | κάρφεται γὰρ ἤδη.

quod

quod semel duntaxat Flaccus expressit, Carm. I. 4.

Solvitur acris hiems grata vice | veris, & Favoni.

Ubi iterum Cruquius ex Blandiniis suis profert συναρτητῶς pro ἀσυνάρτητος; atque idem inepte ex duobus colis duos versus constituit in hunc modum,

Solvitur acris hiems grata vice
Veris & Favoni:

eodem plane errore, quo in hisce Epodis peccavit Lambinus. Ea enim Ἀσυναρτήτων ratio ipsa & definitio est, ut *δύο κῶλα ἀνὶ ἑνὸς μόνου παραλαμβάνωνται στίχου, duo cola pro unico versu accipiantur:* p. 48. Alterum Archilochi ἀσυνάρτητον (p. 51.) constabat ἐκ δακτυλικοῦ πενθημιμεροῦς, καὶ ἰαμβικοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου, sive prius colon erat pars Elegiaci, posterius pars Iambici; quale illud,

Ἀλλὰ μ' ὁ λυσιμελὴς | ὦ ταῖρε δάμναται πόθος.

& ad hoc exemplum semel tantum decurrit Horatius in hoc ipso Epodo. XI.

Scribere versiculos | amore perculsum gravi.

Tertium autem Asynarteti genus, quale nullum ex Archilocho profert Hephaestion, est illud Epodi XIII; ubi ordine inverso, pars Iambici praecedit, & pars Elegiaci subsequitur; tamquam si scriberes,

Ω' ταῖρε δάμναται πόθος | ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής.
Niveſque deducunt Jovem | nunc mare nunc silüae.
Occasionem de die | dumque virent genua.

Utrum autem hoc invenerit Horatius, an ex Archilocho acceperit, nescias hodie; quandoquidem hujus opera ad nostram aetatem non perennaverunt. Si Attilio Fortunatiano credis, Horatii inventum est, sic enim ait p. 2684. *Omnia metra variantur — aut permutatione, tamquam*

Occasionem de die | dumque virent genua.

Nam cum Archilochus Heroi partem priorem cum Iambici priore parte composuerit, ita ut antecederet Heroum, in hunc modum;

Scribere versiculos | amore percussum gravi:

Horatius immutavit, ut antecederet Iambici pars, sequeretur Heroi, sic;

Occasionem de die | dumque virent genua.

Eadem fere habes apud eundem p. 2699. Tamen, opinor, Horatio ipsi de se potior fides habenda est; qui clare negat se ullius carminis modos immutasse, Epist. II, 19.

Parios ego primus Iambos
Ostendi Latio, numeros *animosque secutus*
Archilochi, *non res & agentia verba Lycamben.*
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos *& carminis artem.*

Et certe hunc ipsum versum *Archilochium* vocat Diomedes p. 515. & Scholiastes Blandinius de Metris apud Cruquium in fine libri. Sed utcumque hoc fuerit; utrumque Epodon, & hunc XI, & alterum XIII, alternos versus Ἀσυναρτήτους habere, ex duobus colis constantes; atque ea cola intra unum versiculum concludenda esse, non, ut Lambinus voluit, in binos dissecanda, jam certo, puto, compertum tibi est, ex iis quae modo attulimus. Atque illis concinunt omnes ubique Grammatici, quotiescumque de his metris agunt, ut Diomedes p. 511. & 528; Marius Victorinus p. 2549, 2619, 2622. & Attilius Fortunatianus p. 2706. Sic & auctor Carminis de Pasiphaë (apud Blandinium de metris scriptorem, & Pithoeum) quo omnia Horatiana metra eleganter complexus est, singulis versibus singula Asynarteta exhibuit,

Cecropides juvenis | quem perculit fractum manu,
Filo resolvens Cnossiae | tristia tecta demus.

Denique disertissimus ille de Metris scriptor, Terentianus Maurus, in ipso fine operis, ex duobus colis *unum versum fieri* bis clare testatur; cujus locum, ob singularem viri auctoritatem & elegantiam, integrum hic subjiciam; ubi de Flacco loquitur,

Nec non trimetro talem Epodum comparat.
Pentametri partem dactylicam subicit,
Atque dimetron ad hoc; | unumque versum *reddidit:*
Petti, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos | amore perculsum gravi.
Semelque & istud functus est.
Idemque Epodon non trimetro reddidit:
Sed versum heroum voluit praemittere totum,
Dein dimetrum conlocat | commaque dactylicum;
Et hic, ut ante, versus unus *ut foret:*
Horrida tempestas caelum contraxit, & imbres
Niveſque deducunt Jovem | nunc mare nunc silüae.

Quid ergo? jamne vides, in quanta harum rerum ignoratione versati sint, qui per integrum jam saeculum, duce Lambino, editiones suas hoc emblemate dehonestarunt. Nam quod arguit optimus Torrentius; si unico versu duo cola illa concludantur, inverecunde nimis Flaccum nunc brevem syllabam produxisse, nunc vocalem ante vocalem non abjecisse, ut in illis,

Arguit & latere | petitus imo spiritus.
Fervidiore mero | arcana promorat loco.
Levare diris pectora | sollicitudinibus,

in eo ostendit se versus Ἀσυναρτήτου indolem non omnino percepisse. Diserte enim docet Hephaestion, optimus metrorum auctor, syllabam ultimam prioris coli perinde esse communem, ac si integrum Hexametrum vel Iambicum clauderet: unde & Archilochum ait in illo, de quo jam egimus, Asynarteto,

Οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα, κάρφεται γάρ ἤδη,

etiam Creticum pedem διὰ τὴν ἐπὶ τέλους ἀδιάφορον

Amore, qui me praeter omnis expetit
Mollibus in pueris aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere, ſilvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum ut poenitet,
In quis amantem & languor & ſilentium
Arguit, & latere petitus imo ſpiritus!
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium, querebar adplorans tibi;
Simul calentis inverecundus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.

v. 8. Et poen.

Quod pro dactylo poſuiſſe, ut in hoc,

Καὶ βησσας ὀρέων ὀυτπαίπαλλας | οἷος ἦν ἐφ' ἵππῳ.

Vides tamen nihilo minus, tam haec cola apud Archilochum, quam illa apud Flaccum, in unum verſum coaleſcere.

2. Amore PERCULSUM GRAVI] Editio Loſcheri, & Veneta anni 1490. PERCUSSUM. At Veneta princeps PERCULSUM, quod poſtea in omnibus ferme obtinuit. Variant etiam & ſcripti codices: vetuſtiores noſtri ab hac parte ſtant; Petrenſis & Regiae Societatis a Loſchero; atque ita tres Torrentii, quorum unum longe optimum fuiſſe praedicat. Ceteri interpretes tacent; non quod in omnibus ſuis *perculſum* invenerint; cave iſtud credas: ſed quod aut neglegenter eos verſaverint, aut alteram lectionem crediderint memoratu indignam. Quippe haec duo vocabula nuſquam non confuderunt librarii; ut in Lucretii, Virgilii, Ovidii membranis eruditi viri adnotarunt. Quin & Grammaticis locus hic ambigue citatur. Apud Diomedem p. 527. habetur *perculſum*; at ibidem p. 511. *percuſſum*; ut & apud Marium Victorinum p. 2549, 2619, 2622. & Attilium Fortunatianum p. 2684, 2699. Rurſus tamen apud Attilium *perculſum* extat p. 2706. & Terentianum Maurum p. 2450. Utram jam harum praeferas? nam utraque aequali fere auctoritate nititur, utraque ſic ſatis apta ſententiae eſt; ut elegante aliquo formarum ſpectatore ſit opus, qui venuſtiorem ex iis ſeligere poſſit. Si Agroetio & Bedae credis, *percuſſum* ad corpus, *perculſum* ad animum refertur. Hanc differentiam pueri olim omnes in ludis docebantur; unde, ut opinor, hic & ubicumque de *animo* agitur, *perculſum* toties interſerunt erudituli Librarii. Sed hoc ineptum eſt, & trivialium magiſtrorum commentum. Utrumque enim de utroque dicitur, de *corpore* proprie, de *animo* μεταφορικῶς. *Percellere* tamen majus quid quam *percutere* ſignificat; tanta ſcilicet vi percutere, ut evertas & ſolo proſternas. Terentius Eunucho II, 3.

Quo trudis? perculeris *jam tu me.*

Cato apud Gellium II, 22. *Ventus Circius, cum loquare, buccam implet; armatum hominem, plauſtrum oneratum* percellit. Virgil. Aen. v. 374.

victorem immani corpore Buten
Perculit, *& ſulva moribundum extendit arena.*

Ergo in re graviore *perculſus* aptius vocabulum eſt; *Perculſus terrore, metu, formidine, clade, ruina, damno, diſcordiis*, paſſim in auctoribus occurrunt. Contra, in leviore affectu *percuſſus* potius dixeris; ubi animus ſcilicet eſt *ictus, ſaucius*; non everſus tamen & conſternatus. Recte itaque apud Noſtrum Epod. VII.

Tacent, & albus ora pallor inficit:
Menteſque perculſae *ſtupent:*

etſi ibi quoque Battelianus codex, *percuſſae*. Et recte viciſſim in hoc loco,

Scribere verſiculos, amore PERCUSSUM *gravi.*

Virgilius Georg. II, 476. de Muſis,

Quarum ſacra fero, ingenti percuſſus amore.

& Aen. IX, 197.

Obſtupuit magno laudum percuſſus amore.

ut utrobique praefert accuratiſſima Nic. Heinſii edi-

Quod ſi meis inaeſtuet praecordiis
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Deſinet inparibus certare ſubmotus pudor.
Ubi haec ſeverus te palam laudaveram;
Juſſus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtis & heu
Limina dura, quibus lumbos & infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitie amor Lyciſci me tenet:
Unde expedire non amicorum queant
Libera conſilia, nec contumeliae graves;

v. 14. Vulg. MOLLITIA.

Sed

editio, & confirmant vetuſtiſſimi codices apud Pierium. Vulgo *perculſus* ibi circumfertur. Statius Thebaide IV. 260.

Proſilit audaci Martis percuſſus amore.

Lucretius I, 921.

ſed acri
Percuſſit *thyrſo laudis ſpes magna meum* cor.

Noſter Carm. IV, 5.

Sic deſideriis icta *fidelibus*
Quaerit patria Caeſarem.

Lucretius V, 1074.

Pinnigeri ſaevit calcaribus ictus amoris.

Ennius in Medea:

Medea, animo aegra, amore *ſaevo* ſaucia.

Lucretius IV, 1041.

Idque petit corpus mens, unde eſt ſaucia amore.

Virgilius Aen. IV, 1.

At regina, gravi jamdudum ſaucia cura,
Vulnus *alit venis, & caeco carpitur igni.*

4. MOLLIBUS IN PUERIS] Non placet illud *in pueris, in puellis:* ubi praepoſitio geminata otioſa & elumbis videtur. Scripſerat, opinor, Auctor,

Mollibus AUT *pueris, aut in puellis urere.*

quod mutarunt Librarii, quia in priore membro deſiderari praepoſitionem credebant; quae tamen eleganter abeſſe ſolet, ut oſtendi ad illud, Carm. III, 25.

quae nemora, aut quos agor in ſpecus.

7. HEU ME! PER URBEM] Theodorus Marcilius corrigebat, *Heu mi*, ſive *heu mihi*. Credo, quia alicubi apud Plautum ſic editum eſt. Sed nihil mutandum. Terent. And. IV, 1.

Heu me *miſerum, qui tuum animum ex animo ſpectavi meo.*

Seneca in Troadibus 681.

Repellor? heu me! *rumpe fatorum moras.*

& Herc. Oetaeo v. 1761.

Anilis, heu me! *recipit Alciden ſinus.*

& Octavia v. 32.

Conjugis, heu me! *pater inſidiis*
Oppreſſe jaces.

Graeci tamen *οἴμοι* caſu dativo efferunt.

8. CONVIVIORUM ET POENITET] In Magdalenenſi deeſt ET; in Lambini quibuſdam ponitur ante *conviviorum*. Apud Plotium Grammaticum veterem p. 2662. ſic editum eſt, *Conviciorum poenitet*. Nos unius literulae mutatione languentem & jacentem ſententiam ereximus in hunc modum:

Fabula quanta fui! conviviorum UT *poenitet!*

Neque dubites, quin auctor ita ſcripſerit, licet centum librarii vel jurati negaverint.

24. VINCERE MOLLITIA AMOR] Ita editi omnes: ſed Zulichemianus noſter, & a prima manu, ut videtur, Graevianus,

Vincere MOLLITIE *amor Lyciſci me tenet.*

quod recipimus, ut evitetur vaſtus ille & inconditus ſonus AA: ſic & alibi Serm. II, 2. mollitiem *dixit, non* mollitiam.

Sed alius ardor aut puellae candidae,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

XII.

QUID tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesae?
Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Qui sudor vietis, & quam malus undique membris
Crescit odor! cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili; jamque subando
Tenta cubilia tectaque rumpit.
Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis:
INACHIA langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum
Mollis opus. pareat male, quae te

Les-

v. 2. CUR mihi. 7. QUIS sudor. 9. Vulg. NEC.

2. MUNERA CUR MIHI, QUIDVE TABELLAS] Sic extat in editione prima Veneta & Loscheri: at in altera anni 1490. est *cur mihi cúrve*. Acron manuscriptus habet *quid mihi cúrve*; at editus *quid mihi quidve:* atque ita citat Marius Victorinus p. 2619. Neque aliter codices nostri Reginensis, Magdalenensis, & Regiae Societatis, & unus Gulielmi Canteri. Revocamus ergo ut omnium simplicissimum & elegantissimum,

Munera QUID *mihi, quidve tabellas.*

7. QUIS SUDOR VIETIS] Lege QUI *sudor*; ut praeter sex Torrentii, Graevianus noster, Leidensis, Reginensis cum tribus aliis. Praeterea in versu proximo CRESCAT habet editio Loscheri, & codex Galei, & a prima manu Graevianus; hoc est, *odoror, qui sudor crescat.* Sed taedet harum sordium: & sane hoc carmen indignum est, quod aut emendetur, aut legatur.

25. O EGO NON FELIX] Codices quidam tam aliorum quam nostri, sed ii non ultimae vetustatis, *O ego* INFELIX; & sic hic versus citatur Charisio p. 131. Servio De ultimis syllabis p. 1802. & Martiano Capellae p. 64. Sed nihil mutandum. Auctor de morte Drusi v. 145.

Jamne ego non felix? *jam pars mihi rapta Neronum.*

Ausonius, de Ambiguitate vitae

sic nempe pudicum
Perdidit Hippolytum non felix *cura pudoris.*

Sabinus, Epistola Demophoontis,

Et

Lesbia quaerenti taurum monstravit inertem:
Cum mihi Cous adesset Amyntas;
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret aequalis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acris
Agna lupos, capreaeque leones.

XIII.

Ad Amicum.

Horrida tempestas caelum contraxit; & imbres
Nivesque deducunt Jovem: nunc mare, nunc silüae
Threïcio Aquilone sonant. rapiamus, amice,
Occasionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obducta solvatur fronte senectus.
Tu vina Torquato move consule pressa meo.
Cetera mitte loqui: Deus haec fortasse benigna
Reducet in sedem vice. nunc & Achaemenio

Per-

v. 2. De Metro vide Notas. 3. Amici. 8. Vulg. Achaemenia.

Et jam non felix *omine Demophoon.*
Prudentius Peristeph. v. 42.
Audesne non felix, *ait*,
Jus hoc deorum & principum
Violare verbis asperis?

De hujus carminis metro vide quae jam diximus ad Epod. XI.

3. Rapiamus amici] Legendum apparet, quamvis magna pertinacia codices scripti refragantur,
rapiamus, amice,
Occasionem de die.
Non enim plures, *sed* unum *hic alloquitur*, cui adversi aliquid acciderat; ut ex sequentibus constat:
Tu *vina Torquato* move *Consule pressa meo:*
Caetera mitte *loqui. Deus haec fortasse* &c.

8. Nunc et Achaemenia] Primus, ut credo, Aldus Manutius *Achaemenia* edidit; a quo in posteriores editiones receptum est. Vide autem hic supinam tot interpretum neglegentiam: quorum ne unus quidem ullam lectionis varietatem notat. Atqui praeter veteres ante Aldum editiones & Acronem Scholiastam, omnes nostri codices sine ulla litura *Achaemenio* hic exhibent. Neque fas est dubitare, quin in illorum codicibus idem haberetur, male silentio praetermissum. Recte autem *Achaemenio nardo* genere neutro, ut Noster alibi Epod. V.

Perfundi nardo juvat, & fide Cyllenea
Levare duris pectora sollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
INVICTE, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois:
Unde

v. 10. DIRIS.

Nardo *perunctum*, quale *non perfectius Meae laborarint manus.* Tibullus II, 2.

Illius puro *distillant tempora* nardo.

Celsus lib. V. cap. 11. *Juncus quadratus*, nardum, *cinnamomum*: atque ita alii saepe. Ideo autem genus neutrum faeminino hic praetulit Auctor, ut vitaret insuavem homoeoteleuti sonum in fine versus;

Reducet in sedem vice, nunc & ACHAEMENIO
Perfundi nardo juvat; & fide Cyllenea.

Scribe enim cum vulgatis, *Achaemenia, Cyllenea*; & aurem tuam, nisi hebes & stolida est, verberari & offendi senties.

10. LEVARE DIRIS PECTORA] *Dirus* pro *durus* non semel substituerunt oscitantes librarii, ut supra Carm. III, 24. *dira necessitas:* & nunc quoque *diras sollicitudines* nobis obtrudunt, pro *duris*, ut clare exhibet codex noster Galeanus & editio Loscheri:

Levare DURIS *pectora sollicitudinibus*,

Sic Virgilius Aen. IV, 488.

ast alias duras *immittere* curas.

Nemesianus Eclog. I, 59.

duras *docuisti fallere* curas.

Noster Carm. II, 13.

dura *navis*,
Dura *fugae mala*, dura *belli.*

& Carm. I, 18.

Siccis *omnia nam* dura *Deus proposuit, neque Mordaces aliter diffugiunt* sollicitudines.

12. INVICTE MORTALIS] Risum hic movent Interpretes, cetera tamen eruditi; qui haec duo *Invicte mortalis* constructione jungunt: credo, ut Plautus olim *mortalem malum, mortalem catum*, aut *lepidum* dixit. Quo nihil hoc quidem in loco putidius ineptiusve excogitari potest. Tu vero sic divide verba & distingue,

Invicte, mortalis dea nate puer Thetide.

hoc est, *qui natus es mortalis matre licet immortali.* Quaesitum est ab Horatio illud antitheton, & sane elegantissimum est. Ita Lucretius III, 883.

Mortalem *vitam mors cui* immortalis *ademit.*

Sophocles apud Dicaearchum:

Θήβας λέγεις μοι, τὰς πύλας ἑπταστόμους,
Οὗ δὴ μόνον τίκτουσιν αἱ θνηταὶ θεούς.

Invicte autem per se absolute positum erit; ut Virgilio Aen. VI, 365.

Eripe me his, invicte, *malis.*

& VIII, 293.

tu nubigenas, invicte, *bimembres*
Hylaeumque Pholumque manu.

& Claudiano de Nuptiis Honorii v. 336.

Quod gener est, invicte, *tuus.*

13. QUAM FRIGIDA PARVI] *Parvi* habent codices omnes, qui hodie extant. Sed Scholiastes Cruquii variantem lectionem suggerit, *Parvi*, ait, *id est, exigui, aut si* PRAVI *legas, id est, tortuosi, non recti, sinuosi.* Ubi nimis quam ineptum illud *pravi:* sed eo excitatus elegantissimus Nic. Heinsius, FLAVI ex conjectura reponebat. Et *flavus* quidem *Scamander*, ut *flavus Tiberis:* sed *frigida flavi* ob ejusdem literae concursum scabre & dure exibit. Nos, si quid mutatum vellemus, sic propius ad vulgatum reponeremus, *Quam frigida* PRONI *Findunt Scamandri flumina*; ut *pronus rivus, pronus amnis* passim. Sed nihil sollicitandum.

15. CERTO SUBTEMINE PARCAE] Parcarum subtemen *certum* erat; id in confesso est: ut Auctor Consolationis ad Liviam v. 240.

Quondam ego tentavi Clothoque duasque sorores,
Pollice *quae* certo *pensa severa trahunt.*

Illud tamen inquirendum est, an epitheton illud generale loco huic atque sententiae apte & ad amussim respondeat. Singula itaque verba expende, & videbis forte ὕπαλον quiddam & insincerum hic subesse. Quippe *rupere reditum subtemine* durissima videtur locutio; nisi *subtemine* epitheto quopiam juvetur, quod affinitatem aliquam cum *rupere* habeat. Atqui illud *certo* nihil omnino ad *abruptionem* facit. Quo, opinor, argumento inductus, vir eruditissimus Achilles Statius, in Notis ad Tibulli lib. III. Eleg. 3. *secto* reponebat pro *certo. Rupere secto subtemine*, id quidem epitheton sententiam prius hiantem satis apte conglutinat;

vc-

15 Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcae
Rupere; nec mater domum caerula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis.

XIV.

verum illud habet incommodi, quod jam tum mortuum nobis Achillem exhibeat, priuſquam Trojam proficiſcatur. Quippe ſi jam *ſectum* erat ſubtemen, cum Chiron haec loquitur; apud inferos haec Achilli fabuletur, neceſſe eſt. Semel enim *ſecto* uniuſcujuſque filo, illico eundum eſt

Illuc, unde negant redire quemquam.

Quamobrem vide, ſi non alio vocabulo, quod neque a vulgata lectione tantum abſcedat, neque ullum ejuſmodi incommodum ſecum trahat, refingi poſſit locus in hunc modum:

Unde tibi reditum CURTO *ſubtemine Parcae*
Rupere.

In voce *curtus* ſaepius peccatum eſt a Librariis, dum modo *curvus*, modo *certus* pro eo ſubſtituunt; de quo vide Nic. Heinſium ad Ovidii Faſtos II, 408. & 645. *Unde Parcae*, ait, *rupere tibi reditum brevi vitae tuae ſtamine.* Contra Juvenalis Sat. X, 252. de Neſtore,

Attendas quantum de legibus ipſe queratur
Fatorum, & nimio de ſtamine.

Quod ſi ne hoc quidem tibi placeat; tum, ſi me audies, vulgatam lectionem ſic explicabis; ut *ſubtemine* non ad *rupere*, ſed ad *Parcae* referatur. *Parcae certo ſubtemine*, id eſt, *quae certum ſtamen nere ſolent*, abſolute & *per defectionem* dictum, ut Macrobius loquitur Saturnal. VI, 8. Sic Virgilius, Aen. III, 618.

domus ſanie dapibuſque cruentis.

VI, 187.

Ipſe Quirinali lituo.

I, 171.

Intus aquae dulces, vivoque ſedilia ſaxo.

atque alia id genus plura.

18. AEGRIMONIAE DULCIBUS ALLOQUIIS] Ita quidem exhibent codices ſcripti, tam aliorum quam noſtri; neque in ullo vidi conjunctionem *et* additam, niſi inter lineas, ut habent Batteliannus, Regiae Societatis, Graevianus, Reginenſis. Solus Magdalenenſis in ipſo verſu perperam ſtatuit, *Dulcibusque alloquiis.* Ergo hac lectione admiſſa, neceſſario cum interpretibus explicandum erit, *Vino cantuque alloquiis* (ſive quae alloquia & ſolatia ſunt) *deformis aegrimoniae.* Et ſic quidem Graeci παραμύθιον ἀτυχίας, παραμύθιον κακοπραγίας &c. *alloquium infortunii, egeſtatis.* Sed non opinor tam quaerendum eſt, quid Graeci dicere auſi ſint, quam quid Romanorum aures ſeveriores propitie accipere poſſint. Neque vero unum hic adducunt locum Latini ſcriptoris, quo *aegrimoniae alloquium* aut ſimile quid reperitur. Sane *alloqui* eſt *ſolari*, & *alloquium* & *allocutio* eſt *conſolatio:* ſed ea ſemper ad perſonam aegram referuntur, numquam (ut hic volunt) ad aegritudinem ipſam. Sic in iis quae citant, Senecae & Catulli,

Alios parentes alloqui *in luctu decet,*
Tibi gratulandum eſt.
Quem tu quod minimum facillimumque eſt,
Qua ſolatus es allocutione?

& illo Statii Theb. VI, 46.

ſolatur Adraſtus
Alloquiis *genitorem ultro.*

& XI, 196.

Coeperat & leni genitor mulcere furentem
Alloquio.

in his, ut vides, non *alloqui luctum, alloqui furorem* dicitur; ſed perſonas lugentes & furentes. Ut profecto magis ex linguae Latinae uſu fuerit: ſi & vel *ac* interjecto ſic legeretur,

Illic omne malum vino cantuque levato
Deformis aegrimoniae, AC *dulcibus alloquiis.*

Et facile quidem *A c* a praecedentibus *A e* abſorberi poterant; & alioqui ſollemne eſt Librariis omittere particulas, ubi in verſus ſcanſione neceſſariae non ſunt. Jam autem conſtructio erit, *Illic levato omne malum aegrimoniae vino cantuque ac dulcibus alloquiis. Malum aegrimoniae*, ut Carm. II, 13.

dura navis,
Dura fugae mala, *dura* belli.

Dulcibus vero *alloquiis* quid hic denotent, jam conſiderandum. Et primo commode interpretari poſſis, *dulcibus* ſodalium *alloquiis*; neque enim ſolus, opinor, & ſine conviva *vino* ſe invitaverit Achilles. Quippe jocoſis ſodalium confabula-

tion-

XIV.

Ad Maecenatem.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus,
Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis saepe rogando:
Deus, Deus nam me vetat.
Inceptos, olim promissum carmen, Iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teïum,
Qui persaepe cava testudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.

Ureris

tionibus miscenda & temperanda erant Bacchi munera: ut Noster Carm. I, 27.

dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede.

Atque ita Serm. I, 5. Sarmenti, ait, & Cicerri facetiis exhilarati,

Prorsus jucunde caenam producimus illam.

& Serm. II, 6. suaves sermones inter vina spargebantur;

prout cuique libido est,
Siccat inaequales calices conviva, solutus
Legibus insanis, seu quis capit acria fortis
Pocula, seu modicis uvescit laetius. Ergo
Sermo *oritur, non de villis domibusve alienis* &c.

Ergo praeter vinum & cantum, *dulcia* etiam *alloquia* in maeroris solatium bene hic advocat Chiron: plane ut Valerius Flaccus I, 250.

Hanc vero, o Socii, venientem in litore laeti
Dulcibus alloquiis & *ludo educite noctem.*

Nec multum absimile illud Ausonii in Protreptico:

Sic neque Peliden terrebat Achillea Chiron
Thessalico permixtus equo; nec pinifer Atlas
Amphitryoniaden puerum: sed blandus uterque
Mitibus alloquiis *teneros mulcebat alumnos.*

& ejusdem Valerii VII, 373.

Dat dextram vocemque Venus, blandisque *paventem*
Alloquiis, *junctoque trahit per moenia passu.*

Vel secundo intelligere poteris, *dulcibus* mulierum *alloquiis*, blandis susurris, εὐναίοις ΟΑΡΙΣΜΟΙΣ: ut Venerem ipsam verecunde his verbis obumbret. Ergo tria hic aegrimoniae remedia proponuntur, *vinum, cantus, & Venus.* Quae similiter una jungit & Ovidius Amor. III, 10.

Cur ego sim tristis, *cum sit tibi nata reperta,*
Regnaque, quam Juno, sorte minore regat?
Festa dies Veneremque *vocat*, cantusque, merumque:
Haec decet ad dominos munera ferre deos.

Et quod majus est, ipsa Thetis hoc Achilli consilium dedit, ut ad sollicitudines levandas conviviis & Venere uteretur, Iliad. Ω. v. 130.

Τίχτοι

Ureris ipse miser: quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

XV.

Ad Neaeram.

Nox erat, & caelo fulgebat luna sereno
Inter minora sidera;
Cum tu magnorum numen laesura Deorum
In verba jurabas mea,
Arctius atque edera procera adstringitur ilex,
Lentis adhaerens brachiis:

Τέκνον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος ὅττί τι σίτυ,
Οὔτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν φιλότητι
Μίσγεσθαι.

Sic & Noster Carm. I, 9. amico suo consulit, ut *Donec virenti canities abest morosa* (plane ut hic, *Dumque virent genua, & decet*) non sperneret *merum, nec choreas, nec dulces amores, nec lenes sub noctem susurros.* Tales intellexit Statius Silv. II, 1. de Glaucia Melioris puero, v. 230.

tu pectora mulce,
Tu prohibe manare genas; noctesque beatas
Dulcibus alloquiis, *& vivis vultibus imple.*

3. Ut si ducentia somnos] *Ut si* habent Editio princeps, codex Reginensis a manu prima, Petrensis, & Bodleianus. Sed Loscherus cum Magdalenensi, & Batteliano,

Pocula Lethaeos veluti *ducentia somnos:*

Graevianus perperam, *Lethaeos uti ducentia:* & Galeanus, *uti si duc.* Retinemus vulgatam ut si. Sic alibi Serm. I, 1. v. 46.

ut si
Reticulum panis venales inter onusto
Forte vehas *humero.*

Et vers. 90.

ut si *quis asellum*
In campum doceat *parentem currere fraenis.*

& II, 8. v. 58.

Rufus posito capite, ut si
Filius immaturus obisset, *flere.*

Ceterum versum hic septimum,

Inceptos olim promissum carmen Iambos,

de hoc toto libro accipe, qui nunc Epodôn inscribitur: quod miror interpretes non animadvertisse. Sic Epist. I, 19.

Parios ego primus Iambos
Ostendi Latio.

& Epist. II, 2. v. 59.

Carmine tu gaudes, hic delectatur Iambis.

Utrobique intelligit librum hunc Epodôn. Nam Iambos simplices diu ante ostenderant Latio Tragici aliique. Porro, quod addubitat Porphyrion, utrum *olim inceptos*, an *olim promissum* construendum sit; equidem posterius probo, ut Poët. Art. V. 45.

Hoc amet, hoc spernat promissi carminis *auctor.*

& significat magnam fuisse hominum de his Epodis expectationem.

3. Numen laesura deorum] Doctissimus Nic. Heinsius, *Forte*, inquit, *Lusura.* Sed nihil est opus. *Ludere, fallere, laedere deos* aeque quidem apud Auctores occurrunt. Sed *laedere* hic, ut fortius verbum & atrocius, sententiae magis convenit; & Neaeram perjurii sui poena magis territat.

DUM pecori lupus, & nautis infestus Orion
Turbarit hibernum mare,
Intonsosque agitarit Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum:
O dolitura mea multum virtute, Neaera.
Nam si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare noctis;
Et quaeret iratus parem.
Nec semel offensi cedet constantia formae,
Si certus intrarit dolor.
Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo;

v. 8. Vulg. TURBARET. 9. AGITARET. 15. OFFENSAE. 17. AT. Sis

8. TURBARET HIBERNUM MARE] Vide modo totum locum:

Cum tu magnorum numen laesura deorum,
In verba jurabas mea,
Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
Turbaret hibernum mare,
Intonsosque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.

ubi ordo est, *amorem hunc mutuum* FORE, *dum Orion* TURBARET, *& aura* AGITARET. Et jam sentis, opinor, male convenire haec, & futura praeteritis jungi. Quippe *fore* ad tempus futurum spectat; *turbaret & agitaret* ad praeteritum. Certe & sensus & Latinitas poscit, ut *turbet* vel *turbaverit* hic reponatur:

TURBARIT *hibernum mare,*
Intonsosque AGITARIT *Apollinis aura capillos.*

ut infra Epod. XVI. *Sed juremus in haec, simul imis saxa* renarint, *Padus* laverit, *Apenninus* procurrerit, *amor* junxerit. Et sic clare exhibet codex Bodleianus: cui adde alium Barthio visum Adversar. XXXVII, 15. & editionem Loscheri anno MCCCCXCVIII.

15. NEC SEMEL OFFENSAE] Oleum hic & operam perdunt Interpretes, dum colorem aliquem his versibus inducere laborant,

Nec semel offensae cedet constantia formae,
Si certus intrarit dolor.

Offensus, aiunt, interdum active significat, non qui offenditur, sed qui alium offendit; & tum idem valet, ac *ingratus, odiosus, invisus.* Verum quidem hoc; & Ciceronem aliosque sic eo verbo usos non diffitemur. Ergo haec demum secundum ipsos exoritur sententia: *Nec constantia mea cedet formae tuae semel offensae vel invisae mihi.* Sed rogo vos, quid caussae erat, cur *forma* Neaerae Horatio invisa foret? non enim vetula jam facta erat, non morbo aliquo deturpata; nihil horum vel verbo significatur. *Formam* quidem ejus nunc cum maxime amabat Noster; sed mores, nequitiam, inconstantiam, perfidiam, aversum in se animum & rivali suo deditum, jam coeperat odisse. Quorsum autem illud *cedet?* enimvero id satis indicat magnam ejus formae potentiam, qua verendum erat, ne quantacumque Nostri constantia etiamnum, labascere & vinci posset. Quid enim mirum, si *formae offensae & invisae* non cederet? si non illam deperiret, quam turpem jam & deformem esse crederet? Nunc vides, opinor, tot interpretes meram hic caliginem pro luce offudisse. Quid multa? Corrigendus est locus, librariorum audacia & ignorantia corruptus; qui lectionem veram *offensi* ideo immutabant, ut cum *formae*, substantivo ut putabant suo, genere & casu conveniret. Id quod sexcenties iis male cessisse sciunt, qui membranas veteres manibus versarunt.

Nec semel OFFENSI *cedet constantia formae,*
Si certus intrarit dolor.

perspicua sententia; nec constantia mei semel *laesi & irati* cedet formae tuae, ubi vere indoluero. Numquam alio sensu vocabulum hoc Noster usurpas; ut mox Carm. XVII.

Infamis Helenae Castor offensus *vicem,*

Serm.

Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu translatos alio maerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

XVI.

Ad Populum Romanum.

Altera jam teritur bellis civilibus aetas;
Suis & ipſa Roma viribus ruit.

Quam

Serm. II, 1.
Ingenio offenſi, *aut laeſo* doluere *Metello*;
& Epiſt. I, 7.
Offenſus *damnis*.
Nondum itaque amori Neaerae nuntium remiſerat: ſed jam nunc in perpetuum facturum minatur; ſi pergat laedere. Nam quod illa forte praeformae fiducia ſperet, ſe una falſa lacrimula dolorem ejus facile reſtincturam eſſe: id eam fruſtra expectare. Quippe ſe, ubi ſemel perdoluerit, numquam poſtea in gratiam rediturum; ſed *conſtanter* in propoſito permanſurum: contra ac vulgo amatores ſolent; qualis Ovidius Amor. III, 12.
Luctantur, pectuſque leve in contraria tendunt,
Hac amor, hac odium: ſed, puto, vincit amor.
Nequitiam fugio: fugientem forma *reducit.*
Averſor morum crimina: corpus amo.
Porro & Acron Scholiaſtes non aliter, ac nunc nos, legiſſe olim videtur: ſic enim verba enarrat: *Tunc conſtantia amatoris cedit formae mulieris, quando* laeſus *non audet abſcedere. Et hoc eſt quod dicit: ſi* offenſus *fuero, non cedam formae tuae, id eſt, non tibi ſerviam, non perſeverabo, injuriam paſſus.* Rectiſſime. Si cui tamen haec non plene ſatisfaciunt: is per me licet vulgatam lectionem ſic interpretetur, ut *forma* figurate ipſam Neaeram ſignificet: & tum ſententia ſit; Nec conſtantia mea cedet *tibi*, o formoſa Neaera, ſemel mihi inviſae: ut illud Propertii II, 4.
Cynthia, forma *potens*; *Cynthia*, forma *levis.*
Sed hoc durius eſt; & prior, ni fallor, explicatio pluribus placebit.

17. At tu, quicumque es] Ita nunc ubique editur, at tu, Aldo ut opinor Manutio praeeunte. Sic Ovidius in Remed. Amor. v. 371.
At tu, quicumque es, *quem noſtra licentia laedit.*
& Art. Amat. III, 683.
Sed te, quaecumque es, *moderate injuria turbet.*
Lucanus IX, 538.
At tibi, quaecumque es, *Libyco gens igne diremta.*
Tibullus I, 5.
At tu, *qui potior nunc es, mea ſata caveto.*
Tamen, cum & veteres editiones, & membranae aliorum ac meae omnes praeter unam ex recentioribus et tu hic exhibeant, placet hic antiquam lectionem retinere. *Et tu*, etiam tu, quicumque es, maerebis amores alio translatos, pariter atque *ego* nunc maereo. Sic infra XVII, 45.
Et tu (*potes nam*) *ſolve me dementia.*

2. Suis et ipsa] Doctiſſimus Barthius in Adverſ. XXXIX, 9. vix dubium ſibi ait eſſe, quin Flaccus ſic ſcripſerit,
Altera jam teritur bellis civilibus aetas,
Suis ut ipſa Roma viribus ruit.
hoc eſt, altera jam aetas eſt, *ut*, ſive ex quo, Roma ſuis ipſa viribus ruit. Certe talis ejus particulae ſignificatio familiaris eſt bonis ſcriptoribus. Nihil tamen hic mutaverim; tum quia omnes codices & Grammatici veteres, qui ſaepe hunc verſum citant, ſic ubique exhibent; tum quia ſequentia refragantur. Non enim id dicit, quod

Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenae manus,
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
Novisve rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
Parentibusve abominatus Hannibal;
Inpia perdemus devoti sanguinis aetas:
Ferisque rursus occupabitur solum.
Barbarus heu cineres insistet victor, & Urbem
Eques sonante verberabit ungula:
Quaeque carent ventis & solibus ossa Quirini
(Nefas videre) dissipabit insolens.
Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
Malis carere quaeritis laboribus?

v. 6. Vulg. Novisque. 8. Parentibusque.

Nul-

Barthius autumat; sed ideo Romam jam suis viribus ruere, quia altera etiam aetas civilibus bellis teratur: adeo ut non prior, sed posterior & sua aetas ruinam rebus Romanis minaretur; ut vers. 9.

Quam neque finitimi valuerunt perdere
Marsi —
Impia perdemus *devoti sanguinis* aetas.

6. Novisque rebus infidelis] Lege hic & versu octavo *ve* pro *que* in hunc modum;

Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
Novisve rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
Parentibusve abominatus Hannibal.

Quid enim Allobrogibus cum Spartaco, aut quid Hannibali cum Germanis? Anne hi una Romanis bellum intulerunt, ut particula que conjungendi fuerint? Immo vero lege ve, quod aeque disjungit, & perinde hic valet, ac *Neque. Nec Capua, nec Spartacus*, aut *Allobrox*. Ita Noster Carm. III, 23.

Nec *pestilentem sentiet Africum*
Fecunda vitis, nec *sterilem seges*
Robiginem, aut *dulces alumni*
Pomifero grave tempus anno.

& Serm. I, 6. v. 68.

Si neque *avaritiam*, neque *sordes*, aut *mala lustra*:

ut ibi legendum esse pluribus ostendam ad ipsum locum. Vulgo circumferentur ibi *Nec* & *Ac*.

15. Forte quid expediat] Ita omnes scripti editique. Sed valde laborant Interpretes in expedienda verborum constructione:

Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
Malis carere quaeritis laboribus.

Julius Scaliger ad hunc modum verba ordinat, *Forte communiter quaeritis, quid expediat; aut melior pars quaeritis carere laboribus. Atqui hoc*, inquit, *idem est.* Et proinde censura sua critica totum hunc locum damnat. Sane *quid expediat* nihil aliud notare potest, quam *quid utile sit*; eodem autem recidunt quid utile sit, & malis laboribus carere. Cicero Epist. ad Famil. V, 19. *Est enim res profecto maxima: quid rectum sit, apparet:* quid expediat, *obscurum est*; & pro Marcello c. 10. *Multi dubitant, quid optimum esset; multi*, quid sibi expediret; *multi, quid deceret; nonnulli etiam, quid liceret.* Ovidius Pont. II, 2.

Cura, quid expediat, *prius est, quam quid sit*
honestum:
Et cum fortuna statque caditque fides.

Alii hoc ordine verba contexunt; *Forte communiter aut melior pars quaeritis, quid expediat carere malis laboribus:* in quam sententiam gregatim pedibus accedunt Lambinus, Torrentius, Dacierus aliique. Sed quod pace eorum dictum velim,

Nulla sit hac potior sententia: Phocaeorum
Velut profugit exsecrata civitas
Agros atque lares patrios, habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis:
Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in haec: Simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas:
Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina;
In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
Novaque monstra junxerit libidine

Mirus

lim, numquam ex illis verbis sic positis excudent eum sensum, quem sibi confingunt. Sic enim explicare volunt; *Quid expediat carere*, hoc est, *quid subveniat, promoveat, adjuvet; quid auxilio & adjumento sit, ut careatis.* Enimvero aliud plane notarent ea verba, ab auctoris mente prorsus alienum. *Quaeritis, quid expediat carere malis laboribus*; hoc esset, *quid referat, quid attineat, quid juvet, quid commodi apportet.* Atqui valde expedit, permagni refert, permultum attinet malis laboribus liberari: ut stultum sit de hoc *quaerere* & deliberare. Ut ne addam vitiosissimam fore hoc pacto verborum collocationem: nam *carere quaeritis*, ut loco se mutuo contingunt, ita in constructione non sunt separanda. Ergo vir egregius Janus Rutgersius in Venusinis Lectionibus aliam viam insistit: sic enim corrigendum esse pronuntiat;

Forte (QUOD *expediat*) *communiter, aut melior pars*
Malis carere quaeritis laboribus?

quod sic explicat: *Fortasse vel communiter* (*quod optimum quidem erat*) *vel si id non potest, melior saltem pars laboribus carere quaeritis?* Atqui eo sensu *expediet* potius dicendum foret, quam *expediat.* Nos emendationem ipsam viro elegantissimo libenter acceptam referimus: sed nostra & nova interpretatione donatam proponimus. Sic enim precationis sensu verba enarranda sunt; Forte, (*quod expediat*, hoc est, *quod prosit, quod utile & salutare sit, quod bene eveniat, quod bene & feliciter vertat, quod bonum felix faustumque sit*) aut omnes, aut certe major pars quaeritis malis laboribus carere, sive de remedio civilibus bellis inveniendo consultatis? Noli dubitare, quin veram hic Horatii manum, veramque adeo sententiam habeas: ita omnia clara sunt & conspicua, & de ritu Romanorum sollemni sumta, Nam deliberationes & consultationes, ut hic, fere semper simili precatione auspicari mos erat. Livius I, 28. *Tullus Mettium benigne alloquitur:* quod bene vertat, *castra Albanos Romanis castris jungere jubet.* Et III, 26. *Rogatus, ut* (quod bene verteret *ipsi reique publicae*) *rogatus senatûs mandata audiret:* & ibidem 34. *Populum ad concionem advocaverunt;* & (quod bonum faustum felixque *reip. ipsis, liberisque eorum esset*) *ire & legere leges propositas jussere.* Cato de Re Rustica c. 142. *Impera suovetaurilia circumagi cum divis volentibus*, quodque bene eveniat. Vide plura apud eruditissimum Brissonium de Formulis. Porro hanc loci hujus sententiam esse eo magis apparet, quod mox sequatur,

Sic placet? an melius quis habet suadere?

Placet enim illud ex formula sollemni itidem petitum est: Cum enim consulebant, sic loquebantur, *Placetne? Quid fieri placet?* & in decernendo, *Placere senatui*, vel, *Non placere:* de quibus vide eundem Brissonium. Nihil amplius addam in re certa; illud tantum monebo, per interrogationem

Mirus amor; juvet ut tigris subsidere cervis,
Adulteretur & columba milüo;
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametque salsa levis hircus aequora.
Haec & quae poterunt reditus abscindere dulcis,
Eamus omnis exsecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis & exspes
Inominata perprimat cubilia.
Vos quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
Etrusca praeter & volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus arva beata;
Petamus arva, divites & insulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et inputata floret usque vinea;
Germinat & numquam fallentis termes olivae,
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Levis crepante lympha desilit pede.

v. 33, Vulg. FLAVOS. Illic

nem haec efferri debere, ut recte annotat Porphyrio,

Malis carere quaeritis laboribus?

quod tamen editiones perperam neglexerunt.

33. CREDULA NEC FLAVOS] Ita editiones veteres & major pars codicum. Leidensis & Magdalenensis SAEVOS, cum quibusdam Lambini. Utrumque nempe corruptum erat ex vero, quod in quattuor Blandiniis longe optimis reperit Cruquius: cui tamen bene monenti nemo editorum hactenus obtemperavit.

Credula nec RAVOS *timeant armenta leones.*

ut *rava lupa* Carm. III, 27. Sic apud Ciceronem Acad. II, c. 33. ubi *mare nunc purpureum, nunc ravum* dicitur, citante Nonio Marcello; codices, qui nunc habentur, *flavum* pro *ravo* substituunt. Glossae Philoxeni, *Ravus*, καρπός: corrige χαροπός; quod & vidit doctissimus Vulcanus. Atqui χαροπὸς notissimum *leonis* epitheton est Homero & aliis Graecis.

39. VOS QUIBUS EST VIRTUS] Sic codices ubique: sed in excerptis Bodleianis annorum cccc. reperi sine ulla litura,

Vos quibus est ANIMUS, *muliebrem tollite luctum.*

Utrumque probum est, ut nescias utrum utrius glossema sit. Noster Epist. I, 1.

Est animus *tibi, sunt mores, & lingua fidesque.*

Cicero Offic. II. *Despiciunt autem eos & contemnunt, in quibus nihil* virtutis, *nihil* animi, *nihil nervorum putant.* Virgil. Aen. V. 363.

Nunc si cui virtus, animusque *in pectore praesens.*

Aen. X, 712.

Non cuiquam irasci propiusve accedere virtus.

& mox de re eadem v. 715.

Non ulli est animus *stricto concurrere ferro.*

Valerius Flaccus III, 679.

Vos, quibus & virtus, *& spes in limine primo.*

Cicero de Consulatu suo (Epist. ad Attic. II, 3.)

Interea cursus, quos prima a parte juventae,
Quosque adeo Consul virtute animoque *petisti.*

48. LYMPHA DESILIT PEDE] Codices aliquot

NYM-

Illic injussae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
Nec intumescit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquosus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec siccis urantur semina glebis;
Utrumque rege temperante caelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus;
Neque inpudica Colchis intulit pedem:
Non huc Sidonii torserunt cornua nautae,
Laborioſa nec cohors Ulixeï.
Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
Gregem aestuosa torret inpotentia.
Juppiter illa piae secrevit litora genti;
Ut inquinavit aere tempus aureum,
Aere dehinc ferro duravit secula: quorum
Piis secunda, vate me, datur fuga.

XVII.

NYMPHA; quod magnos patronos & fautores nactum est. Retinemus tamen hic LYMPHA, ut & supra Carm. III, 13. v. 12. quem locum vide.

63. SECREVIT LITORA GENTI] Tres codices Torrentii cum Galeano nostro SACRAVIT. Quod eodem fere recidit: si enim *secrevit* ea litora piae genti, etiam *sacravit*, sive dicavit ei ut propria. Manilius III.

His regimen natura dedit, propriasque sacravit
Unicuique vices.

inde *secreta sedes*, & *sacrata sedes* Virgilio, sensu fere eodem. Zulichemianus SECRERAT. Sed retinemus SECREVIT, ut & plurium membranarum auctoritate fultum, & omnibus editionibus receptum. Nemesianus Eclog. I, v. 17.

Secreti *pars orbis habet, mundusque* piorum.

65. AERE, DEHINC FERRO] Sic libri editi. Sed codices nostri Leidensis, Reginensis, Magdalenensis, Battelianus, Petrensis,

AEREA *dehinc ferro duravit saecula, quorum*
Piis secunda, vate me, datur fuga.

Quin & Galeanus habet *Aera*, cum *e* minuto supra scripto. *Dehinc* autem sic unicam syllabam faciet, ut Virgil. Aen. IX, 480.

caelum dehinc *questibus implet.*

& Ovid. Fast. VI, 788.

Dehinc *erit*, *Orion*, *aspicienda mihi.*

Tolerari tamen non potest haec lectio, quia *quorum* eo pacto ad saecula *aerea* referretur: atqui haec scribente Horatio *ferrea* aetas jam diu processerat. Huic tamen difficultati medetur eruditissimi Graevii emendatio; qui, ut Heinsius in libri sui margine memorat, sic olim legebat:

— QUORSUM
Piis secunda, vate me, datur fuga.

ubi *quorsum*, opinor, sic explicabat, *Ad quae litora, ad quae beata arva & divites insulas.* Et eodem sensu QUO NUNC, fortasse melius, reponere potuisset. Sed impedita & coacta erit constructio, si *quorsum* vel *quo nunc*, tot verbis intervenientibus, ad *litora* referantur: & multo quidem impeditior, nisi *aerea* scribas, non *aere.*

5. RE-

XVII.

HORATIUS: CANIDIA.

JAM jam efficaci do manus ſcientiae;
Supplex & oro regna per Proſerpinae,
Per & Dianae non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium

Refixa

5. REFIXA CAELO DEVOCARE SIDERA] Editio Veneta princeps, & Loſcheriana DEFIXA habent; at Veneta altera anni 1490. REFIXA. Inde in ſequentibus nunc hoc, nunc illud receptum eſt, pro vario editorum palato & judicio. Sane praeter unum librum Torrentii & alterum Barthii Adverſ. XXXVII, 25. plures ex noſtris *defixa* habent, ut Leidenſis; Zulich. Graevianus, Galei, Petrenſis. Et de *defixionibus* magicis res nunc notiſſima eſt, & loca ſcriptorum jam ab aliis citata. Virgilius Ciri v. 375.

Pergit Amyclaeo ſpargens altaria thallo
Regis Iolciacis animum defigere *votis.*

Auctor Herculis Oetaei v. 524.

Tunc verba moriens addit: Hoc, inquit, magae
Dixere amorem poſſe defigi *malo.*

Plin. Hiſt. Nat. XXVIII, 4. Defigi *quidem diris deprecationibus nemo non metuit.* Seneca de Beneficiis VI, 35. *Execraris enim illum, & caput ſanctum tibi dira imprecatione* defigis. Sed in his omnibus quis non animadvertit, utut metaphorice hic accipiatur *defigere*, tamen ex propria & nativa ſignificatione adhuc aliquid retinere; *Defigi* enim *veneficiis* ſic vere dicitur, ut *defigi pavore, ſtupore, defixus malis animus.* Numquam itaque commiſiſſet Horatius, (neque quiſquam alius poëtarum id fecit) ut eadem in ſententia tam diverſas & contrarias ideas poneret; ut ſidera & *defixa* ſint, & ſimul *de caelo derepta & devocata.* Quare legendum cum Blandiniis codicibus, & noſtris Reginenſi, Batteliano, & Regiae Societatis,

REFIXA *caelo devocare ſidera;*

Et ſic plane Acron manuſcriptus in Bibliotheca Societatis Regiae: nam vulgati perperam habent *Defixa.* Neque aliter Cruquii commentator vetus: *Refixa*, ait, *detracta, evulſa, ut Virgilius Aen.* V, 360.

Neptuni ſacro Danais de poſte refixum.

cui addas alium locum magis appoſitum, ibidem 527.

coelo *ſeu ſaepe* refixa
Tranſcurrunt, crinemque volantia ſidera *ducunt.*

Ideo autem *refixa* incantationibus ſidera, quia alioqui naturaliter *affixa* ſunt. Plinius Hiſt. Nat. II. 8. *Hinc redeamus ad reliqua naturae.* Sidera, *quae* affixa *diximus mundo* &c. & ibidem, 14. *Sed altitudo cogit errantes ſtellas minores luna videri: ſicut* affixa caelo *ſolis fulgor interdiu non cerni.*

11. UNXERE MATRES ILIAE] Editio Veneta princeps, *unxere*: at altera anni 1490. cum Loſcheriana LUXERE: poſteriores nunc hoc, at ſaepius illud pro captu editorum. Par quoque diverſitas in codicibus ſcriptis. Blandinii quattuor, cum pluribus Lambini & Torrentii, duobus Pulmanni, uno Barthii Adverſ. XXXVII, 15. & Noſtris Graeviano, Zulich. Batteliano, Regiae Societatis, Petrenſi, Bodleianis duobus, UNXERE. Contra, praeter Lambini aliquot, & Torrentii unum, duos Pulmanni & Berſmanni totidem, totidemque Lucenſes omnium vetuſtiſſimos, ut ait Michael Brutus) Leidenſis noſter & Galeanus, & a prima manu Reginenſis, & pro varia lectione Petrenſis & Bodleianus alter, LUXERE. Atque hanc lectionem in priore Editione Lambinus ſecutus eſt, & egregie explicavit; poſtea pertinacia quorundam fatigatus & victus aut mutavit ſententiam, aut certe dubius haeſit. Neque vero mirum eſt illud *unxere*, utpote facilius & de medio petitum, plures advocatos reperiſſe. Notum enim illud Virgilii;

corpuſque lavant frigentis & unguunt.

& illud Ennii;

Tarquinii corpus bona femina lavit & unxit.

Ovidius Faſt. IV. 853. de Remi cadavere,

Arſuroſque artus unxit; *fecere quod ille,*
Fauſtulus & maeſtas Acca ſoluta comas.

& Epiſt. Ariadnae 123.

Nec poſitos artus unget *amica manus.*

Ego vero eam ipſam ob cauſſam hoc a Librariis, alterum ab Auctore profectum eſſe nullus dubito.

Unxere

Refixa caelo devocare ſidera;
Canidia, parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereïum,
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat.
Luxere matres Iliae addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem;

v. 11. Vulg. UNXERE.

Poſt-

Unxere enim quivis de plebe literatorum reponere potuit, *Luxere* nemo niſi apprime eruditus. Deinde illud vide, *Matres Iliae unxere*, hoc eſt, *omnes matronae Iliades.* Id vero quî fieri potuit? aut quid attinuit tali officio tot manus adhiberi? Ungebant cadaver aut pollinctores, aut propinqui, aut certe pauci. Inde in Miſeni funere, Aeneid. XI, 218.

PARS *calidos latices & ahena undantia flammis*
Expediunt, corpuſque lavant frigentis, & unguunt.

At *omnes* Teucri ibi *luxere* Miſenum, ut hic omnes Iliades *luxere* Hectorem: v. 212.

Nec minus interea Miſenum in litore Teucri
Flebant, *& cineri ingrato ſuprema ferebant*,
& 220.

Fit gemitus: *tum membra toro* defleta *reponunt.* Recta igitur & genuina lectio eſt.

LUXERE *matres Iliae addictum feris*
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem:

quod vocabulum ſatis ſignificat ſollemni funeris pompa Hectorem ſepultum eſſe. Recte enim animadvertit Lambinus, fruſtra id cavillante Torrentio, ſollennes illos ploratus & luctus, non niſi praeſente mortuo corpore, eſſe ſolitos uſurpari. Inde toties poëtis junctim proferuntur ea verba, ἄκλαυτος καὶ ἄταφος, *indefletus & inſepultus*: quia numquam *defletus* dicitur, qui ſepulchro caruit. Euripides Phoeniſſis.

Ἐᾶν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς βορὰν.

Et ita bis terque alibi, citante Lambino. Quibus adde Homeri illud de Elpenore Odyſſ. Λ. v. 53.

Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς.
Ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγε.

& v. 74.

Μή μ' ἄκλαυτον, ἄθαπτον ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν.

Virgilius Aen. XI, 372.

Nos animae viles, inhumata infletaque *turba.*

Quid quod, ſi ex praecepto ſuo *famam* & hiſtoriam hic *ſecutus* eſt Flaccus, numquam dicere potuit, matres Ilias Hectorem *unxiſſe.* Lotus enim & unctus & nitidis veſtibus indutus eſt Hector in tentorio Achillis; priuſquam Ilium deportandus Priamo redderetur: Iliad. Ω. 582.

Δμωὰς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφί τ' ἀλεῖψαι.
Τὸν δ' ἐπεὶ δὴ δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα.

Neque vero unctionem illam a Troadibus iteratam eſſe aut ulli uſui fuit, aut poëta vel verbulo indicavit. At *luxiſſe* eum matres Iliadas multis verſibus ibi memorat; primo enim praedicit Priamus ſollemnem *luctum* per novem dies extrahendum eſſe, v. 664.

Ἐννῆμαρ μὲν κἀυτὸν ἐνὶ μεγάροις ΓΟΑΟΙΜΕΝ.

Deinde, ubi Trojam delatum eſt cadaver, & in *lecto* poſitum v. 720. (nihil hic de repetita lotione aut unctione aut veſtitu) ἀοιδοὺς θρήνων ἐξάρχους *poëtas ſive praefitos planctuum principes* conſtituebant, quibus adgementes reſponderent mulieres; v. 522.

Οἱ μὲν ἄρ' ἐθρήνεον· ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες.

Deinceps vero Andromache, & poſtea Hecuba, & tertia tandem Helena, lamenta ceteris feminis ordiebantur:

Τῇσιν δ' Ανδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο.

& v. 745.

Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες.
Τῇσιν δ' αὖθ' Εκάβη ἀδινὴ ἐξῆρχε γόοιο.

& v. 760.

Ὡς ἔφατο κλαίουσα· γόον δ' ἀλίαστον ὄρινε.
Τῇσιν δ' αὖθ' Ελένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο.

& v. 776.

Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.

Quis ulterius dubitet, quin *luxerint* Hectorem matres Iliades, potius quam *unxerint?* Illud enim ex ritu ſollemni & hiſtoriae fide ductum: hoc & ſupervacuum, & nulli auctori memoratum. Elegantiſſimus ſcriptor Conſolationis ad Liviam, v. 429.

Poſtquam relictis moenibus rex procidit
Heu pervicacis ad pedes Achilleï.
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulixeï,
Volente Circa, membra: tunc mens & ſonus

v. 17. Circe.

Re-

Hectora *tot fratres, tot* DEFLEVERE *ſorores,*
Et pater, & conjux, Aſtyanaxque puer,
Et longaeva parens: tamen ille redemtus ad ignes;
Nullaque per Stygias umbra renavit aquas.
Qui quidem locus vel ſolus ſufficeret ad lectionem noſtram ſtabiliendam. Accedat tamen Dictys Cretenſis IV, 1. *Dein exorto quam maximo ululatu, poſtrema funeri* (Hectoris) *peragunt, hinc feminis cum Hecuba* deflentibus, *hinc reclamantibus Trojanis viris, & poſtremo ſociorum gentibus. Quae per dies decem conceſſa bellandi requie, ab ortu ſolis uſque ad veſperam per Trojanos geſta, nuſquam remiſſo* lugendi *officio.* & Juvenalis X, 260.

Incolumi Troja Priamus veniſſet ad umbras
Aſſaraci magnis ſollemnibus, Hectore funus
Portante, ac reliquis fratrum cervicibus, inter
Iliadum lacrimas; *ut primos edere* planctus
Caſſandra inciperet, ſciſſaque Polyxena palla.

Sic apud Virgilium in funere Polydori Aen. III, 65.

Stant circum Iliades *crinem de more ſolutae,*
id eſt, *de more plangentium*, ut recte Servius. Et iterum in funere Pallantis XI, 37.

Circum omnis famulumque manus, Trojanaque turba,
Et maeſtum Iliades *crinem de more ſolutae.*

Ubique, opinor, vides in funere ſollemni matres Iliades, non ad *unctiones*, ſed ad *luctus* & *planctus* & *lacrimas* advocari.

17. Volente Circe] Diſertiſſimus Janus Broukhuſius ad Propertii II, 7. ſic reponit,

Volente CIRCA, *membra: tunc mens & ſonus*;

idque, ut ait, ex optimo codice, quem ſaepe laudat, Graeviano. Ego vero eundem codicem jam nunc ante oculos habeo, & *circa* quidem ibi extare video; ſed *ca* illud a manu ſecunda eſt, & poſt raſuram; ut vel primo conſpectu apparet. Olim autem *circe* fuiſſe, ut in aliis omnibus, quos viderim codicibus, ex ſpatii anguſtia facile cognoſcas. Et vereor mehercle, ne a ſtolido quodam interpolatum ſit, qui *circa membra* ſic acceperit; quaſi ſi *circa* praepoſitio eſſet. Sed utcumque ceciderit haec ſuſpicio; etiam caecus ſcopum feriebat. Quippe jam olim Latina inflexione, *Volente Circa*, ſcriptum hic fuiſſe, teſtis eſt locuples Valerius Probus p. 1446. *E nomina terminata Graeca ſunt, ut Danaë, Euterpe, Circe, Agaue. In genitivo* ES *& in accuſativo* EN, *hujus Danaës, hanc Danaën. Ablativum enim, quia Graecum eſt, non habent, & convertuntur. Sic ex* E *litera* A *facit, & dicitur Circa; unde eſt illud Horatii, Volente Circa.* Ergo Valerii auctoritate, qui tanto antiquior eſt omnibus qui nunc extant Flacci codicibus, recipimus CIRCA. Et ſane obſervavi in Iambis, Sermonibus, & Epiſtolis Latinas declinationes libentius adhibere Noſtrum; in Carminibus Graecas. In illis *Cretam, Helenae, Penelopam* habes, in his *Creten, Helene, Penelopen.* Quippe in illis puram & nativam orationem ſectatus eſt; in his plus exotici nitoris & tranſmarinae elegantiae affectavit. *Circa* itaque Latine nunc extulit; ut Plautus in Epidico, *Circam, Solis filiam.* Sic & apud Virgilium Aen. III, 386.

Infernique lacus, Aeaeaeque inſula Circes,

omnes Pierii codices aut CIRCE ibi habebant, aut CIRCAE. Quin & magnus Cujacius Obſervat. XII, 18. ſe in veteribus Horatii codicibus *Circa* inveniſſe teſtatur.

18. Tunc mens et sonus Relatus] Editio Veneta princeps RELATUS; at altera cum Loſcheriana RELAPSUS, quod agnoſcunt codices noſtri Graevianus, & Reginenſis, cum quinque aliis: & Plotius Grammaticus p. 2643. Semper fere in hac voce variabant Librarii: ut Carm. IV, 13. *Dilapſam in cineres facem:* Leidenſis codex *Delatam.* & Serm. I, 10. v. 68.

Si foret hoc noſtrum fato dilatus *in aevum*;

major pars membranarum *dilapſus.* In loco autem, quem nunc tractamus, non permultum intereſt, *relatus* legas, an *relapſus.* In eo dumtaxat differunt, quod *relatus* externa vi reductum ſignificet, *relapſus* ultro & ſponte ſua reverſum. Atque hic opinor ſenſus commodior eſt, & rei convenientior. Simul enim ac Circe magicarum cantionum vim aboleverat; extemplo priſtina mens & vox & figura ſponte redierunt.

19. Satis superque poenarum tibi] Lego:

Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi, O

Amat

Relabſus, atque notus in voltus honor.
Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.
Fugit juventas; & verecundus color
Reliquit ora, pelle amicta lurida.

v. 18. RELATUS. 22. OSSA.

Tuis

Amata nautis multum & inſtitoribus.
Sic oratio, quae prius languida & hiulca erat, novas vires novamque junĉturam acquirit. Ita verſu 46.

Et tu, potes nam, ſolve me dementia:
O nec paternis obſoleta ſordibus.

Ideo autem (ut ſolent) omiſerunt id Librarii; quia ſine eo menſura verſus plena & integra eſt.

22. RELIQUIT OSSA] Vide modo integrum locum; & miraberis ſervile quorundam ingenium, qui melius pejus, jure injuria, quidvis defendunt, quod a magno auctore profectum credunt:

Fugit juventas, & verecundus color
Reliquit oſſa pelle amicta lurida.

Quibus verbis olim offenſus vir magnus Julius Scaliger, *Quis*, inquit, *dicat colorem reliquiſſe oſſa? non igitur debuit dicere oſſa amicta pelle, ſed reliquiſſe pellem amicientem oſſa.* Nihil hac cenſura juſtius clariuſve dici poteſt. Sed quid hic noſtri Interpretes? ſunt qui rem callide diſſimulent; & ſicco pede ſapienter tranſiliant: eſt qui Scaligerum *cavillari* hic dicat; & tandem exortus eſt, qui id ipſum, quod ille vituperat, in caelum ferat, & *admirabile* eſſe pronuntiet. En quo tandem pervenimus; ut miremur ſcilicet ea, quae nemo intelligit; imo quae probe intelligimus inepta eſſe, & falſa, & abſurda. Quid enim? *Verecundus color* eſt rubor. Id quidem ſine controverſia eſt. *Rubor* ergo *reliquit oſſa.* Qui pote, ut locum relinquat, ubi numquam fuit? quis *rubra oſſa* vel fando audivit? Quod ſi ſtulte contendat quiſpiam, oſſa vivi hominis rubere: at oſſa hominis aegroti, qualem hic ſe deſcribit Horatius, haud minus rubent, opinor, quam ſani. Andromache apud Virgilium Aen. III. 307. conſpecto derepente Aenea,

Diriguit viſu in medio, CALOR OSSA RELIQUIT.

& matri Euryali, Aen. IX, 475. audita filii ſui morte,

ſubitus miſerae CALOR OSSA RELIQUIT.

Recte quidem hoc: nam in conſternatione & animi deliquio ſubitum frigus per ipſa oſſa permanat, vitali calore totum corpus relinquente. *Calor* itaque tum *relinquit oſſa:* ſed ſcire velim, qua tandem animi corporiſve affectione *color oſſa relinquat.* Hic opinor moribus & Hippocratas omnes & Galenos effugit, ſoliſque Ariſtarchis compertus eſt. Quid quod *verecundus color* non quivis *rubor* eſt, nec in qualibet parte corporis; ſed proprius *genarum.* Nemo enim, cui ſanum eſt ſinciput, ſanguinem, aut vulnus, aut naſum, aut ſupercilia, aut capillum, aut quidvis praeter genas *verecundo colore* ſuffuſum dixerit. Quid ergo? an *rubor genarum reliquit oſſa?* Hoccine *admirari* nos jubetis, ut a divino poëta prolatum? Quanto melius erat, & ab illo & a vobis tam foedam maculam abſterſiſſe? quod quidem non ita magni negotii eſt: in aperto enim & facili poſita eſt vera emendatio:

Fugit juventas; & verecundus color
Reliquit ORA, *pelle amicta lurida.*

Ora, inquam, reliquit, non *oſſa*; quippe in *ore* ſolo ſedem & locum habet. Ovidius Epiſt. Phyllidos.

Flava verecundus *tinxerat* ora rubor.

& Metamorph. I, 384.

Pulchra verecundo *ſuffunditur* ora rubore.

Seneca Hippolyto 376.

Non ora *tingens nitida* purpureus rubor.

Ergo queritur Horatius ſe Canidiae veneficiis pallidum & *luridum* factum eſſe, & ruborem priſtinum *ora reliquiſſe:* ut plane Canace apud Ovidium Epiſt. XI.

Fugerat ore color: *macies adduxerat artus:*

& Camilla moribunda Aen. XI, 819.

Labitur exſanguis, labuntur frigida leto
Lumina: purpureus *quondam* COLOR ORA RELIQUIT.

Ceterum codices Reginenſis & Magdalenenſis, AMICTUS, & Bodleianus AMICTAS: quae neſcio equidem quid ſibi velint: alii ingenioſiores hic ſe exerceant. Ideo autem crediderim Librarios *oſſa* hic interpolaviſſe; quia *oſſa pelle tegi & amiciri* vulgari dicto notiſſimum erat. Plautus Captivis I, 2.

Oſſa atque pellis *ſum miſer a macritudine.*

Silius Ital. XIV.

ſanies immixta cruore
Expuitur, membriſque cutis tegit oſſa *pereſis:*

Tuis capillus albus est odoribus.
Nullum a labore me reclinat otium.
Urguet diem nox, & dies noctem: neque est
Levare tenta spiritu praecordia.
Ergo negatum vincor ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marsa dissilire naenia.

Quid

Idem libro II.

jam lumina retro
Exesis fugere genis; jam lurida sola
Tecta cute, *& venis male juncta trementibus*
ossa
Extant, consumtis visu deformia membris.

Ora vero dici *pelle amicta*, duriusculum forte, aut certe novum iis videbatur. Atqui & *ora* & omnia corporis membra cute teguntur: & si *ora pelle nudata* bene dixeris; quidni itidem & *pelle amicta?*

24. NULLUM A LABORE] Graevianus cum duobus aliis,

Nullum AB *labore me reclinat otium.*

ut Terentius Hecyra Prolog. II.

Ab studio, atque ab labore, *atque arte musica*, & Noster Carm. III, 17.

Aeli vetusto nobilis ab Lamo.

Sed parvi interest: neque tantillam ob caussam editiones convellendae sunt.

30. O MARE ET TERRA, ARDEO] Acron & editus, & manuscriptus sic exhibet,

O *mare*, O *terra*, *ardeo:*

quod explicat ex illo Terentiano, *O caelum, O terra, O maria Neptuni.* Recte: nam longe vehementius quid sonat O repetitum. Plinius Epist. I, 9. *O mare, o litus, verum secretumque μυστῖον.*

33. VIRENS IN AETNA FLAMMA] Editiones veteres URENS, & major pars manuscriptorum; sane ex nostris omnes, praeter Graevianum & Collegii Regii, qui VIRENS habent. *Virens* etiam in quibusdam ex suis invenerunt Lambinus, Torrentius, Pulmannus, Cruquius & Gifanius. Equidem, si alterutrum ex his necessario recipiendum esset, *virens* praetulerim. Quis enim *urens* absolute & intransitive dixit? Hoc quidem sensu sine dubio *ardens* posuisset, non *urens.* Sed esto, ut *urens* idem sit ac *ardens:* quae deinde sententiae vis & venustas erit? *flamma urens in fervida Aetna:* Si *flamma*, si *fervida*; mirum certe, si non *ureret.* Quid ergo attinebat tam iners, tam redundans, tam invariatum epitheton infercire? At illud alterum *virens*, si nihil aliud, certe novam metaphoram orationi impertit: ideoque & plerisque interpretum placuit, & elegantissimo Nic. Heinsio tam hic, quam ad Ovidii Fast. VI, 234. Jam autem *flammam virentem* interpretantur *validam & inextinctam:* ferme ut *viridis senectus, virent genua, γόνυ χλωρόν.* Sed haec exempla ad scopum non pertingunt. Non enim si *aetas*, translatione a vernis floribus sumta, *virere* belle dicitur; idcirco etiam & *flamma*, quae toto genere dispar est. Illa paullo validiora sunt, *flos flammae, πυρὸς ἄνθος, igne & flammis florere*, ex Lucretio I, 898.

Donec flammai *fulserunt* flore *coorto.*

& IV, 451.

Bina lucernarum florentia *lumina* flammis.

& Statio Theb. II, 276.

arcano florentes igne *Smaragdos.*

Sed rogo vos, si de levi aliqua flamma aut *lucernae*, aut *gemmae*, aut *fomitis* felici & audaci metaphora *florere* usurpatur; an ideo de immani Aetnae incendio recte etiam procedet? An si auctor hic dixisset, *Florens in Aetna flamma*, propitiis auribus acciperetis? Vix crediderim; & tamen hoc magis illo veniam meretur: hoc enim, etsi in re plane diversa, auctores suos habet; illud inductum prorsus & inauditum. Nam quod Heinsius ad Ovidium *virens flamma* ex Martiali citat, in eo accuratissimum virum memoria fefellit. Ibi enim *aurum virens*, non *flamma* dicitur. Epigr. XII, 15.

Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Juppiter.

Tum autem, quod quidam de colore flammae Aetneae, utpote ex sulfure & bitumine ortae, *virens* interpretatur, id levi manu refelli potest. Flamma enim *in Aetna* nullum colorem habet; neque ex Aetna prorumpens, *viridem.* Quid multa? si illud volunt, ut *virens* hic pro valida & numquam moriente flamma accipiatur; miror equi-

Quid amplius vis? ô mare, ô terra, ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana fervida
Furens in Aetna flamma. tua, donec cinis
Injuriosis aridus ventis ferar,
Calet venenis officina Colchicis.
Quae finis? aut quod me manet stipendium?

v. 30. Mare ET terra. 33. VIRENS. TU. 35. CALES.

Effa-

equidem, quod nulla fere mutatione non sic reposuerint,

nec Sicana fervida
VIVENS *in Aetna flamma.*

quod sane minime contemnendum esset, si libri accederent: Sic Noster Carm. III, 21.

Vivaeque *producent* lucernae.

& Ovidius Fast. VI, 291.

Nec tu aliud Vestam, quam vivam *intellige* flammam,

& Fast. IV, 553.

Inque foco pueri corpus vivente favilla
Obruit.

Severus in Aetna:

Proxima vivaces Aetnaei verticis ignes
Impia sollicitat Phlegraeis fabula castris.

Sed quid opus est conjecturis? cum ipsi codices veram lectionem suppeditent, nempe ex Torrentianis aliquot, & Pulmanni unus, Bersmannique alter;

O mare, o terra, ardeo
Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana fervida
FURENS *in Aetna flamma.*

Enimvero haec lectio omne aufert punctum: pulchram enim habet translationem ab humano affectu; & simul, ut fieri hic oportet, ingentem flammae vehementiam ostendit. Sic Virgilius Aen. V, 622.

furit *immissis* Volcanus *habenis*
Transtra per & remos, & pictas abiete puppes

& IV, 670.

flammaeque furentes
Culmina perque hominum volvantur perque deorum.

& Georg. III, 100.

Ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis
Incassum furit.

& Aen. II, 759.

Ilicet ignis *edax summa ad fastigia vento*
Volvitur: exsuperant flammae; furit aestus *ad auras.*

Seneca Medea, 885.

Avidus per omnem regiae partem furit
Ignis.

& Herc. Oet. 1958.

cum plurimus
In caelum fureret flammae *metus.*

Sed praecipue amant hoc verbum poëtae, ubi de *Aetna*, ut hic, loquuntur: sic Lucretius II, 593.

Eximiis vero furit *ignibus impetus* Aetnae.

Severus in Aetna.

Aetnaei *montis fremitus, animumque* furentis;

Lucanus X, 447.

Non secus in Siculis fureret tua flamma *cavernis,*
Obstrueret summam siquis tibi, Mulciber, Aetnam.

Seneca Herc. Fur. 106.

acrior montem excoquat,
Quam qui caminis ignis Aetnaeis furit.

& Hippolyto, 190.

Opifex trisulci fulminis sensit deus,
Et qui furentes *semper* Aetnaeis *jugis*
Versat caminos.

& Herc. Oetaeo 285.

quis ignis *tantus in caelum* furit
Ardentis Aetnae?

Porro *furens*, initiali litera de more omissa aut minio notata, facile a Librariis mutabatur in *urens*, aut *virens*.

35. CALES VENENIS] Expedi mihi, si potes, hunc locum; & magnam gratiam a me inibis:

tu, donec cinis
Injuriosis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.

Tu, inquit, *O Canidia, cales officina venenis Colchicis.* Quid hoc? aut quo pertinet? Dicet forte Porphyrion Scholiastes: *Ipsam mulierem officinam venenorum diserte dixit.* Neque hilum praeterea habent interpretes novi. Sed vereor, ne aliud longe, ac illi existimant, his verbis, ut nunc quidem extant, denotetur. Quippe (si sic legis) Canidia ipsa sive corpus Canidiae erat *officina venenorum*, & corpus Canidiae *calebat venenis*. Sequitur

Effare: jussas cum fide poenas luam;
Paratus expiare, seu poposceris
Centum juvencis, sive mendaci lyra
Voles sonari: tu pudica, tu proba
Perambulabis astra sidus aureum.
Infamis Helenae Castor offensus vicem,
Fraterque magni Castoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.

v. 39. JUVENCOS. 42. VICE.

Et

quitur ergo, ut ipsa Canidia veneficiis acta & fascinata fuerit, non ut Horatium fascinaverit. Qui enim *calet officina venenis*, sive qui calida officina venenorum est, is profecto non veneficus est, sed veneficia patitur. Qualem ipse se hic describit Horatius; nam *calebat*, & *ardebat: fugerat color*, *incanuerant capilli*; & praeterea *pectus*, *caput*, *praecordia*, & totum denique corpus dolebat; ut quasi *officina* seu domicilium venenorum dici potuerit: eodem plane jure, quo variis morbis affecti *domicilia morborum* vocantur Arnobio lib. VII. *Nonne alios*, ait, *videmus ex illis* domicilia esse morborum; *extinctis luminibus*, *atque auribus obseratis*, *pedum carere processu*, *truncos sine manibus degere.* Quare vide, ne non ita magna mutatione ad Horatium haec forte referenda sint,

NUM, *donec cinis*
Injurioſis aridus ventis ferar,
CALEO *venenis officina Colchicis?*

Sic, inquam, potius legerim, si cum Porphyrione *officinam* de homine interpretarer: sed mihi quidem dura & plebeia & Horatio indigna videtur metaphora; tantum abest, ut *diserte* dictum existimem. Quidni autem *officinam* accipiamus de loco, ubi omnis veneficiorum apparatus repostus erat? Qualia erant Medeae illa penetralia. Valer. Flacc. VII, 327.

Utque procul magicis spirantia tecta venenis.
Et saevae patuere fores; oblataque contra
Omnia, quae Ponto, quae manibus eruit imis.

Appuleius Metam. III. de Pamphila saga: *Apparatu solito instruit feralem* OFFICINAM, *omne genus aromatis, & ignorabiliter laminis literatis* &c. Seneca Controvers. XXXIII. *Volo mehercules nosse illud specum tuum, illam humanarum calamitatum* officinam, *illud infantium spoliarium* Ita Cicero *officinam nequitiae*, *officinam falsorum chirographorum*, Columella *contemtissimorum vitiorum officinas* dixit; sed de loco & domo, non de persona. Ergo & hic *officinam venenorum*, non de ipsa Canidia, sed de ejus domo intelligendum est: atque eo magis, quod ea vero nomine Gratidia appellata *officinam* unguentariam Neapoli exercebat; si veteribus Scholiastis, ut sane est, fides habenda est. Jam vero, si hanc sententiam amplecteris, sic locus erit constituendus;

Furens in Aetna flamma. TUA, *donec cinis*
Injurioſis aridus ventis ferar,
CALET *venenis officina Colchicis.*

ubi in primo versu pes quartus erit Tribrachys; ut in versu XII.

Alitibus atque canibus homicidam Hectorem.

& LXXIV.

Vectabor humeris tunc ego inimicis eques.

Et sententia quidem hac nihil clarius videtur: vera autem sit Horatii manus necne, penes alios judicium esto.

39. CENTUM JUVENCOS] Elegans est scriptura, quam codex Battelianus pro varia lectione suppeditat,

Paratus expiare, seu poposceris
Centum JUVENCIS.

hoc est, *seu poposceris expiari juvencis centum*; ut Carm. I, 4. v. 11.

Seu poscat agna, *sive malit* haedo.

vide plura, quae ibi diximus.

40. VOLES SONARI] Codex Reginensis, & duo Bodleiani, & a prima manu Graevianus,

sive mendaci lyra
Voles SONARE.

quod est, *sive voles me sonare mendaci lyra*, *Tu pudica, tu proba.*

42. OFFENSUS VICE] Odiosa est cacophonia in clausulis horum versuum,

Infamis Helenae Castor offensus vice,
Fraterque magni Castoris, victi prece.

quod homoeoteleuton, si bene eum novi, numquam auctor admisit. Et opportune quidem absolvit

Et tu (potes nam) ſolve me dementia,
O nec paternis obſoleta ſordibus,
Neque in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendialis diſſipare pulveres.
Tibi hoſpitale pectus, & purae manus;
Tuuſque venter Pactumeius; & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
Utcumque fortis exſilis puerpera.

v. 50. PARTUMEIUS.

CA-

ſolvit eum ab hac culpa codex unus Torrentii, qui ſic locum exhibet,

Infamis Helenae Caſtor offenſus VICEM.

Noli dubitare, quin genuina ſit haec lectio. Ita Livius VIII, 35. *Tribunos ſtupentes, & ſuam jam* vicem *anxios:* & XXVIII, 19. *Clamor undique ab ſollicitis* vicem *imperatoris militibus ſublatus:* & XXXIV, 32. *Remittimus hoc tibi, ne* vicem noſtram *iraſcaris:* & XLIX, 3. *Sollicito conſuli eorum* vicem, *quos paucos praemiſerat.* Curtius VII, 4. *Maeſtus, non ſuam* vicem, *ſed propter ipſum periclitantium fratrum:* & VII, 41. *Rex non cupidine magis potiundi loci, quam* vicem *eorum, quos ad tam manifeſtum periculum miſerat, ſollicitus.*

43. FRATERQUE MAGNI CASTORIS] Vide modo illud epitheton,

Infamis Helenae Caſtor offenſus vicem,
Fraterque magni *Caſtoris.*

Certe ſi hiſtoriam ſequimur, legemus potius, *Fraterque* MAGNUS *Caſtoris*, vel, *Fraterque* MAJOR, ut Terent. Phorm. I, 2.

Senis noſtri, Dave, fratrem majorem *Chremem Noſtin'.*

Quippe Pollux erat frater major Caſtoris; major & natu, & virtute. Sed Latini veteres etiam ipſum Pollucem nomine Caſtoris appellaſſe videntur.

50. TUUSQUE VENTER PARTUMEIUS] Nulla foedior ſordes uſquam Horatium inquinavit, quam hoc in loco; ubi ex malae notae codicibus *partumeius*, verbum ad ultimam Barbariam ablegandum, nobis obtrudunt. Quid autem eſt *venter partumeius?* Reſpondebunt tam lepidae mercis mangones, compoſitum eſſe a *partu* & *meiere*: qui tam facile ſcilicet & ſine ullo nixu pariat, ut potius meiere, quam parturire videatur. Quid autem; quiſquamne alius hac voce uſus eſt? Non. An ad analogiae regulas formatum eſt? ne hoc quidem. Sunt tamen, qui *ſubmeies* & *ſubmeiulus*, id eſt, *qui in lectulo mingit* (ſic enim loquuntur) ex infima corruptae Latinitatis faece depromant. Praeclare vero comparatum eſt, ſi Flaccus ex Marcello Empirico Latine loqui diſcet. Sed ignoſcendum fortaſſis eſſet tam plebeio & ſordido vocabulo; ſiquid urbani & arguti ſenſus inde exſurgeret. Jam autem id pro comperto eſt, auctorem hic, dum acerbiſſimis probris lacerare quaerit Canidiam, falſa tamen Ironia laudare eam videri. Ergo cum ait,

Tibi hoſpitale pectus, & purae manus,

quae vera laudatio eſt; contrarium tamen vult intelligi. Et ſimiliter, ubi ſtatim addit,

Tuuſque venter partumeius, & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit;

re ipſa quidem innuit, partus ſibi ſuppoſuiſſe; ſed verbo tenus *vera* puerperia enixam eſſe dicit. Male igitur hic convenit ſpurcum illud *partumeius*, quod & re & verbo ipſo contumelia, non *laudatio* eſt. Male quoque ſubjungit *cruore*, (quod & verum & non adeo facilem partum indicat) ſi *partumeius* Canidiae venter tam facile offas ſuas effunderet, quaſi emitteret urinam. Revocanda igitur eſt antiqua & vera lectio,

Tuuſque venter PACTUMEIUS, *& tuo*
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit:

quam ſolam agnoſcunt Scholiaſtes uterque, & editiones priſcae ante Aldum, & omnes opinor membranae paullo vetuſtiores, ut Blandiniae apud Cruquium, & ex noſtris omnes praeter codicem & notae & aetatis ſequioris Petrenſem. Nam in Reginenſi & Regiae Societatis a prima manu erat *Pactumeius*, quod poſtea immutatum eſt ab inſulſis correctoribus. Leidenſis & editio Loſcheri *Pactomeius*; Veneta 1490. *Patumeius.* Sed vera ſcriptura & pluribus codicibus confirmata, eſt *Pactumeius*; nomen ſcilicet Canidiae filii. Ita Digeſt. XXVIII, 6, 92. Pactumeius Androſthenes Pactumeiam Magnam *filiam* Pactumeii Magni

CANID. Quid obſeratis auribus fundis preces?
Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto tundit hibernus ſalo.
Inultus ut tu riſeris Cotyttia
Volgata, ſacrum liberi Cupidinis?
Et Eſquilini pontifex venefici
Inpune ut Urbem nomine inpleris meo?
Quid proderat ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent:

v. 60. PRODERIT. 62. SI tard. Ingra-

gni *ex aſſe haeredem inſtituerat.* & ibidem XL, 7, 21. Pactumeius Clemens *aiebat.* Lampridius in Commodo c. 7. *Interemit ex Conſularibus Allium Fuſcum* — Pactuleium Magnum *cum ſuis.* Ubi recte eruditi interpretes *Pactumeium* reponunt; ut ſane hic eodem errore *Pactuleius* praefert Torrentii codex. Gruterus in Inſcriptionibus, DCCCXVI, 8. PACTUMEIAE. CAMPANAE. & DCCCLXXXII, 7. PACTUMEIAE. THEOPHILAE. DULCISSIMAE. Sententia autem eſt, *Pactumeius erat tuus venter*, hoc eſt, verus filius, non ſuppoſitus; *partus ventris tui*, ut exponit vetus Annotator Graevianus: & quidem ridiculum illud *Partumeius* a ſimili gloſſemate natum eſſe pro certo habendum eſt. *Venter* autem, ſive *uterus*, pro infante, qui in ventre eſt, non inuſitata bonis auctoribus locutio. Tacitus Annal. I, 59. *Arminium, ſupra inſitam violentiam, rapta uxor, ſubjectus ſervitio uxoris* uterus, *vecordem agebant:* & ibidem XV, 23. *Jam ſenatus* uterum *Poppaeae commendaverat diis.* Quintilianus Declam. CLXXVII. *Illa igitur prior damnavit* ventrem *ſuum:* victurus *autem fuit* ille, *ſi ego adulteram non occidiſſem.* Digeſt. XXXVII, 9. *Totiens autem mittitur in poſſeſſionem* venter. — *Si* venter *ab inſtitutis exhaeredatus ſit, a ſubſtitutis praeteritus.* — *Rationem non eſſe, cur* venter *repelli debeat.* — *Non in totum repelli* uterus *debet.* — *Solet mulier curatorem* ventri *petere.* & ibidem V, 5, 3. *Antiqui libero* ventri *ita proſpexerunt, ut in tempus naſcendi omnia ei jura integra reſervarent.*

60, & 63. QUID PRODERIT DITASSE] Ita nunc vulgo editur hic locus;

Quid proderit ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum,
Si tardiora fata te votis manent?

Quae ad verba jam olim adnotavit Porphyrio, *fallere hic ſenſum*, & ambiguum eſſe, utrum ad Canidiam haec, an ad Horatium referenda ſint. Concludit tamen, ad Horatium potius pertinere; ut ſic ſint intelligenda, *Quid tibi proderit, Horati, ditaſſe Pelignas anus*, ut te a meis incantationibus per potentiores incantationes liberarent? *aut quid proderit tibi miſcuiſſe velocius toxicum*, quo poenas tibi a me irrogatas cita morte effugeres? Atque in hanc ejus ſententiam omnis fere interpretum ſenatus pedibus accedit. Ego vero altera potius via inſiſtendum exiſtimo. Neque enim vel verbo indicavit Horatius in priore parte Carminis, ſe ab aliis veneficis antidota petiiſſe: neque vero par erat, ut qui vanitatem magicam tam falſe hic derideat, ad eaſdem artes ſe devolutum eſſe fateretur: multo minus mortem toxico ſibi arceſſere voluiſſe: id enim ipſius orationi plane repugnat. Omnibus enim precibus jam obſecraverat Canidiam, ut ſolveret ſe dementia, vitaeque ſpem & valetudinem ſibi reſtitueret. Ergo de Canidia, non de Horatio, haec verba accipienda ſunt: quae tamen prius emendare oportet. Quippe pro *proderit* veterrimus codex Leidenſis, & non infimae notae Magdalenenſis PRODERAT clare exhibent: & pro *ſi tardiora*, editiones vetuſtae Venetae, Porphyrio Scholiaſtes, Torrentii aliquot codices ex optimis, Pulmanni unus Berſmannique alter, & a prima manu Reginenſis noſter, SED *tardiora.* Sic igitur totus locus refingendus videtur:

Quid PRODERAT *ditaſſe Pelignas anus,*
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
SED *tardiora fata te votis manent.*

Cujus haec demum erit ſententia, & ſic ex praecedentibus colligenda. *Inultus* ut tu ſacra magica de-

Ingrata miſero vita ducenda eſt, in hoc,
Novis ut uſque ſuppetas laboribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater,
Egens benignae Tantalus ſemper dapis;
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat ſupremo conlocare Siſyphus
In monte ſaxum: ſed vetant leges Jovis.
Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus Norico recludere;
Fruſtraque vincla gutturi nectes tuo,

v. 64. Doloribus. 65. Infidus. 72. Innectes.

Fa-

deriſeris, & *impune* me famoſo carmine proſcideris? Numquam a me, ne ſpera, hanc veniam impetrabis. Quid enim *proderat* mihi, etiam plurium ſagarum auxilium magno pretio conciliaſſe, aut *velocius* potentiuſque toxicum tibi miſcuiſſe; ſi nunc te inultum & impunitum dimitto? Noli tamen, quia *velocius* dixi, brevem vitae exitum ſperare, qui cito te a tormentis eripiat. Vita enim tibi etiam invito producetur; ut diutius crucieris. Nihil quidem hac ſententia clarius aut ſimplicius. *Quid proderat* autem; ut Cicero III. in Verrem, Quid proderat *tibi te expenſum illis non* tuliſſe? Seneca Praefat. in lib. III. Controverſ. *Uni illi* proderat *excuti: melius ſemper fortuna, quam cura de illo merebat.* Salvianus De Gubernatione Dei lib. III. *Quod ſi ita eſſet*, quid proderat *tamen unum a ſcelere deſiſtere, & multos in ſceleribus permanere?* & alii ſaepe. Porro & plurium veneficarum opem ſibi adſciviſſe Canidiam, patet ex Epodo quinto & Serm. II, 7. ubi ejus conſciae Sagana, Veia, & Ariminenſis Folia nominantur.

64. Suppetas doloribus] Ita quidem editiones Venetae; ſed Loſcheriana laboribus: cui accedunt Lambini codices aliquot, & vetus noſter Leidenſis. Utrumque probum eſt; ſed illud potius hujus interpretamentum videtur, & ex ſpatio interlineari in verſum irrepſiſſe.

65. Pelopis infidus pater] Iterum Editiones Venetae infidus; contra Loſcheriana infidi: quam tamen hic, ut & loco ſuperiore, recentiores fere deſeruerunt. Perperam. Nam, *infidi* etiam exhibent omnes fere aliorum codices, & noſtri. In Reginenſi quidem & Regiae Societatis, *infidus* nunc extat, ſed altera lectione prius eraſa. Soli id habent a prima manu Magdalenenſis & Bodleianus. Revocanda igitur eſt priſca lectio, & pluribus teſtimoniis firmata,

Optat quietem Pelopis infidi *pater,*
Egens benignae Tantalus ſemper dapis.

Uterque quidem *infidus*, & pater & filius; ut Ovid. Amor. III, 12.

Proditor *in medio* Tantalus *amne ſitit.*

Statius Theb. I, 246.

neque enim arcano de pectore fallax
Tantalus, *& ſaevae periit injuria menſae.*

Catullus de Nuptiis Pelei.

Troïcaque obſidens longinquo moenia bello
Perjuri Pelopis *vaſtabit tertius heres.*

Sed hic potius filio donandum eſt epitheton: quia pater ſuum habet verſu ſequente. Qui poëtae ſunt, hoc ex more & decoro fieri facile agnoſcent.

72. Gutturi innectes tuo] Sic editiones veteres, & recentiorum pleraeque: ſed bona pars codicum, ut ex noſtris Graevianus & Galei cum quattuor aliis, nectes: quae vera & genuina lectio eſt:

Fruſtraque vincla gutturi nectes *tuo.*

Sic enim loquuntur boni ſcriptores *nectere vincla gutturi*; minime autem *innectere vincla gutturi*, ſed (quod interpretibus noſtris non animadverſum eſt) *innectere guttur vinclis.* Noſter Epiſt. I, 19.

Nec ſponſae laqueum *famoſo carmine* nectit.

Auſonius Epigr. XXIII.

Qui laqueum collo nectebat, *repperit aurum.*

Plinius Epiſt. IX, 28. *Jam* tibi compedes nectimus; *quas perfringere nullo modo poſſis.* Contra, Virgilius Aen. V, 510.

& vincula linea rupit,
Quis innexa pedem *malo pendebat ab alto.*

& V, 425. de caeſtibus loquens,

Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques;
Meaeque terra cedet inſolentiae.
An quae movere cereas imagines,
(Ut ipſe noſti curioſus) & polo
Deripere lunam vocibus poſſim meis,
Poſſim crematos excitare mortuos,
Deſiderîque temperare pocula;
Plorem artis in te nil agentis exitum?

v. 78. & 79. POSSUM. 80. POCULUM.

Et paribus palmas *amborum* innexuit armis.
& VIII, 60.
tum lactea colla
Auro innectuntur.
Ovid. Triſt. V, 3.
Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis
Metam. X, 378.
laqueoque innectere fauces
Deſtinat.
& XI, 252.
Ignaram *laqueis* vincloque innecte *tenaci.*
Claudian. II. Stilich. 374.
Barbara ferratis innectunt colla catenis.
& VI. Conſ. Honorii 378.
Palladiaque comas innexus arundine *Triton.*
& II. de Raptu Proſerp. 369.
Mutuaque alternis innectite colla lacertis.
Prudentius Periſtephanon, X, 353.
Innexa crines vinculis *regalibus.*
& Pſychom. 357.
his rigidas nodis innectier ulnas.
Vides, opinor, ad haec exempla dicendum omnino fuiſſe,
Fruſtraque vinclis guttur innectes tuum,
non ut nunc circumfertur,
Fruſtraque vincla gutturi innectes tuo.
Haud enim temere ſic poſitum invenies apud bonos ſcriptores. In unum duntaxat vel alterum locum incidi: ut Arnobii lib. III. p. 146. Edit. Heraldi; *Innectuntur*, ait, *cervicibus laquei:* verum hujus levis eſt auctoritas, & fortaſſe ſcripſerat, *nectuntur.* Et Silii Italici XI, 250.
huic *agedum* (*nam cur indigna feramus*)
Magnanimo, miles, meritas innecte catenas.
Verum haec, opinor, haud Silii locutio eſt, ſed librariorum: ſic enim corrigo,
Magnanimo, miles, meritas i, necte *catenas.*
Sequitur enim mox verſu 258.
At Decius, dum vincla ligant, Necte *ocius, inquit,*
Nam ſic Hannibalem decet intraviſſe, catenas.
Denique & Statii Theb. IV, 26.
Haeret amica manus: certant innectere collo
Brachia: *mananteſque oculos hinc oſcula turbant,*
Hinc magni caligo maris.
Sed & hic forte corrigendum:
Haeret amica manus, certatim nectere *collo*
Brachia.

78. & 79. VOCIBUS POSSUM MEIS, POSSUM CRĔMATOS] Legendum cum editionibus antiquis, & pleriſque codicibus, noſtris certe ad unum omnibus,
Deripere caelo vocibus POSSIM *meis,*
POSSIM *crematos excitare mortuos.*

80. TEMPERARE POCULUM] Placet magis, quod in noſtris Leidenſi, Zulich. Reginenſi, Magdalenenſi, Bodleiano, Regiae Societatis, & pro varia lectione Petrenſi invenimus,
Deſiderîque temperare POCULA.
Norat enim Canidia plura philtrorum & potionum genera conficere: unde ipſa ſic Varo minatur Epod. V. v. 73.
Non uſitatis, *Vare*, potionibus
Ad me recurres.
Majus *parabo*, majus *infundam tibi*
Faſtidienti poculum.
Ergo hic, ubi de arte & potentia ſua gloriatur, *pocula* magis convenit. Tum & hoc pacto effugies odioſum homoeoteleuton verſus ſequentis, *poculum, exitum.* Ceterum ex hoc metiri poſſis Interpretum diligentiam; qui nullam variationem in ſuis codicibus memorant: credo, quia *poculum* jam in omnibus editionibus receptum erat.

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SAECULARE.

PHOEBE, ſilvarumque potens Diana,
Lucidum caeli decus, ô colendi
Semper & culti, date quae precamur
Tempore ſacro:
Quo Sibyllini monuere verſus
Virgines lectas puerosque caſtos
Dîs, quibus ſeptem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliuſque & idem
Naſceris, poſſis nihil urbe Roma
Viſere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari;
Seu Genetyllis:

v. 16. Vulg. GENITALIS.

Diva

16. SEU GENITALIS] Oſtentant hic eruditionem ſuam docti Interpretes; nemo tamen ex illis, quod maxime conandum erat, Dianam ſive Lucinam proprio cognomine *Genitalem* Romanis eſſe dictam, ex ullo alio auctore probare potuit. Neque ſane mirum: aliud enim quid, & ab hujus loci ſententia plane diverſum ea vox ſignificat, & diis pluribus attribuitur. Ennius apud Servium ad Aen. VI, 764.

Romulus in caelo cum Dîs Genitalibus *aevum*
Degit.

Ubi Paullus Merula *deos genitales* Saturnum, Jovem, Venerem, Aeneam, Martem intelligit, quod ab iis Romulus divina quadam ſerie *genitus* fuerit. Eoſdem fere Hieronymus Columna: proprie tamen ait *Genitales deos* eoſdem eſſe ac Indigetes, qui ſcilicet prius homines fuerint, & poſtea in deorum numerum adſciti, quales erant Hercules, Caſtor, Pollux, & Aeneas. Nos plane contrarium ab Ennio notari credimus; quippe *deos genitales* ibi accipimus deos genitos & naturales; non adoptivos & adſcititios; qui ſtatim nati ſunt caeleſtes & immortales, non qui mortalitate exuta caelo poſtea donati ſint. Hi Genitales duodecim numero erant, ſex mares, & totidem feminae; Gentium ſcilicet majorum dii; quorum nomina idem Ennius hoc diſticho comprehendiſſe memoratur;

Diva, producas ſubolem; Patrumque
Proſperes decreta ſuper jugandis
Feminis, proliſque novae feraci
Lege marita:

Certus

Juno, *Veſta*, *Ceres*, *Diana*, *Minerva*, *Venus*, *Mars*,
Mercurius, *Jovi*, *Neptunus*, *Volcanus*, *Apollo*.

Ergo hoc voluit Ennius, non mortuum eſſe Romulum, ſed cum diis immortalibus in caelo vivere. Neque aliter ejus mentem cepiſſe olim Ciceronem, vel inde patet, quod Tuſc. Quaeſt. I, 12. ſic locum hunc citaverit,

Romulus in caelo cum dis agit aevum,

ut famae aſſentiens dixit Ennius. Quippe perinde eſſe putavit, utrum poëtice *cum diis genitalibus*, an abſolute *cum diis* diceret. Atqui vox *dii*, cum abſolute & per ſe ponitur, deos immortales & ἀειγενέτας ſemper ſignificat. Eodem modo & Servius ad Virgil. Aen. VI, 777. *deos* univerſe in hoc Ennii loco interpretatur: *Romulus*, ait, *ſecundum Ennium refertur* inter deos *cum avo ſuo Aenea.* Sed adhuc clarius ex Auſonio diſcere poteris, quinam fuerint *dii genitales*. Is enim periocham IV. libri Iliados hoc diſticho concluſit,

Juppiter interea cum dîs genitalibus *una*
Concilium cogit ſuperûm de rebus Achivis.

Non enim Indigetes, ſed Deos majores ibi intelligi, liber ipſe Homeri indicio eſt,

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσείῳ ἐν δαπέδῳ.

Undecim enim illi, quos jam ex Ennio memoravimus, Jovi erant a conſiliis: unde Ovidius Metam. VI, 72.

Bis ſex caeleſtes medio Jove ſedibus altis
Auguſta gravitate ſedent.

Et Plautus in Epidico, Act. V. Sc. 1.

Si undecim deos praeter ſeſe ſecum adducat Juppiter.

Denique & ex Feſto adhuc amplius conſtabit, *Genitales* Ennii *deos* majorum eſſe gentium, non deos ex hominibus factos. Sic enim ille: *Geniales* (lege, ut & alii viderunt, *Genitales*) *deos dixerunt Aquam*, *Terram*, *Ignem*, *Aërem*, *ea enim ſunt ſemina rerum*, *quae Graecorum alii* Στοιχεῖα, *alii* Σπέρματα *vocant. Duodecim quoque ſigna*, *Lunam & Solem inter hos deos computabant.* Haec autem ex ſententia Phyſicorum dicit, qui vulgarem Theologiam de Elementis & Aſtris allegorice exponebant. Numquam tamen Indigetes deos, ſed naturales duntaxat & aeternos allegoriis ſuis eo trahebant. Sed utcumque Ennii verba acceperis, ſive de his, ſeu de illis; illud inde recte colligas, vix fieri poſſe ut Diana proprio cognomine *Genitalis* appellata ſit. Quippe id vocabulum, ſi Indigetes notet, de Diana non omnino; ſi majores illos, quos Hetruſci Conſentes vocabant, de ea ſola dici non poteſt. Ut neque illud, quod in duobus Criſpinae nummis occurrit apud Mediobarbum, DIS GENITALIBUS; nam ſi Lucinam tantummodo & ejus comitatum eo nomine ſignaſſent Romani; non DIS, ſed DEABUS utique dixiſſent. Quid ergo fiet? & quo pacto ex tantis tenebris in lucem tandem emergemus? Equidem locum eſſe corruptum & contaminatum exiſtimo, vel potius certo ſcio. Leviſſima autem mutatione veram Horatii manum non dubitanter agnoſces:

Rite maturos aperire partus
Lenis, *Ilithyia*, *tuere matres*;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu GENETYLLIS.

Genetyllis enim apud Graecos *Dianae* cognomen, a γενέτει ei inditum, quia partubus praeſidebat: alii quidem id ad *Venerem* referebant; ſed priores ſecutus eſt auctor. Suidas: Γενετυλλὶς, δαίμων περὶ τὴν Ἀφροδίτην, γενέσεως αἴτιος, ἀπὸ τῆς γενέσεως τῶν παίδων ὠνομασμένη· πεποίηται δὲ τὸ ὄνομα παρὰ τὴν γένεσιν. Οἱ δὲ, περὶ τὴν ΑΡΤΕΜΙΝ φασὶ τὰς τῶν τοκετῶν ἐφόρους, καὶ πάλιν περὶ (lege παρὰ) τὴν γένεσιν· GENETYLLIS, *dea*, *Veneris comes*, *generationis auctor*, *a voce* γένεσις *dicta. Alii Genetyllidas* DIANAE *comites dicunt*, *partuum praeſides*, *a voce* γένεσις, *ut antea*, *appellatas.* Locus Ariſtophanis a Suida hic citatus extat Theſmophor. p. 515.

Ὡς ἡδὺ τὸ μέλος, ὦ ποτνίαι Γενετυλλίδες,
Καὶ θηλυδριῶδες, καὶ κατεγλωττισμένον.

Idem iterum in Nubibus p. 62.

Οζων λαθυγμοῦ, Κωλιάδες, Γενετυλλίδος.

Et in Lyſiſtrata, ipſo principio:

Ἦ 'ς Πανὸς, ἢ 'πὶ Κωλιάδ', ἢ 'ς Γενετυλλίδος.

Porro ut quidam *Genetyllidas* Veneris vel Dianae, & *Ilithyias* Dianae *comites*; ita alii Genetyllidem eſſe ipſam Venerem vel Dianam, & Ilithyiam eſſe ipſam Dianam prodiderunt. Scholiaſtes ad locum Nubium: Γενετυλλὶς, ἡ τῆς γενέσεως ἔφορος Ἀφροδίτη. Etymol. Magnum. Εἰλείθυιαι, θεαὶ τῶν τικτουσῶν ἔφοροι, Διὸς καὶ Ηρας θυγατέρες. At Horatio

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die claro totiensque grata
Nocte frequentis.
Voſque veraces cecinisse Parcae;
Quod semel dictum stabilis per aevum
Terminus servet, bona jam peractis
Jungite fata.

v. 26. Vulg. Dictum est, stabilisque rerum.

Fer-

ratio *Ilithyia* hic est ipsa Diana: & similiter Genetyllis, non Θεὰ περὶ τὴν Ἄρτεμιν, sed ipsa Ἄρτεμις. Locus Hesychii de Genetyllide singularis plane est, & dignus qui emendationem accipiat. ΓΕΝΕΤΥΛΛΙΣ, γυναικεία θεὸς, πεποιημένη τὸ ὄνομα παρὰ τὰς γενέσεις, ἐοικυῖα τῇ ἑορτῇ, διὸ καὶ ταύτῃ κύνας προστίθεσαν. Ubi κύνας sine dubio mendosum, & idcirco a Scaligero & Meursio mutatum in κύησις. Sed dic sodes, quid illud sibi velit, Θεὰ ἐοικυῖα τῇ ἑορτῇ, *dea similis festo?* Ego vero sic totum locum corrigendum existimo. Γενετυλλὶς —— ἐοικυῖα τῇ ΕΚΑΤΗ, διὸ καὶ ταύτῃ ΚΥΝΑΣ ΠΡΟΣΕΤΙΘΕΣΑΝ. *Genetyllis —— dea Hecatae similis; quamobrem & huic quoque canes attribuerunt.* Habes, opinor, emendationem claram & certam. Atqui *Hecate* eadem est ac *Diana*: unde Noster Carm. III, 22.

Quae laborantes utero *puellas*
Ter vocata audis, adimisque leto,
Diva triformis.

Recte igitur restituimus, cum Suidae, tum Hesychii auctoritate nixi,

Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genetyllis.

Favet autem huic emendationi, quod auctor in hoc Carmine Saeculari, & Illo IV, 6. quod hujus quasi praefatio & commendatio est, Graeca nomina quasi de industria sectari videatur. Sic *lenis Ilithyia* dixit, & *levis Agyieu*; quae vocabula utique Latinis auribus tam inaudita tum erant, quam nostrum *Genetyllis*. Neque vero aliter legisse olim credibile est Servium & Porphyrionem; quantum ex locis hodie contaminatis conjectura assequi datur. Sic enim ille ad Virgilii Eclogam IV. *Casta fave Lucina*) *modo Lucinam Dianam accipimus. Sic Horatius: Sive te Lucinam probas vocari, seu te penitus Junonem.* Quae postrema in aperto mendo cubantia si sic refingas ex lectione hodierna, *seu te Genitalem*; immane quantum a scriptura abscedes: multo propius abiturus, si sic a Servio profectum esse dicas, *seu te Genetyllidem.* Porphyrionis autem verba sic habent ad hunc ipsum auctoris locum. *Ostendit*, ait, *eandem Lucinam & Genitalem deam appellari.* Animadvertis, opinor, verba prave collocata, & sede sua divulsa. Quippe si id voluit, sic omnino verba disposuisset, *Ostendit eandem deam Lucinam & Genitalem appellari.* Sed quid opus est *deam?* quasi vero id quisquam docendus erat, Lucinam *deam* fuisse. Vix aliter esse potest, quam ut sic olim scripserit; *Ostendit eandem Lucinam & Genetyllidem appellari:* quae vox, utpote Librariis ignota & mendi ut putabant manifesta, in *genitalem deam* reformabatur. Accedit huc codex noster veterrimus Graevianus, ubi *genitalis* quidem nunc habetur; sed litera quarta *i* alia manu inserta est; & quattuor postremae post rasuram interpolatae. Videtur ergo a prima manu *gentilis* exaratum esse. Quod maximo indicio est in quibusdam exemplaribus *genetillis* fuisse scriptum. Hoc enim ab ignaris correctoribus pro mendoso habitum in *gentilis* immutari facile potuit: at vulgatam *genitalis* nemini offendiculo erat; neque quisquam adeo inficetus, ut ex verbo facili & noto contra ipsum metrum *gentilis* excuderet.

26. Stabilisque rerum Terminus servet] Minime quidem mirandum est & veteres & novos interpretes in hoc loco cespitasse. Quocumque enim te vertas, nullum exitum invenies; adeo magnis undique difficultatibus obsessa & circumvallata haeret sententia:

Voſque veraces cecinisse, Parcae,
Quod semel dictum est, stabilisque rerum
Terminus servet, bona jam peractis
Jungite fata.

Principio enim, illa *dictum est*, & *servet*, in syntaxeos legem peccant: unde Aldus & complures eum secuti SERVAT ediderunt, tam manifesto

Fertilis frugum pecorisque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae salubres
Et Jovis aurae.
Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas:

Roma

vitio ire obviam conati; atque ita sane inveni in Magdalenensi, & a manu secunda in Regiae Societatis codice. Sed ceteri nostri, meliores illis vetustioresque, ut & Cruquii, Torrentii, Bersmanni, Pulmanni, Lambinique exemplaria SERVET retinent; quod a Scholiaste etiam & Servio agnoscitur. Et profecto Latini sermonis ratio poscit & efflagitat, ut post *ceciniſſe quod* verba modi subjunctivi, non indicativi, sequantur; *Parcae veraces ceciniſſe, quod ſemel dictum* SIT, *ſtabiliſque rerum terminus* SERVET. Ita Carm. I, 32.

Luſimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat *& plures.*

Epod. II.

Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet *leves.*

Epist. I, 17.

aſpice, ſi quid
Et nos, quod cures *proprium feciſſe, loquamur.*

Neque usquam aliter boni auctores. Deinde & ipsa sententia languet, nutat, & vacillat. *Quod ſemel*, ait, *dictum eſt.* Quorsum amabo illud *ſemel?* quam vim, quam elegantiam habet? nullam opinor, ut quidem hic nude positum & destitutum est: nisi sequatur aliquod antitheton, quod jacentem sensum exsuscitet, *Quod* semel *dictum ſit, & semper ſtabile permaneat.* Neque vero illud, si sapiam, laudaverim, *ſtabilis rerum terminus ſervet.* Quidnam obsecro ille *ſervet?* Nihil. Nihil enim hic sequitur, quod *ſervandum* esse intelligamus. Hisce omnibus difficultatibus si levi verborum mutatione occurrere potero; ecquis est adeo duri & feri ingenii, ut conatibus nostris, si non faveat & applaudat, aequum saltem & candidum se non praebeat? Sic itaque emendo:

Voſque veraces ceciniſſe, Parcae,
Quod ſemel dictum ſtabilis PER AEVUM
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.

Dictum hic jam vides casus esse accusativi. Et sane EST in veterrimo nostro Graeviano inter lineas tantum, non in ipso versu habetur; prorsus autem abest a Servio, ubi hunc locum laudat ad Virgilii Eclogam IV, 47. Recte ergo illud ejecimus: si tamen quovis pacto retinendum esse existimas, tum, si me audis, hoc modo versum refinges,

Quod, SIMUL *dictum eſt, ſtabilis per aevum*
Terminus ſervet.

Simul dictum eſt, hoc erit, *ſimul atque, ut primum dictum eſt: ſimul* autem & *ſemel* ubique fere a Librariis confunduntur, ut norunt qui vetera exemplaria manibus versaverunt. Prius tamen illud & rectius est & elegantius. Jam autem si in istis *que rerum & per aevum* ductus literarum contempleris, fateberis, opinor, proclivem fuisse & facilem librariorum lapsum. Sententia vero mirum quantum ea ratione promovetur & attollitur: *ſemel* dictum, stabile servetur *per aevum*; hoc est, in perpetuum, in aeternum. Elegans loquendi modus, & optimis scriptoribus familiaris. Lucretius I, 549.

Nec ratione queant alia servata per aevum
Ex infinito jam tempore res reparare.

ubi & illud notes *ſervata* dici per *aevum*, plane ut hic *ſervet per aevum.* Iterum ibidem v. 634.

Diſcrepat aeternum tempus potuiſſe manere
Innumerabilibus plagis vexata per aevum.

& v. 950.

Sed quoniam docui ſolidiſſima materiai
Corpora perpetuo volitare invicta per aevum.

& lib. V, 62.

Nec poſſe incolumes magnum durare per aevum.

Propertius IV, 2.

Sed facias, Divûm ſator, ut Romana per aevum
Tranſeat ante meos turba togata pedes.

Ovidius Metam. V, 227.

Quin etiam monumenta dabo manſura per aevum.

Manilius II, 100.

Deni-

Roma si vestrum est opus, Iliaeque
Litus Etruscum tenuere turmae,
Jussa pars mutare lares & urbem
Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Aeneas patriae superstes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis.
Dî, probos mores docilis juventae,
Dî, senectutis placidae quietem
Romulae genti date, remque prolemque
Et decus omne.

v. 45. Docili. 46. Senectuti. Quae-

Denique sic pecudes & muta animantia terris
Cum maneant ignara sui legisque per aevum.
& IV, 291.
Et celeres motus mutataque cuncta per aevum.
Statius Theb. I, 362.
nullisque aspecta per aevum
Solibus umbrosi patuere aestiva Lycaei.
& VII, 200.
videt axis, & ista per aevum
Mecum aeterna domus.
Silius X, 421.
sacrosque per aevum
Aetherio ramos populantur sulfure flammae.
Claud. IV. Cons. Honorii, 284.
nec vi connexa per aevum
Conspirent elementa sibi.
Prudentius Peristeph. VIII, 23.
Ut se per aevum *consecrandos autument.*
& Hamartig. 660.
Excitat e tumulis homines, regnique per aevum
Participes jubet esse sui.

Agnoscis jam, opinor emendationem nostram recto talo insistere: at contra, illud vulgatum *stabilis rerum terminus* diversum, ac vulgo creditur, sensum parit, & ab auctoris mente prorsus alienum. *Rerum* enim *terminus* idem esset, ac rerum finis & extremitas. Quid autem hoc est, *Rerum extremitas servat effata Parcarum?* Nihil insulsius vel fingi potest. Seneca Hercule Fur. 290. (ubi Megara Herculem obtestans, ut e Tartaro diu expectatus tandem aliquando redeat, haec loquitur)

Talis parentes, liberos, patriam petens,
Erumpe, rerum terminos *tecum efferens*;
hoc est; *imas terrae radices tecum evellens.* Seneca Epist. XCIV. *Adjice nunc quod sapientis praecepta* finita *esse debent, & certa: si qua* finiri *non possunt, extra sapientiam sunt: sapientia* rerum terminos *novit.* Iterum Epist. CX. *Sed ipsum illud Cadere non habet in se mali quicquam; si exitum spectes, ultra quem natura neminem dejicit. Prope est* rerum omnium terminus, *prope est, inquam, & illud unde felix ejicitur, & illud unde infelix emittitur.* Jam vero *terminus* hic apud Nostrum, non ea venit notione, qua *ultimum* & *extremum* significat; sed qua *fixum & immobile.* Unde dicitur *stabilis terminus*; atque hoc sensu absolute poni solet, non sequente genitivo *rerum.* Virgil. Aen. IV, 614.

Et sic fata *Jovis poscunt: hic* terminus haeret.
Lucretius, ter vel quater.
quid queat esse,
Quid nequeat: finita potestas denique cuique
Quanam sit ratione, atque alte terminus haereat.

Quin & *fatorum terminum* dixit Attius in Hecuba apud Priscianum p. 716.

Veter fatorum terminus *sic jusserat.*

45. & 46. Docili juventae, Di senectuti] Qui aut ipse est poëta, aut alioqui ingenio & judicio valet, mirabor, si hanc strophen aeque ac ceteras admirabitur:

Di, probos mores docili juventae,
Di senectuti placidae quietem,

Ro-

Quaeque vos bobus veneratur albis
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis,
Inpetret; bellante prior, jacentem
Lenis in hoſtem.
Jam mari terraque manum potentem
Medus, Albanaſque timet ſecuris:
Jam Scythae reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper & Indi:

v. 49. QUIQUE. 51. IMPERET. 53. MANUS POTENTES. Jam

Romulae genti date remque, prolemque,
Et decus omne.

Quid enim? Annon *juvenes* & *ſenes* Romanos intelligit? quî itaque fit, ut tertio demum verſu *Romulam gentem* inferat, tamquam ſi in prioribus pro alia gente precaretur? Praeterea autem hiulca eſt oratio, ac ſine nervis & articulis diſſoluta. *Date* enim extra ſedem ſuam male collocatur; & *dii* illud in hac quidem conſtructione tertia vice repetendum erat. Quid multa? jam olim ex conjectura veram lectionem divinaveram,

Di, probos mores DOCILIS *juventae,*
Di, SENECTUTIS *placidae quietem*
Romulae genti date, remque prolemque
Et decus omne.

Poſtea autem in Batteliano noſtro *docilis* inveni a manu prima: nunc enim litera *ſ* ab inepto correctore eraſa eſt; ita tamen ut intento oculo ſtatim ſe prodat. *Senectutis* vero clare extat in optimis noſtris codicibus Graeviano & Reginenſi, ut & Colbertino & duobus aliis inferioris notae. Idem reperit in duobus ſuis Berſmannus: neque dubites quin in aliis pluribus habeatur, utcumque ab interpretibus neglectum. Quanto autem haec vulgatis meliora, rotundiora, & elegantiora ſint, quid attinet dicere? *Di*, inquit, *date Romanis probos juventae mores, placidae ſenectutis quietem, remque, prolem, & decus omne.* Ubi *juventa* & *ſenectus* non homines ipſos, ut in recepta lectione, ſed aetates ſignificant. Porro & in Batteliano ſic amplius variatum eſt,

Di, ſenectuti PLACIDAM *quietem:*

&, quod in ceteris omnibus extat, *placidae*, pro diverſa ſcriptura apponitur. Sane *placida* perpetuum fere *quietis* epitheton eſt. Virgil. Aen. I, 695.

At Venus Aſcanio placidam *per membra* quietem,

IV, 5.

placidam *membris dat cura* quitem.

V, 836.

placida *laxarunt membra* quiete.

IX, 187.

nec mens placida *contenta* quiete *eſt.*

Varro apud Senecas Controv. XVII, & Ep. LVI.

Omnia noctis erant placida *compoſta* quiete.

Boëtius Conſolat. III, 10.

Hic portus placida *manens* quiete,
Hoc patens unum miſeris aſylum.

Tamen & *ſenectus* etiam *placida* vocatur: ut Cicero de Senectute c. 5. *Eſt etiam quiete & pure & eleganter actae aetatis* placida *ac lenis* ſenectus. Seneca de Vita beata cap. 21. *Et in multa* ſenectute placidus *viret.* Quare ſatius eſt, quod ceteri codices & editiones amplectuntur, *placidae* retinere.

49. & 51. QUIQUE VOS BOBUS] Hic quidem poſt fruges repertas & palam poſitas glande veſci maluerunt plerique interpretes. Sic enim fere poſt Aldum ediderunt,

Quique vos bobus veneratur albis,
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis,
Imperet.

At priſcae editiones, duae nempe Venetae & Loſcheriana, *Quaeque*; neque aliter codices meliores Cruquii, Pulmanni, Berſmanni & Torrentii cum noſtris Graeviano, Reginenſi a prima manu, & aliis duobus. Quin & Acron hanc lectionem agnoſcit, tam editus anno 1490, quam manuſcriptus: nam poſtea Fabricius male locum interpolavit. Priſcianus p. 774. *Bobus euphoniae cauſſa pro bovibus, Horatius: Quique vos bobus veneratur albis.* Ita quidem Putſchius verba exhibuit, ad vulgatas credo Flacci editiones refingens: verum tres ſcripti codices, quos data opera conſulum, clare ibi praeferunt *Quaeque.* Praeterea pro *imperet*, quod editiones etiam priſcas obſedit, iidem in pleriſque ſuis *impetret* repererunt: ut & ipſe in Petrenſi, Batteliano, & a manu prima in duobus aliis Reginenſi & Magdalenenſi. Sic ergo reponimus,

QUAE-

Jam Fides, & Pax, & Honos, Pudorque
Priſcus, & neglecta redire Virtus
Audet; adparetque beata pleno
Copia cornu.
Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptuſque novem Camenis,
Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus,

v. 57. Vulg. HONOR.

(Si

QUAEQUE *vos bobus veneratur albis*
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis,
IMPETRET, *bellante prior, jacentem*
Lenis in hoſtem.

Nihil clarius. *Et quae*, inquit, *vos veneratur, erat, precatur Auguſtus, impetret & conſequatur*; ut recte jam olim enarravit Scholiaſtes Blandinius; & poſtea pluribus explicuit doctiſſimus Torrentius. Hac ſcilicet occaſione pro re Romana, pro ſe & domo ſua preces & vota faciebat ipſe Auguſtus; quae omnia ut Dii rata habeant, jam verbis Horatii Chorus veneratur. At in vulgata lectione, quorſum attinebat orare, ut *imperaret* Auguſtus; id quod jam multos annos, amotis omnibus aemulis, ſecurus & tranquillus fecerat? Altera igitur lectio praeferenda eſt; & profecto ut ex illa vulgatam procuderent ſtolidi Librarii, longe erat facillimum, vixque aliter evenire poterat: contra, ut ex vulgata & facili tam reconditam & argutam comminiſci aut vellent aut poſſent, minime eſt credibile.

53. JAM MARI TERRAQUE MANUS POTENTES] *Subaudiendum utique eſt Romanorum*, ait Porphyrion. Neque aliter recentiores accipiunt. Equidem non repugno: quamquam ſi codex aliquis vetuſtus accederet, libentius legerim,

Jam mari terraque MANUM POTENTEM:

ut de Auguſto intelligatur. Sic alibi de eodem, Serm. II, 5. v. 62.

Tempore quo juvenis Parthis horrendus, *ab alto*
Demiſſum genus Aenea, tellure marique
Magnus *erit.*

Virgil. Aen. VII, 233.

Fata per Aeneae juro, dextramque potentem.

Ovid. Metam. I.

Parva mora eſt, alas pedibus, virgamque potenti
Somniferam ſumſiſſe manu; *tegimenque capillis.*

Claudianus Carm. XIII.

Junge potenti *pignora* dextra.

Prudentius Cathem. VI, 85.

Hujus manum potentem
Gladius perarmat anceps.

57. ET HONOR PUDORQUE] Tres Pulmanni codices, & ex noſtris Leidenſis, Graevianus, & Galei,

Jam fides, & pax, & HONOS, *pudorque.*

quod euphoniae gratia merito recipimus.

65. SI PALATINAS VIDET AEQUUS ARCES] Praeter veterrimos Cruquii Blandinios, & aliorum aliquot, etiam Colbertinus noſter & Regiae Societatis codex, & pro varia lectione Graevianus cum Batteliano ARAS habent non *arces*. Atque illam lectionem agnoſcit Porphyrion: *Apparet*, inquit, *jam eo tempore ab Auguſto dedicatum fuiſſe in Palatio Apollinis templum: & ſenſus eſt, Si acceptas* aras *habet Apollo, quae in Palatio dedicatae ſunt.* Cetera exemplaria cum priſcis editionibus ARCES, vel, ut Leidenſis noſter, ARCIS retinent. Sane *aras* & *arcis* tam ſimiles habent ductus literarum, ut librarios, etiam minime lippientes, facile decipere poſſent. Sic in Ciceronis Orat. pro Balbo c. 17. *qui & veterem illam ſpeciem fœderis Marciani ſemper omni* arce *duxerunt ſanctiorem*: exſcriptores illud *arce* ſubſtituerunt pro *ara*, ut recte repoſuit Lambinus, fruſtra obnitentibus Gulielmio & Grutero. Contra apud Tacitum Annal. XI, 23. *Capitolio & ara Romana*, membranae praeferunt pro *arce*; ut jam viderunt eruditi ibi interpretes. Quod ad Flacci hunc locum attinet, utraque quidem lectio proba eſt & venuſta; ut neſcias fere, utri priores partes jure ſint deferendae. Verum enim eſt, in Palatio templum Apollini conditum eſſe, unde noſter Epiſt. I, 3.

Scripta Palatinus *quaecumque recepit* Apollo.

Propertius IV, 6.

Muſa, Palatini *reſeramus* Apollinis aedem.

& Ovidius Metam. 15, 865.

Veſtaque Caeſareos inter ſacrata Penates,
Et cum Caeſarea tu, Phoebe domeſtice, *Veſta.*

65 (Si Palatinas videt aequus arces
Remque Romanam Latiumque) felix
Alterum in luſtrum meliuſque ſemper
Prorogat aevum.

v. 68. Vulg. PROROGET.

Quae-

& alii complures. Recte igitur habet *Palatinas aras*. Lectio tamen altera neſcio quomodo magis arridet; cum quia *arces* poëticum magis & figuratius videtur; tum quia praeter domum Auguſti Palatinam etiam ipſum Apollinis *templum* ſenſu comprehendit. Ita Virgil. Aen. XI, 477.

Nec non ad templum *ſummaſque ad* Pallados arces
Subvehitur magna matrum regina caterva.

Noſter antea verſu ſeptimo:

Dis, quibus ſeptem *placuere* colles.

Claudianus Bello Gildonico v. 119.

tuque o, ſi ſponte per altum
Vecta Palatinis *mutaſti* collibus *Idam.*

Colles autem iſti paſſim apud Poëtas *arces* vocantur. Idem in VI. Conſ. Honorii. v. 617.

unaque totis
Intonat Auguſtum ſeptenis arcibus *Echo*,

& Carm. XII, 19.

Aurea ſeptemgeminas
Roma coronet arces.

& II. Conſ. Stilichonis v. 30.

Non alium certe Romanae *clarius* arces
Suſcepere ducem.

Virgil. Georg. II, 172.

Imbellem avertis Romanis arcibus *Indum.*

& Aen. X, 12.

Cum fera Carthago Romanis arcibus *olim*
Exitium magnum atque Alpes immittet apertas.

Statius Silv. III, 4.

tune Auſonias, *ait, ibis ad* arces?

& IV, 4.

Atque ubi Romuleas *velox penetraveris* arces.

66. REMQUE ROMANAM LATIUMQUE FELIX] Ambiguus locus, & variarum conſtructionum capax:

Si Palatinas videt aequus arces,
Remque Romanam, Latiumque felix,
Alterum in luſtrum, meliuſque ſemper
Proroget aevum.

Ubi Scholiaſtes Cruquianus: *Felix*) *ſecundus*: *ut poëta* (Aen. I, 334.)

Sis felix, *noſtrumque leves quaecumque laborem.*

Erudite quidem: ſed cum in priore verſu *aequus Apollo* dicatur, non convenit, ut eadem plane ſignificatione *felix* continuo vocetur. Deterius tamen recentiores, qui ſic verba conſtituunt; *Proroget rem Romanam, Latiumque felix, in alterum luſtrum & in melius ſemper aevum.* Equidem non inficior, quin alio in loco *felix Latium* recte dici queat; ut Statius Silv. III, 3.

premit felix *regum diademata* Roma.

Verum hic quidem minus apte inculcaretur illud epitheton: id enim jam factum eſſe ſignificat, quod ab Apolline conatur precibus impetrare. Tum praeterea *felix* a *Latio* disjungendum eſſe oſtendit locus Ennii Annal. I. unde Noſter haec verba mutuatus eſt,

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui REM ROMANAM, LATIUMQUE *augeſcere voltis.*

Varro apud Nonium in Nutritur. *Natis, quos Menippea haereſis nutricata eſt, tutores do,*
Qui rem Romanam Latiumque *augeſcere voltis.*

Qualis autem precatio eſſet, *proroget Latium felix in alterum luſtrum?* quaſi vero ſatis eſſet, ſi non intra proximum quinquennium imperium Romanum everteretur. Enimvero aut valde fallor; aut diverſo plane ordine conſtruenda ſunt verba: *Si Apollo*, inquit, *aequus videt Palatinas arces & rem Romanam Latiumque; proroget aevum in alterum felix luſtrum meliuſque ſemper. Proroget*, inquit, non *rem Romanam*, ſed *aevum*: ea enim conjungenda eſſe declarat locus in Arte Poët. v. 364.

Hic meret aera liber Soſiis, hic & mare tranſit,
Et longum noto ſcriptori prorogat aevum.

ſic *prorogare horam, diem, annos, aetatem, tempus*, familiares ſunt locutiones, *Felix* autem *luſtrum*, ut *felix ſaeculum*. Quintilianus Inſtit. VIII, 6. de Tropis. *Sicut ex eo quod continet, id quod continetur, uſus recipit; ut Bene moratas urbes, & Poculum epotum & Saeculum felix.* Ovid. Triſt. I, 11.

Hoc duce, ſi dixi, felicia ſaecula; *proque*
Caeſare tura pius Caeſaribuſque dedi.

Seneca in Apocolocyntoſi; *Initio ſaeculi feliciſſimi*; & iterum,

felicia *laſſis*
Saecula *praeſtabit.*

Nummi antiqui ſaepe, FELICIA TEMPORA, FELICITAS TEMPORUM. FELICITAS SAECULI. Auctor Panegyrici ad Conſtantinum: *Praeclara fertur Catonis oratio de* LUSTRI *ſui* FELICITATE. *Jam tunc enim in illa vetere republica ad Cenſorum laudem pertinebat, ſi* LUSTRUM FELIX

con-

Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curat; & votis puerorum amicas
Adplicat auris.

v. 71. Vulg. CURET. 72. APPLICET.

Haec

condidiſſent, ſi horrea meſſis impleſſet, ſi vindemia redundaſſet, ſi oliveta larga fluxiſſent. Lucilius apud Gellium IV, 17.

Scipiadae magno improbus objiciebat Aſellus,
LUSTRUM *illo Cenſore malum* INFELIXQUE *fuiſſe.*

Vide autem elegantiam ſingularem: *Proroget*, inquit, ſive producat, propaget, continuet *aevum in felix alterum luſtrum. Felix alterum*: id enim Auguſti auribus donat, & alioqui verum & par erat, ut luſtrum elapſum pro felici haberetur. Optat tamen, ut currentibus luſtris, priore poſterius *melius meliuſque ſemper* evadat. Sic Ovid. Faſt. I, 87. de Calendis Januariis:

Salve laeta *dies*, meliorque *revertere* ſemper.

Tibullus I, 7. de natali Meſſallae:

At tu, natalis, multos celebrande per annos,
Candidior ſemper candidiorque *veni.*

ubi *redi* reponendum ex codice Achillis Statii; plane, ut Naſo, *revertere.*

68. PROROGET AEVUM, & v. 71. CURET, & v. 72. APPLICET AURES] Hinc quoque, ut ex multis aliis locis, apparet permultum interpretis intereſſe, judicium ſimul afferat, an ſolam eruditionem. Quippe, cum in editionibus priſcis & quae eas excipiebant, ſic uno conſenſu poſitum invenirent, *Proroget, curet, applicet*; id alba linea ſignabant, & calculis ſuis comprobabant, omnis fere interpretum chorus. Nimium ſane patienter, ſiquid mihi judicii eſt. Neque enim inanis & putidae loquacitatis notam effugere poterit auctor; ſi ad eorum ſententiam ſub precationis formula haec protulit. Dixerat jam verſu 33.

Condito mitis placiduſque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas.

Nunc iterum tandem, quaſi aut priorum oblitus eſſet, aut deorum aures eadem ingerendo fatigare vellet & obtundere, ſub ipſo exitu denuo precatur,

Quindecim Diana preces virorum
Curet, & votis puerorum *amicas*
Applicet aures.

Praeterea jam ea *vota* facta & finita erant; neque poſtea ullum novum concipitur: adeo ut ineptum & praepoſterum ſit, cum tu vota nuncupare deſieris, tum demum deos ſollicitare, ut votis tuis aures aperiant. Hoc quidem in precum initio factum oportuit, in fine nimis ſero fit, in utroque loquaciter & ſtolide. Sed meliora ſuppeditabant veteres membranae; ſi modo ſagaces lectores nactae fuiſſent. Quattuor enim Blandinii apud Cruquium, Berſmanni unus, cum Leidenſi noſtro & a manu prima Reginenſi, *Prorogat, curat, applicat.* Porro & *curat, applicat*, praeter tres Berſmanni, Graevianus noſter, Regiae Societatis, Bodleianus, & pro varia lectione Battelianus. *Curat* etiam Galei codex, & *prorogat* a prima manu Magdalenenſis. Quid quod *curat* & *applicat* diſerte agnoſcunt Scholiaſtes uterque: quamvis abſurde quidem enarrant, *particula* SI *ex ſuperiore ſenſu per Zeugma arceſſita*; ut ordo ſit: Si *Diana preces curat*, ſi *aures applicat, proroget aevum in melius.* Belle ſane, quod Zeugma illud, tamquam deum aliquem ex machina, introducunt: cujus ope & numine quibuslibet ſoloeciſmis & barbariſmis patrocinari queant. Tamen & ipſos aura quaedam veri afflaviſſe videatur. Sic enim annotant: *Proroget, dilatet, differat: & eſt tempus pro tempore; Prorogabit.* Certe quicumque haec ſcripſit; *prorogat, dilatat, differt* ſcripſiſſe videtur. Quippe ſi *proroget* precandi & optandi modo extuleris, ſtultum fuerit enallagen temporis ſomniare, & per *Prorogabit* explicare: contra, ſi *prorogat* legeris: non inconcinne id quidem, etſi non adeo neceſſario, per futurum tempus enarrabitur. Adde huc illud Porphyrionis: *Si propitius Romanos aſpicit Apollo, melius ſaeculum* tribuet *in futurum.* Sic enim ex ſuis membranis Cruquius edidit; non ut vulgo, *tribuat futurum.* Unde amplius conſtat nonnullos, (nam Scholia vetera centones ſunt ex variis conſuti) legiſſe olim, *prorogat.* Quid multa? tu tot auctoribus fretus non dubitanter reſtitue:

Alterum in luſtrum meliuſque ſemper
PROROGAT *aevum.*

&

Quindecim Diana preces virorum
CURAT, *& votis puerorum amicas*
APPLICAT *aures.*

Nihil verius decentiuſve dici potuit. Primo enim Chorus pro imperio & re Romana, pro principe

Haec Jovem ſentire Deoſque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus & Phoebi chorus & Dianae
Dicere laudes.

& civibus vota Apollini & Dianae nuncupat: tandem quaſi praeſenti numine afflatus toti coetui & coronae circumſtanti fidenter narrat, vota ſua ab diis exaudiri, preceſque ratas haberi. Unde continuo addit,

Haec Jovem ſentire *deoſque cunctos*
Spem bonam certamque domum reporto.

& Epiſt. II, 1. v. 134. ubi ad hoc ipſum carmen reſpicit Noſter,

Poſcit opem chorus, & praeſentia numina ſentit.

Ita Tireſias apud Senecam Hercule Furente. v. 571.

Graviore manes voce & attonita ciet,

& poſt aliquam moram,

Audior, *vates ait*,

Rata verba fudi.

& Statius Silv. III, 2.

ſoli Zephyro ſit copia caeli,
Solus agat puppes, *ſummaſque ſupernatet undas.*
Audimur: *vocat ipſe ratem.*

Id vero videtur fraudi fuiſſe librariis, ut priſcam lectionem *prorogat* interpolarent; quia praeceſſerat illud de Apolline,

Si *Palatinas* videt *aequus arces*
Remque Romanam Latiumque:

Autumabant enim poſt illud si, obteſtandi particulam neceſſario ſequi debere modum verbi optativum, *Proroget* aevum: ut ſane paſſim apud Poëtas ſubſequi ſolet. Virgil. Aen. II, 536.

Di, ſiqua *eſt caelo pietas*, *quae talia curet*,
Perſolvant *grates dignas & praemia* reddant.

& V. v. 797.

liceat *Laurentem attingere Thybrim*,
Si *conceſſa peto*, ſi *dant ea maenia Parcae.*

In quo tamen eos opinio fefellit. Eam enim particulam uſurpare ſollemne eſt, non tantum cum deorum opem precantur, verum etiam cum deos propitios certo ſibi pollicentur; ut hic, *Prorogat*, inquit, *aevum in melius*, *ſi aequus rem Romanam videt.* Ovidius Pont. II, 11.

O referant grates, *quopiam non poſſumus ipſi*;
Di tibi: *qui* referent, ſi *pia facta vident.*

Ovid. Triſt. II.

Per ſuperos igitur, *qui dent tibi longa*, dabuntque
Tempora, *Romanum* ſi *modo nomen amant.*

75. DOCTUS ET PHOEBI] Codex Manuſcriptus Barthio memoratus Adverſ. XXXVIII, 18.

Doctus & PHOEBO chorus, *& Dianae*
Dicere laudes.

Utrumque probum eſt, & *Phoebo*, & *Phoebi.*

Ovidius Art. Amat. II. in fine.

Me vatem celebrate, *viri*, mihi dicite laudes.

Tibullus I, 3.

Ut mea votivas perſolvens Delia voces
Ante ſacras lino tecta fores ſedeat;
Biſque die reſoluta comas, tibi dicere laudes
Inſignis turba debeat in Pharia.

Virgil. Georg. II, 393.

Ergo rite ſuum Baccho dicemus *honorem*
Carminibus patriis.

Et ſane fatendum eſt, ſi *Phoebo* ſcripſerit auctor; vix aliter evenire potuiſſe, quam ut *Phoebi* ſuppoſuerint plerique librariorum: contra ſi *Phoebi*, vix unum e multis *Phoebo* interpolaturum. Verumtamen, cum caeteri omnes ſcripti & editiones priſcae miro conſenſu *Phoebi* exhibeant, nihil mutandum cenſemus. Virgil. Aen. VIII.

Hic juvenum chorus, *ille ſenum*, *qui* carmine laudes
Herculeas *& facta ferunt.* *i. e.* Herculis.

Idem Eclog. VI.

namque ſuper tibi erunt, *qui* dicere laudes;
Vare, tuas *cupiant*, *& triſtia condere bella.*

Sidonius Apollinaris Carm. IX. v. 226.

Non quod per ſatiras Epiſtolarum,
Sermonumque ſales, *novumque Epodon*,
Libros Carminis, *& Poëticam artem*,
Phoebi laudibus *& vagae Dianae*
Conſcripſis, *voluit ſonare Flaccus.*

Q. HORATII FLACCI

PARS ALTERA.

Q. HORATII FLACCI
SERMONUM
LIBER I.
ECLOGA I.

QUI fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa
Contentus vivat; laudet diversa sequentis?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navem jactantibus Austris,
Militia est potior. quid enim? concurritur: horae
Momento aut cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventis clamat in urbe.
Caetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. ne te morer, audi
Quo rem deducam. si quis Deus, En ego, dicat,

Jam

8. MOMENTO CITA MORS] Ita quidem editiones veteres, & codices plerique; nostri certe omnes. Neque aliter citat Johannes Saresberiensis in Policratico VII, 16. Libri tamen Lambini quattuor,

Momento AUT *cita mors venit, aut victoria laeta.*

Quod elegantius & magis Horatianum: Sic Carm. III, 20.

Qualis aut *Nireus fuit*, aut *aquosa*
Raptus ab Ida.

IV, 8.

Quas aut *Parrhasius protulit*, aut *Scopas.*

Serm. II, 7.

Aut *insanit homo*, aut *versus facit.*

& saepe alibi. Librarii autem hic omiserunt, quia, demto eo, versui suum metrum constabat. Atqui illud animadvertere debuerunt, *Horae momento cita mors venit*, nisi particula disjunctiva inseratur, ominosum plane & infaustum esse.

Jam faciam quod voltis: eris tu, qui modo miles,
Mercator; tu consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis discedite partibus. eia,
Quid statis? nolint. atqui licet esse beatis.
Quid causae est, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?
Praeterea (ne sic, ut qui jocularia ridens
Percurram: quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima:
Sed tamen amoto quaeramus seria ludo.)
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,

Aiunt

38. ET ILLIS UTITUR ANTE QUAESITIS PATIENS] *Patiens*, quod editiones veteres occupaverat, primus expulit eruditissimus Lambinus; & in ejus locum ex quinque suis *sapiens* reposuit. Illud tamen reposcunt non modo Douza, Torrentius, & Marcilius, Lambino semper iniqui: sed, quod magis miror, acerrimi vir judicii Gronovius pater ad Senecae Thyestem v. 470. Nempe aiunt *formicam* recte dici *patientem*: ut illud de *mure*, Serm. II, 6. v. 91.

quid te juvat, inquit, amice,
Praerupti nemoris patientem *vivere dorso?*

sane quidem; sine dubio formica est *patiens* laboris. Verum illud nunc non quaeritur, numquamne alias ea bestiola *patiens* vocari possit; sed an loco, sensui, & auctoris menti id epitheton conveniat. Id quod jam examinandum venit. Principio si legere velis *quaesitis utitur sapiens*, perinde erit, ac si hilariter, genialiter, non perparce & sordide ut dixeris. Sic Carm. I, 11.

sapias, vina liques, *& spatio brevi*
Spem longam reseces.

& I, 7.

sic tu sapiens *finire memento*
Tristitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero:

quae duo loca Lambinus appositе citavit: quibus adde Ep. I, 15. v. 45.

Vos sapere, *& solos aio* bene vivere, *quorum*
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

& I, 10. v. 44.

Laetus *sorte tua* vives sapienter, *Aristi.*

& Carm. IV, 9.

Neu possidentem multa *vocaveris*
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti.

Quin & *uti* vel *frui* per se sola idem significant: ut Art. Poët. v. 170.

Quaerit, *& inventis miser abstinet, ac timet* uti.

Epist. I, 7. v. 57.

Et properare loco, & cessare, & quaerere, *&* uti.

& Epist. I, 4.

di tibi formam,
Di tibi divitias dederunt, artemque fruendi.

Haec ergo erit sententia; Tu, avare, male te defendere & excusare quaeris exemplo formicae: illa enim, laboribus per aestatem strenue decursis, hiemem in otio genialiter transigit: tu vero totam aetatem quaerendo & laborando consumis:

nec

Aiunt, cum ſibi ſint congeſta cibaria: ſicut
Parvola, nam exemplo eſt, magni formica laboris
Ore trahit quodcumque poteſt, atque addit acervo
Quem ſtruit haud ignara ac non incauta futuri.
Quae, ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
Non uſquam prorepit, & illis utitur ante
Quaeſitis ſapiens: cum te neque fervidus aeſtus
Demoveat lucro, nec hiems, ignis, mare, ferrum,
Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
Quid juvat inmenſum te argenti pondus & auri
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
Quod, ſi conminuas, vilem redigatur ad aſſem:
At, ni id fit, quid habet pulchri conſtructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum:
Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut ſi

Reti-

v. 38. Vulg. PATIENS. 39. NEQUE hiems. 46. Plus QUAM meus.

neque umquam ceſſas, aut quaeſitis uti vel acervum comminuere audes. Jam autem pro *ſapiens* ſubſtitue *patiens*; & totam ſententiam labefactas. *Patiens*, aiunt, *utitur quaeſitis formica*, hoc eſt, *parca, frugalis, paucis contenta.* Imo vero, non *pauco* victu, ſed *duro*, inopi, & ſordido contenta. Sic enim exponendum eſt, quod de *mure* dictum afferunt,

Praerupti nemoris patientem *vivere dorſo*;

hoc eſt; *lolio & adore* viliſſimo cibo patienter victitantem; cum in urbe ſuaviſſimis ferculis & bellariis ſatur quotidie eſſe poſſit. Ita Epiſt. I, 17.

Si pranderet olus patienter, *regibus uti*
Nollet Ariſtippus:

id eſt, ſi vilibus *herbis & urtica* patienter veſci poſſet; non menſas regias ſectaretur, mullorum & rhomborum nidore tractus. Ergo haec demum ſecundum ipſos exorietur ſententia: *Avari & formicae diverſa longe ratio eſt: haec enim quaeſitis* patiens *utitur*; *dureque & miſere ac ſordide victitans per totam hiemem ſub terra latitat: ille quaerendis ſemper inhiat, neque tamen pro quaeſtus ratione ſumtum in ſe facit; ſed quaeſitis miſer abſtinet, & uti timet.* Bella vero antitheſis, quaeque magnis viris ſuo merito placet. Illud vero per ſe quale eſt, *acervo farris conſtructo*, *patiens utitur quaeſitis?* quemnam, amabo, cibum alium *farri* praetulerit formica? Qualis ergo ea *patientia* eſt; ſi & cibo gratiſſimo veſcitur, & de magno acervo ſine parſimonia tollit, & pingui otio ſine labore perfruitur? Quid quod nuſquam ſatis apte dixeris, *Patienter uti quaeſitis? Uti* enim, ut vidimus, ipſum per ſe geniale quid ſignificat: *patientis* autem eſt carere potius & abſtinere, quam uti. Recte ergo ſe habet Lambini lectio,

Non uſquam prorepit, & illis utitur ante
Quaeſitis SAPIENS;

illa, inquit, *ſapiens quaeſitis laete lauteque fruitur; tu miſer & ſtultus guſtare & tangere tua non audes.* Atque hanc ſolam agnoſcit Porphyrio Scholiaſtes: neque aliter omnes fere codices paullo vetuſtiores, ut praeter Lambini aliquot & Torrentii, Cruquiani omnes; & ex noſtris optimi Leidenſis, Graevianus, & Reginenſis a ſecunda ſed antiqua manu, cum aliquot aliis.

46. NON TUUS HOC CAPIET, VENTER PLUS QUAM MEUS] Editiones quidem veteres *plus quam meus* in ſequentes propagarunt: idque ſilentio tranſmiſerunt interpretes omnes; excepto Berſmanno, qui ex duobus ſuis *plus ac meus* protulit. Ego vero in Graeviano, Reginenſi, & octo praeterea aliis eandem lectionem reperi, *quam* autem in duobus tantum, eiſque notae ſequioris: ut inde de aliorum codicibus conjecturam

Reticulum panis venalis inter onuſto
Forte vehas humero; nihilo plus accipias quam
Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
Naturae finis viventi, jugera centum an
Mille aret? At ſuave eſt ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris?
Ut, tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho; & dicas, Magno de flumine malim
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere. Eo fit,
Plenior ut ſi quos delectet copia juſto,
Cum ripa ſimul avolſos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget, quantum eſt opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, nec vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
NIL ſatis eſt, inquit: quia tanti, quantum habeas, ſis.
Quid facias illi? jubeas miſeram eſſe libenter,
Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis

v. 55. Vulg. MALLEM. 59. QUANTO. 60. NEQUE vitam. 63. MISERUM. Sor-

capere poſſis. Revocanda igitur membranarum ſcriptura,

Non tuus hoc capiet venter plus, AC *meus.*

Plus ac, *minus ac*, *aliter ac* &c. notiſſimae locutiones. Serm. II, 3. v. 270.

nihilo plus *explicet*, ac *ſi*
Inſanire paret certa ratione modoque.

Ideo autem hoc in loco AC maluit auctor, quia mox verſu abhinc uno habetur,

nihilo plus *accipias*, quam:

Variare itaque ſermonem voluit, ut faſtidium evitaret.

55. MAGNO DE FLUMINE MALLEM] Etiam *mallem* de loco movere veriti ſunt Interpretes, quia in prioribus editionibus obtinuerat. Solus Lambinus, in quinque ſuis *malim* ſe inveniſſe memorat; ceteri tacent. At idem exhibet melior majorque pars noſtrorum, Graevianus, Leidenſis, Colbertinus, Galei, Battelianus aliique, & a prima manu Reginenſis. Lege igitur,

magno de flumine MALIM,

Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere.

Praeſentis enim temporis verbum hic requiritur. Si tibi *ſit* opus — & *dicas*, *Malim* ſumere. Si *mallem* legis; tum dicendum fuerit, *Si eſſet opus*, & *Dixeris.*

59. AT QUI TANTULI EGET, QUANTO EST OPUS] *Tantuli* habent meliores noſtri, Graevianus, & a prima manu Reginenſis, cum aliis: atque ita editiones vetuſtae; non *tantulo*. Porro & in iiſdem extat *Quanto eſt opus.* Nicolaus Heinſius ex conjectura, *Quantillo opus.* Mihi quidem magis arridet ea lectio, quam in ſuis quibuſdam Lambinus invenit,

At qui tantuli eget, QUANTUM *eſt opus.*

Nam & eo pacto ſententia fit paullo concinnior; & praeterea locutio ejuſmodi eſt, ut non temere a Librariis ſubſtitui poſſet; quibus ſollemne eſt reconditas & raras lectiones in familiares & tritas mutare; non viciſſim. Lactantius III, 5. *Nam vulgus interdum plus ſapit, quia tantum*, quantum opus eſt, *ſapit.* Quadrigarius apud Gellium XVII,

Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic ſolitus: Populus me ſibilat; at mihi plaudo
Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congeſtis undique ſaccis
Indormis inhians, & tamquam parcere ſacris
Cogeris, aut pictis tamquam gaudere tabellis.
Neſcis quo valeat nummus, quem praebeat uſum?
Panis ematur, olus, vini ſextarius; adde
Quîs humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctiſque dieſque
Formidare malos fures, incendia, ſervos,
Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum.
At ſi condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius caſus lecto te adfixit; habes qui

Ad-

XVII, 2. *Nihil ſibi* divitias *opus eſſe.* Lucretius II, 1137.

Unde queat tantum ſuboriri ac ſuppeditare,
Quantum opus eſt; *& quod ſatis eſt, natura novare.*

Ita Cicero ſaepe, *Quod opus eſt, Quae opus erunt, Nummos opus eſſe, Dux nobis & auctor opus eſt,* & ſimilia.

62. JUBEAS MISERUM ESSE LIBENTER] Vide modo locum integrum.

At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
Nil ſatis eſt, inquit, quia tanti, quantum habeas, ſis.

Quid facias illi? jubeas miſerum eſſe libenter.

ubi haec ſeries dictionis eſt, *Bona pars hominum inquit. — Quid facias illi* bonae hominum parti? *Jubeas miſerum eſſe libenter.* Quid audio? imo vero *miſeram*; niſi ſoloeciſmum facere velis. Lege igitur, invitis licet codicibus,

Quid facias illi? jubeas MISERAM *eſſe libenter.*

Quod poſtea Marcilium quoque animadvertiſſe vidi. Is tamen pro judicii ſui modulo *miſerum* nihilominus retinet. *Vertit*, inquit, *poëta filum orationis; ut ſi* hominem *dixiſſet, non* partem hominum. At quid opus erat, o bone? Annon *quid facias illi hominum parti*, aeque commode dicitur, ac *illi homini?* annon tam *pluribus* ea formula convenit, quam *uni?* Lactantius III, 20. Quid his facias, *qui inconceſſa ſcrutari volunt?* &, V, 12. Quid his facias, *qui jus vocant carnificinas veterum tyrannorum?* Quorſum itaque attinebat *filum vertere?* cum filum perducendo & ſententiae magis, & orationi aeque conſultum eſſet.

81. LECTO TE AFFIXIT] Editio prima Veneta, *Afflixit*; altera & Loſcheri *affixit.* Inde in partes itum eſt ab interpretibus: ita tamen ut pluribus placuerit *afflixit*, quod profecto & in pluribus membranis reperitur. Verior tamen ea lectio eſt, quae pauciores advocatos ſibi nacta eſt. Seneca Epiſt. LXVII. *Ago gratias ſenectuti, quod me lectulo affixit.* Ubi nulla in tot codicibus variatio eſt, praeterquam quod tres apud Gruterum Palatini *lecto* pro *lectulo* exhibeant; atque eo propius ad hanc Flacci lectionem accedant. Cicero in Verrem. V. c. 7. *Nam pater, grandis natu, jam diu*

Adſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suſcitet, ac natis reddat cariſque propinquis?
Non uxor ſalvum te volt, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
Miraris, cum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo praeſtet, quem non merearis, amorem?
An, ſi cognatos, nullo natura labore

v. 83. Vulg. Ac reddat natis. 88. At ſi.

Quos

lecto tenebatur; quod perinde eſt ac *affigebatur*. *Morbus* quidem *afflixit*, vel *caſus afflixit* recte dixeris; atque ita ſaepe Celſus aliique: minime vero, *caſus lecto afflixit*. *Affligere* enim, ſequente dativo, vim & impetum in illidendo ſignificat: atqui aegroti lecto decumbunt, non lecto illiduntur. Vide nos ad Serm. II, 2. v. 79.

83. Suscitet, ac reddat natis] Quia ſemel in veteribus editis ſic conſtituta eſt lectio, veriti ſunt immutare plerique interpretes. At Cruquius in tribus Blandiniis, in uno ſuo Pulmannus, in Graeviano, Zulichemiano, Magdalenenſi, & Franekerano nos alio ordine *natis reddat* reperimus. Scribe igitur,

Suſcitet, ac natis reddat, *cariſque propinquis.*

quae verborum collocatio & dulcior & elegantior eſt.

88. At si cognatos] Salebroſus ſane locus, unde haud facile eſt pedem inoffenſum referre:

At ſi cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos,
Infelix operam perdas: ut ſiquis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis.

ubi primo videndum erit, quo pertineant illa *nullo labore*. Et nos quidem cum veteribus Scholiaſtis ad *naturam* referenda eſſe cenſemus; *quos ſcilicet natura ſponte, ultro, & gratuito, tibi dat ſine ullo* tuo *labore*. Seneca in Apocolocyntoſi:

Sponte *ſua feſtinat opus*, nulloque labore
Mollia contorto deſcendunt ſtamina fuſo.

i. e. *nullo* Parcarum *labore*. Statius Theb. VIII, 315. de Tellure loquens,

aſtriferumque domos Atlanta ſupernas
Ferre laborantem nullo *vehis ipſa* labore.

i. e. *nullo* tuo. Seneca Epiſt. LXXXIV. *Deinde adhibita ingenii cura & facultate, in unum ſaporem varia illa libamina confundere: ut etiamſi apparuerit unde ſumtum ſit, aliud tamen eſſe quam unde ſumtum eſt appareat: quod in corpore noſtro videmus* ſine ulla opera *facere* naturam. Interdum pronomen exprimitur; non ſubintelligitur: Cicero II. contra Rullum c. 6. *Nobis traditam libertatem*, nullo veſtro labore, *conſule adjutore, defendere*. Plinius Hiſt. XXXII, 1. *Infrenat impetus Echeneïs, & domat mundi rabiem*, nullo ſuo labore, *non retinendo, aut alio modo quam adhaerendo*. Verum aliam hic conſtructionem inſtituunt viri doctiſſimi; quorum primus Torrentius rem dubius & paene diſſentiens propoſuit; mox ab illo arreptam Dacierius aliique tamquam certam & indubitatam fidenter obtruſerunt: ut ordo ſit, *At ſi velis nullo labore retinere cognatos, quos natura tibi dat*. In quo certe, praeter coactam & impeditam orationem, jocularem hominum errorem & ἀβλεψίαν ridere licet. Sic enim ſecundum ipſos procedet ſententia: *ſi nullo labore, ſive ſine ulla* opera, *cognatos retinere velis, infelix* operam *perdas*. Quid? an opera perditur, quae non omnino inſumitur? *Si nullum*, aiunt, *laborem impendere velis, operam perdas*. Haud vidi magis operam ſine ſudore & oleo navatam. Sed venia danda eſt viris eruditis ἄλλοις ἐπ' ἐσθλοῖς; quam & nos viciſſim petimus, ſiquid ſimile uſquam nobis incogitantibus obrepſerit. Illud jam porro inquirendum, quid ſibi velit & quo ſpectet tota haec oratio: quod in recepta quidem lectione deſperandum mihi videtur. *Tu avare*, inquit, *ſi cognatorum tuorum amicitiam ſervare & retinere velis, perdas operam infelix*. Hactenus quidem rem intelligere poſſe videor. Fruſtra enim avarus benevolentes ſibi cognatos ſperet, ſine ſumtu & largitione: omnis alia opera rogando, obteſtando, blandiendo, incaſſum ſumitur. Sed repudiant hunc ſenſum quae mox ſubjunguntur:

ut ſi quis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis:

haec enim non in avarum ipſum, ſed in cognatos culpam transferunt. Quippe ſuperiore ſententia is ipſe eſt *aſinus ad lyram*, & indocilis recte utendi cognatis ſuis: hac, contra, cognati vituperantur, tamquam *aſelli frenorum impatientes*, qui-

Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos
Infelix operam perdas; ut ſi quis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis?
Denique ſit finis quaerendi: cumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus; & finire laborem
Incipias, parto quod avebas: ne facias quod
Ummidius, qui tam (non longa eſt fabula) dives.

v. 94. Nec facias. 95. Quidam. Ut

quibus omnis cura cultuſque impenſus in irritum cadit. Vides jam, opinor, locum undique obſeptum eſſe; unde pedem aut proferre, aut referre nullo modo poſſis. Quid ergo? Mihi quidem omnino revocanda videtur lectio, quam uterque Scholiaſtes memorat, quam & Cruquii duo codices, Pulmanni quattuor, Torrentiique aliquot agnoſcunt, & pro varia lectione Leidenſis noſter,

An *ſi cognatos*, —— ?

ut ſententia ſit hujuſmodi? An miraris, quod te non ament cognati; quos tu nulla benignitate conciliare tibi ſtudeas? An potius nihil facis a cognatis amari; & omne, quod ad demerendos eos impendi debet, male locatum & perditum iri putas? quaſi ſi aſinum traderes magiſtro, qui in Campo eum inſtituat

Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos?

In quo tamen male tibi conſulis: quid enim?

Uni nimirum tibi recte ſemper eunt res?

Adveniet fortaſſe tempus, cum cognatorum ope & benevolentia indigeas. Vel *denique*, ſi eorum gratiam non ita magni aeſtimas; cave ſaltem, ne avaritia tua & ſordibus perniciale familiae odium in te concites: ne fortaſſis, ut miſer ille *Ummidius*, ſecuri vel toxico ſublatus digniorem haeredem locupletes.

94. Nec facias quod Umidius quidam] Primo pro *Nec facias*, quod ex priſcis editionibus male derivatum eſt, ſcribendum ne *facias*, ut omnes ubique codices & aliorum & noſtri exhibent ſummo conſenſu. Neque aliter citat Chariſius p. 202. Ne, *quoties pro eo quod eſt apud Graecos* ina mh *accipitur, optativa recipit, ut apud Horatium, Ne facias quod Numidius.* Eadem plane habes apud Diomedem p. 388. Sententia autem aperta eſt, quam & ſupra illuſtravimus. Mox in avari divitis nomine valde in codicibus variatum eſt, *Unidius, Uvidius, Vinidius, Numidius, Umidius, Ummidius.* Placent duo poſtrema, quorum illud in Reginenſi noſtro eſt, hoc in Graeviano. Apud Gruterum occurrit c. umidius. c. l. optatus. apud Reineſium umidii aviti. in Marmoribus Felſineis c. umidius actius. Iterum apud Gruterum habes ummidiae cale. &. mmidio hermetioni. & p. 432. 1. ummidio secundo. & 895, 10. ummidiae manes — ummidiae c. f. et p. ummidio primigenio. — p. ummidius anoptes. Varro de Re Ruſtica, III, 3. *Non Philippus, cum ad Immidium hoſpitem Caſini divertiſſet, & ei e tuo flumine lupum piſcem formoſum apposuiſſet, atque ille guſtaſſet & expuiſſet, dixit, Peream, ni piſcem putavi eſſe?* Ubi pro *Immidium*, quale nomen nuſquam alias habetur, reponendum credo *Ummidium*: & fortaſſe is ipſe eſt, de quo loquitur Horatius: ut & *Philippum* illum alibi memorat Epiſt. I, 7. nam ex dicto Philippi acerbo ſane & contumelioſo conjicias Ummidium illum pro avaro & ſordido habitum fuiſſe. Illud quod ſequitur ſubtilioris eſt diſquiſitionis,

ne facias, quod
Ummidius quidam (non longa eſt fabula) dives,
Ut metiretur nummos; ita ſordidus, ut ſe
Non umquam ſervo melius veſtiret; ad uſque
Supremum tempus, ne ſe penuria victus
Opprimeret, metuebat.

ubi animadverte ſodes, ut aliquantum ſcabrior & paene hiulca ſit oratio: *Ne facias, quod Ummidius quidam, dives & ſordidus: metuebat ſemper, ne victus inopia moreretur.* Certe ad ſententiam plene & diſerte efferendam qui particula requiritur: *Dives & ſordidus*, qui *metuebat*; aut, Qui *dives & ſordidus metuebat.* Unde nata mihi ſtatim conjectura eſt, quae minima mutatione ſcabritiem illam leviget, & hiantem dictionem coagmentet:

ne facias, quod
Ummidius; qui tam (*non longa eſt fabula*) *dives.*
Qui eam dives, ait, *ut pecuniam modio metiretur; ita ſordidus & parcus, ut honeſtum veſtitum ſibi gravaretur: metuebat tamen, ne* &c. Porro *Tam dives*; *ut*, plane ut ſupra verſu 20.

Tam

Ut metiretur nummos, ita ſordidus ut ſe
Non umquam ſervo melius veſtiret, ad uſque
Supremum tempus ne ſe penuria victus
Opprimeret metuebat: at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium, fortiſſima Tyndaridarum.
Quid mî igitur ſuades? ut vivam Maenius aut ſic
Ut Nomentanus? Pergis pugnantia ſecum

Fron-

Tam facilem *dicat*, *votis* ut *praebeat aurem*. Etſi alioqui *tam* vel *ita* interdum apud Noſtrum ſubaudiri non ignorem; ut Serm. 1, 7.

Ira fuit capitalis, ut *ultima divideret mors*.

Neque vero ineleganter inter *tam* & *dives* parentheſis interjicitur, licet in medio orationis curſu. Ovidius Faſt. II, 283.

Cur igitur currant, & *cur* (ſic currere mos eſt)
Nuda ferunt poſita corpora veſte, *rogas*.

Quintilianus Inſtit. IX, 2. *Utilis autem aliquando diſſimulatio eſt: ut in eo* (nota enim fabula eſt) *qui*, *cum eſſet contra eum dictum*, *Jura per patroni tui cineres*, *paratum ſe eſſe reſpondit*. Poſtremo nihil opus erat quaſi de homine ignoto *quidam* ſubjungere, non magis quam mox de *Maenio* & *Nomentano*. Nam & *Ummidium*, vel luculentas illas divitias, vel etiam ipſam avaritiam, celebrem & famoſum reddidiſſe veri admodum ſimile eſt.

100. FORTISSIMA TYNDARIDARUM] Jam diu eſt, cum haec verba crucem Grammaticis fixerunt; quippe ſi maſculinum eſt genus *Tyndaridarum* a recto *Tyndarides*, ſententia impeditur; ſi femininum a *Tyndarida*, analogia violatur. Quem tamen nodum non ſolvere, ſed ſecare nuper conatus eſt vir & ingenio & eruditione celebris Joannis Clericus in opuſculo Gallico *Bibliotheque Choiſie* Tomo III. p. 256. Sic enim reponit, eodem, ut putat, ſenſu, literis non multum diverſis:

at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium fortiſſima Tyndaris. Horum
Quid mî igitur ſuades? ut vivam Naevius? aut ſic
Ut Nomentanus?

Quod equidem nollem, viro ſagaci & ibidem de notulis meis ad Horatium promiſſis tam bene exiſtimanti, ſub calamum umquam veniſſet. Nam ut condonetur illud *fortiſſima Tyndaris*, quod tamen non una de cauſſa diſplicet: illa certe quae ſequuntur, *Quid igitur* horum *mihi ſuades*, nullo pacto poſſunt conſiſtere. Non enim *Naevius* pro avaro, & *Nomentanus* pro nepote hic proponitur; ut ſententia ſit, Utrum *horum* imitari me malis: ſed uterque prodigus erat & nebulo. Neque vero, poſtquam tot verſibus avaritiam inſectatus eſſet, ſic ſe interrogari fingeret Noſter, *Quid igitur? ſuadeſne*, *ut vivam avarus?* id enim ineptum plane & abſurdum eſſet. Sed is interrogationis ſenſus eſt, *Video te nolle*, *ut Ummidii more vivam: ſuadeſne igitur*, *ut in morem nepotis*, *Naevii aut Nomentani?* Cui apta ſtatim redditur reſponſio,

pergis pugnantia ſecum
Frontibus adverſis componere?

Ummidium nempe cum Naevio & Nomentano? Male igitur ceſſit conjectura viro alioquin ingenioſo. Imo vero nihil hic ſollicitandum eſſe monet omni exceptione major Quintiliani auctoritas. Is enim Inſtit. XI, 4. *Eſt in eo quoque*, inquit, *nonnihil*, *quod ſic ſingulis verbis bini pedes continentur*, *quod etiam in carminibus eſt permolle: nec ſolum ubi* quinae ſyllabae *nectuntur*, *ut in his*, FORTISSIMA TYNDARIDARUM; *ſed etiam ubi quaternae*, *cum verſus clauditur* Apennino, & Armamentis, & Oriona. Vides, opinor, adeo expreſſis ſignis notiſque haec citari; ut de lectionis ſinceritate nulla controverſia eſſe debeat. Quare adhuc integra Grammaticorum lis erit, quid de *Tyndaridarum* cauſſa ſit ſtatuendum. Et feminino quidem genere pro *Tyndaridum* accipit illuſtris Nic. Heinſius ad Ovidii Met. V, 268. quo exemplo & Auſonium ex conjectura corrigit Gripho numeri Ternarii,

Et Lyrici vates numero ſunt Mnemonidarum, hoc eſt, *Mnemonidum*: Mnemonides enim Muſae. Membranae tamen *Mnemoſynarum* ibi praeferunt. Idem cum Heinſio de hoc Horatii loco ſentit magnus Scaliger ad Manilium; ut *Tyndaridarum* ſit haec Tyndarida hujus Tyndaridae; quo exemplo a *lampade*, *hebdomade*, Latinos in caſu recto *lampada*, *hebdomada*, formaviſſe narrat. Equidem non negaverim fieri potuiſſe, ut, priuſquam linguae Graecae uſus vulgo Romae

inole-

Frontibus adverſis conponere? non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
Eſt inter Tanain quiddam ſocerumque Viſellî:
Eſt modus in rebus; ſunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit conſiſtere rectum.
Illuc, unde abii, redeo. nemon' ut avarus
Se probet, ac potius laudet diverſa ſequentis?

Quod-

inoleverit, veteres illi feminina Graeca in ıs vel AS exeuntia terminatione Latina ſecundae declinationis efferrent. Illud tamen numquam conceſſerim, in mediis Athenis inſtitutum Horatium, & illo praeſertim ſaeculo, quod verba Graeco fonte deducta libentiſſime recepit, tam caſce & Opice locutum eſſe: niſi forte hoc hemiſtichion ab Ennio vel Accio vel Lucilio prius dictum & ore hominum celebratum in ſuos uſus tranſtulerit. Id quod, ut pro comperto haberi jam nequit, ita non admodum veriſimile eſt. Nam & illi ipſi, quantum ex eorum reliquiis conſtat, terminationes Graecas praetulerunt. Lucilius apud Nonium v. Unguentum;

Eumenidum ſanctiſſima Erinnys:

non *Eumenidarum:* & iterum v. Contendere:

Theſtiados Ledae atque Ἰξιονίης ἀλόχοιο:

non *Theſtiadae.* Sic *Ennius Eumenidibus, Levii Alceſtis, Accius in Thebaide* & *Troadibus* citantur; non *Eumenidis, Alceſtida, Thebaida, Troadis.* Ita apud Accium *Tantalidarum*, apud Pacuvium *Pelopidarnm* invenies, non a *Tantalida Pelopida* rectis faemininis deducta, ſed a *Tantalides, Pelopides.*

Quinam Tantalidarum *internecioni modus?*

Iidem adhuc citantur in *Antenoridis, Agamemnonidis, Phinidis*; ubi filii, non filiae, denotantur. Quare ſatius eſt, opinor, plebeiam illam, quam Horatio adfingunt, terminationem miſſam in praeſens facere: atque ita locum exponere (quod & olim tetigit Lambinus) ut *Tyndaridarum* genere quidem maſculino utriuſque ſexus liberos, tam filias quam filios, comprehendat. Liberta igitur illa Ummidii erat altera Clytemneſtra, *fortiſſima omnium liberorum Tyndari*; quo modo & ſalva erit ſententia, neque ulla ſcabies nitidiſſimo poëtae affricabitur. Syneſii Philoſophi Epigramma, Antholog. IV, 4.

Οἱ τρεῖς ΤΥΝΔΑΡΙΔΑΙ, Κάστωρ, ΕΛΕΝΗ, Πολυδεύκης.

Tres illi Tyndaridae, *Caſtor*, Helena, *& Pollux.* Helena ergo, ut vides, erat *una* & quidem pulcherrima *Tyndaridarum.* Quin & alias Maſculinum genus ſub ſe alterum concludit. Digeſt. II, 10, 38. *Lucius & Titia* fratres. & 14, 35. *Tres* fratres *Titius & Maevius & Seia.* Livius XXXVII, 3. *Legati ab Ptolemaeo & Cleopatra*, regibus *Aegypti, venerunt.* Tacitus Annal. XII, 4. Fratrumque *non inceſtum, ſed incuſtoditum amorem ad infamiam traxit:* hoc eſt, Silani & Juniae Calvinae. Ubi accuratiſſimus Gronovius pater & illa Senecae adducit, Medea v. 56. & 59.

Ad regum *Thalamos numine proſpero.*
Primo ſceptriferis colla Tonantibus.

regum, id eſt, Jaſonis & Creuſae; *Tonantibus*; id eſt, Jovi & Junoni. Atque haec ſcripſeram; cum in memoriam demum redii, eruditiſſimum Munckerum in commentario ad Hyginum *Tyndarida* in caſu recto multis exemplis adſtruere; qualia ſunt *Briſeïda* pro *Briſeis, Chryſeida* & *Tritonida* apud Hyginum; *Nereida* & *Aulida* apud Dictyn Cretenſem; *Heroïda* apud Fulgentium; *Titanida* apud Martianum Capellam, *Symplegada* apud Iſidorum, & alia plura ejus farinae. Quae omnia, ſive ipſis auctoribus, ut fieri poteſt, ſive delirantibus librariis imputanda ſint, meo quidem judicio nihil ad Horatium faciunt. Abſit enim, ut Auguſteo aevo & probatiſſimo quidem ſcriptori verba tribuamus, quibus poſt multa ſaecula, late tum graſſante barbarie, ſcriptores aliquot proletarii chartas inquinarunt.

101. UT VIVAM MAENIUS, AUT SIC UT NOMENTANUS] Plerique codices *Naevius* habent; Editiones veteres Mevius; ut & Galeanus noſter, & a prima manu codex Regiae Societatis. Unde recte videntur repoſuiſſe *Maenius*, qui ex Epiſtola I, 15. notus eſt luxuriae. Porro & Reg. Soc. liber,

ut vivam Mevius, AN *ſic*
Ut Nomentanus?

Nimirum hunc pro nebulone, Mevium pro avaro & ſordido cepit librarius: quam ſententiam

Quodque aliena capella gerat distentius uber,
Tabescat? neque se majori pauperiorum
Turbae comparet? hunc atque hunc superare laboret?
Sic festinanti semper locupletior obstat:
Ut cum carceribus missos rapit ungula currus;
Instat equis auriga suos vincentibus, illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore, vita
Cedat uti conviva satur, reperire queamus.
Jam satis est: ne me Crispini scrinia lippum
Conpilasse putes, verbum non amplius addam.

ECLOGA II.

AMBUBAIARUM collegia, pharmacopolae,
Mendici, mimae, balatrones; hoc genus omne
Maestum ac sollicitum est cantoris morte Tigellî:
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse

v. 120. Vulg. LIPPI.

Dica-

supra refutavimus. Melius itaque cum ceteris leges, *ut vivam Naevius*, AUT *sic*; aut quod adhuc minus ambigui habet, *ut vivam Naevius*, AC *sic*, cum Leidensi codice, & Collegii Trinitatis. *Aut* & *ac* ab exscriptoribus confundi solere passim animadverti.

120. CRISPINI SCRINIA LIPPI] Ipse quidem Horatius *lippus erat*, ut ipse de se confitetur non semel. Serm. I, 5. v. 30.

Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Illinere.

& ibidem v. 49.

dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis *inimicum & ludere crudis.*

& Epist. I, 1. v. 29.

Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis.
Non possis oculo quantum contendere Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas lippus *inungi.*

Impudentis ergo hominis & stolidi esse videatur, imo communi plane sensu carentis, Crispinum ob lippitudinem deridere, cum ipse eodem oculorum vitio laboraret. Numquam equidem crediderim adeo sui oblitum & decori inscientem fuisse nostrum, ut hoc faceret. Neque vero Scholiastae veteres vel verbulo indicant lippiisse Crispinum: & tamen illi ex commentariis veterum non pauca didicerunt, praesertim circa personas, quae hodie aliunde scire numquam potuimus: quale illud de *Tanai & Visellii socero*, versu 105. illum scilicet spadonem fuisse, hunc herniosum. Imo inde potius sanis eum fuisse oculis recte colligas: quippe Annotator Cruquianus *non oculorum ratione, sed mentis, quod insulsus fuerit poëta*, lippum hic vocatum memorat: alius vero Glossator, cognomen ei *Lippo* fuisse inditum. Quae cum absurda sint, & otiosorum hominum commenta; tanto magis tamen ostendunt ab oculorum morbo immunem eum fuisse: quod ad has in-

Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem depellere poſſit.
Hunc ſi perconteris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata ſtringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coëmens obſonia nummis:
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
Reſpondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives poſitis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exſecat; atque
Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius urguet:
Nomina ſectatur, modo ſumta veſte virili
Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
Juppiter, exclamat, ſimul atque audivit? At in ſe
Pro quaeſtu ſumtum facit hic. Vix credere poſſis
Quam ſibi non ſit amicus: ita ut pater ille, Terentî
Fabula quem miſerum gnato vixiſſe fugato
Inducit, non ſe pejus cruciaverit atque hic.
Si quis nunc quaerat, Quo res haec pertinet? Illuc:

Dum

ineptias deſcendere coacti ſint, quo rationem hujus epitheti pravam ſaltem & falſam eruerent. Quid ergo? mihi nulla quidem dubitatio eſt, quin auctor ſic ſcripſerit.

Jam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia LIPPUM
Compilaſſe putes, verbum non amplius addam.

Tam enim hoc urbane & facete de ſe dixerit, quam de Criſpino ſtolide & inhumane. Hoc ſcilicet Maecenatem dicturum ſibi fingit: *Quorſum haec tam putida? mirum, ni hic lippus Criſpini ſcrinia compilaverit.* Ecquid vero jam videtur? annon ſordet prae hac noſtra lectio illa vulgata? Ego quoque, utpote in re clara & certa, verbum non amplius addam.

6. FAMEM DEPELLERE POSSIT] Editiones veteres, Venetae duae & Loſcheriana, PROPELLERE: atque ita major pars codicum. Utrumque probum videtur. *Propellere* quidem *famem aut frigus* non memini legiſſe: at *propulſare*, quod proxime accedit, non ſemel occurrit. Cicero de Finibus IV, 25. *Vacemus, an cruciemur dolore*; frigus, famem propulſare *necne poſſimus*. Tacitus Annal. XIV, 24. *Carne pecudum* propulſare famem *adacti*. Praeſtat tamen retinere DEPELLERE, quod poſt Aldum omnes fere Editiones ſecutae ſunt; & ita nos in Graeviana, Magdalenenſi, Batteliano, & Coll. Trinitatis reperimus. Cicero de Oratore III, 38. *Ut veſtis* frigoris depellendi *cauſſa reperta*. Seneca Epiſt. IV. *Ut* famem *ſitimque* depellas. Quintilianus Declam. V. *Quid tam publicum, quam ut alicujus* famem *proximus quiſque* depellat? Tacitus Annal. XV, 12. *Ut ſimul hoſtem* famemque depelleret. Idem Hiſt. V, 4. *Effigies animalis, quo monſtrante errorem* ſitimque depulerunt. Sic denique hunc verſum citat Scholiaſtes Juvenalis ad Sat. XIV, 273.

Frigus quo duramque famem DEPELLERE *poſſit.*

Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat: eſt qui
Inguen ad obſcaenum ſubductis uſque facetus:
Paſtillos Rufillus olet, Gargonius hircum.
Nil medium eſt. ſunt qui nolint tetigiſſe, niſi illas,
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte:
Contra alius nullam, niſi olente in fornice ſtantem;
Quidam notus homo cum exiret fornice; Macte
Virtute eſto, inquit ſententia dia Catonis.
Nam ſimul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes aequum eſt deſcendere, non alienas

v. 25. Vulg. MALTHINUS. 27. GORGONIUS. 30. OLENTI.

Per-

25. MALTHINUS TUNICIS] Ita Editio Veneta prima: ſed altera cum Loſcheriana MALCHINUS. Par quoque in membranis diverſitas. Codex Graevianus, *Malthinus*, Leidenſis, Torrentianus & Barthianus Adverſ. XXXVIII, 6. *Maltinus*; Reginenſis cum pluribus aliis, *Malchinus*, duo *Malchimus*. Qui *Maltinus* ſcribunt, deductum volunt a vetere vocabulo *Malta*, quo *mollis* ſignificatur, ut Lucilius XXVII.

Inſanum vocant, quem maltam *ac feminam dici vident.*

Ergo ſi *Malta* inter cognomina erat (quod non memini me legiſſe) erit a *Malta Maltinus*, ut ab *Agrippa Agrippinus*. Quibus autem *Malthinus* magis arridet, ii a μαλθακὸς *mollis* nomen formatum putant: verum haec ſententia vix ullam veri ſpeciem habet. Mihi quidem tutius hic videtur, in re adeo incerta plurimorum codicum veſtigiis inſiſtere; ut MALCHINUS cognomen ſit a *Malcho* derivatum. Gruterus 317, 7. T. AEL. MALCO. LICTORI. 93, 5. SUB. CURA. M. ULPII. MALCHI. unde & 627, 13. P. METTIO. MALCHIONI. 578, 2. T. STATILIUS. MALCHIO. A *Malcho* autem *Malchinus*, ut *a Paullo Paullinus*, *a Rufo Rufinus*, *a Balbo Balbinus*, & alia infinita.

27. GORGONIUS HIRCUM] Ita quidem Editiones veteres, *Gorgonius*, ut & verſu mox 35, *Cupennius*. Quorum poſterius ex melioribus codicibus, qui *Cupiennius* exhibent, recte reformarunt Interpretes. Ita Cicero in fine Epiſtolarum ad Atticum, CICERO C. CUPIENNIO S. *Hoc te vehementer, mi Cupienni, etiam atque etiam rogo.* Reineſius in Inſcript. V, 23. C. CUPIENNIUS PRIMITIVUS. Prius tamen illud *Gorgonius* in ſedibus ſuis quietum reliquerunt, nihil ex codicibus proferentes. Solus Pulmannus ingenue fatetur, quattuor ſuos & hic & infra Sat. IV. v. 92. GARGONIUS exhibere: quibus aſtipulantur ex noſtris optimi Graevianus, Reginenſis cum Regio & Franekerano. Atque haec melior, me judice, lectio eſt. *Gorgonius* enim ἀπὸ τῆς Γοργόνος deductum ſecundam ſyllabam corripere debuit. Extat autem apud Gruterum 1031, 8. CAVIAE GORGONIAE: Symmach. Epiſt. I, 29. *Frater meus Gorgonius:* Ammian. Marc. XV, 2. *Gorgonius, cui erat thalami Caeſariani cura commiſſa.* Niſi forte ibi quoque, ut hic, exſcriptores erraverint. Nam & alibi ſaepe ita peccatum eſt. Cicero in Bruto c. 48. *Omnium rabularum acutiſſimum judico equeſtris ordinis C. Gorgonium.* Ita quidem libri typis impreſſi; ſed membranae *Gargonium* habent, teſte Grutero. Seneca Suaſoria VII. *Gargonius dixit duas res, quibus* ſtultiores *ne ipſe quidem umquam dixerat.* Ita membranae & editiones: ſunt tamen qui ex conjectura *Gorgonius* hic reponere geſtiant. Idem Controv. 34. *Gargius multo* ſtultius, *quare Promethei Parrhaſium ſupplicium finxiſſent: Ego, inquit, ardente Olyntho, non odiſſem ignium auctorem?* Etiam hic repone *Gargonius*, nam eundem eſſe res ipſa clamitat. Idem Controv. 24. *Gorgonius in hac controverſia foedo genere cacozeliae uſus, dixit, Iſtud publicum adulterium eſt ſub Miltiadis tropaeis concumbere.* Iterum Controv. 7. *Gorgonius fuit Buteonis auditor, poſtea Scholae quoque ſucceſſor, vocis obtuſae, ſed pugnaciſſimae, cui Baro Scurra rem venuſtiſſimam dixit: Centum raucorum*

vo-

Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
Audire est operae pretium, procedere recte
Qui moechos non voltis, ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque haec rara, cadat dura inter saepe pericla.
Hic se praecipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem caesus: fugiens hic decidit acrem
Praedonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
Accidit, ut cuidam testis caudamque salacem

v. 38. Vulg. MOECHIS.

De-

votem habes. Hic putavit, varium colorem se excogitasse pro patre. Ego, inquit, dictavi, Duplum dabo, si manus non praecideritis. Librario una syllaba excidit, Non: & scripsit, si praeciderit is. Digna res quae voce illa diceretur. Utrobique silet Gruterus: & tamen hic ipse sine dubio est, qui supra Suasoria VII. *Gargonius* vocatus est. Atque haec loca eo libentius exscripsimus; quia eundem hunc *Gargonium* esse credimus, quem Horatius *hircum olere* dicit. Aetas enim & cetera omnia pulchre conveniunt. Similiter & *Baro ille Scurra*, sive ut codices Gruteri, *Baros*, idem mihi esse videtur, qui Horatio *Barrus* vel *Barus* dicitur, Serm. I, 7. v. 8.

adeo sermonis amari
Sisennas, Barros *ut equis praecurreret albis.*

Porro *Gargonius* nomen erat Romanum: Gruterus Inscript. 685, 3. CN. GARCONIO CN. FILIO PAULLINO: atque ei alia affinia, *Gargennius, Gargilius, Gargilianus:* Grut. 543, 5. Q. GARGENNIUS L. F. SCA. CELER. Martialis III, 96.

Si te prendero, Gargili, *tacebis.*

& III, 30.

Dic mihi, quid Romae, Gargiliane, *facis?*

30. OLENTI IN FORNICE STANTEM] Codices quidem, quos vidi, *olenti:* sed ad morem Horatianum scribendum est, OLENTE. Vide nos ad Carm. I, 25. v. 17. Antiquitus videtur scriptum esse, *olentin fornice:* inde facilis Librariis ansa data est, ut *olenti in* reponerent.

33. TETRA LIBIDO] Novi virum ingeniosum, qui ex conjectura reponere voluit,

Nam simul ac venas inflavit tenta *libido:*

atque ejus emendationis Petronium sponsorem dedit; *Ut pateretur satisfieri sibi, & cetera quae* libido distenta *dictabat.* Satis quidem apposite: retinemus tamen omnium codicum lectionem, TETRA. Porcius Latro in Catilinam; *Adjutore* teterrimarum libidinum, *socio maximorum periculorum.* & iterum, *In exercitatione* teterrimarum libidinum. Lactant. Div. Inst. VI. *De istis loquor, quorum* teterrima libido *ne capiti quidem parcit.*

38. QUI MOECHIS NON VULTIS] Parodiam hanc esse ex versibus Ennianis monent Scholiastae:

Audire est operae pretium, procedere recte
Qui moechis non vultis.

Ennii autem verba sic citant:

Audire est operae pretium, procedere recte
Qui rem Romanam, Latium augescere vultis.

Unde facile erat divinare, quo propior esset & perfectior imitatio, sic potius scripsisse Nostrum,

procedere recte
Qui MOECHOS *non vultis.*

Atque ita postea reperi in codice Leidensi, & in Excerptis Bodleianis, & Collegii Trinitatis Codice pro varia lectione, & in Reginensi a manu secunda. Neque aliter legisse Acronem, ex ejus paraphrasi, quantumvis inepta & absurda, licet animadvertere. *Operae*, ait, *pretium est audire* moechos, *qui non vultis procedere recte ad meretricem.* Porro, quod ad sententiam attinet, eodem recidit, sive *moechos recte procedere* dixeris, sive *recte procedere moechis.* Terentius Adelph. Act. & Scen. ult.

Syre, processisti hodie pulchre:

quod perinde est, ac *pulchre tibi hodie processit.*

Demeterent ferro. jure omnes. Galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda!
Libertinarum dico: Salluſtius in qua
Non minus inſanit, quam qui moechatur. at hic ſi,
Qua res, qua ratio ſuaderet, quaque modeſte
Munifico eſſe licet, vellet bonus atque benignus
Eſſe; daret quantum ſatis eſſet, nec ſibi damno
Dedecorique foret. verum hoc ſe amplectitur uno,
Hoc amat & laudat: Matronam nullam ego tango.

46. DEMETERET FERRUM] In vetuſtis editionibus ſic locus hic exhibetur,

quin etiam illud
Accidit, ut quidam teſtes caudamque ſalacem
Demeteret ferro.

Quae cum manca & imperfecta oratio ſit (deeſt enim nomen caſus dativi) cumque Lambinus in duobus ſuis *cuidam*, non *quidam*, invenerit; ille partim eos ſecutus, partim conjecturae ſuae fiſus, ſic edi curavit,

Accidit, ut cuidam *teſtes caudamque ſalacem*
Demeteret ferrum.

Quin & Cruquius in uno ſuo *cuidam* pro varia lectione adſcriptum reperit; in altero ultima ſyllaba *τοῦ ferro* in litura erat; ut a prima manu *ferrum* fuiſſe videatur. Henricus autem Stephanus utrumque, & *cuidam* & *ferrum*, ex veteribus codicibus edidiſſe ſe memorat; quem tamen non alios praeter Lambinianos & Cruquianos velle hic ſuſpicor. Mihi vero *demeteret ferrum* (praeterquam quod codices id abnegent) figuratius paullo & elatius videbatur, quam ut Sermonibus hiſce per humum repentibus conveniret: quale illud Virgilii, Aen. X, 394.

Nam tibi, Thymbre, caput Evandrius abſtulit enſis:

& praeterea *ferro demetere* receptam bonis ſcriptoribus phraſin, non temere mutandam eſſe cenſebam. Silius Ital. XVI.

Tantum acies, hominumque ferox diſcordia ferro
Demetit.

Lactantius V, 9. *Qui virilia ſua* ferro metant. Seneca Agam. v. 986.

Aegiſthe, ceſſas impium ferro *caput*
Demetere?

Ovid. Metam. V, 201.

Huic Chromis amplexo tremulis altaria palmis
Demetit enſe *caput.*

ubi plura vide apud Heinſium in notis. Quamobrem unius literulae vel apicis potius additione ſic locum refingebam, cum ſuperioribus connectens:

Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
Accidit, ut CUIDAM *teſtes caudamque ſalacem*
DEMETERENT *ferro:*

ſcilicet, *calones demeterent:* quibus enim potius ejuſmodi opus mandandum erat? Ita in Milite Plauti Glorioſo Scena ultima, Periplectomenes moechum deprenſum Carioni & Sceledro ſervis verberandum & caſtrandum committit:

Ducite iſtum: ſi non ſequitur, rapite ſublimem foras:
Vide ut iſtic tibi ſit acutus, Cario, culter probe.

Atque haec olim mihi in mentem veniebant; cum poſtea animadverti *πολυμαθέσατου* Barthium in Adverſar. XXXVIII, 6. in eandem plane conjecturam incidiſſe. Ille itaque hanc palmam ſibi habeat, qui prior occupavit.

48. SALLUSTIUS IN QUAS NON MINUS INSANIT] At potius caſus Ablativus hic requiri videtur, ut Epod. XI.

Hic tertius December, ex quo deſiti
Inachia furere.

& Serm. I, 4. v. 49.

meretrice nepos inſanus amica.

& v. 27.

Hic nuptarum inſanit amoribus, *hic puerorum.*

& Carm. I, 17.

Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.

Unde acutiſſimus Nic. Heinſius in exemplaris ſui margine, *Forte*, inquit, IN QUIS *corrigendum* Recte quidem, quod ad dictionem attinet. Nos tamen, ni fallimur, verius propiuſque ad receptam lectionem;

Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda,
Liber-

Ut quondam Marſaeus amator Originis, ille
Qui patrium mimae donat fundumque laremque,
Nil fuerit mî, inquit, cum uxoribus umquam alienis.
Verum eſt cum mimis, eſt cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Perſonam ſatis eſt, non illud, quicquid ubique
Officit, evitare? bonam deperdere famam,
Rem patris oblimare, malum eſt ubicumque. quid inter
Eſt in matrona, ancilla, pecceſne togata?

Vil-

v. 63. PECCESVE.

Libertinarum dico: Salluſtius in QUA
Non minus inſanit, quam qui moechatur.
hoc eſt, in *qua claſſe libertinarum.* Atque ita poſtea invenimus clare & ſine ulla raſura in Codice Regio. Poteris tamen vulgatam defendere ex Seneca Her. Oet. v. 370.
Referam quid alias? nempe Theſpiades vacant,
Brevique in illas arſit *Atrides face.*
Ubi tamen idem Heinſius (referente Gronovio) *in illis arſit* repoſitum voluit; ut apud Ovidium Metam. VII, 21.
quid in hoſpite *regia virgo*
Ureris?
& VIII, 50.
merito deus arſit in illa.
Verum, utcumque de Senecae loco fiat; tot utique exemplis freti manuſcripti Regii auctoritatem tuto ſequemur. Quin & Joannes Saresberienſis ita olim videtur legiſſe: nam aperte huc alludit in Policrat. VIII, 3. *Dignus eſt ergo Thraſo, qui intromittatur ad Thaidem, excluſo Phaedria, qui* in ea non minus inſanit.

49. AT HIC SI] Optimus noſter Graevianus clare, *ut hic ſi.* Et in Reginenſi *at* quidem hodie extat, ſed alia manu & poſt raſuram: unde initio fuiſſe *ut* non falſo licet conjicere. Lege igitur, & diſtingue:
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda;
Libertinarum dico: Salluſtius in qua
Non minus inſanit, quam qui moechatur: UT *hic ſi,*
Qua res vellet bonus atque benignus Eſſe.
Quanto tutior, inquit, *merx eſt: adeo ut ſi Salluſtius vellet &c.* vulgata quidem ferri poteſt; ſed haec verior & elegantior.

63. PECCESVE TOGATA] Sine dubio legendum, ut recte olim Lambinus conjecerat,
quid inter —
Eſt, in matrona, ancilla, pecceſne togata?
atque ita codices noſtri, Colbertinus, Battelianus, & Collegii Trinitatis. Ordo eſt, *Quid intereſt, in matrona, ancilla, togatáne pecces?* ſic infra v. 76.
tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas?
Ne encliticum idem hic valet, ac *an:* & aut alterutrum aut utrumque in hac locutione neceſſarium eſt. Epiſt. II, 2. v. 166.
Quid refert, vivas numerato nuper, an *olim?*
Serm. II, 3. v. 157.
Quid refert, morbo, an *furtis pereamve rapinis?*
& v. 166.
quid enim differt, balatróne
Dones quicquid habes, an *numquam utare paratis?*
& II, 7. v. 8.
Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas, an *turpi clauſus in arca?*
Carm. II, 3.
Dives ne *priſco natus ab Inacho*
Nil intereſt, an *pauper.*
Tibullus IV, 5.
Annue: quid refert, clamne palamne roget:
Vulgata itaque lectio ne Latina quidem eſt. Et ſi *ve* retinere malis, tum legendum, ut codex Regius habet, & pro varia lectione codex Regiae Soc.
quid inter ——
Eſt, an *matrona, ancilla, pecceſve togata.*
Et *pecces* quidem *matrona,* ſine praepoſitione; ut Carm. I, 33.
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sed eo pacto ordo vitioſus erit; ſic enim dicendum erat; *Quid intereſt, matrona, an ancilla togatave pecces.* Quare lectio ſuperior ſola eſt ſincera.

64. VIR-

Villius in Fausta Sullae gener, hoc miser uno
Nomine deceptus, poenas dedit usque superque
Quam satis est; pugnis caesus, ferroque petitus,
Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic si, mutonis verbis, mala tanta videnti
Diceret haec animus: Quid vis tibi? numquid ego a te
Magno prognatum deposco consule cunnum,
Velatumque stola, mea cum conferbuit ira?
Quid responderet? Magno patre nata puella est.

At

64. VILLIUS IN FAUSTA SYLLAE GENER] Scholiastae ad locum; *Villius*, inquiunt, pro *Annio* ponitur, ut Carm. II, 12. v. 13. *Licymnia* pro *Terentia; eodem numero syllabarum commutationem nominum fecit. Quippe Fausta Syllae filia T. Annio Miloni nupta est.* Et quidem Faustam Miloni nuptam fuisse bona fide narrant Scholiastae; neque dubitare debuit optimus Torrentius. Asconius in Argumento orat: Milon: *Milo*, inquit, *rheda vehebatur cum* uxore Fausta *filia L. Syllae Dictatoris.* Et iterum: *Postulaverunt familiam Milonis, item* Faustae uxoris ejus, *exhibendam.* Servius ad Aeneïd. VI, 612. *Sallustium significat, quem* Milo *deprehensum sub servi habitu verberavit in adulterio* uxoris suae, *quae fuerat* Fausta *Syllae filia.* Idem indicat & Cicero Epist. ad Atticum V, 8. Atqui eo ipso, quod fides in hac re Scholiastis constat, in altera eis abneganda est, cum *Annium* tecto nomine *Villium* hic vocari volunt. Non enim hic de *maritorum*, sed *Moechorum* incommodis periculisque Noster agit; ut bene animadvertit Lambinus. Ergo *Villius* iste, quicumque fuerit, erat adulter Faustae, non conjux. *Villius in Fausta Syllae gener*, eleganter dictum; ut Tacitus Annal. III, 24. *D. Silanus* in nepti *Augusti adulter.* Quamobrem si fictum *Villii* nomen existimarem, *Fulvium* potius, notum Faustae adulterum, perstringi hic crederem: de quo Macrobius Saturn. II, 2. *Faustus Syllae filius, cum* soror ejus *eodem tempore duos moechos haberet*, Fulvium *Fullonis filium & Pompeium Maculam; Miror, inquit, sororem meam habere maculam, cum fullonem habeat.* Sed quorsum opus erat, ut *moechum* falso nomine celaret Noster, cum *Faustam* suo & vero prodiderit? Hoc plane ineptum est. Quare aut FULVIUS hic pro VILLIUS reponi poterit; cum demta litera initiali proxime accedat ad scriptu-

ram receptam: aut fortasse ipsum *Villium* habemus, Cicer. Epist. Fam. II, 6. *Nondum erat auditum te ad Italiam adventare, cum Sextum* Villium, Milonis mei familiarem, *cum his ad te literis misi.* Nota enim moechorum ars, in mariti se familiaritatem insinuare, cum ad uxorem viam affectant.

68. MALA TANTA VIDENTIS] *Videnti* habent tum veteres editiones, tum scripti codices ad unum omnes; certe quibus ego usus sum. Atque ita sententia postulat, *Huic Villio videnti tanta mala, scilicet se pugnis caesum, ferro petitum, & domo exclusum esse, si animus diceret.* Equidem miror, unde illud *videntis* in tot editiones malum pedem intulerit: cum nihil eo insulsius absurdiusve fingi possit.

81. SIT LICET HOC, CERINTHE, TUUM] Locus implicatissimus, quemque frustra aggressi sunt viri eruditi:

Nec magis huic inter niveos virideque lapillos
(Sit licet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum est femur, aut crus
Rectius: atque etiam melius persaepe togatae.

Ne huic matronae, ait, *magis tenerum femur est, aut crus rectius.* Rectius quo; omnino deest aliquid, quocum comparatio fiat. Deinde illud vide, *Sit licet hoc, Cerinthe, tuum.* Quodnam, amabo, illud *tuum?* hic vero in angustiis se versari probe sentiunt Interpretes. Quidam enim sic explicant, *hoc tuum*, Cerinthe, niveos lapillos gestare: alii, *hoc tuum* matronas lapillos gestantes deperire. Quae, ut sine teste & auctore dicuntur (quis enim de Cerintho talia prodidit) ita ex verbis auctoris nullis tormentis elici, nulloque jure subintelligi possunt. *Hoc tuum* enim ex vi constructionis nusquam alio referri potest, quam ad *femur aut crus.* Id quod satis ostendit Priscia-

ni

At quanto meliora monet, pugnantiaque istis
Dives opis natura suae! tu si modo recte
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Inmiscere. tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
Desine matronas sectarier: unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
Nec magis huic, inter niveos viridisque lapillos
Sit licet, ô Cerinthe, tuo tenerum est femur, aut crus

v. 81. Vulg. Sit licet HOC, Cerinthe, TUUM.

Re-

ni locus p. 701. *Hoc femur femoris: Horatius: Femur, o Cherinte, tuum*: sive ut in Codd. MSS. extat, *Femur Cerinthe tuum.* Quae constructio cum ineptam aut nullam potius sententiam efficiat; ideo ad coacta illa, & conscii quidem absurditatis, confugerunt interpretes. Nos locum ipsum prius emendabimus; deinde rerum singularum rationes reddemus: sic itaque legimus & distinguimus;

Nec magis huic, inter niveos virideque lapillos
Sit licet, O Cerinthe, TUO *tenerum est femur, aut crus*
Rectius: atque etiam melius persaepe togatae EST.

ubi ordo est, *Nec huic*, cuicumque stolatae scilicet & diviti, *sit licet inter niveos virideque lapillos, magis tenerum femur aut crus rectius est tuo, O Cerinthe: imo vero persaepe crus femurve melius est togatae, quam illi stolatae.* Cerinthus, ut recte hic veteres Scholiastae, puer erat ex delicatis, omnium iis temporibus formosissimus; qualis Lyciscus ille Epod. XI. qui *quamlibet mulierem mollitie vincere gloriari* posset. De hoc Cerintho & ejus eximia specie multa habet Tibullus lib. IV. Ex ipso certe cognomine apparet servum fuisse, etsi postea manumissum. Est enim a Graeco Κήρινθος; & scribendum est *Cerinthe*; non ut plerique codices & Flacci & Tibulli habent *Cherinte*, vel *Cherinthe.* Gruterus 838, 8. M. BLOSSIUS CERINTHUS. 944, 3. T. LARCII CERINTHI. 1129, 7. CERINTHUS. Marmora Felsinea p. 251. C. TERENTII CERINTHI. Eodem tamen, quo librarii, errore Lapidarius dedit apud Grut. 996, 7. T. ANNIO CHERINTO. Sententia itaque jam nunc satis aperta est: Nullius matronae margaritis & smaragdis onustae femur tenerius aut crus rectius est tuo, o formosissime Cerinthe, qui ejusmodi ornamentis cares. Porro, *O Cerinthe*, non *hoc*, praeferunt duo Cruquii & totidem Bersmanni codices, optimusque noster Reginensis. Facile autem O in *hoc* a Librariis mutatum est, quia sequens vocabulum a litera *C* inciperet. Sic Ovid. Trist. III, 3. v. 27.

liquet, o carissima, nobis
Tempus agi sine me non nisi triste tibi.

plurimi codd. *hoc carissima:* & ita alibi passim. *Tuo* autem habent, non *tuum* Turnebi & Lambini aliquot cum Colbertino nostro. Cave vero credas illud *tuum* Prisciani auctoritate firmari; cum citet ex Horatio, *Femur, Cerinthe, tuum.* Non enim, quod ipse vides, eo ordine & modo, quo apud auctorem extant, verba laudavit; sed suis usibus variando accommodavit: idque jure suo; quippe & nos, qui *tuo* legimus, *Cerinthi femur* intelligimus. Denique post *togatae* EST exhibetur in Blandiniis Cruquianis. Ceterum Codex Coll. Trinitatis paullo ornatius verba collocat,

Nec magis huic NIVEOS INTER *virideque lapillos.*

Imitatus vero est elegantissimus Boëtius Consol. Philos. III, 10.

Aut Indus calido propinquus orbi
Candidis *miscens* virides lapillos.

& III, 4.

Quamvis se Tyrio superbus ostro
Comeret, & niveis lapillis.

Seneca Hippol. 392.

nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.

Postremo non aliter, quam nos, legisse veteres Scholiastas constabit ex ipsorum enarratione, quae sic habet: *Nec femur aut crus magis tenerum est huic matronae, licet sit inter niveos & virides lapillos, quam tuum, o Cerinthe: cum tenerius femur*

Rectius: atque etiam melius persaepe togatae est.
Adde huc, quod mercem sine fucis gestat; aperte
Quod venale habet, ostendit; neque si quid honesti est,
Jactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus his mos est, ubi equos mercantur; opertos

v. 82. Vulg. Deest EST. 84. NEC.

In-

atque etiam melius crus persaepe sit togatae. Nihil verius. Certe *quam tuum, o Cerinthe,* liquidissima est paraphrasis nostrae lectionis,

Sit licet, O Cerinthe, tuo.

86. UBI EQUOS MERCANTUR, OPERTOS INSPICIUNT] Editio princeps Veneta *opertos:* sed altera cum Loscheriana *apertos.* Prius tamen in recentioribus magis obtinuit; utpote & a Scholiastis agnitum, & in plerisque melioris notae codicibus inventum, ut in nostris, Leidensi, Graeviano, Reginensi aliisque. In margine Graeviano a manu vetere sic annotatum est: *Divites prudentia callentes, cum equos emunt,* opertos *considerant; ne specie & magnitudine illorum decipiantur: ac per hoc potius* ungulam *pedis considerant, utrumnam mollis habeatur.* Rectissime; & his gemina fere habes apud Acronem & Porphyrionem. Nempe hoc modo argumentatur Horatius: Amatores stulte rem suam gerere: quippe amati corporis pulchriora tantum membra considerare; cetera si qua sint deformia praetermittere: in *brachiis,* si forte, candidis & pluma mollioribus, in *crure* recto & teretibus suris, defixos stupere: atque *nasum* interim pravum & nimium, *latus* breve & curtum, *pedem* longum & enormem minime animadvertere. Multo autem rectius sapere principes, cum generosos equos mercari eis opus sit. Cavere enim, ne pulchriorum equi partium admiratione abrepti praviores non videant, aut videntes ignoscant. Quonam autem pacto id sibi cavent? Nempe reliquo equi corpore stragulis tantisper tecto & operto, pedes (quorum praecipue habenda est ratio) diligenter inspiciunt; si *ungula* alta sit & concava, brevi & rotundo & solido cornu: tum demum his probatis, caetera nudant, & contemplantur *caput* breve & argutum, *cervicem* mollem & excelsam, *clunes* rotundos & torosos, ceteraque quae in nobili equo pulchritudinem absolvunt. Quid in hac expositione vituperandum sit, equidem nullus video. Magnus tamen Lipsius ad Senecae Epist. LXXX. *apertos* hic apud Flaccum legit; Scilicet, ut ibi Seneca, *equum emturus, solvi iubes stratum; detrahis vestimenta venalibus, nequa vitia corporis lateant.* & iterum Ep. XLVII. *Stultus est, qui equum emturus, non ipsum inspicit, sed stratum ejus ac froenos:* quae verba & plura ibidem suo more suffuratus est Macrobius Saturn. I, 11. Apuleius de deo Socratis circa finem, Lipsio etiam laudatus; *Quippe non intelligit, aeque divites spectari solere, ut equos mercamur. Neque enim in emendis equis phaleras consideramus, & baltei polimina inspicimus, & ornatissimae cervicis divitias contemplamur: — sed istis omnibus exuviis amolitis equum ipsum nudum, & solum corpus ejus & animum contemplamur.* Quid ergo? annon ubi equos mercantur reges, *apertos* inspiciunt? Sine dubio id quidem: at nihilo tamen minus lectio altera sola est sincera. Primum enim *opertos* inspiciunt, tantisper dum pedes probantur: tum denique totos nudos & *apertos* considerant. Atque hunc sensum locus ipse & auctoris propositum plane efflagitat. Non enim amatores hic redarguit, quod corporis amati *nihil omnino* videant (& tamen, si *apertos* legeris, id foret admittendum) sed quod sola *corporis optima* contemplentur, *O crus, o brachia,* exclamantes: in vitiis interim explorandis Hypsaea caeciores. Quos potius exemplo eorum, qui equos mercantur, facere hortatur. Ut enim illi speciosas equi partes tegunt & operiunt, quo pedibus ejus scrutandis fideliorem dent operam: ita vos, ait, laudata illa *crura & brachia* tantisper praetermittite; ut de *nasi* & *lateris* & *pedum* deformitate verius judicare possitis. Quid, quod absurdam plane efficiunt sententiam, qui *apertos* substituunt? *Apertos scilicet inspiciunt equos, ne mollities pedum lateat & fallat emptores.* Atqui ea cautela nihil hic juvat. Ut enim stratum detraxeris, & apertum nudumque equum stiteris; non ideo occulta pedum vitia deprehendas. At ea exploranda alia arte opus est. Neque vero quisquam venditor *pedes* equi occulere solet aut potest: ut ad hanc rem supervacuum prorsus consilium sit de equo *aperiendo.* Denique, ut jam ex Seneca & Apuleio vidimus, *stultus* omnino & bardus sit oportet, qui equum emturus, non nudum & *apertum* inspicit: *omnes,* quicumque equos mercamur, exuviis amolitis, *corpus ipsum* consideramus. Quorsum itaque solis *regibus* tribuendus erat, qui omnium mos est? Enimvero *apertos* equos

in-

Inſpiciunt: ne ſi facies, ut ſaepe, decora
Molli fulta pede eſt; emtorem ducat hiantem,
Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi recte. tu corporis optima Lyncei
Contemplare oculis; Hypſaea caecior, illa

v. 88. INDUCAT. 90. NE cor. opt. LYNCEIS. 91. CONTEMPLERE.

Quae

inſpiciunt omnes, *opertos* ſoli reges & principes: Quippe his non niſi pulcherrimi equi venales proponuntur,

Quis pulchrae clunes, breve quis caput, ardua cervix:

& proinde id praecipue eis cavendum eſt, ne facie illa decora capti & deliniti vitioſo pedi ignoſcant: aliis, qui pro re anguſta viliores ignobilioresque mercari ſolent, non par eſt periculum. Atque haec quidem eo exactius proſecuti ſumus, cum ob ſummam Lipſii auctoritatem, tum quod nuperius duo viri inſignes Faber & Dacierius pro lectione altera *apertos* acerrime contenderunt. Quorum tamen rationes, ſi cum his noſtris componantur, inanes & pravas reperies. *Si* operti, inquiunt, *forent equi, certe* pulchrae *illae* clunes *in equis non apparerent, quod tamen ab Horatio poſitum eſt manifeſtiſſime.* Quomodo ſodes *poſitum?* imo vero contrarium prorſus. Opertos enim inſpiciunt, NE pulchrae clunes appareant, & emtorem hiantem ducant. Quid hoc manifeſtius? *At ſi equorum clunes apparent, qui tandem pedes ipſi* operti *erunt?* Iterum, o boni, eadem chorda, & quidem turpius. Clunes enim non *apparent*, ſed occuluntur: pedes vero *opertos* vel fingere ridiculum eſt. Cetera taedet ventilare & excutere: ex iis enim, quae jam diximus, ſponte ſua labaſcunt & corruunt.

88. EMTOREM INDUCAT HIANTEM] Ita quidem editi & ſcripti, quos vidimus. Pace tamen eorum, audebimus reponere,

Molli fulta pede eſt, emtorem DUCAT *hiantem:*

Elegantiſſimum certe in hac ſententia vocabulum. *Inducere* enim eſt univerſim perſuadere & illicere, ſive bene cedat, ſeu ſecus: *ducere* vero eſt male perſuadere, & in fraudem & damnum illicere. Perſius Sat. V. v. 176.

Jus habet ille ſui, palpo quem DUCIT HIANTEM
Cretata ambitio?

Quis ambigat, quin frequentiſſimus Flacci imitator ad hunc ipſum locum reſpexerit? Noſter ipſe Serm. II, 2. v. 35.

Ducit *te ſpecies, video.*
Speciem te ducit & fallit, plane ut hic, *facies ducat emtorem.* Epiſt. II, 1. v. 75.

Injuſte totum ducit venitque *poëma.*

hoc eſt, ducit emtorem & venundatur; ut ibi corrigendum eſſe ſuo loco oſtendemus. Terentius And. I, 2.

Id voluit, nos ſic nec opinantes duci *falſo gaudio.*

& IV, 1.

Quid tandem? etiam nunc me ducere *iſtis dictis poſtulas?*

Ceterum facillime *in* adhaerere potuit τῷ *ducat* ex ultima litera *m* vocis praecedentis.

90. NE CORPORIS OPTIMA LYNCEIS] At interpretes non uſque adeo Lynceis hic uſos eſſe oculis, jam opinor manifeſtum erit. Videamus totum locum:

Hoc illi recte: ne corporis optima Lynceis,
Contemplere oculis; Hypſaea caecior illa
Quae mala ſunt ſpectes. O crus, o brachia?

Ubi primo, *Lynceis* quidem *oculis* recte dicitur, ut Boëtio Conſ. Philoſoph. III, 8. *Quod ſi, ut Ariſtoteles ait,* Lynceis oculis *homines uterentur*: ſed loco huic minime convenit. Nam a Λυγκεὺς, Λύγκειος *Lyncêus* formatur, ſecunda ſyllaba producta: ut ab Ἀχιλλεὺς Ἀχίλλειος *Achillêus*, Θησεὺς Θήσειος *Theſêus* &c. & proinde per Craſin in diſyllabon coaleſcere non poteſt. Propertius III, 20.

Scandam ego Theſêae *brachia longa viae.*

Ovidius Triſt. I, 1.

Solus Achillêo *tollere more poteſt.*

Idem Faſt. V. v. 709.

Pectora trajectus Lyncêo *Caſtor ab enſe.*

Corrige ergo cum vetuſtiſſimo Blandinio apud Cruquium, & Graeviano noſtro, *Lyncei*, caſu genitivo a *Lynceus*; ut illud Virgilii Aen. I, 41.

Unius ob noxam & furias Ajacis Oïlei.

Dein vero & ſententiam perpende. *Hoc illi*, ait, *recte:* reges ſcilicet equos emturi opertos eos inſpiciunt; *ne tu*, amator, *optima corporis amicae tuae oculis Lyncei contempleris, mala autem oculis Hypſaeae.* Itane vero? an eo conſilio reges equos conſiderant, ne amatores in amicarum forma caecutiant? Tam comes & facetos reges non temere hodie, credo, inveneris. Sed dic, amabo: an tibi credibile eſt, tam ineptum hoc ab auctore profectum eſſe? cave, dixeris. Quin ignaros potius librarios incuſare jus & fas eſt; qui antithe-

Quae mala sunt, spectas. O crus, ô brachia! verum
Depugis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
Matronae, praeter faciem, nil cernere possis;
Caetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res;
Custodes, lectica, ciniflones, parasitae;
Ad talos stola demissa, & circumdata palla
Plurima, quae invideant pure adparere tibi rem.
Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi:
Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
Quam mercem ostendi? LEPOREM venator ut alta
In nive sectetur, positum sic tangere nolit:

v. 92. Vulg. SPECTES. 106. SECTATUR. Can-

sin a Flacco hic positam interpolatione sua perdiderunt. Sine dubio enim sic ille scripserat,

Hoc illi recte: TU *corporis optima* LYNCEI
CONTEMPLARE *oculis; Hypsaea caecior, illa*
Quae mala sunt, SPECTAS,

Et *contemplare* quidem praeferunt, praeter Torrentianos aliquot, Reginensis noster & alter Collegii Trinitatis: unde ansa porrigitur ad cetera corrigenda. *Hoc quidem*, ait, *illi recte; tu contra inepte & stulte facis, qui corporis optima acutissime cernis, mala vero negligis & praetermittis.*

106. IN NIVE SECTATUR] At editiones vetustae, & membranae fere omnes, antiquiores praesertim, tam aliorum, quam nostrae, SECTETUR. Et miror equidem (cum Epigramma Callimachi, unde haec ad verbum sunt traducta, jam editum & omnibus expositum sit) veram lectionem constructionemque adhuc in incerto esse. Tu vero sic scribe & distingue.

Leporem venator ut alta
In nive SECTETUR, *positum sic tangere nolit,*
Cantat: & apponit, Meus est amor huic similis;
nam
Transvolat in medio posita, & fugientia captat.

ubi ordo est, *Cantat, ut venator sectetur leporem.* Ita Virgilius Eclog. VI, 31.

Namque canebat, uti *magnum per inane coacta*
Semina terrarumque animaeque marisque fuissent.

& vers. 64.

Tum canit, *errantem Permessi ad flumina Gallum*
Aonas in montes ut duxerit *una sororum.*

Vel illud *nolit* per se satis ostendit legendum esse *sectetur.*

110. CURASQUE GRAVES E PECTORE PELLI] Ita priscae editiones, & codices nostri Graevianus, Reginensis cum aliis, ut Carm. I, 7.

nunc vino pellite curas.

Silius Ital. XIII.

Virius a Poeno nullam docet esse salutem,
Vociferans, pulsis *vivendi* e pectore curis.

Tamen alliteratio illa, *pectore pelli*, ingratum quiddam sonat. Unde disertissimus Nic. Heinsius e conjectura corrigebat, *e pectore* VELLI: quod in Collegii Trinitatis codice clare exhibetur. At omnium veterrimus Blandinius, cum codice Regio & Galei, & Regiae Societatis, & a prima manu Magdalenensi, TOLLI habent. Et ex his quidem *velli* minus placet. Reliquorum utrumcunque legas, non flocci interest. Dabimus tamen Blandinii codicis honori, ut *tolli* reponamus.

111. NONNE CUPIDINIBUS STATUIT NATURA] Si vulgatam lectionem ab editionibus primis deri-

var-

Cantat, & adponit, MEUS eſt amor huic ſimilis: nam
Tranſvolat in medio poſita, & fugientia captat.
Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe dolores,
Atque aeſtus, curaſque gravis e pectore tolli?
Nonne, cupidinibus ſtatuat natura modum quem,
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt; & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum faucis urit ſitis, aurea quaeris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia praeter
Pavonem rhombumque? tument tibi cum inguina, num, ſi
Ancilla aut verna eſt praeſto puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo venerem, facilemque.
ILLAM, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: Hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno

Stet

v. 110. PELLI. III. STATUIT.

vatam retines; vix erit, ut ſententiam expedire poſſis, adeo implicata & ſalebroſa eſt:

Nonne cupidinibus ſtatuit natura modum? quem,
Quid latura ſibi, quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo.

hoc eſt, ut quidem enarrant, *Quem modum*, videlicet, *Quid latura ſibi, quid negatum dolitura ſit, quaerere plus prodeſt.* Ubi, praeterquam quod hoc modo claudicat oratio, & adſcititio illo *videlicet* tamquam baculo innitens non recte ambulat; illud inſuper attendendum eſt, *modum cupidinum* & *quod naturae negari poteſt vel non poteſt* non unam & eandem rem eſſe (quod illi arbitrantur) ſed alteram ex altera colligi. At quanto rotundius elegantiuſque eſt, quod in melioribus membranis exhibetur; modo recte interpungas?

Nonne cupidinibus STATUAT *natura modum quem,*
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo?

& *ſtatuat* quidem praeter Cruquianos omnes Pulmanni ſex, Lambini & Berſmanni aliquot, etiam ex noſtris Graevianus, Galei, Petrenſis, Battelianus clare praeferunt; neque aliter Scholiaſtae veteres, ut ex enarratione eorum conſtat: *Nonne ſatius eſt quaerere, quem cupiditatibus finem natura ſtatuerit, quid tolerare poſſit ſi denegetur, quid denegatum ſuſtinere non poſſit?* Recte hoc atque ordine: ſiquidem ea vera conſtructio eſt, *Nonne plus prodeſt quaerere, quem modum natura ſtatuat cupidinibus &c.* Ceterum *quaerere, quem ſtatuat* modo ſubjunctivo; ut Serm. II, 3. v. 20.

olim nam quaerere *amabam,*
Quo *vafer ille pedes* laviſſet *Siſyphus aere.*

& Epiſt. II, 1. 163.

quaerere *coepit,*
Quid *Sophocles & Theſpis & Aeſchylus utile* ferrent.

121. GALLIS HANC, PHILODEMUS AIT:] Mirari ſane licet interpretum aut incuriam aut tarditatem, qui toties haec recuderunt, pravam & ineptam diſtinctionem non animadvertentes:

Illam, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir;
Gallis hanc, Philodemus ait: ſibi quae neque magno.

Quis enim non videat, in hac conſtructione *illam* & *hanc* eidem orationis membro inepte aſſignari? Tolle itaque tam foedam maculam, & ſic interpunge:

Illam, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno

Stet pretio; nec cunctetur, cum est jussa venire.
Candida rectaque sit; munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
Haec, ubi suppositit dextro corpus mihi laevum,
Ilia & Egeria est: do nomen quodlibet illi.
Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat;
Janua frangatur; latret canis; undique magno
Pulsa domus strepitu resonet: ne pallida lecto
Desiliat mulier; miseram se conscia clamet;

v. 122. Vulg. NEQUE. 129. VEPALLIDA.

Stet pretio, nec cunctetur, cum est jussa venire. hoc est, *Illam, quae tot moras & conditiones ferat, Gallis: hanc sibi, quae* &c. *Gallos* autem hic spadones & Cybeles sacerdotes accipio; qui tam lentas ambages facile & patienter ferre queant. Si Philodemi Epigramma ex angulo aliquo erueretur, ut ex Anthologia inedita productum est illud Callimachi; tum certius scire possemus, utrum Γάλλας vellet an Γαλάτας.

129. VEPALLIDA LECTO DESILIAT MULIER] *Quidam putaverunt*, aiunt veteres hic Scholiastae, vepallida *nunc unam partem orationis esse, ut* Vegrandi subere coctum, *quod ait Persius Flaccus, ut significet* valde pallida: *sed magis dividendum est, ut* vae *interjectio sit.* Atqui quod illis displicuit, recentioribus mirifice placuit; adeo ut nunc in omnibus fere editionibus *vepallida* circumferatur. At recte an secus, paullisper examinemus. *Vepallida*, inquiunt, est valde pallida. Mirum vero, aut neminem alium hoc usum esse vocabulo, si in frequente hominum sermone esset; aut, si adeo insolitum, non Flaccum id tamquam scopulum effugisse. Sed esto, ut novum verbum fingere voluerit *vepallida:* multo certe rectius erat, ut *parum*, imo *minime pallida*, imo *rubicunda* significaret, quam quod volunt interpretes. *Ve* enim in compositione non minuit solum & negat, sed contrarium etiam ponit. Ita *vecors* & *vesanus* non modo *parum cordis* aut *sani* habens, sed & *furiosus: vegrandis* non *parum grandis* modo; sed & *parvus.* Ovid. Fast. III, 445.

Nunc vocor ad nomen: vegrandia *farra colonae*
Quae male creverunt, vescaque *parva vocant.*
Vis ea si verbi est: cur non ego Vejovis *aedem*
Aedem non magni suspicer esse Jovis.

Ausonius Epist. XXII.

Hic saepe falsus messibus vegrandibus
Nomen perosus villici.

Cru-

Varro de Re Rustica II, 2. Vegrandes *fiunt oves & imbecillae.* Adde illud Martialis XI, 73. quod hic describi non meretur. Ad haec exempla, ut jam vides, *vepallida* esset pallidae contraria, plane contra auctoris mentem. Sed *ve*, inquiunt, in compositione interdum *auget.* Esto: tamen interea ineptum faciunt Horatium, qui nulla necessitate adactus & se & lectorem ambigua voce elusit. Atqui ne illud quidem extorquebunt, particulam *ve* significationem vocis, cui adjuncta est, usquam augere. Quippe in illo Persii loco, tam in editis quam scriptis, *praegrandi* exhibetur, non *vegrandi.* Sat. I, 96.

Arma virum *nonne hoc spumosum & cortice pingui?*
Ut ramale vetus, praegrandi *subere coctum.*

Atque etiam si maxime hic *vegrandi* legeretur, non valde grandem, ut illi volunt, sed minimum suberem notaret. Nimirum si *praegrandi* scripsit Persius, jocose & per ironiam; si *vegrandi*, serio & vere respondit. Hoc enim vult, Virgilii stilum nihil inflatum & φλοιώδες, nihil corticis suberisque habere; sed totum esse de duro & solido robore. At ad Festum nos amandant, qui, *Vegrande*, inquit, *significare alii aiunt male grande, alii parvum sive minutum.* Optimum sane advocatum, cui ipsi alio patrono opus est. Nam *male grande* & *parvum*, non contrarium neque adeo diversum, sed idem plane significare solent. At Nonius diserte ait: *Vegrande, valde grande. Lucilius libro* XXVI.

Non iccirco extollitur, nec vitae vegrandi datur.

Sed quoties fatuus ille turpissime se dat, & auctorum loca prave & sinistre interpretatur? Fortasse etiam & hic lapsus est; & *vegrandis vita* Lucilio erat vita humilis & misera; ut si talem versum anteponas;

Nec

Cruribus haec metuat, doti haec deprensa, egomet mî.
Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo;
Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
Deprendi miserum est: Fabio vel judice vincam.

ECLOGA III.

OMNIBUS hoc vitium est cantoribus, inter amicos
Ut numquam inducant animum cantare rogati;
Injussi

v. 31. Doti depr.

Nec in adversis rebus sapiens concutitur, neque prosperis:
Non iccirco extollitur, nec vitae vegrandi datur.
Adde, quod idem Nonius ex meliore, ut videtur, exemplari versum hunc aliter citet, V. Efferre:
Non iccirco extollitur, vel irae, vel gaudii dator.
Adeo ut & levis alioquin, & incerta sit hac in re Nonii auctoritas. Sed quid A. Gellio facias? qui libro V, 12. & XVI, 5. *Particula* VE, ait, *& augendae rei & minuendae valet, sicut aliae particulae plurimae; propter quod accidit, ut quaedam vocabula, quibus particula ista praeponitur, ambigua sint & utroqueversum dicantur; veluti Vescum, Vehemens, & Vegrande.* Haec quidem dici fateor, sed nullo satis idoneo auctore. Quis enim ei concesserit, *vehemens* & acre & remissum significare? *Vescum* quidem exile & gracile notat: hoc agnoscimus. At contrario sensu apud Lucretium poni volunt lib. I, 326. pro *edaci:*
Nec mare quae impendent, vesco *sale saxa peresa.*
Sed quidni & hic quoque communi acceptione sumatur, *vesco sale*, id est, tenui & minutissimis partibus constante, atque ideo penetrabili? Ut verbo dicam, *ve* significationem augere & intendere, non satis compertum est: & utcumque fuerit, in ambiguae vocis *vepallida* usu ridendus foret Horatius. Ergo hac lectione missa, videamus, siquid melius ferat altera illa,
VAE *pallida lecto*
Desiliat mulier, miseram se conscia clamet.
ut Ovidius Amor. III, 6.
Huic ego: vae *demens narrabam fluminum amores?*
Catullus Epithal. Pelei.
meas audite querelas,
Quas ego vae *misera extremis proferre medullis.*
Cogor inops.
& Virgil. Eclog. IX.
Mantua vae *miserae nimium vicina Cremonae.*
Sed & huic lectioni obstat, quod in his & similibus locis, *vae demens, vae misera* junctim construuntur; in *vae pallidis* id non potest, (ridiculum enim foret) sed *vae* solum hic & incomitatum incedit. Indagandum igitur aliud quid: & sane codices aliquot, etiam ex nostris, *vel pallida* habent. Unde N. Heinsius in libri sui margine, *Forte*, ait, *Resonet ve, & pallida:* quod quo pertineat, non equidem intelligo. Ne multis morer; pro *ve* corrigendum opinor *ne*, ut clare exhibent Petrensis noster & Zulichemianus: quod cum superioribus sic conjungendum: *Nec vereor*, inquit, NE *vir rure recurrat,*
Janua frangatur, latret canis, undique magno
Pulsa domus strepitu resonet: NE *pallida lecto*
Desiliat mulier, miseram se conscia clamet.
Ne illud in singulis orationis membris subauditur; & in illo venuste repetitur: ut supra V, 102.
ne *crure malo*, ne *sit pede turpi.*
& Serm. II, 8, 68.
ne *panis adustus,*
Ne *male conditum jus apponatur.*
& Epist. I, 5.
ne *turpe toral*, ne *sordida mappa*
Corruget nares; ne *non & cantharus & lanx*
Ostendat tibi te; ne *fidos inter amicos*
Sit, qui dicta foras eliminet.
Atque hoc, opinor, contenti, facile illo *vepallida* in posterum carere possumus.

131. DOTI DEPRENSA] Lege cum sagacissimo Nic. Heinsio;
Cruribus haec metuat, doti HAEC *deprensa, egomet mi.*
hoc est, *cruribus haec* (ancilla) *metuat, doti haec* (matrona.) Necessarium quidem id pronomen est: neque enim *deprensa* per se dominam significare poterit: cum & conscia, & adultera, & adulter ipse *deprensi* fuerint.

7. Us-

Injussi numquam desistant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
Quicquam proficeret: si conlibuisset, ab ovo
Usque ad mala iteraret, Io Bacche, modo summa
Voce, modo hac, resonat quae chordis quattuor ima:
Nil aequale homini fuit illi: saepe velut qui
Currebat fugiens hostem; persaepe velut qui

v. 7. CITARET.

Juno-

7. USQUE AD MALA CITARET, IO BACCHE] *Io Bacche* videtur fuisse initium Cantici: sic enim olim solebant & cantica & poëmata a primis vocabulis designare. Persius Sat. I.

Arma virum, *nonne hoc spumosum & cortice pingui?*

Ovid. Trist. II.

Sumserit Aeneadum genetrix *ubi prima; requiret,*
Aeneadum genetrix unde sit alma Venus.

ubi illud Aeneïda, hoc Lucretii opus significat. Aristophanes Equitibus p. 219.

Ἆσαι δ' οὐκ ἦν ἐν ξυμποσίῳ, πλὴν, Δωροῖ συκοπίδιλε,
Καὶ, Τεκτόνες εὐπαλάμων ὑμνων· ἅτως ἤνθησεν ἐκεῖνος.

& Nubibus p. 108.

Εἰτ' αὖ προμαθεῖν ἅσμ' ἐδίδαξεν, τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας,
Η, Παλλάδα περτίπολιν δεινὴν, ἤ, Τηλέπορόν τι βόαμα.

ubi recte notat Scholiastes illis Cratini, his Lamproclis & Cydidae cantica ex primis eorum verbis indicari. Ita & Hesiodi opus Η οἵη inscribebatur, eo quod multi ibi versus ab Η οἵη inciperent; quorum aliquot reliquiae etiam hodie servantur,

Η οἵη διδύμας ἱερὰς ναίουσα κολωνάς.
Η οἵη Φθίη χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσα.
Η οἵη Υρίη πυκινόφρων Μηκιονίκη.

Ergo ad haec exempla *Io Bacche* notat canticum, quod ab his verbis est inchoatum; & eandem credo ob causam Poëma Archilocho adscriptum *Iobacchi* vocabatur: Hephaestio p. 55. Οἷόν ἐστι τὸ ἐν τοῖς Ἀρχιλόχῳ ἀναφερομένοις ΙΟΒΑΚΧΟΙΣ,

Δημητρὸς ἁγνῆς καὶ κόρης τὴν παννύχιν σέβων.

Proclus Chrestomathia p. 342. Εἰς Διὸς ἀναφέρεσθαι ὕμνον —— Ἀδωνίδια, Ἰόβακχον. & 345. Ἤδετο δὲ ὁ Ἰόβακχος ἐν ἑορταῖς καὶ θυσίαις Διονύσῳ βεβαπτισμένος πολλῷ φρυάγματι. Ita & *Bacchebacchus* appellabatur Hymnus in Bacchum; quia frequenter ibi ingeminabatur, Βάκχε, Βάκχε, Βάκχε Aristoph. Equitibus p. 212.

Ησθέντα καὶ παιωνίσαι καὶ Βακχέβακχον ᾆσαι.

Grammatici tamen narrant, deum ipsum Βακχέβακχον & Ἰόβακχον vocatum esse. Ceterum apud Horatium *Io Bacche* syllabam ultimam producere potest, quia in caesuram incidit. Sunt tamen, qui metro metuentes *Io Bacchae* reponant; uti sane habet Editio prima Veneta, & Pulmanni codices quattuor, Bersmannique unus: quod confirmare volunt ex Euripidis Bacchis v. 83. & 152. Ω ἴτε βάκχαι, ὦ ἴτε βάκχαι. Magis tamen apposite versum ibidem 577. laudare potuissent;

Ἰὼ κλύετ', ἐμᾶς κλύετ' αὐδᾶς,
Ἰὼ βάκχαι, ἰὼ βάκχαι.

Sed utcumque hoc fuerit; illud jam videndum erit, quid sibi velit *citaret:*

sibi collibuisset, ab ovo
Usque ad mala citaret, *Io Bacche, modo summa*
Voce, modo hac, resonat quae chordis quattuor
ima.

Citaret, aiunt Scholiastae, id est, *clamitaret* aut *recitaret*. Neque quidquam hic addunt novi interpretes. Atqui id erat sedulo faciendum; si verbo, ut aiunt, aptissimo hic usum esse Nostrum persuasuros sese speraverint. Quippe cum, ut jam vidimus, *Io Bacche* sit canticum; apud quemnam quaeso auctorem *citare cantilenam* reperiemus? *Citare* est vocabulum Juris, & significat *vocare quempiam, ut se coram in loco aliquo sistat.* Ita *citare senatum, reos, testes, judices. Citare* autem *Io Bacche* ne Latinum quidem est. Neque enim *citaret*: neque vero ipsum *recitaret* ad Horatii propositum quidquam faceret. *Cantor* enim fuit

Ti-

Junonis ſacra ferret: alebat ſaepe ducentos,
Saepe decem ſervos: modo reges atque tetrarchas,
Omnia magna loquens; modo, Sit mihi menſa tripes, &
Concha ſalis puri, & toga quae defendere frigus
Quamvis craſſa queat. decies centena dediſſes
Huic parco, paucis contento; quinque diebus
Nil erat in loculis. noctes vigilabat ad ipſum
Mane; diem totum ſtertebat. nil fuit umquam

v. 11. Vulg. HABEBAT.

Sic

Tigellius, & cantilenam hanc modo *ſumma* modo *ima voce* cecinit. Sed aliud opinor eſt *canere*, aliud *recitare*. Quid multa? jam diu eſt, cum ex conjectura vere divinabam, ſic eſſe corrigendum:

ſi collibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala ITERARET, *Io Bacche.*

Quod ideo interpolatum credidi, quia plerumque Librarii *ter* & *cer* & *ler* & ſimilia ſoliti eſſent compendioſe ſcribere, conſonantem tantum ponentes cum apice ſuperne adſcripto. Ergo *uſque ad mala itaret* tandem eſt lectum; apice illo prae vetuſtate evanido & oculos fugiente. Quod cum adverſus metri leges peccaret, laudabilem operam ſe navaſſe credidit, qui primus ad verſum fulciendum *citaret* repoſuit. Poſtea, ubi veterrimi codicis Reginenſis copia mihi contigit, *citaret* quidem ibi inveni, ſed ita ut tres priores literae *cit* alia manu ſcriptae ſint; & ex ſpatio conſtet quattuor literas eraſas fuiſſe, quae vix aliae quam *iter* eſſe potuerunt. Atque id quidem multis oſtendi, quorum nemo dubitavit, quin, ut ante viſum eum codicem correxeram, a prima manu *iteraret* fuerit ſcriptum. Quippe hoc vocabulum adeo apte, concinne, & quaſi ad amuſſim ſententiae & verbis convenit; ut ſine ullius codicis auctoritate merito foret recipiendum. *Ut ab ovo*, inquit, *ad mala iteraret, Io Bacche:* hoc eſt, *iterum iterumque cantaret:* neque enim per totam caenam protrahi potuit una cantilena, niſi ſaepe repetita. Noſter Carm. II, 19.

lactis & uberes
Cantare *rivos, atque truncis*
Lapſa cavis iterare *mella.*

Phaedrus lib. V. fab. 8.

Magnoque riſu canticum *repeti jubet:*
Iteratur *illud.*

Apuleius Metam. XI. *Sequebatur lectiſſimae juventutis Chorus*, carmen *venuſtum* iterantes. Sulpicius Severus Epiſt. II. *Cum inter Benedictionis verba ſollemnia familiare illud ori ſuo Crucis nomen* iteraret. Plautus Caſina V. 2.

Operam date, dum mea facta itero: *eſt operae,*
auribus percipere:
Ita ridicula auditu, iteratu *ea ſunt, quae ego intus turbavi.*

Lucretius IV, 580.

ita colles, collibus ipſis
Verba repulſantes, iterabant *dicta referre.*

Noſter Epiſt. I, 8.

Sic iterat *voces, & verba cadentia tollit.*

10. HABEBAT SAEPE DUCENTOS SAEPE DECEM SERVOS] Voſſianus codex, cujus variantes lectiones ſerius ad me pervenerunt, pro *Habebat* corrupte habet *Halebat*; unde tamen fortaſſis emendandum eſt,

ALEBAT *ſaepe ducentos,*
Saepe decem ſervos.

Alere ſervos eleganter, ut Graeci ad verbum Βόσκειν οἰκέτας; Ariſtoph. Lyſiſtrata. v. 1205.

Εἰ δέ τῳ μὴ σῖτος ὑμῶν ἐστι, ΒΟΣΚΕΙ δ' ΟΙΚΕΤΑΣ
Καὶ σμικρὰ πολλὰ παιδία.

Quod ſi quis veſtrum pane caret, & ſervos alit
Multoſque parvos liberos.

Terent. Andr. I, 1. v. 30.

Ut animum ad aliquod ſtudium adjungant, aut equos
Alere, *aut canes ad venandum, aut ad philoſophos.*

& Heaut. IV, 3. v. 3.

Illanccine mulierem alere *cum illa* familia.

Plaut. Menaech. I, 1. v. 22.

Nam illic homo homines *non* alit, *verum educat*
Recreatque.

Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullane habes vitia? Imo alia, & fortasse minora.
Maenius absentem Novium cum carperet: Heus tu,
Quidam ait, ignoras te, an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mî ignosco, Maenius inquit.
Stultus & inprobus hic amor est, dignusque notari.

v. 20. Vulg. HAUD fort. Cum

20. IMO ALIA, HAUD FORTASSE MINORA] Et editiones priscae & exemplaria scripta ad unum omnia longe aliter habent,

Nulla nè habes vitia? imo alia, ET *fortasse minora*,

Primus, opinor, Aldus Manutius sincerum vas incrustare voluit, & reposuit *Haud minora*; quem deinceps plerique omnes nimium patienter secuti sunt. Quid enim? an credibile est, hoc fassum esse Horatium? sua vitia non minora esse illis, quae in Tigellio tam acerbe notaverat? Cur itaque *Clodius accusat moechos?* cur ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων? Imo vero sibi *mediocria* tantum vitia esse alibi gloriatur, non Tigellianis similia. Serm. I, 4, 130.

ex hoc ego sanus ab illis
Perniciem quaecumque ferunt; mediocribus & quîs
Ignoscas vitiis *teneor.*

& 6, 65.

Atqui si vitiis mediocribus, *ac mea* paucis
Mendosa est natura, alioqui recta; velut si
Egregio inspersos reprehendas corpore naevos:
Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra
Objiciet vere quisquam mihi; purus & insons,
Ut me collaudem, si & vivo carus amicis.

Credat jam qui poterit, hunc Tigellio se aut postponere aut comparare. Immo enim modeste respondet, se alia quidem vitia habere (neque enim Maenii exemplo suis se vitiis ignoscere, dum alios carpat) & *tamen fortasse* Tigellianis illis leviora. Summa urbanitas est in τῷ *fortasse*: quasi non pugnaturus foret, si quis vel aequalia esse diceret. Ceterum & Acron Scholiastes lectionem nostram clare agnoscit; cum sic locum enarrat: *Confiteor me habere vitia, sed leviora: nec sum similis Maenio, qui dicebat se ignoscere peccatis suis.* Ita recte *nec sum* Fabricius & Cruquius & codex manuscriptus Reg. Soc. exhibent; non ut alii perperam, *sed sum.*

25. CUM TUA PERVIDEAS OCULIS MALA LIPPUS INUNCTIS] *Praevideas*, quod legendum hic ex conjectura contendit elegantissimus Rutgersius, non improbante Nicolao Heinsio ad Ovidii Pont. I, 7. v. 43. clare & sine ulla litura praefert codex Regiae Societatis: cui favet Acron manuscriptus, in quo habetur *provideas.* Ergo in hac lectione quiescendum tandem videtur: ut *praevideas* idem sit ac *praetervideas*, παραβλέπῃς, παροπᾷς, *neglegas, praetereas.* Quo pertinet locus ille Poëtae veteris, jam ab aliis saepius adductus,

Τί τἀλλότριον, ὦνθρωπε βασκαναύτατε,
Κακὸν ἐξυδορκεῖς, τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις;

Illud tamen fatendum est, si *pervideas* nihil amplius significaret quam simplex *videas*; ad stili Horatiani genium propius hoc accessurum esse, quam illud alterum. *Cum lippus inunctis oculis tua mala videas*, hoc est, *non videas*, non magis quam lippi solent: qui loquendi modus Nostro fere peculiaris est. Ita supra Serm. I, 2. v. 91.

tu corporis optima Lyncei
Contemplare oculis; Hypsaea caecior, *illa*
Quae mala sunt, spectas:

hoc est, *non omnino spectas.* Carm. III, 7.

Frustra: nam scopulis surdior *Icari*
Voces audit *adhuc integer.*

quod perinde est, ac *non audit.* Quomodo enim audit, si scopulis surdior est? Unde duo Pulmanni codices & Bersmanni unus sic locum ibi interpolant,

Voces spernit *adhuc integer.*

Sed & illi frustra: quippe Euripidis locum fideliter imitatus est ex Medea v. 28.

ὡς δὲ ΠΕΤΡΟΣ, ἢ θαλάσσιος
Κλύδων, ΑΚΟΥΕΙ νηδετεμένη φίλων.

Recta igitur & plane Horatiana locutio foret, *Cum tua mala lippus* VIDEAS; quo vocabulo uterque Scholiastes in enarratione sua utitur. Sed certum interim & indubitatum est, compositum illud *pervideas* non posse hic consistere. Quippe *pervidere* ubique significat, *acute & perspicue & penitus rem videre:* & proinde inexcusabile prorsus & intolerabile hic esset cacozelon. Neque enim quicquam proficit cum *Oxymoro* suo Dacierius: quasi vero magnam rem faceret, qui Oxymoron

&

Cum tua praevideas oculis male lippus inunctis;
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aut aquila, aut ſerpens Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rurſus & illi.
Iracundior eſt paullo: minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri poſſit, eo quod
Ruſti-

v.25. PERVIDEAS OC. MALA.

& Enallagen & cetera Grammaticorum emplaſtra quibuſcumque ulceribus adhiberet. Equidem potius ſic reponerem,

Cum tua TU *videas oculis mala lippus inunctis:*

& pronomen illud dicerem a voce praecedente abſorptum eſſe: poſteaque ad verſum ſupplendum *pervideas*, *praevideas*, *provideas* pro vario librariorum ingenio conficta eſſe. Ceterum pro *mala* Cruquii aliquot codices *male*; & ſic *in bonis exemplaribus legi* a Mureto didicit Hercules Ciofanus, ad Ovidii Metam. p. 80. Ergo totus locus ad hunc modum conſtituendus eſt:

Cum tua PRAEVIDEAS *oculis* MALE *lippus inunctis,*
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum?

ubi *tua vitia* ſubaudiendum eſt ex altero orationis membro *in amicorum vitiis*. Neque aliter olim legiſſe videtur Acron Scholiaſtes: *Ordo*, ait, *Cum tua oculis inunctis lippus videas, id eſt, cum tua vitia cernas quaſi caecus.* Ita exemplar ſcriptum, & editio Veneta 1490: male autem Fabricius edidit, *Cum tua mala oculis — pervideas.* Eleganter vero *male lippus*, i. e. admodum & valde lippus, ut alibi *male ſalſus*, *male parvus*, *male raucus*. *Mala* autem pro *male* paſſim a Librariis poni, docebit te praeſtantiſſimus N. Heinſius ad Ovid. Faſt. II, 170.

29. MINUS APTUS ACUTIS NARIBUS HORUM HOMINUM] Quid hic ſibi velint *minus aptus naribus acutis*, non adeo liquidum eſt. Scholiaſtae veteres ſic explicant: *paullo iracundior eſt, ut non poſſit deridentium urbanitatem ſuſtinere.* Neque ab hoc recedunt interpretes novi. Et profecto interpretationem hanc ſententia poſtulare videtur; verba tamen ipſa aut invita eam recipiunt, aut plane recuſant. Nam *acutae nares*, non ſannae & deriſionis, ſed morbi & mortis jam inſtantis ſignum. Lucretius in deſcriptione peſtis, VI, 1191.

item ad ſupremum denique tempus
Compreſſae nares, naſi primoris acumen
Tenue, *cavati oculi*, *cava tempora*, *frigida pellis.*

Cornelius Celſus II, 6. *Ad ultima vero jam ventum eſſe teſtantur* NARES ACUTAE, *collapſa tempora*, *oculi concavi.* Quae ex Hippocrate verſa ſunt, Prognoſt. c. 2. ΡΙΣ ΟΞΕΙΑ, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, κρόταφοι ξυμπεπτωκότες. Ergo fieri poteſt, ut librariorum hic error ſit, qui *acutis* pro *aduncis* ſcripſerint;

Iracundior eſt paullo: minus aptus ADUNCIS
Naribus horum hominum:

ut ipſe alibi, Serm. I, 6.

Ut plerique ſolent, *naſo ſuſpendis* adunco
Ignotos.

& Perſius, perpetuus noſtri imitator Sat. I, 54.

rides, *ait*, *& nimis* UNCIS
NARIBUS *indulges.*

Cui ſuſpicioni favet, quod codex Collegii Trinitatis in poſteriore Flacci loco pro *aduncо* habet *acuto*. Alioqui *acutae nares* ingenioſum & ſagacem denotare poſſunt; ut contra *obeſa naris* ſtolidum & nihil ſentientem, Epod. XII. Verum hoc ad auctoris mentem nihil facere videtur. Poſſunt & iracundum ſignificare; nam ut Ariſtoteles, in Phyſiognomonicis c. 6. Οἱ τὴν ῥῖνα ἄκραν ὀξεῖαν ἔχοντες δυσόργητοι; *Quibus nares acutae ſunt, ad iram ſunt proniores.* Quo ſenſu & illud Auſonii videtur accipiendum, Praefatione ad Griphum: *Neque me fallit fore aliquem, qui hunc jocum* acutis naribus *& caperata fronte condemnet.* Sed & iracundiae notio huic Flacci loco minus apta eſt: & erit fortaſſe qui *acutis naribus* tam apud Flaccum, quam apud Auſonium pro deriſoribus & ſannionibus poni exiſtimet. Atque hoc quidem in medio relinquo. Ceterum non Virgilium hic deſcribit & χαρακτηρίζει, ut & olim & hodie a multis creditum eſt, ſed ſeipſum. Primo enim ipſe ſe compellat,

Cum tua praevideas oculis MALE LIPPUS *inunctis.*

Lippus enim fuit Horatius; vide nos ad Serm. I, 1. v. 120. Sequitur mox:

Evenit, *inquirant* vitia *ut* tua *rurſus & illi.*

id eſt, tua, o Flacce, vitia: & te abſentem his verbis carpant: IRACUNDIOR EST PAULLO. Hoc unum ex Horatii vitiis, ut ipſe de ſe Serm. II, 3. v. 323.

Non dico horrendam rabiem.

Rusticius tonso toga defluit, & male laxus
In pede calceus haeret. at est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub corpore. denique teipsum
Concute, numqua tibi vitiorum inseverit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala. namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc praevertamur, amatorem quod amicae
Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipsa haec

Dele-

& Epist. I, 20.

Irasci facilem, *tamen ut placabilis essem.*

RUSTICIUS TONSO. Hoc etiam ad Horatium pertinet: ut Epist. I, 1.

Si curatus inaequali tonsore *capillos*
Occurri, ——
—— *&* prave sectum *stomacharis ob unguem.*

TOGA DEFLUIT; & hoc quoque ibidem de se fatetur:

si forte subucula pexae
Trita subest tunicae, vel si toga diffidet impar.

Mox virtutes quasdam addit, ut cum vitiis compensentur: & hae quoque virtutes ad Horatium ipsum referendae sunt. AT EST BONUS, ut Carm. I, 22.

Integer vitae *scelerisque purus.*

& Serm. II, 1. v. 85.

si quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse.

& saepe alibi. AT TIBI AMICUS. Serm. I, 6. v. 70.

purus & insons,
Ut me collaudem, si & vivo carus amicis.

vide & I, 4. v. 101. AT INGENIUM INGENS. Carm. II, 18.

At fides & ingenî
Benigna vena est.

Sed haec obiter, & praeter morem nostrum; qui emendationes scribimus, non commentarium. Quis enim esset modus? Doluit tamen locum hunc tam prave ab interpretibus acceptum esse, & in transitu eos tribus saltem verbis admonendos esse censuimus.

34. SUB CORPORE] Lambini aliquot codices & Pulmanni Torrentiique,

at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub pectore.

atque ita quattuor ex nostris. Quod miror equidem Lambinum non improbasse, & Torrentium amplius etiam vulgato praetulisse. Nihil enim absurdius: & perinde esset ac *ingens ingenium sub inculto hoc ingenio*, ut Epist. I, 3.

non tibi parvum
Ingenium, *non* incultum *est, nec turpiter hirtum.*

Pectus enim ipsum ingenium notat: ut Epist. I, 2.

Non tu corpus eras sine pectore.

i. e. sine mente, sine ingenio. Ovid. Metam. XIII, 290.

Artis opus tantae rudis & sine pectore *miles*
Indueret?

Recte ergo cum melioribus membranis & priscis editionibus *sub inculto corpore*: ut ad *rusticiorem tonsuram, togam defluentem*, & *laxos calceos* referatur. Porro saepius haec duo vocabula a Librariis permutantur; ut apud Virgil. Aen. VII, 349.

Ille inter vestis & levia pectora *labsus*:

Pieriani aliquot codices *corpora* habuerunt.

40. POLYPUS AGNAE] Si *Agnae* hic legimus; non femineum, ut esse debet, sed virile cognomen erit: ut *Asina, Scrofa, Pica, Panthera, Ovicula, Capella, Vaccula*, etsi ipsa feminini sint generis, virorum tamen sunt cognomenta. Quare legendum cum duobus Torrentii codicibus,

Delectat, veluti Balbinum polypus HAGNAE.

Hagna sive *Hagne* Graecorum est ΑΓΝΗ, *casta*; unde Libertinam fuisse recte colligas. Gruterus, 957, 8. DIS MANIBUS VETTIAE HAGNAE. 820, 4. ULPIAE HAGNE CONIUGI. 955, 5. TURRANIAE HAGNE. 754, 13. NUMITORIA HAGNE. Reinesius, XVI. 16. CLAUDIA HAGNE. XIV, 152. VIDIAE HAGNAE. Marmora Felsinea, p. 378. HAGNAE CONSERVAE MEAE.

47. ILLUM BALBUTIT SCAURUM] Locus elegantissimus; in quo tamen interpretes, dum nimium ingenioſi esse volunt, nubes & inania nobis venditant:

stra-

Delectant; veluti Balbinum polypus Hagnae.
Vellem in amicitia sic erraremus, & isti
Errori nomen virtus posuisset honestum.
At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici
Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
Adpellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
Sisyphus: hunc Varum, distortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

Par-

40. Vulg. AGNAE.

strabonem
Appellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
Sisyphus: hunc Varum, distortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

Paetus, *Pullus*, *Varus*, *Scaurus* cognomina sunt, ut recte vidit disertissimus Rutgersius, a formae vitiis pueris imposita; ita tamen ut ὑποκορισμῷ quodam vitia illa extenuentur. Sic qui strabis & distortis oculis est, non *strabo* a parentibus, sed *Paetus* vocatur; quod in cognatis oculorum vitiis multo leviſſimum est, & Veneri ipsi assignatur. Apposite Ovidius Art. Amat. 659.

Nominibus mollire licet mala; fusca vocetur,
Nigrior Illyrica cui pice sanguis erit.
Si paeta est, Veneri similis; si flava, Minervae:
Sit gracilis, macie quae male viva sua est.

ubi versum tertium ex vetustis codicibus, qui *Si crasia est v. s. si parva, Minervae*, exhibent, sic refingit sagaciſſimus Nic. Heinsius;

Si qua strabo *est, Veneri similis; si* rava, *Minervae.*

Optime ad sententiam; nisi quod versus paullo scabrior sit, quam ut Ovidianus esse videatur. Nos levi emendatione sic veram poëtae manum praestabimus;

Si strabo, *sit Veneri similis; si rava, Minervae.*

hoc est, *si strabo est, molliore nomine vocetur Paeta:* plane ut hic Horatius. Ceterum *Pullus* cognomen notat *parvulum*, & est nani & pumilionis ὑποκορισικόν. *L. Junius Pullus* in Fastis occurrit A. U. C. 504. quod observavit Rutgersius; cui adde Q. *Numitorium Pullum* apud Ciceronem De Invent. II, 34. quem alibi *Pullum Numitorem* vocat De Finibus, V, 22. Male itaque D. Heinsius *Putum* hic reponit. Porro idem Rutgersius magno apparatu conjecturam suam stabilire conatur, qua versum sequentem sic interpolat,

Sisyphus; hunc Varum, distortis cruribus: HILLUM,
Balbutit; Scaurum, pravis fultum male talis.

ubi sic verba explicat, particula SI ex prioribus repetita: *Pullum vocat pater, si filius est male parvus; Hillum vocat, si balbutit.* Et mirifice quidem hic sibi placuit vir celeberrimus: sed numquam vidi doctiorem operam infelicius collocatam. *Hillum*, ait, balborum more qui R literam per L efferunt, posuit pro *Hirrum.* Unde vero *Hirrus* est balbutientis pueri cognomen, ut Pullus nani, & Paetus strabonis? Imo ait, C. Lucium Hirrum hic tangit, qui balbus fuit, ut ex joco Ciceronis conjicere licet, Epist. Fam. II, 10. *De te, quia quod sperabam; de Hillo (balbus enim sum) quod non putaram.* Lubrica sane & periculosa ratio, quae unam conjecturam super alia struit: neque enim ulli scripti codices de *Hillo* habent, sed *de nihilo.* Sed esto: cur idcirco ipsum Hirrum balbum fuisse credemus? Tota, inquit, joci elegantia jacet, nisi hoc statuamus. Mihi alia longe sententia est. Ut enim, qui R literam pronunciare non poterant, Balbi & Blaesi cognominabantur; ita (ut mihi videtur) ab *hirriendo* Hirri vocabantur, qui R nimis crebro & nimis duriter efferebant: quales olim fuerint Eretrienses & Lacedaemonii, qui σκληροτὴρ, & τὼρ βατιλέαρ, τὼρ ῥήτοραρ, & similia pronunciabant, pro figma identidem rho ponentes. *Hirrus* itaque & *Balbus* contraria linguae vitia notant: unde Cicero, utpote Hirro competitor & inimicus, Balbum se esse jocose dicit, atque adeo pro *Hirro Hillum* pronunciat. Sed utcumque hoc fuerit; illud quaeso quam incredibile est, Hirrum illum, jam ut verisimile est mortuum, ab Horatio hic sugillari. Scripsit enim Epistolam eam Cicero A. U. C. 702. Horatio tum puero quindecenni. Quid autem? nulline tum balbi in vivis erant Romae, quos ho-

Parcius hic vivit: frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paullo est: concinnus amicis
Postulat ut videatur. at est truculentior atque
Plus aequo liber: simplex fortisque habeatur.
Caldior est: acris inter numeretur. opinor,

Haec

honestius nominare poterat, si homo lippus balbum deridere gestiret? Quid quod non Horatii haec verba sunt, sed parentum: quos mollioribus ait nominibus filiorum vitia solari & excusare solitos. Atqui, si filium balbutientem facetus pater Hillum cognominet, non tam Hirrum, quam Filium ipsum deridendum propinet. Valeat itaque conjectura, sententiae auctoris prorsus contraria: neque vero, si cetera omnia recte procederent, constructio ipsa stare posset. *Hillum, balbutit:* i. e. *si balbutit.* Nego vero *si illud* subintelligi hic posse: repeti enim oportuit: nisi ipsum quoque Flaccum data opera balbutire & incondite loqui existimemus. Atque haec quidem contra Rutgersium paullo accuratius, propter summam viri famam & auctoritatem. Alioqui nodum in scirpo quaerat, qui tam clara & perspicua sollicitare velit,

hunc varum, distortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

illum enim ad *hunc* ex opposito refertur, & erudite Scholiastae, *Suaviter*, aiunt, *dixit* Balbutit Scaurum: *sic enim blandientes infantibus infingere* (lege, *infringere*) *linguam solent, ut quasi eos imitentur.* Quid amplius desideres? Celeberrimus tamen Dacierius, ut balborum vitium urbanius & salsius exprimatur, sic emendandum esse pronunciat,

Balbutit SCAULUM.

ubi miror, cur non itidem VALUM pro *Varum* reposuerit; quippe verbum *balbutit* utrique commune est. Sed frustratur se & lectorem vir cetera ingeniosus. Neque enim, si Aristophanes sic Alcibiadem introducit blaese loquentem, in Vespis p. 312.

Ολᾷς, Θέωλος τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει,

ut in voce κόλακος pro κόρακος jocum captaret: idcirco & Horatius hoc blaese efferre debuit. ubi nulla similis joci materia est: quid enim significat *Saulus?* In Aristophane quidem urbanum erat: in nostro putidum foret & insulsum. Neque vero *balbus*, & *balbutire* unum idemque sunt ac Graeca illa τραυλὸς & τραυλίζειν; id quod satis indicat Lucretii locus, IV, 1157. ubi amatores ridet, quod Venerum suarum vitia mollioribus nominibus occulere student,

Balba, *loqui non quit*, τραυλίζει: *muta, pudens est.*

At flagrans, odiosa, loquacula, Λαμπάδιον *fit.*

Balbus itaque gravius vitium Latine notat, quam Graece τραυλός. Tamen ut interdum eadem esse fateamur: nihil in recepta lectione movendum erit. Iterum Lucretius, & suavissime quidem, de primo hominum saeculo, V, v. 1021.

Et pueros commendarunt, muliebreque saeclum;
Vocibus & gestu cum balbe *significarent,*
Imbecillorum esse aequum misererier omnium.

An & hic blaese reponet Dacierius,

Imbecillolum esse aequum miseleliel omnium?

Quid, cum Cicero de Divinatione I, 3. *Reliqui*, ait, *omnes praeter Epicurum*, balbutientem *de natura Deorum, divinationem probaverunt:* an & hic quoque leget, *De natula deolum?* Non equidem memini hoc inter Jocos Ciceronis a veteribus relatum esse.

57. MULTUM DEMISSUS HOMO ILLI] Hic locus quasi scopulus est, Interpretum omnium naufragiis infamis. Videamus, si nos salvi eum praetervehi possumus.

At nos virtutes ipsas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum vivit; multum demissus homo: illi
Tardo cognomen pingui damus.

hoc est, ex communi interpretum sententia, Si *probus* quis est, nos per contumeliam *demissum* vocamus; si *tardus* est, *pinguem.* In eo tantum a veteribus Novi discedunt, quod illi inversis verbis enarrant, Si *pinguis* est, *tardum* vocamus: hi contra, si *tardus* est, *pinguem:* quia dubium est scilicet, utrum utro verbum sit contumeliosius. Mirum vero est, nec hos neque illos diligentius attendisse animos ad verba auctoris. *Virtutes*, inquit, *ipsas invertimus: Cautum* hominem & prudentem, fictum & astutum vocamus; *simplicem*, communi sensu carere dicimus: *probum*, alio nomine traducimus. Vides, opinor, *virtutes* hic poni, *prudentiam*, *simplicitatem*, *probitatem*; quas sub cognatorum vitiorum nominibus deprimi & infuscari solitas auctor indignatur. Jam autem, cum exponunt Interpretes, *si tardus est, pinguem* voca-

Haec res & jungit, junctos & servat amicos.
At nos virtutes ipsas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum vivit, multum demissus homo ille:
Tardo ac cognomen pingui damus. hic fugit omnis

57. Illi. 58. Tardo, cog.

Insi-

vocamus, vel vicissim, *si pinguis est, tardum*: scire velim, utrum ex his nomen pro *virtute* hic haberi censeant? *tarditatemne* ingenii, an *pinguitudinem?* Quid jam haesitant, & mussant? Dispudet sane tot viros doctrina & ingenio excellentes tam neglegenter hic versatos esse; neque enim ipsos *tardorum pinguiumve* nomen hic sibi quaesiisse fas nobis est dicere. Sine dubio & *tardi* & *pinguis* cognomina contumeliae loco hic posita sunt: ut Terentius Eunucho V, 8.

Fatuus est, insulsus, tardus, *stertit noctesque & dies.*

ubi Donatus, *Intellectu tardos vocamus, qui stulti sunt. Pingue* autem *ingenium* pro *stupido* Noster & Ovidius dixerunt. Quaerendae itaque jam sunt, ex mente auctoris, virtutes illae, quas aegre ille fert sub horum vitiorum larva traduci & derideri. Neque vero diu indagandae sunt: sic enim in promptu est vera hujus loci lectio:

probus quis
Nobiscum vivit, multum demissus homo ILLE;
Tardo AC *cognomen pingui damus.*

hoc est, si *probus* quis & *demissus* nobiscum vivit, *tardum* ac *pinguem* nominamus. *Ille* autem extat in Blandinio Cruquii omnium vetustissimo: *Ac* ex conjectura addidimus, quod facile per Librarios elidi potuit, cum propter orationis hyperbaton, tum ob consonantem C proxime sequentem. Jam vero, quod ad sententiam attinet, *probus & demissus* propinquas & cognatas virtutes notant, ideoque hic conjunguntur, ut apud Ciceronem de Oratore II. c. 43. *Facilitatis, liberalitatis, mansuetudinis, pietatis, grati animi, non appetentis, non avidi, signa proferri perutile est: eaque omnia, quae* PROBORUM, DEMISSORUM, *non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum sunt, valde benevolentiam conciliant.* Iterum Cicero pro Murena c. 40. *Sit apud vos modestiae locus, sit* demissis hominibus *perfugium, sit auxilium pudori.* Ex his facile intelligis, *Probum, demissum, mansuetum, modestum, pudentem*, virtutes inter se affines significare; ut apud Graecos, ἐπιεικῆ, πρᾶον, μέτριον, χρηστόν. Quid itaque hic faciunt, qui omnia in pejus interpretantur? nempe ejusmodi hominem, quia *non acer est*, non vehemens & fervidus, pro *tardo & pingui* traducunt: idque *ex more*, ut ait Noster alibi, *cognata vocabula rebus imponentes.* Exigua enim sunt virtutum vitiorumque confinia; & omnino paullum interest inter *non acrem* & *tardum*: facile itaque probitatem qui calumniari vult, *tarditatem* appellat; ut vicissim cum laudare studet, *probitatis* nomen & patrocinium *tarditati* praetexit. Plutarchus vita Artoxerxis p. 1852. Ἦν δέ τις καὶ ΜΕΛΑΗΣΙΣ ἐν σῇ φύσει τοῦ βασιλέως, ΕΠΙΕΙΚΕΙΑ φαινομένη τοῖς πολλοῖς. *Erat autem &* Tarditas *quaedam in regis indole, quae a multis* Probitas *putabatur.* Quintilianus Instit. VI, 5. *Nam est res animi jacentis, & mollis supra modum frontis; fallitque plerumque, quod* Probitas *vocatur, quae est* Imbecillitas. Recte itaque explicavimus auctoris sententiam: Probus enim & demissus, tamquam tardus & pinguis, facile vituperatur; ut *homo minime malus*, qui idem est ac probus, pro *hebete* ponitur. Et miror equidem Lambinum, qui in priore editione verum ex parte viderat, postea in curis secundis seque & illud deseruisse. Ceterum illud in constructione ambiguum est; utrumne *vivit multum*, an *multum demissus*, inter se conjungenda sint. Ita Cicero, *Vivam tecum multum, Multum uti aliquo, Multum esse cum aliquo:* contra idem, *Vir multum bonus*, & Noster, *Multum facilis, multum celer atque fidelis.* Et posterius quidem placet; ut distinguendum sit,

Nobiscum vivit, multum demissus homo ille.

nobiscum vivit, id est, amicus, sodalis est nobis. Terentius: *Imo sic homo est perpaucorum hominum: imo nullorum arbitror, si* tecum vivit. Martialis: *Nec* tecum *possum* vivere, *nec sine te.* Porro eleganter, *demissus homo* ILLE: Plinius Paneg. c. 30. Nilus *cunctanter alveo sese & languide extulerat, ingentibus quoque tunc quidem* ille *fluminibus conferendus.* Denique synchysis ista sive hyperbaton Horatio familiare est: ut Serm. I, 6. v. 65.

Aiqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendosa est natura.

& VIII. v. 34.

Serpentes atque videres
Infernas errare canes.

60. Cum

Insidias, nullique malo latus obdit apertum;
Cum genus hoc inter vitae versemur, ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina: pro bene sano
Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
Simplicior quis & est; (qualem me saepe libenter
Obtulerim tibi, Maecenas) ut forte legentem
Aut tacitum inpediat quovis sermone molestus:
Communi sensu plane caret, inquimus. eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
Qui minimis urguetur. amicus dulcis, ut aequum est,

v. 60. Versetur. 63. At est. 65. Impellat.

Cum

60. Cum genus hoc inter vitae versetur] Ita quidem editiones, & nostri codices. Sed veterrimus Cruquii Blandinius, VERSEMUR, Quod me quidem judice, verius altero & elegantius est. Sententia enim haec universim saeculi mores temporumque conditionem tangit. Neque enim vult *cautum* hunc in pejore vitae genere, quam alios versari; neque huic magis, quam aliis, insidias calumniasque vitandas; sed ejusmodi cautelam & prudentiam in omni vitae genere maxime probandam esse. Adde huc, quod proclive fuit librariis pro *versemur*, ob constructionis facilitatem, substituere *versetur:* contra, non item.

63. Simplicior quis at est] Primus Lambinus AT reposuit, codices suos, ut ait, secutus. Ego vero & in priscis editionibus & scriptis, quos viderim, omnibus repperi,

Simplicior quis ET *est.*

Atque idem de suis testantur Cruquius, Pulmannus, & Torrentius. In solo Reginensi *at* habetur pro varia lectione, a manu recenti. Sed nihil caussae est, ut membranas veteres hic deseramus. Nam ideo, ut videtur, mutarunt; quia haec omnia per interrogationem efferri voluerunt. Quod non modo non necesse est, sed etiam sententiam aliquanto deteriorem facit.

65. Ut forte legentem Aut tacitum impellat] Haec quidem omnium membranarum lectio est; atque ita editi vetusti. Nullo tamen modo consistere hanc posse, judicavit Lambinus. Quippe *impellere*, cum ad corpus refertur, est ictu quodam urgere, trudere, percellere: cum ad animum, suadere, movere, incitare: quorum utrumvis a loci hujus sensu alienum credidit. Quare idem reposuit APPELLET, ingeniose quidem & docte: in quo ab uno codice scripto se adjutum narrat, utpote qui habuerit *appellat*. De codice autem (non enim nominat) fides penes auctorem esto: ceterum valde favet huic correctioni Acron Scholiastes, cujus verba sunt; *Si quis libere & sine observatione temporis* appellaverit *amicum suum — siquis est simplex, ut legentem, aut cogitantem molestus* interpellet; *statim eum carere communi sensu dicimus.* Recte ergo & apposite ad sententiam Lambinus. Vide tamen, siquid & nos afferamus, quod aut melius aut certe non deterius esse videatur. Lego itaque,

ut forte legentem
At tacitum IMPEDIAT, *quovis sermone molestus.*

Enimvero hoc commodi habet nostra conjectura, quod a recepta lectione minimum abscedit: neque vero precario admitti postulat, sed suo jure & magnis auctoribus se tuetur. Charisius lib. V. p. 261. ubi *idiomata accusativi casus* recenset, IMPEDIO LEGENTEM, exempli loco profert. Id autem ex hoc Flacci loco desumtum esse videatur,

ut forte LEGENTEM
Aut tacitum IMPEDIAT, *quovis sermone molestus:*

ut quod ibidem adducit, COMMEIO LECTUM, ex hac ipsa Ecloga petitum est v. 90.

COMMINXIT LECTUM *potus, mensave catinum* &c.

Adde huic Diomedem p. 297. qui similiter *incusativi idiomata* memorans, IMPEDIO LECTOREM, ha-

Cum mea compenſet vitiis bona: pluribus hiſce
(Si modo plura mihi bona ſunt) inclinet, amari
Si volet. hac lege, in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
Poſtulat; ignoſcet verrucis illius. aequum eſt,
Peccatis veniam poſcentem reddere rurſus.
Denique, quatenus excidi penitus vitium irae,
Caetera item nequeunt ſtultis haerentia; cur non
Ponderibus moduliſque ſuis ratio utitur; ac, res
Ut quaeque eſt, ita ſuppliciis delicta coërcet?
Si quis eum ſervom, patinam qui tollere juſſus

v. 74. Vulg. IGNOSCAT.

habet. *Impedit* vero *legentem* aut *meditantem*, qui quovis ſermone moleſtus interpellat & obturbat. Porro quam proclive fuerit Librariis *Impellat* pro *Impediat* ſubſtituere; vel inde diſcas, quod alias vice verſa *Impedit* ſuppoſuere pro *Impellit*, apud Senecam De conſtantia Sapientis, c. 9. *Adjice nunc, quod injuriam nemo immota mente accipit, ſed ad ſenſum ejus perturbatur: caret autem perturbatione vir erectus, moderator ſui, altae quietis & placidae. Nam ſi illum tangit injuria; & movet, & impedit.* Ubi liquido legendum eſt, *Et movet, & IMPELLIT.* Ceterum penes lectorem ſit judicium, cuinam ex his lectionibus priores partes deferat. Illud tantum moneo; ſi cui ab exemplaribus ſcriptis diſcedere hic religio eſt, is, ſi me audiet, τὸ *impellat* ſic explicabit; ut *ſimplicior* ille, qui hic deſcribitur, legentem ſiquem aut meditantem offenderit, manu vel cubito prius feriat & *impellat*, & deinde ſic excitatum verbis appellet: qui hodie ruſticiorum & agreſtiorum hominum mos eſt. Porro quid ſibi hic velit *ſenſus communis*, non ſatis viderunt Interpretes: varie enim apud varios accipitur. Vide Ciceronem pro Planco c. 13. & 14. de Oratore I, 3. Juvenalem III, 73. Senecam Epiſt. 5. & 105; Phaedrum Fab. VIII: Lucretium, I, 422. Quintilianum Inſtit. I, 2: Arnobium IV. p. 160. & 166. Editionis Heraldi: Gellium XII, 12. ubi ἀκοινωνήτοι *communi ſenſu carentes* verti debet. Niſi potius in loco Gellii legendum ſit cum Henrico Stephano, ἀνοικονόμητοι, *oeconomiae imperiti.* Adi & Marcum Antonium I, 16; & ibi doctiſſimum Gatakerum, ubi κοινονομοσύνην enarrat. Certe haec omnia loca, in quibus *ſenſus communis* occurrit, non ſunt uno & communi ſenſu explicanda. Iſte homo ab Horatio hic denotatur; qui cetera bono ſenſu praeditus, tempus, locum, perſonas obſervare & diſtinguere neſcit. Seneca de Beneficiis I, 12. *Sit in beneficio* ſenſus communis: *tempus, locum, perſonas obſervet: quia momentis quaedam grata & ingrata ſunt.* Cicero de Oratore II, 16. *Quae verſantur in conſuetudine vitae, in ratione reipublicae, in hac ſocietate civili,* in ſenſu hominum communi, *in natura, in moribus, comprehendenda eſſe oratori puto.* Communi igitur ſenſu ideo hic carere dicitur, quia legentem aut tacitum, alieno cum maxime tempore, ſermone ſuo obturbat. Quales & illi, quos Sermone proximo v. 76. ſugillat;

inanes
Hoc juvat, haud illud quaerentes, num ſine ſenſu,
Tempore *num faciant* alieno.

hoc eſt, *ſine ſenſu communi*, quia *tempore alieno.*

74. IGNOSCAT VERRUCIS ILLIUS] Ita editiones credo omnes poſt Aldum exhibuerunt. At vetuſtiores Venetae duae cum Loſcheriana, IGNOSCET; quod Pulmannus in ſuis omnibus, Berſmannus in duobus repperit. Ceteri tacent. At quam bona fide, ex meis quoque diſcere potes; quorum melior majorque pars *ignoſcet* clare praeferunt. Atque id altero lenius & urbanius. Civile enim magis eſt, Futuris quam Imperativis praecipere, idque Horatio ſollemne: ut Epiſt. I, 18. v. 37.

Arcanum neque tu ſcrutaberis *ullius umquam:*
Commiſſumque teges, *& vino tortus & ira:*
Nec tua laudabis *ſtudia, aut aliena* reprendes.

Sic alibi paſſim. Ut Arte Poët. 385.

Tu nihil invita dices facieſve *Minerva.*

Semesos piscis tepidumque ligurrierit jus,
In cruce suffigat; Labeone insanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furiosius atque
Majus peccatum est? paullum deliquit amicus,

82. Forte, LABIENO.

Quod

82. LABEONE INSANIOR INTER SANOS DICATUR] Porphyrio ad locum: *M. Antistius Labeo, praetorius, juris etiam peritus, memor libertatis, in qua natus erat, multa contumaciter adversus Caesarem dixisse & fecisse dicitur: propter quod nunc Horatius adulans Augusto insanum eum dixit.* Quibus gemina habet Acron; & eandem cantilenam iterant interpretes novi. Ego vero, si usquam alias, judicium hic in iis desidero. Videamus enim verba ipsa:

Siquis eum servum, patinam qui tollere jussus
Semesos pisces tepidumque ligurrierit jus,
In cruce suffigat, Labeone insanior inter
Sanos dicatur:

hoc est, ab omnibus *sanis* Labeone *insanior* habeatur. Perperam enim Dacierius accipit, sic verba construens; *Cum insanior sit Labeone, illéne inter sanos dicatur, sive numeretur?* Quo quidem nihil infelicius dici potuit. Ergo hoc pro comperto habendum est, *Labeonem* illum, quicumque fuerit, jam tum priusquam haec scriberet Horatius, à sanis hominibus pro insano fuisse habitum. Videant igitur, qui Antistium Labeonem inter veteres Jurisconsultos facile principem a Flacco hic traduci existimant. Quid enim? illéne ut virum Senatorem, dignitate, opibus, sapientiae gloria, & gratia apud cives florentissimum, multis denique rebus sese meliorem, tam vecordi contumelia laceraret? Esto enim, ut in gratiam Augusti laedere eum gestiret: quo tamen ore, non sibi solum, sed *omnibus sanis* insanum eum videri, dicere potuit? Hoc certe convitio, sibi ipse cognomen insani & furiosi merito invenisset. Audiamus enim Tacitum Annal. III, 75. *Consulatum Capitoni Ateio acceleraverat Augustus, ut* Labeonem Antistium *iisdem artibus* (eloquentiae & jurisprudentiae) *praecellentem dignatione ejus magistratus anteiret. Namque illa aetas duo pacis decora simul tulit. Sed* Labeo *incorrupta libertate, & ob id fama celebratior: Capitonis obsequium dominantibus magis probabatur*, Illi, *quod praeturam intrasletit, commendatio ex injuria: huic, quod consulatum adeptus est, odium ex invidia oriebatur.* Idem est, qui toties quasi juris quoddam oraculum, in Digestis laudatur. Pomponius I, 2, 47. *Post hunc maximae auctoritatis fuerunt Ateius Capito, & Antistius* Labeo, *qui omnes hos audivit: institutus est autem a Trebatio. Ex his Ateius Consul fuit:* Labeo *noluit, cum offerretur ei ab Augusto consulatus, quo suffectus fieret, honorem suscipere. Sed plurimum studiis operam dedit — itaque reliquit quadringenta volumina; ex quibus plurima inter manus versantur* — Labeo *ingenii qualitate, & fiducia doctrinae, qui & ceteris operis sapientiae operam dederat, plurima innovare instituit.* Justinianus Instit. II, 25. de Codicillorum usu & origine differens, *Post quae tempora*, inquit, *cum &* Labeo *codicillos fecisset; jam nemini dubium erat, quin codicilli jure optimo admitterentur.* Quid jam videtur? An qui *pacis togaeque decus* & suo aevo & apud posteros est habitus, idem tum mente captus vulgo habebatur? Sed gratificatur, aiunt, Flaccus Augusto, cui Labeo propter nimiam libertatem offensus erat. Quî malum *gratificatur?* An credibile est, tam foeda & absurda adulatione aut Augustum capi potuisse, aut Flaccum captare ausum esse? Quî autem *offensus?* Nempe (ut ejus aemulus Ateius Capito apud Gellium XIII, 12.) *agitabat hominem libertas quaedam nimia & vecors*; tamquam, *Divo Augusto jam principe & rempublicam obtinente, ratum tamen pensumque nihil haberet, nisi quod* jussum *sanctumque esse in Romanis antiquitatibus legisset.* Ita obiter corrigendum; illud ex codice Regio Lutetiae omnium optimo; hoc ex conjectura: vulgo edunt *usque eo ut*, & *justum.* Et *Libertatis* quidem ejus exemplum afferunt Suetonius Augusto c. 54. & Dion l. LIIII. Quam tamen negant uterque fraudi aut detrimento ei fuisse apud Augustum; apud cives autem maximo honori fuisse, jam ex Tacito audivimus. Nam & Praetura & proconsulatu provinciae Narbonensis functus est; & ab ipso Augusto inter Triginta nominatus est, quorum arbitratu Senatus legeretur. Enimvero qui tali viro cognomen *Insano* posuerint, ii ipsi multo magis furere & desipere videantur. Quamobrem, si receptam sequimur lectionem, alius opinor intelligendus erit Labeo, cujus hodie licet ignoti famosa tum fuerit insania. Frequens enim Labeonum cognomen, & in nullis non familiis locum habuit. Fabius Labeo, Atinius Labeo, Asconius Labeo, Segutius Labeo, Cethegus Labeo, Pomponius Labeo, aliique praeter

85 Quod nisi concedas, habeare insuavis: acerbus
Odisti & fugis, ut Rusonem debitor aeris;
Qui nisi, cum tristes misero venere Calendae,
Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras

86. DRUSONEM. Por-

ter Antistium, apud auctores occurrunt. Aut si conjecturae locus hic concedatur, equidem levissima mutatione pro *Labeone Labienum* reposuerim: ut vera forte lectio fuerit,

In cruce suffigat; LABIENO *insanior inter Sanos dicatur.*

Quis autem & qualis Labienus iste fuerit, quóque jure insani nomen hic ferre possit, ex Seneca cognosces, Praefat. ad lib. V. Controversiarum: *De* LABIENO *interrogatis? — magnus orator, qui per multa impedimenta eluctatus, ad famam ingenii confitentibus magis hominibus pervenerat, quam volentibus. Summa egestas erat, summa infamia, summum odium. — Libertas tanta, ut libertatis nomen excederet; &, quia passim homines ordinesque laniaret,* RABIENUS *vocaretur. Animus per vitia ingens, & ad similitudinem ingenii sui violentus; & qui Pompeianos spiritus nondum in tanta pace posuisset. In hunc primum excogitata est nova poena. Effectum est enim per inimicos, ut omnes ejus libri incenderentur. Res nova & insueta, supplicia de studiis sumi. — Non tulit hanc Labienus contumeliam, nec superstes esse ingenio suo voluit; sed in monumenta se majorum suorum ferri jussit, atque ita includi. Veritus scilicet, ne ignis, qui nomini suo subjectus erat, corpori negaretur; non finivit tantum se ipse, sed etiam sepelivit. Memini aliquando cum recitaret historiam, magnam partem convolvisse, & dixisse: Haec quae transeo, post mortem meam legentur. Quanta in illis libertas fuit, quam etiam Labienus extimuit? Cassii Severi, hominis Labieno junctissimi, belle dicta res ferebatur. Illo tempore, quo libri Labieni ex SC urebantur: Nunc me, inquit, vivum uri oportet, qui illos edidici.* Haec de Labieno Seneca: ex quibus illud, opinor, constat, nullum potius hominem, quam hunc, Insaniae cognomine hic taxari a Flacco nostro debuisse. Tempus enim convenit: cum Lambienus sub Augusto vixerit & decesserit. Idem vulgo *Rabienus* ab insania & rabie vocitatus: idem in *summo odio* tum apud Cives, tum apud Principem: idem *Cassio Severo junctissimus*, quem Horatius virulentissimis Iambis laceravit, Epod. VI. Huc accedit, quod exemplum hic a Nostro ponitur, non cujusvis mente capti & delirantis, verum hominis prae iracundia & rabie insanientis;

Si quis eum servum — In cruce suffigat:

quo nullum aptius pertinet, quam hoc Labieni, qui eo ipso furoris genere Rabieni nomen est consecutus. Qualis & ille *Domitius* erat, *cui*, ut narrat Gellius XVIII, 7. *cognomentum* INSANO *factum est, quoniam erat natura intractabilior & morosior.* Haec quidem omnia me facile inducunt, ut de hoc, & non alio, locutum esse Flaccum existimem: saltem absit, ut Antistius ille Labeo, *flos delibatus populi, suadaeque medulla*, ab homine quoquam, qui ipse sanus sit, pro insano habeatur.

86. FUGIS, UT DRUSONEM DEBITOR AERIS] Ita post Aldum plerique ediderunt; cum prima Veneta *Rusonem*, altera *Rissonem*, Loscherianae *Russonem* exhibeat. Lege vero RUSONEM, quod membranae fere omnes tam nostrae, quam aliorum, agnoscunt. Atque ita Acron & MStus, & Venetiis olim editus. *Ruso* satis frequens apud Romanos cognomen. Gruterus 64, 9. P. CALVISIO RUSONE COS. 302, I. M. OCCIUS RUSO. 464, 9. RUSP. ASTROPHILI RUSON. Martialis V, 28.

Pietate fratres Curtios licet vincas,
Probitate Macros, comitate Rusones.

Cn. Octavius Ruso, apud Sallustium in Jugurth. c. 104. *Abudius Ruso*, Tacitus Annal. VI, 30. *Cremutius Ruso*, Plin. Epist. VI, 23. vide & IX, 19. In tribus quidem nostris Magdalenensi, Petrensi, & Batteliano *Drusonem* clare habetur: sed nusquam alibi illud verbum legisse meminimus. Ceterum in hujus loci interpunctione non leviter ab interpretibus peccatum est:

paullum deliquit amicus,
Quod nisi concedas, habeare insuavis; acerbus
Odisti, & fugis, ut Rusonem debitor aeris.

Sic, inquam, distinguendum: *Habeare insuavis, nisi concesseris: at tu acerbus odisti.* At vulgo ἀσυνδέτως conjungunt, *habeare insuavis, acerbus:* quod quanto vilius deteriusque sit nostro, nihil opus est dicere. Non concedere & condonare, *insuavis* est; at odisse & fugere, *acerbi.* Porro & illud vide, annon & vetere scribendi ratione error irrepserit, *quod* pro *quoi:*

paullum deliquit amicus,
QUOI *nisi concedas, habeare insuavis.*

Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit.
Conminxit lectum potus, mensave catillum
Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
Prodiderit commissa fide, sponsumve negarit?
Quîs paria esse fere placuit peccata, laborant,
Cum ventum ad verum est: sensus moresque repugnant,
Atque ipsa utilitas, justi prope mater & aequi.
Cum prorepserunt primis animalia terris,
Mutum & turpe pecus, glandem atque cubilia propter
Unguibus & pugnis, dein fustibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quae post fabricaverat usus:
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,

v. 91. Forte, TORTUM.

No-

id est, *cui delicto:* ut Ecloga proxima. v. 140.

hoc est mediocribus illis
Ex vitiis unum, cui *si* concedere *noles.*

& v. 130.

mediocribus, & quîs
Ignoscas, *vitiis teneor.*

91. CATILLUM EVANDRI MANIBUS TRITUM] Dissident inter se veteres novique interpretes, de hujus loci explicatione. Hi fere in ea sunt sententia, ut Evander Rex intelligatur, & ideo catillus tum ob vetustatem, tum ob tantum olim possessorum jam pretiosior sit. Favet his imprimis Martialis Epigramma, VIII, 6.

Archetypis vetuli nihil est odiosius Eucti:

ubi Eucti ille gloriatur sua pocula olim fuisse Laomedontis, Lapitharum, Nestoris, Achillis, Didûs:

Hi duo longaevo censentur Nestore fundi:
Pollice *de Pylio* TRITA *columba nitet.*

Verum obstat magis, quod Evander ille antiqua erat paupertate, neque nobilium artificum pocula in supellectile habere potuit. Tum autem *catillus* hic, quia *dejectus* frangebatur, sine dubio fictilis erat: at incredibile est, ut vas fictile ab Evandri usque aetate ad Horatii tempora servari posset integrum & sincerum. Adde, quod figlina opera non *trita* fiunt usu & in manibus habendo; sed metalla tantum. Audiendi ergo jam Veteres Scholiastae, qui Evandrum hunc, non Regem, sed plastem & caelatorem accipiunt: *Qui de personis*, inquiunt, *Horatianis scripserunt, aiunt Evandrum hunc caelatorem & plasten statuarum; quem Marcum Antoninum ab Athenis Alexandriam transtulisse; inde inter captivos Romam perductum, multa opera mirabilia fecisse.* Enimvero haec non sunt temere repudianda: quippe prolata a fidis auctoribus, qui ab aetate Flacci proxime vixerunt. Idem ille videtur, cujus meminit Plinius Hist. XXXVI, 5. *Timothei manu Diana Romae est in Palatio, Apollinis delubro: cui signo caput reposuit Aulanius Evander.* Et sententia quidem aptissima est; ut *catillus* hic ob artificis celebre nomen in majore pretio haberetur. Sed interea quid faciemus illo TRITUM? Membranae quidem nostrae sic inter lineas fere enarrant, *Tritum, factum vel fabricatum?* ut annotator Cruquianus, *perfectum, caelatum.* Virgil. Georg. II, 444.

Hinc radios trivere *rotis, hinc tympana plaustris.*

Ubi Servius; *Trivere: tornavere, composuere de torno.* Glossarium Philoxeni: *Tritor*, τορευτής. Plinius Hist. XXVI, 36. *Vitrum aliud flatu figuratur, aliud* torno teritur. Vide Salmasium fusius haec prosequentem ad Solinum & Lampridium. Ergo recte satis procedet illud *Evandri manibus tritum*,

hoc

Nominaque invenere: dehinc abſiſtere bello,
Oppida coeperunt munire; & ponere leges,
Ne quis fur eſſet, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
Cauſſa: ſed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos venerem incertam rapientis more ferarum
Viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
Jura inventa metu injuſti fateare neceſſe eſt,
Tempora ſi faſtoſque velis evolvere mundi.
Nec natura poteſt juſto ſecernere iniquum,
Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis:
Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque,
Qui teneros caulis alieni infregerit horti,
Et qui nocturnus ſacra Divûm legerit. adſit
Regula, peccatis quae poenas inroget aequas:

v. 116. FREGERIT. 117. DIVUM ſacra.

Ne

hoc eſt, tornatum, caelatum, fabricatum. Tamen codex Collegii Trinitatis SCULPTUM clare praefert, non *tritum*: ſed ille & aetatis & notae ſequioris eſt. Et ſatis apparet, ex gloſſa quadam hoc irrepſiſſe, quae *tritum* enarraverat *ſculptum*. At codex Regius egregie,

menſave catillum
Evandri manibus TORTUM *dejecit*:

cui voci pro explicatione ſuperne adſcribitur, *tornatum*. *Tortum* etiam a manu ſecunda exhibet codex alter Magdalenenſis. Et *tortum* quidem interpretamur, *rota figuli fabrefactum*. Statius Silv. V, 9.

Ollares, rogo, non licebat uvas,
Cumano patinas *in orbe* tortas.

Aut unam dare ſyntheſin (quid horres?)
Alborum calicum, atque caccaborum?

hoc eſt, *patinas Cumana rota fictas*: ut Tibullus II, 3.

At tibi laeta trahant Samiae convivia teſtae,
Fictaque Cumana lubrica terra rota.

Martialis in Xeniis, XIII, 25. VAS COCTANORUM.

Haec tibi quae torta *venerunt condita* meta,
Si majora forent coctana, ficus erant:

hoc eſt, *vaſe figlino ad metae formam torto & ficto.*

116. ALIENI FREGERIT HORTI] Acutiſſimus Heinſius ex conjectura, *Forte*, inquit, *legendum*,

Qui teneros flores alieni INFREGERIT *horti.*

Recte, opinor: quod & ipſe ante viſum ejus codicem de meo excogitaram. Syllaba *in* abſorpta eſt ab ultima vocis praecedentis. Ovidius Metam. X, 19.

Ut ſi quis violas, *riguove* papaver *in horto*,
Liliaque infringat, *fulvis haerentia virgis.*

Cicero pro Cornelio Balbo c. 6. *Eſt enim hujus ſaeculi labes quaedam & macula, virtuti invidere, velle ipſum* florem *dignitatis* infringere. At *frangere flores* non memini legiſſe: adde, quod verſus ex hac correctione dulcior & numeroſior incedit.

117. DIVUM SACRA LEGERIT] Ita dederunt poſt Aldum Manutium interpretes omnes,

Et qui nocturnus divûm ſacra *legerit:*

neque quiſquam de varia lectione monuit, praeter Berſmannum, qui in omnibus ſuis inverſo ordine reperit,

Et qui nocturnus SACRA DIVUM *legerit.*

Quod & ipſe in plus decem inveni; alterum autem ne in uno quidem. Revocetur igitur antiqua lectio; praeſertim, cum in priſcis etiam editio-

Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.
Nam, ut ferula caedas meritum majora ſubire
Verbera, non vereor: cum dicas eſſe pares res
Furta latrociniis, & magnis parva mineris
Falce reciſurum ſimili te, ſi tibi regnum
Permittant homines. ſi dives, qui ſapiens eſt,
Et ſutor bonus & ſolus formoſus & eſt rex:
Cur optas quod habes? Non noſti quid pater, inquit,
Chryſippus dicat. ſapiens crepidas ſibi numquam
Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens. Quî?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
Optimus eſt modulator; ut Alfenus vafer, omni
Abjecto inſtrumento artis clauſaque taberna,
Tonſor erat: ſapiens operis ſic optimus omnis
Eſt opifex ſolus, ſic rex. Vellunt tibi barbam

v. 128. Vulg. Quo? 132. Sutor erat. 133. Est op., ſic rex ſolus. Laſci-

nibus compareat, Venetis binis, & Loſcheriana. Certe nova illa radit vulneratque aures ſua aſperitate: haec ut lenior molliorque eſt, ita ſine dubio verior. Magdalenenſis tamen longius abſcedit,

Et qui ſacra deûm nocturnus *legerit:*

ut Virgilius in Georgicis, II, 473.

Sacra deûm, *ſanctique patres.*

& IV, 521.

Inter ſacra deûm, *nocturnique orgia Bacchi.*

Verum hoc ornatius paullo eſt, & altius aſſurgit quam pro humilitate Satirae Horatianae. Quare plurium vetuſtiorumque auctoritatem hic ſequemur.

128. Sutor tamen est sapiens. Quo?] Ita quidem editi: ſed lege cum Blandinio Cruquii, & Cod. Collegii Trinitatis:

Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens. qui? *Qui*, id eſt, quomodo, quo pacto, qua ratione? Terent. Andria V, 4.

Davo ego iſthuc dedam jam negoti. Non poteſt.
Quî? *Quia habet aliud magis ex ſeſe & majus.*

Ita Comici paſſim, & noſter ipſe ſaepius:

Quî *ſit*, *Maecenas*, *ut nemo* &c.

Sic & *Qui dum* iidem Comici ſenſu eodem. At *Quo* numquam valet *quo pacto*, ſed *quem ad finem:* quod ab hoc loco alienum eſt.

131. Clausaque taberna Sutor erat] Ita editi ad unum omnes, & codices noſtri, Sutor. Sed ſi ſententiae filum ſequaris; occurret tibi credo, quod nonnihil diſplicebit. *Sapiens*, inquit, *quamvis ſoleas ſibi non facit, eſt tamen ſutor: plane ut Hermogenes, quamvis tacet, eſt* cantor; *& Alfenus, etiam cum clauſerat tabernam, erat* Sutor. Aufer quaeſo illud *ſutor?* Certe exemplum non ex eodem artificii genere, ſed ex diverſo petendum erat: Sapiens, etſi ſoleas non facit, eſt *ſutor:* ut Cleon, etiam cum exercitui imperaret, *coriarius* erat; ut Agathocles, etiam poſtquam regnaret, *figulus.* Inconcinnum eſt utique, ſi ad idem opificium revertatur oratio: ſaltem concinnius eſſe, ſi per varia diſcurrat, vel invitus fatebere. Quid ergo? Placetne ut amplectamur vetuſtiſſimis omnium Blandinii lectionem? qui *eraſis characteribus*, id eſt, opinor, a prima manu, teſtante Cruquio, ſic habuit,

ut Alfenus vafer, omni
Abjecto inſtrumento artis, clauſaque taberna
Tonsor *erat:*

Cui accedit Acron MStus Regiae Societatis; *Urbane*, inquit, *ſatis Alfenum Varum Cremonenſem deridet, qui abjecta* tonstrina, *quam in municipio*

Laſcivi pueri; quos tu ni fuſte coërces,
Urgueris turba circum te ſtante, miſerque
Rumperis & latras, magnorum maxime regum.
Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis; neque te quiſquam ſtipator, ineptum
Praeter Criſpinum, ſectabitur; & mihi dulces
Ignoſcent, ſi quid peccâro ſtultus, amici:
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatuſque magis vivam te rege beatus.

ECLOGA IV.

EUPOLIS, atque Cratinus, Ariſtophaneſque poëtae,
Atque alii, quorum comoedia priſca virorum eſt,
Si quis erat dignus deſcribi, quod malus ac fur,

Quod

v. 134. Nisi. 140. Peccavero. 3. Aut fur.

nicipio ſuo exercuerat, Romam venit: magiſtroque uſus Sulpitio Juriſconſulto, ad tantum pervenit ſcientia, ut & Conſulatum gereret. Editiones habent, *abjecta ſutrina.* Quin &, notante eodem Cruquio, Alexander ab Alexandro, qui ferme ducentis abhinc annis vixit, Genialium Dierum VI, 23. *Alfenum hunc ab adoleſcentia* TONSTRINAM *exercuiſſe*, aliaque narrat, quae non niſi a ſcripto quodam Acronis vel Porphyrionis codice haberi potuerunt. Certe utrum *ſutor* an *tonſor* fuerit Alfenus, non aliunde jam datur cognoſcere; malim tamen Horatii cauſſa, ut pro *Tonſore* potius habeatur.

133. Est opifex, sic rex solus] Etiam hic quoque Aldum male ſecuti ſunt poſteriorum plerique. Quippe editiones Aldo priores, & membranae opinor omnes, hoc ordine verba collocant,

Eſt opifex ſolus, ſic rex.

quae terſior & elegantior lectio eſt.

140. Si quid peccavero stultus] Hoc a priſcis editionibus propagatum in omnibus hodie circumfertur. Perperam: neque enim O finale in verbis temere invenies correptum, apud ejus aevi ſcriptores; & adhuc durius eſt, ubi ſequens vocabulum a duabus mutis conſonantibus inchoatur. Melius itaque Leidenſis noſter, Reginenſis, Franekeranus, cum Lambini & Pulmanni nonnullis,

Ignoſcent, ſi quid PECCARO *ſtultus, amici.*

Cicero ad Atticum X, 8. *Ab illis eſt periculum, ſi* peccaro: *ab hoc, ſi recte fecero.* Porro v. 142. pro *privatuſque* codex Leidenſis PRIVATIMQUE; & pro varia lectione Reginenſis. Mutatum videtur, ut evitetur cacophonon illud *Privatus, beatus.* Verum nihil eſt opus: nam in pronunciatione non cadit accentus in medias utriuſque ſyllabas, *privátus, beátus*; ſed efferendus eſt verſus in hunc modnm;

Privatúſque magis vivam te rege beátus.

ubi latet plane & fallit τὸ ὁμοιοτέλευτον: ut etiam in illo Virgilii,

Cornua *velátarum obvertimus antennárum.*

3. Quod malus aut fur] Illud *Aut* ex editionibus antiquis profluxit: nos in uno tantum codice invenimus, eoque infimae notae. Ceteri ſummo conſenſu,

Siquis erat dignus deſcribi, quod malus AC *fur.*

Berſmannus quoque in ſuis idem reperit: nec mihi dubium eſt, quamvis notare praetermiſerint, ceteros quoque interpretes ita in ſuis offendiſſe. *Malus* quidem utique non abſolute hic ponitur;

ma-

Quod moechus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus; multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus,
Mutatis tantum pedibus numeriſque; facetus,
Emunctae naris, durus conponere verſus:
Nam fuit hoc vitioſus; in hora ſaepe ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat ſtans pede in uno:

Cum

malus, aut fur, aut moechus, aut ſicarius; quaſi & ii ipſi non ſint *mali:* ſed de eodem homine dicitur, *malus ac fur*, hoc eſt, *vafer, aſtutus, malus*, ac proinde *fur*. Terent. Andria IV, 3.

Myſis, nunc opus eſt tua
Mihi ad hanc rem expromta malitia atque aſtutia.

Noſter Serm. I, 1. v. 75.

Formidare malos fures, *incendia, ſervos.*

14. CRISPINUS MINIMO ME PROVOCAT] Quid ſit *minimo provocare* jam diu in controverſia eſt. Scholiaſtae veteres: *Senſus ex proverbiali conſuetudine ductus. Solemus enim dicere*, Minimo digito provocat, *cum volumus quem intelligi tantum valere minimo digito, quantum alius totis viribus.* Atque his fere aſtipulantur recentiores interpretes, & in Adagiis Eraſmus. Sed neque ullum exemplum afferunt iſtius locutionis, *Minimo digito provocare:* neque ſermonis Latini indoles, aut vita adeo communis pati poterit, ut *digito* per Ellipſin ſubintelligatur. Qualis enim perturbatio & confuſio, ſi lingua interpres animi tam ambiguos mutiloſque ſenſus efferret? Vidit hoc, opinor, perſpicaciſſimus N. Heinſius; & iccirco tanquam loco mendoſo medicinam ferre conatus eſt, ſic ex conjectura reponens,

Criſpinus MIMO *me provocat.*

ubi *mimo*, ni fallor, voluit, cum riſu & contemtu & geſticulatione mimica. Sed & hoc parum ſatisfacit; & ſine auctore profertur. Aliud porro ſuppeditat Acron Fabricii (nam in editionibus priſcis & codice ſcripto verba ea deſiderantur) *Minimo provocare dicuntur hi, qui in reſponſione plus ipſi permittant, quam exigant ab adverſario.* Quae corrupta ſic reſtitue, *Qui in* SPONSIONE *plus ipſi* PROMITTANT, *quam exigant ab adverſario.* Hoc nimirum voluit annotator, Criſpinum cum Horatio ſponſionem feciſſe, Ni plures verſus citius componeret: idque inaequali pignore; ut ſuo ſi forte talento, Horatii mina. Quo oſtendere voluit Criſpinus victoriam ſibi non dubiam fore, & prope in manibus haberi, ſi auderet Noſter ſponſionem ſuſcipere. Et ſententia quidem egregia eſt: ſed nullus video, quibus demum tormentis *minimo provocare*, id quod vult annotator, exprimere & ſignificare poſſit. Tamen is videtur quaſi per tranſennam, veram poëtae ſententiam vidiſſe: certum enim eſt, ex ipſa loquendi formula, de ſponſione (quod noſtrates dicunt *a Wager*) hic agi. *Criſpinus minimo me* PROVOCAT. Ita Valerius Maximus, II, 8, 2. *Valerius* ſponſione Lutatium provocavit, *Ni ſuo ductu Punica claſſis eſſet oppreſſa.* Petronius Tragurii repertus: *Et coepit ſubinde* dominum ſuum ſponſione provocare, *Ni praſinus proximis Circenſibus primam palmam.* Recte, opinor, haec procedunt: ſed quid faciamus illo *minimo?* Deeſt ſiquidem pecuniae ſumma, quam perderet is, qui ſponſione vinceretur. Aſconius Pedianus in Verrinam de Praetura Urbana p. 100. *Sponſione ipſe provocatur ab adverſario*, certae pecuniae aut aeſtimationis, *quam amittat, Ni ſua ſit haereditas de qua contendit.* Cicero ipſe in Verrem de Frumento, c. 58. *P. Scandilius eandem ſponſionem de ſocietate fecit: facta eſt ſponſio Seſtertium quinque millibus.* Idem in eundem de Suppliciis c. 54. *Cogere eum coepit, Seſtertium duobus millibus ſponſionem facere cum lictore ſuo, Ni furtis quaeſtum faceret.* Vides, opinor, certam pecuniae ſummam in ſponſionibus exprimi ſolere. Quid ergo? Leviſſima vel plane nulla mutatione (totidem enim ſunt literarum ductus) novam lectionem ex conjectura affero; atque adeo ipſe quavis ſponſione laceſſere auſim, Ni vera & indubia ſit:

Criſpinus NUMMO *me provocat.*

Nihil clarius argutiuſve dici poteſt. Oblique enim Criſpinum tangit, quaſi egenum & mendicum: qui non majore pignore, quam uno nummo, certare voluerit. Servorum enim & pauperculorum erat, nummo ſponſiones facere. Plautus Epidico Act. V. Sc. 2. Loquuntur Herus Periphanes, & Epidicus ſervus:

P. *Qua*

Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem;
Scribendi recte: nam, ut multum, nil moror. ecce
Crispinus nummo me provocat: Accipe, si vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus uter plus scribere possit.
Dî bene fecerunt, inopis me quodque pusilli

v. 14. Vulg. MINIMO. 15. ACCIPIAM tab.

Fin-

P. Qua fiducia ausus primum, quae emta est nudius tertius
Filiam meam dicere esse? E. Libuit: ea fiducia.
P. Ain tu? Libuit? E. Aio: vel da pignus, Ni ea sit filia.
P. Quam negat novisse mater? E. Ni ergo matris filia est,
In meum NUMMUM, *in tuum Talentum, pignus da.*

Ita & supra Crispino egestatem exprobravit, Serm. I, 3. v. 138.

Ne longum faciam: dum tu quadrante *lavatum*
Rex ibis; neque te quisquam stipator ineptum
Praeter Crispinum *sectabitur.*

Porro *minimo* & *nummo* facile a Librariis confundi ostendet locus Suetonii, in Caes. c. 50. *Amplissima praedia ex auctionibus hastae* minimo *addixit:* ubi plures codices *nummo* exhibent, alii *minimo.* Et Torrentius quidem Casaubonusque posterius sequuntur: ego vero, si a tantis viris dissentire licet, prius praetulerim; ut Noster plane Serm. II, 5. in fine,

Dic ex parte tua, seu fundi, sive domi sit
Emtor, gaudentem nummo *te* addicere.

Valerius Max. V, 2, 10. *Ut exequiarum apparatus* sestertio nummo ipsis addicerentur. Quintilianus Instit. XI, 3. *Et cum bona C. Rabirii* uno sestertio addicit, *O meum miserum acerbumque praeconium.* Ubi pro *uno* itidem legendum est *nummo.* Quippe ex Cicerone haec petita sunt, Pro Rabirio Postumo, c. 17. *Ecquis est ex tanto populo, qui bona C. Rabirii Postumi* nummo sestertio sibi addici *velit? — tua, Postume,* nummo sestertio a me addicuntur? *O meum* &c. Seneca Epist. XCV. *Divitiae, gratia, potentia,* sestertio nummo *aestimanda sunt.* Gruterus 308, 9. H. S. N. L. DONATIONIS CAUSA MANCIP..... Quae sic extricanda & supplenda sunt, *Sestertio nummo donationis causa mancipio dedit.* Vitruvius I, 4. *Constituitque moenia, & areas divisit,* nummoque sestertio *singuli municipibus mancipio dedit.* Recte ergo apud Suetonium, *nummo addixit:* nam quod ex Digestis Torrentius objicit, XIX, 2, 46. & XLI, 2, 10. *Conductionem, quae uno nummo fit, nullam esse, quia donationis instar inducit;* id levioris momenti est. Certum est enim, temporibus istis emtiones, quae nummo sestertio fierent, ratas firmasque fuisse. Ceterum si quis obstinate apud Flaccum retinere velit, *minimo me provocat;* is saltem non de *digito* accipiet*, sed de *vilissimo pignore,* quale sestertius nummus est. Ita Digest. II, 15, 3. *Debitor, cujus pignus creditor distraxit, cum Maevio, qui se legitimum creditoris haeredem esse jactabat,* minimo *transegit.* Sed aut valde fallor, aut qui vel minimum judicii habet, veram Horatii manum in conjectura nostra agnoscet.

15. ACCIPE, SI VIS, ACCIPIAM TABULAS] Ita Editio Veneta princeps, cum majore parte codicum; quod interpretes plerique amplexi sunt. At altera cum Loscheriana, & membranis etiam non paucis,

accipe, si vis,
ACCIPE JAM *tabulas: detur nobis locus, hora,*
Custodes: videamus, uter plus scribere possit.

Cui cur alteram praetulerint, non possum non demirari. Haec enim lectio μιμητικῶ *charactere provocantem ad scribendum Crispinum* pulchre ostendit. *Accipe, jam accipe tabulas.* Ex repetitione enim conjicias, quam acer sit ad contentionem. *Jam nunc,* ait, accipe: jactat enim extemporalem carminis facultatem; & veretur, ne Horatius certamen effugiat, si in aliud tempus differatur. Neque vero opus est illo *Accipiam:* Crispinus enim, utpote provocator, domo secum tabulas extulisse, & in sinu paratas habuisse censendus est. Porro & plures codices habent DENTUR; quia sequebatur, credo, nominativus pluralis, *custodes.* Sed retinemus DETUR cum editionibus priscis; idque ex stili Horatiani genio; ut videbis in Notis ad Carm. I, 24. v. 8.

Finxerunt animi, raro & perpauca loquentem:
At tu conclusas hircinis follibus auras,
Usque laborantis dum ferrum emolliat ignis,
Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capsis & imagine: cum mea nemo
Scripta legat volgo recitare timentis, ob hanc rem,
Quod sunt quos genus hoc minime juvat; utpote pluris
Culpari dignos. quemvis media elige turba;
Aut ab avaritia; aut misera ambitione laborat.
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:

v. 18. Vulg. Loquentis. 20. Molliat. 25. Erue. 26. Ob avaritiam.

Hunc

18. Raro et perpauca loquentis] Dura & coacta oratio, citra ullam necessitatem:

Di bene fecerunt, inopis me *quodque pusilli*
Finxerunt animi, *raro perpauca* loquentis.

Quamobrem Lambino facile assentior, qui emendavit, loquentem, ut Aen. II, 79.

nec si miserum *fortuna Sinonen*
Finxit, vanum *etiam* mendacemque *improba* finget.

Multo enim simplicius hoc, atque ideo & verius. Mutarunt autem Librarii, ut *loquentis* ad proximum Nomen *animi* referretur. Id quod nusquam non faciunt, quotiescumque commode possunt: ut Carm. IV, 1.

Largis muneribus riserit aemuli,

largis interpolarunt pro *largi*, propioris substantivi gratia. & III, 9.

Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis;

pro *infestis* & *luctuosus*. Adde quod in codice Jannoctiano Michaëlis Bruti, & Faërniano Lambini loquentes habebatur; in quo verae lectionis servantur vestigia.

20. Dum ferrum molliat ignis] Vix a me impetrare possum, ut hoc ipso in loco, quo Lucilianos versus ceu scabros & impolitos taxat Noster, in eandem culpam, quam in illo exagitat, ipsum incidisse credam. Vide enim quam durum exit, & quanto labiorum conatu,

Usque laborantes, dum ferrum molliat *ignis.*

Quanto autem mollius leniusque fluit, literula interjecta?

Usque laborantes, dum ferrum emolliat *ignis.*

Plinius Hist. XXVI, 14. *Plantago* igni emollita *melior.* Librarii autem particulas passim ejicere solent; ubi sine metri dispendio fieri potest. Codex Leidensis, *ferrum dum molliat ignis:* quod etiam vulgato asperius & horridius est.

25. Quemvis media erue turba] Illud *erue* ab Aldo, opinor, in posteriores editiones propagatum est. Priores cum Acrone Scholiaste elige. Quin & scripti plerique *Elige; erue* pauciissimi, ut Pulmanni unus, Leidensis noster, & a manu secunda Reginensis. Jam vero in *Elige* nihil est quod quisquam reprehendat: nisi quod ob ipsam facilitatem suspicantur aliqui ex glossa irrepsisse. *Elige, excerpe, quemvis è media turba: ne unus quidem sine vitio est.* At *erue* (quamvis jam pluribus placeat, & inter ipsos sagaciissimo N. Heinsio) mihi quidem nullo modo admittendum videtur. Quippe *eruere* est, latentem aliquem, aufugientem, invitum, extrahere & in medium proferre. Cicero Epist. Fam. *Profecto tibi illum reperiam, nisi in Dalmatiam aufugerit; & inde tamen aliquando* eruam. Tacitus Histor. III, 83. *Abditos in tabernis, aut siquam in domum perfugerant,* erui *jugularique expostulant.* Quid ergo? An Horatius *eruere* jubet quemvis media turba, quasi occultantem se aut fugam meditantem? cave dixeris; nam absurdissimum quidem foret. Sine dubio enim alterutrum vult, aut obvium quemvis *prehendere*, aut unum quem libet de multis *eligere.* Facile itaque contenti esse possumus & priscarum editionum & plurium Membranarum lectione. Tamen ut, quod sentio, libere dicam, & *erue* & *elige* ex Librariorum officina esse arbitror. Veterrimi enim apud Cruquium Blandinii, & Pulmannianus unus, eripe, habent: ex quo, quia non injuria improbatum erat, alii *erue*, alii *elige* confinxisse videantur. Et profecto *eripere turba* esset, distinguere a turba, & supra vulgus tollere: ut Cicero in Bruto c. 97. *Et te* eripias *ex ea, quam ego congessi in*

hunc

Hunc capit argenti ſplendor: ſtupet Albius aere:
Hic mutat merces ſurgente a ſole, ad eum quo
Veſpertina tepet regio: quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine; ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt verſus, odere poëtam.
Foenum habet in cornu: longe fuge. dummodo riſum
Excutiat ſibi, non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcumque ſemel chartis inleverit, omnis
Geſtiet a furno redeuntis ſcire lacuque,

Et

v. 33. POETAS.

hunc ſermonem, turba *patronorum*. Quod ab auctoris mente toto caelo hic diſtat. Veruntamen ex mendoſa hac lectione melius quid, ut ſpero, veriuſque excudere licebat; quam quae librarii de ſuo dederunt. Sic enim Horatium ſcripſiſſe autumo:

quemvis media ARRIPE *turba.*

Ac primo, pro more veteri ſcriptum fuit *Mediarripe*; altero *A* extrito, ut non raro in Pandectis Florentinis, & membranis vetuſtioribus: poſtea ex priore *R* effinxerunt *E*. *Quemvis media turba arripe*, hoc eſt, *comprehende, occupa, interroga, excute; invenies aut avarum aut ambitioſum, aut alio aliquo vitio laborantem.* Cicero de Oratore, I. c. 34. *Effudi vobis omnia, quae ſentiebam; quae fortaſſe, quemcumque patrem familias* ARRIPUISSETIS EX ALIQUO CIRCULO, *eadem vobis percunctantibus reſpondiſſet.* Seneca Epiſt. XXII. *Nemo non ita exit e vita, tamquam modo intraverit.* QUEMCUMQUE VIS, OCCUPA, *adoleſcentem, ſenem, medium: invenies aeque timidum mortis, aeque inſcium vitae.* Idem de Brevitate vitae, c. 3. *Libet itaque ex ſeniorum* TURBA COMPREHENDERE *aliquem: Perveniſſe te ad ultimum aetatis humanae videmus; agedum ad computationem aetatem tuam revoca.* Noſter Arte Poët. in fine:

Indoctum doctumque fugat recitator acerbus:
Quem vero ARRIPUIT, *tenet occiditque legendo.*

hoc eſt, quem ex turba arripuit, nactus eſt, comprehendit, occupavit.

26. AUT OB AVARITIAM] Ita quidem libri habent. Sed inſigni vir ingenio Janus Douza pater ſic olim corrigebat ex conjectura,

Aut AB AVARITIA, *aut miſera ambitione laborat.*

Poſtea idem dedit Theodorus Marcilius, tamquam *ex membranis.* Deinde & Daniel Heinſius idem quaſi de ſuo protulit: & poſt omnes Tanaquillus Faber, uti novum quid & prius inauditum ſibi id adſcripſit. Et de auctore quidem emendationis lector videbit; illud indignandum plane, quod editores toties admoniti pus merum & ſcabiem impune adhuc prodire patiantur. Neque enim Latine dicere poſſis *laborare ob avaritiam*; aut ſi maxime poſſis, tum & *miſeram ambitionem* eodem caſu dicas neceſſe eſt. Recte igitur *ab avaritia*; ut Cicero aliique *laborare ex invidia, ex inſcitia* &c. At repugnat vir quidam doctiſſimus, additque *ſe ſemper ab Horatii partibus ſtare.* Quaſi vero qui emendare locum tentant, non ipſum *auctorem*, ſed *librarios* errantes & ceſpitantes corrigere ſe non exiſtiment. Porro Leidenſis Petrenſiſque noſtri cum Torrentianis aliquot, MISER. Sed nihil mutamus. Noſter Serm. I, 6. v. 129.

Vita ſolutorum miſera ambitione *gravique.*

33 ODERE POETAS] Quod pace omnium codicum dicere liceat: ſingulari numero hoc efferendum eſt,

Omnes hi metuunt verſus, odere POETAM:

idque verba ſequentia ita clare oſtendunt; ut ab interpretibus non viſum eſſe merito mireris:

Foenum habet *in cornu; longe fuge: dummodo riſum*
Excutiat *ſibi, non hic cuiquam* parcet *amico:*
Et quodcumque ſemel chartis illeverit, *omnes*
Geſtiet *a furno redeuntes ſcire lacuque.*

Interpolarunt boni Librarii; quia non *certum* quendam poëtam, ſed *omnes* his hominibus odio eſſe intelligebant. Quaſi vero non & numero ſingulari omnes comprehenderentur. Noſter Epiſt. I, 18. v. 89.

Et pueros & anus. Agedum, pauca accipe contra.
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poëtis,
Excerpam numero: neque enim concludere versum
Dixeris esse satis; neque si qui scribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
Idcirco quidam, Comoedia necne poëma
Esset, quaesivere: quod, acer spiritus ac vis
Nec verbis nec rebus inest; nisi quod pede certo
Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
Saevit, quod meretrice nepos insanus amica
Filius, uxorem grandi cum dote recusat;
Ebrius & (magnum quod dedecus) ambulet ante
Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
Audiret leviora, pater si viveret? ergo
Non satis est puris versum perscribere verbis;
Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem

v. 39. Vulg. POETAS. 41. SI QUIS. Quo

Oderunt hilarem *tristes*, tristemque *jocosi*,
Sedatum *celeres*, agilem gnavumque *remissi*:
Potores bibuli media de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem *pocula*.

39. DEDERIM QUIBUS ESSE POETAS] Etiam hic invitis licet codicibus repone:

Primo ego me illorum, dederim quibus esse POETIS.

ita infra Serm. I, 6. v. 25.

quo tibi, Tilli,
Sumere depositum clavum, fierique tribuno:

ubi Acron Scholiastes; *Fieri tribuno, figuratè per dativum: ut supra, Dederim quibus esse* POETIS. Quid videtur? Nonne monstri simile est, lectionem hanc tam diu in propatulo fuisse, neque a quoquam interpretum animadversam? Atqui & notissima est bonis scriptoribus locutio, & Nostro perquam familiaris: ut Serm. I, 1. v. 19.

Quid statis? nolint. Atqui licet esse beatis.

& I, 2. v. 50.

quaque modeste
Munifico *esse licet.*

& Art. Poët. v. 372.

mediocribus *esse poëtis*
Non homines, non di, non concessere columnae.

Neque vero nimium mireris universos codices in mendo hic consentire: nam & *tribunum, munificum* pars eorum major, accusativos pro dativis, ponunt. Ceterum, postquam haec commentatus essem, animadverti accuratissimum N. Heinsium & in libri sui ora, & in Notis ad Nasonis Heroid. XIV. v. 64. veram lectionem ante nos prodidisse.

41. NEQUE SI QUIS SCRIBAT, UTI NOS] Repone ex codicibus nostris Leidensi & Frankerano,

neque SI QUI *scribat, uti nos:*

quod dulcius quiddam sonat. *Si qui* in vetustissimis exemplaribus passim apparet, ubi hodie in editis *si quis* circumfertur. Saepius in Horatio ita peccatum est, ut suis locis indicabimus.

68. ET PURIS VIVAT MANIBUS] Nescio, unde hoc in Lambinianam & sequentes editiones venerit,

Quo perſonatus pacto pater. his, ego quae nunc,
Olim quae ſcripſit Lucilius, eripias ſi
Tempora certa modoſque, & quod prius ordine verbum eſt,
Poſterius facias, praeponens ultima primis;
Non (ut ſi ſolvas, POSTQUAM DISCORDIA TETRA
BELLI FERRATOS POSTIS PORTASQUE REFREGIT)
Invenias etiam disjecti membra poëtae.
Hactenus haec: alias juſtum ſit necne poëma,
Nunc illud tantum quaeram; meritone tibi ſit
Suſpectum genus hoc ſcribendi. Sulcius acer
Ambulat & Caprius, rauci male, cumque libellis;
Magnus uterque timor latronibus: at bene ſi quis
Et vivat puris manibus; contemnat utrumque.
Ut ſis tu ſimilis Caelî Birrîque latronum;
Non ego ſim Caprî neque Sulcî: cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
Quîs manus inſudet volgi Hermogeniſque Tigellî:
Nec recitem quicquam, niſi amicis, idque coactus;

v. 68. Vulg. Et puris vivat. 69. BYRRHIQUE. 70. CAPRÎ. 73. NON RECITO CUIQUAM.

Non

nerit, cum vetuſtiores omnes, & codices quos viderim univerſi, alio ordine praeferant,

at bene ſi quis,

Et VIVAT PURIS *manibus.*

Mutavit aliquis, qui Horatio nitoris & ornatus pluſculum de ſuo largiri voluit; quo tamen Sermones, utpote ſimplices munditiis, facile carere poſſunt, & ſine eo placere.

69. CAELI BYRRHIQUE LATRONUM] Acroni ſunt *Caelius & Byrrius*, Porphyrioni *Caelius & Byrrhus*. Nos cum vetuſtioribus & pluribus membranis edidimus,

Ut ſis tu ſimilis Caeli BIRRIQUE *latronum.*

Ut enim *Caelius* ſive *Coelius*, ita & *Birrius* familiae Romanae nomen apud Gruterum.

70. NON EGO SIM CAPRI] Editiones quidem veteres *Capri*: quod in recentioribus haeſit. At codices noſtri Magdalenenſis, Battelianus, & a prima manu Reginenſis,

Non ego ſim CAPRII,

Sed *Capri* melius hic quam *Caprii*, ut, mutata priori ſententia, docui ad Terent. Andr. II, 3, 20.

Neque pol conſilî *locum habeo, neque ad auxilium copiam.*

73. NON RECITO CUIQUAM] Primus, ut opinor, Aldus Manutius *Non recito* dedit; cum ſuperiores editiones habeant *Nec recito*: atque ita codices fere omnes tam aliorum, quam noſtri. Porro amplius Lambini aliquot, *Non recitem*: idque, ut videtur, rectius: ut eodem modo verba continuentur, *ſim, habeat, recitem.* Denique ex noſtris Magdalenenſis *quicquam* habet, non *cuiquam*: unde ſic totum locum refingere oportet:

Nulla taberna meos habeat *neque pila libellos:*
NEC RECITEM QUICQUAM, *niſi amicis, idque coactus.*

Certe dativus ille *cuiquam* omnino ſupervacuum eſt: quippe *non recito, niſi amicis* tantundem ſignificat, quantum *non recito cuiquam, niſi amicis.* At accuſativus *quicquam* ſententiam auget: *nihil* enim, ne breviſſimum quidem poëmation, ſe vulgo recitare dicit. Sic & alibi accuſativum huic verbo ſubjunxit; ut hic v. 75.

Non ubivis, coramve quibuslibet. in medio qui
Scripta foro recitent, ſunt multi; quique lavantes:
Suave locus voci reſonat concluſus. inanis
Hoc juvat, haud illud quaerentis, num ſine ſenſu,
Tempore num faciant alieno. Laedere gaudes,
Inquit, & hoc ſtudio pravus facis. Unde petitum
Hoc in me jacis? eſt auctor quis denique eorum
Vixi cum quibus? abſentem qui rodit amicum;
Qui non defendit, alio culpante; ſolutos
Qui captat riſus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non viſa poteſt; conmiſſa tacere
Qui nequit; hic niger eſt: hunc tu, Romane, cavetō.
Saepe tribus lectis videas cenare quaternos;
E quibus unus amet quavis aſpergere cunctos,
Praeter eum qui praebet aquam: poſt hunc quoque potus,
Condita cum verax aperit praecordia Liber.

79. Vulg. INQUIS. 87. AVET.

Hic

in medio qui
Scripta *foro* recitent, *ſunt multi, quique lavantes.* Epiſt. I, 19.

ſpiſſis indigna theatris
Scripta *pudet* recitare.
& Arte Poët. 438.
Quintilio ſi quid recitares.

78. LAEDERE GAUDES, INQUIS] Galeanus noſter, cum duobus Torrentii, INQUIT. Ita Serm. II, 2. v. 99.

jure, inquis, *Trauſius iſtis*
Jurgatur verbis:

meliores ibi codices ſimiliter, INQUIT. Rectiſſime. Quippe *Inquit* perpetua formula eſt, ubi aliquid ex adverſo nobis objici & opponi fingimus; ſive id ab uno, ſeu pluribus: ſive ab abſente, ſeu praeſente fiat. Cicero pro Cluentio c. 34. *Hoc* vos *Cluentio judicium* putatis *obeſſe oportere? Quam ob cauſſam? ſi ex lege ſubſortitus non erat Junius, aut ſi in legem aliquando non juraverat, idcirco illius damnationis aliquid de Cluentio judicabatur? Non*, inquit; *ſed ille idcirco his legibus condemnatus eſt, quod contra aliam legem commiſerat.* Hic *inquit* perinde eſt ac ſi *inquitis* dixiſſet. Idem pro Flacco c. 23. *Nunc tantum a* Trallianis *requiro, quam pecuniam a ſe ablatam queruntur, ſuamne dicant, ſibi a civitatibus collatam in uſum ſuum, cupio audire. Non*, inquit, *dicimus. Quid igitur? delatam ad nos, creditam nobis, L. Flacci patris nomine, ad hujus dies feſtos atque ludos. Quid tum? hanc te*, inquit, *capere non licuit.* Hic *inquit* idem eſt ac *inquiunt.* Seneca Controverſia XXVII. *Tyrannum*, inquit, *occidi. At patrem quantulo minus quam* occidiſti? —— *Pater*, inquit, *adeſt. Malo. Non enim tantum patrem, etiam patronum* cecidiſti? — *Pater*, inquit, *juſſit. Ergo frater* tuus *impius fuit, qui patri non paruit.* — *Pater*, inquit, *voluit. Ita* tu *non tyranno tantum, ſed patri dignus parricidio* viſus es. Hic *inquit* tantundem valet, ac *inquis.* Ita centies ſexcentieſque apud Senecas & Quintilianum. Et eodem modo φησι *inquit* uſurpat Arrianus in Epictetis. Vide & Gronovium patrem ad Livium XXXIV, 3.

87. AVET QUAVIS ASPERGERE CUNCTOS] Quid tum, ſi *avet* aſpergere? modo *reapſe* non aſpergat, nihil eſt cur *comis urbanus liberque videatur.* Quanto majus & ſignificantius, quod in vetere Blandinio extat, *Amet aſpergere?*

Saepe tribus lectis videas cacnare quaternos,
Exquibus unus AMET *quavis aſpergere cunctos*

Prae-

Hic tibi comis & urbanus liberque videtur,
Infesto nigris: ego si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
Lividus & mordax videor tibi? mentio siqua
De Capitolini furtis injecta Petillî
Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos:
Me Capitolinus convictore usus amicoque
A puero est, causaque mea permulta rogatus
Fecit; & incolumis laetor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud
Fugerit. Hic nigrae succus loliginis, haec est
Aerugo mera: quod vitium procul afore chartis,
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud vere, promitto. liberius si
Dixero quid, si forte jocosius; hoc mihi juris
Cum venia dabis. insuevit pater optimus hoc me,

Ut

v. 92. Vulg. GORGONIUS.

Praeter eum, qui praebet aquam.
amet, id est, *soleat*; prae quo illud *avet* languidum plane & debile est. Serm. II, 3. v. 214.
Siquis lectica nitidam gestare amet *agnam.*
& I, 10. v. 60.
amet *scripsisse ducentos*
Ante cibum versus.
Quid quod ipsa constructio requirit modum subjunctivum? *Videas* quaternos caenare, e quibus unus *amet*. Reponatur igitur praestantissimi codicis lectio.

92. GORGONIUS] Reginensis cum Magdalenensi GARGONIUS. Vide notas ad Serm. I, 2. v. 27.

105. INSUEVIT PATER OPTIMUS HOC ME] Nicolaus Heinsius in codicis sui margine, *Lege*, inquit, INSEVIT MI *cum Lambino.* Nollem factum: etsi, quod Lambinus ex conjectura protulit *insevit*, id a prima manu in Reginensi extet, & inter lineas in codice Collegii Trinitatis. Non enim hoc ex natura & indole *insitum* fuit Horatio, sed ex institutione & doctrina quaesitum. *Insuescere* autem & *assuescere*, *consuescere*, *desuescere* actionem saepe notant, perinde ac *consuefacere.* Nonius Marcellus: *Desuevi illum*, *pro desuefeci illum*, *id est*, *consuetudinem abstuli*: *Titinnius Gemina*:
Parasitos amovi, *lenonem aedibus absterrui*;
Desuevi, *nequo ad caenam iret extra consilium meum.*
Lucretius VI, 396.
An tum brachia consuescunt, *firmantque lacertos?*
Prudentius contra Symmachum I, 541.
Clara tropaea refert sine sanguine, remque *Quirini*
Adsuescit *supero pollere in saecula regno.*
Columella VI, 2. *Nam ubi plostro aut aratro* juvencam consuescimus. & XI, 1. Consuescatque rusticos, *circa larem domini focumque familiarem semper epulari.* Idem VI, 2. *Maxime tamen habetur salutaris amurca*, *si tantundem aquae misceas*, *& ea* pecus insuescas. Virgil. Aen. VI, 833.
Ne pueri, *ne tanta animis* assuescite bella.
Noster Serm. II, 2. v. 109.
Pluribus assuevit mentem *corpusque superbum.*
Jam autem, quod praecipue urget Lambinus; utcumque unum accusativum regat, at geminum tamen regere non posse, *insuevit hoc me:* id levis est momenti. Quid enim vetat, quo minus geminum post se trahat, ut cetera verba cognatae

Ut fugerem exemplis vitiorum quaeque notando.
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo quod mî ipse parasset:
Nonne vides, Albî ut male vivat filius, utque
Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. a turpi meretricis amore
Cum deterreret: Scetani dissimilis sis.
Ne sequerer moechas, concessa cum venere uti
Possem: Deprensi non bella est fama Treboni,
Aiebat: sapiens, vitatu quidque petitu
Sit melius, causas reddet tibi: mî satis est, si
Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,

v. 109. Forte, UT QUI PANIS INOPS. 112. SECTANI.

Dum

tae significationis, *Docuit me hoc*, *Erudiit me hoc*, *Monuit me hoc*: quae vel pueris notissima sunt? Ne illud addam, fieri posse ut alius sit verborum ordo; *Insuevit me pater*, *ut* hoc fugerem, *notando vitiorum quaeque exemplis. Hoc fugerem*, hoc scilicet, de quo jam locutus sum, *livoris & aeruginis vitium.* Atque ita plane enarrat Porphyrio: *In eam me consuetudinem induxit*, *ut neque cogitarem quid* maligne *neque dicerem.* Atque haec quidem constructio sententiae videtur aptior.

108. QUOD MI IPSE PARASSET] Codex Leidensis eximiae vetustatis, PARASSEM. Sed Priscianus p. 1034. Atque *poëtice postponitur. Horatius in I. Sermonum*,

Cum me hortaretur, parce, frugaliter atque,
Viverem uti contentus eo, quod mi ipse parasset.

ubi *parasset* itidem inveni in tribus codicibus scriptis. Ceterum delirat acumen Grammatici; cum *atque* hic postponi existimat. Ordo enim est, *Uti viverem parce, frugaliter, atque contentus eo quod ipse mi parasset:* ut sciunt etiam qui nondum aere lavantur.

110. UTQUE BARUS INOPS] *Male vivere* & *inopem esse* unum idemque significant: ut *bene vivere*, est in re lauta & bene uncta esse. Ergo ubi Noster dicit,

Nonne vides, Albi ut male vivat *filius, utque*
Barus inops? *magnum documentum, ne patriam*
rem
Perdere quis velit:

brevius utique potuisset dicere, *ut Albi filius & Barus male vivant.* Hoc primum. Deinde in sequentibus unicum cujusque vitii exemplum ponit; amoris meretricii, *Scetanium*; adulterii, *Trebonium:* ut incongruum sit, prodigentiae bina exempla dari, *Albi filium & Barum.* Adde huc, quod continuo infert, *magnum documentum*; quod de uno exemplo commode dicitur: de pluribus *documenta* potius dixisset. Postremo in nomine *Barus* mira membranarum discordia est, *Barrus*, *Barus*, *Rarus*, *Bartus*, *Varus*, *Baius* exhibentium; ita tamen ut in pluribus *Baius* compareat. Ob haec omnia, vide, annon conjecturae locus sit concedendus hunc in modum:

Nonne vides, Albi ut male vivat filius, UT QUI PANIS *inops? magnum documentum.*

Et quidem *ut qui* clare habet codex noster Galeanus, qui non semel, ceteris aberrantibus, egregio nobis est auxilio. *Male vivit, ut qui inops panis.* Serm. I, 8. v. 32.

Cerea suppliciter stabat, servilibus ut quae
Jam peritura modis:

ubi similiter editiones & codices aliquot perperam habent, *utque.* Serm. I, 1. v. 23.

Praeterea ne sic, ut qui *jocularia ridens,*
Percurram.

& I, 3. v. 9.

Nil aequale homini fuit illi: saepe velut qui
Currebat fugiens hostem; persaepe velut qui
Junonis sacra ferret.

Plinius Ep. IX, 22. *Amat* ut qui *verissime*; *dolet* ut qui *impatientissime*; *laudat* ut qui *benignissime*; *ludit* ut qui *facetissime. Inops panis* autem *mendicus.* Juvenalis X, 277. de Mario:

Et

Dum cuſtodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem poſſum. ſimul ac duraverit aetas
Membra animumque tuum, nabis ſine cortice. Sic me
Formabat puerum dictis: & ſive jubebat
Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
Unum ex judicibus ſelectis objiciebat:
Sive vetabat; An hoc inhoneſtum & inutile factu
Necne ſit, addubites, flagret rumore malo cum
Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut aegros
Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſaepe
Abſterrent vitiis. ex hoc ego ſanus ab illis,

Per-

v. 119. Vulg. POSSIM.

Et mendicatus *victa Carthagine* panis.
Poteris etiam legere FARRIS *inops*. Furius Bibaculus de Catone poëta,

Quem ſex coliculi, ſelibra farris,
Racemi duo tegula ſub una
Ad ſummam prope nutriunt ſenectam.

Juvenalis IX, 122. de ſervis;

Quorum animas & farre ſuo cuſtodit & aere.

Noſter Serm. I, 5. v. 69.

Denique cur umquam fugiſſet, cui ſatis una
Farris *libra foret gracili ſic tamque puſillo.*

Juvenalis VII, 60. *Maeſta paupertas atque aeris inops:* ſed adhuc maeſtior eſt, quae *panis* vel *farris* eſt inops, & proinde *magno* eſt *documento*, ne quis rem paternam luxuria profundat.

112. SECTANI DISSIMILIS SIS] Retentum eſt hoc nomen ex editionibus priſcis: neque in membranis apparet niſi in uno codice Cruquii. Ceteri fere omnes SCETANI. Et neutrum quidem horum alibi legiſſe memini. Tutius tamen eſt in incertis plurium exemplarium auctoritatem ſequi.

119. INCOLUMEM POSSIM] Et hoc quoque, quia ſemel editiones priſcas occupaverat, patienter tulerunt Interpretes; etſi in omnibus fere membranis POSSUM reperiri ultro fateantur. Atqui uſus loquendi indicativum modum hic poſtulat: *ſatis eſt mihi, ſi* poſſum *vitam & famam tuam tueri incolumem.* Terent. Phorm. V, 6.

Satin' eſt, ſi te delibutum gaudio reddo.

& I, 4.

Quid? ſi adſimulo, *ſatin eſt?*

& IV, 5.

Non ſatis eſt, *tuum te officium facere, ſi non i fama* adprobat?

& ita paſſim ipſe aliique.

126. AVIDOS VICINUM FUNUS UT AEGROS] Pio *avidos* Leidenſis noſter, Battelianus, Galei, Colbertinus VIDES habent; & ſic aliorum aliquot. Quod, etſi quibuſdam non diſpliceat, ſenſumque pariat ſatis commodum, merito tamen receptae lectioni poſtponimus:

Avidos *vicinum funus ut* aegros

Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit: avidos, hoc eſt, *intemperantes*, ut recte Scholiaſtae. Celſus II, 16. *Neque ulla res magis adjuvat laborantem, quam tempeſtiva abſtinentia.* Intemperantes *homines apud nos ſibi cibi tempora, modum curantibus dant. Rurſus alii, tempora medicis pro dono remittunt, ſibi ipſis modum vendicant.* Idem in Praefat. Aegrorum *enim qui ſine medicis erant, alios propter* aviditatem *primis diebus protinus cibum aſſumſiſſe.* Seneca Epiſt. LXV. *Donec intervenerunt amici, qui mihi vim afferrent, & tamquam* aegrum intemperantem *coërcerent.* & Epiſt. XCIV. *Quid quod habent* aegri *ſanique quaedam communia, de quibus admonendi ſunt? tamquam ne* avide *cibos appetant.* Plinius Epiſt. II, 8. *Quae ſic* concupiſco, ut aegri *vinum, balnea, fontes.* Porro quod ſequitur, *Sibi parcere*, eſt *valetudinem curare.* Noſter Epiſt. I, 7. v. 11.

Ad mare deſcendet vates tuus, & ſibi parcet,
Contractuſque leget.

Perniciem quaecumque ferunt: mediocribus, & quîs
Ignoscas vitiis, teneor. fortassis & istinc
Largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,
Consilium proprium. neque enim, cum lectulus aut me
Porticus excepit, desum mihi: Rectius hoc est:
Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? Haec ego mecum
Conpressis agito labris. ubi quid datur otî,
Inludo chartis. hoc est mediocribus illis
Ex vitiis unum: cui si concedere noles,
Multa poëtarum veniet manus, auxilio quae
Sit mihi (nam multo plures sumus) ac veluti te
Judaei, cogemus in hanc concedere turbam.

ECLOGA V.

EGRESSUM magna me accepit Aricia Roma
Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
Graecorum longe doctissimus: inde Forum Appî,

v. 140. Vulg. NOLIS. 141. VENIAT. Differ-

140. & 141. CUI SI CONCEDERE NOLIS] Totus hic locus ad hunc modum constitui debet:

cui si concedere NOLES,
Multa poëtarum VENIET *manus, auxilio* QUAE
Sit mihi.

At Editio prima Veneta cum codicibus aliquot, *auxilioque:* Veneta altera cum Loscheriana *auxiliumque.* Ubi autem *que* semel admissum est loco *quae*; restabat ut *veniat* reponeretur, quo aptius conveniret cum *sit*. *Veniet* tamen recte habetur in Zulichemiano, & uno Bersmanni. *Veniet* manus poëtarum & *cogemus.* Si *veniat* retines, utique dicendum erit *cogamus.* Joannis Saresberiensis III, 13. *Illico multa adulatorum* veniet *manus, & veluti te Judaei cogent in suam concedere turbam.* Recte autem *veniet quae sit*: ut Seneca loco paullo ante laudato Epist. LXV. Intervenerunt *amici, qui mihi vim* afferrent, *& tamquam aegrum intemperantem* coërcerent. Superest igitur, ut pro *nolis* rescribamus *noles:* nam pro *noles, nolis*, pro *voles, velis* passim substituunt Librarii.

7. PROPTER AQUAM, QUOD ERAT DETERRIMA] Codex Pulmannianorum optimus TETERRIMA: quod placet: etsi & alterum bene se habeat. Ita Propertius & Lucretius, *tetra venena, tetra absinthia.* Idem VI, 21.

Partim quod tetro *quasi conspurcare* sapore.

& II, 509.

Namque aliis aliud retro quoque tetrius *esset*
Naribus, auribus, atque oculis, orisque sapori.

teterrima igitur, quia & malo sapore, & insalubris.

15. ABSENTEM CANTAT AMICAM] Torrentiani codices non pauci *absentem* UT *cantat*, quod quid sit

Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignavi diviſimus, altius ac nos
Praecinctis unum: minus eſt gravis Appia tardis.
Hic ego, propter aquam, quod erat teterrima, ventri
Indico bellum, cenantis haud animo aequo
Exſpectans comites. jam nox inducere terris
Umbras, & caelo diffundere ſigna parabat.
Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
Ingerere. Huc adpelle: trecentos inſeris: ohe
Jam ſatis eſt. Dum aes exigitur, dum mula ligatur,
Tota abit hora. mali culices, ranaeque paluſtres
Avertunt ſomnos. abſentem ut cantat amicam
Multa prolutus vappa nauta, atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator
Incipit; ac miſſae paſtum retinacula mulae
Nauta piger ſaxo religat, ſtertitque ſupinus.
Jamque dies aderat, nil cum procedere lintrem
Sentimus: donec cerebroſus proſilit unus,
Ac mulae nautaeque caput lumboſque ſaligno
Fuſte dolat. quarta vix demum exponimur hora.

v. 7. Vulg. DETERRIMA. 15. Abſentem cantat. 20. Cum nil.

Ora

ſit neſcire ſe confitetur. At e ſex Pulmanni haud pauciores quinque idem praeferunt. Quin etiam ex noſtris Leidenſis, Galeanus, Magdalenenſis, Franekeranus, & a prima manu Petrenſis in eadem lectione conſpirant. Neque vero quid ſibi velit ſcire difficile eſt: continuanda enim ſententia eſt in hunc modum,

abſentem UT *cantat amicam*
Multa prolutus vappa nauta atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator &c.

hoc eſt, *Ut*, ſive *dum cantat nauta, & viator amicas; tandem viator ſomno opprimitur.* Terent. Adelph. III, 3.

Nam ut *numerabatur forte argentum, intervenit*
Homo de improviſo.

Plaut. Menaech. Prol.

Nam rus ut *ibat, forte* ut *multum pluverat,*
Ingreſſus fluvium rapidum ab urbe haud longule,
Rapidus raptori pueri ſubduxit pedes.

Quanto melius hoc concinniuſque ſit vulgato, quivis opinor videat. Ceterum extritum eſt *Ut* a Librariis quibuſdam; tum quia (quod Torrentius paſſus eſt) quid eſſet neſciebant; tum quia eo ejecto menſura verſûs incolumis adhuc manebat.

20. CUM NIL PROCEDERE LINTREM] Etiam hoc, ut opinor, ab Aldi editione eſt. Superiores enim omnes, & Membranae Pulmanni, Berſmanni, meaeque alio & meliore ordine verba conſtituunt,

Jamque dies aderat, NIL CUM *procedere lintrem.*

Neque aliter credo in ſuis Lambinus, Cruquius, Torrentiuſque, quamvis taceant, invenerunt.

Ora manuſque tua lavimur, Feronia, lympha.
Millia tum pranſi tria repimus; atque ſubimus
Inpoſitum ſaxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Maecenas, optimus atque
Cocceius, miſſi magnis de rebus uterque
Legati; averſos ſoliti conponere amicos.
Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Inlinere. interea Maecenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque ſimul Fonteius, ad unguem
Factus homo; Antoni, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Luſco praetore libenter
Linquimus, inſani ridentes praemia ſcribae,
Praetextam, & latum clavom, prunaeque batillum.
In Mamurrarum laſſi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitone culinam.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima: namque
Plotius & Varius Sinueſſae, Virgiliuſque
Occurrunt; animae, qualis neque candidiores
Terra tulit, neque quis me ſit devinctior alter.

24. LAVIMUS. O

24. ORA MANUSQUE TUA LAVIMUS] Praeſtantiſſimus N. Heinſius in codicis ſui margine; *Forte*, inquit, LAVIMUR. Nihil veriſimilius: nam in his & ſimilibus Paſſiva potius uſurpant boni ſcriptores. Ita Arte Poët. v. 302.

Qui purgor *bilem ſub verni temporis horam.*

ubi codices non pauci mendoſe habent *purgo*. Quintil. Inſtit. I, 11. *At* lavimur, *& tondemur, & convivimus ex conſuetudine.* C. Gracchus apud Gellium X, 3. *Uxor edixit ſe in balneis virilibus* lavari *velle: datum eſt negotium, uti balneis exigerentur, qui* lavabantur. Plinius Epiſt. II, 14. Lavabatur *Largius Macedo in villa Formiana — Cum in publico Romae* lavaretur. Ovidius Faſt. II, 167.

Hac, ait, in ſilva, virgo Tegeaea, lavemur.

Epigramma vetus apud Pithoeum p. 3.

Parce meum, quiſquis tangis cava marmora, ſomnum
Rumpere: ſive bibas, ſive lavere, *tace.*

Ita & Graeci Λούομαι uſurpant. Apud Eutychen quidem Grammaticum *Lavimus* hodie legitur, p. 2186. *Lavo lavis tertiae conjugationis: ut Horatius II. Carm. Villaque flavus quam Tiberis* lavit. *Idem Serm. lib. I. Ora manuſque tua* lavimus *Feronia limpha. Quod & primae conjugationis invenitur: Juvenalis lib. I. Nec pueri credunt, niſi qui nondum aere* lavantur. Neque tamen inde colligas, ipſum Eutychen ſic legiſſe. Poterat enim paſſive proferre, ut ex Juvenalis loco conſtat. Ceterum Terentius & activum & paſſivum ſimul adhibuit. Eunuch. III, 5.

Cape hoc flabellum, ventulum huic ſic facito, dum lavamur:
Ubi nos laverimus, *ſi voles,* lavato: *accipio triſtis.*

Ubi *lavamur* acceptum referimus Donato, & codicibus Faërni Bembino & Victoriano. Ceteri omnes perperam *Lavamus*; ut hic Horatii codices *lavimus.*

27. MAE-

O qui conplexus, & gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim jocundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quae villula, tectum
Praebuit, & parochi, quae debent, ligna salemque.
Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Lusum it Maecenas, dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis inimicum & ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa,
Quae super est Caudî cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti scurrae pugnam Messîque Cicirri,
Musa, velim memores: & quo patre natus uterque
Contulerit lites. Messî clarum genus Osci:
Sarmenti domina exstat. ab his majoribus orti
Ad pugnam venere. prior Sarmentus; Equi te
Esse feri similem dico. Ridemus: & ipse
Messius, Accipio: caput & movet. O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres; cum
Sic mutilus miniteris? at illi foeda cicatrix
Setosam laevi frontem turpaverat oris.

Cam-

52. Vulg. CICERRI. 60. MINITARIS.

27. MAECENAS OPTIMUS] Melior, opinor, distinctio erit, si sic interpunges:

Huc venturus erat Maecenas, optimus atque
Cocceius.

ut supra v. 4.

Differtum nautis, cauponibus atque malignis.

Optimus enim est compellatio paullo familiarior, quam ut Maecenati, regi ejus & patrono, decore tribui possit. Sic Epist. I, 16.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti.

Serm. I, 6. v. 56.

optimus *olim*

Virgilius, *post hunc Varius, dixere quid essem.*

& I, 10. v. 82.

Valgius & probet haec Octavius, optimus *atque*
Fuscus; *& haec utinam Viscorum laudet uterque.*

sic & ibi distinguendum puto; non, *Octavius optimus.*

52. MESSIQUE CICERRI] Primus, ut puto, Aldus *Cicerri* invexit. Vetustiores, duae scilicet Venetae & Loscheriana, CICIRRHI. Sic & Torrentii, Pulmanni, Bersmannique aliquot cum Regio CICIRRI. Revocanda est utique lectio antiqua. *Cicirrus* est κιχίρρος, *gallus.* Hesychius: Κιχίρρος, ἀλεκτρυών.

60. CUM SIC MUTILUS MINITARIS] Etiam hoc, opinor, Aldi facinus est: antiquiores enim MINITERIS, cum majore parte membranarum. Recte. Quid *faceres* salvo cornu, cum sic mutilus *miniteris?* Quidni enim plures codices sequimur; ubi utralibet lectio bene se habet? Virgilius Eclog. III, 16.

Quid domini faciant, audent *cum talia fures?*

Terent. Eunuch. III, 5.

Quid ego ejus tibi nunc faciem praedicem *aut* laudem, *Antipho,*
Cum ipsum me noris, *quam elegans formarum spectator siem?*

Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larva aut tragicis opus eſſe cothurnis.
Multa Cicirrus ad haec: Donaſſet jamne catenam
Ex voto Laribus, quaerebat: ſcriba quod eſſet,
Nihilo deterius dominae jus eſſe. rogabat
Denique, cur umquam fugiſſet; cui ſatis una
Farris libra foret, gracili ſic, tamque puſillo.
Prorſus jocunde cenam producimus illam.
Tendimus hinc recta Beneventum; ubi ſedulus hoſpes
Pene, macros, arſit, turdos dum verſat in igni.
Nam vaga per veterem dilabſo flamma culinam
Volcano, ſummum properabat lambere tectum.
Convivas avidos cenam, ſervoſque timentis
Tum rapere, atque omnis reſtinguere velle videres.

v. 65. Vulg. CICERRUS. 67. DETER: NIHILO. 70. PRODUXIMUS. 72. PE. ARS. MAC. DUM TUR. V. IN IGNE. Inci-

67. DETERIUS NIHILO] Ita quidem editi: at membranae omnes, quae paullo vetuſtiores ſunt, tam aliorum quam noſtrae, aliter verba collocant,

NIHILO DETERIUS *dominae jus eſſe.*

Recte; & pronunciandum eſt, quaſi ſcriptum fuerit *Nilo*, ut plane habent duo Berſmanni: Sic Epiſt. II, 2.

Vehemens & liquidus, puroque ſimillimus amni.

ubi codices nonnulli mendoſe, ut hic, *Et vehemens liquidus.* Sic in Epigrammate veteri:

Ad partem veniet ſalax aſellus,
Nihilo deterius *mutoniatus.*

Quin & illud animadverti, quotieſcumque apud Noſtrum occurrit *nihilo*, comparativo ſuo ſemper praeponi: ut Serm. I, 1.

nihilo plus *accipias*, *quam*

& II, 3. v. 56.

nihilo ſapientius, *ignes.*

& ibidem 52.

nihilo *ut* ſapientior *ille.*

& 270.

nihilo plus *explicet*, *ac ſi.*

& Epiſt. I, 22.

cum ſis nihilo ſapientior.

Ergo ad haec exempla legendum eſt hic quoque, *Nihilo deterius.*

70. CENAM PRODUXIMUS ILLAM] Haeſit hoc ex priſcis editionibus. Meliores enim codices Fabricii, Pulmanni, Torrentii, Berſmannique PRODUCIMUS: quibus conſentiunt ex noſtris optimi Leidenſis, Reginenſis cum pluribus aliis. Rectiſſime. Ita ſupra v. 25.

Millia tum pranſi tria repimus *atque* ſubimus.

& 35.

Fundos libenter linquimus.

& 50.

Hinc nos Cocceii recipit *pleniſſima villa.*

& 71.

Tendimus *hinc recta Beneventum.*

& 86.

Quattuor hinc rapimur *viginti & millia.*

ubi, ut vides, omnia verba praeſenti tempore efferuntur.

72. PENE ARSIT MACROS DUM TURDOS] Hunc verborum ordinem primus ex uno, ut ait, codice induxit Lambinus; quam & ego in uno reperi, ſed eo chartaceo & infimae notae atque aetatis. Ceteri omnes tam aliorum quam noſtri, *Pene macros arſit*, atque ita legerunt Acron & Porphyrion.

Incipit ex illo montis Appulia notos
Oſtentare mihi, quos torret Atabulus; & quos
Numquam erepſemus, niſi nos vicina Trivici
Villa recepiſſet, lacrimoſo non ſine fumo,
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem ſtultiſſimus uſque puellam
Ad mediam noctem exſpecto: ſomnus tamen aufert
Intentum veneri: tum inmundo ſomnia viſu
Nocturnam veſtem maculant, ventremque ſupinum.
Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Manſuri oppidulo, quod verſu dicere non eſt,
Signis perfacile eſt. venit viliſſima rerum
Hic aqua; ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris portare viator:
Nam Canusî lapidoſus; aquae non ditior urna.
[Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.]

Flen-

rion. Scholiaſtes Perſii ad Sat. VI. v. 24. *Turdarum dixit abuſive, cum turdorum debuerat; ut Horatius ponit:*

Pene macros arſit, dum turdos verſat in IGNI.

ubi notandum illud *igni*; ſic enim & Berſmanni codex, & Regius, & a prima manu Reginenſis. Idque recte; ut Carm. I, 4.

Ac neque jam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni.

& I, 34.

Igni *coruſco nubila dividens.*

Ita & alibi *ungui*, & *imbri*, caſu ablativo: ſic & Lucretius, Virgilius, Ovidius aliique aureae aetatis. Ceterum Berſmanni unus & Battelianus noſter, *In ignem.*

92. QUI LOCUS A FORTI DIOMEDE] Locus ab interpretibus multum vexatus, quique viciſſim eos multum vexavit. Videamus integrum:

Manſuri oppidulo, quod verſu dicere non eſt,
Signis perfacile eſt: venit viliſſima rerum
Hic aqua; ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris perferre viator:
Nam Canuſi lapidoſus: aquae non ditior urna:
Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.
Flentibus hinc Varius diſcedit maeſtus amicis.

ubi oppiduli nomen, quod verſus hexametrus non recipit, *Equum Tuticum* intelligit, ut recte Scholiaſtae veteres. Doctiſſimus tamen Cluverius p. 1217. ex ſitu locorum conjicit *Arpos*, quae & *Argyrippa* dicitur, ab Horatio hic deſcribi. Vix tamen id perſuadebit, cum utrumvis vocabulum verſus facile admittat; auctore Virgilio Aen. XI, 246.

Ille urbem Argyripam *patriae cognomine gentis.*

& Silio IV, 556.

Allius Argyripa *Daunique profectus ab arvis.*

Ab Equo Tutico igitur panem portare ſolent viatores Canuſium uſque, quia ibi panis lapidoſus eſt, *aquae non ditior urna:* hoc eſt, aquae copia non uberior eſt Canuſii, quam Equi Tutici. *Ditior*, abundantior, copioſior; non ut quidam codices perperam hic habent, *dulcior.* Auſonius Epigramm. IV. de Danubio:

Et qua dives aquis *Scythico ſolvo oſtia ponto.*

Contra Noſter Carm. III, 30.

Et qua pauper aquae *Daunus agreſtium*
Regnavit populorum.

Ergo oppidum Canuſium & aquae inopia & panis vitio laborabat. Aquae tamen penuriae ſubveniebat poſtea Herodes Sophiſta. Philoſtratus in ejus vita p. 550. Ὡκιστε καὶ τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Κανύσιον, ὑμε-

Flentibus hic Varius discedit maestus amicis.
Inde Rubos fessi pervenimus; utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Postera tempestas melior, via pejor, ad usque
Barî moenia piscosi. dein Gnatia lymphis
Iratis exstructa dedit risusque jocosque:
Dum flamma sine tura liquescere limine sacro
Persuadere cupit. credat Judaeus Apella,
Non ego. namque Deos didici securum agere aevum;
Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
Tristis ex alto caeli demittere tecto.
Brundisium longae finis chartaeque viaeque.

v. 93. Vulg. HINC. 97. DEHINC.

ECLO-

ἡμεθώσας ὕδατι, μάλα τότε δεόμενον: *Canusium in Italia, inducta aqua, cujus vehementer indigebat, habitabile reddidit.* Ceterum eruditissimus Lambinus, & ex eo Dacierius constructionem verborum aliam hic instituunt, in hunc modum:

aquae non ditior urnâ
Qui locus a forti Diomede est conditus olim;

ubi ordo erit, *Qui locus*, Canusium scilicet, (*non ditior urnâ aquae*, quam Equus Tuticus,) *a Diomede olim conditus est.* Ego vero multum ab iis dissentio; cum ob coactam constructionem, tum quia ineptum & putidum fuerit conditorem Canusii hic memorare, more Geographorum; cum obiter tantum ejus oppidi mentionem faciat Noster. Mihi nulla est dubitatio, quin auctor hujus versiculi *Equum Tuticum* intellexerit, a Diomede itidem conditum: idque ut unum e *signis* hic posuerit, quibus perfacile erat nomen oppidi non expressum colligere. Servius ad Virgil. Aeneid. VIII, 9. de Diomede: *Nam & Beneventum &* Equum Tuticum *ipse condidit, & Arpos quae & Argiripa dicitur.* Hoc, inquam, cogitavit versiculi hujus, quicumque fuit, auctor: de suo scilicet largiri voluit aliud signum, quo Equus Tuticus agnosceretur. Non tamen a me impetrare possum, ut Flaccum nostrum tam illepidi versûs parentem fuisse credam. *Locum* quippe *condere*, ne Latinum quidem videtur: certe nusquam quemquam sic locutum esse memini. Urbes quidem & arces & oppida conduntur: loca ipsa condi neque dicuntur neque possunt: Ovid. Fast. II, 280.

Hic ubi nunc urbs est, tum locus urbis *erat.*

Idem Metam. XV, 18.

Atque ita discedens, Aevo, dixisse, nepotum
Hic locus urbis *erit.*

Virg. Aen. VIII, 53.

Delegére locum, *& posuere in montibus* urbem.

Adde, quod quocumque haec verba retuleris, sive ad *Equum Tuticum*, sive ad *Canusium*; parum aut nihil profeceris. Si ad prius, vitiosa erit constructio: nullo enim jure ad remotius nomen referenda sunt, propiore neglecto: sin ad posterius; nihil, ut dixi, putidius fuerit, quam Canusinas Origines hic obiter inculcare. Denique ad haec verba nihil quicquam adnotatum est, neque ab Acrone, nec Porphyrione: magnum utique signum, in illorum olim exemplaribus ea non comparuisse.

93. FLENTIBUS HINC VARIUS DISCEDIT] *Hinc*, quod in libris aliquot extat, pleraque jam editiones occupavit. At principes illae, binae scilicet Venetae & Loscheriana, HIC; quibus accedunt codex noster Reginensis cum duobus aliis, duo Bersmanni, & Torrentii sex. Atque haec lectio mihi etiam post Torrentium magis arridet.

97. DEHINC GNATIA LYMPHIS] Franekeranus cum tribus Pulmanni DEIN; quod ideo praetulimus; ut evitetur asperrimus ille concursus quatuor consonantium.

4. LE-

ECLOGA VI.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quicquid Etruſcos
Incoluit finis, nemo generoſior eſt te;
Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;
Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus: perſuades hoc tibi vere,
Ante poteſtatem Tullî atque ignobile regnum,
Multos ſaepe viros nullis majoribus ortos
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus auctos:
Contra, Laevinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulſus fugit, unius aſſis

v. 4. Vulg. IMPERITARINT. 13. FUIT.

Non

4. LEGIONIBUS IMPERITARINT] Ita Venetae & Loſcheriana, unde in ſequentes editiones derivatum eſt. Favent autem huic lectioni Magdalenenſis codex & Battelianus. At multo plures tam aliorum, quam noſtri, in quibus veterrimi duo Leidenſis & Reginenſis, IMPERITARENT. Eſt & tertia lectio, quae in uno Berſmanni alteroque Pulmanni extat, IMPERITARUNT. Lego:

Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus IMPERITARENT.

Nempe in hac & ſimili locutione *Fuit qui*, *Fuerunt qui*, uterque quidem modus tam indicativus, quam ſubjunctivus admittitur; tempus vero imperfectum in utroque, ut apud bonos Scriptores paſſim obſervabis. Salluſt. Cat. XXIII. Fuere *ea tempeſtate*, qui dicerent *Catilinam*, &c. Noſter Epiſt. II, 2. v. 128.

Fuit *haud ignobilis Argis*,
Qui *ſe* credebat *miros audire tragoedos*;
Cetera qui *vitae* ſervaret *munia recto*
More; *bonus ſane vicinus*, *amabilis hoſpes*,
Comis in uxorem, poſſet qui *ignoſcere ſervis*.

13. TARQUINIUS REGNO PULSUS FUIT] Ita libri & olim editi & nuperi. Enimvero indignor tot eruditos Interpretes lectionem veram in codicibus ſuis inventam tam imperite ſpreviſſe. Ea ſic habet;

Contra, Laevinum, Valerî genus, unde ſuperbus
Tarquinius regno PULSUS FUGIT, *unius aſſis*, &c.

Hanc in quattuor optimis Blandiniis Cruquius, in ſuis aliquot Lambinus Berſmannuſque repererunt: noſque itidem in veterrimo Leidenſi, & aliis duobus, & pro varia lectione in Magdalenenſi. Quanto hoc, niſi plane deſipimus, elegantius pleniuſque illo altero, quod hactenus editiones occupavit? Id ſolum, credo, ad corrumpendum locum Librarios impulit; quod *fugit*, praeterito tempore & priore ſyllaba producta, vi ſententiae hic requiri arbitrarentur: atqui illud minime metuendum erat. Auctor de obitu Maecenatis:

Sic illi vixere, *quibus fuit aurea Virgo*;
Quae bene praecinctos poſtmodo pulſa fugit.

Virgil. Aen. III, 121.

Fama volat pulſum *regnis* ceſſiſſe *paternis*
Idomenea ducem.

Idem, in Catalectis:

Cujus & ob raptum pulſi liquere *penates*
Tarquinii patrios filius atque pater.

Aen. XI, 366.

Non umquam pretio pluris licuisse, notante
Judice, quo nosti, populo: qui stultus honores
Saepe dat indignis, & famae servit ineptus;
Qui stupet in titulis & imaginibus. quid oportet
Vos facere, a volgo longe longeque remotos?
Namque esto: populus Laevino mallet honorem
Quam Decio mandare novo: Censorque moveret
Appius, ingenuo si non essem patre natus:
Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.

v. 15. Vulg. QUEM NOSTI. 18. Nos. LONGE LATEQUE. Sed

Pone animos, & pulsus abi.

Lactantius I, 13. *Nimirum senex* (Saturnus) *a juvene facile victus est, ac spoliatus imperio.* Fugit *igitur* expulsus, *& in Italiam navigio venit.* Et mox: *Censetne aliquis deum esse, qui* pulsus est, *qui* fugit, *qui latuit?* Ovid. Metam. VII, 290.

Pulsa fugit *macies: abeunt pallorque situsque.*

Haec quidem nitida sunt, culta sunt, & auctoribus suis digna: at vulgatum illud *pulsus fuit*, quam iners & languidum?

15. NOTANTE, JUDICE, QUEM NOSTI, POPULO] Ita nunc passim editum reperies; cum tamen & vetustae Editiones, & quicquid usquam est codicum manu scriptorum, sic clare exhibeant,

Judice, QUO *nosti, populo, qui stultus honores*, &c.

Hoc certe de omnibus suis praedicant Cruquius, Pulmannus, Bersmannus, Torrentiusque; hoc in meis universis reperi. Et Torrentius quidem Cruquiusque libenter hanc lectionem reciperent; si per interrogationem efferatur, *Judice: quo? nosti: populo:* vel hoc modo: *Judice: quo, nosti? populo:* metuebant scilicet, ne parum Latine dictum esset, nisi distinctionibus illis sublevaretur. Ponite vero, ô boni, istos metus: elegantissima enim locutio est, a fonte Graeco hausta, *Judice, quo nosti, populo:* ubi Pronomen eodem casu ponitur, quo Nomen antecedens. Terentius Heaut. I, 1.

Scire hoc vis? Hac quidem caussa, qua dixi *tibi.*

Cicer. Epist. Fam. V, 14. *Cum scribas, & aliquid agas eorum*, quorum consuesti, *gaudeo.* Ovidius Trist. V, 6.

Elige nostrorum minimum minimumque laborum,
Illo, quo reris, *grandius illud erit.*

Gellius I, 3. *Theophrastus autem, in eo*, quo dixi, *libro differit.* Et I, 15. *Iccirco ex his*, quibus dixi, *vocibus nomen inducium connexum est.* Et II, 26. *Sed id iis tamen coloribus*, quibus modo dixisti, *denominandis.* Ceterum Graeca exempla passim feruntur. Vide Nos ad Ciceronis Tusculanas, V, 14.

17. QUID OPORTET NOS FACERE A VULGO LONGE LATEQUE REMOTOS?] Id primo hic animadvertendum, male ex vetustis Editionibus retentum esse LONGE LATEQUE; cum omnes fere omnium codices habuerint, LONGE LONGEQUE. Primus ex suis Cruquius veram lectionem reposuit, Ciceronis loco fretus De Finibus II, 21. *Plurimum se, & longe longeque plurimum, tribuere honestati.* Cui tamen bene monenti nemo, quod sciam, obtemperavit, praeter Baxterum nostratem in nupera sua editione: adeo difficile est homines diuturno errore palantes in viam rectam reducere. Posthac tamen, ut spero, veritati manus dabunt, & corrigi se patientur. Ovid. Met. IV, 325.

Sed longe *cunctis* longeque *potentior illis.*

Gellius XIII, 27. *Ego quidem sic existimo*, longe longeque *esse amplius, prolixius, fusius, multos mortales, quam multos homines dixisse.* Idem IV, 1. *Ac multo etiam antequam nascerentur, & supra* longe atque longe *per infinitum.* Digest. IV, 4, 39. *Vendentibus curatoribus minoris fundum, emptor extitit Lucius Titius, & sex fere annis possedit, &* longe longeque *rem meliorem fecit.* Mamertinus in Genethliaco Maximiani p. 308. *Etenim quod ait ille Romani criminis primus auctor* (lege, *carminis*, nam Ennium intelligit) *A sole exoriente adusque Maeotidas paludes, id nunc* longius longiusque *protendere licet.* Germanam Latini Sermonis indolem haec spirant: ita passim, *Magis magisque, Minus minusque, Etiam etiamque, Iterum iterumque, Nimium nimiumque, Minimum minimumque, Candidior candidiorque*, & alia similia. Atque hae, opinor, satis justae sunt caussae, cur lectionem hanc, quam codices fere ad unum omnes agnoscunt,

Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
Non minus ignotos generosis. quo tibi, Tilli,
Sumere depositum clavom, fierique tribuno?
Invidia adcrevit, privato quae minor esset.
Nam ut quisque insanus nigris medium inpediit crus
Pellibus, & latum demisit pectore clavum;
Audit continuo; Quis homo hic, aut quo patre natus?
Ut si qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
Ut cupiat formosus; eat quacumque, puellis

v. 24. TULLI. 29. HIC EST? 31. ET cup. Inji-

cunt, in sedes avitas denuo revocemus. Est tamen adhuc majus, & in quo magis etiam desidero judicium Interpretum. Fatemur quidem *Longe lateque* frequentissime apud Scriptores occurrere; *Longe lateque patere*, *spargi*, *diffundi* &c. nempe ubi res ipsae, de quibus sermo est, tam in latum diffunduntur, quam protenduntur in longum. Iidem tamen pernegamus, *Longe lateque removeri*, aut dictum esse a quoquam veterum, aut sane dici potuisse. Quippe vox *Remotus* longitudinem solam denotat, latitudinis sensum plane respuit. Et quod *longe* vel *longissime* a re quapiam *remotum* est; idem ex omni parte & quaque versus ab eadem re remotum sit necesse est. Ut ineptum plane fuerit *late remotum* dicere quid; ubi semel dixeris *longe*. Illud deinde excute, quod omnes codices & editiones maculavit,

quid oportet

NOS *facere a vulgo longe longeque remotos?*

Nihil profecto pravius tetriusque vidi. Quid enim narrat? NOS, hoc est, cum aliis SE tam longe a vulgo remotum? quemne hoc ipso Sermone confitetur *libertino* esse *patre*, & *nullis majoribus?* quo vero nomine tam remotum? non genere, non re, non loco & conditione. At ingenio fortasse dices & virtute atque doctrina: apage sodes inanem jactantiam. Non cognosco Nostrum tam superbum & glorioſum. Quin, si oculos animumque advertis, videbis hoc pugnare cum totius orationis filo & contextu. Non ideo, inquit, ô Maecenas, quia ipse summo genere natus es, contemnis homines novos & ignobiles, ut EGO SUM: quorum multos recte tibi persuades & privatim probos & egregio publico vixisse: contra aliquot praeclaris parentibus, ut Laevinum Valerium, non uno propterea asse pluris habitos esse, vel populo ipso judice, qui ceteroqui genus & proavos, imagines & titulos, maxime admirari solet. Quod si vulgus tam recte judicat; quanto magis id oportet

VOS *facere a vulgo longe longeque remotos?*

Vos dico *Augustos*, *Maecenates*, *Polliones*, *Messallas*, &c. non quali quisque sit natus parente, sed quo ingenio, qua virtute sit, quaerere oportet. Sentis, opinor, emendationem, quam orationis ductu abreptus, priusquam constitueram, insciens posui. Quod si NOS substituatur, pessum ibit tota sententia: quippe haud SE inter generosos numerat, qui de hominibus novis candide & aeque judicent; sed se istis novis accenset, qui aequa nobilium judicia sperare sibi & polliceri audeant.

24. QUO TIBI, TULLI] Quod editiones hactenus possedit, TULLI, ex versu non videtur irrepsisse. At ibi de Servio Tullio rege sermo est: hic de homine alio nescio quo. Quidni igitur revocamus plurium codicum lectionem, TILLI? ut de suis testantur Berſmannus, Pulmannus, Torrentiusque: in nostris hic quidem duobus duntaxat apparet, Regio & Petrensi: at infra versu 107, in Leidensi, Zulich. Magd. & Batteliano extat. Cicero Philip. II. cap. 11. *Tillius Cimber*. Idem Ep. Fam. VI, 12. Seneca de Ira, III, 12. & Epist. LXXXIII. Suetonius Jul. c. 85. *Cimber Tillius*: quibus omnibus in locis eadem ac hic variatio est in scriptis codicibus. Gruterus in Inscript. AFER TILIUS. &, Q. TILLIUS, &, M. TILLIUS, M. L. PHANIAS. TILLIA M. L. LUCCEIA.

29. QUIS HOMO HIC EST? QUO PATRE NATUS?] Ita libri aliquot: alii, *Quis homo hic?* ET *quo patre natus?* Editiones vetustae, *Quis homo hic?* AUT *quo*: ut etiam codex Regius, & optimus Reginensis.

31. ET CUPIAT FORMOSUS] Ita Cruquius Torrentiusque ex suis, quos posteriores fere secuti sunt: At Venetae editiones & Loscheri, una cum pluribus Lambini Codicibus, & veterrimo

Injiciat curam quaerendi ſingula; quali
Sit facie, ſura, quali pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, civis, Urbem ſibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum;
Quo patre ſit natus, num ignota matre inhoneſtus,
Omnis mortalis curare & quaerere cogit.
Tune Syri, Damae, aut Dionyſî filius, audes
Dejicere e ſaxo civis, aut tradere Cadmo?
At Novius collega gradu poſt me ſedet uno:
Namque eſt ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paullus,
Et Meſſalla videris? at hic, ſi ploſtra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, magna ſonabit

Cor-

noſtro Leidenſi aliiſque tribus,

Ut ſi qui aegrotet, quo morbo Barrus, haberi
UT *cupiat formoſus.*

Atque hanc lectionem alteri illi praeferimus. *Morbus* enim ſive vitium Barri erat, quod formoſus haberi cuperet; morbus utique mentis, non corporis. Sed ſi ET legeris; de morbo etiam corporis ſuſpicari poſſis; quaſi is ſcabie vel polypo fortaſſe laboraret, *& tamen* formoſus haberi magnopere vellet: quod ab Horatii mente alienum eſſe exiſtimo.

38. DIONYSI FILIUS] Scribe hic *Dionyſî*, (non ut pleraeque editiones *Dionyſi*) a recto *Dionyſius*. *Syrus*, *Dama*, & *Dionyſius* nomina ſervilia. Cicero Ep. Fam. XIII, 77. *Dionyſius ſervus meus aufugit.* Sic alibi ibidem, & Ep. ad Atticum ſaepius. Suetonius vita Horatii: *Pertulit ad me* Dionyſius *libellum tuum.* Plin. Ep. X, 105. *C. Valerius Dionyſius.* Gruterus, 1036, 2. PUBLICIO DIONYSIO. 845, 7. M. AYP. ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ. Marm. Felſin. p. 425. M. ULPIUS DIONYSIUS. M. JULIUS DIONYSIUS.

47. NUNC QUIA, MAECENAS, TIBI SIM CONVICTOR] Editio prima Veneta alium verborum ordinem ſtatuit;

Nunc, quia ſum tibi, Maecenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

quem etiam agnoſcunt caeterae editiones priſcae, & noſtri codices praeter unum recentem omnes; praeterquam quod plures ex iis SIM habeant, non SUM. Idem de ſuis perhibent Pulmannus Berſmannuſque; ne de caeterorum libris, etſi ipſi taceant, dubites. Quis primus contra veterum exemplarium fidem mutaverit, neſcio: ſed id, ut opinor, auſus eſt, quo verſus numeroſior evaderet. Nos vero, tam faſtidioſis auribus valere juſſis, ipſa ſimplicitate compoſitionis capimur. Neque vero numeri viliores hic ſunt, quam ſaepe alias in his Sermonibus.

53. FELICEM DICERE NON HOC ME POSSUM] De interpunctionis loco jam, opinor, hic convenit inter interpretes; non *felicem hoc caſu* diſtinguendum eſſe; ſed *hoc* ſive hac re *felicem*, *quod caſu ſortitus.* Quin & Danielis Heinſii non felix conjectura, qui *hic* pro *hoc* ſubſtituere voluit, jam ab omnibus exploſa eſt. Sic ergo locum conſtituunt,

felicem dicere non hoc
Me poſſum, caſu quod te ſortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit.

Et *poſſum* quidem, ſive quod in pluribus eſt *poſſim*, omnes quos viderim libri exhibent, & veteres editiones. Tamen, ſi verum dicendum eſt, arrogantiae quid prae ſe ferre videtur illud, *Non* POSSUM *eo me felicem dicere, quod nactus ſim te amicum.* Itane vero? Non cognoſco tuum, O Flacce, tam ſuperbum. Ut enim hoc vere dici poſſet; tu tamen non idoneus qui id diceres. Neque vero, ſi bene te novimus, dicere unquam voluiſti. Ecce enim, quam Commentator vetus memoriae tradidit, ſaniorem lectionem:

felicem dicere non hoc
Me POSSUNT, *caſu quod te ſortitus amicum.*

haec

Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc, quia sum tibi, Maecenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum;
Praesertim cautum dignos adsumere, prava
Ambitione procul. felicem dicere non hoc
Me possunt, casu quod te sortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit. optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem.
Ut veni coram; singultim pauca locutus,

(In-

v. 47. Quia, Maecenas, tibi SIM. 53. POSSUM. 54. MIHI TE.

hoc est, ut verba sunt Scholiastae Cruquiani, *non iccirco me felicem nominare* DEBENT, *quod casu aliquo aut fortunae beneficio tibi sim factus amicus; cum nulla fors me tibi obtulerit, sed amicorum & virorum bonorum commendatio, qui me noverant.* Agnoscis, opinor, hunc, quisquis erat, enarratorem non *possum*, ut nunc habetur, sed *possunt* in suis olim exemplaribus reperisse. Quinam autem illi, qui hoc non possunt vere dicere? invidi nempe & obtrectatores, qui quotidie *rodunt me libertino patre natum*; qui felicitate me quadam, & nullo meo merito, ad amicitiam tuam perveniisse mentiuntur. Sic enim Garrulus ille, Serm. IX, 45. de hac ipsa re,

Nemo dexterius fortuna *est usus.*

& VI. lib. II. vers. 49.

Fortunae filius, *omnes* secum mussitabant.

Certe si ex illorum persona *possunt* legeris, verecunde dictum est; sin ex Horatii *possum*, insolenter & gloriose.

54. NULLA ETENIM MIHI TE FORS OBTULIT] Disquirunt hic Interpretes, utrumne *Fors* an *fors* legendum sit; quorum illud in principe Veneta, hoc in Loscheri editione comparet. Certe in vetustioribus nostris codicibus clare exhibetur FORS; ne hac de causa Lambini fidem labefactet semper erga illum iniquior Torrentius. Tacitus Annal. XIV, 5. *Contis, & remis, &, quae* fors obtulerat, *navalibus telis conficitur.* Ibidem II, 42. *Struxitque causas, aut* forte oblatas *arripuit.* At Hist. IV, 1. *Passim trucidatis, ut quemque fors obtulerat:* ubi tamen, ut antea, *fors* reponendum est. Sed, dum leviculum hoc sollicitos eos habet, illud interim, quod longe gravius est, impune hic grassari patiuntur,

Nulla etenim mihi te *fors obtulit.*

Ita omnes ubique dederunt editores: neque sentiunt illud *mihi te* quam inscite & stolide hic dictum sit, ut nihil magis. Quid enim? An patrono & rege suo Maecenate, cui vitam, opes, omnia debuit, majorem hic se gerit coactoris Graeculi filius? *Tibi* vero, ô noster, *Maecenatem* fors obtulerit? quod sodes ex te verbum audio? Immo *te Maecenati:* nisi omnium quotcumque fuerunt, sunt, eruntve, Suffenorum primus es. Certe sic alibi solebas, ut Serm. I, 3. v. 64.

Simplicior quis & est? qualem me *saepe libenter*
Obtulerim tibi, Maecenas.

Recte hoc quidem, & verecunde: & bene factum, quod tam turpem maculam effugisti. Sic enim & hoc in loco nullus dubitabam, quin sic a principio fuerit;

Nulla etenim TIBI ME *fors obtulit.*

Atque sic postea latentem hanc lectionem deprendi in Scholiaste Cruquiano, loco paullo ante laudato: *Cum nulla fors*, inquit, ME TIBI *obtulerit, sed amicorum commendatio.* Denique ita clare extare vidi in codice manuscripto, quem nuper adeo Bibliothecae Collegii nostri donavit vir insigni eruditione & humanitate Thomas Rud.

(Infans namque pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro: respondes (ut tuus est mos)
Pauca: abeo: & revocas nono post mense, jubesque
Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
Non patre praeclaro, sed vita & pectore puro.
Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendosa est natura, alioqui recta; (velut si
Egregio inspersos reprendas corpore naevos)
Si neque avaritiam, neque sordis, aut mala lustra
Objiciet vere quisquam mihi; purus & insons,
(Ut me collaudem) si & vivo carus amicis;
Causa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in Flavî ludum me mittere; magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti,

v. 68. Ac mala. Laevo

68. NEQUE SORDES, NEC MALA LUSTRA] Editiones veteres; & codices quos viderim omnes AC MALA habent: Perabsurdum tamen videtur, *sordes ac lustra* una inter se jungere; cum vitia prorsus contraria sint, neque in unum hominem eodem tempore possint recidere. Lambinus quidem ita loqui debuisse Nostrum putat;

Si neque avaritiam, neque sordes, nec *mala lustra.*

Postea autem Cruquius, non ut ille ex conjectura, sed ex vetustissimo suo Blandinio NEC illud protulit. Sane vir probus videtur fuisse Cruquius; neque temere fides ei detrahenda est: sed vereor, ne non fuerit a prima scriptoris manu τὸ NEC, sed a correctore interpolatum: qua in re, quae maximi quidem momenti est, subinde annotanda nimium ille securus & indiligens erat. Equidem haud dubito, quin sic scripserit ipse auctor,

Si neque avaritiam, neque sordes, AUT *mala lustra.*

Aut enim & *Ac* passim a Librariis alterum pro altero substituuntur: & solet alias Noster post duas particulas negativas *Aut* tertio loco subjungere: ut Carm. III, 12.

Miserarum est, neque *amori dare ludum*, neque *dulci*
Mala vino lavere, aut *exanimari metuentes.*

III, 23.

Nec *pestilentem sentiet Africum*
Fecunda vitis, nec *sterilem seges*
Robiginem, aut *dulces alumni*
Pomifero grave tempus anno.

Serm. II, 2. 22.

neque *ostrea*,
Nec *scarus*, aut *poterit peregrina juvare lagois.*

I, 9, 31.

nec *hostilicus auferet ensis*,
Nec *laterum dolor*, aut *tussis*, nec *tarda podagra*

II, 1, 15.

neque *enim quivis horrentia pilis*
Agmina, nec *fracta pereuntes cuspide Gallos*,
Aut *labentis equo describat vulnera Parthi.*

Virgil. Aen. IV, 339.

neque *ego hanc abscondere furto*

Spe-

Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes Idibus aera:
Sed puerum eſt auſus Romam portare, docendum
Artis, quas doceat quivis eques atque ſenator
Semet prognatos. veſtem ſervoſque ſequentis,
In magno ut populo, ſi qui vidiſſet; avita
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus omnis
Circum doctores aderat. quid multa? pudicum
(Qui primus virtutis honos) ſervavit ab omni
Non ſolum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, ſibi ne vitio quis verteret olim,
Si praeco parvas, aut (ut fuit ipſe) coactor
Mercedes ſequerer; neque ego eſſem queſtus. ad haec nunc
Laus illi debetur, & a me gratia major.
Nil me poeniteat ſanum patris hujus: eoque
Non, ut magna dolo factum negat eſſe ſuo pars,

Quod

v. 79 Vulg. Si quis. 87. Ob hoc nunc.

Speravi, ne finge, fugam; nec *conjugis umquam Praetendi taedas*, aut *haec in foedera veni.*

Sed quid multis opus? cum aut clare habeat Scholiaſtes Acron, cum in Bibliotheca Societatis Regiae manuſcriptus, tum Venetiis olim editus anno MCCCCXC: recentiores enim locum contaminarunt.

79. In magno ut populo siquis vidisset] Quia a vetuſtis editionibus demiſſum erat siquis, veriti ſunt id ejicere recentiores interpretes: atqui fatentur in Blandiniis aliiſque melioris notae codicibus siqui haberi; ut & ego reperi in veterrimis meis Leidenſi & Reginenſi Apage ergo ſtultam clementiam: & ſibilantem illam literam exſecemus. Lenius certe eo pacto ſuaviuſque procedit verſus; neque aliter ſcribit Noſter Verſu hic 30.

Ut ſi qui *aegrotet, quo morbo Barrus:*

Ceterum quod Lambinus ait, neſcio quos verborum ordinem turbare; quem ipſe ſic conſtituit, *Ut ſiquis magno in populo vidiſſet*; in ea re multum fallitur, & plerique omnes, qui eum ſequuntur. Sic enim diſtinguenda ſunt verba; *Siqui, ut in magno populo, veſtem vidiſſet.* Ovid. Pont. IV, 5.

Siquis, ut in populo, *qui ſitis, & unde requiret.* Idem Triſt. I, 1.

Siquis, ut in populo, *noſtri non immemor illic.* Sulp. Severus I, 84. *Ninive, alens virorum millia* C. & XX. *atque*, ut in magno populo, *abundans vitiis.*

87. Ob hoc nunc Laus illi debetur] Ita editiones veteres, & ex Manuſcriptis recentiores aliquot. At priſci codices uno fere conſenſu ad hoc vel ad haec. Acron Scholiaſtes: *Ad hoc nunc*) *Alii* ad haec *legunt, ut ſit, Ad haec quae praeſtitit: alii* ad hoc, *ſcilicet ne me poeniteret, quia patrem habui operarium & libertum, qui bonus vir fuit.* Prius magis arridet; *ad haec* ſcilicet; quippe multa praeſtitit in educatione filii; non ſumtus ſolum, ſed ſtudium pene ſupra facultates plane ſingulare. *Ad* ſaepe idem fere valet, quod *ob* vel *propter:* ut Epod. 9.

Ad hoc *frementes verterunt bis mille equos.* Epiſt. 9.

ad haec, *ego navibus uti Formido.*

Quod non ingenuos habeat claroſque parentes,
Sic me defendam. longe mea diſcrepat iſtis
Et vox & ratio. nam ſi natura juberet
A certis annis aevum remeare peractum,
Atque alios legere ad faſtum quoſcumque parentes
Optaret ſibi quiſque: meis contentus, honeſtos
Faſcibus & ſellis nollem mihi ſumere; demens
Judicio volgi, ſanus fortaſſe tuo: quod
Nollem onus, haud umquam ſolitus, portare moleſtum.
Nam mihi continuo major quaerenda foret res,
Atque ſalutandi plures; ducendus & unus
Et comes alter, uti ne ſolus ruſve peregreve
Exirem; plures calones atque caballi
Paſcendi; ducenda petorrita. nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel ſi libet uſque Tarentum,
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Objiciet nemo ſordis mihi, quas tibi, Tilli,
Cum Tiburte via praetorem quinque ſequuntur

v. 107. Vulg. TULLI.

Te

107. QUAS TIBI, TULLI] Scribe potius TILLI, ut ſupra docui ad verſum 24.

126. FUGIO RABIOSI TEMPORA SIGNI] Omnium, quotquot ſuperiore ſaeculo extitiſſe novimus, vetuſtiſſimum optimumque codicem ex Bibliotheca Blandinia Gandavi nactus eſt Cruquius: quod exemplar utinam adhuc ſalvum eſſet (periiſſe enim opinor) & in manus noſtras incidiſſet; multa, ni fallor, & praeclara inde erueremus, quae illius aut oculos aut captum effugerunt. Eſt tamen utcumque quod gaudeamus, non pauca ab ipſo Cruquio depromta eſſe ex eo libro; quae, abſque illo fuiſſet, fruſtra in ceteris omnibus quaereremus. Cujuſmodi hoc eſt, quantivis ſane pretii, quod his verbis memorat: *Codex*, ait, *Blandinius antiquiſſimus habet*, FUGIO CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM: *ſed ſuppoſita ſunt puncta, vulgataque lectio eſt adnotata, Fugio rabioſi tempora ſigni.* Haec tantum Cruquius: neque verbum praeterea addit: &, quod magis mirum eſt, nemo omnium interpretum, qui tot tantique poſt illum manus Horatio admoverunt, vel mentione dignum judicarunt variantem hanc lectionem. Bene vero factum, quod interpolator ille punctis ſubnotatis (ut Librariis, qui ſcripta ſua lituris turpari nolebant, facere ſollemne erat) delenda ea verba ſignificaverit; ac non ipſe ſcalpello ſuo penitus eraſerit. Aut enim egregie fallor, aut ea ſola ſincera lectio eſt, & Venuſina lucerna digna. Videamus locum integrum.

Ad quartam jaceo: poſt hanc vagor aut ego lecto,
Aut ſcripto, quod me tacitum juvet: ungor olivo,
Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
Aſt ubi me ſeſſum ſol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM.
Pranſus non avide —
domeſticus otior.

Haec jam ſingula examinanda ſunt. *Ad quartam jaceo:* quod cave accipias pro *dormio*, ut vulgo faciunt Interpretes: quippe non niſi otioſi hominis erat, vel ad horam uſque primam ſomno indul-

Te pueri, laſanum portantes oenophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu, praeclare ſenator,
Millibus atque aliis vivo. quacumque libido eſt,
Incedo ſolus: percontor quanti olus, ac far:
Fallacem Circum, veſpertinumque pererro
Saepe forum: adſiſto divinis: inde domum me
Ad porri & ciceris refero laganique catinum.
Cena miniſtratur pueris tribus: & lapis albus
Pocula cum cyatho duo ſuſtinet: adſtat echinus
Vilis, cum patera guttus, Campana ſupellex.
Deinde eo dormitum; non ſollicitus, mihi quod cras
Surgendum ſit mane, obeundus Marſya, qui ſe
Voltum ferre negat Noviorum poſſe minoris.
Ad quartam jaceo: poſt hanc vagor, aut ego lecto,
Aut ſcripto quod me tacitum juvet. unguor olivo,
Non quo fraudatis inmundus Natta lucernis.
Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio Campum luſumque trigonem.

Pran-

v. 126. Vulg. FUGIO RABIOSI TEMPORA SIGNI.

dulgere: ut Epiſt. I, 17.

Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat.

& Epiſt. I, 18.

Dormiet in lucem, *ſcorto poſtponet honeſtum*
Officium, nummos alienos paſcet.

Ergo ad quartam ſtertere, deſidioſi plane fuerit, & Nomentani nepotis, potius quam Flacci. Quid ergo? *Jacere* hic perinde eſt ac *ſtudere*, in *lectulo* ſcilicet lectioni aut ſcriptioni vacare: qui mos erat antiquorum, jam notiſſimus. Noſter ſupra, Sat. I, 4. v. 133.

neque enim cum lectulus *aut me*
Porticus excepit, deſum mihi.

Seneca Epiſt. LXXII. *Quaedam ſunt, quae poſſis & in ciſio ſcribere: quaedam* lectum *& otium & ſecretum deſiderant.* Plinius Epiſt. V, 5. *Viſus eſt ſibi C. Fannius per nocturnam quietem* JACERE IN LECTULO *ſuo compoſitus in habitum* ſtudentis, *habere ante ſe* ſcrinium, *ita ut ſolebat.* Atque haec quidem interpretatio ex ſequentibus verbis magis adhuc conſtabit;

poſt hanc vagor aut ego lecto,
Aut ſcripto, quod me tacitum juvet.

ubi ordo eſt, *Poſt hanc*, horam ſcilicet quartam, quae nobis nunc decima eſt antemeridiana, *ego vagor; aut lecto, aut ſcripto, quod me tacitum juvet.* Ubi ſine dubio *lecto* & *ſcripto*, ſunt ablativi participiorum *lectus* & *ſcriptus.* Cujuſmodi jam paſſim obſervata eſt a Grammaticis conſtructio. Tacitus Annal. II, 7. *Caeſar*, audito *caſtellum Lupiae obſideri, ſex legiones eo duxit.* IV, 36. *Fonteius Capito abſolvitur*, comperto *ficta in eum crimina per Vibium Serenum:* & alibi paſſim. Hoc quidem recte olim Janus Douſa: adeo ut me illorum miſereat, qui *lecto* hic & *ſcripto* Verba eſſe volunt, pro *lectito* & *ſcriptito*; verba utique inaudita, & in ultimam Barbariam releganda. Decepit, credo, eos pronomen *Ego*, cum id extra locum ſuum hic poſitum videatur: quod tamen minime mirari debent, qui aut hunc Noſtrum aut Terentium umquam verſarunt. Noſter loco jam citato:

Pranſus non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domeſticus otior. haec eſt
Vita ſolutorum miſera ambitione gravique.
His me conſolor, victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruuſque fuiſſet.

v. 131. Vulg. FUISSENT.

ECLO-

Neque enim cum lectulus aut me *Porticus excepit.* Nihil uſitatius: atque adeo elegantiam quandam prae ſe fert. Ergo hoc dicit Horatius, *Poſt horam quartam vagor; cum jam tunc aut legerim aut ſcripſerim quid, quod me tacitum juvet.* Sine dubio itaque non *ad quartam dormivit*, qui ante eam horam *ſcripſit aliquid aut legit.* Sed pergamus porro: & inveſtigemus *quo vagari* ſit ſolitus: atque id quidem ſcire dabitur, ex iis quae ſequuntur,

ungor olivo:
Poſt ubi me feſſum ſol acrior me lavatum
Admonuit, fugio campum luſumque trigonem:

Nimirum in Campum Martium, ubi homines beatiores aut ſpatiari & alios ludentes viſere, aut ipſi ludere & exercere ſe ſolebant. Deſcribit hic ſcilicet quotidianae ſuae vitae conſuetudinem, quo pacto diem integrum tranſigere ſoleret. „ *Veſpere*, inquit, Circum & Forum pererro; „ inde ad cenam domum redeo: tandem eo dor- „ mitum; & mane experrectus, uſque ad quar- „ tam ſtudiis vaco; inde in Campum me confe- „ ro, & olivo unctus (non rancido quidem foe- „ tidoque, ut Natta) pila ludo, & ludentes a- „ lios ſpecto. Demum, ubi Solis aeſtus moleſ- „ tior eſt, relinquo Campum ac Trigonem, & „ lavatum eo: poſtque prandium, tenue id qui- „ dem & parcum, domi otior uſque ad *verſperem.* Jam autem exercitia campeſtria prius oleo perunctos obiiſſe, res pervulgata eſt, neque hic adeo probanda. Unde noſter de Sybari Carm. I, 8. *Cur* olivum *ſanguine viperino cautius vitat*; ſaepe diſco, *ſaepe trans finem* jaculo *nobilis expedito?* Ovid. Metam. X, 176.

Corpora veſte levant, & ſucco pinguis olivi
Splendeſcunt, latique ineunt certamina diſci.

Porro in Campo pila luſitare ſolitum eſſe Noſtrum, atque una interdum cum Maecenate, teſtis ipſe de ſe eſt optimus, Serm. II, 6. v. 49.

ludos ſpectaverit una,
Luſerit in campo: *Fortunae filius, omnes.*

Quod erudite ſic enarrat Scholiaſtes Cruquianus: *Siquis me unà cum Maecenate in Campo videbat, ſtatim dicebat me eſſe fortunae filium. Solebant autem Romani in Campo Martio ludere* PILA TRIGONALI. Quibus, opinor, verbis jam, ſi minus antea, perſentiſcere incipis, quid ſibi illa velint,

fugio CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM.

Trigonis enim *luſus* pilae ludum ſignificabit, ideo, ut creditur, ſic dictus, quod luſores paribus inter ſe ſpatiis ad Trigoni ſive trianguli formam diſtabant. Martialis in Apophoretis, XIV, 44.

PILA TRIGONALIS.

Si me mobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Idem IV, 19.

Seu lentum ceroma teris, tepidumve TRIGONA;
Sive harpaſta manu pulverulenta trahis.

& XII, 81.

Captabit tepidum dextra laevaque TRIGONEM,
Imputet exceptas ut tibi ſaepe pilas.

& VII, 72.

Sic palmam tibi de TRIGONE nudo
Unctae *det favor arbiter* coronae:
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras.

Quo poſtremo loco inductus, equidem libenter apud Noſtrum pro illo *Luſum* vel *Ludum* repoſuerim NUDUM,

fugio CAMPUM NUDUMQUE TRIGONEM;

Uncti enim, & proinde *nudi*, *pila* & *diſco* aliiſque id genus ludis certabant, ut jam vidimus. Atque haec omnia magis magiſque confirmantur ex eo, quod Noſter continuo addit, ſe tum *lavatum ire* ſolitum. Quippe a Pilae luſu ſtatim balnea adibant, aut, ſi ſerius ludum inciderant Thermis jam clauſis, in Tiberi vel Aqua Virgine lavabantur; ut iterum Martialis, XIV, 161.

TINTINNABULUM.

Redde pilam: ſonat aes Thermarum. ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

Vides jam, opinor, ut apte inter ſe cohaereant omnia: quae cum minime intelligeret interpolator ille; ſpongia, ut erat audacia, emendare voluit. At enimvero, quam egregia atque illis, ut par erat, meliora de ſuo nobis largitus ſit, operae pretium erit cognoſcere:

Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum

Ad-

ECLOGA VII.

PROSCRIPTI Regis Rupilî pus atque venenum
Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
Omni-

Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
Nempe *aestuosos dies caniculares* intelligit, ut recte enarrant Scholiastae veteres; veteres, inquam, nam diu est, quod haec macula fere omnes codices inquinavit. Ego vero *aestus Caniculae*, *rabiem*, *calores* sub umbra *vitari* posse probe noveram; ut noster Carm. I, 17.

Hic in reducta valle Caniculae
Vitabis aestus:

ipsa Caniculae *tempora* quo pacto effugerit noster, equidem nescio; nisi forte sub umbras illas se subduxerit,

unde negant redire quemquam,
Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam.

Sed ut hoc ei condonemus; quippe & Tibullus haud multo minus improprie locutus est; Eleg. I, 1.

Sed canis *aestivos* ortus vitare *sub umbra*
Arboris, ad rivos praetereuntes aquae;

si sanus utique locus est, & non *ictus* potius quam *ortus* erit legendum: illud potius consideremus, quam concinne atque apte cum orationis serie & auctoris instituto congruat hoc, quod dedit, Emblema. *Ab hora quarta, inquit, foras prodeambulo; tum ungor: & ubi appetente fere meridie Solis ardor ingravescit, fugio tempora Caniculae.* Quid, malum, Caniculam nobis narras? Describit utique poëta, quid quotidie facere soleat, communibus anni temporibus, Romae, ubi *Forum* & *Circus*: non quid diebus tantum Canicularibus, quorum intemperiem ruri plerumque in silva Sabina abditus fallere & solari consueverat. Jamne sentis, quam indignis modis impostor ille nobis illuserit? Quasi vero sub caelo Italo sol meridianus, non nisi ardente Sirio, molestus esset sub divo morantibus? Et profecto ineptum esse hoc absurdumque quasi per caliginem vidisse ii videntur; qui *rabiosi tempora signi*, non *anni* tempus, sed *diei* interpretantur. Unde vero petitum, tam pulchrum commentum nobis propinant? Ex Persio nempe, cujus illud est, Sat. III.

siccas insana Canicula messes
Jam dudum coquit, & patula pecus omne sub umbra est:

ubi *Canicula*, ut putant, improprie pro quovis die aestuoso ponitur. Bene sane: & est quod Persius gratiam iis habeat. At non videre interea, *siccas* illas *messes*, tam bellam interpretationem prorsus evertere? Sed mittamus hos; quos merito sane castigat celeberrimus Dacierius: ipse interim majoris culpae reus, cum ex contaminato hoc Flacci loco illud nobis ut observatione dignum excudit, Veteres scilicet, nisi diebus Canicularibus, balneis non usos esse. Vestram fidem, Quirites! Satius profecto fuerat, non veteribus adeo omnibus, sed poëtis solis (& in eis Flacco) illuviem illam exprobrasse, quorum, ut ipse ait,

bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam, secreta petit loca, balnea vitat.

Rides: sed tamen recte id colligas, quantumvis falsum sit & inhonestum, si vulgatam hic lectionem semel admiseris. Vel furcis itaque expellenda est, quae tam lepidas enarrationes nobis procudit. Certe quocumque te verteris, sive *diei* tempus, sive *anni* tibi finxeris; laterem profecto laveris, ex ipso lavacro sordes colligentem.

131. PATRUUSQUE FUISSENT] Per saeculum, credo, & amplius editionibus omnibus insedit illud *Fuissent*: Et Interpretes omnes quasi compacto silentium agunt. At Venetae illae antiquae cum Loscheriana;

suavius, ac si
Quaestor avus, pater atque meus, patruusque
FUISSET:

Neque aliter codices ex nostris, Battelianus, Regius, Galeanus cum aliis duobus. Enimvero bis peccavit, quicumque ex libris suis pluralem hic numerum primus reposuit. Quippe primo ignarus erat stili Horatiani; Noster enim pluribus licet Nominativis, modo ultimus sit numero singulari, etiam Verbum eodem numero semper subnectit; ut multis ostendit ad Carm. I, 24. Deinde, quod multo gravius est, etiam Latinitatis ignarus erat; ut videbis, si sic verba solvas, *Ac si avus meus & pater patruusque* FUISSENT QUAESTOR. Quid jam videtur? Utique, si *fuissent* legeris, dicendum fuerit *Quaestores*. Vah, quam multa prava & absurda nos effugiunt; dum quae pueri admirari solebamus, postea secure & supine grandiores natu percurrimus.

Omnibus & lippis notum & tonſoribus eſſe.
Perſius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam litis cum Rege moleſtas;
Durus homo, atque odio qui poſſet vincere Regem;
Confidens, tumiduſque; adeo ſermonis amari,
Siſennas, Barros ut equis praecurreret albis.
Ad Regem rèdeo. poſtquam nihil inter utrumque

Con-

3. OMNIBUS ET LIPPIS NOTUM ET TONSORIBUS ESSE] Tanaquillus Faber acutiſſimo vir ingenio, *Si res*, inquit, *& omnibus lippis & tonſoribus nota eſt, quid igitur attinet illam narrare? Ridiculus foret Horatius. Lego itaque*,

Omnibus HAUD *lippis notum & tonſoribus eſſe.*

Ubi non dico, invitis omnibus libris repoſuiſſe hoc Fabrum; idem enim & nos non ſemel fecimus & poſthac faciemus, ſed melioribus, ni valde fallimur, argumentis freti. Quorſum enim *ridiculus?* adeone oblitus eſt Faber, quod in Ovidio olim legerat, Arte I, 681.

Fabula nota quidem, ſed non indigna relatu?

Celebris quidem tum vulgo erat Perſii jocus: ſed Horatius, qui Rupilium male oderat, omnibus eum ſaeculis traductum & laceratum voluit. Ergo literis mandat perennaturis; quod alioqui, licet per ora hominum volitaret, tamen intercideret. Neque vero *Haud notum lippis* melius huc aptiuſve convenit. Quomodo enim tam arcanum & paucis notum eſſe potuit; quod publice in Praetorio actum eſt, & populo & milite audiente? Quare optimum eſt, ut receptam lectionem tutemur: illud duntaxat quaeſituri, quo conſilio Noſter *Lippis* hoc & tonſoribus notum eſſe dixerit. De *Tonſoribus* quidem res clara eſt: cum in tonſtrinis homines otioſi & rumigeruli deſidere & tempus terere ſolerent; ut recte ex Plutarcho aliiſque Lambinus poſt Eraſmum obſervavit. At quamobrem quaeſo *Lippis?* Unde illis datum, ut magis aliis quibuſvis rumores conſectentur? Lippi, aiunt, loquaces & curioſi eſſe ſolent; quia prae oculorum vitio nihil aliud, quod agant, habent: unde & proverbium eſſe natum de re pervulgata, *Lippis omnibus & tonſoribus notum.* Haec quidem recentiores: at quanto melius Vetus Scholiaſtes locum enarrat! *Adeo ait divulgatum eſſe, quibus modis inſectatus ſit Perſius Rupilium, ut & in* Tonſtrinis *haec & in* Medicinis *narrata ſint. Fere autem in his officinis otioſi ſolent conſidere, ac res rumoribus frequentatas fabulis celebrare.* Recte quidem & erudite. *Medicinis* autem hic poſuit pro officinis medicorum; ubi non minor, quam in *Tonſtrinis*, hominum erat frequentia: unde illa Plauti in Amphit. IV, 1.

Nam omnis plateas perreptavi, gymnaſia & myropolia:
Apud emporium, atque in macello, in palaeſtra atque in foro:
In medicinis, *in* tonſtrinis, *apud omnis aedis ſacras:*
Sum defeſſus quaeritando; nuſquam invenio Naucratem.

Sine dubio haec Flacci ſententia eſt: & rectum quidem erat, ut ſic potius verſum conſtitueret,

Omnibus & medicis *notum & tonſoribus eſſe.*

Ut enim *tonſores*, ita & *medici*, quorum plerique tum liberti erant & in vilibus tabernis degebant, omnia illa audire poterant, quae adventores ibi garriebant. Hallucinantur itaque, qui adagium hinc nobis extundunt, *Lippis & Tonſoribus:* quod certe, ſi ullum eſt, ſic omnino efferri debet, *Medicis & Tonſoribus.* Quorſum itaque hic *Lippis* ab Horatio poſitum? Urbane quidem id ab eo factum: ut, cum inimicum ſuum Rupilium inſectari hic & proſcindere voluit, à ſe primo inciperet, & quod haberet vitii ridens agnoſceret: idque Vatinii illius noto exemplo; quem (verba ſunt Senecae de Conſtantia cap. XVII.) *ſcurram fuiſſe venuſtum & dicacem memoriae proditum eſt. In pedes ſuos* (ob podagram) *ipſe plurima dicebat, & in fauces conciſas:* (ob ſtrumam) *ſic inimicorum, quos plures habebat quam morbos, & in primis Ciceronis urbanitatem effugit.* Pari itaque conſilio, non *medicos* hic Noſter cum tonſoribus junxit, ſed *Lippos*, qui inter alios curationis cauſſa ad Medicinas confluebant; atque ibi, ut fit, dum mora trahitur, & audiebant fabulas & narrabant.

4. NEGOTIA DIVES HABEBAT CLAZOMENIS] Servius ad Aen. IV, 345. pro *habebat* citat hic AGEBAT. Quamquam autem & *Negotium agere* & *Litem agere* recte dicitur: nihil tamen hic mutan-

dum

Convenit: hoc etenim ſunt omnes jure moleſti,
Quo fortes, quibus adverſum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animoſum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob cauſam, niſi quod virtus in utroque
Summa fuit. duo ſi diſcordia verſet inertis;

Aut

v. 15. Vulg. VEXET.

dum, adverſus omnium Codicum fidem. Cicero Epiſt. Fam. I, 3. *Aulo Trebonio, qui in tua provincia* magna negotia *& ampla & expedita* habet. XIII, 30. *Sed quum* habet *praeterea* negotia *vetera in Sicilia ſua.* XIII, 57. *Ut ſuum* negotium, *quod* habet *cum populo Sardiano conficiat.* Et alibi ſaepe.

7. CONFIDENS TUMIDUSQUE] Ita Editiones antiquae, & manu ſcriptorum pars longe maxima. Quid itaque attinet QUE ejicere? quamnam lucrabimur elegantiam?

11. INTER HECTORA PRIAMIDEN] Vitioſum ſane loquendi genus & ἰδιωτικόν· quodque magni emerim numquam ab Horatio prolatum:

inter
Hectora Priamiden, animoſum atque inter *Achillem*
Ira fuit capitalis.

ut alibi Epiſt. I, 2.

Neſtor componere lites
Inter *Peliden feſtinat*, & inter *Atriden.*

Quivis alius ſcriptor τὸ *Inter* ſemel tantum poſuerit; ut Terent. Andr. III, 3.

Irae ſunt inter Glycerium & gnatum.

ut & Graeci, Μεταξὺ κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου. Μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. Et ſic alii ubique omnes. Neque vero magis ab uſu, quam a ratione receſſit Noſter. Quomodo enim ſodes *inter Peliden?* cum praepoſitio illa duos hinc & hinc terminos vi ſua & notione deſignet. Non ergo *inter Hectorem* fuit ira, atque iterum *inter Achillem:* ſed ſemel & ſimul *inter utrumque.* Hebraiſmus quidem eſt; quem Septuaginta expreſſerunt, Ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους: at Latinus interpres noluit dicere, *Inter lucem & inter tenebras*, utpote ſermone Latino alienum. Cum haec autem ſcripſiſſem; ſero animadverti, virum longe doctiſſimum, Gatakerum noſtratem Adverſar. II, 2. de Hebraiſmo hoc plura adnotaſſe; quem neque Latinis prorſus inſolentem fuiſſe ex priore hoc Flacci loco conatus eſt oſtendere; cui & addidit Livii illud, XXII, 35. *Romae juri dicundo urbana ſors Pomponio:* inter *cives Romanos* & inter *peregrinos P. Furio Philo evenit.* Ita quidem olim ferebatur: at jamdudum eſt, cum meliorum codicum juſſu poſterius illud *Inter* de Livio exulavit. Aliud vero ſuggerit Marcilius, ex Cicer. Paradox. I. *Sic te ipſe abjicies atque proſternes, ut nihil* inter *te atque* inter *quadrupedem aliquam putes intereſſe?* Equidem neſcio, ex qua cloaca foetorem hunc excitaverit; cum & editiones quas viderim omnes, & codices Graevio viſi rite habeant, *Inter te atque quadrupedem.* Quid igitur? inquis: duras & indignas Horatii vices praedicas; ſi ex omnibus aliis eluetur, in illo ſolo macula reſidet? Ego vero, ſi Horatio contra Librarios faves, facile ſuppeditare poſſum, quod & huic tam inhoneſtam labem abſtergat: in priore loco, ſi ſic legas,

Hoc etenim ſunt omnes jure moleſti,
Quo fortes, quibus adverſum bellum incidit. OLIM
Hectora Priamiden animoſum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors.

In poſteriore vero, ſi ſic refingas:

Neſtor componere lites
PRIMUS *Peliden feſtinat & inter Atriden.*

At haec nimium quantum, inquies, a vulgata lectione recedunt. Fateor equidem; verum haud una eſt mendorum origo: alia literarum ſimilitudini, alia interpretamentis debentur. Et, ſi tu dicis cauſſa mihi concedes OLIM & PRIMUS ab Horatio prodiiſſe; qui evenire potuerit, ut *Inter* & *Inter* interpolatum ſit hodie, jam ego tibi oſtendam. Cum enim iſta legerent olim, *Hectora atque inter Achillem, Peliden & inter Atriden;* novitate conſtructionis attoniti, prioribus illis accuſativis *Inter* inter lineas apponebant: quo factum, ut ab aliis demum exſcriptoribus in verſum reciperetur *Inter*, quia forte fortuna cum metri rationibus apte quadraret. Ita alibi bis terque peccatum eſt; vide nos ad Carm. III, 25. v. 2. Epod. XI, 4. Epiſt. II, 1. v. 31.

15. DUO SI DISCORDIA VEXET INERTES] Lambinus in ſuis nonnullis VERSET invenit: quod rectius puto. Sic alibi Serm. II, 3, 249.

Si quem delectet barbatum; amentia verſet.

ubi ſimiliter codices nonnulli *vexet.* Paſſim haec verba inter ſe commutantur a Librariis.

Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco: discedat pigrior, ultro
Muneribus missis. Bruto praetore tenente
Ditem Asiam, Rupilî & Persî par pugnat, uti non
Conpositi melius cum Bitho Bacchius. in jus
Acres procurrunt; magnum spectaculum uterque.
Persius exponit causam: ridetur ab omni
Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
Solem Asiae Brutum adpellat, stellasque salubris
Adpellat comites, excepto Rege: Canem illum,
Invisum agricolis sidus, venisse: ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
Tum Praenestinus salso multoque fluenti
Expressa arbusto regerit convicia; durus
Vindemiator, & invictus, cui saepe viator
Cessisset magna conpellans voce cuculum.

v. 20. Vulg. Compositus. 28. Multumque. At

20. Compositus melius cum Bitho Bacchius] Hic, ut fere semper in nominibus propriis, variant codices: *Bitho*, *Bito*, *Bico*, & *Bacchius*, *Bachius*, &c. Sed bene habent receptae lectiones: Gruterus 702, 12. Bithus crescens. Marm. Felsinea p. 21. Cn. Pompeius Bithus. Gruterus iterum: L. Bacchius. & 961, 1. A. Appuleius A. L. bitus. Ceterum quod editiones omnes praeferunt,

Rupilî & Persî par pugnat, uti non
Compositum *melius cum Bitho Bacchius.*

dimidia fere pars codicum sic exhibent,

Compositum *melius cum Bitho Bacchius.*

Et utrumque quidem sat bene habet, quantum ad constructionem attinet: illud defenditur ex Seneca Praefat. ad IV. Nat. Quaest. *Quamvis statuam habeas Threcis cum Threce compositi:* hoc sic constituitur, *Par* ita *compositum*, uti non melius Bacchius cum Bitho. Cicero Acad. Quaest. II, 46. *Unum igitur par, quod depugnet, reliquum est, Voluptas cum Honestate.* Auctor ad Liviam v. 301.

Par bene compositum, *juvenum fortissimus alter,*
Altera tam forti mutua cura viro.

Sed omnium, ni fallor, optime codex Magdalenensis:

Compositi *melius cum Bitho Bacchius.*

Ea vetus & vera lectio est; quam cum non caperent Librarii, partim *compositum*, *partim compositus* nobis dederunt. At elegantissima est illa Syllepsis, *Bithus cum Bacchio compositi:* ut Ovid. Fast. IV, 54.

Ilia cum Lauso de Numitore fati.

& V, 330.

Consul cum consule ludos
Postumio Laenas persolüere *mihi.*

& Metam. II, 257.

Fors eadem Ismarios *Hebrum cum Strymone siccat.*

& ita alii saepe. Certe hoc pacto evitabis sibilum illum auribus ingratum, *Compositus melius.*

28. Salso multumque fluenti] Ita editiones, & major pars codicum. Torrentiani tamen aliquot melioris, ut ait, notae, multoque: quibus accedunt Bersmanni duo, & ex nostris Petrensis, Galei, & Franekeranus, & Scholiastes quoque Porphyrion. Agnosco veram Horatii manum:

Tum Praenestinus salso multoque *fluenti*
Expressa arbusto regerit convitia, durus
Vindemiator, &c.

ubi ordo est: *Tum Praenestinus* Rupilius, *durus vin-*

At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
Persius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
Oro, qui reges consuesti tollere, cur non
Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum est.

ECLOGA VIII.

OLIM truncus eram ficulnus, inutile lignum:
Cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumque
Maxima formido: nam fures dextra coërcet,
Obscaenoque ruber porrectus ab inguine palus:
Ast inportunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis considere in hortis.
Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
Conservus vili portanda locabat in arca.

Hoc

v. 34. Vulg. CONSUERIS.

vindemiator, expressa arbusto convitia regerit Persio *salso multoque fluenti*; qui scilicet, hiberno flumini modo comparatus, salsus multusque contra Rupilium fluebat. *Multo fluenti*, πολλῷ ῥέοντι, ut ait Demosthenes, cujus profecto locum in animo habuit Noster, ex Oratione de Corona: Τότε μὲν ἐγὼ τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ ΠΟΛΛΩ ΡΕΟΝΤΙ καθ' ὑμῶν οὐκ ὑπεχώρησα: *Tunc quidem ego Pythoni rhetori, ferocienti & MULTO FLUENTI adversus vos, minime cessi.* Ita Graeci alibi, Λαβρὸς ῥέων, Λαβρὸς ἐπαιγίζων: & adjectivum hic omnino elegantius est adverbio. Virgil. Georg. III, 23.

Atque hic undantem bello, magnumque fluentem
Nilum, ac navali surgentis aere columnas.

i. e. μέγαν ῥέοντα, non genere neutro *magnum* pro *magnè*; ut male vulgo accipiunt. Porro & illud notandum, *salso* cum *fluenti* connectendum esse, itidem ut *multo*: ἁλμυρῷ ῥέοντι καὶ πολλῷ: multo enim venustius hoc, quam si *salso* separatum efferas. Quid jam clarius & apertius toto hoc loco? Quam inepta jam tibi videbitur Dan. Heinsii conjectura? quae tamen ipsi ne dubitanda quidem visa est, & magnos sibi fautores reperit;

salso MUSTOQUE *fluenti*
Expressa arbusto.

Scilicet in eodem errore versatus est Heinsius, quo ceteri ante eum interpretes & veteres & novi: quibus id unum densissimam hic caliginem offudit, quod *salso* & *fluenti* non ad *Persium*, verum ad *arbustum* referrent. Atqui ea constructio nullo modo procedere potest: & laudandus utique est Dacierius, qui (ut nunc video, postquam haec commentatus sum) primus ista ad Persium spectare animadvertit, eo duntaxat infelix, quod partem aliquam veri attigit, integrum non potuit adsequi.

34. QUI REGES CONSUERIS TOLLERE] Editio Veneta cum Acronis & Porphyrionis Scholiis MCCCCXC, tam in versu ipso, quam in utriusque Enarratione CONSUESTI habet; atque ita sine ulla litura codex noster Galeanus. Zulichemianus vero, *Consueras*. Illud placet: modus enim Indicativus aptius hic convenit; & *Consuesti* potius dicere solebant, quam *consuevisti*. Cicero Ep. Fam. XV, 3. *Tu velim, ut* consuesti, *nos absentes diligas & defendas*. Ad Attic. XII, 37. *Etsi tu meam stultitiam* consuesti *ferre*.

15. Qua

Hoc miſerae plebi ſtabat commune ſepulcrum,
Pantolabo ſcurrae, Nomentanoque nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat: heredes monumentum ne ſequeretur.
Nunc licet Eſquiliis habitare ſalubribus, atque
Aggere in aprico ſpatiari; qua modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.
Cum mihi non tantum fureſque feraeque ſuetae
Hunc vexare locum curae ſunt atque labori,
Quantum carminibus quae verſant atque venenis
Humanos animos. has nullo perdere poſſum
Nec prohibere modo; ſimul ac vaga luna decorum
Protulit os, quin oſſa legant herbaſque nocentis.
Vidi egomet nigra ſuccinctam vadere palla
Canidiam, pedibus nudis, paſſoque capillo,
Cum Sagana majore ululantem. pallor utraſque

v. 15. Vulg. Quo.

Fe-

15. Quo modo tristes] Lege, invitis licet codicibus;

Aggere in aprico ſpatiari; qua *modo triſtes*
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.

Quo enim neque ut adverbium, nec ut pronomen huc quadrat: tum autem ambigue & negligenter cum *modo* conjungitur: *Quo modo* enim aliud prorſus plerumque ſignificat. More autem ſollemni corruperunt locum Librarii, ut pro eruditione ſua ſyntaxi conſulerent, *Aggere in aprico, quo.*

32. Servilibus utque jam peritura modis] Lege ex duobus Torrentii, Pulmanni tribus, Gifanii uno, quem laudat in Indice Lucretiano V. *Commune ſepulcrum*; & noſtris denique Galeano & Magdalenenſi:

Cerea ſuppliciter ſtabat, ſervilibus ut quae
Jam peritura modis.

ſuppliciter ſtabat, ut quae peritura: hoc eſt, *utpote quae* peritura eſſet. Sed inſurgit hic doctiſſimus Lambinus: *Errant*, inquit, *vehementer, atque adeo plane caecutiunt, qui legi volunt,* ut quae. *Nam ſi ita eſſet, deeſſet verbum* erat *ſeu* eſſet. Atque haec quidem tam acerba in re levi Gifanii, ut videtur, cauſſa protulit, quem cane & angue pejus oderat propter editum ab illo Lucretium: at eadem opera ceteros, opinor, a lectione illa deterruit. Ne ſaevi vero tantopere, o bone. Quaſi enim quicquam facilius aut familiarius, quam ut *eſſet* ſubintelligatur? Noſter Serm. I, 1, 23.

Praeterea ne ſic, ut qui *jocularia* ridens,
Percurram.

& I, 3, 9.

Nil aequale homini fuit illi: ſaepe, velut qui,
Currebat, fugiens *hoſtem.*

ubi nunc, ſodes, error ille & caecitas, quae exprobraſti? Enimvero *ut quae* longe hic elegantius eſt, quam *utque:* Terent. Andr. I, 1.

Ita tum diſcedo ab illo, ut qui *ſe filiam*
Neget daturum.

Vide nos ad Serm. I, 4. 110.

38. Veniant mictum atque cacatum] Jam bis terque, opinor, Horatii morem indicavimus: ſcilicet is, etſi poſt plures Nominativos, ſingulari tamen numero Verbum amat efferre. Recte itaque hic olim dederunt Editiones Venetae & Loſcheri,

atque in me veniat *mictum atque cacatum*

Ju-

Fecerat horrendas aſpectu. ſcalpere terram
Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
Coeperunt: cruor in foſſam confuſus, ut inde
Manes elicerent, animas reſponſa daturas.
Lanea & effigies erat, altera cerea: major
Lanea, quae poenis conpeſceret inferiorem.
Cerea ſuppliciter ſtabat, ſervilibus ut quae
Jam peritura modis. Hecaten vocat altera, ſaevam
Altera Tiſiphonen. ſerpentis atque videres
Infernas errare canes; lunamque rubentem,
Ne foret his teſtis, poſt magna latere ſepulcra.
Mentior at ſi quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Sagana reſonârint triſte & acutum?

v. 32. Vulg. UTQUE. 38. VENIANT. 41. RESONARENT.

Ut-

Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus. Et diſerte hoc exhibent, praeter ſex Pulmannianos, noſtri etiam codices, Leidenſis, Reginenſis cum aliis quattuor. Cruquius Torrentiuſque tacent. Videat itaque Lambinus, qui VENIANT hic repoſuit, idque ait habere omnes fere libros veteres. Utinam meliore fide in his rebus ageretur: jam non hic ceteros poſt ſe omnes in errorem induxiſſet. Priſcianus quidem pag. 875. ubi locum hunc adducit, *veniant* habet hodie: at correctorum id facinus eſt, qui loca ex auctoribus illic citata ad vulgatas eorum editiones refingunt. Tria enim Priſciani ſcripta vidi exemplaria; quorum duo *veniat* ibi praeferunt, tertium *veniet*. Revocetur itaque vetus lectio numero Singulari; & vide nos ad Carm. I, 24. & alibi.

41. RESONARENT TRISTE ET ACUTUM] Videamus totum locum:

Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Sagana reſonarent *triſte & acutum?*
Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
Abdiderint *furtim terris, & imagine cerea*
Largior arſerit *ignis? & ut non teſtis inultus*
Horruerim *voces furiarum & facta duarum?*

Quis jam illud non videat, reclamantibus quantumvis codicibus, RESONARINT hic reponendum eſſe; ut cum ſequentibus congruat, *Abdiderint, Arſerit, Horruerim?* Hoc ab Horatio fuiſſe mea fide & periculo auſim contendere; illud a correctoribus, qui ex analogia opinati ſunt non *reſonarint*, ſed *reſonuerint* dici oportere. Atqui & alibi Noſter *ſono ſonavi* protulit, Serm. I, 4. v. 44.

Magna ſonaturum: *des nominis hujus honorem:*

& ſimiliter *tono tonavi*: Epod. II.

Si quos Eois intonata *fluctibus.*

Manilius lib. V.

Aura per extremas reſonavit *flebile rupes.*

Prudentius in fine Cathemerinôn.

Juvabit ore perſonaſſe *Chriſtum.*

Sane illud *reſonarent* ne Latinum quidem hic eſt: quippe tempus perfectum neceſſario requiritur, *Quid memorem, ut abdiderint, ut arſerit, ut horruerim, quo pacto reſonarint.* Virgil. Eclog. VI.

Tum canit, errantem Permeſſi ad flumina Gallum
Aonas in montes ut duxerit *una ſororum;*
Utque *viro Phoebi chorus* adſurrexerit *omnis,*

Ita alii ſemper in locis ſimilibus.

Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
Horruerim voces Furiarum & facta duarum?
Nam, disploſa sonat quantum vesica, pepedi
Diffissa nate ficus. at illae currere in Urbem:
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

ECLOGA IX.

IBAM ut forte via Sacra, sicut meus est mos,
Nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
Adcurrit quidam notus mihi nomine tantum;
Arreptaque manu, Quid agis, dulcissime rerum?
Suaviter, ut nunc est, inquam; & cupio omnia quae vis.
Cum adsectaretur; Numquid vis? occupo. at ille,
Noris nos, inquit: docti sumus. Hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. Misere discedere quaerens,
Ire modo ocius, interdum consistere, in aurem

v. 1. Vulg. IBAM FORTE.

Di-

1. IBAM FORTE VIA SACRA] Etiam hic venia mihi impetranda est a lectore nimis religioso; quod sine ullius codicis auctoritate particulam UT versui ingesserim. Displicebant enim ista concisa, & dissoluta, & hiantia, *Ibam via sacra. Accurrit mihi quidam.* Quae & vinculo melius continentur, & nitorem quoque lucrantur, si sic refinxeris:

Ibam UT *forte via sacra, sicut meus est mos,*
Nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
Accurrit quidam notus mihi.

hoc est, *Ut ibam, dum ibam, accurrit mihi quidam.* Sic Terentius Phorm. IV, 3.

Ut *abii abs te, fit forte* obviam *mihi Phormio.*

Et Eunuch. II, 3.

Is, dum *hanc sequor*, *fit mihi* obviam.

Ita supra Serm. V. v. 15. ex codicibus restituimus,

absentem UT *cantat amicam.*

ubi vide quae adnotavimus.

11. O TE, BOLLANE, CEREBRI FELICEM] Nescio cur editiones *Bollane* jam nobis obtrudant; cum vetustae & codices fere omnes BOLANE cum unica L habeant. Ita Ciceroni Ep. Fam. XIII, 77. M. *Bolanus*, Statio Silv. V, 2. ter quaterque *Bolanus*; Tacito saepius *Vettius Bolanus:* Grutero 128, 5. M. VETTIO BOLANO COS. & 163, 7. M. VETTII BOLANI COS.

16. PERSEQUAR. HINC QUO NUNC ITER EST TIBI?] Hoc quidem in omnibus editis visitur: at quanto melius est, quod in pluribus codicibus comparet?

PRO-

Dicere nescio quid puero. cum sudor ad imos
Manaret talos; O te, Bolane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret; vicos, urbem laudaret; ut illi
Nil respondebam: Misere cupis, inquit, abire,
Jamdudum video: sed nil agis; usque tenebo:
Prosequar hinc, quo nunc iter est tibi. Nil opus est te
Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:
Trans Tiberim longe cubat is, prope Caesaris hortos.
Nil habeo quod agam, & non sum piger; usque sequar te.
Demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus,
Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille:
Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
Non Varium facies: nam quis me scribere pluris
Aut citius possit versus? quis membra movere
Mollius? invideat quod & Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater,
Cognati, quîs te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
Omnis conposui. Felices! nunc ego resto.
Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit mota divina anus urna:

v. 11. Vulg. Bollane. 16. Persequar. 30. Divina mota.

Hunc

Prosequar *hinc, quo nunc iter est tibi:*
Ita duo Blandinii apud Cruquium, tres Berśmanni, ex nostris Leidensis, Reginensis, Galeanus, Petrensis, Battelianus, cum aliis duobus. Sententia est, *Prosequar & comitabor te hinc, ad locum quo nunc tibi est iter; prosequar te honoris causśa.* Passim eo sensu occurrit vox *Prosequor* apud Ciceronem, Livium, Tacitum, aliosque. Martialis XI, 25.

Dum te prosequor, *& domum reduco.*

Propertius III, 7.

Prosequar *& currus utroque ab littore ovantes.*

Ovid. Amor. I, 4.

Qua licet, ad saevas prosequar *usque fores.*

ubi pariter codices deteriores *Persequar*. Ceterum *comitandi* hic sensum postulant ea, quae sequuntur,

nil opus est te
Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:

hoc est, *Non opus est, ut una mecum eas; viso quendam tibi ignotum, & perlonga est via. Persequar* autem aliud quid notat, a sententia poëtae alienum.

30. Divina mota anus urna] Ambigua sane oratio, ut adnotavit Scholiastes Acron;

namque instat fatum mihi triste, Sabellae
Quod puero cecinit divina mota anus urna:

Nescias enim, utrum casu recto *mota anus*, an casu ablativo *mota urna divina*, dicatur. Mihi quidem neutrum placet. Etsi enim *urna divina* facile in poëta placere possit; ut in Silio Italico *flammae divinae*, lib. III.

Fibrarum, & pennae, divinarumque *sagacem*

HUNC neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando consumet cumque: loquacis,
Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit aetas.
Ventum erat ad Vestae, quarta jam parte diei
Praeterita: & casu tunc respondere vadatus

v. 32. Vulg. VADATO.

De-

Flammarum *misit dives Gallaecia pubem:*
tamen si tertium illud addis, *divinâ urnâ motâ*; adeo scabrum atque horridum exit, ut ne proletario quidem vate, nedum Horatio, dignum sit. Vel illud alterum tolerabilius est, *mota anus*, hoc est, *commota, agitata, furore percita:* qualis Manto apud Nasonem Metam. VI, 158.

Per medias fuerat, divina concita motu,
Vaticinata vias.

Et illa apud Tibullum I, 7.

Sic fieri jubet ipse deus: sic magna sacerdos
Est mihi divino *vaticinata* sono.
Haec ubi Bellonae motu est agitata; *nec acrem*
Flammam, non amens verbera torta timet.

Sed vel hoc pacto haeret fordetque tota oratio: quid enim illis facias, motâ *anus urnâ divinâ?* an illa ab urna in furorem acta est? Vel illud vis potius, mota anus *cecinit urnâ divinâ*, sive *ex urna?* an illa in urnam repserat? adde, quod sine praepositione ipsa dictio est' utrobique vitiosa. Quare nihil, opinor, melius est veriusve, quam ut duo vocabula locum inter se permutent, hunc in modum:

namque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit MOTA DIVINA *anus urna:*

hoc est, *fatum, quod Sabella anus, divina sive sortilega, mihi puero cecinit, postquam urnam moverat.* Urna enim mota, sortes ejiciebantur; unde Seneca Troad. v. 974.

Versata *dominos* urna *captivis dedit.*

Virgil. Aen. VI, 432.

Quaesitor Minos urnam movet.

Claud. II. Rapt. Proserp. 332.

Urna *nec incertas* versat *Minoïa sortes.*

Noster Carm. III, 1.

Omne capax movet urna *nomen.*

Sane hac parvula mutatione omnia expedita fiunt, &, fiquid ego judico, multo meliora. Neque vero duplex epitheton timeas *Sabella anus divina:* facile enim hoc admittitur, cum alterutrum nomen est proprium: ut Noster Carm. I, 4.

Et domus exilis Plutonia.

& Virgil. Aen. X, 408.

Horrida per latos acies Vulcania *campos.*

Ceterum & divinare licet, cur hanc lectionem, sic, ut jam dedimus, ab Horatio profectam, immutaverit Librarius: quanquam haud dedita fortassis opera, sed forte fortuna, & aliud agens, mutare aliquis potuit. Is igitur, quicumque erat, *divina* hic non pro *hariola & conjectrice*, sed notiore sensu pro *caelesti* accepisse videatur: ut proinde non delirae aniculae, sed *urnae* potius convenire crediderit. Atque haec quidem mihi olim in mentem venerant, postea apud bonum Cruquium eandem conjecturam reperi. Is ergo, quando haec ei rara avis est & fere unica, gloriam hanc me volente obtineat. Mihi satis erit, si, cum nemo hactenus monenti ei obtemperaverit, posthac me adjutore magis morigeros Editores habuerit.

33. GARRULUS HUNC QUANDO CONSUMET CUMQUE] Ecquid erit pretii, si spinam hinc eximam, quae interpretes nostros diu male habuit?

Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando *consumet* cumque.

Quorum verborum haec sententia sit necesse est: *Neque venenum, nec gladius, nec morbus hunc occidet; sed garrulus aliquando hunc enecabit.* De sententia, inquam, constat: de verbis non itidem liquet. Negant enim Lambinus Torrentiusque (at qui viri?) τὸ *quandocumque* usquam alibi inveniri in significatione τοῦ *aliquando:* neque sane quisquam hactenus exemplum aliud protulit. Ergo hanc viam insistunt, ut *quando* hic (ut saepe alias) valeat *quoniam, quandoquidem, siquidem:* & illud *cumque* absolute accipiatur pro *quovis tempore;* ut Carm. I, 32.

mihi cumque *salve Rite vocanti.*

unde haec oritur constructio, *Non venenum, neque morbus hunc interimet: quoniam garrulus hunc quovis tempore consumet.* At quorsum, obsecro, illud *quovis tempore?* cum semel duntaxat emori quis possit. Si *quovis tempore* hic admittunt; tum necesse est, ut *consumet* perinde sit ac *consumere*

pe-

Debebat; quod ni feciſſet, perdere litem.
Si me amas, inquit, paullum hic ades. Inteream, ſi
Aut valeo ſtare, aut novi civilia jura:
Et propero, quo ſcis. Dubius ſum, quid faciam, inquit;
Tene relinquam, an rem. Me ſodes. Non faciam, ille:
Et praecedere coepit. ego, ut contendere durum
Cum victore, ſequor. Maecenas quomodo tecum,

Hinc

v. 42. Durum EST.

poterit. Atqui eo pacto ipſam ſententiam labefactant: falſum enim erit illud effatum, *Non venenum hunc tollet; quoniam garrulus quovis eum tempore poterit conſumere.* Neque enim ideo a veneno tutus eſt, quod alteri etiam morti obnoxius & expoſitus eſt. Quare haeret etiamnum aqua: ſed bono animo eſtote; dabimus auctorem optimum, quo ſpondente *quandocumque* idem erit atque *aliquando.* Ovid. Metam. VI, 544.

Si tamen haec ſuperi cernunt; ſi numina Divûm
Sunt aliquid; ſi non perierunt omnia mecum:
Quandocumque *mihi poenas dabis.*

hoc eſt, ut res ipſa indicat, *olim, tandem aliquando, aliquo tempore.* Idem Triſt. III, 1. v. 57.

Quandocumque, *precor, noſtro placata parenti,*
Iſdem ſub dominis aſpiciare domus.

Ergo ad haec exempla, quae tamen rariſſima eſſe fateor, ſic locum hunc interpretor: *Quandocumque hunc garrulus conſumet*; hunc *olim* conſumet garrulus; *erit tempus, cum* hunc conſumet garrulus.

36. ET CASU TUNC RESPONDERE VADATO DEBEBAT] *Vadato*, quod omnes libri agnoſcunt ſcripti editique, active hic ſumendum erit, *homini qui ipſum vadatus erat ſive vadimonio obſtrinxerat.* Quippe *vador* verbum commune eſt, notante Diomede p. 445. & nunc active, nunc paſſive accipitur. Livius III, 13. *Tot vadibus accuſator* vadatus *eſt reum:* & ſic alii ſaepe. Atque ſic ſatis commode, ut arbitrantur, rem enarrant interpretes. Ego vero nullus dubito, quin ſic dederit Horatius;

& caſu tunc reſpondere VADATUS
Debebat, quod ni feciſſet, perdere litem.

hoc eſt, *ipſe vadimonio obſtrictus debebat reſpondere. Reſpondeo* enim in hac formula abſolute poni ſolet. Digeſt. IV, 1. 7. *Itaque ſi citatus non* reſpondit, *& ob hoc more pronuntiatum eſt.* Cicero in Verrem I, 1. *C. Verrem altera actione* reſponſurum non eſſe, *neque ad judicium affuturum.* Et mox: *Praeſto eſt,* reſpondet, *defenditur.* & II, 40. *Citat reum,* non reſpondet, *citat accuſatorem — citatus accuſator, neſcio quo caſu, non* reſpondit, *non affuit.* Livius XXXIX, 17. *Diem certam finituros, ad quam niſi citatus* reſpondiſſet, *abſens damnaretur.* Aſconius in fine Comment. ad Milon. *Multi praeterea, & praeſentes, & cum citati non* reſpondiſſent, *damnati ſunt.* Phaedrus IV, 17.

Profecti ſunt legati non celeri pede:
Citati non reſpondent.

Ubi illud toties iteratum animadverte, CITATUS *reſpondit:* ſimilis enim & hic conſtructio eſt, VADATUS *reſpondere debuit. Vadatus* ſcilicet, quod jam offendendum eſt, paſſivam quoque ſignificationem obtinuit. Plautus in Bacchid. II, 2.

Ita me vadatum *amore vinctumque attines.*

Lucilius Sat. XI. apud Nonium in *Tricae:*

Nec mihi amatore hoc opus, nec tricone vadato.

Fulgentius Planciades: VADATUS, *obſtrictus, vel ſub fidejuſſione ambulans, ſicut Fenoſtella ait: Apud quem* vadatus *amicitiae nodulo tenebatur.* Latinus Pacatus in Panegyr. *Pythiam etiam dicat & Damona: quorum alter in amici morte ſe vadem obtulit, alter ad diem* vadatae *mortis occurrit.* Apuleius Metam. II. *Memineris mihi reliqua vitae tuae curricula aduſque terminos ultimi ſpiritus* vadata. Symmachus Epiſt. I, 31. *Sic* vadatum *me honorabili mere tenuiſti.* II, 45. *Frater meus,* vadatus *optimo teſtimonii tui munere.* IV, 35. Vadatum *me tibi hoc munere velim credas.* V, 45. *Neque hac tantum gratia* vadatum *me eſſe ſentio.* VIII, 65. *Cujus rei nomine* vadari *me tibi in majoris gratiae modum fateor.* IX, 12. *Ego tamen fateor ita me* vadatum *gratia, ut ſi ſperata perfeceris.* Atque haec eo fuſius deduximus; quia perſuaſiſſimum habemus ideo hoc a Librariis eſſe corruptum: cum quod *reſpondere* dativum poſt ſe exigere, tum quod *vadatus* non niſi active ſumi poſſe, pro doctrina ſua arbitrati ſint.

42. UT CONTENDERE DURUM EST CUM VICTORE] Meliores codices, tam alieni, quam noſtri, in

Hinc repetit, paucorum hominum, & mentis bene ſanae?
Nemo dexterius fortuna eſt uſus: haberes
Magnum adjutorem, poſſet qui ferre ſecundas,
Hunc hominem velles ſi tradere: diſpeream, ni
Submôſſes omnis. Non iſto vivitur illic,
Quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla eſt,
Nec magis his aliena malis: nil mî officit, inquam,
Ditior hic, aut eſt quia doctior: eſt locus uni-
Cuique ſuus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus eſſe. Velis tantummodo, quae tua virtus,
Expugnabis: & eſt qui vinci poſſit; eoque
Difficilis aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus ſervos corrumpam; non, hodie ſi
Excluſus fuero, deſiſtam; tempora quaeram;
Occurram in triviis; deducam. nil ſine magno

v. 48. Vulg. VIVIMUS.

Vita

in quibus Leidenſis & Reginenſis, non agnoſcunt EST; quod elegantius omittitur. Terent. Phorm. II, 1.

Etiamne id lex coëgit? illud durum. *Ego expediam: ſine.*

48. NON ISTO VIVIMUS ILLIC QUO TU RERE MODO] Eodem ſenſu, ſed paullo venuſtius, Zulichemianus, Galeanus, & codex Collegii Trinitatis,

non iſto VIVITUR *illic:*

Ita Noſter Carm. II, 16.

Vivitur *parvo bene, cui paternum*
Splendet in menſa tenui ſalinum.

Terent. Heaut. I, 1.

hoc fit, ubi non vere vivitur.

Perſius Sat. IV.

Vivitur *hoc pacto; ſic novimus.*

Vulgata lectio eſt hujus interpretamentum. Claudianus IV. Conſ. Honorii v. 266.

tum durius irae
Conſulitur, *cum poena patet;*

Sic ex melioribus libris edidit Nic. Heinſius; cum antea vulgo ibi ferretur, *Conſulimus.*

50. NIL MI OFFICIT UNQUAM] Haeret etiamnum hoc ex editionibus priſcis; cum tamen omnes fateantur in melioribus codicibus ſic haberi,

nil mi officit, INQUAM,
Ditior hic, aut eſt quia doctior.

Ita certe ex noſtris Leidenſis, Reginenſis cum aliis ſeptem. Revocetur itaque vetus lectio, quae & verior eſt & elegantior.

55. ET EST QUI VINCI POSSIT] Primus hanc lectionem, quae in libris omnibus compâret, ſollicitavit Janus Douſa, vir & nobilitate & eruditione inſignis:

Expugnabis: & eſt qui vinci POSSIT, *eoque*
Difficiles aditus primos habet.

Apage, inquit, POSSIT *iſtud: Quis enim dixerit, eo facilius expugnabilem videri Maecenatem, quod aſper & exoratu difficilis ſit in principio? Quare omnino opus eſt, ut* POSCIT *emendemus; hoc eſt, poſtulat ſe pertinaci ac indefeſſa ſollicitatione vinci, eoque primos aditus ſe prenſantibus ſolet occludere.* Haec fere Douſa; non cogitans ſe ſententiam poëtae prorſus invertere. Non enim id voluit Noſter, *Maecenatem ideo vinci poſſe, quia difficiles primos aditus habet*; hoc enim ineptum & abſurdum eſſet; ſed contra, *Ideo difficiles habere primos aditus, quia*

ſcit

Vita labore dedit mortalibus. Haec dum agit, ecce
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre nosset. consistimus. Unde venis? &
Quo tendis? rogat, & respondet. vellere coepi,
Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
Distorquens oculos, ut me eriperet. male salsus
Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
Certe nescio quid secreto velle loqui te
Aiebas mecum. Memini bene; sed meliore
Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. Vis tu
Curtis Judaeis oppedere? nulla mihi, inquam,
Relligio est. At mî: sum paullo infirmior, unus
Multorum: ignosces: alias loquar. Hunccine solem
Tam nigrum surrexe mihi? fugit inprobus, ac me
Sub cultro linquit. casu venit obvius illi
Adversarius, &, Quo tu, turpissime? magna
Inclamat voce, &, Licet antestari? ego vero

Op-

v. 50. Vulg. UNQUAM. 69. VIN' TU. 76. EXCLAMAT.

scit se vinci posse. Rectissime. Conscius scilicet suae facilitatis Maecenas, se vel invitum expugnari posse ab improbis flagitatoribus, aditum adversus tales intercludit, janitori, nomenclatori, cubiculario, duris & morosis servulis, mandando, ne quem nisi ex intima amicitia ad se intromittant. Haec sine dubio mens Flacci est; quam firmant & declarant ea quae statim sequuntur:

haud mihi deero:
Muneribus servos *corrumpam: non, hodie si*
Exclusus *fuero, desistam; tempora quaeram.*

Recta igitur & sana est recepta lectio: at illa Dousae quot secum fert incommoda? *Maecenas*, ait, *poscit vinci.* Quo ore de Maecenate Noster hoc dixerit? *Poscere* enim *se vinci*, & per lenta obsequia tardasque moras expugnari denique, hominis est vani & stolide superbi. Adde huc, quod, vel ex Dousae conjectura, non utique *Poscit* dicendum fuerit; sed quod longius a libris recedit, *Poscat. Est qui vinci poscat*; ut Cic. ad Att. VII, 5. *Nam ego is sum*, qui *illi concedi* putem *utilius esse quod postulat, quam signa conferri.* X, 10. *Sed ego is non sum*, qui *statuere* debeam. Ep. ad Brutum XV. *Ego vero is sum*, qui *non modo non* supplicem, *sed etiam* coërceam *postulantes ut sibi supplicetur.*

68. SED MELIORI TEMPORE DICAM] Loscheri editio & Veneta MCCCCXC. habent MELIORE; quo modo Pulmanni codices quattuor, & unus alterque ex nostris. Idque recte, ut opinor; sic enim solet Noster: *Concines* majore *Poëta plectro. Digne puer* meliore *flamma.* Meliore *ductos alite muros. Quicquid vita* meliore *parasti. Ut studio* majore *petant. Et centum* potiore *signis Carmine donat.* Cicero ad Atticum X, 7. *Quod ut* meliore tempore *possimus, facit Dolabella.*

69. VIN' TU CURTIS JUDAEIS OPPEDERE?] Lege hic, VIS TU; vide quae dicemus ad Serm. II, 6. v. 92.

Vis tu *homines urbemque feris praeponere silvis?*

75. QUO TU, TURPISSIME? MAGNA EXCLAMAT VOCE] Sic editiones: neque quidquam ex libris suis proferunt Interpretes, excepto Bersmanno: is vero in duobus se testatur invenisse,

quo tu, turpissime? magna
INCLAMAT VOCE.

Et

Oppono auriculam. rapit in jus: clamor utrimque,
Undique concurſus. ſic me ſervavit Apollo.

ECLOGA X.

NEMPE inconpoſito dixi pede currere verſus
Lucilî. quis tam Lucilî fautor inepte eſt,
Ut non hoc fateatur? at idem, quod ſale multo
Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caetera: nam ſic
Et Laberî mimos, ut pulchra poëmata, mirer.
Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum
Auditoris: & eſt quaedam tamen hic quoque virtus:
Eſt brevitate opus, ut currat ſententia, neu ſe
Inpediat verbis laſſas onerantibus auris:
Et ſermone opus eſt modo triſti, ſaepe jocoſo;

De-

Et ſic plane codices noſtri, Galeanus, Regius, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis, & pro varia lectione Reginenſis. Rectius ſine dubio: *Inclamat & increpat hominem his verbis, Quo tu, turpiſſime?* Lucret. III, 967.

Non merito inclamet *magis, & voce increpet acri,*
Aufer abhinc lacrimas, barathro, & compeſce querelas.

Vide Plautum, Ciceronem, Livium, alios.

21. QUINE PUTETIS DIFFICILE ET MIRUM] Manuſcripti quidam, tam aliorum, quam noſtri PUTATIS: ſed plures & meliores PUTETIS; & ſic editiones quoque priſcae, & Priſcianus p. 1032. ubi tria quae vidi exemplaria lectionem confirmant. Recte igitur habet,

o ſeri ſtudiorum, quine putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit?

Terent. Adelph. II, 3.

Quid eſt? Quid ſit? illius opera, Syre, nunc vivo: feſtivum caput,
Quin' *omnia ſibi* poſtputarit *eſſe prae meo commodo?*

Ita ibi legendum, ex Donato, & codicibus Faërni, & duobus Britannicis notae optimae: & hic quidem locus Horatiano geminus plane & germanus eſt. Ovid. Faſt. II, 45.

Ah nimium faciles, qui *triſtia crimina caedis*
Fluminea tolli poſſe putetis *aqua.*

ubi codices non pauci, ut hic apud Noſtrum, PUTATIS. Atque hic etiam locus germaniſſimus eſt; unde illud quoque diſcere licet, τὸ NE apud Terentium & Noſtrum aut παρέλκον eſſe, ut ubi cenſet Donatus, aut, ut mihi potius videtur, interrogativum; certe non, ut Priſciano, confirmativum. Ceterum in Rhodii illius nomine variant codices: alii *Phitoleunti*, alii *Pitoleonti*, alii denique, ut nunc editum, atque hoc rectum, *Pitholeon*, Πειθολέων. Scholiaſtes Acron: *Dicitur Pitholeon Epigrammata ridicule ſcripſiſſe, in quibus Graeca verba mixta erant cum Latinis.* Is ipſe eſt, ni fallor, qui Julium Caeſarem famoſis carminibus laceravit; ut narrat Suetonius cap. LXXV. *Auli*, ait, *Caecinae criminoſiſſimo libro & PITHOLAI carminibus maledicentiſſimis laceratam exiſtimationem ſuam civili animo tulit. Pitholaus* enim iſte, quia in Hexametrum verſum non veniret, *Pitholeon* dictus eſt Noſtro: quod nomen unum idemque ac illud alterum: Πειθόλαος, Πειθόλεως, Πειθολέων; ut Τιμόλαος, Τιμολέων, Μενέλαος, Μενέλεως; Ἀγησίλαος,

Defendente vicem modo rhetoris atque poëtae;
Interdum urbani parcentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. ridiculum acri
Fortius & melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus Comoedia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
Hermogenes umquam legit, neque simius iste,
Nil praeter Calvom & doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
Miscuit. O seri studiorum! quîne putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? At sermo lingua concinnus utraque
Suavior, ut Chio nota si conmixta Falerni est.
Cum versus facias: teipsum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei sit caussa Petillî?
Scilicet oblitus patriaeque patrisque Latini,

v. 27. Vulg. LATINE.

Cum

φίλαος, Ἀγησίλας, Ἀγησίλεως. Dictum ejus non inficetum memorat Macrobius, Saturn. II, 2. *Marcus*, inquit, *Otacilius* Pitholaus, *cum Caninius Rebilus uno tantum die Consul fuisset, dixit, Ante Flamines, nunc Consules diales fiunt.* Pitholaus ergo iste, sive Pitholeon, natione Rhodius, sub domino Otacilio Romae serviebat, a quo demum manumissus, pro recepto more libertorum, nomine herili & cognomine servili, Marcus Otacilius Pitholaus est dictus.

27. OBLITUS PATRIAEQUE PATRISQUE, LATINE] Multum hic locus negotii interpretibus facessit;

an & cum
Dura tibi peragenda rei sit caussa Petilli?
Scilicet oblitus patriaeque patrisque, LATINE
Cum Pedius caussas exsudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis?

Ita primus reposuit Lambinus, ex duobus, ut ait, codicibus; quem secuti Cruquius, Torrentiusque plerosque omnes sua auctoritate in hanc partem traxerunt. Male vero ab iis factum & prave: quippe, si verum libere dicendum est, χάλκεα hic ἀντὶ χρυσείων nobis dederunt. Quale enim illud, *oblitus patriae patrisque?* quorsum adeo *patris?* cur non & *avorum majorumque* omnium? Qualia etiam illa, *Cum Pedius & Corvinus Latine caussas agunt?* Quasi vero alias solerent Graece agere? Jam vero non dicit *caussas agere*; sed, quae Satiram decet metaphora, *caussas exsudare.* At vero quicquid verbo proprio convenit, non idem quoque verbo translato. *Latine caussas orare* recte dicitur; *Latine exsudare*, portentum plane est; & in ignotas terras deportandum, ubi incolae Latine vomunt & Latine ventrem exonerant. Haeccine tam eruditis viris tantopere placuisse? Pudet profecto taedetque; & revocemus illico lectionem veterem, quam indigne adeo Lambinus amovit, quamque omnes aliorum codices, nostri certe universi, uno consensu exhibent,

Scilicet oblitus patriaeque patrisque LATINI.

Latinus autem *pater*, is est socer Aeneae, ponitur hic tamquam vetustissimus Latini nominis. Virgil. Aen. VII, 61.

Quam pater *inventam, primas cum conderet arces,*
Ipse ferebatur Phoebo sacrasse Latinus.

92.

Hic & tum pater *ipse petens responsa* Latinus.

Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?
Atqui ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
Verſiculos; vetuit tali me voce Quirinus
Poſt mediam noctem viſus, cum ſomnia vera:
In ſilvam non ligna feras inſanius, ac ſi
Magnas Graecorum malis inplere catervas.
Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Defingit Rheni luteum caput; haec ego ludo,
Quae neque in Aede ſonent, certantia judice Tarpa,
Nec redeant iterum atque iterum ſpectanda theatris.

v. 32. Vulg. Me tali. 38. Nec.

Ar-

XI, 469.

Concilium ipſe pater *& magna incepta* Latinus. Vel *pater Latinus* adjective ſumi poteſt, ut *pater Romanus*. Virgil. Aen. IX, 448.

Dum domus Aeneae Capitoli immobile ſaxum
Accolet, imperiumque pater Romanus *habebit.*

Utrovis modo acceperis, perinde eſt: ſed prior magis arridet. Elegantiſſime vero dictum; quaſi quis Attico alicui dixiſſet, *Tune, oblitus Athenarum & Cecropis, ex Graeculo Tuſcus factus es?* Quemadmodum autem hic in ipſo ſcirpo nodum invenerunt interpretes; ita mox in ipſa nuce nihil duri repererunt. Sic enim ſequentia conſtituunt & enarrant: *An cum Petillii cauſſa tibi peragenda eſt, tu patrii ſermonis oblitus Latinis Graeca intermiſcere vis, cum Pedius & Corvinus contra Petillium cauſſas exſudent?* Quot, obſecro, *cauſſas?* ſiquidem unicam litem habuit Petillius, furti ſcilicet reus, quod ex Capitolio coronam abſtulerit. Id quod ſatis indicat verſus praecedens,

Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa *Petilli.*

Quare & hic *cauſſam exſudent* dicendum fuerit; ſi de actione contra Petillium in his verbis agitur. At *cauſſam* hic reponi vel metri ratio prohibet. Quid multa? Mihi quidem totus locus levi mutatione ſic videtur refingendus:

Cum verſus facias: te ipſum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa Petilli?
Scilicet oblitos *patriaeque patriſque* latini,
Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?

Vel, ut Reginenſis & Petrenſis habent, exsudat. Quorum verborum hic ordo, haec ſententia eſt: *Probas verba Graeca Latinis miſceri: nempe in verſibus faciendis. Rogo, an & in cauſſis agendis? Scilicet, cum Pedius & Corvinus, clari oratores, cauſſas orant, malis eos oblitos patrii ſermonis verba foris petita orationibus ſuis inſerere?* Hoc certe pacto evitantur omnia incommoda, quae utrinque hunc locum premunt, ſeu *Latini*, ſive *Latine* legeris. Nam *Latine* quidem hic legi, non Latinitas, non ratio, non codices conceſſere. Quod ſi *Latini* legeris; niſi tamen *oblitos* pro *oblitus* ſubſtitueris; neſcias ſane quid hic faciant aut quorſum pertineant Pedius & Corvinus cum *cauſſis* ſuis.

32. Vetuit me tali voce Quirinus] Codex Collegii Trinitatis commodius verba haec collocat,

Verſiculos: vetuit tali me *voce Quirinus.*

Porro in verſu praecedente atqui cum Cruquio & Lambino dedimus, eundem codicem & vetuſtiſſimum Leidenſem ſecuti. Alii habent *Atque.*

37. Defingit Rheni luteum caput.] *Defingit* hic habent cum editiones veteres, tum codicum pars melior. Quin & libri, qui *diffingit* exhibent, id ex vitioſa ſcribendi ratione facere cenſendi ſunt: ut nobis obſervatum ad Carm. I, 35. v. 39. Perperam itaque agunt, qui diffingint hic in ſuis editionibus reponunt. Hoc enim non *male fingere*, ut quidem putant, ſed *fictum corrumpere* notat; ut Carm. III, 29.

Diffinget, infectumque reddet.

Recte itaque *defingit*; hoc eſt, verſibus deſcribit lu-

Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente ſenem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
Facta canit pede ter percuſſo: forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
Hoc erat, experto fruſtra Varrone Atacino,
Atque quibuſdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
Inventore minor: neque ego illi detrahere auſim
Haerentem capiti cum multa laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentum, ſaepe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeſo,

v. 49. Vulg. MULTA CUM.

Tu

luteum caput Rheni fluminis. Sunt etiam codices, qui DEPINGIT hic habeant: ſed perperam. Caput enim *luteum* formare, Fictoris eſt ſive Plaſtae, non Pictoris. Sed peſſime omnium exemplaria illa, quae DEFIGIT hic repraeſentant: quod nollem (referente Nic. Heinſio in libri ſui margine) noſtro Graevio placuiſſet, *ut ad defixiones magicas referatur*. Quid enim negotii aut Poëtae aut Rheno cum defixionibus magicis eſſe poſſet, equidem nullus video. Ceterum quinam fuerit iſte *turgidus Alpinus*, docere nos voluit Scholiaſtes Acron: *Vivalium quendam*, inquit, *poëtam Gallum tangit*. Ubi vero gentium quaeramus iſtum *Vivalium?* Cruquius ex conjectura edidit, *Rivalem quendam*: & ea occaſione data mirificum ſomnium venditat. Tu vero pro *Vivalium* repone *Vivaculum*. Sic enim Librarii ſolent ſcribere apud Macrobium, Plinium, alios: quem fideliores codices *Bibaculum* vocant. Eundem alibi ſugillat Noſter Serm. II, 5. v. 41.

ſeu pingui tentus omaſo
Furius *hibernas cana nive conſpuit Alpes.*

ubi optime idem Acron: *Furius Bibaculus in pragmateia belli Gallici*,

Jupiter hibernas cana nive conſpuit Alpes.

De eo vide Catullum, Suetonium, Tacitum, Quintilianum. Plinius Praefat. Hiſt. Natur. *Noſtri craſſiores, Antiquitatum, Exemplorum, Artiumque* (libros inſcripſerunt) *facetiſſimi, Lucubrationum, ut qui* Bibaculus *erat & vocabatur*. Ita recte dederunt Harduinus, & ad Catullum Iſ. Voſſius: ſcripti ibi codices *Vivaculus*. Ergo Furius ille *Bibaculi* cognomen lucratus eſt, quia bibax erat: idem erat *pingui tentus omaſo*: utpote non minus cibi appetens, quam vini. Atque ex his omnibus facile equidem ab Acrone perſuaderi me patior, non alium quam Bibaculum hic ab Horatio perſtringi. *Turgidus* enim ille, quia pingui omaſo tentus: *Alpinus* autem, vel quia *Gallus*, vel quia *Bellum Gallicum* verſibus ſcripſit, vel (quod ego potius exiſtimo) ob male natum iſtum verſiculum, CONSPUIT ALPES; quo riſus jocoſque dedit illius aevi poëtis, ipſe alias & ingenio & fama non incelebris.

38. QUAE NEC IN AEDE SONANT] Pro NEC repone NEQUE ex Leidenſi, Reginenſi & multis aliis, de quo jam ſupra dixiſſe meminimus.

49. MULTA CUM LAUDE CORONAM] Ita Editio Loſcheri, & Veneta MCCCCXC: at altera his prior, anno nempe MCCCCLXXVIII, alio verborum ordine,

Haerentem capiti CUM MULTA *laude coronam:*

quem & ipſe in plus decem codicibus vidi. Amat Noſter quotidiani ſermonis inornatam ſimplicitatem. Sic Serm. I, 8, 50.

Vincula cum magno *riſuque jocoque videres.*

II, 3. 112.

Correctus vigilet cum longo *fuſte.*

II, 7, 35.

cum magno *blateras clamore, fugiſque.*

Art. Poët. 260.

In ſcenam miſſus cum magno pondere *verſus.*

Plinius Epiſt. VII, 9. *Multos videmus ejuſmodi certamina ſibi* cum multa laude *ſumſiſſe.*

Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
Nil comis tragici mutat Lucilius Accî?
Non ridet verſus Ennî gravitate minores?
Cum de ſe loquitur, non ut majore reprenſis.
Quid vetat & noſmet Lucilî ſcripta legentis
Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos & euntis
Mollius, ac ſi quis, pedibus quid claudere ſenis
(Hoc tantum) contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem cenatus? Etruſci
Quale fuit Caſsî rapido ferventius amni
Ingenium; capſis quem fama eſt eſſe libriſque
Ambuſtum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
Comis & urbanus; fuerit limatior idem,
Quam rudis & Graecis intacti carminis auctor,
Quamque poëtarum ſeniorum turba: ſed ille,

Si

59. MOLLIUS AC SIQUIS] Veneta princeps AC *ſiquis:* altera cum Loſcheriana & Scholiaſte Acrone, AT *ſiquis:* unde nunc in hanc, nunc in illam partem trahuntur Interpretes. Dacierius vero neutram ſecutus, ex conjectura emendat, AN *ſiquis.* In qua, ut neque in altera AT, nullum orationis exitum invenias. *At ſiquis,* vel *An ſiquis, contentus modo Hexametros facere, ducentos verſus ante cenam, & totidem a cena ſcribere ſoleat?* Quid tum? quid ſequitur? Nihil enim. Tu vero lege cum pluribus & melioris notae codicibus, & ſic diſtingue:

Quaerere, num illius num rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos & euntes.
Mollius, AC ſi quis, pedibus quid claudere ſenis
(Hoc tantum) contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem cenatus?

Mollius, ac ſi, hoc eſt, *mollius, quam ſi*; ut paſſim apud Scriptores, ita Serm. I, 6, 130.

victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruuſque fuiſſet.

Sententia autem clara & luculenta: Quid vetat & nos quaerere, num Lucilii ingenium, num argumentum ipſum negaverit verſus politiores & molliores, quam ſiquis ſine cura & lima extemporales hexametros fundat? Scilicet Lucilius ipſe, ſi majorem diligentiam adhibuiſſet, etiam in Satiris (argumento licet duro & ornari fere negante) cultiores utique verſus dare potuiſſet, quam quales nunc dedit ipſe & Caſſius Parmenſis, extemporales, impolitos, ſcabros & incomptos. Haec profecto mens Horatii eſt; quam nunc video & Theodorum Marcilium ex parte aſſecutum eſſe.

77. EXPLOSA ARBUSCULA DIXIT] Codex vetuſtus Reginenſis ARBUSTULA, quaſi ab *Arbuſto.* Battelianus AURICULA. Sed recte habet recepta Lectio: quam & firmat Servius ad Virgil. Eclogam. X. Cicero ad Attic. IV, 15. *Quaeris nunc de* Arbuſcula. *Valde placuit. Ludi magnifici & grati.* Ea ipſa eſt, quam hic memorat Horatius: Marmor Praeneſtium apud Fabricium p. 89. SEX. NAEVIUS SEX. L. PHILEMO. NAEVIA SEX. LIBERTA. ARBUSCULA. Unde tamen male colligit vir ille doctiſſimus huic mimae nomen fuiſſe *Naeviam*; atque adeo hoc ejus monumentum eſſe. Plures enim libertae erant eo cognomine. Reineſius XIX, 28. GRANIA P. L. ARBUSCULA. Gruterus 593. 2. VOLUSIAE ARBUSCULAE, 1041, 5. FLAVIAE ARBUSCU-

Si foret hoc noſtrum fato dilatus in aevum,
Detereret ſibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in verſu faciendo
Saepe caput ſcaberet, vivos & roderet unguis.
Saepe ſtilum vertas, iterum quae digna legi ſint
Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam ſatis eſt equitem mihi plaudere: ut audax,
Contemtis aliis, exploſa Arbuſcula dixit.
Men' moveat, cimex Pantilius, aut cruciet, quod
Vellicet abſentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conviva Tigellî?
Plotius, & Varius, Maecenas, Virgiliuſque,
Valgius, & probet haec Octavius, optimus atque
Fuſcus; & haec utinam Viſcorum laudet uterque:

v. 78. Vulg. CRUCIER.

Am-

BUSCULAE CONJUGI. Ceterum ſervile nomen eae ſunt nactae ab *arbuſcula* ſive *parva arbore*. Valer. Max. IX, 1. *Si decem* arbuſculas *inde ſuccidero*: & mox, *Decem* arbuſcularum *umbram*. Plin. Epiſt. I, 24. *Omneſque viticulas ſuas noſſe & numerare* arbuſculas *poſſint*. II, 11. *Quid* arbuſculae *tuae, quid vineae, quid ſegetes agunt?* Quintil. Declam. XIII. *conſitas manibus meis* arbuſculas.

78. MEN' MOVEAT CIMEX PANTILIUS, AUT CRUCIER] In nullo, opinor, codice invenias CRUCIER; quippe omnes cum vetuſtis editionibus CRUCIET clare exhibent. Mutatum eſt ab aliquo, qui conſtructionis hic modum ignoraret; quae ſic inſtituenda:

Men' moveat, cimex Pantilius, aut CRUCIET *quod*
Vellicet abſentem Demetrius:

ubi ordo eſt, *Men' moveat, quod cimex Pantilius; aut men' cruciet, quod Demetrius abſentem vellicet? Men' moveat* abſolute hic ponitur, non ad *Pantilius* refertur. Sic Perſius, qui hunc ipſum locum in animo habuit, Sat. I, 88.

doctus poſuiſſe figuras
Laudatur; bellum hoc, hoc bellum? an Romule cevis?
Men' moveat? *quippe &, cantet ſi naufragus, aſſem Protulerim?*

Lucanus VII, 281.

Armeniosne movet, *Romana potentia cujus*
Sit ducis?

Digeſt. XIII, 1. 17. *Nec* me movet, *praeſens homo fuerit, necne.* XXXIX, 2. 32. *Et hoc pleriſque placet: ſed* movet me, *quod ipſe meas aedes reficere poſſim.* Ceterum illud hic advertendum; prius *Quod* hic omiſſum eſſe: plena enim oratio eſt; *Quod cimex Pantilius, quod Demetrius vellicet abſentem.* Idque more plane Horatiano; ut Serm. II, 8. v. 15.

Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis delectat, habemus utrumque.

pro *ſive Albanum, ſive Falernum*: & hac ipſa Ecloga. v. 90.

Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras,

pro, *Te, Demetri, teque, Tigelli.* Severus in Aetna,

Minos, tuaque, Aeace, in umbris
Jura canunt.

pro, *Tua, Minos, tuaque, Aeace.* Equidem his fretus rationibus vulgatam lectionem eſſe ſanam, & minime ſollicitandam exiſtimo.

Ambitione relegata, te dicere poſſum,
Pollio; te, Meſſalla, tuo cum fratre; ſimulque
Vos Bibule, & Servi; ſimul his te, candide Furni;
Conpluris alios, doctos ego quos & amicos
Prudens praetereo: quibus haec, qualiacumque,
Adridere velim; doliturus, ſi placeant ſpe
Deterius noſtra. Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec ſubſcribe libello.

v. 86. Vulg. BIBULI. 88. SINT.

86. VOS, BIBULI ET SERVI] Ergo plures hic alloquitur *Bibulos & Servios*, ut ſupra *Viſcos* duos? Sed illud repugnat, quod *Servii* in vocativo plurali contractionem non admittit. Atqui illud extra dubitationem eſt, *Servi* hic a recto *Servius* fluere, non a *Servus*. Quare & elegantiſſima eſt & certiſſima Nicolai Heinſii emendatio,

Vos, BIBULE *&* SERVI; *ſimul his te, candide Furni.*

88. QUIBUS HAEC, SINT QUALIACUMQUE] Olim in vetuſtis editionibus dederunt,

quibus haec, SUNT *qualiacumque:*

nunc a ſaeculo & amplius ubique obtinuit, SINT. Codices quoque alii hoc habent, alii aliud. In re levicula quid potius ſequemur? Suetonius Aug. c. LXXXVII. *Et cum hortatur ferenda eſſe praeſentia*, qualiacumque ſint: *contenti ſimus hoc Catone.* Cicero De Oratore XXXVII. *Quae*, qualiacumque *in me* ſunt, *me ipſum poenitet quanta ſint.* Sed haec & ſimilia ex dubia librariorum fide pendent: in Poëtis vel ex metri neceſſitate certius quid explorabimus. Ovid. Pont. IV, 13.

Qualis *enim* cumque eſt, *non latet eſſe meam.* Amor. III, 15.

Quantulacumque eſtis, *vos ego magna voco.* Martialis Epigr. I, 70.

Sic licet excuſes: quia qualiacumque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

Quid ergo opus erat, Venetarum editionum & Loſcherianae lectionem loco movere?

Q. HORATII FLACCI
SERMONUM
LIBER II.
ECLOGA I.

SUNT quibus in Satira videar nimis acer, & ultra
Legem tendere opus: ſine nervis altera, quicquid
Conpoſui, pars eſſe putat, ſimiliſque meorum
Mille die verſus deduci poſſe. Trebati,
Quid faciam, praeſcribe. Quieſcas. Ne faciam, inquis,
Omnino verſus? Aio. Peream male, ſi non
Optimum erat: verum nequeo dormire. Ter uncti
Tranſnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto;
Inriguumque mero ſub noctem corpus habento.

Aut

1. SUNT QUIBUS IN SATIRA VIDEAR] Dimidia fere codicum pars VIDEOR, altera VIDEAR. Utrumque probum: ut Carm. I, 7.

Sunt quibus *unum opus* eſt *intactae Palladis urbem.*

& I, 1.

Sunt quos *curriculo pulverem Olympicum Collegiſſe* juvat.

Serm. I, 4, 24.

Quod ſunt quos *genus hoc minime* juvat.

Serm. II, 4, 47.

Sunt quorum *ingenium nova tantum cruſtula* promit.

Perſius Sat. I.

Sunt quos *Pacuvius & verrucoſa* moretur *Antiopa.*

& Sat. VI.

Solis natalibus eſt qui
Tingat *olus.*

Seneca Controv. XVI. *Sunt qui caſtra timeant; ſunt qui cicatricibus gaudeant.* Et alii paſſim. Quare VIDEAR, quod hactenus editiones occupavit, poſſeſſione ſua depellere & iniquum foret & inutile.

2. ET ULTRA LEGEM TENDERE OPUS] Praeſtantiſſimus Nic. Heinſius mavult,

& ultra
Legem INTENDERE *opus:*

quod & in libris quibuſdam extare prodidit Lambinus. In noſtris omnibus eſt *Tendere.* Sane *in* a praecedente litera *m* abſorptum videri poteſt; *Intendere* enim pro augere, provehere, promovere paſſim occurrit; *tendere* in eo ſenſu legiſſe non memini. Lucanus tamen, VI, 39.

Franguntur montes, planumque per arduа Caeſar
Ducit opus:

ubi Codex Collegii Trinitatis, notae ſane optimae, TENDIT OPUS.

Aut, si tantus amor scribendi te capit, aude
Caesaris invicti res dicere, multa laborum
Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntis cuspide Gallos,
Aut labentis equo describit volnera Parthi.
Attamen & justum poteras & scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem:
Cui male si palpere, recalcitret undique tutus.

v. 10. Vulg. RAPIT. 15. DESCRIBAT. 20. RECALCITRAT.

Quan-

10. SI TANTUS AMOR SCRIBENDI TE RAPIT] Mira hic pertinacia lectionem malam propugnant codices; solus Colbertinus recte dedit,

Aut, si tantus amor scribendi te CAPIT.

Amor te capit, odium capit, ubique se legentibus ingerunt; ut ineptum sit exempla hic adducere. *Amor te rapit* nimium plane & affectatum esset, &, quod me movet maxime, Trebatii personae incongruens. Extat quidem hodie apud Nasonem Fast. II, 762.

Interea juvenis furiatos regius ignes
Concipit, & caeco raptus amore *ruit.*

Quod etsi in Ovidio praetulerim, quia praecedit *concipit*: decem tamen codices, referente ibi Heinsio, habent *captus amore*: ut Virgil.

Singula dum capti *circumvectamur* amore:

& alibi:

siquis tamen haec quoque, siquis
Captus amore *leget.*

Verum utcumque de Ovidii loco decernas, in Horatiano certe CAPIT longe aptius & familiarius est.

15. DESCRIBAT VULNERA PARTHI] Haesit hoc ex editionibus vetustis. Plures enim codices, in quibus Blandinii veteres, DESCRIBET vel DESCRIBIT. Placet posterius, quod agnoscunt ex nostris Reginensis, Regiae Societatis, Battelianus, Magdalenensis cum Petrensi. Sic Noster Arte Poët. 263.

Non quivis videt *immodulata poëmata judex.*

Martialis VIII, 48.

Non quicumque capit *saturatas murice vestes:*
Nec nisi deliciis convenit iste color.

20. CUI MALE SI PALPERE, RECALCITRAT UNDIQUE TUTUS] Vel lege cum codice Petrensi,

Cui male si PALPARE, *recalcitrat undique tutus:*

vel potius cum Batteliano,

Cui male si palpere, RECALCITRET *undique tutus.*

Melius enim est, ut utrumque Verbum eodem Modo efferatur. Sic Serm. II, 3, 214.

Si quis *lectica nitidam gestare* amet *agnam,*
interdicto huic omne adimat *jus*
Praetor, & ad sanos abeat *tutela propinquos.*

& 249.

Si quem delectet *barbatum, amentia* versat.

& 259.

Sume, catelle; negat: si non des, optet.

Cum autem translatio hic fit ab equo calcitroso, & de Caesare sit sermo; mollior sane honestiorque est Subjunctivus modus, *Recalcitret sive recalcitrare velit*, quam *Recalcitrat*; quod de Caesare nimis familiariter dictum foret, & pene contumelioso. Digest. IX, 1, 1. *Ideoque si equus dolore concitatus, calce petierit, cessare actionem: — at si, cum equum permulsisset quis, vel* palpatus est, [&] *calce eum percusserit, erit actioni locus.* Ubi pro *palpatus est &*, sine dubio corrigendum, *palpatus esset.*

22. NOMENTANUMQUE NEPOTEM] Rectius codex Reginensis, Colbertinus, Regiae Societatis, Petrensis, Collegii Trinitatis, cum duobus Berfmanni;

Pantolabum Scurram, NOMENTANUMVE *nepotem.*

24. SALTAT MILONIUS] Codex Regius, MILLONIUS. Gruterus 54, I. M. MILLONIUS M. L. AUCTUS.

31. Ne-

Quanto rectius hoc, quam triſti laedere verſu
Pantolabum ſcurram, Nomentanumve nepotem?
Cum ſibi quiſque timet; quamquam eſt intactus, & odit.
Quid faciam? ſaltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit fervor capiti, numeruſque lucernis.
Caſtor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis. quot capitum vivunt, totidem ſtudiorum
Millia. me pedibus delectat claudere verba,
Lucilî ritu, noſtrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris; neque, ſi male ceſſerat, uſquam

v. 22. Vulg. NOMENTANUMQUE. 31. GESSERAT.

De-

31. NEQUE SI MALE GESSERAT, USQUAM] *Geſſerat* quidem omnes quos vidi codices uno conſenſu exhibent; ut & Torrentii, Cruquii, & aliorum:

Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris; neque ſi male geſſerat, *uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene.

Quod, cum ne Latinum quidem eſſe recte viderat eruditiſſimus Lambinus; (deeſſe enim *rem*; *ſi male rem geſſerat*) lectionem in quibuſdam editis inventam repoſuit, CESSERAT. Hic vero reclamare illico Torrentius Cruquiuſque; violari omnium codicum fidem; etiam *Gerere* interdum abſolute poni, ut *A ſpe bene gerendi abeſſe* dixit Cicero lib. V. de Finibus. Quorum auctoritate factum eſt, ut, ſpreto jam Lambino, illud *Geſſerat* in nuperis editionibus denuo compareat. Operae autem pretium eſt cognoſcere, quali teſtimonio freti τὸ *Gerere* abſolute poni praedicent. Locus integer Ciceronis ſic ſe habet De Finibus V, 19. *Quid, quod homines infima fortuna, nulla ſpe* rerum gerendarum, *opifices denique, delectentur hiſtoria? maximeque eos videre poſſumus* res geſtas *audire & legere velle, qui a ſpe* gerendi *abſunt confecti ſenectute.* Quid jam videtur? quis non videat *Gerendi* non abſolute hic poni; ſed *Res* e commate praecedente repeti hic & ſubintelligi? Quale cum nihil in hoc Flacci loco contingat; bene Latine hoc dictum eſſe, *ſi male geſſerat*, fidenter negamus. Reviviſcet itaque, credo, altera lectio, ex conjectura fortaſſe nata: quam ſane tuetur ſagaciſſimus Nic. Heinſius, tam hic in libri ſui margine, quam ad Faſtos Naſonis, II, 380. notiſſimam ſcilicet locutionem, & ex germana Latinitate. Ovid. Met. X, 80.

omnemque refugerat Orpheus
Femineam Venerem; ſeu quod male ceſſerat *illi*,

& Heroid. X, 141.

Non te per meritum, quoniam male ceſſit, *adoro.*

Plinius Paneg. c. 44. *Pauci adeo ingenio valent, ut non turpe honeſtumque prout*, bene ac (lege *aut*) ſecus ceſſit, *expetant fugiantve.* Vegetius III, 10. *Illa autem ante tentanda ſunt, quae* ſi male ceſſerint, *minus noceant; ſi bene, plurimum proſint.* Seneca de Benef. I, 1. *Dignus eſt decipi, qui de recipiendo cogitavit, cum daret. At* male ceſſit. *Et liberi, & conjuges ſpem fefellerunt.* Ibidem IV, 33. *Exſpecta, ut niſi* bene ceſſura *non facias, & niſi comperta veritate nihil moveris.* Agnoſcis, opinor, phraſin cum primis legitimam: diſquiramus porro, an loco ſerviat, & orationis filo apte conveniat:

Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris, neque ſi male ceſſerat, *uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene.

hoc eſt, ut aiunt, *ſive quid ei male evenerat, ſive proſpere, chartis ſuis committebat.* Nempe hoc pacto eadem redit ſententia, quam Cruquius Torrentiuſque volunt, cum ſic legunt, *Seu male* (rem) *geſſerat, ſive bene.* Atqui aut nihil hic videmus, aut aliud prorſus hic cogitavit Horatius. Quid enim? Nihilne aliud in Satiris agebat Lucilius, quam ut de rebus propriis, ſeu adverſis, ſive proſperis loqueretur? Extant hodie reliquiae earum ſatis luculentae, quas Franciſcus Douſa collegit & digeſſit: ubi plerumque nihil minus quam res ſuas narrat Lucilius. Quin & Noſter mox v. 34. ſe *Lucilium ſequi* & in argumentis Satirarum imitari profitetur: at vero in his Sermoni-

Decurrens alio, neque si bene: quo fit ut omnis
Votiva pateat veluti descripta tabella
Vita senis. sequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
Missus ad hoc, pulsis (vetus est ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis;
Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. sed hic stilus haud petet ultro
Quemquam animantem, & me veluti custodiet ensis
Vagina tectus: quem cur destringere coner,
Tutus ab infestis latronibus? ô pater & rex

Jup-

bus quotusquisque est, qui de Horatii rebus agit? qui non locum aliquem moralem & communem tractat? Quid multis opus? Equidem nova via insistens tam verba, quam sententiam, extra omnem reprehensionis aleam sic constituo;

neque si male CESSERAT, *usquam*
Decurrens alio, neque si bene:

hoc est, *Nusquam alio praeterquam ad libros decurrens, seu bene ei cesserat* in scribendo, *seu male.* Scilicet quovis ille die scribere amabat, sive aptus tum ad studium, seu, ut saepe usu venit, ineptior; seu Musis faventibus, sive aversis. Suetonius in Vita Terentii: *Nepos auctore certo comperisse se ait, C. Laelium quondam in Puteolano Kal. Martiis admonitum ab uxore, temporibus ut discumberet, petiisse ab ea, ne interpellaretur: serius tandem ingressum triclinium, dixisse, Non saepe* in scribendo magis successisse sibi: *deinde rogatum ut scripta illa proferret, pronuntiasse versus, qui sunt in Heautontimorumeno,*

Satis pol proterve me Syri promissa huc induxerunt.

Seneca Praef. ad Controv. lib. II. *Nec est quod insidias putes tibi fieri, quasi id agam, ut te* bene cedentis studii *labor teneat.* Idem Controv. XXVIII. *Nam & Ovidius nescit, quod* bene cessit, *relinquere.* Ovid. Pont. IV, 2.

At tu, cui bibitur felicius Aonius fons,
Utiliter studium *quod tibi* cedit, *ama.*

Idem Trist. V, 12.

An quia cesserunt *primo* bene carmina, *suades*
Scribere, successus ut sequar ipse meos?

37. QUO NE PER VACUUM ROMANO] Frustra Lambini aliquot codices, QUA NE. *Quo ne* idem est ac *ut ne.* Digest. XXI, 1, 17. *Si celandi caussa, quo ne ad dominum reverteretur, fugisset; fugitivum esse.*

Missus ad hoc, pulsis (vetus est ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis,
Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
Incuteret violenta.

Romano autem, non *populo*, ut vulgo hic Interpretes; sed *agro: Ne hostis incurreret Romano*; hoc est, *ne incursionem faceret in agrum Romanum*; ut verba sunt Livii I, 32. *Romano* absolute, *agro* subaudito: ut Cicero, *In Volaterrano, Ex Leontino*; Caesar, *In Thurinum*; & similia passim. Porro illud *Quod* ut pronomen sit, non conjunctio, necesse est: *bellum quod, bellum aliquod.* Sententia enim est, quam Acron Scholiastes recte olim accepit: *Missus ad hoc*, ne cum Appuli aut Lucani bellum forte inferrent, per locum illum praesidio vacuum facile in agrum Romanum incursionem facerent. Fortasse tamen sic scripsit Horatius, & diserte magis, & minus ambigue:

Sive QUID *Appula gens, seu* QUID *Lucania*
BELLI
Incuteret violenta.

ut mox infra v. 80.

Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
Incutiat tibi quid *sanctarum inscitia legum.*

Quin, si codicis alicujus auctoritas accederet, etiam amplius libens reponerem,

Sive quid Appula gens, seu quid LUCANA DUELLI.

Gens *Appula*, aut gens *Lucana*. *Duellum* autem amavit Noster, ut qui maxime: saepius enim is unus vocabulum illud usurpavit, quam ceteri omnes scriptores, qui nunc quidem extant. Ce-

terum.

Juppiter, ut pereat positum robigine telum,
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me commorit, (melius non tangere, clamo)
Flebit, & insignis tota cantabitur urbe.
Cervius iratus leges minitatur & urnam;
Canidia Albucî, quibus est inimica, venenum;
Grande malum Turius, si quid se judice certes.
Ut, quo quisque valet, suspectos terreat; utque
Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit; unde, nisi intus
Monstratum? Scaevae vivacem crede nepoti

v. 49. Vulg. Si quis. Certet. Ma-

terum pessime hic totus locus tractatur a recentioribus interpretibus.

45. Qui me commorit] Elegantissimus Rutgersius, *Non inepte quis*, ait, commordit *legendum suspicari possit: verum nihil equidem muto.* Hoc sic timidiuscule vir ingeniosus: sed, opinor, confidentior paullo fuisset, si resciviſſet codicem Regium clare & a prima manu commordit hic exhibere; quod ipse oculatus testis vere affirmare possum. Nihil tamen hoc est: & recepta lectio omnino retinenda. Priscianus p. 885. *Invenio*, ait, *Horatium auctoritate feciſſe in quibusdam conciſionem, quamvis positio Verbi habeat* V *conſonantem, Moveo movi moviſti; ex quo* Commôrit *pro* Commoverit *ponit in* II *Serm. at ille Qui me commorit, melius non tangere, clamo.* Idem fere iterum habet Priscianus p. 1037. Recte Scholiastes Acron; *Commorit*) *commoverit, laceſſerit, provocarit.* Illud alterum & verbo ipso & sententia minus placet.

49. Grande malum Turius] Cruquius & Marcilius, ex Asconio Pediano, qui de *L. Furio Praetore* eandem fere historiam habet, quam hic de *Turio* memorant veteres Scholiastae, sic versiculum hunc refingunt,

Grande malum Furius, *si quis se judice certet:*

obliti scilicet nomen *Furius* primam syllabam productam habere. Noster Serm. II, 5. v. 4.

Furius *hibernas cana nive conspuit Alpes.*

Catullus Epigr. IX.

Furi & *Aureli Comites Catulli,*
Sive in extremos penetrarit Indos.

Naso in Epigrammate,

Cur ego non dicam, Furia, *te furiam?*

Rejiciatur itaque *Furius*; etsi id agnoscat codex Regiae Societatis. *Turius* autem occurrit apud Gellium XIV, 2. *L. Turius* apud Ciceronem in Bruto c. 67. Q. *Turius* Epist. Fam. XII, 26. Ceterum in editionibus priscis, utraque Veneta & Lascheriana, habetur, si quid *se judice certet:* etiam in Reginensi codice *siquid* pro varia lectione ponitur. Vestigium sane hoc est verae lectionis. Scribe enim, ut clare exhibent Galeanus noster & Battelianus, & olim a prima manu Magdalenensis,

Grande malum Turius, siquid *se judice* certes.

hoc est, *si quam rem certes, siquam litem habeas.* Noster Serm. II, 5. v. 27.

Magna minorve foro si res certabitur *olim.*

Vulcatius Sedigitus apud Gellium XV, 23.

Multos incertos certare hanc rem *vidimus,*
Palmam poëtae comico cui deferant.

Noli de hac lectione dubitare; quam paullatim corruperunt Librarii, primo *certet*, deinde *siquis* substituentes: quod crederent *certare* non posse regere casum accusativum. Extabat quidem apud Martialem XIII, 89. in vilioribus scilicet editionibus,

Inter aves Turdus, siquis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima Lepus.

At ex vetustis codicibus sic postea dedit diligentissimus Gruterus,

Inter aves Turdus, siquid me judice certum est,
Inter quadrupedes mactea prima Lepus.

Adeo ut nihil ex hoc Martialis loco petere possis, quo receptam Flacci lectionem jure defendas.

Matrem; nil faciet ſceleris pia dextera: mirum
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam: ſeu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops; Romae, ſeu, fors ita juſſerit, exſul;
Quiſquis erit vitae, ſcribam, color. O puer, ut ſis
Vitalis metuo; & majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum eſt Lucilius auſus
Primus in hunc operis conponere carmina morem,
Detrahere & pellem, nitidus qua quiſque per ora
Cederet, introrſum turpis; num Laelius, & qui
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen,

v. 65. Vulg. AUT qui.

In-

55. UT NEQUE CALCE LUPUS QUEMQUAM] Sic locum hunc exhibent codices plerique & editiones omnes:

Scaevae vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet ſceleris pia dextera: mirum:
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.

Ubi *mirum* ad ſuperiora refert Scholiaſtes Acron: *Miraris; quia dixi, non utitur dextera ſua ad occidendum matrem: noli mirari, nam eam occidit veneno.* Atque eodem modo recentiores. Quid autem? Adeone *mirum* eſt, matrem a filio ſuo non occidi? dii meliora. Certe melius ſententiae conſulas, ſi *mirum* ad ſequentia referas,

mirum,
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos.

quaſi dicas εἰρωνικῶς, *Mirandum vero eſt, quod lupus calce non petit, neque bos dente.* Ad quam interpretationem clarius non ducunt veterrimus Codex Leidenſis, & Regius, & Regiae Societatis; in quibus ſic habetur,

mirum,
Ut neque calce lupus quemquam; neque dente PETAT *bos.*

Mirum, ut petat: Sic Carm. III, 4.

mirum *quod foret omnibus,*
Ut *tuto ab atris corpore viperis*
Dormirem & *urſis*, ut premerer *ſacra Lauro.*

Tacitus Hiſt. I, 79. Mirum *dictu*, ut ſit *omnis Sarmatarum virtus velut extra ipſos.* Atque hanc lectionem equidem alteri praetulerim. Poteſt tamen altius latere mendum: ut fortaſſe ſic ſcripſerit Horatius,

nil ſceleris faciet pia dextera: mirum
NI *neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:*

vel, quod in hac locutione aeque locum habet, *petat. Mirum ni* perinde eſt ac *nimirum. Pia*, inquit, *dextra nil ſceleris faciet. Nimirum neque lupus dente, neque bos petit calce; Nempe neque lupus* &c. Ita Plautus & Terentius paſſim. Eunuch. II, 3.

Mirum ni *hanc dicit modo huic quae data eſt dono.*

Andria III, 4.

Age igitur, ubi nunc eſt ipſus? Mirum ni *domi eſt.*

Amphit. I, 1.

Mirum ni *hic me quaſi muraenam jam exoſſare cogitat.*

Sulpicius Lupercus in Catalectis Pithoei p. 23.

Mirum ni *pulchra artes Romana juventus*
Diſcat, & egregio ſudet in eloquio.

Ovid. Triſt. III, 12.

Ille quidem mirum ni *de regione propinqua*
Non niſi vicinas tutus ararit aquas.

ubi illud obiter adnotandum, male ab optimo Nic. Heinſio *cautus* hic ex unico codice reponi; cum caeteri omnes *tutus* agnoſcant. *Tutus* enim ſaepe idem eſt qui *cautus*, qui tutus eſſe cupit & laborat. Noſter in Arte:

Ser-

Ingenio offensi? aut laeso doluere Metello,
Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
Primores populi arripuit populumque tributim;
Scilicet uni aequus virtuti atque ejus amicis.
Quin ubi se a volgo & scena in secreta remorant
Virtus Scipiadae & mitis sapientia Laeli;
Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
Decoqueretur olus, soliti. quicquid sum ego, quamvis
Infra Lucilî censum ingeniumque; tamen me
Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
Invidia; & fragili quaerens inlidere dentem,
Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
Dissentis. Equidem nihil hinc diffingere possum.

Sed

v. 79. Vulg. HIC DIFFINDERE.

Serpit humi tutus nimium, timidusque procellae.
Vel denique, praeter *Mirum ut*, vel *Mirum ni*, etiam tertium quid substitui poterit,

mirum,
SI *neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos.*

Sic Propertius II, 7. v. 28.

Inferior multo cum sim vel matre vel armis,
Mirum si *de me jure triumphat amor.*

Quintil. Declam. XIII, de Apibus. *At extra imperia positum est.* Mirum *hercle*, si *negato commercio sermonis humani sunt in ceterorum animalium forma.*

64. NITIDUS QUA QUISQUE PER ORA CEDERET] Nicolaus Heinsius in libri sui ora, *Lege, ait,*

nitidus qua quisque per ora INCEDERET, *introrsum turpis.*

Sane *incederet* vocabulum est hoc sensu maxime proprium. Ita Sallustius Jugurth. XXXI. *Sed* INCEDUNT PER ORA *vestra magnifici, sacerdotia & consulatus, pars triumphos suos ostentantes.* Virgil. Aen. I, 50.

Ast ego, quae Divûm incedo *regina.*

& alii passim. Tamen cum *cedere* hic poni pro *incedere* diserte notent Scholiastae; & repetitio ejusdem Syllabae *incedere, introrsum* ingrata sit auribus; melius fuerit lectionem receptam non movere. Siquidem ex Plauto locum adducunt Lambinus Torrentiusque, ubi *cedere* itidem est pro *incedere.* Pseud. IV, 1.

Non prorsus, verum ex transverso cedit, *quasi cancer solet.*

Possent quoque & aptiorem citasse ex Casina II, 8.

At candidatus cedit *hic mastigia.*
Candidatus cedit, plane ut hic Noster, *nitidus cederet.* Porro in posteriore loco Plautino nulla mendi suspicio est; quia *incedit* ibi rationi carminis repugnat.

65. NUM LAELIUS AUT QUI] Scribe ex vetustis editionibus, & melioribus libris, nostris certe Reginensi, Magdalenensi & Colbertino,

num Laelius ET *qui*
Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen
Ingenio offensi, aut laeso doluere Metello:
Num Laelius ET *Scipio Africanus offensi doluere?*

AUT enim, quod editiones jam obsidet, ex pejoris notae codicibus male petitum, ne Latinum quidem est: quippe tum verba singulari numero ponenda forent, *Num Laelius* AUT *Scipio offensus doluit?*

79. EQUIDEM NIHIL HIC DIFFINDERE POSSUM] Miris modis in hoc vocabulo indulserunt sibi Librarii, *Diffigere, Defringere, Diffindere, Diffidere.* Cuinam ex his lectionibus palmam dabis? Jam a saeculo & quod excurrit DIFFINDERE hic maluerunt Interpretes, Acronem Scholiasten secuti, qui hic adnotat *Juris verbo usum esse Trebatium. Praetor enim dicere solebat, Hic dies diffissus esto.* Praeterea ex Festo in voce *Reus*, ex Ulpiano Di-

80 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negotî
Incutiat tibi quid ſanctarum inſcitia legum:

Si

geſt. II, 11, 2. ex Livio IX, 38. ex Gellio XIV, 2. oſtendunt, *Diem diffindere* perinde eſſe ac *diem proferre: prolatare:* quod in judiciis fieri ſolebat, quoties aut judex aut actor aut reus ob cauſſam ſonticam adeſſe non poterat; aut quoties de re controverſa judici nondum liquebat. Eſto ſane hoc: at quam deinde ſententiam ex Flacci loco ſic conſtituto poſſunt excudere?

equidem nihil hic DIFFINDERE *poſſum:*
Sed tamen ut monitus caveas &c.

hoc ſcilicet reſpondet Trebatius: *Equidem nihil hic poſſum ampliare, non poſſum in aliud tempus rejicere.* Quid ergo? cur non ſententiam fers? quid Horatium fruſtraris? At inquiunt; eo ipſo ſe oſtendit pro Horatio *pronunciare*, quo ſe fatetur *ampliare* non poſſe. Itane vero? an quotieſcunque judex non *ampliat*; continuo tibi compertum eſt, pro *reo*, & non pro actore, ſententiam eum laturum eſſe? Duras ſane actorum partes praedicas. Quinam autem hic *diffiſſioni* locus? Solius enim praetoris ſive judicis erat diem diffindere. At neque Trebatius tamquam judex hic introducitur, neque Horatius tamquam reus: ſed ille ut juris peritus, hic ut conſultor. Quod ſi ille quantumvis perſonam judicis ſuſtineret; ineptus tamen foret, & putidus, qui diceret, *ſe non diffindere:* hoc enim ſatis innoteſceret ex ipſa ſententiae latione. Illud vero quale eſt, *Non poſſum* diffindere? Dicere utique debuit, *Nolo*; utpote non vi & neceſſitate compulſus, ſed opinione permotus. Poſtremo illud omnium obſcuriſſimum eſt, ſe *nihil* poſſe diffindere. *Dies* enim duntaxat, non *res ipſa* ſive *lis*, *diffindi* dicebatur; quantum hodie compertum habere poſſumus. Sic Feſtus, *Dies diffiſſus eſto*; Ulpianus, *Jubet diem eſſe diffiſſum*; Livius, *Triſte omen diem diffidit*; Gellius, *Juſſi igitur diem diffindi.* Haec ſola jam extant loca, in quibus haec formula comparet. Quae ad exempla etiam hic dictum oportuit, *Equidem diem hic diffindere non poſſum.* Ille vero ſe *nihil diffindere* ait; quaſi non *dies* tantummodo, ſed cauſſae ipſae & earum partes diffindi dicerentur. Legimus quidem hodie apud Gellium, capite jam citato, *Atque in* RERUM *quidem* DIFFISSIONIBUS *comperendinationibuſque & aliis quibuſdam legitimis ritibus.* Verum hic locus lubricus ſane eſt: neque temere ad partes vocandus. Certe adeo inſolens olim viſa eſt haec locutio, *In rerum diffiſſionibus;* ut codex omnium qui nunc extant veterrimus & optimus DIFFINITIONIBUS hic dederit. Offenſus ſcilicet aliquis inſolita phraſi, in exemplari quo uſus eſt Libratius, ſic ex conjectura correxerat: in eo tamen falſus, quod vocem in mendo cubantem praeteriit, alteram, quae recta & ſana erat, corrigendo depravavit. Sic enim verba illa refingere debuit; *Atque in* DIERUM *quidem diffiſſionibus:* cui quidem emendationi non dubie etiam favent iſta quae ſequuntur, *Comperendinationes*, & *ritus legitimi.* Ne multis morer; neque ſententia, neque verba ipſa apud Flaccum procedent, ſi DIFFINDERE hic legeris. Ut mirer equidem enarrationem tot vitiis ſcatentem tot interpretibus placuiſſe. Solus ex his Dacierius verbum hoc Juris non habere hic locum vidit; quod ipſe melius ſequeretur, non vidit. Nempe hoc modo, diſtinctione ſublata, defungi ſe poſſe credit,

Niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis, equidem nihil hic diffindere poſſum.

Quod totum ex Horatii perſona ſic interpretatur: *Niſi tu, Trebati, diſſentis; ego quidem nihil hic dividere, ſive reſecare, auferre poſſum.* Sed ut ne dicam, *diffindere* in eo ſenſu nuſquam reperiri, atque adeo vel prima fronte pravum & ineptum videri: illud certe adhuc pejus eſt, quod totum hoc Horatio tribuit: cum tamen & hoc ipſum & ea quae ſequuntur neceſſario flagitent, ut Trebatii reſponſio ab illo *Equidem* inchoetur. Quam ob rem, cum hac via minime ſucceſſit, jam tempus eſt, ut aliam inſtituamus. Et quidem illud in promptu eſt, quod nobis offerunt tam editiones vetuſtae omnes, quam codicum major pars;

niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis. Equidem nihil HINC DIFFINGERE *poſſum:*
Sed tamen ut monitus caveas &c.

HINC, inquam, habent, non HIC, codices meliores. Clara utique ſententia, niſi nodum in ſcirpo quaerere cupimus. *Equidem*, inquit Trebatius, *nihil ex his, quae dixiſti, diffingere*, hoc eſt, *infirmare, refellere, refutare, convellere, labefactare poſſum. Poteris igitur in Satiris ſcribendis pergere; neque vereri, ne in magnorum amicorum offenſionem incurras. Nam & Lucilii exemplum bono animo te eſſe jubet. Illud tamen vide, ut intra jus & leges licentiam Satyrarum coërceas: ſiquis enim malum carmen & famoſum in aliquem ſcribat, lege agere contra eum licebit.* Quis tam moroſus & difficilis, ut haec carpere audeat? *Diffingere* & verbum Horatianum eſt, & ſententiae huic aptiſſimum. Carm. III, 29.

non

Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
Judiciumque. Esto: si quis mala. sed bona si quis
Judice condiderit laudatus Caesare? si quis

Op-

v. 84. Vulg. LAUDATUR.

non tamen irritum
Quodcumque retro est, efficiet; neque
Diffinget *infectumque reddet,*
Quod fugiens semel hora vexit.

ubi *diffinget*, plane ut hic, est *labefactabit*, & in Serm. I, 10. v. 37.

Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Diffingit *Rheni luteum caput:*

si cui ea lectio placuerit, necesse est ut intellegat, *corrumpit, labefactat.* Quare in hac scriptura & interpretatione licet acquiescamus. Neque tamen illud spreverim, certe receptae lectioni *diffindere* longe praetulerim, quod Codex Cruquii Tonsanus exhibet;

Equidem nihil hinc DEFRINGERE *possum:*

quod ad illa, quae proxime antecedunt, referam,

& fragili quaerens illidere dentem,
Offendet solido.

Es vero, inquit Trebatius, *solidus, & firmior, quam ut dentem tibi imprimere quis possit. Ego quidem, quantum ad me attinet, nihil hinc possum defringere.* Sic auctor ad Herennium IV, 55. *Subsellii pedem defringit:* Suetonius Claudio XLI. *Defractis compluribus subselliis.* Virgil. Aen. XI, 747.

tum summa ipsius ab hasta
Defringit *ferrum.*

Appulejus metaphorice, ut hic, in Floridis: *Sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratia ejus petitio mea defregisset.* Sic & alii poëtae & Noster de Leonis morsu *Frangere* usurpant: Carm. I, 23.

Atqui non ego te, Tigris ut aspera,
Gaetulusve leo, frangere *persequor.*

Quin & illud denique, quod codices aliquot praeferunt, & pro varia lectione Porphyrion apposuit, sic satis commode explices; praesertim si pro *Hinc* vel *Hic* substituas *His:*

Equidem nihil HIS DIFFIDERE *possum:*

hoc est: *nequeo a dictis tuis dissentire, non possum non fidem iis habere; accedo, ut in Satiris scribendis fidenter pergas.* Lucretius I, 267.

Ne qua forte tamen ceptes diffidere dictis,
Quod nequeunt oculis rerum primordia cerni;
Accipe praeterea &c.

& v. 333.

Nec sinet errantem dubitare & quaerere semper
De summa rerum, & nostris diffidere dictis.

ubi sane *diffidere* est *prae dubitatione & metu dissentire:* quod appositе quidem huic Flacci loco convenit. Dixerat enim Trebatius;

O puer, ut sis
Vitalis, metuo; *& majorum ne quis amicus*
Frigore te feriat:

jam vero ex Horatii responso confirmatior factus & fiducia plenior, *Equidem*, inquit, *nihil his, quae dicis, diffidere possum.* Vides jam, opinor, quamvis ex variis lectionibus potiorem esse illa, quam Interpretes arripuerunt: Si tamen me audies, illam unicam amplexaberis, DIFFINGERE, quam editiones olim Venetae & Loscheriana exhibuerunt, priusquam altera illa ex Jurisconsultorum decreto in ejus sedem intruderetur.

84. SED BONA SIQUIS JUDICE CONDIDERIT LAUDATUR CAESARE] Ita quidem editiones; sed rescribe ex quattuor Cruquii Codicibus, Pulmanni uno, Bersmanni altero, & nostro a prima manu Magdalenensi;

esto; si quis mala: sed bona siquis
Judice condiderit LAUDATUS *Caesare?*

Esto, inquit; *lege agere liceat adversus eum, qui* MALA *carmina condiderit: sed siquis* BONA *condiderit, laudatus Caesare judice? si ipse integer hominem nequam perstrinxerit? quid tum? Ille quidem*, ait Trebatius, *impune abibit.* Illud recte tam a veteribus, quam novis Interpretibus observatum est, ludere Nostrum in varia acceptione verbi. Trebatius *mala carmina* accepit pro *criminosis, famosis*; Noster pro *vitiosis, male factis, ineptis. Siquis ergo*, inquit, *ut ego, bona carmina fecerit, a Caesare probata?* Vides jam, opinor, lectionem illam *Laudatus* multis rebus recepta meliorem esse. Primo enim, non quicumque bona carmina fecerit, *laudabatur* judice Caesare: non enim omnibus datum erat tam felicibus esse, ut Caesarem lectorem & judicem nanciscerentur: Id Virgilio & Nostro cum paucis aliis concessum. Deinde in hac Synchysis est, quae venia sane indiget; in illa nitida sunt omnia, & per planum sine obice fluentia. Postremo in hac lectione turbata sententia est; neque habes, quo referas Trebatii illud responsum;

Solventur risu tabulae, tu missus abibis:

adeo ut hinc decepti interpretes aliquot totum hoc Horatio perperam adscripserint. Contra in illa nostra lectione continuatur pulchre oratio, sic per interrogationem efferenda,

Esto;

85 Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe?
Solventur riſu tabulae: tu miſſus abibis.

v. 85. Vulg. LATRAVERIT.

Eſto: ſi quis mala. Sed bona ſi quis
Judice condiderit laudatus Caeſare? ſi quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe?

Quid tum fiet, Trebati? an etiam, ſi ſic ſit, dabitur injuriarum actio? Immo enim, reſpondet Trebatius, alia jam cauſſa eſt, & diſſimilis ratio;

Solventur riſu tabulae: tu miſſus abibis:

ſi nebulo iſte ſale nigro perfrictus in jus te vocaverit; ſubvenient tibi cum riſu judices, & te impunitum dimittent.

85. SI QUIS OPPROBRIIS DIGNUM LATRAVERIT, INTEGER IPSE] Jam diu eſt, cum Lambinus in ſuis aliquot codicibus invenit, LACERAVERIT: alterum tamen illud LATRAVERIT omnes ubique editores ut melius elegantiuſque amplexi ſunt: mihi vero, quod bona eorum venia dictum ſit, aliud plane videtur. *Latraverit*, inquiunt, poſitum eſt pro *allatraverit*. Eſto ſane hoc: nam & alibi Noſter active uſurpavit, Epod. V. *Senem adulterum latrant*. Epiſt. I, 2. *Cervinam pellem latravit*: de conſtructione non litigabimus. Verum illud negamus vel *latrare* vel *allatrare* vel ulla hujus verbi compoſita ſententiae huic & loco convenire:

ſi quis
Opprobriis dignum latraverit, integer ipſe.

ubi hoc dici manifeſtum eſt, *ſi quis vitae integer, puris moribus, latraverit alium quendam, hominem infamem & impurum.* Jam primum aio metaphoram hanc a canibus ignavis traductam, qui *latrant* ſcilicet, non mordent, nullo pacto hic locum habere. Recte quidem dixeris, *ſi homo malus & nequam latraverit virum integrum*: minime vero vice verſa, *ſi vir integer latraverit hominem nequam.* Idque tum ratio ipſa, tum bonorum ſcriptorum auctoritas ſatis te docebit. Nuſquam enim quemquam hac metaphora uſum reperies; niſi ubi ſignificet, homines invidos vel ignavos obtrectare aliis ſeſe melioribus. Livius XXXVIII, 34. *Morte Africani crevere inimicorum animi: quorum princeps fuit M. Porcius Cato, vivo quoque eo* allatrare *ejus magnitudinem ſolitus*: ad quem locum reſpexit Quintilianus Inſtit. VIII, 6. ubi de Tropis agens, *Et ut Livius*, ait, *Scipionem a Catone* adlatrari *ſolitum refert.* Columella in Praefat. *Sed ne* caninum *quidem, ſicut dixere veteres, ſtudium praeſtantius, locupletiſſimum quemque* adlatrandi, *& contra innocentes pro nocentibus latrocinium.* Martialis Epigr. V, 62.

Allatres *licet uſque nos & uſque,*
Et gannitibus improbis laceſſas.

Suetonius in Veſpaſ. c. 13. *Demetrium Cynicum in itinere obvium ſibi poſt damnationem, ac neque aſſurgentem, neque ſalutare ſe dignantem*, oblatrantem *etiam neſcio quid, ſatis habuit Canem appellare.* Seneca de Vita beata XVII. *Siquis ex iſtis, qui Philoſophiam* conlatrant, *quod ſolent, dixerit.* Vides jam, opinor, *allatrare, oblatrare, collatrare*, contumeliae loco ubique poni; adeo ut turpiſſime peccaverit Horatius, ſi partes homini *integro* dederit, quae ſunt *invidi* aut *ignavi.* Ergo & ipſe *allatraſti* Pantolabum ſcurram, & Pantilium cimicem? Nempe tu homo nihili tunc obtrectabas civi optimo,

Qui melior multis, quam tu, fuit, improbe, rebus.

Quis autem tibi fidem habeat, de te tam male & abſurde loquenti? Equidem a me impetrare hoc numquam potero: neque dubito, quin ſic olim a te profectum fuerit,

ſiquis
Opprobriis dignum LACERAVERIT, *integer ipſe?*

quod vocabulum unice huic loco aptum & appoſitum eſt. Suetonius de Illuſt. Grammat. c. XV. *Lenaeus tanto amore erga Pompeii memoriam exſtitit, ut Salluſtium Hiſtoricum, quod eum oris probi, animo inverecundo ſcripſiſſet, acerbiſſima* SATIRA LACERAVERIT. Idem in Julio c. LXXVI. CARMINIBUS *maledicentiſſimis* LACERATAM *exiſtimationem ſuam civili animo tulit.* Tiberio c. LXVI. *Artabani Parthorum regis* laceratus eſt *literis, parricidia & caedes & ignaviam & luxuriam objicientis.* Domitiano XXIII. *Contra Senatus adeo laetatus eſt, ut repleta certatim curia non temperaret, quin mortuum contumelioſiſſimo atque acerbiſſimo acclamationum genere* laceraret. Livius XXXI, 6. *Aegre eam rem paſſi Patres*; laceratuſque probris *in ſenatu tribunus plebis.* XXXII, 22. *Hoc tractus vinculo quum rediſſet, ingenti cum invidia in Senatum venit: ibi quum* laceratus jurgiis *multorum eſſet.* XLIII, 4.

Lu-

ECLOGA II.

QUAE virtus & quanta, boni, sit vivere parvo,
(Nec meus hic sermo est; sed quae praecepit Ofellus
Rusticus, abnormis Sapiens, crassaque Minerva)
Disci-

v. 2. Vulg. QUEM.

Lucretium tribuni plebis absentem concionibus *assiduis* lacerabant. Tacitus Annal. IV, 42. *Audivit Tiberius* probra, *quibus per occultum* lacerabatur. Attilius Fortunatianus p. 2692. *Iambica maledica carmina appellant, quod hoc metro olim* lacerare *& laedere solebant.* Sed haec satis superque: plena enim exemplorum sunt omnia. Illud, credo, in his jam animadvertis, *Lacerare concionibus, literis, jurgiis, probris, Carminibus, Jambis, Satira*, plane apud illos dici, ut apud Nostrum *lacerare opprobriis.* Cave enim, *opprobriis* cum vulgo ad *dignum* retuleris. Ordo enim est, *siquis, ipse integer, opprobriis laceraverit dignum.* Multo utique elegantius hoc est, ut *dignum* absolute sine adjuncto ponatur. Sic Noster alibi, Serm. II, 2. v. 103.

Cur eget indignus *quisquam, te divite?*

Cicero apud Servium ad Aen. VI, 611. Dignis *igitur largiendum est.* Incertus apud Scholiastem Juvenalis Sat. V.

Digna dignis: *sic Sarmentus habeat crassas compedes.*

Plautus Curcul. IV, 2. v. 27.

Indignis *si male dicitur, maledictum id esse duco: Verum si* dignis *dicitur, benedictum est meo quidem animo.*

Si male dicitur, inquit, *dignis:* prorsus ut apud Nostrum construenda sunt verba; *si opprobriis laceraverit dignum.* Atque hinc etiam recte colligas, spurium esse & interpolatum illud *Latraverit.* Quippe *latrare opprobriis* ne fando quidem auditum est; ut vel Interpretibus nostris absonum & absurdum videatur. Itaque eo confugiant necesse est, ut *opprobriis* ad *dignum* referant; quo tamen insignis, ut dixi, hujus loci elegantia perditur. Denique haec legas velim S. Hieronymi in Epitaphio Nepotiani: *Cave, ne committas, quod aut qui reprehendere volunt,* DIGNE LACERASSE *videantur; aut qui imitari, cogantur delinquere.* Equidem nullus dubito, quin cum haec scriberet Patrum doctissimus, hunc ipsum Flacci locum in mente habuerit, DIGNUM LACERAVERIT.

2. SED QUEM PRAECEPIT OFELLUS] Tres codices Torrentii;

Nec meus hic sermo est: sed QUAE *praecepit Ofellus.*

Quod & elegantius est, & castigatius. Sic alibi Noster Epist. I, 10.

HAEC *tibi* dictavi *post fanum putre Vacunae.*

& Serm. II, 7.

Dum QUAE *Crispini* docuit *me janitor, edo.*

Terent. Heaut III, 3.

Clitipho, haec *ego* praecipio *tibi?*

Adelph. III, 3.

Ubi siquid *bene* praecipias, *nemo obtemperet.*

& V, 9.

Docui, monui, bene praecepi *semper*, quae *potui, omnia.*

Equidem, *praecepit sermonem*, quod vulgata lectio exhibet, nollem dicere. Ceterum pro OFELLUS legendum esse videatur OFELLA; ut & v. 53. *Ofella*, pro *Ofello*; & v. 112. *Ofellam* pro *Ofellum.* Quippe *Ofella* cognomen erat Romanis notum, ut Lucretiorum. Velleius Paterculus II, 27. *Ofella Lucretius.* Aurelius Victor in C. Mario: *Lucretius Ofella.* Livii Epitome lib. LXXXVIII. *C. Marius Praeneste obsessus ab Lucretio Ofella*, & LXXXIX. *Q. Lucretium Ofellam, contra voluntatem suam consulatum petere ausum, jussit* (Sylla) *interimi in foro.* At *Ofellus* nusquam legisse memini. *Ofellius* quidem & *Ofilius* habes apud Gruterum & Reinesium: sic Plin. Hist. VII, 49. *Claudia Ofilii*: & ibidem 54. *M. Ofilius Hilarus:* Appianus de Bello Civili lib. V. Ὁ χιλίαρχος Ὀφίλλιος. Johannes tamen Saresberiensis a vulgata lectione stat, Policrat. II, 1. *Rusticanum & forte* Ofelli *proverbium est, Qui somniis & auguriis credit, numquam fore securum.* Quamobrem sine codicis scripti auctoritate nihil mutabimus.

3. ABNORMIS SAPIENS, CRASSAQUE MINERVA] Nullus est interpretum, qui non prodiderit in suis aliquot ABNORMI haberi: in quibus sunt tres Blandinii apud Cruquium omnium veterrimi. Idem nos invenimus in Leidensi, Batteliano, & tribus aliis: Quaeritur jam, utrum sit praeferendum, *Abnormi & crassa Minerva*, an *Abnormis sapiens.* Mihi quidem posterius magis placet. *Sapiens* hic idem est, ac *Philosophus.* Quemadmo-

Discite, non inter lances mensasque nitentis;
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
Adclinis falsis animus meliora recusat:
Verum hic inpransi mecum disquirite. Cur hoc,
Dicam, si potero. male verum examinat omnis
Corruptus judex. leporem sectatus, equove
Lassus ab indomito; vel (si Romana fatigat
Militia adsuetum graecari) seu pila velox,
Molliter austerum studio fallente laborem,
Seu te discus agit, pete cedentem aëra disco:
Cum labor expulerit fastidia; siccus, inanis
Sperne cibum vilem: nisi Hymettia mella Falerno,
Ne biberis, diluta. foris est promus, & atrum

v. 14. Vulg. EXTUDERIT.

De-

dum autem *Stoicus sapiens*, *Academicus sapiens*, pro sectae ratione dicitur: ita Ofellus erat *abnormis sapiens*, hoc est, sapiens nullius normae, nullius sectae & disciplinae, *αὐτοδίδακτος*, natura & moribus, non doctrina & disciplina sapiens. Cicero in Laelio c. 5. a Lambino hic olim citatus: *Numquam ego dicam C. Fabricium, M. Curium, T. Coruncanium, quos Sapientes nostri majores judicabant, ad istorum (Graecorum)* NORMAM *fuisse* SAPIENTES. Ergo *abnormis sapiens* recte dicitur & eleganter: *abnormis* vero *Minerva* non ita concinne, meo quidem judicio.

14. CUM LABOR EXTUDERIT FASTIDIA] *Extuderit*, inquit Acron Scholiastes, *id est, excusserit, delicias tibi ejecerit.* Recte quidem hoc ad mentem Horatii, *excusserit fastidia:* ut Seneca Ep. CXIX. *Inter reliqua hoc nobis natura praestitit praecipuum, quod necessitati fastidium excussit.* Sed illud valde dubito, an *extuderit fastidia* possit idem esse ac *excusserit & ejecerit:* immo alterum ab altero immane quantum discrepare contendo. *Extundere* enim *aliquid*, non est excutere, ut *ejicias & expellas*, sed ut *invenias & obtineas.* Virgil. Georg. I, 133.

Ut varias usus meditando extunderet *artes:*

hoc est, ut recte Servius exponit, *studiose reperiret & coleret.* Ibidem IV, 315.

Quis deus hanc, Musae, quis nobis extudit *artem?*

id est, ut iterum Servius, *studiose reperit:* & v. 326.

En etiam, hunc ipsum vitae mortalis honorem,
Quem mihi vix frugum & pecudum custodia sollers
Omnia tentanti extuderat, *te matre, relinquo.*

id est, *invenerat & acquisiverat.* Plautus Mostell. I, 3. v. 64.

Atque olim, priusquam id extudi, *quum illi subblandiebar:*

id est, *obtinui, impetravi, extorsi.* Et eodem plane sensu Suetonius Vespas. cap. 11. *Nec compelli nisi a matre potuit: ea demum* extudit, *magis convicio quam precibus vel auctoritate:* & Valerius Max. I, 4, 4. *Vixque* extuderunt, *ut domum rediret.* Gellius XVII, 20. *Existimans eloquentiae unius* extundendae *gratia Athenas venisse:* hoc est, *quaerendae, comparandae.* Auctor dialogi De caussis corruptae eloquentiae c. 9. *Ut cum toto anno unum librum* extudit *& elucubravit.* Ne multa; id polliceri tibi ausim, ubicumque hoc vocabulum occurrit, eodem quo in his locis sensu inveniendi, acquirendi, impetrandi, extorquendi venire. Jam ergo si ad haec exempla locum Flacci examines; *Extundere fastidia alicui*, erit homini cuidam, nimium simplici & circa victum indifferenti, & ne immunda quidem aspernanti, tandem aliquando debitum fastidium creare & excitare. Quod quam alienum sit & quidem contrarium menti poëtae, nihil opus est dicere. Quid nunc agimus? Ceteri quidem interpretes tacent: solus hic Torrentius ingenue lectorem monet, suos codices pene omnes habere EXTULERIT, non EXTUDERIT; quod,

Defendens piſcis hiemat mare: cum ſale panis
Latrantem ſtomachum bene leniet. unde putas, aut
Quî partum? non in caro nidore voluptas
Summa, ſed in teipſo eſt. tu pulmentaria quaere
Sudando. pinguem vitiis albumque neque oſtrea;
Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
Vix tamen eripiam, poſito pavone, velis quin
Hoc potius quam gallina tergere palatum,
Corruptus vanis rerum; quia veneat auro
Rara avis, & picta pandat ſpectacula cauda
Tamquam ad rem attineat quicquam. num veſceris iſta,
Quam laudas, pluma? cocto num adeſt honor idem?
Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac magis illa;

In-

v. 21. Vulg. Nec.

quod, inquit, *alii affirmanti vix crediderim.* Quid ita vero, vir optime? quaſi incredibile aut mirum ſit veſtigia ſanae lectionis in ullis codicibus extare? Quin & noſtri, Reginenſis, Galeanus, Petrenſis, clare itidem habent *extulerit*; & a prima manu Magdalenenſis. Unde minima mutatione mihi facile fuit ſic locum reconcinnare,

Cum labor EXPULERIT *faſtidia.*

Idque poſtea Excerpta Bodleiana, annis, opinor, abhinc CCCC ſcripta, ſine litura mihi exhibuerunt. *Faſtidium expellere*, plane ut Plinius, *faſtidium abigere*; Seneca, *faſtidium excutere.* Noſter Epiſt. II, 2. v. 137.

Expulit *helleboro morbum bilemque meraco.*

Sane & ipſum *extulerit* ſatis commode ferri poteſt, id eſt, *abſtulerit*, *deduxerit*, ut alii ſunt locuti.

21. Nec ostrea, Nec scarus] Lege ex ſcriptis & olim editis, NEQUE *oſtrea.* Semel antea de his monui, quod ſatis eſt.

28. Cocto num adest honor idem] Vocula *num* non eliditur hic in ſcanſione, ſed pronunciatur; ut frequenter apud Comicos, etiam vocali ſequente. Sic Terentius. Dŭm *erit commodum*: Cŭm *ego poſſim in hac re medicari mihi*: Quăm *ego argentum effecero.* Id duntaxat obſervandum, numquam hoc fieri in ultima pedis ſyllaba, cujus rei rationem ſoli Muſici intelligent. Lucretius III, 1069.

Sed dŭm *abeſt quod avemus, id exſuperare videtur.*

Nihil ergo opus eſt ſagaciſſimi Nic. Heinſii conjectura, qui ad Claudiani II. Conſ. Stil. V. 167. fortaſſis ait legendum: *Coctóne adeſt honor idem*; ſine vocalis eliſione. Hoc enim multo adhuc durius eſt & horridius: quippe vocalis brevis nuſquam hiatum facit, ſed ſemper eliditur, ut docui ad Carm. III, 14. v. 11. Equidem, ſiquid mutatum vellem, ſic potius legerem,

Coctóne etiam eſt *honor itidem?*

Etiamne cocto honor idem eſt? Sane codex Battelianus, *Cocto num eſt honor*: Galeanus vero & alter, *Cocto nec adeſt.*

29. Carne tamen quamvis] Quam ſudent hic & omnia moliantur interpretes, quo verborum conſtructionem explicent & evolvant, vide, ſi vacat aut copia eſt, apud ipſos. Nos ſic in vulgata lectione, quam omnes fere exhibent ſcripti editique libri, ſimpliciſſime verba ordinamus:

Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac magis illa;
Imparibus formis deceptum te patet. Eſto.
Unde datum ſentis, lupus hic, Tiberinus an alto
Captus hiet?

Quamvis, ait, nihil diſtat, nihil excellit carne hac pavonis, magis illa gallinae; tamen patet te, deceptum imparibus formis avium, hanc carnem illi praeponere. *Eſto hoc*: concedo, permitto tibi, do veniam tuae ſtultitiae, ut forma hic decipiatis. *At unde* ſodes dignoſcis & diſcernis, hic lupus piſcis utrumne in Tiberi an in alto mari captus ſit? Certe eadem utrobique eſt forma:

Inparibus formis deceptum te patet. esto.
Unde datum sentis, lupus hic, Tiberinus, an alto
Captus hiet? pontisne inter jactatus, an amnis
Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse est.
Ducit te species, video. quo pertinet ergo
Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
Jejunus raro stomachus volgaria temnit.
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
Praesentes, Austri, coquite horum obsonia. quamquam
Putet aper rhombusque recens, mala copia quando

Aegrum

neque idem in lupo, quod in pavone, poteris praetendere. *Hac magis illa* quod perinde est atque *hac magis quam illa:* ut Serm. II, 8. v. 17.

Albanum Maecenas, sive Falernum
Te magis appositis *delectat.*

Lucret. V, 729.

Aut minus hoc illo *sit cur amplectier ausis.*

Jam, opinor, in hac expositione transitio ad sequentia plana est & a proximo petita: tum & tota sententia serieque orationis clare eluceſcit. Nihil ergo opus est Xylandri hariolatione, sic locum refingentis; quam & Chabotius non improbat:

Carne tamen, quam vis, *distat nihil hac magis illa.*

ubi praeter alia jure culpanda vocabulum *hac* prorsus redundabit. Multo minus opus illa Marcilii correctione, carioſa sane & rancida:

Carni tamen (quamvis distat nihil hac magis illa)
Imparibus formis deceptum te patet.

Neque enim indigna illa veterum licentia Noster usquam abusus est, ut S in fine vocis elideret: neque vero *carnis*, sed *plumarum* forma deceptus est iste ganeo. Denique etiam libenter carere possumus Torrentii opera, qui ex nescio quibus in uno & altero codice variis lectionibus sic locum constituit,

Carne tamen quamvis distat nihil; hac magis illam
Imparibus formis deceptum te petere *esto.*

ubi potius scribendum fuerit, *hanc magis illa* Quippe si *hac magis illam* legeris; sic fiet, ut caro gallinae pavonis carni praeferatur, prorsus contra poëtae mentem. Sed quod hanc emendationem funditus evertit, illud est; quod *Esto*, vox concedentis, semper orationem inchoet; numquam, ut hic, claudat.

31. UNDE DATUM SENTIS] Hoc est, *Unde tibi datum, quod sentis; Unde tibi conceſſum, ut sentias.* Doctissimus tamen Nic. Heinsius in ora sui codicis, *Forte*, ait, *legendum*,

Unde RATUM *sentis, lupus hic, Tiberinus an alto*
Captus hiet?

Nollem factum: vulgata enim lectio, quam omnes ubique libri firmant, facile se tuetur loco illo Ovidii, Fast. VI, 103.

Prima dies tibi, Carna, datur: Dea cardinis haec est.
Numine clausa aperit, claudit aperta suo.
UNDE DATAS *habeat vires, obscurior aevo*
Fama: sed e nostro carmine certus eris.

Sed & hic quoque vir idem praestantissimus emendat RATAS, quamvis fatetur omnes ibi codices a recepta lectione stare. Scire equidem vellem, quid vitio vertat: ipse enim tacet. Atqui, aut plane nihil video, aut uterque locus, tam Horatii, quam Nasonis, firmo talo postea stabit, utpote a Persio fultus, cujus hoc est in Sat. V. v. 124.

Liber

Aegrum ſollicitat ſtomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavolt inulas. necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis,
Nigriſque eſt oleis hodie locus. haud ita pridem
Gallonî praeconis erat acipenſere menſa
Infamis. quid? tum rhombos minus aequora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
Donec vos auctor docuit praetorius. ergo
Si quis nunc mergos ſuavis edixerit aſſos;
Parebit pravi docilis Romana juventus.
Sordidus a tenui victu diſtabit, Ofello
Judice. nam fruſtra vitium vitaveris illud;
Si te alio pravus detorſeris. Avidienus,

Cui

v. 48. Vulg. AEQUOR ALEBAT. 55. PRAVUM.

Liber ego. UNDE DATUM *hoc ſumis, tot ſubdite rebus?*

Neque enim dubites, quin perpetuus Noſtri imitator hunc ipſum locum in animo habuerit; praeſertim ubi ſcias in codice ſcripto Galeano, quem ipſe olim verſavi, ſic clare haberi;

Liber ego. Unde datum *hoc* SENTIS, *tot ſubdite rebus?*

Datum igitur hic valet *conceſſum*: Unde conceſſum tibi, ut diſcernas, Lupus hic marinus ſit, an fluviatilis? natura & guſtu, an prava opinione? Sic Martialis Epigr. I, 42.

Non cuicumque datum *eſt habere naſum.*

Terentius Eunucho III, 1.

eſt illuc datum

Profecto, ut grata mihi ſint, quae facio omnia.

Lucret. II, 302.

& creſcent, inque valebunt,
Quantum cuique datum *eſt per foedera naturai.*

40. VELLEM, AIT HARPYIAS GULA DIGNA RAPACIBUS] Nic. Heinſius, *Lege*, inquit, AIS. Sed recte habet perſona tertia, AIT; etiamſi aliquem ex adverſo reſpondentem fingimus; ut docui ad Serm. I, 4. v. 79.

48. AEQUOR ALEBAT] Plurali haec efferunt numero Editiones Venetae & Loſcheriana,

quid? tum rhombos minus AEQUORA ALEBANT?

quibus accedunt bona pars codicum, ut inter noſtros Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, Lambethanus, & a prima manu Magdalenenſis. Quo igitur pertinebat, receptam in vetuſtis editionibus lectionem e loco ſuo ejicere? Certe, ſiquid intereſt, hanc potius praetulerim. Neque enim unum aequor, ſed *plura alebant* rhombos: & *minus aequor* in fronte gerit neſcio quid ambigui, quod in altera lectione penitus evitatur.

53. SORDIDUS A TENUI VICTU DISTABIT, OFELLO JUDICE] Sic extat in editionibus priſcis: at meliores Cruquii, Pulmanni, Berſmannique, & ex noſtris optimi Leidenſis, Reginenſis cum quattuor aliis, DISTABAT: quod fortaſſe nihilo deterius. Haec enim jam olim ab Ofello praecepta. Si *diſtabat* hic legis, tum Horatii verba ſunt, de Ofello hoc narrantis: ſin *diſtabit*, ipſe Ofellus haec loquitur: & *Ofello judice* perinde eſt ac *me judice*. Sic Phaedra apud Naſonem Heroid. IV. v. 74.

Quemque vocant aliae vultum rigidumque trucemque.
Pro rigido, Phaedra judice, *fortis erat.*

Porro alius poëta ſic potius ſcripſiſſet,

Sordidus a tenui VICTUS *diſtabit.*

Sed ſic alibi noſter Epod. I.

Roges, tuum labore *quid juvem meo?*

& Art. Poët. v. 273.

Scimus inurbanum *lepido ſeponere* dicto.

55. SI TE ALIO PRAVUM DETORSERIS] Elegantiſſima certiſſimaque eſt Berſmanni codicis lectio: noſtri enim omnes a vulgata ſtant:

Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
Quinquennis oleas est, & silvestria corna;
Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum; &
Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natalis, aliosve dierum
Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
Caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
Quali igitur victu sapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hac urguet lupus, hac canis, aiunt.
Mundus erit, qua non offendat sordibus, atque
In neutram partem cultûs miser. hic neque servis,
Albucî senis exemplo, dum munia didit,

v. 65. Vulg. QUI NON OFFENDIT. Sae-

Si te alio PRAVUS *detorseris.*

qualis adjectivorum constructio sollemnis est Nostro, ut studiosus lector passim notabit. Ita Serm. II, 7. v. 71.

quae bellua ruptis,
Cum semel effugit, reddit se prava *catenis?*

& Serm. I, 4. v. 79.

Laedere gaudes,
Inquit, & hoc studio pravus *facis.*

ubi, si ita visum foret, *studio pravo* dicere potuisset; ut Livius XLII, 63. *Non ob aliam causam, quam* pravo studio; *quo etiam in certaminibus ludicris vulgus utitur, deteriori atque infirmiori favendo.* Ceterum hoc in loco non constructio solum figuratior, sed & ipsa sententia melior efficitur:

nam frustra vitium vitaveris illud:
Si te alio pravus *detorseris:*

ideo scilicet pravus, *quod* te alio detorqueas. Atqui si *pravum* legeris; *jam tum* fuisse pravum criminaberis, *priusquam* ad aliud vitium se detorserit: quod falsum est.

56. CUI CANIS EX VERO DUCTUM COGNOMEN ADHAERET] Editiones veteres dederunt, *Ex vero dictum*; & sic codices multo plures, nostri certe ad unum omnes: sic Graeci: Ἐτυμολογούμενον, quod ad verbum reddas, *ex vero dictum.* Livius I, 1. *Stirps virilis, cui Ascanium parentes* dixere nomen. Noster Epist. I, 7. v. 92.

pol me miserum, patrone, vocares,
Si valles, inquit, verum mihi dicere nomen:

ut ibi habent tum editi antiqui, tum veterrimi aliquot codices, Graevianus, Leidensis, & alii. Sallustius Jugurth. c. 78. *Ceterum situm inter duas Syrtis, quibus nomen* ex re inditum —— *Syrtes a tractu nominatae.* Ovid. Fast. II, 859.

Ex vero positum *permansit Equiria nomen.*

Sane *ex re inditum, ex vero positum* propius accedunt ad *dictum*, quam ad *ductum.* Tolerabilis itaque ea lectio est; ut mirum adeo non sit, si adhuc nonnullis placeat. DUCTUM tamen hic jure reposuerunt ex vetustissimo codice Blandinio. Sic Naso Fast. I, 467.

Ipsa mone, quae nomen habes a carmine ductum. & Fast. III, 387.

Jam dederat Saliis: a saltu nomina ducunt: ubi vide Heinsium. Idem ibidem v. 733.

Nomine ab auctoris ducunt *Libamina nomen.*

Noster Serm. II, 1. v. 65.

num Laelius & qui
Duxit *ab oppressa meritum Carthagine nomen.*

Cicero de Nat. Deor. II, 27. *Nec longe absunt ab hac vi dii Penates, sive a penu nomine* ducto &c. Et ibidem III, 24. *Nullum est nomen, quod non possis una litera explicare, unde* ductum *sit.* Ceterum codex vetustus Pulmanni,

Cui canis ex vero dictum cognomen ADHAESIT:

Sic Serenus Sammonicus c. 65. ubi hunc locum imitatus est,

Interdum existit turpi verruca papilla;
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhaesit.

Sed in Flacco recte habet *Adhaeret.* Hic enim de

Saevus erit; nec sic ut simplex Naevius, unctam
Convivis praebebit aquam: vitium hoc quoque magnum.
Accipe nunc, victus tenuis quae quantaque secum
Adferat. in primis valeas bene: nam variae res
Ut noceant homini, credas, memor illius escae
Quae simplex olim tibi sederit. at simul assis
Miscueris elixa, simul conchylia turdis;
Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
Cena desurgat dubia? quin corpus onustum
Hesternis vitiis animum quoque praegravat una,

Atque

de Avidieno vivo, Sammonicus de Verrucoso mortuo locutus est.

59. CUJUS ODOREM OLEI] Vide modo locum:

Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natales, aliosve dierum
Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
Caulibus instillat.

Quid? anne *instillat odorem olei?* immo *oleum* ipsum. Ergo tres Torrentii codices cum nostro Colbertino lectionem eam praeferunt:

Cujus odorem OLEUM *nequeas perferre.*

Quid agimus? sane utra harum potior sit, dictu difficile est. Quippe si *oleum* legis, Synchysis illa Horatio est familiaris: Sin *olei*, figurata est locutio, haud minus Nostro usitata. *Cujus olei odorem perferre nequeas, instillat.* Hoc est, *Oleum, cujus odorem.* Casum scilicet Nominis ad pronomen retulit, non ad verbum: ut in illis Terentii;

Populo ut placerent, quas *fecisset* fabulas.

Quas *credit esse* has, *non sunt verae nuptiae.*

Sententia igitur utrobique eadem redit: & dabimus id tot editionibus, ut *olei* retineamus.

65. MUNDUS ERIT, QUI NON OFFENDET SORDIBUS] Locus hic & interpretes male habuit, & ab illis vicissim male habitus est:

Quali igitur victu sapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hac urget lupus, hac canis,
aiunt.
Mundus erit, qui non offendet sordibus, atque
In neutram partem cultus miser.

ubi in diversas partes trahuntur; alii ex praecedentibus *victus* huc repetunt; *Mundus victus erit*, qui non offendet sordibus: alii ex sequentibus *cultus* huc retrahunt, *Mundus cultus erit*, qui non offendet sordibus, atque miser in neutram partem: plures denique *Homo* subintelligunt, *Mundus homo is erit*, qui non offendet *&c.* Perperam omnes: neque enim Ofellus hic definit aut statuit, Quinam *homo*, vel quinam *cultus victusve* sit mundus: id in vita communi notum erat omnibus. Quid igitur restat? Nimirum & in editionibus priscis & codicibus prope omnibus habetur OFFENDAT. Hoc recte: deinde in Blandiniis Cruquii & Scholiaste Acrone QUA, non QUI. Lege ergo,

Mundus erit, QUA *non* OFFENDAT *sordibus.*

Nempe supra quaesiverat, *Quali victu sapiens uteretur:* nunc autem respondet; *Mundus erit*, hoc est, *Sapiens mundus erit, qua non offendat sordibus.* Qua hic absolute est positum, pro *Eatenus qua* ut passim apud bonos auctores. *Eatenus mundus erit, qua non offendat sordibus*; qua non sordibus offensam & fastidium moveat: non affectabit cultum justo mundiorem: *in neutram partem cultûs miser erit*; neque inclinans in nimiam & supervacuam munditiem, neque in victum immundum & sordidum. Noster Serm. I, 2. v. 123.

Candida rectaque sit, munda hactenus, *ut neque longa,*
Nec magis alba velit, quam det natura videri.

Seneca Controv. XV. *Matrona prodeat in tantum ornata, ne immunda sit.* Varro apud Gellium XIII, 11. *Dominum autem convivii esse oportet non tam lautum, quam sine sordibus.*

79. At-

Atque adfligit humo divinae particulam aurae.
Alter, ubi dicto citius curata ſopori
Membra dedit, vegetus praeſcripta ad munia ſurgit.
Hic tamen ad melius poterit tranſcurrere quondam;
Sive diem feſtum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique

v. 79. Vulg. AFFIGIT. Am-

79. ATQUE AFFIGIT HUMO DIVINAE PARTICULAM AURAE] *Affigit* & veteres editiones habent, & omnes omnium codices; praeterquam quibus uſus eſt Lambinus, quorum duodecim, ſi fides eſt, ADFLIGIT praeferebant. Nos ſane in nullo id vidimus. Neque vero id multum refert, utrum ulli qui nunc quidem extant, ita habeant necne: cum ſatis conſtet tam ex alio Flacci loco Serm. I, 1. v. 81. quam ex multis aliorum auctorum, voces *Affigere* & *Affligere* paſſim a Librariis confundi ſolere. Hoc igitur hic agamus; non utra lectio plures codices ſponſores habeat, ſed utra melior, loco aptior, & ad ſententiam convenientior. Et de hoc quidem litigant Interpretes; neque ullus litigandi finis erit, niſi ſi auctor ab umbris excitatus controverſiam ipſe dirimat. Quippe utraque lectio proba eſt; ut neceſſe ſit hanc illi, illam alteri pro vario hominum guſtu magis placere. Ceterum *affigere humo* quid ſit, norunt omnes; *affligere humo* eſt cum vi & impetu terrae illidere. Ovidius XII, 139.

Quem ſuper impulſum reſupino pectore Cygnum
Vi multa vertit, terraeque adfixit *Achilles*.

& XIV, 206.

quo vidi bina meorum
Ter quater affligi *ſociorum corpora* terrae.

Auctor Octaviae v. 685.

AFFLIGAT HUMO *violenta manus*
Similes nimium vultus dominae.

Florus IV, 12. *Mulieres, deficientibus telis, infantes ipſos* AFFLICTOS HUMO *in ora militum adverſa miſere.* Valerius Max. IX, 2. 4. *Infanteſque alios in conſpectu parentum* HUMO INFLIGI *juſſit.* Tacitus Hiſt. I, 41. *Dereptam Galbae imaginem* ſolo afflixit. Sueton. Domit. C. XXIII. *Clypeos & imagines ejus coram detrahi, & ibidem* ſolo affligi *juberet.* Silius Italicus lib. VII.

trepideque levantem
Membra afflicta ſolo, *preſſa violentius haſta*
Implicuit terrae.

Lucanus II, 31.

Hae lacrimis ſparſere deos, hae pectora duro
Adfixere ſolo.

Ubi tamen acutiſſimus Jo. Frid. Gronovius, Obſerv. IV, 8. ex Manuſcriptis ſuis reponit *Adfixere:* neque enim, ait, impetu ſe humi proſternebant, ſed procumbebant duntaxat. Nollem hoc a viro ſagaciſſimae naris profectum. Recte enim ibi habet, *Adfixere*; idque vel epitheton *duro* ſatis oſtendit. Id enim rem exaggerat, quod etiam *duro* & marmoreo templorum ſolo pectora adfixerint. Frigebit autem epitheton, ſi placide & lente procubuerint: nihil enim tum intererit, *durone* dixeris an *molli.* Quid quod in magno luctu ſollemne erat humo corpora affligere, & capite & pectoribus ſolum tundere, ut pluribus probare facile foret, ſi id nunc ageremus. Sic de ſene Amphitryone Seneca in Herc. Fur. v. 1317.

Vivamus: artus alleva afflictos *ſolo,*
Theſeu, parentis:

Et Hypſipyle apud Statium Theb. V. 602.

huc magno curſum rapit effera luctu,
Agnoſcitque nefas; terraeque illiſa *nocenti*
Fulminis in morem, non verba in fune primo,
Non lacrimas habet.

& de ſene Gordiano Capitolinus in Maximinis c. XIV. *Gordianum, reclamantem & ſe* terrae affigentem, *opertum purpura imperare coëgerunt.* Unde & in illo Silii de legatis Saguntinis, lib. I. ſub finem,

Tandem ut finitae voces; (miſerabile viſu)
Affigunt *proni ſqualentia corpora* terrae.

non dubitem reponere *Affigunt*, repugnante licet Dauſqueio, & eo multo majore Gronovio. Atque ſatis jam, opinor, ſuperque Lambino tulimus ſuppetias, qui copioſe hunc locum enarrans eo maxime ad incitas redactus eſt, quod *affligere ad terram* compluribus exemplis, *affligere terrae* vel *humo* ne uno quidem confirmare potuit. Jam autem, ſi locutio tam bene ſe tuetur, haud minus, puto, & ſententia ipſa ſe commendabit. *Corpus*, inquit, *heſterna crapula onuſtum, animum quoque divinae aurae particulam una ſecum praegravat, & humo affligit.* Certe nihil hic reprehendas; niſi illud forte, quod *humo affligere*, ſive in ſolum dejicere, non ſatis morae denotet, qua animus,

Accedent anni, & tractari mollius aetas
Inbecilla volet. tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer & validus praesumis, mollitiem? seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus.
Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia nasus
Illis nullus erat; sed, credo, hac mente, quod hospes

Tar-

mus, etsi sua natura caelestis, vitiis tamen praegravatus humi teneatur. Quod enim *humo afflictum* est, cito forte se erigere & sublevare potest; quod *humo* semel *affixum*, vix aut sero potest resurgere. Recte quidem: sed contra reponent, Non requiri hic diuturnam moram, quae per totam vitam perduret; agi hic de *hesternis* tantum *vitiis*, de *caena dubia*, de una adeo crapula, quae proinde animum ad terram *deprimat*, sed minime *defigat*: qua scilicet vel labore vel abstinentia vel denique somno discussa, animus se statim recuperet, & humo tollat. Recta igitur, ni fallor, & extra omnem reprehensionem posita est lectio illa Lambini. Neque tamen hilo minus tibi arrideat illa altera, quam aliorum codices tanto consensu subministrant,

Atque ADFIGIT *humo divinae particulam aurae.*

Sic enim Seneca Epist. LVIII. *Quaedam animantia impetum habent, incedunt, transeunt: quaedam* solo affixa *radicibus aluntur & crescunt.* Livius VIII. 7. *Quem Manlius ab jugulo, ita ut per costas ferrum emineret*, terrae affixit. & XXIX, 2. *Postquam ii, qui circa regem, seminecem restantem, deinde pilo* terrae affixum, *pugnabant.* Ergo *adfigere humo animum* perinde erit, ac clavo vel fibula vel alio quodam vinculo, terrae adnectere. Id quod in re fere eadem Plato habet in Phaedone, Ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἦλον ἔχουσα, προσηλοῖ τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ: *Omnis voluptas ac dolor animum corpori, quasi clavo & fibula, affigit.* Quo alludit Plutarchus Sympos. VIII, 2. Ὁ γὰρ ἡδονῆς καὶ ἀλγηδόνος ἦλος, ὃς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν προσηλοῖ, μέγιστον κακὸν ἔχειν ἔοικε: *Doloris enim & voluptatis clavus, qui corpori animum adfigit, magnum malum esse videtur.* Itaque hoc dicit Horatius, *Corpus cibi vinique onere gravatum una animum deprimere*, & quasi clavo *terrae affigere*, προσπερονᾶν καὶ προσηλοῦν τὴν ψυχὴν τῇ γῇ. Quo in primis pertinent illa Sancti Hieronymi contra Jovinianum Libro II. *Porro* ciborum *aviditas, quod animum quasi quibusdam compedibus* degravatum in terra teneat, *quis ignorat?* Sane ut Horatius fortasse ad illum Platonis locum, ita ad hunc Horatii Hieronymus probabiliter admodum respexisse videatur.

85. ACCEDENT ANNI, ET TRACTARI] In omnibus Pulmanni & Bersmanni Codicibus, & in pluribus Torrentii desideratur particula ET; adeo ut locus sic constituatur,

Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
Sive diem festum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique
Accedent anni, tractari mollius aetas
Imbecilla volet.

Abest etiam ET ab editionibus vetustis, & a Libris meis praeter Reginensem omnibus. Si tollis τὸ ET, tum clauditur oratio post illa *tenuatum corpus*; & reliqua sententiose proferuntur; *Ubi autem senectus ingravescet, ea aetas imbecilla lautius & delicatius tractari postulabit.* Atque haec quidem lectio sic satis commoda est, & libris plerisque omnibus fundata. Nequaquam tamen ambigo, quin altera illa, quam clare habet Codex Reginensis, sola vera & sincera sit; dummodo pro QUE ex conjectura reponas VE:

Sive *diem festum rediens advexerit annus:*
Seu *recreare volet tenuatum corpus; ubi* VE
Accedent anni, ET *tractari mollius aetas*
Imbecilla volet.

Quo pacto orationis cursus sic continuabitur; Hic poterit ad melius transcurrere, *sive* dies festus sit; *seu* labore exhaustus recreare se volet; *ubive*, vel *sive ubi* senescere se sentit. *Ve* enim particula disjunctiva cum *seu* & *sive* tertium locum obtinere solet. Sic Noster Carm. IV, 2.

Seu *per audaces nova dithyrambos.*
Seu *deos regesve canit deorum.*
Sive *quos Elea domum reducit.*
Flebili sponsae juvenemve raptum.

Et Arte Poët. v. 63. Sive *receptus terra Neptunus* — *sterilisve diu palus* — seu *cursum mutavit.* & Carm. III, 4.

Seu *voce nunc mavis acuta*
Seu *fidibus citharave Phoebi.*

Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
Heroas natum tellus me prima tulisset.
Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
Occupet humanam? grandes rhombi, patinaeque
Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum; cum deerit egenti
As, laquei pretium. Jure, inquit, Trausius istis
Jurgatur verbis: ego vectigalia magna,
Divitias habeo tribus amplas regibus. Ergo,
Quod superat, non est melius quo insumere possis?

v. 95. Vulg. OCCUPAT. 99. INQUIS, TRASIUS.

Cur

& I, 2.

Sive *per Syrtes iter aestuosas*,
Sive *facturus per inhospitalem*
Caucasum, vel *quae loca*.

Recte igitur hic habet *Ubive*: atque hoc modo evitabitur ambiguitas vocabuli *Ubique*; quae legentem continuo offendit.

95. AUREM OCCUPAT HUMANAM] Plures vetustioresque codices OCCUPET; & sic nostri Reginensis, Leidensis cum aliis quinque; atque hoc Lambino & Cruquio Torrentioque placuit;

Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
Occupet *humanam?*

Fama est vox τῶν μέσων, nunc *bonam* nunc *malam* significans: itaque haec erit constructio; *Das aliquid famae, quae bona & jucundissima sit?* Verum hoc pacto non *aurem humanam*, sed *aurem tuam* rectius dixisset. Quare malim hic sequi alios codices, licet numero & antiquitate inferiores, in quibus sunt Magdalenensis & Collegii Trinitatis cum editionibus priscis;

Das aliquid famae? quae carmine gratior aurem
OCCUPAT *humanam:*

Ubi *famae* absolute positum est pro *bonae famae*. Sic Seneca de Clementia lib. I, 15. *Quilibet nostrum debuisset adversus opiniones malignas satis fiduciae habere in bona conscientia; principes multa debent etiam* FAMAE DARE. Tacitus Annal. I, 7. DABAT & FAMAE; *ut vocatus electusque potius a Rep. videretur*. Jam autem *bona fama*, existimatio, laus, *humanas aures* jucundissime afficit. Plinius Epist. VII, 32. *Est enim, ut Xenophon ait,* ἥδιστον ἄκουσμα ἔπαινος. Locus extat in Hierone, ubi Simonides loquitur; Τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροάματος ἐπαίνου ἔποτε σπανίζετε· τοῦ δ' αὖ χαλεπωτάτου, λοιδορίας ἀνήκοοί ἐστε. Cicero pro Archia c. 9. *Themistoclem dixisse aiunt, cum ex eo quaereretur, Quod acroama aut cujus vocem libentissime audiret: Ejus, a quo sua virtus optime praedicaretur.* Eleganter hic Porphyrio: *Hoc Antisthenes dixisse traditur: Is enim cum vidisset adolescentem luxuriosum Acroamatibus deditum, ait, Miserum te, adolescens, qui numquam audisti summum acroama, laudem tuam.* Ergo *occupat* elegantius hic & verius quam *occupet*.

99. AS LAQUEI PRETIUM] Editiones quidem veteres, & codicum major pars AES, i. e. ut Petrensis inter lineas enarrat, *Obolus*. Lucianus in Timone: Ἐγὼ δὲ καὶ πολλοὺς ἂν εἰπεῖν ἔχοιμί σοι, χθὲς μὲν οὐδὲ ὀβολὸν ὥστε πρίασθαι βρόχον ἰσχνότας, ἄφνω δὲ τήμερον πλουτίας: hoc est, *Ego vero multos tibi memorare possum, hodie repente divites, qui heri ne* Obolum quidem, quo laqueum emerent, *habuerint*. Placet tamen potius AS ex Blandiniis & nostris aliquot, ut unum nummulum indicet; quam AES, quod summae incertae est. Lucianus itaque *obolum*, Noster *assem*, Plautus *drachmam*, certum omnes nummulum, pro laquei pretio nominarunt. Pseud. I, 1. v. 83.

CA. *Actum hodie de me est. Sed potes nunc mutuam*
Drachmam *dare mi unam, quam cras reddibo tibi?*
PS. *Vix hercle opinor, si me opponam pignori.*

Sed

Cur eget indignus quiſquam, te divite? quare
Templa ruunt antiqua Deûm? cur, inprobe, carae
Non aliquid patriae tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi recte ſemper eunt res.
O magnus poſthac inimicis riſus! uterne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic qui
Pluribus aſſuerit mentem corpuſque ſuperbum;
An qui contentus parvo metuenſque futuri,
In pace, ut ſapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Oſellum
Integris opibus novi non latius uſum,

Quam

v. 106. RECTE TIBI. ſemper ERUNT.

Sed quid de drachma facere vis? CA. Reſtim *volo Mihi emere.* PS. *Quamobrem?* CA. *Qui me faciam* penſilem:

Certum eſt mihi ante tenebras tenebras perſequi.

Ita ille Plauti locus eſt legendus.

Ibid. JURE, INQUIS, TRASIUS ISTIS JURGATUR VERBIS] Primo INQUIT hic legendum cum editionibus vetuſtis & codicibus melioris notae, ut Leidenſi & Reginenſi cum aliis. Vide nos ad Serm. I, 4. v. 79. Deinde in nomine illo mire variant, ut ſolent, exemplaria; *Traſius*, *Trauſius*, *Rauſius*, *Traxius*, *Toſius*, *Tralius*, *Traulius*, *Trallius*, *Travius*. Nos TRAUSIUS, ſive TROSIUS quod idem eſt, ut *Claudius Clodius*, *Plauſtrum ploſtrum* &c. ex Blandiniis Cruquii, & noſtris quibuſdam, & editione prima Veneta praeferimus. Gruterus 744, 3. C. TRAUSIO LUCRIONI. TRAUSIUS PARIS. TRAUSIA AUGE LIB. & 64, 2. IN HONOREM M. TROSII DAPHNI ET M. TROSII CISSI M. TROSIUS MODESTUS. & 170, 3. C. AVILIUS LICINIUS TROSIUS. Reineſius XVI. 40. P. TROSIUS P. F. PORTIO. TROSIA C. F. TERTIA. Apud eoſdem & TRAVIUS habes; uti hic apud Flaccum exhibent Leidenſis & Reginenſis. Capitolinus in Marco c. 11. *Uſus eſt Grammaticis Latinis*, *Troſio Apro*, *&c.*

106. UNI NIMIRUM RECTE TIBI SEMPER ERUNT RES] Alio ordine Codices noſtri, Leidenſis, Zulichemianus, Galeanus, & Reg. Societatis, TIBI RECTE; niſi quod nonnulli male praeferant RECTAE. *Uni nimirum tibi*, id eſt, *Soli tibi*: ita haec melius conjunguntur. Deinde pro *erunt* legendum ex ingenioſa Nic. Heinſii conjectura *eunt*.

Uni nimirum tibi recte ſemper EUNT *res.*

Ita Cicero ad Atticum XIV, 15. *Incipit* res melius ire, *quam putaram*. & XIV, 20. *Dolabellae & prima illa actio, & haec contra Antonium concio mihi profeciſſe permultum videtur: prorſus* ibat res. Tacitus Annal. XII, 68. *Crebroque vulgabat*, Ire in melius *valetudinem principis*. Ita *res procedere*, *bene cedere*, *peſſum ire*, *retro ire*, *redire* dicuntur. Ceterum facilis erat Librariorum lapſus ab EUNT ad ERUNT. Sic Serm. II, 7, 59. *Auctoratus eas:* duo Cruquiani & Reginenſis noſter *Eras*. Porro hic verſus non, ut vulgo, per interrogationem efferendus eſt: ſed affirmative & εἰρωνικῶς. Qui in bonis ſcriptoribus verſati ſunt, id ex ipſo verbo *Nimirum* verum eſſe intellegent.

113. INTEGRIS OPIBUS NOVI NON LATIUS USUM] Scripti omnes editique *Latius:* at Henricus Stephanus ex conjectura, plaudente Cruquio, *Lautius:* acutiſſimus Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Laetius*. Dolet dictum hoc a viro praeſtantiſſimo. Siquidem melior longe eſt Stephani correctio. Ulpianus Digeſt. V, 3, 25. *Si quis re ſua* lautius uſus ſit *contemplatione delatae ſibi hereditatis*. & infra ibidem, *Si quid* lautius *contemplatione hereditatis impendit*. & iterum, *Utique enim*, *etſi non tam* laute *erogaſſet*, *aliquid tamen ad victum cottidianum erogaſſet*. Sed nihil in Noſtro mutandum: accederem potius ad Duareni ſententiam, qui in Ulpiano *Latius* ſubſtituit. Juvenalis Sat. XIV, 234.

Nemo ſatis credit tantum delinquere, quantum
Permittas: adeo indulgent ſibi latius *ipſi.*

Recte igitur *Latius uti*; ut contra *Anguſte uti*. Caeſar de Bello Civili III, 16. *Rem frumentariam expediendam*, *qua* anguſte utebatur. Sic *res angu-*

Quam nunc acciſis. videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum,
NON ego, narrantem, temere edi luce profeſta
Quicquam, praeter olus fumoſae cum pede pernae.
Ac mihi ſeu longum poſt tempus venerat hoſpes, Sive

v. 118. Vulg. Ac m. CUM.

ſta, *res arcta*. Eodem redeunt *largius uti*, *laxius uti*. Salluſtius Catil. XVI. *Plerique Sullani milites*, largius ſuo uſi, *rapinarum & victoriae veteris memores*, *civile bellum exoptabant*. Seneca de Brevitate Vitae c. VIII. *Nemo aeſtimat tempus*: utuntur illo laxius, *quaſi gratuito*.

118. AC MIHI, CUM LONGUM] Miror, unde malum huc pedem intulerit illud CUM, cum omnes codices & editiones vetuſtae habeant SEU. *Seu hoſpes*, *ſive conviva*. Quid manifeſtius?

123. POST HOC LUDUS ERAT CULPA POTARE MAGISTRA] Locus omnium difficillimus, quique Interpretibus ſummam moleſtiam creavit. Nobis quoque pro penſi noſtri ratione jam eadem adeunda eſt alea: quae ſi poſt tot & tantos viros melius forte aut ſaltem non deterius ceſſerit, erit quod ab aequo lectore vel gratiam vel veniam impetremus. Jam primum id ab omnibus teſtatum eſt, univerſos qui adhuc viſi ſunt codices uno conſenſu habere, CULPA MAGISTRA. Id quid ſibi velit, & an huic ſententiae poſſit adaptari, jam diſquirendum erit. Cato in Diris:

Iſtius atque utinam facti mea CULPA MAGISTRA
Prima foret: letum vita mihi dulcius eſſet.

ubi *magiſtra iſtius facti*, ſive Veneris furtivae, eſt *dux*, *inventrix*, *auctor*. Eodem ſenſu Curtius III, 5. *Adhuc illa diſciplina* paupertate magiſtra *ſtetit*. Cicero, *Natura ipſa magiſtra ac duce*. Virgilius ſemel atque iterum, *Arte magiſtra*. Silius Italicus IV.

Exclamat Ligur; huic ſuperos ſentire monentes
Ars fuit, *ac* penna *monſtrare futura* magiſtra.

Quid ergo? an *culpa* hic erit *magiſtra*, dux, & inventrix *potandi?* Atqui ex hac ſignificatione nullus hujus loci ſenſus elici poteſt, qui ſit paullo tolerabilis. Sed praeter hanc laxiorem ſignificationem alia propria eſt ad compotationes pertinens; ut proinde illam ab Horatio hic innui ſit veri ſimillimum. Quippe in conviviis moris erat vel jactu talorum vel coronae impoſitione Magiſtrum aliquem bibendi arbitrum conſtituere, qui poculorum modum & numerum omnibus praeſcriberet. Perſaepe autem femina ad id munus delecta, ſi forte ſcorta in convivio aderant. Catullus Epigr. XXVII.

Miniſter vetuli puer Falerni
Inger mi calices amariores,
Ut lex Poſtumiae *jubet* magiſtrae.

Plautus Perſa IV, 1.

Do hanc tibi florentem florenti, *tu hic eris* dictatrix *nobis*.

Atque ad hunc morem ſine dubio reſpicit Horatius; ſi modo tam felix eſſe poterit quiſpiam, ut latentem hic ſententiam extundat:

Poſt hoc ludus erat culpa *potare* magiſtra.

Sunt qui, duce Turnebo, ſic exponant; ludum ſcilicet hunc fuiſſe, ut ſiquis convivarum in aliqua re culpam admiſerat, is calicem vice poenae exhaurire juberetur: atque ideo *culpam* hic vocari bibendi *magiſtram*. Unde vero tam bellum ludum nobis comminiſcuntur? nimirum ex Plautino illo. Stich. V, 4.

Agedum, *Stiche*, *uter demutaſſit*, poculo multabitur:

hoc eſt, ut aiunt, *poculum unum ebibet extra ordinem*. Atqui contrarium plane ibi eſt *poculo multari*: id enim *privari* denotat: ut *multari agris*, *pecunia*, *dote*, *fortunis*, *regno*, paſſim apud auctores: id quod ex verſu ſequente clare apparet:

Age ergo obſerva: ſi peccaſſis, *multam hic retinebo illico*.

Ergo ad hoc exemplum, id potius voluerit Ofellus; Ut ſiquis quid peccaverit, is culpa ſua magiſtra cyatho plecteretur, neque prius biberet, quam rurſum ad ſe cyathus per menſam rediiſſet. Sed utrovis modo acceperis, dura ſane & coacta haec expoſitio eſt; ut pleraeque magni illius Turnebi, dum falſis lectionibus ſupra modum adhaeret. Quale enim illud convivium; ubi ſingula verba captanda & torquenda erant, ſiquam *culpam* faterentur? cenſura utique foret, non *ludus*: citiuſque rixae inde & jurgia, quam joci & hilaritas naſcerentur. Quod ſi optime & ſuaviſſime haec ceſſerint: putidum tamen & κακόζηλον eſſet, ideo *culpam* nominare *magiſtram*, ut alii *Poſtumiam* aut *Lydiam*. Equidem quidvis potius quam hoc ab Horatio profectum crediderim. Et recte ſane Lambinus, qui ſtribligine hac non contentus melius quiddam ex conjectura indagandum ſibi putavit.

Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
Vicinus; bene erat, non piſcibus urbe petitis,
Sed pullo atque hoedo: tum penſilis uva ſecundas
Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu.
Poſt hoc ludus erat cupa potare magiſtra.

Ac

v. 123. Vulg. CULPA.

tavit. Is igitur leviſſima mutatione ſic defungi ſe poſſe credidit,

Poſt hoc ludus erat CUPPA *potare magiſtra:*

id eſt, ut ipſe explicat, nullo alio bibendi magiſtro adhibito, niſi ipſa cuppa; ſuo ſcilicet arbitratu quiſque potabat, ſeu grandia mallet pocula, ſive modica. *Cuppam* itaque pro poculo, calice, cyatho accepit Lambinus. Atqui illud virum eximium fefellit, Cuppam, non poculum eſſe, ſed ingens vas vinarium inſtar ſeriae, vel dolii. Ita tribus locis uſurpat Varro apud Nonium Marcellum. Inde ad frumentum conſervandum & ad pontium fabricam adhiberi ſolita. Lucanus IV, 420.

Namque ratem vacuae ſuſtentant undique cuppae.

Vegetius III, 7. *Navigeri amnes, colligatis inanibus* cuppis *additiſque trabibus, tranſitum praebent.* Capitolinus in Maximinis C. XXIV. *Ponte itaque* cuppis *facto, Maximinus fluvium tranſivit.* Frontinus Strateg. III, 14. *Hircius Coſ. ſalem* cuppis *conditum per amnem intromiſit.* Caeſar Bel. Civ. II, 11. Cupas *taeda ac pice refertas incendunt, eaſque de muro in muſculum devolvunt.* De iiſdem vide Catonem & Palladium de Re Ruſtica, Gloſſaria Labbaei, Ulpianum Digeſt. VII, 1, 15. XXXIII, 6, 3. XXXIII, 7, 8. & 12. Scaevolam XXXII, 1, 93. Alfenum XIV, 2, 31. Auguſtinus Confeſſ. lib. IX. c. 8. *Nam cum de more puella juberetur a parentibus*, de cuppa vinum *depromere ſubmiſſo poculo.* Ex his, opinor, abunde conſtat *Cuppam* ſive *Cupam*, grande vas eſſe; cujus quidem *aedificandae* rationem docet Cato cap. XXI. Quod autem viri eruditi tradunt, cuppam etiam poculum notare, ut in linguis hodiernis *Cup*, & apud Heſychium Κύββα, ποτήριον; id ſane gratis dicunt & ſine ullo auctore. Ipſum enim Heſychii Κύββα mendoſum eſt pro κύμβα. Athenaeus XI, 9. Κύμβα ποτήριον Απολλόδωρος Παφίοις. Hoc ipſum voluit Heſychius; ſed deceptus eſt, ut ſaepe alias, ſimilitudine literarum μ & μ: ſic enim τὸ β ante aliquot ſaecula ſcribere ſolebant. Tum autem, quod ex Naevio citant, *Qui duas cuppas mero plenas exhauſit*, id ſpurium eſt, & ex turbidis Huguitionis lacunis petitum. Et, ſi maxime genuinum foret, nihil tamen colligas ex hoc fragmento, quo minus cupa hic, ut alibi, ſit doliī ſpecies, non poculi. Denique quod ex Epigrammate laudat Turnebus, *Sunt cupae, calices, cyathi*; id quidem olim ferebatur in Virgilii Copa:

Sunt cupae, calices, *cyathi, roſa, tibia, chordae,*
Et trichila umbriferis frigida arundinibus:

ſed in ſcriptis codicibus alia longe eſt lectio,

Sunt topia & calybae, *cyathi* &c.

quam ſolam veram eſſe jam diu eſt quod oſtenderunt viri maximi Joſ. Scaliger ad locum, & Salmaſius ad Hiſtoriam Auguſtam. Quid ergo? Jam plane concidit Lambini enarratio: neque enim *cuppa* bibebant, tamquam calice, ut ejus modulus pro magiſtro inſervire poſſet: ut ne dicam, eandem hic ineptiam & κακοζηλίαν redire, quam in Turnebi expoſitione jam antea faſtidivimus. Ut enim *cuppa* notaverit calicem; quis tamen illud tulerit, calicem bibendi magiſtrum & modimperatorem dici? In eodem luto haerent Danielis Heinſii, & Theodori Marcilii interpretationes; quas proinde non eſt operae pretium hic ventilare. Erit etiam fortaſſe, qui *cupam* hic pro cado vel dolio accipiat, & ideo *cupam magiſtram* dici velit; quaſi ea bibendi lex & conditio eſſet, ut tota cupa exhauriretur: quemadmodum apud Noſtrum *Pholoen decebant* Carm. III, 15.

Epoti vetula faece tenus cadi;

& Serm. II, 8. *Vibidius Balatroque vinaria tota invertebant.* Hoc ſane, quantum ad dictionem attinet, ſpecioſius illis prioribus eſſe videatur: ſed in re ipſa & decori ratione peccat. Non enim convenit, adeo damnoſe bibere Sapientem noſtrum ruſticum, ut integram cupam una caena invertat & capite ſiſtat. Hoc non eſt parci illius & ſobrii Oſelli, ſed Trauſii & Nomentani nepotum. Vir ſummus Nic. Heinſius in libri ſui ora, *Forte*, ait, PULPA. *Pulpa* autem proprie eſt caro ſine oſſibus; at apud Perſium per tranſlationem uſurpatur, Sat. II, 63.

Quid juvat hoc, templis noſtros inmittere mores?
Et bona dis ex hac ſcelerata ducere pulpa?

Sed nequeo equidem divinare, quo ſenſu vir ingenioſus hoc verbum huc intruſerit: neque enim caelum nec terram tangere videtur. Dicis, opinor, cauſſa & aliud agens hoc adnotabat; magis

Ac venerata Ceres, ita culmo surgeret alto,
Explicuit vino contractae seria frontis.
Saeviat atque novos moveat fortuna tumultus;
Quantum hinc inminuet? quanto aut ego parcius, aut vos,
O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
Nam propriae telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille;
Illum aut nequities aut vafri inscitia juris,

v. 124. Vulg. Ut culmo.

Postre-

ut de eo postea deliberaret, quam quod tum serio probaret. Me quod attinet, (his enim repudiatis mea jam proferenda sunt) duplex mihi huc illuc mentem versanti conjectura incidit. Primo haud ita magna mutatione *nulla* substituebam pro *culpa*;

Post hoc ludus erat NULLA *potare magistra*,

hoc est, nullis ἀνεγκλησίαις legibus obstrictos, suo quemque, non bibacis alicujus magistrae arbitrio, potare. Hoc ipsum est, quod in rure suo Sabino beatum praedicat Noster Serm. II, 6. v. 67.

prout cuique libido est,
Siccat inaequales calices conviva, solutus
Legibus insanis: *seu quis capit acria fortis*
Pocula, seu modicis uvescit laetius.

Nulla autem *magistra*; ut Ovidius Trist. I, 5. licet nihil ibi de convivio,

Sive tibi hoc debes, nulla *pia facta* magistra.

& in Arte amandi, II, 479.

Quid facerent, ipsi nullo *didicere* magistro.

Prudentius Hamartigenia v. 204.

qui se corrumpere primum,
Mox hominem didicit, nullo *informante* magistro.

Quis hoc aufit reprehendere, si codex aliquis astipularetur? Sed & aliud mihi in mentem veniebat, & vulgatae lectioni propius, & adhuc, ni fallor, ad sententiam convenientius;

Post hoc ludus erat CUPA *potare magistra.*

Ubi *Cupa* eadem erit, quae *Copa*, *Caupona*, Καπηλὶς, mulier quae vinum e taberna vendit. Vox *Cupa* eo sensu occurrit apud Ciceronem, & Virgilium. Quippe poëmation illud Virgilio inscriptum, quod *Copa* hodie dicitur, olim *Cupa* vocabatur. Sosipater Charisius p. 47. *Communia*, Cupo cuponis, *Fullo fullonis*; *quamvis Virgilius librum suum* Cupam *inscripserit*. Caupo, copo, cupo; & copa, cupa: sic plaustrum plostrum, claudo cludo, & similia. Lege igitur apud Virgilium,

CUPA *Syrisca, caput Graia redimita mitella.*

Copa tamen est apud Suetonium in Nerone c. 27. *Insignes ganeae, & matronarum institoria* copas *imitantium atque hinc inde hortantium, ut appelleret.* Porro illud hinc intellegas, Ofellum nostrum non domi e cella sua, sed foris e taberna venale vinum petiisse. Id enim apud veteres sollemne erat hominibus modico censu. Unde Noster Epist. I, 14. ideo angulum illum ruris Sabini displicere villico suo memorat, quia, ait,

Non vicina subest, vinum praebere taberna
Quae possit tibi; nec meretrix tibicina, cujus
Ad strepitum salias, terrae gravis.

Quippe vini expers & prorsus abstemius ibi Villicus degebat: nulla enim domi cella, nulla foris taberna. Qui tenui, inquam, censu erant, de cupa vinum emebant: nam ditiores domi de suo habebant. Unde illud in Claudio tamquam extremi stuporis arguit Suetonius; quod jam imperator, in ipsa Curia, fassus est se olim e tabernis vinum sibi paravisse; cap. XL. *Cum de laniis*, ait, *ac vinariis ageretur, Exclamavit in curia, Rogo vos, quis potest sine offula vivere? descripsitque abundantiam veterum* tabernarum, *unde solitus esset* vinum *olim & ipse petere.* Et L. Pisoni Cicero inelegantem luxuriam & sordidam gulam exprobrat, Orat. c. 27. quod *pistor ei domi nullus, nulla cella; panis & vinum a propola, atque de* CUPA. Itaque Ofellus noster, quo hospitem suum lautius & mensis demum remotis ipsam *Cupam*, τὴν καπηλίδα, ut Horatius suam Lyden aut Phyllidem, accersivit, qua & *potandi magistra*, & saltatrice, & crotalistria, & siquid amplius vellent, convivae uterentur. Omnia enim illa praestitit Cupa Virgilii,]

Cris-

Postremum expellet certe vivacior heres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus erat: nulli proprius; sed cedit in usum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

v. 132. Vulg. POSTREMO. 134. ERIT. CEDET.

ECLO-

Crispum sub crotalo *docta movere latus.*
Candida formosae decerpes ora *puellae:*
Ah pereat, cui sunt prisca supercilia.
Pone merum & talos: *pereat qui crastina curat:*
Mors aurem vellens, Vivite, ait, venio.

Habes jam meam conjecturam; quae, si omne punctum tulerit, gratus accipies: sin minus; ipse, me plaudente, meliorem excogitabis. Certe idem error in Pandectis Florentinis haesit, XIX, 2, 31. *Quod si separatim tabulis aut heronibus aut in alia* culpa *clusum uniuscujusque triticum fuisset.* Ubi pro *culpa* reponendum esse *cupa* jam pridem viderunt juris periti. Palma in medio posita est; detur optimo conjectori.

124. AC VENERATA CERES, UT CULMO SURGERET ALTO] *Ut* jam in editionibus fere obtinet, sed sine codicum auctoritate. Cruquius & Lambinus sic dederunt,

Ac venerata Ceres, uti *culmo surgeret alto.*

& nuper vir eruditus,

Ac venerata Ceres, ita *culmo* uti *surgeret alto:*

obliti scilicet vocabulum *uti* posteriorem syllabam semper producere. Editiones priscae, & membranae, opinor, omnes, certe nostrae exhibent,

Ac venerata Ceres, ITA *culmo surgeret alto.*

Rectissime: *ut* enim hic abesse, tralatitium est *Ita surgeret*; ita scilicet, ut jam nunc surgit. Nempe *per imbrem* convivium hoc actum est; caelo autem pluvio, & Ceres crescit, & rustici otiantur ac bibunt. Aristophanes in Pace; p. 477. Edit. Bas.

Οὐ γάρ ἰοδ' ἥδιον, ἢ τυχεῖν μὲν ἡδὺ σπαρμάτια,
Τὸν θεὸν δ' ἐπιψεκάζειν. καί τιν' εἰπεῖν γείτονα,
Εἰπέ μοι, τί τηνικαῦτα δρῶμεν, ὦ Κωμαρχίδη;
Ἐμπιεῖν ἐμοί γ' ἀρέσκει, τοῦ θεοῦ δρῶντος καλῶς.

132. POSTREMO EXPELLET] Nescio quare post Lambinum & Cruquium jam omnes fere editiones POSTREMO hic praeferant; Venetae enim & Loscheriana, & membranae omnes notae melioris POSTREMUM.

134. ERIT NULLI PROPRIUS, SED CEDET IN USUM] Ita omnes & olim & nuper editi: neque quidquam ex libris suis afferunt magni Interpretes. Solus Bersmannus in duobus ERAT, in uno CEDIT reperisse se testatus est. Lege ergo, & distingue;

Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus ERAT: *nulli proprius, sed* CEDIT *in usum*
Nunc mihi, nunc alii.

Et *cedit* quidem Battelianus noster; *erat* cum ille, tum Galeanus, Magdalenensis, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis habent. Quae sine dubio vulgata lectione meliora sunt. Si *cedit* hic admittis, perpetui temporis erit; & *cedit mihi* etiam praeteritum tempus includet, cum Ofellus agri dominus erat. At si *cedet* legis, tum non recte addideris *mihi Ofello*, utpote jam possessione depulso. Dicendum utique fuerit, *Nunc huic, nunc alii*; huic scilicet Umbreno. Quare recte habent *erat* & *cedit*. Ceterum & alio modo ordinare verba & construere potes;

Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli,
Dictus erat nulli proprius; sed cedit &c.

ubi *dictus erat proprius* perinde erit ac *datus, donatus, dicatus, constitutus.* Virgil. Aen. I. 77.

Connubio jungam stabili, propriamque dicabo.

ubi notat Servius, tam a dico dicas, *dicatus*, quam a dico dicis *dictus* eodem sensu usurpari; ut in illo Aen. VI, 138.

Aureus & foliis & lento vimine ramus
Junoni infernae dictus *sacer.*

dictus, inquit, *dicatus.* Sic agrum, pecuniam, vel aliud quid doti *dicere*, est constituere. Ergo, ait, hic ager nunc sub Umbreni, nuper sub Ofelli nomine, nulli proprius & perpetuus a natura dicatus, constitutus erat.

ECLOGA III.

SI raro ſcribes, ut toto non quater anno
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque retexens,
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas: quid fiet? at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. ergo
Dic aliquid dignum promiſſis. incipe. nil eſt.
Culpantur fruſtra calami, inmerituſque laborat
Iratis natus paries Dîs atque poëtis.

v. 1. Vulg. SIC raro SCRIBIS. 4. AB ipſis. Atqui

1. SIC RARO SCRIBIS] Permanſit hoc ex editionibus priſcis. Tres Blandini & alter apud Cruquium, *si raro ſcribis:* duo Pulmanni, SI *raro* SCRIBES; *ſcribes* etiam tertius habet. Repone igitur,

SI *raro* SCRIBES, *ut toto non quater anno*
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque retexens,
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas: quid fiet?

Atque hoc eſt quod voluit Acron Scholiaſtes: *Quid fiet? Hyperbaton*, inquit, *a ſuperioribus, ſi raro ſcribis —— quid fiet?* Ita Terentius Phorm. IV, 4.

eedo nunc porro, Phormio
Dotem ſi *accipiet, uxor ducenda eſt domum:*
Quid fiet?

Raro ſcribes, ut non quater poſcas membranam; hoc eſt, *adeo ut*; ut ſaepe Noſter alibi: Serm. I, 7. v. 13.

Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors.

Quod cum non intelligerent boni Librarii, SIC ſubſtituerunt, quia deeſſe videbatur particula comparandi. Quod ſi SIC retinere velis, tum per interrogationem efferas cenſeo,

Sic raro ſcribes, ut toto non quater &c.
Nil dignum ſermone canas? quid fiet?

4. AB IPSIS SATURNALIBUS HUC FUGISTI] Neglegenter ſane hic verſati ſunt interpretes; ut nuſquam magis: Cruquius in vetuſtiſſimo Blandinio AT *ipſis* invenerat; ſed fortuna ſua uti neſcivit. Idem & nos reperimus in optimo Leidenſi, & a prima manu in Reginenſi. Agnoſco veram Horatii manum:

Quid fiet? AT ipſis
Saturnalibus huc fugiſti.

Saturnalibus abſolute poſitum, ut paſſim apud alios: Catull. XV.

Miſti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum.

Martialis VI, 24.

Nil laſcivius eſt Chariſiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

At in vulgata lectione ne ſententia quidem conſiſtit: Quomodo enim *ab Saturnalibus* fugere potuit? quid, malum, annon tam rure, quam in urbe, dies Saturnalium erant? an ad villam abeundo, triduum de menſe decembri ſuſtulit? Mirum vero, tot enarratoribus tam ſpiſſum & abſurdum mendum placere potuiſſe. Neque vero in ſequentibus felicius rem geſſerunt,

Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.

Quid hoc eſt, obſecro, niſi palam inſimulare, Noſtrum plerumque fuiſſe ebrium? Quanto melior ea diſtinctio eſt, quae in pluribus membranis apparet?

at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. Ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.

Tu, inquit, ſobrius in villam te abdidiſti, dum alii feſtos dies Romae luxurioſe celebrant. Seneca Epiſt. XVIII. de Saturnalibus loquens: *Hoc multo fortius eſt, ebrio ac vomitante populo, ſiccum ac* ſobrium *eſſe.* Juvenalis Sat. VII, 96.

Tunc par ingenio pretium, tunc utile multis
Pallere, & vinum toto neſcire decembri.

De poëtis loquitur, qui ipſis Saturnalibus, ut Noſter,

Atqui voltus erat multa & praeclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
Eupolin Archilocho? comites educere tantos?
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnêre, miser. vitanda est inproba Siren
Desidia; aut quicquid vita meliore parasti
Ponendum aequo animo. Dî te, Damasippe, Deaeque
Verum ob consilium donent tonsore. sed unde
Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Janum
Ad medium fracta est; aliena negotia curo,

Ex-

v. 12. Vulg. ARCHILOCHUM.

ster; turba & epulis abstinebant, & carminibus scribendis operam dabant. Ceterum in uno Cruquii Blandinio pro ERGO erat ESTO: ut sane haec a Librariis confundi solere non semel animadverti. Venusta sane lectio:

Quid fiet? AT ipsis
Saturnalibus huc fugisti sobrius. ESTO:
Dic aliquid dignum promissis.

Castigaverat Nostrum Damasippus ut desidiosum: *Si toto*, inquit, *anno vix quater scriptioni vacabit; quid fiet?* Mox illa subjungit, tanquam occupante & respondente Horatio: *At dices*, ait, *Ipsis Saturnalibus huc fugi sobrius.* Agnosco hoc: *esto: dic igitur aliquid dignum hoc secessu atque otio.* Sane utrumvis, tam *esto* quam *ergo*, tuto poteris admittere: sed illud *At* prorsus necessarium est.

10. CEPISSET VILLULA TECTO] Nihil quidem hic muto, quandoquidem omnia exemplaria in hac lectione consentiunt. Sic alibi Serm. I, 5. v. 45.

Proxima Campano ponti quae villula tectum
Praebuit.

Nolo tamen hic dissimulare, quod in conjecturam mihi venerat: ne quis forte posthac in eandem incidens me tardiusculum fuisse criminetur, qui illam non viderim. Quid si igitur legas?

Si vacuum tepido cepisset villula LECTO:

lecto scilicet lucubratorio: ut Serm. I, 4. v. 133.

neque enim cum lectulus *aut me*
Porticus excepit, desum mihi.

Seneca Epist. LXXII. *Quaedam sunt, quae possis & in cisio scribere: quaedam* lectum, *& otium, & secretum desiderant.* Catullus XXXII.

O quid beatis est solutius curis?
Cum mens onus reponit; ac peregrino
Labore fessi venimus larem *ad nostrum,*
Desideratoque acquiescimus lecto.

12. EUPOLIN, ARCHILOCHUM, COMITES] Venusta lectio est in codice Reginensi, etsi a manu secunda:

Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
Eupolin ARCHILOCHO? *comites educere tantos?*

Certe iratis Musis natus sit oportet, qui vulgata elegantiorem hanc esse non persentiscat. *Tantos* autem, *tam grandes*, tot ac tantis voluminibus: ut recte Acron; *Tantos, ad codices retulit.* Sed fortassis altius hic mendum latet: vetus enim Persii Scholiastes ad Sat. III. sic locum hunc profert, *Quin tu invidiam placare paras*: quam eandem scripturam inveni etiam in alio quodam Persii enarratore MSto, qui habetur in Bibliotheca Regia. Unde ex doctissimi Rutgersii conjectura totus hic locus sic concinnari poterit:

Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere? QUID, TU
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnere miser.

ut illud Terentii Eun. II, 2.

Quid, tu *his rebus credis fieri? tota erras via.*

Sane apte satis hoc & commode exire, nemo potest inficiari: contenti tamen erimus lectione illa, quam hodie suppeditant Flacci exemplaria. Ceterum quam secundo loco conjecturam protulit idem Rutgersius, QUINCTE; ut Horatium hic praenomine compellet blandiens Damasippus; eam, etsi auctori mirifice placuit, multo deteriorem esse judico.

Excuſſus propriis. olim nam quaerere amabam,
Quo vafer ille pedes laviſſet Siſyphus aere;
Quid ſculptum infabre, quid fuſum durius eſſet:
Callidus huic ſigno ponebam millia centum:
Hortos egregiaſque domos mercarier unus
Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale
Inpoſuere mihi cognomen compita. Novi;
Et miror morbi purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mire novus; ut ſolet, in cor
Trajecto lateris miſeri capitiſve dolore:
Ut lethargicus hic cum ſit pugil, & medicum urguet.
Dum ne quid ſimile huic, eſto ut libet. O bone, ne te
Fruſtrere: inſanis & tu, ſtultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Deſcripſi docilis praecepta haec, tempore quo me
Solatus juſſit ſapientem paſcere barbam,
Atque a Fabricio non triſtem ponte reverti.
Nam, male re geſta, cum vellem mittere operto
Me capite in flumen; dexter ſtetit, &, Cave faxis
Te quicquam indignum: pudor, inquit, te malus angit,
Inſanos qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit furere: hoc ſi erit in te

v. 27. Vulg. Et morbi miror. 29. Capitisque. 39. Urget. So-

27. Et morbi miror purgatum te illius] Miror equidem, unde hoc malo pede ſe in omnes ſuperiore ſaeculo editiones intulerit. Alium enim verborum ordinem ſervant, & antiquitus excuſi libri, & ſcripti credo univerſi, noſtri certe ad unum omnes,

Et miror morbi *purgatum te illius.*

Quod & ſoni ſuavitate, & compoſitionis ſimplicitate, altero praeſtat.

29. Lateris miseri capitisque dolore] Etiam hic per interpretum neglegentiam impune graſſata eſt ſciolorum hominum audacia. Cum enim Venetae & Loſcheriana editio recte habuiſſent ve;

ut ſolet in cor
*Trajecto lateris miſeri capitis*ve *dolore:*

neſcio quomodo jam per ſaeculum & amplius illud que in excuſis omnibus locum obtinuit. Atqui non illud vult Horatius, eundem hominem & latere & capite dolore, atque utrumque dolorem in cor una trajici. Nam ex comparatione, *Et miror morbi purgatum te illius*, de uno hic morbo, non de pluribus agi manifeſtum eſt. Ergo ve huc reſtituendum; in alio ſcilicet *capitis* dolor, in alio *lateris*, in *cor* trajici ſolet. *Ve* etiam habet Battelianus & Regius, cum uno Berſmanni;

Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala ſtultitia, & quemcumque inſcitia veri
Caecum agit, inſanum Chryſippi porticus & grex
Autumat. haec populos, haec magnos formula reges,
Excepto ſapiente, tenet. nunc accipe quare
Deſipiant omnes, aeque ac tu, qui tibi nomen
Inſano poſuere. velut ſilvis, ubi paſſim
Palantis error certo de tramite pellit,
Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit; unus utrique
Error, ſed variis inludit partibus: hoc te
Crede modo inſanum; nihilo ut ſapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. eſt genus unum
Stultitiae, nihilum metuenda timentis; ut ignis,
Ut rupis fluvioſque in campo obſtare queratur:
Alterum & huic varium & nihilo ſapientius, ignis
Per medios fluvioſque ruentis. clamet amica
Mater, honeſta ſoror, cum cognatis pater, uxor,
Hic foſſa eſt ingens, hic rupes maxima; ſerva:
Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
MATER, TE ADPELLO, clamantibus. huic ego volgus
Errori ſimilem cunctum inſanire docebo.

v. 60. Vulg. Fusius. 62. Vulgum.

In-

ni: quin & Scholiaſtes Acron clare agnoſcit; ubi ſic locum enarrat; *Qui lateris* AUT *capitis dolore correpti ſunt.*

39. PUDOR, INQUIT, TE MALUS URGET] Reducenda eſt Blandiniorum codicum lectio, ANGIT, quam Torrentius, Berſmannus, Pulmannus in compluribus ſuis invenerunt. Ex noſtris ſolus habet Battelianus. Similis librariorum lapſus alibi occurrit: ut in Virg. Aen. IX, 89.

nunc ſollicitam timor anxius urget.

In melioribus membranis *angit* reperit Pierius, & ſic in ſua editione dedit Nic. Heinſius. Ceterum *urget* paullo ante habuimus v. 30; ut inconcinne hic repetatur.

60. QUAM Fusius EBRIUS OLIM] Melius Torrentii codices quinque, Pulmannique unus, FUFIUS. Et ſic a prima manu noſter Reginenſis. *Fuſios* ſaepe habes apud Gruterum & Reineſium, ſed nullos *Fuſios*. *Fuſii* etiam apud Ciceronem, Caeſarem, Tacitum, alios occurrunt: ſed deteriores libri paſſim ibi *Fuſios* obtrudunt.

62. HUIC EGO VULGUM] Repone VULGUS ex duobus Pulmanni & Galeano noſtro. Nuſquam alibi *vulgus* maſculino genere uſurpat Horatius; ſemper neutro. Adde, quod *vulgum ſimilem cunctum* ingratam κακοφωνίαν habent.

Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
Accipe, quod numquam reddas mihi, si tibi dicam;
Tum insanus eris, si acceperis? an magis excors
Rejecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutae
Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:
Effugiet tamen haec sceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
Fiet aper, modo avis, modo saxum, &, cum volet, arbor.
Si male rem gerere insani, contra bene sani est;
Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perillî
Dictantis, quod tu numquam rescribere possis.
Audire, atque togam jubeo conponere, quisquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore;
Quisquis luxuria, tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
Dum doceo insanire omnis, vos ordine adite.
Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.

v. 74. Vulg. Insani est, c. b. sani. He-

74. SI MALE REM GERERE INSANI EST, CONTRA BENE SANI] Duo ex nostris, Galeanus & Regiae Societatis,

Si male rem gerere insani, contra bene sani EST.

Et sic credo in pluribus aliorum, etsi ipsi taceant. Res quidem parvula est: ex duabus tamen lectionibus hanc praetulerim; quia hoc pacto clare magis oratio ad sequentia continuatur.

76. QUOD TU NUMQUAM RESCRIBERE POSSIS] Praestantissimus Nic. Heinsius in libri sui margine, *Forte*, ait, *legendum*, QUOI. Perperam, ut opinor. *Rescribere* enim est, *reddere*, *solvere*; & accusativum post se trahit. Terentius Phorm. V, 7.

Sed transi sodes ad forum, atque illud mihi
Argentum *rursum jube* rescribi, *Phormio.*
Quadna ego discripsi porro illis quibus debui?

ubi Donatus: *Quoniam ad numerationem pecuniae antecedit scriptura*, rescribere *dicebant pro* renumerare. Servius ad Virgilii Aen. VII, 422. *Scribi est dari*, *Rescribi reddi*; Horatius:

Dictantis, quod *tu numquam rescribere possis.*

Vide nos ad Epist. II, 1. v. 105. ubi illud etiam ad examen revocabimus, *Scribe decem a Nerio.*

86. ARBITRIO ARRI, FRUMENTI QUANTUM.] Lego,

atque epulum arbitrio Arri, ET
Frumenti quantum metit Africa.

Centum paria, *atque epulum*, *& frumentum.* Id Librariis perpetuum est, ut voculam vel syllabam, siqua ultra senos versiculi pedes excurrit, penitus omittant. *Et* vero omnium facillime intercipi solebat, quia non literis, sed punctis duntaxat, olim notabatur.

93. UNO

Heredes Staberî ſummam incidêre ſepulcro;
Ni ſic feciſſent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum arbitrio Arrî, &
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte; hoc volui: ne ſis patruus mihi. Credo
Hoc Staberî prudentem animum vidiſſe. Quid ergo
Senſit, cum ſummam patrimoni inſculpere ſaxo
Heredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil acrius: ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periret,
Ipſe videretur ſibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque, pulchris
Divitiis parent; quas qui conſtruxerit, ille
Clarus erit, fortis, juſtus. Sapienſne? Etiam & rex,
Et quicquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. Quid ſimile iſti
Graecus Ariſtippus? qui ſervos projicere aurum
In media juſſit Libya; quia tardius irent
Propter onus ſegnes. uter eſt inſanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite reſolvit.

Sñ

v. 86. Vulg. Et *deeſt.*

93. Uno quadrante periret] Ita editiones priſcae, & pleraeque ex recentioribus. Sed codices Blandinii, & ex noſtris vetuſtiores Leidenſis, Reginenſis, perisset.

ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periſſet,
Ipſe videretur *ſibi nequior.*

Subſtituebant, credo, *periret*; quia utrumque verbum, & *periret* & *videretur*, eodem tempore efferendum eſſe autumabant. Atqui hoc minime neceſſe eſt. Terent. Phorm. I, 1.

Non, ſi rediſſet, *ei pater veniam* daret?

Adelph. II, 2.

Si attigiſſes, ferres *infortunium.*

Noſter Serm. I, 6. v. 79.

In magno ut populo ſi qui vidiſſet, *avita*
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet *illos.*

96. Divitiis parent, quas qui construxerit] Sic priſcae editiones dederunt, unde in ceteras derivatum eſt. Bona tamen pars codicum, in quibus noſtri Leidenſis, Reginenſis cum quattuor aliis, contraxerit: neque aliter Scholiaſtes Fabricii. Quod nuper adeo a docto Editore in Textum receptum eſt, altero rejecto. Sane ſic uſurpat Apuleius Metam. IX. *Ad iſtum modum, divinationis aſtu captioſo, non parvas* contraxerant *pecunias.* Verius tamen elegantiuſque eſt construxerit: ut Noſter alibi Serm. I, 1. v. 44.

At ni id fit, quid habet pulchri conſtructus *acervus?*

Carm. II, 3.

& exſtructis in altum
Divitiis *potietur heres.*

Cicero I. contra Rullum: *Videtis omnibus rebus & modis* conſtructam *& coacervatam pecuniam decem-*

Si quis emat citharas, emtas conportet in unum,
Nec ſtudio citharae, nec Muſae deditus ulli;
Si ſcalpra & formas non ſutor; nautica vela
Averſus mercaturis: delirus & amens
Undique dicatur merito. quî diſcrepat iſtis,
Qui nummos aurumque recondit, neſcius uti
Conpoſitis, metuenſque velut contingere ſacrum?
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Projectus vigilet cum longo fuſte; neque illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granum;
Ac potius foliis parcus veſcatur amaris:
Si, poſitis intus Chii veteriſque Falerni
Mille cadis, nihil eſt, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, ſi & ſtramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,

v. 108. Vulg. QUID. 112. PORRECTUS. Blat-

viralem. Phil. II, 38. *Itaque tanti acervi nummorum apud iſtum* conſtruantur. Perſius Sat. II, 44.

Rem ſtruere *exoptas, caeſo bove.*

Nihil igitur hic immutandum.

108. QUID DISCREPAT ISTIS?] Miror pleraſque editiones QUID hic obtrudere; cum Venetae antiquae & Loſcheriana QUI recte dediſſent: quibus aſtipulantur quicquid uſquam fere eſt codicum ſcriptorum. *Qui*, i. e. *quomodo:* ut Acron Scholiaſtes. Ita infra v. 260. *Amator excluſus qui diſtat?*

112. PORRECTUS VIGILET CUM LONGO FUSTE] Jam antea, Carm. ſcilicet III, 10. & Epod. XI. pro *porrectus*, quod omnes ibi codices quaſi de compacto perperam exhibeant, ſubſtituimus *projectus.* Atque hic quoque vox eadem reponenda erit, quantumvis reclamantibus Librariis, quorum paucis datum erat habere naſum.

Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
PROJECTUS *vigilet cum longo fuſte.*

Quid enim hic facit *porrectus?* An tu credis avarum hunc, ſordidum & triparcum, in molli lectulo & culcitra plumea ad acervum frumenti decubuiſſe? atque adeo prae deliciis membra ſibi exporrexiſſe? Certe id denotat *porrectus*, ut Serm. II, 6, v. 106.

Ergo ubi purpurea porrectum *in veſte locavit,*

& ibidem v. 88.

Cum pater ipſe domus palea porrectus *in horna:*

molliter enim tum & delicate recubuit mus ille ruſticus, cui recens palea pro cubili erat. Prudentius Hamartig. v. 856.

Illic purpureo latus exporrecta *cubili*
Floribus aeternis ſpirantes libat odores.

Immo vero nudo, opinor, ſolo vel vili ſtramine *projectus* vigilabat ille, Euclionum omnium miſerrimus. Silius Italicus lib. XV.

Stramine projectus *duro patiere ſub aſtris*
Inſomnes noctes.

Statius Theb. V, 587.

viridi nam ceſpite terrae
Projectum *temere, & patulo caelum ore trahentem.*

Vide plura ad Carm. III, 10. v. 3. Ceterum *porrectus* & *projectus* paſſim a Librariis confundi teſtantur, qui Catullum, Ovidium, alios ad ſcriptorum codicum fidem ediderunt.

127. SI QUIDVIS SATIS EST] Codex Petrenſis, QUODVIS: Excerpta Bodleiana, QUODHS cum virgula ſuperne poſita; id eſt, *Si quod habes ſatis eſt.* Ex compendioſa ſcribendi ratione orta eſt variatio. Ceterum, etſi illud *quod habes* arridere cuipiam poſſit, tamen recte habet QUIDVIS, ut editiones dederunt. Plautus Mil. III, 1. v. 155.

Cem-

Blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
Nimirum insanus paucis videatur; eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
Dîs inimice senex, custodis? ne tibi desit:
Quantulum enim summae curtabit quisque dierum,
Unguere si caulis oleo meliore, caputque
Coeperis inpexa foedum porrigine? quare,
Si quidvis satis est, perjuras, surripis, aufers
Undique? tun' sanus? populum si caedere saxis
Incipias, servosve tuo quos aere pararis;
Insanum te omnes pueri, clamentque puellae.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
Incolumi capite es? quid ni? neque enim hoc facis Argis,

Nec

v. 129. Vulg. TUOS. 132. Quid ENIM? neque TU hoc.

Commodulum obsona, ne magno sumtu: mihi quidvis sat est.

Turpilius Lindia, apud Priscianum de Metris Comicis:

Profecto ut quisque minimo contentus fuit,
Ita fortunatam vitam vixit maxime,
Ut philosophi aiunt, isti quibus quidvis sat est.

129. SERVOSVE TUOS, QUOS AERE PARARIS] Recte quidem *aere parâris*, ut Sallustius Jugurth. c. XXXI. *Servi*, aere parati, *injusta imperia dominorum non perferunt.* Sed illud inconcinne admodum,

servosve *tuos*, quos aere pararis.

Si enim semel *tuos* dixeris, nihil attinet illa adjicere, *quos aere pararis:* ut ne addam *servos tuos* quos κακοφωνίᾳ sua aures offendere & vulnerare. Equidem ausim quavis sponsione contendere nunquam hoc ab Horatio profectum esse. Quid multa? levissima sane mutatione locum integrum olim praestiti; quod postea vidi ab elegantis ingenii viro Tanaquillo Fabro occupatum, & a celeberrimo Dacierio comprobatum:

Servos ve, TUO *quos aere pararis.*

Nihil vel e tripode verius dici potuit. Terent. Phorm. III, 2. v. 26.

Vendidit. Quam indignum facinus, ancillam aere emtam suo.

Noster Epist. II, 2. v. 12.

meo *sum pauper in* aere.

Sic *aere de suo monumentum posuit.* Gruter. pag. 549. IO. C. LANIUS C. L. EROS AERE DE SUO.

132. QUID ENIM? NEQUE TU HOC FACIS ARGIS] Locus sane difficilis & interpretibus molestus:

Cum laqueo uxorem interimis matremque veneno,
Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens genetricem occidit Orestes.

Ubi *quid enim* matricidae verba esse volunt, negantis se ideo insanire. Atqui *quid enim* non negantis est oratio, sed confirmantis. Ita Serm. I, 1.

Militia est potior: quid enim? *concurritur: horae*
Momento aut cita mors venit, aut victoria laeta.

Probat hic, ut vides, colligitque, militiam esse potiorem. Atque ita passim usurpant boni auctores. Sine dubio igitur sunt verba haec Stoici, in argumentatione pergentis. Atque adeo prior illa sine interrogatione per Ironiam proferenda sunt, *Incolumi capite es. Quid enim?* Sic enim recte procedet oratio, & *Quid enim* hoc pacto confirmantis erit, quod post interrogationem est negantis. Quae autem sequuntur, *Neque tu hoc facis Argis.* Stoicus quidem loquitur, sed ex matricidae persona: & perinde est ac si diceret, *Dicas, neque hoc Argis facio, neque ferro matrem occido: curitaque, ut Orestes, insanus, voces? Quid?* respondet Stoi-

Nec ferro ut demens genetricem occidis Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin, ex quo eſt habitus male tutae mentis Oreſtes,
Nil ſane fecit quod tu reprehendere poſſis:
Non Pyladen ferro violare, auſuſve ſororem eſt
Electram: tantum maledicit utrique, vocando
Hanc furiam, hunc aliud, juſſit quod ſplendida bilis.
Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri,
Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla vappamque profeſtis,

v. 133. Vulg. OCCIDIT. 139. EST *deeſt.*

Quon-

Stoicus, *An tu Argis demum, occiſa ibi matre, tum primum inſaniſſe Oreſtem putas? Quin multo ante, dum peregre fuit, inſanivit, priuſquam matrem occidiſſet. Nihil itaque attinet, quo loco, aut quo modo id ſcelus perpetres: ſiquidem matrem interimis, certe inſanus haberi debes.* Nullam aliam, ſi ſapis, in recepta lectione ſententiam quaeres. Sane quattuor apud Pulmannum codices pro *quid enim* QUID NI exhibent. Quippe *enim* in ſcriptis exemplaribus hoc fere modo (*n.*) compendioſe notatur; unde proclivis erat Librariis lapſus a *quid ni* ad *quid enim*, & viciſſim. Porro & *tu* in illis quae ſequuntur, *Neque tu hoc facis Argis*, facile pro *n* ſive *enim* decipere potuit; quin & a codice Reginenſi omnino abeſt. Levi igitur brachio ſic verſum concinnare poteris,

Incolumi capite es? QUID NI? *neque* ENIM *hoc facis Argis.*

quorum alterum a ſcriptis codicibus venit, alterum ab eruditiſſimi Lambini conjectura. *Quidni incolumi?* ait Stoicus, urbane & εἰρωνικῶς: *neque enim aut Argis aut ferro matrem jugulas; ut pro Oreſte habendus ſis.* Eadem facetia, Noſter alibi Art. Poët. 382.

Qui neſcit, verſus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praeſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.

Equidem, ut vulgatam lectionem, demta interrogatione, non improbo: ita hanc fortiorem & elegantiorem eſſe plures, opinor, cenſebunt.

133. UT DEMENS GENETRICEM OCCIDIT ORESTES] Ita ſane: quia in proximo erat nominativus *Oreſtes*, tertiam in verbo *occidit* perſonam nobis dederunt, ut ſupra Epod. X. *Juverit* ſubſtituerunt pro *Juveris*; nempe quia *praeda* id flagitare videbatur. At quanto melius Pulmanni codices duo, Berſmanni unus, ex noſtris Regius & Magdalenenſis & Lambethanus & a prima manu optimus Reginenſis,

neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens, genetricem OCCIDIS,
Oreſtes.

Sententia quidem eadem utrobique eſt: at orationem hoc modo nitidiorem venuſtioremque fieri, hoſpes plane in poëtis ſit, qui non ultro agnoſcat.

137. MALE TUTAE MENTIS ORESTES] Non placuit hoc ſummo viro Nic. Heinſio: *Forte*, ait, *male* MOTAE, *ut infra* v. 278. *commotae crimine mentis.* Scilicet haud meminerat medicorum verbum eſſe *Tutus*, perinde fere ac *ſanus, incolumis.* Celſus II, 3. *Haec valetudo, ut ſpatium aliquod habebit, ſic* tuta *erit.* II, 8. *Alvus in hac valetudine ea* tuta *eſt, quae quotidie coacta, eaque convenientia his quae aſſumuntur reddit.* & ibidem: *In quo omnia haec ſunt, is ex toto* tutus *eſt.* Ergo eleganter dictum eſt, *male tutae mentis*, ut *male ſanae:* neque quidquam hic immutandum.

139. AUSUSVE SOROREM ELECTRAM] Pulmanni liber optimus cum Regio addunt *eſt: auſuſve ſororem* EST *Electram.* Recte. Librarii pro more ſuo omiſerunt; quia Hexameter citra id integer eſt.

151. AVIDUS JAM HAEC AUFERET HERES] Nic. Heinſius ex conjectura emendat:

Ni-

Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus; ut heres
Jam circum loculos & clavis laetus ovanſque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto: menſam poni jubet, atque
Effundi ſaccos nummorum, accedere pluris
Ad numerandum: hominem ſic erigit. addit & illud;
Ni tua cuſtodis, avidus jam haec auferet heres.
Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age. Quid vis?
Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedit ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? Agedum, ſume hoc ptiſanarium oryzae.

Quan-

v. 154. Vulg. ACCEDAT.

Ni tua cuſtodis, avidus jam JAM *auferet heres.* Satis quidem probabiliter: neque tamen recepta lectio temere ejicienda.

154. INGENS ACCEDAT STOMACHO] Vide modo hos duos verſiculos:

Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.

Ubi primo ACCEDIT reponendum eſt, fide codicum multo plurium, novem ſcilicet ex noſtris, quinque ex ſex Pulmannianis, trium ex Berſmannianis quattuor. Ceteri interpretes, editiones veteres patienter ſecuti, variantem hic lectionem diſſimulant. *Ni accedit*; ut paullo ante v. 151. *Ni tua cuſtodis.* Serm. I, 2. 95. *Ni Catia eſt.* II, 7. v. 118. *Ocius hinc te Ni rapis.* Illud deinde mecum conſidera, *Ni cibus atque ingens fultura accedit ſtomacho ruenti.* Quid ſodes ſibi illa volunt *cibus atque ingens fultura?* Sane *cibus* ſtomachi fultura eſt; ut Lucret. II.

Et fulcire cibis *atque omnia ſuſtentare.*

IV, 865.

Propterea capitur cibus, ut ſuffulciat artus.

Columella VI, 24. *Quae vacca, cum partum edidit, niſi* cibis fulta eſt, *quamvis bona nutrix, labore fatigata nato ſubtrahit alimentum.* Vinum quoque potentiſſime reficit & *fulcit venas deficientes.* Seneca Epiſt. XCV. *Antiqui medici neſciebant dare* cibum *ſaepius*, & VINO fulcire venas cadentes. Idem De Beneficiis III, 9. *Quid aſſediſſe aegro, & cum valetudo ejus ac ſalus momentis conſtaret, excepiſſe idonea* cibo *tempora*, & cadentes venas VINO refeciſſe, & *medicum adduxiſſe morienti?* Naſo in Pont. I, 3.

Et jam deficiens *ſic ad tua verba revixi,*
Ut ſolet infuſo vena redire MERO.

Recte ergo & eleganter hic habet *fultura*: locum tamen integrum & ſanum eſſe nondum auſim praeſtare. Quippe illud *ingens* fultura, ut quovis loco non optimum foret epitheton, ita hic peſſimum eſſe videtur. Non enim ideo deficiunt venae, ſi non *ingenti* fultura ſuſtinentur: modica utique & quantulacumque fultura praecaveri id malum poteſt. *Deficient*, inquit, *venae, niſi ingens fultura accedit*; quod perinde eſt ac ſi diceret, *Morieris*; *niſi ex toto incolumis es*: cui enim ingens fultura ſuppetit, is ex toto tutus eſt. Quare facile inducor; ut illud *ingens* in mendo cubare exiſtimem. Quid ſi ſic corrigamus?

Deficient inopem venae te; ni cibus, atque
PRAESENS *accedit ſtomacho fultura ruenti.*

Ni fultura praeſens accedit: unde aegrotus, maturandum eſſe auxilium ratus, continuo infert, *Tu ceſſas?* Sic *praeſens auxilium*, *praeſens remedium*, *praeſens medicina* paſſim apud auctores. Certe *praeſens* vel ſimile quid neceſſarium videtur ſententiae. Non enim de moribundo duntaxat, ſed de quovis etiam ſaniſſimo id verum erit, *Deficient te venae, niſi cibus accedit*: fame enim tandem morietur. Sed illud intereſt, quod alteri *praeſens* auxilio opus eſt; alter ſine periculo differre poteſt aliquantiſper. Qui melius quid conjecerit, eum ego vatem optimum libens perhibebo.

Quanti emtae? Parvo. Quanti ergo? Octuſſibus. Eheu!
Quid refert, morbo, an furtis pereamve rapinis?
Quiſnam igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid avarus?
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus;
Continuo ſanus? minime. Cur, Stoice? Dicam.

v. 156. Vulg. Octo Assibus. 157. Pereamque. Non

156. Quanti ergo? octo assibus] Lambini hoc facinus eſt; qui exploſa vetere lectione octussibus, primus hanc quae nunc paſſim circumfertur in ejus ſedem intruſit: *ineptam* ſcilicet alteram & *corruptam* clamitans, quippe *octuſſe* numero ſingulari, non *octuſſibus* numero multitudinis dictum oportuiſſe. Hunc ſequuntur Cruquius Torrentiuſque, etſi inviti quodammodo & repugnantes. Ita demum evenit, ut quod germaniſſimae Latinitatis & nativae elegantiae eſt, indignis modis quaſi furca hinc ejiceretur. Nos pro more & penſo noſtro pergemus de Horatio bene mereri; & veram lectionem, negligentia interpretum proditam, poſtliminio revocabimus:

Quanti emtae? parvo. quanti ergo? octussibus. Utrumvis quidem recte dixeris, *Ptiſanarium oryzae vēnit octuſſe*, vel *vēnit octuſſibus*: magis tamen amabant veteres in hac locutione numerum pluralem. Cicero De Officiis II, 17. *Ne Marco quidem Scio vitio datum eſt, quod in caritate* asse *modium populo dedit.* Vides hic numerum ſingularem: ſed Livius, Plinius aliique pluralem maluerunt. Livius IV, 16. *L. Minucius bove aurato donatus eſt, ne plebe quidem invita, quia frumentum Maelianum* assibus *in modios aeſtimatum plebi diviſit.* Plinius Hiſt. XVIII, 3. *Manius Marcius aedilis plebis primum* (lege *primus*) *frumentum populo in modios* assibus *donavit.* Et mox, *Trebius in aedilitate* assibus *populo frumentum praeſtitit.* Et iterum, *M. Varro auctor eſt, cum L. Metellus in triumpho plurimos duxit elephantos,* assibus *ſingulis* (lege *ſingulos*) *farris modios fuiſſe.* Feſtus in voce Peculatus: *Poſtquam aere ſignato uti coepit populus R. Tarpeia lege cautum eſt, ut bos* centussibus, *ovis* decussibus *aeſtimaretur.* Animadvertis, opinor, non modo *aſſibus modios* gemino plurali dici; ſed & *aſſibus frumentum, bovem centuſſibus, ovem decuſſibus* altero ſingulari: plane ut apud Noſtrum, *ptiſanarium octuſſibus.* Quod perinde eſt, ac ſi diceret, *ſingula id genus ptiſanaria de medicorum officinis octuſſibus emi ſolere.* Sic itaque loquebantur; *Hoc quidem, quod in manibus fero, ptiſanarium* octuſſe *ſive octenis aſſibus emtum eſt: hoc genus ptiſanarium* octuſſibus *emitur.* Poſteriorem autem phraſin hic uſurpavit medicus; quia non unico ptiſanario ingeſto ſanari potuit Opimius; ſed pluribus quotidie opus habuit, donec paullatim integre convaleſceret. Itaque uno reſponſo & pretium ptiſanarii indicavit Medicus; & illud inſuper ſignificavit, plura id genus ſumi oportere. Quo damno exanimatus ille avarus, continuo exclamat, *Eheu, quid refert, morbone an medendi ſumptibus peream.* Rectius igitur octussibus hic legemus; quod & editiones veteres & omnes omnium codices exhibuerunt. Nam quod Lambinus ſuſpicatur, olim hic extitiſſe *oct' aſſibus*: quia *U* litera in libris aliquot litura non vacabat; in ea re, credo, fallitur: & potius eſt, ut *octoſſibus* fuerit; quod in codice Regio habetur, litera *U* ſuperne adſcripta. Tum autem quod Cruquius memorat, in vetuſtiſſimo Blandinio eſſe *oct. aſſibus*, id quidem a manu ſecunda interpolatum fuiſſe veri ſimillimum eſt: nam in ea re ſubinde annotanda nimium is indiligens erat. Sic in Magdalenenſi noſtro nunc quidem *octoaſſibus* praefertur; at a principio erat *octuſſibus*, ut raſura & literae veſtigia manifeſte indicant.

157. An furtis pereamque rapinis] Ita olim dederunt editiones priſcae: mox exorta eſt interpolatorum natio, qui ne pro *que* paſſim ediderunt;

Quid refert morbo, an furtis, pereamne rapinis?

Quod ne Latinum quidem eſt: *ne* enim in hac locutione ſemper antecedit *vel an*, numquam ſubſequitur; ut Carm. II, 3.

Diveſne priſco natus ab Inacho
Nil intereſt, an *pauper.*

Hoc igitur, ut ſane meritum erat, repudiato, veterem lectionem que in ſedes priſtinas reſtituerunt Lambinus & Cruquius. Sed cum codices ex noſtris aliquot, Regius ſcilicet, Galeanus, & Magdalenenſis clare habeant ve; idque ipſum voluiſſe videantur, qui ne hic exhibeant; nulla mihi dubitatio eſt, quin ea ſola vera ſit Horatii ſcriptura,

Quid refert morbo, an furtis pereamve rapinis?

Quid refert, *morbo* peream, *an furtis* medici, *rapiniſve* heredis? Ceterum *ve* & *octuſſibus* probavit

Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato,
Hic aeger. recte eſt igitur, ſurgetque? negabit:
Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
Non eſt perjurus, neque ſordidus. inmolet aequis
Hic porcum Laribus. verum ambitioſus & audax.

v. 163. Vulg. TENTENTUR.

Na-

vit etiam doctiſſimus Baxterus. Si NE admittis, tum tollendum erit *an:*

Quid refert, morbo, furtis, pereamne rapinis?

158. QUISNAM IGITUR SANUS? QUI NON STULTUS] Non animadvertunt Interpretes elegantiam hujus loci; cum ſic verba illa accipiunt, *Qui non* eſt *ſtultus.* Tu vero ſic potius interpretare, *Qui* eſt *non ſtultus.* Haec autem quam non prorſus eadem ſint, aut jam, opinor, ſentis, aut mox perſentiſces. Cicero pro Fonteio cap. VI. *Quid opus eſt* ſapiente *judice? quid oratore* non ſtulto? Idem in Oratore c. 7. *Ut ea qui utantur*, non ſtulti *homines haberi poſſint, etiam plerumque* prudentes. Seneca Controv. XXI. *Servus* non ſtultus *tergum & caput ſuum deliciis praeſentibus praetulit.* Controv. XXXII. *Ego* ſanitatis *meae, ſi potuero, argumenta colligam. Dicam in Senatu* non ſtulte *ſententiam.* Plautus Moſtell. I, 3.

Equidem pol miror te non ſtultam *ſtulte facere.*

Terent. Heaut. II, 3.

Tuum eſſe in potiundo periclum non vis: haud ſtulte *ſapis.*

Reſtituenda ea lectio Naſoni, perſpicaciſſimo Nic. Heinſio non intellecta, Triſt. lib. V. Eleg. 5. ubi poëta inter Getas uxoris natalem celebrans & rem divinam faciens, miratur fumos e ture aſcendentes Italiam verſus ferri:

Aſpice, ut aura tamen fumos e ture coortos
In partes Italas & loca dextra ferat.

Igitur prope eſt, ut ſenſu eos praeditos eſſe credat; quales olim in funere Eteoclis & Polynicis in duas partes ſe ſcidiſſe, tamquam odiis ardentium fratrum ipſi eſſent animati, Callimachus tradidit:

Senſus ineſt igitur nebulis, quas exigit ignis.

Et ſe quidem antea pro fabula habuiſſe illud Callimachi; nunc tamen fidem ei habere, cum huic ipſi fumo ſenſum ineſſe videat:

Hoc meminì quondam fieri non poſſe loquebar:
Et me Battiades judice falſus erat.

Omnia nunc credo: cum tu CONSULTUS *ab Arcto*
Terga, Vapor, dederis, Auſoniamque petas.

Ita ex conjectura edidit Heinſius, & *conſultus* ad κεκτημένειαν refert. Perperam profecto; neque pro ſolita ſua ſagacitate: nulla enim hinc omina aut praeſagia captabat Ovidius: ne unicum verbum eſt, quod illo trahi poſſit. Enimvero reponenda eſt elegantiſſima ſcriptorum codicum lectio, quam *nihil eſſe* vir ſummus pronuntiat, ipſe mirum in modum deceptus & falſus animi:

Omnia nunc credo: cum tu NON STULTUS *ab Arcto*
Terga, Vapor, dederis, Auſoniamque petas.

Non ſenſu modo praeditus erat ille fumus, ſed *non ſtulte* ſapuit, Naſone judice; cum relictis regionibus Geticis Italiam verſus volaret, ab horrido illo caelo ad beatiores tractus migraturus: ipſo ſcilicet poëta idem facturo, ſi copia daretur. Quid, rogo te, hac lectione verius? quid venuſtius? Sic idem alibi in Arte Am. III, 253.

Aut Helene; quam non ſtulte, *Menelae, repoſcis;*
Tu quoque non ſtulte, *Troice raptor, habes.*

& ibidem 357.

Cautaque non ſtulte *Latronum praelia ludat.*

Propertius III, 21.

Et quaecumque volens reperit non ſtulta *puella.*

Iterum Cicero de Oratore II, 68. *Ut vel* non ſtultus *quaſi ſtulte cum ſale dicat aliquid.*

163. MORBO TENTENTUR ACUTO] Venetae priſcae & Loſcheriana, TENTANTUR, atque ita major pars codicum; ex noſtris octo: neque aliter citat Priſcianus p. 691. ubi & tres manuſcriptos in eadem lectione conſentire vidi,

Quod latus aut renes morbo TENTANTUR *acuto.*

Quod indicativum modum hic recipit, ut ſupra v. 120.

eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur *eodem.*

Revocetur itaque antiqua ſcriptura, nullo ſuo merito de avitis ſedibus depulſa. Ceterum imitatus eſt Serenus Sammonicus cap. III.

Portio ſi capitis morbo tentetur acuto.

& XXIII.

Si latus immeritum morbo tentatur acuto.

Naviget Anticyram. quid enim differt, balatrone
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?
Servius Oppidius Canusî duo praedia, dives
Antiquo censu, gnatis divîsse duobus

v. 166. Vulg. BARATHRONE. Fer-

166. BARATHRONE DONES QUICQUID HABES] Jam olim, ut ex Scholiastis discere licet, locus hic ambiguae erat lectionis. Plures quidem codices, & editiones omnes habent, *Barathrone dones*: quod erit, in ventrem & ingluviem profundere: ut Epist. I, 15. Maenius ille helluo *macelli barathrum* dicitur. Atque hanc enarrationem secuti sunt Tresviri Interpretes. Quam tamen si admittis; vide annon elegantius reponere possis *damnes* pro *dones*:

quid enim differt, barathrone
DAMNES *quicquid habes, an numquam utare paratis?*

ut Sidonius Apollinaris Carm. V. vers. 325.

post quina Vitelli
Millia, famosi ventris damnata barathro.

Illud tamen lectionem hanc penitus evertit, quod nondum *helluones & nepotes* perstringit noster (quos versu demum 224. insectatur) sed *ambitiosos & audaces* hic sugillat, ut recte vidit vir egregius Dan. Heinsius. Considerandа itaque est alia, quam suppeditant codices nostri Reginensis & Galeanus, & Scholiastae quoque agnoscunt;

quid enim differt, BALATRO NE
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?

hoc est, *dones ne & profundas quicquid habes, ut balatro.* Balatro autem est homo nihili, decoctor, qui sua stulte prodigit. Glossae Labbaei: Ἄσωτος, *ganearius, luxuriosus, prodigus, profusus, sumtuosus, balatro.* Varro de Re Rust. II, 5. *Videbo jam vos, inquit*, balatrones, *& huc afferam meum corium & flagra.* Lucretius III, 968.

Auser abhinc lacrimas, balatro, *& compesce querelas.*

Ita verissime emendavit Nic. Heinsius ad Ovidii Amor. III, 3. cum scripti codices ibi *barathro* habeant, ut hic apud Flaccum. Profecto sua se facilitate & bonitate satis commendat haec lectio, *Balatróne*: atque illud haud levem ei gratiam conciliat, quod Nic. Heinsio placuerit: adhuc tamen restat altera, in duobus codicibus a Berstmunno reperta, quae fortassis omnibus palmam praeripere suo jure mereatur.

quid enim differt, BALATRONI
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?

Certe particula disjunctiva *Ne* tuto hinc abesse potest; ut Epist. II, 2. v. 166.

Quid refert, vivas numerato nuper, an *olim?*

& Serm. II, 7. v. 58.

Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas, an *turpi clausus in arca?*

Jam autem sententia erit, Quid differt, utrumne avarus numquam rebus partis utare, an ambitiosus & *audax* sive turbulentus, seditiosus, bona omnia profundas in aucupanda plebis gratia & suffragiis venandis? *Dones balatroni*, ut Serm. I, 2. v. 56.

Qui patrium mimae donat *fundumque laremque.*

Balatrones autem & ejusmodi nebulones nullius bonae frugis sectari & comedere solebant ambitiosos, qui muneribus ludisque exhibendis, & pauperibus sportula deliniendis, aliisque id genus sumtibus, largos se benignosque esse & haberi studebant. Unde illud initio Sermonis I, 2.

Mendici, mimae, balatrones, *hoc genus omne*
Moestum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli;
Quippe benignus *erat.*

Favent quoque huic lectioni appositissima loca Vopisci in Carino c. 20. & 21. ubi Junium quendam Messaliam, plane *ambitiosum* hunc Horatianum, culpat; quod popularis aurae gratia patrimonium omne in balatrones & histriones prodegerat. *Legat*, inquit, *hunc locum Junius Messalla, quem ego libere culpare audeo: ille enim patrimonium suum* Scenicis dedit; *heredibus abnegavit; matris tunicam dedit* mimae, *lacernam patris* mimo, &c. *Et haec quidem idcirco in literas retuli, quo futuros editores* (munerum) *pudor tangeret, ne patrimonia sua, proscriptis legitimis haeredibus*, MIMIS ET BALATRONIBUS DEPUTARENT. Sane Vopiscus hunc ipsum Flacci locum respexisse videatur. Et res enim & verba utrobique sunt eadem. Nam inter alia de impensis *munerum & ludorum* hic agi, vel ex versu 182. constiterit,

In cicere atque faba bona tu perdasque lupinis?

Donare autem *balatroni* id ipsum est quod *deputare balatronibus*: singularem enim hic numerum vim pluralis habere, vulgatum est & tralatitium. Ceterum debita laude fraudandus non est Heinsius pater; qui hoc ipsum ex conjectura, ut videtur, feliciter protulit; in eo tantum se frustratus,

Fertur, & hoc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucesque
Ferre sinu laxo, donare, & perdere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem:

v. 170. Vulg. HAEC. 172. LUDERE.

Ex-

tus, quod *balatronem* de uno quodam parasito, non de tota nebulonum & scurrarum turba interpretatus est.

170. ET HAEC MORIENS] Editiones vetustae, & manuscripti fere omnes, *Hoc moriens pueris dixisse*. Quod altero rectius: sic infra v. 190. Dicere *quod* sentit; non ut vulgo, *Quae*.

172. DONARE ET LUDERE VIDI] Sic quidem Librarii quasi conjurati in omnibus codicibus tradiderunt: quaero, an ipse Auctor? Equidem cras fortassis id credere possim, hodie certe nihil. Expendamus paullisper locum integrum:

postquam te talos, Aule, nucesque
Ferre sinu laxo, donare & ludere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem.

Donare, inquit Scholiastes, *ad Nuces refertur, ludere ad Talos*. Nihil potuit ineptius: *Ludere* enim tam ad nuces, quam talos refertur; & *donare* etiam ad utrumque. Suetonius Augusto c. 83. *Animi laxandi caussa modo piscabatur hamo, modo* talis *aut ocellatis* nucibusque ludebat *cum pueris minutis*. Ergo vitio hic dat pater Aulo filiolo, quod *talis nucibusque* LUDERET. Nimium profecto iracunde, atque, ut illud addam, stulte. Quorsum enim datos esse talos aut nuces, nisi ut iis *luderetur?* Hoccine ut in puerulo quis criminetur? Quin & alter ille Tiberius, qui jam tum avaritiae semina ostendebat, *ludebat* sine dubio cum fraterculo. Illud etiam vide, quam praeposterе ista socientur, *Donare & ludere*: qui enim semel talos *donaverit*, quomodo sodes *ludere* iis postea potuerit? Haec sane absurditatem omnem superant. Quid ergo hic reprehendit pater Oppidius? Non utique quod talis *luderet* filius; sed quod *sinu laxo* & neglegenter eos ferret, ut saepe excideren & *perderentur*; temere etiam cuivis eos *donaret*; finito lusu, sic projectos relinqueret, neque in posterum servandos reponeret; atque adeo negligentis & prodigi olim hominis specimen exhiberet. In fratre vero contraria indoles elucebat, avaritiae scilicet & sordium; cum statim a lusu studiose talos *numeraret*, quin & in cavis anguliscque *absconderet*, metuens & sollicitus ne a quoquam surriperentur. *Sinu laxo*, ut eleganter Seneca de Beneficiis IV, 24. *Non recipit* sordidum *Virtus amatorem*, soluto *ad illam* sinu *veniendum est*. Quid ergo? Equidem, vel centum Librariis obnitentibus, aio & contendo sic Horatium dedisse;

Ferre sinu laxo, donare & PERDERE vidi.

Sententiam, opinor, jam vidisti: verba ipsa sic inter se conveniunt, ut nequeant sine injuria divelli, Martialis IV, 40.

Jam donare *potes, jam* perdere; *plenus honorum,*
Largus opum. Expecto, Postume, quid facias.

VI, 30.

Sex sestertia si statim dedisset,
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Paete, pro ducentis.
At nunc cum dederis *diu moratus,*
Sex sestertia, Paete, perdidisti.

Seneca de Benef. VI, 4. *Si cum daret, suspiravit, vultum adduxit*, perdere *se credit, non* donare. VII, 32. *Non est magni animi* dare & perdere: *hoc est magni animi* perdere & dare. De Vita Beata XXIV. *Quid tu, inquit, recepturus* donas? *immo, non* perditurus. Tacitus Hist. I, 30. *Falluntur, quibus luxuria specie liberalitatis imponit*: perdere *iste sciet, non* donare. Ceterum *perdere talos* non solum extra lusum, sed in ipso etiam lusu potuit Aulus; cum frater scilicet Tiberius, ludo lucroque attentior, omnes illius talos victor auferret. Elegantissimus locus est apud Apollonium Rhodium, ubi Cupidinem & Ganymedem inducit talis aureis ludentes; quorum ille astutus & nequam simplici Ganymedi manum adierit, & os subleverit; hic omnes talos, duobus exceptis, mox & istos quoque moerens *perdiderit*. Digni sane sunt versus, qui & hic legantur; lib. III. v. 117.

ἀμφ' ἀστραγάλοισι δὲ τώγε
Χρυσείοις ἅτε κοῦροι ἀμιλλήσεες ἐψιόωντε·
Καὶ ῥ' ὁ μὲν ἤδη πάμπαν ἐνίπλεεν ᾧ ὑπὸ μαζῷ
Μάτηος Ἔρως λαιῇ ὑποσχάνε χειρὶ ἀγοσῷ
Ὀρθὸς ἐφεστώς· γλυκερὴν δὲ οἱ ἀμφὶ παρειὴν
Χροιὴ θάλλεν ἐρεύθος. ὁ δ' ἐγγύθεν ἑλκάδων ἶσο
Σίγα κατηφιόων, ἐσιὼ δ' ἔχεν, ὄλλοτε δ' αὖτως
Ἄλλῳ ἐπιπροΐαις, κεχόλωτο δὲ καγχαλόωντι.
Καί μιν τούς γε παρᾶσσον ἐπὶ προτέροισιν ΟΛΕΣΣΑΣ
Ἐν κευεαῖς σὺν χερσὶν ἀμήχανος.

Extimui, ne vos ageret vesania discors;
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.
Quare per Divos oratus uterque Penatis,
Tu cave ne minuas, tu ne majus facias id,
Quod satis esse putat pater, & natura coërcet.
Praeterea, ne vos titillet gloria, jure-
Jurando obstringam ambo: uter aedilis, fueritve
Vestrum praetor, is intestabilis & sacer esto.

Quare omnino reponendum est *perdere*; seu in lusu id factum esse malis, seu extra lusum: certe de Horatii corio & fama ludebant, qui primi hic subsliuebant *ludere*.

174. AGERET VESANIA DISCORS] Nic. Heinsius in libri sui margine, *Forte*, inquit, *legendum*, *Vesania* DISSORS. De quo vocabulo consule ipsum, si vacat, ad Epistolam Sabini primam, vers. 35. & nos ad Carm. III, 29. v. 28. Ceterum hic potius retineo vulgatam lectionem: Avaritia quippe & Luxuria dissident inter se & discordant.

183. LATUS UT IN CIRCO SPATIERE, AUT AENEUS UT STES] Editiones Venetae & Losscheriana, & aliae credo omnes ante Lambinum LAETUS. Quod & scriptis codicibus repugnat, & manifeste vitiosum est. Heinsius filius ex conjectura, *Forte*, inquit, LENTUS; quod & mihi in mentem venerat. Sane *lentus* & *spatiari* aptissime junguntur, ut apud Ovidium Art. I, 67.

Tu modo Pompeia lentus spatiare *sub umbra.*

Metam. II, 572.

nam dum per litora lentis
Passibus, ut soleo, summa spatiarer *arena.*

Sed illud huic emendationi incommode accidit, quod non *Aedilis* & *Praetoris* duntaxat, sed cujusvis hominis otiosi erat, *lente in circo spatiari*: quid enim vetuit? Noster, cum a negotiis vacuus *Fallacem* Circum *vespertinumque pererrabat Saepe forum*, lente, opinor, & tardo gradu incedebat, non quasi hostem fugiens currebat. Quare satius erit, ut lectionem omnium codicum auctoritate nixam, LATUS, retineamus. Ut enim *sublimis incedere*, pro fastuose & magnifice, saepius occurrit: Auctor Octaviae v. 704.

Sublimis *inter civium laeta omina* Incessit:

ita eodem sensu, & pari metaphora, *latus incedere* vel *spatiari* dictum esse videatur. Cicero certe & *erigi* & *latiorem fieri* eadem translatione pro *animos tollere* posuit; Acad. II, 41. *Est enim animorum ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum consideratio contemplatioque naturae*: erigimur, latiores *fieri videmur*, *humana despicimus.* Et ut Graeci ἄκροις ποσὶ βαίνειν, ἐπ' ἄκραν ὀνύχων βαδίζειν, *summis pedibus ingredi*, de homine sublimiter & superbe incedente usurpant: ita qui alis subnixis & cubitis ansatis fastuose ambulant, nescio cur non *lati incedere* recte dicantur. Plautus Persa II, 5.

Subnixis alis *me inferam*, *atque amicibor* gloriose:
Sed quis hic ansatus *ambulat?* Magnifice *conspicabor.*

Seneca Epist. LXXVI. de Histrionibus: *Cum praesente populo* elati incesserunt *& cothurnati*: *simul exierunt*, *excalceantur*, *& ad staturam suam redeunt*, ubi MSti omnes LATI, teste Grutero. Iterum de iisdem Epist. LXXX. *Ille qui in scena* elatus incedit, *& haec resupinus dicit*, *En impero Argis.* Etiam hic plerique apud Gruterum codices LATUS vel LATIUS. Et iterum de divitibus & nobilibus Epist. CXV. *Omnium istorum*, *quos* incedere altos *vides*, *bracteata felicitas est.* Silet hic Gruterus: tu perpende, annon hic olim fuerit LATOS. Ovid. Heroid. IX, 127.

Ingreditur late *lato spectabilis auro.*

Verum hic potius τὸ *late* referendum erit ad *spectabilis*; ut noster Carm. III, 16.

Late conspicuum *tollere verticem.*

Ceterum, pro *aut aeneus*, repono ex veterrimo Leidensi & Colbertino,

Latus ut in circo spatiere, ET AENEUS *ut stes*:

ut non alteruter tantum honos, sed uterque ei obtingat. Necessaria est sane haec emendatio: nusquam enim *aeneus* trisyllabon apud veteres poëtas invenias (nisi forte ubi prave ediderunt pro *areus*) sed ubique aut *aëneus* aut *aënus*.

187. ATRIDA, VETAS CUR] Ita recte Editiones: at perperam codices aliquot notae deteriores, ATRIDE: hoc enim ultimam producit, ut Ἀτρεΐδη. Sane insignis injuria facta est optimo PriscIano; cum vel in celebri illa Putschii editione sic

ejus

In cicere atque faba bona tu perdaſque lupinis,
Latus ut in circo ſpatiere, & aëneus ut ſtes;
Nudus agris, nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet ut plauſus, quos fert Agrippa, feras tu,
Aſtuta ingenuum volpes imitata leonem.
Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
Rex ſum: nil ultra quaere plebeius: & aequam

Rem

v. 183. Vulg. AUT AENEUS. 188. QUAERO.

ejus verba exhibentur p. 731. *Latina vero proportio in E correptam vult Vocativum primae declinationis terminari, etiam in Graecis; unde Horatius in* II. *Sermonum;*

Nequis humaſſe velit Ajacem, Atride, *vetas cur?*

Quattuor enim manuſcripti, quibus uſus ſum, clare ibi habent, *in A correptam*, & poſtea, *Atrida.* Servius ad Aen. III, 475. *Anchiſa Vocativus Graecus: ſic Atrides, Atrida facit*, ut Horatius;

Nequis humaſſe velit Ajacem, Atrida, *vetas cur?*

188. NIL ULTRA QUAERO PLEBEIUS] *Quaero* & in editionibus & in pleriſque omnibus ſcriptis habetur; tam aliorum, quam noſtris; niſi quod in uno Collegii Trinitatis, QUAERAM. Agnoſcit quoque eam lectionem Acron Scholiaſtes. At vetuſtiſſimus Cruquii Blandinius a prima manu habuit QUAERE; quomodo, vel contra omnium exemplarium fidem, ex conjectura legendum cenſuit Gul. Canterus Novar. Lect. IV, 12. Quid hic agimus? Certe ſubtili hic, ſi uſquam alias, judicio opus eſt; quo Bonum a Meliore diſcernamus, exiguo ſane fine ſeparatum. Utraque quidem lectio ſatis commoda; ſed utraque vera & genuina eſſe nequit. Prior illa, quam pluribus placuiſſe video,

Rex ſum. Nil ultra quaero *plebeius. Et aequam*
Rem imperito, &c.

verba haec vult eſſe ejus, qui ſupra ex Agamemnone quaeſiverat, *Cur Ajacem ſepeliri vetuiſſet.* Si hoc, inquit, tamquam rex, & pro imperio duntaxat jubes: ego unus de plebe nihil amplius quaero. Similis fere locus eſt Juvenalis Sat. X, 72. de nece Sejani:

ſed quo cecidit ſub crimine? quiſnam
Delator? quibus indicibus, quo teſte probavit?
Nil horum: verboſa & grandis epiſtola venit
A Capreis, Bene habet: nil plus interrogo.

Poſterior autem lectio totam hanc orationem Agamemnoni tribuit;

Rex ſum: nil ultra QUAERE *plebeius: & aequam*
Rem imperito: ac ſi cui videor, non juſtus; inulto
Dicere, quod ſentit, permitto.

Rex, inquit, ſum; hoc ſatis eſt tibi plebeio, cujus non eſt in regem tuum, quid aut quare faciat, curioſius inquirere: & praeterea etiam aequum bonumque eſt, quod jubeo: ac ſi tibi vel alii cuicumque injuſtum hoc & iniquum videtur, impune contradicere & redarguere licebit. Mihi quidem, pace tot interpretum qui aliter ſentiunt, poſterior haec enarratio melior & concinnior videtur. Quippe in altera id, opinor, jure reprehendas; quod, ut primum Agamemnon dixerat, *Rex ſum*; continuo ille reſpondet, *Nil ultra quaero.* Atqui jam *plus quaeſiverat* in verſu ſuperiore,

Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas
CUR?

Cur, inquit, *vetas?* quam ob rem, qua de cauſa, quibus rationibus inductus, hoc vetas? Deſerit ergo orationem inceptam; ſi ſtatim, audito illo *Rex ſum*, contentus & mutus abiturus eſt. Siquidem illud *Rex ſum* non omnino ſatisfacit interrogationi *Cur vetas:* immo reſponſionem potius abnegat. Hoc primum: quod vel ſolum, niſi fallor, perſpicaci lectori ſuffecerit. Sed & alterum etiam eſt, quo ſi non aeque, aliquatenus tamen peccat ea lectio. Quippe vox *plebeius* inclementius paullo ac convitii loco hic dicitur; & Agamemnoni quidem aptiſſime convenit; qui ſubiratus & indigne ferens a percontatore interpellari, conditionis eum ſuae verbo illo admonere voluit: ut Ulixes Iliad. B. v. 200.

Οτ δ' αὖ ΔΗΜΟΥ τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντα τ' ἐφεύροι,
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὀμοκλήσασκέ τε μύθῳ,
Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, &c.

At contra, percontatoris hoc perſonae non ita belle aptatur: cur enim ipſe ſe ultro vili pendendum indicaret? Jam autem, quod hic objiciunt viri eruditi, Si Agamemnon illud tribuas, *Nil ultra quaere plebeius*, pugnaturum eſſe cum iis quae ſequuntur,

ac

Rem imperito. at si cui videor non justus; inulto
Dicere, quod sentit, permitto. Maxime regum,
Dî tibi dent capta classem deducere Troja.
Ergo consulere, & mox respondere licebit?
Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
Putrescit, totiens servatis clarus Achivis:
Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
Misse ovium insanus morti dedit, inclutum Ulixen
Et Menelaum una mecum se occidere clamans.

v. 190. Vulg. QUAE. 191. REDUCERE. Tu

ac si cui videor non justus, inulto
Dicere quod sentit permitto:

quomodo enim, aiunt, & vetat quaerere, & permittit? in eo certe valde falluntur, neque totius orationis oeconomiam percipiunt. Primo enim ostendit Agamemnon, se, si regium decus & fastigium tutari vellet, nullum responsum esse daturum: tamen, quod apud omnes gratiosus esse cuperet, & edicti sui aequitati fideret, paratum esse cuicumque rationem ejus reddere. Quid, amabo, aut indecorum hic, aut sibi ipsi repugnans? Quin & eadem prorsus redit, siqua est quam volunt, repugnantia; sive Agamemnoni verba illa tribuas, sive plebeio. Qui enim dicit, *Rex sum*; etiam, cum tacet, praedicat *nihil ultra quaerendum esse* seu plebeio, seu nobili. Ita apud Nasonem ipse Agamemnon, ubi Briseïda sibi arrogat, Remed. Amor. v. 475.

Est, ait Atrides, illi quam proxima forma;
Et, si prima sinat syllaba, nomen idem:
Hanc mihi, si sapiat, per se concedat Achilles:
Si minus; imperium sentiat ille meum.
Quod si quis vestrum factum hoc incusat, Achivi;
Est aliquid, valida sceptra tenere manu.
Nam, si REX EGO SUM, *nec mecum dormiet illa,*
In mea Thersites regna licebit eat.

Enimvero Sulmonensis ille ad hunc ipsum Flacci locum respexisse videatur. Unum tantummodo huc addam; quod, qui usu & diligenti scriptorum codicum lectione Librariorum ingenium bene noverit, facile credet illud QUAERE interpolari potuisse ab illis sciolis, ut laboranti versui mederentur: ignaris scilicet & virtute Caesurae & ob duplicem consonantem τὸ *quaere* hic posteriorem syllabam producere: contra, si QUAERO ab Horatii manu fuisset, nusquam quemquam inventum iri, qui τὸ *quaere* vel somnio substitueret.

189. AT SI CUI VIDEOR NON JUSTUS] Ita nuper ediderunt, AT SI, ex codice omnium veterrimo Blandinio. Sed rectius est AC SI, ut alii omnes, scripti editique, summo consensu exhibent.

190. DICERE QUAE SENTIT PERMITTO] Cum Venetae antiquae & Loscheriana QUOD *sentit* olim dedissent, postea exorti sunt nescio qui, qui QUAE *sentit* substituerent. Idque per interpretum negligentiam passim nunc obtinet, contra omnium fere codicum fidem, quorum plurimi *quod* habent, pauci *quid*. Revocetur vetus lectio,

Dicere, QUOD sentit, permitto.

Cicero Philip. II, 15. *Ego autem*, dicendum *enim est*, *Patres conscripti*, quod sentio. Ibidem, V, 2. *Non jam levitatis est, sed ut* quod sentio dicam, *dementiae.* De Oratore, I, 40. *Fremant omnes licet*, dicam quod sentio. Et II, 90. Dicam *enim vere, amicissimi homines*, quod sentio. In Bruto c. 41. *De Servio autem & tu probe dicis, & ego* dicam, quod sentio. Et c. 85. Dicam, *opinor*, quod sentio. Paradox. I. Dicam *tamen*, quod sentio. Seneca Controv. I, 5. Dicam quod sentio, *magis irasceretur, si unam tantum rapuisset.* Quintil. Declam. VI. Dicam *tamen* quod sentio: *excusatius odisset virum, quam filium.* Seneca Epist. LXXV. Quod sentimus, *loquamur*; quod loquimur, *sentiamus.* Ceterum illud *quid* stare non potest, nisi modus Subjunctivus sequatur, *Dicere, quid sentiat.*

191. CLASSEM REDUCERE TROJA] Veneta princeps REDUCERE, altera anni MCCCCXC. cum Loscheriana DEDUCERE. Prius, ut video, inter-

Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natam
Ante aras, ſpargiſque mola caput, inprobe, ſalſa;
Rectum animi ſervas? quorſum inſanus, quid enim Ajax
Fecit? cum ſtravit ferro pecus; abſtinuit vim
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulixen.
Verum ego, ut haerentis adverſo litore navis
Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
Nempe tuo, furioſe. Meo, ſed non furioſus.
Qui ſpecies alias, veri ſceleriſque tumultu

Per-

terpretibus placuit; qui id ſatagunt, ut oſtendant *reducere* primam ſyllabam interdum habere productam. Quaſi vero illud potiſſimum hic ageretur; ac non ipſa potius ſententia in conſiderationem veniret. Quam ſi attendiſſent; vidiſſent utique τὸ *deducere*, quod & codex Zulichemianus exhibet, ſolum eſſe ſincerum & ab Horatio profectum. Quippe in Aſia haec dicuntur, ubi in agro Trojano inſepultus jacuit Ajax: *deduci* igitur inde debuit claſſis, ut poſtea ad Graeciam appelleretur. *Reduci* vero eam rurſus in Aſiam, qui deos oret; is ſane malam peſtem & magnum infortunium Agamemnoni precatur. Recte igitur habet,

Di tibi dent capta claſſem DEDUCERE *Troja.*
Virgil. Georg. I, 255.

Conveniat quando armatas deducere claſſes.
Aen. III, 71.

Deducunt *ſocii* naves, *& litora complent.*
& IV, 398.

& litore celſas
Deducunt *toto* naves: *natat uncta carina.*

194. CUR AJAX PUTRESCIT] Scriptorum codicum bona pars PUTESCIT: Quam ſcripturam ſunt qui alteri praeferant; ſunt qui nihil intereſſe dicant, hanc an illam ſequaris. Ego vero neutris accedo: quippe *puteſcit* nuſquam alibi legitur, non magis quam *foeteſcit*. Tum autem, etſi legeretur alicubi, ambigue tamen hic & prave poneretur; quia *putere & foetere* etiam de hominibus *vivis* dicuntur. *Putreſcit* igitur, atque id ſolum, recipimus: quod eſt ipſum illud Homeri, πύθεται. Iliad. Λ. 395.

ὁ δέ Σ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
ΠΥΘΕΤΑΙ· οἰωνοὶ δὲ περὶ πλῆες ἠὲ γυναῖκες.
& Odyſſ. Λ. 162.

Ἀνέρος, ᾧ δή πᾳ λευκὰ ὀστέα ΠΥΘΕΤΑΙ ὄμβρῳ.
Seneca de Tranquill. c. XIV. *Nam quid ad ſepulturam attinet, o te ineptum, ſi putas intereſſe, ſupra terram an infra* putreſcam. Quintilianus Declam. IV. de projecto cadavere: Putreſcit *interim corpus, nec totum in ſicco jacet.*

208. QUI SPECIES ALIAS VERI SCELERISQUE TUMULTU PERMIXTAS CAPIET] Locus lubricus, quem nullus Interpretum non attigit, nullus dubium adhuc & incertum non reliquit. *Veri* quidem & codices & veteres editiones exhibent; niſi quod unus Cruquianus a prima manu *veris* habuit, alter a ſecunda *vero*. Sane Lambinus, nondum viſa Cruquiani codicis lectione, ex conjectura repoſuit *alias veris*, id eſt, *alienas* & diverſas *a veris*, ſive falſas: ut Noſter alibi, *alius Lyſippo, alium ſapiente bonoque*: & Phaedrus III, 1.

Quod ſi accuſator alius Sejano *foret.*

Contra hunc inſurgunt Xylander Torrentiuſque, qui *alias vero* ſenſu non diſpari pro *alias a vero* ſtare poſſe exiſtimant; ut *alienus* tam cum genitivo, quam ablativo ſociant Latini, *alienum majeſtate, officio, exiſtimatione; alienum ſalutis, aſſenſionis, naturae Deorum*: Graeci autem ἄλλο ἐπιστήμης, ἕτερος τῇ κόλακος & alia id genus paſſim uſurpant, ipſo Lambino plura exempla ſuggerente. Equidem ex his duobus prius illud Lambini praetulerim: concinnius enim eſt, ſiquid judico, *alias ſpecies a veris*, ſcil. ſpeciebus, quam *alias a vero*, ubi in diverſum genus tranſitur. Sic Curtius IV, 59. *Sive ludibrium oculorum, ſive* vera ſpecies *fuit.* Sed in neutra, opinor, lectione pede recto procedit oratio; ſive legeris,

Qui ſpecies alias veris, *ſceleriſque tumultu*
Permixtas capiet;

ſive *alias veri*, quod in hac conſtructione eandem

Permixtas, capiet, conmotus habebitur: atque
Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.
Ajax, cum inmeritos occidit, desipit, agnos:
Tu, prudens scelus ob titulos cum admittis inanes,
Stas animo? & purum est, vitio tibi cum timidum est cor?
Si quis lectica nitidam gestare amet agnam;
Huic vestem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Rufam aut Posillam adpellet, fortique marito
Destinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Praetor, & ad sanos abeat tutela propinquos.

v. 211. Vulg. Ajax imm. DUM OCC. 212. CUM p. s. ob t. adm. 216. PUSAM AUT PUSILLAM. Quid?

sententiam parit. Quid enim illo fiet, *sceleriſque tumultu permixtas?* Non cognosco illum *sceleris tumultum.* Certe tumultus est, ubi res diversae & contrariae miscentur inter se & confunduntur; ut Noster Serm. II, 2. v. 75.

at simul assis
Miscueris elixa, *simul* conchylia turdis,
Dulcia se in bilem vertunt, stomachoque tumultum
Lenta feret pituita.

Quare vide, annon sic potius distinguenda sint verba,

Qui species alias, veri sceleriſque tumultu
Permixtas, capiet.

Quae enarratio & olim Scholiastae Acroni, & nuperius Xylandro Torrentioque placuit. Jam enim recte *tumultum* dixeris, ubi verum & scelus permiscentur. *Verum* autem hic erit *rectum, aequum, bonum*, ut saepius apud Nostrum aliosque usurpatur. Quod divos placaverit Agamemnon, ut propitiis eis classem deduceret, hoc *verum* & rectum erat; quod ea de causa filiam immolaverit, illud *scelus.* Itaque scelus & verum tumultu permixta; ut Virgil. Georg. I, 505.

Quippe ubi fas versum atque nefas.

Catullus Epithalamio Pelei prope finem,

Omnia fanda nefanda malo permixta furore.

Alias autem *species* absolute, pro alienis a veritate, aliis ac ipse opinatus est, quidni cum Xylandro accipere possimus? aut levi mutatione, *falsas* vel *vanas* non incommode substituere? quemadmodum initio Art. Poët.

velut aegri somnia vanae
Fingentur species:

& apud Livium III, 5. *Portentaque alia, aut obversata oculis, aut* vanas *exterritis ostentavere* species: & Celsum III, 18. *Aut cum aeger, quamvis adhuc sapiat, tamen quasdam* vanas imagines accipit. Ubi animadverte etiam illud *accipit.* Recte enim inde colligas, *species* CAPIET, hic legendum; non ut codices quidam habent, CUPIET. Quippe & Seneca Epist. LIV. *Nam qui leviter dormit, & species secundum quietem* capit. Et De Ira, II, 1. *Nam* speciem capere *acceptae injuriae, & ultionem ejus concupiscere.* Et II, 3. *Sed ille sequens impetus, qui* speciem *injuriae non tantum* accepit, *sed approbavit.* Ceterum satis mihi erit, diversas hic sententias proposuisse, nova aliqua luce perfusas: quaenam autem ex his palmam auferre debeat, id lectoris judicio permittendum censeo.

211. AJAX IMMERITOS DUM OCCIDIT] Derivatum est hoc ab Editionibus priscis; inde in plerisque nunc circumfertur. At solus ex nostris Reginensis DUM; ceteri CUM, ut plerique aliorum, habent; & id versus sequens confirmat, *Cum prudens admittis.* Ceterum aliter verba ordinantur, cum in Cruquianis, tum in nostris, Zulichemiano, Magdalenensi, & Regiae Societatis;

Ajax cum immeritos occidit, desipit, agnos.

Quod altero concinnius cultiusque exire, qui aurem habet, facile sentiet; & merito viris eruditis Cruquio Baxteroque placuisse.

212. CUM PRUDENS SCELUS OB TITULOS ADMITTIS INANES] Pro *admittis* Cruquiani plures, unus Pulmanni, & duo nostri COMMITTIS. Id, opinor, ortum est ex veteri lectione, *cum admittis.* Sic enim lego;

Tu *prudens scelus ob titulos* CUM *admittis inanes.*

Tu

Quid? si qui gnatam pro muta devovet agna,
Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi prava
Stultitia, hic summa est insania: qui sceleratus,
Et furiosus erit: quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc, age, luxuriam & Nomentanum arripe mecum:
Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.
Hic simul accepit patrimonî mille talenta,
Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum

Mane

Tu vim hic & venustatem affert sententiae; ut supra v. 199.

Tu *cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam.* & Serm. II, 7. v. 40.

Tu *cum sis quod ego & fortassis nequior.* & 53.

Tu *cum projectis insignibus, annulo equestri.* Noli dubitare, quin sic Horatius scripserit.

215. HUIC VESTEM, UT GNATAE, PARET] Eleganter codex Magdalenensis,

Huic vestem, NATAE UT, *paret.*

ut alibi Noster Serm. I, 3. v. 89.

Porrecto jugulo historias, captivus ut, *audit.* Ovid. Amor. III, 11.

Excubui clausam, servus ut, *ante domum.*

216. PUSAM AUT PUSILLAM APPELLET] Exemplum hic ponit cujusdam, qui *imaginibus*, *non mente*, *falsus*, ut Celsi verbis utar III, 18. agnam sub humana specie viderit, & filiam esse suam crediderit, vestem illi & ancillas paraverit, nomen muliebre ei indiderit, & marito uxorem destinaverit; Ajaci similem errorem insaniens, qui tres arietes jugulavit Atridas & Ulixen se credens occidere. Videamus auctoris verba:

Siquis lectica nitidam gestare amet agnam;
Huic vestem, ut natae, paret ancillas, paret aurum;
Pusam aut Pusillam *appellet*, *fortique marito*
Destinet uxorem:

Ubi Manuscriptorum quantum ubique est, & editiones priscae habent *Rusam aut Pusillam*; nisi quod nonnulli & pro *aut*, & vetustissimus Blandinius *Posillam*. Ceterae quae circumferuntur lectiones, sunt febriculosae conjecturae, quae per vanas imagines auctoribus suis illudebant. *Pusam aut pusillam* Cruquius dedit, *Pupam aut pupillam* Lambinus; *Putam aut putillam*, Scaliger; *Pupam aut pusinnam*, Nic. Heinsius: quae omnia, cum nomina sint appellativa & ὑποκοριστικὰ, minime hic locum habere possunt. Quivis enim sine ulla dementiae suspicione vel *agnam* vel *catellam* vel *dorcada* vel simile aliud delicium istis vocabulis appellare poterit. Prudentius certe illi faciunt, qui *Rusam aut Rusillam* legunt; ipsa nimirum sententia flagitante non blanda verba & ὑποκοριστικὰ, sed vera faeminarum nomina: quale siquis *agnae* imponat, faeminam eam esse credens, proque filia nuptum daturus, is sine dubio ad agnatos & gentiles erit deducendus. Sed quid opus *Rusillam* hic, invitis codicibus, reponere? Vera sola & genuina lectio est, quam ipsi suppeditant,

RUFAM *aut* POSILLAM *appellet.*

Ita, ut dixi, codex veterrimus Blandinius; sed eodem redit, quod in ceteris libris extat, PUSILLAM. Et *Rusa*, & *Posilla* sive *Pusilla*, frequens mulierum cognomen. Gruterus DCCCLIX, 1. ATILIAE. M. F. POSILLAE. & CCCCLXX, 8. MELENSIA SEX. F. POSILLA. & DCCXXXVII, 8. T. POMPEIUS T. F. REGINUS POSILLAE UXORI SUAE. Reinesius XVII, 178. CASTRICIAI POSILLAI. Iterum Gruterus DCLXI, 11. OCTAVIAE C. L. PUSILLAE. CXV, 5. PRO SE ET IVLIA PUSILLA VOTUM SOLVIT. DCI, 6. JULIAE PUSILLAE CON. SUAE. Marmora Felsin. pag. 438. L. JULIUS. ARISTEAS ET AELIA PUSILLA. Porro *Rusae* cognomen passim habes apud Gruterum & Reinesium, in gentibus Apustia, Aurelia, Calpurnia, Eppia, Flavia, Manlia, Maria, &c.

Mane domum veniant. qui cum venere frequentes,
Verba facit leno: Quicquid mihi, quicquid & horum
Cuique domi eſt, id crede tuum; & vel nunc pete, vel cras.
Accipe, quid contra juvenis reſponderit aequus.
Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
Cenem ego: tu piſcis hiberno ex aequore verris:
Segnis ego, indignus qui tantum poſſideam. aufer;
Sume; tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex,
Unde uxor media currit de nocte vocata.

v. 230. Vulg. QUID TUM. 234. IN nive. 238. CURRAT. Filius

230. QUID TUM? VENERE FREQUENTES] Locus integer ita ſe habet:

Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps &c.
Mane domum veniant. Quid tum? venere frequentes,
Verba facit leno.

Ubi recte illud *venere frequentes:* ſic enim & Cicero pro Quintio c. 6. *Ipſe ſuos neceſſarios corrogat, ut ad tabulam Sextiam ſibi adſint hora ſecunda poſtridie:* veniunt frequentes. *Teſtificatur ille* &c. Livius I, 50. *In diem certam ut ad lucum Ferentinae conveniant, indicit: eſſe, quae agere de rebus communibus velit:* conveniunt frequentes *prima luce.* Atqui his, opinor, exemplis animadvertis, illud *Quid tum* ultra perfectum trahi; atque adeo, ſi commode poteſt, recidi debere. Quorſum enim pertinuit, orationem incidere & interturbare, quaſi res inexpectata ſequeretur? Cui perſonae convenit *quid tum?* Damaſippo narranti, an Horatio interloquenti? neutri certe: neque enim mirum erat, ſi turba illa nebulonum de re & commodo ſuo convocati *venirent frequentes.* Torrentii duo codices QUID ENIM hic habent: quod, etſi illi diſplicuit, mihi quidem prae vulgato probatur: & plena oratio erit, *Quid enim* aliud facerent? *venere frequentes.* Sed Codex noſter Battelianus, QUI TUM; quod levi mutatione ſic potes refingere:

Mane domum veniant, QUI CUM *venere frequentes,*
Verba facit leno.

Certe hoc pacto leniter fluit oratio, quae, ut nunc habet, ſcabra eſt & interciſa. *Qui cum*, ut paſſim boni auctores. Terentius:

Qui cum *hunc accuſant, Naevium, Plautum, Ennium.*
Accuſant.

Cicero pro Sextio c. XLVI. Qui cum *auctore ſunt & duces ſuorum ſtudiorum vitiorumque nacti, in rep. fluctus excitantur.* Et LXVII. Qui cum *L. Saturnium cenſor notaſſet, de civitate maluit, quam de ſententia dimoveri.* Et alii paſſim.

234. IN NIVE LUCANA DORMIS] Quis non hic quoque, ut ſupra v. 212. TU deſiderari videat?

Tu *nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum*
Caenem ego: tu *piſces hiberno ex aequore verris.*

Praepoſitio IN facile abeſſe poteſt; ut Noſter Epodis, *Projecta curvo litore.* Virgilius: *Jacet ingens litore truncus.* Vel legere etiam poteris,

Tu *in nive Lucana dormis ocreatus:*

qualis ſynaloepha apud Noſtrum non eſt infrequens: ut infra v. 291.

Mane die quo tu *indicis jejunia nudus.*

Epiſt. I, 14.

Horum tu in *numerum voto ruis.*

235. TU PISCES HIBERNO EX AEQUORE VERRIS] Duplex jam olim hic ferebatur ſcriptura, Scholiaſtae quoque obſervata, VERRIS & VELLIS. Et *vellis* quidem Editiones priſcae exhibent, ac dimidia fere pars codicum: ceteri ab altera lectione ſtant. Si *vellis* hic admittitur, tum ad arundinem piſcatoriam & hamum; ſin *verris*, tum ad rete & everriculum referri debet. Atque hoc placet. Auſonius Moſella, v. 244.

Hic medio procul amne trahens humentia lina,
Nodoſis decepta plagis examina verrit.

& 281.

Ille hamis & rete potens, ſcrutator operti
Nereos, aequoream ſolitus converrere *Tethyn.*

Apuleius Apologia: *Ut faber mihi piſcem* everreret, *ut piſcator mutuo lignum dedolaret.* Silius Italicus XIV, 264.

Tergemino venit numero fecunda Panormus,
Seu ſilvis agitare feras, ſeu retibus aequor

Ver-

Filius Aesopi detractam ex aure Metellae
(Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto
Diluit insignem baccam: quî sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
Quinti progenies Arrî, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis pravorum & amore gemellum,
Luscinias soliti inpenso prandere coëmtas:
Quorsum abeant? sanin' creta, an carbone notati?
Aedificare casas, plostello adjungere mures,

Lu-

v. 240. Vulg. Exsorberet. 246. Sani. notandi.

Verrere, *seu caelo libeat traxisse volucrem.*
Ita legendum puto: *agitare*, non *sectare*: unde enim *secto* pro *sector* in illius aevi poëta?

238. Currat de nocte vocata] Editiones antiquae currit, & codices fere omnes. Sed *currat*, quod postea per Typographos irrepserat, & a Lambino intactum permanserat, nunc passim circumfertur. Si *currat*, erit pactum de stupro uxoris futuro: si *currit*, erit stupri jam consueti pretium: quae probabilior sententia est. Ceterum Torrentii unus, & alter Collegii Trinitatis, surgit: etiam eleganter; ut Carm. III, 6.

Sed jussa coram non sine conscio
Surgit *marito.*

Tamen recepta lectio placet: *currere* enim dicit, ut ostendat, quam officiosa & morigera sit. Ob eandem rem aliae *venire* dicebantur, haec vero *currere.* Noster Serm. I, 2. v. 122.

Neque cunctetur, cum est jussa venire.

Martialis I, 71.

Et quia nulla venit, *tu mihi, somne, veni:*

Vide plura apud elegantissimum Nic. Heinsium ad Nason. II. Art. v. 11. Porro & citata allegat Porphyrion pro *vocata:* sed hoc rectius, ut Carm. III, 6. *Seu* vocat *instisor.*

240. Scilicet ut decies solidum exsorberet] Ita quidem editiones veteres; unde, dissimulantibus Lambino, Cruquio, & Torrentio, jam in omnibus obtinet. At in pluribus suis Pulmannus Bersmannusque absorberet; idemque ego in meorum meliore parte reperi: quo accedunt nonnulli, qui nimis antique *obsorberet* exhibent. Placet illud alterum, utpote plurium exemplarium suffragiis munitum. Macrobius de re simili Saturn. II, 13. *Cleopatra unionem demtum ex aure & aceto dissolutum* absorbuit. Et Plinius Hist. IX, 35. *Itaque expectante quidnam esset actura* (Cleopatra) *detractum alterum* (ex aure unionem aceto) *mersit, ac liquefactum* absorbuit. Et paullo post, de hac ipsa re, quam hic narrat Horatius: *Prius id fecerat Romae in unionibus magnae taxationis Clodius tragoedi Aesopi filius; ut experiretur in gloria palati, quid saperent margaritae: atque ut mire placuere, ne solus hoc sciret, singulos uniones convivis quoque* absorbendos *dedit.* Unde & illud forte colligi possit, sic olim dedisse Horatium;

Clodius *Aesopi detractam ex aure Metellae:*

& illud *filius* ex glossemate & interpretatione fluxisse.

246. Quorsum abeant sani? creta, an carbone notandi?] Principio, distinctione prava jam vulgo laborat hic locus; *Quorsum abeant sani?* si enim *sani* sunt, nulla jam dubitatio est, *quorsum*, hoc est, *quo abeant:* nempe ad partes sanorum. Sic Terentius Eunucho II, 3.

Nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam.

Interpungendum itaque post *abeant*, *Quorsum abeant?* ut & Acron aliique viderunt. Deinde & codices aliquot tam aliorum, quam nostri, *Sani ut, creta:* quod elegantia non caret, ut alibi Serm. I, 3.

Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit.

Vide quae supra diximus ad v. 215. Sed praeterea sunt codices, qui *sani creta* habent; codex Regius *sani an creta*, ut & editiones veteres, Veneta utraque & Lofscheriana. Inter utrasque has lectiones quae media venit correctio, verissima mihi videtur:

Quorsum abeant? Sanin' creta, an carbone notati?

Sanin' autem ut passim apud Comicos, *Dixin', Noslin'.* Virgilius; *Pyrrhin' connubia servas?*

Mortalin' decuit violari vulnere Divum?

Denique notati habent plures melioresque codices;

Ludere par inpar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum; amentia verset.
Si puerilius his ratio esse evincet amare;
Nec quicquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores: quaero, faciasne quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
Fasciolas, cubital, focalia? potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,
Postquam est inpransi correptus voce magistri.
Porrigis irato puero cum poma, recusat:
Sume, Catelle; negat: si non des, optet. amator
Exclusus quî distat? agit ubi secum, eat, an non,
Quo rediturus erat non arcessitus; & haeret
Invisis foribus: Ne nunc, cum me vocat ultro,

v. 259. Vulg. OPTAT. 262. NEC VOCET.

Ac-

dices; non quod ex editionibus priscis nunc passim obtinet, *Notandi.* Atque illud, opinor, melius: non enim *abeunt* ablegati ad insanos, *notandi* carbone; sed jam tum *notati* illuc deportantur. Sed mira sane lectio est in codice Colbertino, & a manu secunda in Reginensi, *Samii creta:* quod annotator in margine sic enarrat, *Creta Pythagorae Samii: is enim invenit, ut mala notarentur nigro lapillo, bona albo.* Nugae merae, & indoctorum hominum somnia. Certe, siquid in hac lectione bonae frugis est, sic locum potius distinguendum & interpretandum censuerim:

Quorsum abeant Samii? *creta, an carbone notati?*

ubi *Samii* erunt ἐστιγμένοι, *stigmatibus notati:* ut alludum sit ad celebrem Aristophanis versum, ubi conspiciens quis Babylonios e pistrino prodire notis compunctos, *Samios* eos appellavit, quia Samii captivi ab Athenienſibus notis inuri in fronte solebant;

Σαμίων ὁ δῆμός ἐστιν, ὡς πολυγράμματος.

Vide de hoc Suidam, Hesychium, & Plutarchum in Pericle. Sed nihil omnino sani est in hac scriptura; quae, ut facile licet conjicere, a *sanin'* profluxit; ubi enim punctum supra literam *i* abest, ut abesse solet a scriptis vetustis, vix poteris *Sanin* & *Samii* inter se dignoscere. *Sanin'*, ut jam video, etiam Marcilius dedit.

259. SUME, CATELLE, NEGAT: SI NON DES, OPTAT] Editio prima Veneta, *Catelle;* altera cum Loscheriana *Citelle*, quod & codices aliquot agnoscunt. Petrensis, *Catille:* Nic. Heinsius ex conjectura, *Catulle.* Placet, quod & meliores codices & editiones pleraeque exhibent, CATELLE. Est *verbum blandientis*, ut recte accepit Scholiastes; & puer ipse eo ὑποκορίσματι compellatur; contra ac nuper sensit interpres eruditus. *Agnellus, hoedillus, vitellus, catellus,* & similia plura, blanditiae erant amantium. Plautus Asin. III, 3. v. 76.

Dic igitur me passerculum, gallinam, coturnicem; Agnellum, hoedillum, me tuum dic esse, vel vitellum.

& v. 103.

Dic igitur me anaticulam, columbulam, catellum,

Hirundinem, monedulam, passerculum, putillum.

Hieronymus Epist. ad Eustoch. Torrentio etiam laudatus; *Istius modi mulierculae scortari solent & dicere,* Mi Catelle, *rebus tuis utere,* &, *Vive dum vivis;* &, *Numquid filiis tuis servas?* Praeterea, pro OPTET, quod editiones veteres repraesentant, nescio cur in omnibus fere nunc appareat,

OP-

Accedam? an potius mediter finire dolores?
Excluſit; revocat: redeam? non, ſi obſecret. ecce
Servus non paullo ſapientior: O here, quae res
Nec modum habet neque conſilium, ratione modoque
Tractari non volt. in amore haec ſunt mala: bellum,
Pax rurſum. haec ſi quis tempeſtatis prope ritu
Mobilia, & caeca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa ſibi; nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire paret certa ratione modoque.
Quid? cum Picenis excerpens ſemina pomis,
Gaudes, ſi cameram percûſti forte; penes te es?
Quid? cum balba feris annoſo verba palato,
Aedificante caſas quî ſanior? adde cruorem
Stultitiae, atque ignem gladio ſcrutare. modo, inquam,
Hellade percuſſa, Marius cum praecipitat ſe,

Cer-

OPTAT. Quo admiſſo, legendum inſuper fuerit, *ſi non* DAS: quod tamen in nullo codice viſum eſt hactenus. Vide nos ad Serm. II, 1. v. 20. Revocanda eſt igitur lectio antiqua,

Sume, Catelle; negat: ſi non des, OPTET:

atque hanc agnoſcit multo melior majorque pars membranarum veterum.

262. NEC NUNC, CUM ME VOCET ULTRO] Inolevit hoc ex editionibus vetuſtis: Tu reſcribe NE NUNC ex codice Leidenſi, Zulichemiano, Batteliano, Collegii Trin. & a manu ſecunda Reginenſi: & praeterea VOCAT pro *vocet*, etiam invitis membranis:

NE *nunc, cum me* VOCAT *ultro,*
Accedam, an potius mediter finire dolores?

Expreſſit ſcilicet Terentium in Eunucho I, 1.

Quid igitur faciam? non eam, NE *nunc quidem,*
Cum ADCERSOR *ultro?*

Seneca de Benef. VII, 26. *Semper illum poenitebit, ſi te* ne nunc *quidem poenitet.* Salluſt. Jugurth. 31. *Qui* ne nunc *quidem obnoxiis inimicis exſurgitis.* Cicero Epiſt. ad Quintum Fratrem III, 1. *Hippodamus* ne nunc *quidem quid velim rogavit.* Paradox. IV. *Ergo ego ſemper civis; tû* ne nunc *quidem.* Epiſt. ad Fam. III, 6. *Quod* ne nunc *quidem deſpero.* XIV. 9. *Sed multa me impedierunt, quae* ne nunc *quidem expedita ſunt.* Eundem Terentii locum expreſſit etiam Perſius Sat. V, 172.

Quidnam igitur faciam? NE *nunc, cum accerſat,*
& ultro
Supplicet, accedam? ſi totus & integer illinc
Exieras, nec nunc.

Ita ediderunt viri maximi Pithoeus & Caſaubonus: unde quivis colligat, VOCET in Horatio legendum; ut hic *accerſat* & *ſupplicet.* Sed & Perſius in mendo cubat, eodem modo corrigendus:

ne nunc, cum accerſor, *& ultro*
Supplicat, *accedam? ſi totus & integer illinc*
Exieris, ne nunc.

Accerſor habent tres manuſcripti, Galeanus, Regius, & Collegii Trinitatis: *ſupplicat*, Galeanus: *ne nunc* Coll. Trin. & veterrimus Pithoei. Porro pro NE paſſim in quibuſvis ſcriptoribus Librarii dederunt NEC: ut Virgil. Georg. I, 124.

Nec ſignare quidem aut partiri limite campum.

Ita habet & caſtigatiſſima Nic. Heinſii editio: ſed repone ex veterrimo codice Romano apud Pierium, & ex Lactantio Divin. Inſtit. V, 5.

NE *ſignare quidem.*

Plura hoc genus errata detexerunt viri ſummi Gronovius pater & Graevius ad Sueton. Tiberium C. XV. quos ibi vide.

283. QUID

Cerritus fuit? an conmotae crimine mentis
Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem,
Ex more inponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat, &, Unum
(Quid tam magnum? addens) unum me ſurpite morti,
Dîs etenim facile eſt, orabat; ſanus utriſque
Auribus atque oculis. mentem, niſi litigioſus,
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque volgus
Chryſippus ponit fecunda in gente Menenî.
JUPPITER, ingentis qui das adimiſque dolores,
Mater ait pueri menſis jam quinque cubantis,
Frigida ſi puerum quartana reliquerit; illo

Mane

283. QUID TAM MAGNUM? ADDENS] Cum in editionibus priſcis haberetur *Quiddam magnum*; rectè hic viri eruditi ex melioribus codicibus, quibus accedunt Zulichemianus, Colbertinus, Lambethanus, & a prima manu Reginenſis, repoſuerunt *Quid tam magnum? Non magnam*, ait, *rem poſtulo; ut unum ſaltem ex tot millibus morti eripiatis: vobis certe, o di, hoc factu facillimum eſt.* Poterat quidem eodem plane ſenſu dixiſſe, *Quid tam parvum?* ut Perſius Sat. V. verſ. 120.

Nil tibi conceſſit ratio: digitum exſere, peccas.
Et quid tam PARVUM? *ſed nullo ture litabis,*
Haereat in ſtultis brevis ut ſemuncia recti.

Et appoſite admodum Seneca, Conſol. ad Polyb. XXII. QUANTULUM erat tibi, *O fortuna, immunem ab hac injuria praeſtare eum hominem, in quem videbatur indulgentia tua ratione certa perveniſſe, & non ex tuo more temere incidiſſe?* Sed maluit Noſter, *Quid tam magnum?* quod εἰρωνικῶς dictum eodem recidit. Virgilius Aen. XI, 705.

quid tam egregium, *ſi femina forti*
Fidis equo?

Stat. Theb. X, 871.

Et quidnam egregium, proſternere moenia molli
Structa lyra?

Ubi, vel ex ipſo Virgilio, corrigendum, *Et quid tam egregium:* etſi tres codices ſcripti, quorum copia mihi obtigit, vulgatam ibi lectionem tutentur. Perperam itaque fecit Theodorus Marcilius, qui *Quidnam magnum*, apud Noſtrum repoſuit: ſed pejus adhuc nuperrime doctus interpres, qui vulgatum illud, *Quiddam magnum*, inauſpicato revocavit, non magis membranis vetuſtioribus, quam ſententiae ipſi injuriam faciens.

301. QUA ME STULTITIA] Rectè, opinor, Cruquius ex codice Martinio, & Lambinus ante eum ex conjectura, dederunt,

QUAM *me* STULTITIAM, *quoniam non eſt genus unum,*
Inſanire putas?

ut Noſter ſupra v. 63.

huic ego vulgus
Errori ſimilem *cunctum* inſanire *docebo.*

& Epiſt. I, I. v. 101.

Inſanire *putas* ſollemnia *me*, *neque rides.*

Certe plus fidei vel uni codici habendum eſt in ſervando Helleniſmo, quam centum in interpolando.

303. QUID? CAPUT ABSCISSUM DEMENS CUM PORTAT AGAVE] Non hic cum quoquam litigabimus, utrum cum editionibus ABSCISSUM legendum ſit, an cum codicibus pleriſque omnibus ABSCISUM; quorum illud ex *ab* & *ſcindo*, hoc ex *abs* & *caedo* componitur: ut *recido*, *concido* pariter dicunt, ac *reſcindo*, *conſcindo*. Vide viros doctiſſimos, Gronovium patrem ad Livium & Senecam Tragicum, Heinſium filium ad Prudentium, & Munckerum ad Scriptores Mythologos. Sane, etſi membranae *abſciſos* plerumque apud quoſvis ſcriptores, non *abſciſſos* exhibent; utrumque

Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi ſtabit. Caſus medicuſve levarit
Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
Quone malo mentem concuſſa? timore Deorum.
Haec mihi Stertinius, ſapientum octavus, amico
Arma dedit, poſthac ne conpellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me, totidem audiet; atque
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
Stoice, poſt damnum ſic vendas omnia pluris;
Quam me ſtultitiam (quoniam non eſt genus unum)
Inſanire putas? ego nam videor mihi ſanus.
Quid? caput abſciſſum manibus cum portat Agave

v. 301. Vulg. QUA me STULTITIA. 303. DEMENS cum.

Gnati

que tamen in uſu fuiſſe ex praeteritis verborum conſtat. Martialis III, 66.

Par ſcelus admiſit Phariis Antonius armis:
Abſcidit *vultus enſis uterque ſacros:*

quod a praeſente *Abſcido* deducitur. Seneca Thyeſte, 1062.

illa lentis ignibus
Stillare juſſi: membra nervoſque abſcidi:

hoc a praeſente *abſcindo*. Verum haec leviora ſunt; illud majoris momenti, quod in vetuſtiſſimo Blandinio invenit Cruquius, in optimo ſuorum Pulmannus, ego denique in Regio & Zulichemiano, & pro varia lectione in codice Regiae Societatis:

Quid? caput abſciſſum MANIBUS *cum portat Agave*
Gnati infelicis, ſibi tum furioſo videtur?

Equidem judicium Interpretum hic deſidero; qui quantivis pretii lectionem jam a ſeſquiſaeculo projectam neglectamque reliquerunt. Certe illud *demens* non modo otioſum hic eſt (id enim aliquo modo eſſet ferendum) ſed ſententiam plane onerat & gravat, immo putidam reddit & inficetam. *Ego*, inquit Horatius, *videor mihi pulchre ſanus.* *Tibi nempe*, regerit Damaſippus: *quid tum poſtea? an, putas, cum Agave filii caput avulſum geſtaret vituli eſſe credens, ſibi tum furioſa eſſe videbatur?* Pone jam in priore orationis membro *demens Agave*; & ſententiae vim diminuis addendo: ut lector emunctae naris facile agnoſcet. Satis enim eſt, ſi in poſteriore membro τὸ *furioſa* compáret; in utroque vitioſe ponitur. At contra, illud MANIBUS PORTAT, quod liber omnium optimus ſuppeditat, non iners hic ſtat & aures laſſat, ſed atrocitatem foeditatemque facinoris mirifice auget: unde & ab aliis poëtis eſt inculcatum. Sic Euripides Bacchis, v. 967; de hac ipſa re,

Φερόμενος ἥξεις ἐν ΧΕΡΣΙ ΜΗΤΡΟΣ.

& v. 1137.

κρᾶτα δ' ἄθλιον,
Ὅπερ λαβοῦσα τυγχάνει ΜΗΤΗΡ ΧΕΡΟΙΝ,
Πήξασ' ἐπ' ἄκρον θύρσον.

& 1275.

Τίνος πρόσωπον δῆτ' ἐν ΑΓΚΑΛΑΙΣ ἔχεις;
Εα, τί λεύσσω; τί φέρομαι τόδ' ἐν ΧΕΡΟΙΝ;

Seneca, ſive alius potius, in Phoeniſſis v. 363.

Felix Agave facinus horrendum manu,
Qua fecerat, geſtavit: *& ſpolium tulit*
Cruenta nati Maenas in partes dati.

& v. 18. ibidem:

qua per obſcurum nemus,
Silvamque opacae vallis inſtinctas deo
Egit ſorores mater; & gaudens malo,
Vibrante fixum praetulit thyrſo *caput.*

Ovid. Metam. III, 725.

viſis ululavit Agave,
Collaque jactavit, movitque per aëra crinem,
Avulſumque caput digitis complexa *cruentis*
Clamat, Io &c.

Aſconius Pedianus de re non diſſimili, ad Cicero-

Gnati infelicis, ſibi tum furioſa videtur?
Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam inſanum: tantum hoc ediffere, quo me
Aegrotare putes animi vitio. Accipe: primum
Aedificas; hoc eſt, longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis: & idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis

Spi-

ronis Orationem In toga candida: *M. etiam Marii Gratidiani* caput abſciſſum *per urbem* SUA MANU *Catilina tulerat*: ubi ipſius Ciceronis verba ſunt haec: *Quod caput, etiam tum plenum animae & ſpiritus, ad Sullam uſque ab Janiculo ad aedem Apollinis,* MANIBUS *ipſe ſuis detulit.*

310. TURBONIS IN ARMIS] Codex Zulichemianus TREBONIS; unde, credo, inductus praeſtantiſſimus Nic. Heinſius, *Forte*, inquit, TUBERONIS. Sed receptam in ſcriptis editiſque lectionem vel ſolus ſatis tuetur Priſcianus p. 683. *Turbo turbinis, quando de vi ventorum loquimur: nam ſi ſit proprium, ſervat O in genitivo, hic Turbo, nomen proprium gladiatoris, Turbonis. Sic Horatius in II. Sermonum:*

Corpore majorem rides Turbonis *in armis*
Spiritum.

Cui adde Servium ad Virgilii Aen. VII, 378. *Hic turbo, unde turbinis facit: nam ſi turbonis ſit, erit a proprio nomine genitivus, ut Horatius, Turbonis in armis.* Ceterum *Turbo* cognomen Romanis haud ignotum. *Martius Livianus Turbo* ſaepe laudatur Spartiano in Vita Hadriani: idem Xiphilino Τοῦ βωυ vocatur. Gruterus CCCCXXXVII, 1. Q. MARIO TURBONI: ubi aut MARTIO corrigendum; aut apud Spartianum *Marius* reponendum erit: de uno enim eodemque utrobique agi videtur.

313. TANTO DISSIMILEM, ET TANTO CERTARE MINOREM] Turpiſſimum hic mendum inſedit; dum lectionem ex antiquis derivatam ſecure tranſmittunt Interpretes. Atqui Cruquius in Blandinio veterrimo ut & altero bonae notae Tonſano, TANTUM invenit: quod non tam ipſum, quam alios poſtea doctiores neglexiſſe miror & indignor. *Tantum diſſimilis*; non *tanto*, quod ne Latinum quidem eſt: ſic *multum ſimilis* aut *diſſimilis*, non *multo*; Serm. II, 5. v. 92.

Stes capite obſtipo, multum ſimilis *metuenti.*
Epiſt. I, 10. v. 3.

hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles, *at cetera pene gemelli.*

Ergo *tantum diſſimilem* perinde eſt, ac *tam diſſimilem*; ut mox v. 317. *tantum magna* pro *tam magna*. Sic alibi Serm. II, 5, 80.

Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae;

id eſt, *tam, quam ſtudioſa*. Ceterum pro CERTARE Nic. Heinſius ex conjectura ponit CAPTARE. Vir egregius, ut video, non recte accepit loci hujus conſtructionem: & neſcio ſane an alius quiſquam: tacent enim omnes quos noverim; ſolo Cruquio excepto, qui in errore hic verſatur.

An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,

TANTUM *diſſimilem, & tanto certare minorem?*

ubi ordo eſt: *An verum* & par *eſt*, *te* facere, *quodcumque Maecenas facit?* te, inquam, *tantum* ei *diſſimilem, & tanto minorem certare* cum illo? *Tanto minor certare*, tam impar certamini; Helleniſmus Noſtro valde amatus; de quo conſule nos ad Carm. I, 1. Sic alibi Carm. III, 3. v. 50.

Aurum irrepertum ſpernere fortior.

& III, 24.

Ludere doctior.

Perſius Sat. IV, 16.

Deſinis, Anticyras melior ſorbere *meracas.*

Minor autem hic valet *inferior*; ut Epiſt. I, 10. v. 35.

Equus minor *in certamine longo.*

Eleganter imitatus eſt hunc locum Silius Italicus lib. V. v. 76.

Heu vani monitus; fruſtraque morantia Parcas
Prodigia! heu fatis ſuperi certaſſe minores!

317. NUM TANDEM SE INFLANS, SIC MAGNA FUISSET?] Locus hic in vulgatis editionibus foede interpolatus, jam olim a Cruquio ex melioribus membranis recte conſtitutus eſt: cui tamen certiſſimam facem praeferenti nemo hactenus fidem habuit. Sic autem vulgo exhibent:

illa rogare,

Quare

Spiritum & inceſſum: quî ridiculus minus illo?
An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,
Tantum diſſimilem; & tanto certare minorem?
Abſentis ranae pullis vituli pede preſſis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Belua cognatos eliſerit. illa rogare,
Quantane? num tantum, ſufflans ſe, magna fuiſſet?

v. 313. Vulg. TANTO diſſ. 317. Num TANDEM, SE INFLANS, SIC. Ma-

Quantane? num tandem, ſe inflans, ſic *magna fuiſſet?*

Major dimidio. num tanto? *cum magis* &c.

Cruquius vero ex ſuis ſic repoſuit:

num TANTUM, SUFFLANS SE, *magna fuiſſet?*
Major dimidio? num TANTUM?

Ubi primo, *num tantum* praeferunt vetuſtiſſimus Blandinius cum Tonſano, & codex Coll. Trinitatis. Agnoſcit etiam Porphyrion, ſi modo verba ejus leviter emendentur: *Num* TANDEM] *Adnotandum* TANDEM *pro* TAM *poſitum, id eſt, tam magna.* Quis enim non videt *tandem* hic pro *tantum* ex contextu irrepſiſſe? *Tantum* pro *tam*; hoc quidem recte habet, & ſatis frequenter occurrit: at illud *Tandem* pro *tam* quis umquam vel fando inaudivit? Ergo olim hic *num tantum* legebat Porphyrion: & recte quidem. Quorſum enim *tandem:* cum jam *prima vice* rana ſe inflaverit; poſtea iterum & tertio, *magis magiſque?* Certe *tandem* poſtremo conatui, non primo convenit. Jam autem, quod ſequitur, SUFFLANS SE in pluribus Cruquii & aliorum exſtat; in aliis & in priſcis editionibus SUFFLANS SI; in nonnullis SUFFLANS SIC; in nullo, quod ſciam, *ſe inflans*, quod a correctore neſcio quo prolatum videtur, ex verſu ſequente, *Cum magis atque* ſe *magis* inflaret: & ex Phaedro fortaſſe, Fab. I, 25.

dum vult validius
Inflare ſeſe, *rupto jacuit corpore.*

Atque vocabulum *ſufflans* ſententiae non minus aptum eſt. Plin. Hiſt. XI, 18. *Verum & rubetae veniunt ultro, adrepenteſque foribus per eas* ſufflant. Idem VIII, 28. *Alia ſolertia in metu Melibus:* ſufflatae cutis diſtentu *ictus hominum & morſus canum arcent.* Plautus Bacchid. IV, 2.

Sufflatus *ille huc veniet.* Diruptum *velim.*

& Sticho, V, 4.

age tibicen,
Suffla *celeriter tibi buccas; quaſi proſerpens beſtia.*

Perſius perpetuus Horatii imitator, Sat. IV, 19.

Dinomaches ego ſum: ſuffla: *ſum candidus. Eſto.*

Ordo autem hic eſt: *Illa rogare, Quantane? & ſufflans ſe*, rurſum rogare, *num tantum magna fuiſſet? Tantum magna* perinde eſt ac *tam magna*, ut ſupra, *tantum diſſimilis, tantum ſtudioſa:* Catullus Epigr. 87.

Nulla in tam magno *eſt corpore mica ſalis.*

Lucanus III, 83.

gaudet tamen eſſe timori
Tam magno *populis.*

ubi *tam magno*, ut etiam hic *tantum magna*, majus quiddam ſonat & ſignificat; quam ſi brevius *tanto* & *tanta* dixiſſent. Quippe rana etiam ſuam ſufflatae molem admirari intelligitur; cum dicit, *Num tantum magna?* Quod ſi horum loco poſueris, *Num tanta fuiſſet;* perit praecipua narrationis gratia & venuſtas, neque intumeſcentis ranae ſuperbia tam pulchre innoteſcit. Jam illud deinceps, quod in vulgatis circumfertur,

Major dimidio. num TANTO?

quam non abſurditatem intus habet? *Bellua illa*, inquit ranae pullus, *dimidia major erat. Num* TANTO *major?* reſpondet mater, in ampliorem molem ſe diſtendens. Quid, obſecro, ſibi vult illud *tanto?* an quanto magis ſe rana ſufflaret, *tanto* ea major erat vitulus? quid ſtultius dici poteſt? certe ſi antea *dimidio* tantum *major* erat; jam poſt repetitam inflationem *tantillo* major eſſe debuit. Praeterea totum illud, *Num tanto*, comparationem aliquam inſtituat, neceſſe eſt. Dic ergo, qua cum re comparatum eſt. *Num tanto me major*, quanto, quid? quanto ego ſum toto corpore; quanto ego ſum major titivilitio. Nihil enim eſt praeterquam ipſius ranae corpus, quo cum fiat comparatio. Ergo rana, quae poſt primam inflationem *dimidio* ſolum *minor* erat vitulo, poſt iteratam inflationem minor jam minorque fit, &, quod portentoſum plane eſt, creſcendo minuitur. Haeccine tot interpretes tam patienter tuliſſe? haeccine nos tamquam pulchra & exacta in ſcholis admirari? Quin reponatur illico, quod codices Cruquiani exhibent, & ex

Major dimidio. Num tantum? cum magis atque
Se magis inflaret; Non, si te ruperis, inquit,
Par eris. haec a te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc; hoc est, oleum adde camino;
Quae si quis sanus fecit, sanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem. Jam desine. Cultum
Majorem censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
Mille puellarum, puerorum mille furores.
O major tandem parcas insane minori.

ECLOGA IV.

UNDE, & quo Catius? Non est mihi tempus aventi
Ponere signa novis praeceptis; qualia vincant

v. 318. Vulg. TANTO. 2. VINCUNT. Py-

nostris Leidensis & Collegii Trinitatis liber,

Major dimidio. num TANTUM?

num tantum *magna* scilicet: ut supra se inflans rogaverat, *Num tantum magna fuisset?* Hoc profecto tam recte se habet, quam illud alterum prave & perverse. Atque hactenus quae culpavimus, Librariis merito imputando sunt: illud quod jam dicturus sum, nescio an auctori ipsi sit vitio vertendum. Qua enim veri specie aut decori ratione, respondet hic ranula, *Major* DIMIDIO? An credibile hoc aut memorabile est, ranam vel prima sufflatione dimidio duntaxat minorem bove visam esse? Certe, ut Noster bene alibi, vel ipsa Fabula non quidvis sibi credi postulet, sed veris proxima & fidem aliquatenus habitura proferat. Quid, quod si primo conatu dimidium bovem rana exaequaverat; non deerat spes, ut iteratis inflationibus integri magnitudinem tandem assequeretur. Ergo non a vero solum abhorret haec narratio, sed & sibi ipsa disconvenit. Et tamen omnes, credo, ubicumque codices in lectione hac consentiunt. Quid fiet? an ipsum Flaccum hujus culpae damnabis? an ob magnas multasque ejus virtutes quidlibet potius in quemvis impinges, quam ut tantae incogitantiae reus peragatur? Equidem sic potius scripsissem,

Quantane? num tantum, sufflans se, magna fuisset?
Major PERNIMIO. *num tantum?*

Lucretius lib. V. v. 565.

Nec nimio major *solis rota, nec minor ardor.*

Terent. Adelph. III, 4. v. 30.

nimium inter vos, Demea, ac
Non quia ades praesens dico hoc, pernimium *interest.*

Certe hoc vocabulum & sententiae aptissime congruit; &, si compendiosam scripturam *pnimio* contempleris, haud ita multum abludit a recepta lectione. Quod si ejusmodi est, ut Horatio non tam dari, quam reddi & restitui videatur, equidem ejus causa gaudebo: sin ita est, ut τὸ *dimidio* nullo pacto possit ab auctore abjudicari; id tamen nostrum omnium interest, ut in veterum scriptis non omnia aeque fine cura discriminis probare videamur.

2. PRAECEPTIS QUALIA VINCUNT PYTHAGORAN] Ex membranis aliae *vincunt* habent, aliae *vincent*, aliae denique *vincant*. Primum nunc fere obtinet, ex priscis editionibus ductum; at secundum ei facile praetulerim; *novis* enim praeceptis futurum tempus magis convenit. Sed vera & sincera lectio est, quae tertio loco venit; Lambino etiam & Cruquio probata. Sic Joannes Saresberiensis in Policrat. VIII, 8. *In usus istorum licet & Catio,*

Ponere signa novis praeceptis, qualia VINCANT
Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.

Sic ibi & codex MStus Bibliothecae publicae Cantabrigiensis. Noster Epist. I, 4. v. 3.

Scri-

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te sic tempore laevo
Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
Sive est naturae hoc, sive artis, mirus utroque.
Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem;
Utpote res tenuis, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen; simul &, Romanus an hospes.
Ipsa memor praecepta canam: celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, & ut magis alma rotundis,
Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,

Dul-

v. 10. Vulg. An Rom. 13. Alba.

Scribere, quod Cassi Parmensis opuscula vincat.

10. Simul an Romanus an hospes] Editiones veteres,

simul et, *Romanus an hospes.*

Sed statim, ab Aldo, opinor, inductum, an passim obtinuit; &, quamvis alterum dederint Lambinus Cruquiusque, in nuperis editionibus iterum regnat. Revocetur vetus scriptura, quam omnes fere omnium codices tuentur. *An* enim vitiose hic bis ponitur: in priore membro aut *ne* poni debet, aut nihil. Sic in Arte Poët. vers. 114.

Intererit multum, Divusne loquatur, an *heros*;
Maturusne senex, an *adhuc florente juventa*
Fervidus; &, *matrona potens*, an *sedula nutrix*;
Mercatorne vagus, *cultorne virentis agelli*;
Colchus, an *Assyrius*; *Thebis nutritus*, an *Argis*:

Ubi mendose vulgo, ut hic, editur *an matrona*; contra codicum meliorum fidem, ut ibi docebimus.

13. Et ut magis alba rotundis] Videamus, quo pacto suas hic partes tutati sint Interpretes:

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris & ut magis alba *rotundis,*
Ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.

Haec illi albo calculo signant; nempe quia nihil variant codices. Atqui si ea diligentius paullo excusseris, quantum hic furfuris invenies. *Longa*, inquit, *ova sunt magis* alba *rotundis.* Primo, hoc falsissimum est: alia enim aliis in utroque genere candidiora sunt, nulla figurae ratione habita. Ponatur tamen hoc verum esse: pulchrum sane praeceptum, & Pythagoricis omnibus Socraticisque palmam, ut gloriatur, praerepturum. Quid, malum? nonne quivis coquus, qui oculis recte utitur, tam facile ovorum colores dignoscet, quam summus Philosophorum? *Ova longa rotundis albiora:* magnum mehercule secretum; cujus addiscendi caussa *remotos fontes adire*, & vel vadimonium deserere, par est. Sed ut hoc quoque condonemus; illud, quod sequitur, vincit omnem omnium stultitiam:

namque *marem cohibent callosa vitellum.*

Vide sodes illud *namque:* eo enim caussa & ratio praecepti explicatur. *Idcirco*, inquit, longa ova *candidiora* sunt rotundis, *quia* marem foetum, si incubantur, excludunt. Vestram fidem, interpretes! cui sano credibile est, vel ex aliena Nostrum persona tam stolida effutiisse? Deridet sane hic Apitios & gulae philosophos; sed minime eos tam fatuos & plumbeos esse fingit, neque caetera praecepta ad hoc exemplum sensu cassa & absurda sunt. Quid multis opus? scribe leviissima mutatione,

Ut succi melioris & ut magis alma *rotundis*
Ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.

Alma hic accipio (ab *alo*) *bene alentia, valide nutrientia*, τρόφιμα, εὔτροφα, πολύτροφα, *multum & firmum alimentum praestantia.* Conjunxit hic duo

Dulcior: inriguo nihil eſt elutius horto.
Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes;
Ne gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris vivam muſto merſare Falerno:
Hoc teneram faciet. pratenſibus optima fungis
Natura eſt: aliis male creditur. ille ſalubris
Aeſtates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quae legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella Falerno,
Mendoſe: quoniam vacuis conmittere venis
Nil niſi lene decet. leni praecordia mulſo

v. 19. Vulg. Misto.

Pro-

illa, quae in ciborum natura inquiri & conſiderari ſolent; quaeque pariter conjunxit Celſus lib. II. cap. 19. & 20. ſcilicet ut & ſint *boni ſucci*, quae εὔχυμα Graeci vocant; & *firmi robuſtique alimenti*, quae εὔτροφα. Ergo ova oblonga melioris eſſe ſucci & magis alentia dicit, quam rotunda: cur iſtud? *namque calloſa ſunt, & marem vitellum cohibent.* Jam certe recto pede procedit argumentum: quippe ſecundum medicorum placita, in quovis genere mares valentioris ſunt materiae, femellae contra leviorem & imbecilliorem cibum praeſtant. Tum autem *oblonga ova mares edere*, quantumvis ſit falſum & ineptum, graviſſimi tamen auctores tradiderunt, Columella VIII, 5. & Plinius Hiſt. X, 74. cujus verba ſunt, *Quae oblonga ſunt ova, gratioris ſaporis putat Horatius Flaccus. Feminam edunt, quae rotundiora gignuntur, reliqua marem.* De colore, ut vides, ne verbum quidem. Fallitur tamen hic ſcriptor egregius, cum *melioris ſucci* interpretatur *gratioris ſaporis.* Alia enim res eſt: *ſapor* ad palatum duntaxat ſpectat; *ſuccus* ad totum corporis habitum: vide Celſum loco laudato, & alios. Ceterum dices fortaſſis, vix alibi occurrere *alma* pro *alentibus, nutrientibus.* Ob eam ipſam cauſſam, inquam ego, Librarii *alba* ſubſtituerunt. At ea vocabuli vis & ſenſus eſt, ut eleganter huic ſignificationi aptari queat: at alii, quorum ſcripta perierunt, ſic forte uſurparunt. *Alma*, inquit Feſtus, *ſancta ſive pulchra, vel* ALENS *ab alendo ſcilicet. Alma proprie tellus eſt*, ait Servius, *ab eo quod nos* alat. *Lux alma dicta, quod* alat *univerſa; unde alma Ceres, quod nos* alat. Quin & Acron Scholiaſtes ita olim legiſſe videatur: cujus verba ſic habent in editione prima Veneta & codice MSto Regiae Societatis: *Quia meliora ſunt longiora ova, quam rotunda; & albiora aut fortiora.* Equidem ſcripſiſſe credo, *Almiora aut fortiora.* Quippe *magis alma* perinde eſt ac *fortiora, firmiora, robuſtiora, valentiora*, ad nutriendum ſcilicet. At qui *albiora* (ut nunc editum eſt) per *fortiora* enarrat; nae ille dignus eſt, quem vel pueri ſub ferula adhuc militantes albis, quod aiunt, dentibus derideant.

16. Irriguo nihil est elutius horto] Ita omnes ſcripti editique uno conſenſu:

Caule ſuburbano, qui ſiccis crevit in agris
Dulcior: irriguo nihil eſt elutius horto.

Summo tamen vir ingenio Daniel Heinſius, *Scripſerat*, inquit, *abſque dubio poëta, Irrigui nihil eſt elutius horti*; ut *caule* a ſuperioribus repetatur. Vide, quo provectus ſit prurigine corrigendi. Certe, ſi bene hominem novi, in ſuis ipſe carminibus prius longe praetuliſſet. Dictum quippe eſt, ut illud Plinii Hiſt. XVIII, 5. *Nihil eſt damnoſius deſerto agro.* Neque ullam venerem habet Heinſii lectio, quam non altera majorem in modum poſſideat.

19. Doctus eris vivam misto mersare Falerno] Quid, rogo, ſibi vult *miſto Falerno*; cum nihil quicquam hic ſit, quo cum miſceatur? Ergo ſubintelligi hic volunt interpretes, *cum aqua.* Unde hoc iis compertum? Cur magis *cum aqua*, quam cum *melle, oleo*, vel alio quovis liquore? Oedipus enim aut hariolus ſit oportet; qui, cum auctor nihil dicat, mentem ejus aſſequi conjectando profiteatur. Quod ſi is recte conjecerit; auctor tamen haud minore in culpa eſt, cui, ut ſcias quid velit, conjectore eſt opus. Certe Noſter,

ſi

Prolueris melius. si dura morabitur alvus;
Mitulus & viles pellent obstantia conchae,
Et lapathi brevis herba; sed albo non sine Coo.
Lubrica nascentes inplent conchylia lunae.
Sed non omne mare est generosae fertile testae.
Murice Baiano melior Lucrina peloris:
Ostrea Circaeis, Miseno oriuntur echini:
Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
Nec sibi cenarum quivis temere arroget artem,
Non prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est cara piscis averrere mensa,

Igna-

v. 37. Vulg. AVERTERE.

si Suetonio fides, *obscuritatis vitio minime tenebatur:* numquam ergo crediderim obscurum hoc, incertum, mancum ab Horatio profectum esse. Christophorus quidem Landinus ante annos ducentos *Mulso Falerno* hic edidit, ex conjectura, ut opinor. Sed nemo postea in ejus sententiam concessit. Nos meliore, nisi fallimur, auspicio sic locum refingimus:

Ne Gallina malum responset dura palato,
Doctus eris vivam MUSTO *mersare Falerno:*
Hoc teneram faciet.

Teneritatem, inquit, gallinae conciliabis, si vivam suffocaveris in musto Falerno, capite ejus in liquorem demerso. *Mustum* autem per totum annum servari solebat: quod qua ratione fieret, docet Cato de Re Rust. cap. CXX. Columella XII, 29. Plinius XIV, 11. & tandem Gallienus imperator, referente Pollione c. XVI. *mustum quemadmodum toto anno haberetur, edocuit.* Ergo lepide hic fugillat helluonum divitum περιεργίαν & ineptam diligentiam; quod *vino* gallinam suffocarent, non *aqua*; quod non quovis vino, sed *Falerno*; quod non quovis Falerno, sed *musto.* Prudentius contra Symmachum I, 26. de Baccho loquens,

Atque avidus vini multo se proluit haustu,
Gemmantis paterae spumis MUSTOQUE FALERNO
Perfundens bijugum rorantia terga ferarum.

Ceterum Gallinas a coquis suffocatione occidi solitas, vel illud Ciceronis ostendit pro Muraena cap. 29. *Nec minus delinquere eum; qui* gallum gallinaceum, *cum opus non fuerit, quam eum, qui patrem* suffocaverit.

37. NEC SATIS EST CARA PISCES AVERTERE MENSA] Editiones veteres aliaeque ante Lambinum AVERTERE; atque ita uterque Scholiastes. Primus ille ex codicibus suis dedit AVERRERE, quem secutus est Cruquius & ex eo tempore nunc hoc, nunc illud editoribus placuit pro diverso hominum sensu & palato. In eo sane jactare se potest lectio prior, quod acutissimo Gronovio patri se probavit Observat. lib. IV. c. 5. ubi *avertere cara mensa pisces* ait esse *fraudare mensam alicujus delicati obsonio illo; comparare pisces caros & pretiosos, quibus aliquam nepotinam mensam defraudes.* Haec ibi vir eximius; & eadem fere ante ipsum quidam apud Lambinum, sic verba enarrantes, *Pisces divitibus destinatos praeripere pretio persoluto, & ita ab eorum mensis aversos in tuam transferre.* Recte quidem; & nos quoque ab ea parte stamus; si modo *avertere* veram hic lectionem esse semel admittimus. Sed pace tanti viri, liceat nobis alteri illi lectioni fidem & auctoritatem adjungere,

Nec satis est cara pisces AVERRERE *mensa:*

quam Cruquiani codices suppeditant, praeter unum omnes; & bona etiam pars eorum, quos Lambinus, Torrentius, Pulmannus, Bersmannusque viderunt; & denique ex nostris meliores, Leidensis, Reginensis, Zulichemianus, & Batteliānus. Liceat etiam in veteri lectione novam explicationem promere. Non ut hic *mensam piscatoriam* in macello cum veteribus noviscque intelligamus; sed mensam ejus, cui haec praecepta traduntur. Sunt, inquit, qui in cenis praebendis se officio suo satisfeciisse credant, si ingentes sumtus in cibos fecerint; ignari interea, quid elixum, quid assum pro varia saporum ratione gratius me-

Ignarum quibus est jus aptius, & quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus est, ulvis & arundine pinguis.
Vinea submittit capreas non semper edulis.
Fecundae leporis sapiens sectabitur armos.
Piscibus atque avibus quae natura & foret aetas,
Ante meum nulli patuit quaesita palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum crustula promit.

v. 41. Vulg. CURVAT. 44. FECUNDI.

Ne-

meliusque sit:

Nec satis est cara pisces averrere *mensa*,
Ignarum, quibus est jus aptius, & quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet:

hoc est, Neque sufficit pisces impenso pretio coëmtos in mensa sua exhibere, qui pro reliquiis *averrantur*; utpote quos nemo convivarum tangere velit, propterea quod aptum cuique condimentum desit. Opera potius danda est, ut & pisces pretiosi ponantur, & ita suaviter conditi, ut vel languido convivae appetitum renovent; adeo ut nihil demum ex iis reliquum sit, quod a ministrantibus pueris *averri* possit. Non satis est pisces intactos *cara mensa averrere*, & solo sumtu te ostentare: si artem cenarum tibi arrogas, id potius effice, ut prae suavitate omnia consumantur, nihil superfit. Haec, ni fallor, enarratio & sententiae & verbo apposite congruit. Cicero ad Cassium Epist. XII, 4. *Vellem idibus Martiis me* ad cenam *invitasses*: reliquiarum *nihil fuisset*. Priscianus p. 900. Verro *secundum Charisium in praeterito* Verri *facit, quod & usus comprobat: Licinius Macer pro Tuscis; Quis oportuit amissa restituere, hisce etiam* RELIQUIAS AVERRERUNT. Seneca Controv. XXV. *Inter temulentas ebriorum* reliquias *humanum* everritur *caput*. Et iterum, *Inter purgamenta & jactus eenantium, & sparsam in convivio scobem, humanus sanguis* everritur. Non deerunt, opinor, qui huic, quam primi nunc proponimus, sententiae accedent. Sed & alterae duae, tam Gronovii, quam veterum, fautores adhuc suos fine dubio habebunt. Quid mirum? ubi quaevis ex tribus, pari probabilitatis specie certans, dubiam duabus ceteris palmam facit.

41. CURVAT APER LANCES] Veteres quidem Editiones cum multo majore parte codicum CURVAT: postea fere obtinuit altera lectio CURVET, quam suppeditant Torrentii libri aliquot, unus Pulmanni, & codex Collegii Trinitatis. Utramvis tuto sequi poteris: si *curvet*, erit vox praecipientis, quid fieri oportet; si *curvat*, erit approbantis, quod recte fit.

44. FECUNDI LEPORIS] Sic editiones priscae cum codicibus plerisque, nostris quidem omnibus: neque aliter nunc extat apud Donatum ad Terentii Eunuchum, III, 1. vers. 36. Scio etiam *leporem* masculino genere dici solere, etiam *fecundum & praegnantem*. Varro de Re Rust. III, 12. QUI *lepus dicitur, cum praegnans sit, etiam concipere*. Plinius Hist. VIII, 55. *Lepus* SOLUS *praeter dasypodem superfetat, aliud educans, aliud in utero gerens*. Vulgatam igitur lectionem tantis auctoribus, qui volet, facile tuebitur. Vide virum summum Gerardum Vossium de Analogia lib. I. cap. 16. Mirifice tamen placet, quod in omnium optimo Blandinio, & in altero non contemnendo codice Tonsano Cruquius invenit,

FECUNDAE *leporis sapiens sectabitur armos.*

Unde enim hoc Librariis, nisi ab ipso auctore profectum esset? Ignoscendum quidem est iis, qui cum vulgo loquuntur: sed rationi naturaeque magis congruum hic femininum genus esse quis negabit? Sapit etiam, siquid ego judico, morem Horatianum, & ingenium novandi sermonis cupidissimum. Priscianus pag. 658. *hic & haec lepus* prisca auctoritate dici memorat: quod fortassis ex hoc ipso loco petitum habuit; vel si ex alio scriptore nescio quo, at certe vel sic, novo demum tibicine haec lectio fulcitur. Quod si spernis ista, quae Priscianus nullo teste producit; imo vero,

si

Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:
Ut ſi quis ſolum hoc, mala ne ſint vina, laboret;
Quali perfundat piſcis ſecurus olivo.
Maſſica ſi caelo ſubpones vina ſereno;
Nocturna, ſi quid craſſi eſt, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata ſaporem.
Surrentina vafer qui miſcet faece Falerna
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.

Toſtis

v. 51. Vulg. Supponas.

ſi nuſquam quemquam *hanc leporem* dixiſſe concedimus: nihilo tamen minus *fecundae* & doctior & probabilior hic lectio erit, quam *fecundi*. Ita Plautus in Sticho I, 3. v. 14.

audivi ſaepe hoc vulgo dicier,
Solere elephantum gravidam *perpetuos decem*
Eſſe annos:

noluit dicere *gravidum*, quamvis nemo alias *hanc elephantum* vel fando audivit. Ita ipſe Plinius IX, 13. *Cordylae appellantur* Thynnorum *partus, qui* foetas *redeuntes in mare auctumno comitantur.* Et X, 55. *Generatio* murium *lambendo conſtare, non coitu, dicitur: ex* una *genitos* CXX. *tradiderunt: apud Perſas vero, praegnantes & in ventre parentis* repertas. Vides de Thynnis & Muribus feminis *foetas, una, repertas*, dixiſſe: licet nemo alias Thynnum aut Murem feminino genere extulerit. Demus itaque hoc venerandae antiquitatis codici, ut ex duabus lectionibus, quarum utraque quidem tuta eſt, altera & erudita, hanc potius ſequamur, quam ipſe ſubminiſtrat. Quin & obſervatione dignum eſt, eoſdem illos codices, Blandinium dico & Tonſanum Cruquii, *anſeris albae* exhibere Serm. II, v. 88. ubi ceteri fere omnes, ut hic, maſculinum genus ſuppoſuerunt.

48. Nequaquam satis in re una] Nimium hic argutatur Dan. Heinſius, cum hoc modo diſtinguere jubet:

Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit;
Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:

& τὸ *ſatis* explicat non ἄλις, ſed ἄλις ὄν· hoc eſt, *Cum non ſit ſatis*, vel *Quandoquidem nequaquam eſt ſatis.* Sed quis, obſecro, ſic locutus eſt? nam profecto exempla, quae ibi profert, nihil ad rem faciunt. Immo enimvero *ſatis* hic eſt ἄλις ἐσί: quippe hoc ad ſequentes verſus potius, quam ad praecedentem refertur. Unde factum, ut τὸ *eſt* in nonnullis codicibus verſui inſeratur: in duobus Cruquianis ſic,

Nequaquam ſatis in re una eſt *conſ. curam.*

in Regio,

Nequaquam ſatis in re una conſ. curam eſt.

Equidem ſic potius conſtituerim,

Nequaquam est *ſatis in re una conſ. curam.*

vel ſic,

Neq. ſatis est *in rem unam* insumere *curam:*

Nam Lambethanus codex, etſi is recentior eſt,

Neq. ſatis eſt *in re una* abſumere *curam.*

Certe, etſi hac locutione Noſter vehementer delectari & ſaepiſſime uſus eſſe deprehenditur, numquam tamen τὸ *ſatis* nudum & incomitatum poſuit ſine verbo *eſt*, ut Carm. III, 1. *Deſiderantem quod ſatis eſt.* III, 16. *Parca quod ſatis eſt manu.* Serm. I, 1. *Nil ſatis eſt, inquit.* Et, *Jam ſatis eſt, ne me.* I, 2. *An tibi abunde Perſonam ſatis eſt.* Et, *Uſque ſuperque Quam ſatis eſt.* I, 4. *Non ſatis eſt puris.* &, *Mi ſatis eſt, ſi.* I, 5. *Ohe, jam ſatis eſt.* I, 10. *Ergo non ſatis eſt.* &, *Non ego, nam ſatis eſt.* II, 3. *Scribe decem a Nerio: non eſt ſatis.* &, *Si quidvis ſatis eſt.* II, 4. *Nec ſatis eſt cara.* II, 5. *Non ſatis eſt Ithacam revehi.* Epiſt. I, 2. *Quod ſatis eſt, cui contingit.* I, 6. *Ultra quam ſatis eſt.* I, 7. *Jam ſatis eſt.* &, *Ultra quam ſatis eſt.* I, 10. *Ubi plura Cogere quam ſatis eſt.* I, 18. *Haec ſatis eſt orare Jovem.* Art. Poët. *Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata.* &, *Nec ſatis eſt dixiſſe.* Ergo ad haec exempla etiam hunc locum liceat refingere.

51. Massica si caelo supponas vina sereno] Editiones veteres, duae Venetae & Loſcheriana

Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morſus refici: quin omnia mavolt,

v. 61. Vulg. MALIT.

Quae-

riana SUPPONES. Poſtea Typographi Aldum, opinor, ducem ſecuti SUPPONAS paſſim dederunt: quod per interpretum indiligentiam etiamnum obtinet. Revocetur lectio antiqua, cui plures Lambini & Berſmanni codices aſtipulantur: ceteri Editores ſilentio hoc male tranſeunt. Equidem in plus decem exemplaribus *ſuppones* inveni, *ſupponas* in ſolo Magdalenenſi.

61. FLAGITAT IN MORSUS REFICI] *Refici in morſus*, ait Lambinus, *ita dictum eſt*, ut Virgil. Aen. XI, 731. *Reficitque in praelia pulſos.* Haud vidi magis. Quiſnam, obſecro, hic reficitur in morſus? videamus locum integrum:

Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis ac magis hillis
Flagitat in morſus refici: quin omnia malit
Quaecumque immundis fervent allata popinis.

Quis, inquam, hic *flagitat refici? potor*, an *ſtomachus?* Equidem hic *ſtomachum* intelligo: is ſcilicet *flagitat*, is *malit* a popinis allata: ut Serm. II, 2. v. 44.

mala copia quando
Aegrum ſollicitat ſtomachum: *cum rapula plenus*
Atque acidas mavult *inulas.*

Quod ſi ita ſit, nihil jam hac lectione ſtultius: quî enim ſtomachus refici poteſt in morſus? an ſtomachus dentes habet? Immo enimvero, licet *potorem* hoc flagitare dixeris, quam tamen malam eſſe conſtructionem puto, ineptum hoc nihilominus erit ac putidum. Perna ſcilicet & hillis *comeſtis*, reficitur potor *in morſus*: quid magis praepoſterum? utique in morſus debet refici, *priuſquam* quidquam poſſit comedere. Nihil certe *in morſus refici* tolerabiliter dici poteſt, niſi *dentes* hebetati & inſtabiles, qui jam morſibus inhabiles ſunt; non *potor*, non *ſtomachus*: & abſit, ut cultiſſimo poëtae tam illepidum dictum affingamus. Neque vero audiendi ſunt Cruquius & Chabotius, qui *morſus* hic *minuta fruſtula* interpretantur; *morſus* enim & *morſellus* pro offa, fruſto, non niſi barbarorum eſt. At editio priſca Loſcheri, cui illa Roberti Stephani accedit, IMMORSUS hic exhibet. Neque aliud volunt codices noſtri Reginenſis, Petrenſis, Regius, Galeanus, Magdalenenſis, Battelianus, Collegii Trinitatis; qui uno vocabulo ex priſca ſcribendi ratione INMORSUS clare praeferunt. Atque haec lectio eruditiſſimis viris placuit, Bonaventurae Vulcanio, Petro Scriverio, Danieli Heinſio. *Immorſus* autem exponunt ex Gloſſario Iſidori, *jejunus*: & ſic etiam codex Regius inter lineas enarrat, *immorſus, jejunus. Sane ſenſu optimo*, ait Heinſius: *ante oſtendit, quomodo marcentem reficere; jam vero, quomodo jejunum excipere oporteat.* Ego vero neque ſenſum orationi, neque verbum ſenſui convenire dico. De *marcente* enim ſtomacho, non *jejuno* & famelico, hic agi tam manifeſtum eſt, quam quod uſquam manifeſtiſſimum. Cui autem credibile eſt, *immorſus* activam ſignificationem habere, *qui non momordit, qui nihil comedit?* Quis auctor, quis ſponſor rei tam inauditae? Gloſſographus neſcio quis, ſemibarbarus; cujus ex turbidis lacunis pudeat quicquam haurire, quod Horatio impertiatur. Paſſivam ſignificationem huic verbo donat Cyrillus apud Labbaeum, Ἄδηκτος, *immorſus*; hoc eſt, qui non eſt morſus. Ego vero contra *immorſus* ſic accipio, ut *admorſus*, *demorſus*, pro eo qui morſus eſt. Statius Theb. II, 628. ubi Chromis quidam

Dum clamat, ſubit ore cavo Theumeſia cornus,
Nec prohibent fauces — tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſaque *cadens obmutuit haſta.*

Ubi, ut hic apud Noſtrum, *inmorſa* habet vetus codex Collegii Petrenſis, Propertius III, 6. v. 2.

Immorſo *aequales videant mea vulnera collo:*
Me doceat livor mecum habuiſſe meam.

Ita ex conjectura dederunt viri & eruditione & ingenio praeſtantes Nic. Heinſius & Janus Broukhuſius; cum in vulgatis ſit *In morſo*, diviſo, ut hic, vocabulo. Quid ergo hinc extundemus? profecto levi mutatione ſic ſatis commode conſtitui locus poterit;

perna magis ac magis hillis
Flagitat inmorſis *refici.*

perna ac hillis immorſis, hoc eſt, admorſis, commanducatis, deguſtatis: quippe, *mordere*, etſi id rarius, eſt ubi *mandere & comedere* ſignificat. Juvenalis Sat. VI, 301.

Grandia quae mediis jam noctibus oſtrea mordet.

IV,

Quaecumque inmundis fervent adlata popinis.
Eſt operae precium duplicis pernoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo.
65 At pingui miſcere mero muriaque decebit,

v. 65. Vulg. QUOD PINGUI miſc.

Non

IV, 142.

Lucrinum ad ſaxum Rutupinove edita fundo
Oſtrea, callebat primo deprendere morſu.

Sed quid opus eſt ulla mutatione? ſine dubio ſincera lectio eſt, quam diſerte exhibent manuſcripti,

perna magis ac magis hillis
Flagitat INMORSUS *refici.*

Stomachus flagitat refici *immorſus perna & hillis*, aliiſque id genus falſis cibis atque acribus, qui *in popinis* ſcilicet vendi ſolent; ut praeter Noſtrum Martialis I, 41.

Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis coquus popinis.

Immorſus hic eſt *vellicatus, excitatus, punctus, pervulſus.* Acria enim & falſa *mordere* dicuntur Latinis, ut Graecis δάκνειν: inde *mordax acetum* Perſio, δακτῶδες, δηκτικὸν, Sat. V, 86.

Stoicus hic aurem mordaci *lotus* aceto.

Martialis VII, 24.

Nec cibus ipſe juvat morſu *fraudatus* aceti.

Plinius Hiſt. XII, 25. *Balſami ſemen*, mordens *guſtu, fervenſque in ore.* & ibid. 19. *Caſia lento tepore leniter* mordens. XV, 29. *Folia myrti, leniter* mordaci *pulvere.* XXVII, 13. *Radix ſmyrnii guſtu acri* mordet. XXI, 18. *Odoratus juncus, vinoſae* mordacitatis *ad linguam.* Et ſic alibi ſaepe. Ergo hoc vult Catii magiſter, Marcentem & reſolutum ſtomachum eo pacto optime refici, ſi cibis acribus *immorſus* & vellicatus fuerit; quales Serm. II, 8. Naſidienus ille in eodem, ut videtur, ludo edoctus appoſuit;

acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia laſſum
Pervellunt ſtomachum, *ſiſer, allec, faecula Coa.*

Ibid. v. 61. QUIN OMNIA MALIT] Rectius codex Galeanus & unus Berſmanni,

Flagitat immorſus refici: quin omnia MAVULT.

Flagitat & *mavult*, eodem modo efferri debent. Ita Serm. I, 4. v. 30.

Hic mutat *merces ſurgente a ſole, ad eum quo*
Veſpertina tepet regio: quin *per mala praeceps*
Fertur, *uti pulvis collectus turbine.*

Carm. II, 13.

& intorti capillis
Eumenidum recreantur *angues:*
Quin *& Prometheus & Pelopis parens*
Dulci laborem decipitur *ſono.*

Et alibi paſſim, cum apud hunc, tum apud alios.

62. QUAECUNQUE IMMUNDIS FERVENT ALLATA POPINIS] Cruquii codices, uti affirmat, omnes *in mundis* quibus ipſe aſſentitur. Ita & noſtri unus & alter ex deterioribus: ceteri uno verbo *inmundis*, ex priſca orthographiae ratione, ut paullo ante *inmorſus. Immunda popina* perpetuo epitheto, ut Martiali *nigra.* VII, 60.

Occupat aut totas nigra popina *vias.*

Porro, ait Lambinus, *quidam libri excuſi habent* illata (ita editio Simonis Colinaei) *qua ex ſcriptura ſuſpicatus ſum aliquando legendum* illota. *Sed codices omnes* allata, *quos ſequor.* Unde nuper vir eruditus etiam in contextu dedit *illota*; quippe, ait, *auctore Lambino, alii codices* illata, *alii* illota *habent.* Vide, incuria & feſtinatio quid facit. Conjectura mera, ipſi quoque auctori ſpreta & repudiata, jam pro codicum ſcriptorum lectione venditatur. Quorſum autem *illota?* an *ferventia* tomacula, & jam convivis ponenda, lavari debuerunt poſtea? Nullus quidem ex noſtris codicibus aut *illata* aut *illota*; unus & alter ex vilioribus *ablata*, ceteri cum editionibus ALLATA habent; quod rectiſſimum eſt. *Fervent allata*, perinde eſt ac ſi dixiſſet, *ferventia afferuntur*, a coquis ſcilicet vel miniſtris. Noſter Serm. II, 8. v. 42.

Affertur *ſquillas inter muraena natantes.*

& v. 86.

diſcerpta ferentes
Membra gruis.

Martialis, loco jam ante laudato, I, 41.

Quod fumantia *qui tomacla raucus*
Circumfert *tepidis coquus popinis.*

Petronius in Cena Trimalchionis: Adlata *eſt tum guſtatio valde lauta:* & mox, *Guſtantibus adhuc nobis, repoſitorium* adlatum *eſt cum corbe.* Et iterum, *Statim* adlatae *ſunt amphorae vitreae diligenter gypſatae.*

65. QUOD PINGUI MISCERE MERO] Locus intricatus & moleſtus:

Eſt operae pretium duplicis cognoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo:
Quod pingui miſcere mero muriaque decebit,
Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.

Non alia quam qua Byzantia putuit orca:
Hoc ubi confuſum ſectis inferbuit herbis,

v. 66. Vulg. PUTRUIT.

Cory-

Ubi principio, ſunt qui longe melius, mutatis hinc & hinc partibus, *pingui olivo* & *dulci mero* dictum fore putent; ut aut ſic legendum fuerit,

ſimplex e pingui conſtat olivo:
Quod dulci *miſcere mero muriaque decebit;*

aut conſulto poëta ſic prave locutus ſit, quo Catium magis deridendum lectori propinet. Ita ſane *pingue oleum* & *pinguis olivi* Virgilius; *dulci vino* & *dulci mero* Noſter alibi dixit. Haec quidem illi: in quibus, ut plerumque alias, judicium magis quam eruditionem deſideres. Quippe illud hic non vident, *oleum pingue* & *merum dulce* generalia & perpetua epitheta eſſe, & idcirco huic Catii orationi, qua juris compoſitionem tradit, inepta prorſus & aliena. Quid enim attinet *pingue olivum* praeſcribere; cum omne oleum pingue ſit? aut *dulce merum*, cum merum quodcumque eo nomine vocent poëtae, *amara curarum eluere efficax?* Quod ſi merum *dulce*, non cum poëtis, ſed cum medicis & rei ruſticae ſcriptoribus, *auſtero* hic opponas: tamen vel ſic ambiguum eſſet praeceptum; quot enim & quam diverſa meri dulcis genera ſunt? Satius ergo eſt receptam omnium codicum lectionem ſequi,

ſimplex e dulci conſtat olivo:

hoc eſt, non rancido, non foetido: ut in ſimplici jure munditiem, in compoſito artem & ſapientiam praeceptor hic oſtentet. Iſta vero quae ſequuntur,

Quod pingui miſcere mero muriaque decebit.

crucem ſane figunt interpretibus. Quodnam enim eſt *pingue merum?* Porphyrioni *mulſum* eſt. At quî, quaeſo, fieri poteſt, ut idem & *merum* ſit & *mulſum*; & ἄκρατον & μελίκρατον; & nulla re mixtum, & melle temperatum? Hoc abſurdiſſimum eſt: unde ſunt qui pro mulſo *muſtum* apud Scholiaſtem reponunt: idque jure factum eſſe videatur: muſtum enim *pingue* dicitur. Tibullus I, 1.

Nec ſpes deſtituat, ſed frugum ſemper acervos
Praebeat, & pleno pinguia muſta *lacu.*

Columella libro X, ipſo ſine:

Ferveat ut lacus, & multo completa Falerno
Exſudent pingui *ſpumantia dolia* muſto.

Itaque, ſi hoc voluit Noſter, recte utique dixiſſet,

Quod pingui muſto & muria miſcere decebit.

Verum aliud longe eſt *pingue muſtum* dicere, aliud *pingue merum* pro muſto ponere: illud elegans & poëticum; hoc putidum, κακόζηλον, & Horatio prorſus indignum. An *pingue* ergo *merum* cum Lambino & Torrentio interpretabimur *craſſum, non defaecatum, non ſacco colatum?* An potius *pingue* hic opponetur *tenui?* Celſus I, 6. *Numquam vinum ſalſum bibere expedit, ne* tenue *quidem, aut dulce: ſed auſterum,* & plenius, *neque id ipſum pervetus.* Idem itaque fortaſſis erit *pingue* vinum, quod *plenum.* Iterum Celſus II, 18. *Id vinum, quod paucorum annorum, vel auſterum, vel* pingue *eſt, in media materia eſt.* Ita edidit eruditiſſimus Lindenius: Ronſaeus in contextu *Lene* dederat, *pingue* ad marginem ablegaverat. Habemus igitur *merum pingue:* ſed haeret hic nihilominus aqua: quo enim referemus illud *Quod?*

Eſt operae pretium duplicis cognoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo:
Quod *pingui miſcere mero muriaque decebit.*

Quod jus hic accipiemus, an *quod olivum?* Prius placuit Torrentio; qui, ut conſtructio apertior fiat, verba illa (*ſimplex e dulci conſtat olivo*) parentheſi includi velit. Bene ſane: ſed nullis parentheſeos hamis aut uncis (qui in veteribus membranis nuſquam comparent) id clarum aut elegans efficietur; quod vel ſine illis nativam perſpicuitatem nitoremque non habeat. Recentiorum haec inventa ſunt, & utiliter ſane excogitata: ſed non ut quovis in loco cuicumque ulceri ſanando efficaciter adhiberi queant. Sane illud *quod* nullis machinis aut technis divelli poteſt ab *olivo:* & non leviter peccavit Horatius, ſi, his verbis interjectis, *jus* ſuum jam frigidum & ἄωλον, huc transferre voluit. Ergo alii, ut ſane ordo & conſtructio flagitat, *quod olivum* hic intelligunt, atque ad *jus duplex* condiendum, *oleum* hic mero muriaque miſcendum praeſcribi volunt. Sed illud interea non animadvertunt, non hic, ſed verſu abhinc quarto, *oleum* in hanc mixturam venire;

inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.

Jus quidem hoc mixtum erat *vino, muria, ſectis herbis, croco,* & *oleo:* ut Naſidieni illud non abſimile, *oleo, garo, vino, pipere,* & *acoto.* At certe eidem juri bis oleum praeſcribi & ingeri, abſurdiſſimum eſt. Quid ergo? videamus, an codices aliqui ſuppetias nobis adveniant. Liber Collegii Trinitatis CUM PINGUI habet: ſed ille mendis ubique ſcatet, neque is eſt, cui confidere poſſis. Simeo Boſius, vir tam ingenio quam doctrina praeſtans, in antiquo ſuo invenit, AT

PIN-

Corycioque croco ſparſum ſtetit; inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.

Pice-

PINGUE IMMISCERE: unde ſic locum conſtituit:

Quod pingue immiſcere *mero muriaeque decebit:*

& *pingue* interpretatus eſt *jus duplex*. Nihil vidi deterius. Profecto ipſa codicis lectio longe potior eſt emendatione Boſii: tollit enim ſcrupulum iſtum *Quod*, qui jam diu nos male habuit. Sed in eo utraque vitioſa eſt, quod jus illud compoſitum *pingue* appellat. Quî, malum, *pingue?* cum *ſimplex* eo longe ſit pinguius, utpote ex ſolo olivo conſtans: alterum, quod mero & muria miſcetur, eo macrius profecto & minus unctum ſit. Ne multis morer (jam enim tempus eſt, ut ſuſpiciones meas proferam) *jus* illud, cui nomen *duplici* male indiderunt Interpretes, *quintuplex* potius dicendum erat; utpote quinque rebus conſtans, oleo, vino, muria, herbis, & croco. Quorſum enim *duplex?* Equidem *duplicis juris naturam* non ſic interpretor, quaſi jus aliquod *duplex* hic vocetur; ſed *duorum jurium* naturam, quorum alterum *ſimplex*, alterum *mixtum* ſit: ſimplex ſolo oleo, mixtum variis rebus conſtet. Ergo ſic fortaſſe reponendum fuerit, vocula ex Boſii codice petita;

ſimplex e dulci conſtat olivo.
AT *pingui miſcere mero muriaque decebit.*

Hoc certe Librarios fefellit, & interpolatoribus anſam dedit, quod neſciebant *miſcere* abſolute hic poſitum eſſe; ut κεράσαι paſſim apud Graecos. Juvenal. V. v. 60.

neſcit tot millibus emptus
Pauperibus miſcere *puer.*

Miſcere igitur perinde eſt ac *miſcere jus*, *jus mixtum facere*; ut Serm. II, 8. v. 40.

His mixtum jus *eſt; oleo, quod prima Venafri* &c.

Atque haec quidem lectio, quae tota in membranis extat, vulgatae longe antecellere videtur. Veruntamen, cum tot & tam vetuſti codices in vocabulo *Quod* conſentiant, neque de Boſiani libri bonitate quidquam mihi aliunde compertum ſit; equidem altius mendum latere ſuſpicor, a literarum ſimilitudine ortum, & pro *quod pingui* Horatium *quinquenni* dediſſe:

QUINQUENNI *miſcere mero muriaque decebit:*

ut infra in Naſidieni cena,

His mixtum jus *eſt; oleo, quod prima Venafri*
Miſit cella; garo de ſuccis piſcis Iberi;

Vino quinquenni, *verum citra mare nato.*

Certe ubi ſemel Librariis perſuaſum erat, τὸ *miſcere* caſum accuſativum poſt ſe requirere; nihil propius erat, quam ut *quinquenni* in *quod pingui* commutarent. Quamobrem omnes rogatos velim, quibus codicum vetuſtorum copia eſt, ut in hoc loco aliiſque pariter ſuſpectis videant, annon aliud olim fuerit a primo ſcriptore, aliud nunc poſt raſuram vel lituram ab altera manu feratur; idque inventum in commune conferant. Auguror enim, neque id opinor vane, multa poſt cineres noſtros in codicibus repertum iri, quae nos nunc ſola, ſed non ſocordi, conjectura indagavimus.

66. QUAM QUA BYZANTIA PUTRUIT ORCA] Illud *putruit* in tribus priſcis editionibus habetur, & Lambino patrocinante, adhuc fere in recentioribus obtinet. *Orcam* igitur hic *piſcem* interpretatur, & quidem *thynnum*: nihil pejus potuit. *Orcynus* quidem thynni ſpecies eſt; ſed *orca* eſt bellua ingens balaenis fere par, & in pugna ſuperior: (vide Plinium IX, 6.) quae, cum in Oceano ſe contineat, ac rariſſime in mari mediterraneo viſatur, unde nobis *Byzantia* dicta? Quis porro ex tali bellua *muriam* fieri memoravit? Sed condonemus ei haec omnia; eſto *orca*, quam velit: quis eum docuit, piſces *in muria putreſcere?* enimvero ea de cauſſa in muria condiuntur, ne computreſcant. Quod ſi forte ibi putruerint; jam muria nulli uſui eſt, nedum ut Catii magiſtro tam eleganti homini placere poſſit. Scio equidem putreſcentium piſcium pretioſam ſaniem *muriam* quandoque dici, ut ſaepius *garum*; atque hoc ipſo Flacci loco ſic accipi debere: nemo tamen eo ſenſu ſic loqueretur, *Muria, quâ piſcis putruit* (quomodo enim in ea putreſcat, in quam numquam poſitus eſt?) ſed potius *quam putruit*, quam computreſcens & liquefactus exhibuit. Vides jam, quot & quanta incommoda lectionem hanc ſequantur; quamque indigne ferendum ſit tam diu eam circumlatam eſſe: praeſertim cum jam olim Cruquius Torrentiuſque veram ſcripturam ex ſuis dederint, rectoque interpretati ſint:

muriaque decebit
Non alia, quam qua Byzantia PUTUIT *orca.*

Ita etiam noſtri codices fere omnes. Ubi *orca* notat vas, teſtam, in qua ſalſamenta, garum, muria ſervabantur; ab Υρχη verbo Aeolico, ut pleraque Latinorum nomina ex ea dialecto ducuntur. Suidas & alii, Υρχαι, κεράμια ἀγγεῖα, ὀστρακίνα τυρίχων, *vaſa fictilia, quibus ſalſamenta recondunturtur.* Perſius Sat. III, 76.

Picenis cedunt pomis Tiburtia ſucco:
Nam facie praeſtant. Venucula convenit ollis:
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
Hanc ego cum malis, ego faecem primus & allec,
Primus & invenior piper album cum ſale nigro
Incretum puris circumpoſuiſſe catillis.
Inmane eſt vitium, dare millia terna macello,
Auguſtoque vagos piſcis urguere catino.
Magna movet ſtomacho faſtidia; ſeu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
Sive gravis veteri craterae limus adhaeſit.
Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe, quantus
Conſiſtit ſumtus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
Et Tyrias dare circum inlota toralia veſtis;

v. 78. Vulg. MOVENT. Obli-

Maenaque *quod prima nondum defecerit* orca.
Haec quidem nota ſunt: ſed & hic erant attingenda. Orca autem *Byzantia*, eſt Byzantio advecta; quia Thynni piſces, unde muria confici ſolebat, ibi optimi erant. Archeſtratus apud Athenaeum VII, 14. de Thynno;

Ἐξι δὲ γενναῖος ΒΥΖΑΝΤΙΩ ἔντε Καρύστῳ.

& iterum.

Καὶ θύννης ὡραῖον ἔχειν, ἣν θυνίδα φασῶ
Τὴν μεγάλην, ἧς μητρόπολις ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ἐστιν.

& Antiphanes ibidem:

Τῆς τε βελτίστης μεσαῖον θυνίδος ΒΥΣΑΝΤΙΑΣ
Τίμαχος ἐν τεύτλῳ λακισοῖς κρύπτεται σιγάσματι.

& idem apud eundem, III, 32.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΣ δὲ θυνίδος ὀσμαῖσι χαίρει.

Jam autem *muriam* ex Thynnorum ſanie fieri, & in teſtis ſive orcis recondi, res notiſſima eſt: Martialis XIII, 103.

MURIA.

Antipolitani fateor ſum filia Thynni;
Eſſem ſi Scombri, non tibi miſſa forem.

& IV, 89.

Antipolitani nec quae de ſanguine Thynni
Teſta *rubet, nec quae coctiana parva gerit.*

Quin & non *Thynnis* duntaxat, ſed & *Scombris* etiam nobilitatum erat Byzantium: ibi enim omnium piſcium captura erat, qui in Pontum quotannis intrabant. Plinius IX, 15. *Cum* thynnis *amia & pelamides in Pontum ad dulciora pabula intrant gregatim cum ſuis quaeque ducibus, & primi omnium* SCOMBRI. Heſiodus, vel alius potius apud Athenaeum III, 30.

Θύννων δ' ὡραίων ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ἔπλετο μητις,
Καὶ ΣΚΟΜΒΡΩΝ βυθίωντε.

Ut fortaſſe nobilior illa Scombrorum ſanies, non Thynnorum hic intelligatur. Utcumque tamen hoc ſit, iterum vides curioſam gulam praeceptoris Catiani, qui noluit *muriam* de propinquo ex Antipoli petitam, ſed a diſſito loco vel a Byzantio uſque. Jam autem, quod reſtat, garum & muriam graviter olere & *putere* quis neſcit? magiſque adeo vaſa, in quibus ſervantur? Unde Perſius III, 72.

nec invideas, quod multa fidelia putet
In locuplete penu.

Ergo plana jam ſunt omnia; *Muria*, inquit, *utendum eſt, qua orca Byzantia*, ſive teſta a Byzantio per mercatores allata, *putuit*. Ceterum doleo virum eruditum in nupera ſua editione ſic perperam exhibuiſſe.

Non

Oblitum, quanto curam sumtumque minorem
Haec habeant, tanto reprehendi justius illis,
Quae nisi divitibus nequeant contingere mensis?
Docte Cati, per amicitiam Divosque rogatus,
Ducere me auditum, perges quocumque, memento.
Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta;
Non tamen interpres tantundem juveris. adde
Voltum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris inest, fontis ut adire remotos,
Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

v. 87. Vulg. NEQUEUNT. 90. REFERAS MEMORI.

ECLO-

Non alia, quam quae Byzantia putuit orcâ.

Qua enim, non *quae*, habent omnes scripti melioris notae. Quid autem in hac lectione boni est, quod non in recepta longe melius sit? Certe *orca putere* multo honestius dicitur, quam ipsa *muria* in jus ingerenda. Tum autem diva illa *Synaeresis*, versui foede claudicanti e machina subveniens, in malam rem ire & suas sibi res habere possit: neque enim ullum hic ulcus est, quod tam deformem medicinam postulet.

78. MAGNA MOVENT STOMACHO FASTIDIA] Sic veteres editiones: neque Cruquius Lambinusve quicquam diversi ex codicibus suis proferunt. At Torrentius in quinque suorum MOVET reperit: idque recte vulgatae lectioni praetulit, & post eum doctissimus Baxterus. Equidem in sex meis idem inveni, Galeano, Petrensi, Batteliano, Vigornensi, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis: quae sine dubio melior scriptura est,

Magna MOVET *stomacho fastidia, seu puer* &c.

Movet hic absolute & impersonaliter positum est: vide Nos ad Serm. I, 10. v. 78. Et praeterea, cum *seu* & *sive* disjunctiva sint; singularem utique numerum, non pluralem, hic requirunt.

87. NEQUEUNT CONTINGERE MENSIS] Editiones quidem priscae, *nequeunt*. Lambinus & Cruquius *nequeant* in contextu dederunt, codices suos secuti. Ego quoque in optimo Reginensi & quattuor aliis idem reperi: idque placet. *Nequeant*, ut prius *habeant*.

90. NAM QUAMVIS REFERAS MEMORI MIHI PECTORE CUNCTA] Ita sane: quia in primis editionibus sic semel obtinuit, nemo omnium de loco suo hoc movere vel cogitavit, vel sustinuit. Atqui in omnibus tam Bersmanni, quam nostris codicibus (adde, si vis, & aliorum, qui hic tacent) alio ordine verba collocantur,

Nam quamvis memori referas *mihi pectore cuncta.*

Quin & eodem modo haec citat Priscianus p. 772. atque ibi sic exhibent quattuor Prisciani exemplaria manuscripta, quae consulendi mihi copia erat. Ceterum, qui hanc lectionem vulgata elegantiorem esse non statim persentiscit; is, moneo, ut poëtarum scripta diligentius legat: hospes enim jam in iis sit necesse est.

3. Jam-

ECLOGA V.

Hoc quoque, Tiresia, praeter narrata, petenti
Responde: quibus amissas reparare queam res
Artibus atque modis. quid rides? Jamne, dolose,
Non satis est Ithacam revehi, patriosque penatis
Aspicere? O nulli quicquam mentite, vides, ut
Nudus inopsque domum redeam, te vate: neque illic
Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
Et genus & virtus, nisi cum re, vilior alga est.
Quando pauperiem missis ambagibus horres;
Accipe, qua ratione queas ditescere. turdus,
Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
Res ubi magna nitet domino sene. dulcia poma,
Et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
Utne tegam spurco Damae latus? haud ita Trojae
Me gessi, certans semper melioribus. Ergo

v. 3. Vulg. Doloso.

Pau-

3. Jamne doloso Non satis est Ithacam revehi] Ita editiones, & membranae fere omnes. *Non satis est* tibi *doloso?* Ut Serm. I, 2, v. 59. *An* tibi *abunde personam* satis est *evitare?* & I. 4. v. 16. *Mi satis est.* Ergo hic dativus *doloso* satis commode stare potest. Mirifice tamen placet Danielis Heinsii conjectura: *Scribe*, inquit, Dolose; *ut lepidissime illi alteri respondeat, O nulli quicquam mentite.* Recte quidem, siquid judico: & ita clare habet codex Petrensis, *dolose*; alterum autem illud *doloso* pro varia lectione.

jamne, DOLOSE
Non satis est Ithacam revehi, patriosque penates
Aspicere? O nulli quicquam mentite, vides &c.

Alter alterum, ut vides, vocativo casu compellat. *Non satis est* absolute ponitur, sine dativo sequente; ut saepe alias. Noster Serm. I. 10. v. 97.

Non ego: nam satis est, equitem mihi plaudere.

Terent. Phorm. V, 6. v. 17.

Satin' est, si te delibutum gaudio reddo?

38. Fi cognitor ipse: Persta atque obdura] Quinam sit *cognitor*, vide hic apud Interpretes, & acutissimum Gronovium patrem de Pecunia veterum. Ceterum pro *Fi* editio Veneta princeps *Si*; altera & Loscheriana *Sis*, unde in sequentes editiones propagatum est. Sed recte Lambinus Cruquiusque ex membranis dederunt, Fi *cognitor*: atque ita ex nostris Leidensis, Zulichemianus, Battelianus & Magdalenensis. Sic Livius XXXIX, 5. *Alienarum vero simultatum tribu-*

num

Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo:
Et quondam majora tuli. tu protenus, unde
Divitias aeriſque ruam, dic, augur, acervos.
Dixi equidem, & dico. captes aſtutus ubique
Teſtamenta ſenum: neu, ſi vafer unus & alter
Inſidiatorem praeroſo fugerit hamo,
Aut ſpem deponas, aut artem inluſus omittas.
Magna minorve foro ſi res certabitur olim;
Vivet uter locuples ſine natis, inprobus, ultro
Qui meliorem audax vocet in jus, illius eſto
Defenſor: fama civem cauſaque priorem
Sperne; domi ſi natus erit, fecundave conjunx.
Quinte, puta, aut Publi (gaudent praenomine molles
Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum:
Jus anceps novi: cauſas defendere poſſum:
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum caſſa nuce pauperet: haec mea cura eſt,
Ne quid tu perdas, neu ſis jocus. ire domum, atque
Pelliculam curare jube: ſi cognitor: ipſe
Perſta, atque obdura, ſeu rubra Canicula findet
Infantis ſtatuas, ſeu pingui tentus omaſo

Furius

num plebis cognitorem fieri, *turpe*. Quintilianus Inſtit. III, 8. *Non licet tibi agere mecum*; cognitor *enim* fieri *non potuiſti*. Cicero pro Q. Roſcio Comoedo, c. 18. *Qui per ſe litem conteſtatur, ſibi ſoli petit: alteri nemo poteſt, niſi qui* cognitor *eſt* factus. — *Quod ſi quiſquam petere poteſt alteri, qui* cognitor *non eſt* factus. — *Tu in eam litem Roſcii* cognitor *ſis* factus. *Quoniam tuus* cognitor *non eſt* factus. Idem in Verrem II, 43. *Invenire neminem Siculum potuit, qui pro ſe* cognitor fieret? — *Cedo, cui Siculo, cum is reus fieret, civis Romanus* cognitor factus *umquam ſit*. Porro elegantius, opinor, veriuſque ſic verba interpunxeris:

Pelliculam curare jube: ſi cognitor: ipſe
Perſta atque obdura.

Illum locupletem reum jube ire domum, & genio indulgere: ipſe vero perfer & obdura, nec frigus neque aeſtum flocci faciens.

40. SEU RUBRA CANICULA FINDET INFANTES STATUAS] Statuas *infantes* tam veteres quam novi Interpretes *mutas, quae fari non poſſint*, hic intelligunt. Sane ita Noſter Epiſt. II, 2. v. 83. *Statua taciturnius*. & Serm. I, 6. v. 57.

Infans *namque* pudor *prohibebat plura profari*. Ita Cicero *infans*, pro infacundo, indiſerto; *Scipionem accepimus non* infantem *fuiſſe*. *Nihil accuſatore Lentulo* infantius. *Si nihil dixiſſem, ne* infantiſſimus *exiſtimarer*. Haec quidem recte habent: ſed quid tum poſtea? an quia homo ſtupidus & elinguis *ſtatuâ infantior* vel taciturnior recte dicitur; idcirco & ipſae ſtatuae *infantes* dicentur? credo, quia hae ſtatuae magis mutae erant, quam

Furius hibernas cana nive conſpuet Alpis.
Nonne vides (aliquis cubito ſtantem prope tangens
Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures adnabunt thunni, & cetaria creſcent.
Si cui praeterea validus male filius in re
Praeclara ſublatus aletur, ne manifeſtum
Caelibis obſequium nudet te, leniter in ſpem
Adrepe officioſus, ut & ſcribare ſecundus
Heres: &, ſi quis caſus puerum egerit Orco,
In vacuum venias. perraro haec alea fallit.
Qui teſtamentum tradet tibi cumque legendum,
Abnuere, & tabulas a te removere memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima ſecundo
Cera velit verſu: ſolus, multiſne coheres,
Veloci percurre oculo. plerumque recoctus
Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
Captatorque dabit riſus Naſica Corano.

Num

aliae: & cum ceterae magna voce opem Quiritium implorarent contra aeſtum caniculae, hae mutae & elingues impune fundebantur. Senſit hanc abſurditatem celeberrimus Dacierius; & hoc a poëta quodam ſumtum comminiſcitur, quem Horatius derideat. Sed unde hoc ei compertum? quibus ſignis & indiciis? Certe illud quod ſequitur, *conſpuit Alpes*, palam Noſter aſcribit Furio Bibaculo: hoc, cum adeo tecte & occulte neſcio cui ſurripiat, *incipit eſſe ſuum*. Quam vellem, non a Poëta ſumtum diceretur, ſed a poëtria, cui nomen *Canicula*: ſcilicet ut eodem jure haec *infantes ſtatuas findere* dicatur, quo Furius *Alpes conſpuere*. Sed miſſo joco, equidem Dacierii ſuſpicionem tutari malim, quam frigidum eorum commentum, qui *mutos Cauſſidicos* perſtringi hic exiſtimant. Certe obmuteſcere multo ſatius eſt, quam talia proferre. Quid ergo? Ut homo recens natus *infans* dicitur, ita ſtatuae recentes, novellae, nuper factae, nuper natae, eleganter *infantes* appellantur: eoque magis, quia forma ſunt humana:

ſeu rubra canicula findet
Infantes ſtatuas:

ligneas intellige, quae aeſtivo calore rimas plerumque agunt & findantur, praeſertim recente & viridi materia. Etſi & *aereas* hic accipere poteris cum Servio, qui ad illa Virgilii Georg. III, 363. *Aeraque diſſiliunt vulgo*, haec habet: *Paſſim crepant; nam tam nimio frigore, quam calore aera rumpuntur: Perſius*, FINDIT INFANTES STATUAS. Hunc ipſum locum reſpexit, etſi vel memoriae vel Librarii culpa Perſius pro Horatio auctor citetur. *Infans ſtatua*, ut Plinio *infans boletus* lib. XXII. c. 22. *Nec tunicae minor gratia in cibo infantis boleti.* Ovidius Faſt. VI, 145.

Pectoraque exſorbent avidis infantia linguis.

& alibi, *infantia ora*, *infantia guttura*, *infantes umbras*. Vide Nic. Heinſium ad Heroid. IX, 86. Ceterum, poſtquam haec ſcripſiſſem, didici etiam ante me virum ſummum Franciſcum Junium, in libro de Pictura veterum p. 284. recte hic *infantes ſtatuas* pro novellis accepiſſe.

59. QUICQUID DICAM, AUT ERIT AUT NON] Torrentii codices, ut ipſe ait, meliores DICO habent: noſtri omnes cum editionibus priſcis,

DI-

Num furis, an prudens ludis me, obscura canendo?
O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demissum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Nasicae, metuentis reddere soldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit, atque
Ut legat orabit: multum Nasica negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget; invenietque
Nil sibi legatum, praeter plorare, suisque.
Illud ad haec jubeo: mulier si forte dolosa,
Libertusve senem delirum temperet; illis
Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius ipsum
Expugnare caput. scribet mala carmina vecors?

Lau-

DICAM. Neque aliter hunc locum citat Priscianus p. 730. etiam in tribus, quos consului, scriptis. Boët. Consol. V, 3. *Quae haec est praescientia, quae nihil certum, nihil stabile comprehendit? aut quid hoc refert* (lege, *differt*) *vaticinio illo ridiculo Tiresiae, Quicquid* dicam, *aut erit, aut non?* Ceterum, ut hoc obiter dicam, recte hujus loci sententiam cepit Boëtius: & ipsi se deridendos praebent, qui nihil ridiculi his verbis inesse volunt. Tamen in his magna nomina habes, Turnebos, Torrentios, Marcilios, aliosque. Neque vero novum hoc est recentiorum acumen: sed & in codicum veterum marginibus haec legimus adscripta: *Quicquid dicam, aut erit, si dixero fore; aut non, si dixero non fore. Quicquid dicam futurum, erit: quicquid dicam non futurum, non erit.* Atqui, ô boni, nullis umquam fidiculis hanc sententiam ex verbis auctoris extorquebitis. Nihil ex iis extundi potest, praeterquam hoc: *quicquid dicam, aut eveniet, aut non eveniet.* Itaque deridet Noster & tollit omnem divinationem, utpote Epicureus. Facetum autem est, & Schema, ut Grammatici vocant, παρὰ προσδοκίαν, *praeter expectationem*, tanto apparatu nihil dicere:

O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.

Quale illud Plauti, sed multo minus lepidum, in prologo Captivorum:

Hos quos videtis stare hic captivos duos,
Illi qui astant, hi stant ambo, non sedent:
Vos vos mihi testes estis me verum loqui.

Contra, si ex illorum sententia verba enarrantur, nihil frigidius, aut proposito minus conducens excogitari potest. Porro in codice Reginensi & illo Regiae Societatis, non *magnus mihi* habetur, sed *mihi magnus*: unde suspicetur quis τὸ *mihi*, cum locum certum non sit nactum, spurium esse & ex glossa petitum: atque adeo legendum esse cum codice Collegii Trinitatis, etsi is notae sit non optimae,

Divinare etenim magnus DONAVIT *Apollo.*

Certe jam olim divinationis munus permanens & perpetuum ei donaverat vel Phoebus, vel, ut alii, Minerva, vel, ut alii denique, Juppiter: at si *donat* admittis, jam tum Phoebi numine afflatum & novo allapsu entheum intelliges.

Laudato. ſcortator erit? cave te roget: ultro
Penelopam facilis potiori trade. Putaſne,
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere curſu?

Venit

76. PENELOPEN FACILIS POTIORI TRADE] Editiones quidem veteres *Penelopen*, idque nunc paſſim obtinet. At Lambinus Cruquiuſque, ex codicibus, opinor, dederunt PENELOPAM; in annotationibus tacent. Noſtri ſane Reginenſis & Franekeranus Latina terminatione *Penelopam* exhibent: eaque vera lectio eſt. Nempe in Carminibus, ubi Alcaeum & Sappho imitatur, graeciſſat magis; in Sermonibus, ubi Lucilium ſequitur, Latinus eſt. Vide nos ad Epod. XVII. v. 17. Sic Epiſt. I, 2. v. 23. & 28.

Sirenum voces, & Circae *pocula noſti.*
Sponſi Penelopae, *nebulones*, *Alcinoique.*

ut ibi habent codices meliores. Plautus Sticho I, 1.

Credo ego miſeram fuiſſe Penelopam.

Lucilius in VII. apud Priſcianum p. 864.

ad Penelopam *converſus ait ſic*,
Nupturum te nupta negas, *quia vivere Ulixen*
Speras.

Auſonius Epiſt. IX.

Qualem Penelopae *nebulonum menſa procorum.*

Porro & verſu mox 81. *Sic tibi* Penelope *frugi eſt*, & Lambini Cruquiique editiones, & noſtri codices habent, inflexione Graeca. At eodem exemplo *Penelopa* ibi poſuit Horatius, quo antea *Penelopam*. Syllaba autem ſuſtentatur, cum caeſurae virtute, tum ob duas, quae ſtatim eam excipiunt, conſonantes. Quod cum Librarii neſcirent; mirum foret, ni verbum interpolaviſſent. Seneca Epiſt. LXXXVIII. *Quid quaeris*, *an* Penelopa *impudica fuerit*, *& verba ſuo ſaeculo dederit?*

79. VENIT ENIM MAGNUM DONANDI PARCA JUVENTUS] Sic ſane habent omnes, quos noverim, ſcripti editique. Et nimium quidem patienter hoc admittunt Interpretes, more ſuo, ubi nihil in codicibus variae lectionis eſt. Neque poſthac, opinor, deerunt, alii qui excuſabunt, alii qui defendent & admirabuntur. Equidem *magnum donandi*, ſi alio comitatu veniret, libens admitterem: ut Propert. II, 8.

Quamvis magna daret, *quamvis* majora daturus.

& Perſ. Sat. V. v. 66.

quid quaſi magnum,
Nempe diem donas?

At illud totum *parca donandi magnum* vix poſſum a me impetrare, ut a Venuſino noſtro profectum eſſe credam. Quippe res contrarias in unam ſententiam conglomerat, & κλωσὶ quod aiunt τὰ ἀντίκλωσα, parſimoniam & prodigentiam. *Parcus donandi magnum* perinde eſt ac ſi dixeris, *parcus largitatis*, *garrulitatis modicus*, aliaque ejuſmodi, quae ipſa ſecum pugnant, & mutuo ſe tollunt. Mihi quidem non vana, credo, ſuſpicio eſt τὸ *magnum* in mendo cubare, & *parca donandi* abſolute hic poni; ut apud Lampridium in Alexandro cap. XXXVII. *Spectacula frequentavit cum ſummâ* DONANDI PARSIMONIA. Hoc ſemel poſito fundamento, videamus ſiquid huc auxilii ex conjectura peti poſſit. Elegans ſane & concinna, ac Tanaquillo Fabro judice *admirabilis* eſt Simeonis Boſii emendatio, quam cum Lambino is communicavit,

Venit enim MAGNO: *donandi parca juventus:*
Nec tantum Veneris, *quantum ſtudioſa culinae.*

Venit magno tua Penelope, hoc eſt, magno ſe emi poſtulat: illi vero parci & ſordidi, ac ventri magis quam Veneri ſtudentes: caſta eſt itaque, quia nemo eam pretio ſuo praeſtinavit. Certe vel a diſſentientibus laudem meretur haec egregii viri conjectura: mihi tamen, ut quod ſentio dicam, ingenioſior videtur quam verior. Principio enim, nimium ſane & pernimium ſali nigro indulſit Noſter, ſi pro Penelopa Thaidem quandam aut Bacchidem nobis depinxit. Non omnia vel ipſi Satirae licent. Hactenus quidem fas erat, Caſtam eam nunc eſſe, adeo tamen ut ingentibus muneribus expugnari tandem poſſit ejus pudicitia: hoc ſcilicet mulieris eſt: at illud *venire* &, licet quamplurimo, venalem ſe habere, meretricis eſt plane, & quidem procacis. Hoc igitur vult Tireſias, *perduci* demum poſſe Penelopam, ſi donis uſque & uſque cumuletur: at ultro ſe *venalem* proſtituere, atque adeo quaeſtum meretricium ſponte occipere, quis ea calumniantem ferat? Illud quoque in hac conjectura diſplicet, quod verba ea, *Donandi parca juventus*, abſolute jam poſita, non procos illos nebulones qui ad Penelopam acceſſerant, ſed omnem omnino juventutem ſignificare debent. Ergo hoc nunc dicit, *Omnes juvenes donandi parcos eſſe*, *& culinae quam Veneris ſtudioſiores*: quorum utrumque falſiſſimum eſſe Comoedia omnis clamitat. Noſter ipſe in charactere-

re-

Venit enim (indignum) donandi parca juventus,
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.
Sic tibi Penelopa frugi eſt: quae, ſi ſemel uno
De ſene guſtarit tecum partita lucellum,

Ut

v. 79. Vulg. Venit enim MAGNUM.

ſe Juvenis Art. Poët. v. 164.

Utilium tardus proviſor, prodigus aeris,
Sublimis, cupiduſque, *& amata relinquere pernix.*

Ariſtoteles Rhetor. II, 12. Οἱ μὲν ὖν νέοι, τὰ ἤθη εἰσὶν ἐπιθυμητικοὶ καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν, μάλιστα ἀκολαθητικοὶ εἰσι ταῖς (lege τῇ) περὶ τὰ ἀφροδίσια, καὶ ἀκρατεῖς ταύτης. *Juvenes*, ait, *rebus Venereis maxime ſunt dediti, & in iis intemperantes.* Denique & illud *venit*, a *Venio*, aptiſſimum huic loco vocabulum, non pati poſſum, ut ad alteram ſignificationem detorqueatur. *Venerunt*, ait, *proci*; ut Terentius, *amans acceſſit*, Andria I, 1.

Sed poſtquam amans acceſſit, *pretium pollicens.*

Sic *commeare ad mulierem* idem Heaut. III, 1. v. 35.

Primum olim potius quam paterere filium
Commeare *ad mulierculam*, *quae paullulo*
Tum erat contenta.

ubi verſum claudicantem, qui tot viros doctiſſimos fruſtra exercitos habuit, ſic levi manu obiter ſanare, erit parvae opellae pretium: lego enim,

Commétare *ad mulierculam*, *quae paullulo.*

Commēto eſt verbum frequentativum a *commeo*: *commeo*, *commēito*, ut jacto jactito, dicto dictito & ſimilia, & deinde per craſin *commēto*. Plautus Captivis I, 2. v. 82.

Nam meus ſcrupoſam victus commetat *viam.*

Ita codex vetuſtiſſimus Camerarii cum aliis Palatinis apud Paraeum. Vulgo *commeat* (ut hic apud Terentium) perperam: raro enim aut nuſquam in ſede quinta Jambum pedem uſurpant Comici Latini. Nonius Marcellus, COMMETARE, *commeare*: *Afranius Virgine*:

Quo tu commētas? *ubi confixus deſides?*

Novius Bubulco cerdone:

Quum ad lupam noſtram tam multi crebro commētant *lupi.*

Sed haec pluribus, ſi a majoribus negotiis otium erit, ad ipſum Terentium: illud animadvertas velim, loca illa Afranii & Novii appoſite ad Horatium facere: ibi enim *commetant* ad mulierem amatores, plane ut apud Noſtrum *veniunt*. Quid ergo? Quamquam periculoſa alea eſt poſt Boſii emendationem quicquam tentare; vide annon haec noſtra jure non reformidet ſe illi comparari:

Venit enim (INDIGNUM) *donandi parca juventus,*
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.

Tireſias ſcilicet male falſus haec loquitur, quaſi & Penelopae & Ulixei vicem indignabundus; Quid tu mihi *frugi & pudicam* narras? quippe *venerunt* ad eam neſcio qui nebulones & ventres meri, culinae magis nidore quam amoris aura concitati, qui neſciunt donare & profundere, ut veri amatores ſolent: facinus hercle *indignum*: nam ſi alii veniſſent, ad largiendum alacres & potentes; jam abſens ex uxoris quaeſtu dives factus eſſes, & rem tuam conſtabiliviſſes; hi contra, tantum abeſt ut donent, ut ipſi aſymboli tua comedant: quid mirum autem, ſi inter tales pudica eſt? Sed bono eſto animo: tu domum redux locupletes & ſcortatores ſenes conquire; quorum unum ineſcatum ſi ſemel uxor emunxerit, numquam poſtea illius praedae obliviſcetur. Haec quidem ſententia totius Sermonis filo videtur aptiſſima: verbum autem ita appoſitum, ut nihil magis. Sic Noſter Epiſt. I, 6. v. 22.

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, *&* (INDIGNUM) *qui ſit pejoribus ortus,*
Hic tibi ſit potius, *quam tu mirabilis illi.*

Ovidius Amorum I, 6.

Janitor (INDIGNUM) *dura religate catena,*
Difficilem moto cardine pande forem.

& Metam. V. v. 37.

Pectora rupiſſet: niſi poſt altaria Phineus
Iſſet: & (INDIGNUM) *ſcelerato profuit ara.*

Jam autem, quam prope abſcedat a vulgata ſcriptura, quid attinet dicere? *in* & *m* in codicibus eandem ſpeciem habent; *di* & *a* non valde diſſimilem. Certe qui emendationem hanc reſpuent, id vel inviti fatebuntur; ſi Horatius, ut nos quidem credimus, *indignum* ſcripſerat, vix tamen in hac ſententia evenire aliter potuiſſe, quam ut Librarii *magnum* ſubſtituerent. Quare aut hoc nobiſcum utantur, aut ipſi aliquid rectius de ſuo impertiant. Nam qui pro recepta lectione contendere & depugnare parati erunt, nihil interea novi in medium proferentes, tales equidem nihil morabor.

Ut canis a corio numquam abſterrebitur uncto.
Me ſene quod dicam factum eſt. anus inproba Thebis
Ex teſtamento ſic eſt elata: cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
Scilicet, elabi ſi poſſet mortua; credo,
Quod nimium inſtiterat viventi. cautus adito:
Neu deſis operae, neve inmoderatus abundes.
Difficilem & moroſum offendes garrulus ultro.
Non etiam ſileas. Davus ſis comicus; atque
Stes capite obſtipo, multum ſimilis metuenti.
Obſequio graſſare: mone, ſi increbruit aura,

v. 90. Vulg. OFFENDET.

Cau-

90. DIFFICILEM ET MOROSUM OFFENDET GARRULUS ULTRO] Ita omnes ubique, niſi quod Leidenſis habeat *offendit*. Mendoſus tamen eſt locus, & non multo labore ſic reſtituendus:

cautus adito:
Neu deſis *operae*, *neve immoderatus* abundes:
Difficilem & moroſum OFFENDES *garrulus ultro:*
Non etiam ſileas: *Davus* ſis *comicus.*

Caecus ſit oportet, qui emendationem hanc non agnoſcat: nam ni ita ſit, videbit & advertet omnia haec ſecunda perſona efferri. More autem ſuo tertiam hic ſuppoſuerunt Librarii, quia *garrulus* eam flagitare videbatur. Ita alibi Epod. X. *praeda juverit* dederunt, pro *juveris*; & Serm. II, 3. v. 133. *Occidit Oreſtes*, pro *occidis*. Offendes autem *garrulus*, hoc eſt, ſi garrulus fueris; locutione huic Noſtro valde familiari.

100. QUARTAE SIT PARTIS ULIXES] Lege ex noſtris Magdalenenſi & Colbertino, & Lambini quibuſdam:

Et certum vigilans, Quartae ESTO *partis Ulixes,*
Audieris, heres.

Imitatus eſt ſcilicet Teſtamentorum formulam; Seneca Controv. XV. *Sola mihi heres* ESTO. —— *Omnis pecuniae meae ſola heres* ESTO. — *Uxor mea heres* ESTO. Juſtin. Inſtit. II, 13, 14, 15, 16. *Titius filius meus exheres* ESTO. — *Uſque ad calendas illas heres* ESTO. Digeſt. L, 16. 142. *Titius & Maevius ex parte dimidia heredes* SUNTO. — *Sempronius ex parte dimidia heres* ESTO. Et alibi ſaepe. Porro *certum vigilans* quid ſibi velit, non aliunde melius ſciveris quam ex contraria locutione *incertum vigilans*. Ovidius Epiſt. Ariadne:

Incertum vigilans, *a ſomno languida, movi*
Theſea prenſura ſemiſupina manus.

Statius Theb. V, v. 212.

Turbidus, incertumque *oculis* vigilantibus, *hoſtem*
Occupat.

104. GAUDIA PRODENTEM VULTUM CELARE] Locus ſane ſcaber & moroſus; etſi interpretes ſecure illum praetervolent:

Sparge ſubinde: & ſi paullum potes, illacrimare,
Eſt
Gaudia prodentem vultum celare.

Ita nunc vulgo diſtinguunt, ut *illacrimare* ſit modi imperativi ab *illacrimor:* tum autem *Eſt* valebit *licet*, ἔξεστι, δυνατόν ἐστι. Quidni autem *poſſibile* eſt *vultum celare?* dubiumne id cuiquam eſt? putida quidem ſententia & Horatio indigna. Quare aliae editiones ſic interpungunt,

&, ſi paullum potes, illacrimare, eſt
Gaudia prodentem vultum celare.

ut ordo ſit, Et illacrimare, ſi paullum potes, eſt celare vultum prodentem gaudia. Ita *illacrimo* uſurparunt Livius, Virgilius, Valerius Flaccus aliique. Melius profecto hoc quam alterum. Fictis enim lacrimis commodiſſime celantur incluſa mentis gaudia. Lucanus IX, 1040. de Caeſare loquens, Pompeii caput abſciſum ſpectante,

lacrimas non ſponte cadentes
Effudit, gemituſque expreſſit pectore laeto;
Non aliter manifeſta putans abſcondere mentis
Gaudia, quam lacrimis.

Tamen, vel hac ſententia, ſic potius ſcripſerim, nitidius paullo & clarius;

Sparge ſubinde: & SIC *paullum potes illacrimare,* ET
Gaudia prodentem vultum celare.

Sed

Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Inportunus amat laudari? donec Ohe jam!
Ad caelum manibus sublatis dixerit, urgue; &
Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
Cum te servitio longo curaque levarit;
Et certum vigilans, Quartae esto partis Ulixes,
Audieris, heres: Ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
Sparge subinde: &, si paullum potes inlacrimare, est
Gaudia prodentem voltum celare. sepulcrum

Per-

v. 100. Vulg. QUARTAE SIT.

Sed quid illud demum est, *celare vultum gaudia prodentem?* haec videntur ἀνύσατα & secum pugnantia. Quippe si vultus *celatur*, quomodo *prodit?* Vultus quidem saepe *prodit* secretos animi affectus; ut Seneca Hippol. 362.

& incluſus quoque,
Quamvis tegatur, proditur vultu *furor.*

Lucanus III, 356.

cum turbato jam prodita vultu
Ira ducis, tandem teſtata eſt voce dolorem.

Silius Italicus VI, 384.

Servabam vultus *ducis*, & prodentia ſenſum
Lumina, *& obtutu perſtabam intentus eodem.*

Auctor Consolationis ad Liviam, v. 87.

Vidimus attonitum fraterna morte Neronem
Squallida promiſſa flere per ora coma,
Diſſimilemque ſui vultu profitente dolorem.
Hei mihi, quam toto luctus in ore fuit!

Ubi Heinsius ὁ πάνυ malit *profitente colorem* vel *prodente colorem.* Quid enim est *dolor diſſimilis ſui? laetus*, credo. quid potest absurdius? Neque enim quicquam nos adjuvat vir ingeniosus & celebris, sub ficto Goralli nomine editionis nuperae auctor; qui, quamvis fatetur *vultum* hic *diſſimilem ſui* dici debuisse, non *dolorem*, tamen hoc per *Metathesin* excusari posse credit. Placetne vero? ergo omnis opera, recensendis libris impensa, frustra & incassum erit. Quidvis enim & quantumvis ineptum sic poterit defendi: *omnia protinus alba* erunt, & favente modo Figurae alicujus numine,

Scire licet gigni poſſe ex non ſenſibus ſenſus.

Quin nihil hic opus est aut hujus excusatione, aut illius correctione. Quippe *diſſimilem ſui* neque ad *dolorem*, nec ad *colorem* refertur, verum ad Neronem: *vidimus*, inquit, *Neronem attonitum fraterna morte,*

Diſſimilemque ſui; vultu profitente dolorem.

Sic verba distingue. Ovidius Metam. XI, 273.

Lucifero genitore ſatus, patriumque nitorem
Ore ferens Ceyx; illo qui tempore maeſtus
Diſſimiliſque ſui, *fratrem lugebat ademtum.*

Nimirum alter alterutrum hic compilavit; adeo gemina sunt loca. Porro *profitente* hic lege, non cum Heinsio *prodente.* Nero enim non *invitus* prodebat dolorem, sed *volens* profitebatur. Sed, his missis, qui fiat, ut jam dixi, ut & vultus *prodat* affectus, & tamen *celetur*, nullus equidem video. Mutila, ut videtur, oratio est, & ita suppleri debet; *Celare vultum*, alioqui *prodentem gaudia.* Sed quo jure, qua venia, vox sententiae tam necessaria desiderari & subintelligi potest? Quin & illud *celare vultum* vix videor intelligere. Non enim jubet pallio vultum obtegere & velare. Vultus itaque non *celatur* nisi alio vultu simulato: sed & sic, non *celatur*, sed *mutatur*: ut Noster Serm. II, 8. v. 84.

Naſidieno, redis mutatae frontis.

& Terentius Hec. III, 3. v. 9.

Sed continuo vultum earum ſenſi immutari *omnium.*

Equidem *vultu celare, tegere, abſcondere* aliquid, saepe memini legere; ipsum *vultum celare* hac quidem sententia numquam. Quare vide, annon melius forte hic quadret illa scriptura, quam ὁ χαλκίντερος & infinitae vir lectionis Barthius ex veterrimo, ut ait, codice depromit, Adverss. XXVII. 1. quamque ille tanti facit, ut *prorsus textui inserendam putet*:

&,

Permissum arbitrio, sine sordibus exstrue. funus
Egregie factum laudet vicinia. si quis
Forte coheredum senior male tussiet; huic tu
Dic, ex parte tua seu fundi, sive domus sit
Emtor, gaudentem nummo te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina; vive, valeque.

ECLOGA VI.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquae fons,
Et paullum silvae super his foret. auctius atque
Dî melius fecere. bene est. nil amplius oro,

v. 4. Vulg. NIHIL.

Maia

&, si paullum potes, illacrimare. est
Gaudia PRUDENTUM VULTU *celare.*
Prudentum est officium, ut illud Livii, XLII, 62. *Modum imponere secundis rebus, nec nimis credere serenitati praesentis fortunae*, prudentis *hominis & merito felicis est.* Vultu *autem* celare, ut Apuleius Metam. VIII. Vultu *tamen* gaudium tegit, *& frontem asseverat, & dolorem simulat.* Contra, Ovid. Art. Amat. I, 678.

Ut simulet vultu gaudia, *tristis erit.*

Cicero pro Sextio c. 10. *Animus ejus* vultu, *flagitia parietibus* tegebantur. Idem in Verrem I, 8. *Cupiebam animi dolorem* vultu tegere, *& taciturnitate* celare, Lucan. IX, 1106.

abscondunt gemitus & pectora laetâ
Fronte tegunt.

Nemesianus Ecloga IV.

Quid vultu *mentem* premis, *& spem fronte serenas?*

Virgil. Aen. VI, 477.

Consilium vultu tegit, *& spem fronte serenat,*

Ergo ad hanc faciem, praeclare quidem codex Barthianus, *vultu gaudia celare:* totum tamen illud, *Prudentum est celare gaudia vultu*, nescio qui minus placet. Neque enim convenit, Tiresiam, qui per totam hanc Satiram scurrae personam sustinet, jam *sententias loqui*; praesertim hanc, quae tantum abest ut in universum vere dicatur, ut plerumque falsa sit. Raro enim *prudentibus* usu venit, ut gaudia vultu *celare*; saepe contra, ut aperte *profiteri*; saepius ut *simulare* debeant: utpote quibus plura secundis adversa soleant contingere. Aeneas itaque viri *prudentis* officio fungitur, cum

Spem vultu simulat, *premit altum corde dolorem.*

Quid multa? neque haec Barthii lectio, neque illa vulgata placet: alios libros excutiant, quibus copia est, & qui de Horatio bene mereri student. Simplicius quidem, me judice, clariusque sic scribere potuisset,

Sparge subinde: & sic paullum potes illacrimare, et
Gaudia prudenter vultu *celare.*

106. FUNUS EGREGIE FACTUM LAUDET VICINIA] Ita omnes, quos noverim, codices: sed Nic. Heinsius in margine sui libri, *Lege*, ait, LAUDENT. Nempe quia *vicinia* est nomen collectivum, ideo numero singulari verbum hic plurale subjungi voluit. Amavit sane vir summus hanc figuram, quam Synthesin vel Syllepsin vocant; eamque fere omnibus in locis inculcat, quo jure, qua injuria. Vide ipsum ad Ovidii Fast. III, 189. Metamorph. II, 688. Remed. Amor. 164. At Noster singularem numerum praetulit, tam hic, quam alibi: Epist. I, 17. v. 62.

Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

& Epist. I, 16. v. 44.

Sed videt *hunc omnis domus & vicinia tota.*

ubi non codices tantum, sed & metri ratio lectionem certam facit. Persius IV, 45.

egregium cum me vicinia dicat.

Ita

Maia nate, niſi ut propria haec mihi munera faxis.
Si neque majorem feci ratione mala rem,
Nec ſum facturus vitio culpave minorem:
Si veneror ſtultus nihil horum, O ſi angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
O ſi urnam argenti fors quae mihi monſtret! ut illi,
Theſauro invento qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus aravit, dives amico
Hercule: ſi, quod adeſt, gratum juvat: hac prece te oro,
Pingue pecus domino facias, & cetera praeter
Ingenium; utque ſoles, cuſtos mihi maximus adſis.
Ergo ubi me in montis & in arcem ex Urbe removi,
Quid prius inluſtrem Satiris Muſaque pedeſtri?

Nec

v. 10. Vulg. Fors QUA.

Ita praeter editos habent tria ſcripta, quibus uſus ſum, exemplaria. Idem Heinſius poſt duos nominativos, quorum propior eſt ſingularis, verbum tamen plurale ubique ingerit, contra plurium & meliorum codicum fidem, ut Faſt. IV, 104. & 156.

Quem toti ſaltus, quem nemus omne tremunt.
Et forma, & mores, & bona fama manent.

Sic ille ex unico dedit codice, eoque non adeo vetuſto: cum ceteri magno numero *tremit* & *manet* habeant, idque meis auribus gratius. Certe aliter in Virgilio ſuo reperit, Aen. V, 343.

Tutatur *favor Euryalum, lacrimaeque decorae.*

Horatius vero nuſquam plurali uſus eſt in ſimili locutione, ſed ſemper ſingulari, ut docui ad Carm. I, 24. v. 8. & alibi.

4. NIHIL AMPLIUS ORO] Scribe ex plus decem noſtris codicibus, NIL *amplius oro*: & ſic quinque Pulmanni.

10. O SI URNAM ARGENTI FORS QUA MIHI MONSTRET] Ita libri poſt Aldum excuſi; QUA, id eſt, *ſiquo pacto, ſiqua ratione*: unde dormitantibus hic interpretibus, etiamnum circumfertur. At priſcae editiones tres, & Pulmanni Berſmannique plures, omnes denique a nobis viſi codices;

O ſi urnam argenti fors QUAE *mihi monſtret*:

praeterquam quod Regius habet QUAM: *O ſi quam urnam argenti fors mihi monſtret.* Sed placet *Quae*, quod plurium auctoritate fulcitur. *O ſiquae fors urnam argenti mihi monſtret. Siquae fors*, ut alibi *ſiquis caſus.* Serm. II, 5. v. 49.

ſiquis caſus *puerum egerit orco.*

Terentius Hecyra III, 3. v. 26.

Quaeque fors *fortuna eſt, inquit, nobis quae ſe hodie obtulit.*

Virgilius Aen. II, 94.

& me, fors ſiqua *tuliſſet*,
Promiſi ultorem.

& VII, 559.

Cede locis. ego, ſiqua *ſuper* fortuna *laborum eſt.*

IX, 41.

ſiqua *interea* fortuna *fuiſſet.*

& 214.

ſiqua *id* fortuna *vetabit.*

XI, 128.

Et te ſiqua *viam dederit fortuna.*

ad quae exempla forte & illud X, 458.

Ire prior Pallas; ſi quâ *fors adjuvet auſum*
Viribus imparibus;

ſic refingendum erit,

ſiquae fors *adjuvet auſum:*

ut Terentius Prologo Heautont.

Siquae *laborioſa eſt, ad me curritur.*

Nam & hic, praeter vetuſtiſſimum Bembinum; ceteri omnes codices *ſiqua* habent, licet verſu ipſo repugnante. Sic & apud Ciceronem multis locis *ſiquae*, *nequae* in membranis veteribus extant, ubi hodie *ſiqua* & *nequa* circumferuntur. Vide Franciſcum Fabritium ad Cic. Offic. II, 21.

Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auſter,
Autumnuſque gravis, Libitinae quaeſtus acerbae.
Matutine pater, ſeu Jane libentius audis,
Unde homines operum primos vitaeque labores
Inſtituunt (ſic Dîs placitum) tu carminis eſto
Principium: Romae ſponſorem me rapis: Eia,
Ne prior officio quiſquam reſpondeat, urgue:
Sive Aquilo radit terras, ſeu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire neceſſe eſt.
Poſtmodo, quod mî obſit, clare certumque locuto,
Luctandum in turba, & facienda injuria tardis.
Quid tibi vis, inſane, & quam rem agis? inprobus urguet
Iratis precibus. tu pulſes omne quod obſtat,
Ad Maecenatem memori ſi mente recurras.
Hoc juvat, & melli eſt; non mentiar. at ſimul atras

v. 28. Vulg. Turba, fac. 29. Quid vis, inſane, & QUAS RES agis. Ven-

28. LUCTANDUM IN TURBA; FACIENDA] Scribe ex Berſmanni Pulmannique codicibus, noſtriſque ad unum omnibus, & tribus editionibus vetuſtis;

Luctandum in turba, ET *facienda injuria tardis.*

Piget ſane tam minuta memorare: ſed quid facies? Jam penſi ſemel ſuſcepti ratio exigit, ut vel parva menda cum magnis ſimili falce recidantur.

29. QUID VIS INSANE, ET QUAS RES AGIS] In noſtris omnibus membranis, (adde ſi vis, & aliorum, etſi ipſi taceant) verſus hic ſic ultra menſuram excurrit:

Quid TIBI *vis inſane, & quas res agis? improbus urget:*

Unde pro vario correctorum captu variis modis interpolatus eſt. Tres priſcae editiones ſic dederunt, *τῷ agis* ejecto,

Quid tibi vis, inſane, & quas res? improbus urget.

At editi poſt Aldum retinuerunt *τὸ agis*, & *tibi* potius excluſerunt,

Quid vis, inſane, & quas res agis, improbus urget.

eaque jam lectio per interpretum patientiam impune circumfertur. Tu vero, ſi me audies, ſic poſthac locum refinges:

Quid TIBI *vis, inſane, &* QUAM REM *agis? improbus urget.*

Quid tibi vis paſſim apud Comicos occurrit, & *τὸ tibi* nullo pacto hinc poteſt abeſſe; praeſertim ubi *inſane* ei adhaeret. Cicero de Oratore, II, 67. *Quid* tibi vis, *inquit, inſane? tanta eſt malorum multitudo civium, ut paucis annis ad maximas pecunias ſis venturus.* Propertius, I, 5. v. 3.

Quid tibi vis inſane? *meos ſentire furores?*

Perſius V, v. 143.

quo deinde, inſane, *ruis? quo?*

Quid tibi vis?

Illud vero *quam rem agis*, noli dubitare, quin ab Horatii manu fuerit: quod corruperunt, credo, illi, quibus durior eſſe viſa eſt ſyllabae eliſio. Atqui eodem modo eliditur Sermone II, 8. v. 67.

Committes rem *omnem & vitam, & cum corpore famam.*

Neque aliter Poëtae Comici; ut Terentius Adelph. III, 2. v. 45.

Non faciam. Quid agis? Proferam. Hem, mea Soſtrata, vide quam rem agas.

Heautont. I, 1. v. 37.

raſtros interea tamen
Appone; ne labora. Minime. Quam rem agis?

&c

Ventum eſt Eſquilias; aliena negotia centum
Per caput & circa ſaliunt latus. Ante ſecundam
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad Puteal cras
De re communi ſcribae magna atque nova te
Orabant hodie meminiſſes, Quinte, reverti.
Inprimat his cura Maecenas ſigna tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, & inſtat.
Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere ſuorum
In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet, iter faciens; & cui concredere nugas
Hoc genus, Hora quota eſt? Threx eſt Gallina Syro par:
Matutina parum cautos jam frigora mordent:
Et quae rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus, ſubjectior in diem & horam

In-

& IV, 4. v. 18.

Eo traducenda eſt. Quam rem agis, *ſcelus? Egen' ? argentum cudo.*

& V, 1. v. 69.

Me mea omnia bona doti dixiſſe illi. Quam rem agis?

Plautus Menaech. I, 2. v. 6.

Quo ego eam, quam rem agam, *quid negoti geram.*

Plura ſunt in promtu exempla; ſed haec ſatis: unde de tribus Torrentii codicibus judicium ferre poſſis; qui ſic habebant:

Quid tibi vis? quas res agis, inſane? improbus urget.

Profecto, ſi haec eorum lectio erat, & non ipſius potius hominis emendatio; multo omnium peſſimi erant & contaminatiſſimi.

30. IMPROBUS URGET IRATIS PRECIBUS] Daniel Heinſius, *Omnino*, ait, *ſcribendum eſt, Improbus urget*, Iratus, *precibus:* infeliciter ſane, neque pro cetera ingenii & eruditionis fama. Nihil ejus correctione deterius, nihil recepta lectione elegantius. Sic Tacitus, *preces contumaces.* Annal. II, 57. *Reſponſum a Piſone* precibus contumacibus; *diſceſſeruntque apertis odiis. Iratis* autem figurate dictum; ut Martialis *Iracundis unguibus*, Juvenalis *irato ſiſtro*, Propertius *irata manu*, *iratam ſitim*; & alii alia.

32. HOC JUVAT, ET MELLI EST; NON MENTIAR] Magdalenenſis, Colbertinus, Lambethanus, cum uno Berſmanni, NON MENTIOR. Sic Apuleius in Apologia: *Reliquit Rufino huic* (non mentior) HS XXX *devorandum.* Plautus Menaech. V, 7. v. 37.

Me herum tuum non eſſe. Non taces? Non mentior.

Sed codex Petrenſis paullo rectius, NE *mentiar.* Cicero Epiſt. ad Famil. III, 4. *Quod ſcribis, tibi manendi cauſſam eam fuiſſe, ut me convenires; id mihi*, ne mentiar, *gratum eſt.* Plautus Prologo Caſinae:

Eſt ſervus eii quidam, qui in morbo cubat;
Immo hercle vero in lecto, ne quid mentiar.

Terent. Adelph. III, 3.

Quid agatur? voſtram nequeo mirari ſatis
Rationem. Eſt hercle inepta, ne dicam dolo.

Placet tamen recepta lectio, NON MENTIAR. Plautus Menaech. II, 1.

Nulla eſt voluptas navitis, Meſſenio,
Major, meo animo; quam quom ex alto procul
Terram conſpiciunt. Major, non dicam dolo,
Si adveniens terram videas, quae fuerit tua.

Invidiae noſter. ludos ſpectaverit una:
Luſerit in campo: Fortunae filius, omnes.
Frigidus a Roſtris manat per compita rumor:
Quicumque obvius eſt, me conſulit; O bone, (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Numquid de Dacis audiſti? Nil equidem. Ut tu
Semper eris deriſor! At omnes Dî exagitent me,
Si quicquam. Quid? militibus promiſſa Triquetra
Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus?
Jurantem me ſcire nihil miratur, ut unum
Scilicet egregii mortalem altique ſilentî.
Perditur haec inter miſero lux; non ſine votis,
O rus, quando ego te aſpiciam? quandóque licebit,
Nunc veterum libris, nunc ſomno & inertibus horis,
Ducere ſollicitae jocunda oblivia vitae?
O quando faba Pythagorae cognata, ſimulque

v. 48. Vulg. SPECTAVERAT. 49. LUSERAT. 57. MIRANTUR.

Un-

48. NOSTER LUDOS SPECTAVERAT UNA, LUSERAT] Locum hactenus male acceptum ſic lego & diſtinguo:

Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiae noſter. ludos SPECTAVERIT *una:*
LUSERIT *in campo: Fortunae filius, omnes.*

Ubi primo, *ſubjectior invidiae*, ut Juvenalis, X, 56.

Quoſdam praecipitat ſubjecta *potentia magnae*
Invidiae.

Deinde *noſter* ad *ſubjectior* referendum; alioquin ambiguum foret, utrum ſe an (quod ineptum eſt) Maecenatem dicat invidiae obnoxium. Eleganter autem *noſter* cum verbo tertiae perſonae perinde eſt ac *ego*. *Ego*, inquit, *per totum hoc tempus ſubjectior ſum invidiae: ſi ludos una cum Maecenate ſpectavero, ſi in Campo Martio una luſero; omnes illico qui adſtant, Fortunae filius, ſecum aiunt taciti.* Plautus Rudente IV, 7. v. 19.

Egone ut quod ad me adlatum eſſe alienum ſciam,
Celem? minime iſtuc faciet noſter Daemones.

At ibi Daemones ipſe loquitur, ut hic ipſe Horatius: ergo *noſter faciet* eſt idem plane quod *ego faciam*. Idem Epidico I, 2. v. 44.

Facile tu iſtuc, ſine periclo & cura, corde libero,
Fabulare: novi ego noſtros: *mihi dolet, cum ego vapulo.*

ubi *noſtros* recte, opinor, interpretantur *nos:* niſi potius emendandum ſit, *Novi ego noſtrum*, id eſt, *me:* ut in ſimili fere periculo Antipho ait apud Terent. Phorm. I, 4. *Egomet me novi & peccatum meum.* Ceterum pro *ſpectaverat*, *luſerat*, quae in vulgatis hactenus obtinuerunt, repoſuimus ex Galeano noſtro, Lambethano, & Collegii Trinitatis codice, SPECTAVERIT; & ex poſtremo eorum, LUSERIT. *Ludos ſpectaverit una*, hoc eſt, *Si ſpectaverit*; ut ſupra v. 39. *Dixeris, experiar*, pro *ſi dixeris:* & Serm. ſequente, v. 32. *Juſſerit ad ſe Maecenas*, pro *Si juſſerit.* I, 3. v. 55. *Decies centena dediſſes Huic parco*, pro *Si dediſſes.* Perſius Sat. V. in fine:

Dixeris *haec inter varicoſos centuriones.*

Virgil. Aen. VI. v. 31.

tu quoque magnam
Partem opere in tanto, ſineret *dolor, Icare, haberes.*

Omnia, opinor, jam plana ſunt & extra aleam conſtituta. Aliorum hic explicationes in tenebris ceſpi-

Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
O noctes, cenaeque Deûm! quibus ipse meique
Ante Larem proprium vescor, vernasque procacis
Pasco libatis dapibus: cum, ut cuique libido est,
Siccat inaequalis calices conviva, solutus
Legibus insanis: seu quis capit acria fortis
Pocula; seu modicis uvescit laetius. ergo
Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
Nec male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
Pertinet, & nescire malum est, agitamus; utrumne
Divitiis homines, an sint virtute beati:
Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos:
Et quae sit natura boni, summumque quid ejus.
Cervius haec inter vicinus garrit anilis
Ex re fabellas. si quis nam laudat Arelli
Sollicitas ignarus opes; sic incipit: Olim

Ru-

v. 67. Vulg. Prout. 78. Nam si quis.

cespitantium parco exagitare: tute jam facile per te videris, ut omnes in nervum denique erumpant.

57. Mirantur ut unum Scilicet] Praecesserat, *Quicumque obvius est, me convenit:* nunc sequitur numero mutato, *Mirantur:* quod etsi multis aliorum exemplis defendi potest, placet tamen magis Batteliani codicis lectio, MIRATUR. Quippe *convenit* supra dixerat; non, ut potuit, *conveniunt.* Et nescio quomodo singulari numero delectatur Horatius, ut saepe diximus, & praesertim ad Carm. I, 24. v. 8.

64. Uncta satis pingui lardo] *Pingue lardum* dixit Plinius, & *pinguia larda* Ovidius. Sed non satis placet illud *satis* pingui: quod ignavum hic & versui duntaxat sustentando natum videtur. An legendum *Focis? Faba & oluscula & lardum ponentur* focis. Juvenalis XI, 79.

Curius, parvo quae legerat horto,
Ipse focis *brevibus* ponebat oluscula.

Alioqui *ponentur* hic de *mensa* accipe; ut Martial. V, 80.

Ponetur *digitis tenendus unctis*
Nigra coliculus virens patella, —
Et pallens faba *cum rubente* lardo.

Ceterum Nostri imitatione, ut solet, Serenus Sammonicus c. XL. de Faba loquens;

Pythagorae cognata *levi condita cumino*
Proderit, & madida fermentum polline turgens.

67. Prout cuique libido est] Illud *Prout* sententiae quidem satis convenit; sed durioris est soni, cum in unam syllabam coalescit; ut vel hebetes, credo, aures offendat. Certe in nullo poëta, ne in Comico quidem, hoc verbum legisse memini. Quamobrem libens hic accipio Colbertini codicis lectionem,

Pasco libatis dapibus: CUM, *ut cuique libido est,*
Siccat inaequales calices conviva.

Quin & in optimo Reginensi PRO est a manu secunda, post manifestam rasuram: quod vero erasum nunc est, CUM fuisse videtur. Continuatur autem orationis filum, *O cenae deum;* CUM *conviva, ut cuique libido est, siccat calices.*

78. Nam si quis laudat Arelli] Sic editiones priscae: unde dissimulata ab Interpretibus lectionis varietate, perpetuum obtinuit. At enim, quod in suis invenit Bersmannus, ego etiam reperi in Leidensi, Reginensi, Batteliano, Petrensi, Magdalenensi, Regio, Regiae Societatis, aliisque, SIQUIS NAM LAUDAT: duo soli eique om-

Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum;
Asper, & attentus quaesitis; ut tamen artum
Solveret hospitiis animum. quid multa? neque ille
Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae:
Aridum & ore ferens acinum, semesaque lardi
Frusta dedit, cupiens varia fastidia cena
Vincere tangentis male singula dente superbo:
Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
Praerupti nemoris patientem vivere dorso?
Vis tu homines urbemque feris praeponere silvis?
Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
Mortalis animas vivunt sortita, neque ulla est

v. 83. Vulg. Illi. 92. Vin' tu.

Aut

omnium recentissimi habent *Nam si quis*. Egregii scilicet correctores conjunctionem illam non nisi primo loco stare posse crediderunt. Atqui & secundum interdum locum sortita est, ut Sat. II, 3. v. 20. *Olim nam quaerere amabam.* v. 41. *Primum nam inquiram.* v. 302. *Ego nam videor mihi sanus.* Epist. II. 1, v. 186. *His nam plebecula gaudet.* & alibi. Ergo & hic in secunda sede est collocanda, sic enim lenior fluit versus; & numquam tam rarum hoc dedissent Librarii, nisi de manu auctoris accepissent.

83. Neque illi Sepositi ciceris] Lectio haec Lambino debetur, quam posteriores nimis temere secuti sunt. At veteres Editiones, plures Pulmanni & Torrentii, Bersmannique codices, nostri autem, quot manibus propriis versare licuit, duodecim, ille habent, non *illi*. Rectius sane, si quid judico;

Asper & attentus quaesitis; ut tamen artum
Solveret hospitiis animum. quid multa? neque ILLE
Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae.

Ille rusticus scilicet, cujus ingenium jam narraverat. Sic Serm. II, 3. v. 204.

quid enim Ajax
Fecit, cum stravit ferro pecus? abstinuit vim
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille *aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulixem?*

& Carm. IV, 9.

qui deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque leto flagitium timet:
Non ille *pro caris amicis*
Aut patria timidus perire.

Peculiarem haec elegantiam habent; qualem tamen assequi & intelligere paucis concessum est. Ergo siquis adhuc a Lambini partibus stabit, suo judicio per me fruatur. Frustra de saporibus disputatio est, ubi alteruter aut nullum palatum habet aut diversum.

92. Vin' tu homines urbemque] *Sic habent*, inquit Lambinus, *sex codices, quos secutus sum: vulgati*, vis tu, *minus concinne*. Hinc adeo est, quod *vin' tu* in plerisque editionibus hodie comparet. At de codicibus ipse viderit: nos in omnibus nostris, ut & Cruquius, Pulmannus, Bersmannusque in suis, vis tu reperimus: neque aliter habent Venetae & Loscheriana. Utra autem lectio *minus concinna* sit, jam poteris judicare. Siquidem *Vis tu* elegantissimus Idiotismus est, acutissimo Gronovio patri observatus & copiose enarratus ad Senecam De Ira III, 38. & Epist. LVIII.

Aut magno aut parvo leti fuga. quo, bone, circa,
Dum licet, in rebus jocundis vive beatus:
Vive memor, quam sis aevi brevis. Haec ubi dicta
Agrestem pepulere; domo levis exsilit: inde
Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
Moenia nocturni subrepere. jamque tenebat
Nox medium caeli spatium; cum ponit uterque
In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos;
Multaque de magna supererent fercula cena,
Quae procul exstructis inerant hesterna canistris.
Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
Agrestem; veluti succinctus cursitat hospes,
Continuatque dapes: necnon verniliter ipsis
Fungitur officiis, praelibans omne quod adfert.

Ille

v. 108. Vulg. VERNALITER. 109. PRAELAMBENS.

LVIII. & Praefat. ad IV. Natur. Quaest. Martialis X, 83.

Raros colligis hinc & hinc capillos —
Vis tu *simplicius senem fateri?*

Juvenalis V. v. 74.

Vis tu *consuetis, audax conviva, canistris*
Impleri, panisque tui noviisse colorem?

Seneca de Constantia XV. Vis tu *fortius loqui, & illam Fortunam ex toto submovere?* De Brevitate Vitae XIX. Vis tu, *relicto solo, mente ad ista caelestia respicere?* Vide multo plura apud Gronovium. In illis omnibus τὸ VIS non interrogantis modo est ut VIN; sed orantis, hortantis, flagitantis, jubentis. *Vis tu homines urbemque feris praeponere silvis?* hoc est, *an dubitas praeponere? non pudet non praeponere? praepone, amabo, si sapis.* Et ad haec exempla, etiam invitis codicibus, reposuimus Serm. I, 9. v. 69. VIS *tu curtis Judaeis oppedere?* hoc est, *Non tu vis oppedere? an tu metuis oppedere?* Quare valeat Lambinus, cumque suis *codicibus*, cumque sua *concinnitate.*

108. NEC NON VERNALITER IPSIS] Ita quidem editiones, & major pars codicum. Sed Blandinii quattuor apud Cruquium omnium veterrimi, & Pulmanniani tres VERNILITER: quod Nicolao Heinsio hic placet. Nonius Marcellus, *Verniliter, adulatorie. Caecilius Venatore: Credo, nimis tandem hoc fit verniliter.* Seneca de Beneficiis II, 11. *Velle me scio omnia illi praestare; & haec ipsa non verniliter.* Idem alibi & Quintilianus *Vernilitatem*; Tacitus *vernile dictum* & *verniles blanditias* habent. Utraque tamen lectio satis commode admitti potest. Nam & in laudato Senecae loco Manuscripti quidam *Venaliter* habent, teste Grutero; quod interpolatum esse credo a *Vernaliter*: & Onomasticon vetus Labbaei: *Vernalis*, οἰκοτριβικός. *Vernilis*, πολιτικὸς, οἰκετικός. Quin & in vetustis membranis Virgilii, Pierio testante, *juvenali in corpore* semel iterumque scribitur, non ut vulgo *juvenili*: & sic habet castigatissima Nic. Heinsii editio.

109. PRAELAMBENS OMNE QUOD AFFERT] Videmihi locum integrum:

nec non verniliter ipsis
Fungitur officiis, praelambens omne quod affert.

Sic quidem libri; neque quidquam hic Interpretes offendit. Atqui hoc parum *officiose* & *verniliter* facit; si *praelambit* quodcumque affert. Quippe colapho vel scutica castigandus fuerit verna, qui id facere ausus sit. Notum illud Juvenalis IX, 5.

Nos colaphum incutimus lambenti *crustula servo.*

Quo

Ille cubans gaudet mutata ſorte, boniſque
Rebus agit laetum convivam: cum ſubito ingens
Valvarum ſtrepitus lectis excuſſit utrumque.
Currere per totum pavidi conclave; magiſque
Exanimes trepidare, ſimul domus alta Moloſſis
Perſonuit canibus. tum ruſticus, Haud mihi vita
Eſt opus hac, ait, & valeas: me ſilva cavuſque
Tutus ab inſidiis tenui ſolabitur ervo.

ECLO-

Quo trahendum videtur Lucilii fragmentum apud Priſcianum p. 884.

Jocundaſque puer qui lamberat *ore placentas.*

Non igitur, quod Scholiaſtes voluit, *praelambere* perinde eſt ac *praeguſtare:* poſterius aperte & per officium fieri ſolitum; prius clam & domino ignaro, ac, ſi reſciverit, punituro. Adde quod *praelambere* nuſquam, opinor, alibi occurrit, niſi cum de fluvio dicitur alveum lambente & radente. Prudentius Hamart. v. 347.

Sed dum liventes liquor incorruptus arenas
Praelambit.

& Cathem. V, v. 120.

Spirant & folium, fonte quod abdito
Praelambens *fluvius portat in exitum.*

Avienus in Deſcript. Orbis:

Per quos flaventes Tybris pater explicat undas,
Romanoſque lares lapſu praelambit *alumno:*

& mox:

& glauci praelambitur *aequoris undâ.*

Quid ergo? quantivis ſane pretii lectio eſt, quam ſubminiſtrat codex Regius, & alter Magdalenenſis, ab eodem, ut videtur, Librario ſcriptus:

Fungitur officiis, PRAELIBANS *omne quod affert.*

Non potuit melius: ſiquidem *praelibare* id ipſum eſt, quod Scholiaſtes fruſtra in altero quaeſivit, *praeguſtare.* Ovidius Amor. I, 4. v. 34.

Si tibi forte dabit, quos praeguſtaverit *ipſe,*
Rejice libatos *illius ore cibos.*

Noſter paullo ante v. 67. *vernaſque procaces*
Paſco libatis *dapibus.* Et Virgil. Aen. V, 92.
Libavitque dapes. Statius Silv. III, 4. v. 60.

Care puer, ſuperis qui praelibare *verendum*
Nectar, & ingentem toties contingere dextram
Electus.

& figurate Achill. II, v. 88.

Tum vero intentus vultus ac pectora Ulixes
Praelibat *viſu.*

Ceterum facilis & proclivis erat Librariorum lapſus: ſimilis enim occurrit apud eundem Statium Silv. II, 1. v. 171.

Tu modo fuſus humi lucem averſaris iniquam;
Nunc torvus pariter veſtes & pectora rumpis;
Dilectoſque premis viſus, & frigida lambis
Oſcula.

Apage illud *lambis:* foedum enim & inhoneſtum! Sine dubio legendum,

& frigida LIBAS
Oſcula.

quod illud Virgilii Aen. I, 260. *Oſcula libavit natae,* vel ſolum ſatis oſtendit.

1. JAMDUDUM AUSCULTO] Hunc verſum & ſequentes mire exagitant Interpretes, quorum hic tot fere ſententiae, quot capita:

Jamdudum auſculto, & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca reformido. Davuſne? Ita Davus, amicum
Mancipium domino, & frugi, quod ſit ſatis, hoc
eſt,
Ut vitale putes.

Abrupta, aiunt, oratio more Comicorum. Bene ſane: ſed quale illud principium eſt, quod Davus hic dedit, *Jamdudum auſculto?* Quid, obſecro, auſcultavit, cum herus nihil adhuc dixerit? At, inquiunt, intelligitur is vehementius paullo ſervos inclamaſſe; quorum unus ſe jamdudum auſcultare dicit. At enimvero, ſi ita eſſet, non utique *auſculto* diceret Davus, ſed *audio:* ut qui Latine ſciunt, ſtatim agnoſcent. At, ait alius, longum ſermonem habuerat Flaccus, in quo mala multa ingeſſerat ſervis: quorum Davus ceteris argutior, par pari referre, & vernilibus herum ſalibus defricare geſtit. Atqui & hoc nihilo felicius: nam ipſis Saturnalibus, dierum optimo, ſervis tantopere iraſci incivile prorſus & importunum erat. Sed condonemus haec: fuerit ſervis locutus, quicquid hi ſomniare poſſunt; putidum tamen & ineptum eſſet ab illis initium ſumere, quae qualiacumque fuerint nullo modo ad Sermonem ſequentem pertinent. Neque vero illud huic ſimile eſt Serm. II, 5.

Hoc

ECLOGA VII.

JAMDUDUM auſculto; & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca, reformido. Davuſne? Ita, Davus, amicum
Mancipium domino, & frugi: quod ſit ſatis, hoc eſt,
Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.

Pars

Hoc quoque, Tireſia, praeter narrata, petenti
Reſponde:

illa enim *narrata*, quae ibi tacentur, quivis ex Homero reſcire poſſit: & duobus illis verbulis, *praeter narrata*, tempus, locus, & ſcena ſequentis dramatis pulcherrime lectori indicantur. Contra, quae hic ſervulis ſuis locutus eſt Horatius, neque lectori poſſunt innoteſcere, neque quicquam ad rem faciunt, quae poſtea agitur. Quorſum igitur *auſculto?* Melius profecto ſic ſermonem inchoaſſet Davus;

Jamdudum hic adſto, *& cupiens tibi dicere ſervus*
Pauca, reformido.

Senſit, opinor, abſurditatem ingenioſiſſimus Rutgerſius; & ut illam evitaret, non Davo, ut vulgo ſolet, ſed Horatio haec verba tribuit; deinde autem Davi verba leviter immutat & corrigit, hunc in modum:

H. *Jamdudum auſculto.* D. At *cupiens tibi dicere ſervus*
Pauca reformido. H. *Davuſne?* D. *Ita Davus.*

Sed quamvis haec meliora ſunt fortaſſis, quam quae vulgo afferuntur; peccant tamen & ipſa, neque inter ſe cohaerent. Qui enim *jamdudum auſcultavit*, ſine dubio interpellandi ſui poteſtatem jam antea fecerat: at hic quinto demum poſt verſu *narrandi* dat veniam. Mitto alia brevitatis ſtudio, quae merito hic reprehendi poſſent. Rem ipſam potius dicam; qua ſemel conſpecta, caeterae omnium opiniones, quaſi majore luce obrutae, ſtatim evaneſcent. *Jamdudum auſculto*, ait Davus; *tibi nempe Sermonem ſuperiorem tecum recitanti: ſi pace tua liceat, pauca habeo quae contra reponam. Id modo dixiſti tibi in votis eſſe, ut rure procul a turbis & negotiis degas, tibique & Muſis vacans, quieto illic otio & modicis opibus ſuaviter fruaris. Recte quidem; ſi modo naviter pertendere, & in eodem voto conſtanter ac perpetuo manere poſſis. Tu vero, incertus animi & propoſiti, alternis quaſi fluctibus huc illuc agitaris. Jam cum in Urbe es, ſic quotidie tute tecum, O rus, quando ego te aſpiciam? quando licebit nunc libris incumbere, nunc ſomno & ludo jucunde tempus fallere? quando oleribus & lardo ſobriiſque poculis, antiquo more, cenas inſtruere? His quotidie votis deorum aures obtundis: tamen*

Siquis ad illa deus ſubito te agat, uſque recuſes:

Romae enim rus optas; at abſentem ruſticus urbem tollis ad aſtra levis: Si nuſquam ad cenam vocatus es, tum laudas ſecurum domi olus: at ſi Maecenas te vocaverit; tum, ſpreto domicenio, tota domus abiturientis clamore completur. Haec & ſimilia Davus; ex quibus jam clare, opinor, vides, Sermonem hunc ad ſuperiorem referri debere; aut fortaſſe una cum eo connecti. Quicquid enim ibi de ſe dixerat Horatius, illud omne hic Davus refellit: adeo ut uterque Sermo Dialogi plane ſpeciem exhibeat. Atque inde, opinor, eſt, quod in optimis Blandiniis & Buſlidiano apud Cruquium, uti & in noſtris Petrenſi & Regiae Societatis, haec a ſuperioribus indiviſa ſint, & unam Satiram conſtituant. Parvi tamen intereſt, unamne an binas eſſe velis: modo illud exploratum ſit, inde Davum incipere, in quo dominus finem fecerat; atque adeo vulgatam hic lectionem; ſententia jam comperta, ſanam & perſpicuam eſſe. Ceterum cave tibi a Gronovii patris explicatione, qui Obſerv. IV, 24. multis verbis efficere conatur, ut illa *Hoc eſt*, *ut vitale putes*, non Davo, ſed Horatio tribuantur. *Tun' frugi?* ſubjicit Flaccus: *ita vero frugi, ut ubi poſſis, vitale putes*; hoc eſt, *vitalia mihi amputes, ſanguinem mihi exſugas, arrodas & exedas viſcera rei meae familiaris.* Dolet ſane tam coactam, tam pravam interpretationem tanto ingenio excidiſſe. Quis enim *vitale* numero ſingulari pro *vitalibus* dixit? quis autem *putare* pro *exedere*, *mandere*, *rodere?* Neque vero ſententia, quam aſſingat, minus dura eſt, quam ipſa verba. Nimis profecto iracun-

Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urguet
Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
Interdum pravis obnoxia. saepe notatus
Cum tribus annellis, modo laeva Priscus inani,
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas:
Aedibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste:
Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis
Vivere: Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, postquam illi justa cheragra
Contudit articulos, qui pro se tolleret atque
Mitteret in phimum talos, mercede diurna
Conductum pavit: quanto constantior idem
In vitiis, tanto levius miser, ac prior ille
Qui jam contento, jam laxo fune laborat.

Non

de hoc & inclementer: neque ad hanc faciem tam tristem cetera, quae sequuntur, ullo modo respondent. Quid multa? recte fere hunc locum acceperunt Torrentius, Marcilius, Rutgersius, aliique. *Frugi mancipium, quod sit satis, hoc est, ut vitale esse existimes.* Quae enim supra modum sunt, ante diem, ut vetus querela est, plerumque moriuntur. Seneca Controv. I. de Alfio Flavio loquens: *Semper de illius ingenio Cestius & praedicavit & timuit: aiebat, tam immature magnum ingenium non esse* VITALE. Martialis VI, 29.

Immodicis brevis est aetas, & rara senectus:
Quicquid ames, cupias non placuisse nimis.

Statius Silv. II, 7. de Lucano:

O saevae nimium gravesque Parcae!
O numquam data festa longa summis!
Cur plus ardua casibus patetis?
Cur saeva vice magna non senescunt?

Urbane igitur Davus, & facete, ut nihil supra: *In tantum*, ait, *sum fidelis & frugi, quantum satis sit*, pro captu & modulo servulorum: gloriari enim non est meum; neque talem me haberi postulo, cui prae immodicis virtutibus metuant homines, *ne vitalis esse non possim.* Mihi quidem per mores meos a Parcarum invidia tuto esse & licet, opinor, & libet.

13. JAM MALLET DOCTUS ATHENIS VIVERE] Sic veteres editiones: at ex codicibus alii *doctus*, & totidem fere DOCTOR. Quorum quid verius sit, nescire contenti erimus; cum nihil nunc aliunde de Prisco hoc discere liceat. Si *doctor* potius arridet; erit aut Grammaticae, aut Rhetoricae, aut Philosophiae praeceptor. Si *doctus*; tum sic accipies, Inconstantem hunc & inaequalem homuncionem nunc Romae voluptatibus & libidini, nunc Athenis *doctrinae* & studiis operam dedisse.

15. POSTQUAM ILLI JUSTA CHIRAGRA CONTUDIT ARTICULOS] Recte codex optimus Reginensis, CHERAGRA, χειάγρα & sic ubique scribendum, quoties primam syllabam corripit, ut apud Persium & Martialem. Nam *chiragra*, sive χειράγρα primam producere debet. Ceterum vetustissimus Blandinius & Torrentiani aliquot CONTIGIT habent, pro *contudit*. Quod etsi ferri fortasse possit; sequimur tamen vulgatam lectionem, quam & nostri codices praeferunt. Ita Persius, ubi hunc ipsum locum expressit, Sat. V, v. 61.

sed cum lapidosa cheragra
Fregerit articulos, *veteris ramalia fagi.*

Macrobius Saturn. II, 4. *Vatinius confusus podagra, volebat tamen videri discussisse jam vitium, & mille passus ambulare se gloriabatur.* Emenda, CONTUSUS *podagra.*

34. NE-

Non dices hodie, quorsum haec tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Laudas
Fortunam & mores antiquae plebis; & idem,
Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse;
Aut quia non firmus rectum defendis, & haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.
Romae rus optas: absentem rusticus Urbem
Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus
Ad cenam, laudas securum olus; ac, velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis amasque,
Quod nusquam tibi sit potandum. jusserit ad se
Maecenas serum sub lumina prima venire
Convivam; Nemon' oleum fert ocius? ecquis
Audit? cum magno blateras clamore, fugisque.

v. 34. Vulg. FERET.

Mul-

34. NEMON' OLEUM FERET OCIUS? Illud *feret*, quia semel in editionibus priscis locum obtinuit, veriti sunt Interpretes ex eo dejicere. At iidem in dimidia ferme codicum parte FERT invenerunt, ut & nos in Leidensi, Magdalenensi, & aliis quattuor: quod efficacius & velocius quiddam prae se fert. Sic infra versu ultimo; Ocius *hinc te Ni* rapis. Quin & in v. 35. *Cum multo blateras clamore fugisque*, hoc malim quam quod alii codices praeferunt, FURISQUE; etsi id plerisque Interpretum placuisse video. Quorsum enim *fureret?* nempe omnis more impatiens magno clamore servos vocaverat. Illi vero, ut par est, illico accurrere, & quisque pro se sedulo jussa domini capessere. Certe nulla *furendi* causa erat; nisi si vocati non obtemperaverunt: quod neque per se verisimile est, neque Davus id ultro fassus esset. Ergo *fugit*, opinor, prae festinationis studio; ut alibi, ad Maecenatem memori mente *recurrebat*. Praeterea versu ablinc tertio MULVIUS repono ex codice Vigornensi & Reginensi; pro *Milvius*, quod hactenus editiones occupavit. Ita *Pons Mulvius* in potioribus Membranis apud Ciceronem Catil. III. & ad Attic. XIII, 33. Sallustium Cat. XLV; Trebellium in Gallieno XVIII; Ammianum Marcellinum XXVII, 3; Lactantium De Mort. Persec. XLIV; Prudentium contra Symm. I, 483. Ita Cicero ad Atticum II, 15. *Controversia Mulviana.* Plinius XV, 10. *Cotoneum Mulvianum.* Val. Max. VIII, 1. *M. Mulvius Triumvir.* Quin & apud Gruterum in Inscript. tres MULVIOS & totidem MULVIAS habes; nullum *Milvium.* 989. 5. OPTATAE MULVIAE. Quinetiam illud obiter monendum, in versu 35. *Dixerit ille*, non quemvis hominem, τὸν δεῖνα, sed Mulvium illum, intelligi; qui expectata cena fraudatus haec secum mussitare fingitur; *Cur, malum, ad Maecenatem fugis, & me domo tua famelicum ejicis? Equidem fateor me ventris caussa ad te accedere; idque mihi quotidie exprobare soles. Qui tu me melior, qui tam Maecenatis caenas sectaris, quam ego tuas?* Illa vero versu 42. *Quid si me stultior ipso*, Davi jam verba sunt: *Quid si, non Mulvio solum, scurra quidem illo & popinone, sed me quoque servulo drachmis pauculis emto stultior deprenderis?* Denique illa v. 39. *siquid vis, adde, popino*, sic enarrare oportet; *imbecillus sum, iners, & adde, si vis, popino.* Sic Cicero ad Atticum VII, 2. *Tironem Patris aegrum reliqui, adolescentem, ut nosti; &* adde, siquid vis, *probum: nihil vidi melius.* Haec, quia vulgo male accipi solent, tribus verbis explicare, non praeter rem esse videbatur.

Mulvius & ſcurrae, tibi non referenda precati,
Diſcedunt. etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem: naſum nidore ſupinor:
Inbecillus, iners, ſi quid vis, adde, popino.
Tu, cum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior? verbiſque decoris
Obvolvas vitium? quid, ſi me ſtultior ipſo
Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
Me voltu terrere: manum ſtomachumque teneto,
Dum, quae Criſpini docuit me janitor, edo.
Te conjunx aliena capit, meretricula Davum:
Peccat uter noſtrum cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit; ſub clara nuda lucerna
Quaecumque excepit turgentis verbera caudae,
Clunibus aut agitavit equum laſciva ſupinum,
Dimittit neque famoſum, neque ſollicitum, ne
Ditior aut formae melioris meiat eodem.
Tu, cum projectis inſignibus, annulo equeſtri
Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
Turpis, odoratum caput obſcurante lacerna;
Non es quod ſimulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis oſſa pavore.
Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas; an turpi clauſus in arca,

Quo

68. EVASTI? CREDO, METUES] Alio verborum ordine codex Regiae Societatis,

Evaſti? METUES, CREDO, doctuſque cavebis.

quod & elegantius & clarius: nam in vulgata lectione neſcias prima fronte, utrum ad *evaſti* an ad *metues* referendum ſit illud *credo:* & praeterea medium clauſulae libentius occupat, quam initium. Cicero pro Deiotaro: cap. 9. *Speravit*, credo, *difficiles tibi Alexandriae fore exitus.* Philip. V. cap. 13. *Dubitaret*, credo, *homo amentiſſimus bellum inferre nobis?* & VIII, 9. *Nnc*ula *hoc*, credo, *admonuit.* Nat. Deor. I, 24. *Sed ubi eſt veritas? in mundis*, credo, *innumerabilibus.*

78. ADDE SUPRA DICTIS, QUOD NON LEVIUS VALEAT] Nemo hanc lectionem mendi incuſare poſſet, niſi aliam ſubminiſtrarent codices. Quippe quattuor Pulmanni, totidemque ex noſtris, Petrenſis, Galeanus, Vigornienſis, & a prima manu Reginenſis SUPER habent, non *ſupra.* Lege ergo, & diſtingue:

Adde SUPER, dictis quod non levius valeat:

hoc eſt, *ſuperadde, adde inſuper, quod valeat non levius;*

Quo te demisit peccati conscia herilis,
Contractum genibus tangas caput? estne marito
Matronae peccantis in ambo justa potestas?
In corruptorem vel justior. illa tamen se
Non habitu, mutatve loco, peccatve superne;
Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
Conmittes rem omnem & vitam & cum corpore famam.
Evâsti? metues, credo, doctusque cavebis:
Quaeres, quando iterum paveas, iterumque perire
Possis: ô totiens servus! quae belua ruptis,
Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
Non sum moechus, ais. neque ego, hercule, fur, ubi vasa
Praetereo sapiens argentea. tolle periclum,
Jam vaga prosiliet frenis natura remotis.
Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque
Tot tantisque minor? quem ter vindicta quaterque
Inposita haud umquam misera formidine privet?
Adde super, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos
Vester ait; seu conservus: tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser; atque
Duceris, ut nervis alienis mobile signum.

v. 68. Vulg. CREDO, METUES. 78. SUPRADICTIS. 82. LIGNUM.

Quis-

leviis iis quae dixi. Plinius Hist. XXIII, 2. *Acetum prodest*, super ea quae diximus, *acescentibus cibis.* Virgil. Aen. II, 592.

roscoque haec insuper addidit *ore.*

XI, 107.

& verbis haec insuper addit.

Super idem ac *insuper.* Vide Servium. Noster Epist. II, 2. v. 33.

Accipit & bis dena super *sestertia nummum.* Phaedrus IV, 23.

Super *etiam jactas, tegere quod debet pudor.*

82. DUCERIS, UT NERVIS ALIENIS MOBILE LIGNUM] *Lignum* & omnes omnium codices agnoscunt, & veteres Scholiastae, qui *simulachra de ligno facta* interpretantur. Primus ex conjectura SIGNUM reposuit nobilissimus Douza pater, & post illum Theodorus Marcilius. Recte, siquid judico; etsi nemini Editorum hactenus id persuaserint, Non, quod nesciam *Neurospasta* illa plerumque *lignea* fuisse; ut Apul. de Mundo: *Etiam illi, qui in* ligneolis hominum figuris *gestus movent, quando filum membri, quod agitare solent* (lege, *volunt*) *traxerint; torquebitur cervix, nutabit caput, oculi vibrabunt, manus ad ministerium praesto erunt,*

Quisnam igitur liber? Sapiens: sibi qui imperiosus;
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
Responsare cupidinibus, contemnere honores

For-

nec invenuste totus videbitur vivere. & Lucian. de Dea Syria: Φαλλὸς Ελληνες τῷ Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόνδε τι φέρουσι, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ΞΥΛΟΥ πεποιημένους μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας· καλέονται δὲ τάδε Νευρόσπαστα. Sed nihilominus *signum* hic magis arridet, quam *lignum*. Neque enim illi simpliciter *ligna* dixerunt; sed *ligneolas hominum figuras, homunculos ex ligno factos*; quod perinde est ac si *signa* dixissent. Quae & ex alia materia fiebant, non ex ligno solo: Petronius in Cena Trimalchionis: *Potantibus ergo* larvam argenteam *attulit servus sic aptatam, ut articuli ejus vertebraeque laxatae in omnem partem verterentur.* Quorsum igitur *Lignum*, cum aeque fiat ex metallo vel ebore? cui etiam ligno nisi *effigiem* addas, pro Neurospasto accipi jure non potest: siquidem trabs quaevis aut truncus fune ductus *nervis alienis mobile lignum* est. Recte ergo cum Douza legemus,

Duceris, ut nervis alienis mobile SIGNUM.

Sic & Herodotus ἀγάλματα *signa* appellavit, II, 48. Ἀντὶ δὲ φαλλῶν, ἄλλα σφι ἐστὶ ἐξευρημένα ὅσοντε πηχυαῖα ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΝΕΥΡΟΣΠΑΣΤΑ, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας ταὶ γυναῖκες. Et Marcus Antonius VII, 3. Σιγιλλάρια νευροσπαστούμενα, *signa parva nervis ducta.* Glossae Philoxeni: *Sigillari*, νευρόσπαστοι; quod recte emendat popularis noster, magnus Gatakerus, *Sigillaria*, νευρόσπαστα. Vide plura ad hanc rem facientia apud eundem in eximio Commentario ad Antoninum. Ceterum facilis erat librariorum lapsus, *lignum* pro *signum*; ut Epist. II, 2. v. 134.

Et signo *laeso non insanire lagenae:*

codex Leidensis *ligno* habet. Sic & Ovid. Amor. III, 7.

Truncus iners jacui, species & inutile signum:

scriptus codex apud Heinsium, *lignum*. Qui locus etiam ob sententiam huic nostro valde appositus est, ut & alter Metam. II, 831.

Oraque duruerant, signumque *exsangue sedebat. Signo* enim hic comparantur homines, etsi illi minime νευροσπάστῳ.

83. SAPIENS, SIBIQUE IMPERIOSUS] Ita post Lambinum omnes, credo, editiones dederunt. At Antiquiores, Venetae & Lofscheriana, cum plerisque Codicibus, ex nostris certe novem, QUI habent non QUE:

Quisnam igitur liber? Sapiens: sibi QUI *imperiosus;*
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis; & in se ipso totus teres atque rotundus,
Externi nequid valeat per leve morari;
In quem manca ruit semper fortuna.

Rectissime: non enim *Que* hic locum habet; quasi *imperiosus sui* alius esset a *sapiente*. Davus, a Crispini janitore doctus, Stoicorum hic doctrinam sequitur. *Quisnam liber? Sapiens ille Stoicus:* cetera autem, quae sequuntur, descriptio est Sapientis, quantum ad libertatem illam attinet. Sapiens, inquit, solus est liber: quippe *qui* imperiosus sibi, *quem* nihil terret, *qui* fortis responsare cupidinibus &c. *Imperiosus* autem *sibi* est, qui sibi imperat, qui sui potestatem habet, vel qui se habet in potestate. Seneca de Beneficiis, V, 7. *Quem magis admiraberis, quam* qui imperat sibi, *quam* qui se habet in potestate? Idem Epist. LXXV. de summo Sapientiae gradu loquens, *Quaeris quae sint ista? non homines timere, non deos; nec turpia velle, nec nimia*; in se ipsum habere maximam potestatem: *inaestimabile bonum est* suum fieri. Epist. XC. *Felicissimum esse cui felicitate opus non est; potentissimum esse*, qui se habet in potestate. Ep. XCIII. *Cum animus sibi bonum suum reddidit, & ad se potestatem sui transtulit.* Ceterum dictione hac utuntur & alii, sed sententia paullum diversa: Statius Silv. II, 6. de Phileto Flavii Ursi puero:

ne comprime fletus,
Ne pudeat: rumpat fraenos dolor iste (deisque
Si tam dura placent) hominem gemit (hei mihi) subdo
Ipse faces) hominem, Urse, tuum cui dulce volenti
Servitium; cui triste nihil; qui *sponte* sibique Imperiosus *erat.*

Quem locum, nulli hactenus intellectum, frustra sollicitant viri doctissimi, Gevartius & Gronovius pater. Excusat nempe Ursum poëta, quod in *famuli* morte tam *acerbe* lugeret: *Famulum*, inquit, *gemis, sed pium, sed mente ingenuum:*

Famulum (quoniam rerum omnia caeca
Sic miscet fortuna manu, nec pectora novit)
Sed famulum gemis, Urse, pium — cui stemmate major
Libertas ex mente fuit.

Esto igitur famulus; (*si deisque tam dura placent*; hoc est, ut tam liberalis puer indolis vel nascendi conditione vel captivitatis sorte foret servus) *at hominem gemis*; quid hic pudendum? quanto hoc justius, quam quod *Persae equum fortem, Molossi*

Fortis; & in ſeipſo totus; teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit ſemper fortuna. poteſne

Ex

lòſſi canem fidum lugent extinctum? Haec Statii ſententia eſt; & notum eſt illud Senecae; *Servi ſunt? immo* homines. *Servi ſunt? immo contubernales. Servi ſunt? immo humiles amici.* Illud quoque iidem infeliciter, *Hominem, Urſe, tuum*; ut *homo* hic *ſervum* notet, quemadmodum ſaepe apud Juriſconſultos: immo vero *tuum*, non ad *hominem*, ſed ad *ſervitium* refer; ut ſupra interpunximus: *hominem, cui tuum, Urſe, ſervitium erat volenti dulce*: ut paullo infra,

vidi ipſe animoſque notavi
Te tantum cupientis herum?

quippe cui in univerſum *dulce ſervitium eſt*, is non modo non *pectore liber* cenſendus, ſed Cappadocum omnium poſtremus. Atque haec obiter, non quaeſita, ſed ſponte oblata elucidavimus. Ut illuc redeam, unde diſceſſi; Seneca quoque, ſed alio plane ſenſu, eandem phraſin uſurpavit, Praef. ad IV. Nat. Quaeſt. *Tibi tecum optime convenit; nec mirum paucis id contingere:* imperioſi nobis ipſis *& moleſti ſumus.* Propius ad Flacci mentem accedit Plinius Hiſt. XXXIV, 8. *Mire gratum Tiberio principi, qui non quivit temperare ſibi in eo, quamquam* imperioſus ſui *in initio principatus.* Porro & in verſu ſequente ſuccurrendum eſt Horatio contra Interpretes, qui ignari & nihil mali cogitantes ſententiam pulcherrimam ſtrangulant & elidunt,

& in ſe ipſo totus teres atque rotundus.

Quid enim, amabo, eſt *totus rotundus?* utique qui ſimpliciter rotundus eſt, totus ſit rotundus neceſſe eſt, quid autem *rotundus in ſeipſo?* quaſi aliquis *extra ſe* rotundus eſſe poſſit. Tu, ſi ſapis, ſic diſtingue,

& in ſe ipſo totus; teres atque rotundus,
Externi nequid valeat per leve morari:

ut ex una non bona ſententia duae exoriantur longe optimae. Primo enim, *ſapiens in ſe ipſo totus eſt*, hoc eſt, in ſe uno ſua ponit omnia; non quaerit ſe extra ſe; nihil ſuum, niſi ſe, eſſe exiſtimat. Cicero Paradox. II. *Non poteſt non beatiſſimus eſſe*, qui totus aptus eſt ex ſeſe, qui in ſe uno ſua ponit omnia. Idem Tuſcul. V. *Nec dolore neque paupertate terreri*, omniaque ſibi in ſeſe eſſe poſita. Et ibidem: *Cui viro* ex ſe ipſo apta ſunt omnia, *quae ad beate vivendum ferunt.* Seneca Conſol. ad Helviam XIII. *Ignominia tu putas quemquam Sapientem moveri poſſe, qui* omnia in ſe repoſuit? De Conſtantia cap. V. *Sapiens autem nihil perdere poteſt*, omnia in ſe repoſuit. Et cap. VI. *Nec* quicquam ſuum, niſi ſe, putet eſſe, *ea quoque parte qua melior eſt.* De Vita beata XVI. *Quid enim deeſſe poteſt extra omne deſiderium poſito? quid extrinſecus opus eſt ei, qui* omnia ſua in ſe collegit? Epiſt. CXXIV. *Animus ſupra humana ſe extollens*, nihil extra ſe ſui ponens. Secundo, *Sapiens teres eſt & rotundùs, ne quid externi per leve morari valeat:* alterum hoc Stoicorum effatum. Auſonius Idyll. XVI.

Vir bonus & ſapiens, qualem vix repperit unum
Millibus e multis hominum conſultus Apollo,
Judex ipſe ſui totum ſe explorat ad unguem;
Quid proceres vanique ferat quid opinio vulgi,
Securus; mundi inſtar habens, teres atque rotundus,
Externae nequid labis per levia ſidat.

Qui locus pene ad verbum ex Horatio expreſſus, vel ſolus admonere potuit Interpretes, haec a prioribus disjungenda eſſe. Sapiens *totus in ſe ipſo eſt:* idem eſt *rotundus, & teres*, hoc eſt, levis & minime ſcaber, adeo ut nihil vitii aut labis adhaerere ei poſſit extrinſecus. Erudite autem Auſonius, *mundi inſtar habens*; quippe ex ſphaerica Mundi figura haec metaphora traducta eſt. Quod Empedocles de Mundo dixerat, id Sapienti adaptarunt Stoici, Σφαῖρον κυκλοτερῆ, *Sphaeram eum eſſe rotundam.* Inde Marcus Antonin. VIII, 41. *Mentem nihil impedit aut attingit*, ὅταν γένηται Σφαῖρος κυκλοτερής, *ubi facta fuerit, ſphaerae inſtar, teres & rotunda.* Et XII, 3. *Tranquille generoſeque vitam tranſiges*, ἐὰν ποιήσῃς σεαυτὸν, οἷος ὁ Ἐμπεδόκλειος

Σφαῖρος κυκλοτερὴς, δίνῃ περιηγὲϊ γαίων:

ſi feceris te talem, qualis mundus hic Empedocli dicitur,

Orbis habens inſtar, jugi vertigine gaudens.

ubi δίνῃ repoſuerunt viri magni ex conjectura. Antonini exemplar κοινῇ: alii citant μοιῇ vel μοιρῇ. Omnino δίνῃ περιηγὲϊ non placet: neque enim dixeris *motu rotundo:* quod *rotundum* eſt, aut figura erit aut corpus. Quid, quod nollet, credo, Marcus ſapientem ſuum infortunio mactare, ut perpetua vertigine Ixionis inſtar rotaretur. Quare vide, annon ζώνῃ περιηγὲϊ *zona rotunda*, vel κώνῃ, *trocho, rhombo, turbine*, vel μορφῇ *figura*, vel ſimile quid rectius ſubſtitui poſſit.

[106. Cum

Ex his, ut proprium, quid noſcere? quinque talenta
Poſcit te mulier, vexat, foribuſque repulſum
Perfundit gelida: rurſus vocat. eripe turpi
Colla jugo: Liber, liber ſum, dic age. non quis:
Urguet enim dominus mentem non lenis, & acris
Subjectat laſſo ſtimulos, verſatque negantem.
Vel cum Pauſiaca torpes, inſane, tabella;
Qui peccas minus atque ego, cum Fulvî Rutubaeque
Aut Placideiani contento poplite miror
Praelia, rubrica picta aut carbone, velut ſi
Re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? nequam & ceſſator Davus: at ipſe
Subtilis veterum judex, & callidus audis.
Nil ego, ſi ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atque animus cenis reſponſat opimis?
Obſequium ventris mihi perniciosius eſt cur?
Tergo plector enim: quî tu inpunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, obſonia captas?

v. 106. Vulg. Cum obſonia.

Nem-

106. Cum obsonia captas] Ejice conjunctionem illam cum, & lege:

qui tu impunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, obſonia captas?

Ita & veteres editiones exhibent, & codices noſtri ad unum omnes; non, ut editi aliquot, *Quid tu*, neque *Cum obſonia.* Ordo autem eſt, *Qui tu impunitior captas illa obſonia, quae nequeunt parvo ſumi?* Utramque lectionem firmat unus Perſii locus de Noſtro expreſſus, Sat. V, v. 130.

ſed ſi intus & in jecore aegro
Naſcantur domini; quî tu impunitior exis,
Atque hic, quem ad ſtrigiles ſcutica & metus egit herilis?

109. Sub noctem qui puer uva Furtivam mutat strigilem] Peſſimo facinore corrupit haec, & in alias editiones propagavit Lambinus, alioqui de Horatio praeclare meritus. Nam & editiones veteres & omnes fere omnium codices ſic praeferunt:

an hic peccat, ſub noctem qui puer UVAM
Furtiva *mutat* STRIGILI.

Quo autem conſilio mutatum iverit Lambinus, nequeo conjicere: ipſe enim ad Carm. I, 16. varia hujus locutionis exempla profert, inque iis hunc ipſum locum, *uvam mutat ſtrigili*: quod vulgo ſic potius efferret quis, *uva mutat ſtrigilem.* Sic Carm. III, 1.

cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

Et Epod. IX.

Punico
Lugubre mutavit ſagum.

Quod autem novem Codices mutationis hujus auctores citat, de hoc ipſe viderit. Certe ab alia parte ſtant Torrentiani, Cruquiani & omnes quos ipſe verſavi. Quin extra omnem dubitationis aleam ponit Priſcianus p. 767. *Strigilis*, ait, *rationabiliter in I terminavit ablativum. Horatius in II. Serm.*

an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat STRIGILI?

1. Ut

Nempe inamareſcunt epulae ſine fine petitae;
Inluſique pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus. an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat ſtrigili? qui praedia vendit,
Nil ſervile gulae parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum eſſe potes, non otia recte
Ponere; teque ipſum vitas fugitivus & erro,
Jam vino quaerens, jam ſomno fallere curam:
Fruſtra: nam comes atra premit, ſequiturque fugacem.
Unde mihi lapidem? Quorſum eſt opus? Unde ſagittas?
Aut inſanit homo, aut verſus facit. Ocius hinc te
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

ECLOGA VIII.

Ut Naſidieni juvit te cena beati?
Nam mihi convivam quaerenti, dictus here illic
De medio potare die. Sic, ut mihi numquam

v.2. Vulg. Quaerenti convivam.

In

1. Ut Nasidieni juvit te cena beati?] Cum *Naſidienus* ſyllabam ſecundam corripiat, (ut oſtendunt verſus 75. & 84.

Naſidienus *ad haec: tibi di quaecumque preceris:*
Naſidiene, *redis mutatae frontis, ut arte:*
& illud Martialis VII, 54.

Aut vigila aut dormi, Naſidiene, *tibi:*
& Lucani IX, 790.

Naſidium *Marſi cultorem torridus agri*)

miras hic turbas dederunt Librarii, ut pro peritia ſua verſui conſulerent. Quidam ſic interpolarunt,

Ut te Naſidieni juvit cena beati?

alii ſic:

Naſidieni qui te juvit cena beati?

& alii aliter: ſed omnes inepte & abſone prae illo, quod & priſcae editiones & membranae meliores exhibent, & Priſcianus p. 1055. Nimirum I litera, ut alias U, conſonantis hic vice fungitur; quaſi more hodie uſitato ſic ſcribas,

Ut Naſidjeni *juvit te cena beati?*

Sic apud Virgilium, *labat arjete crebro; Arjetat in portas; Abjetibus juvenes patriis; Parjetibuſque premunt artis; Fluvjorum rex Eridanus; Genva labant; Tenvia nec lanae:* & Propertium, III, 17.

Induit abjegnae cornua falſa bovis.

& Silium VI, 226.

Cetera ſinvatis glomerat ſub pectore gyris.

& ita paſſim apud alios.

2. Nam mihi quaerenti convivam] Ita libri, opinor, omnes, tam ſcripti quam editi: ſed alio verborum ordine Priſcianus p. 1011. *Heri*, inquit, *adverbium; dicitur tamen & Here. Horatius in II. Sermonum*,

Nam mihi convivam quaerenti *dictus*
here illic
De medio potare die.

Atque ita quattuor ibi codices, quorum copia mihi obtigit. Quod qui vulgato venuſtius & ποιητικώτερον eſſe non per ſe videt, is ne me quidem dicente credere volet.

In vita fuerit melius. Dic (si grave non est)
Quae prima iratum ventrem placaverit esca.
In primis Lucanus aper: leni fuit Austro
Captus, ut aiebat cenae pater; acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia lassum
Pervellunt stomachum, siser, allec, faecula Coa.
His ubi sublatis, puer alte cinctus acernam
Gausape purpureo mensam pertersit, & alter
Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
Posset cenantis offendere; ut Attica virgo
Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes
Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris expers.
Hic herus; Albanum, Maecenas, sive Falernum
Te magis adpositis delectat; habemus utrumque.

Divi-

4. DA, SI GRAVE NON EST] Omnes omnium codices DIC habent, non *da:* neque aliter editiones principes, Venetae binae cum Loscheriana. At pexus nescio quis magistellus, qui Virgilii credo Bucolica pueris praelegerat, interpolare hoc ausus est ex Ecloga prima,

Sed tamen iste deus qui sit, da, *Tityre*, *nobis.*

Quid ergo? an, quia semel apud Virgilium *Da* occurrit pro *dic*; ut saepe alias *accipe* pro *audi*, idcircone, vel invitis codicibus, illud substituere licebit, ubicumque in hoc incidimus? jocularem sane audaciam. Et tamen per bina ferme saecula editiones omnes impune contaminavit. Quousque tandem ignoti homuncionis temeritatem grassari hic patiemur?

18. DIVITIAS MISERAS!] In diversa hic abeunt Interpretes; hi Nasidieni verba esse volunt, reculas suas extenuantis; quod, ut libere dicam, ineptissimum est: alii Horatio tribuunt; de sensu tamen ambigunt. At Daniel Heinsius, *Siquid*, inquit, *Horatium intelligo & ejus nasum; scripsit*, DIVITIAS MIRAS: *& hoc verum est.* Haud vidi magis. Certe Heinsianum hoc non convenit, sive εἰρωνικῶς dixerit Horatius, sive ex animo. Neque enim cujusvis erat *Chium*, *Caecubum*, *Albanum* & *Falernum* una praebere; ut hoc Horatius tanna exceperit: neque tam rarum erat & inauditum, ut admirationem excitarit homini divitiosis mensis assueto. Enimvero recte habet, *Divitias miseras!* ideo scilicet miseras, quod nactae fuerint dominum fatuum, & indignum qui eas possideret. Sic Martialis I, 37.

Ventris onus misero, *nec te pudet*, *excipis* auro.

nempe quod ad spurcos & contumeliosos usus damnaretur. Idem Heinsius v. 25. sic corrigit,

Nomentanus ad hoc, QUO *siquid forte lateret*,
Indice monstraret.

Sed recepta lectio sana est, *ad hoc*, QUI *monstraret*, ut Serm. II, 6. v. 42.

duntaxat ad hoc, quem *tollere rheda*
Vellet iter faciens.

24. RIDICULUS TOTAS SIMUL ABSORBERE PLACENTAS] Ita sane libri excusi, & major pars membranarum. Sunt tamen codices qui SEMEL habeant, non *simul*, ut ex nostris Zulichemianus & Leidensis. At Franekeranus SEMUL, prisca scribendi ratione, quae passim comparet in veterrimo Plauti codice Camerariano: unde ansa librariis tradita nunc *semel*, nunc *simul* effingendi. Et utrumvis quidem hic probum est, tam *simul* quam *semel*, hoc est; *uno haustu absorbere*; nisi quod nescio qui posterius magis arridet,

Ridiculus totas SEMEL *absorbere placentas.*

Seneca Nat. Quaest. IV, 2. *Quod si e mari ferretur Atlantico Nilus*, semel *oppleret Aegyptum: at nunc per gradus crescit.* Et ibidem VII, 31. *Non* semel *quaedam sacra traduntur: Eleusin servat, quod ostendat revisentibus; rerum natura sacra sua non* si-

Divitias miseras! sed quîs cenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
Summus ego, & prope me Viscus Thurinus, & infra
(Si memini) Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras:
Nomentanus erat super ipsum; Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas:
Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito. nam cetera turba,
Nos inquam, cenamus avis, conchylia, piscis,
Longe dissimilem noto celantia succum:
Ut vel continuo patuit, cum passeris assi, &
Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
Post hoc me docuit melimela rubere, minorem

Ad

v. 29. Vulg. Passeris, ATQUE. 30. PORREXERIT.

simul *tradit.* Idem Epist. LXXI. *Quemadmodum lana quosdam colores* semel *ducit, quosdam, nisi saepius macerata & recocta, non perbibit.* Idem Consol. ad Helviam, c. 13. *Non singula vitia, sed pariter omnia prosternit: in universum* semel *vincitur.* Quintil. Declam. XII. *Hic ipsa vitalia feriuntur, ubi populus ruit, ubi continuis funeribus omnis sexus atque aetas* semel *sternitur.* Idem CCCXLVIII. *An liberi vestri conjugesque traditam a majoribus per manus in hoc usque tempus libertatem* semel *perderent.* Vopiscus Aureliano, 29. *Tabulas publicas ad privatorum securitatem exuri in foro Trajano* semel *jussit.* Cicero de Officiis III, 15. *Scaevola, cum postulasset, ut sibi fundus, cujus emtor erat,* semel *indicaretur.* Digest. VII, 3. 1. *Quamquam ususfructus ex fruendo consistat, hoc est, facto aliquo ejus qui fruitur & utitur, tamen* semel *cedit dies. —— Unde quaeri potest, si ususfructus cui per dies singulos legetur, vel in annos singulos, an* semel *cedat? Et puto non cedere* simul, *sed per tempora adjecta, ut plura legata sint.*

29. & 30. CUM PASSERIS ATQUE INGUSTATA MIHI PORREXERIT ILIA RHOMBI] Plures quidem codices cum vetustis editionibus PORREXERIT: sex tamen Lambini, Cruquianus unus, & noster Magdalenensis PORREXERAT; quod jure, opinor, Lambinus aliique aliquot in textum receperunt. Non enim tum *sapor patuit*, cum ille *porrexerit*; sed postquam *porrexerat*, atque alter acceptum gustaverat. Ceterum pro *passeris atque*, quod & nostri omnes agnoscunt, Lambinus in suis quibusdam reperit,

cum passeris ASSI, ET
Ingustata mihi PORREXERAT *ilia rhombi.*

Noli dubitare, quin ab Horatii manu sit: unde enim indoctis Librariis tam elegantem lectionem? at illud *atque* facile obrepere potuit dormitantibus. Nempe passerem piscem & rhombum, non elixos, sed *assos* exhibuit Nasidienus: idque pro hujus Sermonis indole minime hic tacendum erat. Quippe ex praecepto Catii, Nasidieni credo hujus asseclae, Serm. II, 4. v. 38.

Non satis est cara pisces *averrere mensa,*
Ignarum quibus est jus aptius, & quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.

Apuleius in Apologia. *Alios etiam* pisces *multis versibus decoravit Ennius; &, ubi gentium quisque eorum inveniatur, ostendit; qualiter* assus *aut jurulentus optime sapiat.* Plautus Asinaria I, 3. v. 28.

Quasi pisces, *itidem est amator lenae, nequam est*
nisi recens;
Is habet succum, is suavitatem, cum quovis pacto
condias;
Vel patinarium; vel assum *verses, quo pacto lubet.*

Inde Pseudapicius de re Culinaria C. X. *Jus in Mullos assos —— in Pelamidem assum —— in Muraenam*

Ad lunam delecta. quid hoc interſit, ab ipſo
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni;
Nos, niſi damnoſe bibimus, moriemur inulti:
Et calices poſcit majores. vertere pallor
Tum parochi faciem, nil ſic metuentis ut acris
Potores: vel quod maledicunt liberius; vel
Fervida quod ſubtile exſurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, ſecutis omnibus: imi
Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
Adfertur ſquillas inter muraena natantis
In patina porrecta. ſub hoc herus, Haec gravida, inquit,
Capta eſt; deterior poſt partum carne futura.
His mixtum jus eſt; oleo, quod prima Venafri
Preſſit cella; garo de ſuccis piſcis Hiberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur; cocto Chium ſic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non ſine aceto,
Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam:
Erucas viridis, inulas ego primus amaras
Monſtravi incoquere; inlotos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam teſta marina remittit.
Interea ſuſpenſa gravis aulaea ruinas
In patinam fecere, trahentia pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, poſtquam nihil eſſe pericli
Senſimus, erigimur. Rufus poſito capite, ut ſi

Fi-

raenam aſſam —— pro Dentice aſſo —— in Auratam aſſum. Et Platina de tuenda valetudine: Paſſeri *piſci*, *elixo petroſelinum*, aſſo *malaurantii ſuccum indes.*

75. TIBI DI QUAECUMQUE PRECERIS] Editiones priſcae PRECARIS, atque ita ſcripti ex noſtris quinque, ſed recentiores. Martialis VI, 87.

Di tibi dent, & tu, Caeſar, quaecumque mereris:
Di mihi dent, & tu, quae volo, *ſi merui.*

& X, 34.

Di-

Filius inmaturus obiſſet, flere. quis eſſet
Finis, ni ſapiens ſic Nomentanus amicum
Tolleret? Heu, Fortuna, quis eſt crudelior in nos
Te Deus? ut ſemper gaudes inludere rebus
Humanis! Varius mappa compeſcere riſum
Vix poterat. Balatro ſuſpendens omnia naſo,
HAEC eſt conditio vivendi, aiebat: eoque
Reſponſura tuo numquam eſt par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum; ne panis aduſtus,
Ne male conditum jus adponatur; ut omnes
Praecincti recte pueri comtique miniſtrent?
Adde hos praeterea caſus; aulaea ruant ſi,
Ut modo; ſi patinam pede labſus frangat agaſo.
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adverſae nudare ſolent, celare ſecundae.
Naſidienus ad haec: Tibi Dî, quaecumque preceris,
Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis:
Et ſoleas poſcit. tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
Nullos his mallem ludos ſpectaſſe: ſed illa
Redde, age, quae deinceps riſiſti. Vibidius dum
Quaerit de pueris, num ſit quoque fracta lagena,
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula; dumque
Ridetur fictis rerum, Balatrone ſecundo:
Naſidiene, redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde ſecuti

Ma-

Di tibi dent quicquid, Caeſar Trajane, mereris. Recte tamen PRECERIS repoſuerunt viri docti ex melioribus membranis. Bene quidem Martialis, *mereris*; non *merearis*; quod contumeliae loco foret: jam tum enim bona merebatur Caeſar. At Balatroni optat Naſidienus, non quae nunc deos *precatur* (nihil enim) ſed quaecumque alias *precetur*. Plaut. Aſin. I, 1.

Di tibi dent quaecumque optes: *redde operam mihi.* Pſeudolo IV, 1. *Tantum tibi boni di immortales duint, Quantum tu tibi* optes. Mil. Glor. IV, 2. *Di tibi dent, quae* optes: & ſaepe alibi.

Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis, ſparſi ſale multo non ſine farre,
Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris albi,
Et leporum avolſos, ut multo ſuavius, armos.
Quam ſi cum lumbis quis edit. tum pectore aduſto
Vidimus & merulas poni, & ſine clune palumbis;
Suavis res, ſi non cauſas narraret earum, &
Naturas dominus: quem nos ſic fugimus ulti,
Ut nihil omnino guſtaremus; veluti ſi
Canidia adflaſſet, pejor ſerpentibus atris.

v. 94. VELUT ILLIS. 95. AFRIS.

88. JECUR ANSERIS ALBI] Non contemnenda lectio eſt vetuſtiſſimi Blandinii, & alterius codicis apud Cruquium, & unius ex Pulmannianis optimi.

Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris ALBAE.

Videtur enim hoc ineptam Naſidieni περιεργίαν belle exprimere, quod anſer *femina* eſſet, quod colore *albo*; quarum rerum cauſſas ſubtilis palati dominus narrabat, tamquam magni intereſſent ad ſuavem ſaporem. Vide nos ad Serm. II, 4. v. 44.

94. VELUT ILLIS CANIDIA AFFLASSET PEJOR SERPENTIBUS AFRIS] *Illis* ſummo conſenſu habent codices; tamen in hac ſententia caſus accuſativus requiri videtur. Sic Naſo Metam. V.

Crinales vittas afflabat *anhelitus oris.*

& VIII, de ſerpente:

Seque viro inſpirat, fauceſque & pectus & ora
Afflat.

Prudentius Cathem. VII.

Ne de propinquo ſordium contagio
Dirus propinquum mundus afflaret virum.

Aen. II. v. 649.

ex quo me *divûm pater atque hominum rex*
Fulminis afflavit *ventis, & contigit igni.*

Ergo ſic potius legendum fuerit,

velut ILLAS
Canidia afflaſſet, pejor ſerpentibus Afris.

Sed elegantius, ni fallor, hinc aberit pronomen; quia ad *nihil* antecedit. Scribo igitur, non magna mutatione,

Ut nihil omnino guſtaremus; VELUTI SI
Canidia adflaſſet.

ut Serm. I, 6. v. 66.

Mendoſa eſt natura, alioqui recta; velut ſi
Egregio inſperſos reprehendas corpore naevos.

Et II, 7. v. 98.

velut ſi
Revera pugnent, feriant.

& Epiſt. II, 1. 99.

Sub nutrice puella velut ſi *luderet infans.*

Virgil. Aen. XII, 67.

Indum purpureo veluti *violaverit oſtro*
Si *quis ebur.*

Tum praeterea pro *ſerpentibus Afris* Lambini aliquot codices & noſter Vigornienſis *Atris.* Quarum lectionum utraque quidem proba eſt; ſic enim alibi Carm. III, 10.

Nec Mauris *animum mitior* anguibus:

& ſerpentes Libyae cum aliunde, tum ex ſolo Lucano ſatis noti ſunt. Tamen neſcio qui altera magis arridet, quippe quam recepit & quodammodo ſacravit optimorum poëtarum conſuetudo. Noſter ipſe Carm. III, 4.

Ut tuto ab atris *corpore* viperis.

Silius Italicus III, 191.

Ater *letifero ſtridebat turbine* ſerpens.

Virgil. Georg. I, 224.

nigris *exeſa* chelydris.

& ibidem 129.

Ille malum virus ſerpentibus *addidit* atris.

Et Aen. IV, 472.

Armatam facibus matrem & ſerpentibus atris.

Juvenalis Sat. V. v. 90.

Quod tutos etiam facit a ſerpentibus atris.

Prudentius in Diptycho v. 45.

Fervebat via ſacra eremi ſerpentibus atris.

Hoc autem dicit Fundanius: *Nihil ex dapibus guſtaſſe convivas, perinde ac ſi viperae, aut illis pejor Canidia eas halitu ſuo infeciſſet.* Ergo rectius credo, *Atris*, quam *Afris.* Unde enim Mauri ſerpentes tanto intervallo nocere hic poſſent ſuo afflatu?

Q. HORA-

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM

LIBER I.

EPISTOLA I.

Ad Maecenatem.

Prima dicte mihi, ſumma dicende camena,
Spectatum ſatis, & donatum jam rude, quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem eſt aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro;
Ne populum extrema totiens exoret arena.
Eſt mihi purgatam crebro qui perſonet aurem;
Solve ſeneſcentem mature ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & verſus & cetera ludicra pono:
Quid verum atque decens, curo & rogo, & omnis in hoc ſum:
Condo, & conpono, quae mox depromere poſſim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magiſtri,
Quo me cumque rapit tempeſtas, deferor hoſpes.
Nunc agilis fio, & merſor civilibus undis,
Virtutis verae cuſtos, rigiduſque ſatelles:
Nunc in Ariſtippi furtim praecepta relabor,
Et mihi res, non me rebus, ſubjungere conor.

Ut nox longa, quibus mentitur amica; dieſque
Lenta videtur opus debentibus: ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae ſpem
Conſiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
Aeque pauperibus prodeſt, locupletibus aeque;
Aeque neglectum pueris ſenibuſque nocebit.
Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque elementis:
Non poſſis oculos quantum contendere Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
Nec, quia deſperes invicti membra Glyconis,
Nodoſa corpus nolis prohibere cheragra.
Eſt quadam prodire tenus, ſi non datur ultra.
Fervet avaritia, miſeroque cupidine pectus?
Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Poſſis, & magnam morbi deponere partem.

v. 21. Vulg. LONGA vid. 28. OCULO. 32. QUODAM. Lau-

21. DIESQUE LONGA VIDETUR OPUS DEBENTIBUS] Satis inconcinna repetitio, *Nox longa, dies longa.* Quamobrem libens amplector, quod ex vetuſto codice protulit Barthius Adverſ. XXXVII. 19.

Ut nox longa quibus mentitur amica, dieſque
LENTA *videtur opus debentibus, ut piger annus.*

Elegantius enim hoc eſt, quam ut librario cuipiam acceptum referri debeat. Variavit autem Noſter dedita opera, Dies *longa*, nox *lenta*, annus *piger*. Dies lenta hic eſt, quae lente ſive tarde procedere videtur. Ovid. Heroid. I, v. 8.

Nec quererer tardos ire *relicta* dies.

Silius Ital. XIII, 487.

At gente in Scythica ſuffixa cadavera truncis
Lenta dies *ſepelit, putri liquentia tabo.*

Sollemnis autem ſcribarum lapſus a *lentus* ad *longus*. Sic Ovid. Faſt. II, 722.

Et patitur lentas *obſidione* moras.

Ita Nic. Heinſius ὁ πάνυ ex melioribus membranis repoſuit; cum prius *longas* circumferretur, Sic Martialis Spectac. XXIII.

I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

Idem tamen alibi inconſulte, ex pluribus licet codicibus, *longa* in contextu edidit, ubi antea recte habebatur *lenta*, Triſt. IV, 1. v. 86.

Hic ego ſollicitae jaceo novus incola ſedis:
Heu nimium fati tempora lenta *mei.*

Queritur poëta diem mortis, quae ſe tantis malis eriperet, nimis lente & tarde accedere; aut certe, verbis Suetonii in Caeſare c. 87. *lentum hoc genus mortis* (exilium) *aſpernatus, ſubitam ſibi celeremque optat.*

28. NON POSSIS OCULO QUANTUM CONTENDERE LYNCEUS] Lambini codex a prima manu OCULOS; quod ille admiſit: ceteri omnes, ut noſtri & aliorum, OCULO. Utrumque recte dici videtur. *Contendere oculo*, ut *voce contendere:* Cicero pro Ligario cap. III. *Quantum potero* voce contendam, *ut populus hoc Romanus exaudiat.* Sed & hic *vocem* ex conjectura dedit Lambinus, invitis membranis. Atqui eo pacto & Celſi locus interpolandus fuerit, I, 4. *Scribere, legere*, voce contendere, *huic minime opus eſt; utique poſt cenam.* Neque tamen dubito, *quin vocem contendere* probe dicatur; unde *vox contenta* eidem Ciceroni in Oratore c. XVII. *Et* contenta voce *atrociter dicere; & ſummiſſa,*

Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturae patientem commodet aurem.
Virtus est, vitium fugere; & sapientia prima,
Stultitia caruisse. vides, quae maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
Quanto devites animi capitisque labore.
Inpiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignis:
Ne cures ea, quae stulte miraris & optas,
Discere, & audire, & meliori credere non vis?
Quis circum pagos & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmae?

Vilius

missa, *leniter*. Sic & *oculi contenti* Suetonio in lib. VII. *Et semel omnino ex occursu visam Agrippinam adeo* contentis *& tumentibus* oculis *prosecutus est*. Et *acies oculorum contenta* Lucretio, I, 324.

Nulla potest oculorum acies contenta *tueri*.

Unde etiam rite colligas, *contendere oculos* legitimam esse locutionem. Poëta vetus apud Nonium in Derepente:

Contendit oculos: *derepente abiit celox*.

Seneca Epist. CX. *Tanti putemus* oculos intendere: *jam apparebit quam brevis res, quam incerta, quam tuta timeatur*. Lucretius IV, 806.

Nonne vides oculos *etiam, cum tenvia quae sint*
Cernere ceperunt, contendere se *atque parare*.

Idem I, 66. ut Nonio Marcello citatur,

Primum Grajus homo mortales tendere *contra*
Est oculos *ausus*.

Virg. Aen. V, 508.

Alta petens, pariterque oculos *telumque* tetendit.

Sic utrumque apud scriptores invenias, *contendere animum*, & *animo*; *contendere nervos*, & *nervis*. Quare utramlibet lectionem tuto possis admittere. Pluralis tamen hic numerus arridet magis; quia Noster utrumque oculum collyrio inungere solebat, ut Serm. I, 6.

Hic oculis *ego nigra meis collyria lippus*
Illinere. Nollet ergo singulari ambigue uti.

32. EST QUODAM PRODIRE TENUS] Editiones priscae *quoddam*; codices plerique *quodam*; quod & plures editiones occupavit. At in vetustissimo Blandinio alteroque notae optimae libro QUADAM invenit Cruquius: idque recte in contextum recepit; ut prior illo Lambinus ex conjectura. Germana sine dubio haec lectio est; ceterae ne Latinae quidem sunt. *Tenus* enim, ubi pronominibus jungitur, ablativum femininum semper exigit; *Hactenus*, *Eatenus*, *Quatenus*, *Aliquatenus*, *Quadamtenus*. Ergo hoc vult, *Est*, ἔξεστι, *licet*, *quadamtenus*, sive *aliquatenus prodire; si non datur ultra: Aliquantum saltem in philosophia proficere licet, si non plurimum*. Plinius XIII, 7. *Huic similis* quadamtenus *quae vocatur Cypria ficus*. XV, 28. *Citreis odor acerrimus, sapor asperrimus*, quadamtenus *& Cotoneis*. XXIV, 14. *Alterum Rhamni genus est silvestre, nigrius, &* quadamtenus *rubens*. Et alibi.

Vilius est auro argentum, virtutibus aurum.
O cives, cives, quaerenda pecunia primum est;
Virtus post nummos: haec Janus summus ab imo
Prodocet; haec recinunt juvenes dictata senesque,
Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.
Est animus tibi, sunt mores, est lingua fidesque:
Sed quadringentis sex septem millia desint;
Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aëneus esto,
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum est
Naenia, quae regnum recte facientibus offert,

v. 51. Vulg. Vilius arg. est auro. 55. PERDOCET. 57. ET lin. 58. SI quad—DESUNT. *Et praecedit Versum* 57. 62. EST *deest.*

Et

52. VILIUS ARGENTUM EST AURO] Meliores codices Torrentii,

Vilius est argentum *auro*, *virtutibus aurum.*

Liber Collegii Trinitatis,

Vilius est auro argentum, *virtutibus aurum.*

quod dulcius nescio quid & numerosius in se habet.

54. HAEC JANUS SUMMUS AB IMO PERDOCET] Editiones veteres PRAEDOCET; inde PERDOCET paullatim obtinuit. At Membranae fere omnes PRODOCET, ut praeter alias veterrimae nostrae Graevianae, Leidenses, Reginenses. Quod, etsi haud alibi quod sciam occurrat, recte tamen admisisse videntur Lambinus Cruquiusque, ob unanimem tot priscorum codicum consensionem. Ceterum falluntur, qui *Janos* tres hinc sibi fingunt, *summum*, *medium*, *imum*: cum unus fuerit vicus, Jani nomine insignitus. Ovidius Ibide v. 181. de Tityo,

Jugeribusque novem qui summus *distat* ab imo,
Visceraque assiduae debita praebet avi.

An & tres Tityos hinc comminiscentur? Noster Serm. II, 3. v. 308. de seipso:

ab imo
Ad summum *totus moduli bipedalis:*

& Art. Poët. 154. Primus ad extremum *similis sibi.* Ergo Janus *summus ab imo* est *totus*, *universus.* *Medius* autem *Janus* dicitur, quemadmodum *media mulier* Terentio, & alia sexcenta.

57. EST ANIMUS TIBI SUNT MORES] Vel hic locus documento esse potest, quam aegre homines ab errore semel admisso & per manus tradito ad verum revocentur. Et libri vulgati & scripti plerique hoc ordine versus exhibent;

Si quadringentis sex septem millia desunt;
Est animus tibi, sunt mores, & lingua fidesque;
Plebs eris.

Ubi quis non, vel sola conjectura fretus, posteriorem versiculum loco suo motum, atque adeo priori praeponendum esse pronunciaverit? Cum sententia satis sit manifesta, *Quantumvis animi dotibus excellas, ingenio, virtute, eloquentia, fide; si tamen sex vel septem millia nummorum de quadringentis millibus tibi desunt, si non integram quadringentorum summam in censu habes, Plebeius eris, lege Roscia id sanciente.* Hoc, inquam, vel ipsius vi sententiae, pro explorato esse poterat cuivis lectori non adeo naris obesae. Sed ecce tibi Cruquius, qui in vetustissimo codice Bussidiano sic plane scriptum invenit, idquo optimo jure in contextum recepit: idem postea ex duobus suis Pulmannus, ex uno suo Bersmannus prodidit, neque tamen quisquam adhuc exortus est, qui Cruquium audire & recte monenti auscultare vellet. In Magdalenensi nostro prior ille versus ultra alium qui abhinc quartus est rejicitur, hoc exemplo:

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa,
Sed quadringentis sex septem millia desunt.
Roscia, dic sodes melior lex, an puerorum.

Unde palam, opinor, fit, jam olim ab oscitante Librario

Et maribus Curiis & decantata Camillis?
Iſne tibi melius ſuadet, qui, Rem facias; rem,
Si poſſis, recte; ſi non, quocumque modo rem;
Ut propius ſpectes lacrimoſa poëmata Pupî:
An qui, fortunae te reſponſare ſuperbae
Liberum & erectum, praeſens hortatur & aptat?
Quod ſi me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, ſic judiciis fruar iſdem;
Nec ſequar aut fugiam, quae diligit ipſe vel odit:
Olim quod volpes aegroto cauta leoni
Reſpondit, referam; Quia me veſtigia terrent,
Omnia te adverſum ſpectantia, nulla retrorſum.

Belua

brario verſiculum hunc omiſſum fuiſſe; poſteaque in margine, ut fit, appoſitum, per ignorantiam eorum qui exemplar illud deſcripſerunt, in ſedes non ſuas tranſiiſſe. Sed & alia non deſunt argumenta, quae omnem ſcrupulum eximant & nullum dubitationi locum relinquant. Pro SI *quadringentis* meliores ſcripti SED habent, octo Lambini, plerique Torrentii, tres Pulmanni, Berſmannique totidem, ex noſtris veterrimi Leidenſis, Graevianus, Reginenſis. Unde hoc, ſi iſte verſiculus, quem nunc tenet, locum ſemper occupavit? Nihil utique abſurdius hac lectione; nemo omnium librariorum tam plumbeus, qui hanc comminiſceretur. At eadem longe aptiſſima eſt, ſi modo verſus ad ſedem vetuſtam reducatur; praeſertim ſi pro *deſunt*, cum Leidenſi & Reginenſi noſtris multiſque aliorum ſubſtituas *deſint*. Ne multis morer; ſic totus locus ex membranis legendus eſt,

Eſt animus tibi, ſunt mores, EST *lingua, fideſque:*
SED *quadringentis ſex ſeptem millia* DESINT,
Plebs eris.

Eſt lingua in Lambini quibuſdam extat, in uno Pulmanni optimo, & altero Collegii Trinitatis. *Eſto*, inquit, *Vir probus es, & prudens, & diſertus: quis hoc poteſt negare? ſed deſit modo tantillum tibi ad cenſum equeſtrem, ſex puta vel ſeptem millia de quadringentis millibus; plebeius eris.* Quis non videat, SI illud a librariis loco SED tum demum ſubſtitutum eſſe; poſtquam verſibus ſemel luxatis SED nullo ſenſu ſententiam inchoaret?

62. AN PUERORUM NAENIA] Lege ex membranis potioribus,

Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum EST *Naenia.*

Ita uno demto omnes Cruquiani, Lambini ſex, Berſmanni quattuor; Pulmanni omnes, ex noſtris Graevianus, Leidenſis, Zulichemianus. Deinde verſu 65. ſcribe, *Qui, rem facias, rem*; ejecto illo UT, quod neque in editionibus priſcis, nec in membranis comparet. Quin & in v. 67. PUPI lege, non *Puppi:* ſic enim libri vetuſtiores, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis. Ita *L. Pupius primipili centurio*, Caeſ. Bell. Civil. I, 13. *Cn. Pupius duumvir*, Liv. XXII, 33. *P. Pupius quaeſtor*, IV, 53. *L. Pupius aedilis*, XXXIX, 44. & XL, 19. Male vero editum *Puppius*, XXXIX, 39. *Cn. Pupius*, Cic. Ep. Fam. XIII, 9. *Pupius Piſo*, Aſcon. ad Orat. in Piſonem. Inde *lex Pupia*, & IMP. CAES. PUPIENUS in nummis & hiſtoriis; in inſcriptionibus multi PUPII & PUPIAE, nulli *Puppii*. Denique & v. 69. lege, *Hortatur & aptat*, non *optat*. *Aptat ſcilicet te reſponſare fortunae*; ſive, *aptat te certamini cum fortuna.* Sic Virg. Aen. X, 588.

projecto dum pede laevo
Aptat ſe pugnae.

Quintil. Declam. IV. *Arma ipſe circumdedit, & ſuis* ad pugnam *manibus* aptavit. Seneca Epiſt. CI. *Qui hoc modo* ſe aptabit; *cui vita ſua quotidie fuit tota, ſecurus eſt.* Et CVII. *Ad hanc legem animus noſter* aptandus eſt; *hanc ſequatur, huic pareat.* Statius Achill. II, 415.

Jamque & ad enſiferos vicina pube tumultus
Aptabar.

Belua multorum eſt capitum. nam quid ſequar, aut quem?
Pars hominum geſtit conducere publica: ſunt qui
Cruſtis & pomis viduas venentur avaras,
Excipiantque ſenes, quos in vivaria mittant:
Multis occulto creſcit res fenore. verum
Eſto, aliis alios rebus ſtudiiſque teneri:
Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?
Nullus in orbe ſinus Baiis praelucet amoenis,
Si dixit dives; lacus & mare ſentit amorem
Feſtinantis heri: cui ſi vitioſa libido
Fecerit auſpicium; cras ferramenta Teanum

v. 76. Vulg. Es. Tol-

In his omnibus plerique Interpretes hallucinati ſunt.

76. BELUA MULTORUM ES CAPITUM] Corrige, vel invitis librariis,

Belua multorum EST *capitum.* —

Es autem pro EST ideo ſuppoſuerunt; quod continuo praeceſſerant iſta, *Omnia* TE *adverſum* &c. Inepte quidem & prave. Non enim & hoc ex Aeſopi fabula deſumptum eſt; neque ullo modo aptari ei poteſt. Leo certe non eſt *multorum capitum belua.* Conſtat itaque non ex vulpis Aeſopicae hoc, ſed auctoris perſona eſſe. Tolle igitur ambigui vitium; & repone, *Belua eſt*, perſona tertia. Duplex enim habes reſponſum & ſententiae plane diverſae. Prius oſtendit, imitationem vulgi periculoſam eſſe; poſterius, ſtultam eſſe & vanam. *Nam quid ſequar aut quem?* cum quot homines, tot ſint ſententiae.

91. QUID PAUPER? RIDE. MUTAT CENACULA] Oſtenderat per exempla aliquot inconſtantiam divitum; jam idem in pauperibus redarguit:

Quid pauper? ride. *Mutat cenacula, lectos,*
Balnea, tonſores; conducto navigio aeque
Nauſeat, ac locuples quem ducit priva triremis.

Sic editiones praeferunt conſtanter; ut & manuſcripti: niſi quod unus & alter notae ſequioris, RIDES: quibus accedit Scholiaſtes Cruquianus; *Fingit*, ait, *Maecenatem ridere quaſi praeſentem.* Profecto ſi *rides* poſuit Horatius, *fingit* Maecenatem ridere; ſi *ride*, jubet, non fingit. Atqui ſi his modo verbis prolatis, *Quid pauper?* continuo *fingit* Maecenatem ſuum ridere, priuſquam, quid noſter dicturus foret, reſciſceret; ineptum ſane cum & inſulſum fingit; *Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt.* Abſit itaque, ut huic lectioni accedamus. Neque tamen multo melior eſt illa altera, qua *jubetur* Maecenas, ut rideat. Quid enim hic riſu dignum? Certe nec in verbis quae ſequuntur, nec in re quidquam eſt ridiculi. Nam Ridicula utique ſunt ſingulorum aut paucorum, non quae ad omne genus humanum pertinent: qualia illa ſunt, loci mutatione gaudere, & in navigatione nauſeare. Illud quoque mecum conſidera, quod paullo poſt ſequitur; *Si occurro tibi inaequaliter tonſus, aut togam habens tunicae diſſidentem,* RIDES, *o Maecenas: at cum ſententia mea ſecum pugnat, & toto vitae ordine ſibi diſconvenit,* NON RIDES. Cur non, ſodes? *quia hoc* ſollemne *& commune omnium vitium eſſe exiſtimas.* Negat ergo Maecenas rem ſollemnem & omnibus innatam riſu excipiendam eſſe. Quid ergo? an minus ſollemnia erant, quae Noſter in pauperibus caſtigat, *mutare domos & balnea?* nulla igitur neque illic materia riſus: & ſtulte profecto jubet ridere, quem minime riſurum fore probe intelligit. Quare habeant ſibi ſuum RIDE faceti illi Librarii; tu, ſi ſapis, ſic locum corriges,

Quid pauper? VIDEN' UT *mutat cenacula, lectos,*
Balnea, tonſores?

Nulla fere a recepta ſcriptura variatio eſt, N' UT enim abſorpta ſunt a ſyllaba ſequente MUT: at in ſententia mirum quantum novae lucis exoritur. Silius Italicus XII, 713.

viden' ut *Latonia virgo*
Accenſas quatiat Phlegethontis gurgite taedas?

Tibullus II, 1.

viden' ut *felicibus extis*
Significet placidos nuntia fibra deos?

Si

Tolletis, fabri. lectus genialis in aula est?
Nil ait esse prius, melius nil caelibe vita:
Si non est, jurat bene solis esse maritis.
Quo teneam voltus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? viden', ut mutat cenacula, lectos,
Balnea, tonsores; conducto navigio aeque
Nauseat, ac locuples quem ducit priva triremis?
Si curatus inaequali tonsore capillos
Occurro; rides. si forte subucula pexae
Trita subest tunicae, vel si toga dissidet inpar;
Rides. quid, mea cum pugnat sententia secum;

Quod

v. 91. Vulg. RIDE. mutat. 94. CURTATUS. 95. OCCURRI.

& II, 2.

viden' ut *trepidantibus advolet alis*,
Flavaque conjugio vincula portet Amor?

At animadvertis, credo, verba hic apponi modo subjunctivo: ut ad haec exempla corrigendum etiam restet, MUTET & NAUSEET. Atque id quidem, si opus esset, sine crimine, opinor, facere liceret; sed nihil necesse est. Catullus Ep. LXII.

Virgo adest. Viden' ut *faces*
Splendidas quatiunt *comas?*

& LXIII.

Sic certe. viden' ut *perniciter* exiluere?

Virgil. Aen. VI, 78.

viden' ut *geminae* stant *vertice cristae*,
Et pater ipse suo superûm jam signat *honore?*

Idem Culice 215.

viden' ut *flagrantia taedis*
Lumina collucent *infestis omnia templis?*

94. SI CURTATUS INAEQUALI TONSORE CAPILLOS] In antiquis Venetis CURATUS; in Loscheriana CURTATUS. Quorum posterius, etsi in Codicibus scriptis vix usquam extare fateantur, (in meorum ne uno quidem reperi) admiserunt tamen magni Interpretes; rejecto altero & priscarum editionum & Manuscriptorum auctoritate nixo. Nollem factum; nam aut nihil hic video, aut *curtatus inaequali tonsore* tam inter se diversa sunt, ut nullo pacto in eandem sententiam compingi queant. *Inaequalis* est *tonsor*, qui tam prave capillum secat, ut ab una parte brevior sit, ab altera longior: nec ideo culpatur, quod laevam partem *curtaverit*; sed quod pariter non curtavêrit dextram. Nec vero ridiculum erat *curto capillo* incedere; id enim erat hominum severiorum: sed sola inaequalitas, cum tonsoris imperitiâ vel incuriâ crinis hinc quam inde promissior erat, risu excipiebatur. Ergo *curtatus inaequali tonsore* plane ἀσύστατον est, & conjungit dissociabilia. Revocanda igitur prisca lectio CURATUS *capillos*; quae quid sibi velit, primus ex recentioribus docuit acutissimus Gronovius pater. Nempe idem hic loci notat ac *tonsus*, *sectus*. Petronius, *Voluerunt enim, antequam conscenderent, exonerare capita molesto & supervacuo* (capillorum) *pondere: sed celerior ventus distulit* CURATIONIS *propositum*. Vide ipsum Gronovium fusius hoc enarrantem Observat. lib. I. c. 23. ut & Janum Broukhusium ad Propertii III, 12. Julius quidem Rufinianus, inter Rhetoras Pithoei p. 32. *Curtatus* ex hoc loco exhibet. *Epistrophe est*, inquit, *cum in eadem verba plures sententiae desinunt; ut Horatius,*

Si curtatus inaequali tonsore capillos
Occurri, rides. *Si forte subucula pexae*
Trita subest tunicae, rides.

Sed hoc nihil moror: cum vix dubitem, quin Pithoeus, non ad scripti exemplaris fidem hoc ediderit; sed ad vulgatas Horatii editiones refinxerit.

95. OCCURRI, RIDES.] Reginensis noster & Zulichemianus, OCCURRO, & sic aliquot aliorum. Placet: nam & praesens tempus magis idoneum; & sonus auribus gratior.

97. QUID, MEA CUM PUGNAT SENTENTIA SECUM] Tres Torrentiani, & nostri aliquot, etiam ex optimis, MECUM. Sed recepta lectio est potior. Ovidius Metam. XV, 27.

Surgit Alemonides, tacitaque recentia mente.
Visa refert: pugnatque diu sententia secum.

Quod petiit, ſpernit; repetit quod nuper omiſit;
Aeſtuat, & vitae diſconvenit ordine toto;
Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?
Inſanire putas ſollemnia me, neque rides,
Nec medici credis, nec curatoris egere
A praetore dati; rerum tutela mearum
Cum ſis, & prave ſectum ſtomacheris ob unguem
De te pendentis, te ſuſpicientis amici.
Ad ſummam, ſapiens uno minor eſt Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue ſanus, niſi cum pituita moleſta eſt.

v. 105. Vulg. RESPICIENTIS.

EPI-

105. DE TE PENDENTIS, TE RESPICIENTIS AMICI] Ita ſcripti editique; neque quidquam hic interpretes offendit. Solus, quod ſciam, Chabotius vir eruditus candide profitetur, ſe nuſquam alibi verbum *Reſpicere* in hoc ſenſu legiſſe. Recte hoc: nam profecto *Reſpicere* eſt actio ſuperioris erga inferiorem, potentis verſus inopem. Terent. Adelph. III, 2. *Nam hercle alius nemo reſpicit nos.* Et V, 8. *Nec qui eam* reſpiciat, *quiſquam eſt: ſola eſt.* Noſter Carm. I, 2.

Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis auctor.

Martialis X, 10.

Qui me reſpiciet, *dominum regemque vocabo.*

Et ſic alibi paſſim. Atqui hic Noſter plane ἄνω ποταμῶν cliens *reſpicit* patronum, pauperculus amicus dominum. Dices fortaſſis, in utroque ſenſu uſurpari potuiſſe. Cras credo; ſed illud hodie ſcire videor, non tam vacui capitis fuiſſe Noſtrum, ut in erubeſcendum hoc ambiguum vel inſciens vel prudens incurreret. Quid igitur fiet? inquis: ſed bono animo es: nam & auctori & loco ſuus honos conſtabit, ſi cum praeſtantiſſimo Nic. Heinſio ſic corrigas levi mutatione,

De te pendentis, te SUSPICIENTIS *amici:*

id eſt, admirantis, colentis, venerantis; ut infra Epiſt. VI.

I nunc argentum & marmor vetus aeraque & artes
Suſpice; *cum gemmis Tyrios mirare colores.*

Ovid. Ep. Helenae.

Cumque ſuo Priamum Laomedonte refer.
Quos ego ſuſpicio: *ſed qui tibi gloria magna eſt*
Quintus, is a noſtro nomine primus erit.

Sed exempla obvia ſunt, & ſine numero. Certe qui *de aliquo pendet*, non *reſpiciat* eum unde pendet, ſed *ſuſpiciat* neceſſe eſt.

4. PLENIUS AC MELIUS CHRYSIPPO] Vide incertas lectionum viciſſitudines. Editiones principes, tam Venetae, quam Germanica PLANIUS AC MELIUS; & ſic dimidia fere pars Codicum; neque aliter Acron Scholiaſtes, ut ex his ejus verbis manifeſtum eſt: *In hac*, inquit, *Epiſtola vult oſtendere* melius & APERTIUS *ſe diſcere praecepta Philoſophiae ab Homero, quam a Philoſophis.* Nam *apertius* illud ſine dubio ad *planius* ſpectat, ad *plenius* nequaquam. Ita Cicero haec conjungere ſolet, *planius & apertius, apertiſſime ac planiſſime.* Tamen neſcio quomodo, rejecta hac priorum editionum ſcriptura, jam plus ſaeculo in omnibus libris dominatur illa altera PLENIUS. Quid nos, qui non tam auctoritate, quam ratione duci ſolemus? Enimvero aut nihil ſapimus, aut prior illa huc revocanda eſt poſtliminio, ſola ſcilicet auctori agnoſcenda. Hoc enim hic praedicat; ſe honeſtum & turpe, utile & damnoſum, melius diſcere ex Homeri *exemplis*, quam ex Crantoris & Chryſippi *praeceptis.* Atqui ea vis & virtus

Exem-

EPISTOLA II.

AD LOLLIUM.

TROJANI belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Planius ac melius Chrysippo & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Graecia Barbariae lento collisa duello,
Stultorum regum, & populorum continet aestus.
Antenor censet belli praecidere caussam:
Quod Paris, ut salvus regnet vivatque beatus,

v. 4 Vulg. PLENIUS. 10. QUID Paris?

Cogi

Exempli est, ut rem apertius & *planius* explicet; non utique *plenius* & copiosius. Auctor ad Herennium IV, 49. *Exemplum rem* apertiorem *facit, cum id quod sit obscurius magis* dilucidum *reddit: ante oculos rem ponit, cum exprimit omnia* perspicue, *ut res dicta prope manu tentari possit.* Ergo huc convenit PLANIUS DICIT; & sic alii frequenter. Cicero in Verrem III, 85. *Dic, dic, inquit, planius.* De Oratore II, 80. *Possit, semel si obscurius dixeris, dicere alio loco planius.* & III, 13. *Ita nos plerumque ipsi docent, ut non desideres planius dici:* Tuscul. IV, 5. *Tu tamen, ut soles, dices ista ipsa obscura planius, quam dicuntur a Graecis.* Lactantius de Opificio Dei c. 21. *Tunc & ego te ad verae Philosophiae doctrinam & planius & verius cohortabor.*

10. QUID PARIS? UT SALVUS REGNET] Expendamus paullisper locum integrum:

Antenor censet belli praecidere caussam.
Quid Paris? ut salvus regnet vivatque beatus,
Cogi posse negat.

Ubi primum interrogatio illa *Quid Paris?* coactum quid & affectatum prae se fert: illa vero sequentia,

Negat posse cogi, ut salvus regnet, vivatque beatus,

absurda plane sunt & naturae repugnantia. Non enim vi opus est, ut salvus quis & beatus velit vivere: sponte siquidem & motu animi voluntario ad beatitatem ferimur, ipsa nos Natura ducente & docente:

Οὐδεὶς ἑκὼν πόνηρος, ἀλλ' ἄκων μάκαρ.

Non sum nescius sudare hic interpretes, & omnem lapidem vertere, ut alium sensum ex his verbis extorqueant; qualem scilicet vis ipsa sententiae monstrare videbatur. Sed frustra: pugnat enim constructio, & *cogi posse negat, ut* aliud quicquam dicat, quam quod modo memoravimus. Utinam exemplaria sua scripta diligentius paullo excussissent, potius quam in corrupta lectione explicanda laborem inanem sumerent. Nostri enim libri veterrimi, Graevianus, Reginensis, Leidensis, Vossianus, Colbertinus, Regius, & unus e Collegio Sanctae Trinitatis QUOD clare exhibent, non QUID. Sic igitur locum restitue, & interpunge:

Antenor censet belli praecidere caussam:
QUOD *Paris, ut salvus regnet vivatque beatus.*
Cogi posse negat.

Omnia jam clara & perspicua. *Quod* (ut *belli* scilicet *caussam praecidat*, & Helenam suis reddat) *negat se posse* ulla mercede *cogi* aut induci; etiam *ut salvus regnet vivatque beatus:* quippe ipsa vita & salute cariorem ducit Helenam. *Quod cogi*, ut *Quae nunc condonabitur*; accusativus cum passivo; ut vel pueri probe norunt. *Negat posse*; hoc est ple-

Cogi posse negat. Nestor componere litis
Inter Peliden festinat & inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque:
Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
Iliacos intra muros peccatur & extra.
Rursum, quid virtus, & quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar Ulixen:
Qui domitor Trojae, multorum providus urbis
Et mores hominum inspexit; latumque per aequor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa

v. 17. Vulg. RURSUS.

Per-

plene, *negat se posse:* ut

Ait fuisse navium celerrimus.

Virgil. Georg. II, 234.

Sin in sua posse negabunt *Ire loca.*

12. INTER PELIDEN] Ἰδιωτικῶς hic locutus est Noster, *Inter Peliden & inter Atriden.* Diximus ad Serm. I, 7. v. 11.

17. RURSUS QUID VIRTUS] Reginensis noster a prima manu,

RURSUM *quid virtus, & quid sapientia possit.*

Recte. Idem profecto sensus est; sed, si aurium judicio standum est, aliquid interest, hoc an illud verbum usurpes. Suavius hic sonat *Rursum*, & evitatur homoeoteleuton *Rursus virtus.*

23. ET CIRCES POCULA NOSTI] Meliores ex nostris, CIRCAE, & infra v. 28. PENELOPAE; ut recte ex suis Lambinus edidit; vide quae diximus ad Epod. XVII, v. 17.

25. SUB DOMINA MERETRICE] Reginensis noster notae optimae codex,

Sub DIVA *meretrice fuisset turpis & excors.*

Quod non contemnendum. Circe enim *Diva*, ut cum ex poëtis, tum & aliunde notum est. Livius I, 49. *Octavius Mamilius Tusculanus ab Ulixe Deaque Circe oriundus.* Plin. Hist. XXV, 5. *Imprimis Itala Circe Diis etiam ascripta.* Ergo *Diva meretrix*, ut Propertius III, 9.

Scilicet incesti meretrix regina *Canopi.*

Juvenalis Sat. VI, 118.

Sumere nocturnos meretrix Augusta *cucullos.*

Plin. Histor. IX, 58. *Cleopatra, superbo simul & procaci fastu, ut* regina meretrix. Vera tamen lectio est DOMINA: cui praeter codices ceteros ad unum omnes etiam Servius ad Aen. VII, 19. & Johannes Saresburiensis Policrat. I, 4. patrocinantur. Quae cum sic compendiose scriberetur DNA, lineolâ superne ducta; a Librario dormitante DIVA legebatur.

31. AD STREPITUM CITHARAE CESSATUM DUCERE CURAM] Miror eos, qui hoc eleganter dictum existimant, ut nihil supra. Mihi contra nec dictio placet, nec sententia. Scio equidem *Cessare* esse ludo, amori & genio indulgere: ut Noster alibi *Cessare & ludere, Nequam & cessator:* Esto: sed an ipsa cura ducetur cessatum? an Cura otiabitur, ludet, vino & epulis se invitabit? Apage tam pravum & putidum schema. Non amplius Cura fuerit, si hoc fecerit. Quis Somnum ad Pervigilia invitaverit? quis Inertiam ad certamen Olympicum? Alius poëta dixisset, *Lenire, laxare, solari curam ad strepitum citharae:* nemo, opinor, id, quod hic Horatio adfingitur. Sed ut ignoscamus locutioni, quis ipsam sententiam vindicaverit? Nam luxuriosi hi nebulones, otio & vino marcentes, quid Cura sit, nesciebant: unde ergo illis Curam, quam cessatum ducerent? Illud praeterea vide; quaecunque de illis memorat, in vitio & vituperio esse: sic *in medios dies dormire, incute curanda* totam operam ponere. Cur igitur addit, quasi grave crimen fuerit, *ad citharam curas lenire?* Hoc utique & honestorum hominum & laboriosorum est: neque solis nebulonibus concessum. Quoties hoc profitetur ipse de se & suis? ut Carm. IV, 11.

condisce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
Carmine curae.

&

Pertulit, adverſis rerum inmerſabilis undis.
Sirenum voces, & Circae pocula noſti:
Quae ſi cum ſociis ſtultus cupiduſque bibiſſet;
Sub domina meretrice fuiſſet turpis & excors:
Vixiſſet canis inmundus, vel amica luto ſus.
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati,
Sponſi Penelopae, nebulones, Alcinoique
In cute curanda plus aequo operata juventus;
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae ceſſantem ducere Somnum.

v. 31. Vulg. CESSATUM duc. CURAM.

Ut

& Epod. IX.

Curam *metumque Caeſaris rerum juvat*
Dulci Lyaeo ſolvere.

Jure ergo diſplicet recepta lectio: & potius omnia tentanda ſunt, quam ut Horatii nomen & famam periclitari hic ſinamus. Joſephus Scaliger, Princeps Literatorum, ſic locum reſinxit,

Ad ſtrepitum citharae CESSATAM *ducere curam:*

quae conjectura, licet Dan. Heinſio diſplicere non potuit, mihi quidem parum placet. Nam praeterquam, quod iiſdem, quibus recepta lectio, difficultatibus laborat, etiam illud inſuper vitii habet; quod cura, quae jam *ceſſata* eſt, *duci* ad citharam non poteſt. Videtur ſane locus jam a multis ſaeculis mendo inquinatus eſſe, & a librariis interpolatus. Blandinii enim quattuor apud Cruquium, notae optimae, SOMNUM praeferunt, non CURAM. Graevianus Noſter veterrimus CURAM quidem in verſu habet, ſed in margine ab eadem manu SOMNUM pro varia lectione. Magdalenenſis nunc quidem CURAM; verum aliud quid olim praeferebat, ut ex raſura conſtat. Suſpicari quis poſſit NOCTEM illic a prima manu fuiſſe; ut Serm. II, 7. v. 114.

Jam vino quaerens, jam ſomno fallere curam,

Codex vetus Pulmanni, *fallere noctem.* Unde ſtatim non magna mutatione conjectura naſcitur non inelegans;

Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae CERTATIM *ducere* NOCTEM.

Vides concinnam oppoſitionem, *in medios dies dormire*, & *totas noctes vigilare.* Ceterum *ducere noctem* frequentiſſima Poëtis dictio eſt; *certatim* autem & ad vulgatum quam proxime accedit, & ſententiae apprime convenit. Statius Theb. I, 73.

Tyriis ea cauſſa colonis
Inſomnem ludo CERTATIM EDUCERE NOCTEM
Suaſerat.

Virg. Aen. IX, 166.

noctem *cuſtodia* ducit
Inſomnem ludo.

Georg. III, 379.

Hi noctem *ludo* ducunt.

Sil. Ital. XI, 411.

Aut noſtro vigiles ducat *ſub numine* noctes.

Martial. II, 89.

Quod nimio gaudes noctem producere *vino.*

Val. Flaccus I, 251.

Dulcibus adloquiis & vino educite noctem.

I, 277.

Thracius hic noctem *dulci* teſtudine *vates*
Extrahit.

Seneca Thyeſte v. 466.

nec ſomno dies,
Bacchoque nox ducenda *pervigili datur.*

Ubi perperam ex Etruſco codice, cetera praeſtantiſſimo, Gronovius pater reponit, *Nox jungenda.* Quid enim clarius ceterorum codicum lectione? *dies ſomno ducitur, nox contra pervigili Baccho*; plane, ut hic Horatius, ſi hanc conjecturam admittis. Utcumque tamen blandiatur; cave ſodes, fidem habeas: nullo enim pacto cum ſequente verſu aptari poteſt,

Ut jugulent hominem ſurgunt de nocte *latrones.*

Certe *noctem* & mox *nocte* repetitio foret odioſa; &, quod majus eſt, niſi *Somnum* hinc potius, quam *Pervigilium* expreſſeris, illud *Ut jugulent* &c. plane ex abrupto inchoabitur, neque ad praecedentia quidquam ſpectabit. Quamobrem, aut omnia me fallunt, aut antiquorum codicum lectio,

Ut jugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
Ut teipsum serves, non expergisceris? atqui
Si noles sanus, curres hydropicus: & ni
Posces ante diem librum cum lumine; si non
Intendes animum studiis & rebus honestis;

v. 32. Vulg. HOMINES.

Invi-

ctio, si levi mutatione adjuvetur, omne punctum tollet;

Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad strepitum citharae CESSANTEM *ducere* SOMNUM.

Cessantem reponimus loco *cessatum*; Nam Editio Loscheriana, & Veneta 1490. & Christ. Landinus CESSANTUM habent, quod exponunt *Otiosorum. Cessantem somnum ducere* perinde erit, ac *tardantem, morantem allicere, invitare.* Noster Carm. III, 28.

Parcis deripere horreo
Cessantem *Bibuli consulis amphoram.*

Virg. Georg. IV, 138.

Aestatem increpitans seram, zephyrosque morantes.

Ducere autem *somnos*, etsi frequenter apud Poëtas pro *dormire* accipitur, ut in illo,

Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos?

interdum tamen & pro *somnum facere*, ut hic, ponitur. Noster Epod. XIV.

Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim.

Seneca Herc. Oetaeo v. 645.

Cespes Tyrio mollior ostro
Solet impavidos ducere somnos.

Jam autem *ad strepitum citharae* conciliari posse somnum res vulgatissima est; unde Noster, de Tyrannorum miseria loquens, Carm. III, 1.

Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent.

Seneca de Providentia c. III. *Feliciorem ergo tu Maecenatem putas? cui amoribus anxio & morosae uxoris quotidiana repudia deflenti* somnus per symphoniarum cantum *ex longinquo lene resonantium quaeritur.* Acron ad locum, *Ad strepitum*) *Quia adhibemus sonitum citharae ac lyrae, ut facilius sopiamur.* Apparet, credo, hunc Scholiasten in exemplari suo SOMNUM repperisse. Hoc itaque in nebulonibus illis culpat auctor, Quod in medios usque dies somnum protraherent; quin & fugientem citharae cantu revocarent. Unde capta occasione, transit ad praecepta quaedam contra Ignaviam & Desidiam tradenda,

Ut jugulent hominem surgunt de nocte latrones:
Ut te ipsum serves, non expergisceris? &c.

32. UT JUGULENT HOMINEM] Quod alii de suis codicibus narrant, idem ego de meis praedico; Antiquiores omnes HOMINEM praeferre, non *homines.* Quousque igitur ex sede sua exulabit & suavior lectio, & majoribus testibus probata? Ovid. Amor. III, 8.

Forsitan & quoties hominem jugulaverit, ille
Indicet: hoc fassas tangis, avara, manus?

34. SI NOLES SANUS, CURRES HYDROPICUS] Locus acri judicio expendendus:

Ut jugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
Ut te ipsum serves, non expergisceris? atqui
Si noles *sanus*, curres *hydropicus: & ni*
Poscs ante diem librum cum lumine, si non
Intendes animum studiis & rebus honestis,
Invidia vel amore vigil torquebere.

Ita nunc passim editiones *Noles, Curres*, ex quo tempore magni interpretes Lambinus, Cruquius, & Torrentius lectionem hanc in codicibus nonnullis repertam, suis calculis approbarunt: at principes illae Venetae & Loscheriana sic olim dederunt;

Si NOLIS *sanus*, CURES *hydropicus.*

quibus astipulantur veterrimi nostri scripti, Leidensis, Graevianus, Vossianus, Reginensis, & sane omnes praeter unum alterumve ex recentioribus. Quid agimus? Utraque sane defendi potest, utraque suum locum aliquatenus tenere: utra vero praeferenda sit, & sola parenti suo agnoscenda, statuere & declarare, non proletarii est interpretis. Prioris haec erit sententia, *Si noles sanus currere, hydropicus curres*; si non sponte te cursu exercebis, ut bene valeas; at ingratiis id facies, cum in hydropem per ignaviam incideris. Recte hoc: nam eo morbo laborantibus cursu olim medebantur. Notus est Celsi locus de Hydropicis, III, 2. *Multum ambulandum*, currendum *aliquando est.* Porphyrio Scholiastes: *Curres hydropicus*) *Quia hydropici jubentur a medicis* currere: *ita enim morbus eorum solet extenuari labore.* Verum illud in hac lectione displicet; quod cum prima illa, *Ut te ipsum serves, non expergisceris*, & postrema etiam, *Et ni poscs ante diem librum cum lumine*, de Somno & Vigilantia

Invidia vel amore vigil torquebere. nam cur,
Quae laedunt oculum, festinas demere; si quid
Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit, habet, sapere aude:

v. 38. Vulg. Oculos.

In-

tia tractent; haec media plane ἀπροσδιόνυσα sunt; non, uti par erat, cum extremis connexa & congruentia; sed a re prorsus aliena, Cursu scilicet, huc traducta & prave interposita. Quid, quod ne per se quidem veri speciem habeat, *Si noles sanus, curres hydropicus?* An omnibus *sanis* quotidie currendum est, ut ab hydrope sibi caveant? quis e medicorum fillis hoc praecepit? Hac lege, ne ipse quidem Horatius ab hydrope immunis fuerit: qui Serm. I, 6. ubi vitae suae consuetudinem describit, singulis se diebus *vagari* quidem, & postea *domesticum otiari* solere commemorat; de *cursu* ne verbum quidem. Vides jam, opinor, lectionis hujus incommoda: quae ut evitentur, jam alteram illam inspiciamus; si forte melius quid & sententiae aptius in se continet. *Atqui*, inquit, *si nolis sanus expergisci, cures expergisci hydropicus.* Haec verba sic plene efferenda & supplenda esse quivis, opinor, videat: ordo hoc ipse & constructio flagitat. *Cures* autem *expergisci* Horatiana plane dictio: ut Epist. I, 17.

Et nos, quod cures *proprium* fecisse, *loquamur.*

Ep. II, 2.

Sunt qui non habeant, est qui non curat habere.

Art. Poët. v. 98.

Si curat *cor spectantis* tetigisse *querela.*

v. 133.

Nec verbum verbo curabis reddere.

& alibi non semel. Jam autem haec pulcherrime cum prioribus & sequentibus convenire, plane in aperto est. Haec enim series est totius orationis. „ Nos sponsi Penelopae & nebulones, in medios „ dies stertimus; etiam arte somnum conciliamus. Stulte profecto & prave. Nonne vides, „ ut latrones de nocte surgant, hominem jugulaturi? tu contra, ut te ipsum serves, non „ expergisceris? atqui si nolis sanus expergisci „ (adhuc enim sanitate frueris) at postea per somnolentiam istam Hydropicus factus, cures saltem expergisci jussu medici, ne morbus evadat „ letalis. Quin & expergefactus aut aliquid agas „ necesse est, aut dabis supplicium: nam si non „ honesto alicui studio vacabis, si non librum ad „ lucernam leges, invidia vel amore vel alia animi poena vigil torquebere. Sentis, opinor, filum orationis quam aptissime continuari: ut nihil hic desideretur, praeter id unicum, quo compertum fiat somnolentos ad Hydropem saepe transire, & Hydropicos *vigilare* oportere, non minus quam ambulare vel *currere.* Atqui illud omnium saeculorum experientia comprobatum est: adeo ut Latinis uterque morbus, & quem *Lethargum* Graeci, & quem *Hydropem* nominabant, uno *Veterni* nomine indicetur. Festus Pompeius: *Veternosus dicitur, qui gravi premitur somno: Cato veternosum* hydropicum *intelligi voluit, cum ait, Veternosus, quam plurimum bibit, tam maxime sitit.* Idem Cato apud Gellium I, 16. *Nunquam tacet; quem morbus tenet loquendi, tamquam* Veternosum bibendi *atque dormiendi.* Servius ad Georg. I, 124. *Veterno,*) *Pigritia, otio; quia plerumque otiosos solet hic morbus incessere; ut Plautus in Addicto:*

Opus facere nimio, quam dormire, mavolo:
Veternum metuo.

Veternus autem dici ur morbus intercutis, hydrops, *qui homines efficit pigros.* Donatus ad Eunuchum IV, 4. *Veternosus morbo vetere conflictus, id est, veterno: quales sunt, qui* hydropem *patiuntur.* Glossae veteres. *Veternosus,* ὑδρωπικός. Ὕδρωψ, *veternum.* Plautus Menaechmis, V, 4.

Quid esse illi morbi dixeras? narra senex.
Num larviatus, aut cerritus? fac sciam.
Num eum veternus, *aut* qua intercus *tenet?*

Quid jam videtur? enimvero, si pace tot Interpretum fieri potest, me volente haec lectio rursum recipietur in textum. Nam, ut opinor, non carebimus posthac Danielis Heinsii correctione,

Si non is *sanus, curres hydropicus.*

Unum addam, fortius & nervosius sic scribi posse v. 33.

Tu, *teipsum* ut *serves, non expergisceris?*

Vide nos ad Serm. II, 3. v. 212. & 234.

38. Quae laedunt oculos festinas demere] Meliores nostri; Graevianus, Reginensis, Leidensis, Vossianus oculum: quod cum & caeteri interpretes de suis testantur, quid dubitamus in versum recipere? nam & hic ut supra v. 32. numerus singularis est elegantior.

Incipe. qui recte vivendi prorogat horam,
Rusticus expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis aevum.
Quaeritur argentum, pueriſque beata creandis
Uxor; & incultae pacantur vomere ſilvae.
Quod ſatis eſt cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus & fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febris,
Non animo curas. valeat poſſeſſor oportet,
Si conportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit aut metuit; juvat illum ſic domus & res,
Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagrum,
Auriculas citharae collecta ſorde dolentis.

v. 52. Vulg. PODAGRAM.

41. INCIPE VIVENDI RECTE QUI PRORROGAT HORAM] Codices plerique alio ordine,

Incipe. Vivendi qui recte *prorogat horam.*

Sed in hac lectione ambiguum eſt, utrum *recte vivendi* velit, an *recte prorogat.* In aliis quibuſdam ſic habetur; *vivendi recte qui.* Simpliciſſimum videtur, quod in vetuſto Codice Pulmanni, in Berſmanni altero, & in Petrenſi & Regiae Societatis extat,

Incipe. qui recte vivendi *prorogat horam.*

Sic enim alibi Noſter ſolet praeponere: ut Epiſt. I, 16.

Tu recte vivis, *ſi curas eſſe quod audis.*

& I, 16. *Si bene qui cenat*, bene vivit. I, 11. *Navibus atque Quadrigis petimus* bene vivere. I, 15. *Vos ſapere & ſolos aio* bene vivere. I, 6. *Vis* recte vivere? *quis non?* Serm. I, 4. *Nonne vides, Albi ut* male vivat *filius?* Carm. II, 10. Rectius vives, *Licini.*

52. UT LIPPUM PICTAE TABULAE, FOMENTA PODAGRAM] Equidem ſcio *juvare podagram*, pro *levare*, *lenire*, recte poſſe dici: ut Seneca Hippolyto v. 120.

quis meas miſerae deus,
Aut quis juvare *Daedalus* flammas *queat?*

Sed ſi ſeriem orationis contempleris, non ſatis venuſte hic dicitur,

Juvat illum *ſic domus & res,*
Ut lippum *pictae tabulae*, *fomenta* podagram.
Auriculas *citharae collecta ſorde dolentes.*

In illis aut perſonam, aut membrum corporis dicit, *illum*, *lippum*, *auriculas*; in hoc ipſum morbum, *podagram.* Et ferrem quidem, ſi ex manu auctoris ſic profectum eſſe conſtaret; nunc cum melius quid ex conjectura ſuppetat, cur non hoc potius Horatio aſcribemus?

Ut lippum pictae tabulae, fomenta PODAGRUM.

Podager idem eſt qui podagricus vel podagroſus. Priſcianus p. 829. *Poëtor verbum, ut Ennius: Nunquam poëtor, niſi podager.* Ita & editi, & ſcripti codices, quorum quattuor mihi viſi. Claudianus Epigr. XXIX.

IN PODAGRUM

Atque nihil prorſus ſtare putas podager.

Lampridius in Heliog. XXIX. *Habuit & hanc conſuetudinem, ut octo calvos rogaret ad caenam, & item octo luſcos, & item octo* podagros. Sic codex veterrimus Palatinus, teſte Salmaſio, ubi vulgò *Podagroſos.* Idem ait in priſco Sympoſii codice, lemmate XCI. MILES PODAGER haberi; ubi editi *Podagricus.*

60. DOLOR QUOD SUASERIT ET MENS] Henricus Stephanus corrigebat, EXMENS, ſive *demens, amens.* Non abſurde quidem: ſed nihil opus eſt correctore: *Mens* ſiquidem hic eſt θυμὸς, *ira, ſive irae ſedes:* ut mox v. 62. *Ira furor brevis eſt:* animum *rege;* id eſt, τὸν θυμόν. Carm I, 16.

Compeſce mentem: *me quoque pectoris*
Tentavit in dulci juventa
Fervor, *& in celeres Iambos*

Miſit

Sin-

Sincerum est nisi vas; quodcumque infundis, acescit.
Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas.
Semper avarus eget: certum voto pete finem.
Invidus alterius macrescit rebus opimis:
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. qui non moderabitur irae,
Infectum volet esse, dolor quod suaserit & mens,
Dum poenas odio per vim festinat inulto.
Ira furor brevis est. animum rege. qui, nisi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu conpesce catena.
Fingit equum tenera docilem cervice magister
Ire, viam qua monstret eques: venaticus, ex quo

v. 65. Vulg. IRE VIAM, QUAM MONSTRAT.

Tem-

Misit furentem.
Catullus Epig. XV.
Quod si te mala mens furorque *vecors*
In tantam impulerit, sceleste, culpam.
Tibullus IV, 3.
Quis furor est, quae mens *densos indagine saltus*
Claudentem teneras laedere velle manus?
Virg. Aen. II, 519.
— *quae* mens *tam dira, miserrime conjunx,*
Impulit his cingi telis?

62. QUI NISI PARET, IMPERAT:] Rursum Henricus Stephanus ex vetusto, ut narrat, codice legendum esse praecipit

animum rege: qui nisi paret,
IMPERA, ET *hunc frenis, hunc tu compesce catena.*

Nimirum eo adactus est ex prava vulgatorum librorum interpunctione;

Ira furor brevis est, animum rege: qui nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catena.

Sic vulgo distinguunt & interpretantur, magno utique sententiae dispendio; quae ad hoc exemplum nihil Veneris in se habet, nihil rotundi. Tu, si sapis, sic mecum repones:

Ira furor brevis est, animum rege Qui nisi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu compesce catena.

Ubi rationem vides, cur frenis & catena compescendus tibi sit animus; nam ni ita fiat, te ipse catena vinctum ducet; quippe aut paret aut imperat, aut servus est aut dominus: nihil est tertium. Eadem fere sententia paullo infra Ep. X.

Imperat aut servit *collecta pecunia cuique,*
Tortum digna sequi *potius quam* ducere funem.

Ducas tu potius fune pecuniam, quam ut ab ea fune ducaris: nam aut serviet tibi aut imperabit.

65. IRE VIAM QUAM MONSTRAT EQUES] Et huic quoque loco multum elegantiae deperiit, negligentia interpretum; qui cum in pluribus codicibus QUA & MONSTRET invenissent, receptam tamen priorum editionum lectionem sollicitare vel veriti sunt vel obliti. Sane & nos in Petrensi QUA offendimus, *Monstret* in pluribus eisque optimis; Reginensi, Graeviano, Vossiano & aliis; quae sine dubio vera lectio est:

Fingit equum tenera docilem cervice magister
Ire, viam QUA MONSTRET *eques.*

Sic distingue; ut non sit *ire viam* (etsi Virgilius, *Itque reditque viam toties*) sed *viam monstret*. Ennius apud Cicer. Offic. I, 16.

Homo, qui erranti comiter monstrat viam.

Et ipse Cicero, Off. III, 13. *Quid enim est aliud, erranti* viam *non* monstrare?
Ovid. Trist. I, 1.

Qui mihi monstraret *vix fuit unus* iter.

Qua autem lege; ut Virgil. Aen. I, 418.

Corripuere viam interea, qua *semita* monstrat.

Varius apud Macrob. Sat. VI, 2. itidem de *Equo*:

Quem non ille finit lentae moderator habenae
Qua velit ire; *sed angusto prius orbe coercens.*
Insultare docet campis fingitque morando.

Utrumque denique & *Qua* & *Monstret*; ut Livius XXXII, 11. *Pedites jubet,* QUA *dux* MONSTRARET VIAM, IRE.

Tempore cervinam pellem latravit in aula,
Militat in silvis catulus. nunc adbibe puro
Pectore verba puer; nunc te melioribus offer.
Quo semel est inbuta recens, servabit odorem
Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis;
Nec tardum opperior, nec praecedentibus insto.

EPISTOLA III.

AD JULIUM FLORUM.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti privignus, scire laboro.
Thracane vos Hebrusque nivali compede vinctus;
An freta vicinas inter currentia terras;
An pingues Asiae campi collesque morantur?

v. 4. Vulg. TURRES.

Quid

4. AN FRETA VICINAS INTER CURRENTIA TURRES] Editiones quidem universae TURRES; & codices plerique cum veteribus Scholiastis, qui *turres Herûs & Leandri*, sive *Sestion & Abydon* accipiunt. Sane in Sesto turris erat, Lucernâ Herûs nobilitata; in Abydo vero similem turrim nemo veterum memorat. Ovidius Epist. Leandri v. 31.

Lumina quin etiam summa vigilantia turre,
Aut videt, aut acies nostra videre putat.

v. 105.

Cetera nox, & nos, & turris *conscia novit.*

Musaeus v. 24.

Δίζεο μοί τινα ΠΥΡΓΟΝ, ὅπη ποτε Σηστὶς Ηρὼ
Ἵσατο λύχνον ἔχουσα, καὶ ἡγεμόνευε Λεάνδρῳ.

Et 30.

ΠΥΡΓΟΝ ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονι ναῖε θαλάσσῃ.

Lucanus IX, 955.

Threïciasque legit fauces, & amore natatum
Aequor & Heroas *lacrimoso litore* turres.

Statius Theb. VI, 546.

Contra autem frustra sedet anxia turre *suprema*
Sestias in speculis.

Haec omnia de turre Sestia: de Abydena ne verbum quidem. Equidem ex tritissima hac Leandri historia, suppositam esse lectionem hanc suspicor Librariorum facinore. Nam Blandinius apud Cruquium omnium veterrimus cum altero itidem bono TERRAS praeferunt: quibus astipulantur ex nostris optimi Graevianus & Reginensis, qui TERRES habent, & v alia manu superscriptum. Quidni igitur reponimus,

Et freta vicinas inter currentia TERRAS?

Asiam scilicet & Europam: Ovidius de Tanai fluvio, Pont. IV, 10.

Quique duas terras, *Asiam Cadmique sororem,*
Separat, & cursus inter utramque *facit.*

Hero ipsa apud eundem, v. 141. ubi ventum alloquitur;

Parce ferox, latoque mari tua praelia misce.
Seducit terras *haec brevis unda duas.*

Leander quoque v. 127.

Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos:
Tam tua terra *mihi, quam tibi nostra placet.*

Ausonius Mosella. v. 290.

Quis Chalcedonio constratum ab littore pontum,
Regis opus magni: mediis euripus ubi undis
Europaeque Asiaeque vetat concurrere terras.

Pomponius Mela II, 2. *Est & regio, in qua Persarum exercitus divisas spatio pelagoque* terras *ausus pontibus jungere.* Lucanus loco jam citato,

& Heroas lacrimoso litore turres,
Qua pelago nomen Nepheleïas abstulit Hellē:

Non

Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? hoc quoque curo.
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit?
Bella quis & paces longum diffundit in aevum?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus & rivos auſus apertos:
Ut valet? ut meminit noſtri? fidibuſne Latinis
Thebanos aptare modos ſtudet, auſpice Muſa?
An tragica deſaevit & ampullatur in arte?
Quid mihi Celſus agit? monitus, multumque monendus,
Privatas ut quaerat opes, & tangere vitet
Scripta, Palatinus quaecumque recepit Apollo:
Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum
Furtivis nudata coloribus. ipſe quid audes?

Quae

v. 6. Vulg. HAEC.

Non Aſiam *brevioris aquae diſterminat uſquam*
Fluctus ab Europa.
Valerius Flaccus II, 615, etiam de Helleſponto loquens,
Qua brevibus furit aeſtus aquis; Aſiamque *prementem*
Effugit abruptis Europa *immanior oris.*
Has etiam terras *conſertaque gentibus arva*
Sic pelago pulſante, reor, Neptunia quondam
Cuſpis, & adverſi longus labor abſcidit aevi.
Ut Siculum Libycumque latus: ſtupuitque fragorem
Janus & occiduis regnator montibus Atlas.
Ubi in verſu poſtremo *Janus* manifeſte vitioſum eſt. Nic. Heinſius ad Ovid. Faſt. V, 83. *canus* ex conjectura repoſuit; & poſtea, cum Valerium ederet, in ipſum textum recepit. Miror equidem; nam, ut *canus* ſit Atlas, perpetua ſcilicet nive obſitus; & *Pangaea cana* Lucano I, 680. *Video Pangaea nivoſis Cana jugis:* illa tamen quo pacto conjungi poſſunt, *Canus, & regnator?* Quis tulerit ſic loquentem, *Horatius canus, & princeps Lyricorum?* Hoccine ut laudet Heinſius, & critica & poëtica laude nobilis? Saltem & illud addidiſſe oportuit, IN reponendum eſſe pro ET,
Canus in *occiduis regnator montibus Atlas.*
hoc enim aliquo modo ferri poſſet. Sed cur ſodes unus Atlas fragorem audiebat, ceteri montes Helleſponto propiores ſurdi erant? Quid ſi ſic corrigendum ſit?
ſtupuitque fragorem
Aemus, *& occiduis regnator montibus Atlas.*
Et Haemus, inquit, Helleſponto primum irrumpenti propinquus, & ultimus etiam Atlas ſtupuit. Vel, ſi a monte diſcedere velis, ſic legas,
ſtupuitque fragorem Indus, *& occiduis* &c.
tantus videlicet fragor erat, ut ab ortu ſolis ad occaſum, ab omnibus terris audiretur.

6. QUID STUDIOSA COHORS] Editiones principes ſic dederunt,
Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? HAEC *quoque curo.*
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit? &c.
Unde per omnes ſequentes ea lectio propagata eſt. Atqui, quod in ſuis Pulmannus & Berſmannus (ceteri enim animum non adverterunt) ego etiam in meis omnibus reperi;
—— HOC quoque curo.
Rectiſſime: quippe ad unam rem reſpicit, *Quid operum ſtruat cohors ſtudioſa.* Fruſtra enim ſunt, qui HAEC ad ſequentia referunt. *Quis res Auguſti, Quis bella & paces ſcribit? Quid Titius, quid Celſus agit?* Quippe vetat hanc interpunctionem illud *Quoque.* Haec enim, quae memorat, ſunt ipſa opera ſtudioſae cohortis, non aliquid diverſum.

22. IN-

Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt & turpiter hirtum.
Seu linguam cauſis acuis; ſeu civica jura
Reſpondere paras; ſeu condis amabile carmen:
Prima feres ederae victricis praemia. quod ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes;
Quo te caeleſtis ſapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc ſtudium parvi properemus & ampli;
Si patriae volumus, ſi nobis vivere cari.
Debes hoc etiam reſcribere, Si tibi curae eſt,
Quantae conveniat, Munatius; an male ſarta
Gratia nequicquam coit, & reſcinditur; ac vos
Seu calidus ſanguis, ſeu rerum inſcitia vexat,
Indomita cervice feros? ubicumque locorum

v. 22. Vulg. Nec turp. 30. Sit tibi curae. 32. At vos. Vi-

22. Ingenium, non incultum est] Editi quidem omnes jam inde ab incunabulis Typographiae,

non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt, NEC *turpiter hirtum.*

At in melioribus noſtris Graeviano, Voſſiano, Reginenſi, cum aliis pluribus, elegantius & verius extat,

non incultum eſt ET *turpiter hirtum.*

Neque enim *incultum* & *hirtum* diverſas res ſignificant, ut ſint disjungenda: ſed quia unam eandemque rem amplificant & exaggerant, ſunt copulanda.

30. Debes hoc etiam rescribere] Videamus locum integrum.

Debes hoc etiam reſcribere, SIT *tibi curae*
Quantae conveniat Munatius; an male ſarta
Gratia nequicquam coit & reſcinditur.

Diſſident hic & libri & interpretes: alii SI TIBI, alii SIT TIBI exhibent; ab illa parte ſtant Leidenſis noſter & Graevianus, ab hac Reginenſis cum Voſſiano; ne de recentioribus memorem. Et utrumque quidem probe, ſi per ſe ſpectetur. *Sit tibi curae*, ἐλλειπτικῶς, hoc eſt plenè, *An ſit, ſi ſit, Sit ne tibi curae*: nihil vulgatius; atque hanc ſcripturam Nic. Heinſius in libri ſui margine amplectitur. Atqui illud non animadvertit Vir ſummus; poſita hac lectione, tum ſequentia forte vitioſa *coit & reſcinditur*. Nam dicendum utique fuerit, *Sit tibi curae Munatius, an nequicquam coeat & reſcindatur gratia.* Retinemus igitur, SI *tibi curae*, quod pro AN paſſim accipitur etiam ſequente verbo modi indicativi; ut Noſter Epiſt. I, 7. v. 39.

Inſpice, ſi poſſum *donata reponere laetus.*

Terent. Heaut. I, 1. v. 118. *ibo, viſam* ſi *domi eſt.* Nos, ut ambiguum evitetur, *Eſt* addidimus: quod cum in ſcriptis vel ſimplici *e* vel notula plerumque ſcribatur, & praeterea ultra Verſum excurrat, facile a praecedente litera in CURAE abſorberi potuit.

32. & 33. At vos Heu calidus sanguis heu rerum] Venetae & Loſcheriana ſic olim,

Gratia nequicquam coit & reſcinditur? AT *vos*
SEU *calidus ſanguis,* SEU *rerum inſcitia verſat*
Indomita cervice feros.

Et interpretes quidem hoc diligenter notant, alios codices HEU HEU, alios SEU SEU exhibere; quod & de noſtris affirmamus; illud diſſimulant, non AT ſed AC in vetuſtiſſimis extare; ſic certe Graevianus noſter, & Reginenſis, & cum Voſſiano Petrenſis & Regius. Nimirum connectenda ſunt haec cum praecedentibus uno orationis ductu:

an male ſarta
Gratia nequicquam coit & reſcinditur; AC *vos*
SEU

Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus,
Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

EPISTOLA IV.

Ad Albium Tibullum.

Albi, nostrorum sermonum candide judex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Cassî Parmensis opuscula vincat?
An tacitum silvas inter reptare salubris,
Curantem quicquid dignum sapiente bonoque est?
Non tu corpus eras sine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula majus alumno?
Qui sapere, & fari possit quae sentiat; & cui

Gra-

v. 9. Vulg. Quam sap.

Seu *calidus sanguis*, seu *rerum inscitia vexat*
Indomita cervice feros?

Quae adeo plana sunt, ut explicatione non egeant. Quod si at cum vulgatis retineas; interrumpis sententiae filum, & arenam relinquis sine calce. Ceterum, repudiato illo *Heu* (cur enim tam putide hic exclamet) alterum admisimus: quippe duas fraternae inimicitiae causas diversas ponit, *Seu* calidum sanguinem, *seu* rerum inscitiam: sive, inquit, fervore & iracundia scientes peccetis, sive ignorantia officii inscientes. Illud denique considera (quamquam receptam lectionem sine codicis auctoritate non sollicito) annon *Veri* potius quam *Rerum* ab auctoris manu fuerit,

Seu calidus sanguis, seu veri *inscitia vexat.*

Ubi *veri* accipies *recti*, ut passim apud Nostrum. Serm. II, 3. v. 43.

Quem mala stultitia & quemcunque inscitia veri
Caecum agit.

Ovid. Metam. VII, 92.

—— *nec me* ignorantia veri
Decipiet; sed amor.

Tacitus Agric. c. I. *Vitium parvis magnisque civitatibus commune*, ignorantiam recti & *invidiam.*

9. Quam sapere et fari ut possit] Digladiantur hic Interpretes, in loco, ut mihi quidem videtur, non adeo difficili, qui sic vulgo editur,

Quid voveat dulci nutricula majus alumno?
Quam *sapere & fari* ut *possit, quae sentiat,*
& cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde.

At illud *ut* neque in priscis editionibus, neque in ullo nostrorum codicum invenitur. *Quam* autem cum sequentibus *Et cui* nullo pacto coaptari potest; aut enim cui tum redundabit, aut in ei mutandum fuerit. Unde recte Lambinus, dum scripturae illi *Quam* adhaereret pro *Et cui* ex conjectura reposuit utque; non procedente, nisi hoc fiat, constructione. Atqui illud *Et cui* in omnibus ubique codicibus visitur; neque opus est ut interpoletur; cum Blandinii quattuor apud Cruquium & veterrimus noster Graevianus cum Vossiano qui habeant, non quam: quibus astipulantur alii Quin praeferentes. Lege igitur optimorum codicum auctoritate,

Qui *sapere, & fari possit quae sentiat, &* cui.

Ubi nihil est, quod difficultatem aut moram lectoribus facit. Quid enim his clarius, *Alumno, qui possit sapere & quae sentiat fari, & cui gratia, fama, valetudo abunde contingat, quid majus voveat nutricula?* Vides, opinor, orationis seriem

Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et domus, & victus, non deficiente crumena?
Inter ſpem curamque, timores inter & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum.
Grata ſuperveniet, quae non ſperabitur, hora.
Me pinguem & nitidum bene curata cute viſes,
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

v. 11. Vulg. Et MUNDUS VICTUS.

EPI-

ſatis expeditam. Illud, ut videtur, Interpretibus librariiſque turbas dedit; quod nutriculae vota de alumno *infante* hic acciperent; unde iis proclive erat *Quam* ſubſtituere; quo tempus, non ut hic praeſens, ſed *futurum* indicetur. Atqui etiam adultis alumnis bene precantur nutriculae; etiam tum ſaepe ſuperſtites, ut & in vita ipſa & in ſcena videre eſt. Id quoque Librariis anſam porrexit, ut *Quam* interpolarent; quia praeceſſerat *Majus*; neſcientibus abſolute hic poni; ut Epiſt. XII.

Si ventri bene, ſi lateri eſt pedibuſque tuis; nil
Divitiae poterunt regales addere majus.

11. Et MUNDUS VICTUS,] Editi omnes cum majore parte codicum,

& cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et MUNDUS *victus, non deficiente crumena.*

Neque aliter citat Joannes Saresb. Metalog. I, 7. cujus etiam ſcriptum exemplar inſpeximus. Quis lectionem tam idoneam & commodam in jus vocare auſit, niſi veterum exemplarium patrocinio fretus? *Mundus victus*, ut contra Noſter Serm. II, 2.

Sordidus *a tenui* victus *diſtabit.*

Et Gellius XII, 7. *Cum dicere vellet* inopi *quendam* miſeroque victu *vivere.* Amm. Marcellinus XXIX, 5. MUNDIORE VICTU *ſtipendioque milite recreato.* Verumtamen cum, praeter aliquot Lambino & Berſmanno viſos, vetuſtiſſimi noſtri Graevianus, Leidenſis, Voſſianus una cum Petrenſi *Et* MODUS ET *victus* exhibeant; non poſſum non ſuſpicari ſic ab Horatio profectum eſſe,

Et DOMUS ET *victus, non deficiente crumena.*

Certe vix omitti potuit *Domus* inter vota nutriculae; ne forte cum omnibus iſtis naturae & fortunae bonis alumnus ſuus vel incerto lare vel nullo vagaretur. Noſter Epiſt. I, 2.

Non domus *& fundus, non aeris acervus & auri,* &c.

Qui cupit aut metuit, juvat illum ſic domus *& res,* &c.

Ovid. Epiſt. Helenae. 160. *reſque* domuſque,

Et tibi ſit curae Troïus hoſpes, ait.

Vides inter bona externa principem locum tenere *domum.* Quin & cum *victu* commodiſſime jungitur; ut Cic. de Amicitia c. 27. *Una* domus *erat, idem* victus *iſque communis.* Gellius I, 14. *Quod viderent multa ad ſplendorem* domus atque victus *deſieri, neque pro magnitudine dignitateque lautum paratum eſſe.* Ceterum cum addit, *non deficiente crumena*, eo ipſo ſatis oſtendit ſine ullius epitheti ope & domum ſplendidam atque magnificam, & victum lautum atque elegantem.

1. Si POTES ARCHAICIS] Quibus hic verbis interpretes compellem? Pudet hercle tot viros praeſtantes in re clara & manifeſta tam turpiter ſe dediſſe. Editiones Venetae & Loſcheri ſic olim,

Si potes ARCHAICIS *conviva recumbere lectis.*

Inde, etſi ſe aliud in omnibus fere ſcriptis reperiſſe fateantur, certatim hoc arripiunt Editores, & *archaïcos lectos* intelligunt ἀρχαϊκούς, *antiqui* operis ſcilicet & rudis. Eſto autem, ut Graeci dixerint, ἀρχαϊκὰς τραπέζας, ἀρχαϊκοὺς ἀνδριάντας, & alia ſimilia; unde tamen illud verbum in Scriptore Latino? Numquid apud alium quemvis id reperiunt? Remittent nos fortaſſis ad auctorem illum ferreum, Fulgentium Planciadem Mytholo-

log-

EPISTOLA V.

Ad Torquatum.

Si potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modica cenare times olus omne patella;
Supremo te sole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes, iterum Tauro diffusa palustris
Inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum.
Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.
Jamdudum splendet focus, & tibi munda supellex.
Mitte leves spes, & certamina divitiarum,

Et

v. 1. Vulg. Archaicis.

log. I. p. 27. *Quamvis enim quidam sint, qui spreta capitis generositate, aricinis atque* archaïcis *sensibus glandium quippiam sapiant, atque eorum altiori stultitiae nubilo soporata caligentur ingenia.* Ita postremùm edidit vir doctissimus Thom. Munckerus; & illud *Archaïcis* ex hoc ipso Flacci loco tutari conatur. Bene sane, & sic manus manum lavabit: sed quid sodes sibi illud vult, *spreta capitis generositate?* neque Munckerus, opinor, nec alius quisquam hoc explicaverit. Equidem ex uno illo vocabulo *Glandium* continuo veram lectionem subodoratus sum, quae sic se habet: *Quamvis enim quidam sint, qui spreta* CERERIS *generositate Aricinis atque* Arcadicis *sensibus glandium quippiam sapiant.* Quid jam manifestius? sane in quinque libris scriptis *Arcadicis* haberi ipse testatur. Ergo stultos illos hic fugillat Fulgentius: qui *frugibus Cereris neglectis glande vescuntur*; quales erant *Arcades*, proverbio Graeco ob eam rem notati,

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασι.

Aricinis autem addidit eodem sensu: nota enim est *nemoralis Aricia*, ubi sues scilicet *glande* saginabantur. Quid ergo? Solus ne Flaccus tam putide hic graecissare voluit; ut de Venusino *Canusinus bilinguis* repente nobis factus sit? cum in promptu ei esset bene Latine sic versum facere,

Si potes antiquis *conviva recumbere lectis.*

Saltem id, opinor, curavisset, ne contra legem metri peccaret; nam *Archaïcus*, quod utinam nossent interpretes nostri, secundam syllabam longam habet; ut cetera ejusdem generis. Sic ab ἀχαιὸς, ἀχαϊκὸς, *Achaïcus*; Carm. I, 15.

Post certas hiemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

a τροχαῖος, *trochaicus*; ut Terentianus de metris;

Ergo qui versus paratur integer Trochaïcus.

ab ἀρχαῖος, ἀρχαϊκός. Aristoph. Nub. p. 103. Edit. Basil.

Ὅτι παιδάριον εἶ, καὶ φρονεῖς ΑΡΧΑΙΚΑ.

Quid? jamne satis explosum est inficetum illlud *Archaïcis*; quod nulla formae gratia neque dote praeditum tot tamen amatores invenit? Enimvero revocanda est priscorum quantum ubique est codicum lectio,

Si potes Archiacis *conviva recumbere lectis.*

Recte Scholiastes Porphyrion: Archias *breves lectos fecit, unde* Archiaci, *sicut a Boëtio Boëtios dicimus.* Graevianus adnotator manu antiqua: *Archiaci lecti, id est breves, ab artifice Archiate* (leg. Archia) *qui breves lectos studuit facere; & per hoc brevem domum intellige.* Acron. Schol. *Lecti humiles ab Archaico* (leg. Archia) *fabro, qui non magnae staturae dicitur fuisse.* His auctoribus contenti erimus: quid enim mirum, si nemo alius tam ignobilem artificem mentione dignatus est? Quis *Soterichi lectos* noverit, nisi ex uno Senecae dicterio, apud Gellium XII, 2? Ceterum *Archias* nomen, vel ex Cicerone notissimum: & sicut a *Pausia* pictore *Pausiaca tabella* apud Nostrum Serm. II, 7. ut a *Phidia* sculptore *Phidiaca manus*, *Phidiacum ebur:* ita ab *Archia* fabro recte atque de more *Archiaci lecti.*

Et Moſchi cauſſam. cras nato Caeſare feſtus
Dat veniam ſomnumque dies. inpune licebit
Aeſtivam ſermone benigno tendere noctem.
Quo mihi fortunam, ſi non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam nimiumque ſeverus
Adſidet inſano. potare & ſpargere flores
Incipiam, patiarque vel inconſultus haberi.
Quid non ebrietas deſignat? operta recludit:
Spes jubet eſſe ratas: ad proelia trudit inertem:
Sollicitis animis onus eximit: addocet artis.
Fecundi calices quem non fecere diſertum?
Contracta quem non in paupertate ſolutum?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
Invitus: ne turpe toral, ne ſordida mappa
Corruget naris; ne non & cantharus & lanx
Oſtendat tibi te; ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par,
Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
Et, niſi cena prior potiorque puella, Sabinum,
Detinet, adſumam. locus eſt & pluribus umbris:

v. 12. Vulg. FORTUNA. 26. BRUTUM tibi SEPTIMIUMQUE.

Sed

11. AESTIVAM SERMONE BENIGNO TENDERE NOCTEM] Editiones Venetae & Loſcheri cum aliis ſuperioris ſaeculi EXTENDERE. Seneca de Benef. IV, 13. *Mundus in quid vices ſuas abſolvit? in quid Sol* diem extendit *& contrahit.* De Vita beata. c. 21. *Tamen ſi nihil prohibet*, extendit aetatem, *& in multa ſenectute placidus viret.* Epiſt. CX. *Nos utraque* extendimus, *& longa ea ſpe ac metu facimus.* Noſter Carm. II, 2.

Vivet extento *Proculeius* aevo.

Rejecerunt tamen hoc Interpretes; & quod in ſcriptis repererunt TENDERE, ejus vice ſubſtituerunt. Sane noſtri omnes *Tendere*; praeterquam quod in vetere Reginenſi ſyllaba ſcalpello erasa ſit, ut olim aut fuerit *extendere*, aut *intendere*. In Voſſiano recentiore plene ſcribitur *Extendere*. Ceterum ſimplex potius quam compoſitum a poëtae manu eſſe vel unus oſtendat Hieronymi locus, Ep. ad Demetriadem: *Numquam*, inquit, *dies tibi longi erunt; ſed quamvis* AESTIVIS TENDANTUR *ſolibus, breves videbuntur.* Fallor, an hunc ipſum locum in memoria habuit, quem imitatus eſt ſane eleganter.

12. QUO MIHI FORTUNA, SI NON CONCEDITUR UTI] Ita cum editionibus priſcis codices plerique, FORTUNA. Unde quidam conjectura FORTUNAS. Sed ſine dubio illud veriſſimum, quod in duobus Cruquius, in uno Berſmannus, in ſuis aliquot Lambinus, nos in Leidenſi, & a prima manu in Graeviano & Reginenſi invenimus,

Quo mihi FORTUNAM, *ſi non conceditur uti?*

Ovid. Amor. II, 19.

Quo mihi fortunam, *quae numquam fallere cureret?*

Ita

Sed nimis arta premunt olidae convivia caprae.
Tu, quotus esse velis, rescribe; & rebus omissis
Atria servantem postico falle clientem.

EPISTOLA VI.

AD NUMICIUM.

NIL admirari, prope res est una, Numici,
Solaque quae possit facere & servare beatum.
Hunc solem, & stellas, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Inbuti spectent. quid censes, munera terrae?
Quid, maris extremos Arabas ditantis & Indos?
Ludicra, quid, plausus & amici dona Quiritis?
Quo spectanda modo, quo sensu credis & ore?
Qui timet his adversa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pavor est utrobique molestus:
Inprovisa simul species exterret utrumque:
Gaudeat, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem:
Si, quicquid vidit melius pejusve sua spe,

De-

Ita ex vetusto Puteaneo dedit Nic. Heinsius; cum antea vulgo ferretur *Quid mihi fortuna est*; vel *Quid fortuna mihi*; ut plane apud Flaccum sequiores libri exhibent. Ibidem III, 7.

Quo mihi fortunae tantum, *quo regna sine usu?* Seneca Controv. I, 2. *Quo mihi sacerdotem, cujus precaria est castitas?* Natur. Quaest. I, 16. *Quo nequitiam meam, si ad naturae modum pecco?* Vide Gronovium patrem ad dicta Senecae loca, & Nic. Heinsium ad Ovid. Heroidas II, v. 53. *Fortunam* autem singulari numero mallem, quia sequitur *uti*: Ita Livius XXXIII, 12. *Quae utraque proclivia esse, si* fortunâ uti *vellet*. Virg. Aen. IX, 240. *si* fortuna *permittitis* uti.

Noster Serm. I, 9.

Nemo dexterius fortuna est usus.

26. BRUTUM TIBI SEPTIMIUMQUE] Auser istos *Brutum* & *Septimium*, qui invocati in convivium irrumpunt. Alios invitaverat Horatius; si, ut sane par est, veteribus membranis fides habetur. Pulmanni Berfmannique codices, *Butram* & *Septicium* vel *Septitium* nominant; *Butram* etiam Torrentiani. Neque aliter nostri meliores, Reginensis *Butram* & *Septitium*, Graevianus cum Petrensi, Regio, Galeano *Butram & Septicium*; Vossianus, *Brutram & Septicium*. Lege igitur,

Jungaturque pari. BUTRAM *tibi* SEPTICIUMQUE.

Butra viri est cognomen. Gruterus Inscript. MLXXI, 4. PRO SALUTE ITU ET REDITU BUTRAE. *Septicios* autem habes apud Cicer. in Verrem III, 14. apud Plinium in Epistolis, Spartianum in Hadriano, Scaevolam in Digest. II, 15, 3. denique apud Gruterum & Reinesium.

Defixis oculis, animoque & corpore torpet?
Insani sapiens nomen ferat, aequus iniqui;
Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam.
I nunc, argentum & marmor vetus, aeraque & artis
Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
Gnavus mane forum, & vespertinus pete tectum;
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, & (indignum; quod sit pejoribus ortus)
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
Quicquid sub terra est, in apricum proferet aetas:
Defodiet condetque nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippae, & via te conspexerit Appî;
Ire tamen restat, Numa quo devenit & Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
Si virtus hoc una potest dare; fortis omissis
Hoc age deliciis virtutem verba putes, &

v. 22. Vulg. Mucius, indignum. 31. Putas, ut. Lu-

22. Mucius; indignum] Ut in loco superiore, sic & hic peccant Interpretes, dum nomina virorum rariora in trita & communia permutant: hic tamen eo gravius est delictum, quo cum majore sententiae detrimento admittitur. Sic enim vulgo edunt,

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mucius: *indignum, quod sit pejoribus ortus:*
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.

Apage haec dissoluta & hiantia, sine caemento, immo sine sensu. Viderat haec inconcinna esse & absurda Marcilius; viderat Dacierius; & idcirco uterque emendationem tentavit; ille quidem non malam, hic tam coactam & duram, ut vel recepta lectione deterior sit. Aliam viam insistebat Daniel Heinsius. Atqui haud opus erat correctore; cum & omnes melioris notae codices tam aliorum quam nostri, & editiones principes Veneta cum Loscheriana sic recte verba exhibeant,

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, et (*indignum; quod sit pejoribus ortus*)
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.

Tu, inquit, quotidie a mane ad vesperem quaere, parce, rem auge; ne Mutus te ditior sit, & hic tibi potius mirabilis sit propter opes, quam tu illi: quod indignum fuerit, cum ille pauperioribus parentibus ortus sit. Nihil, opinor, hic difficile aut salebrosum. *Mutus*, ut superius *Butra*, viri cognomen: & sane in plerisque codicibus *nomen proprium* esse inter lineas adnotatum est; quod cum credere nollent Interpretes, in diversa abierunt, & nebulas pro Junone captarunt. Gruterus Inscript. CCCII, 1.

M. occius ruso.
P. Aleurius P. F. mutus.

Ceterum illa, ut vides, parenthesi includimus: sic enim poëtae solent. Ovid. Metam. V, v. 37.

nisi post altaria Phineus
Isset; & (indignum) scelerato profuit ara.

Vide, quae diximus ad Serm. II, 5 v. 79. Unum tantummodo addam; omnes codices mihi visos QUOD SIT diserte exhibere: neque vero repreben-

Lucum ligna? cave ne portus occupet alter:
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas:
Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro &
Tertia ſuccedant, & quae pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
Et genus, & formam, regina Pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela Venuſquè.
Mancipiis locuples, eget aeris Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt,
Si poſſet centum ſcenae praebere rogatus,
Quî poſſum tot? ait: tamen & quaeram, & quot habebo,
Mittam. poſt paullo ſcribit, ſibi millia quinque
Eſſe domi chlamydum: partem, vel tolleret omnis.
Exilis domus eſt; ubi non & multa ſuperſunt,
Et dominum fallunt, & proſunt furibus. ergo,
Si Res ſola poteſt facere & ſervare beatum;
Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus omittas.
Si fortunatum ſpecies, & gratia praeſtat;

Mer-

hendo. Tamen aut fallor, aut elegantius paullo exiret, hoc exemplo:

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
MUTUS, ET (*indignum*) QUI *ſit pejoribus ortus,*
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

Excutiant, quibus mens & copia eſt, codices vetuſtiores.

31. VIRTUTEM VERBA PUTAS, UT LUCUM LIGNA?] Ita quidem codices recentiores, & editiones principes PUTAS UT; unde in ceteras omnes propagatum eſt. Saresber. Policrat. VII, 12. *Errant, qui virtutem verba* putant, ut *lucum ligna*; & ſic ibi codex ſcriptus. At antiquiora exemplaria ET, non UT; notantibus Pulmanno, Berſmanno, Torrentioque. PUTES autem, non PUTAS, in ſuis reperit Cruquius. Nos quidem *Putes* & in optimis noſtris Graeviano, Reginenſi, Voſſiano vidimus; *Putas* & in mediocribus; *Putas ut* in recentiſſimis. Revocemus ergo, quod & auctoritas & ratio jubet,

Virtutem verba PUTES, ET *Lucum ligna?*

Ubi ſententia eſt; Potéſne exiſtimare, virtutem verba eſſe, & Lucum conſecratum a quavis ſilva non differre? hoc eſt, Poteſne & virtutem & religionem exuere? Apparet igitur, mollius & verecundius dici *Putes*, quam *Putas?* Ovid. Heroid. XIX, 41.

Jamne putes *exiſſe domo mea gaudia, Nutrix?*
Pallade jam pingui fingere membra putes?

Ita codices probiores, teſte Heinſio: ubi recentiores ut hic, *putas*. Nec vero parum intereſt, ET an UT legas: prius indicabit aeque aut magis eſſe difficile religionem abnegare quam virtutem; poſterius, virtutem quidem veri ſpeciem habere; religionem vero & Flacco & pleriſque aliis inter fabulas numerari. Quod & probe animadvertit Torrentius: qui, *Omnino*, inquit, *legendum eſt* ET LUCUM: *nam retenta vulgari lectione videri poſſit Horatius de Luco id ſentire, quod alterum rogat: & ſenſiſſe quidem credo; ſed ita ſentire videri hoc loco noluit.* Haec ſenex doctiſſimus acute & vere ſed poſteriores interpretes ea minime aſſecuti ſunt.

51. Qua

Mercemur ſervum, qui dictet nomina, laevum
Qui fodicet latus, & cogat trans pondera dextram
Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
Cui libet is faſcis dabit; eripietque curule
Cui volet inportunus ebur: Frater, Pater, adde:
Ut cuique eſt aetas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui cenat, bene vivit; lucet: eamus
Quo ducit gula: piſcemur, venemur, ut olim

v. 51. Vulg. FODIAT. 53. CUILIBET HIC. Gar-

51. QUI FODIAT LATUS] Manſit hoc, ex vetuſtis Editionibus acceptum. At membranae vetuſtiores FODICET, ut ab omnibus notatum. Ita noſtri Leidenſis & Graevianus habent cum Magdalenenſi. In Reginenſi & Voſſiano *Fodiet*, proxime ad verum: in ſequioribus *Fodiat*. *Fodicare* habes apud Plautum, Ciceronem; alios.

53. CUILIBET HIC FASCES DABIT] Ita codices proletarii cum editionibus: neque quidquam adnotant Interpretes; niſi quod ſolus Berſmannus in uno ſuo IS pro HIC extitiſſe memorat. At nos in veteribus noſtris, Graeviano, Reginenſi, & Voſſiano ſic invenimus.

hic multum in Fabia valet, ille Velina:
CUI LIBET IS *faſces dabit, eripietque curule*
Cui volet importunus ebur.

Rectiſſime. *Hic*, *ille*, IS; ubi *Is* tertium quendam ſignificat: at *Hic* idem erit qui primus, prorſus contra mentem auctoris. Illud deinde *Cuilibet* ineptum plane eſt & abſurdum. An is *cuilibet*, hoc eſt, *cuivis*, *cuicumque obvio*, τῷ τυχόντι, dabit faſces? an omnibus aeque favet, & neminem habet eximium? Immo disjunge voces; ut *cui libet* perinde ſit, ac ſequente verſu *cui volet*. Ovidius Triſt. III, 7.

Nempe dat id cuicumque libet *Fortuna*, *rapitque.*

59. DIFFERTUM TRANSIRE FORUM] Locus hic nec interpretem oſcitantem, nec lectorem ſupinum patienter feret:

Gargilius, *qui mane plagas*, *venabula*, *ſervos*,
Differtum tranſire forum populumque *jubebat*;
Unus ut e multis, populo *ſpectante*, *referret*
Emtum mulus aprum.

Codices nihil hic variant; ultra quos vix audent ſapere commentatores. Unus Tanaquillus Faber, vir acri judicio, errorem hic latere ſagaciter animadvertit. Quorſum enim inhoneſta illa repetitio, *populumque* & *populo?* caviſſet hoc poëtarum diligentiſſimus. Hoc Faber; cujus ſententiae accedit eruditiſſimus gener Dacierius. Verum aliud eſt & majus, quod in recepta lectione jure caſtiges. Quid enim illud, *Differtum forum populumque?* quo differtum erat forum, niſi populo? an pecudibus, ut quaſi aliud quid populum hic ſuperadderet? Deinde utrique verbo commune epitheton eſt *Differtum*; hoc ipſa conſtructio flagitat. Quisquamne autem dixerit *populum differtum? Confertum* quidem de ipſa *turba* dici paſſim invenies: *differtum* & *refertum* tantummodo ad *locum* pertinent turba plenum. Noſter Serm. I, 5.

inde forum *Appî*
Differtum *nautis*, *cauponibus atque malignis.*

Cicero Philipp. III, 13. *Videmus* refertum forum; *populumque R. ad ſpem recuperandae libertatis erectum.* & VII, 8. *Qui pleno ac* referto foro *his me una mente atque voce in concionem vocavit.* Ergo abeat in malam rem tam inficeta lectio *Populumque*: nos, ſi fieri poteſt, meliorem & ſuam Venuſino noſtro recuperemus. Dacierius quidem poſt ſocerum *Pontemque* ex conjectura reponit: *quippe Gargilio in Tuſcos ad venandum tendenti iter erat per pontem Sublicium.* Sed bis hic peccatum eſt a viris cetera perſpicacibus. Neque enim venatum *exibat* per forum, ſed a venatione *redibat*: id ex ipſis verbis pro comperto habendum; *Jubebat*, inquit, *ſervos per forum tranſire*, *ut populo ſpectante mulus aprum* REFERRET. Ergo ante lucem pro ſolito venatorum more exierat: & *mane* ſive ante meridiem pleno tum foro redibat. Neque vero recta via domum tendebat Gargilius; ut ea de cauſſa *Pontem* reponere debeas, *quia iter ei erat per Sublicium*: hoc quoque verba ipſa demonſtrant. JUBEBAT, inquit, *ſervos forum plenum tranſire*: atqui, opinor, *injuſſi* recta domum ituri erant: *juſſu* domini opus erat, ut recta via diverterent, & flexo circuitu per forum irent, ut populo *ibi* conferto oſtentarent aprum, non captum ut credi volebat, ſed emtum. Ergo aut aliis rationibus de-

Gargilius: qui mane plagas, venabula, ſervos
Differtum tranſire Forum Campumque jubebat;
Unus ut e multis populo ſpectante referret
Emtum mulus aprum. crudi tumidique lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti; Caerite cera
Digni; remigium vitioſum Ithacenſis Ulixei:
Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
Si, Mimnermus uti cenſet, ſine amore jociſque

Nil

v. 59. Vulg. Forum POPULUMQUE.

defendendum eſt illud *Pontem*; aut iſta conjectura de ponte dejicienda eſt. Omnino quidem veriſimile eſt, praeter *Forum* hic commemorari alium locum celebrem, & multitudine hominum frequentem. Duo certe hic loca legiſſe olim videtur Scholiaſtes Cruquii; *Per* LOCA, ait, *frequentiora tranſire volebat, ut a pluribus cerneretur.* Et *Pons* quidem ſatis frequens erat, ſed mendicorum turbâ, qui a tranſeuntibus ſtipem petebant. Seneca de Vita beata c. XXV. *In ſublicium pontem me tranſfer, & inter egentes abjice: non ideo tamen me deſpiciam, quod in illorum numero conſideo, qui manum ad ſtipem porrigunt.* Vide Ovidii Ibin v. 418; Martialem X, 5; Juvenalem Sat. IV. & XIV. His, opinor, mendicis non ſtudebat ſe oſtentare Gargilius: ergo alius locus inquirendus eſt, honeſtiorum civium frequentia celebris. Et ecce tibi ipſum illum, quem ab Horatio olim hic poſitum eſſe ne dubitare quidem fas eſt: Lege igitur,

Differtum tranſire forum CAMPUMQUE *jubebat.*

Neque vero id te abſterreat, quod *campum* a recepta lectione *populum* recedere longius videtur: error enim ex compendioſa ſcriptura ortus eſt; dum illud *cpum*, hoc *pplum* lineolis ſuperductis librarii exararent. Unde & in aliis auctoribus idem error inolevit, ut Statio Theb. VII, 775.

vade diu populis *promiſſa voluptas Elyſiis.*

Ita editi omnes, & ſcripti plerique: ſed vetus codex ex collegio Emmanuelis clare ibi exhibet, & recte opinor,

CAMPIS *promiſſa voluptas.*

Scis illud Virgilii,

Quamvis Elyſios *miretur Graecia* campos.

Jam autem *Forum Campumque* celeberrima loca eſſe, & ob eam rationem plerumque una memorari ſolita, multi te auctores docebunt. Ovid. Amor. III, 8.

Omnia poſſideant: illis Campuſque Forumque
Serviat: hi pacem crudaque bella gerant.

Pont. I, 8.

Te modo Campus *habet, denſa modo Porticus umbra;*
Nunc, in quo ponis tempora rara, Forum.

Auctor de morte Druſi, v. 49.

Nec vires erraſſe tuas Campoque Foroque.

Cicero Catil. IV, 1. *Ego ſum ille conſul; cui non* Forum *in quo omnis aequitas continetur, non* Campus *conſularibus auſpiciis conſecratus, non Curia* &c. Cat. II, 1. *Non in* Campo, *non in* Foro, *non in Curia, non denique inter domeſticos parietes pertimeſcemus.* Pro Murena c. 21. *Petitorem ego, praeſertim Conſulatus, & in* Forum *& in* Campum *deduci volo.* Ibidem c. 37. *Quorum ego ferrum & audaciam rejeci in* Campo, *debilitavi in* Foro, *compreſſi etiam domi.* Et 39. *Verſabitur in caſtris furor, in curia timor, in* Foro *conjuratio, in* Campo *exercitus, in agris vaſtitas.* Pro Sulla c. 17. *ut victi in* Campo, *in* Foro *vinceretis.* ibid. c. 31. *Huic miſero notiora ſunt judiciorum itinera &* Fori, *quam* Campi *& diſciplinarum.* Seneca de Conſtantia c. 12. *Hi eadem in* Campo Foroque *& in Curia ſerio ludunt:* Plinius Paneg. c. 77. *Iter illi ſaepius in* Forum, *frequenter tamen & in* Campum. Tertullianus de Pallio c. 5. *Ego, inquit, nihil* Foro, *nihil* Campo, *nihil Curiae debeo.* Cicero pro Quintio c. 18. *Natura triſti ac recondita fuit: non ad* Solarium, *non in* Campo, *non in conviviis verſatus eſt.* Solarium autem in Foro ſitum fuiſſe notiſſimum eſt. Seneca de Ira II, 7. *Quid ſingula perſequor? cum videris* Forum *multitudine refertum, & ſepta concurſu omnis frequentiae plena, & illum Circum, in quo maximam ſui partem populus oſtendit; hoc ſcito, iſtic tantundem eſſe vitiorum, quantum hominum.* Ubi *Septa* intellige *Campum*; quippe in Campo Martio extitiſſe Septa ſive Ovilia vel pueri ſciunt. Jam vides, opinor, cur oſtentator ille Gargilius per Forum Campumque deportari aprum juſſerit; ut aut de hac emendatione conſtet, aut nihil omnino in literis certi ſit.

Nil est jocundum; vivas in amore jocisque.
Vive, vale. si quid novisti rectius istis;
Candidus inperti: si non, his utere mecum.

EPISTOLA VII.

AD MAECENATEM.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui,
Si me vivere vis sanum recteque valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam: dum ficus prima calorque
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet;
Officiosaque sedulitas, & opella forensis
Adducit febris, & testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis inlinet agris;
Ad mare descendet vates tuus, & sibi parcet,

Con-

22. VIR BONUS ET SAPIENS DIGNIS AIT ESSE PARATUM] Indignor, cum in tot editionibus video illud PARATUM; quod ne Latinum quidem est. Recte Cruquius ex vetustissimis Blandiniis expressit,

Vir bonus & sapiens dignis ait esse PARATUS.

Ita quoque in uno suo Berismannus, ego in Graeviano reperi. Neque vero membranae tantum, sed & veteres Grammatici lectionem hanc confirmant. Charisius Lib. IV. p. 239. *Soloecismus per Casus, ut Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratus, pro Paratum se esse.* Servius ad Aen. II, 377. *Sensit medios delapsus in hostes. Nominativum pro accusativo posuit; ut Horatius: Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratus.* Sed valeant Grammatici cum Soloecismo suo: neque enim aliter loqui debuit. Catulli illud nosti;

Ait *fuisse navium* celerrimus.

Pone hic accusativum; &, nisi SE addideris, tum demum vere in Soloecismum incides.

29. FORTE PER ANGUSTAM TENUIS VULPECULA RIMAM] Arrige aures, lector, & intento fac sis animo; dum locum hunc excutimus, & ad vivum secamus.

Forte per angustam tenuis vulpecula *rimam*
Repserat in cumeram frumenti; pastaque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra:
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc;
Macra cavum repetes arctum, quem macra subisti.

Sic locum & editi omnes & scripti, quod sciam, exhibent: nostri certe sine ulla litura VULPECULA: neque aliter legit Isidorus Orig. I, 39. *Ad mores*, inquit, *spectat Fabula: ut apud Horatium mus loquitur muri*, mustela vulpeculae, *ut per narrationem fictam ad id quod agatur verax significatio referatur.* Sic ibi & codex manuscriptus. Respicit autem ad Serm. II, 6. ubi mus loquitur muri; & ad hunc de quo agimus locum, ubi mustela vulpeculae. Jam autem si receptam hanc lectionem, tot licet codicibus tantaque temporis longinquitate munitam, non Librariis potius dormitantibus, quam auctori ipsi adscribimus: vereor equidem, ne

Contractuſque leget: te, dulcis amice, reviſet
Cum Zephyris, ſi concedes, & hirundine prima.
Non, quo more pyris veſci Calaber jubet hoſpes,
Tu me feciſti locupletem. Veſcere ſodes.
Jam ſatis eſt. At tu quantumvis tolle. Benigne.
Non inviſa feres pueris munuſcula parvis.
Tam teneor dono, quam ſi dimittar onuſtus.
Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinques.
Prodigus & ſtultus donat quae ſpernit & odit:
Haec ſeges ingratos tulit & feret omnibus annis.
Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratus?
Nec tamen ignorat, quid diſtent aera lupinis?
Dignum praeſtabo me, etiam pro laude merentis.
Quod ſi me noles uſquam diſcedere; reddes
Forte latus, nigros anguſta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
Inter vina fugam Cinarae maerere protervae.
Forte per anguſtam tenuis nitedula rimam

v. 22. Vulg. PARATUM. 29. VULPECULA.

Re-

ne ex Horatio Bavius nobis Maeviuſve repente prodeat. Quid enim? *Vulpecula*, inquit, *repſerat in cumeram frumenti; unde paſta* (frumento ſcilicet) *redire non potuit.* Veſtram fidem, Venatores, Ruſtici, Phyſici! Frumento veſcitur Vulpecula? Quis vel fando hoc audivit, quis prodidit? Nulla profecto fame adigas vulpem; ut comedat frumentum: neque enim poteſt; cum planos latoſque dentes non habeat, quibus grana comminuat, cum ventriculus id cibi genus natura non appetat. Crediſne autem tam ſtolidum, tam vacuo capite fuiſſe Noſtrum, ut hoc neſciverit? neminem ſaltem amicorum, quibus recitare ſua conſueverat, aut ſciviſſe; aut ſcientem erroris admoniſſe? Incredibile prorſus: & tamen, quod jure mireris, ſolus omnium interpretum Dacierius ulcus hoc detexit; quóque ejus foetorem officioſe ab Horatio abigat, hanc lectionem comminiſcitur;

Forte per anguſtam tenuis Vulpecula rimam
Repſerat in CAMERAM *frumenti.*

Et ſic ſane Loſcherus edidit, & interpretatur *Granarium.* Sed, praeterquam quod omnes ubique codices repugnant, *cameram frumenti* ne Latinum quidem eſſe facile eſt evincere. *Camera* quippe eſt *fornix, arcus, teſtudo*; quis autem dixerit *fornicem frumenti?* ſiquidem ea non *capere* poteſt frumentum, ſed duntaxat *tegere.* Dacierius quidem ex Columella rem conficere conatur; I, 6. *Neque me praeteris ſedem* frumentis *optimam quibuſdam videri horreum* Camera *contectum.* Poterat & Frontinum ad partes vocare, Stratag. III, 4, 6. *Simulato foedere* frumenta *apud eos depoſuit: deinde data opera, ut tectorum* camerae, *in quibus id conferebatur, reſciſſae pluviam reciperent.* Quid vero ex his proficiat, non video: *cameram* quidem *horrei*, & *cameram tecti* recte hinc dixeris; *cameram frumenti* minime: ut *operculum vaſis* probe dicimus, *operculum vini aut tritici* prave & inepte: quippe, ut jam dixi, camerae, fornices, opercula tantummodo tegunt, non capiunt quidquam & continent. Sed ut hoc Dacierio condonemus; videamus quo rem deducere ſtudeat. *Si cameram*,

Repſerat in cumeram frumenti; paſtaque, rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc;
Macra cavum repetes artum, quem macra ſubiſti.
Hac ego ſi conpellor imagine, cuncta reſigno:

Nec

inquit, *reponimus*; *ſalva erit Flacci exiſtimatio: non enim is vulpem intromittit, ut frumentum ibi comedat; ſed ut pullos & columbas captet.* Vah commentum facetum & callidum! Frugi ſane ruſticus, qui in horreum pullos admiſerit: ſarta tecta ſine dubio camera, & arcendae pluviae idonea, quae etiam columbis patuerit. Atqui, o bone, quocumque te verteris, haerebit haec Horatio macula, toto oceano non eluenda. Ipſa enim vis conſtructionis flagitat, cogit, imperat, ut vulpecula vel in camera tua frumento veſcatur. Quid enim attinebat *frumentum* hic memorare, niſi alimenti & pabuli cauſſa? An quia vera hiſtoria erat, & ſic, ut res erat, narranda? Atqui fabulam ſcimus eſſe Aeſopicam, ad arbitrium auctoris confictam: ut haud neceſſe eſſet res alienas & ad exitum fabulae non ſpectantes contra decorum immiſcere. Maneat ergo, quod in omnibus ubique codicibus viſitur, CUMERA *frumenti:* quod quid ſit, recte explicat Acron ad Serm. I, 1. *Cumera vas eſt ingens vimineum; vel fictile ſimile doliis, ubi frumentum ſuum reponebant agricolae: vel vas minus, capiens quinque ſive ſex modios.* Jam autem in hujus moduli vaſe *rima*, inquit, erat *anguſta:* certe; nam per *laxam & hiantem* rimam ipſum frumentum efflueret; dominuſque quantumvis negligens mature obturandam curaret. Atqui, ait, per hanc rimam anguſtam *macra Vulpecula* irrepſit. Quid audio? per tantillam rimulam Vulpes? vix equidem crediderim, etiamſi eſſet

Oſſa atque pellis miſera macritudine.

neque enim, cum *Vulpeculam* dicit Noſter, tu parvum vulpis pullum accipies; ſed vulpem adultam. Ita Cicero de Offic. I, 13. *Fraus quaſi vulpeculae, vis Leonis videtur.* Quod ſi catulum vulpis hic intelligis, ipſa tum fabula non poterit recte procedere. Catulus enim, non pinguior ſolum in cumera ſed & *grandior* factus, non poterat rurſus ire per arctum cavum; etiamſi tam macer eſſet, quam cum primum intraverat. Talem igitur tu vulpem, adultam, grandem, per anguſtam cumerae rimam introducis? Quid vero nobis *cumeram* narras; qua ſodes via in ipſam domum, ubi cumera ſita erat, vulpes inſinuavit? cur hoc ſiles? de domeſtico potius & κατοικιδίῳ animalculo, quam de vulpe ſilveſtri, fabulari videris. Sed ecce & majus portentum: ubi ſemel penetraverat in cumeram, ibi ſecure habitare coepit, ſilvarum & prioris vitae prorſus oblita. Non enim, ne id forte neſcias, pleno ventre, ſed *pleno corpore*, non fatura, ſed *pinguis* tum primum exire tendebat. Quid Aeſopus, primus hujus fabulae auctor, ſecutus ſit, equidem neſcio. *Plenum* tamen *ventrem* ille potius; ſi Sto. Hieronymo fides. Quo fortaſſis alludens, Cleonem exagitat Comicus, *quod vacuo ventre in Prytaneum curreret, pleno excurreret:*

ὅτι κενῇ τῇ κοιλίᾳ
Εσδραμὼν ἐς τὸ πρυτανεῖον, εἶτα πάλιν ἐκθεῖ πλίᾳ.

Sed in Horatiana hac fabula non ſaturatam modo vulpem, ſed & pinguefactam eſſe conſtat. Id quod verba ipſa declarant: *macra* enim & *tenuis* irrepſerat, *pleno corpore* exire fruſtra conabatur. Quid ſit *corpus plenum* Celſus te docebit, nempe macro & tenui contrarium, pingue, obeſum. VIII, 9. *Id agendum cibis uberioribus eſt, ut* corpus quam pleniſſimum *fiat, quo melius os veſtiat.* I, 3. Tenuis *vero homo implere ſe debet*, plenus *extenuare.* Quot igitur dies nocteſque commorata eſt in cumera Vulpes; dum ex macra & ſtrigoſa corpulentior atque habitior facta eſt? Nonne monſtri ſimile eſt, intra hoſtium parietes, inter familiae ſtrepitum, tamdiu ſecure eam veſci & dormire potuiſſe? Enimvero omnibus modis portentoſa erat ea Vulpes: cum enim Aeſopicae illae beſtiarum omnium aſtutiſſimae fuerint & callidiſſimae; haec contra ſtultitiae & fatuitatis exemplo eſt; ut vel Muſtela, beſtiola illa ignobilis, quacum vulpes illae Aeſopicae vel fabulari numquam dignatae ſunt, haud paullo ſapientior inducatur. Appello jam te, quicumque es, qui vel de limine umquam Horatium ſalutaſti: potéſne in animum inducere, tam indecora haec, tam abſurda, tam incredibilia Venuſino noſtro imputanda eſſe? ut vulpes comedat frumentum; ea gratia in cumeram ſe inſinuet per anguſtum foramen vix muribus pervium: quae ipſa cumera intra ruſticum larem & clauſos parietes ſita erat; ut in ipſo pariete vel janua rima alia opus

fuer

Nec ſomnum plebis laudo ſatur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Saepe verecundum laudaſti: Rexque, Paterque
Audiſti coram, nec verbo parcius abſens:
Inſpice, ſi poſſum donata reponere laetus.
Haud male Telemachus proles patientis Ulixei;

NON

fuerit, qua ad cumeram penetraverit: ibi vero, bis licet captiva, tam in cumera, quam in domo, ſecure tamen genio litaverit, donec in rebus bonis obeſula evaſerit; denique tam inops conſilii, tam aſtutiarum veterum oblita fuerit, ut qua arte egrederetur neſciverit, niſi muſtela, ſi Muſis placet, quid facto opus, irridens ſubmonuiſſet. Quin jam ipſe per te, opinor, intelligis, de *Vulpecula* minime hic agi poſſe; ſed de animalculo domeſtico, quod frumento victitare ſoleat, quod per rimulam repere poſſit, & in cumera facile latere; &, ut clare dicam, non cum *Vulpe* hic muſtelam, ſed cum MURE fabulari oportere. Sane, ut in recepta lectione prava omnia & abſurdiſſima ſunt: ita contra, ſi MUS aliquo pacto ad partes hic vocari poterit; nihil non erit argutum, ſpecioſum, venuſtum. Utrumque enim animal in domibus verſari ſolet: ut rite hic & decore Sermonem inter ſe conferant. Cicero de Nat. Deorum II, 6. *Si domum magnam pulchramque videris; non poſſis adduci, ut, etiamſi dominum non videas*, muribus *illam* & muſtelis *aedificatam putes.* Plautus in Sticho III, 2.

Muſtela murem *mi abſtulit praeter pedes.*

Unde & in pluribus apud Aeſopum fabulis mus cum muſtela loquebatur: ut Ariſtoph. Veſpis p. 354. Edit. Baſ.

Ἐγῷδα τοίνυν τῶνγε πάνυ κατ' οἰκίαν
Ἐκεῖνον, ὡς ἄτω ποτ' ἦν ΜΥΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗ.

Novi, inquit, *ex domeſticis fabulis illam, Ut erat* MUS ET MUSTELA. Denique hanc ipſam fabulam, quam ab Aeſopo Horatius tranſtulit, de *Muſtela & Mure*, non *Vulpecula*, confictam olim eſſe, teſtem tibi dabo exceptione omni majorem, S. Hieronymum Ep. ad Salvinam De Virginitate ſervanda: *Docet*, inquit, *& Aeſopi fabula plenum* MURIS *ventrem per anguſtum foramen egredi non valere.* Hic igitur nobis Mus e latibulo ſuo excitandus eſt; ut Horatio periclitanti ſuppetias ferre poſſit. Sed unde, inquies, talem, qui verſum hiantem implere poſſit & labantem ſuſtinere? Ecce igitur tibi, qui & id facere queat, & Librariis ignotus facile eis pro Mure *Vulpecula* videri poſſit. Lege enim,

Forte per anguſtam tenuis NITEDULA *rimam*
Repſerat in cumeram frumenti.

Nitedula, ſive *Nitela* eſt mus agreſtis, μῦς ἀγρωστῖς, frumento victitans, & areas & cumeras agricolarum infeſtans. Virgil. Georg. I, 181.

Tum variae illudunt peſtes, ſaepe exiguus mus
Sub terris poſuitque domos atque horrea fecit.

ubi Servius ad locum: *Exiguus mus*, NITELA, *mus agreſtis rubens; cujus Cicero meminit in Seſtiana.* Extat is locus Ciceronis, Pro Publio Sextio. c. 33. *Quoniam id etiam fatum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta* NITEDULA *rempublicam conaretur arrodere.* Sic libri ſcripti editique: & ne de lectione dubites, faciet Priſcianus p. 613. *Vepres*, ait, *veprecula, ut Cicero pro Seſtio: Vepreculis extracta* NITEDULA. Arnobius lib. II. p. 95. Edit. Heraldi: *Non enim ſi negemus muſcas, ſcarabeos, & cimices*, NITEDULAS, *curculiones, & tineas omnipotentis eſſe Dei opus.* Plin. Hiſt. VIII, 57. *Senium* (glirium) *finitur hiberna quiete: conditi enim & hi cubant: ſimili &* NITELIS *quiete:* ubi priſca editio, NITEDULIS. Gloſſae Philoxeni: NITELA, δενδροβάτης. Quid amplius vis; niſi forte ut *nitedulam* priores duas ſyllabas producere oſtendam? atqui illud quoque in promtu eſt. Prima in verſu producta eſt, apud Martialem V, 39.

Quae crine vincit Baetici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque NITELAM.

Quod ad ſecundam attinet; cum *Nitedula* eâdem terminatione ſit, qua *Acredula*, *Monedula*, *Ficedula*, *Querquedula*; eaſdem cum illis menſurae leges habere debet: atqui illa verba ſecundam longam habent. Ovid. Metam. VII, 468.

Nigra pedem, nigris velata Monedula *pennis.*

Cicero Divin. I, 8.

Et matutinis acredula *vocibus inſtat.*

Martialis XIII, 5:

Cerea quae patulo lucet ficedula *lumbo.*

Non eſt aptus equis Ithace locus, ut neque planis
Porrectus ſpatiis, nec multae prodigus herbae:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut inbelle Tarentum.
Strenuus & fortis, cauſſiſque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque foro nimium diſtare Carinas
Jam grandis natu queritur; conſpexit, ut aiunt,
Adraſum quendam vacua tonſoris in umbra

v. 41. Vulg. Ithacae.

Cul-

41. Non est aptus equis Ithacae locus] Ubi *locus Ithacae* erit regio Ithacae. Eſto: etſi id quoque dubitem: ſed ſaltem ambigui vitio male laborat; quippe *locus Ithacae* idem potius fuerit, ac locus in Ithaca: ut Ovid. Metam. XV, 332.

Eſt locus Arcadiae, *Pheneon dixere priores.*

Vide igitur, annon Caſu recto ſcribendum ſit, terminatione Graeca, Ἰθάκη,

Non eſt aptus equis ithace *locus; ut neque planis*
Porrectus ſpatiis, nec multae prodigus herbae.

Ita Ovid. Triſt. I, 4.

Nec mihi Dulichium domus eſt Ithacéve *Samóve.*

& Metam. XIV, 169.

Hac mihi ſi potior domus eſt Ithaceque *carina.*

Porphyrion ad locum: *Equis minus apta convenienſque* Ithace, *& agri anguſti & ſteriles ſunt.* Satin' certum eſt, Scholiaſten illum in ſuis codicibus *Ithace* reperiſſe?

56. Praeconem tenui censu, sine crimine notum] Sic habent omnes typis cuſi, & codices plerique. *Sine crimine notum*; id eſt, notae hominem probitatis & innocentiae. Ovid. Amor. I, 3.

Et nulli ceſſura fides, ſine crimine *mores*,
Nudaque ſimplicitas, purpureuſque pudor.

& Triſt. IV, 3.

Denique &, ut vixi, ſine crimine *mortuus eſſem.*

Seneca Phoeniſſ. 513.

Sine crimine *exul.*

Quintil. Declam. CCCXXXI. *Non ſum quidem locuples; ſed quotus quiſque?* Inops cenſu, *ſed integer*, ſine crimine, *ſine fabula*: *non indignus aliquando huic diviti viſus, qui amicus vocarer.* Capitolinus in Marco c. 10. *Multis* pauperibus, ſine crimine, *dignitates conceſſit.* Recte ergo defendi poteſt lectio recepta. Sed cum vetuſtus Georgii Fabricii liber & alter Henrici Stephani ſic praeferant,

Praeconem tenui cenſu, ſine crimine natum;

hoc eſt, certo patre, honeſtis parentibus: Hoc potius amplecti videtur vir egregius; cum, ut ait, his verbis reſpondeatur ad quaeſtionem Philippi, *Quo ſit patre?* cui alias nihil reſponſi dabitur. Iterum Ovidius Amor. III, 4.

In qua Martigenae non ſunt ſine crimine nati,
Romulus Iliades, Iliadeſque Remus.

Triſt. II, 293.

Pallade conſpecta, natum de crimine *virgo*
Suſtulerit quare, quaeret, Erichthonium.

Metam. IX, 24.

Nam quod te jactas Alcmena matre creatum,
Juppiter aut falſus pater eſt, aut crimine *verus.*

Silius VI, 439.

veſtigia noſtri
Caſta tori domus, & patrium ſine crimine *ſervat*
Inviolata larem.

Livius IV, 3. *Servium Tullium, captiva Corniculana natum, patre nullo.* & XXXIX, 53. *Illum, ut ex vulgato corpore genitum, nullam certi patris notam habere.* Cicero pro Roſcio c. 16. *Si tibi fortuna non dedit, ut patre certo naſcerere.* In Verrem III, 24. *Homine in dedecore nato, ad turpitudinem educato.* Hoc igitur & nos ſequamur; etſi, utrum ex duobus ab Horatii manu fuerit, ſcire hodie non datur; & Interpretes, opinor, ſemper inter ſe diſſidebunt.

58. Gaudentem parvisque sodalibus, et lare certo] Et de hac quoque lectione ſemper ſub judice lis erit. Libri editi cum maxima parte membra-

Cultello proprios purgantem leniter unguis.
Demetri, (puer hic non laeve jussa Philippi
Accipiebat) abi, quaere, & refer; unde domo, quis,
Cujus fortunae, quo sit patre, quove patrono.
It, redit, & narrat, Volteium nomine Menam,
Praeconem, tenui censu, sine crimine natum,
Et properare loco & cessare, & quaerere & uti,
Gaudentem parvisque sodalibus & lare curto,
Et ludis & post decisa negotia Campo.
Scitari libet ex ipso, quodcumque refers. dic

Ad

v. 56. Vulg. NOTUM. 58. CERTO.

branarum LARE CERTO; Cruquiani duo codices, LARE CURTO. Utrumvis probum est; ut nescias utrum utri sit praeferendum. Seneca Medea v. 478.

Per spes tuorum liberûm, & certum larem.

& ibid. v. 19.

Vivat, per urbes erret ignotas egens,
Exul, pavens, invisus, incerti laris.

Virgil. Georg. IV, 155.

Et patriam solae & certos *novere* penates.

Aen. VI, 673.

Nulli certa domus, *lucis habitamus opacis.*

Petronius:

Nulla est certa domus, *nullum sine pignore corpus.*

Sallust. de Rep. Ord. *Sed ubi eos paullatim expulsos agris inertia atque inopia* incertas domos *habere subegit.* Et in Catil. c. 20. *Illos binas aut amplius domos continuare; nobis* larem familiarem nusquam ullum *esse.* Contra & LARE CURTO, hoc est, *parvo, exiguo, gracili, angusto* eleganter quoque legeris. Lucan. V, 528.

o vitae tuta facultas
Pauperis angustique lares.

Noster Carm. III, 29.

Mundaeque parvo sub lare *pauperum Cenae.*

Silius VII, 173.

Nec pigitum parvosque lares *humilisque subire*
Limina caelicolam tecti.

Seneca Phoen. 595.

liceat exiguo lare
Pensare regnum.

Tacitus Annal. II, 84. *Quod, rarum laetumque etiam* modicis penatibus, *tanto gaudio principem adfecit, ut* &c. Capitolinus in Albino: *Hic tamen natus* lare modico, *patrimonio pertenui.* Apuleius Metam. I. Exiguo lare *inclusus*, & *aerugini semper intentus.* & iterum, *Si contentus* lare parvulo, *Thesei virtutes aemulaveris.* & V. *Et* lares pauperes *nostros, sed plane sobrios revisamus.* & in Apolog. *Sed quod vivo* gracili lare, *quod pauciores servos habeo.* Arnobius lib. VII. *Honestius unus & locuples; alter* angusto lare. Noster denique Carm. I, 12.

& avitus apto
Cum lare *fundus.*

ubi *apto* erit modico, commodo; nisi forte *Arto* ibi potius legendum sit, ut ibi admonuimus. Jam autem CURTO LARE ad hanc sententiam probe & venuste dici, quis ausit negare? Sic Noster Carm. III, 24.

Curtae *nescio quid semper abest* rei.

Persius Sat. IV.

Tecum habita, ut noris quam sit tibi curta supellex.

Et Sat. VI.

Iratus, quod rem curtaveris.

Ovid. Amor. II, 2.

Sic tibi semper honos, sic curta peculia *crescent:*

ut recte edidit acutissimus Heinsius, cum libri veteres habeant *sic alta, sic orta.* Vide ipsum & ibi & ad Fast. II, 408, & 645. fuse de hoc vocabulo differentem: ubi & lectionem hanc apud Flaccum memorat, *lare curto.* Nos certe in hanc partem potius propendemus; cum quia parum verisimile est tam reconditum epitheton a Librariis suppositum esse, tum quia sententiae & verbis adjunctis convenire aptius videtur, *Gaudentem*, hoc est, contentum, laetum *parvis sodalibus & lare exiguo.* Parvi sodales cum parvulo lare bene congruunt: contentus autem *curto* & parvo, potius quam *certo:* quippe certo lare etiam locupletissimi gaudent.

63. NE-

Ad cenam veniat. non ſane credere Mena:
Mirari ſecum tacitus. quid multa? Benigne,
Reſpondet. Neget ille mihi? Negat inprobus, & te
Neglegit, aut horret. Volteium mane Philippus,
Vilia vendentem tunicato ſcruta popello,
Occupat, & ſalvere jubet prior. ille Philippo
Excuſare laborem & mercenaria vincla,
Quod non mane domum veniſſet; denique quod non
Providiſſet eum. Sic ignoviſſe putato
Me tibi, ſi cenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
Poſt nonam venies: nunc i, rem ſtrenuus auge.
Ut ventum ad cenam eſt; dicenda, tacenda locutus
Tandem dormitum dimittitur. hic ubi ſaepe
Occultum viſus decurrere piſcis ad hamum,
Mane cliens, & jam certus conviva; jubetur
Rura ſuburbana indictis comes ire Latinis.
Inpoſitus mannis, arvum caelumque Sabinum
Non ceſſat laudare. videt, ridetque Philippus:

v. 63. Vulg. NEGAT.

Et

63. NEGAT ILLE MIHI? NEGAT IMPROBUS] Ita & olim & nuper excuſi. Plaut. Moſtell. 3, 1.

TR. *Etiam fatetur de hoſpite?* TH. *Immo pernegat.*
TR. Negat? TH. Negat *inquam.*

Terent. Phorm. II, 3.

PH. *Hanc Demipho* negat *eſſe cognatam?* C. Negat.

Sed antiquiſſimi ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Voſſianus cum Berſmanni uno, *Neget.*

NEGET *ille mihi? Negat improbus.*

Etiam & ceteros Interpretes in vetuſtioribus ſuis ſic reperiſſe ſuſpicor; ſed neglexiſſe & ſuſque deque habuiſſe. Atqui, aut valde fallor, aut fortius hoc eſt meliuſque vulgato: *Neget ille mihi?* Illene mihi *negare poteſt*, pauperculus diviti & potenti? Vide ſupra ad Epiſt. I, 6. v. 31.

73. HIC UBI SAEPE OCCULTUM VISUS] Graevianus veterrimus ſic habet, ſyllaba deficiente;

Tandem dormitum dimittitur. ubi ſaepe.

Eam pro ingenii modulo varie ſupplebant Librarii. Codex Leidenſis cum altero, AST *ubi ſaepe*, Voſſianus, ERGO *ubi ſaepe.* Codex Trin. HUC *ubi ſaepe:* Reginenſis cum pluribus aliis HIC *ubi ſaepe.* Aut retinendum eſt HIC, aut ERGO. Noſter Serm. II, 6. v. 16.

Ergo ubi *me in montes & in arcem ex urbe removi.*

& 106.

Ergo ubi *purpurea porrectum in veſte locavit.*]

Epiſt. II, 2. 136.

Hic ubi *cognatorum opibus curiſque refectus.*

75. MANE CLIENS, ET JAM CERTUS CONVIVA.] Variant & codices & olim cuſi; alii enim ET JAM, alii ETIAM. De cetero omnes conveniunt: neque ego quidquam ſollicito. Si quis tamen alicunde codex accederet; vide annon eleganter ſic poſſes reponere,

Mane cliens, etiam SERUS *conviva.*

ubi oppoſito, opinor, venuſta eſt; *mane* cliens, *veſpere* conviva. Noſter Serm. II, 8. 33.

juſſerit ad ſe
Maecenas ſerum *ſub lumina prima venire*
Convivam.

96. Qui

Et ſibi dum requiem, dum riſus undique quaerit,
Dum ſeptem donat ſeſtertia, mutua ſeptem
Promittit; perſuadet, uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
Quam ſatis eſt morer; ex nitido fit ruſticus, atque
Sulcos & vineta crepat mera: praeparat ulmos:
Inmoritur ſtudiis, & amore ſeneſcit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellae;
Spem mentita ſeges, bos eſt enectus arando;
Offenſus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratuſque Philippi tendit ad aedis.
Quem ſimul aſpexit ſcabrum intonſumque Philippus;
Durus, ait, Voltei, nimis attentuſque videris
Eſſe mihi. Pol me miſerum, patrone, vocares;
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
Quod te per Genium dextramque Deoſque Penatis
Obſecro, & obteſtor; vitae me redde priori.
Qui ſemel aſpexit, quantum dimiſſa petitis

Prae-

v. 96. Vulg. SIMUL.

96. QUI SIMUL ASPEXIT, QUANTUM] Turpiſſime ſe dederunt hic Interpretes; dum vitioſorum codicum turbae potius, quam uni alterive recte monenti fidem habent,

Quod te per genium, dextramque, deoſque penates
Obſecro & obteſtor; vitae me redde priori.
Qui ſimul *aſpexit, quantum dimiſſa petitis*
Praeſtent; mature redeat repetatque relicta.

Metiri ſe quemque ſuo modulo & pede verum eſt. Ubi haeret ſententia, neque exitum ſibi invenit. *Qui*, inquit, *ſimul* (hoc eſt, *ſimul ac*) *aſpexit.* Quo referetur illud *Qui?* eſtne Philippus an Vulteius? ſi poſterior; tum utique *rediit repetiitque* dicendum fuerit: ſi prior, junguntur gryphes equis; nam poſterius periodi membrum nullo modo ad Philippum attinet. Vide tamen ut Lambinus incruſtare conetur: *Qui* (inquit) Philippus, *ſimul ac aſpexit, quantum dimiſſa praeſtent petitis*, dixit, *Mature redeat* Vulteius *repetatque relicta.* Papae! ſi hoc eſt interpretari, nihil erit poſthac in nuce duri: vaniſſima quaeque fatuorum Librariorum ſomnia jam bene ſe habebunt; & tamen inventus eſt qui in hujus ſententiam pedibus iret Dacierius. Atqui, o boni, ut cetera vobis condonemus; vel ex ipſa narratione conſtat, jam ab initio probe cognitum eſſe Philippo, Vulteio vitam urbanam optabiliorem eſſe ruſtica: unde iſta, *Videt* ridetque *Philippus*, &, Occultum *viſus decurrere piſcis* ad hamum. Quid igitur ſibi vult, SIMUL *aſpexit?* quaſi tum demum ex Vulteii oratione hoc intellexiſſet. Piget ſane in his refutandis morari: neque tamen eis meliora ſunt, quae Marcilius profert; *ſimul*, ſive ſimiliter, *qui*, ſive quicumque *aſpexit* mutationem in pejus, *mature redeat*, ut fecit Vulteius. Recte quidem vidit, quaſi ἐπιμυθίου loco haec dici ſententioſe; ſed ubi gentium natus eſt, qui *ſimul* pro *ſimiliter* poſuit? reſtat etiam, ut pro *Simia* poni poſſit. Sed aufer haec; & tu, ſi ſapis, cum veterrimo Cruquii codice alteroque Berſmanni ſic locum reſtitue,

Qui SEMEL *aſpexit, quantum dimiſſa petitis*

Praeſtent; mature redeat, repetatque relicta.
Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede, verum eſt.

EPISTOLA VIII.

Ad Celsum Albinovanum.

Celso gaudere & bene rem gerere Albinovano,
Muſa rogata, refer, comiti ſcribaeque Neronis.
Si quaeret, quid agam; dic, multa & pulchra minantem,
Vivere nec recte, nec ſuaviter: haud quia grando
Contuderit vitis, oleamve momorderit aeſtus;
Nec quia longinquis armentum aegrotet in agris:
Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
Nil audire velim, nil diſcere, quod levet aegrum:
Fidis offendar medicis, iraſcar amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno:
Quae nocuere ſequar, fugiam quae profore credam:
Romae Tibur amem, ventoſus, Tibure Romam.
Poſt haec, ut valeat; quo pacto rem gerat & ſe;

v. 5. Vulg. Oleamque.

Ut

Praeſtent, mature redeat repetatque relicta. ubi *ſemel*, notiſſima hujus verbi ſignificatione, perinde fere eſt ac *Primùm. Qui primum aſpexit*, ſive, *Ut primum quis aſpexit.* Noſter in Arte Poët.

haec animos aerugo & cura peculi
Cum ſemel *imbuerit, ſperamus carmina fingi?*

Epiſt. I, 10.

momenta Leonis,
Cum ſemel *accepit ſolem furibundus acutum.*

Ita paſſim, Cicero, Terentius, Plautus, & omnes ubique Scriptores. Poſtquam haec ſcripſeram, ſero animadverti eruditum Britannum Interpretem, Gulielmum Baxterum, recte illud SEMEL in textum recepiſſe.

5. Oleamque momorderit aestus] Editiones ſic praeferunt,

haud quia grando
Contuderit vites, oleamque momorderit aeſtus.

Quid? an uno eodemque tempore & *grando vitibus* nocet, *& aeſtus oleae?* Immo optime codex Reginenſis a prima manu.

OLEAMVE *momorderit aeſtus.*

Aut hoc, aut illud: non ſimul utrumque. Sollemniter in hac vocula peccant Librarii.

12. Romae Tibur amem ventosus, Tibure Romam] Quod in quattuor Blandiniis omnium praeſtantiſſimis Cruquius

Romae Tibur amem, VENTURUS *Tibure Romam;*

idem ego in vetuſtioribus meis, Leidenſi, Voſſiano, Reginenſique reperi: nam Graevianus a verſu VII. hujus Epiſtolae deficit. Neque aliter habent *perveteres*, ut ait, membranae Barthio inſpectae, Adverſ. XXXVII, 22. Lectio certe non contemnenda; etſi alii Interpretes praeter Cruquium inventam ſibi, ut videtur, in libris antiquioribus ne memorare quidem dignati ſunt. Plus enim quiddam eſt, *venturus Tibure Romam*, quam

Amem

Ut placeat Juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte, primum gaudere, subinde
Praeceptum auriculis hoc instillare memento;
Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

EPISTOLA IX.

Ad Claudium Neronem.

Septimius, Claudi, nimirum intellegit unus,
Quanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit
Scilicet, ut tibi se laudare & tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honesta Neronis;
Munere cum fungi propioris censet amici;
Quid possim, videt ac novit me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator opis propriae, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae descendi praemia. quod si

De-

Amem Tibure Romam: hoc se loca relicta *laudare modo & optare*, illud *repetere & revisere*, quod majoris impatientiae est, indicat. Sic Ennius apud Gellium XIX, 10.

Imus huc, hinc illuc, *cum illuc ventum est*, ire illinc lubet:

Incerte errat animus; praeterpropter vitam vivitur.

Lucret. III, 1077.

Currit agens mannos ad villam hic *praecipitanter,*
Auxilium tectis quasi ferre ardentibus instans:
Oscitat extemplo, tetigit cum limina villae;
Aut abit in somnum gravis atque oblivia quaerit;
Aut etiam properans urbem petit atque revisit.
Hoc se quisque modo fugitat.

Tamen, si ad orationis seriem paullisper attenderis,

Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno:
Quae nocuere, sequar; fugiam, quae profore credam:

Romae Tibur amem, venturus *Tibure Romam:* videbis, opinor, epitheton quoddam commodissime huc induci; quo alius animi morbus, levitas scilicet & inconstantia, a prioribus illis diversus significetur: nisi enim hoc fit; id videbitur dicere Horatius, se *Tibur amare & sequi*, quod ei nocuerat; *Romam fugere*, quae profuerat: quod & per se ineptum est, & ab ejus mente alienum. Recte igitur VENTOSUS; atque ita olim legit Servius, membranis quae hodie supersunt omnibus aetate prior; ad Aen. IV, 224. *Tyria Carthagine qui nunc Expectat*) *Carthagine dixit pro Carthagini, & pro adverbio in loco, de loco posuit: sic Horatius: Romae Tibur amem*, VENTOSUS, *Tibure Romam.* Ubi nulla suspicio esse potest de lectionis integritate. Si enim *venturus* hic reponis; jam illud *Tibure* non erit *in loco*, sed *de loco*, plane contra Servii sententiam; qui ea gratia locum citat, ut ostendat *Tibure* apud Flaccum esse *in loco*, ut apud Maronem *Carthagine.*

Depositum laudas ob amici jussa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

EPISTOLA X.

Ad Fuscum Aristium.

Urbis amatorem Fuscum salvere jubemus
Ruris amatores; hac in re scilicet una
Multum dissimiles: at cetera pene gemelli,
Fraternis animis: quicquid negat alter, & alter:
Adnuimus pariter: vetuli notique columbi,
Tu nidum servas, ego laudo ruris amoeni
Rivos, & musco circumlita saxa, nemusque.
Quid quaeris? vivo & regno, simul ista reliqui
Quae vos ad caelum fertis rumore secundo.
Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso;

v. 3. Vulg. Ad cetera.

Pa-

3. Ad cetera pene gemelli] Meliores codices at *cetera*, ut Torrentii duo totidemque Berſmanni, Voſſianus noſter, & Blandiniorum veterrimus apud Cruquium; qui & recte in ipſum contextum recepit;

hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles, at *cetera pene gemelli.*

Ubi *Cetera* abſolute ponitur. Sic Noſter alibi Carm. IV, 2.

Qua notam duxit, niveus videri;
Cetera *fulvus.*

& hac ipſa Epiſt. v. 50.

Excepto quod non ſimul eſſes, cetera *laetus.*

Virgil. Aen. III, 594.

immiſſaque barba,
Conſertum tegumen ſpinis; at cetera *Graius.*

Prudentius Apoth. v. 812.

His animam ſimilem ſibi conditor effigiavit,
Cetera *diſſimilem.*

Plin. Hiſt. VIII, 16. *Feram, quae Bonaſus vocetur, equina juba*, cetera *tauro ſimilem.* Et ita alii paſſim. Vidit hoc, & pluribus exemplis firmavit acutiſſimus Nic. Heinſius ad Ovid. Metam. IX, 99.

19. Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?] Ita libri & typis cuſi & manu ſcripti. *Libycos* autem *lapillos* recte accipiunt teſſellata & ſectilia pavimenta, λιθόστρωτα, ex variis Libyci marmoris fruſtis elaborata. Ergo haec erit ſententia, Nonne jucundius eſt ſuper herbam rure *incedere & deambulare*, quam urbe ſuper pavimenta marmorea? Recte hoc: neque quicquam de loco moveo, praeſertim cum omnes ubique codices obnitantur. Tamen, cum in verſu priore de *ſomno* ſit facta mentio, ſuſpicio inde mihi ſuborta eſt, pro *lapillis* ab auctoris manu *tapetis* forte extitiſſe, non magna mutatione;

Eſt ubi divellat ſomnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba tapetis?

hoc eſt, Cum meridiari voles, ſuavior rure lectulus eſt herba virens, & florida, quam urbe Libyca tapetia. Noſter de ſe loquens Epiſt. XIV, 35.

Cena brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba.

Claudianus in ſimili plane comparatione Ruf. I, 208.

rapiunt Tyrios ibi vellera *fuces,*
Et picturatae ſaturantur murice veſtes.

Hic

Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
Vivere naturae si convenienter oportet,
Ponendaeque domo quaerenda est area primum;
Novistine locum potiorem rure beato?
Est, ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
Cum semel accepit solem furibundus acutum?
Est, ubi divellat somnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivum?
Nempe inter varias nutritur silva columnas,
Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
Naturam expellas furca; tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus ostro

Nescit

v. 24. Vulg. EXPELLAS.

Hic radiant flores, *& prati viva voluptas*
Ingenio variata suo. Fulgentibus illic
Surgunt strata *toris: hic mollis panditur* herba,
Sollicitum curis non abruptura soporem.
Seneca Herc. Oet. 644.
Cespes *Tyrio mollior* ostro
Solet impavidos ducere somnos.
Calpurnius Ecloga VI, 70.
Venimus, & tacito sonitum tutabimur antro,
Seu residere libet, dabit ecce sedilia tophus:
Ponere seu cubitum, melior viret HERBA TAPETIS.
Qui locus Horatiano huic adeo similis & geminus est; ut alter ab altero expressus esse videatur: neque illud praetereundum est, vetustas Calpurnii editiones, notante id Jano Ulitio, LAPILLIS hic exhibere pro TAPETIS; nullo quidem ibi sensu, sed proclivi tantummodo Librariorum lapsu. Jam vero super stratis tapetis ditiores dormire solitos quis est qui nesciat? Virgil. Aen IX, 325.
Rhamnetem aggreditur, qui forte tapetibus altis
Exstructus toto proflabat pectore somnum.
Libyca vero *tapetia* & fama & pretio celebrata esse res est notissima. Plautus Pseud. I, 2.
Neque Alexandrina *belluata conchyliata* tapetia.
Martialis XIV, 150.
CUBICULARIA POLYMITA.
Haec tibi Memphitis *tellus dat munera: victa est*
Pectine Niliaco *jam Babylonis acus.*
Hermippus apud Athenaeum lib. I. p. 28. ubi varias merces memorat ex variis regionibus petitas;
καρχηδὼν δαπιδας καὶ ποίκιλα προσκεφάλαια.
Carthago, ait, *mittit tapetas & varia cervicalia.* Plin. VIII, 48. *Plurimis vero liciis intexere, quae* Polymita *appellant*, Alexandria *instituit.* Vopiscus in Aureliano c. 12. TAPETIA AFRA *decem, stragula Maura decem.*

24. NATURAM EXPELLAS FURCA] Et libri primitus cusi & membranae fere omnes tam nostrae, quam aliorum, EXPELLES. Unde ergo in tot editiones irrepsit EXPELLAS? Quid autem & quantum interfit, hanc an illam lectionem sequaris, dicam tibi, si potero. *Expellas* perinde erit ac *possis expellere*; *Expelles* vero idem, ac *vis, cupis, conaris expellere.* Cum autem Natura minime expelli *possit*; stulti tamen & fastidiosi saepe id *frustra conentur*; utra utri lectio praeferenda sit, jam tardus es, si non probe intelligis.

Neſcit Aquinatem potantia vellera fucum,
Certius accipiet damnum, propiuſve medullis;
Quam qui non poterit vero diſtinguere falſum.
Quem res plus nimio delectavere ſecundae,
Mutatae quatient. ſi quid mirabere, pones
Invitus. fuge magna. licet ſub paupere tecto
Reges & regum vita praecurrere amicos.
Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat; donec minor in certamine longo
Inploravit opes hominis, frenumque recepit:
Sed poſtquam violens victo diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frenum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominum vehit inprobus; atque
Serviet aeternum, quia parvo neſciet uti.

v. 37. Vulg. VICTOR VIOLENS. 40. VEHET. Cui

34. CERVUS EQUUM PUGNA MELIOR] Nic. Heinſius in libri ſui ora, *Forte*, ait, PUGNAE. Figuratius quidem eſſet *melior pugnae*: ſed codicibus obtemperandum. Sic enim alibi Noſter Carm. III, 6.

Hic claſſe formidatus, ille
Miſſibus melior ſagittis.

Novârunt poſteriores, Statius, Silius, aliique. Tacitus Annal. III, 74. *Robore exercitûs impar*, furandi melior. At Virgil. Aen. X, 735.

haud furto melior, *ſed fortibus armis.*

37. SED POSTQUAM VICTOR VIOLENS DISCESSIT AB HOSTE] De hoc Apologo vide Ariſtotelem II. Rhet. Cononem Narrat. XLII. & Phaedrum IV, 62. Ceterum illud *victor violens* in mendo cubare facile ſentio; medicinam tamen polliceri vix audeo.

Sed poſtquam victor violens *diſceſſit ab hoſte,*
Non equitem dorſo, non frenum depulit ore.

Primum enim id libere pronunciare poſſum, & qui poëtae ſunt mecum ſentient, illud *victor* nullo hic Epitheto donandum fuiſſe: quod & recta ratio ſenſuſque communis, & magnorum poëtarum mos in locis huic ſimilibus clare oſtendunt. Noſter Carm. III, 14.

Caeſar Hiſpana repetit *penates* Victor *ab ora.*

Virg. Aen. II, 95.

Si patrios unquam remeaſſem victor *Ad Argos.*

Valerius Flaccus IV, 589.

Proxima regna Lyci, remeat *qui* victor *ab oris Bebryciis.*

Lucanus II, 553.

Parthorum utinam poſt praelia ſoſpes
Et Scythicis victor remeaſſet *Craſſus ab oris.*

Martialis VII, 7.

Victor *ab Odryſio* redditur *orbe Deus.*

Plura ejuſmodi loca ſciens praetereo; quorum ad exemplum *Poſtquam victor diſceſſit ab hoſte* caſtigatius preſſiuſque dictum oportuit; rejecto illo Epitheti onere, & ſupervacuo & moleſto. Ergo alterutrum ſaltem ex duobus repudiandum videtur, aut *Violens*, aut *Victor*; cum ſine foeda ſcabie & macula conſiſtere unà non poſſint. Et ad receptam quidem lectionem quam proxime accedi poteſt, poſteriore illo *Victor* una literula mutilato, in hunc modum;

Sed poſtquam violens VICTO *diſceſſit ab hoſte.*

Hoc ſane rotundius aptiuſque exire, quam quod vulgo circumfertur, niſi aut imperitus aut lividus, nemo opinor negaverit. Ita plane Lucanus V, 238.

Interea domitis *Caeſar* remeabat *Iberis.*

& auctor Conſolationis ad Liviam, 381.

Quod ſemper domito rediit *tibi Caeſar ab orbe.*

Non

Cui non conveniet ſua res, ut calceus olim
Si pede major erit, ſubvertet; ſi minor, uret.
Laetus ſorte tua vives ſapienter, Ariſti:
Nec me dimittes incaſtigatum, ubi plura
Cogere quam ſatis eſt, ac non ceſſare videbor.
Imperat aut ſervit collecta pecunia cuique,
Tortum digna ſequi potius quam ducere funem.
Haec tibi dictabam poſt fanum putre Vacunae;
Excepto, quod non ſimul eſſes, cetera laetus.

EPISTOLA XI.

AD BULLATIUM.

QUID tibi viſa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Croeſi regia Sardis?
Smyrna quid, & Colophon? majora minorane fama?

Cun-

Non flocci autem intereſt, *violens victo* an viciſſim *victo violens* apud Flaccum ſubſtituas: cum in aliis codicibus *victor violens*, in totidem fere aliis mutato ordine *violens victor* habeatur. Sed, ut candide quod ſentio dicam, illud *violens* nequaquam mihi placet; & atrociorem mendam hic olim inoleviſſe facile mihi perſuadeo. Cur enim equus hic *violens* appelletur? qui & per ſe impar erat Cervo, & nulla demum ſua ſed vehentis equitis virtute victoriam adeptus eſt. Equidem ſic potius ſcripſiſſem,

Sed poſtquam victo SONIPES *diſceſſit ab hoſte.*

ubi *ſonipes* idem erit ac *equus*: ut & eleganter nomen hic varietur, & poſt victoriam laetantis, inſultatio & greſſus ſuperbi quodammodo exprimantur. Virgil. Aen. XI, 600.

fremit aequore toto
Inſultans ſonipes, *& preſſis pugnat habenis.*

Sed cum in editione Cadomenſi Epiſtolarum Horatii anno MCCCCLXXX, ex ſcripto ut veriſimile eſt exemplare mira prorſus habeatur lectio,

Sed poſtquam victor victo *diſceſſit ab hoſte*;

Subiit animum ſuſpicio, illud *victo* ex gloſſemate primum irrepſiſſe, & poſtea a Librariis, qui repetitione illa *victor victo* jure offendebantur, interpolatum eſſe *violens*, quod a ductu literarum non procul abſcedit. Huic ſiquis ſuſpicioni indulgere volet, ſic locum poterit refingere:

Sed poſtquam domito victor *diſceſſit ab hoſte.*

Ovid. Metam. XV, 569.

Reſtitit, ut victor domito *remeabat ab hoſte.*

& Triſt. II, 177.

Hic tibi ſic redeat ſuperato victor *ab hoſte.*

Auctor Conſol. ad Liviam 338.

Quod ſolus domito victor *ab hoſte tulit.*

Martialis IX, 44.

Qui cito perdomito victor *in orbe jacet.*

Sed hoc hariolari eſſe fateor: ita tamen, ut neuter verſus ſic reſtitutus ſit Horatio erubeſcendus.

40. DOMINUM VEHET IMPROBUS] Sic editi ubique praeferunt; rectene an ſecus, jam videbimus.

Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet *improbus; atqui*
Serviet aeternum, quia parvo neſciet uti.

Qui, inquit, *caret* libertate, *vehet* dominum: immo vero jam VEHIT (ut plane exhibet veterrimus noſter Reginenſis, cum altero Collegii Trinitatis) &, quia parvo uti neſciet, *aeternum* vehit eique *ſerviet*. Si admiſeris *vehet*: reliquum erit, ut *carebit* ſubſtituas, non *caret*.

23. NEC

Cunctane prae Campo & Tiberino flumine sordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus quid sit: Gabiis desertior atque
Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem.
Sed neque qui Capua Romam petit imbre lutoque
Aspersus, volet in caupona vivere; nec qui
Frigus collegit, furnos & balnea laudat,
Ut fortunatam plene praestantia vitam:
Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navem trans Aegaeum mare vendas.
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit, quod
Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
Dum licet, ac voltum servat fortuna benignum,
Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.
Tu, quamcumque Deus tibi fortunaverit horam,
Grata sume manu; neu dulcia differ in annum:
Ut, quocumque loco fueris, vixisse libenter
Te dicas. nam si ratio & prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
Caelum, non animum, mutant qui trans mare currunt;
Strenua nos exercet inertia: navibus atque
Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic est,
Est Ulubris; animus si te non deficit aequus.

v. 23. Vulg. Nec dulcia.

EPI-

23. Nec dulcia differ in annum] Hanc in editionibus priscis receptam lectionem pergunt nobis obtrudere recentiores. Cum tamen & nostri & aliorum codices neu habeant, non nec; quid moramur iis auscultare:

Grata sume manu, neu *dulcia differ in annum.*

2. Cons

EPISTOLA XII.

Ad Iccium.

Fructibus Agrippae Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris; non est ut copia major
Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas:
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil
Divitiae poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius, herbis
Vivis & urtica; sic vives protenus, ut te
Confestim liquidus fortunae rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
Vel quia cuncta putas una virtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox?
Cum tu inter scabiem tantam & contagia lucri
Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures:
Quae mare conpescant causſae: quid temperet annum:
Stellae sponte sua, jussaene vagentur & errent:
Quid premat obscurum lunae, quid proferat orbem:
Quid velit & possit rerum concordia discors:
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum seu piscis, seu porrum & caepe trucidas,
Utere Pompeio Grospho; &, si quid petet, ultro
Defer: nil Grosphus nisi verum orabit & aequum.

Vilis

9. Confertim liquidus fortunae rivus inauret] Membranae omnes ubique LIQUIDUS. Eutyches tamen vetus Grammaticus p. 2160. *Ab aurum*, ait, *Inauro*. Horat.

ut te
Confestim LARGUS *fortunae rivus inauret.*
Non placet.

Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid deeſt.
Ne tamen ignores, quo ſit Romana loco res:
Cantaber Agrippae, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
Caeſaris accepit, genibus minor. aurea fruges
Italiae pleno defundit Copia cornu.

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM.

Ut proficiſcentem docui te ſaepe diuque,
Auguſto reddes ſignata volumina, Vini;
Si validus, ſi laetus erit, ſi denique poſcet:
Ne ſtudio noſtri pecces, odiumque libellis
Sedulus inportes, opera vehemente miniſter.

v. 29. Vulg. DIFFUDIT.

Si

29. ITALIAE PLENO DIFFUNDIT COPIA CORNU] Variant hic libri, alii *diffudit*, alii, *diffundit*, *defundit*, *defudit*. Ex poſtremis his alterutrum probamus: ſi *Defudit* cum Voſſiano & Leidenſi legeris, poſt meſſem ſcripta erit Epiſtola; ſi *defundit* cum Blandiniis & Reginenſi, ipſo meſſis tempore.

2. SIGNATA VOLUMINA, VĪNNI] Repone VINI, ut recte adnotavit Torrentius; *Vinius* enim Romanae familiae nomen; non *Vinnius*. Tacitus in Hiſtoriis paſſim, *Titus Vinius*; & Suetonius in Galba, c. 14. Gruterus in Inſcriptionum opere p. 189. SER. GALBA. II. T. VINIO. COS. Vide Panvinium ad Faſtos ann. MDCCCXXII.

6. SI TE FORTE MEAE GRAVIS URET SARCINA CHARTAE] Henricus Stephanus ex libro ſcripto profert, URGET; atque ita unus codex Pulmanni, & alter Coll. Trinitatis pro varia lectione. Haud male ſane dixeris, *Sarcina urget:* ut Plautus Poenulo IV, 2. *At* onus urget. *At tu appone, & reſpice ad me. Fecero.* Ovid. Faſt. IV, 515.

Reſtitit & ſenior, quamvis onus urget; *& orat*
Tecta ſuae ſubeat quantulacumque caſae.

Placet tamen communis fere omnium membranarum lectio, URET: utpote figuratior & ποιητικωτέρα: quam & firmat Priſcianus p. 1132. Horat. *Si te forte meae gravis* uret *ſarcina chartae?* ubi quattuor mihi inſpecti codices URAT; ut & hic habet Codex Coll. Trin. quod ab *urget* magis abſcedit. Livius XXXVI, 25. *Aetolos propter paucitatem eoſdem dies noctesque aſſiduo labore urente:* ubi liber Sigonii *urgente*. Nimirum ea vocabula ſollemniter a Librariis confunduntur, de quo conſule Nic. Heinſium ad Amor. Ovidii I, 2.

8. CLITELLAS FERUS IMPINGAS] Nic. Heinſius in libri ſui ora. *Alii*, inquit, Feſſus. *Forte*, SERO. Videtur eo inductus, quod Aſini ſint *tardi*. Sed nollem hoc viro ſagaciſſimo excidiſſe. Cum enim *ferus* dicit Noſter, eo ipſo ad Aſinae cognomen alludit: *Ferus* enim de aſino recte dicitur; ut alibi de equo, & cervo. Commodiſſime autem junguntur *Ferus impingas:* nimirum id Vinium hortatur & monet, ne libellos intempeſtive & importune Auguſto porrigat, quaſi abjicere velle videatur; ſed commodo tempore, & verecunde, & rogatus denique ei tradat. Ceterum Loſcheri editio & Veneta anni 1490. FESSUS quidem habent; ſed nimis abſurde. In omnibus membranis FERUS, & ſic Priſciani codices quattuor loco jam citato. p. 1132.

12. SIC POSITUM SERVABIS ONUS] Daniel Heinſius pro ſolita ſua infelicitate, *Poſtulat*, inquit, *lepor poëtae, qui eſt incredibilis in hac Epiſtola, reſcribi,*

SEPOSITUM *ſervabis onus.*

quod

Si te forte meae gravis uret sarcina chartae;
Abjicito potius, quam quo perferre juberis
Clitellas ferus inpingas, Asinaeque paternum
Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus: ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Ut vinosa glomus furtivae Pyrrhia lanae,
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
Neu volgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quae possint oculos aurisque morari
Caesaris, oratus multa prece, nitere. porro
Vade, vale: cave ne titubes, mandataque frangas.

v. 14. Vulg. GLOMOS. 16. NE.

EPI-

quod & temere in textum receptum editiones nonnullas infecit. Non enim advertit vir cetera egregius leporem hujus dictionis, *Sic positum servabis onus:* quem tamen ex Martiale discere potuit, qui Epig. V, 6. Parthenium rogat, ut Domitiano libellum velit tradere; eodem prorsus modo, quo Noster hic Vinium,

Nec porrexeris ista, sed teneto
SIC, *tamquam nihil offeras agasque.*
Si novi dominum novem sororum,
Ultro *purpureum* petet *libellum.*

Ubi omnia plane gemina vides, ut ex Horatio petita jure videantur. *Sic teneto*; ut Noster, *Sic positum servato: Ultro petet*; ut Noster, *si denique poscet.* Ceterum & alias *sic positum* non raro occurrit. Noster Serm. I, 2, 106.

Leporem venator ut alta
In nive sectetur, positum sic *tangere nolit.*

Virgil. Eclog. II.

Sic positae *quoniam suaves miscetis odores.*

Georg. IV, 203. Sic positum *in clauso linquunt.* Aen. II. 644.

Sic o sic positum *adsati discedite corpus.*

14. UT VINOSA GLOMOS] Codices in diversa abeunt, hi *globos*, illi *glomos*, alii *glomus*, unus Fabricii *glomen.* Tu, si sapis, tertium ex his elige, & rescribe,

Ut vinosa GLOMUS *furtivae Pyrrhia lanae.*

Ita Blandinius Cruquii, Reginensis, & Markianus. *Glomus* enim *glomeris* neutro est genere, unde *glomero* &c. Lucret. I, 360.

Nam si tantundem est in lanae glomere, *quantum*
Corporis in plumbo est, tantundem pendere par est.

Plin. Hist. XXXVI, 13. *Labyrinthum extricaberis, quo siquis improperet sine* glomere *lini, exitum invenire nequeat.* Aiunt quidem & *glomus glomeris* dici, & *glomus glomi*; sed nullo auctore idoneo; si hunc ipsum locum, de quo quaestio est, excipias. Priscianus lib. V. p. 658. *Neutra quaedam solebant etiam masculino genere proferre, vel e contrario, ut hic & hoc guttur, murmur, hic & hoc globus, quod etiam hoc glomus huius glomeris dicitur, hic fretus & dorsus pro hoc fretum & dorsum.* Ubi hoc vult Priscianus, *Hic globus* dici, & *Hoc glomus:* nimirum idem esse utrumque credidit B mutato in M: Ita lib. I. p. 559. B *transit in* M, *ut submitto, summito, globus glomus.* Unde igitur nobis *glomos lanae?* Satis profecto erit Pyrrhiae, si unum furtivae lanae glomus sub ala recondat: ex pluribus enim hoc vel illud excidet, & furti eam manifesto arguet.

16. NE VULGO NARRES] Zulichemianus & alius NEC; sed recte codex Galeanus, NEU *vulgo narres.*

EPISTOLA XIV.

AD VILLICUM.

VILLICE ſilvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis habitatum quinque focis, &
Quinque bonos ſolitum Variam dimittere Patres;
Certemus, ſpinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro; & melior ſit Horatius, an res.
Me quamvis Lamiae pietas & cura moratur
Fratrem maerentis, rapto de fratre dolentis
Inſolabiliter; tamen iſtuc mens animuſque
Fert, & avet ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe beatum.
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum inmeritum cauſſatur inique.
In culpa eſt animus, qui ſe non effugit umquam.
Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas:
Nunc Urbem & ludos & balnea villicus optas.

v. 9. Vulg. AMAT. Me

1. VILICE SILVARUM ET MIHI ME REDDENTIS AGELLI] Barthius Adverſ. XV, 3. ex vetuſtiſſimo, ut ait, codice reſcribit,

mihi me REDIMENTIS *agelli.*

Perperam: nam recepta lectio longe elegantior eſt. Noſter Epiſt. I, 18. v. 101.

Quid minuat curas, quid te tibi reddat *amicum.*

& contra Carm. IV, 13.

Quae me ſurpuerat mihi.

Seneca de Brevitate vitae c. VIII. *Nemo reſtituet annos; nemo iterum* te tibi reddet.

5. MELIOR SIT HORATIUS AN RES] Videamus orationis ſeriem;

Certemus, ſpinas animo*ne ego fortius, an tu*
Evellas agro; *& melior ſit* Horatius, *an res.*

Ubi eleganter ſane reponit Daniel Heinſius,

melior ſit Horatius, an RUS.

Quam ei conjecturam ipſa oppoſitorum ratio, *animo & agro*, *dominus & rus*, facile ſubminiſtrabat. Fallitur tamen, cum receptam lectionem adeo damnat ſpernitque, tamquam quae nullo modo locum tueri poſſit. Utraque enim proba eſt & commoda; ut quae melior ſit vix poſſis dijudicare. Digeſt. IV, 4, 39. *Vendentibus curatoribus minoris* fundum, *emptor extitit Lucius Titius, & ſex fere annis poſſedit, & longe longeque* REM MELIOREM *fecit.* Ubi vides ipſa Flacci verba *meliorem rem* de fundo itidem dici, ut hic de agro. Velleius Paterculus, II, 68. *Quippe pejor illi* res *familiaris, quam* mens *erat.* Et mox, 91. *Nec melior illi* res *familiaris quam* mens *foret.* Contra, Heinſianum illud *Rus* ex Sidonio Apollinari Epiſt. VIII, 4. firmari videtur: *Ubi ipſe*, inquit, *dum non minus ſtilo quam vomeri incumbis; difficile diſcernitur, domini pluſne ſit cultum* RUS *an* INGENIUM. Quid? non videtur tibi Sidonius hunc ipſum Flacci locum tum in animo habuiſſe? *Rus* autem accipies, non *agrum* tantummodo, ſed & hortum, ſilvas, villam, jumenta, pecora, inſtrumenta ruſtica, omnia denique quae ad villici cu-

Me conſtare mihi ſcis; & diſcedere triſtem,
Quandocumque trahunt inviſa negotia Romam.
Non eadem miramur: eo diſconvenit inter
Meque & te. nam quae deſerta & inhoſpita teſqua
Credis, amoena vocat mecum qui ſentit; & odit
Quae tu pulchra putas. fornix tibi & uncta popina
Incutiunt Urbis deſiderium, video; & quod
Angulus iſte feret piper & tus ocius uva;
Nec vicina ſubeſt vinum praebere taberna
Quae poſſit tibi; nec meretrix tibicina, cujus
Ad ſtrepitum ſalias terrae gravis: & tamen urgues
Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
Disjunctum curas, & ſtrictis frondibus exples:
Addit opus pigro rivus, ſi decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age, quid noſtrum concentum dividat, audi.
Quem tenues decuere togae nitidique capilli,
Quem ſcis inmunem Cinarae placuiſſe rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,

Cena

curam pertinebant. *Melior* dominus, an *rus*; ut Terent. Heaut. I, 1.

agrum *in his regionibus*

Meliorem, *neque preti majoris nemo habet.* Seneca de vita beata, c. XVII. *Quare* cultius rus *tibi eſt, quam natural s uſus deſiderat?* Quidni autem de *rure*, quod tantopere diligebat, hic verba faceret Horatius? Scis, opinor, iſta; *O rus, quando ego te aſpiciam? Rure meo quidvis poſſum perferre patique.* Nolim tamen receptae lectioni dicam impingere, ſine codicis alicujus teſtimonio.

9. FERT ET AMAT SPATIIS OBSTANTIA RUMPERE CLAUSTRA] *Amat* hic accipiendum eſt *cupit*; ut ipſa flagitat ſententia. Verum *amat rumpere* aliud quid potius ſignificaverit, ut Carm. III, 15.

Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat *ſaxa*;

hoc eſt, *ſolet*, ϑιλεῖ. Vide nos ad Serm. I, 4. v. 87. Quamobrem, ne aliud auctor in mente habeat, aliud verbis dicat, nos cum bona Librariorum venia ſic locum reſtituemus:

tamen iſtuc mens animuſque
Fert, & AVET *ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.*

Catullus Epig. XLVII.

Jam mens *praetrepidans* avet *vagari.*

Lucret. II, 265.

Nonne vides etiam, patefactis tempore puncto
Carceribus, non poſſe tamen prorumpere *equorum*
Vim cupidam tam deſubito, quam mens avet *ipſa.*

Cicero Philip. V, 5. Avet animus *apud conſilium illud pro reo dicere.* Arnob. lib. V. Avet animus *ſcire, quibus ſitis eloquiis tam periculoſa negotia defenſuri.* Ceterum fruſtra Barthius Adverſ. XV, 3. ex vetuſto ſuo codice laudat,

tamen iſtuc mens ME *animuſque*
Fert.

Quid? ne illud quidem ex diſcipulorum cathedris in mentem veniſſe, *In nova fert animus?*

Cena brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba.
Nec luſiſſe pudet, ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam
Limat, non odio obſcuro morſuque venenat:
Rident vicini glebas & ſaxa moventem.
Cum ſervis tu urbana diaria rodere mavis.
Horum tu in numerum voto ruis: invidet uſum
Lignorum & pecoris tibi calo argutus & horti.
Optat ephippia bos: piger optat arare caballus.
Quam ſcit uterque libens, cenſebo, exerceat artem.

EPISTOLA XV.

Ad C. Numonium Valam.

QUAE ſit hiems Veliae, quod caelum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, & qualis via: (nam mihi Baias

v. 40. Vulg. Tu *abeſt.*

Muſa

40. Cum servis urbana diaria rodere mavis] Repone, ut diſtinctius & efficacius procedat comparatio,

Cum ſervis TU *urbana diaria rodere mavis.*

Vide quae diximus ad Serm. II, 3. v. 212. & 234.

43. Optat ephippia bos] In verſiculo iſto,

Optat ephippia bos piger: optat arare caballus,

dilogia eſt; & ambiguum manet, *pigérne bos*, an *piger caballus* voluerit auctor. Unde in codicibus ſcriptis varie interpungitur: alii cum editis poſt *piger* inſerunt punctum; alii poſt *bos*. Si priores ſequeris, *bos piger* perpetuum erit epitheton, neque quicquam ſententiae addet: immo demet potius, cum ephippia optare ſit impigri magis, quam pigri. At ſi poſterioribus accedis, *piger caballus* e re nata & occaſione dicetur: pigerrimus enim fuerit, qui ephippia detrectet, aratrum & jugum oppetat.

5. Sane myrteta relinqui] Vetuſtiores codices MURTETA ſcribunt more ſaeculi Horatiani; ad cujus exemplum nos toto opere orthographiam inſtituimus. Ceterum *ſulfura* illa in *murtetis Baiarum* cave cum magnis Interpretibus *aquas ſulfuratas* accipias aut Thermas naturales: ſicca enim ſudatoria erant inſtar Laconicorum. Celſus de his ipſis loquens III, 21. *Maxime*, ait, *utiles* (in hydrope) *naturales & ſiccae ſudationes ſunt, quales ſuper* BAIAS *habemus in* MURTETIS. & iterum clariuſque ibidem c. 17. *Siccus calor eſt & arenae calidae, & laconici, & clibani, & quarundam naturalium ſudationum, ubi a terra profuſus calidus vapor aedificio includitur, ſicut ſuper* BAIAS *in* MURTETIS *habemus.* Murtetorum etiam horum meminit & Martialis III, 58.

Baiana *noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,*
Non otioſis ordinata myrtetis,
Sed rure vero barbaroque laetatur.

13. Sed equi frenato est auris in ore] Tacent hic interpretes, neque quicquam ex codicibus ſuis proferunt: Videamus tamen locum integrum:

Mutandus locus eſt, & diverſoria nota
Praeteragendus Equus. *Quo tendis? non mihi Baias*
Eſt iter aut Cumas, laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equi *frenato eſt auris in ore.*

Ubi qui Latine ſciunt, id primum mirabuntur, *equi* caſu genitivo hic efferri: cum caſtigati ſermonis ratio dativum poſtulet: Sed *equo auris eſt*

in

Muſa ſupervacuas Antonius: & tamen illis
Me facit inviſum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. ſane murteta relinqui,
Dictaque ceſſantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit; invidus aegris,
Qui caput & ſtomachum ſubponere fontibus audent
Cluſinis, Gabioſque petunt & frigida rura.
Mutandus locus eſt, & deverſoria nota
Praeteragendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas
Eſt iter aut Baias; laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equis frenato eſt auris in ore.)
Major utrum populum frumenti copia paſcat;
Collectoſne bibant imbris, puteoſne perennis
Jugis aquae: (nam vina nihil moror illius orae:
Rure meo poſſum quidvis perferre patique:

Ad-

v. 13. Vulg. EQUI. 16. DULCIS.

in ore frenato. Ita boni auctores ſemper loquuntur. Plinius: *Cervis vita in confeſſo longa: Equo fere, qui homini, morbi ſunt: Bubus Indicis camelorum altitudo: Tauris minora, quam bubus, cornua.* Hanc igitur labem eluunt codices noſtri optimi Voſſianus, & Reginenſis; quibus accedit & alter recentior: Sic enim exhibent,

Dicet eques: ſed EQUIS *frenato eſt auris in ore.* Sententioſe hoc dictum eſt; non de hoc tantum equo, ſed de omnibus. Quod cum non animadverterent Librarii, ideo corrumpebant locum, quia ex prioribus verbis de uno equo hic agi exiſtimabant. Inde eſt, quod in Reginenſi S a mala manu pene eraſa conſpicitur.

16. PUTEOSNE PERENNES DULCIS AQUAE] In editionibus priſcis olim hic legebatur, JUGIS *aquae*: poſtea magnorum Interpretum juſſu illud *jugis* de ſede ſua dejectum eſt, & in ejus locum eſt adſcitum DULCIS *aquae.* Sane in membranis utrumque viſitur & *jugis* & *dulcis*: ita tamen ut in vetuſtioribus noſtris Leidenſi, Voſſiano, Reginenſi, Zulichemiano *jugis* compareat, alterum non niſi in recentioribus reperiatur. Idem crediderim & de aliorum codicibus dici poſſe. Utros igitur ſequemur? ſine dubio antiquitati id dabimus, ut in veterem locum reſtituamus illud *jugis*; *Collectoſne bibant imbres, puteoſne perennes* JUGIS *aquae.* Et *jugis aqua* & *jugis puteus* recte dicitur. Noſter Serm. II, 6.

Hortus ubi & tecto vicinus jugis aquae fons.

ubi neſcias *jugiſne aquae* voluerit, an *jugis fons.* Cicero de Nat. Deor. II, 9. *Atque etiam ex* puteis jugibus *aquam calidam trahi.* De Divin. I, 50. *Pherecydes, cum vidiſſet hauſtam aquam de* jugi puteo, *terrae motus dixit inſtare.* & II, 13. *Etiamne futurum eſſe* (terrae motum) aquae jugis *colore praeſentiunt?* At, inquiunt, cum *perennes puteos* dixerat, ſupervacaneum erat addere *jugis aquae.* Concedendum vero eſt hoc poëtis & oratoribus, ut rem verbis ornent & amplificent non ita diſſimilis ſignificationis; modo non ſint plane ejuſdem. Ita Cicero, *Perennes & perpetui curſus*; Arnobius, *Perpetuae & juges calamitates.* Quidni igitur & *perennes putei jugis aquae.* Quorſum autem, quod illis tantopere placet, *Dulcis aquae?* Quaſi vero & *collecti imbres* non itidem dulces fuerint? Quaſi puteos aquae *ſalſae & amarae* quiſquam biberit, cui aqua pluvialis ſuppetat?

17. RURE MEO QUIDVIS POSSUM PERFERRE PATIQUE] Heinſius in libri ſui margine, *Lege Quodvis, ut dixi in Obſervationibus.* Recte quidem & ne-

Ad mare cum veni, generoſum & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum ſpe divite manet
In venas animumque meum, quod verba miniſtret,
Quod me Lucanae juvenem commendet amicae.)
Tractus uter pluris lepores, uter educet apros;
Utra magis piſcis & echinos aequora celent;
Pinguis ut inde domum poſſim Phaeaxque reverti:
Scribere te nobis, tibi nos adcredere, par eſt.
Maenius, ut rebus maternis atque paternis
Fortiter abſumtis urbanus coepit haberi;
Scurra vagus, non qui certum praeſepe teneret;
Inpranſus non qui civem dignoſceret hoſte;

Quae-

neceſſario; ſi ad *vinum* modo ſpectes. *Quodvis* enim *vinum* dicendum erat, non *quidvis*. Sed & *vinum* hic & alia omnia reſpicit; Rure, ait, meo, tam liquido & defaecato ſum animo, ut omnia mihi ſapiant placeantque. Cicero Offic. I, 30. *Itemque alii*, qui quidvis perpetiantur, *cuivis deſerviant*, *dum quod velint conſequantur*.

30. QUAELIBET IN QUEMVIS OPPROBRIA FINGERE SAEVUS] Heinſius in ora libri, *Forte Stringere*. Ingenioſe quidem. Sed recepta lectio non eſt ſollicitanda. Cicero in Verrem I, 5. *Ut mihi magis timendum ſit*, *ne multa* crimina *praetermittere*, *quam nequa* in iſtum fingere *exiſtimer*. Ammianus Marcellinus XVII, 11. *Legimus* in veteres *quoque magnificos duces* vitia criminaque finxiſſe *malignitatem*. Fingere crimen in aliquem, ut, fingere opprobria in quemvis. Deinde & ſaevius atrociuſque eſt fingere opprobria, quam ſtringere; *Stringere* enim & vera opprobria poterit quis, *fingere* non niſi falſa: adde quod eo ipſo quo fingit, itidem & ſtringit.

31. QUICQUID QUAESIERAT, VENTRI DONABAT AVARO] Haeſit illud *donabat* ex editionibus primis, quae ſic dederunt. At Membranae, praeſertim vetuſtiores, aliud crepant; ex noſtris quidem Voſſianus, Leidenſis, Reginenſis cum aliis pluribus DONARAT. Lege unius literae mutatione,

Quicquid quaeſierat, *ventri* DONARET *avaro*.

Continuatur ſcilicet orationis ſeries, *Qui non* teneret *certum praeſepe*; *non civem hoſte* dignoſceret; *quicquid quaeſierat*, *ventri* donaret.

38. DICERET URENDOS CORRECTUS BESTIUS] Locus, qualis hodie circumfertur, obſcurus & perdifficilis:

Hic ubi nequitiae fautoribus & timidis nil
Aut paullum abſtulerat, *patinas cenabat omaſi*
Vilis & agninae, *tribus urſis quod ſatis eſſet*,
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos correctus Beſtius.

Ubi editiones priſcae habent; CORREPTUS *Beſtius*, ut & codices aliquot: ſed CORRECTUS plures & meliores. Qui pro *Beſtio Maenium* hic ſubſtituerunt; & ſententiam peſſundant, & a ſcriptis omnibus recedunt. Ordo autem orationis hujuſmodi eſt: *Hic Maenius*, *ubi nihil unCti & opipari habuit*, *vilibus cibis ſe avide implebat*; *ſcilicet ut diceret* (Maenius) *nepotum ventres lamna candente urendos eſſe*, CORRECTUS BESTIUS. Sine dubio illud *diceret* a nominativo *Maenius* regitur; quod & ſententiae indoles & orationis tenor omnino poſtulant. Quippe ſi alio modo conſtruxeris, *Scilicet ut Beſtius diceret nepotum ventres*, &c. & orationi vim facies, & ſententiae meras tenebras offundes. Cur enim tum maxime Beſtius ille in nepotes declamaret, cum Maenius minime nepotem ageret, vulgari cibo contentus? Hoc plane intempeſtivum & ineptum. Ergo *Maenius* ipſe, cum nepotes puniendos diceret, per epexegeſin, nominatur *Beſtius*; ſicuti cum aliquem appellamus *tertium Catonem*, *Achillem alterum*. Vellejus Paterc. II, 18. *Mithridates*, *ſemper animo maximus*, *conſiliis dux*, *miles manu*, *odio in Romanos* Hannibal. Quo poſito, ſcire aveo quid ſibi velit aut poſſit illud CORRECTUS? Nihil inde extuderis, quod

Quaelibet in quemvis opprobria fingere ſaevus;
Pernicies & tempeſtas barathrumque macelli,
Quicquid quaeſierat, ventri donaret avaro:
Hic, ubi nequitiae fautoribus & timidis nil
Aut paullum abſtulerat, patinas cenabat omaſi,
Vilis & agninae; tribus urſis quod ſatis eſſet:
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos corrector Beſtius. idem
Si quid erat nactus praedae majoris; ubi omne
Verterat in fumum & cinerem, Non hercule miror,
Aiebat, ſi qui comedunt bona: cum ſit obeſo
Nil melius turdo, nil volva pulchrius ampla.

v. 32. Vulg. DONABAT. 37. CORRECTUS. 38. QUICQUID. Ni-

quod cum verbis adjunctis quadret aut quoquo modo congruat; ut vel ex ineptis & prorſus abſurdis Interpretum opinationibus erit videre. Repone ergo non magna mutatione;

Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos, CORRECTOR *Beſtius.*

Ita in antiquiſſimo, ut ait, codice Lambinus reperit: & quaſi per tranſennam veritatem hujus lectionis agnovit; eo ſolo infelix, quod dum pro Beſtio *Maenium* cum vitioſis editionibus obtrudit, totam ſententiam ponere non potuit. Nihil autem feſtivius & urbanius hac lectione. Maenius, cum prae inopia nepotari ipſe non potuit, in cenas nepotum acriter elatrat, tamquam alter *corrector Beſtius*. Nimirum εἰρωνικῶς & invidioſe *Corrector* dicitur, qui, ut hic Maenius, aut alios caſtigat ipſe ejuſdem culpae reus, de quo Davi illud recte uſurpes, Serm. II, 7.

Tu cum ſis quod ego & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior?

aut qui id in aliis reprehendit, quod ipſe prae re domi anguſta imitari non poteſt, in quem verba illa Micionis jure competunt, Adelph. I, 2.

haec ſi neque ego neque tu fecimus,
Non fiit egeſtas facere nos. tu nunc tibi
Id laudi ducis, quod tum feciſti inopia?
Injurium eſt, nam ſi eſſet unde id fieret,
Faceremus.

Cicero Philip. II, 17. *Jam enim, quoniam criminibus ejus ſatis reſpondi, de ipſo emendatore &* CORRECTORE *noſtro quaedam dicenda ſunt.* In Oratore c. 56. *Sed tamen hic* corrector, *in eo ipſo loco, quo reprehendit, immittit imprudens ipſe ſenarium.* Pro C. Balbo. c. 8. *O praeclarum interpretem juris, auctorem antiquitatis*, correctorem atque emendatorem *noſtrae civitatis.* Plin. Ep. V, 21. *Invenimus qui curva* corrigeret. *Quid? ante hunc Praetores non fuerunt? quis autem hic eſt, qui* emendet *publices mores?* Terent. Adelph. IV, 7.

Corrector! *nempe tua arte viginti minae*
Periere.

Caeterum *Beſtium* illum oportet fuiſſe notum hominem, antiquae frugalitatis, aut ſaltem ſeveritatis fictae, qui, ut ille ait, *in mores, in luxum, & prandia regum* frequenter & libere intonaret. Atque hinc, opinor, Beſtii nomen correctori ejuſmodi imponit Perſius Sat. VI, 37.

Tune bona incolumis minuas? & BESTIUS *urget*
Doctores Graios: Ita fit, poſtquam ſapere urbi
Cum pipere & palmis venit hoc veſtrum maris
expers;
Foeniſecae craſſo vitiarunt unguine pultes.

ubi *venit hoc veſtrum* reſcripſimus ex codice antiquo; cum perperam in vulgatis feratur, *Venit noſtrum hoc.*

38. IDEM, QUICQUID ERAT NACTUS PRAEDAE MAJORIS] Et in editis omnibus & in membranis pleriſque QUICQUID. At codices aliquot Torrentii habent,

SI QUID *erat nactus praedae majoris.*

Rectiſſime: hoc enim & juſtius vulgato eſt, & ſignificantius. *Si forte majoris praedae quid nactus erat*; quo oſtenditur, tam largam fortunam & rarius & difficilius ei obtigiſſe.

Nimirum hic ego sum: nam tuta & parvula laudo,
Cum res deficiunt; satis inter vilia fortis:
Verum ubi quid melius contingit & unctius; idem
Vos sapere & solos aio bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

EPISTOLA XVI.

Ad Quintium.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti,
Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivae,
Pomisne, an pratis, an amicta vitibus ulmo;
Scribetur tibi forma loquaciter & situs agri.
Continui montes; ni dissocientur opaca
Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,

v. 3. Vulg. Et pratis. Lae-

3. Pomisne et pratis] Illud et editiones omnes obsedit, ex Veneta & Loscheriana tractum. Sed corrige ex tribus codicibus Cruquii, totidem Torrentii, Pulmanni uno, alteroque Bersmanni, & ex nostris aliquot,

Pomisne, an *pratis*, *an amicta vitibus ulmo.*

Pomaria quippe & *prata* sunt diversa agri genera, & proinde non erant copulanda per et, sed per an disjungenda: quod & Cruquius Torrentiusque recte animadverterunt. An autem geminatur, ut saepe alibi. Epod. VII.

Furorne coecos, an *rapit vis acrior*,
An *culpa? responsum date.*

Epist. I, 3.

Thraca ne *vos Hebrusque nivali compede vinctus*,
An *freta vicinas inter currentia terras*,
An *pingues Asiae campi collesque morantur?*

Epist. I, 11.

Cunctane prae campo & Tiberino flumine sordent,
An *venit in votum Attalicis ex urbibus una*,
An *Lebedum laudas*, *odio maris atque viarum?*

Epist. I. 18.

Quid pure tranquillet, *honos*, an *dulce lucellum*,
An *secretum iter*, *& fallentis semita vitae?*

7. Laevum discedens] Ita praeferunt Editiones, praeter Loscherianam quae descendens exhibet; cui astipulantur libri aliquot scripti, tam nostri, quam aliorum. Repone,

—— *sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol*,
Laevum decedens *curru fugiente vaporet.*

Virgil. Georg. IV, 466.

Te veniente *die*, *te* decedente *canebat.*

Eclog. II, 67.

Et Sol *crescentes* decedens *duplicat umbras.*

Georg. I, 222.

Gnossiaque ardentis decedat *stella coronae.*

Noster Epist. I, 6.

Hunc solem, *& stellas*, *&* decedentia *certis*
Tempora momentis.

Lactantius, VI, 2. *Quibus aut esurientibus opus est cibo*, *aut sitientibus potu*, *aut veste algentibus*, *aut*, *cum* sol decesserit, *lumine.* Tria illa, *discedere*, *decedere*, *descendere* passim a Librariis permutantur.

8. Quid si rubicunda benigne] Ita jam a primis usque editionibus hic locus praefertur;

—— *quid si rubicunda* benigne
Corna vepres & pruna ferant, *si quercus & ilex*
Multa fruge pecus, *multa dominum* juvet *umbra?*

Et quidem facile ferri posset recepta haec lectio; nisi aliam & meliorem suppeditarent veteres membranae. Principio, codex Leidensis clare habet benignae, ut & a prima manu Reginensis: At unus Pulmanni, tres Cruquii, unus Markii, alter-

Laevum decedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid, si rubicunda benigni
Corna vepres & pruna ferunt? si quercus & ilex
Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hae latebrae dulces, & (jam si credis) amoenae,
Incolumem tibi me praestant Septembribus horis.
Tu recte vivis, si curas esse quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
Neu, si te populus sanum recteque valentem

v. 8. Vulg. BENIGNE. 9. FERANT. 10. JUVET. 15. ETIAM (si credis) Di-

alterque Vossii, cum Petrensi & Regiae Societatis, BENIGNI. Sane adjectivum hic elegantius quid & ποιητικώτερον in se habere, quam adverbium, facile pronunciabunt harum rerum periti. Sic Ovidius Amor. I, 10.

Praebeat Alcinoi poma benignus *ager.*

Tibullus, III, 3.

Et magnas messes terra benigna *daret.*

Plinius Hist. XVIII, 1. *Quaeque alia praeter arbores aut frutices* benigna tellure *proveniunt.* Ita & hic *benigni vepres ferant*; non *benigne ferant.* Ceterum utrumvis recte habet; seu *benignae* mavis, sive *benigni*: nam *vepres* utriusque generis esse & veterum Grammaticorum decreta & scriptorum loca declarant: Lucret. IV, 60.

— *nam saepe videmus*
Illorum spoliis vepres *volitantibus* auctas.

Virgil. Georg. III, 444.

& hirsuti *secuerunt corpora* vepres.

Aen. VIII, 645.

& sparsi *rorabant sanguine* vepres.

Masculinum autem hic praetulimus, cum ob plurium codicum consensum, tum ob Virgilii auctoritatem. Porro codex Petrensis & alter e Collegio Trinitatis JUVAT clare exhibent, non *juvet.* Recte: modo & legas FERUNT pro *ferant*:

quid si rubicunda benigni
Corna vepres & pruna ferunt? *&c.*

Noster Carm. III, 9.

Quid si *prisca* redit *Venus?*

& Serm. II, 7.

quid si *me stultior ipso*
Quingentis emto drachmis deprenderis?

Terent. Heaut. IV, 3.

Quid si redeo *ad illos qui aiunt*, Quid si *nunc caelum* ruat?

Modus indicativus in hac phrasi est oratio affirmantis; subjunctivus optantis tantum vel metuentis: iste igitur cum loci hujus sententia melius congruit.

15. ETIAM (SI CREDIS) AMOENAE] Languet profecto sententia, ut vulgo locus hic concipitur:

Hae latebrae dulces, etiam (si credis) amoenae.

Quid enim, aut quantillum interest, inter *dulce* & *amoenum*; ut de priore Noster facile se apud amicum fidem inventurum speret, de altero dubitet? Sed erigetur & sana erit; si, nulla litera mutata, sic verba interpunxeris,

Hae latebrae dulces & (jam si credis) amoenae.

Si *jam* credis dulces esse & amoenas; postquam scilicet, ut pollicitus sum,

Descripta est tibi forma loquaciter & situs agri.

Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat, & his verbis vacuas permulceat auris;
TENE magis salvum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui consulit & tibi & Urbi,
Juppiter; Augusti laudes agnoscere possis.
Cum pateris sapiens emendatusque vocari;
Responsne tuo, dic sodes, nomine? nempe

Vir

36. IDEM SI CLAMET FUREM] Nullus, quod sciam, Interpretum filum & ductum hujus orationis recte accepit:

Cum pateris sapiens emendatusque videri,
Responsne tuo dic sodes nomine? nempe
Vir bonus & prudens dici delector ego ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras si volet, auferet: ut si
Detulerit fasces indigno, detrahet idem.
Pone, meum est; inquit: pono, tristisque recedo.
Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum,
Mordear opprobriis falsis mutemque colores.

Ubi hic ordo, haec sententia est: *Qui hodie dedit hoc*, nomen sc. sapientis & emendati, mihi indigno; *cras auferet, si volet. Pone*, inquit, istud nomen, quo tibi adulatus sum: *meum est*, quod eo nomine tibi places. Ego vero *pono, & tristis recedo. Idem* ego, qui falsis prius laudibus cristas erigebam, *mordear etiam opprobriis falsis, si clamet me furem esse, impudicum, parricidam.* Ejusdem enim est, *falso honore juvari*, & *mendaci infamia terreri.* IDEM igitur primae hic personae est; *Pono tristisque recedo: Idem mordear opprobriis falsis.* Ita Nosler passim; ut Epist. II, 2. v. 104.

Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Cum scribo, & supplex populi suffragia capto:
Idem, *finitis studiis & mente recepta,*
Obturem *patulas impune legentibus aures.*

& in Arte v. 358.

Quem bis terve bonum cum risu miror; & idem
Indignor, *quandoque bonus dormitat Homerus.*

Cicero Epist. Fam. IV, 4. *Et ego ipse me non esse verborum admodum inopem agnosco: sed tamen* idem facile cedo *tuorum scriptorum subtilitati.* At Interpretes τὸ *Idem* tertiae hic personae esse arbitrantur, & ultima illa *mutemque colores* per interrogationem efferunt: quo omnis sententiae vis corrumpitur, & orationis filum interciditur.

38. MUTEMQUE COLORES] Unus & alter ex nostris recentioribus COLOREM; ut tres Cruquii, quos se sequi profitetur. Sane in hac sententia Latini singularem plerumque numerum adhibent. Plautus Merc. II, 3.

Quid est tibi, quod commutatu'st color?

Cicero pro Cluentio cap. 19. *Suspensus incertusque vultus, crebra* coloris *mutatio.* Aurelius Victor in Nerva: *Perinde trepidavit, ut* mutato colore, *verbis amissis, vix consisteret.* Recte tamen se habet COLORES, quod in omnibus paullo vetustioribus extat. Propertius I, 16.

Quis te cogebat multos *pallere* colores,
Et fletum invitis ducere luminibus?

Lucianus in Eunucho: Καὶ παντοίως ἦν, εἰς μυρία τραπόμενος ΧΡΩΜΑΤΑ, καὶ ψυχρῷ τῷ ἱδρῶτι ῥεόμενος. Significat, non semel, sed crebro pallorem ruboremque ire & redire.

40. QUEM NISI MENDOSUM ET MENDACEM] Quod in priscis editionibus sic exhibetur,

Falsus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem, nisi mendosum & mendacem?

vetustiores plerique codices ad hunc modum variant,

Quem nisi mendosum & MEDICANDUM?

Ita quattuor Blandini cum tribus aliis apud Cruquium, ita unus Bersmanni & bini Pulmanniani; ita ex nostris optimi Leidensis & Reginensis. Et Cruquius quidem sic edidit, fuorum auctoritate fretus, quem tamen nemo imitari ausus est praeter Baxterum nostratem. Torrentius vero illud *Medicandum, ut insulsum plane & insipidum, rejicit.* Quo magis elaborandum est nobis, qui Cruquianam quidem lectionem sequimur, licet alio

pror-

Vir bonus & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
Detulerit fascis indigno, detrahet idem.
Pone, meum est; inquit: pono, tristisque recedo.
Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum,
Mordear opprobriis falsis, mutemque colores.
Falsus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem, nisi mendosum & medicandum? vir bonus est quis?
Qui consulta Patrum, qui leges juraque servat;

Quo

v. 40. Vulg. ET MENDACEM.

prorsus modo interpretemur; ut sententiae nostrae ratio constare, & a posterorum cavillationibus immunis aetatem ferre possit. Quis igitur est *medicandus?* is profecto, cui medicina, emendatione, correctione opus est. Nam ut *morbi*, ita & *medicinae* vocabulum ad animum transferri solet, apud optimos quosque scriptores. Terent. And. v. 1.

Ejus labore atque ejus dolore gnato ut medicarer *tuo.*

Noster Epist. I, 8.

Sed quia mente *minus validus, quam corpore toto*
Nil audire velim, nil discere, quod levet aegrum;
Fidis offendar medicis, *irascar amicis.*

Seneca Epist. L. *Nemo se esse avarum intelligit, nemo cupidum. Caeci tamen ducem quaerunt, nos sine duce erramus: & ideo difficulter ad* sanitatem *pervenimus, quia nos aegrotare nescimus: nec quaerimus quidem* medicum; *erubescimus discere bonam mentem.* Ita apud Graecos θεραπεία & θεραπεύεσθαι de mente passim usurpantur. Plutarchus Περὶ Ἀοργησίας p. 806. Ed. Steph. Τὸ τοῦ Μασσαγέτου, δεῖν ἀεὶ θεραπευομένους βιοῦν τοὺς σώζεσθαι μέλλοντας. Marcus Antoninus I, 7. Παρὰ Ῥουστικοῦ, τὸ λαβεῖν φαντασίαν τοῦ χρήζειν διορθώσεως καὶ θεραπείας τοῦ ἤθους. Ergo hoc vult Horatius: Qui falso honore delinitur, aut falsa infamia cruciatur; is certe mendosus est, & medicinae indiget; quantumvis se sanum & ab omnibus animi morbis liberum esse opinetur. Nihil profecto aptius ad totam orationis seriem vel fingi poterit. Sic enim antea dixerat, eadem qua hic tralatione:

Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
Neu, si te populus sanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem *sub tempus edendi*
Dissimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera *celat.*

Haec omnia μεταφορικῶς de animi morbis accipienda esse quivis videat. Ergo ubi in versibus sequentibus quaesiverat, an amicus ille suus & falsis laudibus non delectari, & infamia falsa non concuti didicisset, tandem eadem metaphora sic argumentum claudit,

Falsus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem nisi mendosum & MEDICANDUM?

Si his, inquit, rebus concuteris, morbo utique laboras & *medicandus* es, quantumvis *sanum te & recte valentem* & populus dictitet, & tu credulus sic existimes. Noster Serm. I, 6. v. 65.

Atqui si vitiis mediocribus & mea paucis
MENDOSA *est natura, alioqui recta,*

& iterum I, 4, 130.

Ex hoc ego SANUS *ab illis*
Perniciem quaecumque ferunt, mediocribus & quei
Ignoscas vitiis teneor.

Ex his locis inter se collatis facile perspectu est, quam vere apteque vocabula illa hic conjungantur, MENDOSUM & MEDICANDUM. Mendosi siquidem sumus ob *vitia*: & vitia illa *sanatione* & *medicina* indigent. Omnis itaque mendosus propterea est *medicandus*: at non omnis mendosus necessario est *mendax*: poterit enim quis menda sua cognoscere & confiteri: ut Noster loco jam laudato, Serm. I, 4, 130. De qua re vide egregie differentem Senecam De Tranquillitate cap. 1. Quid quod *Medicandum* olim legit Porphyrio Scholiastes? *Mendosum*, inquit, *Vitiosum. Mendacem, hoc est, non sanum.* Ita quidem Georgii Fa-

Quo multae magnaeque secantur judice lites;
Quo res sponsore, & quo causſae teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota
Introrsus turpem, speciosum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi; si mihi dicit
Servus: Habes pretium; loris non ureris, aio.
Non hominem occidi: Non pasces in cruce corvos.
Sum bonus, & frugi: renuit negitatque Sabellus.
Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
Suspectos laqueos, & opertum milüus hamum.
Oderunt peccare boni, virtutis amore:
Tu nihil admittes in te, formidine poenae.
Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.

v. 43. Vulg. Quo Responsore. 45. Introrsum. 46. Dicat. 49. Negat atque.

Nam

bricii editio praefert: sed naris esse obesae debet, qui illud *Non sanum* minime ad *Mendacem*, sed ad *Medicandum* spectare non subodoretur. Atque ita clare exhibet Editio Veneta anni MCCCCXC. *Medicandum, hoc est, non sanum.* Valeant itaque, qui *Mendacem* hic supponunt, magno sententiae dispendio: quamquam in iis est Joannes Sarisburiensis vir suae aetatis eruditissimus, qui ante annos plus quingentos sic in suis codicibus legebat,

Quem nisi mendosum & mendacem?

ut videbis Policrat. II, 14. nam & sic ibi codex scriptus in Bibliotheca hujus Academiae publica. Sed hujus auctoritati praeponderant & codices qui octingentos annos facile superant, & Scholiastes his omnibus prior, &, quod maximum est, ipsa ratio & series orationis.

43. Quo responsore] Consprirant fere in hanc lectionem & nostri codices & aliorum omnes:

Vir bonus est quis?
Qui consulta patrum, qui leges juraque servat;
Quo multae magnaeque secantur judice lites;
Quo responsore, *& quo causſae teste tenentur.*

Ubi si interroges, quis iste *responsor* est, respondebunt tibi Interpretes *jure consultum* hic intelligi. Audio: verum, etiamsi *responsa prudentum* appellatae fuerint interpretationes juris a consultis profectae; nego tamen apud ullum scriptorem consultos dici *Responsores.* Adde, quod ipsa loci sententia ab hac interpretatione abhorret. Quaerit enim Flaccus, Quis apud vulgus *vir bonus* audiat? Qui leges, inquit, & jura servet, qui testis gravis habeatur, qui arbiter litium exceptione major, qui *responsor?* Quid, sodes, *responsor?* annon haec ad omne vitae institutum attinent; intra certum aliquod minime coërcenda? an soli, an omnes juris prudentiae professores *viri boni* tum habebantur? an excludendi erant ceteri omnes, seu Senatores, sive Equites; ne Populum dicam, & Philosophos, & nostrum ipsum Poëtam? Nemone usquam vir bonus, nisi qui *de jure respondere* noverit? Quid ergo? solus laboranti loco hic consulit codex veterrimus Blandinius, qui hanc lectionem exhibet,

Quo res sponsore, *& quo causſae teste tenentur.*

Rectissime: *Quo*, inquit, *sponsore res tenentur; quo teste causſae.* Cornelius Nepos in Attico: *Ut nullum illa fuiterit vadimonium sine Attico: hic* sponsor *omnium* rerum *fuerit.* Ita *sponsor* & *testis* una veniunt apud Cic. de Prov. Conf. c. 18. *Si denique Cn. Pompeius idem mihi* testis *de voluntate Caesaris, &* sponsor *est illi de mea.* Stultus autem fuerit creditor, qui *sponsorem* aliquem acceperit, nisi *virum probum* & existimationis integrae. Eleganter Persius Satira Quinta:

Verterit hunc dominus? momento turbinis exit
Marcus Dama. Papae! Marco spondente, *recusas*
Credere tu nummos? Marco sub judice *palles?*
Marcus dixit: *ita est. adsigna, Marce, tabellas.*
Haec mera libertas: hoc nobis pilea donant.

Ubi

Nam de mille fabae modiis cum ſubripis unum;
Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.
Vir bonus, omne forum quem ſpectat & omne tribunal,
Quandocumque Deos vel porco vel bove placat,
Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
Labra movet metuens audiri; Pulchra Laverna,
Da mihi fallere, da juſto ſanctoque videri:
Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
Quî melior ſervo, quî liberior ſit avarus,
In triviis fixum cum ſe demittit ob aſſem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
Qui metuens vivit, liber mihi non erit umquam.
Perdidit arma, locum virtutis deſeruit, qui

v. 61. Vulg. JUSTUM SANCTUMQUE.

Sem-

Ubi vides tria illa, quae Horatius memorat, hic recenſeri; *ſponſorem*, *judicem*, *teſtem*. Recte igitur Cruquius ex ſuo codice RES SPONSORE edidit; etſi ante nos nullum ſibi comitem invenerit.

45. INTRORSUM TURPEM] Silent hic Interpretes: ſed veterrimi noſtri Leidenſis, Voſſianus, & a prima manu Reginenſis,

INTRORSUS *turpem*, *ſpecioſum pelle decora*.

Vere ſine dubio & concinne: ne tria verba continua in eandem literam exeant.

46. SI MIHI DICAT] Editi quidem libri, *Dicat*; ſed Reginenſis & Voſſianus cum duobus recentioribus, & Berſmanni tribus, DICIT: codex Regiae Societatis DICET. Lege igitur,

Nec furtum feci, nec fugi; ſi mihi DICIT
Servus: habes pretium; loris non ureris; aio.

Omnino reponendum eſt *Dicit*, ob verbum ſequens *Aio*: ſi enim *Dicat* admiſeris; tum certe ſubjungendum fuerit, non *aio*, ſed modus ſubjunctivus *dicam* vel *dixerim*.

49. RENUIT, NEGAT ATQUE SABELLUS] Vitioſa ſane collocatio *ñ atque*; & a tam puro poëta furcillis eliminanda. Quod veterrimus Blandinius Cruquii, id quoque a prima manu praetulit optimus Reginenſis,

Sum bonus & frugi: renuit NEGITATQUE *Sabellus.*

Eo frequentativo uſi ſunt Plautus, Lucretius, Cicero, Salluſtius. Neque de lectionis fide dubitandum: etſi id quoque non inelegans ſit, quod codex Berſmanni exhibet,

Renuitque negatque Sabellus.

56. DAMNUM EST NON FACINUS] Codices plerique & typis excuſi,

Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.

At Magdalenenſis, cum Excerptis in Bibliotheca Bodleiana,

Damnum eſt, non facinus, pacto mihi lenius iſto.

Quod aliquanto rotundius eſt, & numeroſius.

61. DA JUSTUM SANCTUMQUE VIDERI] Sic editiones veteres, ſic novae pleraeque *juſtum ſanctumque*: at quanto elegantius eſt, quod Cruquius Torrentiuſque dederunt,

Da mihi fallere, da JUSTO SANCTOQUE *videri.*

Ita duo codices apud Canterum Var. Lect. IV, 12. totidem apud Lambinum & Pulmannum, Blandiniorum veterrimus apud Cruquium, cum aliquot Torrentianis. Noſtri vero omnes mendoſe hic accuſativos agnoſcunt. *Da mihi videri juſto*; ut Serm. I, 4. v. 39.

Primum ego me illorum, dederim quibus eſſe poëtis,
Excerpam numero.

Ubi vide quae adnotavimus. Plane hoſpes in his literis ſit, qui hanc lectionem ab auctore eſſe, illam ſcribis librariis deberi, non ſtatim agnoverit.

67. PERDIDIT ARMA, LOCUM VIRTUTIS DESERUIT] Erat, cum hunc locum ſic refingendum eſſe opinarer,

Pro-

Semper in augenda festinat & obruitur re.
Vendere cum possis captivum, occidere noli:
Serviet utiliter: sine pascat durus aretque:
Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
Annonae prosit, portet frumenta penusque.
Vir bonus & sapiens audebit dicere, Pentheu
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet. In manicis &
Compedibus saevo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. opinor,
Hoc sentit; Moriar. mors ultima linea rerum est.

EPI-

PRODIDIT *arma, locum virtutis* deseruit, *qui Semper in augenda festinat & obruitur re.*

Quippe memineram *Prodere* & *Deserere* passim apud veteres Scriptores jungi solere. Cicero pro Flacco: *Quem ego sum secutus, is me* deseruit, & prodidit. Epist. ad Q. Fratrem I, 3. *Amici partim* deseruerunt *me, partim etiam* prodiderunt. Orat. post reditum in Senatu, cap. 4. *Non modo* deseruerunt, *in caussa praesertim publica & consulari, sed* prodiderunt. Ibid. 13. *Ut me & Remp. non modo* desererent, *sed etiam hostibus reip.* proderent. Et iterum: *Me a magistratibus partim oppugnatum, partim* proditum, *partim* derelictum. Pro Domo sua cap. 1. *Quae in Rep. ab aliis oppressa, ab aliis* deserta, *ab aliis* prodita, *gesta sunt.* Pro Sextio c. 23. *Nonne si meam vitam* deseruissem, *remp.* prodidissem? Philip. XI, 9. *At vero ita decernunt, ut liberato Bruto: id enim restabat,* ut relicto, deserto, prodito. De Finibus, III, 19. *Nec magis vituperandus est* proditor *patriae; quam communis utilitatis aut salutis* desertor. Caesar Bello Civili, II, 32. Desertos *enim se ac* proditos *a vobis dicunt.* Livius II, 57. *Rempublicam* prodi *per motum ac* deseri. Idem XXVI, 13. *Et Hannibal fortes socios sciet abs se* desertos *ac* proditos *esse.* Seneca de Beneficiis IV, 27. *Quid ergo. Decius mortem timet? Mucius* proditor? *Camillus* desertor? Ob sollemnem, inquam, hanc & ubique obviam verborum horum conjunctionem, eo ferebat animus, ut pro *perdidit* substituerem PRODIDIT. Neque enim Librarios multum morabar, cum probe scirem haec vocabula passim ab illis confusa, & plerumque illud in hujus locum temere esse inductum: de quo consule Nic. Heinsium ad Ovidii Fast. II, 46. & 454. IV, 715. Remed. Amor. 453. Poëta ipse Fast. III, 114. de veteribus Romanis loquens, philosophiae tum ignaris;

Non illi coelo labentia signa *movebant,*
Sed sua: quae magnum prodere *crimen erat.*

Ita fidenter repone ex uno codice apud Heinsium; ceteri omnes *Perdere.* Sic *prodere aquilam,* Caesar de Bello Gallico, IV, 25. *Deserite, commilitones, si vultis, aquilam, atque hostibus* prodite. Veruntamen re attentius pensitata, nunc in ea sum sententia, ut vulgatam lectionem minime sollicitandam censeam. *Prodere* enim *signa* publica recte dixeris; privata cujusque *arma* non item; sed *tradere arma, projicere, abjicere, amittere, perdere.*

Vir-

EPISTOLA XVII.

AD SCAEVAM.

QUAMVIS, Scaeva, ſatis per te tibi conſulis, & ſcis
Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus: ut ſi
Caecus iter monſtrare velit: tamen aſpice, ſi quid
Et nos, quod cures proprium feciſſe, loquamur.
Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat; ſi te pulvis ſtrepituſque rotarum,
Si laedet caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia ſolis;
Nec vixit male, qui natus morienſque fefellit.
Si prodeſſe tuis, paulloque benignius ipſum
Te tractare voles; accedes ſiccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter; regibus uti
Nollet Ariſtippus. Si ſciret regibus uti;
Faſtidiret olus, qui me notat. utrius horum
Verba probes & facta, doce: vel junior, audi

Cur

Virgilius Aen. I, 478.
Parte alia fugiens amiſſis *Troilus* armis.
Modeſtinus Digeſt. XLIX, 16, 3. *Miles qui in bello* arma amiſit, *vel* alienavit, *capite punitur.* Paulus ibidem 14. Arma alienaſſe *grave crimen eſt, & ea culpa deſertioni exaequatur.* Marcellus Digeſt. XLIX, 15, 2. *Non idem in armis juris eſt: quippe nec ſine flagitio* amittuntur: *arma enim poſtliminio reverti negatur, quod turpiter* amittantur. Appuleius Metam. IX. de milite cui ereptus erat gladius: *Nam praeter propriam contumeliam militaris etiam ſacramenti genium ob* amiſſam ſpatham *verebatur.* Plautus Epidico Act. I. Sc. I. v. 28.

—— *ubi arma ſunt Stratippocli?*
Pol iſta ad hoſtes transfugerunt. Armane?
Et quidem cito.
Quid eſt, Epidice? Perdidit me. Quis?
Ille qui perdidit arma.

3. DISCE DOCENDUS ADHUC] Ineptiſſima interpunctio eſt, quae editiones pleraſque maculat,

Diſce docendus adhuc, quae cenſet amiculus: ut ſi Caecus iter monſtrare velit.

Tu vero ſic diſtingue,

Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus:

ubi ordo eſt, Diſce, quae amiculus cenſet ipſe adhuc docendus, ipſe praeceptoris indigens. Conſtat hoc ex verbis ſequentibus, *Ut ſi caecus iter monſtrare velit:* ſed jam alii hoc occuparunt. Ipſe tibi primus indicabo, Auſonium bis haec Flacci verba expreſſiſſe: Praefat. ad Centonem: *Et ſi pateris, ut* doceam docendus ipſe; *Cento quid ſit abſolvam.* & Epiſt. XVII. *Ego te* docebo, docendus adhuc, *ſi eſſem id aetatis ut diſcerem.*

Cur sit Aristippi potior sententia. namque
Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt;
Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo est. equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poscis vilia rerum,
Dante minor; quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color & status & res,
Tentantem majora, fere praesentibus aequum:
Contra, quem duplici panno patientia velat,
Mirabor, vitae via si conversa decebit.
Alter purpureum non exspectabit amictum;
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
Personamque feret non inconcinnus utramque.
Alter Mileti textam cane pejus & angui
Vitabit chlamydem; morietur frigore, si non
Rettuleris pannum: refer, & sine vivat ineptus.
Res gerere & captos ostendere civibus hostis,
Attingit solium Jovis & caelestia tentat.
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit ne non succederet: esto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic est, aut nusquam, quod quaerimus. hic onus horret,

Ut

20. SPLENDIDIUS MULTO EST] Et hic quoque locus in omnibus quot vidi editionibus à prava interpunctione laborat:

Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo est, equus ut me portet, alat rex.
Officium facio: tu poscis vilia rerum.

Immo tu contra sic divide orationem; ut τὸ *rectius* ad praecedentia referatur; non, ut vulgo, ad sequentia:

Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo est. Equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poscis vilia rerum.

Rectius, inquit, *hoc est;* scurrari scil. mihi, quam, quod tu facis, populo. Ego *officium facio, ut equus me portet*, &c. ut grande operae pretium consequar: *tu* tuis officiis *vilia rerum* captas. At in vulgata illa distinctione prava sunt omnia: neque sanam inde sententiam ullo modo exsculpere poteris.

30. CANE PEJUS ET ANGUE] Scripti quidem & excusi omnes ANGUE hic repraesentant: at ab auctoris manu aliam ea vox terminationem habuit,

Alter Mileti textam cane pejus & ANGUI
Vitabit chlamydem.

Fidem

Ut parvis animis & parvo corpore majus:
Hic ſubit, & perfert. aut virtus nomen inane eſt,
Aut decus & pretium recte petit experiens vir.
Coram rege ſua de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent. diſtat, ſumaſne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis nec paſcere firmus,
Qui dicit; clamat, Victum date. ſuccinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plus dapis, & rixae multo minus invidiaeque.
Brundiſium comes aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur ſalebras & acerbum frigus & imbris,
Aut ciſtam effractam & ſubducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, ſaepe catellam,
Saepe periſcelidem raptam ſibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis veriſque doloribus adſit.
Nec ſemel inriſus triviis attollere curat
Fracto crure planum. licet illi plurima manet
Lacrima; per ſanctum juratus dicat Oſirin,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

v. 43. Vulg. Suo.

EPI-

Fidem tibi faciet Priſcianus p. 766. *Anguis, ab Angue, vel Angui. Horatius in I. Epiſt.*

Alter Mileti textam cane pejus & angui
Vitabit chlamydem.

Sic & quattuor ſcripta Priſciani Exemplaria: ſic alibi in fine verſiculi *ungui, imbri, igni:* Vide quae diximus ad Serm. I, 5. v. 72.

43. Coram rege suo] Vide modo quod omnes ubique editiones prae ſe ferunt,

Coram rege ſuo de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent.

Regem hic recte accipies, amicum divitem & potentem. Quid ergo? an nemo coram ejuſmodi rege de paupertate loqui poteſt honeſte? non de aliena paupertate? non ut inopi amico per alterius liberalitatem ſubveniat? periit itaque gratiſſimum officii genus, & utiliſſimus amicitiae fructus. Ego vero vel ex conjectura corrigendum eſſe vidi:

Coram rege sua *de paupertate tacentes.*

Recte hoc & prudenter praecipit: atque ita poſtea in Codice Petrenſi ſine litura offendi.

EPISTOLA XVIII.

AD LOLLIUM.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis ſpeciem praebere, profeſſus amicum.
Ut matrona meretrici diſpar erit atque
Diſcolor, infido ſcurrae diſtabit amicus.
Eſt huic diverſum vitio vitium prope majus,
Aſperitas agreſtis & inconcinna graviſque:
Quae ſe conmendat tonſa cute, dentibus atris;
Dum volt libertas dici mera, veraque virtus.
Virtus eſt medium vitiorum, & utrimque reductum.
Alter in obſequium plus aequo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit;
Ut puerum ſaevo credas dictata magiſtro
Reddere, vel partis mimum tractare ſecundas:
Alter rixatur de lana ſaepe caprina, &
Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non

v. 8. Vulg. MERA DICI. 15. ET *deeſt.* Sit

8. DUM VULT LIBERTAS] Ita libri typis editi,

Dum vult libertas mera dici, *veraque virtus.*

Sed melius & concinnius omnes ubique membranae,

Dum vult libertas dici mera, *veraque virtus.*

Equidem in plus duodecim ita repperi, ne uno quidem diſſentiente: atque itidem in ſuis Torrentius, Pulmannus, Berſmannus, & in Adverſar. XXXVII, 22. Barthius. Qui aurem eruditam habet, quid interſit, facile percipiet.

11. SIC NUTUM DIVITIS HORRET, SIC ITERAT VOCES] Codex Collegii Trinitatis,

—— *ſic* VULTUM *divitis horret.*

Utrumque ſane junxit Livius XXXIX, 5. *Suo quemque judicio & homines odiſſe aut diligere, & res probare aut improbare, debere: non pendere ex alterius* vultu ac nutu, *nec alieni momentis animi circumagi.* Praeſtat tamen NUTUM retinere cum ceteris codicibus. Cicero Parad. V. *Hereditatis ſpes quid iniquitatis in ſerviendo non ſuſcipit? quem* NUTUM *locupletis orbi ſenis non obſervat? loquitur ad voluntatem.* Sic & alibi: *Ad voluntatem nutumque; Ad Arbitrium nutumque.* Plutarchus de Educatione Puerorum. Κόλακες, οἱ πρὸς τὸ τῶν πλουσίων ΝΕΥΜΑ ζῶντες; *Aſſentatores, qui* ad nutum divitum *vivunt.* Porro pro ITERAT VOCES, quod in membranis omnibus reperi, Barthius ex vetuſtiſſimo, ut narrat, codice Adverſ. XXXVIII, 22. ſic verba exhibet,

Sic VERAT *voces, & verba cadentia tollit.*

hoc eſt, ait, *Veras voces eſſe jubet, calculo ſuo* verifi-

Sit mihi prima fides? &, vere quod placet, ut non
Acriter elatrem? pretium aetas altera ſordet.
Ambigitur quid enim? Caſtor ſciat an Docilis plus;
Brundiſium Minucî melius via ducat, an Appî.
Quem damnoſa Venus, quem praeceps alea nudat,
Gloria quem ſupra vires & veſtit & unguit,
Quem tenet argenti ſitis inportuna fameſque,
Quem paupertatis pudor & fuga; dives amicus,
Saepe decem vitiis inſtructior, odit & horret:
Aut ſi non odit, regit; ac, veluti pia mater,
Plus quam ſe ſapere & virtutibus eſſe priorem
Volt: & ait prope vera; Meae (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res eſt:
Arta decet ſanum comitem toga: deſine mecum
Certare: Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa. beatus enim jam
Cum pulchris tunicis ſumet nova conſilia & ſpes;
Dormiet in lucem; ſcorto poſtponet honeſtum
Officium; nummos alienos paſcet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.

Arca-

rificat. Bellum ſane hominem, qui tam caſco & opico vocabulo poëtam noſtrum impertit. Atqui & apud cinctutos illos *verare* abſolute dictum erat pro *vera dicere*. Gellius XVIII, 2. *Quaeſitum eſt, verbum* Verant, *quod ſignificat* vera dicunt, *quiſnam veterum poëtarum dixerit? — nemo enim commeminerat dictum eſſe a Q. Ennio id verbum in* XIII. *Annalium in iſto verſu*,

— *ſatin' vates* verant *aetate in agunda?*

Nequeas itaque tranſitive dicere, *verare voces*: ut ne dicam ſententiam ipſam clare τὸ *iterat* flagitare.

15. ALTER RIXATUR DE LANA] Noſtri omnes Codices cum editionibus priſcis,

Alter rixatur de lana ſaepe caprina,
Propugnat nugis armatus.

Quae cum hiulca & inconnexa editores merito offenderent, Muretus ex conjectura dedit,

Alter RIXATOR.

Cruquius ex duobus, ut ait, codd.

Alter RIXATUS.

Nos addita conjunctione, quae in fine verſus, ſi ſalvo ſit metro, facillime ſolet excidere, ſic locum refinximus,

Alter rixatur de lana ſaepe caprina, ET
Propugnat nugis armatus.

Neque enim nomen *Rixator* apud quemquam veterem reperimus; nec *Rixatus* admittere potuimus ſine labe ſententiae; quae, ſi participio opus foret, *Rixans* omnino poſtulat, temporis praeſentis.

Arcanum neque tu scrutaberis illius umquam;
Commissumque teges, & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi dissiluit; donec suspecta severo
Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperiis: quotiensque educet in agros
Aetolis onerata plagis jumenta canesque;

v. 37. Vulg. Ullius.

Sur-

37. Arcanum neque tu scrutaberis ullius umquam] Ita quidem exhibent omnes ubique editiones: sed si hoc Noster consilium dedit viro ut Lollius erat πολιτικῷ, equidem in eo judicium ejus & prudentiam requiro. Quid enim? *Nullius* arcanum scrutandum esse praecipit? non hostis? non inimici? non aemuli? Tantum abest, ut hoc sit vetitum; ut vel scelera & adulteria magnorum principum eo nomine excusari soleant, tamquam ratione commissa, quo facilius adversariorum arcana possint exquirere. Quare dudum est; cum vidi emendandum esse,

Arcanum neque tu scrutaberis illius *umquam*:

quod postea clare expressum reperi in Collegii Regalis codice, & a prima manu in Magdalenensi. *Illius* autem intellige *amici potentis*, Tiberii scilicet, in cujus comitatu tum, ut videtur, erat Lollius. Ita mox,

Nec cum venari volet ille, *poëmata panges.*

Hoc scilicet Epistolae hujus unicum argumentum est, praecepta dare Lollio, quibus obtemperans Tiberio gratior & acceptior fieret, & amicitia ejus in rem suam uteretur. Huc spectant & illa v. 44.

tu cede potentis amici
Lenibus imperiis.

& 73.

Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve
Intra marmoreum venerandi *limen* amici.

Recte igitur illius, patroni nempe & domini, arcanum scrutari vetat; quippe nihil illo clientum genere magis exosum est, qui clausa omnia rimantur, &

Scire volunt secreta *domus, atque inde timeri.*

46. Aetolis onerata plagis jumenta] Vossianus codex, *Aetholis*; sed plurimi habent *Aethoiiis* vel *Aetoliis*; ut ubique perperam *Edonii* iidem Librarii dederunt pro *Edoni*. Hinc arrepta occasione, vir summus Janus Ulitius ad Gratium p. 104. hunc locum sic emendatum ibat;

quotiesque educet in agros
Aeolis *onerata plagis jumenta, canesque.*

Aeolias autem *plagas* Cumanas explicat, ex Plinio Hist. XIX, 1. & Gratio v. 35. de Lino Cumano;

Optima Cinyphiae, nequid cunctere, paludes
Lina dabunt: bonus Aeoliae *de valle Sibyllae*
Faetus, & aprico Tuscorum stupea campo
Messis.

Ubi revocanda est obiter editionum priorum lectio, quam, dum corrigere studet, corrupit insciens vir egregius;

bonus Aeolia *de valle Sibyllae.*

Aeoliam vallem *Cumas* intellige, quae Aeolensium colonia. Scymnus Chius;

Κύμη, πρότερον ἡν Χαλκιδεῖς ἀπῴκισαν.
Εἶτ' Αἰολεῖς.

Aeolia Sibyllae valle; ut simili plane constructione Virgilius,

Et tandem Euboïcis Cumarum *allabitur* oris.
Qualis in Euboïco Bajarum litore *quondam.*

Quod ad Flacci lectionem attinet, durius profecto esset *Aeoliis plagis*, quam ut vel Gratii vel Virgilii locis excusari posset: & omnino, si quid in nobis judicii est, simpliciter potius & sine figura Noster dixisset,

Cumanis *onerata plagis jumenta, canesque.*

Retinemus igitur *Aetolis*, cum membranis & vetere Scholiasta, ob Meleagrum & aprum Calydonium.

56. Sub

Surge, & inhumanae ſenium depone Camenae,
Cenes ut pariter pulmenta laboribus emta:
Romanis ſollemne viris opus, utile famae,
Vitaeque, & membris: praeſertim cum valeas, &
Vel curſu ſuperare canem, vel viribus aprum
Poſſis. adde, virilia quod ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet. ſcis quo clamore coronae
Proelia ſuſtineas campeſtria: denique ſaevam
Militiam puer & Cantabrica bella tuliſti
Sub duce, qui templis Parthorum ſigna refigit

v. 56. Vulg. REFIXIT.

Nunc

56. SUB DUCE, QUI TEMPLIS PARTHORUM SIGNA REFIXIT] Haeſit haec lectio ex editionibus priſcis; omnes tamen Interpretes in pleriſque codicibus REFIGIT ſe reperiſſe clare teſtati ſunt: ita ſane in veterrimis noſtris extat, Leidenſi, Reginenſi, & Voſſiano. Quid ergo dubitamus, in ſedem priſtinam poſtliminio revocare?

Sub duce, qui templis Parthorum ſigna REFIGIT
Nunc: & ſiquid abeſt Italis adjudicat armis.

Scripta ſcilicet haec Epiſtola eſt, ſub ipſo tempore, quo Phraates Perſarum rex ſigna & captivos reſtituit, Auguſto tum in Bithynia agente; Tiberio in Armenia; M. Appuleio, P. Silio Nerva Coſſ. cum Horatius annum aetatis XLVI. ingrederetur. *Nunc refigit*; ſic enim diſtinguunt potiora exemplaria, ut ſcias praeſens tempus hic denotari & requiri. Porro & illud mecum contemplare,

Nunc, & ſiquid abeſt, Italis adjudicat ARMIS:

quod calide ſatis diſſimulant Interpretes, & intactum fere praetereunt. Atqui hujus orationis aut haec ſententia, aut nulla eſt; *Non a Parthis ſolum ſigna recuperat, ſed ab aliis gentibus, ſiqua per totum terrarum orbem Romanis erepta ſunt.* Quo poſito, bis in Hiſtoriam peccatur: neque enim eo tempore aut ab ulla gente praeter Parthos ſigna repoſcebantur; aut uſquam gentium erant praeterea, unde repeti poſſent. Equidem ex vi & notione verbi *Adjudicat*, ſic locum concinnandum & reſtituendum cenſeo:

Nunc, & ſiquid abeſt, Italis adjudicat ARVIS.

Quippe id vocabulum proprie uſurpatur in controverſiis De Finibus conſtituendis. Digeſt. X, 1, *Judici finium regundorum permittitur, ut, ubi non poſſit dirimere fines*, adjudicatione *controverſiam dirimat.* Et mox, *Si alter fundus duorum, alter trium ſit; poteſt judex uni parti* adjudicare locum, *de quo quaeritur, licet plures dominos habeat: quoniam magis* fundo *quam perſonis* adjudicari fines *intelliguntur.* Cicero Offic. I, 10. de Q. Fabio Labeone loquens, qui arbiter de Finibus datus eſt; *Itaque illorum fines, ſicut ipſi dixerunt, terminavit; in medio relictum quod erat, populo Romano* adjudicavit. Valerius Max. de eodem Labeone, VII, 3. *Conſtitutis deinde finibus, ut ipſi terminaverant; quicquid reliqui ſoli fuit, populo Romano* adjudicavit. Cicero De Lege Agraria, 22. *Audivit, poſſidere agros in ora maritima regem Hiempſalem, quos P. Africanus populo Romano* adjudicarit. Suetonius Aug. XXXII. *Loca in urbe publica juris ambigui poſſeſſoribus* adjudicavit. Frontinus de Coloniis. *Caudinum oppidum muro ductum a Caeſare coloniae Beneventanae cum territorio ſuo eſt* adjudicatum. Seneca Hippolyto v. 109.

Nec adire caſtis precibus aut ritu pio
Adjudicatae *praeſidem* terrae *deam.*

Recte igitur & proprie Noſter, *Italis adjudicat* ARVIS: quandoquidem *fundo* magis, ut Paullus loco jam dicto, quam *perſonae* adjudicari fines intelliguntur. Unde haec demum hujus loci ſententia naſcitur; *Sub eo duce militaſti, qui jam nunc ſigna Romana a Parthis recipit, Imperiique fines profert & conſtituit, Provinciis ordinatis, & Armenia, quae ditioni noſtrae deerat, populo Romano adjudicata.* Quippe eodem hoc anno & ſigna recepta ſunt, & Armenia capta eſt. Velleius Paterc. II, 94. *Nec multo poſt miſſus ab eodem vitrico Tiberius cum exercitu ad viſendas ordinandaſque quae ſub oriente ſunt provintias, cum legionibus ingreſſus* Armeniam, redacta ea in poteſtatem Populi Romani, *regnum ejus Artavaſdi* (Tigrani) *tradidit.* Suetonius Tiberio,

Nunc; &, si quid abest, Italis adjudicat armis.
Ac ne te retrahas, & inexcusabilis abstes;
Quamvis nil extra numerum feciſſe modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintris exercitus: Actia pugna,
Te duce, per pueros hostili more refertur:
Adversarius est frater; lacus Hadria: donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protenus ut moneam; (si quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, & cui dicas, saepe videto.

v. 58. Vulg. Absis.

Per-

rio, XI. *Deinde ducto in Orientem exercitu, regnum* Armeniae *Tigrani restituit, ac pro tribunali diadema imposuit: recepit & signa, quae M. Crasso ademerant Parthi.* Noster de eadem re Epist. I, 12.

Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res;
Cantaber Agrippae, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit: *jus imperiumque Phraates*
Caesaris accepit, genibus minor.

Ubi, cum omnino falsum esse clamitent, *Phraaten* flexis genibus ab Augusto accepisse imperium, neque tam foedae adulationi (si id scripserit Horatius) ullum colorem aut excusationem dari posse; videndum erit, ne interpolatori potius quam poetae tam turpe & insignitum contra historiae fidem mendacium imputandum sit. Certe aliud quid a Flacci manu profectum esse, fas erit suspicari,

jus imperiumque TIGRANES
Caesaris accepit genibus minor.

Tigranem quidem *jus & imperium Caesaris accepisse* super Armenios, praeter Suetonium, etiam Tacitus, Josephus, & Dio confirmant: *genibus* autem *flexis* coronatum fuisse a Tiberio, ideo nobis persuasum est, quod Suetonius memorat *pro tribunali diadema impositum.* Illum enim morem servavit postea Nero, cum alium Armeniae regem Tiridatem coronaret; *quem primo per devexum pulpitum subeuntem* ADMISIT AD GENUA, *allevatumque dextra exosculatus est; dein precanti, tiara deducta, diadema imposuit:* Sueton. Ner. c. 13. Ceterum ut cum historiae, ita & cum metri rationibus belle convenit *Tigranes*, secundam scilicet syllabam producens. Lucanus II, 637.

Pharios hinc concute reges,
Tigranemque *meum; nec Pharnacis arma relinquas.*

Prima autem syllaba, praesertim in nomine barbaro, vel corripi vel produci ad libitum potest ob liquidam sequentem: ut *Mithridates* prima brevi effertur, Manilio, Martiali, & Juvenali: ut idem Manilius *Tigrim*, tam cum fluvium, quam cum bestiam notat, corripit; quam vocem alii solent producere: IV, 804.

Et Tigris, *& rubri radiantia litora ponti.*
IV, 235.

Exorare tigres, *rabiemque auferre leoni.*

Sed de hoc quisque sentiat, ut volet: illud utique, quod de ARVIS modo proposui, egregie illustratur & pene evincitur ex Nasonis loco, Art. Amat. I, 177.

Ecce parat Caesar domito, quod defuit, orbi
Addere; nunc, Oriens ultime, noster eris.

nam profecto, *Quod defuit, domito orbi addere*, geminum plane & germanum est huic, de quo agimus, *Quod abest, Italis arvis adjudicare. Armis* denique pro *Arvis* jam ante Librarii substituerant Carm. III, 5.

Consenuit socerorum in armis.

ubi vide quae adnotavimus.

58. ET INEXCUSABILIS ABSIS] Ita quidem libri, ABSIS; sed aliquanto elegantius poterat dixisse, & dixit, siquid judico,

Sed ne te retrahas, & inexcusabilis ABSTES.

Qui enim *retrahit* se, accuratius & justius est ut

eum

Percontatorem fugito: nam garrulus idem eſt:
Nec retinent patulae commiſſa fideliter aures;
Et ſemel emiſſum volat inrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus, pueri pulchri caraeve puellae
Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
Qualem commendes, etiam atque etiam aſpice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo,
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri.
At penitus notum ſi tentent crimina, ſerves

v. 80. Vulg. UT pen.

Tu-

eum *abſtare* ſive abſiſtere dicas, quam *abeſſe*. Adde, quod *abeſt* in praecedente verſu venit; ut inconcinna ſit repetitio. Noſter in Arte Poëtica:

Ut pictura, poëſis: erit quae ſi propius ſtes,
Te capiet magis, & quaedam ſi longius abſtes.

68. QUID DE QUOQUE VIRO, ET CUI DICAS SAEPE VIDETO.] Hoc ita vulgo accipitur, ut de *quoque* viro perinde ſit, ac *quocumque*. Sed vide, an dividenda potius & intercidenda ſit oratio,

Quid, de quóque viro, & cui dicas, ſaepe videto.

ubi *de quoque* intelliges *& de quo*. Certe hoc pacto novum praeceptum exoritur, *vide de quo dicas:* ne forte, de potenti, de gratioſo: nam de *quocumque* homunculo quid dicas tantopere circumſpicere, nimis anxia cautio eſt, & timiditas plus quam ſervilis. Porphyrio Scholiaſtes: *Tria dixit*, quid *dicas*, de quo *dicas*, cui *dicas*. Cicero Orat. in Piſonem c. 31. *Tu* quid, *tu* apud quos, *tu* de quo *dicas*, *intelligis*? Vides, opinor, & enarratorem veterem & Ciceronem ipſum plane nobiſcum facere.

80. UT PENITUS NOTUM SI TENTENT CRIMINA] Perplexa haec oratio eſt & obſcura, *quo vitio*, ſi Suetonio fides, *minime tenebatur Horatius.* Videamus, quorſum tendat, & quid velit:

Fallimur & quondam non dignum tradimus. ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri;
UT *penitus notum ſi tentent crimina, ſerves*
Tuteriſque tuo FIDENTEM *praeſidio.*

Mitte, inquit, *illum*, UT *hunc ſerves & tuteris.* Turbat ſententiam illud UT; & argumentationem vitioſam reddit. Quid enim? ſi a te traditus & commendatus quis falſis criminibus petitur; noles hunc penitus notum tutari, niſi alterum quendam omiſeris? Quid ergo, ſi hic ſolus, aut prior, falſo accuſetur? non hic tibi ſervandus eſt, niſi alter praeeat, qui deſerendus? Illud praeterea quale ſit vide, *Tuteris*, inquit, *fidentem tuo praeſidio.* Recte quidem dixeris, *Fidentem praeſidio*; ut Livius XL, 49. *Diffiſi praeſidio urbis.* De verbis igitur querela nulla eſt; at ipſa ſententia non placet. Quid enim ſi diffidit tuo praeſidio? ſi alterius quoque opem advocat? ſi fiducia ſui fretus eſt, & innocentiam pro muro habet? ideone eſt deſerendus tibi? immo vero, ſi ſapis, tanto magis adjuvandus. Gemina itaque, ni fallor, menda laborat haec oratio: ſed utrique medicina in promtu eſt, partim ex libro vetere, partim conjectura. Quippe ita lego, & diſtinguo:

Fallimur & quondam non dignum tradimus: ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri.
AT *penitus notum ſi tentent crimina, ſerves*
Tuteriſque tuo FIDENTER *praeſidio.*

Fidenter extabat in vetuſtiſſimo codice Barthii; quem vide Adverſ. XXXVII, 22. Amat autem hujuſmodi adverbia Noſter, *pudenter, potenter, ſapienter.* Si falſus es, inquit, in commendatione hominis indigni, ſine hunc ſuae culpae poenas luere: *at* ſi quis a te traditus, quem intus & in cute noviſti purum & inſontem, criminationibus falſis per aemulos petatur, tutare hunc tuo praeſidio *fidenter*; non timide & dubitanter, ne ipſe forte ut ejuſdem criminis conſcius arguaris. *Tuteris*, inquit, *tuo praeſidio:* jam enim alia verborum conſtructio

Tuterisque tuo fidenter praesidio: qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te post paullo ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi:
Potores liquidi media de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamvis
Nocturnos jures te formidare tepores.
Deme supercilio nubem. plerumque modestus

v. 81. Vulg. FIDENTEM. 91. Pot. BIBULIM. de NOCTE.

Occu-

est: ita Cicero pro P. Sextio c. 42. *Ut aliquo* praesidio *caput & cervices & jugulum ac latera* tutetur. Et c. 35. *Vitamque suam noctis & fugae* praesidio, *non juris judiciorumque*, defendit. AT autem pro UT substitui literulae quidem unius damno, sed magno compendio sententiae, quae conjunctionem hic discretivam, non caussalem, necessario exigit. Et UT quidem eam vim habere potest, si addideris TAMEN. *Illum indignum omitte tueri; Ut tamen penitus notum serves & tuteris*; vel, *Ita tamen ut*, *Sed tamen ut*. Noster Epist. I, 20.

Irasci celerem, tamen ut *placabilis essem.*

Serm. II, 6, 82.

Asper & attentus quaesitis, ut tamen *artum*
Solveret hospitiis animum.

II, 1, 80.

equidem nihil hinc diffingere possum:

Sed tamen ut *monitus caveas.*

Adde huc igitur *Tamen*, & ipsum illum sensum efficies, quem nos ut consequamur, AT pro UT substituimus. *At serves tuterisque* imperativi modi vim habet, ut passim: neque aliter olim, ut videtur, legebant Scholiastae, qui *defende*, *tuere*, *protege* in enarratione hujus loci usurpant. Quod si argutetur quispiam UT per se positum perinde esse ac *ut tamen*, me quidem assentientem non habet; & inferea eam ipsam interpretationem mihi referet acceptam. Vide tamen nos ad v. 107.

91. POTORES BIBULI MEDIA DE NOCTE FALERNI] Vereor equidem, ne interpolatoris liberalitati hic versiculus debeatur: in veterrimis enim nostris Vossiano & Reginensi marginem tantum occupat & a manu recentiore: quo modo & in aliis antiquioribus haberi crediderim, quamvis Interpretes fileant. Expressus autem est ex altero isto Epist. XIV, 34.

Quem scis immunem Cinyrae placuisse rapaci;
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:

nam & illic NOCTE, non LUCE; quattuor ex recentioribus nostris praeferunt. Utcumque sit, sive ab auctore profectus, sive, cum versus forte hinc exciderat, a nescio quo interpolatus; mendosissimus hodie circumfertur, & re & dictione foedissime peccans. Quo enim referes illud BIBULI? an ad *potores?* atqui hoc ineptum: perinde enim est ac si *potores potantes* dixeris: an ad *Falerni*, ut sane vocum ordo & compositio Poëtis usitata necessario flagitat? hoc vero jam ineptius: *bibulus* enim est qui bibit, non qui bibitur. Illud deinde quale est, *media de* NOCTE? mirum quantum hic fallebantur boni Librarii: *media nocte* quidem, & vel ad lucem usque potabant ganeones & nepotes: at *media* DE *nocte* nemo omnium, nisi cum maxime negotiosus, cui dies

soli-

Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges & percontabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter aevum;
Ne te ſemper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, & rerum mediocriter utilium ſpes:
Virtutem doctrina paret, naturane donet:
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
An ſecretum iter & fallentis ſemita vitae.
Me quotiens reficit gelidus Digentia rivus,
Quem Mandela bibit, rugoſus frigore pagus;
Quid ſentire putas, quid credis, amice, precari?
Sit mihi, quod nunc eſt; etiam minus: & mihi vivam
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt Dî:

v. 107. Vulg. Ut mihi.

Sit

ſolidus non ſatis erat ad res agendas: quod hujuſce loci ſententiae prorſus contrarium eſt. Nimirum *media de nocte* fit, non quod eo uſque producitur, ſed quod tum primum incipitur. Noſter Epiſt. I, 88.

Offenſus damnis, media de nocte *caballum*
Arripit.

Serm. II, 3, 238.

Unde uxor media *currit* de nocte *vocata.*

Juvenal. XIV, 190.

Poſt finem autumni media de nocte *ſupinum*
Clamoſus juvenem pater excitat.

Plaut. Rud. IV, 2.

Nam ut de nocte multa *impigreque exſurrexi.*

Ergo qui *media de nocte* potare incipit, non inter nepotes, ſed inter ſiccos & ſobrios & occupatiſſimos numerandus fuerit. Quid multa? tu ocius reſcribe,

Potores LIQUIDI *media de* LUCE *Falerni:*

plane ut in Epiſt. XIV.

Quem bibulum liquidi *media de* luce *Falerni.*

Nam & *Liquidi* habent MSti aliquot, ſi Fabricio fides, & Reginenſis codex *Luce* ponit pro varia lectione. Quippe ut hora cenae apud homines frugi nona erat vel decima, die jam mortuo; ita luxurioſi & voluptarii *de die*, immo *de medio die* cenas auſpicabantur. Noſter Serm. II, 8.

Ut Naſidieni juvit te cena *beati?*
Nam mihi convivam quaerenti dictus here illic
De medio potare die.

Silius Italicus de Capuae luxu, XI, 41.

medioque dierum
Regales Epulae.

Catullus Epigr. XLVIII.

Vos convivia lauta ſumtuoſe
De die *facitis.*

Ter. Adelph. V, 9.

Scortum adducere, apparare de die *convivium?*

quod acutiſſimus Donatus perperam accepit.

107. UT MIHI VIVAM QUOD SUPEREST AEVI] Turbant hic codices ſcripti, quorum variantes lectiones operae pretium erit ſemel referre:

Sit mihi quod nunc eſt, etiam minus, UT *mihi vivam*
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt dî.
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia, NE *fluitem dubiae ſpe pendulus horae.*
SED *ſatis eſt orare Jovem,* QUI DONAT *& aufert:*
Det vitam, det opes: AEQUUM *mi animum ipſe parabo.*

Principio, omnes libri paullo vetuſtiores ET *mihi vivam*; in his Leidenſis, Voſſianus, Reginenſis, ut nova hic prece utatur. *Sit mihi*, inquit, *quod nunc eſt*; ſatis enim habeo: *etiam*, ſi ita fors ferat, *minus*; abunde enim habeo, & cui aliquid

Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae.
Sed ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert:
Det vitam, det opes: aequum mî animum ipſe parabo.

v. 110. Vulg. NE. III. QUI DONAT.

EPI-

demi facile patiar; cum enim, ut Serm. II, 6.

Hoc erat in votis, modus agri non ita magnus; auctius atque di melius fecere. Quod ſupereſt autem aevi, mihi & meo modo *vivere* contingat. Recte hoc, ut opinor: nam in recepta lectione conjunctio cauſſalis UT ſententiam labefactat. *Opto*, tum inquiet, minorem mihi rem fieri, *ut* mihi reliquum vitae exigam. Atqui hoc minime volebat Noſter: neque enim tam ampla res erat, ut oneri & moleſtiae fuerit. Porphyrion, ut videtur, diſcretive UT accipit, pro *Dummodo: Etiam minus ſit, dummodo mihi vivam.* Recte quidem quoad ſententiam, ſi verba paterentur: ſed illius ſignificationis exemplum requiro: tu tamen conſulas licet, quae ad v. 80. adnotavi. Porro, pro NE *fluitem*, vetuſtiores & plures codices NEU praeferunt. Et hic quoque haud nihil intereſt, utram lectionem ſequaris. SI NE; rationem voti reddit, cur annuae frugis bonam copiam precetur: ſi NEU; nova jam precatio eſt: *Sit librorum, ſit frugis bona copia*, NEVE *dubius ſpei pendeam.* Jam vero in verſu ſequente, pro SED *ſatis eſt orare Jovem* QUI DONAT, ſunt libri, ſed ex recentioribus, qui exhibeant HAEC *ſatis eſt*; & in illo altero majores turbae fiunt; ſiquidem & QUI DONAT, & QUAE DONAT, & QUI PONIT, & QUAE PONIT paribus fere ſingula teſtimoniis comprobantur. Denique verſu ultimo pro ANIMUM MI AEQUUM mirifica ſane lectio eſt in Codice Coll. Trinitatis, ANIMUM MIHI EGO IPSE PARABO; cui aſtipulatur Joannes Sarisburienſis Policr. III, 9. Ex his omnibus, quanto minutiora eſſe videantur, tanto majoris ſubtilitatis eſt quid melius veriuſque ſit dijudicare: ut vel ex Interpretibus patere poteſt, qui haec breviter memoraſſe contenti ſine criſi & diſquiſitione tranſmittunt. Nobis integer hic locus ſic videtur reſingendus:

Sit mihi quod nunc eſt; etiam minus: ET *mihi vivam*
Quod ſupereſt aevi, ſiquid ſupereſſe volunt Di:
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia: NEU *fluitem dubiae ſpe pendulus horae.*
SED *ſatis eſt orare Jovem*, QUAE PONIT *& aufert.*

Poſt vota de *vita* & librorum frugiſque *bona copia*, jam aliam precem addiderat, *Neve*, inquit, *fluitem dubiae ſpe pendulus horae*, hoc eſt, ut verſu 99. dixerat,

Neu pavor *& rerum mediocriter utilium* ſpes *vexet me agitetque:* quod cum τι τῶν ἐφ' ἡμῖν & in ſua poteſtate eſſet, utpote non ad bona externa ſed ad animum ſpectans, revocat illud votum ut ex vulgi opinione magis quam ex vera ratione conceptum, & ſe corrigens; Sed ſatis eſt, inquit, in duobus illis votis ſubſiſtere, quorum penes deos poteſtas eſt; neque id eos rogare, quod in mea ſolius manu eſt, ut conſequar:

SED *ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert:*
Det vitam, det opes: animum mihi ego ipſe parabo.

Det modo *ſanum vivere*, det *bonam copiam*; ego me ita parabo, *ut ne dubius fluitem.* Vides jam, opinor, cur NEU & SED merito amplectamur; & proinde QUAE hic locum ſibi vindicare, non QUI. *Orare quae*, ut Carm. I, 31.

Quid dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat?

& Carm. Saecul.

Quaeque *vos bubus* veneratur *albis:*

ubi pariter ac hic deteriores codices *Qui* exhibent. PONIT autem pro *Donat*, etſi parum interſit, eo nobis arridet, quod & in antiquiſſimis Cruquii libris conſpicitur, & Librariorum nationi minus obvium erat, quam illud alterum. *Ponit & aufert* antitheta ſunt; ut Carm. I, 34.

Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit, *hic* poſuiſſe *gaudet.*

Jam vero de verſu poſtremo quid fiet? ex unone codice, neque eo melioris notae, tot vetuſtiores redarguentur? an ſarta tecta ſervabitur ſua priſcis membranis auctoritas?

Det vitam, det opes: aequum mî animum *ipſe parabo.*

Equidem, cum ad illa reſpicio, *Neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae*, ſatis apte huc quadrare videtur *aequus animus*, inter ſpem ſcilicet & pavorem minime fluctuans: contra, cum ad *opes* & *bonam copiam* oculos adverto, quid hoc in loco *animus aequus* ſibi velit, parum perſpicio. Ubi enim

EPISTOLA XIX.

AD MAECENATEM.

PRISCO si credis, Maecenas docte, Cratino;
Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,

Quae

enim *opes* sunt; non tam animus qui *aeque*, quam qui *modeste* eas ferat, requiritur: contra in re angusta vel adversa vel dubia aequus animus cernitur. Noster Carm. II, 3.

Aequam *memento rebus in* arduis
Servare mentem.

Epist. I, 11.

quod petis hic est,
Est Ulubris: animus *si te non deficit* aequus.

Plautus Casina, II, 6.

Postremo, si illuc quod volumus eveniet, gaudebimus:
Sin secus, patiemur aequis animis.

Rud. II, 3.

Ergo animus aequus *optimum est aerumnae condimentum.*

Stich. I, 2.

Et illa, quae aequo animo *patietur sibi esse pejus, quam fuit.*

His, opinor, exemplis jam satis compertum est, in *opibus* & *bona copia* mentem aequam jactitare subabsurdum quiddam esse & ἀπροσδιόνυσον. Quod si obtinetur, tum certe recurrendum tibi erit ad lectionem alteram,

Det vitam, det opes: animum mihi ego *ipse parabo.*

ubi *animum* virtutem intelliges, & omnia mentis bona. Det mihi Deus bona corporis & externa, bona animi quae penes me ipsum sunt egomet mihi parabo. Multa sane in hanc sententiam e Latinis & Graecis corradere facillimum est; sed uno Ciceronis loco contenti erimus, De Natura Deorum, III, 36. *Atque hoc quidem omnes mortales sic habent: Externas commoditates — a diis se habere: virtutem autem nemo umquam acceptam deo retulit. Nimirum recte. propter virtutem enim jure laudamur, & in virtute recte gloriamur: quod non contingeret, si id donum a Deo non a nobis haberemus, — Numquis quod vir bonus esset, gratias diis egit umquam? at quod dives, quod honoratus, quod incolumis. Jovemque optimum maximum ob eas res appellant; non quod nos justos, temperatos, sapientes efficiat, sed quod salvos, incolumes, opulentos, copiosos. Neque Herculi quisquam decimam vovit umquam, Si sapiens factus esset. — Ad rem autem ut redeam, judicium hoc omnium mortalium est, Fortunam a Deo petendam, a se ipso sumendam esse sapientiam.* Sarisburiensis loco jam dicto: *Hoc autem esse arbitror, quicquid in moribus egregium de naturae beneficio & exercitio mentis citra gratiam Philosophi sibi repromittunt, eo ipso evanuerunt in cogitationibus suis de libero confisi arbitrio; & dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt stultique apparuerunt: unde Ethicus,*

Satis est orare Jovem qui donat & aufert,
Det vitam, det opes: animum mihi ego ipse parabo.

Sanius quidem veriusque ex Christiano dogmate hic philosophatur; verum hinc liquido constat (qua gratia in partes eum citavimus) non de animo *aequo*, sed de mente & moribus in universum jam olim loqui visum esse Horatium. Quamobrem, si huic demum lectioni accedis, *Animum*, inquit, sive virtutem mihi parabo. Sic Epist. I, 1.

Est animus tibi, *sunt mores, & lingua fidesque.*

Epod. XVI, 39.

Vos, quibus est animus, *muliebrem tollite luctum.*

prout codex scriptus illic exhibet, cum ceteri *virtus* habent; ad quem locum plura congessimus. *Animum* autem *parabo*; ut versu hic 100,

Virtutem *doctrina* paret, *naturane donet.*

vel *praeparabo*, *excolam*, ut *parare se* apud Terentium saepe. Eun. II, 2.

Itan' parasti te, *ut spes nulla relliqua in te esset tibi?*

ubi apposite Donatus: *Obiurgatur, tamquam in illo sit quod miser est*: ut Noster in se esse & a se sumendum esse dicit, ut animum colat. Cicero aliique saepe, *Paratus animo*, *Paratissimo animo.* Virgil. Aen. II, 799.

Undique convenere, animis *opibusque* parati.

Illud denique *mihi ego ipse parabo*; ut Noster Carm. I, 20.

—— *Graeca quod* ego ipse *testa*
Conditum levi.

Et Epist. I, 1.

Restat, ut his ego me ipse *regam solerque elementis.*

Utcumque hoc fuerit; illud certe veri est simillimum, cum codices aliquot hoc ordine verba praeferant,

Det vitam, det opes: animum mi aequum *ipse parabo.*

Quae ſcribuntur aquae potoribus, ut male ſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda. Forum putealque Libonis

Man-

alter autem ille cum Sarisburienſi ſic exhibeat,

Det vitam, det opes: animum mihi ego *ipſe parabo;*

aut pro *ego* τὸ *aequum*, aut contra pro *aequum* τὸ ego *ab* indiligente librario caſu ſubſtitutum eſſe.

10. HOC SIMUL EDIXIT] Locus hic permultum negotii jam dudum faceſſit doctis Interpretibus:

Priſco ſi credis, Maecenas docte, Cratino;
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
Quae ſcribuntur aquae potoribus, ut maleſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potius ad arma
Proſiluit dicenda, Forum putealque Libonis
Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.
Hoc ſimul EDIXIT, *non ceſſavere poëtae*
Nocturno certare mero, putere diurno.

Ubi principio, quod Noſter de Cratino narrat, ejus verbis ſic ferebatur;

Ὕδωρ δὲ πίνων χρηστὸν ᾠδὴν ἂν τέκοις,

vel ut alii habent,

Ὕδωρ δὲ πίνων καλὸν ᾠ τέκοις ἔπος.

Extat Epigramma nobile, ſed auctoris incerti; quippe quod alii Nicerato, alii Demetrio Halicarnaſſenſi, alii Aſclepiadae, alii Theaeteto tribuunt: id hic deſcribere operae pretium fuerit, ut & Horatium illuſtret, & ipſum illuſtretur:

Οἶνος τοι χαρίεντι πέλει ταχὺς ἵππος ἀοιδῷ.
Ὕδωρ δὲ πίνων χρηστὸν ᾠδὴν ἂν τέκοις·
Ταῦτ' ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπνεεν, οὐχ ἑὸς ἀσκῷ
Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὠδοδὸς πίθου.
Τοιγάρτοι στεφάνων δόμος ἔβρυεν, εἶχε δὲ κιττῷ
Μίτωπον, οἷα καί συ, κεκροκωμένον.

Vinum velox equus eſt poëtae ingenioſo:
Aquam vero bibens nihil boni pepereris:
Haec Cratinus dicebat, o Bacche; & magna ſpirabat,
Non unum vini utrem, ſed integrum dolium dolens.
Quamobrem coronis domus referta erat; & frontem ipſe habebat,
Sicut tu, ab edera croceo colore tinctam.

Pro κεκροκωμένον magnus Caſaubonus ad Athenaeum repoſuit, κεκριμωμένον quod exponit *annulo cinctam.* Infeliciter: neque enim κεκριμωμένον eſt annulo *cincta*, ſed *trajecta*: & recte ſe habet κεκροκωμένον, quod non Athenaei modo, ſed Anthologiae codices praeferunt: Hoc ſcilicet vult; Cratino, quemadmodum Bacchi ſtatuis, ob perpetuam geſtationem coronae ederaceae frontem colore croci infectam fuiſſe. Certe ederae nigrae, qua olim Bacchus, Pan, & Poëtae coronabantur, crocei ſunt corymbi: unde Theocrito in Epigram. III. *crocea* vocatur:

Ἀγρεύει δέ τυ Πὰν, καὶ ὁ τὸν κροκόεντα Πρίηπος
Κισσὸν ἐφ' ἱμερτῷ κρατὶ καθαπτόμενος.

Plin. Hiſt. XVI, 34. *Alicui ederae ſemen nigrum, alii* CROCATUM, *cujus coronis* Poëtae *utuntur, foliis minus nigris; quam quidam Nyſiam, alii* Bacchicam *vocant.* Dioſcorides II, 210. Ὁ δὲ μέλας κισσὸς φέρει τὸν καρπὸν μέλαινα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδιῶται Διονύσιον καλοῦσι. Quod ſi quis non *tinctam*, ſed *cinctam* crocea edera frontem interpretari hic volet, ea de re nullam litem movebo. Illa deinde quae ſequuntur, quae cave Cratini verba eſſe cum Cl. Dacierio credas, ſunt enim Flacci;

ut maleſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque Poëtas;

plerique ita jam explicant, ut τὸ UT ſignificet *Poſtquam*, *Ex quo*, Non accedo, *ſemper* enim & a primis Poëticae incunabulis Poëtas ſibi vindicavit Bacchus; ut nullum hic locum habeat τὸ *Poſtquam.* Tu igitur ſic accipe: Poëtas comitatui & choro ſuo adſcripſit Liber, *tamquam* maleſanos. Quomodo autem aut quare Satyris eos adſcripſit? interrogat Daniel Heinſius: reſpondetque, Poſt inventas Fabulas Satyricas, quas ſcilicet non ſcribebant modo, ſed & agebant olim poëtae Scenici, Satyris aſſimulati. Fruſtra hoc: nam & veteres illi Homerus, Archilochus, Anacreon aliique ante Comoediam inventam, & poſtea omne genus Poëtarum in Bacchi tutela erant: unde Romae quotannis menſe Martio feſto die Bacchi Liberalibus rem divinam faciebant Poëtae. Ovid. Triſt. V, 3.

Illa

Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.
Hoc ſimul edixi; non ceſſavere poëtae
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? ſi quis voltu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguaeque togae ſimulet textore Catonem;
Virtutemne repraeſentet moreſque Catonis?

v. 10. Vulg. EDIXIT.

Ru-

Illa dies haec eſt, qua te celebrare Poëtae,
Si modo non fallunt tempora, Bacche, ſolent;
Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis,
Et dicunt laudes ad ſua vina tuas:
Inter quos memini, dum me mea fata ſinebant,
Non inviſa tibi pars ego ſaepe fui.

Noſter Epiſt. II, 2. v. 77.

Scriptorum chorus omnis *amat nemus, & fugit urbes,*
Rite cliens Bacchi *ſomno gaudentis & umbra.*

Sed veniamus demum ad locum illum, qui maximas jam olim lites concitavit,

Hoc ſimul EDIXIT, &c.

Quaerunt enim, quis ille ſit qui hoc edixerit, *Cratinu*ſne an *Maecenas*, an *Ennius*, an *Liber?* ſinguli enim ex his aſſertores ſuos habuerunt. Et feſtivi oppido ſunt qui pro *Cratino* & *Ennio* digladiantur: quaſi vero aut hic aut ille de *Puteali Libonis* quicquam edicere poſſet, quorum uterque plus toto ſaeculo ante occiderant, quam Libo iſte naſceretur; ille vero Athenis natus morienſque ne Romae quidem ipſius nomen fando audiverat. Neque minus, etſi minus turpiter, peccant Simeo Boſius & Dacierius, qui *Libero* edictum hoc vindicant. Quid enim? Non ante Puteal illud conditum licebat poëtis vino ſe invitare? cur igitur injuſſi & ſine edicto quos hic memorat omnes, Homerus, Cratinus, Ennius, & ipſae Camenae vina mane oluerunt? Parum profecto liberaliter egit Liber, qui poëtis Graecis nihil tale edixerat. Theodorus quidem Marcilius, ut *Cratino* hoc edictum aſſereret, luxatos eſſe verſus ſomniabat, & decimum undecimumque verſum poſt quartum inſerebat; oblitus illud EDIXIT omnino referendum eſſe ad verba illa quaſi ex formula edicti,

Mandabo *ſiccis*, adimam *cantare ſeveris.*

Longe ſanius Daniel Heinſius, qui ad Maecenatem hoc refert, levi immutatione corrigens, *Hoc ſimul* EDIXIT: nihil enim eſt quod in hac lectione jure vituperes, praeterquam quod ſequentia aliò nos ducunt, & Horatio ipſi, non Maecenati, edictum hoc adjudicant. Legendum enim,

Hoc ſimul EDIXI; *non ceſſavere poëtae*
Nocturno certare mero, putere diurno.

Ita clare habet Reginenſis noſter, cui accedunt duo Berſmanni, Torrentii unus, & a manu ſecunda unus Lambini. Suos enim, non alterius cujuſquam imitatores hic ſale perfricat Horatius; ut ex toto Epiſtolae filo conſtat. Verſu 18.

quod ſi
Pallerem *caſu, biberent exangue cuminum.*

Quo ſodes illud *Pallerem*, niſi de ſe & ſuo edicto jam fuerit locutus? utique, ſi Maecenatis edictum ſupra intellexit, *Palleres* hic dicere voluiſſet: ſin autem dei Liberi, aut mortuorum Cratini vel Ennii; jam totum hoc de *pallore* fuerit abſurdiſſimum. Fixum igitur & conſtitutum eſto, lectionem illam *Edixi* ſolam eſſe ſinceram & Horatio agnoſcendam: quod & viderant Viri ſummi Torrentius Heinſiuſque, ſed ſententiis fluctuantes non auſi ſunt clare aſſerere. Ceterum cave credas tum primum hoc edixiſſe Horatium, cum hanc Epiſtolam edolaret: unde enim tot e veſtigio imitatores naſcebantur, dum unum aut alterum verſiculum pangeret? Immo jam olim & in ſcriptis & in vita profeſſus erat, ſine Libero Muſam ſuam nihil magni poteſſe: Epiſt. I. 5.

Quid non ebrietas deſignat? — addocet artes.
Fecundi calices quem non fecere diſertum?

Carm. III, 25.

Quo me, Bacche rapis tui
Plenum? quae nemora aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova? ——
Dicam inſigne, recens, adhuc
Indictum ore alio.

Sed & inter convictores, cum *homuncio lepidiſſimus* ab Anguſto vocari meruit, ſine dubio *ſiccos & ſeveros* Helicone ſaepe excluſerat, unde pravi & inepti imitatores, quem *vini ſomnique benignum* noverant, vitiis imitati, idcirco & virtutes ejus & ſpiritum & artem ſe conſequi poſſe ſtulte crediderunt.

Rupit Iarbitam Timagenis aemula lingua;
Dum ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod ſi
Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum.
O imitatores, ſervum pecus; ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe jocum veſtri movere tumultus!
Libera per vacuum poſui veſtigia princeps,
Non aliena meo preſſi pede. qui ſibi fidit,

Dux

19. UT MIHI SAEPE BILEM, SAEPE JOCUM] Idem ille codex e Collegio Trinitatis, qui ſuperioris Epiſtolae verſu ultimo habebat,

animum mihi ego ipſe parabo,

etiam hic lectionem ſubminiſtrat haud minus ſingularem:

O imitatores, ſervum pecus; ut mihi bilem,
Ut mihi ſaepe *jocum veſtri movere tumultus!*

Quae quamvis elegantia ſua non careat; noli tamen, ſi me audis; receptae anteponere; quod vir eruditus perperam volebat. Illud enim *ſaepe* & alibi geminare ſolet Noſter; ut Carm. I, 8.

ſaepe *diſco*,
Saepe *trans finem jaculo nobilis expedito.*

Sermon. I, 3.

ſaepe *velut qui*
Currebat fugiens hoſtem, perſaepe *velut qui*
Junonis ſacra ferret: alebat ſaepe *ducentos*,
Saepe *decem ſervos.*

Epiſt. XVII, 55.

ſaepe *catellam*,
Saepe *periſcelidem raptam ſibi flentis.*

Virgil. Eclog. VIII.

His ego ſaepe *lupum fieri & ſe condere ſilvis*
Moerin, ſaepe *animas imis excire ſepulchris.*

Aen. III, 185.

Et ſaepe *Heſperiam*, ſaepe *Itala regna vocare.*

Quae ad exempla etiam hic retine, ut vulgo fertur;

ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe *jocum veſtri movere tumultus!*

29. SED REBUS ET ORDINE DISPAR] Difficilis locus, unde expedire ſe nemo hactenus potuit Interpretum; ac neſcio an ipſe mihi meliores ſucceſſus auſim polliceri; faciendum tamen periculum eſt:

Parios ego primus Iambos
Oſtendi Latio, numeros animoſque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & Carminis artem;
Temperat Archilochi muſam pede maſcula Sappho,
Temperat Alcaeus: ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris,
Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Vulgavi fidicen.

Ubi hoc primum vult, ſe imitatorem fuiſſe Archilochi, non interpretem; modos quidem & argumenti acerbitatem ſecutum eſſe, non res ipſas & verba verbis reddidiſſe. Ac ne ideo, inquit, me minoris aeſtimes, quod non, ut res, ita & metrum immutavi & novavi, (Lucilii ritu, qui Comoediae veteris ſcriptores *mutatis tamen numeris & pedibus* expreſſit)

Temperat Archilochi muſam pede maſcula Sappho,
Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar.

Quid vero haec ſibi volunt? In partes hic diſcedunt Interpretes: quorum alii ſic accipiunt, Miſcemus Pariis Iambis Alcaïca & Sapphica; ſive, Praeter Epodon librum etiam & Carminum libros edidimus: alii autem ſic, In ipſis Epodis acerbitatem & fel Archilochi cum Alcaei & Sapphus lenitate temperamus. Quarum ſententiarum ſi utramvis amplectaris; eo res veniet, ut pro SED, cui nihil loci relictum erit, ET neceſſario reponendum ſit.

Temperat Alcaeus, ET *rebus & ordine diſpar:*

Et fuit profecto, cum ipſe priori ſententiae addictus ſic emendandum arbitrarer: levis enim mutatio fuerit, ET pro SET (ut olim ſcribebant) praeſertim cum S litera a verbo praecedente poſſet abſorberi: ſyllaba vero brevis recte ſuſtineretur ratione Caeſurae. Sed re & verbis accuratius aeſtimatis, neutram ex his enarrationibus recto talo ſtare poſſe continuo deprehendi. Qualis enim, amabo, haec excuſatio eſt? Noli, inquit, id mihi vitio vertere, quod Archilochi numeros non mutaverim. Cur ſodes? Quia alia opuſcula numeris Alcaïcis & Sapphicis poſtea confeci. Hoc

quo

Dux regit examen. Parios ego Primus Iambos.
Oſtendi Latio; numeros animoſque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & carminis artem:
Temperat Archilochi Muſam pede maſcula Sappho;
Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar:
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris;

Nec

quo valeat nullus video; aut quomodo illorum, ſiqua eſt, pravitas horum bonitate excuſetur. Immo ſic potius me defendam; Ideo numeros non mutavi, quia in Epodis virus & rabiem Archilochi Alcaicae humanitatis condimento mitigavi. Atqui hoc & falſum eſt, & cauſſae inimicum; falſum, quia in Epodis *animos* Archilochi te ſecutum profiteris, & hoc ſuo malo ſenſerunt Canidia, Mena, Caſſius Severus aliique: cauſſae autem ideo nocet, quia tanto hercle magis immutandi erant numeri, ſi acerbitas, numeris fere iſtis propria, a chartis exulabat. Sentis jam, opinor, neutram ex his interpretationibus poſſe conſtare. Quid igitur fiet? Enimvero & ex ipſius argumentationis vi, & ex vocum ordine ac conſtructione veram tandem ſententiam eruebam. Quippe haec ſeries eſt orationis. *Sappho muſam temperat pede Archilochi*: non ut vulgo accipiunt, *Sappho muſam Archilochi temperat pede.* Ceterum hanc vocum ordinationem lege verſus & collocationis norma flagitari, nemo, uti credo, praeter Poëtas aut in Poëtis verſatiſſimos agnoſcet; illud quivis mox fatebitur ſenſum ipſum hanc vocabulorum ſeriem clare dictare. Quippe haec totius loci, ſententia eſt: Ne mireris, inquit, aut queraris, quod numeros Archilochi non mutaverim; ſcias & Sapphonem & Alcaeum (quos poëtas!) *muſam ſuam illius pede temperare*; ſcias utrumque Archilocheos numeros ſuis Lyricis immiſcere. Quos igitur illi tantopere probabant, egone ut faſtidirem & repudiarem? Juſtam jam habes defenſionem & cauſſam vincibilem atque optimam. *Pedem* itaque hic verſiculum integrum intellige; ut Carm. IV, 6.

Lesbium *ſervate* pedem, *meique*
Pollicis ictum.

pes ibi Lesbius eſt integer Tetracolos. Arte Poët. v. 80.

Archilochum proprio rabies armavit Iambo;
Hunc ſocci cepere pedem, *grandeſque cothurni.*

Non ſimplicem pedem hic accipe, ſed totum Senarium. Jam vero rem ſic ſe habere, & Lyricos iſtos adoptaſſe numeros Archilochi, res ipſa fidem tibi faciet: neque enim id, opinor, ignoras hunc illis omnibus aetate multo priorem fuiſſe; neque id quoque, nullum metri genus, quod in Flacci Carminibus habetur, non a biga illa Lyricorum petitum eſſe. Iſte igitur, qui hexametro ſubjicitur, Carm. IV, 7.

arboribuſque comae,

Archilocheus verſus erat, teſte Hephaeſtione,

Ἓν δὲ Βατιαμβὸς.

& alter itidem Carm. I, 7. hexametro etiam ſuccinens,

Aut Epheſum bimariſve Corinthi,

ejuſdem erat, teſte eodem.

Φαινόμενον κακὸν οἰκάδ' ἄγεσθαι.

& ille denique Carm. I, 4. ab eodem petitus eſt,

Solvitur acris hiems grata vice veris & Favoni.
Οὐκ ἔϛ' ὅμως θάλλειϛ ἀπαλὸν χρόα, καρφεται γὰρ ἤδη.

Atque haec quidem ex pauculis Archilochi Fragmentis agnoſcuntur; plura fortaſſis futura, ſi plura ejus hodie extarent. Muſam itaque, ut jam vides, Archilochi pede & Sappho temperat, &

Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris.

Ubi recte habet τὸ SED, ſi hanc noſtram enarrationem ſequeris; in aliis turbat & ſenſum evertit; *Numeros* quidem adhibet, *ſed* argumento & ordine diſpar eſt. Quid autem, rogo vos, per ORDINEM hic denotatur? Ne per ſomnium quidem hoc viderunt commentatores. Adſcivit, inquit, Alcaeus metra quaedam Archilochi; ſed *ordine* variavit, ſed aliis, ac ille fecerat, metris aptavit ea & connexuit; ut Dactylicum illud *Arboribuſque comae* cum Hexametro junxit Alcaeus.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribuſque comae;

At eundem Iambo comitem dedit Archilochus:

Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
Volgavi fidicen. Juvat inmemorata ferentem
Ingenuis oculiſque legi, manibuſque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventoſae plebis ſuffragia venor
Inpenſis cenarum, & tritae munere veſtis:
Non ego nobilium ſcriptorum auditor & ultor,
Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor.
Hinc illae lacrimae. Spiſſis indigna theatris
Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
Si dixi; Rides, ait, & Jovis auribus iſta
Servas: fidis enim manare poëtica mella

Te

Εὖτε πρὸς ἄεθλα δῆμος ἠθροίζετο,
Ἐν δὲ Βατιαδᾶς.

&

Ἐρέω τιν' ὑμῖν αἶνον, ὦ Κηρυκίδη,
Ἀχιλλέϊον σκυτάλη.

Hoc, opinor, illud eſt, quod Alcaeum *ordine diſparem* Archilocho facit, etiam cum numeros ejus mutuos ſumeret. Illud denique quod ſequitur;

Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Volgavi fidicen,

perperam omnino ad *Archilochum* referunt quicquid hodie eſt interpretum. Atqui illud jam ſupra dixerat, v. 23.

Parios ego primus Iambos
Oſtendi Latio;

ut ineptum & putidum fuerit intra paucos verſiculos bis idem ingerere. Quo accedit, quod *hunc*, quiſquis eſt, Lyricum fuiſſe clare ſignificent illa, *Latinus fidicen*, ut Carm. IV, 3. *Romanae fidicen Lyrae:* ſi *fidicen*, ſi Lyricus ſit Noſter, quia vulgaverit: ſequitur, ut Lyricus itidem ſit, quem vulgaverit. Archilochum vero nemo omnium poëtis Lyricis adſcripſit. Pindarus, Bacchylides, Anacreon; Steſichorus, Ibycus, Simonides; Alcman, Alcaeus, Sappho novenarium Lyricorum numerum & conſtituunt & claudunt. Sine venia igitur peccant Interpretes, cum *Latini fidicinis* nomen meruiſſe Noſtrum ſomniant, quod Archilochi Epodos primus Latio oſtenderit. Immo vero ad *Alcaeum* haec pertinent, quod & ordo orationis & res ipſa clamitant. Praeter Parios Iambos, *Alcaei* etiam, inquit, numeros primus Latine vulgavi: quod & alibi profitetur. *Dicar*, ait Carm. III, 30.

Princeps Aeolium *carmen ad Italos*
Deduxiſſe modos.

& IV, 9.

Ne forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante vulgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis.

Cur autem *Alcaeum* ſe primum vulgaviſſe memorat, non etiam *Sapphonem*? Quia Catullus & alii jam Sapphica quaedam ediderant, nemo Alcaica.

39. NON EGO NOBILIUM SCRIPTORUM AUDITOR ET ULTOR] Gulielmus Canterus Nov. Lect. IV, 12. ex ſcripto codice ſubſtituit *Auditor* & ACTOR. Voſſius filius ad Paterculum p. 21. ex conjectura, *Auditor* & ALTOR. Perperam uterque. Negat ſe Horatius nobilium poëtarum auditorem & ultorem eſſe; *Auditorem*, dum alios audit ſcripta ſua recitantes; *Ultorem*, dum ipſe viciſſim ſua illis recitat. Idem negavit Serm. I, 4.

Non recito *quicquam niſi amicis, idque coactus,*
Non ubivis, coramve quibuſlibet:

& hac ipſa Epiſtola,

ſpiſſis indigna Theatris
Scripta pudet recitare, & *nugis addere pondus.*

Recte

Te ſolum tibi, pulcher. Ad haec ego naribus uti
Formido; &, luctantis acuto ne ſecer ungui,
Diſplicet iſte locus, clamo, & diludia poſco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram;
Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

EPISTOLA XX.

Ad Librum Suum.

Vertumnum Janumque, liber, ſpectare videris:
Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus.
Odiſti clavis, & grata ſigilla pudico;
Paucis Oſtendi gemis, & communia laudas;
Non ita nutritus. fuge quo deſcendere geſtis:

v. 5. Vulg. DISCEDERE.

Non

Recte vero & urbane *Ultor*. Juvenalis Sat. I.

Semper ego auditor *tantum: numquamne* reponam,
Vexatus toties rauci Theſeide Codri?

Ubi *reponere* perinde eſt ac *ulciſci*. Noſter Ep. II, 2. v. 96. de poëtis ſcripta invicem recitantibus:

Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.

hic falſe & facete *ultorem* expreſſum vides. Plinius Epiſt. I, 13. *Poſſum jam repetere ſeceſſum, & ſcribere aliquid quod non* recitem; *ne videar quorum recitationibus affui, non* auditor *fuiſſe, ſed* creditor. Eleganter hic *creditorem* dixit, pari metaphora ac Noſter *ultorem*.

5. FUGE QUO DISCEDERE GESTIS] Loſcheri quidem editio & Veneta anni MCCCCXC. DISCEDERE, quod omnes deinceps neſcio quo fato obſedit. At illa Princeps MCCCCLXXVIII. cum omnibus fere quicquid uſquam eſt codicibus DESCENDERE. Rectiſſime, & ita reponendum. Fuge, inquit, ad Janum Vertumnumque, hoc eſt, ad Forum, quo geſtis *deſcendere*. Nempe Forum in loco plano atque humili erat; quo ituris *deſcendendum* erat ex collibus propinquis; Libro huic ex Eſquiliis ubi Noſter habitabat. Seneca de Providentia c. 3. *Quid ergo? felix eſt L. Sylla, quod illi* deſcendenti ad forum *gladio ſubmovetur?* Idem De Benef. III, 27. *Uſus conſilio*, deſcendenti *Caeſari occurrit*: de Palatio ſcilicet ad Forum. Ibidem IV, 39. *Sponſum* deſcendam; *quia promiſi*: hoc eſt, in Forum. Cicero de Oratore II, 66. *Ita ſibi ipſum magnum videri Memmium, ut* in Forum deſcendens *caput ad fornicem Fabii demitteret* Q. Cicero de Pet. Conſ. c. 1. *Prope quotidie* ad Forum tibi deſcendenti *meditatum hoc ſit, Novus ſum*, Et iterum c. 14. *Quod tibi quotidie* ad forum deſcendenti *meditandum eſſe dixeramus*. Ita *Sacra via deſcendere*: ea enim ad Forum ducebat. Noſter Epod. VII.

Intactus aut Brittannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via.

Cicero ad Atticum IV, 3. *A. d.* III. *Idus Novemb. cum* ſacra via deſcenderem: ubi vide quae Graevius noſter erudite adnotavit. Sic & *in Campum deſcendere*. Noſter Carm. III, 1.

hic generoſior
Deſcendat in Campum *petitor*.

Cicero de Fato c. 15. *Nec quod* in campum deſcenderim, *id fuiſſe cauſſae, cur pila luderem*. Denique *Deſcendere* ſimpliciter idem ſaepe eſt, ac in publicum prodire, ut pluribus dicto loco Graevius oſtendit. Vicimus ergo, ni fallimur, ut poſtea reponamus,

Fuge, quo DESCENDERE *geſtis.*

Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi,
Quid volui? dices; ubi quid te laeserit, & scis
In breve te cogi, plenus cum languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Carus eris Romae, donec te deserit aetas.
Contrectatus ubi manibus sordescere volgi
Coeperis; aut tineas pasces taciturnus inertis,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
Qui male parentem in rupis protrusit asellum
Iratus. quis enim invitum servare laboret?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem

v. 6. Vulg. Quis te. 8. Cum plenus. 13. Unctus.

Oc-

7. Ubi quis te laeserit, et scis In breve te cogi] Illud quis ex vetustis editionibus locum ubique tenuit; at in omnibus fere membranis, Pulmanni, Bersmanni, & nostris (adde si vis aliorum, etsi fileant & dissimulent) clare exhibetur,

ubi quid *te laeserit.*

Rectius, sine dubio, ut rem, non hominem, intelligamus. Ita passim boni scriptores. Noster in Arte, v. 203.

Tunc tua me infortunia laedent.

Epist. I, 17. v. 8.

Si laedet *caupona.*

& II, 2. v. 16.

Excepta nihil te si fuga laedit.

8. Cum plenus languet amator] Codex Bersmanni, *Cum languet plenus amator*; alter e Collegio Trinitatis, *Plenus cum languet*; quod ut rotundius & numerosius admittendum puto; repone ergo;

Quid miser egi?
Quid volui? dices; *ubi* quid *te laeserit*, *& scis*
In breve te cogi, plenus cum *languet amator.*

Plenus autem est fatur, fastidiens, lassus lectione vel tui vel aliorum poëmatum. Ovid. Pont. III, 4. v. 55.

Cetera certatim de magno scripta Triumpho
Jam pridem populi suspicor ore legi
Illa bibit sitiens lector, mea pocula plenus:
Illa recens pota est, nostra tepescit aqua.

Martialis IV, 29.

Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis:
Lectoremque frequens lassat & implet *opus.*

Ceterum mirificum est Dacierii acumen, cui *amator*, non lector est, sed ipse Horatius: quod si ita esset, dignus sane erat Noster,

Qui sine rivali seque & sua solus amaret:

ut & ii itidem digni sunt, qui tam bellis explicationibus possunt applaudere.

13. Aut unctus mitteris Ilerdam] Omnes, puto, tam aliorum quam nostri Codices vinctus habent; pleraeque tamen editiones unctus, a primis Venetis & Loschero transmissum. Videamus locum integrum:

Carus eris Romae, donec te deserit aetas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Coeperis; aut tineas pasces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut unctus mitteris Ilerdam.

Ubi qui *unctus* malunt (in quibus nollem fuisse N. Heinsium)! de involucro mercium, olivarum scilicet, sive aromatum interpretantur, nimirum ut deferendus sit misellus Liber

in vicum vendentem tus & odores;
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

Unctus igitur, ut *madida papyrus* Martiali, III, 2.

Cujus vis fieri, Libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare.
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordylas madida *tegas* papyro,
Vel turis piperisve sis cucullus.

& XIII, 1.

Ne toga cordylis, ne penula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem,

Per-

Occupet extremis in vicis balba ſenectus.
Cum tibi ſol tepidus pluris admoverit auris;
Me libertino natum patre, & in tenui re,
Majores pennas nido extendiſſe loqueris;
Ut quantum generi demas, virtutibus addas;
Me primis Urbis belli placuiſſe domique;
Corporis exigui, praecanum, ſolibus aptum;
Iraſci celerem, tamen ut placabilis eſſem.
Forte meum ſi quis te percontabitur aevum;
Me quater undenos ſciat inpleviſſe Decembris,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Perdite Niliacas, Muſae, mea damna, papyros. Statius Silv. IV, 9.

Eſt ſane jocus iſte, quod libellum
Miſiſti mihi Griphe, pro libello. ——
Tu roſum tineis ſituque putrem,
Quales aut Libycis madent *olivis,*
Aut tus Niliacum piperve ſervant,
Aut Byzantiacos coluni lacertos.

Numquam tamen a me impetrabunt, ut huic ſententia accedere velim. Neque enim eo res reciderat, ut metuendum fuerit Horatio, ne libelli ſui ad ſalſamentarios damnarentur. Hoccine ut vel joco ſe vereri fingeret, qui Epiſtola praecedente tam magnifice ſua extulerat; qui annum jam agens XLVI. poſt tres Carminum libros editos per totum orbem Romanum poëta à Virgilio proximus ferebatur? Illud quoque vide, *Mitteris*, inquit, *Ilerdam, aut fugies Uticam.* Atqui aromatarii Romae degentes non merces ſuas alio exportabant, ſed aliunde convectas in urbe vendebant. Adde quod libellorum chartulae in ſolidis mercibus trans mare devehendis nullum uſum praebere poterant; ſed quae particulatim & domi inter vicinos diſtrahebantur, eae ſolum merces chartis involvebantur, ab emptore manibus deferendae. Quorſum itaque, ſi *unctus* fuerit hic liber, aut *Uticam* ablegandus erat aut *Ilerdam*? Romae utique & domi patiendum hoc ei fuerat, non ea gratia peregre abeundum. Sed alia prorſus hujus loci ſententia eſt; ROMAE, inquit, carus eris, quamdiu eris novus. Ubi vero in vulgi manus veneris & novitatis gratiam amiſeris, quid tum fiet? Si ROMAE adhuc manſeris, tineas blattaſque paſces nulli amplius legendus. Quod ſi evitare voles, in provincias tibi eundum erit, *Africam* puta aut *Hiſpaniam*, ubi iterum novitatis cauſſa paulliſper placere poſſis, Romae jam vetus & obſoletus. Noli aliam quaerere interpretationem, nec membranarum omnium lectionem ſollicitare. Hanc poſtulat illud ROMAE, quod minime attenderunt Interpretes: hanc flagitat antitheton illud,

Aut fugies *Uticam*, aut vinctus mitteris *Ilerdam.*
fugies ſcilicet ſponte, *vinctus mitteris* invitus nempe & coactus à Bibliopola. Noſter Epiſt. II, 1. v. 30.

ac velut uſquam
Vinctus eas, *ita te felicem dicis amaſque,*
Quod nuſquam tibi ſit potandum.

Facete fingit, malle librum, ſi Roma abeundum ſit, Africam petere quam Hiſpaniam. Ceterum in more fuiſſe Bibliopolis, ubi Romae annona jam refrixerat, venales libros in provincias mittere, quid opus eſt dicere? Martialis XII, 3.

Ad populos mitti qui nuper ab Urbe ſolebas,
Ibis tu Romam, nunc peregrine Liber.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM

LIBER II.

EPISTOLA I.

AD AUGUSTUM

CUM tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,

Si

2. MORIBUS ORNES, LEGIBUS EMENDES] Ita omnes omnium, quos noverim, cōdices, MORIBUS: neque vero quicquam hac lectione simplicius sinceriusve esse videatur. *Leges* & *Mores* passim apud veteres conjunguntur; neque in re obvia opus est exemplis. *Morum* autem corrigendorum praefecturam perpetuam jamdudum receperat Augustus. Sueton. Aug. XXVII. *Recepit & morum legumque regimen aeque perpetuum; quo jure, quamquam sine Censurae honore, censum populi ter egit.* Neque auctoritate solum, sed & exemplo mores publicos emendavit. Ovid. Metam. XV, 833. de Augusto loquens,

Legesque *feret justissimus auctor*,
Exemploque suo mores *reget.*

Ecquis est igitur, qui lectionem ab omnibus Librariis traditam, & historiae fide firmatam, in dubium vocare ausit? Nequeo tamen dissimulare, quod mihi singula rimanti & ad amussim exigenti venit in mentem. Fieri enim potest, ut sic a poëta profectum sit,

Res Italas armis tuteris, MOENIBUS *ornes*,
Legibus emendes.

Apud Latinum Pacatum in panegyrico, Respublica Romana Theodosium Seniorem his verbis alloqui fingitur; *Quando me Nerva tranquillus, amor generis humani Titus, pietate memorabilis Antoninus teneret; quum* MOENIBUS *Augustus* ORNARET, legibus *Hadrianus imbueret, finibus Trajanus augeret, parum mihi videbar beata, quia non eram tua.* Quid? annon verba haec ex ipso hoc Flacci loco expressa & delineata videantur. Alter *rem publicam*, alter *res Italas* ait moenibus ornari. Illud vero praecipuum fere in Augusti laudibus, quod urbem aedificiis magnifice adornaverit, ut in monumento Ancyrano suis verbis videre est. Suetonius Aug. XXIX. *Urbem neque pro majestate imperii* ornatam, *& inundationibus incendiisque obnoxiam, excoluit adeo, ut jure sit gloriatus, Marmoream se relinquere, quam lateritiam accepisset.* — *Sed & ceteros principes viros saepe hortatus est, ut pro facultate quisque monumentis vel novis vel refectis & excultis urbem* adornarent. Ubi id obiter notabis τὸ *Ornare* proprium ac legitimum esse in hac sententia vocabulum. Idem in Julio XLIV. *Jam de* ornanda *instruendaque urbe, item de* tuendo *ampliandoque imperio, plura ac majora indies destinabat.* Ubi pariter juncta vides, *urbem ornare*, & *imperium tueri.* Ibidem, XXVIII. *Asiae quoque & Graeciae potentissimas urbes* operibus exornans. Tacitus Annal. I. 9. ubi laudes Augusti congerit, *Jus apud cives, modestiam apud socios, Urbem ipsam magnifico* ornatu. Idem III, 72. *Nec Augustus arcuerat Taurum, Philippum, Palbum, hostiles exuvias aut exundantes opes* ornatum ad urbis *& posterum gloriam conferre.* MOENIA vero non muros urbis hic accipe, sed tecta & aedificia intra urbem. Suetonius Nerone XXXVIII. *Sed nec populo*

Aut

Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar.
Romulus, & Liber pater, & cum Caſtore Pollux,
Poſt ingentia fata Deorum in templa recepti,
Dum

v. 6. Vulg. FACTA.

aut MOENIBUS *patriae pepercit:* —— *nam quaſi offenſus deformitate veterum aedificiorum, incendit urbem.* Vide hoc fuſe docentem Gronovium patrem Obſerv. II, 12. Quod? jamne videtur ſatis belle procedere? Enimvero ſiquis ex angulo codex lectionem hanc proderet, multos ea, ni fallor, amatores inveniret. Quin & ſine codicis praeſidio ſuas forte partes tutabitur. Quod enim de *moribus* hic narratur, levis eſt jactura, ſi abſit: quippe quod altero illo *Legibus* ſat percipitur & comprehenditur: mores ſiquidem ipſi legibus emendantur, & amborum regimen ſimul recepit Auguſtus. At ſi MOENIBUS huc adſciveris, nova nec temere omittenda laude Auguſtum mactas. Ipſe enim apud Senecam in Apocolocyntoſi haec de ſe in coetu Deorum: *In hoc terra marique pacem peperi? ideo civilia bella compeſcui? ideo* LEGIBUS *urbem fundavi,* OPERIBUS ORNAVI? Quid aliud quaeſo ſunt *opera*, quam *moenia* ſive aedificia? ut proinde, ſi *moenia* hic reponas, idem prorſus de Auguſto Noſter, quod ille de ſe, dixerit. Tria enim uterque poneret; *Armis tutari* ſive *terra marique pacem parere*; *Legibus emendare*, ſive *fundare*; *Operibus*, ſive *moenibus ornare.* Certe *moribus ornare* nuſquam alibi legiſſe me memini.

6. POST INGENTIA FACTA] Moleſtus ac difficilis locus, quamtumvis Interpretes levi pede praetereant:

Romulus & Liber pater & cum Caſtore Pollux,

Poſt ingentia facta *deorum in templa recepti, &c.* ubi hoc velle videtur, ut ex ſequentibus patet, Romulum, Bacchum, Herculem, &c. poſt obitum denique neque ante finem vitae in deorum numerum adſcitos fuiſſe. Quod & ex hiſtoria notiſſimum, & diſerte narrat Calliſthenes apud Curtium VIII. 5. *Herculem modo & patrem Liberum conſecratae immortalitatis* (forte *conſecrata immortalitati*) *exempla referebas. Crediſne illos unius convivii decreto deos factos?* prius eos ab oculis mortalium amolita natura eſt, *quam in caelum fama perveheret.* Unde in pluribus, quos verſavi, codicibus ad verba illa *Poſt ingentia facta* ſic inter lineas adnotatum eſt, *Poſt mortem. Poſt finem vitae.* Atqui ex illis verbis numquam id efficies, quod & hi volunt, & auctor ipſe, ut videtur. Nullis, inquam, tormentis exprimes, ut *poſt ingentia facta* perinde ſit ac *poſt mortem.* Quid enim? annon ipſe Auguſtus *praeſens*, ut ait, & *vivus* inter Divos relatus eſt? at non niſi *poſt facta ingentia.* Florus IV, 12. de Auguſto. *Ob haec tot* facta ingentia *dictator perpetuus*; *& Pater Patriae dictus.* Annon in vivis erat, cum id cognomen eſt conſecutus? Claudianus in II. Conſ. Stil. v. 38.

nulli pars aemula defuit umquam,
Quae gravis obſtreperet laudes; ſtimuliſque malignis

Facta *ſequebatur quamvis* ingentia *livor.* Vivos utique deſignat, cum nominat *livorem*, qui in vivis ſolummodo paſcitur. Seneca Herc. Fur. v. 441.

Poſt tot ingentis viri
Memoranda facta, *poſtque pacatum manu*
Quodcumque Titan ortus & labens videt,
Nondum liquet de patre? mentimur Jovem?

Atqui ab eo, qui haec loquitur, Hercules in vivis eſſe, ut erat, credebatur. *Facta* quidem *ingentia* recte alias dixeris, quod & jam vidiſti; neque phraſin moveo aut vitupero: nam ſic etiam Ammianus Marc. XXII, 2. de Juliano loquens; *Adultum adhuc juvenem, exiguo corpore*, facta *praeſtantem* ingentibus. Et Alcimus Avitus lib. V.

Et quos depoſcent ingentia facta *labores.*

Sed in hac Flacci ſententia, manca quantum videor & debilis eſt oratio, cum huc ſolum perveniat: *Romulus & Liber*, poſt ſive propter *facta ingentia inter deos recepti, dum res gerunt, queſti ſunt ſe minorem meritis gratiam apud homines conſequi.* Nondum ex his intelligimus, poſt mortem demum pro Diis habitos: quidni enim poſt res geſtas, poſt facta ingentia, placidam degentibus ſenectutem divini honores, ut poſtea Auguſto, vivis obtigerint? Tollunt quidem hanc difficultatem, qui illa quae ſequuntur,

Dum terras hominumque colunt genus,

ſic enarrant, ut Interpres Gallus nuper adeo fecit, *Dum in terris inter homines vivunt*: quo pacto, quod in priore orationis membro deficit, in poſteriore ſuppletur. Atqui eos fugit ratio, cum *colere terras* perinde accipiunt ac *terras habitare*: quid enim? an *habitabant* quoque genus hominum? Immo vero *colere terras & humanum genus* eſt curam eorum habere, *bella* ſcilicet *componendo, agros aſſignando, oppida condendo.* Virgil. Eclog. III, 60.

Ab jove principium Muſae: Jovis omnia plena:
Ille colit terras; *illi mea carmine curae.*

Hac-

Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
Conponunt, agros adsignant, oppida condunt;
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
Notaque fatali portenta labore subegit,

Con-

Haerebit itaque, quocumque te vertas, sententia; nisi aliquid alicunde subsidii inveniatur. Enimvero omne punctum tulisset, si POST FATA, non utique *facta*, in deorum templa receptos tradidisset, *Post fata* siquidem est, cum vivere desiimus. Propertius IV, 2. v. 64.

Tu Lepide, & tu Paulle, meum post fata *levamen*;
Condita sunt vestro lumina nostra sinu.

Martialis in simili plane querela, ac hic Noster v. 10,

Vos tamen ô nostri ne festinate Libelli:
Si post fata *venit gloria*, *non propero*:

Et Ovidius quoque, Amor. I, 15.

Pascitur in vivis Livor; post fata *quiescit*:
Cum suus ex merito quemque tuetur honos.

Facta pro *Fata* solemnis Librariorum error est: & fuit quidem, cum in hanc correctionem pronus propenderem: etsi terruit tum me, ut adhuc terret, epitheton illud *Ingentia*, non nisi dure ut videtur & invite ad sententiam hanc pertrahendum;

Post ingentia fata *Deorum in templa recepti.*

Tentemus tamen, an exemplis fortassis & argumentorum ductu paullatim flecti & allici queat. Ergo ubi *post fata* passim dicitur pro *post obitum*, manifestum est subintelligi *post fata completa*: sic Ovidius Trist. IV, 10.

Et jam complerat *genitor* sua fata;

hoc est, *mortem obierat*. Quidni igitur recte dicatur, *Post ingentia fata*, completa scilicet & peracta? si modo uspiam *fatum ingens* recte itidem dicitur, & hi ipsi, de quibus agit Noster, *ingentibus fatis* ad superos pervenerunt. De utroque jam videbimus. Martialis Epig. I, 51. de Lepore, cui Leo pepercit:

Desperanda tibi est ingentis *gloria* fati:
Non potest hoc tenuis praeda sub hoste mori.

Rutilius Itin. I, de Roma:

Quod regnas minus est, quam quod regnare mereris:
Excedis factis grandia fata *tuis*

Ita liquido emendandum est; vulgo ineptissime fertur, *grandia facta*. Pothinus apud Lucanum, X, 384.

non sanguine clari,
(*Quid refert?*) *nec opes populorum ac regna movemus:*
Ad scelus INGENTIS FATI *sumus.*

Ubi iterum, ut codices quidam Bersmanni, ita & in Collegio Trinitatis unus, *Ingentes facti* pro solito stupore exhibent. Valerius Flaccus VIII, 389.

Respiceret plures animas majoraque fata
Tot comitum, qui non furtis nec amore nefando
Per freta, sed sola sese virtute sequantur.

Unde idem lucem accipiet lib. V, 687. ubi Juppiter de Medea & Medo filio:

Donec & Aeaeten inopis post longa senectae
Exilia (*heu* magnis, *quantum libet impia*, fatis!)
Nata juvet; Graiusque nepos in regna reponat.

Ita cum codicibus legendum: neque audiendi sunt viri eximii Nic. Heinsius & Gronovius pater, qui conjecturis suis locum corrumpunt. Medea *magnis fatis* nata erat, quantumlibet impia fuerit. Poteris & *magni fati* legere, sicut supra Lucanus, *Ad scelus ingentis fati sumus*: sed nihil est opus. Virgilius de Turno XII, 140.

Nunc juvenem imparibus *video concurrere* fatis:

& ibidem de eodem & Aenea v. 795.

Juppiter ipse duas aequato examine lances
Sustinet, & fata imponit diversa duorum;
Quem damnet labor, & quo vergat pondere letum.

Ergo Aeneae fata *majora* erant, quam Turni; & simpliciter *ingentia*. Atque is per haec *Fata*, quod ad rem de qua agimus non parum facit, in caelum receptus est prorsus ut Hercules; Romulus, & ceteri, dei facti, non nati. Virgil. XII, 795. Juppiter ad Junonem;

Indigetem Aenean scis ipsa & scire fateris
Deberi caelo, fatisque *ad sidera tolli.*

Hercules apud Propertium IV, 9. v. 65.

Angulus hic mundi nunc me mea fata *trahentem*
Accipit: haec fesso vix mihi terra patet.

Unde illud Nostri explicandum, quod v. 11, hic habetur, de Hercule;

Notaque fatali *portenta labore subegit.*

Certe vix aliter hoc *fatali* te expedies, quam ut superiori conjecturae faveas. Virgilius VIII, 292. de Hercule:

ut duros mille labores
Rege sub Eurystheo fatis *Junonis iniquae*
Pertulerit.

De

Conperit invidiam ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo, qui praegravat artis
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.
Praeſenti tibi maturos largimur honores,
Jurandaſque tuum per numen ponimus aras,

v. 16. Vulg. NOMEN.

Nil

De eodem Hercule, & Romulo Livius I, 7. *Jove nate Hercules, ſalve: te mihi mater* veridica interpres deum *auctorum caeleſtium numerum cecinit. Dextra Hercules data, Accipere ſe omen, impleturumque* fata, *ara condita atque dicata, ait.* —— *Haec tum ſacra Romulus una ex omnibus peregrina ſuſcepit; jam tum immortalitatis virtute partae, ad quam eum* ſua fata *ducebant, fautor.* Vides jam, opinor, Romulum, Herculem & ceteros Indigetes *fatis*, & *poſt fata*, & quidem *poſt fata ingentia* in caelum eſſe receptos. Ceterum an haec emendatio in album recipienda ſit, nihil pronunciamus; ſed id totum lectori docto, ſagaci, ſuſpicaci, difficili, qualem ſane optamus, relinquimus. Multa ſiquidem in hac ſtudiorum alea vera & certa cadunt, quae fidenter aſſerimus: multa quoque veris non abſimilia, quaeque ſine fraude & damno lectoris minime ſunt praetereunda, pro quibus tamen ſpondere ac vadari nolumus.

16. JURANDASQUE TUUM PER NOMEN PONIMUS ARAS] Pro *Nomen*, antiquiſſimus Blandinius Cruquii cum duobus Berſmanni, & editio Cadomenſis anno C. 1480.

Jurandaſque tuum per NUMEN *ponimus aras.*

Noſtri quidem omnes *Nomen*; quod per editiones impune graſſatum eſt: adeo pigri timidique ſumus in amovendis, quae ſemel inſederunt: nos, quantum in nobis eſt, non patiemur haec lolia diutius dominari. *Jurandas per numen*, ut Virgil. VI, 323.

Cocyti ſtagna alta vides, Stygiamque paludem,
Di cujus jurare *timent & fallere* numen.

Ovid. Heroid. XII.

Per *reditus corpuſque tuum mea* numina Juro.

& XV.

Perque *novum* juro numina *noſtra deas.*

Metam. IX.

Si qua fides miſeris, hoc me per numina juro.
Non meruiſſe nefas.

NUMEN autem Auguſti, & Auguſtus DEUS; etiam dum inter homines ageret. Noſter hoc ipſo loco,

Praeſenti *tibi divinos largimur* honores.

Carm. III, 5.

Praeſens divus *habebitur Auguſtus.*

& IV, 5.

& Laribus tuum
Miſcet NUMEN, *uti Graecia Caſtoris,*
Et magni memor Herculis.

Marmor Narbonenſe apud Gruterum p. 229. NUMINI AUGUSTI *votum ſuſceptum a plebe Narbonenſium in perpetuum.* Dedicatum hoc eſt anno V. C. 764. Auguſto adhuc vivente; ut docebit te Illuſtriſſimus Noriſius Cenotaph. Piſan. p. 52. quem conſule multa poëtarum loca congerentem, in quibus DEUS indigitatur: nos, iis omiſſis, nova loca proferemus, ubi *Numen* ejus memoratur. Ovid. Triſt. III, 8.

Si ſemel optandum eſt, Auguſtum numen *adora*;
Et quem laeſiſti, rite precare deum.

Ibid. V, 3.

Sunt Dis *inter ſe communia: flectere tenta*
Caeſareum numen *numine, Bacche, tuo.*

V, 10.

Quid loquor ah demens? ipſam quoque perdere vitam
Caeſaris *offenſo* numine *dignus eram.*

V, 11.

Utque aliis, numerum quorum comprendere non eſt,
Caeſareum numen *ſic mihi mite fuit.*

Pontic. I, 2.

Magna tenent illud rerum molimina numen:
Haec eſt caeleſti *pectore cura minor.*

III, 1.

E quibus ante omnes Auguſtum numen *adora,*
Progeniemque piam, participemque tori.

Haec omnia, Naſo, vivente Auguſto: unde jam conſtat recte feciſſe viros eruditos Freinshemium & Ryckium; qui apud Tacitum reponunt, Annal. I, 73. *Rubrio crimini dabatur violatum perjurio* NUMEN *Auguſti:* ubi vulgati habent *Nomen*. Valer. Max. IX, 15, 3. *Ne divi quidem Auguſti etiamnum terras regentis excellentiſſimum* NUMEN *intentatum ab hoc injuriae genere extitit.* Eant nunc editores, & *Nomen* hic apud Flaccum deinceps ſubſtituant: etſi & Servius Eclog. I. & Georg. I, 24. *nomen* legebat, niſi hunc quoque Librarii calumnientur.

Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hoc populus ſapiens & juſtus in uno,
Te noſtris ducibus, te Graiis anteferendo,
Cetera nequaquam ſimili ratione modoque
Aeſtimat; & niſi quae terris ſemota ſuiſque
Temporibus defuncta videt, faſtidit & odit:
Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantis,
Quas bis quinque viri ſanxerunt, Foedera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis,
Pontificum libros, annoſa volumina Vatum,
Dictitet Albano Muſas in monte locutas.
Si, quia Graiorum ſunt antiquiſſima quaeque
Scripta vel optima, Romani penſantur eadem

v. 18. Vulg. TUUS HIC. 28. GRAECORUM. Scri-

18. SED TUUS HIC POPULUS SAPIENS] Editiones quidem omnes, & codices quoque quot novi praeter unum,

Sed tuus HIC *populus ſapiens & juſtus in uno*
Te noſtris ducibus, te Graiis anteferendo.

Satis Recte; ut ordo ſit, *In uno te, in te ſolo anteferendo* Graecis Romaniſque ducibus. *Tuus hic populus*, ut Terentius Heaut. Act. V. Sc. I.

Sed hic adjutor meus *& monitor* & *praemonſtrator Chremes.*

& in Epigrammate;

patria multabor; & olim
Ille tuus civis, *Lampſace, Gallus ero.*

Verum, utut haec ſpecioſa ſunt, mirifice tamen adblanditur lectio, quam unus ille ex Collegio Trinitatis codex ſubminiſtrat,

Sed tuus HOC *populus ſapiens & juſtus in uno,*
Te noſtris ducibus te Graiis anteferendo.

Ubi alius ordo & diſtinctio exoritur; *In hoc uno*, in hac una re ſapiens, Te omnibus anteferendo, *cetera* nequaquam tam juſte aeſtimat. Quin & ita olim legerunt Porphyrion & Acron; quorum hic ſic locum enarrat; *Pop. Rom. in* HAC RE SOLA *juſtus & ſapiens eſt, quod te praefert omnibus:* ille ſic; HAC SOLA RE SAPIT, *quod te omnibus praeponit.* Sine dubio HOC in hac expoſitione agnoſcitur; non *Hic.* Noſter Serm. II, 3, 53.

verum hoc *ſe amplectitur* uno,
Hoc amat & laudat.

Hac ipſa Epiſt. v. 120.

verſus amat, hoc *ſtudet* unum.

Ovid. Pont. III, 2.

Extitit hoc unum, *quo non convenerit illis.*

Iterum noſter Epiſt. I, 10.

hac in re *ſcilicet* una
Multum diſſimiles; at cetera pene gemelli.

Ubi eandem vides antitheſin, *in hac una re* —— *cetera*; quam hic habes, *In hoc uno* ſapiens; *cetera* non aeque judicat. Quid multis opus? tam elegans verborum collocatio numquam a Librariis provenire potuit; contra autem miraculo fuiſſet, niſi *tuus hoc populus* a pluribus depravaretur. Rem vero ipſam ſi aeſtimes; quorſum *Hic populus δειχτικῶς*? tamquam digito monſtrari poſſet totus populus Rom. aut potius gens humana, quae univerſa fere Auguſto principi pro populo fuit.

28. SI QUIA GRAECORUM] Duo codices Torrentii, & egregius noſter Reginenſis,

Si quia GRAIORUM *ſunt antiquiſſima quaeque.*

quod ſine controverſia admittendum eſt.

31. NIL INTRA EST OLEAM] Vide modo ſcabiem dictionis,

Nil intra eſt oleam, nihil extra eſt in nuce duri.

ubi haec conſtructio erit, Nil duri eſt *intra oleam*, nihil *extra in nuce*. Poteſne vero tam foedam porriginem patienter ferre, ut in priore membro *Intra* ſit praepoſitio, *Extra* autem in poſteriore adverbium? Immo ocius repone, ſi ſapis,

Nil intra eſt OLEA, *nihil extra eſt in nuce duri.*

ubi *Intra* & *Extra* utrinque ſunt adverbia. Fraudi au-

Scriptores trutina; non eſt quod multa loquamur:
Nil intra eſt olea, nil extra eſt in nuce duri:
Venimus ad ſummum fortunae: pingimus, atque
Pſallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
Si meliora dies, ut vina, poëmata reddit;
Scire velim, chartis pretium quotus arroget annus,
Scriptor ab hinc annos centum qui decidit, inter
Perfectos vetereſque referri debet, an inter
Vilis atque novos? excludat jurgia finis.
Eſt vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno menſe vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſne poëtas,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas?

Iſte

v. 31. Vulg. OLEAM. 42. RESPUET.

autem fuit Librariis elegantior illa rariorque praepoſitionis collocatio, de qua vide nos ad Carm. III, 25, 2. ne eadem bis nobis dicenda ſint.

42. AN QUOS ET PRAESENS ET POSTERA RESPUET AETAS] Editiones principes, Loſcheriana & Venetae, cum aliquot codicibus,

An quos & praeſens & poſtera RESPUIT *aetas.*

Quod cum manifeſto vitioſum eſſet, & tigribus agnos, *Poſtera reſpuit*, futura cum praeſentibus conjungeret; recentiores ex codice uno tantum vel altero ſic dederunt:

An quos & praeſens & poſtera RESPUET *aetas.*

Atqui par fere hic recurrit inconcinnitas, *Praeſens reſpuet*; dumque alteri medicinam quaerunt, alteri venenum miſcent. Utrique ſalutarem opem feres, ſi cum pluribus & potioribus ſcriptis, antiquiſſimo nempe Cruquii, tribus Torrentii totidemque Berſmanni, ac noſtris Voſſiano, Reginenſi aliiſque reſtituis,

An quos & praeſens & poſtera RESPUAT *aetas.*

Hoc enim utrique tempori, & praeſenti & poſtero, ex aequo convenit. Ceterum integrum locum attentius conſideremus:

Eſt vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno menſe vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſne POETAS,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas?

Enimvero illud *Poëtas* multis mihi nominibus diſplicet. Quas enim aures non offendit odioſum illud ὁμοιοτέλευτον, *vetereſne* POETAS, *reſpuat* AETAS? Deinde & ſententa mutila eſt, priuſque membrum eſt impar poſteriori: in priore *Veteres* tantummodo habes, in poſteriore *novos* & *reſpuendos*: nihil igitur eſt, quod τῷ *reſpuat* opponatur & reſpondeat. Atqui ſupra v. 37. recte dixerat,

inter
Perfectos vetereſque *referri debet*, *an inter*
Viles atque novos;

ubi *veteres* & *novos*, *perfectos* & *viles*, adverſis frontibus componit. Jam vero & ſupervacuum prorſus eſt, fruſtraque verſum onerat illud POETAS; quippe ſi *veteres* ſimpliciter dixiſſet, utique nomen ſubſtantivum neceſſario & elegantius ſubaudiretur. Neque ſupervacuum modo, ſed quod omnium turpiſſimum eſt, ineptum denique & incommodum, & ſuperioribus repugnans. Non enim de ſolis *Poëtis* hic agit Noſter, ſed de quibuſvis auctoribus, tam qui verſibus, quam qui proſa oratione ſcripſeruut. Ergo & numquam antea *poëtas* aut *poëmata*, ſed *ſcriptores* & *ſcripta* nominaverat; & in his v. 24. 25. 27. *Leges* XII. *Tabularum*, *Commentarios Pontificum*, *Foedera vetuſta*: quae omnia ſermone ſoluto concepta eſſe & novimus & res ipſa indicat. Haec omnia ſi evitare cupis, & a poëta nitidiſſimo tam foedam maculam abſtergere, vide an ſic locum ex conjectura mecum reſtituas:

Inter quos referendus erit? vetereſne PROBOSQUE,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas.

Cum ſciolus quidam inter lineas *Poëtas* pro inter-

Iſte quidem veteres inter ponetur honeſte,
Qui vel menſe brevi, vel toto eſt junior anno.
Utor permiſſo, caudaeque pilos ut equinae
Paullatim vello: & demo unum, demo & item unum;
Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
Qui redit in faſtos, & virtutem aeſtimat annis,
Miraturque nihil, niſi quod Libitina ſacravit.
Ennius & ſapiens, & fortis, & alter Homerus,
Ut critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promiſſa cadant, & ſomnia Pythagorea.
Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens? adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

v. 46. Vulg. ETIAM unum. 48. AD. Am-

pretamento ſcripſerat: eo poſtea factum eſt, ut illud alterum quod nunc revoco ex verſu ejiceretur. Noſter paullo ante,

Eſt vetus atque probus *centum qui perficit annos.*

Certe hoc uno remedio cuncta quae jam tetigimus ulcera facile ſanaveris.

46. DEMO UNUM, DEMO ETIAM UNUM] Illud ETIAM, cum in editionibus primis ſemel inſederat; haud mirum, ſi per omnes deinceps locum ſuum tutatum eſt. Quis enim tam bonam probamque lectionem in jus vocaverit? Perſius Sat. VI.

adde etiam unum,

Unum etiam; *terrae eſt jam filius.*

Nihilominus, cum in veterrimis noſtris, Leidenſi, Voſſiano, Reginenſi, quin & Regiae Societatis codice, quibus accedunt duo Pulmanni & Berſmanni totidem, lectionem magis reconditam minuſque obviam repererim; non dubitavi eam aſſerere & auctori ſuo adjudicare,

Paullatim vello; & demo unum, demo ET ITEM *unum.*

Haec cum rarior & vulgo ignotior eſſet, illam tritam & quotidianam ſubſtituerunt ſcribae. Terentius Andria, I, 1.

Sed poſtquam amans acceſſit, pretium pollicens,
Unus & item *alter.*

Lucret. IV, 553.

Aſperitas autem vocis fit ab aſperitate
Principiorum, & item *levor levore creatur.*

Gellius in Praefatione. *Alius Antiquarum lectionum inſcripſit, atque alius* Ἀνθηρῶν, & item *alius* Εὑρημάτων.

48. QUI REDIT AD FASTOS] Ita editi omnes quidem AD praeferunt: ſed ſcripti vetuſtiores univerſi, plerique etiam ex recentioribus,

Qui redit IN *faſtos, & virtutem aeſtimat annis.*

Noſter Carm. I, 3. *Serus in caelum redeas*: & IV, 2. *Quamvis* redeant in aurum *Tempora priſcum.* Virgil. Georg. III, 316. de Capris:

Atque ipſae memores redeunt in tecta.

Aen. XII, 424. *novae* rediere in priſtina *vires.* Parum, inquies, refert, hanc an illam lectionem ſequamur. Recte quidem: ſed ea ipſa cauſſa, quod parum interſit, ab antiquiſſimis quibuſque codicibus religio eſt abſcedere.

50. NAEVIUS IN MANIBUS NON EST.] Omnes fere de hujus loci obſcuritate queſti ſunt Interpretes; qui vero ſe lucis aliquid afferre gloriantur, ii omnium maxime in caligine ac tenebris ſunt verſati. Videamur, quid rei ſit,

Ennius, & ſapiens & fortis & alter Homerus,
Ut Critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promiſſa cadant, & ſomnia Pythagorea.
Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret,
Pene recens; adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

Ubi illa primo, *Leviter curare videtur quo promiſſa cadant*, ut in Ennii contumeliam dicta jam ab omnibus accipiuntur; quaſi is nihil ingentibus illis promiſſis dignum praeſtitiſſet. Quod a loci hujus ſententia tam alienum eſt, ut plane contrarium ſit. Siquidem omnia, quae hinc ad verſum uſque 62. de poëtis veteribus habentur, non Horatii judicio dicta ſunt, ſed ex vulgi opinione, qui Ennium reliquoſque antiquos unice mirabatur & in-

Ambigitur quotiens, uter utro ſit prior; aufert
Pacuvius docti famam ſenis, Accius alti:
Dicitur Afranî toga conveniſſe Menandro:
Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte:
Hos ediſcit, & hos arto ſtipata theatro
Spectat Roma potens; habet hos numeratque poëtas
Ad noſtrum tempus Livî ſcriptoris ab aevo.
Interdum volgus rectum videt: eſt ubi peccat.
Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nihil anteferat, nihil illis conparet; errat:
Si quaedam nimis antique, ſi pleraque dure
Dicere cedit eos, ignave multa fatetur;

v. 67. Vulg. CREDIT.

Et

in caelum ferebat. Laudatio igitur Ennii, non utique reprehenſio nec vituperatio in his quaerenda erat. Solus adeo hoc vidit Scholiaſtes vetus Porphyrio, cui bene monenti auſcultare debuerunt recentiores. *Leviter curare*, hoc eſt, inquit, *Securus eſſe: ſecurus jam de proventu laudis ſuae eſt Ennius, propter quam ante ſollicitus fuerat.* Et mox, *Quo promiſſa cadant, id eſt, quem ſucceſſum habeant: oſtendit enim ſine difficultate veteres poëtas ſolere laudari.* Nihil verius, nihil doctius. Leviter enim curamus, quae extra aleae diſcrimen poſita eſſe videmus, de quibus jam ſecuri ſumus, per quae jam neglegentibus eſſe licet. Hoc voluit Horatius, ex *Criticorum* mente, qui Ennium Homerum alterum vocitabant. Jam vero illa quae ſequuntur,

Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens,

quibus & quot ſententiarum diſſidiis agitata ſunt? Sunt enim, qui *Nunc eſt* pro *Non eſt* ſubſtituant, alii cum nupero interprete Gallo AT loco *Et* reponunt, qui & dialogum hic neſcio quem eſſe hariolatur, ut priora illa Flaccus dicat, *Naevius in manibus non eſt*: cui alter continuo obganniat, *At mentibus haeret, Pene recens:* alii id ſcire laborant, & in eo ſe plurimum torquent, quo pacto mentibus haerere poſſet Naevius, qui in manibus non eſſet amplius; aut cur deſcribi & legi indignus eſſet, qui dignus erat ediſci & memoriter recitari. Hi motus & hae tantae diſcordiae levi pulveris ſparſione conquieſcent. Tolle modo quod editiones occupat Punctum, & Interrogationis notam repone:

Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens? adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

Quid de Ennio, inquit, loquor? nonne & Naevius Ennio vetuſtior atque durior in manibus adhuc eſt, & haeret mentibus, ut pene recens videatur? Ubi, ut vides, *in manibus eſſe* & *mentibus haerere* non contrariorum nec oppoſitorum vim habent, ut de hoc aiat, de illo neget Horatius; ſed utrumque de Naevio affirmatur, ſic ut creſcat ſententia, cum majus ſit mentibus haerere, quam eſſe in manibus. Suetonius Caligula XVI. *Labieni ſcripta ſenatuſconſultis abolita requiri, & eſſe in manibus lectitarique permiſit.* Plinius Epiſt. I, 1. *Libelli, quos emiſimus, dicuntur* in manibus eſſe, *quum jam gratiam novitatis exuerint.* Plinius Praef. ad Hiſt. Nat. *Panaetium de Officiis; quae volumina ejus* ediſcenda, *non modo* in manibus *quotidie habenda noſti.* Cicero Tuſcul. III, 2. *Accedunt etiam poëtae, qui audiuntur*, leguntur, *ediſcuntur*, & inhaereſcunt *penitus* in mentibus. Seneca Conſol. ad Marciam cap. 1. *Legitur Cremutius Cordus, floret*, in manus *hominum*, in pectora *receptus vetuſtatem nullam timet.*

67. SI PLERAQUE DURE DICERE CREDIT EOS] Omnes quidem editiones CREDIT, quod ferri facile poteſt: quis neget? Verum, cum in Regiae Societatis codice ſingularem lectionem repe-

Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.
Non equidem inſector, delendave carmina Laevî
Eſſe reor, memini quae plagoſum mihi parvo
Orbilium dictare; ſed emendata videri
Pulchraque, & exactis minimum diſtantia, miror:
Inter quae verbum emicuit ſi forte decorum,
Si verſus paullo concinnior unus & alter;
Injuſte totum ducit venitque poëma.
Indignor quicquam reprehendi, non quia craſſe

v. 69. Vulg. Livi. 73. Decor. et. 75. Venditque.

Occu-

rerim, eam ego lectoribus invidere nolui:

Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nihil anteferat: nihil illis comparet, errat:
Si quaedam nimis antique, ſi pleraque dure
Dicere CEDIT *eos, ignave multa fatetur;*
Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.

Me quidem, ut primum viſa eſt, elegantia ſua ita perculit & cepit, ut vel in contextum eam admittere non dubitaverim. Apte ſane haec juncta ſunt, *ſi concedit, ſi* FATETUR: ut Noſter alibi, Serm. II, 3. v. 305.

Stultum me fateor, *licuit* concedere *veris*:

& quod plus eſt, magis morate hic ponitur *concedit*. Quippe ille veterum *mirator & laudator*, non niſi invitus & coactus & veris victus *concedere haec faterique* cenſendus eſt. Belle autem hoc exprimitur CEDIT huc aſſumis; nullum contra hujus indicium eſt in lectione vulgata: *credit* enim, & facilius quidem, etiam calumniator & contemtor veterum. *Cedere* autem hic pro *Concedere*, ſicut alibi pro *Incedere*, ſimplex loco compoſiti; Serm. II, 1. v. 65.

nitidus qua quiſque per ora
Cederet.

ubi vide quae ex Plauto attulimus, & eis adde locum Bacchid. IV, 9. v. 146.

Hoc eſt incepta efficere pulchre, uti mihi
Evénit, ut ovans praeda onuſtus cederem:

Ita certo & neceſſario legendum, ex metri ratione: vulgo ibi *Incederem* circumfertur. *Cedere* vero & *concedere* paſſim eodem ſenſu feruntur apud Juris conſultos veteres. Digeſt. VIII, 2, 20. *Si tu mihi per aream tuam domum meam ire agere* CESSISTI. VIII, 3, 20. *Si mihi eodem tempore* CONCESSERIS *& ire agere per tuum locum, & uti frui jus eſſe: ſi tibi* conceſſero, *jus eſſe aedificare*. VIII, 3, 3. *Vicino poſſe te* CEDERE, *jus ei eſſe terram, rudus, ſaxa jacere*. VIII, 3, 10. *Si ut quaerere liceat*, cedere *poſſumus; etiam ut inventa ducatur*, cedi *poteſt*. VIII, 2, 21. *Si tibi* conceſſero, *jus eſſe invito me altius tollere aedificia tua*. Vides ex his, nam ibi plura & infinita ſunt, nihil intereſſe *cedere* an *concedere* dicas. Ita illud Noſtri *concedere veris*, frequentius dicitur *cedere*. Igitur hoc vult; *Si cedit*, ſi concedit, ſi dat, veteres iſtos pleraque dure dicere; mecum ſentit & recte judicat.

69. Delendaque carmina Livi Esse reor] Ita quidem editi ferunt: ſed inſpiciamus locum:

Non equidem inſector delendaque carmina Livi
Eſſe reor, memini quae plagoſum mihi parvo
Orbilium dictare, ſed emendata videri
Pulchraque & exactis minimum diſtantia miror.

Livius ille cognomine Andronicus primus omnium Latine verſibus ſcripſit; unde minime mirum, ſi, quod Cicero ait in Bruto, *ejus fabulae non ſatis dignae erant, quae iterum legerentur*: unde & Noſter ſupra, cum poëtas veteres recenſeret ab Ennio incipiens, ita Livium tandem memorat, ut ex eorum numero ceu nimis vetuſtum excerpere videatur:

habet hos numeratque poëtas
Ad noſtrum tempus Livi *ſcriptoris ab aevo.*

Vix igitur crediderim Orbilium illum (utcumque acerbum & plagoſum, magni certe tum nominis Grammaticum, Suetonio teſte, cui ſtatua publice poſita eſt, quippe & filium & ſervum, a ſe inſtitutos, profeſſores poſt ſe reliquit) tam pravo & perverſo fuiſſe judicio, ut opica illa Livii *Nequinont, Duſmoſo, Noegum, Topper*, & cetera portenta, nobilibus pueris praelegeret, Hoc omnem ſuperat fidem: ut & illud aeque, repertos tum eſſe, qui Liviana, etiam ipſi Ennio pro obſoletis & raſcidis ſpreta, pulchra eſſe atque emendata, & exactis minimum diſtare contenderent.

Quam-

Conpoſitum inlepideve putetur, ſed quia nuper:
Nec veniam antiquis, ſed honorem & praemia poſci.
Recte necne crocum floreſque perambulet Attae
Fabula, ſi dubitem; clament periiſſe pudorem
Cuncti pene patres: ea cum reprehendere coner,
Quae gravis Aeſopus, quae doctus Roſcius egit.
Vel quia nil rectum, niſi quod placuit ſibi, ducunt;
Vel quia turpe putant parere minoribus, & quae

In-

Quamobrem lectionem aliam LAEVI libens accipio, quam ſuppeditat codex egregius Reginenſis.

Non equidem inſector delendave carmina LAEVI
Eſſe reor.

VE etiam adſciſco, non QUE, ex Leidenſi vetere atque aliis Cruquii & Torrentii. *Laevius* autem Erotopaegnion libros ſcripſit, argumento captandis pueris accommodato, unde verſus aliquot non invenuſti citantur: de eo vide Scaligerum & Scriverium ad Auſonii Centonem Nuptialem. *Livium* autem pro *Laevio* & paſſim in Nonio ac Priſciano ſubſtituebant Librarii, & hic eo facilius, quod is paullo ante nominabatur. Atqui jam Noſter diverſum a ſupra recenſitis introducit *Laevium*, ut paullo poſt *Attam*, v. 79.

75. INJUSTE TOTUM DUCIT VENDITQUE POEMA] Sic omnes editiones, neque ſuſpicio latentis mendi a quoquam injecta eſt:

Inter quae verbum emicuit ſi forte decorum, &
Si verſus paullo concinnior unus & alter,
Injuſte totum ducit venditque poëma.

Ubi primum τὸ ET a fine verſus reſcindimus, auctoritate duorum codicum Collegii Trinitatis, & totidem Torrentii. Elegantius repetitur *Si* ſine conjunctione, *Si* verbum decorum, *Si* verſus paullo concinnior. Ita Noſter Epiſt. I. 17.

Si *te grata quies & primam ſomnus in horam*
Delectat; ſi *te pulvis ſtrepituſque rotarum*,
Si *laedet caupona*; *Ferentinum ire jubebo.*

& hic ſupra v. 66.

Si *quaedam nimis antique*, ſi *pleraque dure.*

Jam vero quod mox ſequitur, *ducit venditque*, interpretes graviter exercet. Quid enim eſt, *ducit poëma*? producit, inquiunt, oſtentat, ut mangones ſolebant greges venalium. Mirum vero & monſtri ſimile, ſi verſiculus in libro ſcriptus librum ipſum in pompa producere poteſt. Immo, inquiunt; *ducit librum totum*, ut pulchri pueri venalitiam mangonum familiam ducebant, quo vendibiliorem redderent. Hoc ſi verum eſſet; melius procederet oratio, & minor eſſet metaphorae licentia. Sed vereor, ut e re mangonum magis fuerit, formoſos pueros a deformioribus mancipiis ſecludere, ne hi conſpectu & comparatione pulchriorum magis evileſcerent; quod ab eis factitatum eſſe Martialis indicat IX, 60. de Mamurra:

Inſpexit molles pueros, oculiſque comedit,
Non hos quos primae proſtituere caſae:
Sed quos arcanae ſervant tabulata cataſtae,
Et quos non populus, nec mea turba videt.

Singularem vero lectionem hic ſuggerit quantivis pretii codex Reginenſis,

Injuſte totum ducit VENITQUE *poëma.*

Ubi Poëma caſu recto effertur; Si verbum inquit, decorum, ſi unus & alter verſus paullo concinnior emicuit; totum poëma injuſte *ducit* emtorem & *venit*. Cicero de Finibus II, 31. de Epicuro: *Ita redarguitur ipſe a ſeſe,* VENEUNTQUE *ſcripta ejus probitate ipſius & moribus. Ducit* autem, decipit, fuco fallit, palpo percutit, appoſitiſſimum in re venali & mala merce vocabulum. Noſter Serm. I. 2. v. 88.

ne ſi facies, ut ſaepe, decora
Molli fulta pede eſt, emtorem ducat *hiantem.*

ubi vide plura, quae ad firmandam illam lectionem citavimus: vulgati enim libri *Inducat*. Illis adde & Plauti locum Moſtel. III, 2. v. 26.

Hoc habet: repperi qui ſenem ducerem,
Quo dolo a me dolorem procul pellerem.

& captiv. IV, 2. v. 7.

Quom extemplo ad forum venero; omnes loquentur;
Hic ille eſt ſenex ductus, *quoi verba data ſunt.*

Habes egregii codicis lectionem: tu utram earum malis, tecum conſtitue.

85. In-

Inberbi didicere, ſenes perdenda fateri.
Jam Saliare Numae carmen qui laudat, & illud
Quod mecum ignorat, ſolus volt ſcire videri;
Ingeniis non ille favet plauditque ſepultis,
Noſtra ſed inpugnat, nos noſtraque lividus odit.
Quod ſi tam Graiis novitas inviſa fuiſſet,
Quam nobis; quid nunc eſſet vetus? aut quid haberet,
Quod legeret tereretque viritim publicus uſus?
Ut primum poſitis nugari Graecia bellis
Coepit, & in vitium fortuna labier aequa;

v. 85. Vulg. IMBERBES. 90. GRAECIS.

Nunc

85. IMBERBES DEDICERE] Ita noſtri Codices. at Cruquius ex vetuſtiſſimis ſuis recte edidit,

IMBERBI *didicere, ſenes perdenda fateri.*

ut & Art Poët. v. 161. ex optimo omnium quotquot ſunt Blandinio reponendum eſt,

IMBERBUS *juvenis tandem cuſtode remoto.*

Ubi hebeti aure eſt, quem vulgatum illud *Imberbis juvenis* ſibilante ſuo homoeoteleuto non offendit & vulnerat. Ceterum nota haec ſunt eruditis, neque crambe recoquenda eſt. Vide Nonium in *Imberbi*, & Chariſium p. 74.

90. QUOD SI TAM GRAECIS NOVITAS] Pro *Graecis* iterum repono GRAIIS, etſi nondum in codice quoquam reperi: nam & ſupra v. 28. unus Reginenſis GRAIORUM nobis ſervavit. Paſſim illud ut vulgo notius intruſerunt Librarii. Hic vero eo certior correctio eſt, quod verſu adhinc tertio rurſus occurrit GRAECIA; inconcinna repetitione, ſi receptam hic ſcripturam ſequaris.

105. CAUTOS NOMINIBUS CERTIS EXPENDERE NUMMOS] Variant hic codices ſcripti; SCRIPTOS *nominibus* Barthii codex veterrimus Adverſ. XXXVII, 18. quo accedere videtur Pulmanni unus & alter ex Collegio Trinitatis, qui mendoſe habent CAPTOS. Deinde pro *Certis* omnes fere vetuſtiores tam aliorum quam noſtri, RECTIS. Eodem pene redeunt haec omnia, ſive legeris,

Cautos *nominibus* certis *expendere nummos.*

ſive,

Cautos *n.* rectis *expendere nummos.*

ſive,

Scriptos *n.* certis *expendere nummos.*

ſive,

Scriptos *n.* rectis *expendere nummos.*

Nos pro ſuſcepti operis ratione & exemplis haec illuſtrare, & ſi quid interſit diſcernere & dijudicare conabimur. Principio CAVERE *pecuniam* dicitur debitor, qui ſe chirographo obligat, Digeſt. L, 8, 3. inde *Cautiones pecuniarum.* Cicero Pro domo c. 50. Rarius quidem eſt, ut *Cautus* participium in ea ſententia occurrat: Quintilianus tamen Declam. CCCXVIII. *Ante omnia, teſtamento* tempus *non eſt* cautum *quo ſolvam; ac ne* caveri *quidem potuit.* Diocletianus Cod. IV, 7, 5. *Et* cautae quantitatis *ob turpem cauſam exactioni locum non eſſe.* Ulpianus Digeſt. L, 13, 1. *Si cui* cautum eſt honorarium, *videamus an petere poſſit.* Et ibidem, *Si* cauta *eſt honoraria* ſumma. Scaevola Dig. XLVI, 3, 89. *An ex ceteris chirographis, quae non Stichus cavit, ſed ipſe debitor, integra manet actio ex reliquis* chirographis *per ipſum debitorem* cautis. Ex his, opinor, vides, ut cautum tempus, cautam ſummam, cautum chirographum, ita & *cautos nummos* recte dici. Rurſus & SCRIBERE dicitur debitor, hoc eſt, mutuum ſumere, chirographo ſe debitorem agnoſcere. Plautus Aſinaria II, 4. v. 34.

Adducit domum etiam ultro, & ſcribit nummos.

Idem Curcul. III. v. 40.

Novi edepol nomen: nam mihi iſtoc nomine
Dum ſcribo, *explevi totas ceras quattuor.*

& Truc. I, 1. v. 53

Ubi aera perſcribantur *uſuraria.*

Cicero pro Q. Roſcio c. 1. Scripſiſſet *ille, ſi non juſſu hujus* expenſum *tuliſſet? Non* ſcripſiſſet *hic, quod ſibi* expenſum *ferri juſſiſſet?* Ad Atticum IX, 2. *Viri boni* uſuras perſcribunt? *ego ipſe ſedeo?* Suetonius Caeſ. XLII. *Siquid uſurae nomine numeratum aut* perſcriptum *fuiſſet.* Appuleius in Apolog.

Qui

Nunc athletarum ſtudiis, nunc arſit equorum:
Marmoris aut eboris fabros aut aeris amavit:
Suſpendit picta voltum mentemque tabella:
Nunc tibicinibus, nunc eſt gaviſa tragoedis:
Sub nutrice puella velut ſi luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
Quid placet, aut odio eſt, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonae, ventique ſecundi.
Romae dulce diu fuit & ſollemne, recluſa
Mane domo vigilare, clienti promere jura:
Scriptos nominibus rectis expendere nummos:

Majo-

v. 105. Vulg. CAUTOS nom. CERTIS.

Qui inaniores venere, ſigno dato pro adulteris deprehenduntur; & quaſi ad diſcendum venerint, non prius abeunt, quam aliquid ſcripſerint. Digeſt. XXVI, 7, 9. *Non tantum autem ſibi ſolvere tutor, verum etiam ſibi debitam* pecuniam ſcribere *poteſt.* Et XII, 1, 40. *Lucius Titius* ſcripſi *me accepiſſe* a Publico Maevio *quindecim mutua numerata mihi de domo.* Ubi illud nota *a Publio Maevio quindecim*; inde enim Noſtri illud pulchre explicatur, Serm. II, 3. v. 69.

Scribe decem a Nerio.

ſic enim legendum cum ſcriptis vetuſtioribus; non ut alii *decem Nerio.* Operam autem ludit acutiſſimus Gronovius pater De Pecun. Vet. p. 643. ubi acriter contendit Nerium hunc Juriſconſultum induci, non Foeneratorem. Scholiaſtes vetus Perſii ad Sat. II. *Nerius morte conjugum locupletatus* foenerator *eſt factus notiſſimus, de quo Horatius,* Scribe decem Nerio. Porphyrion ad Serm. II, 3. *Juris verbo* ſcribere *eſt mutuum ſumere;* Reſcribere, *reſtituere.* Noſter ibidem v. 76.

Dictantis, quod tu numquam reſcribere *poſſis:*

Utroſque hos verſus laudat Servius ad Aen. VII, 422; ubi *Scribi,* ait, *eſt dari, Reſcribi reddi.* Terent. Phorm. V, 7. v. 29.

Sed tranſi ſodes ad forum, atque illud mihi
Argentum rurſum jube reſcribi, *Phormio.*
Quodne ego diſcripſi *porro illis quibus debui?*

Ubi Donatus, *Reſcribi, reddi, renumerari.* Auſonius Epiſt. V.

Ergo aut praedictos jam nunc reſcribe *Darios,*
Et redime, ut mora ſit libera deſidiae:
Aut alios a me *totidem dabo.*

Ubi rurſus notandum *a me,* ut apud Noſtrum *a Nerio.* Jam autem tute per te animadvertes, eodem ut dixi redire ſeu *Cautos* ſive *Scriptos nummos* dixeris, illud tamen Juriſconſultis fere proprium, hoc populari & vulgari uſu magis tritum & receptum eſſe. Reſtat, ut illud jam diſquiramus, CERTISne *nominibus* hic retinendum ſit, ut fere libri editi, an RECTIS, ut ſcripti omnes paullo vetuſtiores. Cicero pro Quintio, c. XI. *Moritur C. Quintius; qui tibi, ut ais*: certis nominibus *grandem pecuniam debuit.* In Verrem III, 78. *Ex omni pecunia, quam aratoribus ſolvere debuiſti,* certis nominibus *deductiones fieri ſolebant; primum pro ſpectatione & collybo, deinde pro neſcio quo cerario.* Aſconius in I. in Verrem c. 49. *Tabulas protulit, per quas probavit abiſſe a ſe pecunias* certis nominibus *inſcriptas.* Digeſt. XIV, 6, 1. *Qui pecuniam, ne quid amplius diceretur,* incertis nominibus *crederet.* Ex his locis facile intelligi poteſt, *certis nominibus* haud aliud denotare, quam certis cauſſis, praetextis, titulis; ſicuti cum paſſim dicitur, *eo nomine, alio nomine, multis nominibus*: *Certis* quoque non aliud eſſe ac *quibuſdam*, vel *certis quibuſdam.* Atqui hoc, opinor, haud pertingit ad ſententiam Horatii; cui non eſt ſatis *certis quibuſdam nominibus* pecuniam mutuam dare, ſed *nominibus bonis* ſive locupletibus & bonae fidei debitoribus. Columella I, 7. *Vel* optima nomina *non appellando fieri* mala, *foenerator Alfius dixiſſe veriſſime fertur.* Seneca De Benef. V, 22. *Multi ſunt, qui nec tam boni ſunt quam grati, nec tam mali quam ingrati, ſegnes & tardi,* lenta nomina, non mala. Ibidem VII, 29. *Quaedam* nomina, bona *lentus ac ſapiens creditor fecit, qui ſuſtinuit ac mora fovit.* Ubi pro *ſapiens* lege *Lentus ac patiens,* ut

Majores audire, minori dicere, per quae
Creſcere res poſſet, minui damnoſa libido.
Mutavit mentem populus levis, & calet uno
Scribendi ſtudio: puerique patreſque ſeveri
Fronde comas vincti cenant, & carmina dictant.
Ipſe ego, qui nullos me adfirmo ſcribere verſus,
Invenior Parthis mendacior; & prius orto
Sole vigil, calamum & chartas & ſcrinia poſco.
Navem agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
Non audet, niſi qui didicit, dare: quod medicorum eſt,
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti doctique poëmata paſſim.
Hic error tamen & levis haec inſania quantas
Virtutes habeat, ſic collige: vatis avarus
Non temere eſt animus: verſus amat, hoc ſtudet unum:
Detrimenta, fugas ſervorum, incendia ridet:
Non fraudem ſocio, puerove incogitat ullam

v. 109. Vulg. PUERI PAT. Pu-

bis terque ea jungit Cicero. Contrarium plane dicit ac ſupra Alfius foenerator. Cicero ad Fam. V, 6. *Ego autem meis rebus geſtis hoc ſum conſecutus, ut* bonum nomen *exiſtimer.* Cicero ad Atcum V, 21. *Nam aut* bono nomine *centeſimis contentus erat; aut* non bono *quaternas centeſimas ſperabat.* In his locis *Nomen* ipſe Debitor accipitur; alibi vero Debitum, ut Cicer. pro Q. Roſcio c. 3. *Nomen magnum, parvum, tenue, leve, falſum* & ſaepe in Digeſt. *Nomen dubium, confeſſum, idoneum, deperditum.* Quidni igitur & *Nominibus rectis?* idoneis ſcilicet, legitimis, recte & rite factis, *recte cauta pecunia*; Cod. II, 4, 2.

109. PUERI PATRESQUE SEVERI] Ita nunc paſſim fertur, neque aliter ſcripti noſtri. Cruquius vero ex ſuis, & editiones principes, ambae Venetae cum Loſcheriana,

Scribendi ſtudio. Puerique patreſque ſeveri.

quod ſuavius eſt & modulatius. Etſi ſemel quidem iterumve priorem ſyllabam in *patres* producunt & Noſter & Virgilius.

115. QUOD MEDICORUM EST, PROMITTUNT MEDICI] Nulla lectionis varietas eſt, nec in editis, neque in Membranis: quin & bis hic locus a S. Hieronymo citatus eſt lib. 1. in Ruffinum, & epiſtola ad Paulinum; & item a Joanne Sarisburienſi Polic. I, 4. quorum neuter aliter laudat, quam hodie circumfertur. Vix tamen aberit mendi ſuſpicio, ſi locum penitius inſpexeris:

Navem agere ignarus vanis timet: abrotonum aegro
Non audet, niſi qui didicit, dare: quod medicorum *eſt,*
Promittunt medici: *tractant fabrilia fabri.*

Certe ſi hoc modo ſcripſit Noſter,

Δὶς ταυτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰσχύλος.

Jam enim ſatis indicaverat *medicos*, cum priora illa poſuit, *Abrotonum aegro non audet, niſi qui didicit, dare.* Nam profecto *qui id didicit* medicus eſt. Ergo hoc perinde eſt, ac ſi dixiſſet: nemo niſi *medicus* abrotonum aegroto dat: *medici* promittunt quod medicorum eſt. Sentis, opinor, ταυτολογίαν garrulam & ineptam. Atqui facillimum fuerat alios artifices nominare, quorum in hujusmodi exemplis copia eſt uberrima. Vide, an literulae mutatione melius procedat oratio,

abrotonum aegro

Non

Pupillo: vivit siliquis, & pane secundo:
Militiae quamquam piger & malus, utilis urbi;
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari;
Os tenerum pueri balbumque poëta figurat:
Torquet ab obscaenis jam nunc sermonibus aurem:
Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
Asperitatis & invidiae corrector & irae:
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis: inopem solatur & aegrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus, & praesentia numina sentit:
Caelestis inplorat aquas, docta prece blandus:
Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
Inpetrat & pacem, & locupletem frugibus annum:
Carmine Dî superi placantur, carmine Manes.
Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,

Con-

Non audet, nisi qui didicit, dare: quod MELICORUM *est,*
Promittunt MELICI: *tractant fabrilia fabri.*
Melici sunt musici, organici, citharoedi. Lucretius V, 535.
Quare etiam quaedam nunc artes expoliuntur,
Nunc etiam augescunt: nunc addita navigiis sunt
Multa; modo organici melicos *peperere sonores.*
Idem II, 412.
At musea mele, *per chordas* organici *quae*
Mobilibus digitis expergefacta figurant.
Ita *melicos modos* Ausonius dixit, *melicum poëtam* Gellius, *melicum poëma* Cicero. Ergo hoc dicit Horatius; Navem agere timet, nisi qui *navicularius* est; abrotonum dare, nisi qui *medicus*; citharа canere, nisi qui *melicus*; fabrilia tractare, nisi qui *faber*. *medicos* vero & *musicos* in simili argumentatione jungit & Cicero De Divinatione II, 3. *Etenim ad aegros non vates aut hariolos, sed* medicos *solemus adducere: nec vero qui fidibus aut tibiis uti volunt, ab haruspicibus accipiunt earum tractationem, sed a* musicis. Et Boëtius de Consol. Philos. II, 6. *Sic* musica *quidem* musicos, medicina medicos, *rhetorica rhetoras facit. Navicularios* autem & *Musicos* Dio Chrysostomus Orat. X. p. 148. Τί δαὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς σκεύεσιν ὁ αὐτὸς λόγος, ἀλλὰ ΚΙΘΑΡΑι χρήσαιτο ἂν ὁ ἄμουσος; ἢ ἐπιχειρῶν οὐκ ἂν εἴη καταγέλαστος, πρὸς τῷ μηδὲν ἐργάζεσθαι καὶ τὴν κιθάραν διαφθείρας καὶ ἀποῤῥήξας τοὺς φθόγγους; Τί δαὶ, εἴ τις ΑΥΛΟΙΣ οὐκ ἂν αὐλητικὸς ἐθέλῃ χρῆσθαι, καὶ παριὼν εἰς τὰ θέατρα αὐλεῖν; οὐκ αὐτός τε δώσει δίκην βαλλόμενος, καὶ τοὺς αὐλοὺς ἂν προσέτι συντρίψειεν; ὃς δ' ἂν ἐπιχειρῇ ΠΗΔΑΛΙΩι χρῆσθαι, οὐκ ἐπισάμενος κυβερνᾶν, ἐστὶν ὅπως οὐκ ἂν τάχιστα ἀνατρέψας τὴν ναῦν αὐτόντε ἀπολέσειε καὶ τοὺς ἐμπλέοντας; Persius vero, ubi ut solet Nostrum imitatus est, & *medicos* & *naucleros* & *musicos* advocavit in comparatione simili, Sat. V, 100.
Diluis helleborum, *certo compescere puncto*
Nescius examen? vetat hoc natura medendi.
Navem *si poscat sibi peronatus arator,*
Luciferi rudis: exclamet Melicerta perisse
Frontem de rebus.
Hic *medicos*, & *navium gubernatores* habes: *musicos* vero paullo ante induxerat v. 95
Sambucam *citius caloni aptaveris alto.*

Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum pueris & conjuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium memorem brevis aevi.
Fescennina per hunc invecta licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit;
Libertasque recurrentis accepta per annos
Lusit amabiliter: donec jam saevus apertam
In rabiem coepit verti jocus, & per honestas
Ire domos inpune minax. doluere cruento
Dente lacessiti: fuit intactis quoque cura
Conditione super communi: quin etiam lex
Poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam

v. 142. Vulg. Operum ET. 145. INVENTA. 149. VERTI COEPIT. De-

142. CUM SOCIIS OPERUM ET PUERIS ET CONJUGE FIDA] Et priscae editiones & codices nostri omnes praeter duos ex recentioribus omittunt conjunctionem,

levantes tempore festo
Corpus & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum, pueris *& conjuge fida.*

Recte vero abesse vidit Torrentius, qui & suos codices laudat sex, e quibus τὸ ET exulabat. Fugit autem ratio Dacierium, cum virum doctissimum, a quo pleraque vel accepit vel surripuit, redarguere hic conatus est. Quid enim? annon pueri & conjunx erant *socii operum?* an illi otiosi domi sedebant? si hoc dixeris, nisi dum per aetatem opus facere non possent, vel Ofello teste possis refutari, Serm. II, 3. v. 115. quem

videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum;

qui & mox sic filios compellat,

quanto aut ego parcius aut vos,

O pueri, *nituistis, ut huc novus incola venit?* Quin & *fida conjux* partem laborum sibi vindicat; ut Epod. II.

Quod si pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulces liberos,
Sabina qualis aut perusta solibus
Pernicis uxor Appuli, &c.

Atqui si ET illud huc adscisceis; necessario tum sequetur, ut *pueros & conjugem* a societate operum excludas: *Cum sociis operum*, ET *pueris:* alii quippe in hac oratione socii erunt operum, pueri conjunxque minime. Facessat itaque conjunctio: neque hic aut *famulos* quaeramus, quos pauperes illi agricolae non alebant, aut *amicos*; qui, ut opinor, messis tempore *cum frumenta conderentur* domi habebant quod agerent. Ceterum eadem phrasi utitur & Varro de Re Rust. III, 5. de Tauro: *Hic* socius *hominum in rustico* opere *& Cereris minister.* Et III, 16. *Vespa, quae similitudinem habet apis,* socia *est* operis. Ovidius Metam. III, 147. de Actaeone:

Cum juvenis placido per devia lustra vagantes
Participes operum *compellat Hyantius ore.*

145. FESCENNINA PER HUNC INVENTA LICENTIA MOREM] Sic codices & editiones: durius tamen exit, & insolens prorsus est *inventa licentia.* Servius quidem ad Aen. VII, 695. *Fescennium*, ait, *oppidum est, ubi nuptialia* inventa *sunt carmina.* Verum aliud est *invenire carmina*, aliud *invenire licentiam:* neque de Fescennii incolis loquitur Flaccus, sed de totius Romani agri cultoribus. Quamobrem legebam ex conjectura,

Fescennina per hunc INVECTA *licentia morem.*

Festus: *Fescennina versus, qui canebantur in nuptiis, ex urbe Fescennina dicuntur* ALLATI. Scholiastes uterque ad hunc locum: *Dicta sunt Fescennina carmina,*

Deſcribi. vertere modum, formidine fuſtis
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Graecia capta ferum victorem cepit, & artis
Intulit agreſti Latio. ſic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiae pepulere: ſed in longum tamen aevum
Manſerunt, hodieque manent, veſtigia ruris.
Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
Et poſt Punica bella quietus quaerere coepit,
Quid Sophocles & Theſpis & Aeſchylos utile ferrent:
Tentavit quoque rem, ſi digne vertere poſſet:
Et placuit ſibi, natura ſublimis & acer.
Nam ſpirat tragicum ſatis, & feliciter audet;
Sed turpem putat inſcitus metuitque lituram.

Cre-

v. 167. Vulg. In scriptis.

mina, ab oppido unde primum PROCESSERUNT. Valerius Max. II, 5. *Tibicinum collegium ſolet in foro vulgi oculos in ſe convertere*: *inde* TRACTA LICENTIA. Poſtea animadverti πολυμαθέστατον Barthium ad Claudianum p. 765. ſic hunc locum citare, neſcio utrum ex libris, an ex ingenio: neque enim verbo de varietate lectionis nos commonefecit.

149. In rabiem verti caepit jocus] Alio haec ordine ferunt, & editiones vetuſtae, & codices quos vidi omnes;

donec jam ſaevus apertam
In rabiem caepit verti *jocus.*

Plenius hoc certe & ſonantius, quam illud alterum; & quo conſilio, quiſquis erat, primus verborum ſeriem contra librorum fidem mutaverit, nequeo divinare.

158. Et grave virus Munditiae pepulere] Infelix fane acumen Aurati & Rutgerſii, qui pro *virus*, diviſis ſyllabis, VI RUS ſubſtituere voluerunt: ideo quia *agreſte Latium* hic nominat, & mox ſubjungit *veſtigia ruris.* Atqui ob hoc ipſum abſtinere manus debebant, ne putida & ipſo *rure* inficetior repetitio fieret. Recte vero ſe habet lectio recepta:

& grave VIRUS
Munditiae pepulere.

Ubi foetorem figurate ponit, τὴν ῥᾳδιουργίαν, *virus alarum* &c. quod *immundos*, & illuvie ſordidos comitatur. *Grave* autem huic proprium Epitheton. Plinius Hiſt. XXVIII, 23. *Aes contactum* grave virus *odoris accipere & aeruginem.* IX, 60. *Sed unde conchyliis pretia? queis* virus grave *in fuco.* XI, 115. *Animae leonis* virus grave, *urſi peſtilens.* XXVII, 8. *Floris Aſclepiadis* virus grave.

167. Sed turpem putat in scriptis] Manſit illud *In ſcriptis* ex editionibus priſcis: at quod omnes Interpretes de libris ſuis teſtati ſunt, idem nos in veterrimis noſtris Voſſiano, Leidenſi, Reginenſi invenimus INSCITE: quod & Scholiaſtae agnoſcere videntur, qui ſic enarrant, STULTE *erubeſcit & timet.* Quidam codices mendoſe habent INSCITIAE, pauci illud IN SCRIPTIS, unus ex Collegio Trinitatis IN LIBRIS. Lego,

Nam ſpirat Tragicum ſatis, & feliciter audet,
Sed turpem putat INSCITUS *metuitque lituram.*

Noſter amat adjectiva vice adverbiorum: ut ſupra v. 161.

Serus *enim Graecis admovit acumina chartis.*

& alibi, *Ludiſque & bibis* impudens, *Si veneror* ſtultus *nihil horum, Nunc i, rem* tenuus *auge.* Qualia ſingulis fere paginis obſervari poſſunt. Plautus Truculento I, 1.

Si illud quod volumus dicitur, palam eum mentiuntur,
Verum eſſe inſciti *credimus.*

Creditur, ex medio quia res arceſſit, habere
Sudoris minimum; ſed habet Comoedia tanto
Plus oneris, quanto veniae minus. aſpice, Plautus
Quo pacto partis tutetur amantis ephebi;
Ut patris attenti, lenonis ut inſidioſi:
Quantus ſit Doſſennus edacibus in paraſitis:
Quam non adſtricto percurrat pulpita ſocco.
Geſtit enim nummum in loculos demittere; poſt hoc
Securus, cadat an recto ſtet fabula talo.
Quem tulit ad ſcenam ventoſo gloria curru,
Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inflat.
Sic leve, ſic parvum eſt, animum quod laudis avarum
Subruit ac reficit. valeat res ludicra, ſi me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.

v. 180. Vulg. Aut. Sae-

Bacch. IV, 10.
Quam ſe ad vitam, quos ad mores praecipitem inſcitus *capeſſat.*
Moſtell. V, 3.
confugiſti in aram inſcitiſſimus.
Porro ex *Inſcitus* facile corrupta illa naſcebantur, *in ſcriptis*, *inſcitiae:* quin & adjectivum pari facilitate in adverbium reſolvebatur. Jam vero hujus vocis acceſſione praeclare adjuvatur ſententia; nec interea metuendum; ne alibi quam in *ſcriptis* & *libris* lituras illas extitiſſe credamus, etſi aperte id non dictum ſit. Sic in Arte v. 293. ſine mentione librorum,
carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura *coërcuit.*

180. Subruit aut reficit] Codex noſter Reginenſis cum duobus aliis,
Sic leve, ſic parvum eſt animum quod laudis avarum
Subruit ac *reficit.*
Quod verius juſtiusque eſt: alias nempe ſubruit, *atque* alias reficit. Ita noſter oppoſita ſolet connectere. Epiſt. I, 18.
Sed ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert, Serm. II, 3. v. 288.
Juppiter, ingentes qui das adimiſque *dolores.*
Arte Poët. 160.
& iram
Colligit ac ponit *temere, & mutatur in horas.*
Et praeterea, cum *Reficit* dicit, jam ante *ſubrutum* fuiſſe indicat: neque enim quisquam reficitur, recreatur, reſtituitur, niſi qui antea mali quid paſſus eſt. Ergo *ac* legendum non *aut:* Parvum eſt, quod animum laudis avidum ſubruit; *ac* alias ſubrutum reficit.

187. 188. Verum equitis quoque jam.] Libri omnes, tam manu ſcripti, quam formis impreſſi,
Verum equitis *quoque jam migravit ab aure voluptas*
Omnis ad incertos *oculos & gaudia vana.*
ubi primo, fruſtra reclamantibus Librariis, repone *Equiti*; quod caſtigati ſermonis ratio poſtulat; ut vel pueri ſcient jam commonefacti. Nota ſunt illa & ſimilia,
Haud tamen audaci ceſſit fiducia Turno.
Haud ſecus accenſo gliſcit violentia Turno.
Mirum vero, quod prae auribus *incertos* hic oculos dicat, cum alibi contrarium doceat, oculos eſſe auribus *fideliores*; Art. Poët. v. 180.
Segnius irritant animum demiſſa per aurem,
Quam quae ſunt oculis *ſubjecta* fidelibus, *& quae*
Ipſe ſibi tradit ſpectator.
Scio equidem ebriis, morientibus, furentibus incertos eſſe oculos, ut Seneca Epiſt. LXXXIII. ubi ebrium deſcribit: *Adjice illam ignorationem ſui,*
dubia

Saepe, etiam audacem, fugat hoc terretque poëtam;
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, ſtolidique, & depugnare parati
Si diſcordet eques, media inter carmina poſcunt
Aut urſum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equiti quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad ingratos oculos, & gaudia vana.
Quattuor aut pluris aulaea premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmae, peditumque catervae:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Eſſeda feſtinant, pilenta, petorrita, naves:
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; ſeu
Diverſum confuſa genus panthera camelo,

Sive

v. 187. Vulg. EQUITIS. 188. INCERTOS.

dubia & parum explanata verba, INCERTOS OCULOS, *gradum errantem, vertiginem capitis, &c.* Sed quid hoc ad ſententiam Flacci? Quare olim haerebant hic Interpretes, dubitationis offenſionisque manifeſti. Porphyrion: *Incertos dicit ſecundum Academicos, qui contendunt oculos noſtros in multis falli, & ideo viſis quoque non eſſe credendum.* Bene ſane: quaſi vero non iidem & auribus quoque fidem ſimiliter abnegarent. Recentiores: *Quia mobiles ſunt & vagi, & varietate ſpecierum cogitationem diſtrahunt.* Jam vero multum profecimus: quaſi non & aures itidem hebeſcere, obtundi, vocum ambiguitate decipi, ſonorum diverſitate diſtrahere mentem ſolerent. Quorſum itaque *incertos* oculos? Cum in pompa hic tarde & claro die procederent *eſſeda, pilenta, petorrita, naves, reges catenati, elephas albus, camelopardalis*; annon haec tam certis oculis cerni poterant, quam vox Tragoedi certis auribus percipi? Enimvero aut nos mentis oculos incertos obtuſoſque gerimus, aut ſic ſcripſit Horatius, non magna mutatione,

Verum EQUITI *quoque jam migravit ab aure voluptas*
Omni ad INGRATOS *oculos & gaudia vana.*

Ingratos vero oculos vocat, quod cito voluptatis obliviſcantur, nullumque ex ea fructum percipiant aut reddant. Sic eodem ſenſu *ingratam ingluviem*, Serm. I, 2. v. 8.

Hunc ſi perconteris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata *ſtringat malus* ingluvie *rem.*

Utrumque autem locum ex his Callimachi videtur expreſſiſſe;

Καὶ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ὅσσα καρήατι τῆμος ἔδωκα,
Ξανθὰ σὺν εὐόδμοις ἀκραλιπῆ στεφάνοις,
Ἁπτοα πάντ' ἐγένοντο παραχρῆμ'· ὅσσα τ' ὀδόντων
Ἐνδόθι νειαίρην τ' εἰς ἀχάρισαν ἔδυ.
Καὶ τῶν μὲν δὴν ἔμειναν ἐς αὔριον· ὅσσα δ' ἀκουαῖς
Εἰσεδέμην, ἔτι μοι μοῦνα πάρεσι τάδε.

Etenim quaecumque ego capiti tum dedi
Unguenta cum ſuaveolentibus corollis,
Inodora omnia ſtatim facta ſunt; quaecumque etiam
Intra dentes & INGRATAM INGLUVIEM *ierunt,*
Horum quoque nihil manſit in craſtinum: quae vero
AURIBUS *indidi, haec ſola nunc mihi adſunt.*

Nihil magis oppoſitum dici potuit. Quae *oculis*, quae *ventri* data ſunt,

omnia pertuſum congeſta quaſi in vas
Commodo perfluxere atque ingrata *interiere*;

contra quae *auribus* commiſſa ſunt, memoria cuſtodiuntur, & praecepta formando animo vitaeque excolendae ſemper ſubminiſtrant.

196. Sive

Sive elephas albus volgi converterit ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
Ut sibi praebentem mimo spectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo. nam quae pervincere voces
Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum.
Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
Divitiaeque peregrinae: quibus oblitus actor
Cum stetit in scena, concurrit dextera laevae:
Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes me, quae facere ipse recusem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poëta; meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut magus; & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age & his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam impende brevem: si munus Apolline dignum
Vis complere libris; & vatibus addere calcar,

v. 196. Vulg. CONVERTERET. 216. REDDE.

Ut

196. SIVE ELEPHAS ALBUS VULGI CONVERTERET ORA] Priscianus bis hunc versum laudat pag. 642, & 649. ubi vetustus & eximius codex in Bibliotheca publica Cantabrigiae sic verba exhibet;

Si foret in terris rideret Democritus, seu
Diversum confusa genus panthera camelo,
Sive elephas albus vulgi CONVERTERIT *ora.*

Placet hic praeteritum tempus, magis quam imperfectum: sic alibi Serm I, 1.

Qui fit, Maecenas, ut nemo quam sibi sortem
Seu ratio dederit, *seu fors* objecerit, *illa*
Contentus vivat,

Quamquam utrumvis sat commode admitti potest; hac levi sensus differentia: Rideret, si forte *converteret*, Rideret, si jam *converterit*.

216. CURAM REDDE BREVEM] Videamus locum:

Verum age & his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam REDDE *brevem.*

ubi sententia quidem ex adjunctis satis constat: *De his curam aliquam adhibe:* verba vero nulla vi, nullis tormentis coges, ut sensum eum fundant. Nusquam enim dictum est, *reddere curam alicui* pro *curam alicujus agere:* neque adeo per Latini sermonis indolem recte dici potest. Quod & Interpretes sensisse palam est, cum coacti & inviti novas & duras explicationes hic quaerunt. Alii enim

Ut ſtudio majore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala ſaepe poëtae,
(Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi librum
Sollicito damus, aut feſſo: cum laedimur, unum
Si quis amicorum eſt auſus reprendere verſum:
Cum loca jam recitata revolvimus inrevocati:
Cum lamentamur non adparere labores
Noſtros, & tenui deducta poëmata filo:
Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul atque
Carmina reſcieris nos fingere, commodus ultro
Arceſſas, & egere vetes, & ſcribere cogas.
Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, qualis
Aedituos habeat belli ſpectata domique
Virtus, indigno non conmittenda poëtae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilos, incultis qui verſibus & male natis
Rettulit acceptos, regale nomiſma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere ſcriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poëma
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit; ne quis ſe praeter Apellen

Pin-

enim ſic enarrant, *Redde his curam*, fatiga eos cura, redde eos magis ſollicitos & diligentes: alii contra in hunc modum, *Brevem redde his curam*, effice ut his cura brevis vel nulla ſit, fac ut ne diſtrahantur curis a verſibus ſcribendis. Quae quam febriculoſa ſint & plane aegrotorum ſomnia, neque digna quae refellantur, res ipſa clamat. Quid igitur? Deus utique ex machina prodit, ac laboranti loco ſubvenit Codex Collegii Trinitatis, qui clare & ſine litura exhibet,

curam IMPENDE *brevem.*

Quod cum olim ſcriptum eſſet, *Inpende*; tute per te vides, ut ſyllaba *in* a praecedente litera facile abſorberi, & *pĕde* item in *redde* permutari poſſet. Ceterum *curam, laborem, operam alicui impendere* vulgatiſſima ſunt apud quoſvis ſcriptores. Virgilius Georg. II, 433.

Et dubitant homines ſerere, atque inpendere curam?

III, 73.

Praecipuum jam inde a teneris inpende laborem

124.

inſtant ſub tempus, & omnes
Inpendunt curas *denſo diſtendere pingui.*

Ovid. Art. Amat. 297.

Omnibus his, quoniam proſunt, inpendite curam.

Pingeret, aut alius Lysippo cuderet aera
Fortis Alexandri voltum simulantia. quod si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros & ad haec Musarum dona vocares;
Boeotum in crasso jurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de se judicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
Dilecti tibi Virgilius Variusque poëtae:
Nec magis expressi voltus per aënea signa,
Quam per vatis opus mores animique virorum
Clarorum adparent. nec sermones ego mallem
Repentis per humum, quam res conponere gestas,
Terrarumque situs & flumina dicere, & arcis
Montibus inpositas, & barbara regna, tuisque
Auspiciis totum confecta duella per orbem,
Claustraque custodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis, te principe, Romam:
Si quantum cuperem, possem quoque. sed neque parvum
Carmen majestas recipit tua; nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sedulitas autem stulte, quem diligit, urguet;
Praecipue cum se numeris conmendat & arte.
Discit enim citius, meminitque libentius illud

Quod

v. 240. Vulg. Duceret.

240. Aut alius Lysippo duceret aera] Cum membranae hic omnes duceret prae se ferant; Lambinus ex conjectura proposuit, cuderet, Virgilii loco inductus Aen. VI, 848.

Excudent *alii spirantia mollius* aera.

Quae emendatio tantopere Fabricio placuit, ut eam in contextum receperit. Contra alii in Lambinum insurgunt, & cum ex ipso illo Virgilii loco, tum ex Plinio, & Appuleio vulgatam Lectionem firmare contendunt. Videamus, quo perveniant:

Excudent alii spirantia mollius aera,
Credo equidem, & vivos ducent *de marmore vultus.*

Plinius Hist. VII, 38. *Idem hic imperator* (Alexander) *edixit, nequis ipsum alius quam Apelles pingeret, quam Pyrgoteles sculperet, quam Lysippus ex aere* duceret. Appuleius Floridis: *Edixit Alexander universo orbi suo, nequis effigiem regis temere assimularet aere, colore, caelamine; quin solus eam Polycletus aere* duceret, *solus Apelles coloribus delinearet, solus Pyrgoteles caelamine excuderet.* His testimoniis armati Lambinum impugnant: atqui aliud est *ducere aera*, aliud *ducere vultus de aere*,

ducere

Quod quis deridet, quam quod probat & veneratur.
Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
In pejus voltu proponi cereus usquam,
Nec prave factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, & una
Cum scriptore meo capsa porrectus operta,
Deferar in vicum vendentem tus & odores,
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

EPISTOLA II.

Ad Julium Florum.

Flore, bono claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
Tibure vel Gabiis, & tecum sic agat; Hic &
Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos,
Fiet eritque tuus nummorum millibus octo;
Verna ministeriis ad nutus aptus herilis:
Literulis Graecis inbutus, idoneus arti
Cuilibet: argilla quidvis imitaberis uda:
Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti:
Multa fidem promissa levant, ubi plenius aequo
Laudat venalis, qui volt extrudere, merces:

Res

ducere Alexandrum ex aere, ducere aere effigiem: siquidem in his forma ducitur, in illo materies ipsa. Seneca Epist. LXV. *Aes prima statuae caussa est: numquam enim facta esset, nisi fuisset id, ex quo ea funderetur* ducereturve. Et hic quoque statua *ex aere duci* dicitur; nempe ex materia effigies. Virgilius iterum, VII, 634.

alii thoracas aënos,
Aut leves ocreas lento ducunt *argento.*

Quin & hic figuram habes *thoracas & ocreas* ex materia *argentea.* Servius quidem ad locum, *Ducunt*, ait, *id est Extendunt.* Quomodo fortassis accipiendum est illud Tibulli I, 3. v. 48.

Non acies, non ira fuit, non bella: nec ensem
Immiti saevus duxerat *arte faber.*

Quippe sic plane Juvenalis XV, 168.

Nescierint primi gladios extendere *fabri.*

Utcumque hoc fuerit; certe non nuda hic materia *ducitur*; sed ensis e materia formatus. Quare locum hunc in medio relinquimus; hoc prius admonentes, si *cuderet* apud Flaccum reponis, omnia plana ac tuta esse; si *duceret*, vix satis probabiliter posse defendi. *Ducere* porro & *cudere* confuderunt Librarii, in Art. Poët. v. 59.

Res urguet me nulla: meo ſum pauper in aere:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me
Quivis ferret idem: ſemel hic ceſſavit, & (ut fit)
In ſcalis latuit metuens pendentis habenae:
Des nummos, excepta nihil te ſi fuga laedit.
Ille ferat pretium, poenae ſecurus, opinor.
Prudens emiſti vitioſum: dicta tibi eſt lex:
Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiſcenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea ſaevus
Jurgares ad te quod epiſtola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris ſuper hoc etiam, quod
Exſpectata tibi non mittam carmina mendax?
Luculli miles collecta viatica multis
Aerumnis, laſſus dum noctu ſtertit, ad aſſem
Perdiderat: poſt hoc vehemens lupus, & ſibi & hoſti
Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
Praeſidium regale loco dejecit, ut aiunt,
Summe munito, & multarum divite rerum:
Clarus ob id factum, donis ornatur honeſtis,
Accipit & bis dena ſuper ſeſtertia nummûm.
Forte ſub hoc tempus caſtellum evertere praetor
Neſcio quod cupiens, hortari coepit eundem
Verbis, quae timido quoque poſſent addere mentem:
I, bone, quo virtus tua te vocat: i pede fauſto,
Grandia laturus meritorum praemia: quid ſtas?
Poſt haec ille catus, quantumvis ruſticus, Ibit,

v. 16. Vulg. LAEDAT. Ibit

16. EXCEPTA NIHIL TE SI FUGA LAEDAT] Editiones quidem *Laedat*: ſed antiquiſſimus Cruquii Blandinius cum uno ex noſtris, *Des nummos, excepta nihil te ſi fuga* LAEDIT. magis ex more Horatiano.

Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
Romae nutriri mihi contigit, atque doceri
Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
Adjecere bonae paullo plus artis Athenae:
Scilicet ut possem curvo dignoscere rectum,
Atque inter silvas Academi quaerere verum.
Dura sed emovere loco me tempora grato;
Civilisque rudem belli tulit aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura lacertis.
Unde simul primum me dimisere Philippi,
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris & fundi, paupertas impulit audax
Ut versus facerem: sed, quod non desit, habentem
Quae poterunt umquam satis expurgare cicutae,
Ni melius dormire putem, quam scribere versus?
Singula de nobis anni praedantur euntes;
Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poëmata. quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro.
Tres mihi convivae prope dissentire videntur,
Poscentes vario multum diversa palato.
Quid dem? quid non dem? renuis quod tu, jubet alter:
Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.
Praeter cetera, me Romaene poëmata censes

Scri-

v. 63. Vulg. RENUIS TU, QUOD.

63. RENUIS TU, QUOD JUBET ALTER] Codex veterrimus Leidensis, & Regius, & alter Regiae Societatis cum uno Bersmanni, vocabulis inversis exhibent,

Quid dem, quid non dem? renuis quod tu, *jubet alter:*
Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.

Ubi ordo est, *Quod tu renuis, alter jubet; quod petis, alteris invisum est:* Simplicius certe & elegantius, quam quod vulgo circumfertur.

Scribere poſſe, inter tot curas totque labores?
Hic ſponſum vocat, hic auditum ſcripta, relictis
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Aventino, viſendus uterque:
Intervalla vides humane commoda. verum
Purae ſunt plateae, nihil ut meditantibus obſtet.
Feſtinat calidus mulis geruliſque redemtor:
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Triſtia robuſtis luctantur funera plauſtris:
Hac rabioſa fugit canis, hac lutulenta ruit ſus.
I nunc, & verſus tecum meditare canoros.

Scri-

80. VIS CANERE ET CONTACTA SEQUI VESTIGIA VATUM] Turbant hic mirum in modum codices ſcripti; quorum plures CONTACTA habent, CONTRACTA non pauci, unus apud Cruquium CANTATA, alter CUNCTATA, Galeanus ex noſtris CINCTUTA. Ex his poſteriora illa, tamquam manifeſte mendoſa, rejiciunt Interpretes, de prioribus litigant & in partes diſcedunt. Qui *contacta* Flacco adjudicant, ſic verba enarrant, *Vis me ſequi contacta vatum veſtigia*, Vis me ita ſequi, ut tangam, & pedem pede premam. Qui vero fieri poteſt, ut *ſequaris contacta?* ut ſequaris quae jam contigeris & aſſecutus ſis? haec plane pugnant, & a ſenſu uſuque abhorrent. At alii *contracta* hic adſciſcunt, hoc eſt, aiunt, anguſta, exigua. Quorſum autem *exigua?* quaſi vero poëtae, quo nobiliores, non eo majora & clariora veſtigia poſt ſe relinquant; quae quidem a longinquo facile videas, propius attingere fruſtra coneris. Quid multis te moror? Lege minima mutatione:

Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos,
Vis canere, & NON TACTA ſequi veſtigia vatum.

Hoc eſt, Tu, Lolli, qui *carmine ſive Odis gaudes* (v. 59.) vis me *canere*, ſive carmina ſcribere, & ſequi *veſtigia* Lyricorum Latinis ante me *intacta*. Hoc quippe eſt, quo ſaepe gloriatur, ut Epiſt. I, 19.

Libera *per vacuum poſui* veſtigia *princeps*,
Non aliena meo preſſi pede.

& mox,

Parios ego primus *Iambos*
Oſtendi Latio.

& iterum de Alcaeo:

Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Vulgavi fidicen.

ubi nos plura ad hanc ſententiam produximus. Quae *intacta* ſint *veſtigia*, jam, opinor, vides. Noſter de Ennio Serm. I, 10. v. 66.

Quam rudis & Graecis intacti carminis *auctor.*

Manilius appoſite, lib. III, 1.

In nova ſurgentem majoraque viribus auſum,
Nec per inacceſſos *metuentem vadere ſaltus*
Ducite, Pierides. ——
Non annoſa canam Meſſanae bella nocentis, —
Non reges magnos, ſpatio majore canenda,
Quam ſi TACTA *loquar.*

Haec quidem pulchre ad Flaccum faciunt; ſed, ut ingenue fatear, mendoſa ſunt, ſicut infinita alia in illo opere a librariis peſſime accepto: ſic autem emendanda ſunt e libris melioribus:

Non Regis Magni ſpatio majore canenda,
Quam SINT ACTA, *loquar.*

Argute, ut ſolet Manilius; *Non Alexandri Magni geſta loquar, majore ſpatio canenda, quam acta ſint:* ſiquidem ille paucis annis ſtupenda celeritate totam Aſiam ſubegit. Statius Silv. I, 2.

Quaerit Hymen thalamis intactum *dicere* carmen.

& ibidem III, 1.

Aſſidue moreſque viri, pacemque, novoſque
Pieridum flores, intactaque carmina *diſcens.*

Juvenalis Sat. VII. de ipſo Statio:

ſed cum fregit ſubſellia verſu;
Eſurit, intactam *Paridi niſi vendat* Agaven.

NON TACTA autem, ut Noſter Epiſt. I, 14. v. 27.

& tamen urget
Jam pridem non tacta *ligonibus arva.*

Mar-

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbis,
Rite cliens Bacchi ſomno gaudentis & umbra:
Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos
Vis canere, & non tacta ſequi veſtigia vatum.
Ingenium, ſibi quod vacuas deſumſit Athenas,
Et ſtudiis annos ſeptem dedit, inſenuitque
Libris & curis, ſtatua taciturnius exit
Plerumque, & riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, & tempeſtatibus Urbis,
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?
Frater erat Romae conſulti rhetor; ut alter

v. 80. Vulg. CONTACTA.

Al-

Martialis II, 19.
Et toga non tactas *vincere juſſa nives.*
& V, 37.
Nivesque primas liliumque non tactum.

87. FRATER ERAT ROMAE CONSULTI RHETOR] Celeberrimus Daniel Heinſius, praeſtante vir ingenio, quattuor hos & quinquaginta verſus, nimirum ab 87. uſque ad 140, ex ſede ſua, quam per tot ſaecula Librarii eis aſſignarunt, pro imperio ejicit, & in Epiſtolam priorem ad Auguſtum poſt verſum 229. transducit & collocat; ubi, ſi Heinſio fides, tam opportunus eis & debitus locus eſt, quam hic incommodus, alienus, & nullus. Poſt autem exortus eſt Cl. Boivinus, qui in Heinſii ſententiam hactenus concedit, ut nullam eis in hac Epiſtola ſedem eſſe pronunciet; ceterum ut poſt verſum ſuperioris Epiſtolae 118, non ut Heinſius 229, tamquam in amiſſam poſſeſſionem reponat. Uterque temere & perperam. Quod enim hos LIV nulla ratione huc facere, ſed ab Epiſtolae argumento alienos eſſe clamitant, fugit eos ratio. Summa ſiquidem argumenti eſt, excuſationes & defenſiones ad Lollium parare, cur carmina quae promiſerat Lyrica mendax non miſerit. In his prima eſt, ſe jam *divitem* eſſe (v. 26.) ut melius nunc dormire ſit quam verſus ſcribere: altera, ſe jam *ſenem* eſſe (v. 55.) nec quae olim juvenis fecerat nunc per aetatem poſſe; tertia, neſcire quae potiſſimum ſcribat (v. 58.) alios alia poſcere: quarta, Romae inter tot curas & ſtrepitus (v. 65.) otium & ſilentium ſibi deeſſe: quinta, quae his LIV. verſibus continetur, duram ac miſeram eſſe poëtarum omnium conditionem: rideri enim qui male ſcribunt, utcumque ſtulte ſibi placeant, (v. 87.) & mutuo ſe ut muli ſcabant; ringi autem & torqueri (v. 109.) qui exactum quid & legitimum pariunt; ſe quidem ex his conditionibus vel priorem malle (v. 126.) ut delirus aliis videatur, dum ſibi placeat, quam angi & cruciari, ut aliis placeat: qui vero ſapit (v. 141.) nihil omnino ſcripturum eſſe.

Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
Et tempeſtivum pueris concedere ludum.

Eant nunc, & haec optime cohaerere negent. Videamus jam porro, quid in priore Epiſtola lacerum & hiulcum eſſe praedicent, quo hi LIV. tam commode (ſi Muſis placet) ab his Duumviris ut nova colonia deducantur. *Verum age*, inquit, o Auguſte (v. 214.) & poëtis Epicis, Lyricis, aliiſque qui lectori, non Scenae ſcribimus, curam aliquam impende. *Multa quidem nobis mala facimus*, (v. 220.) cum librum tibi tradimus feſſo vel occupato, tempore alieno; cum amicis recitantes tepide ac neglegenter audiri querimur (v. 224.) vel offendimur, ſi unum quis verſum reprehendat; cum ſperamus fore, (v. 226.) ut cum primum nos ſcribere audieris, arceſſas ultro, & pecunia vel fundo locupletes. Utcumque autem haec inepte & inſcite ſaepe faciamus: intereſt tamen eorum, qui res memoria dignas gerunt (v. 229.) ut praeſtantiora ingenia honore praemiiſque ad ſcribendum excitentur:

Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, quales
Aedituos habeat belli ſpectata domique
Virtus, indigno non committenda poëtae.

Quid jam videtur? enimvero tam arcte haec cohaerent, tam apte coagmentantur; ut ſi intra com-

Alterius sermone meros audiret honores:

Grac-

commissuras versus illos LIV. cum Heinsio intrudere velis, maximam Epistolae labem & ruinam intuleris. Boivinus vero vel ipso Heinsio infelicior est, cum ante versum 118. inserendos esse contendit. Dixerat paullo ante Noster, totum fere populum Romanum, pueros patresque, doctos pariter & indoctos uno scribendi poëmata studio calere: ridiculum quidem hoc esse, cum nemo vel navem agere, vel medicamenta miscere, vel quaecunque id genus tractare ausit, nisi prius didicerit. Ubi haec dixerat, continuo infert,

Hic error tamen & levis haec insania quantas
Virtutes habeat, sic collige: vatis avarus
Non temere est animus, &c.

ubi palam est, *errorem* eum & *insaniam* insanum illud scribendi studium denotare. Insere jam cum Boivino versus illos LIV; & eorum extremi, qui de Argivo illo agunt in vacuo theatro miros ludos imaginante, sic cum primis his coalescent;

pol me occidistis, amici,
Non servastis, ait; cui sic extorta voluptas,
Et demtus per vim mentis gratissimus error,
Hic error *tamen & levis haec insania quantas*
Virtutes habeat, sic collige.

ubi jam *error*, quem tantopere hic laudat Horatius, erit error commotae mentis, in vacuo theatro tragoedos & histriones, ut sibi videbatur, spectantis & audientis. Hoccine ut obtrudat nobis Boivinus? enimvero qui jam monitus in ea sententia obstinate perstiterit, vix illo Argivo senior videatur. Vidimus, quam incommode atque infeliciter uterque sibi locum selegerit, ubi hos versus insereret. Nunc semel demonstrabimus, minime eos ad Augustum rerum dominum, sed ad amicum familiarem, qualis erat Lollius, omnino esse scriptos. Quippe in his illi sunt, v. 95.

Mox etiam si forte vacas sequere, *& procul audi,*
Quid ferat & quare sibi nectat uterque coronam.

Si Lollio hoc dicit, bene habet: si Augusto, rus merum est, neque dignitatis ejus, quocum loquitur, rationem ullam habet. Quid enim jubet? ut Augustus sequatur poëtas otiosos, & pone a tergo sermones eorum captet? apage ab urbano homine & aulico tam rusticam simplicitatem. Facessant itaque, qui hos versus a possessione sua exturbare & extorres agere conantur; quorum Heinsius cum hic tum alibi & praesertim in Arte Poëtica miras sibi luxationes fingit, prava ut videtur Scaligeri sui aemulatione ductus, cui in aliis scriptoribus periculosus iste aleae jactus nonnumquam bene ceciderat, interdum & male. Ceterum eas Heinsii hariolationes, cum ejusdem plane solertiae sint, lectorum acumini relinquemus.

87. FRATER ERAT ROMAE CONSULTI RHETOR] Nondum ex hoc loco discedere licet, qui iterum negotium facessit. Disertissimus quippe Heinsius, insolentia dictionis offensus, *Quis ita loquatur*, inquit, Romae rhetor frater Jurisconsulti erat, ut alter alterum laudaret, & honores meros attribueret? *Aut ne a verbis recedamus,*

Frater erat Romae consulti rhetor, ut alter
Alterius sermone meros audiret honores.

Quis Latinus scriptor umquam ita est locutus? Quis sanus dicat, Ego orator, frater meus erat poëta, ut alter alterum semper laudaremus? *Et tamen idem est, quod hic scripsit Flaccus. Ex quo cuivis jam appareat necesse est, nihil minus quam integram sententiam esse. Quare ut efficeret, quod voluit, hoc aut aliquo saltem simili modo fuerat scribendum;*

insani ita demens
Frater erat Romae consulti rhetor, —

Manifestus igitur hiatus est, & sententiae defectus. Enimvero non hoc de nihilo est, quod vir doctissimus irascitur: & miror equidem Interpretes, tam qui ante quam qui post Heinsium scriptori huic operam impenderunt, altissimo haec silentio praeterire. Sed hoc sapere est; quae neque emendare potes nec ullo exemplo defendere, transilire tamquam sana neque in suspicionem vocanda. UT quidem pro *Ita ut* & alibi Noster adhibet, satis inusitate: Serm. I, 7. v. 13.

Ira fuit capitalis, ut *ultima divideret mors.*

Et Epist. I, 16. v. 12.

Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut *nec*
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus.

quae perinde sunt, ac si plene dixisset, *Ita* capitalis ut; *Ita* idoneus ut. Verum in hoc de quo agimus loco ipsum illud Adjectivum deficit, sententiae sane necessarium, Frater erat consulti rhetor ita *demens* (ut commode supplet Heinsius) ita *stultus & stolidus*, ut alter alterum magnificis nominibus compellarent. Sed nec hoc emplastro totum ulcus contegitur, ut vidit quoque Heinsius: requiritur siquidem ut ambo fuerint stolidi; *Erat Romae stolidus rhetor stolidi itidem consulti frater*, &c. Quid ergo? magni sane emerim interpretem, qui locum hunc expedire possit: nam, ut nunc vulgo circumfertur, non id efficit quod voluit Horatius:

Frater erat Romae consulti rhetor, ut alter
Alterius sermone meros audiret honores.

Quid tum postea? quid in hoc vituperas? quid prohibet, cur non, ut meros, ita & meritos honores

Gracchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.

v. 89. Vulg. HIC ut MU. ILLI.

Quî

nores audirent? nihil enim dicis, quo minus exiſtimemus alterum re ipſa conſultiſſimum fuiſſe, alterum diſertiſſimum. Jam vero quod *fratres* fuiſſe narras; tanto hercle minus deriſui ſunt, cum vel fraternae neceſſitudinis cauſſa aut defendi aut ſaltem excuſari poſſint. Haeret profecto haec res; niſi quis Hercules ſubveniat: interea vide, quid mihi in mentem venerit, qui ſic ab Horatio profectum eſſe ſuſpicor.

PACTUS *erat Romae* CONSULTO *rhetor, ut alter*
Alterius ſermone meros audiret honores;
Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.

Enimvero, ſi hanc lectionem adſciveris, ſententia clara erit & egregia: quippe eo ipſo ridiculi & vecordes erant, quod *paciſcerentur*, ut alter alterum magnifice laudarent; quaſi gloriam & rem ex alternis laudibus apud populum aucupaturi. Quae ſtulta calliditas nec noſtri temporis quibuſdam deeſt; quorum mutuas quaſi ex pacto convento laudationes vident ridentque naſutiores. Hujus ſimilis, inquit, furor etiam nos poëtas agitat, qui *non puro vero ſed mutua aſſentatione* (Porphyrionis verba ſunt) alter alterum in caelum efferimus: hic me *Alcaeum alterum* praedicat, ea nundinatione, ut ipſe a me viciſſim *Callimachus*, vel, ſi id non ſatis eſt, *Mimnermus* appelletur; cum alias domi & intra limen, καὶ τέκτονι τέκτων καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ, uterque utrique invidemus & male volumus. Atque hinc maxime confirmatur emendatio noſtra PACTUS ERAT; abſque qua eſſet, Conſultus ille & Rhetor non compoſito, ſed vere & ex animo laudaviſſe invicem merito crederentur. Neque vero tam longe abſcedit a vulgata lectione, quam harum rerum imperitis poteſt videri: cum ſi literam initialem demſeris, & terminationes notis pro Librariorum more, non literis ſcripſeris, reſiduae erunt hae tantum literae RAT & ACT, lippientem ſcribam facile decepturae. Livius XLIV, 26. *Hi* PACTI ERANT, *eques denos praeſentes aureos, pedes quinos.* Cicero pro Sextio c. 25. *Ut Gabinio pro illa ſua Cilicia, quam ſibi ſi remp. prodidiſſet* PACTUS ERAT, *Syria daretur.* Digeſt. II, 14, 17. *Hoc Julianus ſcribit in Patre, qui* PACTUS ERAT, *ne a ſe neve a filia peteretur.* Recte autem *Pactus, ut audiret.* Ovid. Metam. IV.

Ut *mea ſit, virtute mea ſervata*, paciſcor.

& Faſt. IV, 613.

Pactus *niſi Juppiter eſſet,*
Bis tribus ut *coelo menſibus illa* foret.

Suetonius Caeſare XIX: Pactus, ut *is nummos de ſuo communi nomine per centurias* pronuntiaret. Atque ita paſſim ſcriptores. Quin & illud recte *Pactus conſulto* caſu dativo; etſi frequentius ſit *cum conſulto.* Ovid. Heroid. XVI, 35.

Te peto quam lecto pepigit *Venus aurea noſtro.*

& XX, 157.

Haec mihi *ſe* pepigit; *pater hunc* tibi, *primus ab illa.*

Digeſt. II, 14, 27. *Servus* heredi *poſt adituro nominatim* paciſci *non poteſt; quia nondum is dominus ſit: ſed ſi in rem pactum conventum factum ſit, heredi adquiri poteſt.*

89. GRACCHUS UT HIC ILLI FORET, HIC UT MUCIUS ILLI] Apage iſtam loquendi ſtribliginem & fatuitatem; Ut *hic illi* Gracchus foret, *hic illi* Mucius. Nimirum haec eadem eſt, quam Epicharmus olim joco fecerat, ταυτολογίαν

Τόκα μὲν ἐν τήνοις ἐγὼν ἦν, τόκα δὲ παρα τήνοις ἐγών.

Recte vero Lambinus, qui ringentibus fruſtra Librariis ſic in editione ſua repoſuit,

Gracchus ut hic illi foret, HUIC *ut Mucius* ILLE:

quem tamen vel duo vel nemo ſecutus eſt, receptis lectionibus quantumlibet ineptis pertinaciter adhaerentes. Cicero pro Milone c. 12. *Numquid igitur aliud in judicium venit, niſi uter utri inſidias fecerit? profecto nihil. Si* HIC ILLI, *ut ne ſit impune; ſi* ILLE HUIC, *tum nos ſcelere ſolvamur.* Sed & aliud hic majus eſt, & Lambino & aliis omnibus intactum, quod nefas eſt praeterire. Siquidem mihi pene perſuaſum eſt, non GRACCHUM hic, ſed CRASSUM ab Horatio memorari;

CRASSUS *ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.*

ubi P. Licinium Craſſum *eloquentium juriſperitiſſimum*, & Q. Mucium Scaevolam *juriſperitorum eloquentiſſimum* mecum intelliges. Hi enim aequales erant, & in omnibus magiſtratibus collegae, praeter Tribunatum & Cenſuram, una Conſules A. V. C. 659. At Caius Gracchus & aetate Mucio prior, & in oratoria laude Craſſo inferior. Autor Dialogi De Oratoribus c. 18. *Sicut Catoni ſeni comparatus* C. Gracchus *plenior & uberior; ſic* Gracho *politior & ornatior* Craſſus. Rectius itaque Craſſus, quam Gracchus, cum Mucio Scaevola componitur. Vide modo Ciceronis librum de Oratore primum, ubi dialogi partes ſuſtinent Craſſus hic & Mucius, & De claris Oratoribus c. 39, 40, 43; & mecum ſenties, ut polliceri auſim. Unum inde locum hic tibi delibabo. *Noli exiſtimare his duobus quidquam fuiſſe in noſtra civitate praeſtantius. Nam, ut paullo ante dixi conſultorum alterum diſertiſſimum, diſertorum alterum con-*

Quî minus argutos versat furor iste poëtas?
Carmina compono, hic elegos: mirabile visu
Sacratumque novem Musis opus, aspice primum

v. 90. Vulg. Vexat. 92. Caelatumque.

Quan-

sultissimum fuisse: sic in reliquis rebus ita dissimiles erant inter sese, statuere ut tamen non posses utrius te malles similiorem. Crassus *erat elegantium parcissimus*, Scaevola *parcorum elegantissimus. Crassus in summa comitate habebat severitatis satis:* Scaevolae *multa in severitate non deerat tamen comitas.* Et *Gracchum* quidem pro *Crasso* fortasse Librarii substituerunt, fortassis & Horatius dedit: neque enim illud damno, sed hoc ei praefero. Seneca Epist. CXIV. Gracchus *illis &* Crassus *& Curio nimis culti & recentes sunt: ad Appium usque & Coruncanium redeunt.* Ammianus Marc. XXX, 4. de priscis Oratoribus loquens: *Consulares multi & triumphales*, Crassi *atque Antonii, & cum Philippis* Scaevolae *aliique numerosi.*

90. Qui minus argutos vexat furor iste poetas] *Vexat* quidem hic exhibent scripti editique: minus apte meo quidem judicio; cum juvet potius & delectet, quam vexet. Quare repono ex conjectura,

Qui minus argutos VERSAT *furor iste poëtas?*

Noster Serm. II, 3. v. 249.

Ludere par impar, equitare in arundine longa
Si quem delectet barbatum, amentia versat.

ubi similiter unus ex nostris *vexet*, alter *vexat* vitiose praeferunt, & passim sane haec a Librariis confunduntur. Sic & spes, timor, pavor, pudor, amor, cura *versare* dicuntur. Ennius apud Ciceronem,

curamque levasso,

Quae nunc te coquit & versat *sub pectore fixa.*

Propert. III, 15.

Spesque timorque animum versat *utroque meum.*

Seneca tamen Epist. XXXIX. *Quorum impotentiae atque insanae libidini ob hoc unum possis ignoscere, quod quae fecere, patiuntur: nec immerito hic illos* furor vexat. Sed hos apud Senecam vere furor *vexat* & male habet; illos apud Nostrum *versat* quidem, sed voluptate & lucro afficit.

92. Caelatumque novem Musis opus] Locus & olim & nunc cum maxime doctorum virorum disceptationibus celebris:

Carmina compono, hic elegos; mirabile visu,
Caelatumque novem Musis opus. aspice primum,
Quanto cum fastu, quanto molimine circum —
Spectemus vacuam Romanis vatibus aedem.

ubi primo scire velim, quid sit & quo referendum illud *mirabile visu.* Est qui ad utrumque opus & *Carmina* & *Elegos* referat, ne id quidem videns, pluralem eo pacto numerum necessario hic exigi, *mirabilia & caelata opera.* Quare alii de solis *Elegis* accipiunt: sed & hos interrogatos velim, quo spectet illud *visu:* certe non ad bonitatem & virtutem poëmatis: haec enim non visu sed mente cernitur; neque vero ad ornatum libri, umbilicis scilicet & purpureo croceove tegmine superbi. Ut enim in libro nondum publicato, sed intra privatos parietes adhuc latente lituriscque ut fit maculoso, talis ornatus locum non habet: ita nihil esse potuit in eo genere *visu mirabile*, vel si *Sosiorum pumice mundus prostaret.* Illa porro vereor ut recte accipiant Interpretes, *Caelatumque novem Musis opus:* hoc est, ut aiunt, ipsis Musarum manibus factum & elaboratum. Atqui si ex animo hoc dicit Noster, ipse absurdus atque impudens est, qui hoc opus postea deridet & sugillat: si falso & per Ironiam, vel non ex sua sed ex scriptoris φιλαύτου sententia, stulte profecto & inepte id jam occupat & docet, quod postea multis versibus ceu nondum intellectum persequitur. Sed & errant omnino, cum *Musis caelatum* enarrant, a Musis elaboratum: etsi probe sciam γλυπτὸν καὶ τορευτὸν ἔπος, *sculptum & tornatum poëma* recte alias dici. Quippe *novem Musis caelatum opus* nihil aliud Latine notat, quam quod novem Musas caelatas sive insculptas habet. Ovid. Metam. XIII, 110. de Clypeo Achillis;

Nec clypeus vasti caelatus imagine *mundi*
Conveniet timidae nataeque ad furta sinistrae.

& ibidem 684. de Cratere,

Miserat hunc illi Therses, fabricaverat Alcon
Myleus, & longo caelaverat argumento.

Atqui hoc in libelli corio manibus sordescentis impendere, plane incredibilis vanitas & ostentatio est; ne dicam per voluminis formam id fieri non posse. Quare haerent Interpretes, & pluribus quidem hic erroribus implicantur; quos tum melius redarguemus, cum sententiam nostram in medium protulimus. Sic autem distinguimus locum, & correctiuncula refingimus:

Carmina compono, hic elegos. Mirabile visu
Sacratumque *novem Musis opus, aspice primum*
Quanto cum fastu, quanto molimine circum —
Spectemus; vacuam Romanis vatibus aedem.

Ubi

Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus; vacuam Romanis vatibus aedem.
Mox etiam (ſi forte vacas) ſequere, & procul audi,
Quid

Ubi ordo erit; *Aſpice, cum quanto faſtu circumſpectemus opus viſu mirabile & novem Muſis ſacratum, aedem Romanis vatibus vacuam. Opus* illud intellige, vel Bibliothecam Apollinis Palatini ab Auguſto conditam, vel aedem Herculis Muſarum a Philippo inſtauratam & exſtructam: utrumque quidem opus mirabile & Muſis conſecratum. De priore Noſter clare Epiſt. I, 3.

Et tangere vitet
Scripta Palatinus *quaecumque recepit* Apollo.

De alterutro & hic & Serm. I, 10. v. 38.

haec ego ludo,
Quae nec in aede *ſonent, certantia judice Tarpa.*

Quibus in locis *Aedem Muſarum* acceperunt veteres Scholiaſtae: nam & illa, credo, in bibliothecae uſum cedebat, & ſtudioſis hominibus vacabat. Juvenalis Sat. VII, 37. ubi poëtam alloquitur,

Accipe nunc artes, ne quid tibi conferat iſte
Quem colit, & Muſarum *&* Apollinis aede *relicta.*

ubi palam eſt, & Muſarum aedem poëtis frequentatam eſſe. Ovidius Triſt. III, 1. v. 69. ubi Liber ejus queſtus erat ſe Bibliotheca Apollinis excluſum eſſe, mox addit,

Altera templa peto vicino juncta Theatro:
Haec quoque erant pedibus non adeunda meis.
Nec me, quae doctis patuerunt prima libellis,
Atria Libertas tangere paſſa ſua eſt.

Ubi *Templa* recte, opinor, interpretantur, Templum Herculis Muſarum, Theatro vel Pompeii vel Balbi vel Marcelli vicinum: nam trina illa in eadem Urbis regione erant ac Templum Muſarum. Ideo autem facilius ad Scholiaſtes accedo, quia *Novem Muſas* hic memorat Noſter: nam in templo illo Herculis Fulvius Nobilior NOVEM SIGNA, *hoc eſt, omnium* CAMAENARUM *ex Ambracienſi oppido tranſlata ſub tutela fortiſſimi numinis conſecravit*, ut narrat Eumenius in Panegyrico; tangit quoque & Plinius Hiſt. XXXV, 10. Inde aedes illa Muſarum vocitata eſt, vel Herculis Muſarum. Jam autem, ni fallor, etiam per te ſubodoraris, cur pro illo CAELATUM, ut ſcripti editique exhibent, SACRATUM repoſuerim. Quorſum enim *caelatum*, aut qua ſententia? Vicimus jam antea multis argumentis, non poſſe ad Librum hoc referri: quibus adde, abſurdum eſſe ut *Novem* Muſae *unius* & ejuſdem operis caelatrices fuerint. Unde, ni fallor, eo redactus eſt Porphyrion, ut figurate exponeret *Novem Muſis, hoc eſt, omni metrorum genere variatum & quaſi pictum.* Belle ſane & cogitate: cum hic de *Elegis* ſermo ſit, qui uno metro alternis verſibus brevioribus decurrunt. Enimvero, etiamſi de Libro, ut volunt, hic ageretur, SACRATUM, hoc eſt, conſecratum, dedicatum reponerem; ut Ovid. Triſt. II, 55. de Faſtis ſuis loquens,

Idque tuo nuper ſcriptum ſub nomine, Caeſar,
Et tibi ſacratum *ſors mea rupit* opus.

ubi & *opus* quoque appoſite venit. Sic Herodoti Hiſtoria Novem Muſis, quarum nomina prae ſe fert, *ſacrata* recte dicetur: *caelatam* nemo dixerit, niſi ludibrium debiturus. Ergo alterutrum certe obtinebo; ut aut, ſi Librum hic intelligis, *ſacratum* mecum reponas; aut, ſi *caelatum* hic quovis modo retines, de Aedificio mecum interpreteris. Fieri enim poteſt, ut utraque ex illis aedibus *Novem Muſis caelata* fuerit: id enim argumentum Bibliothecae parietibus vel faſtigio commodum eſt. Sic autem loquitur Martialis X, 19.

Illic parva tui domus *Pedonis*
Caelata eſt *aquilae minore penna.*

Verum, cum Apollinis aedes *Danaidum*, Herculis autem *Muſarum* ſtatuis maxime inſignes eſſent: neque quiſquam in illa Muſarum iconas memoret, in hac autem & nobiliſſimas Muſarum ſtatuas & earundem caelaturas una fuiſſe incredibile ſit; ſupereſt ut, obſtrepentibus licet Librariis, legamus,

mirabile viſu
SACRATUMQUE *Novem Muſis opus.*

Quippe *ſacratum* eo quo diximus ſenſu paſſim apud ſcriptores venit. Virgilius de Auguſto, VIII, 715.

votum immortale ſacrabat,
Maxima tercentum totum delubra *per orbem.*

Ovid. Art. Amat. III, 389.

Viſite laurigero ſacrata palatia *Phoebo.*

Faſt. I, 290.

Sacravere *patres hac duo* templa *die.*

Tacitus Annal. II, 49. *Spei* aedes *a Germanico* ſacratur. Jam vero *Opus* & *Opera* de aedificiis dici, nemini ignotum eſt. Ovidius de porticu Octaviae. Art. I, 70.

Quid ferat, & quare ſibi nectat uterque coronam.
Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Diſcedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, niſi Callimachus? ſi plus adpoſcere viſus;
Fit Mimnermus, & optivo cognomine creſcit.
Multa fero, ut placem genus inritabile vatum,
Cum ſcribo; & ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem, finitis ſtudiis, & mente recepta,
Obturem patulas inpune legentibus auris.
Ridentur mala qui conponunt carmina: verum

Gau-

Aut ubi muneribus nati ſua munera mater
Addidit, externo marmore dives opus.

Sacratum autem, ſi utrinque literam initialem tollas, haud ita multum a *caelatum* diſtabat; ut non facile neglegens Librarius ſimilitudine deciperetur. Multa quidem diximus; verum adhuc reſtant dicenda: niſi nova doctiſſimi amiciſſimique Viri commentatione haec omnia ſubrui & ſubverti patiamur. Is locum hunc non de Aede vel Templo, ſed de privatis aedibus interpretatur: multaque operoſe congerit; & acute, ut ſolet, eo pertrahit, ut ſententiae ſuae aſtipulentur. Dolet tamen, ipſa ei fundamenta tam male poſita eſſe: fallitur enim graviſſimeque errat, cum AEDEM numero ſingulari pro privata domo accipit: ubique enim Templum, vel aedificium ſacratum aut auguratum ſignificat. Hoc ſanciunt veteres Grammatici; hoc omnium Scriptorum auctoritas decernit & conſtituit; hoc belle oſtendit Juvenalis loco jam citato, Sat. VII, 40.

Quem colis, & Muſarum & Apollinis aede *relicta,*
Ipſe facit verſus atque uni cedit Homero
Propter mille annos: aut ſi dulcedine famae
Succenſus recites, Maculonis commodat aedes.

ubi vides Dei *aedem* dici, civis & privati *aedes*. Unde illud Noſtri Carm. I, 30. ad Venerem,

& vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
Transfer in Aedem.

recte Scholiaſtae & Lambinus *Sacellum* accipiunt, quod in parte aedium Veneri dicarat: & fruſtra obloquitur optimus Torrentius, dum nimio contradicendi ſtudio Lambino iniquior eſt. Uno ſcilicet Gellii loco & is & alii ſe tuentur, qui *Aedem* de quavis domo recte dici contendunt: eum vero locum jam nos inſigni (praefiſcine dixerim) emendatione ſic eis eripiemus, ut poſtea, ſi ſapiant, ne hiſcere quidem velint. Lib. IV, 14. *A. Hoſtilius Mancinus aedilis curulis fuit: is Mamiliae meretrici diem ad populum dixit, quod de tabulato ejus noctu lapide ictus eſſet, vulnuſque ex eo lapide oſtendebat. Mamilia ad Tribunos plebei provocavit: apud eos dixit comeſſatorem Mancinum* ad aedes ſuas *veniſſe: eum ſibi fas recipere non fuiſſe* in aede ſua: *ſed, cum vi irrumperet, lapidibus depulſum.* Ubi illud continuo ferit oculos, primo *aedes ſuas*, at mox *aede ſua* & ſuperflue & prave iterari; ut vel inde de menda jure oriatur ſuſpicio. Sagaciſſimus quidem Gronovius pater pro *In aede ſua* mavult *In aedes ſuas*. Sed in codice Regio Lutetiae vetuſtiſſimo omnium atque optimo deſunt illud FAS & IN. Unde unius literae mutatione vere reſtituo, *Eum ſibi recipere non fuiſſe* E RE SUA. Non *e re ſua fuit*, non utile ſibi, non commodum; quippe quae aut aegra forte erat, aut religionis cauſſa ſecubabat, aut alium tum amatorem intus habebat. Jam vero illud ad rem ſuam contorquet Vir egregius,

Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus *vacuam Romanis vatibus aedem.*

hoc eſt, ait, undique per urbem quaeramus nobis domum vel conductitiam vel gratuitam, ubi recitemus. Non agnovit ſcilicet, quid eſſet *Cum faſtu circumſpectare*; nec quanto cum lepore geſtum motumque hominum faſtuoſorum Noſter hic deſcripſerit. Cicero pro Q. Roſcio c. 2. *Uſque adeone te diligis, &* magnifice circumſpicis, *ut pecuniam non ex tuis tabulis ſed ex adverſariis petas?*

ſuum

Gaudent ſcribentes, & ſe venerantur, & ultro,
Si taceas, laudant; quicquid ſcripſere, beati.
At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quaecumque parum ſplendoris habebunt,
Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba movere loco; quamvis invita recedant,
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae:
Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum,
Quae priſcis memorata Catonibus atque Cethegis

Nunc

ſuum codicem teſtis loco recitare, arrogantiae *eſt: ſuarum perſcriptionum & liturarum adverſaria proferre non* amentia *eſt?* Vides, opinor, arrogantium eſſe magnifice circumſpicere: at nullus opinor *faſtus* erat, circumire vicos ut domum hic illic emendicarent. Hoc non faſtuoſi eſt, ſed humilis potius & demiſſi. Illud vero, quod ſequitur,

Mox etiam (ſi forte vacas) ſequere *& procul audi*,

quo pacto ad ſuos ſenſus alliciet vir eruditus? Quid enim? jubetne ut ſequatur per urbem diſcurrentes? an in ipſa domo ſequatur, poſtquam aliquam nacti fuerint? unde vero domum quae ſit ſcire poſſit, niſi ab iis certior factus? aut quomodo *ſequatur* in domo ſcamnis & ſubſelliis pro publice recitantium more ſtipata & referta? Immo aliud longe vult Horatius; Si ipſe forte in eadem Bibliotheca es, & a legendo *vacas*, *ſequere* nos in aedis angulum concedentes, ut alter alteri recitemus. Nam profecto quod ille ſtrenue negat, poëtas in Apollinis aut Muſarum aede publice recitare ſolitos, ut illi id concedamus, nihil huc faciet. Non enim hic publicam recitationem narrat Horatius; neque Aedem cathedris & anabathris completam nos imaginamur. Ipſa verba nos alio ducunt, quae privatim hoc agi oſtendunt; non publice ubi non *alter alteri* ſed unus omnibus recitabat. Quo & ipſo penitus concidit doctiſſimi viri interpretatio. Quo enim opus domo conductitia, cum *unus* tantum auditor eſſet? Illa denique, quae locum hunc claudunt,

vacuam Romanis vatibus aedem,

cave obſecro cum Dacierio & ejus anteceſſoribus explices, *vacuam & inanem, niſi per nos eſſet*: immo vero *vacantem*, *liberam*, *apertam* vatibus Romanis, ut vere olim Porphyrion, & nuper Daniel Heinſius ex Salluſtio & Livio. Salluſt. Cat. XV. *Pro certo creditur Catilina, necato filio*, vacuam domum *ſceleſtis nuptiis feciſſe*. Cicero Cat. I, 6. *Nuper cum morte ſuperioris uxoris, novis nuptiis* domum vacuam *feciſſes*. Ubi nollem Graevium noſtrum edidiſſe *vacuefeciſſes*. Livius I, 46. *Cum* domos vacuas *novo matrimonio feciſſent*. Haec loca, licet ab aliis animadverſa, produxi; quo hanc pravam interpretationem per editiones nobiles propagatam tandem aliquando ſubmoveam. His adde illa Plautina, Pſeud. I, 5,

Fac ſis vacivas, *Pſeudole*, aedes *aurium*,
Mea ut migrare dicta poſſint, quo volo.

Idem Caſina III, 4.

Ut bene vacivas aedes *feciſti mihi!*

Dixerat de re eadem III, 1.

Fac vacent aedes. *Quin edepol ſervos, ancillas domo*
Certum eſt omnes mittere ad te.

& III, 2.

Liberae aedes *ut ſibi eſſent*;

& ibidem,

Liberi loci poteſtas,

&

Liberum praebet locum.

Atque hinc iterum revincitur viri celeberrimi interpretatio: ut enim domus privata, ſeu procerum alicujus gratuita, ſive alterius conductitia, *vacua fieri* poëtis occaſione aliqua poſſet; *vacua* tamen *eſſe* perpetuoque libera & aperta nulla praeterquam Aedes publica & eorum uſibus dicata potuit.

Nunc ſitus informis premit & deſerta vetuſtas:
Adſciſcet nova, quae genitor produxerit uſus:
Vehemens, & liquidus, puroque ſimillimus amni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
Luxuriantia conpeſcet: nimis aſpera ſano
Levabit cultu: virtute carentia tollet:
Ludentis ſpeciem dabit, & torquebitur, ut qui
Nunc Satyrum, nunc agreſtem Cyclopa movetur.
Praetulerim ſcriptor delirus inerſque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam ſapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
Qui ſe credebat miros audire tragoedos,
In vacuo laetus ſeſſor plauſorque theatro:
Cetera qui vitae ſervaret munia recto
More; bonus ſane vicinus, amabilis hoſpes,
Comis in uxorem, poſſet qui ignoſcere ſervis,
Et ſigno laeſo non inſanire lagenae:
Poſſet qui rupem & puteum vitare patentem:
Hic ubi cognatorum opibus curiſque refectus
Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
Et redit ad ſeſe: Pol me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait; cui ſic extorta voluptas,

Et

152. AUDIERAS, CUI REM DI DONARENT] Plurimi ex ſcriptis DONARENT, Berſmanni unus DONARUNT, unus ex Collegio Trinitatis DONARANT. Lege, quod omnes hos Librarios fefellit & latuit,

audieras, cui
Rem Di DONARINT, *illi decedere pravam*
Stultitiam.

Audieras illi ſtultitiam decedere, cui Dii rem *donaverint*. Ita loquuntur, qui pure ſcribunt.

161. CUM SEGETES OCCAT, TIBI MOX FRUMENTA DATURUS] Quod in vetuſtiſſimis Blandiniis Cruquius, in duobus ſuis Torrentius, in uno Berſmannus, idem ego in potioribus noſtris Graevianno, Leidenſi, Reginenſi, Voſſiano reperi,

& Villicus Orbi,
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta DATURAS,
Te dominum ſentit.

Atque hoc probant quidem Torrentius Cruquiuſque; cur autem ita ſentiant (nam ſubtile id & difficile eſt) non dicunt. Dacierius contra τὸ *Daturus* tuetur, hoc ſcilicet argumento, quod eo pacto *propoſitum Villici indicatur, non domino laborantis, ſed emtori.* Vah, quantuli laboris eſſet ſic chartas meas complere mulierculis & centurionibus legendas. Nam *propoſitum*, quod narrat, & non ita eſt; & ſi eſſet, per utramvis lectionem aeque monſtraretur. Nobis nullum dubium eſt, quin

Et demtus per vim mentis gratiſſimus error.
Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
Et tempeſtivum pueris concedere ludum:
Ac non verba ſequi fidibus modulanda Latinis,
Sed verae numeroſque modoſque ediſcere vitae.
Quocirca mecum loquor haec, tacituſque recordor:
Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphae;
Narrares medicis. quod quanto plura paraſti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si volnus tibi monſtrata radice vel herba
Non fieret levius; fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam
Stultitiam: &, cum ſis nihilo ſapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus îſdem?
At ſi divitiae prudentem reddere poſſent,
Si cupidum timidumque minus te; nempe ruberes,
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
Si proprium eſt, quod quis libra mercatus & aere eſt,
Quaedam (ſi credis conſultis) mancipat uſus;
Qui te paſcit ager, tuus eſt: & villicus Orbî,
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta daturas,

Te

v. 152. Vulg. DONARENT. 161. DATURUS.

quin *Daturas* Horatius ſcripſerit; & experiamur, an quod animo concipere videmur, eloqui poſſimus. Utraque quidem lectio ſatis proba eſt, & eodem ferme recidit: ac tanto difficilius eſt rationes reddere, cur hanc illi praetuleris. At primo id in propatulo ſitum eſt, codices vetuſtiores DATURAS agnoſcere, qui, ubi hinc & illinc aequa pondera ſunt, omnino ſunt audiendi; & illud quoque, ſi *Daturas* legeris, rotundiorem & elegantiorem fore conſtructionem; verique eſſe ſimilius ut pro *Daturas* Librarii *Daturus*, quam contra, ſubſtituerint. Jam autem *ſegetes*, non fruges, verum ipſa arva hic denotare vel ex adjuncto *occat* manifeſtum eſt. Ergo, inquit, *Orbii villicus*, *cum occat agrum tibi mox frumenta daturum*, tibi revera occat, & *te dominum ſentit*. *Dare* hic eſt, ferre, gignere, parere, praebere. Sic ſaepe ſcriptores rei Ruſticae. Virgil. Georg. II, 442.

Dant *alios aliae foetus*: dant *utile lignum*
Navigiis pinos.

& 520.

Dant *arbuta Silvae*.

Omnia utique in hac lectione recte procedunt: Villicus ille, ſi occat ſegetes frumenta tibi *daturas*; utique tum, *cum occat*, te dominum habet. At, ſi occat, frumenta tibi *daturus*, non idcirco, *cum occat* hunc vel illum agrum, te habet dominum; quia fortaſſis in alio agro nata frumen-

tum

Te dominum ſentit. das nummos; accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti. nempe modo iſto
Paullatim mercaris agrum, fortaſſe trecentis,
Aut etiam ſupra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
Emtor Aricini quondam Veientis & arvi
Emtum cenat olus; quamvis aliter putat: emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat aënum.

Sed

ta tibi venditurus eſt. Adde quod *Daturus*, parum proprie & accurate pro *venditurus* hic poneretur. Siquidem *emtor* dat, quippe prior & ultro praeſtinatum veniens. In verſu ſequente:

das *nummos*, *accipis uvam.*

& Serm. II, 4. v. 76.

dare *millia terna macello.*

171. LIMITIBUS VICINA REFUGIT JURGIA] Libri quidem fere omnes *Refugit*. Et ſic hodie apud Servium fertur, ad Aen. VI, 603. ubi *Adſita* exponit *ſata*, τῷ *Ad* vacante; ut apud Virgilium *Adſimilis.*

qua populus adſita certis
Limitibus vicina refugit *jurgia.*

Quorſum autem *refugit*, tempore praeterito? id ſic intellige, tamquam ea olim cauſſa manu ſata eſſet populus, ut litem de finibus inter vicinos ortam ſedaret. *Refugit* autem morate accipies, quaſi dominus *fugitans litium* cederet finibus vicino, ut vel periculum litis vel impendia evitaret. Sed Lambini aliquot codices & a manu ſecunda Petrenſis aliud quid ſuppeditant,

Limitibus vicina REFIGIT *jurgia.*

Et ſane tempus praeſens huic loco magis videtur accommodatum; praeſertim cum non unam aliquam litem, ſed plurative *jurgia* dixerit. *Refigit jurgia*, quae quovis tempore inter vicinos de finibus conſtituendis exercitari poſſint. *Refigere* idem hic quod *Reſolvere:* ut Noſter Serm. II, 3. v. 103.

Nil agit exemplum, litem *quod lite* reſolvit.

Jurgia enim ſunt *Lites.* Cicero De Leg. II, 8. *Feriis* jurgia *amovento.* & 14. *Feriarum feſtorumque dierum ratio in liberis requietem habet* litium & jurgiorum; *in ſervis operum & laborum.* Digeſt. X, 2. 57. *Licet arbiter ſententiam* jurgio peremto *non dixerit.* Varro de Re Ruſt. I, 15. *Fines praedii notis* arborum *tutiores fiunt, ne familiae* rixentur cum vicinis, *ac limites ex* litibus *judicem quaer[illegible].*

173. NUNC VI, NUNC SORTE SUPREMA] Editiones priſcae Venetae & Loſcheri MORTE habent; at illud SORTE ab Aldo ſubſtitutum omnes poſtea editiones occupavit: cum tamen compertum ſit codices Torrentii, Pulmanni, Berſmanni, Noſtros (adde, ſi vis, Lambini & Cruquii, qui hic tacent) miro conſenſu exhibere,

Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc MORTE SUPREMA,
Commutet dominos, & cedat in altera jura.

Utra vero ex his melior ſit & Flacco adjudicanda, non cujuſvis eſt pronuntiare. Virgil. Aen. V, 190.

Hectorei ſocii, Troiae quos SORTE SUPREMA
Delegi comites:

Hinc, opinor, accepit, qui primus apud Horatium repoſuit *ſorte.* Prudentius Peri Steph. I, 53.

Stant parati ferre, quicquid ſors *tuliſſet* ultima.

Lucan. VII, 172.

Omne malum victi, quod ſors *feret* ultima *rerum,*
Omne nefas victoris erit.

Avienus Arateis in Ophiucho:

In Styga decurſis parcarum ab origine fuſis
Merſerat Hippolytum ſors ultima.

Quintilianus Decl. V. *Paullisper aeger vidit propinquos: & quamvis* ſuprema ſorte *collabens, prius tamen luce caeli libera ſatiatus eſt.* Amm. Marcell. XXVIII, 5. *Stetere tamen mox conglobati*, extremaque ſorte *vires licet non integras ſuggerente, confligere cogebantur.* Atque his quidem exemplis defendi poteſt lectio, quae nunc circumfertur: contra non deſunt quae & membranarum omnium ſcripturam ſuſtentare queant. Noſter Serm. I, 7. v. 13.

Hectora Priamiden animoſumque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ULTIMA *divideret* MORS.

Silius Ital. V, 417.

Flaminium imploraſſe tamen jam MORTE SUPREMA
Haud fruſtra fuit.

Boëtius Conſol. Phil. II, 7. *Quid autem eſt, quod ad praecipuos viros, qui virtute gloriam petunt; quid, in-*

Sed vocat uſque ſuum, qua populus adſita certis
Limitibus vicina refigit jurgia: tamquam
Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horae
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte ſuprema
Permutet dominos, & cedat in altera jura.
Sic, quia perpetuus nulli datur uſus, & heres
Heredem alternis, velut unda ſupervenit undam;
Quid vici proſunt, aut horrea? quidve Calabris

Sal-

v. 171. Vulg. REFUGIT. 173. SORTE. 176. ALTERIUS.

inquam, eſt quod ad hos de fama poſt reſolutum morte ſuprema *corpus attineat?* Ibidem IV, 6.

Eadem rapiens condit & aufert
Obitu *mergens orta* ſupremo.

Ovidius Metam. III, 136.

dicique beatus
Ante obitum nemo ſupremaque funera *debet.*

Ita *ſuprema buſta, noviſſima fata, ultima fata* paſſim Poëtae. Alcimus Avitus lib. V.

Sentiat Aegyptus, ſapiens vel morte ſuprema,
Quam nihil invitis proſit contendere divis.

& mox ibidem:

Quo monſtraſſet iter Pharios mors ultima *regi.*

Idem tamen libro ad Sororem;

Quam licet hinc celeri tulerit ſors ultima *leto.*

Petronius de Troiae Haloſi,

hic graves alius mero
Obtruncat, & continuat in mortem ultimam
Somnos.

Quid jam fiet? nam utrinque vides paria fere teſtimonia. Meo quidem judicio *morte ſuprema* hic retinendum; cum quia quicquid eſt ſcriptorum codicum hanc lectionem tutantur; tum quia ex pleriſque omnibus locis illud licet animadvertere, non mortem ipſam *ſuprema ſorte* denotari, ſed periculum, diſcrimen, neceſſitatem ante mortem: plane ut Tacitus Hiſt. I, 72. *Accepto* ſupremae neceſſitatis *nuntio.* Atqui non ſupremo diſcrimine, ſed ſuprema demum morte novus heres ſuccedit. Adde huc, quod in his Flacci locis non tam perpetuum ac otioſum epitheton eſt, quam ex adjunctis natum eiſque connexum; adeo ut pro more quaſi in adverbium reſolvi debeat; *Aut prece*, inquit, *aut precio, aut vi, aut ſupremò*, poſtremò, denique, *morte:* & iterum, *Ira fuit capitalis*, tam implacabilis, *ut ultimò*, vix tandem, *mors eam divideret.* Ita Serm. II, 2, 132.

nos expulit ille:
Illum aut nequities aut vaſri inſcitia juris,
Poſtremo *expellet certe vivacior heres.*

Hanc elegantiam non ceperunt, qui alterum illud *ſorte* per tot editiones propagarunt.

176. ET HERES HEREDEM ALTERIUS] Semper mihi iners & inconcinnum viſum eſt illud *Alterius:*

Sic quia perpetuus nulla datur uſus; & heres
Heredem alterius *velut unda ſupervenit undam.*

Heres, inquit, *ſupervenit heredem* [*alterius*] *velut unda undam.* Oneratur profecto & polluitur ſententia; non paullo cultior & rotundior exitura, ſi τὸ *Alterius* auferatur. Omnis quidem heres eſt *alterius* heres, ut nihil opus fuerit tam ſupervacuo emblemate. Quid quod ambiguum quid hoc pacto legentibus obverſatur; dum incerti ſunt quo tendat oratio, *Heres heredem* ALTERIUS; quod prima fronte eſſet, Heres *Titii* heredem *Maevii*, ex alia gente & familia. Vide igitur, an ſic corrigendus ſit locus, puſilla & prope nulla mutatione;

& heres
Heredem ALTERNIS, *velut unda ſupervenit*
undam.

Alternis, abſolute, fieri paſſim dicitur, quod vicibus & certa viciſſitudine fit. *Alternis* heres expellit & expellitur, *alternis* unda ſupervenit & ſupervenitur. Ovidius. Met. XV, 180.

ſed ut unda impellitur unda,
Urgeturque prior venienti, urgetque priorem:
Tempora ſic fugiunt, pariter pariterque ſequuntur.

hoc eſt, *Alternis urget & urgetur unda:* urget priorem, urgetur ſequente. Neque enim neceſſe eſt, ut *alternatio* reciproca ſit, ut unda ſequentem viciſſim urgeat, aut heres ſuum heredem ſuperveniat. Paſſim eo ſenſu *Alternis* apud ſcriptores uſurpatur, ubi viciſſitudo illa non reciprocatur, ſed progreditur. Ita credo olim hic legerat Porphyrion Scholiaſtes, cum ſic locum enarrat; *Si temporalis* viciſſitudo *ſervetur* (lege verſetur) *in*

Saltibus adjecti Lucani? si metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vestis Gaetulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant; est qui non curat habere.
Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungui
Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives & inportunus, ad umbram lucis ab ortu
Silvestrem flammis & ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Naturae deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput, voltu mutabilis, albus & ater.
Utar, & ex modico, quantum res poscet, acervo
Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti
Discrepet, & quantum discordet parcus avaro.
Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumtum

v. 182. Vulg. CURET. In-

ter homines: ut fluctus super se invicem *veniunt, cum ex immenso volvuntur mari.* Enimvero cum *vicissitudinem* & *invicem* dicit, omnino interpretari videtur *Alternis*, non *Alterius*. Facillima vero erat Librariis erratio. Lactantius De Ira Dei c. 5. *Ut ira statum mentis immutet, ardescant oculi, os tremat, lingua titubet, dentes concrepent*, alternis *vultum maculet nunc suffusus rubor, nunc pallor albescens.* Ita recte nunc editum fertur; at in vetustis, ut Juntina MDXIII, *alterius* mendose extat.

182. SUNT QUI NON HABEANT; EST QUI NON CURET HABERE] Nescio unde aut quam ob causam jam plures editiones occupet CURET; cum & editiones vetustae & scripti omnes melioris notae, in quibus Graevianus, Leidensis, Reginensis, Vossianus, magno consensu habeant,

Sunt qui non habeant; est qui non CURAT *habere.*

Volebant scilicet eodem modo utrumque efferri, *habeant, curet.* Atqui latuit eos sententiae energia; sunt, inquit, qui non *habeant*, hoc est, *habere nequeunt*, cum tamen desiderent: est qui non *curat habere*, non desiderat. Recte igitur CURAT, ut Carm. I, 1.

Est qui *nec veteris pocula Massici*
Spernit.

199. PAUPERIES IMMUNDA DOMUS PROCUL ABSIT] Locus elegans, sed in omnibus editionibus male acceptus & depravatus:

Pauperies immunda domus *procul absit: ego, utrum*
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.

ubi quorsum obsecro *Domus*, cum de *Nave* hic sermo sit? absurdum utique, ut nihil supra, in eadem comparatione primo *domum*, postea *navem* ingerere. Nimirum hoc bellum emblema Librariorum liberalitas submiserat. Vetustissimi nostri Graevianus Vossianusque non agnoscunt *Domus*; sed mutilum versum exhibent,

Pauperies immunda procul absit: ego utrum.

Editiones autem priscae cum libro e Collegio Trinitatis inversa verba collocant,

Pau-

Invitus facias, nec plura parare labores;
Ac potius, puer ut feſtis Quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies inmunda procul procul abſit: ego, utrum
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone ſecundo;
Non tamen adverſis aetatem ducimus Auſtris:
Viribus, ingenio, ſpecie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis uſque priores.
Non es avarus: abi. quid? cetera jam ſimul iſto
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
Nocturnos lemures, portentaque Theſſala rides?
Natalis grate numeras? ignoſcis amicis?
Lenior & melior fis accedente ſenecta?
Quid te exemta levat ſpinis de pluribus una?

Vi-

v. 199. Vulg. DOMUS PROCUL. 212. JUVAT.

Pauperies immunda procul domus abſit.
ut vel hinc ſubodoretur, qui naſum habet, illud *Domus* a mala manu interpolatum eſſe. Tollit omnem dubitationem codex eximius inter Pulmannianos, in quo ſic verbum geminatur,

Pauperies immunda procul PROCUL *abſit; ego utrum*

Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Rectiſſime: quippe ubique fere, cum geminandum erat vocabulum, alterum omittebant Librarii; unde poſtea pro lectorum captu hiatus explebatur. Infinita hujus exempla tibi ſuppeditabit Nic. Heinſius in notis ad Ovidium & alios. *Procul procul*, eleganter, & ex formula; ut Graecis Ἐκὰς ἐκάς. Callimachus Hymno in Apollinem, v. 2.

Οἷον ὁ τῶ Ἀπόλλωνος ἐσείσατο δάφνινος ὄρπηξ,
Οἷα δ' ὅλον τὸ μέλαθρον. ἐκὰς ἐκὰς ὅστις ἀλιτρός.

Ovid. Faſt. II, 623.

Innocui veniant, procul *hinc* procul *impius eſto.*
Virgil. Aen. VI, 258.

procul *o* procul *eſte profani.*
Statius Silv. III, 3.

procul *hinc* procul *ite nocentes.*
Ovid. Metam. VIII, 589.

procul *en* procul *una receſſit*
Inſula grata mihi.
& XV, 587.

procul *ah* procul *omnia, dixit,*
Talia di pellant.
Arnobius lib. I. p. 23. *Diſcedat haec longe atque a nobis* procul procul, *inquam, ut dicitur, averruncetur amentia.* Poteris etiam ſic refingere,

Pauperies immunda procul, PRECOR, *abſit.*
Haec enim a Librariis ſaepe confunduntur. Ovid. Heroid. XVII, 220.

Delicti fies idem reprehenſor & auctor:
Terra, precor, *vultus obruat ante meos.*
ubi codex veterrimus Puteanus aliique *Procul* pro *precor* ſubſtituunt, teſte Heinſio.

212. QUID TE EXEMTA JUVAT] Repone ex tribus Blandiniis apud Cruquium,

Quid te exemta LEVAT *ſpinis de pluribus una.*
quod & aptius eſt ſententiae, & Horatio familiare: ut Epiſt. I, 8.

Nil audire velim, nil diſcere, quod levet *aegrum.*

Vivere si recte nescis, decede peritis:
Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius aequo
Rideat & pulset lasciva decentius aetas.

Serm. II, 3. v. 292.
casus medicusve levarit
Aegrum ex praecipiti.
Epod. XI, 17.
Fomenta vulnus nil malum levantia.
& XVII, 26.
Levare *tenta spiritu praecordia.*
Carm. Saec. v. 63.
Qui salutari levat *arte fessos*
Corporis artus.
Scribonius Largus, 6. *Comitiali morbo correptos & caligine impeditos ex magna parte* levat. Plin. Hist. XXVIII, 4. *Capillus puerorum, qui primus decisus est, podagrae impetus dicitur* levare *circumligatus*; & sic alibi passim. Perperam igitur codices nostri omnes JUVAT: operae quippe pretium esset, unam de pluribus spinam eximi, si *levaret*; etiamsi non *juvaret*, quod altero majus quid & amplius est.

216. LASCIVA DECENTIUS AETAS] Codex Colbertinus LICENTIUS; & sic vetustissimus Barthii Adv. XXXVIII, 18. quam ipse lectionem amplectitur. Ita sane Noster, Carm. I, 19.
Et lasciva Licentia.
Sagacissimus autem Nic. Heinsius in ora codicis sui, Forte, inquit, FREQUENTIUS. Immo vero & sana & egregia lectio est, quam editi scriptique praeferunt,
ne potum largius aequo
Rideat & pulset lasciva decentius *aetas.*
Decentius lasciva, quam magis *decet* lascivire & ludere, quam senectutem sub vitae occasu. Noster Epod. XIII.
dumque virent genua,
Et decet, *obducta solvatur fronte senectus.*
Carm. III, 5.
Non si quid Pholoen satis,
Et te, Chlori, decet: *filia rectius*
Expugnat juvenum domos.
Juvenal. XI.
spectent juvenes, quos clamor & audax
Sponsio, quos cultae decet *assedisse puellae.*
Terent. Adelph. I, 2.
& tu illum tuum, si esses homo,
Sineres nunc facere, dum per aetatem licet:
Potius quam ubi te exspectatum ejecisset foras.
Alieniore aetate *post faceret tamen.*
Ubi Micio modestius *Licet*; noluit enim dicere *Decet*; ne severum & iracundum fratrem gravius offenderet.

Q. HORATII FLACCI
ARS POETICA.

Epistola ad Pisones.

HUMANO capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas

Un-

2. Et varias inducere plumas] Sic in omnibus editionibus fertur; scriptique astipulantur, uno excepto. Videamus locum integrum:

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere PLUMAS
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne.

Ubi vereor, ne illud *varias inducere plumas* aliud prorsus Latinis auribus sonet, quam vulgus interpretum opinatur. Plerique enim sic accipiunt, *Si pictor quis capiti mulieris cervicem equi & alas volucris, & caudam piscis velit jungere:* quae quidem sententia fic satis commode admitti posset, ni ipsa verba reluctarentur & repugnarent. Alarum quippe *pennae* sunt; *plumis* autem reliquae corporis partes velantur. Ovid. Met. II, 374. de Cycno transformato:

Cum vox est tenuata viro, canaeque capillos
Dissimulant plumae: *collumque a pectore longum*
Porrigitur: digitosque ligat junctura rubentes:
Penna *latus vestit: tenet os sine acumine rostrum.*

& XIV, 500.

Vox pariter vocisque via est tenuata, comaeque
In plumas *abeunt:* plumis *nova colla teguntur,*
Pectoraque & tergum: majores brachia pennas
Accipiunt; cubitisque leves sinuantur in alas.

Ergo *inducere plumas membris* perinde erit, ac ipsum caput, cervicem, caudam, & cetera membra undique collata plumis obducere & tegere. id enim est *Inducere.* Ovid. Met. X, 271.

& pandis inductae *cornibus aurum*
Conciderant ictae nivea cervice juvencae.

& IX, 391.

sine, numine vestro
Contegat inductus *morientia lumina cortex.*

Jam vero illud omnia portenta & omnium aegrorum somnia longe exsuperet, si *mulieris* facies, si *equi* cervix, si cauda *pistricis* plumis vestiantur. Vestram fidem, pictores; ubi terrarum, in qua usquam pergula tam prodigiosa tabula prostabat? Ipse vero poëta, si quid sapio, non levius existimationis discrimen subit, qui tam absurda fingere voluit, quam ille siquis est qui velit pingere. Qui, malum, *formosa superne* mulier, cui caput & tota facies plumis obducta erat? Elegans sane formarum spectator, dignusque cui talis Glycera vel Inachia cum plumeis genis de nocte veniat. Unde porro sciet spectator, *piscem* esse in tabula, si non squamis, sed plumis totus obtegatur? Qui divinabit *atrum* esse *piscem*, cui *variae* & diversis coloribus *plumae* inductae sunt? Id enim, ne nescias, *variae plumae* tibi significabunt: Propertius III, 11.

Aut variam *plumae versicoloris avem.*

Plinius Hist. X, 38. *Meleagrides Africae, hoc est, gallinarum genus, gibberum*, variis sparsum plumis. Varro de Re Rust. III, 9. *Gallinae Africanae sunt grandes*, variae, *gibberae.* Tot, ut vides, absurda, tot incredibilia vel Isiacis pictoribus abneganda vulgatam lectionem sequuntur. Levius quidem peccat codicis Regii scriptura, qui clare & sine litura exhibet,

varias inducere PENNAS:

sed nec haec sagaci lectori fucum facere poterit. Cur enim *varias* obsecro? Non satis monstrosum erat, si unius cujusvis coloris *pennae* sive alae appingerentur? Quis ferat in ipsis ineptiis tam ineptam & putidam diligentiam? Numquam, mihi crede, sic desipuit Horatius; etsi jam olim in ejus libris haec menda inoleverit: sic enim hunc locum citat Joannes Saresberiensis Polic. II, 8. *Disjuncta*, inquit, *conjungit, ut si Humano capiti cervicem jungat equinam, varias inducens undique* plumas, *ut juxta Poëtam, turpiter atrum Desinat*

Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite, Pisones, isti tabulae fore librum
Persimilem, cujus, velut aegri somnia, vanae
Fingentur species; ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas:
Scimus, & hanc veniam petimusque damusque vicissim:
Sed non ut placidis coëant inmitia; non ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque & magna professis,

Pur-

in piscem mulier formosa superne. Ubi *plumas* habet & codex scriptus Cantabrigiensis. Enimvero cui fama & salus Venusini nostri cordi erit, sic, opinor, mecum non invitus reponet:

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere FORMAS
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne.

Levis est in recepta scriptura aberratio; quam si somniculosis librariis imputabis, cetera tibi praestare possum. Omnia enim, quaecumque non stulte fingere velis, in se continet haec nostra lectio; & plura utique, quam vulgatum illud *Plumas* vel *Pennas*. Quippe ex *variis formis* & *alas* si vis, & pedes, & dorsum, & ventrem adjungere poteris; ut omnes Scyllas & Chimaeras varietate naturarum facile antecellat. Siquis, inquit, humano capiti cervicem equinam addat, & sic porro varias formas inducat membris undique collatis, ita ut in piscem desinat, quae capite mulier erat. Recte autem *inducere formas membris*, ut Ovid. Metam. VII, 624. de Formicis in homines mutatis;

Et maciem numerumque pedum nigrumque colorem
Ponere, & humanam membris inducere formam.

Sic *inducere faciem*. Met. IV, 374.

Vota suos habuere deos. nam mixta duorum
Corpora junguntur; faciesque inducitur illis
Una.

Sic & *trahere formas* Prudent. Apotheos. 1037.

omnia jussu
Imperitante novas traxerunt *edita* formas.

Varias autem *formas*; ut Idem Hamartig. 291.

Additur ars, ut fila herbis saturata recoctis
Inludant varias *distincto stamine* formas.

Ovid. Met. XI, 613. de Somno deo:

Hunc circa passim varias *imitantia* formas
Somnia vana jacent.

XV, 137.

animam sic semper eandem
Esse, sed in varias *doceo migrare* figuras.

& in Ibide:

Utque pater solitae varias *mutare* figuras.

Porro Quintilianus VIII, 3. *Vitium est*, inquit, *siquis sublimia humilibus, vetera novis, poëtica vulgaribus misceat. Id enim tale est monstrum, quale Horatius in prima parte libri de Arte Poëtica fingit, Humano capiti cervicem pictor equinam Jungere si velit, & cetera ex diversis naturis subjiciat.* Adverte animum, ut *diversis naturis* dicat: magnum utique argumentum, non aliter eum olim legisse, quam nos hodie emendamus: siquidem perinde id est ac si dixisset, *Et cetera ex variis formis subjiciat.* Ipse denique Flaccus, cum apodosin seu redditionem sententiae facit, v. 8. *cujus vanae*, inquit, *fingentur species.*

ut nec pes, nec caput UNI
Reddatur FORMAE.

Utique cum in posteriore orationis *κώλῳ uni* dicit *formae*; vix aliter in priore membro dicere potuit, quam *varias formas*. Ceterum in versu tertio pro *atrum piscem* Gronovius pater Observ. I, 18. & Nic. Heinsius in codicis sui margine sic po-

Purpureus, late qui ſplendeat, unus & alter
Adſuitur pannus: cum lucus & ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius deſcribitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortaſſe cupreſſum
Scis ſimulare: quid hoc, ſi fractis enatat exſpes
Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
Inſtitui, currente rota, cur urceus exit?
Denique ſit quidvis; ſimplex dumtaxat & unum.
Maxima pars vatum, pater & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi

Defi-

v. 23. Vulg. QUOD VIS. 26. LEVIA.

potius legendum ſuſpicantur,

ut turpiter ATRAM

Deſinat in PRISTIM *mulier formoſa ſuperne.*

Quippe ita Virgilius & Claudianus de Tritone; ille Aen. X, 211; hic de Nuptiis Honorii v. 147.

cui laterum tenus hiſpida nanti
Frons hominem praefert, in priſtim *deſinit alvus.*
Hiſpida tendebat biſido veſtigia cornu,
Qua priſtis *commiſſa viro.*

Verum, cum eodem pacto decem amplius aliorum poëtarum loca contra fidem codicum immutanda ſint, melius eſt manum abſtinere: de quo conſule, cum vacas, diſertiſſimum Broukhuſium ad Tibullum I, 5.

23. DENIQUE SIT QUOD VIS SIMPLEX DUNTAXAT ET UNUM] Ubi *quod vis* interpretantur, *quod inſtituis, quod componis.* Recte: ſed & friget ea lectio, & in ambiguitatem incidit, & immodulatum reddit verſum. Ego vero ex tribus noſtris, Vig. Bat. & Moreti codice, & ex uno Statii, certiſſimam tibi lectionem promo; quae vel ſine ope Membranarum & facile inveniri poterat, & admitti merebatur:

amphora coepit
Inſtitui, currente rota cur urceus exit?
Denique ſit QUIDVIS, *ſimplex duntaxat & unum.*

Pergit in ſimilitudine: Amphoram incepiſti, cur non amphora exit; ſed partim amphora, partim urceus? denique *quidvis* ſit, amphora, vel urceus, vel obba, vel cadus, vel dolium; modo unum ſit & ſimplex.

26. SECTANTEM LEVIA NERVI DEFICIUNT ANIMIQUE] Codex Achillis Statii, mutatâ literula,

Sectantem LENIA *nervi*
Deficiunt animique.

Utram jam utri praeferemus? quippe haud minus ſenſu quam ſcriptura altera alteri propinqua eſt. LEVIA *carmina* Terentianus Maurus p. 2419.

Creticus in noſtris, ſi levia carmina *pangas,*
Raro invenitur: qualis hic Maronis eſt,
Inſulae Ionio in magno quas dira Celaeno:
Creticus offendit pes primus, & aſperat *aures.*

Ita quidem editiones: ſed ne ex adjunctis quidem ſciveris, *levi*ane an *lenia* dederit auctor: cum *aſperum* apud Latinos & *levi* & *leni* opponatur. Terent. Heaut. III, 51. v. 50.

aſperum,
Pater, hoc eſt: aliud lenius *ſodes vide.*

Lucretius V, 1379.

At liquidas avium voces imitarier ore
Ante fuit multo, quam levia carmina *cantu*
Concelebrare homines poſſent aureſque juvare.

Propertius I, 9.

Plus in amore valet Mimnermi verſus Homero:
Carmina *manſuetus* lenia *quaerit amor.*

Verum utrobique turbant codices nonnulli, illic *lenia*, hic *levia* exhibentes; ut ad neutram partem haec loca facere queant. Favet illud magis, quod eadem metaphora Graeci Rhetores τὸ γλαφυρὸν & τὸ λεῖον, cui τὸ τραχὺ contra ſtatuunt, ſaepe praedicent; nam λεῖον utique *leve* eſt, non *lene*. Latinos tamen in hac ſententia *lene* & *lenitatem* paſſim alias maluiſſe pro comperto mox habebis:

Deficiunt animique: professus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timidusque procellae:
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum silvis adpingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpae fuga, si caret arte.
Aemilium circa ludum faber, unus & unguis
Exprimet, & mollis imitabitur aere capillos;
Infelix operis, summa: quia ponere totum

v. 32. Vulg. FABER IMUS, ET.

Nebebis: in hoc vero Horatii loco LENIA omnino legendum esse vel oppositionis ratio clare evincet, *sectantem lenia* nervi

Deficiunt.

Ubi vides in orationis genere *Lene* opponi *Nervoso:* recte hoc; at ineptus sit, qui τῷ *levi* nervosum opposuerit. Cicero in Bruto. c. 48. de C. Julio: *Sunt ejus aliquot orationes, ex quibus, sicut ex ejusdem tragoediis,* LENITAS *ejus* SINE NERVIS *conspici potest.* Noster Serm. II, 1.

Sunt quibus in satira videar nimis acer, *& ultra*
Legem intendere opus: sine nervis *altera, quicquid*
Composui, pars esse putat.

Vides το *acre* hic opponi τῷ *sine nervis*; atqui *acre* est contrarium *leni*, non *levi.* Cicero in Bruto c. 25. *Hoc in oratore Latino primum mihi videtur* lenitas *illa apparuisse Graecorum.* Ibidem c. 44. *Multa in ea oratione graviter, multa* leniter, *multa* aspere, *multa facete dicta sunt.* In Oratore c. 6. *Elaborant alii in* lenitate *& aequabilitate, & puro quasi quodam & candido genere dicendi.* Ibidem c. 28. *Qui enim nihil potest tranquille, nihil* leniter, *nihil partite, definite, distincte, facete dicere.* Ibid. c. 30. *Nihil enim ample Cotta, nihil* leniter *Sulpicius, non multa graviter Hortensius.* Ibid. c. 31. *Demosthenes nihil Lysiae subtilitate cedit, nihil argutis & acumine Hyperidi, nihil* lenitate *Aeschini & splendore verborum.* De optimo genere Orat. c. 2. *Sed & verborum est structura quaedam duas res efficiens, numerum &* lenitatem. De Legibus I, 4. *Ut jam oratio tua non multum a Philosophorum* lenitate *absit.* Ad Herennium I, 7. *In exordienda caussa servandum est, ut* lenis *sit sermo, & usitata verborum consuetudo.* De Oratore II, 15. *Verborum autem ratio & genus orationis fusum atque tractum, & cum* lenitate *quadam aequabili profluens, sine hac judiciali* asperitate, *& sine sententiarum forensium aculeis persequendum est.* Ibid. c. 29. *Harum trium partium prima* lenitatem *orationis, secunda acumen, tertia* vim *desiderat.* Ubi vides *vim*, similiter ac *nervos*, lenitati opponi. Caesar de Terentio:

Lenibus *atque utinam scriptis adjuncta foret* vis,
Comica ut aequato virtus polleret honore
Cum Graecis, neque in hac despectus parte jaceret.

Sic distingue, ut sit *virtus Comica*, non *vis Comica*; de qua quae & qualis sit frustra quaesiverunt viri eruditi. Quintilianus IX, 4. *In Herodoto vero, cum omnia* leniter *fluant, tum ipsa dialectos habet eam jucunditatem, ut latentes etiam numeros complexa videatur.* Ibidem: *Haec enim* lenis *& fluens contextus decet.* Iterum: Lenia *spatium, sublimia & ornata claritatem quoque vocum poscunt.* Et mox, *Quo minus id mirum in pedibus orationis; cum debeant sublimia ingredi,* lenia *duci,* acria *currere, delicata fluere.* Et rursus: Aspera *contra Iambis maxime concitantur, non solum quod sunt e duabus syllabis, eoque frequentiorem quasi pulsum habent, quae res* lenitati *contraria est.* Et denique: *Et certe nullum verbum aptum atque idoneum praetermittemus gratia* lenitatis. Idem X, 1. *Quosdam elatior ingenii vis & magis concita & plena spiritus capit: sunt & lenis & nitidi & compositi generis non pauci amatores.* Et X, 2. *Etiam hoc solet incommodi accidere his qui se uni alicui generi dediderunt; ut si* asperitas *his placuit alicujus, hanc etiam in* leni *ac remisso caussarum genere non exuant.* Et mox: *Sintque alia* leniter, *alia* aspere; *alia concitate, alia remisse; alia docendi, alia movendi gratia dicenda.* Idem XII, 10. *Nam & subtili plenius aliquid atque subtilius, & vehementi remissus atque vehementius invenitur: ut illud* lene *aut ascendit ad* fortiora *aut ad tenuiora submittitur.* Seneca Epist. XLVI. *Compositio virilis & sancta; nihilominus interveniebat dulce illud & loco* lene. Epist. C. *Est decor proprius orationis* leniter *lapsae.* CXV. *Apte verba contexta, & oratio fluens* leniter. Seneca Controv. III, 19. *Compositio quoque Calvi in actionibus ad exemplum Demosthenis*

Nescïet. hunc ego me, si quid conponere curem,
Non magis esse velim; quam naso vivere pravo,
Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
Viribus; & versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor;

Ut

v. 36. Vulg. PRAVO v. NASO.

pis riget: nihil in illa placidum, nihil lene *est, omnia & citata & fluctuantia. hic tamen in epilogo, non tantum* leniter *componit, sed & infracte.* Appuleius in Apologia: *Ut in illa oratione neque Catonis gravitatem requirat, neque Laelius* lenitatem, *neque Gracchus impetum, nec Caesar calorem, nec Hortensius distributionem, nec Calvus argutias, nec parsimoniam Sallustius, nec opulentiam Cicero.* Quid ergo? Satis jam opinor superque fidem fecimus, non *levia*, verum LENIA deinceps hic reponendum esse; si sapere tandem audebunt editores.

32. AEMILIUM CIRCA LUDUM FABER IMUS, ET UNGUES EXPRIMET] Crucem interpretibus fixit sceleratus ille *Faber imus:* ita in omnes partes se vertunt, in caussa vel nominis vel epitheti exquirenda. *Imum* inquit Porphyrion, *hoc est, in angulo ludi tabernam habentem.* Acron *nomen proprium* hic accipit; quod & in membranis saepe inter lineas adnotatum vidi: *alii tamen*, inquit, *dicunt Imum, brevem; alii, in extrema parte ludi positum.* Extra hos cancellos non egredi audent recentiores: nec id mirum; cum neque de homine neque de angulo illo ludi nunc quicquam amplius datur rescíscere. Tu vero, contemtis his naeniis, sic veram & veterem lectionem huc revoca; minima mutatione;

Aemilium circa ludum faber, UNUS *& ungues*
Exprimet, & molles imitabitur aere capillos,
Infelix operis summa.

Unus omnium optime capillos & ungues exprimet, cetera vero membra & totam adeo statuam ponere non poterit. Quid clarius certiusve? Eleganter illud *unus* sic poni solet. Noster Serm. I, 10. v. 42.

Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente senem comis garrire libellos,
UNUS *vivorum, Fundani.*

Epod. II, 3. v. 24.

Hortos egregiasque domos mercarier UNUS
Cum lucro noram.

Epod. XII.

Namque sagacius UNUS *odoror.*

Nepos in Cimone: *Cum* UNUS *in civitate maxime floreret.* Virgil. Aen. II, 426.

cadit & Ripheus, justissimus UNUS
Qui fuit in Teucris, & servantissimus aequi.

Ubi recte Servius: UNUS, *non solus, sed praecipuus.* Ergo faber iste, omnium optime, praecipue, unice ungues & crines exprimebat, in ceteris deficiebat. Tolle vero vocabulum UNUS; & sententiam ipsam una opera sustuleris. Quid enim est *Exprimet ungues?* Qui scias ex isto, utrum affabre & eleganter, an crasse illepideque, an mediocriter expresserit? Atqui in exprimendis unguibus *praestantiam artificii* hic commemorari, vel sententiae redditio fidem facit, ubi ex adverso ponit in quibusdam corporis partibus *formae excellentiam*,

Spectandum nigris oculis nigroque capillo.

Ceterum UNUS clare exhibet codex Oxoniensis, qui Digbeanus vocatur; & a prima manu, prout ex litura conjicere licet, Graevianus & Regiae Societatis. Et sic quoque locum citat Joannes Saresberiensis praefatione Libri VI. Viderat hunc Theodorus Marcilius: *Sed melius*, inquit, IMUS. Ita quidem: si *faber unus* idem esset ac *faber aliquis.* Sed elegantiam vocis non assecutus est.

36. QUAM PRAVO VIVERE NASO] Restitue ex omnibus codicibus tam nostris quam aliorum, verborum ordine mutato,

Non magis esse velim, quam NASO *vivere* PRAVO.

Illud vero, cum in editionibus priscis, utraque Veneta & Lascheriana, semel insederat, patienter nimis ne dicam ignave perpessi sunt interpretes. Siquidem, praeterquam quod codices abjudicant, etiam invenustus ille trium syllabarum concursus VOVIVE pravitatem ejus redarguit.

Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat & praesens in tempus omittat.

In

46. HOC AMET, HOC SPERNAT] Difficilis locus, quique integer apponi debet, ut accuratius excutiatur;

Ordinis haec virtus erit & Venus, aut ego fallor,
Ut jam nunc dicat; jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praesens in tempus omittat;
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
In verbis etiam tenuis cautusque serendis,
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum.

Distinguunt plerique hodie & suspendunt orationem a versu medio, *ut jam nunc dicat:* deinde illud ordiuntur, quod cuivis magnam admirationem moveat: *Jam nunc debentia dici pleraque differat.* Enimvero si jam nunc dici *debent*, recte & ordine jam nunc *dicentur.* An jubes, ut quae in hac adnotatione jam nunc a me dici oportet, ea differam & omittam? Ergo aut tacendum mihi est, aut alia quaedam dicenda sunt, quae nunc dici non debebant. Bellum sane praeceptum, cui mihi illi cum maxime obtemperare videntur, qui hunc locum tam prave enarrare sustinent. Ego vero, quam ut tam absurda & ἀσύστατα commentarer, sic potius distinguerem, quemadmodum olim Lambinus,

Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat; & praesens in tempus omittat.

Servatur, inquit, rectus ordo & lucidus; si jam dicas quae locus postulat ut jam dicantur; pleraque vero, quibus scilicet praesens locus non est, in tempus aliud & locum commodiorem differas. Atqui haec Ordinis fuerit quasi definitio generalis: Noster vero *virtutem* hic quandam & arcanam ordinis *venerem* indicat, reconditam scilicet gratiam & venustatem, caute nec sine periculo tentandam: inde est quod addit, *Aut ego fallor.* Atqui, si Lambinum sequeris, haud verendum erat ut falleretur: immo adeo planum certumque est, ut ne praeceptione quidem opus sit. Quid igitur? Enimvero falluntur hic Interpretes in tritissimis illis vocabulis *Jam nunc*: quae ubi semel veniunt, praesens tempus denotant; ubi vero repetuntur, idem valent ac *Interdum.* Et in simplicibus quidem *Jam* & *Nunc*, vel pueris hoc notissimum est: Noster Serm. II, 2. & Epist. II, 1.

Qui jam *contento*, jam *laxo fune laborat.*
Nunc *athletarum studiis*, nunc *arsit equorum.*

Sed & composito *Jam nunc* sic utitur Persius, perpetuus Nostri imitator: Sat. V, 110.

Et modicus voti, presso lare, dulcis amicis?
Jam nunc *adstringas*, jam nunc *granaria laxes?*

Quod ad exemplum, hunc de quo agimus locum interpretaberis;

Ut jam nunc *dicat*, jam nunc *debentia dici*
Pleraque differat, & praesens in tempus omittat.

hoc est, ut *interdum* dicat omnia, *interdum* pleraque quae debebant dici & ad locum pertinebant differat in aliud tempus; ne mole scilicet τῶν πεπιεσμένων obruatur lector, & narrationis filum amittat. Hoc si cum judicio fiet, singularem gratiam veneremque conciliabit. Jam vero illud quorsum obsecro pertinebit?

Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.

Promissum carmen est, nam & sunt qui hoc male accipiunt, quod magnam sui exspectationem movit: Juvenalis VII, 82.

Curritur ad vocem jucundam & carmen amicae
Thebaidos, laetam cum fecit Statius urbem
Promisitque diem.

Alibi hoc appellat Noster *poëma legitimum:* Epist. II, 2. v. 109.

At qui legitimum cupiet fecisse poëma.

Jam autem talis poëmatis auctor *Hoc*, inquit, *amet, hoc spernat*; Quaenam vero ista sunt *hoc* & *hoc?* nam sunt qui ad praecedentia referre volunt. *Amet* igitur, si vis, jam dicere jam dici debentia: sed quid est sodes, quod *spernat?* An spernat *pleraque differre?* Atqui id non vetuerat Noster, sed praeceperat: non ut *spernendum*, verum ut *amandum* proposuerat. Praeterea vide modo seriem & constructionem: *Ordinis virtus & venus erit, ut* auctor promissi carminis *amet hoc, spernat illud*; non persentiscis illud *promissi carminis* sententiam labefactare? Quid enim? nullus erit ordo, nulla ejus norma vel ratio, nisi carmen *promissum* sit? Nimirum hic opera luditur; neque ullo pacto versiculum hunc cum prioribus possis connectere. Senserunt hoc Interpretes quidam & nuper & olim: unde inviti licet & coacti eo demum recurrerunt, ut integrum hinc praeceptum formarent & cuderent, per se constans & a reliquis omnibus absciscum:

Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.

Ita certe Servius ad Georg. II, 475. ME vero primum dulces ante omnia Musae] *Suam personam pro quocumque ponit: sic paullo post:* Rura MIHI placeant, *pro cuilibet. Sic in primo:* Non illa quisquam ME nocte per altum Ire. *In tertio:* Ne MIHI tunc molles sub divo carpere somnos: *Et hoc*

45 In verbis etiam tenuis cautuſque ſerendis,
Hoc amet, hoc ſpernat, promiſſi carminis auctor.

Di-

v. 46. 45. *ordine inverſo.*

hoc eſt quod dicit Horatius in Arte Poëtica, Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor. Et ad Aen. IV, 412. Improbe amor, quid non] *Exclamatio a* POETA *contra amorem: & hoc eſt quod Horatius dicit*, Hoc amet, *&c.* Et ad v. 415. Fruſtra moritura] *Fruſtra, ex judicio* POETAE *dictum eſt, ut Horat.* Hoc amet, *&c.* Ergo ex Servii ſententia hoc praecipit Horatius, ut poëta nonnumquam ex perſona ſua loquatur, ſe rebus intermiſceat, ſuum judicium interponat. Vides, quo redactus ſit, ut ſenſum aliquem extunderet. Nam profecto neque ex his verbis praeceptum illud enaſcitur; nihil minus: neque quiſquam ſanus id generatim praecepti loco tradiderit. Quid enim in Comoedia Tragoediave fiet, ubi numquam Poëta ſe intermiſcet? Quin & in Epico carmine aliiſque fieri quidem poteſt; praecipi niſi inutiliter & ſtulte non poteſt. Deſerunt itaque Servium recentiores, & *delectum rerum ipſarum* hic intelligunt, *Hoc amandum, hoc ſpernendum eſt*; aliud probandum, aliud rejiciendum. Enimvero cum Chaerea exclamare libet,

Dixti pulchre: numquam vidi melius conſilium dari.

Hoc amato, inquit, *hoc ſpernito*: an tu in Poëtica ut ſingulare quiddam mones, quod in omnibus negotiis, in omni vitae genere notiſſimum eſt, quaedam fugienda eſſe, quaedam petenda?

Hoc facito: *recte ſane. Hoc* fugito: *callide.*

Quin & in culina aeque ac in libris locum habet:

Hoc ſalſum eſt, hoc aduſtum eſt, hoc lautum eſt parum:
Illud recte eſt: iterum ſic memento.

Multo ſcilicet doctiores & ad Poëticam inſtructiores diſcedimus, hoc arcano praecepto onuſti. At nuper Cl. Dacierius, qui locum hunc ante ſuas Notas difficillimum & obſcuriſſimum fuiſſe confitetur, ſic pulchre rem expedire ſibi viſus eſt, cum ita enarrat; *ſpernat hoc, vel illud*, neque omnia ſingillatim exequatur, quae quovis modo in argumentum & narrationem *incidunt*. Novam rem, ſi Muſis placet, & intactam aliis dixit, cum *Incidentia* nominavit: quid hoc ſodes aliud eſt quam *delectus rerum?* quid aliud, quam quod verſu demum 150 habetur,

& quae
Deſperat tractata nitescere poſſe, relinquit?

At neque bis idem diceret Noſter; neque tam mutus aut verborum pauper erat, ut praecepto illo de Incidentibus tam breviter leviterque defungeretur, *Hoc amet, hoc ſpernat.* Quid multa? Reſtituo huic verſui ſuum locum & ordinem jam plus mille annos, ut ex Servio paret, amiſſum; eoque indignius, quod de Ordine jam nunc tractatum erat.

Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor,
Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat & praeſens in tempus omittat.
In verbis etiam tenuis cautuſque ſerendis,
Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.
Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum.

Vides, unius verſiculi trajectio quas turbas dederit, quot coactas & ineptas Commentationes pepererit. Subtilis, inquit, & cautus ac difficilis in verbis admittendis, Hoc (verbum) amet, hoc ſpernat: hoc ut probum recipiat, illud ut κακοῦ κόμματος repudiet atque abjiciat, utcumque populari uſu quaſi civitate donetur. Sic & Epiſt. ad Florum II, 2. v. 109.

At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quaecumque parum ſplendoris habebunt,
VERBA *movere loco, quamvis invita recedant,*
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae:
Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa VOCABULA *rerum, &c.*

Sentis, opinor, in promiſſo & legitimo carmine haec verba poëtae *amanda*, haec *ſpernenda* eſſe. Quin & ſequentia illa, *Dixeris egregie*, jam cultius & concinnius poſt hanc emendationem feruntur: nam antea, cum ſic juncta ponerentur,

In verbis *etiam tenuis cautuſque ſerendis.*
Dixeris egregie notum ſi callida verbum;

Verbis utique & *verbum* tam propinqua repetitione meram ſcabiem & ſordes prae ſe ferebant. Jam autem ſimilis plane in pleriſque libris trajectio eſt Epiſt. I, 1. v. 57. illic tamen unus & alter codex rectam ſeriem ſervavit, hic nullus. Nempe prior & antiquior luxatio haec eſt, quam altera. Ceterum illud ſancte affirmare poſſum, me nullum uſquam aut Horatii aut cujuſvis poëtae veteris manuſcriptum exemplar verſaviſſe, in quo ſcriba verſum aliquem caſu non omiſerit. Qui error, ubi aliquandiu latuit, in margine demum corrigitur: ubi ſtatim deprehenſus eſt, verſus extra ſeriem ſcribitur; & literulis AB ad ſuam ſedem re-

Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturque licentia sumta pudenter.
Et nova factaque nuper habebunt verba fidem; si
Graeco fonte cadent, parce detorta. quid autem

v. 52. Vulg. Ficta.

Cae-

vocandus notatur; scilicet ne librum venalem aut mercede scriptum litura dehonestet. Ubi vero mae in margine literulae negleguntur aut evanescunt; eo tandem res venit, ut longo temporis tractu Librarii unius erratio per omnia deinceps apographa propagetur.

52. Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem] *Ficta verba* habent codices nostri, ut editiones omnes; recte quidem, si alio loco esset. At nunc versu abhinc altero praecesserat eodem sensu *Fingere*. Quamobrem ne tam putida repetitione nitidissimum carmen maculetur, adsciscimus certissimam lectionem, quam Fabricii codices subministrarunt,

Et nova factaque *nuper habebunt verba fidem, si Graeco fonte cadent.*

Cicero in Oratore c. 20. *Ego autem etiam si quorundam grandis & ornata vox est poëtarum, tamen in ea licentiam statuo majorem esse* faciendorum *jungendorumque* vocabulorum. Et c. 24. *Ergo ille tenuis orator, modo sit elegans, nec in* faciendis verbis *erit audax, & in transferendis verecundus, & parcus in priscis.* Et c. 52. *Est enim Isocrates, ut in transferendis* faciendisque verbis *tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior.* Idem de Oratore III, 38. Novantur *autem* verba, *quae ab eo qui dicit ipso gignuntur ac* fiunt. De Partit. Orat. c. 21. *Utendum erit iis in oratione singulorum verborum insignibus, quae habent plurimum suavitatis; id est, ut* factis verbis *aut vetustis aut translatis frequenter utamur.* De Finibus III, 15. *Cum uteretur Zeno in lingua copiosa* factis tamen nominibus ac novis. Et iterum: *Sed non alienum est, quo facilius vis verbi intelligatur, rationem hujus* verbi faciendi *Zenonis exponere.* Gellius XIII, 15. *Qui* verba *Latina* fecerunt, *quique his probe usi sunt*, Humanitatem *appellaverunt id propemodum quod Graeci παιδείαν vocant.* Ita Graeci dicunt, ὀνόματα ποιεῖν & πεποιημένα.

59. Signatum praesente nota] Etiam hic locus describi meretur;

ego cur acquirere pauca
Si possum invideor? cum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protuletit. *Licuit semperque licebit*
Signatum praesente nota producere nomen.

Mirificum sane epiphonema: *Licuit semperque licebit nomen producere.* Cur igitur, si hoc ita certum & concessum erat, tot verfibus defensionem parasti, quod *pauca* nomina produxeris. Vides, opinor, vitium; cum in hac acclamatione, ut nunc quidem fertur, nihil arguti sit, neque quidquam, quod non in ipsa κατασκευῇ sive narratione iisdem verbis continebatur. Illud etiam vide, *nomina protulerit* & continuo rursus *producere nomen:* quis ferat tam inficetam repetitionem tam brevi intervallo? neque enim aliud est *producere* quam *proferre.* Quamobrem, aut valde fallor, aut sic scripsit Horatius,

licuit semperque licebit
Signatum praesente nota procudere nummum.

Et *procudere* quidem firmatur ex scriptis, apud Lambinum, Achillem Statium, Jasonem de Nores, & Franciscum Luisinum; quorum novissimus & *Nummum* se libentius legere ait, sequentibus tamen editoribus non potuit hoc persuadere. Atqui ut lectio recepta, prout jam vidimus, inanis est & putida; ita quae nunc a nobis adsciscitur egregia prorsus & perquam venusta est. Claudit nempe argumentationem nota illa similitudine a Nummo petita. Verba siquidem ut nummus sunt, cui forma publica est. Cum igitur nummum praesente nota signare semper licuit & licebit; quidni & idem jus erit verbis procudendis? Notissima, ut dixi, comparatio est sermonis cum Moneta; adeo ut nude apud Nostrum posita neque probatione neque accommodatione indigeret. Symmachus Epist. I, 4. *Unus aetate nostra* monetam *Latiaris eloquii Tulliana* incude finxisti. Quintilianus I, 9. *Consuetudo certissima loquendi magistra: utendumque plane sermone, ut* nummo cui publica forma est. Cu-

Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio Varioque? ego cur adquirere pauca,
Si possum, invideor? cum lingua Catonis & Ennî
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit. licuit, semperque licebit
Signatum praesente nota procudere nummum.
Ut silvis folia privos mutantur in annos;

Pri-

v. 59. Vulg. PRODUCERE NOMEN. 60. SILVAE FOLIIS PRONOS.

Curius Fortunatianus lib. III. *Vir perfectissimus dixit, Utendum est verbis, ut* nummis publica moneta signatis. Et iterum: *Aperta quomodo erit elocutio? si utemur verbis propriis, usitatis, sicut* nummis, *ut dixi*, publica moneta signatis. Juvenalis VII, 55.

Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,
Qui nihil expositum soleat deducere, nec qui
Communi feriat carmen triviale moneta.

Seneca de Benef. III, 35. *Jam tempus est quaedam ex nostra, ut ita dicam,* moneta *proferri.* Recte autem NUMMUM SIGNATUM: ita Minucius Felix c. 22. *Literas imprimere*, nummos signare, *instrumenta conficere.* Tertullianus Apolog. c. 10. *Imagine* signatus nummus. Prudentius Peri Steph. XI, 100.

Ni fallor, haud ullam tuus
Signat *deus* pecuniam.

Cicero in Topic. c. 13. Si pecunia signata *argentum est, legata est mulieri: est autem* pecunia signata *argentum; legata igitur.* Gellius II, 10. *Non rude aes argentumque, sed flata &* signata pecunia. S. Hieronymus in vita Pauli Eremitae: *In quibus scabrae jam incudes & mallei, quibus* pecuniae olim signatae, *visebantur.* Seneca de Tranquill. c. 11. *Ego vero factum* signatumque argentum, *domum familiamque meam reddo, restituo.* Recte itidem & SIGNATUM NOTA. Aurelius Victor in Aureliano: *Monetae opifices delet, quod nummariam* notam *corrupissent.* Varro de Re Rust. II, 1. *Et quod aes antiquissimum pecore est* notatum. Plinius Hist. XVIII, 68. figurate: *Dicebat hoc discrimen indubitatis* notis signasse *naturam. Nota* igitur in nummis idem est ac *forma*, cum in locis supra citatis, tum & illo Senecae de Benef. V, 29. *Non est malus denarius, quem barbarus & ignarus* formae publicae *rejecit.* Ergo, inquit Flaccus, ut cuivis aetati licuit & licebit, vel *nummos* ex nova materia cudere, vel veteres jam tritos & obsoletos conflare ac praesente nota denuo signare; ita *Verba* quoque licuit & licebit vel nova prorsus fingere & facere, vel antiquata & desita recenti incude reformare, nova terminatione vel modulatione variare, nova junctura alio declinare & flectere.

60. UT SILVAE FOLIIS PRONOS MUTANTUR IN ANNOS] Insolens profecto loquendi genus, *Silvae foliis mutantur*; quodque nullo, ut opinor, exemplo defendi aut excusari potest. In hac constructione legerim potius, mutatione minima,

Ut silvae foliis pronos NUDANTUR *in annos.*

Cicero in Arateis:

Denudant foliis *ramos, & cortice truncos.*

Claudianus de Bello Getico. v. 166.

Frigida ter decies nudatum frondibus *Haemum*
Tendit hiems vestire gelu.

Sen. Hippol. 966.

Ut nunc canae frigora brumae
Nudent silvas: *nunc arbustis*
Redeant umbrae.

Severus, poëta Christianus;

Quam multis foliis silva *cadentibus*
Nudatur, *gelidis tacta aquilonibus.*

Vel eadem prorsus sententia legerim, levi item mutatione,

Ut silvae foliis pronos VIDUANTUR *in annos.*

Plane ut Noster Carm. II, 9.

Aut foliis viduantur *orni.*

Virgil. Georg. IV. 518.

Arvaque Riphaeis numquam viduata *pruinis.*

Silius Ital. III, 601.

Nec Stygis ille lacus, viduataque *lumine regna.*

& XII, 370.

Serpentum tellus pura, & viduata *venenis.*

Et sunt quidem, ni fallor, qui utramvis ex his conjecturis plausu excipere velint: sed ubi contextum orationis accuratius considero, plane alia via incedendum esse video. Cum enim *Folia* hic, non Silvae, cum *Verbis* comparentur; oportet utique, ut id vocabulum casu recto efferatur, & ducat sententiam. Atque ita sane locus hic citatur a Diomede p. 394. *Sed injecit*, inquit, *postera aetas manum; & veluti disciplinam pristini saeculi,*

Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos, noſtraque: ſive receptus

Ter-

ita & ſermonem faſtidire coepit, & nova parturire verba, quae juvenum ritu ipſa modo florent & vigent, ut ait Horatius,

Ut FOLIA IN SILVIS *pronos mutantur in annos,*
Prima cadunt; ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.

Adde & illud, quod dure admodum & inconcinne illa ſubnectuntur, *Prima cadunt*; niſi nominativum *Folia* in praecedentem verſum adſciveris. Qualis enim ſodes oratio eſt, *ſilvae mutantur foliis*: *prima cadunt?* Immo *folia mutantur ſilvis*, & tum demum apte commodeque ſubjunxeris, *Prima cadunt.* Heinſius quidem Daniel *non dubitaverit*, ut ait, *praeferre, quod a Diomede adducitur.* Utinam vero manuſcripti mihi codicis copia eſſet; veram opinor lectionem apud illum Grammaticum deliteſcentem reperirem. Nunc quia res conjecturis agenda eſt, non crediderim ab Horatii manu eſſe, quod profert Diomedes: quippe quod ita clarum ac facile eſt, ut incredibile ſit a Librariis noſtris interpolari potuiſſe. Illi etenim difficilia & recondita facilioribus, non contra, ſolent mutare: neque quiſquam inauditum illud *Ut ſilvae foliis mutantur* perverſe ſubſtitueret, ſi in exemplari ſuo inveniſſet quod extra omnem exceptionem eſt, *Ut folia in ſilvis.* Virgil. VI, 309.

Quam multa in ſilvis *auctumni frigore primo*
Lapſa cadunt folia.

Manilius lib. V.

Quot delapſa cadunt foliorum *millia* ſilvis.

Quamobrem, aut valde fallor, aut ſic dedit Horatius;

Ut SILVIS FOLIA *pronos mutantur in annos.*

ubi ſyllaba brevis ſuſtentatur, tum Caeſurae ratione, tum ob binas quae ſequuntur conſonantes: qualia paſſim apud Virgilium & alios occurrunt. Hanc porro licentiam cum Librarii datam eſſe neſcirent; quid magis in proclivi, quam ut *ſilvae foliis* officioſe reponerent? Sed & aliud, opinor, hic mendum latet, in lucem jam protrahendum. Quid enim eſt *in annos pronos?* an vergentes, declinantes, ſub auctumno ſcilicet; ut *prona dies*, decedens, apud Statium Theb. II, 41.

Aſt ubi prona dies.

Hoc quidem Dacierius voluit: verum haud patitur hanc ſententiam indoles locutionis, ubicumque enim dicunt, *In horas, in dies, in menſes, in annos*; totos & integros neceſſario denotant, non aliquam eorum partem. Ergo alii cum Acrone *pronos* in univerſum annos accipiunt, *volubiles* ſcilicet, *declivos, cito labentes, & inſtabiles.* Ita Seneca *praecipitem annum* appellat, Herc. Fur. v. 180.

properat curſu
Vita citato, volucrique die
Rota praecipitis *volvitur* anni.

Atqui apud Senecam morata oratio eſt: ubi enim de vitae brevitate querimur, belle ſane praecipitem annum & volucrem diem incuſamus: at alias iidem ut lenti nimis & morantes increpantur,

Et queritur tardos *ire relicta* dies.

Atqui nullus hic apud Flaccum moratae orationi locus eſt; & profecto cum *In annos* dicit, inepte prorſus utrumvis addidiſſet, ſeu *celeres*, ſive *tardos*, neque enim quiſquam in ſimili phraſi moratum epitheton uſquam adjunxit. Equidem ſic locum reſtituo:

Ut SILVIS FOLIA PRIVOS *mutantur in annos.*

Amavit hoc vocabulum Noſter, qui & alibi habet *priva triremis*, & *Turdus, ſive aliud privum.* Feſtus: *Privos privaſque antiqui dicebant pro Singulis.* Gellius X, 20. *Veteres Priva dixerunt, quae nos Singula dicimus.* Ut folia, inquit, *mutantur in ſingulos annos*; ita verborum vetus aetas interit, nova exoritur. Lucretius V, 275.

Aëra nunc igitur dicam, qui corpore toto
Innumerabiliter privas mutatur in horas.

Quid autem? nonne gemina plane & germana ſunt, *Privas mutatur in horas*, & *Privos mutantur in annos?* Iterum V, 732.

Inque dies privos *aboriſci quaeque creata.*

Ceterum unum idemque eſt, utrum *in horas privas ſeu ſingulas*, an brevius *in horas* dixeris. Noſter infra in Arte v. 160.

geſtit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.

Serm. II, 7, 10.

modo laeva Priſcus inani
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas.

Ingere huc, ſi vis, quodcumque epitheton, praeterquam *privas* aut *ſingulas*: & putidiſſimam orationem efficies. Porro *in dies ſingulos, in menſes ſingulos, in ſingulos annos* paſſim apud Ciceronem, Livium, alioſque occurrunt; nec in tam notis exemplis eſt immorandum. *Privus* autem, & *Primus*, & *Pronus* ob compendioſam ſcribendi ra-

Terra Neptunus classis Aquilonibus arcet,
Regis opus; sterilisve palus prius aptaque remis
Vicinas urbis alit, & grave sentit aratrum:

Seu

v. 90. Vulg. STERILISQUE DIU PALUS.

rationem facillime a Librariis permutabantur. Sic Epist. II, 2. v. 98.

Lento Samnites ad lumina prima *duello.*

Duo Blandinii apud Cruquium *prona.* Virgil. X, 242.

Primus *in arma jube.*

ubi Pieriani aliquot codices *Pronus.* Lucret. III, 373.

Illud in his rebus nequaquam sumere possis
Democriti, quod sancta viri sententia ponit;
Corporis atque animi primordia singula primis
Adposita, alternis variare & nectere membra.

Ita nunc scripti editique: sed sine dubio corrigendum est;

Corporis atque animi primordia singula PRIVIS
Adposita.

hoc est, *Singula corporis primordia singulis animi apposita.* His argumentis freti *privos in annos* apud Flaccum adscivimus, non *pronos.* Nam quod *pronos annos* hic dictum opinantur, ut *pronos menses* Carm. IV, 6; in eo judicium eorum & acumen desidero:

Rite Latonae puerum canentes,
Rite crescentem face Noctilucam,
Prosperam frugum, celeremque pronos
Volvere menses.

Recte siquidem ubi *celerem* addidit & *volvere,* PRONOS hic menses finxit, quasi a capite summo ad imum per prona devolvendos. Silius Ital. XV, 235.

passim per prona voluti
Truncato instabiles fundebant corpore vitam.

Gellius II, 30. *Fluctus excitatos quasi* per prona volvi. *Celer* enim Luna est comparatione Fratris, ut & ipse Sol comparatione Saeculi, Seneca Oedip. 250.

Tuque, o sereni maximum mundi decus,
Qui tarda celeri *secula evolvis* rota.

Haec omnia, ut vides, morate dicuntur, prout locus, causa, persona, sententia variat: atqui idem Noster si *In menses* vel *In annos* dixerat, ubi *privos* vel *singulos* tacite subauditur, numquam, mihi crede, *pronos* addidisset. Quamquam & hoc loco suspicio est scholiastas veteres legisse olim,

celeremque PRIVOS *Volvere menses:*

quippe uterque sic enarrat, *Quia* SINGULIS *mensibus Zodiacum circulum Luna pertransit.* Verum de hoc quisque sentiat, ut volet. Recte vero PRIMA *cadunt:* neque hanc quispiam lectionem sollicitet, aut *priva* substituat. Hieronymus Praefat. ad II. Librum Oseae: *Postquam alia venerit generatio,* primisque foliis cadentibus *virens silva succreverit.*

65. STERILISQUE DIU PALUS APTAQUE REMIS] Cum ex analogia & pronunciationis lege *Palus* posteriorem syllabam producat; ut Virgilio,

Limosoque palus *obducat pascua junco.*
Cocyti tardaque palus *inamabilis unda.*
Dicitur & tenebrosa palus *Acheronte refuso.*
Atque hinc vasta palus, *hinc ardua moenia cingunt:*

gravat profecto Flacci manes sceleratus hic versiculus, *atque ignoratae premit artis crimine turpi:* ubi syllaba ista Musis indignantibus corripitur:

Regis opus: sterilisque diu palus *aptaque remis*
Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum.

Neque vero ullum in codicibus subsidium est: hi omnes & Grammatici etiam veteres jam a mille annis lectionem hanc & notarunt & propagarunt. Servius ad Aen. II, 65. *Sane Tellus* US *longa est, & pauca sunt, quae* US *producunt, ut Senectus, Juventus, Salus, Virtus, Palus, Servitus, Incus, Tus, Rus, Mus, Pus. Palus tamen brevis nonnumquam invenitur, quia in* DIS *exit genitivus: ut Horatius,* Sterilisque diu palus aptaque remis. Idem Aen. VI, 107. *In Palus bene Virgilius produxit* LUS, *quia Paludis facit; quod supra plenius diximus. Horatius corripuit: ut,* Sterilisque diu palus aptaque remis. Idem De ultimis syllabis p. 1813. US *vero, cum in genitivo crescente longa permanserit, producitur, excepto uno Palus, ut est hoc,* Sterilisque diu palus aptaque remis: Quae totidem verbis habentur apud Bedam De metris p. 2360. Denique & Priscianus p. 718. *Palus tamen etiam correpta* US *invenitur apud Horatium de Arte Poëtica,* Sterilisque diu palus aptaque remis. Vides hoc Nostri loco omnes inniti, quodque pejus est, hoc uno; neque quemquam alium scriptorem ad partes vocare. Doluerunt itaque recentiores Horatii vicem, nullumque non lapidem moverunt, ut tam foedum a caro capite dedecus amolirentur. Alciatus hoc effugium reperit, ut *Palus* in unam syllabam coalescat, & quasi *Plus* efferatur; quemadmodum apud Comicos *Meum, Tuum, Novum* ad monosyllaba saepe rediguntur; cujus animum quidem laudes, commen-

Seu curſum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia cuncta peribunt;
Nedum ſermonum ſtet honos, & gratia vivax.
Multa renaſcentur, quae jam cecidere; cadentque,
Quae nunc ſunt in honore vocabula: ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi.
Res geſtae regumque ducumque, & triſtia bella

v. 68. Vulg. FACTA PERIBUNT.

Quo

mentum ut futile vituperes. Erythraeus vero cachinno excipiendus eſt, qui literam S abjiciendam putat, *palu' aptaque remis*, more veterum poëtarum, qui *Hibernis paſtibu' pulſi*, *Subito ex infantibu' parvis*, & alia ad id exemplum paſſim uſurpabant; ignarus, hoc ante conſonantes ſolum, & ubi US natura breve erat, vel veteribus illis licuiſſe. Jam autem ſtrenue frontem perfricat Theodorus Marcilius, qui *ex veteribus* Horatii Priſcianique *membranis* veram, ut ait, lectionem profert, *Steriliſque palus aptataque remis*. Ubi enim gentium ſunt tales membranae? aut qui ſodes credibile eſt apud Priſcianum produci, qui ideo citat ut corripi oſtendat? quid quod *aptata remis*, minime quidem *palus*, ſed *navis* vel *ratis* recte dicitur: *Palus* vero *apta remis*. Ovidius Art. Amat. II, 126.

O quoties illum doluit properare Calypſo;
Remigioque aptas *eſſe negavit aquas.*

Claudianus Bello Get. v. 339. de Rheno & Danubio:

Ambo habiles remis, *ambo glacialia ſecti*
Terga rotis.

Quid igitur fiet? favebunt, ut bene ominor, qui Horatio bene volunt; ſi & ipſe in re jam deplorata & depoſita quid poſſim tentavero. Principio igitur nemo a me impetrabit, quin Grammaticos illos vitioſis exemplaribus deceptos eſſe credam: qualia pleraque Virgilii erant, teſte Gellio, diu ante quam illi naſcerentur. Incredibile enim eſt, ut *palus* corripuerit Flaccus, contra ſermonis genium & normam, omniumque aliorum morem, tam profecto quam ſi *Virtus* aut *Tellus* breviter eum extuliſſe contenderis. Poſito igitur & conceſſo, locum, ut hodie fertur, in mendo cubare; ſic reſtituendum & reponendum arbitror:

Regis opus: ſterilisVE palus PRIUS *aptaque remis*
Vicinas urbes alit & grave ſentit aratrum.

ubi illud VE ex Voſſiano, Graeviano, & Batteliano adſciſcimus; *Sive* Neptunus — ſteriliſve palus — *ſeu* annis curſum mutavit: ut Carm. IV, 2.

Seu *deos regeſque canit*, ——
Sive *quos Elea domum reducit* ——
Flebili ſponſae juvenemVE raptum Plorat.

Que vero nullum hic locum habet; ut miror hic tot editoribus ſomnum obrepſiſſe. Jam autem ut DIU in PRIUS mutaremus, & vocum ſimilitudo, praeſertim ubi *Prius* compendioſe ſcribitur, & ipſa ſententia monuerunt. Hoc enim ſine dubio voluit Flaccus? Quae *ab omni aevo* ſterilis palus fuerat, nunc exſiccata ſegetes fert. Atqui in hac ſententia rectius *prius palus* dixeris, quam *diu*. Noſter Carm. I, 3.

Semotique prius *tarda neceſſitas*
Leti corripuit gradum.

Prius ſemoti, nempe ab ipſis humani generis primordiis. Ovid. Metam. I, 135.

Communemque prius, *ceu lumina ſolis & auras*,
Cautus humum longo ſignavit limite menſor.

& II, 174.

Quaeque polo poſita eſt glaciali proxima ſerpens.
Frigore pigra prius, *nec formidabilis ulli*,
Incaluit.

Pone jam in his locis *Diu* pro *prius*; verſus quidem aeque utrumque recipiet, ſententia non item. Quippe *Diu* fuiſſe dicuntur, quae a longo tempore ſic erant; vix quae ab omni: *Prius* vero utrique ſenſui ex aequo convenit. Virgil. Georg. III, 362.

Concreſcunt ſubitae currenti in flumine cruſtae,
Undaque jam tergo ferratos ſubſtinet orbes,
Puppibus illa prius *patulis*, *nunc hoſpita plauſtris.*

& Aen. X, 123.

innabant pariter, fluctuſque ſecabant,
Quot prius *aeratae ſteterant ad litora prorae.*

Cum autem PRIUS a dormitante Librario in DIU mutatum eſſet, *ſteriliſque palus diu aptaque remis*; reliquum erat, ut proximus exſcriptor ipſius, ut putabat, verſus gratia verba illa inverteret.

68. MORTALIA FACTA PERIBUNT, NEDUM SERMONUM] Spondere tibi auſim me inhoneſtiſſimam labem

Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus.
Verſibus inpariter junctis querimonia primum,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiſerit auctor,
Grammatici certant, & adhuc ſub judice lis eſt.
Archilochum proprio rabies armavit iambo.
Hunc ſocci cepere pedem grandeſque cothurni,

Al-

labem ex hoc loco abſterſurum: in quo, ubi Noſter magnifica & praeclara Regum opera enumeraſſet, hoc epiphonemate ſententiam claudit,

mortalia FACTA *peribunt*,
Nedum ſermonum ſtet honos & gratia vivax.

Belle ſane, o Librarii; nimirum ut antitheſis illa venuſte exeat, *Facta* & *Sermonum*. Portus, inquit, invitis Neptuno & Tellure facti, paludes ſiccatae, flumina in novos alveos deducta, hae moles ſtupendae longo aevo fatiſcent: denique, ut verbo dicam, mortalia *facta*, hoc eſt, ſtrigiles, opinor, & calcei, peribunt. Quid mirum ſi *voces* ore & ſpiritu in auras diffiatae pereant, cum manibus *facta* nempe ollae & cacabi intereant? Satin' hoc tibi placet? putaſne Noſtrum tam nullius judicii; ut poſt illa ingentia quaſi majus aliquid & mirabilius *facta* ingereret? Quid quod *Facta* ne Latinum quidem in hac ſententia eſt; ſed *Opera*. Livius I, 2. *Secundum inde praelium Latinis, Aeneae etiam ultimum* operum mortalium *fuit*. Lactantius VII, 15. *Nihil eſt humanis laboratum, quod non ab humanis aeque viribus deſtrui poſſit: quoniam* mortalia ſunt opera mortalium. Seneca Epiſt. XCI. *Enumerare omnes fatorum vias longum eſt: hoc unum ſcio:* OMNIA MORTALIUM OPERA *mortalitate damnata ſunt: inter peritura vivimus*. Nota illud *Omnia* apud Senecam, & meo periculo hic ſcribe;

mortalia CUNCTA *peribunt*,
Nedum ſermonum ſtet honos & gratia vivax.

Quid in ſingulis memorandis moror? uno verbo *cuncta* mortalia peribunt; nedum ut ſermones ſint vivaces. *Mortalia* autem abſolute & quaſi ſubſtantive ponitur, ut Virgil. Eclog. VIII.

Nec curare deum credis mortalia *quemquam*.

& Aen. I, 466.

Sunt lacrimae rerum, & mentem mortalia *tangunt*.

Ovid. Metam. XIII, 70.

Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia *juſtis*.

Recte quoque *mortalia cuncta*; ut Prudentius Pſychom. v. 493.

Omne hominum rapit illa genus, mortalia cuncta
Occupat.

Idem contra Symm. I, 429.

& orbi
Imperitas, & cuncta *potens* mortalia *calcas*.

& contra Symmachum II, 601.

Miſcebat Bellona potens mortalia cuncta.

& 657.

nam cum mortalia cuncta *vetuſtas*
Imminuat; mihi longa dies aliud parit aevum.

Ubi ipſam plane Flacci ſententiam habes, *Vetuſtas cuncta mortalia imminuet*. Ammianus Marcell. XXIII, 6. De Abiis loquens: *Abii, genus piiſſimum, calcare* cuncta mortalia *conſuetum*. Et XXV, 4. de Juliano, *Opum contemtor*, mortalia cuncta *deſpiciens*. Tacitus Annal. XIV, 54. *Quae quidem, ut* omnia mortalia, *infra tuam magnitudinem jacet*. Et ibidem I, 72. Cuncta mortalium *incerta, quantoque plus adeptus foret, tanto ſe magis in lubrico*. Ceterum jamdudum hoc ex conjectura emendaveram, & cum amicis nonnullis communicaveram; cum poſtea in manus meas venit codex Galeanus, qui CUNCTA ſine ulla litura ſex literis exaratum habet. Ceteri quidem omnes cum vulgatis faciunt, neque adeo mirum ſi cuncta compendioſe ſcriptum in *facta* tranſiret, praeſertim cum arrideret naſutulis interpolatoribus bellum illud, ut videbatur, antitheton, *Facta* & *Verba*. Cave autem cum Achille Statio *Debemus* ex ſcripto Priſciani codice ſubſtituas v. 63. ubi ſcripti editique recte exhibent,

DEBEMUR *morti nos noſtraque*.

Sic & Ovidius Metam. X, 32. ubi Manes alloquitur:

Omnia debemur *vobis: paullumque morati,*
Serius aut citius ſedem properamus ad unam.

Debemur etiam Servius habet ad Aen. IX, 95. & ſcriptus Priſciani codex Cantabrigiae, Statiano melior.

Alternis aptum sermonibus, & popularis
Vincentem strepitus, & natum rebus agendis
Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et juvenum curas, & libera vina referre.
Descriptas servare vices operumque colores,
Cur ego, si nequeo ignoroque, poëta salutor?
Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
Versibus exponi tragicis res comica non volt:
Indignatur item privatis ac prope socco

Dignis

92. SINGULA QUAEQUE LOCUM TENEANT SORTITA DECENTER.] Codex inter Blandinios vetustissimus cum altero apud Cruquium, & Vigornienſis noster,

Singula quaeque locum teneant sortita DECENTEM.

Elegantius meliusque. Sic alibi Noster, *Decens Venus, decens juvenis, decens motus, decentes Gratiae, decentes malae.* Certe & hoc pacto compositio dulcior est & τὸ *sortita*, prout par est, active sumetur; cum, si *decenter* legeris, vix est ut non passive contra morem accipiatur.

96. TELEPHUS ET PELEUS, CUM PAUPER] Locus hic ab omnibus Interpretibus perperam intellectus est;

Interdum tamen & vocem Comoedia tollit,
Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
Et Tragicus plerumque dolet sermone pedestri.
Telephus & Peleus, cum pauper & exsul uterque,
Projicit ampullas & sesquipedalia verba.

In hac certe distinctione *Tragicus* est ipse Poëta; & sic enarrat Scholiastes Cruquii, *Scriptor Tragoediarum.* Atqui inepte quispiam dixerit, Poëtam in Tragoedia dolere; quippe qui numquam ex persona sua loquitur. Vidit hoc, ut opinor, Cl. Dacierius: & idcirco *actorem* hic interpretatur, non *scriptorem.* Livius quidem Aristonem quendam *Tragicum actorem* memorat; verum nemo actorem absolute *Tragicum* dixit, sed *Tragoedum.* Tu lege & distingue,

Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
Telephus AUT *Peleus: cum pauper & exsul uterque,*
Projicit ampullas & sesquipedalia verba.

Ubi constructio est, *Tragicus Telephus*, aut *Tragicus Peleus* plerumque humili sermone dolet. Noster Serm. II, 5. v. 91. *Davus* sis *comicus.* Cicero in Pisonem c. 20. *Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non* tragico illo Oreste aut Athamante *dementiorem putem?* Appuleius in Apologia: *Quamquam teterrimum os tuum minime a* Thyesta tragico *demutet:* ubi frustra sunt, qui *Thespi* aut aliud nescio quid reponunt. Ita *Comici servi, Comici senes*, apud Plautum. Propertius IV, 5. v. 44.

Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cum ferit astutos comica moecha *Getas.*

Caecilius Epiclero apud Ciceronem in Laelio c. 26.

Hodie me ante omnes comicos *stultos* senes
Versaris atque luseris lautissime.

ubi pro *luseris* Palatinus primus codex habet *unxeris:* unde corrigo certissime,

Versaris atque emunxeris *lautissime.*

Litera M virgula tantum superne notabatur, E a praecedente absorbebatur: vides inde mendi initium & progressum. Recte igitur apud Nostrum conjunximus, *Tragicus Telephus*: & agnoscis credo pulchram oppositionem, In Comoedia iratus *Chremes* tumido, in Tragoedia *Telephus* pauper humili sermone utitur. AUT vero pro ET adscivimus, sententia jubente, licet abnuant Librarii: sic infra v. 104. *Telephe* VEL *Peleu:* & Cicero, ut jam vidisti, *Oreste* AUT *Athamante.*

99. NON SATIS EST PULCHRA ESSE POEMATA, DULCIA SUNTO] Anxios & sollicitos merito habuit hic locus Interpretes; cum obscura sit, quam ponit, oppositio inter *Pulchra & Dulcia.* Pulchrum enim quascumque carminis virtutes, etiam ipsam dulcedinem in se continere jure videatur. Noster Serm. I, 10. de Lucilio:

Nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera:
nam si

Et

Dignis carminibus narrari cena Thyeſtae.
Singula quaeque locum teneant ſortita decentem.
Interdum tamen & vocem Comoedia tollit,
Iratuſque Chremes tumido dilitigat ore.
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri
Telephus aut Peleus: cum pauper & exſul uterque
Projicit ampullas & ſeſquipedalia verba,
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata; dulcia ſunto,
Et quocumque volent, animum auditoris agunto.

v. 92. Vulg. DECENTER. 96. ET PEL. Ut

Et Laberi mimos, ut pulchra poëmata *mirer.* Ubi vides *pulchra*, & facetum quod Lucilio tribuit, & *cetera* omnia comprehendere. Epiſt. II, 1. v. 72.

ſed emendata videri,

Pulchraque, *& exactis minimum diſtantia miror.* Plerique *pulchra* ita *dulcibus* opponunt, ut illa ſint alta, elata, ſplendidis & magnificis verbis micantia. Quid autem? annon & exiles Elegi in ſuo genere pulchri eſſe poterunt? Neque vero de cothurno ſolum Tragico, ſed de Comoediae ſocco & ſermone pedeſtri jam verba fecerat Noſter; ut τὸ *pulchra* utrique ſtilo tam tenui quam grandi ex aequo convenire oporteat. Achilles Statius, qui huic libello eruditam operam impendit, *pulchra* accipit, quibus vis boni in ipſa forma eſt, ſed nullus adeſt cultus & ornatus: deinde & Dionyſium Halicarnaſſenſem in partes citat, qui τὸ ἡδὺ in oratione ſeparat ἀπὸ τῦ καλῦ, plane ut Noſter dulce a pulchro. Vix tamen ſe extricat; neque ego Lectori, quid ex his ſequatur & praeferat, praecipere volo. Novam tantummodo lectionem ex Vigornienſi codice producam, quae ſic habet:

Non ſatis eſt PURA *eſſe poëmata: dulcia ſunto:*
Et quocumque volent animum auditoris agunto.

A prima manu, in contextu erat *Pulchra*; poſtea per raſuram *Pura* repoſitum eſt, & *pulchra* inter lineas pro varia lectione relegatum. Ergo hic, quicumque fuit, in alio exemplari *Pura* invenerat, & priori lectioni praetulit. Videamus quid ſit, & quam apte cum praecedentibus cohaereat. Dixerat jam Noſter, Telephum & Pelea, qui pauperes & exules inducuntur, non poëticis & ſeſquipedalibus verbis, ſed pedeſtri & civili ſermone uti. Recte hoc & ex decoro: ſed addit tamen continuo:

Non ſatis eſt pura eſſe poëmata: dulcia ſunto.

Nondum autem de iiſdem loqui deſiiſſe, ſequentia perſuadent; ubi eoſdem compellat v. 104.

Telephe vel Peleu, *male ſi mandata loqueris.*

Ergo hoc vult, Non ſatis eſt, ut puris & civilibus verbis utatur Telephus; etiam dulcibus loquatur, quae affectus moveant, quae auditoris animum quocunque volent ad miſericordiam, indignationem, dolorem, fletum rapiant. Jam autem *Pura* perinde eſſe ac civilia, popularia, quotidiana, locus inſignis apud Noſtrum tibi oſtendet, quem neſcio an ullus Interpretum recte aſſecutus ſit, Serm. I, 4. 54. ubi de ſtilo Comoediae agit,

numquid Pomponius iſtis
Audiret leviora, pater ſi viveret? ergo
Non ſatis eſt puris *verſum perſcribere* verbis,

(Nota illud, *Non ſatis eſt puris*, plane ut hic, *Non ſatis eſt pura eſſe*)

Quem ſi diſſolvas, quivis ſtomachetur eodem
Quo perſonatus pacto pater.

Ubi liquido accipiendum eſt, *Puris*, uſitatis, non poëticis, quibus quivis de plebe pater, ubi filium ſtomachans objurgat, pariter utatur. Apud Gellium XIII, 28. ſugillaverat quidam illud Claudii Quadrigarii *Mortalibus multis* pro *Hominibus multis*, tamquam *nimis poëtice* dictum: cui Fronto ibi reſpondet, *Nihil autem arbitrare cauſſae fuiſſe, quod vir* modeſti atque puri ac prope quotidiani ſermonis *Mortalibus maluit quam Hominibus dicere?* Auctor ad Herennium IV, 8. ubi de tribus orationis generibus ſive figuris agit: *Gravis eſt*, inquit, *quae conſtat ex verborum gravium laevi ac*

Ut ridentibus adrident, ita flentibus adflent
Humani voltus. si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia laedent.
Telephe, vel Peleu, male si mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. tristia maestum
Voltum verba decent; iratum, plena minarum;
Ludentem, lasciva; severum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem

v. 101. Vulg. ADSUNT.

For-

ornata constructione: *Mediocris est, quae constat ex humiliore, neque tamen ex infima & pervulgatissima verborum dignitate: Attenuata est, quae demissa est usque ad usitatissimam* puri sermonis *consuetudinem.* Caesar de Terentio:

Tu quoque, tu in summis, o dimidiate Menander,
Poneris & merito; puri sermonis *amator:*

Lenibus *atque utinam scriptis adjuncta foret vis.*

ubi *puri* & *lenis* accipies, non tumidi, non inflati, non poëtici. Sic *lene* & *purum* conjunxit ipse Terentius, Prologo Heaut.

Si quae laboriosa est ad me curritur;
Si lenis *est, ad alium defertur gregem.*
In hac est pura *oratio.*

Quam hic *puram* vocat orationem, alibi *tenuem* ac *levem* appellat, Prolog. Phorm.

Qui ita dictitat, quas antehac fecit fabulas
Tenui *esse oratione ac scriptura* levi.

Verum illic ex sua, hic ex adversarii persona loquitur; qui, ut aemuli & invidi solent, virtutem orationis finitimi & propinqui vitii nomine traducit. Satis tamen ostendit, quid *purum* sit, cui confine & proximum vitium est *tenue* ac *leve.* Hanc ergo, cui recepta non satisfacit, Vigornienſis codicis lectionem sequatur: nos, ut nihil pronuntiamus, ita non poenitebit in medium eam protulisse, & pro modulo illustrasse.

101. UT RIDENTIBUS ARRIDENT, ITA FLENTIBUS ADSUNT] Legendum sine dubio, ut jam olim Michaël Piccartus, Theodorus Marcilius, Tanaquillus Faber viderant,

Ut ridentibus adrident, ita flentibus ADFLENT
Humani vultus.

Mendum in vulgata lectione satis produnt Reginenſis & duo alii ex nostris qui ADSINT habent; magis illi, qui, teste Marcilio, ADFLANT. Ego vero, cum manuscriptos varii generis in bibliotheca Vigornienſi juvenis versarem, in Grammatico quodam anonymo versum hunc citatum obiter reperi, & clare habebatur ADFLENT. Ut, inquit, *adrident* ridentibus, ita *adflent* flentibus. Nihil certius: ut aut pervicaces sint, aut quod dicere nolo, qui ineptum illud *Adsunt* ulterius tueantur. Plautus Paenulo V, 2. 149.

Ut adflet, *quo illud gestu faciat facilius.*

Et Persa I, 3. v. 72.

Et ut adflet, *cum ea memoret.*

Sic *Adgemere, adstupere, attremere.* Statius Theb. XI, 247.

Flent moesti retro comites, & uterque loquenti
Adgemit.

& III, 406.

cui fida manus procèresque, socerque
Adstupet *oranti.*

& ibid. 309.

terras, caelum, fretumque
Attremere *oranti.*

Ovid. Metam. III, 459.

Cum risi, arrides: lacrimas *quoque saepe notavi,*
Me lacrimante, *tuas.*

Seneca de Ira II, 2. *Inde est, quod* arridemus ridentibus, *&* contristat *nos turba* maerentium, *& efferveſcimus ad aliena certamina.*

113. ROMANI TOLLENT EQUITES PEDITESQUE CACHINNUM] Vitiosa & inepta lectio, quamvis ab omnibus Librariis recepta & propagata: quippe quae & sententia & dictione peccat. Nusquam enim *pedites* dicebantur nisi militiae; vel in triumpho forte vel pompa: domi *populus* vel *plebs* appellabantur. Nemo, inquam, scriptorum aliter locutus est; nisi Plautus semel, opinor, in persona servuli risum captantis, Poenulo II, 4. v. 10. de aedibus lenoniis:

Quodvis genus ibi hominum videas, quasi Acheruntem veneris:
Equitem, peditem, *libertinum, furem, an fugitivum velis.*

Nihil igitur iste ad Nostrum facit, qui & alias ver-

Fortunarum habitum; juvat, aut impellit ad iram,
Aut ad humum maerore gravi deducit, & angit:
Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equitesque patresque cachinnum.
Intererit multum, Divusne loquatur, an heros;
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus; & matrona potens, an sedula nutrix;

v. 113. Vulg. EQUITES PEDITESQUE. 116. AN mat.

Mer-

verniles facetias spernit, & nunc cum maxime rem seriam agit. Martialis VIII, 50.

Vescitur omnis eques *tecum* populusque *patresque.*

Vides *populum* dicere, non *pedites*; etsi versus hoc admittat: neque aliter quisquam. Peccat deinde, ut dixi, in sententiam: non enim id voluit Noster, neque tam bene de populo existimavit, extemplo eum cachinnos sublaturum esse, siquid actor loqueretur personae suae inconveniens. Immo vero semper eum ab Equitibus secernit; hos cum Senatoribus solos poëtarum arbitros praedicat, Plebem ut ineptam & indoctam procul arcet & submovet. Serm. I, 10. v. 76.

Non ego: nam satis est equitem *mihi plaudere,*
ut audax
Contemtis aliis explosa Arbuscula dixit.

Epist. II, 1. v. 182.

Saepe etiam audacem fugat hoc terretque poëtam,
Quod numero plures virtute & honore minores,
Indocti stolidique *& depugnare parati,*
Si discordet eques.

Hosne tu stolidos tam acres & peritos fabularum judices credis, ut risum repente tollant, si minimum quid contra τὸ πρέπον a poëta peccatum fuerit? Immo vero fidenter repone, Librariorum populo valere jusso,

Romani tollent equitesque PATRESQUE *cachinnum.*

Vel, si id mavis, *Equites Patresque.* Non ita magna mutatio est; & proclive erat, ut post equites *Pedites* inducerent. Noster infra v. 248.

Offendentur enim quibus est equus *&* pater *& res:*
Nec siquid fricti ciceris probat & nucis emtor,
Aequis accipiunt animis donantve corona.

Vides, opinor, *equites* & *patres*, ut locis in theatro, ita & judiciis, a populo discriminari: illos solos in his Musarum donis legitimos & honestos censores esse; plebeculam cum cicere suo nihil hic sapere.

116. AN MATRONA POTENS, AN SEDULA NUTRIX] Impune jam per tot editiones nimis diu grassata est inficeta lectio. AN *matrona* habent primae Venetae & Loscheriana; inde per reliquas dominata est. At in suis plerisque codicibus Achilles Statius, Pulmannus, Bersmannusque ET *matrona* repererunt; contenti tamen id indicasse modo, quasi nihil interesset hoc an illud legeris. Nos ne in uno quidem τὸ AN vidimus, nisi quod Reginensis utrumque habet ET AN *matrona.* Postea igitur sic, opinor, legemus:

Intererit multum, Divusne loquatur an heros;
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus; ET *matrona potens, an sedula nutrix;*
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.

Praecipit hic, ut decorum in personis servetur pro varietate naturae, aetatis, conditionis, vitae generis, nationis, gentis. Ergo bina hic inter se opponuntur, Deus & heros, senex & juvenis, matrona & nutrix, mercator & agricola, Colchus & Assyrius, Thebanus & Argivus. Recte hoc; & sic quidem procedet oratio, si ET adsciveris: nam unum idemque est, ut hic vides, utrum NE in priore membro ponatur necne. Atqui si AN legeris, tum inter quattuor ista fiet oppositio, *Multum intererit, senexne an juvenis an matrona an nutrix loquatur. An* siquidem non dividit, sed continuat: ut Carm. I, 12.

Romulum post hos prius, an *quietum*
Pompili regnum memorem, an *superbos*
Tarquini fasces dubito, an *Catonis*
Nobile letum.

ubi vides quattuor istos Romulum, Numam, Tarquinium, Catonem inter se hic comparari. Jam autem putidissimus fuerit Noster, si scriptori ut singulare quiddam cavendum praeceperit, ne fervidus adolescens eodem modo loquatur ac matrona vel nutrix: quis enim tam vacui capitis, ut hoc nesciat? Vides jam, quantum haec ab illa lectio-

Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
Scriptor. Homereum si forte reponis Achillem;

v. 120. Vulg. HONORATUM.

In-

lectione distet: neque dubitabis, utra utri praeferenda sit. Consule quae diximus ad Serm. I, 2. v. 63. & II, 4. v. 10.

120. SCRIPTOR, HONORATUM SI FORTE REPONIS ACHILLEM] Videamus locum integrum:

Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
Scriptor, HONORATUM *si forte reponis Achillem;*
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.

Ubi multum se torquent recentiores (Scholiastae enim nihil de hoc verbo annotant) cur Achillem *Honorati* epitheto poëta donaverit. Expressit, aiunt quidam, Homericum illud ΔΙΟΣ Αχιλλεύς, quod singulis fere paginis occurrit. Bene sane: quasi non alii quivis eodem titulo ibi honestentur, etiam ipse adulter *Paris*, & bonus ille *Subulcus*, δῖος Αλέξανδρος & δῖος συβώτης. At Cl. Dacierius, *Latine*, inquit, *vertit epitheton* τετιμένον, *quod ubique Achilli ab Homero datur.* Enimvero, si sic agemus, facillime & nullo negotio curva omnia corrigentur: cum ter quaterve, non saepius, in toto Homero compareat id vocabulum, neque semel ad Achillem pertineat. Immo, ait Lambinus, idcirco *Honoratus* Achilles; quod Thetis Jovem oraverit, ut filium *honoraret*, Il. I, 508.

Αλλὰ σὺ μέν κιν ΤΙΣΟΝ, ὀλύμπιε μητιόεσσα Ζεῦ.

atque id sub exitu Iliados a Jove concessum est. Vide quo devenimus, in quas angustias compulsi. Quippe tota Ilias ob Μῆνιν illam Αχιλλῆος, quod in *nullo honore* haberetur, composita & scripta est; nulla omnino futura, nisi *contumelia* Achilli facta materiam & argumentum suppeditavisset. Ipse Achilles jam a principio queritur, nec Jovem nec Agamemnonem se vel hilum *honoravisse*. I, 354. & 412.

Τιμήν περ μοι ὄφελλεν ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' ὀλέ με τυτθὸν ἔτισε.
Γνῶ δὲ καὶ Ατρείδης εὐρυκρείων Αγαμέμνων
Ην ἄτην, ὅτ' ἀρίστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν.

Immo adhuc indignatur libro IX, se ut *nullius pretii* homunculum & *inhonoratum exsulem* ignominiose tractatum esse: v. 642.

Αλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνων
Μνήσομαι, ὡς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ατρείδης, ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην.

hoc est, vertente Cicerone Tusc. III, 9.

Corque meum penitus turgescit tristibus iris,
Cum decore *atque omni me* orbatum laude *recordor:*

Neque id solum in caussa Briseidos, quam Agamemnon vi abduxerat: verum etiam cum in lento illo novem annorum bello tres & viginti urbes sua manu jam cepisset, meliorem ait praedae partem abstulisse Agamemnonem; sibi nihil eximii cessisse, non magis quam si in castris otiosus sedisset. v. 319. 333.

Ἐν δὲ ἑῇ τιμῇ ἐμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός.
Δεξάμενος δὲ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκε.

Eant igitur, & novas hujus vocabuli rationes excogitent. Ego vero, quantumvis *honoratus* sit Achilles, utcumque alias justum aptumque fuerit epitheton, hoc tamen loco prave absurdeque poni contendo. *Famam*, inquit, *sequere, & si reponis honoratum Achillem; sit impiger, iracundus, inexorabilis.* Atqui & illud *Honoratus*, uti cetera quae sequuntur, *fama* acceptum est, & partem characteris constituit. Ergo stulte in priore sententiae colo ponit, quod in posteriore dicendum erat, hoc exemplo, *Si Achillem reponis, sit* honoratus, *impiger*, &c. At nunc perinde est, ac si dixerit, Si *impigrum* Achillem describis, sit *iracundus.* Quis ferat ὕστερα πρότερα tam praeposterе narrantem? & quis non sentiat, nullum in priore membro moratum & χαρακτηρίζον epitheton esse collocandum? Ita recte in ceteris; *Medea sit ferox, Ino sit flebilis, Ixion sit perfidus, Io sit vaga, Orestes sit tristis*; nuda hic vides nomina. Pone jam adjectiva χαρακτηριζοντα, *Impudica Medea sit ferox, Fidus Orestes sit tristis*; & ridicule in protasi id anticipas, quod in apodosi demum venire debebat. Atque hoc quidem adeo certum est, & sua luce clarum, ut Cl. Dacierius, utcumque in notis frustra incrustare conatus sit, in versione tamen Gallica sciens prudensque τὸ *Honoratus* omiserit. Recte tamen dicere poteris, *Medea* Colchis *sit ferox*, Agamemnonius *Orestes sit tristis*; quia haec & similia morem, indolem, ingenium, condi-

Inpiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget ſibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, triſtis Oreſtes.

Si

ditionem, characterem perſonae non monſtrant neque formant. Quid multa? reſtituo tibi ſincerum lectionem jam a multis ſaeculis deperditam:

Scriptor, HOMEREUM *ſi forte reponis Achillem.*

Hoc cum Librariis nuſquam lectum nec auditum eſſet, non mirum adeo ſi quod proxime accedebat *Honoratum* interpolaverint. Famam, inquit, ſequere, & *ſi reponis Achillem Homericum*; talem tu illum exhibe, qualem Homerus memoriae prodidit. Recte autem *Homereus* ſive Homericus: ſic enim & ceteri heroes. Ulixes, Agamemnon, Neſtor aliique, qui Homero ſoli nomen & famam apud poſteros debent, paſſim nominantur. Cicero de Legibus I, 1. *Aut quod* Homericus Ulixes *Deli ſe proceram & teneram palmam vidiſſe dixit.* De Divinatione I, 30. *Ex quo & illud* Homerici Hectoris, *qui moriens propinquam Achilli mortem denuntiat.* Tuſcul. Quaeſt. III, 26. *Hinc ille* Agamemnon Homericus, *idemque Accianus,*

Scindens dolore identidem intonſam comam.

Et ibidem IV, 23. *Quid* ACHILLE HOMERICO *foedius, quid Agamemnone in jurgio?* Seneca De Tranquillitate c. 2. *Qualis ille* HOMERICUS ACHILLES *eſt, modo pronus, modo ſupinus, in varios habitus ſe ipſe componens.* Appuleius De deo Socratis. *Species quam ſolus Socrates cerneret, ita ut* HOMERICUS ACHILLES *Minervam.* Quintilianus II, 3. *Sit ergo tam eloquentia quam moribus praeſtantiſſimus, qui ad* Phoenicis Homerici *exemplum dicere ac facere doceat.* Gellius IX, 9. *Atque illud impenſe Probum eſſe demiratum in Virgilio dicebant, quod* Homerica quidem Λητὼ *gaudium gaudeat* (lege ex codice Lutetiae regio *gaudebat*) *genuinum & intimum.* Ammianus Marc. XXVII, 8. *Ut* Ulixes Homericus *apud Phaeacas ob difficultatem nimiam replicare formidat.* Et XXVIII, 1. *Ut inter innumera multa* Ajax quoque Homericus *docet, optans perire potius luce, quam pati formidinis augmenta nocturnae.* Juvenalis XIII, 113.

Tu miſer exclamas, ut Stentora vincere poſſis,
Vel potius quantum Gradivus Homericus.

At Noſter, quia *Homericum* verſu dicere non potuit, ad Graecam & rariorem inflexionem confugit, ut HOMEREUM diceret. Epigrammate in Catalectis LXVIII. hortorum Deus loquitur:

Ruſticus indocte ſiquid dixiſſe videbor,
Da veniam: libros non lego, poma lego.
Sed rudis hic dominum toties audire legentem
Cogor, HOMEREAS *edidicique notas.*

ubi in ſcriptis codicibus cum mendoſe *meracas* ſit (teſte Heinſio ad Naſonem Epiſt. Sabini tertia) quaedam olim editiones *Homeraeas*, aliae *Homeriacas* praeferunt. Utrum voles ab auctore ſit (nam alterutrum ut ſit neceſſe eſt) aeque huic Noſtri loco conveniet: *Scriptor Homereum*, vel, ſi forte mavis, *Scriptor Homeriacum*, ut ab Helleſponto *Helleſpontiacus*, a Tarteſſo *Tarteſſiacus* & alia ſimilia. Nos *Homereum* ideo praetulimus, quod Graecis Ὁμήρειος magis placuiſſe comperimus. Inde Latine *Homeréus*, ut ab Ἀχίλλειος Ὀρέστειος *Achilléus, Oreſtéus* & alia infinita Poëtis familiaria. Sic Arati Phaenomena a ſe verſa Cicero ARATEA inſcripſit. Callimachus Epigr. VI.

ΟΜΗΡΕΙΟΝ δὲ καλεῦμαι
Γράμμα. Κρεωφύλῳ, Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα.

Ita legunt Euſtathius ad Iliad. p. 250. & auctor Etymologici p. 240. At apud Sextum Empiricum I, 2. Ὁμήρου δὲ hodie fertur. Anthologia III, 14. Acerati.

Ἕκτορ ΟΜΗΡΕΙΗΣΙΝ ἀεὶ βεβοσμένε βίβλοις.

& IV, 9. in Ulixen.

Τί πλέον; εἰν ἐπέεσσιν ΟΜΗΡΕΙΟΙΣ γὰρ ἐκείνου
Εἰκὼν ἀφθάρτοις ἐγγράφεται σέλισι.

& alibi,

Τίν γὰρ ΟΜΗΡΕΙΟΙΣ ἀντιφέροιτο λόγοις;

&

Μηδ' ἐς ΟΜΗΡΕΙΗΝ σελίδ' ἔμβλεπε, μηδ' ἐλεγείην.

Stetimus, opinor, promiſſis, & revocatam ex oblivione veram lectionem ſatis firme conſtabilivimus; unum modo adjiciemus, idque haud levis momenti, vix aliter olim legiſſe veteres Scholiaſtas. Sic enim enarrant: *Reponis*, inquiunt; *itidem ſcribis. Si ergo Achillem, de quo ſemel* HOMERUS *ſcripſit, velis ſcribere; talem debes ſcribere, qualem* HOMERUS *oſtendit. Aut Reponis, ad imitationem* HOMERI *deſcribis.* Quorſum ſodes haec pertinent, niſi ad *Scriptor* HOMEREUM? At iidem, quod ad *Honoratum* faciat, nihil omnino habent.

133. Nec

Si quid inexpertum scenae conmittis, & audes
Personam formare novam; servetur ad imum
Qualis ab incepto processerit, & sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere: tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam si proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, si
Non circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres; nec desilies imitator in artum,
Unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex.

Nec

133. NEC VERBUM VERBO CURABIS REDDERE] Ita nunc passim editores, *verbum verbo*; & eodem ordine bis profert Servius ad Aen. I, 227. & XI, 1. Hieronymus ad Pammachium de optimo genere interpretandi: *Sed & Horatius vir acutus & doctus hoc idem in Arte Poëtica erudito interpreti praecipit, Nec* verbum verbo *curabis reddere fidus interpres.* Ubi obiter notandum, falli hic eruditissimum Patrem; ac male accepisse, quemadmodum & multi hodie, verba Flacci. Non enim praecipit Interpreti; verum praecipit Scriptori Tragico, *ne interpres velit esse.* Huc alludit & Boëthius in Porphyrium I, p. 46. *In quo quidem vereor, ne subierim fidei* (lege *fidi*) *interpretis culpam, cum* verbum verbo *expressum comparatumque reddiderim.* Alio tamen ordine verba collocant editiones principes, Venetae ambae & Loscheriana, quibus accedunt veterrimi codices, Vossianus, Graevianus, Leidensis, Reginensis cum aliis Nostris, ut & pluribus aliorum,

Nec VERBO VERBUM *curabis reddere.*

Utrum ex his auctor dederit, arbitrio aurium dijudicandum est. Claudius Quadrigarius apud Gellium IX, 13. *Manlius animo magis quam arte confisus* scutum scuto *percussit, atque statum Galli conturbavit.* Ita nunc quidem fertur: sed Regius Lutetiae codex cum altero Morelli *scuto scutum* ibi habent; & sic opinor alii. Livius de eadem pugna VII, 10. *Romanus, mucrone surrecto, cum* scutum scuto *imum perculisset.* Sic hodie editores: verum olim dederant, *cum scuto scutum imum*: quod & compositio videtur poscere. Cicero Tusc. IV, 35. *Etiam novo quodam amore veterem amorem, tamquam* clavo clavum *ejiciendum putant.*

135. UT SCRIPTOR CYCLICUS OLIM] Reginensis a manu prima, & Vossianus secundus,

Nec sic incipies, ut scriptor CYCLIUS *olim.*

Recte: quippe Graecis κύκλιοι scriptores illi dicuntur. Euripides Helena v. 1329.

ΚΥΚΛΙΩΝ χορῶν ἔξω παρθενίων.

Aristophanes Nubibus:

ΚΥΚΛΙΩΝ τε χορῶν ἁρματοκάμπτας.

& Ranis:

ΚΥΚΛΙΟΙΣΙ χοροῖσιν ὑπάδων.

& Avibus, ΚΥΚΛΙΑ μέλη, & Κυκλιοδιδάσκαλος. Atque haec quidem ad *Cyclios Melicos* spectant: alii erant *Cyclii Epici*, qualem unum hic memorat Flaccus. Epigramma in Apollodori Bibliothecam:

Μὴ ΚΥΚΛΙΩΝ ζήτει πολύθρων τίχον. εἰς με γὰρ ἀθρῶν
Εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Anthologia II, 40. In Poëtas:

Τοὺς ΚΥΚΛΙΟΥΣ τούτους, τοὺς αὐτὰρ ἔπειτα λέγοντας
Μισῶ λωποδύτας ἀλλοτρίων ἐπέων.

Et hi quidem interdum Κυκλικοὶ vocantur apud Graecos Scholiastas, si non mendosa sunt exemplaria, sed tutius est vetustiores sequi; & suavius sonat *Cyclius olim*, quam *Cyclicus.*

139. PARTURIENT MONTES] Ita codices nostri cum editis, excepto Regio, qui sine litura exhibet, ut & duo Pulmanniani,

PARTURIUNT *montes, nascetur ridiculus mus.*

Valerius quidem Probus p. 1468. & Servius ad Aen. VIII, 83. *Parturient*, ut nunc quidem feruntur.

Nec ſic incipies, ut ſcriptor Cyclius olim:
FORTUNAM Priami cantabo, & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturiunt montes: naſcetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
DIC MIHI, Muſa, virum, captae poſt moenia Trojae,
Qui mores hominum multorum vidit, & urbis.
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Charybdin.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,

v. 136. Vulg. CYCLICUS. 139. PARTURIENT. 141. POST TEMPORA. Nec

runtur. Contra, S. Hieronymus contra Jovinianum lib. 1. *Non eſt contentus noſtro, id eſt, humano more loqui: altius quiddam aggreditur.* Parturiunt *montes, naſcetur ridiculus mus.* Recte, & ita hic reponendum. Quippe illa omnia quae in URIO deſinunt, *parturio, nupturio, micturio, eſurio*, quae Meditativa recte vocant Grammatici, etiam in primo tempore Futuri vim habent. *Parturio* perinde eſt ac ſi dicas, *meditor parere, inibi eſt ut pariam.* Ita quae Graeci ἐπιθυμητικὰ *Deſiderativa* vocant in ΕΙΩ exeuntia, qualia γαμησείω, βρωσείω, πολεμησείω, χισείω, habere dicuntur ἔμφασιν τοῦ μέλλοντος *ſignificationem futuri.* Perperam igitur & indocte Librarii noſtri, quia *Naſcetur* continuo ſequitur, *Parturient* eadem forma interpolarunt. Nam id ipſum, o boni, quod quaeritis, jam habetis. *Parturiunt* enim idem eſt, ac *jam parient:* & ſic mus *naſcetur.* At ſi *Parturient* ſubſtituitis, hoc eſt, olim meditabuntur parere; quando erit obſecro, ut mus iſte naſcatur?

140. CAPTAE POST TEMPORA TROJAE] Codex pervetus Achillis Statii MOENIA, non *Tempora*; & ita noſter Vigornienſis *Moenia* in contextu, *Tempora* inter lineas pro varia lectione ponit. Auſonius in Periocha I. Libri Odyſſeae:

Dic mihi, Muſa, virum, capta poſt MOENIA *Trojae*
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Ita codices Auſoniani; quod ex vulgatis Horatii libris Mariangelus Accurſius primus interpolavit. Recte vero *Moenia*, quod figuratius & ποιητικώτερον & *Captae* Trojae moenia, pro *capta*: qua locutione nihil poëtis frequentius. Unde vero talis lectio, niſi auctor dediſſet, a Libraris excogitari potuit? *Poſt moenia capta*, ut Virgil. XI, 279.

Nec mihi cum Teucris ullum poſt eruta *bellum*
Pergama.

Sabinus Epiſt. II.

Quicquid mite fuit poſt diruta Pergama.

Ovidius Faſt. III, 438.

Fulmina poſt auſos *caelum affectare* gigantas
Sumta Jovi: primo tempore inermis erat.

Claud. Eutrop. II, 11.

veteri poſt obruta *morbo*
Corpora, *Paeonias nequicquam admoveris herbas*

Equidem ſiquid hic mutatum vellem, *Funera* potius dicerem quam *Tempora*, ut Noſter Carm. I, 8.

Sub lacrimoſa Trojae Funera.

Lucretius V, 337.

Cur ſupera bellum Thebanum & funera Trojae
Non alias alii quoque res cecinere poëtae?

Sabinus Ep. I.

Nunc primum Pallas verſae poſt funera Trojae
Viſa mihi: medium temporis ira tulit.

145. ANTIPHATEN, SCYLLAMQUE, ET CUM CYCLOPE CHARYBDIN] Non ita belle disjungitur Scylla a Charybdi; & ſatis erat Charybdin ponere, ut Scylla agnoſceretur. Quare nequeo non ſuſpicari ſic potius ab auctore fuiſſe;

Antiphaten CIRCAMque, *& cum Cyclope Charybdin.*

Nam nulla ibi *miracula tam ſpecioſa* ſunt quam *Circae*; quae homines in brutorum formas virga magica vertebat. Quaerant, quibus antiquorum codicum eſt copia.

Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat; & in medias res,
Non secus ac notas, auditorem rapit: & quae
Desperat tractata nitescere posse, relinquit:
Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego & populus mecum desideret, audi;

Si

154. SI PLAUSORIS EGES AULAEA MANENTIS] Vide modo locum:

Si plausoris *eges aulaea manentis, & usque*
Sessuri, donec cantor, vos plaudite, *dicat.*

Numquam quisquam a me impetrabit, ut hanc inhonestam scabiem Horatio imputem: *Plausoris*, qui sedeat usque ad *Plaudite*. Sentis, opinor, rusticam inconcinnitatem. Et sane in plerisque codicibus illud *Plausoris* correctoris manum passum est. Graevianus primum habuit *plus oris*; Vossianus *Pluſoris:* unus Oxonienſis *Plaſoris:* in Reginensi integrum verbum in litura demersum est, & suppositum alia manu *Plausoris*. Repone, eadem quidem sententia, verbo tamen hic commodiore,

Si FAUTORIS *eges aulaea manentis, & usque*
Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat.

Noster Epist. I, 18. v. 66.

Fautor *utroque tuum laudabit pollice ludum.*

& alibi, *Fautor Lucilii, Fautor veterum*. Utrumque junxit Epist. II, 1. v. 88.

Ingeniis non ille favet plauditque *sepultis.*

Quin in theatro *Fautor*, pariter ac *Plausor*. Plautus Prol. Amphit. v. 67.

Nunc hoc me orare a vobis jussit Juppiter,
Ut conquisitores singuli in subsellia
Eant per totam caveam spectatoribus;
Si cui FAUTORES *delegatos viderint,*
Ut iis in cavea pignus capiatur togae. —
Virtute ambire oportet, non FAVITORIBUS.
Sat habet FAVITORUM *semper, qui recte facit.*

Tacitus Annal. XIII, 25. *Ludicram quoque licentiam & fautores* histrionum *velut in proelia convertit.* Et iterum 28. *Quod immodestos* fautores histrionum *& a praetore in vincula ductos tribunus omitti jussisset.* Cicero pro Roscio Comoedo c. 10. *Quod studium, & quem* favorem *secum in scenam attuli: Panurgus? Quod Roscii fuit discipulus, qui diligebant hunc, illi* favebant. Appuleius in Floridis: *Cum primis hoc spectandum esse, quid in Theatro deprehendas: nam si Mimus est, riseris; si Funerepus, timueris; si Comoedia est,* faveris; *si Philosophus, didiceris.*

715. MOBILIBUSQUE DECOR NATURIS DANDUS ET ANNIS] Ego vero quaenam illae sint *mobiles naturae*, parum intelligo:

Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.

Quippe variae hominum naturae, unde fit ut alii aliis iracundiores, audaciores, tardiores simus, adeo non sunt *mobiles*, hoc est, facile mutabiles; ut nulla quidem industria mutari possint. Eleganter Lucretius III, 308.

Sic hominum genus est: quamvis doctrina politos
Constituat pariter quosdam, tamen illa relinquit
Naturae *cujusque animi vestigia prima.*
Nec radicitus evelli mala posse putandum est;
Quin proclivius hic iras decurrat in acres,
Ille metu citius paullo tententur; at ille
Tertius accipiat quaedam clementius aequo.
Inque aliis rebus multis differre necesse est
Naturas *hominum varias, moresque sequaces.*

Vides naturarum singularum vestigia nulla doctrina nec institutione penitus deleri posse; tantum abest ut *mobiles* sint & se ipsae identidem mutent. Ovidius Epist. Hypermnestrae v. 55.

Femina sum & virgo, natura *mitis* & annis:
Non faciunt molles ad fera tela manus.

mitis annis, quia *virgo*; mitis natura, quia *femina:* ut non magis natura, quam ipse sexus fit mobilis. Infinita sunt apud Philosophos, Ciceronem praesertim, huc facientia; unde scias naturas & ingenia per totam vitam manere, studia & cupiditates pro aetate variare. Quorsum igitur *Naturae* hic apud Nostrum, ubi varios tantum *aetatum mores* commemorat? Phidippus senex, Terent. Hec. II, 2.

Aliud fortasse alii vitii est: ego sum animo leni natus;
Non possum adversari meis.

Antipho adolescens, demissus & timidus. Phorm. I, 4.

Non

Si fautoris eges aulaea manentis, & uſque
Seſſuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
Aetatis cujuſque notandi ſunt tibi mores,
Mobilibuſque decor, maturis dandus & annis.
Reddere qui voces jam ſcit puer, & pede certo
Signat humum; geſtit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.

v. 154. Vulg. Si PLAUSORIS. 157. Decor NATURIS. In-

Non ſum apud me: *Non poſſum immutarier.* Ea Phidippo lenitas, Antiphoni timiditas a *natura* erat. An tu omnes ideo ſenes in ſcenam induxeris *lenes* & obſequentes? juvenes autem, *modeſtos*, & meticuloſos? Immo hoc ipſo in loco praecipit Noſter, ut *difficiles*, *queruli* inducantur ſenes, juvenes autem *ſublimes*, *cupidi*, feroces. *Oſtendit Antipho*, ait Donatus, NATURAE *ſuae timiditatem nullis adhortationibus ejici poſſe.* Vides jam aliud eſſe vitium *aetatis*, aliud *naturae*: & tam falſo *naturas mobiles* hic dici, quam inepte cum *annis* & *aetatum moribus* conjungi. Et ſenſiſſe quidem haec incommoda videntur ſagaciores Interpretum; dum ſollicite quaerunt & reſpondent, quid hic *Naturae* ſibi velint. At Cl. Dacierius ita nulla hic difficultate offenſus eſt, ut *bellum eſſe verſum* exclamet, *Naturas* autem hic eſſe *Aetates.* Belle ſane: tu tamen, ſi me audis; hoc bellum admiratori ſuo relinque, & ſic ocius repone:

Aetatis cujuſque notandi ſunt tibi mores;
Mobilibuſque decor, MATURIS *dandus & annis.*

Maturis annis, hoc eſt ſeniorum, *Mobilibus*, hoc eſt juniorum, ſuus quibuſque decor tribuendus eſt: quod quomodo fiat, per ſingulos aetatum gradus fuſe mox perſequitur. *Maturi*, inquam, anni ſunt ſeniles & viriles. Noſter ſupra v. 115.

Maturuſne ſenex, *an adhuc florente juventa*
Fervidus.

& Carm. IV, 4.

Natoſque maturoſque patres.

Virgil. Aen. V, 73.

Hoc Helymus facit, *hoc* aevi maturus *Aceſtes.*

Ovid. Met. VIII, 617.

Lelex animo maturus & aevo.

XIV, 617.

Remulus maturior annis.

XV, 210.

Excipit Auctumnus, *poſito fervore juventae*
Maturus *mitiſque inter juvenemque ſenemque.*

Tacitus Ann. I, 4. *Tiberium Neronem*, maturum annis, *ſpectatum bello.* Sic *matura aetas*, *maturitas aetatis*, *matura ſenectus*, paſſim. Cicero de Senectute c. 10. *Sua cuique parti aetatis tempeſtivitas eſt data: ut & infirmitas puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas* jam conſtantis *aetatis*, *& ſenectutis* maturitas *naturale quiddam habeat*, *quod ſuo tempore percipi debeat.* Ubi obiter nota illud *Conſtantis aetatis*; ut & infra c. 20. *Sunt & ineuntis adoleſcentiae ſtudia*; *num ea* conſtans *jam requirit* aetas, *quae* media *dicitur? ſunt etiam hujus aetatis: ne ea quidem quaeruntur a ſenectute.* Inde enim diſcas, quae & quamobrem *mobilis aetas* dicatur: *conſtans* enim & *mobilis* ſunt Oppoſita. Cicero pro Q. Roſcio. c. 16. *Venit ad Cluvium: quem hominem? levem? immo graviſſimum:* mobilem? *immo* conſtantiſſimum: *familiarem? immo alieniſſimum.* Ergo ut *maturi anni* conſtantem & ſenilem aetatem, ita *mobiles* puerilem juvenilemque denotant. Virgil. Georg. III, 165.

Jam vitulos hortare, *viamque inſiſte domandi*,
Dum faciles animi juvenum, *dum* mobilis aetas.

Atque hanc equidem emendationem jam olim ex conjectura feceram; poſtea vero nactus Vigornienſem codicem, ut vidi, ut delectatus ſum, cum inter lineas ibi pro varia lectione adſcriptum reperi, *Aliter* MATURIS. Codici igitur huic fidem habeat, qui argumentis & rationibus duci non poteſt. Quin & olim inter Scholiaſtas erant qui ſic legerent, ut ex laceris illis reliquiis divinare poſſis. Enarrator Cruquianus: *Naturis*] *aliud enim puerum decet*, *aliud adoleſcentem*, *aliud* MATURUM *ſenem.* Acron: *Puero*, *adoleſcenti*, *&* MATURO *ſeni* (ſic MS. non ſene) τὸ πρέπον, *id eſt*, *decorum cuique proprium tribuendum eſt.* Profecto qui haec commentati ſunt, non *naturis*, ſed *maturis* interpretari jure videantur. Jam autem praeter ſententiae virtutem, etiam compoſitionem hoc pacto dulciorem & nitidiorem eſſe, qui aurem purgatam habet facile agnoſcet.

Inberbus juvenis, tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus aeris,
Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
Conversis studiis, aetas animusque virilis

Quae-

172. DILATOR, SPE LONGUS, INERS, AVIDUSQUE FUTURI] Quid illud *spe longus* hic sibi velit, anxie quaerunt, neque se expediunt Interpretes. Experiamur & nos, si majorem forte lucem obscurissimae dictioni possimus affundere. Principio illud pro comperto habendum est, in his aetatum characteribus ut Aristotelem Naturae, ita Nostrum Aristotelis vestigiis institisse. Is igitur Rhet. II, 13. senes δυσέλπιδας esse tradit, hoc est, *desperantes, vix & tarde & tenuiter sperantes*; idque cum ob *experientiam*, quod pleraque in vita male cecidisse meminerunt, tum ob *timiditatem*. Idem senecturis vitium & Cicero perstringit, Epist. ad Fam. II, 16. *Recordor enim* desperationes *eorum, qui* senes *erant, adolescente me. Eos ego fortasse nunc imitor, & utor* aeta is vitio. *Spe longus* itaque idem apud Nostrum notare debet, quod apud Graecum δύσελπις; id vero quî fieri possit, aut non contrarium potius significet, haud ita manifestum est. Phrasi quidem hac *spe longus* nemo quisquam qui hodie extant veterum usquam est usus: id tamen quodammodo aut pene certo quid sibi velit scire possumus, si *spes longa* quae sit semel rescierimus. Noster Carm. I, 4.

Vitae summa brevis spem *nos vetat inchoare* longam.
Jam te premet nox, fabulaeque Manes.

& I, 11.

sapias, vina liques, & spatio brevi
Spem longam *reseces: dum loquimur, fugerit invida*
Aetas.

Seneca Epist. XXII. *Facile est occupationes evadere; si occupationum praemia contemseris: illa sunt, quae nos morantur & detinent. Quid ergo? tam* longas spes *relinquam? ab ipsa messe discedam?* Idem alibi: *O dementiam in brevi aetate* spes longas *inchoantium?* Sic Ἐλπίδες μακραί. Plutarcho Περὶ τῆς εἰς ἔκγονα φιλίας. p. 881. De muliere infantem alente. Τίνων ταῦτα μισθῶν ἢ χρειῶν ἐκείνοις; ἀλλ' οὐδὲ τοῖς νῦν αἱ γὰρ ἐλπίδες ἄδηλοι καὶ μακραί. Statius Theb. II, 321.

excedère animum dolor iraque demens;
Et qua non gravior mortalibus addita cura,
Spes *ubi* longa *venit.*

& I, 322. eleganter;

spes *anxia mentem*
Extrahit, & longo consumit gaudia voto:

quod pari elegantia expressit & variavit Claudianus in Prob. & Olyb. v. 65.

non anxia mentem
Spes *agit, & longo tendit praecordia voto.*

Juvenalis I, 133.

Vestibulis abeunt veteres lassique clientes,
Votaque deponunt: quamquam longissima *cenae*
Spes *homini: caulis miseris atque ignis emendus.*

Sallustius apud Servium: *Et Metello procul agente* longa spes *auxiliorum.* In his omnibus locis *spes longa* eadem est quae *sera, longinqua*, quae in longinquum extenditur. Tacitus Annal. XIII, 37. *Posse illi regnum stabile contingere, si omissa* spe longinqua & sera, praesentem *potioremque sequeretur.* Livius V, 6. *Insuescere militem nostrum, non solum parta victoria frui; sed, si res etiam lentior sit, pati taedium, & quamvis* serae spei *exitum expectare.* Statius Silv. II, 1. v. 52.

O ubi venturae spes non longinqua *juventae?*

& Theb. XII, 339.

gratum est fortuna: peracta est
Spes longinqua *viae.*

Quamobrem, si *spe longus* (id quod ne dubitandum quidem est) is demum recte dicitur, qui *spes longas*, longinquas, seras solet concipere; minime omnium hoc senibus competit, qui in extremo vitae curriculo non nisi *praesentes* & propinquas audent assumere. *Spe longus* igitur alterius aetatis vitium notabit, minime senilis. Virgilius de juvene: X, 547.

Dixerat ille aliquid magnum, vimque adfore verbo
Crediderat, caeloque animum fortasse ferebat;
Canitiemque sibi & longos promiserat annos.

At senibus contra spes curtae brevesque sunt, in certae & necessariae mortis confinio positis: ἐλπὶς γὰρ τοῦ μέλλοντός ἐστι, τὸ δὲ τοῦ βίου τῶν γεγονότων τὸ μέλλον ὀλίγον, ait Graecus; *Spes siquidem futuri est; at in vita* senum *quod futurum est, parvum*

Quaerit opes & amicitias, inſervit honori;
Commiſiſſe cavet quod mox mutare laboret.
Multa ſenem circumveniunt incommoda; vel quod
Quaerit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
Vel quod res omnis timide gelideque miniſtrat,
Dilator, ſpe lentus, iners, pavidulque futuri;

Diffi-

v. 172. Vulg. SPE LONGUS, AVIDUSQUE.

vum eſt. Ubi nunc ſunt, qui imperioſe jubent *ſpe longus* δύσελπις accipere? ſententia quidem hoc & natura ipſa jubet; verba vero refragantur & reclamant, immo contraria prorſus ſunt; cum, ut ſatis jam vidimus, *ſpe longi* juvenes merito dicendi erunt, ſenes autem *ſpe breves.* Quid ergo? Hoccine ut Horatio credamus excidere potuiſſe? Tentandum certe aliquid eſt, ſi forte damnatum hominem & ſub furca caedendum calumnia periculoque liberemus. Id quidem in propatulo eſt, LONGUS & LENTUS paſſim a Librariis permutari ſolere. Noſter, ut vulgo nunc fertur, Epiſt. I, v. 21. *Dies longa*; ſed ibi Barthii codex *lenta* praefert. Ovid. Faſt. II, 722. *lentas moras*; ubi alii codices *longas.* Triſt. IV, 1. v. 86. *Tempora lenta*; ſed plures ibi membranae *longa.* In Claudiani loco jam citato,

& longo tendit praetordia voto:

ſunt ibi, quae *lento* exhibent, teſte Heinſio: & pari modo variatum eſt in ſcriptis quibuſcumque. Tu igitur, ſi Horatio faves, idem hoc in loco facinus admiſſum crede, & ſic mecum reſtitue:

Dilator, ſpe LENTUS, *inops, aviduſque futuri.*

Lentus ſiquidem tardus eſt, & *ſpe lentus* recte dicetur δύσελπις, qui tarde, aegre, difficulter ad ſpem erigi poteſt. Et *lenta* quidem *ſpes* utramque ſignificat, & *longam ſpem* & *tardam*: & quae longe porrigitur, & quae diuturna mora trahitur, & quae tarde aſſumitur, & quae timide fovetur. Livius V, 5. *Brevis enim profecto res eſt, ſi uno tenore peragitur; nec ipſi per intermiſſiones has intervallaque* lentiorem ſpem *noſtram facimus.* Idem VI, 8. *Quae poſtquam nulla eruptione impediri videt; minus eſſe animi ratus in hoſte, quam ut in eo tam* lentae ſpei *victoriam exſpectaret.* Idem XXX, 28. *Quum aſſueſſent per aliquot annos bellum ante oculos aliis atque aliis Italiae partibus* lenta ſpe *in nullum propinquum debellandi finem gerere.* Ovid. Heroid. II, 9.

Spes *quoque* lenta *fuit: tarde quae credita laedunt,*
Credimus: invita nunc & amante nocent.

In his locis *ſpes lenta* eſt, quae longa mora extrahitur: at alibi eſt, quae lente, ſegniter, & cunctanter inchoatur. Idem Heroid. XVII, 107. ubi Helena Paridi:

Si te vidiſſem, primus de mille fuiſſes.
Judicio veniam vir dabit ipſe meo.
Ad poſſeſſa venis praeceptaque gaudia ſerus.
Spes *tua* lenta *fuit; quod petis, alter habet.*

Ubi palam eſt, *ſpem lentam* eſſe, aut quae ſero nimis & tarde incepta eſt, aut quae timide frigideque nutrita; ut ſit aut *Priuſquam* tu tardus ſpem mei aliquam cepiſti, aut *Dum* dubitas, cunctaris, & ceſſas, alius te praevenit, & me uxorem duxit. Utrovis autem ſenſu, ſive potius utroque, *ſpe lentus* erit δύσελπις, & ad ſenes pertinebit; qui & *tarde* & *timide* ſperant omnia. LENTUS SPE, caſu auferendi, vel *Lentus ſpei* caſu patrio; *ſpe* enim, ne id forte neſcias, genitivi caſus poterit eſſe, ut alibi apud Noſtrum *Conſtantis fide*, & ſic apud alios. Silius Italicus III, 136.

Dum lentus coepti *terra cunctaris Ibera.*

Ita *Pronus ſpei*, Appul. Metam. III. & VIII. Ita *felix operum*, *laetus laborum*, & alia id genus Poëtis frequentiſſima. Verbo ut dicam, *Lentus ſpe* erit & tardus & timidus; *Longus* vero neutrum.

Ibidem v. 172. INERS, AVIDUSQUE FUTURI] Nondum nobis conceſſum eſt, pedem hinc proferre: quid enim illud obſecro eſt?

Dilator, ſpe lentus, iners, AVIDUSQUE *futuri.*

Interpretes quidem tam veteres quam novi, *futuri avidum* vitae cupidum accipiunt, ut idem ſit quod Ariſtoteles dixerat, φιλόζωοι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ, *ſenes vitae appetentes, & praeſertim ſub ſupremo vitae die*; atque hoc dicto probe & egregie rem explicuiſſe ſe arbitrantur. Atqui, o boni, unde nobis *futuri* perinde erit ac *vitae?* Certe qui *avidus futuri* eſt; & odit praeſentia, & ſperat in poſterum meliora. An igitur *ſupremo die* ſenex eſt futurorum cupidus, cum mors adeſt prae foribus. & januam pulſat? quomodo igitur φιλόζωος? an ideo futuri cupidus, quia craſtina ſemper meliora ſperat? quomodo ergo δύσελπις? Haec inepta ſunt & plane ἀσύστατα. Ego vero jam olim vidi legendum;

Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, caſtigator cenſorque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt: ne forte ſeniles
Mandentur juveni partes; pueroque viriles.
Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.
Aut agitur res in ſcenis, aut acta refertur:
Segnius inritant animos demiſſa per aurem;
Quam quae ſunt oculis ſubjecta fidelibus, & quae
Ipſe ſibi tradit ſpectator. Non tamen intus
Digna geri promes in ſcenam: multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens:
Ne pueros coram populo Medea trucidet;

v. 158. Vulg. NEC. Aut

Dilator, ſpe lentus, iners, PAVIDUSQUE *futuri.*

poſtea in eximio codice Reginenſi literam unam animadverti ante τὸ *avidus* jam eraſam eſſe; quae nulla alia praeterquam P eſſe potuit. Noſter Serm. II, 2. v. 110.

An qui contentus parvo, metuenſque futuri,
In pace ut ſapiens, aptarit idonea bello.

Evander ſenex apud Virgilium VIII, 580.

Dum curae ambiguae, dum ſpes incerta futuri.

Lucretius III, 847. de Anima loquens:

Praeter enim quam quod morbis cum corporis aegret,
Advenit id quod eam de rebus *ſaepe* futuris
Macerat, inque metu *male habet*, curiſque *fatigat.*

Ovid. Metam. VI, 137.

ne ſis ſecura futuri.

IX, 423.

Venerem quoque cura futuri
Tangit.

& XIII, 363.

Tu vires ſine mente geris; mihi cura futuri *eſt.*

Noſter Serm. I, 1.

haud ignara ac non incauta futuri.

Omnia haec, ut vides, ad curam & metum futuri ſpectant. *Pavidus* ergo *futuri*, id ipſum quod Ariſtoteles de Senibus tradit, *δειλοὶ καὶ πάντα προφοβητικοὶ, meticuloſi & de omnibus futuris paventes.* Attende autem, ut pulchre jam omnia ſibi conveniant, & eodem colliment: *dilator, lentus ſpe, iners, futuri pavidus:* nempe hic habes, cunctationem, ſegnitiem, timiditatem, deſperationem, propinqua & cognata vitia. At illa quam incommode conjunguntur, *iners* & *avidus?* ſiquidem inertis eſt, nihil cupere. Poſtremo ipſa, ni fallor, dictio a natura & ſenſu abhorret, *Avidus futurorum* fortaſſe dici poteſt, qui rerum novarum cupidus eſt, cui praeſentia diſplicent aut in faſtidio ſunt: at *avidus futuri*, ubi *Temporis* opinor ſubauditur, nemo hominum aut fuit aut dictus eſt. Quod ſi idem eſſe *futuri* ac *futurorum* contenderis; at non aetatis demum id vitium erit, verum indolis aut conditionis: neque ſenibus magis, immo minus conveniet, quam natu minoribus.

185. NEC PUEROS CORAM POPULO] Ita hodie NEC paſſim circumfertur; at editiones veteres, Berſmanni codices tres, noſtrique praeter duos ex recentiſſimis omnes, NE; quam veram eſſe lectionem locus ipſe demonſtrabit;

multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens;
NE *pueros coram populo Medea trucidet.*

Tolles, inquit, ex oculis: *ne*, ἵνα μή, coram populo nefaria illa & atrocia & incredibilia oſtendantur. Ut paullo ante v. 176.

Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt; NE *forte ſeniles*
Mandentur juveni partes.

Vide

Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus;
Aut in avem Procne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcumque oſtendis mihi ſic, incredulus odi.
Neve minor, neu ſit quinto productior actu
Fabula, quae poſci volt, & ſpectata reponi.
Nec Deus interſit, niſi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret.
Actoris partes chorus, officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat & haereat apte.
Ille bonis faveatque & conſilietur amice,
Et regat iratos, & amet pacare tumentis:
Ille dapes laudet menſae brevis, ille ſalubrem

v. 197. Vulg. PECCARE TIMENTES.

Juſti-

Vide Serm. I, 1. v. 94. Amat hanc conjunctionem Horatius.

197. ET REGAT IRATOS, ET AMET PECCARE TIMENTES] Sic quidem editiones omnes, ſed, aut valde fallimur, aut gemino mendo laborat locus hic de Choro:

Ille bonis faveatque & conſilietur amice,
Et regat iratos, & amet peccare timentes:
Ille dapes laudet menſae brevis, ille ſalubrem
Juſtitiam legeſque, & apertis otia portis.

Qui Graecos Tragicos & Senecam verſaverunt, nihil in his haerebunt, quantum ad rem attinet: eſt vero quod in dictione jure vituperemus. Quinam enim illi ſunt *peccare timentes?* non a bonis, opinor, diverſi ſunt. At jam dixerat *faveat bonis*, quod aut idem aut plus eſt, quam *amet bonos.* Quid igitur novi ad ſententiam haec conferunt? Noſter Epiſt. I, 16. v. 52.

Oderunt peccare boni, virtutis amore:
Tu nihil admittes in te, formidine poenae.

Ubi boni, ut vides, *oderunt peccare:* prava vero & ſervilia ingenia *timent peccare:* illos *amor virtutis* retinet, hos *poenae formido* coercet. Quid ergo? Jubeſne ut hos chorus amet & laudet? Quid, quod ipſum illud *Amet* nimis inops & languidum videtur; neque attingit ad felicitatem Horatianam. Praecipit enim, quid chorus dicat, non quid ſentiat; quid laudet, cui faveat & conſilium det, non quem *amet:* quod, cum intra pectus verſetur, nihil ad ſpectatores attinet. Faceſſant igitur haec; & meliora illa reponantur,

Et regat iratos, & amet PACARE TUMENTES.

Pacare Manuſcripti aliquot Statii, unuſque Cruquii exhibet: Graevianus *Pecare*, prope verum. At Pulmanni liber utrumque praefert, *Pacare tumentes.* Regat, inquit, iratos, & *amet*, ſive ſoleat, tumentes lenire, *pacare*, ſive *placare*; nam haec unum fere idemque ſunt, & variant plerumque codices ſcripti. Noſter Serm. II, 8. 5.

Quae prima iratum *ventrem* placaverit *eſca.*

ubi quinque ex noſtris *placaverit* habent, ſeptem *pacaverit.* Virgil. Aen. I, 142.

Sic ait, & dicto citius tumida *aequora* placat.

Claudianus IV. Conſ. Hon. v. 225. de Virtute:

Hanc tamen haud quiſquam, qui non agnoverit ante
Semet, & incertos animi pacaverit aeſtus,
Inveniet.

Recte vero *Irati* & *Tumentes* junguntur. Virgil. VIII, 40.

Nec belli terrere minis, tumor *omnis* & irae
Conceſſere deûm.

ubi vett. edd. male *timor.* Expreſſit hic Virgilium Statius, Theb. V, 435. de Minyis Lemnum advenientibus.

Eminus abrupto quatiunt nova litora ſaltu,
Magnorum decora alta patrum, jam fronte ſereni,
Noſcendique habitu, poſtquam tumor iraque *ceſſit*
Vultibus.

Ita legendum, non *timor*, quod & editi & quattuor

Juſtitiam, legeſque, & apertis otia portis:
Ille tegat conmiſſa, Deoſque precetur & oret,
Ut redeat miſeris, abeat fortuna ſuperbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco juncta, tubaeque
Aemula; ſed tenuis ſimplexque foramine pauco,
Aſpirare & adeſſe choris erat utilis, atque
Nondum ſpiſſa nimis conplere ſedilia flatu:
Quo ſane populus numerabilis, utpote parvus
Et frugi caſtuſque verecunduſque coibat.
Poſtquam coepit agros extendere victor, & urbem
Laxior amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius feſtis inpune diebus;
Acceſſit numeriſque modiſque licentia major.

v. 202. Vulg. VINCTA. 209. LATIOR.

In-

tuor noſtri codices exhibent. Virgilius VI, 407. de Charonte:

tumida *ex* ira *tum corda reſidunt.*

& ibidem 49. de Sibylla:

Sed pectus anhelum, Et rabie *fera corda* tument.

Noſter ſupra v. 64.

Iratuſque *Chremes* tumido *delitigat ore.*

Seneca Thyeſte. 519.

Ponatur omnis ira, *& ex animo* tumor
Eraſus abeat.

& Phoeniſſ. 352.

Tumet *animus* ira, *fervet immenſum dolor.*

Capitolinus in Pertinac. c. 11. *Sed cum unus e Tungris* in iram & tumorem *milites loquendo adduxiſſet.* Ita recte emendavit Salmaſius, cum vulgo eſſet *timorem.* Livius XXXI, 8. *Multis in Italia contactis gentibus Punici belli ſocietate*, iraque *inde* tumentibus. Lactantius De ira Dei c. 18. *Dediſſet* irae *ſpatium; ut reſidente per intervallum temporis* animi tumore, *haberet modum caſtigatio.* Arnobius lib. I. *Nullus* tumor indignationis *in diis eſt.* Quintilianus Declam. XIII. *Etiamſi diverſis regibus* (apum) *coorta ſeditio ad bellum inflammavit* iras, *exiguo pulvere vel unius poena ducis reſedit omnis* tumor. Seneca de Ira III, 2. Rabies *infanda civitatem tulit, nec datum tempus, quo reſideret* tumor *publicus.* Statius Theb. IX, 79. de Polynice manus ſibi illaturo.

exuerat vagina turbidus enſem,
Aptabatque neci: comites tenuere, ſocerque
Caſtigat, bellique vices ac fata revolvens,
Solatur tumidum.

Ubi *ſolari tumidum* plane idem eſt ac *pacare tumentem:* &, ut iterum diſcas quam proclive eſſet Librariis locum hunc Flacci interpolare, codex Statii Petrenſis *timidum* nobis & hic obtrudit. Jure igitur, opinor, lectionem hanc adſcivimus: quam ne forte incuſes ut nimis prope ad *iratos* accedentem, & bis fere idem dicentem (etſi & hoc inique feceris) ſcias *tumentes* hic non *ira* modo, ſed dolore ac quavis recenti animi commotione recte accipi; immo ubi varius & mixtus eſt aeſtus iraſcentis, dolentis, pudentis, dedignantis: ubi, ut in Turno Mezentioque,

aeſtuat ingens
Uno in corde pudor, mixtoque inſania luctu.

Ita *tumor* de dolore & luctu Cicero Tuſcul. III, 12. *Et quidem inveterato malo, cum* tumor animi *reſediſſet.* Et 31. *Erat enim in* tumore *animus, & omnis in eo tentabatur curatio.* Et IV, 29. *In Conſolationis libro, quem in medio moerore & dolore conſcripſimus: quodque vetat Chryſippus ad recentes quaſi* tumores animi *remedium adhibere, id nos fecimus.* Hos igitur *pacare* amat Chorus, non iraſcentes modo ſed & *dolentes:* Claudianus XLIX. de fonte Apono:

Pacaturque *aegro luxuriante* dolor;

immo & *metuentes* quoque; ut qui velit, etiam illud vindicare poſſit, *Et amet pacare timentes*, quod plures codices agnoſcunt. Seneca Epiſt. LIX.

Indoctus quid enim ſaperet liberque laborum,
Ruſticus urbano confuſus, turpis honeſto?
Sic priſcae motumque & luxuriem addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita veſtem:
Sic etiam fidibus voces crevere ſeveris,
Et tulit eloquium inſolitum facundia praeceps:
Utiliumque ſagax rerum, & divina futuri,
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agreſtis Satyros nudavit, & aſper
Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
Inlecebris erat & grata novitate morandus
Spectator functuſque ſacris, & potus, & exlex.

Ve-

LIX. *Nil ſtultitia* pacatum *habet*; *tam ſuperne illi* metus eſt, *quam infra: utrumque trepidat latus.* Et huc trahi forte poteſt illud Manilii, IV, 182.

Et pacare metu *ſilvas, & vivere rapto.*

202. TIBIA NON, UT NUNC, ORICHALCO VINCTA] Illud VINCTA recentioribus magis placuit; at editiones vetuſtae cum majore parte membranarum JUNCTA praeferunt: quorum utrumque, tam ſenſu conſimile, quam literarum ductu videtur. Tibia vero haec, quam *ſimplici* opponit, ex variis materiis *compoſita* vel inde exiſtimanda eſt. Malumus igitur JUNCTA; ſive ferruminatam, ſive alio modo aptam & compactam intelligis. Plinius Hiſt. XXXIII, 5. *Plumbum nigrum albo* jungitur, *ipſumque album ſibi oleo.* Et iterum XXXIV, 16. Jungi *inter ſe plumbum nigrum ſine albo non poteſt, nec hoc ei ſine oleo.* Ubi *Jungi* accipe, ferruminari. Digeſt. VI, 1. 23. *Caſſius dicit, ſi ſtatuae ſuae* ferruminatione junctum *brachium ſit, unitate majoris partis conſumi.* Virgil. Eclog. II.

Pan primus calamos cera conjungere *plures*
Inſtituit.

Et Eclog. III.

aut umquam tibi fiſtula cera
Juncta *fuit.*

Joannes Saresb. Prologo VI. Polic. *Nam quis a ſemipagano* tibiam orichalco junctam & aemulam tubae *grandioris exſpectet?* Vide ad Carm. III, 19, v. 17.

209. ET URBEM LATIOR AMPLECTI MURUS] Ita editi ſcriptique LATIOR; ſed id perinde eſt ac *Craſſior*, quod minime hic vult Horatius. Curtius lib. V. de muro Babylonis: *Spatium triginta & duorum pedum* in latitudinem *amplectitur.* Hyginus Fab. CCXXIII, de eodem: Murus *in Babylonia, quem fecit Semiramis*, latum *pedes* XXV, *altum pedes* LX. Juvenalis XII, 59.

Confiſus ligno, digitis a morte remotus
Quattuor; aut ſeptem, ſi ſit latiſſima *teda.*

Repono igitur, minima mutatione;

Poſtquam coepit agros extendere victor, & urbem
LAXIOR *amplecti murus.*

Latus pro *Laxus* paſſim interpolarunt Librarii: Ovidius Faſt. II, 456. & Amor. II, 10. v. 18.

Carceris Aeolii janua laxa *patet.*
Et medio laxe *ponere membra toro.*

Ubi major pars codicum *lata* & *late* exhibent. Aurelius Victor in Aureliano: Muris *urbem quam validiſſimis* laxiore ambitu *circumſepſit.* Victor Schotti in eodem: *Hic* muris *validioribus &* laxioribus *urbem ſepſit.* Quintilianus Declam. XII. *Exhauſta eſt civitas funeribus, & deſolatae domus, triſte florentis quondam fortunae indicium,* LAXI MURI. Seneca de Beneficiis VII, 10. *Aedificia privata* laxitatem *urbium magnarum vincentia.* Conſol. ad Marciam, c. 17. *Videbis Syracuſas, ipſam ingentem civitatem*, laxius *turritam, quam multarum urbium fines ſunt.* Ita Cicero, Laxe *habitare:* Velleius Paterc. II, 8. *Quo* laxior *fieret ipſius domus.* Plinius Hiſt. VI, 27. *Charax, oppidum Perſici ſinus intimum* — III. *mill. paſſ.* laxitate. Recte igitur, *Laxior murus amplecti coepit*, hoc eſt, amplior, ſpatioſior.

Verum ita risores, ita commendare dicacis
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo;
Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros
Regali conspectus in auro nuper & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas:
Aut, dum vitat humum, nubes & inania captet.
Effutire levis indigna Tragoedia versus,
Ut festis matrona moveri jussa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata & dominantia nomina solum
Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori;
Ut nihil intersit, Davusne loquatur & audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An custos famulusque Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quivis
Speret idem; sudet multum, frustraque laboret
Ausus idem. tantum series juncturaque pollet:

Tan-

260. IN SCENAM MISSOS MAGNO CUM PONDERE VERSUS] *Hic locus, siquis alius in hoc auctore, non parum*, ut ait ipse, *D. Heinsium exercuit:*

Hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In scenam missos magno cum pondere versus,
Aut operae nimium celeris curaque carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.

Rem tandem expedire sibi visus est, mutata distinctione,

apparet rarus: & Enni
In scenam missos magno cum p. &c.

Ego vero, quid profit, aut ut laboranti loco medeatur haec distinctio, nullus video. Ligat quidem & coagmentat orationem, dissolutam alioquin & hiantem: ipsam vero difficultatem intactam relinquit. *Hic*, inquit, pes Iambus, *rarus apparet in Accii trimetris; & premit versus Ennii crimine ignoratae artis.* Quid narras? An *versus* aut sciunt, aut ignorant artem metricam? Quis ita sensit, quis umquam sic locutus est? Illud quoque quale est? *premit versus crimine operae celeris & neglegentis.* An *versus* se ipsi faciunt, & metri curam habent; ut crimen incuriae ipsis, non auctori impingatur? *Iambus* vero, inquit, *accusat versus cum magno pondere missos:* quomodo sodes is accusat aut *crimine premit*, qui non *apparet?* Haec & in vulgata & in Heinsiana distinctione vitia sunt; qualia quidem nec defendi nec excusari possunt. Tu vero lege mecum & distingue,

Hic & in Acci,
Nobilibus trimetris apparet rarus & Enni.
In scenam MISSUS CUM MAGNO *pondere versus*
Aut operae nimium celeris, &c.

Cum Iambus, inquit, ex artis & musicae ratione ter in unoquoque trimetro apparere debeat, in secunda scilicet & quarta & sexta sede; neglexerunt hoc poëtae veteres Accius, Ennius ceterique; contenti enim sextum modo pedem Iambum facere (sine quo nullum versus vestigium esset) in ceteris susque deque habuerunt: adeo ut Iambus extra pedem ultimum rarus apud illos appa-

Tantum de medio ſumtis accedit honoris.
Silvis deducti caveant, me judice, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac pene forenſes,
Aut nimium teneris juvenentur verſibus umquam,
Aut inmunda crepent ignominioſaque dicta.
Offenduntur enim, quibus eſt equus, & pater, & res;
Nec, ſi quid fricti ciceris probat & nucis emtor,
Aequis accipiunt animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi ſubjecta vocatur Iambus,
Pes citus: unde etiam Trimetris adcreſcere juſſit
Nomen iambeis, cum ſenos redderet ictus
Primus ad extremum ſimilis ſibi: non ita pridem,
Tardior ut paullo graviorque veniret ad auris,
Spondeos ſtabilis in jura paterna recepit
Commodus & patiens; non ut de ſede ſecunda
Cederet aut quarta ſocialiter. hic & in Accî
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Ennî.
In ſcenam miſſus cum magno pondere verſus,

Aut

v. 260. Vulg. MISSOS MAGNO CUM p.

appareat. Sic in his Ennii Acciique apud Ciceronem:

Argo, qua vecti Argivi delecti viri:
Colchis imperio regis Peliae per dolum:
Fremebunda ex alto ingenti ſonitu & ſpiritu:
Ita dum Interruptum credas nimbum volvier:

in his inquam, omnibus nullus eſt Iambus, praeterquam in loco ſexto. At, inquit Noſter, hujuſmodi *verſus, cum magno* ſpondeorum vel Anapaeſtorum *pondere in ſcenam miſſus, premit* ſcriptorem aut incuriae crimine, aut ignorantiae. Verum quidem hoc eſt: non tamen ignorantia, ſed neglegentia & ſpe veniae peccabant veteres. Cum enim Latinus ſermo pauciores habeat breves ſyllabas, quam Graecus: qui primi Graeca verterunt, labore & difficultate territi, ſimulque & ſpectatorum imperitia fidentes atque abutentes, ſpondeos paſſim pro Iambis intruſerunt. Cumque in re nova nemo eſſet qui correctius ſcriberet; ſine comparatione pulchriorum vel deformia illa ſatis pulchra videbantur,

Et data Romanis venia eſt indigna poëtis.

Poſtea tamen ſub Horatii aetate, cum Graeca paſſim in manibus eſſe coeperunt, non ulterius aequis auribus accipiebantur tarde volventes ſpondei, ſed coacti ſunt poëtae ad artis legem & normam Graecorum modulatius ſcribere. Quod cum ex Senecae Tragoediis jam licet cognoſcere, tum ex Fragmentis quae ex Ovidii, Varii, Gracchique Fabulis hodie ſuperſunt. Ovidius Medea, apud Quintil. VIII, 5.

Servare potui, perdere an poſſim rogas?

Varius Thyeſte, ibid. III, 8.

Jam fero infandiſſima,
Jam facere cogor.

Gracchus Thyeſte, apud Priſcianum VI. p. 719.

Merſit ſequentis humidum plantas humum.

Ita legendum arbitror, non *plantis*. *Humum* nominativus eſt, generis neutrius. Idem Atalanta, ibidem p. 683.

O grata cardo, regium egreſſum indicans.

Hi trimetri, qui ſoli nunc reſtant ex Horatio ſuppari-

Aut operae celeris nimium curaque carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
Non quivis videt inmodulata poëmata judex:
Et data Romanis venia est indigna poëtis.
265 Idcircone vager, scribamque licenter? ut omnis

v. 265. Vulg. An omnes.

Vi-

paribus Tragicis, exactissime servant leges Graecorum; ut ex his de integris Fabulis idem existimare liceat. Vides jam, opinor, claram liquidamque esse quam dedimus emendationem,

In scenam missus cum magno pondere *versus.*

Ubi insuper *cum magno pondere* ex omnibus scriptis & nostris & Bersmanni adscivimus. *Minus scite codices*, Cum magno pondere, inquit Bersmannus: non advertit scilicet & alias sic solere Nostrum (vide Serm. I, 10. v. 49.) & hic Venerem quandam in ipsa pronuntiatione studio quaesitam esse: *Cum magno pondere*; quae dum profers, ipsum illud pondus & lente ambulantes spondeos voce & spiritu persentiscis. Lapsus autem graviter est optimus Victorius ad Ciceronis Fam. V, 2. ubi ex manuscriptis quibusdam reponi hic jubet,

hic & in Accî

Mobilibus *trimetris apparet rarus & Enni.*

Nihil infelicius dici potuit. Esto enim ut Iambi sive Trimetri, ubi puri sunt, citi, celeres, mobiles, praepetes appellentur: at hic utique, ubi rarus iste pes Trimetros ingreditur, sed stabilibus spondeis loco cedere cogitur; tantum abest ut *mobiles* & incitati fiant Trimetri Enniani, ut tarde, lente, graviter, ponderose incedant, quod ipsum hic queritur & vituperat Flaccus. Recte igitur *Nobilibus*; εἰρωνικῶς; quos isti fautores & admiratores veterum in caelum ferebant. Ceterum hunc locum diu correxeram; cum postea deprehendi, & Theodorum Marcilium illud missus priorem ex conjectura dedisse, & Cl. etiam Dacierium in illius sententiam recte & prudenter concessisse.

265. Scribamque licenter, an omnes Visuros peccata] Difficilis locus, & ab Interpretibus vexatus; quique eos vicissim multum torsit & frustratus est:

Et data Romanis venia est indigna poëtis.
Idcircone vager, scribamque licenter? an omnes
Visuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui:

Ubi Grifolus, Luisinus, & Marcilius aliam distinctionem inducunt,

an omnes
Visuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus, vitavi denique culpam.

Rectior quidem haec, quam quae hodie circumfertur: neque tamen difficultatem tollit. Nimirum legendum erat ut pro an, quod & codex Statii exhibet, & Battelianus noster pro varia lectione profert:

Idcircone vager, scribamque licenter? ut omnes
Visuros peccata putem mea, tutus & intra
Spem veniae cautus?

Quod Statius in hanc sententiam explicat; *Itane licenter scribam, contemtis omnino & disjectis numeris, ut omnes id & sentiant & ignoscant tamen.* Non persensit vir eruditus ut poni hic pro *Quamvis, licet, posito & concesso:* quo sensu infinitis locis apud scriptores occurrit: Ovid. Epist. Didûs v. 15.

Ut *terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?*

Ergo hoc voluit Horatius: Indigna venia data est immodulatis Trimetris; non omnes auditores peccatum sentiunt, & qui sentiunt, ignoscunt. quid tum? *Ideone* sciens prudensque ab artis praeceptis *vager, & scribam licenter? tutus* nimirum futurus, *& intra spem veniae cautus*, quam *omnes putem peccata mea visuros?* minime vero: nam, utcumque haec metri vitia condonari & ignosci soleant, at certe eo pacto *culpam* tantummodo *vitavi*, veniam modo impetravi; *non laudem merui. Vos* vero, O Pisones, quibus virtus est animusque ad laudem erectus, *exemplaria Graeca studiose legite* atque imitamini. Clara profecto haec est, & egregia sententia; unde & Grifoli ceterorumque interpunctio facile redarguitur; & Lambini gravis error refutatur, qui fidenter interpolabat,

an *omnes*
Visuros peccata putem mea, tutus & extra
Spem veniae cautus?

Et sane, si an hic legeris, & oppositionem in his esse finxeris, *Scribamne licenter: an* contra *non peccabo spe veniae; quandoquidem omnes mea peccata visuros putem*, speciem veri habebit Lambini cor-

Visuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
Nocturna versate manu, versate diurna.
270 At vestri proavi Plautinos & numeros &

Lau-

v. 270. Vulg. NOSTRI.

correctio. Verum haec interpretatio cum sequentibus pugnat: qui enim accurate scribit, omni peccatorum venia sibi praecisa, non *culpam* modo *vitat*, sed & *laudem meretur*. Nimirum ea, quam jam adsciscimus, lectio sola rem omnem expedit: *Tutus* & in tantum, eatenus, hactenus *cautus*, ut veniam non desperem, *etsi* omnes mea peccata animadversuros existimem. Vides jam, quid sibi velit *Intra spem veniae cautus*. At mirificus plane est Dacierius, qui Lambini quidem enarrationem sequitur, retinet tamen INTRA; contenditque *Intra spem*, perinde esse ac *Extra spem*, sive *sine spe veniae*. Arrigamus aures: ut novum hoc & inauditum vel sero discamus. Sic, inquit, apud Florum *intra gloriam* idem est ac *sine gloria*. Hoc vero vix minus admirandum est, quam illud alterum. Videamus locum I, 3. ubi de Horatio agitur, qui sororem post ejus victoriam flentem ferro occiderat; *Citavere leges nefas: sed abstulit virtus parricidam*; & *facinus* INTRA GLORIAM *fuit*. Quid ergo? an hoc *sine gloria* interpretabimur? haud vidi magis. Immo idem hic *Intra*, quod ubique alias significat. Facinus *intra gloriam* fuit, non excessit victoriae gloriam, obruebatur & extinguebatur a gloria, sic ut reus absolveretur. At si *sine gloria* erat facinus; mirum adeo ni reus damnaretur. Facessant igitur febriculosae explicationes; & vera lectione reperta conquiescamus: quam & Scholiastae olim Acroni cognitam & probatam conjicere licet. Sic enim ille enarrat: *An debeo securus esse, data venia,* QUAMVIS *palam erunt peccata mea?* Certe qui haec commentabatur, non AN, verum UT, sicut nos hodie, legebat.

270. AT NOSTRI PROAVI PLAUTINOS] Ita nunc fere editores, *Nostri proavi*: cum & editiones principes & omnes fere omnium membranae, nostrae certe meliores, Graevianae, Vossianae, Leidenses, Reginenses cum aliis habeant,

At VESTRI *proavi Plautinos & numeros &*
Laudavere sales; nimium patienter utrumque,
Ne dicam stulte, mirati.

Quid autem attinet a codicum auctoritate discedere; ut lectionem, si non deteriorem, at certe nihilo meliorem adoptemus? *Vestri proavi, ô Pisones*; nam hos jam compellaverat:

Vos *exemplaria Graeca*
Nocturna versate manu, versate diurna.
At vestri *proavi Plautinos &c.*

Nihil profecto hic est, quod quempiam offendat. At illud *Nostri proavi* magna circumveniunt incommoda. Quippe omnium se cachinnis exposuisset Noster; si patre libertino, homine Graeculo, ut equidem puto, vel Syro forte aut Afro natus, *Nostros* proavos seu incaute sive gloriose dixisset: quasi ipse Paulus vel Messalla vel Pompilius sanguis esset. Id quod olim Victorius Lambinusque recte judicarunt. At manum injicit Theodorus Marcilius, qui, *Perperam*, ait, *correxere* VESTRI: *nam civi & equiti & tribuno militum fas erat dicere* Nostri proavi; *quemadmodum Seneca, quamquam Iberici generis*, Nostris majoribus *dixit*. Atqui, o bone, non *vestri*, sed illud tuum *Nostri* a correctoribus est; cum & scripti libri & primitus cusi prius agnoscant. Senecae vero dictum huc pertrahere, & ut par vel simile huic proponere, cujus est judicii? Epist. I. ad Lucilium: *Tu tamen malo serves tua, & bono tempore uti incipias: nam, ut visum est* majoribus nostris, *sera parsimonia in fundo est*. Quinam hic *Majores?* an dictum hoc vetus, ex Hesiodo ductum, ad solos *Romanos* attinebat? verum, esto ut ad eos solos: Seneca, ut notum est, equestri genere est ortus, Cordubae, coloniae veteris Romanae, ob primorum colonorum nobilitatem Patriciae cognominatae; ut nihil obstet, quin Senecae majores vel a Regibus usque Romani fuerint. Hunc tu in Familiae quaestione Nostro comparas, qui, *nullis majoribus ortus*, primus suorum ingenuus erat? Immo ut scias quo hominum risu, quo suo stupore *Nostri proavi* dicturus hic esset Flaccus; vide modo Vopisci locum in Caro Cap. 4. ubi contra eos qui Carum Mediolanensem fuisse tradiderant, *Ipse*, inquit, *ut epistola ejus indicat, Romanus vult videri*. Verba Epistolae sunt, *Majores* NOSTRI *Romani illi principes* &c. Et mox, *Fac igitur majoribus* NOSTRIS, *id est Romanis non discrepemus viris*: ad quae Vopiscus, *Vides*, ait, *quod tota epistola majores suos Romanos vult intelligi*. Hoc, opinor, exemplo, si

Laudavere ſales; nimium patienter utrumque,
Ne dicam ſtulte, mirati: ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto,
Legitimumque ſonum digitis callemus & aure.
Ignotum Tragicae genus inveniſſe Camenae
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis
Qui canerent agerentque, peruncti faecibus ora.
Poſt hunc perſonae pallaeque repertor honeſtae
Aeſchylos & modicis inſtravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Succeſſit vetus his Comoedia, non ſine multa
Laude: ſed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex eſt accepta: choruſque
Turpiter obticuit, ſublato jure nocendi.

v. 277. Vulg. Quae can. Nil

noſtros proavos Flaccus appellaſſet, qui olim in ſcena Plautinas fabulas admirati ſunt, utique *majores ſuos Romanos* voluiſſet intelligi. Sed totam hanc quaeſtionem ut inutilem reſcindit Dacierius: mirum *Noſtri* legendum eſſe; non tamen Horatii haec, ſed Piſonum eſſe verba, qui priora illa de exemplaribus Graecis evolvendis impugnant: quibus ille continuo reſpondet, *Nimium patienter utrumque &c.* Atque hoc demum ille pacto miram quandam huic loco venerem accreſcere putat. Suum ſcilicet cuique eſt judicium. Nam quod huic tam venuſtum eſt, a Grifolo olim excogitarum, Victorio duriuſculum viſum eſt, Var. Lect. XV, 13. Adde vero, ſi vis, & abſurdiuſculum videri; praeter cetera enim, quae mitto, vide modo illa quae ſequuntur,

nimium patienter utrumque
Ne dicam ſtulte, mirati; ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto, &c.

Attende ſodes ad illud *Vos*, o Piſones. Perquam ſcilicet venuſte reſpondet Noſter; ſi eos qui (ut vult Dacierius) jam Plautum Graecis oppoſuerant, eos inquam ipſos ſtatim appellat, ut ſecum ſentientes & Plautum haud magni aeſtimantes.

277. Vexisse poemata Thesis Quae canerent] Locus hic ab annis amplius mille turpiſſimo mendo inquinatus, ſi mea opera tandem emaculetur priſtinumque & ſanum colorem recipiat, ecquid erit a lectore pretii? Contemplemur, qualis hodie circumfertur;

Ignotum Tragicae genus inveniſſe Camenae
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis,
Quae canerent agerentque peruncti faecibus ora.

Ita omnes ubique ſcripti editique exhibent: ita citat Diomedes Grammaticus p. 485. ita Donatus Prolegomenis ad Terentium, ubi tres vetuſtas ante annum MD editiones conſulens nihil a recepta lectione diverſum reperi. Quale tamen obſecro illud eſt, *vexiſſe plauſtris* POEMATA? hoc eſt, ut enarrat Acron, *Tam multa ſcripſiſſe, quae poſſet plauſtris advehere.* Mirum hoc profecto: poteratque Theſpis, ut poſtea Caſſius Hetruſcus, capſis libriſque propriis comburi ac funerari, quo heres ligna lucraretur. Verum eſto, ut tot poëmata ſcripſerit: quid opus, ut ea plauſtris circumveherentur? an ex libro tum recitabant actores fabularum? Ridiculum: ne poſtea quidem hoc factum eſt, cum poëtae ſuas Tragoedias ſcripto vulgarent. At nihil quicquam literis mandaſſe Theſpin, quaeque illi tribuunt Plutarchus, Pollux, Clemens Alexandrinus, & Noſter adeo ipſe Epiſt. II, 1. v. 163. ubi populum narrat Romanum poſt Punica demum bella coepiſſe quaerere,

Quid Sophocles & Theſpis & Aeſchylus utile ferrent,

omnia iſta ſpuria & ab Heraclide Pontico ſuppoſita eſſe, multis argumentis oſtendi in Diſſertatione ad Phalaridis Epiſtolas; quam qui poteſt aut

va-

Nil intentatum noſtri liquere poëtae:
Nec minimum meruere decus, veſtigia Graeca
Auſi deſerere, & celebrare domeſtica facta,
Vel qui Praetextas, vel qui docuere Togatas.
Nec virtute foret clariſve potentius armis,
Quam lingua, Latium; ſi non offenderet unum-
Quemque poëtarum limae labor & mora. vos, ô
Pompilius ſanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, atque
Praefectum decies non caſtigavit ad unguem.
Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit, & excludit ſanos Helicone poëtas
Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
Non barbam: ſecreta petit loca, balnea vitat.

v. 294. Vulg. PERFECTUM.

Nan-

vacat poterit conſulere. Quid ergo? an plauſtris vehebantur *poëmata*, quae ſub illa Tragoediae infantia vix domi quidem ſcribebantur? vel, ut ſcripta fuerint, domi certe relinquebantur, & de plauſtris memoriter canebantur? Et ſenſiſſe quidem abſurditatem hanc videntur melioris notae Interpretes. *Poëmata*, inquit Luiſinus, *pro ſcena nominavit, cauſſam ut aiunt pro cauſſato.* Dignus utique ſua laude eſt, qui non tam obeſae naris erat, ut receptae interpretationis foetores toleraret. Tu vero ſic mecum repone meliora longe ac certiora,

Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis
Qui canerent agerentque, peruncti faecibus ora.

Ubi ordo eſt, *Vexiſſe plauſtris* [eos] *qui canerent agerentque poëmata, peruncti ora faecibus.* Hiſtriones igitur in plauſtris vehebat, non ut ſtulte vulgo creditum, poëmata. Ceterum elegantior paullo locutio, quamquam eruditis hodie notiſſima, qua pronomen accuſativum non exprimitur ſed ſubauditur, fraudi hic fuit bonis Librariis: & ſane vix aliter eveniſſe potuit, quam ut QUAE interpolaverint: ita hoc aptum & neceſſarium, ita illud male Latinum & ἀνόητωτον grammaticaſtris illis videbatur. *Vexiſſe qui canerent:* ut Terentius Heaut. III, 2.

Eho quaeſo laudas, qui *heros fallunt? In loco*
Ego vero laudo.

Ovid. Faſt. III, 533.

Invenies *illic*, qui *Neſtoris ebibat annos*,
Quae *ſit per calices facta Sibylla ſuos.*

Sed putidum eſt in re trita exempla corradere.

294. PERFECTUM DECIES NON CASTIGAVIT AD UNGUEM] Sic olim editi; & major pars membranarum. At vetuſtiſſimus Blandinius Cruquii cum altero, probiores aliquot Statii, Mureti unus & Vaticanus apud Lambinum.

PRAESECTUM *decies non caſtigavit ad unguem.* Rectiſſime: & miror extitiſſe editores, qui hoc reperto alterum amplecterentur. Unde enim Librariis tam non communis monetae vocabulum? Ipſa quoque conſtructio, ſi advertis animum, pene flagitat, ut hoc quodcunque eſt adjectivum ad illud *Unguem* referatur. Ideo autem *praeſectum* unguem; ut ipſe non ſcaber, non inaequalis, ſed docta manu pene ad vivum reſectus, aut fallentis juncturae levorem, aut minimam ſiqua exſtet ſalebram lapſu morave perſentiat. Tracta autem a marmorariis ſimilitudo eſt; ut interpretes notarunt, qui pluria ad rem illuſtrandam loca produxere. Quibus unum addam Sidonii Apollinaris, Epiſt. IX, 7. *Tota denique verborum ſtructura liquida prorſus & ductilis; veluti cum cryſtallinas cruſtas aut onychintinas non impacto digitus ungue perlabitur: quippe ſi nihil eum rimoſis obicibus exceptum tenax fractura remoretur.*

Nanciſcetur enim pretium nomenque poëtae,
Si tribus Anticyris caput inſanabile numquam
Tonſori Licino commiſerit. ô ego laevus,
Qui purgor bilem ſub verni temporis horam!
Non alius faceret meliora poëmata: verum
Nil tanti eſt. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quae ferrum valet, exſors ipſa ſecandi.
Munus & officium, nil ſcribens ipſe, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poëtam;
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte, ſapere eſt & principium & fons.
Rem tibi Socraticae poterunt oſtendere chartae:
Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.
Qui didicit patriae quid debeat, & quid amicis;
Quo ſit amore parens, quo frater amandus & hoſpes;

Quod

318. ET VERAS HINC DUCERE VOCES] Et veteres editiones, & omnes Statii, Cruquii, Pulmanni, Berſmanni, noſtrique codices

Reſpicere exemplar vitae morumque jubebo
Doctum imitatorem & VIVAS hinc ducere voces.

Acron MS. & editionis Venetae. VIVAS, *veras*. Poſtea vero in contextum recepta eſt vox *Veras*; & inverſo ordine Acron Fabricianus, VERAS, *vivas*. *Veras* quidem *voces* ſaepius apud ſcriptores legas: Lucretius III, 57.

Quo magis in dubiis hominem ſpectare periclis
Convenit, adverſiſque in rebus noſcere quis ſit.
Nam verae voces *tum demum pectore ab imo*
Eliciuntur; & eripitur perſona, manet res.

Lucanus I, 360.

Si licet, & jus eſt veras *expromere* voces.

Ovid. Rem. Amor. 125.

Aggrediar melius, tunc cum ſua vulnera tangi
Jam ſinet, & veris vocibus *aptus erit.*

Ammianus Marcellinus XXV, 7. *Exploratorum perfugarumque* veris vocibus *docebatur*. Manilius lib. III.

Huc ades, o quicumque meis advertere coeptis
Aurem oculoſque potes, veras *& percipe* voces.

Virgil. Aen. I, 413.

Quid natum toties crudelis tu quoque falſis
Ludis imaginibus? cur dextrae jungere dextram

Non datur, ac veras *audire & reddere* voces? In his locis palam eſt, *veras* accipi non falſas, non fictas, non compoſitas, non fucatas, non mendaces. Atqui hoc minime hic voluit Horatius. Qui enim vitae & morum exemplar reſpicit, ut cuique perſonae convenientia ſciat reddere; ſaepe ei uſu veniet, ut non *veras voces*, ſed falſas, fraudulentas promat, ubi aut ſycophantae Phormionis, aut veteratoris Syri vel Davi perſonam inducit. Quare melius eſt, ut membranarum lectionem ſervemus, *vivas voces*; quales ſcilicet ipſe Syrus aut Phormio, vel cujuſcumque conditionis alius, vivus loqueretur. Noſter Serm. I, 4. v. 53.

Numquid Pomponius iſtis
Audiret leviora, pater ſi viveret?

Ergo ardens ſtomachanſque in Comoedia pater ſimilibus verbis in ſcena iraſcetur; ac cum in vita verus, non perſonatus pater, non poëtae ſed ſua & *viva voce* filium objurgat. Quintilianus II, 2. *Licet enim ſatis exemplorum ad imitandum ex lectione ſuppeditet, tamen* viva illa ut dicitur vox *alit plenius; praecipueque ejus praeceptoris quem diſcipuli & amant & verentur.* Seneca Controv. I. de Cicerone loquens: *Et quod vulgo de alio dici ſolet, ſed de illo proprie debet, potui* vivam vocem *audire.* Sic Luciano ἐμψυχος λογος, *vivus animatuſque ſermo.*

Quod ſit conſcripti, quod judicis officium; quae
Partes in bellum miſſi ducis; ille profecto
Reddere perſonae ſcit convenientia cuique.
Reſpicere exemplar vitae morumque jubebo
Doctum imitatorem, & vivas hinc ducere voces.
Interdum ſpecioſa locis, morataque recte
Fabula, nullius veneris, ſine pondere & arte,
Valdius oblectat populum meliuſque moratur,
Quam verſus inopes rerum nugaeque canorae.
Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui, praeter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partis centum diducere. Dicas,
Filius Albini, ſi de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſuperet. poterat dixiſſe, Triens? Eu!
Rem

v. 318. Vulg. VERAS. 326. DICAT. 328. SUPERAT? POTERAS.

ſermo. Cum autem *Exemplar* & *Imitatorem* & *Ducere* dicit Noſter, a Pictura ſimilitudinem ducit; Virgil. VI, 849.

Credo equidem, vivos ducent *de marmore vultus.*

Statius Silv. I, 3.

Vidi artes, veterumque manus, variiſque metalla
Viva *modis.*

Scio equidem in Pictura *verum* perinde fere eſſe ac *vivum.* Plinius XXXV, 33. *Gladiatorum omnium* veris imaginibus *redditis.* Et 35. *Plaſtem Poſim, a quo facta poma & uvas, ut non poſſes diſcernere a* veris. Et c. 8. *Tabula paſtoris ſenis cum baculo; de qua Teutonorum legatus reſpondit, interrogatus quanti eam aeſtimaret, ſibi donari nolle talem* vivum verumque. Nolim tamen ad hoc exemplum *veras voces* hic adoptare; cum quia in ambiguum, ut vidimus, incidit oratio, tum quia ſcripti quos ſciverim omnes reclamant.

326, 328. DICAT FILIUS ALBINI, SI DE QUINCUNCE] Locus non admodum difficilis, pluribus tamen mendis obſitus.

Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere. dicat
Filius Albini, ſi de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſuperat? poteras *dixiſſe, Triens. Eu,*
Rem poteris ſervare tuam. redit uncia: quid fit?

Morata eſt oratio, & magiſtrum inducit ſic pueros interrogantem: ubi primo DICAS repono, pro *Dicat:* illud enim ſequentia poſtulant. *Dicas filius Albini*, hoc eſt, Dicas tu qui Albini filius es. Mutavere Librarii, quia *Filius*, non *Fili*, hic haberetur. Atqui & ſupra ſic loquitur, v. 292.

Vos o
Pompilius *ſanguis, carmen reprehendite.*

& ſic alii frequenter. Deinde pro *ſuperat*, unus & alter ex noſtris *ſupereſt*, Zulichemianus SUPERET. Probiſſime. *Dicas*, quid de quincunce *ſuperet* ſive ſuperſit, ſi uncia remota eſt. Sic Serm. I, 1. v. 49.

vel dic, *quid* referat *intra*
Naturae fines viventi, jugera centum an
Mille aret.

Virgil. Eclog. III.

Dic, *quibus in terris inſcripti nomina regum*
Naſcantur *flores, & Phyllida ſolus habeto.*

Porro pro *poteras* quattuor Berſmanni, & quinque ex noſtris POTERAT. Nimirum Horatius jam loquitur, non Magiſter. *Potera?*, inquit, *dixiſſe, Triens?* continuo infit Magiſter, *Euge, rem tuam ſervare poteris.* Unde jam paret, & *dicas* ſupra corrigendum fuiſſe. Si enim *Dicat* admiſe-

Rem poteris ſervare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis. an, haec animos aerugo & cura peculî
Cum ſemel inbuerit, ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo?
Aut prodeſſe volunt, aut delectare poëtae;
Aut ſimul & jocunda & idonea dicere vitae.
Quicquid praecipies, eſto brevis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
[Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.]
Ficta voluptatis cauſſa ſint proxima veris:
Ne, quodcumque volet, poſcat ſibi fabula credi;
Neu pranſae Lamiae vivum puerum extrahat alvo.
Centuriae ſeniorum agitant expertia frugis:

v. 330. Vulg. AD HAEC. 339. NEC quodc. Celſi

ris; conſequens erit, ut perſona itidem tertia ſubjungas, *Rem poterit ſervare ſuam.* Ceterum qui *Poteras dixiſſe* legunt, & Magiſtri verba eſſe volunt, diſcipulum corripientis quod haeſitanter & tardiuſcule reſponderet; ii quid urbanum ſit in narratione, quid putidum, haud ſatis dignoſcere videntur.

330. AD HAEC ANIMOS AERUGO ET CURA PECULI] AD HAEC Editiones; una tamen & altera AT HAEC. Lege cum tribus vetuſtiſſimis Blandiniis, quod & Statius ex conjectura protulerat,

AN, *haec animos aerugo & cura peculî*
Cum ſemel imbuerit, ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo?

Ubi ordo eſt, *An ſperamus carmina* &c. *cum haec aerugo ſemel animos imbuerit?* Ceterum SPERAMUS habet eximius codex Reginenſis cum aliis quinque; Graevianus vero, & Leidenſis, & Voſſianus cum aliis itidem quinque SPEREMUS. Sic & in tribus ſuis Pulmannus reperit; ceteri Interpretes tacent: Utrumque probum eſt, ut neſcias utrum utri praeferendum ſit: niſi quod, ubi aequae utrinque ſunt lances, locum ſervare ea lectio debet, quae prior occupavit. Si *An ſperamus* adſciſcis, ſpem habitam ſed inanem reprehendis; ſi *An ſperemus*, ſpem omnino omnem vetas & abſcindis.

337. OMNE SUPERVACUUM PLENO DE PECTORE MANAT] Verſus ſuſpectus. Solebant olim ſententioſa hujuſmodi in margine allinere, quae poſtea in contextum irrepſerunt:

Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.

Ubi *corpore* habet codex Digbeanus Oxonii. Sammonicus c. XXXV. de Haemorrhagia:

Si modicus pleno manat de corpore *ſanguis,*
Subvenit: at nimius cum vita funditur ipſa.

Certe & nullius eſt veneris hic verſiculus, & ab ambiguitate male laborat. Si enim *ſupervacua* tantum effluunt; quid pericli erit, ſi in *praecipiendo* longior prolixiorque fueris? Ergo nocet magis ſententiae, quam auxiliatur. Deinde illud vide Epiſt. I, 19. v. 44.

fidis enim manare *poëtica mella*
Te ſolum, tibi pulcher:

& videbis te contrariis verbis recte dicere poſſe; *Omne* eximium & egregium *de pleno pectore manat.* Nam & poëtis ipſis, Noſtro puta & Virgilio, ubi e divite vena fundunt opes, luculenta illa carmina *de pleno* & fecundo pectore *manare* dicentur. Vereor igitur, ne monacho potius quam Flacco verſiculus debeatur. Ejuſdem quoque commatis videtur ille, Serm. II, 2. v. 38. de quo dicere, ubi locus erat, neſcio quo caſu oblitus ſum:

Jejunus raro ſtomachus vulgaria temnit.

Quippe ibi & orationis curſum male intercipit; & in ambigui vitium incidit. Jam olim enim a Scho-

Celsi praetereunt austera poëmata Ramnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret aera liber Sosiis, hic & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat aevum.
Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
Nam neque chorda sonum reddit, quem volt manus & mens;
Poscentique gravem persaepe remittit acutum:
Nec semper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo est?
Ut scriptor si peccat idem librarius usque,

Quam-

v. 353. Vulg. Est *deest.*

Scholiastis dubitatum est, utrum *raro jejunus* an *raro temnit* sit accipiendum. Nimirum aut fallor, aut hae sententiae ex libris trivialibus, qui tum pueris praelegebantur, nunc perierunt, desumtae sunt: & cum in exemplaris ora velut loco appositae & consimiles a quopiam notarentur, posterioribus Librariis fucum fecerunt. Eadem mihi suspicio est de Juvenalis loco XII, 50. ubi narrat, ut Catullus suus in summo naufragii discrimine, quo navem levaret, pretiosissimam supellectilem in mare projecerit:

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento praeferre caput, rebusque salutem?
[*Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,*
Sed vitio caeci propter patrimonia vivunt.]
Jactatur rerum utilium pars maxima: sed nec
Damna levant.

Vides hic in mediam narrationem sententiolas has intrudi, putide prorsus & perquam inscite. Quorsum enim hic *Quidam?* cum jam dixerat, ne unum quidem ulla mundi parte vitam patrimonio praeferre. Quale autem illud, *facere patrimonia?* quae scabies locutionis? Quam alienum & pannosum illud *Vitio caeci?* quod eo tantum affuitur, ut versiculi cento sarciatur. Ergo obelo configendos hos versus censeo; etiamsi vetus ibi Scholiastes, ut hic quoque apud Nostrum, pro genuinis agnoverit. Denique, ut magis scias sententias illas passim mala manu inferciri; narro jam tibi districha Epimythia, quae singulis Avieni fabulis subjunguntur, omnia suppositia esse καὶ κακοῦ κόμματος, & in Galeano quo usus sum codice nulla comparere.

339. NEC QUODCUMQUE VELIT POSCAT] NEC editiones jam ab annis amplius centum: at principes illae cum pluribus codicibus, vetustioribus certe omnibus, Graeviano, Leidensi, Reginensi, (Vossianus hic deficit)

Ficta voluptatis caussa sint proxima veris:
NE *quodcumque volet, poscat sibi fabula credi.*

Ita loqui amat Noster: vide supra v. 185.

453. AUT HUMANA PARUM CAVIT NATURA. QUID ERGO? Codices & nostri omnes & aliorum, ut etiam editiones principes Loscheriana & Venetae, verbum substantivum hic adsciscunt;

Aut humana parum cavit natura. quid ergo EST?

Neque video, cur a recentioribus ejici meruerit. Livius XLIV, 22. Quid ergo est? *primum a prudentibus monendi imperatores sunt.* Cicero pro Quintio: Quid ergo est? *primum magnitudo periculi &c.* Iterum: Quid ergo est? *Cum ei natura nihil melius &c.* Et mox. Quid ergo est? *vereor mehercule &c.* Et rursus: Quid ergo est? *homines erant ab hoc omnes alieniissimi.* Ita hic, & alii passim.

Quamvis eſt monitus, venia caret; ut citharoedus
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem:
Sic mihi qui multum ceſſat, fit Choerilos ille,
Quem bis terve bonum, cum riſu miror; & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum operi longo fas eſt obrepere ſomnum.
Ut pictura, poëſis: erit quae, ſi propius ſtes,
Te capiat magis; & quaedam, ſi longius abſtes:
Haec amat obſcurum; volet haec ſub luce videri,
Judicis argutum quae non formidat acumen:
Haec placuit ſemel; haec decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te ſapis; hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi: conſultus juris, & actor
Cauſſarum mediocris; abeſt virtute diſerti
Meſſallae, nec ſcit quantum Caſcellius Aulus;

Sed

v. 355. Vulg. Et cith. 358. Terque. 360. Opere in l.

355. Et citharoedus Ridetur] Non et, ſed ut habent Lambini quidam codices, & ex noſtris Colbertinus, Battelianus, & pro varia lectione Vigornienſis:

Ut ſcriptor ſi peccat idem librarius uſque,
Quamvis eſt monitus, venia caret; ut citharoedus
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem.

Miror neminem ex editoribus hanc lectionem praeripuiſſe. Ut *ſcriptor librarius*, Ut *citharoedus*. Quis non ſentiat ſuaviorem & vividiorem fieri orationem, ſi ut repetatur? Sic alibi Epiſt. I, 13.

ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut *ruſticus agnum*,
Ut *vinoſa glomus furtivae Pyrrhia lanae*,
Ut *cum pileolo ſoleas conviva tribulis.*

Et Epiſt. I, 2.

Ut *nox longa quibus mentitur amica*, *dieſque*
Lenta videtur opus debentibus; ut *piger annus*
Pupillis, *quos dura premit cuſtodia matrum.*

Pone in his et pro ut, & magna ex parte vis & venus orationis evaneſcit.

358. Quem bis terque bonum cum risu miror] Codex Regius, & ſolus quod ſciam, rectiſſime habet,

Quem bis terve bonum cum riſu miror, & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.

Nam ſine dubio hoc vult, Choerilum *raro* evigilare & bonum eſſe, contra raro dormitare Homerum: ergo ridere ſe, quandocumque ille bonus eſt; indignari vero, quandocumque hic dormitat. Atqui & ratio & uſus te docebit, *Bis terque*, ut *Terque quaterque*, ſemper habere ſignificationem crebritatis; raritatis autem *Bis terve*. Quamobrem omnino hic legendum, *Quem* bis terve *bonum*. Vide quae diximus ad Epod. V. v. 33. atque iis adde locum Senecae Epiſt. LXXXVI. *Parum eſt ſumere unguentum; ni* bis *die* terque *renovetur*, *ne evaneſcat in corpore*: ubi indicat, ſaepe, crebro, frequenter renovari.

360 Verum opere in longo fas est obrepere somnum] Ita malunt hodie, & ſic ſcriptis aliquot, in quibus Reginenſis noſter. At vetuſtae editiones, & multo melior pars membranarum, Cru-

Sed tamen in pretio est: mediocribus esse poëtis
Non homines, non Dî, non concessere columnae.
Ut gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia cena sine istis:
Sic animis natum inventumque poëma juvandis,
Si paullum summo decessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis;
Indoctusque pilae, discive, trochive, quiescit;
Ne spissae risum tollant inpune coronae:
Qui nescit versus, tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praesertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invita dices facieve Minerva:
Id tibi judicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris, in Maecî descendat judicis auris,
Et patris, & nostras; nonumque prematur in annum,
Mem-

Cruquiani libri omnes, Leidensis, Graevianus a manu prima &c. *operi longo* exhibent. Utrumque quidem probe: nam *obrepere* & absolute ponitur. Ovidius Epist. Herus:

Sed movet obrepens somnus *anile caput.*

Lactantius De opificio Dei C. XVIII. *Dum intenta est mens in ea de quibus cogitat, repente* somnus obrepit. Et dativo quoque jungitur. Ovid. Fast. III, 19.

Blanda quies furtim victis obrepit ocellis.

Seneca Troad. 441.

Brevisque fessis somnus obrepsit genis.

Quare, cum utrumvis legitimum sit, ob codicum auctoritatem retinemus hic dativum:

Verum OPERI LONGO *fas est obrepere somnum.*

At somnus, inquies, non *operi*, sed auctori subrepit. Recte quidem: & idcirco cum hoc figuratius sit & dictu insolentius, a Librariis immutatum esse credibile est; illud tam planum & facile numquam sollicitaturis, si a principio in codicibus reperissent. Ceterum simili figura Statius Theb. VIII, 218.

nox addita curas
Obruit, & facilis lacrimis irrepere *somnus.*

lacrimis, ut *operi*, *obrepere*; hoc est, dum flemus, dum opus facimus: nam *lacrimae* utique non magis dormiunt, quam *opus* dormit. Hieronymus ad Pammachium & Oceanum: *Quod siquis Judas Zelotes opposuerit nobis errores ejus, audiat libere, Interdum magnus dormitat Homerus*; *Verum* OPERE LONGO *fas est obrepere somnum.* Ita omnes doctissimi patris editiones, & codex scriptus in Collegio Emmanuelis Cantabrigiae.

387. IN METII DESCENDAT JUDICIS AURES] Editiones recentes *Metii*. Et *Metius* quidem sive *Mettius* passim in Historicis, & nummis, Marmoribusque occurrit. Nos tamen maluimus,

in MAECI *descendat judicis aures.*

Ita plane Graevianus *Maecii*, Leidensis *Mecii*; Reginensis *Mecî*, licet a manu secunda; prout ex suis Lambinus & Cruquius ediderunt. Is ipse est, quod & viderunt Manutius Lambinusque, de quo Cicero Epist. Fam. VII, 1. *Reliquas vero partes diei tu consumebas his delectationibus quas tibi ipse ad arbitrium tuum comparas: nobis autem erant ea petienda, quae* Sp. Maecius *probavisset.* Quod si ita est:

Membranis intus positis. delere licebit
Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
Silvestris homines sacer interpresque Deorum
Caedibus & victu foedo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigris rabidosque leones.
Dictus & Amphion, Thebanae conditor arcis,
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit haec sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis;
Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
Oppida moliri; leges incidere ligno.
Sic honor & nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. post hos insignis Homerus
Tyrtaeusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictae per carmina sortes,

Et

est; oportet ut *Maecius* hic non verus & vivus, sed figurate quivis alius legitimus & peritus judex accipiatur. Quippe scripta est Epistola illa Ciceronis quadraginta prius annis, quam Ars haec Poëtica. Ceterum prava hic interpunctio editores omnes decepit;

nonumque prematur in annum.
Membranis intus positis, delere licebit
Quod non edideris: nescit vox missa reverti.

Nam hac utique distinctione, bis idem dicitur in eodem orationis colo. Quid enim aliud est *Membranis intus positis*, Quam *Quod non edideris?* alterutrum sententiae satisfacit, utrumque onerat polluitque. Tu vero sic tolles hanc maculam, pausa immutata:

in Maeci descendat judicis aures,
Et patris & nostras; nonumque prematur in annum,
Membranis intus positis. Delere licebit,
Quod non edideris: nescit vox missa reverti.

402. TYRTAEUSQUE MARES ANIMOS IN MARTIA BELLA VERSIBUS EXACUIT] Hic quidem locus sanissimus est facillimusque: verum hac occasione fas erit depravatissimum L. Ampelii locum emendare, c. XIV. de Ducibus Lacedaemoniorum: *Othryades vir bellator —— tropaeum suo sanguine scripsit*, tertiusque *Messenio bello, ex oraculo Apollinis dux ab Athenienſibus per ludibrium missus*, poenateas vota, *militum animos concitavit, ut tam diuturnum praelium victoria consummarent.* Corrige, TYRTAEUSQUE —— *dux per ludibrium missus*, POEMATE SUO ITA *militum animos concitavit*, ut *tam* &c. Vide rem apud Justinum III, 5.

410. NEC RUDE QUID PROSIT VIDEO INGENIUM] Veteres aliquot apud Lambinum codices & unus apud Franciscum Luisinum, *Quid* POSSIT; atque sic locus citatur a Joanne Saresb. Metal. I, 8. ubi & editi & MS. *possit*. Rectissime. Sic Carm. I, 26.

Pimplei dulcis, nil sine te mei
Possunt *honores.*

ubi vide quae adnotavimus; & eis adde Carm. IV, 14.

didicere nuper,
Quid *Marte* posses.

Et Epist. I, 9.

Quid possim, *videt & novit me valdius ipso.*

Plaut. Asin. III, v. 46.

Videtin' viginti minae quid pollent, quidve possunt?

Quid possit, τί δύναιτ' ἄν, quid laudabile, quid egregium pariat. At *quid prosit*, τί ἂν ὠφελοῖ, minus

Et vitae monſtrata via eſt, & gratia regum
Pieriis tentata modis, luduſque repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Muſa lyrae ſolers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaeſitum eſt. ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
Nec ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango:
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt,
Et, quod non didici, ſane neſcire fateri.

Ut

v. 410. Vulg. PROSIT. 416. NUNC ſatis.

nus eſt humiliuſque, quam quod poſcit ſententia. Nam & Choerilo, cum incultis verſibus aureos Philippos abſtulerat, *profuit* quidem rude ingenium; quantillum vero erat, quod *potuit*, vidit optima judex Poſteritas.

416. NUNC SATIS EST DIXISSE, EGO MIRA POEMATA PANGO] Percipe ſodes intento animo filum ductumque orationis:

Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit venere & vino: qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
NUNC *ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango:*
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt,
Et quod non didici ſane neſcire fateri.

Qui, inquit, Olympia certat Curſor, qui Pythia cantat Tibicen, non audet in certamen deſcendere ſine longa & aſſidua ſub magiſtro exercitatione; NUNC *ſatis eſt dixiſſe* &c. NUNC vero ſine ulla doctrina vel uſu quivis Poëticam ſibi arrogat. Quorſum obſecro illud *Nunc?* cum nulla hic temporum, ſed ſtudiorum duntaxat oppoſitio eſt. Non enim praeſentes poëtas cum antiquis in ſtudio curſoribus, cum priſcis tibicinibus comparat: nam & qui nunc, inquit, STUDET *metam contingere*, quique nunc CANTAT *Pythia*, prius arte ſe & labore formant praeparantque. Vides jam, opinor, τὸ ἀνακόλουθον; vides illud NUNC & nihil ad rem facere, & ſententiam ſubvertere. Enimvero, ſi NUNC *ſatis eſt* voluiſſet Horatius; conſequens erat, ut non in diverſis Artibus, ſed in una eademque comparatio inſtitueretur, hoc modo: Olim quidem homines non ſine magno apparatu, ſine multo doctrinae inſtrumento & ſupellectile *Poëticam* attingere auſi ſunt; *Nunc* ſatis eſt dixiſſe, Ego Poëta ſum, & ſic illotis pedibus ad Muſarum fores accedere. Quid ergo fiet? Sine dubio mendoſum erit illud NUNC; & ſane codex Digbeanus Oxonii NON; at Vigornienſis noſter, alterque ex bibliotheca Epiſcopi Elienſis NEC clare exhibent. NUNC vero pro NEC proclive erat, ut Librarii ſubſtituerent; cum minimum ſcriptione differant *nc* & *nec*. Certiſſima igitur emendatio eſt;

qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
NEC *ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango.*

In nulla, inquit, arte ſine labore & ſtudio nomen nanciſcéris: Nemo aut curſu aut cantu palmam ſibi ſpondere audet ſine legitima exercitatione: NEC in Poëſi *ſatis eſt dixiſſe*, &c.

Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas;
Adſentatores jubet ad lucrum ire poëta
Dives agris, dives poſitis in fenore nummis.
Si vero eſt, unctum qui recte ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere artis
Litibus inplicitum; mirabor, ſi ſciet inter-
Noſcere mendacem verumque beatus amicum.
Tu ſeu donâris, ſeu quid donare voles cui;
Nolito ad verſus tibi factos ducere plenum
Laetitiae: clamabit enim, Pulchre, bene, recte;
Palleſcet; ſuper his etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem; ſaliet; tundet pede terram.

v. 423. Vulg. ATRIS. Ut

423. ET ERIPERE ATRIS LITIBUS IMPLICITUM] *Atrae* quidem *lites* ſatis bene dici poſſunt, ut *atrae curae*, *atri luctus*, & ſimilia. Atqui eo pacto vagum tantummodo perpetuumque erit epitheton: cum tamen in promtu erat aliud aptius & ſingularius, quod ex ipſo ſolo enaſcitur, & quod adjunctis vocabulis vim mutuam donat debetque. Neque enim dubito, quin ſic dederit Horatius;

Si vero eſt unctum qui recte ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere ARTIS
Litibus implicitum.

Ideo *Artis litibus* (ſic enim olim ſcribebant, non ut prave nunc *Arctis*) quia dixerat *Implicitum:* haec enim ſe mutuo reſpiciunt: ſtrictis, nodoſis litibus, unde eripi & liberari cute ſalva difficile eſt, implicatum & irretitum. Prudentius Peri Steph. X, 202.

Qui ſi citetur legibus veſtris reus
Laqueis *minacis* implicatus *Juliae.*

Lucretius V, 1146.

Sponte ſua cecidit ſub leges artaque jura.

Statius Silv. III, 5.

Nulla foro rabies, aut ſtrictae jurgia legis.

Juvenalis VIII, 50.

Qui juris nodos *& legum aenigmata ſolvat.*

Plinius Hiſt. XVI, 5. *Additae* leges artae, *& ideo ſuperbae.* Cicero pro Sextio c. 41. *Ut illum exſultantem & tripudiantem* legum, *ſi poſſet*, laqueis *conſtringeret.* Pro Coelio c. 70. *Eo maleficio erant* implicati, *ut ex nullius* legis laqueis *emittendi viderentur.* In Vatinium c. 5. *Cum homines negotia gerentes judiciis iniquiſſimis* irretires. Et rem & verba habes apud Ammianum Marcell. XXX, 4. de Rabulis forenſibus: *Qui inter ſollicitudines judicum per multa diſtentas* irreſolubili nexu vincientes *negotia, laborant ut omnis quies* litibus implicetur, & nodoſis quaeſtionibus *de induſtria judicia circumſcribunt: quae cum depravantur*, foveae *ſunt fallaces & caecae, in quas ſi* captus *ceciderit quiſquam, non niſi per multa exiliet luſtra, aduſque ipſas medullas exſuctus.*

435. QUEM PERSPEXISSE LABORENT] Et veteres Editiones, & plerique omnes codices, *Laborant.* Revocetur itaque; & deinceps ſcribamus:

Reges dicuntur magnis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perſpexiſſe LABORANT.
An ſit amicitia dignus.

In duobus ſolis reperi *Laborent*; quorum in uno emendatum erat, *Laborant.* Sane quid modus ſubjunctivus hic faciat, non video.

441. ET MALE TORNATOS INCUDI REDDERE VERSUS] *Tornatos* quidem *verſus*, notiſſima & aptiſſima tranſlatione, recte alias dici numquam negaverim. Sic enim & Propertius II, 25. v. 43.

Incipe jam anguſto verſus includere torno.

Lucanus in Panegyrico Piſonis:

hinc exornata figuris
Advolat excuſſo velox ſententia torno.

Gellius IX, 8. *Hanc ſententiam memini a Favorino inter ingentes omnium clamores* detornatam incluſamque *verbis his pauciſſimis.* Ubi obiter nota illud *Incluſam:* inde enim firmatur recepta lectio in ſuperiore Propertii loco, contra Scaligeri ſententiam, qui *verſus includi torno* recte poſſe dici negabat.

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
Derisor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urguere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborant,
An sit amicitia dignus. si carmina condes,
Numquam te fallant animi sub volpe latentes.
Quintilio si quid recitares, Corrige sodes
Hoc, aiebat, & hoc. melius te posse negares,
Bis terque expertum frustra? delere jubebat,
Et male ter natos incudi reddere versus.

Si

v. 435. Vulg. LABORENT. 441. TORNATOS.

bat. Appuleius in Floridis, IX. *Meum vero unumquodque dictum acriter examinatis, sedulo penticulatis, ad limam & lineam certam redigitis, cum* torno *& cothurno iterum comparatis.* Sic & Graeci eadem metaphora ἀποτορνεύειν *tornare periodum.* Philostratus in Polemonis vita: Καὶ ὅτε ἀποτορνεύοιτο περίοδον, τὸ ἐπὶ πᾶσιν αὐτῇ κῶλον σὺν μειδιάματι φέρειν, *Et cum* detornaret *periodum, postremum ei colon renidente vultu inferebat.* Plutarchus Περὶ τῦ ἀκούειν; *in Lysiae,* inquit, *oratione De Amore laudat id Plato,* ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ τροχηλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται, *quod verborum unumquodque clare & rotunde* detornaretur. Platonis ipsius verba in Phaedro habentur: Ὅτι σαφῆ καὶ τροχηλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετορνευται. Quin & figura fere simili γλυπτοὺς καὶ τορευτοὺς λόγους *sculptas & caelatas orationes* bis dixit Dionysius Halicarnassensis; De Compositione Verborum p. 30. Ἄλλως τε καὶ τῶν τότε ἀνθρώπων οὐ γραπτοῖς, ἀλλὰ γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς ἐοικότας ἐκφερόντων λόγους. & De Demosthene p. 194. Ὁρῶν τοὺς κρατίστους λόγων ποιητὰς νομιζομένους, Ἰσοκράτην καὶ Πλάτωνα, γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς ἐοικότας ἐκφέροντας λόγους. Crinagorae Epigramma in Callimachum:

Καλλιμάχυ τὸ τορευτὸν ἔπος τόδε.

Aristophanes Thesmoph. v. 995.

Ἀλλ' εἴ' ἐπ' ἄλλ' ἀνάστρεφ' εὐρυθμῷ ποδὶ,
Τόρευε πᾶσαν ᾠδήν.

Ubi tamen Τόρευε reponendum arbitror, ut loco convenientius: *Verum age, alio te converte composito pede;* Torna *totam cantilenam.* Idem in simili sententia pluria de fabrili opificio sumsit vocabula, versu ibidem 58.

Κάμπτει δὲ νέας ἀψῖδας ἐπῶν·
Τὰ δὲ TOPNEYEI, τὰ δὲ κολλομελεῖ,
Καὶ γναμπτυπεῖ, καντιομάζει,
Καὶ κηροχυτεῖ, καὶ γογγυλίζει,
Καὶ χοανεύει.

Ubi obiter ob Anapaesti legem emendandum erit, Καὶ γογγυλίζει: ut φάρυγος correpte pro φάρυγγος & similia dixerunt: *Flectit autem novas versuum curvaturas; Nunc* tornat, *nunc conglutinat; Nunc sententias ponit, nunc antonomasias; Nunc incerat, nunc rotundat, nunc conflat.* Quod vero hic particulatim dixit, singula fere fabrilis officinae memorans instrumenta; summatim alii dixerunt, *Fabros* carminum Poëtas appellantes: ut Cratinus in Eumenisi Comoedia, apud Schol. Aristoph. Equit. v. 527. Τέκτονες εὐπαλάμων ὑμνων. & Pindarus Nem. III. Μελιγαρύων τέκτονες κάμων νεανίαι. Porro ex eadem officina traducta sunt, quae passim occurrunt, *Opus limatum, politum, expolitum,* & alia id genus: ut ineptus plane sit & in veterum scriptis hospes, qui *versus tornatos,* quod apud Nostrum nunc circumfertur, in universum signo atro notaverit. Nihilo tamen minus jam diu est, cum elegantioris ingenii homines Horatium culpant; non quod *tornatos versus* dixerit, sed quod *incudi reddere* parum caute addiderit; resque plane diversas, *Tornum* & *Incudem,* una conjunxerit;

Et male tornatos incudi reddere versus.

Recte illi quidem & vere: quid enim torno cum incude? Siquidem hoc est, quod ipse jam dixerat,

Delphinum silvis appingere, fluctibus aprum.

Si defendere delictum, quam vertere, malles;
Nullum ultra verbum, aut operam insumebat inanem,
Quin

Ego vero Venusinum nostrum, subtili siquis alius & castigato judicio poëtam, extra culpam esse dico; codices autem a dormitantibus Librariis esse depravatos. Videamus locum integrum:

Quintilio siquid recitares, Corrige sodes
Hoc, aiebat, & hoc. melius te posse negares,
Bis terque *expertum frustra? delere jubebat,*
Et male tornatos *incudi reddere versus.*

Enimvero corrigendum aio,

Et male TER NATOS *incudi reddere versus.*

Ubi levissima sane mutatio est, sententia vero jam clara & perspicua. Quereris, inquit Quintilius, te bis TERque frustra conatum esse versus istos lambendo & fingendo meliores reddere? Tu vero, qui TER male exierunt versus prorsus abjice: neque jam limam amplius adhibe ad eos frustra poliendos, sed incude potius utere formandis & fabricandis novis. Recte autem, *Versus ter* MALE NATOS: ita Noster alibi, Epist. II, 1. v. 233.

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilus, incultis qui versibus & MALE NATIS
Rettulit acceptos regale nomisma Philippos.

Haec ubi ante sedecim ferme annos in Notis ad Callimachum, & iisdem pene verbis, dixeramus: nisi quod plura nunc Veterum loca producimus; cum ibi obiter tantum, hic rem ex industria agamus: diversis, ut fieri solet, hominum judiciis conjectura haec excepta est. Plures & in his omnes χαριέστεροι & honestiores assentire & plaudere; GRAEVIUS praecipue ὁ μακαρίτης, & natura & diuturno usu judex acerrimus, ut quantivis eam pretii sodalibus laudare; literis ad me datis IV. Non. Dec. MDCCII, *non conjecturam* dicere, *sed certam emendationem; quam qui videat & non probet, eum in his rebus caeciorem esse quavis talpa.* Recte sane natura comparatum est, ut in re literaria semper vilis annona sit istiusmodi Talparum; qui doctis atque oculatioribus & oblectamento sint, & comparatione pretium famamque augeant.

In his Gronovius *nomen profitetur suum*, qui Notis ad A. Gellium IX, 8. contra hanc emendationem cornicari aliquid voluit; quodque jam a decennio consueverat, contumeliosis me verbis accipere. Videamus, an forte per obscurae & faeculentae orationis nebulas, quid demum sibi velit, perspicere valeamus. Ergo id primum velle dicere videtur (nam de mente ejus hariolandum est) perperam a nobis fundamenti loco positum, *Res plane diversas esse Tornum & Incudem*: quippe ejusdem officinae utrumque instrumentum esse; torni usum esse in ferro & ceteris metallis; & ferramenta quae sub torno male processerunt, ad incudem denuo revocari solere. Sane in hoc & alios se multo sagaciores secum habet sentientes. Dacierius quidem hoc eviciisse sibi visus est ex Strabonis loco sub finem lib. XIII: Ἴδιον δ' ἐστὶ Κιβύρᾳ, τὸ τὸν σίδηρον ΤΟΡΕΥΕΣΘΑΙ ἰδίως: *Id Cibyra habet peculiare, quod ferrum facile apud eos* TORNATUR. Ita versio Latina, quae vulgo circumfertur, Strabonis. Nimirum evellendus est ex animis hominum communis ille error, qui Lexica omnia tam vetera quam recentia occupavit, quique & mihi ipsi dum scribo & mentem forte aliis intentam habeo, cum res ista non agatur, semel iterumve subrepsit, Omnes enim a prima adolescentia falso docemur, ΤΟΡΕΥΕΙΝ Latine esse TORNARE, atque idem esse quod ΤΟΡΝΕΥΕΙΝ: cum tamen certissimum sit, τορεύειν apud Graecos nusquam aliud significare, quam *caelare, sculpere:* inde *Toreutae*, & *Toreutice* Plinio; *Toreumata* Ciceroni & Martiali: Clemens Strom. I. ὁ τῶν ἐν ταῖς σφραγῖσιν ἐντυπωμάτων τορευτικός: Τορνεύειν contra, nihil aliud esse, quam *tornare, rotundare.* Quod ita fuse eruditeque ostendit Salmasius in Plinianis, ut vix quidquam addi possit, atque eo lectorem remittimus. Ergo locus ille Strabonis sic erat vertendus; *Quod ferrum facile apud eos* CAELATUR. Neque vero vel unus apud veteres Scriptores locus extat, quo Τόρνος vel *Tornus* metallis elaborandis adhibetur: sed lignis tantum, & lapidibus, ebori, vitro, *&c.* idque sola *rotundatione* vel circulari sculptura. Etymologicon Magnum: Δυνατοῖσι λέγεται, τετορνευμένοις, τορευτοῖς ἢ τροχηλοῖς· ὄνος γὰρ ὁ τόρνος. Appuleus De Mundo: *Ut in* tornando *artifex solet forcipe materiam comprehensam* reciproco volumine rotundare. Plinius Hist. XVI, 40. *Thericles calices ex* Terebintho *solitus facere* torno. XIII, 9. Lignum (Cuci) *firmae duritiae, ex quo velares* detornant *anulos.* XI, 39. *Hippopotami* corii *crassitudo talis, ut inde* tornentur *hastae.* XXXVI, 13. *Turbines ita librati ponderunt, ut* puero circumagente tornarentur *columnae.* Ibidem 18. *Albos* lapides torno *duriores, quam Parios.* Et 22. *In Siphno* lapis *est, qui cavatur* tornaturque *in vasa coquendis cibis utilia.* Et 26. *Vitrum aliud flatu figuratur, aliud* torno teritur, *aliud argenti modo caelatur.* Virgilius Georg. II.

Nec

Quin ſine rivali teque & tua ſolus amares.
Vir bonus & prudens verſus reprehendet inertis,

Cul-

Nec tiliae leves & torno raſile buxum.
Idem Eclog. III. de poculis faginis:
Lenta quibus torno facili *ſuperaddita vitis:*
Diffuſos edera veſtit pallente corymbos.
Quem locum egregie explicabat idem Salmaſius: *Superaddita facili torno*, caſu dativo: hoc eſt, ligno prius torni ope excavato, vitis & edera caeli arte ſuperaddebantur. Fruſtra ſunt, qui aliam interpretationem hic quaerunt. Quid ergo? Num aut lignea vitreave pocula, aut columnae lapideae, aut haſtae coriaceae incudibus parabantur? An jam tandem ſentire incipis, *diverſas plane eſſe res* Tornum & Incudem? Nam ſuavis ſane eſt Dacierius; qui ideo Tornum ad incudem & folles pertinere contendit, quod Propertius loco dicto *Tornum* & *Ignes* conjungit,

Deſine Achilleo componere verba cothurno,
Deſine, & ad molles membra reſolve choros.
Incipe jam anguſto verſus includere torno:
Inque tuos ignes, *dure poëta, veni.*

Ubi *In tuos ignes veni* interpretatur, *Remitte tuos verſus in fornacem, ut molliores inde exeant.* Obſtupebam equidem, cum haec primum legerem. Quis enim neſcit *ignes* perinde eſſe ac *Amores*, notiſſima Poëtis figura, ut *Meus ignis Amyntas?* Praecipit igitur Lynceo, poëtae Epico qui in amorem nuper inciderat, ut relicto Heroico & grandi carmine, *choros* & *amores* anguſtis Elegis ſcribat. Quid hoc facit ad *fornacem?* Immo vero, ut concedamus illis, & Tornum fabricando ferro olim inſerviiſſe, & τορνεύειν *tornare* idem eſſe nonnumquam ac τορεύειν *caelare*, *ſculpere*; quorum illud inauditum eſt, hoc falſum: numquam tamen efficient, rectum probumque eſſe quod in Flacco nunc habemus, *Male tornatos verſus incudi reddendos eſſe.* Nam ſi id accipiunt, *Ferrum tornari ſolitum:* at numquam uſu venire poteſt, ut ferrum tornatum ad incudem revocandum ſit. Quippe tornus *facilis* eſt, ut jam apud Virgilium habuimus, inſtrumentum omnium certiſſimum, quod ipſius turbinis ratione ſemper paret artifici, nulli errori obnoxium. Numquam igitur a torno & turbinibus ad incudem reverti opus erat; ut vel Fabrorum pueris riſum deberet Noſter, ſi ex eorum officina tam prave & imperite ſimilitudinem traheret. Quod ſi alterum jam malunt, ut *Tornatus* idem fuerit ac *ſculptus*, *caelatus:* pari vel majore potius incommodo mactabuntur. Ain' tu? tune praeceperis Polycleto aut Pyrgoteli vel Myroni aut Mentori, ut ſiquid iis ſub manu non ad votum ſucceſſerit, incudi redderetur? Quid, malum, ſculptoribus cum incude? quorum opus materiam licet cariſſimam longo intervallo ſuperabat. At ſi opus, inquis, male ceſſerit, quidni incudi materia reddatur? [Gemmam ne reddes aut argentum incudi? immo ferrum vel aes. Quantum vero lucellum in tantula aeris materia? Quae tam inepta parſimonia, quae exiguum ſigillum vel annullum denuo conflaverit? In tenui illis labor erat: & infeliciſſimus omnium artifex fuerit, cui vel aberrantis manus tam incaſſum ceciderit opus, ut nihil prorſus nudae materiae precii accederet. Stultus itaque ſit, qui ſculptorem ſibi parum ſatisfacientem ad folles & incudem ire jubeat; praeſertim cum ea domi inſtrumenta non habeat, utpote alterius artis & officinae. Ergo, ut omnia illis dederimus, nihil tamen rei erit ſeu torno ſive caelo & γλυφάνῳ cum incude. Satis, opinor, liberales fuimus; ut tamen plus eis largiamur, eſto ut opus aliquod tornatum revocari queat ad incudem: multum tamen aberit, ut defendi queat totum illud,

Et male *tornatos incudi reddere verſus.*

Illud enim a me accipe, & in imum pectus demitte; Quamquam in ipſis operibus fabrilibus & *infabre ſculptum* & *durius fuſum*, & *neglegentius limatum*, & contra ἰύξεσον, & ἰύσμιλωτον ſaepe memorantur; fore tamen omnium abſurdiſſimum, ἀνύσατον plane & ſecum pugnans, ſi quis in metaphoris a Fabrili arte petitis MALE TORNATOS ſive *male Limatos* verſus appellet, quos incultos & male factos ſignificare velit. Quippe omnia illa per eandem ſimilitudinem huc tracta, *Tornatus*, *Limatus*, *Politus*, *Expolitus*, *Raſus*, habent in ſe notionem Perfecti, abſoluti, ſuis partibus ac numeris expleti: adeo ut *male tornatus* dicere, perinde fuerit, ac *male bonus, mutile perfectus.* Atque inde eſt, quod non modo non *male tornatus*, *male limatus* (πολλοῦ γε καὶ δεῖ) ſed ne *bene* quidem *tornatus*, *bene limatus* μεταφορικῶς dictum apud quemquam ſcriptorem invenias; quippe & hoc aeque putidum & otioſum foret, ac *bene abſolutus.* Et idcirco in locis ſuperius citatis, τὸ τορευτὸν ἔπος, γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς λόγοις, &c. ipſum illud per ſe τορευτὸν virtutem operis ſatis deſignabat, abſque τῷ Εὖ vel τῷ Καλῶς, vel ullo alio adverbio. Sic & ubi *Lima* vel *Limatus* in hac tranſlatione occurrit; nudum id & ſolum ſine ope adverbii perfectionem indicat. Noſter ſupra v. 291.

ſi non offenderet unum

Culpabit duros, incomtis adlinet atrum
Transverſo calamo ſignum; ambitioſa recidet

Or-

Quemque poëtarum limae *labor & mora.*
Et Serm. I, 10. v. 65. de Lucilio:
fuerit limatior *idem,*
Quam rudis & Graecis intacti carminis auctor.
Ovid. Pont. I, 5.
Scilicet incipiam lima *mordacius uti:*
Et ſub judicium ſingula verba vocem.
II, 4.
Utque meus lima *raſus liber eſſet amici.*
IV, 6.
Quae tibi tam tenui cura limantur.
I, 5.
Cur ego ſollicita poliam *mea carmina cura?*
Martial. V, 82.
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima *momorderit Secundi.*
X, 2.
Nota leges quaedam, ſed lima *raſa recenti.*
VI, 64.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante *Minerva*
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenae.
Perſius Sat. I, 85.
Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina raſis
Librat in antithetis.
Gellius XIX, 9. *Verſus, quibus mundius, venuſtius,* limatius, *terſius, Graecum Latinumve nihil quicquam reperiri puto.* Verum omnium maxime metaphoris hiſce delectatus eſt Cicero; apud quem paſſim habes, *Limatus oratione, Limatulum judicium, Limatum dicendi genus, Perpolita, polita, expolita oratio;* & alia id genus ὅσα κόμις. Sic & Graecis in hac tranſlatione, κατερρινημένα, ἀπεξεσμένα, ἀπεσμιλευμένα, ipſa per ſe excellentiam ſignificant. Ariſtoph. Ranis de Euripide v. 930. Τὸν μὲν ἀφεῖον τι λέξειν καὶ κατερρινημένον, *Feſtivum quid & limatum.* Syneſius in Dione: Καὶ τὸ λέξιν καθῆραί τε καὶ ἀποσμιλεῦσαι, *Dictionem purgare & ſcalpro polire.* Dioſcorides Epigram. in Aeſchylum;

Αἰσχύλος ἐξύψωσε, νεοσμίλευτα χαράξας
Γράμματα.

Sic olim recte emendavimus νεοσμίλευτα, *nove ſculpta verba.* Quin & ſimiliter a fabris Lignariis accepta, ſed traducta alio verba, *Edolatus, Exaſciatus,* nativam poteſtatem ubique ſervant, neque uſquam τὸ *Bene* aut *Male* ſibi aſſumunt. Plautus Aſin. II, 2. *Jam hoc opus eſt* exaſciatum. Cicero ad Attic. XIII, 47. *Ea quae in manibus habebam, abjeci: quod juſſeras,* edolavi. Varro Bimargo, apud Nonium. *Quum Quintipor Clodianus tot comoedias ſine ulla fecerit Muſa; ego unum libellum non* edolem, *ut ait Ennius?* Denique in ejuſmodi Metaphoris a quavis re ſumtis & tranſlatis, *Enucleatus, Defaecatus,* &c. ut Cicero ſaepe, *Acre, acutum,* enucleatum; Enucleate *& polite; Eleganter* enucleateque; *Subtiliter, preſſe,* enucleate; Plautus quoque, ut Aulul. I, 2.

Nunc defaecato *demum animo egredior domo:*
in his, inquam, omnibus τὸ *Bene* per ſe ineſt, ut vides; neque opus eſt adverbiis, quibus εὖ illud indicetur: nedum ut uſquam gentium fuerit quis, qui *male enucleatus, male defaecatus, male edolatus* dixerit. Uſus enim ſenſuſque repugnant, neque talem loquendi ſartaginem verborumque chaos patiuntur, ut contraria prorſus inter ſe,

Frigida jungantur calidis, humentia ſiccis.

Sentis itaque jam tandem, aut nihil ſentis, hujuſmodi verba non eſſe τῶν μέσων, ut Grammatici vocant, quae in utramvis partem ſeu bonam ſive malam flecti poſſint: & ut nimius, putiduſque fuerit, qui *Bene tornatum* verſum diceret, ita ſtultum plane ac dementem fore, qui *Male tornatum.* Faceſſat igitur hoc, unde malum pedem promoverat; & revocemus tandem lectionem, ſolam utique Horatio dignam,

Et male TER NATOS *incudi reddere verſus.*

Contenti enim erimus *incude* ex officina fabrili petita, ſine bello illo emblemate *Tornatos.* Sic & Ovidius Triſt. I, 7.

Ablatum mediis opus eſt incudibus *illud:*
Defuit & ſcriptis ultima lima *meis.*

Sidonius Apoll. IX, 13. *Praeter hoc poſcis, ut* Horatiana incude *formatos Aſclepiadeos tibi quoſpiam, quibus inter bibendum pronunciandis exerceare, transmittam.* Et IV, 1. *Cujus* Philoſophica incude *formatus, nunc varias nobis rerum ſermonumque rationes, ipſo etiam qui docuerat probante, pandebas.* Ubi nota ſodes illud *Formatos* & *Formatus.* Idem verbum habet Acron ad locum: *Ferramentum male ductum redditur incudi, & bene ibi* formatur. Et Porphyrion: *Incudi reddere; hoc eſt, Denuo verſus ſcribere, quomodo ferramentum* male formatum *incudi redditur, ut ibi reformetur.* Et vetus Annotator in Graevii codice: *Tractum eſt a fabris, qui ferramentum* non bene formatum *iterum incudi committunt.* Hinc jam tibi facillimam correctionem promam: quam mirabor equidem, ſi Gronovius & Gronoviani noſtrae illi non anteferant,

Et male FORMATOS *incudi reddere verſus.*

Auſcultabimus quid ſentiant muſſitentque, pone tabulam latentes; & ſi ſimiles ament labra lactu-

cas,

Ornamenta; parum claris lucem dare coget;
Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;

Fiet

cas, non invidebimus. Interea delectat nos homo comis & facetus; qui, quod ipse in prosa explicatione, non *male ter natos*, sed *ter male natos* usurpaveram, a me petitum telum in me torquet; negatque secundum Latinorum & Flacci ipsius morem τὸ *Male* a Participio, Verbo, Adjectivo suo vel in versu posse sejungi; & idcirco inter *male* & *natos* male interponi *ter*: cum Flaccus alibi *male dispari*, *male ominatis*, *male pertinaci*, *male feriatos* & alia, junctim ubique proferat. Numquam profecto, nisi hoc monitore, tam ridiculo argumento sponte occurreram: itaque eo nomine me demeretur, quia nescio an alios lectores habeam nihilo nasutiores. Ain' igitur, τὸ *male* non posse a verbo, cui sensu cohaeret, versu separari? Quid ergo illud Serm. II, 3. *Nam* male *re* gesta *cum vellem mittere?* & II, 1. *Cui* male *si* palpere, *recalcitret?* Quid & illud Carm. III, 27. *Pendulum zona* bene *te* secuta *elidere collum?* & IV, 12. *Quod* male *barbaras Regum est* ulta *libidines?* Et ne hoc ultimum tu *male barbarus* cavilleris, quid illud Nasonis Amor. II, 1.

Cum male *se tellus* ulta *est*, *ingestaque Olympo?*

& iterum Arte II.

Et male *peccantem Tyndaris* ulta *virum?*

Sic hi scriptores aliique, singulis fere paginis. Pudet quidem talibus immorari: sed quid facias? Ut adversarii sunt; ita morem geras, & infra te nonnumquam descendas, necesse est. Idem iterum in suo Gellio IV, 11. fugillare me voluit, quod in Callimachi versu,

Καὶ κυάμων ἀπὸ χεῖρας ἔχειν ἀνίωντον ἔδεσθαι.

reposui ἀβίωτά τ' ἔδεσθαι. *Quae*, inquit, *vel exigua propinquitas est inter* ἀβίωτά τ' *&* ἀνίωντον? *Si scribas* ἄπνευστον, *videre potes viciniam literarum.* Ita semper literas apicesque crepat; has pensando & comparando correctiones venatur, sententiae interim securus ignarusque: velut hic, cum ἄπνευστον substituit, & eo pacto *pisces*, qui ἄπνευστοι sunt, Pythagoreis comedendos stolide apponit. Sed ain' vero serio, ἄπνευστον tuum receptae lectioni vicinius esse, quam illud nostrum? ΠΝΕΥΣ prope accedere ad ΝΙΩΝ? Os durum. Sed mitto hoc; & ad illud potius, quod in proximo est, IX, 5. oculos converto; ubi in caelum laudibus effert *viri maximi Pearsoni* conjecturam; (ipsum quidem jure merito, conjecturam vero *renuit negitatque Sabellus*) quod Hieroclis Stoici rotundum & tornatum in Epicureos dictum sic refinxerit, Ἡδονὴ τέλος, πόρνης δόγμα· οὐκ ἔστι πρόνοια οὐδέν, πόρνης δόγμα (*Voluptas summum bonum, meretricis dogma: non est providentia nihil, meretricis dogma*) cum antea pro πρόνοια inepte haberetur πορνεία. Atqui scias, ὦ Zenodote, jam ab annis tredecim in scripto Anglico verius hoc concinniusque a me emendatum esse. Nam ut scabiem dictionis condonem, οὐκ ἔστι πρόνοια οὐδέν; cum passim οὐκ εἶναι πρόνοιαν Epicureorum dogma veniat, neque caudam trahat οὐδέν: falsum omnino est Meretrices providentiam tollere; cum in omnibus Comœdiis Veneri ceterisque Diis, pariter ut Matronae solent, vota & rem divinam faciant. Quid quod in tota hac, vel ut nunc corrigitur, sententia nihil argutum, nihil acre sit; ut *in ore eam atque lingua* semper haberet philosophus Taurus. Quid multis opus? tu, si capis, mecum corrige; &, ut soles, *literarum viciniam* contemplare; Ἡδονὴ τέλος, πόρνης δόγμα· οὐκ ἔστι πρόνοια, οὐδὲ πόρνης δόγμα: *Voluptas summum bonum, meretricis dogma: Non est providentia, ne meretricis quidem dogma.* Nimirum bina simul Epicureorum decreta bellissime confodit; illud meretrice dignum esse, hoc vel infra meretricem esse. Sentis jam aculeum? confiteberis hoc rite excogitatum? an perges, uti coepisti, quaecumque mea sunt rodere; limamque miser, ut in fabula est, sibilante quidem lingua, sed & dolente lambere? Pergat vero, si volet, & quod ultimum invidiae & telum & perfugium est, plagiarium me insimulet, ut & Heroa τὸν μακαρίτην Ezechielem Spanhemium. Et fas quidem hic esset indignari; nisi jam utrique nostrum satis supplicii dedisset. Nam quod rursus nupero libello me oblique impetivit, ut & alter nescio quis; uterque sane operam & oleum perdiderunt: nondum enim eorum ictus tanti facio, ut iterum a me vapulent:

Multo majoris colaphi mecum veneunt.

Praesertim cum eos corio esse videam supra omnes Comicos servos crasso & ad plagas exercitato; sic ut ab ipsis flagris animos ducere videantur, & ferociores mox prodeant. Adeo aut nihil sentiunt, aut, quod haud minor est virtus, nihil sentire prae se ferunt. Hos igitur mittam, & terminum hic statuam. Fusius quidem prolixiusque hanc annotationem deduximus: cum quia primum hoc specimen & quasi pignus nostrarum in Flaccum emendationum accuratius mihi tuendum erat; tum ut vel hinc sciant, siqui in his nostris examinandis ingenii aleam subibunt, adhuc plures nobis sagittas, κατὰ τὸν Πίνδαρον, in pharetra superesse,

Fiet Ariſtarchus: non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? hae nugae ſeria ducent
In mala deriſum ſemel, exceptumque ſiniſtre.
Ut mala quem ſcabies aut morbus regius urguet,
Aut fanaticus error, & iracunda Diana;
Veſanum tetigiſſe timent fugiuntque poëtam,
Qui ſapiunt: agitant pueri, incautique ſequuntur.
Hic, dum ſublimis verſus ructatur, & errat,
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
Clamet, io cives: non ſit qui tollere curet.
Si curet quis opem ferre, & demittere funem;
Quî ſcis, an prudens huc ſe projecerit, atque
Servari nolit? dicam: Siculique poëtae

v. 450. Vulg. NEC dicet. 461. SI QUIS CURET. 462. DEJECERIT.

Nar-

quibus recte dicta, ſi uſus ferat, defendere valeamus: quae enim prava invenientur, ut peccare ſane & hominis eſt & praeſertim aliud ſaepe agentis, ea primus ipſe projicio, cuilibetque impune redarguenda vel rodenda deſtituo.

450. NEC DICET, CUR EGO AMICUM OFFENDAM IN NUGIS] *Nec dicet* propagatum eſt huc uſque ex editionibus priſcis. At codices ſcripti, ut apud Pulmannum Berſmannumque videre eſt, ex noſtris certe decem, & in his omnes vetuſtiores;

Fiet Ariſtarchus: NON *dicet, cur ego amicum Offendam in nugis.*

Quod, ſi aures conſulis, plenius fortiuſque exit; quin & ſententiae quoque ponderis nonnihil gravitatiſque addit.

461. SI QUIS CURET OPEM FERRE] Neſcio quis fuerit, qui primus contra veterum editionum omniumque codicum fidem lectionem hanc induxit. Lege ut illi jubent, noſtri certe omnes, & Berſmanni Pulmannique, ut de reliquis conjectare poſſis,

non ſit, qui tollere curet.

Si curet quis *opem ferre & demittere funem.*

Eandem tmeſin alibi habet Noſter: Serm. I, 4.

magnum documentum, ne *patriam rem Perdere* quis *velit.*

& I, 16.

Nec timuit ſibi ne *vitio* quis *verteret.* II, 8.

Quam ſi *eum lumbis* quis *edit.*

Ceterum, cum ad ſcanſionem hic nihil interſit, ad ſuavitatem tamen & varietatem non nihil refert. Siquidem hac lectione prius *cúret* accentum in prima habet, poſterius *curét* in ſecunda. Sed in vulgata, priorem utrobique ſyllabam occupat accentus; quod evitare voluit Noſter.

462. QUI SCIS, AN PRUDENS HUC SE DEJECERIT] Sic editiones principes Loſcheri & Venetae; unde omnes poſteriores haec lectio perambulavit. Atqui & multo plures codices, & omnes paullo vetuſtiores habent:

Si curet quis opem ferre & demittere funem:
Quî ſcis an prudens huc ſe PROJECERIT, *atque Servari nolit, dicam.*

Dejecerit hic interpolarunt, quia de *puteo foveave* agitur. Atqui & *projicere* illic uſurpatur, ubi per pronum vel in praeceps quis decidit. Ita Virgil. V, 859. Somnus Palinurum,

cum puppis parte revulſa,
Cumque gubernaclo liquidas projecit *in undas*
Praecipitem, *ac ſocios nequicquam ſaepe vocantem.*

Noſter Epiſt. I, 20.

Qui male parentem in rupes protruſit *aſellum.*

Ubi eodem errore irretiti primi editores Veneti & Loſcherus *Detruſit* ſuppoſuerunt. Jam autem, ideo hic praeferendum erat *Projecerit*; quia *proji-*

cere

Narrabo interitum. Deus inmortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
Insiluit. sit jus, liceatque perire poëtis.
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; nec si retractus erit jam,
Fiet homo, & ponet famosae mortis amorem.
Nec satis adparet, cur versus factitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus
Objectos caveae valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

cere animam, *projicere se*, quae in bonis Scriptoribus crebro occurrunt, ubique habent significationem *voluntarii discriminis*, deque eo dicuntur, qui *servari* aut *nolit* aut desperet. Loco itaque & sententiae hoc aptius est, quam *Dejecerit*. Quin & illud in tam culto poëmate non est nihili faciendum; quod in recepta lectione *Démittere funem*, *Déjecerit atque*, duobus versibus continuis eadem syllaba *De* eandem metri sedem & stationem occupat. Qui naevus hic, ubi omnia nitent, curiosis oculis deprehenditur; quamvis alibi fortassis inter plures ejusmodi maculas facile latere possit.

FINIS.

EPI-

EPIGRAMMA VETUS,

OMNIA METRA

HORATIANA

Continens.

Filia Solis
Aestuat igne novo,
Et per prata juvencum
Mentem perdita quaeritat:
Non illam thalami pudor arcet,
Non regalis honos, non magni cura mariti:
Optat in formam bovis
Convertier vultus suos,
Et Proetidas dicit beatas:
Ióque laudat, non quod Isis alta est,
Sed quod juvencae cornua in fronte elevat.
Siquando miserae copia suppetit;
Brachiis ambit fera colla tauri,
Floresque vernos cornibus inligat,
Oraque jungere quaerit ori.
Audaces animos efficiunt tela Cupidinis,
Inlicitisque gaudent.
Corpus includit tabulis efficiens juvencam;
Et amoris pudibundi malesuadis
Obsequitur votis, & procreat (heu nefas!) Bimembrem:
Cecropides juvenis quem perculit fractum manu,
Filo resolvens Cnossiae tristia tecta domus.

EADEM

EADEM METRA
HORATIANA,
ARCHILOCHI, ALCAEI, & SAPPHUS
Versibus expressa.

1 Πότνια θυμόν. Sapp.
2 Ἀχνυμένη σκυτάλη. Arch.
3 Νῦν δ' ἀβρῶς ἐρόεσσαν. Alc.
4 Οἴνου δ' ἐξέπιον κάδον. Alc.
5 Φαινόμενον κακὸν οἰκάδ' ἀγεσθαι. Arch.
6 Ἔσπερε πάντα φέρων, ὅσα φαίνολις ἐσκέδασ' αὐώς. Sapp.
7 Ἐκ με λάσας ἀλγέων. Alc.
8 Τίς σὰς παρήειρε φρένας; Arch.
9 Λαῖφος δὲ πᾶν ἄδηλον ἤδη. Alc.
10 Χαίροισα νύμφα, χαιρέτω δ' ὁ γάμβρος. Sapp.
11 Τῶδ' ἆρ' ἀλώπηξ κερδαλῆ συνήντετο. Arch.
12 Ἄνδρες γὰρ πόλιος πύργος ἀρήϊος. Alc.
13 Ποικιλόφρον ἀθάνατ' Ἀφροδίτα. Sapp.
14 Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται. Alc.
15 Ναὶ φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ. Alc.
16 Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Alc.
17 Οὐκ ἔτος ὧ γυναῖκες. Aristoph.
18 Δεῦτε νῦν ἀβραὶ Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι. Sapp.
19 Ἐμὲ δείλαν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων [πεδέχοισαν.] Alc.
20 Τοῖος γὰρ φιλότητος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἐλυσθείς. Arch.
21 Ἀλλά μ' ὁ λυσιμελὴς, ὦ 'ταῖρε, δάμναται πόθος. Arch.
22 Ω 'ταῖρε δάμναται πόθος ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής. Vide Notas, pag. 321.

LECTORI.

NE paginae hae prorsus vacarent, exhibuimus tibi ex Cruquio & Pithoeo Epigramma veteris Grammatici in PASIPHAEN, quo omnes versus Horatianos non ineleganter expressit. Porro, quia semel iterumque usu venerat, ut ea de re in Notis ageremus, eadem Metra eodemque ordine ex reliquiis trium Scriptorum, quos Noster sequi profitetur, undique collecta dedimus; ut re ipsa videas qua fide ille dixerit, Ep. I. ult.

Quod timui mutare modos & Carminis artem.

Versum vero illum XVII. *Illicitisque gaudent*, cui Flacci iste respondet *Lydia dic per omnes*, ex Aristophane pensavimus, cum apud istos hodie non reperiatur. Neque tamen dubium est, quin Alcaicus sit, fide Grammaticorum Latinorum; etsi ex Aristophane potius citaverit Hephaestio p. 29. ideo, ut videtur, quia apud Lyricos Proôdi duntaxat vicem egit, apud illum continenter & jugiter usurpatus est. Illud vero majoris est momenti, quod versu XVIII consulto νῦν circumflexum reposuimus,

Δεῦτε νῦν ἀβ | ραὶ Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι,

ut cum Flacci metro congrueret,

Te deos, o | ro, Sybarin cur properes amando.

Quippe apud Sapphonem, (Hephaest. p. 30.) νυν breve & Encliticon est; adeo ut pes primus, pariter ac duo sequentes, Choriambus sit;

Δεῦτέ νυν ἀβ | ραὶ Χάριτες | καλλίκομοί | τε Μοῖσαι.

Quare Choriambici exemplum adducunt Diomedes p. 510. & Terentianus Maurus p. 2424. Atque inde est, quod litem Horatio intendit Marius Victorinus p. 2614. ob immutatum in versus principio pedem: *Quod metrum*, inquit, *sive errore seu studio poëtae, secus quam ratio est, processit. Etenim si imitatus esset Alcaeum; ita protulisset*, Te deus o, *non* Te deos o. *Tamen, si non studio factum est, habet excusationem, quod legem quam ipse sibi casu aliquo dixerat, usque ad ultimam Asmatis partem observando produxit.* Atrocius vero in Nostrum invehitur Attilius Fortunatianus p. 2683. *ignorantiam, salebram, errorem, durissimumque pedem* increpitans. Confitendum quidem est, non jam amplius Choriambicum esse Versum Flacci; sed in aliud metri genus migrare, πολυσχημάτιστον puta vel Ἀσυνάστητον. Studio tamen, non errore, id feciisse Nostrum, nulla mihi dubitatio est; & in hoc quoque Alcaeum & Sapphonem magistros sibi ac duces habuisse crediderim, etsi in tam pauculis Fragmentis nullum hodie exemplum extet. Quippe hoc metrum, ex gemino jam colo constans,

Te deos oro Sybarin | cur properes amando,

& suave numerosumque est; priusque ejus membrum, quod solum in Nostro redarguunt Grammatici, saepe apud Eupolin & Aristophanem habetur: ut in Parabasi Nubium v. 508. &seq.

Ω θεώμενοι, κατερῶ | πρός γ' ὑμᾶς ἐλευθέρως.
Τοῖς σοφοῖς ὧν ἕνεκ' ἐγὼ | ταῦτ' ἐπραγματευσάμην.

& cum diverso colo junctum apud Euphorionem Chersonesiotam, Hephaest. p. 60.

Οὐ βέβηλος, ὦ τελεταὶ | τῶ νέω Διονύσω.

Jam autem Aeolica haec metra esse, & proinde de Sapphone atque Alcaeo petita, vel illud indicio est, quod primus pes dissyllabus utriusque coli (seu Spondeus sit, sive Trochaeus aut Iambus) indiscriminatim ponitur arbitrio Poëtae: qui proprius est Aeolici carminis character: ut in illis Aristophanis & Eupolidis,

Ος μέ | γιγον ὄντα Κλέων' | ἵππαισ' | ἐς τὴν γαστέρα.
Ο τώ | φρων τε χὠ καταπύ | γων ἁ | ρις' ἠκροάτην.

Praeterea quoque, cum hoc metrum nihil aliud sit quam Trochaicus Archilocheus secunda sede fractus & inversus; quemadmodum ille quem jam dedimus, si ωγε ponis vice ἐγὼ, rotundissimus exit Tetrametrus,

Τοῖς σοφοῖς ὧν ἕνεκ' ὠγε ταῦτ' ἐπραγματευσάμην,

vel inde etiam conjicias Aeolicum fuisse metrum. Amabant enim Aeolenses recepta metra sic infringere & variare; sicut Heroicum versum Alcaeus & Sappho nunc primo pede per Trochaeum, Iambum, aut Pyrrichium; nunc quarto pede per Anapaestum infuscabant;

Ὑψὶ | δὴ τὸ μέλαθρον ἀείρετε, τέκτονες ἄνδρες.
Κέλο | μαί τινα τὸν χαρίεντα Μένωνα καλέσσαι.
Κατθνάσκει, Κυθέρη', ἁ | βρὸς Ἄδω | νις· τί κε θεῖμεν;
Καττύπτεσθε, κόραι, καὶ | καταρήγ | νυσθε χιτῶνας.

Ergo, pace tandem Grammaticorum, neque errore Noster, neque immodulate, nec sine duce & auctore hoc metrum adhibuit.

INDEX

INDEX SCRIPTORUM,

qui in his NOTIS obiter emendantur.

A.

ALcaeus apud Athenaeum. 146
apud Hephaestionem. 191
Ampelius Lucius. 698
Anacreon. 59. 132
Anthologia Epigrammatum. 63. 132. 227. 317. 610. 701
Marcus Antoninus. 531
Apollodorus. 139
Appuleius. 529. 670
Aristophanes. 12. 701. bis.
Aristoteles Rhet. 513
Athenaeus. 146
Avieni Festi, versus spurii. 695

B.

Boëthius De Consolat. Philos. 511

C.

Caper Grammaticus. 40
Catullus. 282. 305
Cicero de Nat. Deor. 86
Epist. Fam. 167. expl. 385
Laelio. 670
Claudianus. 66. 171
Curtius. 239

D.

Digesta, sive Pandect. 43. 444

E.

Empedocles apud Antoninum. 531
Ennius. expl. 347. 348
Euripides Bacchis. 228

F.

Firmicus Julius. 222
Fulgentius Planciades. 558

G.

Gellius. 390. 450. 648. 705
Gratius in Cyneget. 602

H.

Hephaestio. 191
Hesychius. 12. 29. 349. 465
Hyginus. 140

I.

Inscriptiones Gruteri. 79. 109. 494
Juvenalis exp. 137. em. 172. 318
versus spurii. 695

L.

Latinus Pacatus. 147
Livius. 172. 197
Lucanus. 3. 4. 139. 460
Lucianus. 12
Lucilius apud Nonium. 229
Lucretius. 11. 39. 135
Lycophron. 12

M.

Macrobius. 174. 526
Maecenas in Symposio. 215
Mamertinus in Panegyrico. 414
Manilius. 20. 152. 642
Martialis. 120. 216

N.

Naevius apud Priscianum. 140
Nonius. 81. 229

O.

Oppianus. 12
Ovidius. 26. 27. 30. 80. 118. 143. 169. 171. 187. 239. 242. 247. 252. 278. 385. 448. 456. 479. 516. 596. expl. 56
Auctor Consol. ad Liviam. 515

P.

Persius. 3. 5. 137. 456. 491. 589. expl. 378
Pindarus. 2
Plautus. 463. 513. 626. expl. 464
Plinius Hist. Nat. 104. 478. bis. notatus. 498
Plinius Panegyr. 445
Plotius Grammat. 15. 16
Plutarchus. 282
Pollux. 267
Priscianus. 140. 182. 352. 482. 687
Propertius. 25. 38. 105. 155. 283. 700

Q.

Quintilianus. 167. 397

R.

Rutilius Itiner. 620

S.

Scholiastes Hesiodi. 140
Horatii. 190. 211. 321. 350. 386. 396. 494. 495. 497. 558. 559. 653. 679. 680
Statii. 25
Seneca, Hercule Oetaeo. 44, 45. 106. 107
Oedipode. 19
Thyest. 549
de Beneficiis. 83. 629
de Constantia. 389
Controvers. 174. 368
Nat. Quaest. 254
Servius. 84. 215. 349
Sextus Empiricus. 2
Silius Italicus. 87. 120. 346. 460. 488
Spartianus. 494
Statius, Silvis. 91. 248. 524
Theb. 154. 346. 492. 565. 683
expl. 530. 531
Suetonius. 397
Suidas. 348

T.

Tacitus. 417
Terentius, Adelph. 436
Heaut. 513
Tibullus. 355. 423

V.

Valerius Flaccus, expl. 58. emend. 171. 211. 555. 620
Varius apud Macrobium. 174
Varro apud Nonium. 81
De Re Rustica. 363
Velius Longus. 138
Virgilius, Aen. 34. 81. 138. 303. 304
Georg. expl. 125. 427. emend. 491
Ciri. 64

INDEX VERBORUM

quae in his NOTIS explicantur.

A.

Ablativus in I *exit*, igni, ungui *&c.* 411. 599
Ablativus Comparativorum in RE *exit.* 435
Ablativus Participiorum in NS *exeuntium per* NTE *profertur.* 65. 302. 369.
Ab Dîs. 203
Ab labore. 340
Ab se. 169
Abnormis sapiens. 453. 454
Absorbere. 489
Ac ne. 51
plus Ac, i. e. quam. 359. 360
Acrior vis. 311
Acroceraunia. 11. 13
Acutae, aduncae, nares. 383
Ad haec. 419
Ad hoc. 314
Adflere flentibus. 672
Adjudicare arvis. 603
Aedes *sing.* templum; *plur.* privatae. 648
Aeneas pius, Aeneas pater. 268 269
Aequus animus. 608. 609
Aera ducere, cudere. 638
Aere suo, meo. 475
Aetolae, Aeoliae plagae. 602
Aevo occulto. 38. 39
Affigere, affligere humo. 460. 461
Affigere lecto. 361. 362
Afflare. 538
Ait esse paratus. 566
Alere servos. 381
Alite malo, mala. 317
Alloquia dulcia. 327. 328
Alma, alentia, τρόφιμα. 497. 498
Almus, albus dies. 268
Alpinus turgidus. 439
Alternis. 653. 654
Altis ripis, rivis. 296
Altrix, nutrix. 157
Alyattei regnum, Αλυάττιον. 205. 206
Amat, solet. 403
Amicus Baccho. 106
Amor capit, rapit. 444
Amore percussus, non perculsus. 322
Amphipolis Phyllidos sepulchrum. 227
An & ne. 497. 590. 673
Ancus pauper, *an* dives. 269
Angit malus pudor. 471
Animus opesque, Animus virelque. 260
Animus contemtor, victor, rector, rex, dominus, liberator, aestimator, deprecator, contemplator, admirator, corruptor, carnifex, proscriptor, adulter, speculator, censor, consul. 275. 276
Animus, virtus. 334
Anser alba. 538
Antrum Musarum. 77. 78
Aper, furens, currens, Laurens. 302. 303
Appias, Appiades. 56. 57
Apricus Aulon. 108
Apta, aptata remis. 667. 668
Aptare. 593
Aqua jugis, dulcis. 587
Arbuscula. 440
Arcana Ceres, sacra. 149
Arces Pallados. 22
Archiaci, *non* archaïci lecti. 558. 559
Arctoum frigus. 211
Ardere aliam, aliâ. 181
Arenae, arentes, urentes, ardentes. 159. 160
Argiva, arguta, Thalia. 267. 268
Arto lare. 37
Artum fruticetum. 195
Arvo occulto. 38. 39
As, aes, obolus, drachma, *laquei pretium.* 462
Asclepiadei versus ratio. 272
Ασυνάρτητοι versus, Archilochei. 320. 321
Ἀταμυκτος, ἀσκαρδάμυκτος. 12
Attollere oculos. 11. 12
Auctor murorum. 155
Avertere, averrere mensâ. 499
Avet mens, animus. 585
Avida auris. 122. 123
Avidi, intemperantes aegri. 405
Avidum mare. 71
Aura arbores fovet. 58
Auspice Phoebo. 27. 28
Auspice Teucro, *male.* 28
Aut, aut. 210. 317. 323. 357.

B.

BAlatroni donare. 480
Balbus. 385. 386
Barathro donare, damnare. 480
Barine, *nomen suspectum.* 109
Belus genitor. 87
Bibaculus Furius. 439
Bis terve, bis terque. 304. 696
Bis trium ulnarum, *non* Ter. 299
Bistonis, Βιστωνὶς, media longa. 64
Bolanus. 430
Bone dux, bone rex. 264
Bruma superbiae insperata. 277
Butra, *nomen propr.* 561
Byzantia orca, thynni, scombri. 506. 507

C.

CAecus furor, caecus furore. 310. 311
Caelatum opus. 646
Caesura syllabam brevem producit. 41. 177. 204
Calena vitis, non falx. 75
Calor ossa reliquit. 339
Candentes humeri. 67
Capere dona. 181
Cari lapides. 282

Casta sacra. 197
Catus jaculari cervum. 194
Cauti nummi. 629
Cedere male, bene. 445.446
Cedere, pro incedere. 449. concedere. 626
Κεχροκωμένον. 610
Celer excipere aprum. 194
Celeris fuga. 120.121
Cerea brachia, *male.* 40
Cheragra. 526
Chia, Libertina. 282
Cicirrus. 409
Circa volente. 338.512.548
Citae finistrorsum puppes. 315
Clari lapides. 282
Clarus dux. 197.198
Clarus eques. 53
Clarus posigenitis. 221
Colcha venena. 119. 120
Colores mutare. 592
Color ora reliquit. 339
Colubrae. 49
Comes fortunae fides. 85
Comissari in domum. 244
Commetare. 513
Compositum par. 426
Conópium, conopéum. 313
Consequitur mors fugacem. 147
Consortem fallere. 224
Constituere divitias. 473
Contemta res. 203.204
Contemto Othone. 300
Contendere oculos, oculo. 540. 541
Contundere articulos. 526
Conviva certus, serus. 572
Corrector. 589
Coruscum fulmen. 162.163
Cotiso, Cotisonis. 179
Crassus (Gracchus) & Mucius. 645. 646
Crepitant flammae. 278.279.280
Cressa nota. 89.90
Creticum passum. 89
Κ ββα pro Κύμβα. 465
Cum multâ, cum magno. 439
Cumera frumenti. 568
Cupa, copa. 466
Cupressus *IV. declinationis.* 125
Cura, *amor.* 111
Curam reddere, impendere. 636. 637
Curatus capillos. 545
Curtii nobile letum. 37
Curtum, certum, parcarum subtemen. 327
Cyathus, mensura. 209.210
Cyclius, Cyclicus scriptor. 676
Cytherea Venus. 14.15

D.

DAunia, *non* Daunias. 56.57
unde Datum sentis? 457
Decedens sol. 590
Decens motus, *non* color. 283
Decentius lascivа. 656
Decipitur laborem. 123
Dedere se hostibus. 166.167
Demersa exitio, *non* excidio. 202
Demetere ferro. 370
Demissus homo. 386. 387
Denseri. 71.72
Depellere, propellere, famem. 367
Deprensa navis. 43.44
Depulsus lacte, ab ubere. 254.255
Descendere in forum. 615
Descriptae sedes. 121. 122
Destinata sedes, finis. 134.135
Dicere pretium muneri. 270
Dies alba nota signandus. 89.90. 91
Differtus, confertus, refertus. 564. 565
Diffingere, diffindere, defringere, dissidere. 449.450.551
Dignus, indignus. 453
Dii, Sic Di voluere. 36
Dilapsa in cineres fax. 285
Dionysius Libertus. 416
Dirus Hannibal. 175
Discretae sedes. 121. 122
in Dispar ferus. 310
Dissidens plebi, *an* plebis. 101
Dissimilis sui. 55
Dissociabiles terrae. 13.14
Dissociabilis Oceanus, *male. ibid.*
Dissors Tanais, *an* Discors. 238. 239
Divina anus. 431.432
Divulsus amator, amor, 41
Doctor, ductor Thaliae Phoebus. 266.267
Doctus sermonis, sermones. 177. 178.179
Domina, diva meretrix. 548
Donare & perdere. 481.482
Ducere, discere, succos. 152.153
Ducere emtorem. 375.627
Ducere noctem. 549. somnum. 550
Ducere notam. 251.252
Ductor murorum. 155
Ductum, dictum, nomen. 458
Ducuntur Thebae, *male.* 25
Duplex Ulixes, duplex Amathusia, duplex Hylaeus. 19.20
Dura necessitas, *non* dira. 219
Durae sollicitudines. 326
Durare aequor. 43
Duratae gelu nives. 221.222
Durum ingenium. 215
Durus Hannibal. 116

E.

EArine. 109.110
Edonis, *secundâ brevi, Statio & Lucano.* 226.227
Edónis Euïas. 227
Ejus, *humile verbum in Carmine.* 188
Elidere collum, fauces. 235
Ellipsis partisulae, Quod, Te, Tua, Sive. 441
Emirari. 17.18
Enisus. 150
Equites patresque, eq. peditesque. 672.673
Equus victor coronatus. 247
Erubescendus amor quis. 69.70
Esse, *cum dativo.* 400. Videri. 593
Et item, etiam. 624
Eunt res recte. 463
Excidium genti. 45.46
Exempli, *cas. gen.* 166
Exesa medulla. 305.306
Exigere, eximere, otium. 290
Exilis domus Plutonia. 17
Exit halitus, spiritus. 189
Exitium gentis. 45
Expeditus curis. 56
Expugnare domos, & effringere fores meretricum mos. 200.201
Exsomnis Euias, *male.* 225.226

F.

FAbulae manes. 17
Fabulosae palumbes. 157
Fabulosus Hydaspes. 55.56
Facilis janua, cardo. 62
Facta, ficta verba. 664
Fallit, λανθάνει. 204
Fama, famae dare. 462
Farra nutrit Ceres. 263

Fas eſt, fas ſit. 137.138
Faſtidia expulit, extulit, extudit. 454.455
Faſtus, & Faſtos. 206
Fautor, plauſor, in Theatro. 678
Felix, luſtrum, ſaeculum. 355
Fertilis Baccho. 106.107.108
Fervidi aeſtus, ictus. 126.127
Fi cognitor. 508.509
Fide conſtantis. 175
Fidenter tutari. 605.606
Fides, lyra, chordae. 155.156
Fingere opprobria. 588
Fingitur artibus. 173.174
Firmandae ſtudiis mentes. 223.224
Flamma, furens, virens, vivens. 340.341
Flexus precibus. 266
Floreum nemus. 248
Fodicare latus. 564
Forda bos, bacca. 230
Formandae ſtudiis mentes. 223
Formidolae ſilvae, ferae. 307
Fors obtulit. 417
Fortes bonique. 258.259
Forum campuſque. 564.565
Frequens populus, an fremens. 83. 84
Fuſius. 471
Fulgens imperium, imperio. 204.205
Fulgur, *fulmen*. 112
Fulmen coruſcum, non caducum. 162.163
Fultura, fulcire cibis. 477
Furens in Aetna flamma. 341
Futuri pavidus, avidus. 681.682

G.

Galliambi verſus. 59
Galliae non paventes. 288
Gargonius. 368
Gementes ripae. 232
Genetyllis, Lucina, Diana. 348.349
Genitales dii. 347.348
Glomus, Glomeris. 583
Gorgonius, Gargonius. 368
Grex ſpadonum. 92
Gyges, Gigas, centimanus. 131

H.

Habilis. 211.212
Haeduleae. 49
Hagna, non Agna, libertina. 384
Heu me! 323
Hirrus. 385.386
Homeréus, honoratus, Achilles. 674. 675
Homericus Hector, Ajax, *&c.* 675
Horribiles catenae. 37
Horrida dumeta, Horridus Silvanus. 238
Hydropicis currendum, vigilandum. 551
Hymettiae trabes, columnae. 133

I.

Jaceo ad quartam. 421.422
Jam nunc, jam nunc. 662
Janus Quirinus, Quirini. 289
Janus ſummus ab imo. 542
Ictus crebri. 62
Ilios, Ilion, *gen. fem.* 151
Ille. 522
Immorſus. 502.503
Immunis manus. 218
Impedire, impellere, legentem. 388.389
Incaleſcere vino. 215
Inclamare. 435.436
In diem vivere, dicere. 240
Indignum. 513.562
Indomitus Auſter, indomitum mare. 285.286
Inducere formas, plumas. 657.658
Infantes ſtatuae, novellae. 509.510
Infeſta arma. 180
Infinitiva poſt Adjectiva. 3.494
Infringere flores. 393
Ingentia facta, fata. 619.620
Injuſſus reddet. 236
Innixus. 150
Inominata verba. 199
Inquit, inquis. 402.458.463
Inſanire in aliqua. 370
Inſanire ſtultitiam. 492
Inſcitus. 633.634
Inſigis humerum. 54
Inſuevit hoc me. 403.404
Intaminatus, incontaminatus. 148.149
Inter & inter, *Idiotiſmus*. 425.548
Intermiſſa bella, non Venus. 244
Introrſus, introrſum. 595
Invecta, inventa, licentia. 632.633
Inverecundus Bacchus. 69
Invidus notus. 261.262
Inultae preces. 72
Io Triumphe. 250.251
Iobacchi Archilochi. 380
Ionicus verſus. 191
Iratae preces, ungues *&c.* 519
Iſque. 251
Iterare, Io bacche. 381
Ithace, Ithaca. 570
Juncta orichalco tibia. 685
Juncta ſororibus Gratia. 210
Jurare numen. 621
Juſti Dei. 197

L.

Labeo *juriſconſultus*. 390
Labienus orator. 391
nullo Labore. 362
Laborare ab avaritia. 399
Laborat in Charybdi. 70
Labores, *id eſt* amores. 200
Lacerare opprobriis. 453
Lactea brachia. 40
Laetus animi. 130
Laevius, Livius. 626.627
Lare curto, certo. 571
Largus aemulus. 244.245
Lapides cari, clari. 282.283
Lapilli, nivei, virides. 373
Latens in alvo. 265.266
Lati campi. 187.188
Latius, lautius, laxius, largius uti. 463.464
Latrare, allatrare. 452
Latus, lentus ſpatiari. 482
Latus orbis. 39
Lavimus, lavimur. 408
Laurens aper. 303
Laurum guſtare. 242.243
Laxior, latior murus. 685
Lenis, levis oratio. 659.660
Lenis, levis, ruina. 138.139
Lenis riſus, lentus. 129.130
Lenta, longa dies. 540
Lepus fecunda. 500.501
Levare aegrum, &c. 655.656
Leviore lyra, chorda, plectro. 99
Libentia *Dea*. 52.53
Licentia *Dea*. 52.53
Licymnia, *vero nomine* Terentia. 117. 118. *Sic* Lesbia, *pro* Clodia; Cynthia, *pro* Hoſtia; Delia *pro* Plania, Perilla *pro* Me-

Metella, *pari numero & quantitate syllabarum.*
Lippis & tonsoribus notum. 424
Lippus, Horatius, *non* Crispinus. 366.367
Liquidi rivi. 195
Lites artae, atrae. 700
Littus Assyrium. 160
Locum condere, *male.* 412
Longa nox. 63
Longe longeque. 415
Luctuosus Medus. 180
Lugubres cantus. 60
Lunae orbis, lunae ortus. 251
Lustrum claudere, condere. 104
Luxére Hectorem. 337.338
Lymphati metus. 93
Lymphae desiliunt, an Nymphae. 196
Lyncei, Lynceis oculis. 375.376
Lynces timidi, timidae. 123.124
Lyra Romana, Ausonia. 253.254

M.

MAecius, Metius, judex. 697. 698
Magica venena. 308
Magistra culpa, cuppa, cupa, nulla. 465.466
Malchinus, Malthinus. 368
Male inominatis. 199
Male nati, male ter nati versus. 700.701
Male pertinax. 30
Male tornati versus, *male.* 700. 701
Manibus portare. 493.494
in Manibus esse. 624.625
Marsi pedites. 7.8.9
Maturi anni. 679
Mauri jaculi. 54.55
Mauri imbelles. 8
Media de nocte, luce. 606.607
Medicandus. 592.593
Medios per enses, medios per ignes. 286
Meditatur, minitatur diluviem. 287.288
Medulla exsucta, exsucca, exusta, exhausta, exsecta, exesa. 305
Melici. 631
Mens, θυμὸς, ira. 552
Minimo provocare. 397
Mirum ut, Mirum ni. 448.449
Mirum si. 449
Miscere. 505
Mitis animum. 186
Mixtis lyrâ carminibus. 245.313
Mobiles anni, naturae. 678.679
Mobiles Quirites. 3
Monstrare viam. 553
Morbosi. 92
Mors suprema. 652.653
Mortalia cuncta, facta, opera. 669
Morte, vita, venalis. 196.197
Mos palaestrae. 31
Mota urna. 432
Movere, monere historias. 176
Movet me. 441.507
Multum facilis. 62. multum demissus. 387
Mulvius. 527
Murorum, auctor, ductor, structor, augur, sator, parens. 155
Musa citharae. 112.113
Mustela & Mus, fabula. 569
Mustum Falernum. 409
Mutare terras, *&c.* 128.129.532
Myrtale libertina. 79
Myrtus *IV. declinationis.* 125.126

N.

NArdum Achaemenium, nardus Achaemenia. 325.326
Nasidienus, τετρατύλλαξον. 533
Natus, notus, sine crimine. 570
Navium aera, ora. 301
Ne, *encliticon.* 371
Ne, ἵνα μὴ. 363.682.695
Ne nunc quidem. 491
Nec, nec, ve. Nec, nec, aut. 146.332.418.419
Nec, neque. 190
Necessitas, saeva, *an serva.* 84
Nectere vincla gutturi, Innectere vinclis guttur. 345.346
Nefas scire. 32
Negitare. 595
Neglegens. 181
Nigra Arcadia. 280
Nihilo deterius. 410
Nitedula, mus agrestis. 569
Nobiles juvenes. 281
Nobilis evehere. 3
Nobilis, Panaetius, *an* liber. 73. 74
Nodo cohibere. 200
Nodo religare, in Nodum colligere. 115
Nomen filiae relictum. 233
Nomina certa, recta, bona, *&c.* 629.630
Non felix. 324.325
Non secus ac. 227
Non stultus. 479
Noster. 520
Nostri, *id est* Romani. 170
Nota artium facies. 284
Notam ducere, trahere. 251.252
Notus animi, operum, militiae. 101
Nudari foliis. 655
Numen, nomen, Augusti. 621
Nummi cauti, scripti. 628
Nummo provocare, addicere. 396
Nutrit farra Ceres. 262
Nutus, vultus, divitis. 600

O.

O Pudor, Prô pudor. 168.169
O quis, quis volet. 220
Obrepit operi somnus. 697
Octussibus emtum. 478
Oculi incerti, ingrati. 635
Ofellus, Ofella. 453
Offensus. 330.331
Officina venenorum. 342
Ominibus, votis, precibus. 262
Omnibus precibus. *ibid.*
Onus urit, urget. 582
Operata divis, sacris. 197
Opertos equos inspicere. 374
Opprobria, probrosi. 92.93
quantum Opus est. 360.361
Opus intendere, tendere. 443
Ora Orientis. 39
Orcus rapax, capax. 135
Ordinare, scribere, συντάττειν. 97
Ornare moenibus, moribus. 618. 619
Ornytus, non Ornithus. 182.183
Ὀφθοὶ ἐφθαλμοὶ. 11
ad Ortum solis, ad Ortus solis. 289.290
Oscula fragrantia, flagrantia. 118
Othonis lex Roscia. 300

P.

PAcare tumentes, timentes. 683. 684
Pactumeius, non Partumeius. 343
Pactus erat. 645
Pagus festus. 208.209
Palatinae arces, arae. 354

Pallas Jovi proxima. 34.35
Palumbi, columbae. 5.6
Palus, *ultimâ longâ, brevi.* 667. 668
Panis inops, farris inops. 404.405
Parare animum. 608.609
Pardus cum bove, *Monachorum commentum.* 208
Paſſer aſſus. 235
Pater Latinus. 437.438
Patres populuſque. 170.171
Patria, *num quam pro* Senatu. 172. 173
Pavidus futuri. 682
Pauper aquae. 242
Pellax. 176
Penelopa. 512
Penetrare oras claſſe. 94
Per aevum. 350. 351
Per laborem. 248
Percuſſus amore. 323
Perdere arma. 596.597
Perferre in lucem. 179
Pernimio major. 496
Phidyle, Phidylis. 216
Pii luci, pia arva. 156
Pimpleis Muſa, *non* Pimplea. 68
Pingue muſtum, merum. 504
Piorum ſedes, luci, arva. 156
Pitholeon, Pitholaus. 436.437
Placida, ſenectus, quies. 352
Planius ac melius. 546.547
Plenum corpus. 568
Plenus amator, lector. 616
Plerumque. 82.83
Plurimum nemus. 248
Podager, podagroſus. 552
Poëtae in Bacchi tutela. 611
Pomaria Tiburtina. 26
Populuſque patreſque. 170.171
Poſilla, Puſilla. 487
Poſt moenia Trojae. 677
Potens, manus, dextra. 353
Potis, ἔξεστι, δυνατὸν. 208
Praefluere. 252
Praelibare, Praelambere. 524
Praeponere olivam fronti. 23.24
Praepoſitio in priore orationis membro omittitur. 225.323.622
Praeſectum ad unguem. 691
Praevidere, pervidere. 382.383
Preſſa malo navis. 43.44
Privatus. 180
Privos in annos, dies, horas. 667
Procedere. 251.369
Procudere nummum. 664
Procul procul. 654.655
Prodere & deſerere. 596
Proelis audax, *Pallas, non Bacchus.* 35
Projectus. 183.319.474
Projicere. 706
Promiſſum carmen. 662
Pronomen, caſu antecedentis, Quo noſti, Quorum conſueſti, Quibus dixti. 414
Pronus dies, menſis. 667
Proſequi. 431
Pulſus fugit. 413.414
Pupius, *non* Puppius. 543
Pura, pulchra, poëmata. 671
Pura verba, pura oratio. 671.672
Purpureum os. 150
Purum Jovis numen, *an* Durum. 185.186
Putuit orca, muria. 505.536

Q.

QUA. 286.287.428.459
Quacumque. 19
Quadam prodire tenus. 541
Qualiacumque ſunt, *an* Sint. 442
Quam rem agis. 518
Quandocumque, aliquando. 432. 433
Quî, quo. 394
Quicquid, quiſquis, Deorum. 301.302
Quid ergo eſt? 695
Quid tam magnum, parvum, egregium? 492
Quid tibi vis? 518
Quidvis ſatis eſt. 474.475.587. 588
Quirini populus, Quirinus. 9
Quo mihi fortunam. 560.561
Quod expediat. 332.333
Quod ſentio, quid ſentiam. 484
Quotus, quota. 209
Quumcumque. 19

R.

RAeti & Vindelici. 255
Raetis Alpibus. 256
Ravi leones. 334
Recoctum, recuſum, retuſum ferrum. 88
Recti oculi. 11
Reddere oppidis cohortes. 161
Redigere ad verum, in verum. 93
Redigere pecuniam. 298
Redit in, ad faſtos. 624
Reducis Ulixei. 21
Redux fuga. 121
Refigere, refugere jurgia. 652
Refixa caelo ſidera. 336
Relecti curſus, *non* relicti. 80
Remotus in auras. 70
Remugit nemus, ſinus. 184.185. 318
Reparare oras, *male.* 93.94
Repreſſus. 256.257
Res melior, *an* Rus. 584
Reſcribere nummos. 472.629
Reſonarint. 419
Reſpicere. 546
Reſpondere. 433
Reſponſor. 594
Revictus. 256.257
Rhode, *libertina.* 212
Rhoetus, Rhoecus, Rhuncus. 139.140
Rivi & nemus. 228
Rivi Tiburis, *non* ripae. 249
Ruſo, non Druſo. 391

S.

SAcratum opus. 647
Samii ἐσιγμένοι. 490
Sancta paupertas. 37
Sancta penetralia. 257.258
Sapiens Stoicus, imperioſus ſibi, totus in ſe ipſo, teres & rotundus. 531
Sapiens utitur quaeſitis. 358
Satis eſt. 501
Satum nemus. 184
κατὰ Σχέσιν verſus. 191.192
Sceleſta plebs. 104
Sciens citharae, cithara. 182
Scribere, reſcribere nummos. 629
Secures ad januas effringendas. 229
Securis Pontificum. 216.217
Sedula nutrix. 159
Semel, ſimul. 534.535.573.574
Senſus communis. 388.389
Sepulchrum Carthago. 316.317
Sepulta inertia, virtus. 274
Sermones, λόγοι. 178.179
Serpentes atri, Afri. 538
Seu, ſive, ve. 461.462
Si, *in precibus,* 76.77
Si, ſi; Si, ſin. 291
Si *deficit.* 520. *pro* An. 556

Sic positum. 582. 583
Sicci oculi. 10
Signatus nummus, signatus notâ. 564. 565
Signum νευρόσπαστον. 530
Silüa, prima brevi. 58
Singularis numeri verbum post duos vel tres nominativos. 61. 202. 288. 289. 398. 423. 428. 429. 516. 517
Siquae fors, siqua fors. 517
Siqui, siquis. 400. 419
Socii operum. 632
Socium fallere. 224
Sodalis hiemis Eurus, *non* Hebrus. 66. 67
Sors suprema. 652
Sotadicus versus. 192
Spes longa, lenta; Spe longus, lentus. 680. 681
Sponsor. 594. 595
Stricti ungues. 22
Structor murorum. 154
Sufflare. 495
κατὰ Συνάφειαν *versus.* 191
Super adde. 528. 529
Superba pellex. 307
Superbum merum, pavimentum. 124
Superna, superne, mutor. 142
Supinum Tusculum, supernum. 293. 294
Suspicere. 546
Sunt-quos, erit-quae, ὑφ' ἓν. 2

T.

TAcens Musa, cithara. 112. 113
Tacens regia. 94
Tantum dissimilis. 494
Tantum magnus. 495
Tapeta Libyca. 577
Tardus, pinguis. 386. 387
Ταρμύσσειν. 12
Tendere, extendere noctem. 560
Tendere opus. 443
Terrae, *an* Turres, vicinae. 554. 555
Tetra, tenta libido. 369
Thia. 282
Thressa nota. 89
Thyiades, Thyades, θυιάδες. 138
Tigranes. 604
Tillius, Tullius. 415
Tincta cruoribus. 96. 97
Tithonus an mortuus sit. 70. 71
Τορεύειν. 702
Tornati versus. 700. *&c.*
Tornus, τορνεύειν. 700. 1. 2. 3. 4
Totum nemus. 48. 49
Tragicus Peleus. 670
Trausius, Trosius. 463
Trepidant flammae. 278. 279
Trigonis pila, lusus. 422
Trimetri nobiles. 688
Tritus, tortus, sculptus. 392. 393
Trochaeum in Alcaio & Sapphico spondeo mutavit Hor. 139. 146. 166
Turba media eruere, eligere, eripere, arripere. 398. 399
Turbidum laetatur. 136. 137
Turbidum mare. 12
Turbo, *nom. prop.* 494
Turgidum mare. 12
Tuta oppidi. 4
Tutus, cautus. 448
Tutus, sanus. 476
Tyndaridarum fortissima. 364

V.

VAcuae aedes. 648. 649
Vadatus. 433
Variae plumae. 657
Varii racemi, variae uvae. 104. 105
Uda Pleias. 30. 31
Ve, *an in compositione augeat.* 378
Venire ad vina. 264
Venit poëma. 627
Venter, infans. 344
Vepallidus, *male.* 378
Vepris inhorruit. 59. 60. *com. gen.* 591
Verare. 600. 601
Vernaliter, verniliter. 523
Verni nimbi. 253. 254
Veri inscitia. 557
Verrere, vellere pisces. 488
Vertere, *neutrale.* 277
Vertere humanas vices. 308. 309
Vestigia contracta, contacta, non tacta. 642
Versat, vexat discordia. 425. 646
Versus, tornati, limati, edolati, *&c.* 700. 1. 2. 3. 4
Versus luxati. 543. 644. 662
Versus spurii. 271. 272. 273. 694. 695
Veternus, hydrops. 551
Vetula faex. 201. 202
Vexisse qui canerent. 690. 691
Victa furore pietas. 233. 234
Victus precibus. 266
mundus Victus, domus & Victus. 558
Vicem, vice. 342. 343
Viden' ut. 544. 545
Videre videor. 98
Viduari foliis. 665. 666
Villius in Fausta adulter. 372
Virus grave. 633
Vis tu? 435. 522. 523
Visit officinas. 16
Vitale. 525. 526
Vitio carere. 234
Vivae, verae voces. 692. 693
Vivet, *absolute.* 100
Vividus, vivus, impetus. 254
Vivitur. 434
Ultimi Britanni. 86. 87
Ultimus orbis. *ibid.*
Ummidius, Umidius. 363
Uncta cruoribus. 96
Unctus, vinctus. 616. 617
Unus, praecipuus, unicus. 661
Uret officinas, *male.* 16
in URIO *meditativa verba.* 677
servus Ut, captivus ut. 487. 489
Ut in populo. 419
Ut, *pro* adeo ut, ita ut. 363. 364. 371. 468. 644
Ut si. 329
Ut cantat, dum cantat. 406. 407. 430
Ut qui. 404. 428
Ut, Ut tamen. 606
Ut, ut. 696
Utriusque linguae, sermonis. 178
Uvidus Notus. 261. 318
Vultu prodente, profitente. 515
Vultu celare, tegere, premere, simulare. 514. 515

FINIS.

INDEX

IN

Q. HORATIUM FLACCUM

Olim quidem collectus a THOMA TRETERO,
deinde omnibus editionibus accommodatus a

DANIELE AVEMAN,

Nunc vero,

Additis etiam V. Cl. RICHARDI BENTLEJI variantibus lectionibus,
pluribus quam mille & quingentis locis auctus & emendatus

ab

ISAACO VERBURGIO.

IN
INDEX

LECTORI

S. P. D.

ISAACUS VERBURGIUS.

QUam neceſſarium adjumentum iis, qui capiuntur lectione Veterum, ſint Indices, quibus tanquam a fidis ducibus ad locum aliquem ducimur, notius eſt, quam ut neceſſe ſit hoc loco illud monere. Teſtes ſunt omnes, quibus literæ cordi ſunt, quique non ſine ſuo malo nequicquam totas horas aliquando inſumſerunt in requirendo locum, quem legiſſe ſe meminerant, nec tamen poterant reminiſci qua libri parte. Huic malo jam ante duo ferè ſecula quiſque pro ſuâ virili cœperunt mederi, qui, dum auctoris alicujus dulcedine capti ſingula in proprium uſum ſeligunt, nobis tot egregios indices, quibus non ſine uberrimo fructu utimur, confecerunt. Non potuerunt Horatii amatores diu eſſe deſtituti tam neceſſario adjumento, quippe cujus lectio immenſâ utilitate compenſet laborem in legendo collocatum, cujuſque ſcripta decies ad unguem caſtigata ultro alliciant lectorem ad optima quaeque excerpenda. Eâ certè ratione *Thomas Treterus* natus Poſnaniæ (Poloniæ majoris ea eſt urbs) collegit primus Indicem in Horatium adjutus a *Staniſlao Drozinio*, quum uterque Romæ in ædibus *Staniſlai Hoſii* R. E. Cardinalis verſabantur anno 1573. nullam enim aliam fuiſſe cauſſam, niſi ut ſcriptorem, quo plurimum delectabatur, redderet ſibi familiarem, teſtatur ipſe Treterus; hujus materiam poſtea polivit *Daniel Aveman* Brunopolitanus. Quum enim Treterus, ut qui ſcripſerat ſibi, non aliis uſus eſſet numeris, quam paginarum ſui exemplaris, aggreſſus eſt *Aveman* maximi laboris, ſed majoris tædii opus revolvendo omnes voces, quas Treterus in Indicem retulerat, & numeros paginarum mutando in numeros librorum, minorum opuſculorum, ex quibus libri conſtant, atque adeo ipſorum verſuum; idque tam accuratè præſtitit, ut ſæpe hominis diligentiam fuerim admiratus, & veriſſimum eſſe compererim, quod ipſe affirmat, numeros vocum indices nunquam fallere, ſi exceperis Odam XI. & XIII. in libro Epodôn, quæ eundem verſuum numerum in omnibus editionibus non habent pro diverſa ratione dimenſionis earum Odarum. Egregiam plane operam a Clariſſimo Viro RIÇHARDO BENTLEJO in illuſtrando Horatio poſitam, quum Fratres *Wetſteinii* denuo

typis describerent, visum fuit etiam fore e Re literaria, si Avemanni Index præstantissimus editioni præstantissimæ, tanquam corollarium ultra pactum additum, subjiceretur, additis etiam Illustris Viri Lectionibus variis, ut & præclara Viri merita eo magis eluceserent, & Tu non possis queri aliam in Indice, aliam in ipso Horatio Lectionem exhiberi. Hujus rei curam eo suscepi lubentius, quo mihi semper ante omnia dulcius fuit occasionem mihi dari navandi non inutilem literatis operam. Postquam autem manus operi admoveram, videbar mihi non male meriturus de ipso Horatio, si, præter Lectiones Viri Reverendi, etiam adderem ea, quæ ad dictionem Horatianam propius noscendam egregiè videbantur facere, multa enim, ex Græco præsertim fonte hausta, non legebantur in Indice, quorum tamen splendor & majestatem addit huic Auctori & dignitatem, quæque adeo ut noscerentur omnium intererat, qui ab arte & elegantiâ instructiores volebant redire ab Horatii lectione.

Relecto igitur cum curâ Horatio, atque sepositis iis, quæ usui fore sperabam, videbam adeo crevisse observationes meas, ut penè abjecerim consilium addendi quidquam, ne scilicet Index nimium auctus mole sua laboraret, sed vicit tamen utilitas publica, quæ certè major videbatur fore in iis, quæ addere constitueram, quam in enumeratione vocum nullius in Indice usus, nisi si adhibeantur cum elegantia singulari, quales sunt *ac*, *et*, *si*, *que* & *ne* encliticæ, & quæ aliæ ejusdem sunt generis, quarum maximam partem resecui; partem, ut earum usus pateret, retinui; partem, quæ non vulgarem usum præ se ferebat, retentis subjeci. Quæ necessaria scitu sunt de dimensione unius atque alterius Odæ ex mente Bentleji, ipse suo loco monuit, ut hoc loco repetere nihil attineat. Quod si forte, ut homines non semper eâdem mentis acie omnia dignoscimus, alicubi erravero, Tuum est ignoscere homini huic de Literis bene mereri cupienti. Vale.

IN-

INDEX
IN HORATIUM.

Od. *Odas:* Ep. *Librum Epodôn:* C. S. *Carmen Seculare:* S. *Libros Sermonum:* Epl. *Epiſtolas:* A. P. *Artem Poëticam: numerus Romanus Librum deſignat; Odæ, Epodæ, Satyræ, & Epiſtolae indicantur numero Arabico ſequente commate; ſequente vero puncto verſum monſtrat.*

A.

A *vel* Ab *præpoſitio omiſſa.* abacta epulis regum. II. S. 2, 45.
abeſt virtute. A. P. 370.
abſint neniæ funere. II. Od. 20, 21.
abſterrent vitiis. I. S. 4, 129.
abſtinet armis. A. P. 379.
abſtinuit vim uxore. II. S. 3, 203.
acies retro verſa Philippis. III. Od. 4, 26.
alius Lyſippo. II. Epl. 1, 240.
alius ſapiente. I. Epl. 16. 20.
civem hoſte dignoſcere. 15, 29.
cor purum vitio. II. S. 3, 220.
curtatus inæquali tonſore. I. Epl. 1, 94.
curvum dignoſcere recto. II. Epl. 2, 44.
data fatis. I. Od. 12, 51.
decede peritis. II. Epl. 2, 213.
defendet æſtatem capellis. I. Od. 17, 3.
dimoveat lucro. I. S. 1, 39.
diſcrepat iſtis. 6, 92. II. 3, 108.
diſcrepat vino. I. Od. 27, 5.
diſſentiens conditionibus fœdis. III. Od. 5, 14.
faciem dimovet curvo littore. IV. Od. 5, 14.
flentibus Varius diſcedit. I. S. 5, 93.
liberat Hippolitum tenebris. IV. Od. 7, 26.
novo divelletur adultero. I. Od. 36, 18.
Pegaſus expediet Chimæra. 27, 24.
pignus dereptum lacertis. 9, 23.
procul negotiis. Ep. 2, 1.
procul prava ambitione. I. S. 6, 51.
prohibere chiragra. I. Epl. 1, 31.
prohibete Bacchum rixis. I. Od. 27, 4.
recto depellere curſu. II. S. 5, 78.
repulſus foribus. 7, 90.
ſecernere publica privatis. A. P. 397.
ſecernis honeſtum turpi. I. S. 6, 63.
ſemota terris. II. Epl. 1, 21.
ſimplex munditiis. I. Od. 2, 5.
ſolvere Theſſalis venenis. 27, 21.
ſolutus omni fœnore. Ep. 2, 4.
undæ retortæ littore Etruſco. I. Od. 2, 13.
A. I. Od. 21, 14. III. 5, 43. IV. 5, 12. Ep. 17, 24. &c.
Ab. I. Od. 9, 22. 28, 29. 36, 4. 37, 13. 16. II. Od. 3, 3. 21. III. Od. 5, 43. *Bentl.* 14, 4. 16. 22. *Bentl.* 20, 16. 27, 2. 12. 58. IV. Od. 4, 14. 63. &c.
Ab equo indomito laſſus. II. S. 2, 10.
Ab avaritia laborat. *Bentl.* I. S. 4, 26.
Ab Achille ſecundus heros. II. S. 3, 193.
Ab imo ad ſummum totus moduli bipedalis. II. S. 3, 308, 309.
Ab ipſo ferro opes & animum ducit. IV. Od. 4, 59.
Ab inſolenti lætitia temperata mens. II. Od. 3, 3.
Ab Lamo ducis originem. III. Od. 17, 1.
Ab orno pendulus. *ibid.* 58.
Ab ignibus ſoſpes. I. Od. 37, 13.
Ab *pro* poſt. Domita nomen ab Africa. IV. Od. 8, 18. Ab ipſis Saturnalibus. II. S. 3, 4.
Ab ovo uſque ad mala. I. S. 3, 6. 7.
Abacta. Ep. 5, 29. II. S. 2, 44.
Abdiderint. I. S. 8, 43.
Abdidit. III. Od. 4, 38.
Abdita. A. P. 49.
Abditæ (abdito *Bentl.*) II. Od. 2, 2. III. 16, 5.
Abditus. I. Epl. 1, 5.
Abeo. I. S. 6, 61.
Abeat. II. S. 3, 218.
Abes. IV. Od. 5, 2.
Abeſt. I. Od. 9, 17. 35, 20. III. 16, 37. 24, 64. I. Epl. 18, 57. A. P. 370.
Abeunte. III. Od. 6, 44.
Abfore. I. S. 4, 101.
Abhinc. II. Epl. 1, 36.
Abi. IV. Od. 1, 7. I. Epl. 7, 53. II. 2, 205.
Abibis. II. S. 1, 86.
Abjectis. II. Epl. 2, 141.
Abjecto. I. S. 3, 131.
Abigat. I. Epl. 15, 19.

Abigunt. III. Od. 24, 40.
Abii. I. S. 1, 108.
Abjicito. I. Epl. 13, 7.
Abire. Ep. 11, 20. I. S. 9, 14. II. Epl. 2, 215.
Abirem. I. Epl. 9, 7.
Abit. I. S. 5, 14.
Abito. III. Od. 14, 24.
Ablativus abſolutus.
Excepto, quod &c. I. Epl. 10, 50.
Mente ſolidâ. III. Od. 3, 4.
Neglectis. II. S. 4, 82.
Ablativus participiorum in dus.
æſtimat anteferendo. II. Epl. 1, 19. 21.
maledicit vocando furiam. II. S. 3, 140.
nefas putando. IV. Od. 9, 30.
Abludit. II. S. 4, 320.
Abnegat. I. Od. 35, 22.
Abnormis ſapiens. II. S. 2, 3.
Abnuere. II. S. 5, 52.
Abominatus parentibus Annibal. Ep. 16, 8.
Abortivus. I. S. 3, 46.
Abrotanum ægro dare. II. Epl. 1, 114, 115.
Abrumpere. IV. Od. 7, 27.
Abſcidit. I. Od. 3, 21.
Abſcindere. Ep. 16, 35.
Abſciſſum. II. S. 3, 303.
Abſcondere. *ibid.* 173.
Abſens II. S. 5, 72. I. Epl. 7, 38.
Abſentem. I. S. 3, 21. 4, 81. 5, 15. 10, 79. II. 7, 28.
Abſentes. Ep. I, 18.
Abſentis. II. S. 3, 314.
Abſint. II. Od. 20, 21.
Abſis. I. Epl. 18, 58.
Abſiſtere. I. S. 3, 104.
Abſit. II. Epl. 2, 199.
Abſolves. II. S. 3, 279.
Abſona fortunis dicta. A. P. 112.
Abſorbere placentas. II. S. 8, 24.
Abſorberet decies ſolidum. *Bentl.* II. S. 3, 240.
Abſtemius in medio poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Abſterrebitur. II. S. 5, 83.
Abſterrent. I. S. 4, 129.
Abſtes. A. P. 362.
Abſtes inexcuſabilis. *Bentl.* I. Epl. 18, 58.
Abſtinens. III. Od. 7, 18. IV. 9, 37.
Abſtinet. A. P. 170. 379.
Abſtineto. III. Od. 27, 69.
Abſtinuit Venere & vino. A. P. 414.
vim uxore & gnato. II. S. 3, 202. 203.
Abſtractum pro concreto.
facundia *pro* facundo. A. P. 184.
Abſtulerat. I. Epl. 15, 34.
Abſtulerit. I. S. 4, 132.
Abſtulit. II. Od. 16, 29. Ep. 5, 66.
Abſumet. II. Od. 14, 25.
Abſumptis. I. Epl. 15, 27.
Abunde ſatis eſt. I. S. 2, 59.
Abunde *cum nominativo.* Valetudo contingat abunde. I. Epl. 4, 10.
Ac. I. Od. 4, 3. 7, 13. *Bentl.* 12, 14. 14, 6. 28, 19, 31, 18. *Bentl.* II. 3, 2. 20, 23. III. 8, 27. 25, 11. 25, 12. 28, 6. Ep. 1, 16. 12, 14. I. S. 1, 35. 46. *Bentl.* 65. 67. 104. 109. 2, 3. 12. 75. 132. 3, 58. *Bentl.* 62. 78. 4, 3. *Bentl.* 46. 142. A. P. 90. 149. 245. 472.
Ac *pro* ſicut. I. Epl. 16, 32.
Ac *poſt* ſimul. I. S. 2, 18. 4, 119. 8, 21. 9, 34. I. Epl. 13, 11.
Academi ſylvas. II. Epl. 2, 45.
Accedam. II. S. 3, 263.
Accedas. 5, 72.
Accedat. 3, 154. 6, 9.
Accedent pro quo alii legunt Accedunt. II. S. 2, 85.
Accedente. II. Epl. 2. 211.
Accedere. II. S. 3, 149.
Accedes. II. S. 7, 118. I. Epl. 17, 12.
Accedet. IV. Od. 2, 46.
Accedit. A. P. 243.
Accedit ſtomacho. *Bentl.* II. S. 3, 154.
Accendit. Ep. 14, 14.
Acceperis. II. S. 3, 67.
Accepiſſe. 6, 81.
Accepit. 3, 226. I. Epl. 10, 17. 12, 28.
Acceptos. II. Epl. 1, 234.
Acceptus C. S. 62.
Accerſas. II. Epl. 1, 228.
Accerſe. I. Epl. 5, 6.
Accerſit. II. Epl. 1, 168.
Acceſſit. A. P. 211.
Acci. I. S. 10, 53. A. P. 258.
Accidit. Ep. 5, 61.
Accipe. I. S. 4, 14. 15. *Bentl.* 38. II. 3, 46. 66. 233. 307. 5, 10.
Accipiar. II. S. 8, 67.
Accipias. I. S. 1, 48.
Accipiebat. I. Epl. 7, 53.
Accipiet. II. S. 5, 68. I. Epl. 28.
Accipio. I. S. 5, 58.
Accipis. II. Epl. 2, 162.
Accipit. *ibid.* 33.
Accipiter adurget molles columbas. I. Od. 37, 17. 18.
Accipiter laqueos timet. I. Epl. 16, 50. 51.
Accipiunt. A. P. 250.
Acciſis. II. S. 2, 114.
Accius. II. Epl. 1, 56.
Acclivis. II. S. 2, 6.
Accredere. I. Epl. 15, 25.
Accreſcere. A. P. 252.
Accrevit. I. S. 6, 26.
Accubat. IV. Od. 12, 18.
Accuſativus græcus, qui ſuppletur per κατὰ.
amictus humeros. I. Od. 2, 31.
cætera fulvus. IV. 2, 60.
cætera lætus. I. Epl. 10, 50.
concuſſa mentem. II. S. 3, 295.
confuſa genus. II. Epl. 1, 195.
coronatus nitentes capillos. II. Od. 7, 7.
curtatus capillos. I. Epl. 1, 94.
fractus membra. I. S. 1, 5.
implicata crines viperis, & incomptum caput. Ep. 5, 15.
inquiner caput. I. S. 8, 37.
inſignis humerum. I. Od. 21, 11.
mitior animum. III. 10, 18.
mutor ſuperna. II. 20, 10.
ornatus tempora. IV. 8, 33.
peruncti ora fæcibus. A. P. 277.
peruſtus latus & crura. Ep. 4, 3. 4.
religata comam. II. Od. 11, 24.
religatus crines. IV. 11, 5.
ſtratus membra. I. 1, 21.
ſupinor naſum. II. S. 7, 38.
ſuſpenſi loculos & tabulam. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Tempe agitata umbroſam ripam. III. Od. 1, 23.
tremis oſſa. II. S. 3, 57.
vincti comas. II. Epl. 1, 110.
Accuſativus perſonæ omiſſus.
ſe. I. Epl. 2, 11.

te.

te. III. Od. 27, 73. I. S. 3, 22. I. Epl. 20, 4.
vos. A. P. 347.
Acer. II. S. 5, 43. II. Epl. 1, 165.
Achilles. A. P. 121.
Aufidus. I. S. 1, 58.
canis. Ep. 12, 6.
Deiphobus. IV. Od. 9, 22.
Druſus. 14, 13.
epos. I. S. 10, 43.
hoſtis. Ep. 6, 14.
ſpartacus. 16, 5.
ſpiritus I. S. 4, 46.
ſulcius. *ibid.* 65.
vultus. I. Od. 2, 39. 40.
Acer nimis videor. II. S. 1, 1.
Acer jejunis dentibus. II. Epl. 2, 29.
Acerba fata. Ep. 7, 17.
Acerbæ Libitinæ. II. S. 6, 19.
Acerbi. I. Epl. 18, 95.
Acerbus. I. S. 3, 85.
recitator. A. P. 474.
Acernam menſam. II. S. 8, 10.
Acerra thuris. III. Od. 8, 2.
Acervi. II. Epl. 1, 47.
Acervo. I. S. 1, 34. 51. II. 2, 105.
Acervos. II. Od. 2, 24. II. S. 5. 22.
Acervum. II. S. 3, 111. I. Epl. 6, 35.
Acervus. I. S. 1, 44. I. Epl. 2, 47.
Aceſcit. I. Epl. 2, 54.
Aceti. II. S. 2, 62.
Aceto. I. S. 7, 32. II. 3, 240. 8, 49.
Italo perfuſus. I. S. 7, 32.
Acetum. II. S. 3, 117.
Achaico. IV. Od. 3, 5.
Achaicus. I. Od. 15, 35.
Achæmenes. II. Od. 12, 21.
Achæmenia (Achæmenio *Bentl.*) Ep. 13, 8.
Achæmenium. III. Od. 1, 44.
Acheronta. I. Od. 3, 36.
Acherontiæ. III. Od. 4, 14.
Achille. II. S. 3, 193.
Achillei. I. Od. 15, 34. Ep. 17, 14.
Achillem. II. Od. 4, 4. 16, 29. I. S. 7, 12. A. P. 120.
Achilles. IV. Od. 6, 4. II. Epl. 2, 42.
Achivi. I. Epl. 2, 14.
Achivis. IV. Od. 6, 18. II. S. 3, 194. II. Epl. 1, 33.
Achivos. III. Od. 3, 27.
Acidas. II. S. 2. 44.
Acidum. II. Epl. 2, 64.
Acies. III. Od. 4, 26. II. S. 2, 5.
Acinaces. I. Od. 27, 5.
Acinum. II. S. 6, 58.
Acipenſere. 2, 47.
Acquirere. A. P. 55.
Acre. II. S. 3, 116.
Acres apros. Ep. 2, 31. 32.
inter numeretur. I. S. 3, 60.
in jus procurrunt. 7, 20. 21.
lupos. Ep. 12, 25. 26.
potores. II. S. 8, 36. 37.
ſtimulos. 7, 93. 94.
Acrem. I. Od. 29, 2. I. S. 2, 42.
Acri. I. Od. 12, 1. III. 2, 2. I. S. 10, 14. II. 4, 59.
Acria. II. S. 6, 69. 8, 7.
Acrior. I. Od. 33, 15. III. 5, 25. Ep. 7, 13. I. S. 6, 125.
Acris. I. Od. 4, 1. I. S. 3, 60. II. 7, 47.
Acriſium. III. Od. 16, 5.
Acriter. I. Epl. 18, 18.
Acrium. I. Od. 6, 18.
Acrius. I. S. 2, 15. II. 3, 92.
Acroceraunia. I. Od. 3, 20.
Acta. A. P. 179.
Actæ. I. Od. 36, 8.
Acti. A. P. 173.
Actia. I. Epl. 18, 361.
Actor. II. Epl. 1, 204. A. P. 369.
Actu. A. P. 189.
Actum. II. S. 3, 135.
Actus *pro* fugatus. III. Od. 7, 5. Ep. 9, 7.
Actus pro partibus fabularum. A. P. 189. 194.
Acuens. II. Od. 8, 15.
Acuis linguam cauſis. I. Epl. 3, 23.
Acuiſſe. I. Od. 2, 21.
Acuit dentes timendos. III. Od. 20, 10.
Acumen Stertinii deliret. I. Epl. 12, 20.
Acumen argutum judicis. A. P. 364.
Acumina. I. Epl. 17, 55.
Acumina chartis admovit. II. Epl. 1, 161.
Acuta æra. I. Od. 16, 7. 8.
bella. IV. 4, 76.
letho ſaxa. III. 27, 61. 62.
tela. Ep. 17, 10.
voce. III. Od. 4, 3.
Acutas. II. Od. 19, 4.
Acutis. I. S. 3, 29.
Acutum ferrum. II. S. 3, 136. A. P. 304. 305.
cernis. I. S. 3, 26.
reſonarunt. 8, 41.
ſonum. A. P. 348. 349.
ſolem. I. Epl. 10, 17.
Ad. I. Od. 2, 6. 22. 17, 15. 35. 15. bis. II. 12, 25. III. 4, 75. &c.
Ad cætera penè gemelli. I. Epl. 10, 3.
Ad imum *pro* ad finem. A. P. 126.
Ad hæc laus illi debetur. *Bentl.* I. S. 6, 87.
Ad lumina prima. II. Epl. 2, 101.
Ad unguem caſtigavit. A. P. 294.
Ad ventum inhorruit vepres. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ad *pro* adverſus. Ep. 9, 17.
Ad *omiſſum.* Ventum eſt Eſquilias. II. S. 6, 32.
Adamantina. I. Od. 7, 13.
Adamantinos. III. Od. 24, 5.
Addam. I. S. 1, 121. II. S. 3, 42.
Addant. III. Od. 29, 61.
Addas. I. Epl. 20, 22.
Adde II. Od. 8, 17. I. S. 1, 74. 2, 83. II. 2, 96. 3, 69. 70. 275. 321. 4, 91. 7, 39. 78. 111. 8, 71. I. Epl. 6, 54. 18, 52.
Addens. II. S. 3, 283.
Addere. I. Od. 16, 13. I. Epl. 12, 6. 19, 42. II. 2, 36.
Addes. II. S. 4, 68.
Addicere. II. S. 5, 109.
Addictum. Ep. 17, 11.
Addictus. I. Epl. 1, 14.
Addidit. III. Od. 2, 30. A. P 214.
Addis. III. Od. 21, 18.
Addit. I. S. 1, 34. II. 3, 150. 6, 39. I. Epl. 14, 29.
Additis. III. Od. 5, 26.
Additum. II. Od. 9, 21. Ep. 8, 10.
Additus. III. Od. 4, 78.
Addocet. I. Epl. 5, 18.
Addubites. I. S. 4, 125.
Adducere. Ep. 14, 8.
Adducit. I. Epl. 7. 9.
Adductum. I. Epl. 16, 11.
Adduxerat. II. S. 8, 22.
Adduxerit (*alii legunt*, Advexerit) II.

II. S. 2, 83.
Adempta Ep. 17, 44.
Ademptum. II. Od. 9, 10. A. P. 54.
Ademptus. II. Od. 4, 10.
Adeo. I. S. 1, 13. 7, 7. I. Epl. 1, 39.
Adeo omiſſum ante ut. I. S. 1, 95. II. 7, 10.
Aderat. III. Od. 27. 66. I. S. 5, 20. 6, 82.
Aderit. III. Od. 21, 21.
Ades. I. S. 9, 38.
Adeſt. I. Od. 15, 9. III. 29, 32. II. S. 2, 28. 6, 13.
Adeſte. Ep. 5, 53.
Adflent humani vultus flentibus. *Bentl.* A. P. 101.
Adhærens Ep. 15, 6.
Adhæret. II. S. 2, 56.
Adhæſit. 4, 80.
Adhibe. III. Od. 28, 4. I. Epl. 2, 67. ubi rectius legitur adbibe.
Adhibebitur. A. P. 227.
Adhibet. IV. Od. 5, 32.
Adhuc. III. Od. 7, 22. 11, 11. 25, 7. IV. 10, 1. I. Epl. 12, 15. 17, 3.
Adhuc *pro* jam. II. Epl. 1, 206.
Adjecere. II. Epl. 2, 43.
Adjeciſſe. III. Od. 6, 11.
Adjecti. II. Epl. 2, 178.
Adjectis. III. Od. 5, 3.
Adjectiva adverbialiter ſumta.
audax in jus vocet. II. S. 5, 29.
bibis impudens. IV. Od. 13, 4.
cernis acutum, I. S. 3, 26.
diſſipabit inſolens. Ep. 16, 14.
dulce ridens, dulce loquens. I. Od. 22, 24.
frequens. III. Od. 1, 34.
indoctum canit. II. Epl. 2, 9.
libens exerceat artem. I. Epl. 14, 44.
lucidum fulgentes oculi. II. Od. 12, 14.
malum reſponſet. II. S. 4, 18.
molle & facetum annuerunt. I. 10, 44.
perfidum ridens Venus. III. Od. 27, 67.
prudens abſcidit. I. Od. 3, 22.
admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
ibis ſub furcam. 7, 66.
placavi Divos. II. S. 3, 206.
ſe dejecerit. A. P. 462.
ſapiens prætereo. II. S. 7, 73.
ſerum venire. *ibid.* 33.
ſimile faciam. I. 4, 137.
ſuave reſonat. *ibid.* 76.
tragicum ſpirat. II. Epl. 1, 166.
triſte & acutum reſonarent. I. S. 8, 41.
turbidum lætatur. II. Od. 19, 6.
utitur ſapiens quæſitis. I. S. 1, 38.
Adjectiva cum ablativo.
acer dentibus. II. Epl. 2, 29.
blandus docta prece. 1, 135.
clarus cauſſis agendis. I. Epl. 7, 46.
diſpar rebus & ordine. 19, 29.
ferus vultu torvo. *ibid.* 17.
imitabile vitiis. *ibid.*
lætus fluviis. I. Od. 21, 5.
mundus pumice. I. Epl. 20, 2.
nitens albo humero. II. Od. 5, 18.
pauper macro agello. I. S. 6, 71.
rugoſus frigore. I. Epl. 18, 105.
ſanus utriſque auribus atque oculis. II. S. 3, 284.
vacuus duellis Janus. IV. Od. 15, 8.
validus mente. I. Epl. 8, 7.
viduus pharetrâ. I. Od. 10, 11.
Adjectiva cum genitivo.
abſtemius poſitorum in medio. I. Epl. 12, 7.
abſtinens pecuniæ. IV. Od. 9, 37.
alii dierum. II. S. 2, 60.
avarus nullius. A. P. 324.
avidus futuri. *ibid.* 172.
benignus vini, & ſomni. II. S. 3, 3.
bibulus Falerni. I. Epl. 14, 34. 18, 91.
canidia Albutii. II. S. 2, 48.
cupidus mortis. *ibid.* 98.
damnatus longi laboris. II. Od. 14, 19.
Dapis meliora. II. S. 6, 89.
dives artium. IV. Od. 8, 5.
rerum. II. Epl. 2. 31.
docilis modorum. IV. Od. 6, 43.
pravi. II. S. 2, 52.
dolium inane lymphæ. III. Od. 11, 26.
egens deliciarum. IV. Od. 8, 10.
dapis. Ep. 17, 66.
expers frugis. A. P. 341.
legis Latinæ. IV. Od. 14, 7.
maris. II. S. 8, 15.
exſors ſecandi. A. P. 305.
felix cerebri. I. S. 9, 11.
fertilis frugum tellus. C. S. 29.
ignara puella mariti. II. Epl. 1, 132.
ignarus navis. *ibid.* 114.
incautus futuri. I. S. 1, 35.
immemor ſepulcri. II. Od. 18, 18.
indoctus pilæ. A. P. 380.
inops paterni laris, & fundi. II. Epl. 2, 50.
inſcius laborum. IV. Od. 4, 6.
integer animi. II. S. 3, 220.
mentis. *ibid.* 65.
laſſus maris, viarum, militiæ. II. Od. 6, 8.
major juvenum. A. P. 366.
medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
metuens alterius viri. III. Od. 24, 22.
metuens futuri. II. S. 2, 110.
rixarum. III. Od. 19, 16.
mille ovium. II. S. 3, 197.
minor capitis. III. Od. 5, 42.
Noviorum. I. S. 6. 121.
neſcia virtus repulſæ. III. Od. 2, 17.
parca donandi. II. S. 5, 79.
parcus aceti. 2, 62.
patiens culturæ. I. Epl. 1, 40.
patiens cæleſtis aquæ. III. Od. 10, 20.
pauperrimus bonorum. I. S. 5, 79.
peſſima munerum. IV. Od. 8, 4.
piger militiæ. II. Epl. 1, 124.
plus dapis. I. 18, 51.
potens Naïadum. III. Od. 25, 14.
ſylvarum. C. S. 1.
prodiga arcani. I. Od. 18, 16.
prodigus æris. A. P. 164.
animæ. I. Od. 12, 37.
proſpera frugum. IV. 6, 39.
prudens futuri temporis. III. 29, 29.
rerum. IV, 9, 35.
purus ſceleris. I. 21, 1.
quæ vitiorum. I. S. 3, 35.

quæ-

quæque ſcriptorum. II. S. 3, 2.
vitiorum. I. 4, 106.
quantulum ſummæ. II. 3, 123.
quidquid Lydorum. I. 6, 1.
quiſque dierum. II. 3, 123.
rudis agminum. III. Od. 2, 9.
ſæcula fœcunda culpæ. 6, 17.
ſagax rerum. A. P. 218.
ſciens citharæ. III. Od. 9, 10.
pugnæ. I. 15, 24.
ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
ſeri ſtudiorum. I. S. 10, 21.
ſolers lyræ. A. P. 407.
ſolutus operum. III. Od. 18, 16.
ſuperi & imi Deorum. I. 10, 19.
timidus procellæ. A. P. 28.
unus multorum. I. S. 9, 71.
vivorum. 10, 42.
uterque Viſcorum. *ibid.* 83.
vacuus operum. II. 2, 114.
vana rerum. *ibid.* 25.
verba plena minarum. A. P. 106.

Adjectiva cum infinitivo.
atrox reperire. I. Od. 15, 27.
audax omnia perpeti. 3, 25.
callidus condere. 10, 7.
catus jaculari cervos. III. 12, 10.
celer excipere aprum. *ibid.* 12.
iraſci. I. Epl. 20, 25.
ſequi. I. Od. 15, 18.
volvere. IV. 6, 39.
dignus culpari. I. S. 4, 25.
deſcribi. *ibid.* 3.
docta pſallere. IV. Od. 13, 7.
doctus cantare. I. S. 10, 19.
dicere laudes. C. S. 75.
tendere ſagittas. I. Od. 29, 9.
verſare glebas. III. 6, 38.
doloſus ferre jugum. I. 35, 28.
durus componere verſus. I. S. 4, 8.
efficax eluere. IV. Od. 12, 20.
fortior ſpernere. III. 3, 5.
fortis reſponſare. II. S. 7, 86.
tractare ſerpentes. I. Od. 37, 26.
idoneus dare nomen. I. Epl. 16, 12.
impiger verſare &c. IV. Od. 14, 22.
impotens ſperare. I. 37, 10.
indigna effutire. A. P. 231.
indigni rumpere fœdus. I. Epl. 3, 35.
largus donare. IV. Od. 12, 19.
lenis aperire partus. C. S. 13.
recludere. I. Od. 24, 17.
lubricus adſpici. 19, 18.
metuens audiri. I. Epl. 16, 60.
neſcius dicere. I. Od. 6, 6.
fari. IV. 6, 18.
nobilis ſuperare. I. 12, 26.
paratus ſubire periculum. Ep. 1, 3.
pernix relinquere. A. P. 165.
pertinax ludere. III. Od. 29, 50.
piger ferre laborem. I. S. 4, 12.
prudens diſſipare pulveres. Ep. 18, 47.
ridiculus abſorbere placentas. II. S. 8, 24.
ſævus fingere oppobria. I. Epl. 15, 34.
ſegnes nodum ſolvere gratiæ. III. Od. 21, 22.
ſolers ponere nunc hominem, nunc Deum. IV. 8, 8.
ſoliti componere amicos. I. S. 5, 29.
timidus mori. III. Od. 19, 2.
perire. IV. 9, 52.
valens devocare ſydera. Ep. 17, 4.
vertere fraxinos. III. Od. 25, 15.

Adjectiva ſubſtantive ſumta.
abdita rerum. A. P. 49.
acuta belli. IV. Od. 4, 76.
adverſa rerum. I. Epl. 2, 22.
Afrum *pro* Africa. III. Od. 3, 47.
altum *pro* mari. II. 10, 1.
amara curarum. IV. 12, 19.
amor pravorum. II. S. 3, 244.
cuncta terrarum. II. Od. 1, 23.
dura navis, dura fugæ mala, dura belli. 13, 27, 28.
ficta rerum. II. S. 8, 83.
inſigne recens, adhuc indictum. III. Od. 25, 7.
intra præſcriptum equitare. II. 9, 23.
magnum fecit. I. S. 10, 20.
minimum ſudoris. II. Epl. 1, 169.
negatum credam. Ep. 17, 27.
non eſt meum. III. Od. 29, 57.
obſcurum Lunæ. I. Epl. 12, 18.
per arduum ſcandere. II. Od. 19, 21.
per obliquum. III. 27, 6.
rectum animi. II. S. 3, 201.
ſeria mala. A. P. 451. 452.
Adjiciant. IV. Od. 7, 17.
Adimam. I. Epl. 16, 75.
cantare. 19, 9.
Adimat. II. S. 3, 217.
Adimis puellas letho. III. Od. 22, 3.
& das dolores. II. S. 3, 288.
Adimunt. A. P. 176.
Adire. II. S. 4, 94. I. Epl. 17, 36.
Adite. II. S. 3, 81.
Adito. 5, 88.
Aditum (*alii legunt* additum) II. Od. 19, 13.
Aditure. 6, 1.
Aditus. I. S. 9, 56.
Adytis. I. Od. 16, 5.
Adjudicat. I. Epl. 18, 57.
Adjunctis. A. P. 178.
Adjungere. II. S. 3, 247.
Adjutorem. I. 9, 46.
Adjuvat. II. 5, 73.
Admirari. I. Epl. 6, 1.
Admiror. I. S. 4, 99.
Admiſſi. A. P. 5.
Admittes. I. Epl. 16, 53.
Admittis. II. S. 3, 212.
Admonuit ſol me ire *pro* ut irem. I. 6, 126.
Admoverit. I. Epl. 20, 19.
Admoves. III. Od. 21, 13.
Admovit. II. Epl. 1, 161.
Adoleverit ætas. I. S. 9, 34.
Adopta. I. Epl. 6, 55.
Ador. II. S. 6, 89.
Adorea. IV. Od. 4, 41.
Adpoſcere. II. Epl. 2, 100.
Adraſum. I. 7, 50.
Adria. II. Od. 11. 2. III. 9, 23. I. Epl. 18, 63.
Adriæ. I. Od. 3, 15. 33, 15. II. 14, 14. III. 3, 5. 27, 16. *Bentl.* Hadriæ.
Adriano. I. Od. 16, 4.
Adſciſcet. II. Epl. 2, 119.
Adſcribi. III. Od. 3, 35.
Adſcripſit. I. Epl. 21, 4.
Adſis. II. S. 6, 15.
Adſit. Ep. 1, 21. I. S. 3, 117. I. Epl. 17, 57.
Adſita. II. Epl. 2, 170.
Adſtricto. 1, 174.
Adſtrictum. III. Od. 8, 10.

Advenam. Ep. 2, 35.
Adveniens. II. S. 2, 91.
Advenit. I. 5, 31.
Adventum. Ep. 2, 44.
Adventus. I. Od. 23. 6.
Adversa. I. Epl. 6, 9.
Adversæ. II. S. 8, 74.
Adversam (*alii legunt* aversam) II. Od. 4, 19.
Adversarius. I. S. 9, 75, I. Epl. 18, 63.
Adversis austris. II. Epl. 2, 202.
frontibus. I. S. 1, 103.
rebus. II. 2, 136.
undis. I. Epl. 2, 22.
Adverso. II. S. 3, 205.
Adversum. Ep. 6, 2. I. S. 7, 11. I. Epl. 1, 75.
Adulta. III. Od. 2, 8. Ep. 2, 9.
Adulter. I. S. 3. 106.
Adulteræ. III. Od. 3, 25.
Adulteretur. Ep. 16, 32.
Adulteri. IV. Od. 9, 13.
Adulteris. III. 16. 4.
Adultero. I. Od. 33, 9. 36, 19. III. 24, 20.
Adulteros. I. 15, 19. III. 6, 25.
Adulterum. Ep. 5, 57.
Adunco. I. S. 6, 5.
Advoceris. IV. Od. 11, 13.
Adurgens. I. 37, 17.
Aduri. Ep. 5. 24.
Adurit. I. Od. 27, 15.
Aduſque. I. S. 1, 97. 5, 96.
Aduſto. II. S. 8, 90.
Aduſtus. *ibid.* 68.
Æaci. III. Od. 19, 3.
Æacum. II. Od. 13, 22. IV. 8, 25.
Æde. I. S. 10, 38.
Ædem. I. Od. 30, 4. II. 17, 31. II. Epl. 2, 94.
Ædes. III. Od. 6, 3. I. Epl. 7, 89.
Ædibus. II. S. 7, 11.
Ædificante. 3, 275.
Ædificare. *ibid.* 247.
Ædificas. *ibid.* 308.
Ædificat. I. Epl. 1, 100.
Ædilis. II. S. 3, 180.
Ædituos. II. Epl. 1, 230.
Ægæo. II. Od. 16, 2.
Ægæos. III. 29, 63.
Ægæum. I. Epl. 11, 16.
Ægida. I. Od. 15, 11. III, 4, 57.
Ægri. A. P. 7.
Ægrimonia. Ep. 17, 73.
Ægrimoniæ. 13, 18.
Ægris. I. Epl. 15, 7.
Ægro. II. 1, 114.
Ægros. I. S. 4, 126.
Ægrotare. II. S. 3, 307. I. Epl. 7, 4.
Ægrotet. I. S. 6, 30. I. Epl. 8, 6.
Ægroto. I. Epl. 1, 73. 2, 48.
Ægrum. II. S. 2, 44. 3, 293. I, Epl. 8, 8. II. 1, 131.
Æli. III. Od. 17, 1.
Æmilium. A. P. 32.
Æmula. Ep. 16, 5. I. Epl. 19, 15. A. P. 203.
Æmulari. IV. Od. 2, 1.
Æmuli. 1, 18.
Æmulos. III. 16, 14.
Ænæa. II. S. 5, 63.
Ænææ. IV. Od. 6, 23.
Ænæas. 7, 15. C. S. 42.
Æneus. II. S. 3, 183.
Æoliæ. IV. Od. 9, 12.
Æolides. II. 14, 20.
Æoliis fidibus. 13, 24.
Æolio. IV. 3, 12.
Æolium. III. 30, 13.
Æqua fortuna *pro* favens. II. Epl. 1, 94.
poteſtas *pro* æqualis. A. P. 10.
Æquâ lege. III. Od. 1, 14.
Æquale. I. S. 3, 9.
Æquales. I. Od. 8, 6. Ep. 12, 23.
Æquali. III. 24, 16.
Æquam. II. 3, 1.
materiam viribus ſumere *pro* æqualem. II. S. 3, 188, A. P. 38.
Æquare. II. Od. 5, 3.
Æquas pœnas peccatis irroget *pro* æquales. I. S. 3, 118.
Æquata. II. Epl. 1, 25.
Æque. I. Od. 16, 7. II. 17, 7. III. 7, 26. 27. II. S. 3, 47. I. Epl. 1, 21. bis 26. 92.
Æqui. I. S. 3, 98.
Æquis. II. 3, 164.
Æquo animo. I. 5, 8.
imperio. III. Od. 4, 48.
jove judicat *pro* favente. II. Epl. 1, 68.
largius. 2, 215.
pede. I. Od. 4, 13.
plenius. II. Epl. 2, 10.
plus. I. S. 3, 52. I. Epl. 2, 29.
Æquor. III. Od. 6, 34.
Atlanticum. I. 31, 14.
imperioſius. 14, 8. 9.
ingens. 7, 42.
latum. I. Epl. 2, 20.
Tyrrhenum. IV. Od. 15, 3.
Æquora. I. 14, 20. IV. 5, 10. II. S. 2, 47. ubi *alii legunt* æquor. I. Epl. 15, 23.
aſpera. I. Od. 5, 6. 7.
contracta. III. 1, 33.
horrida. 24, 40. 41.
ſalſa. Ep. 16, 34.
Æquore. I. Od. 2, 12. 9, 10. Ep. 10, 11. II. S. 3, 235.
Æquoribus. IV. Od. 4, 54. 8, 32.
Æquoris. I. 35, 6. III. 27, 23.
Æquum. I. S. 2, 74. I. Epl. 12, 23.
Æquus. I. Od. 12, 57. III. 18, 4. 29, 33. C. S. 65. II. S. 1, 70. I. Epl. 6, 15.
animus *pro* tranquillus. I. Epl. 1, 30.
juvenis *pro* favens. II. S. 3, 233.
Æra. I. S. 6, 75. I. Epl. 6, 17.
acuta. I. Od. 16, 7. 8.
fortis Alexandri vultum ſimulantia. II. Epl. I, 240. 241.
grata. IV. Od. 8, 1. 2.
meret liber. A. P. 345.
quid diſtent Lupinis. I. Epl. 7, 23.
Aëra vacuum. I. Od. 3, 34.
cedentem diſco. II. S. 2, 13.
Ærata. III. Od. 1, 39.
Æratas. II. 16, 21.
Ære. III. 30, 1. Ep. 16, 64. 65. I. S. 4, 28. II. 3, 21. 129. II. Epl. 2, 12. 158. A. P. 21.
Aëre craſſo. II. Epl. 1, 244.
denſo. II. Od. 7, 14.
Aërias domos tentaſſe. I. 28, 5.
Æris acervos ruam. II. S. 5, 22.
acervus. I. Epl. 2, 47.
debitor. I. S. 3, 86.
eget rex Cappadocum. I. Epl. 6, 39.
fabros amavit. II. Epl. 1, 96.
prodigus. A. P. 164.
Ærugo mera hæc eſt. I. S. 4, 101.
animos imbuerit. A. P. 330. 331.
Æs exigitur. I. S. 5, 13.
laquei pretium. II. 2, 99.

Æs triplex circa pectus erat. I. Od. 3, 9.
Æschylus. II. Epl. 1, 163. A. P. 279.
Æsculo rigidâ mollior. III. Od. 10, 17.
Æsopi. II. S. 3, 239.
Æsopus gravis. II. Epl. 1, 82.
Æstas ver proterit. IV. Od. 7, 9.
Æstatem defendit capillis. I. 17, 3.
Æstates salubres peraget. II. S. 4, 22.
Æstimat. II. Epl. 1, 21. 48.
Æstivâ aurâ arbor recreatur. I. Od. 22, 18.
Æstivam noctem benigno sermone tendere. I. Epl. 5, 11.
Æstuat. II. Od. 6, 4. I. Ep. 1, 99.
Æstum gravem fluviis solantem. II. Od. 5, 6. 7.
Æstuosa impotentia torret gregem. Ep. 16, 62.
Æstuosæ Calabriæ armenta non grata. I. Od. 31, 5, 6.
Æstuosas Syrteis. 22, 5.
Æstuosis fretis. II. 7, 16.
Æstuosius. Ep. 3, 18.
Æstus caniculæ vitabis. I. Od. 17, 17. 18.
fervidus te lucro demoveat. I. S. 1, 38.
gravesque curas è pectore pelli. 2, 100.
oleam momorderit. I. Epl. 8, 5.
regum ac populorum. 2, 8.
Ætas. IV. Od. 15, 4. I. S. 9, 34. II. 4, 45. I. Epl. 1, 4. 6, 55. 18, 18. 20, 10. A. P. 166.
altera bellis teritur. Ep. 16, 1.
delevit, si Anacreon olim quid lusit. IV. Od. 9, 9. 10.
dura. I. 35, 34. 35.
ferox currit. II. 5, 13. 14.
imbecilla mollius volet tractari. II. S. 2, 85. 86.
impia sanguinis devoti. Ep. 16, 9.
invida. I. Od. 11, 7. 8.
lasciva. II. Epl. 2, 216.
longa abstulerit largiter. I. S. 4, 132.
parentum avis pejor. III. Od. 6, 46.
postera respuet. II. Epl. 1, 42.
simulac membra duraverit. I. S. 4, 119. 120.
trepidavit lustrum claudere. II. Od. 4, 23. 24.
Ætatem adversis Austris ducimus. II. Epl. 2, 202.
Ætatis cujusque mores notandi. A. P. 156.
Æternæ Vestæ oblitus. III. Od. 5, 11.
Æternet. IV. 14, 5.
Æternis consiliis animum fatigas. II. 11, 11, 12.
Æternos honores peperit. 1, 15. 16.
Æternum exilium. 3, 27.
Æternum. III. 25, 5. IV. 12, 7. I. Epl. 10, 41.
Æthera liquidum. II. Od. 20, 2.
Ætheria. I. 3, 29.
Æthiops. III. 6, 14.
Ætna. Ep. 17, 33.
Ætnam. III. Od. 4, 76.
Ætolis. I. Epl. 18, 46.
Ævi. II. Od. 11, 5. II. S. 6, 97. I. Epl. 18, 108. II. 1, 144.
Ævum. I. Epl. 20, 26.
longum. 3, 8. II. 1, 159. A. P. 346.
remeare peractum. I. S. 6, 94.
securum agere. 5, 101.
traducere leniter. I. Epl. 18, 97.
In ævum. III. Od. 5, 16. 11, 35, 36. IV. 14, 4. C. S. 67. 68. I. S. 10, 68. I. Epl. 2, 43.
Afer. IV. Od. 4, 42.
Affatus. I. Od. 7, 24.
Affer. (Adfer *Bentl.*) Ep. 9, 33.
Afferat. II. S. 2, 70.
Afferet. II. Od. 14, 42.
Affert. II. S. 6, 109.
Affertur. 8, 42.
Affigit humo divinæ particulam auræ. (affligit *Bentl.*) 2, 79.
Affirmo. II. Epl. 1, 111.
Affixa. III. Od. 5, 19.
Affixit, *alii legunt* afflixit. I. S. 1, 81.
Afflasset illis Canidia. II. 8, 95.
Affluentes. IV. Od. 11, 19.
Afra Ep. 2, 53. II. S. 4, 58.
Afrani. II. Epl. 1, 57.
Africa. II. Od. 18, 5. IV. 8, 18. II. S. 3, 87.
Africæ. III. Od. 16, 31.
Africano (Africanum *Bentl.*) Ep. 9, 25.
Africis. III. Od. 29, 57.
Africo. I. Od. 14, 5.
Africum luctantem fluctibus Icariis. 1, 15.
pestilentem. III. 23, 5.
præcipitem. I. 3, 12.
Africus. Ep. 16, 22.
Afris. II. Od. 1, 26. II. S. 8, 95.
Afro. II. Od. 16, 35.
Afro *pro* Africâ. Secernis Europæ ab Afro. III. 3, 47.
Affuit. Ep. 5, 6.
Affulsit. IV. Od. 5, 7.
Agam III. 8, 1. Ep. 5, 89. I. S. 9, 19. I. Epl. 8, 3.
Agam per altas nives *pro* persequar. Ep. 6, 7.
Agamemnona. IV. Od. 9, 25.
Agat. III. 2, 5. II. S. 7, 24. II. Epl. 2, 3.
Agave. II. S. 3, 303.
Age. I. Od. 27. 17. 32, 3. II. 11, 22. III. 4, 1. 27, 62. IV. 11, 31. I. S. 10, 51. III, 3, 117. 152. 224. II. 7, 4, 92. 8, 80. I. Epl. 6, 31. 14, 31. 18, 88. II. 1, 214.
Agedum. I. S. 4, 38. II. 3, 155.
Agelli. I. Epl. 14, 1. A. P. 117.
Agello. I. S. 6, 71. II. 2, 114.
Agellos. I. Epl. 12, 12.
Agellum. II. S. 6, 9. I. Epl. 7, 81.
Agendæ IV. Od. 11, 14.
Agendi. I. Epl. 1, 24.
Agendis. 7, 46. A. P. 8.
Agens. III. Od. 6, 44.
Agente. II. 16, 23.
Agentia. I. Epl. 19. 25.
Ager. II. S. 2, 133. II. Epl. 2, 160.
Aggere. I. S. 8, 15.
Agilem. I. Epl. 18, 90.
Agilis. 1, 16. 3, 21.
Agimur. II. 2, 201.
Agis. I. Od. 14, 2. I. S. 9, 4. II. 6, 29.
Agit. III. Od. 7, 8. I. S. 9, 60. II. 2, 13. 3, 44. 103. 6, 111. I. Epl. 3, 15.
Agitamus. II. S. 6, 73.
Agitant. A. P. 341. 456.
Agitantur. I. Od. 9, 12.
Agitare, *verbum venaticum.* II. 13, 49.
Agitaret. (Agitarit *Bentl.*) Ep. 15, 9.
Agitat. 12, 13. *quidam legunt* agitet.

Agitata. III. Od. 1, 24.
Agitato. 12, 11.
Agitatur. II. 10, 9.
Agitatus. I. 12, 29.
Agitavit. II. S. 7, 50.
Agitet. I. Epl. 18, 98.
Agito. I. S. 4, 138.
Agitur. I. Epl. 18, 84. A. P. 179.
Agmen. III. Od. 8, 18.
Agmina. IV. 14, 29. Ep. 17, 9. II. S. 1, 14.
Agminum. III. Od. 2, 9.
Agna. I. 4, 12. *alii legunt* agnam. Ep. 2, 59. 10, 24. 12, 27. II. S. 3, 219.
Agnæ. I. S. 3, 40.
Agnam. I. Od. 4, 12. II. 17, 32. I. S. 8, 27. II. 3, 214.
Agni. A. P. 13.
Agnini. I. Epl. 15, 35.
Agnis. Ep. 4, 1.
Agno. IV. Od. 11, 8.
Agnos. III. 18, 13. II. S. 3, 211.
Agnoscere. I. Epl. 16, 29.
Agnum. I. Epl. 13, 13.
Agor. III. Od. 25, 2.
Agrestes. 18, 14. A. P. 221.
Agrestem. H, S. 6, 98. 107. II. Ep. 2, 125.
Agresti. II. Epl. 1, 157.
Agrestis. I. 18, 6.
Agrestium. III. Od. 1, 21. III. 30, 11.
Agri. II. 18, 24. II. S. 6, 1. I. Epl. 16, 4.
Agricolæ prisci. II. Epl. 1, 139.
Agricolam. I. S. 1, 9.
Agricolis. 7, 26.
Agrippa. I. Od. 6, 5. II. S. 3, 185.
Agrippæ. I. Epl. 6, 26. 12, 1. 26.
Agris autumnus caput extulit. *Bentl.* Ep. 2, 18.
Albanis. I. Epl. 7, 10.
Campanis. II. S. 8, 56.
cultis. IV. Od. 14, 27, 28.
dives. A. P. 421.
dotalibus. I. Epl. 6, 21.
fruges rettulit. IV. Od. 15, 5.
neglectis. I. S. 3, 37.
nudus. II. 3, 184.
siccis. 4, 15.
Agro evellas spinas. I. Epl. 14, 5.
Lanuvino. III. Od. 27, 3, 4.
latet abditus. I. Epl. 1, 5.
Sabino. II. S. 7, 118.
Agros amœnos. A. P. 17.
apris reliquit. Ep. 16, 19. 20.
assignant. II. Epl. 1, 18.
educet in agros. I. Epl. 18, 45.
extendere cœpit. A. P. 208.
extremos Numidarum. III. Od. 11, 47.
hispidos. II. 9, 1. 2.
longos domus prospicit. Epl. 10, 23.
patrios findere. I. Od. 1, 11. 12.
torrentia fidera. III. 1. 31, 32.
Venafranos. 5, 55.
Agrum. I. S. 8, 12.
aravit. II. 6, 11. 12.
informem albis ossibus. I. 8, 16.
mercaris. II. Epl. 2, 164.
sylvestrem ferro & flammis mitiget. 2, 186.
Agunt. Ep. 7, 17.
Agunto. A. P. 100.
Agyieu. IV. Od. 6, 28.
Ah. I. 27, 18. Ep. 5, 71. *bis.*
Aha. *Bentl.* Ep. 5, 71.
Ahena. I. Od. 35, 19.
Ahenea. 33, 11. III. 16, 1. II. Ep. 1, 248.
Aheneo. III. Od. 9, 18.
Aheneus. 3, 65. I. Epl. 1, 60.
Ahenum. II. Epl. 2, 169.
Ajacem. I. Od. 15, 12. II. 4, 5. II. S. 3, 187.
Ajacis. Ep. 10, 14.
Ajax. II. S. 3, 193. 201. 211.
Ajebam. I. 9, 12.
Ajebas. 9, 68.
Ajebat. 4, 115. II. 8, 7. 65. I. Epl. 15, 40. A. P. 439.
Ajo. II. S. 1, 6. I. Epl. 15. 45. 16, 47.
Ais. II. S. 7, 72.
Ait. I. 1, 5. 2, 121. 3, 22. II. 2, 40. 3, 260. 289. 6, 116. I. Epl. 1, 88. 6, 42. 7, 22. 32. 91. 18, 28. 19, 43. II. 2, 139.
Ajunt. I. S. 1, 32. I. Epl. 1, 59. 6, 40. 7, 49. 17, 18. II. 2, 30.
Ala. I. 13, 12.
Alas. II. Od. 17, 25.
Alat. I. Epl. 17, 20. A. P. 307.
Alba. I. S. 2, 121.
Alba populus. II. Od. 3, 9.
stella. I. 12, 27. 28.
Albanam. II. S. 4, 72.
Albanas. C. S. 54.
Albani plenus cadus *pro* vino Albano. IV. Od. 2, 2.
Albanis III. 23, 11. I. Epl. 7, 10.
Albano. II. 1, 27.
Albanos. IV. Od. I, 19.
Albanum. II. S. 8, 16.
Albatus. 2, 61.
Albescens. III. Od. 14, 25.
Albi. I. S. 2, 36. II. 8, 88.
Albi *propr.* I. Od. 33, 1. I. S. 4, 109. I. Epl. 4, 1.
Albis. C. S. 49. I. S. 7, 8. 8, 16. 37.
Albius. I. S. 4, 28.
Albicant. I. Od. 4, 4.
Albini. A. P. 327.
Albinovano. I. Epl. 8, 1.
Albo panno. I. Od. 35, 21. 22.
Coo. II. S. 4, 29.
corpore. II. Od. 2, 15. 16.
humero. 5, 18.
pipere. II. S. 8, 49.
Album. 2, 21.
alitem. II. Od. 20, 10.
caprum. III. 8, 6. 7.
piper. II. S. 4, 74.
Albuneæ. I. Od. 7, 12.
Albus capillus. Ep. 17, 15.
elephas. II. Epl. 1, 196.
& ater. 2, 189.
Japyx. III. Od. 37, 19. 20.
lapis. I. S. 6, 116.
notus. I. Od. 6, 15. 16.
pallor. Ep. 7, 15.
Albuti. II. S. 1, 48. 2, 67.
Alcæe. II. Od. 13, 27.
Alcæi. IV. 9, 7.
Alcæus. I. Epl. 19, 29. II. 3, 99.
Alciden. I. Od. 12, 25.
Alcinöi. I. Epl. 2, 28.
Alcon. II. S. 8, 15.
Alea legibus vetita. III. Od. 24, 58.
præceps. I. Epl. 18, 21.
Aleæ periculosæ plenum opus. II. Od. 1, 6.
Alebant. II. S. 2, 48. *alii* alebat.
Alebat sæpe ducentos, sæpe decem servos. *Bentl.* I. S. 3, 11.
Alec. II. 4, 73. 8, 9.
Ales. I. Od. 2, 42. III. 4, 78.
canorus. II. 20, 15. 16.
Pegasus. IV. 11, 26. 27.
puer. III. 12, 4.
Aletur. II. S. 5, 46.
Alexandria. IV. Od. 14, 35.

Alexandri. II. Epl. 1, 241.
Alexandro. *ibid.* 232.
Alfenus. I. S. 3, 130.
Alga inutili. III. Od. 17, 10.
vilior. II. S. 5, 8.
Algido. I. Od. 21, 6. III. 23, 9. IV. 4. 58.
Algidum. C. S. 69.
Alia. I. Od. 27, 13. IV. 11, 33. I. S. 3, 20. II. 4, 66.
Aliam. III. Od. 9, 5. I. S. 7, 14.
Alias *nom.* II. S. 3, 208.
Aliàs *adv.* III. Od. 5, 46. I. S. 4, 63. 9, 72. II. Epl. 1, 17.
Aliena. I. S. 1, 110. 4, 128. 9, 50. II. 3, 19. 4, 57. 6, 33. 7, 46. I. Epl. 18, 39. 77, 19, 22.
Alienas. I. S. 2, 34.
Alieni. 3, 116.
Alienis. 2, 57. II. 3, 72. 6, 71. 7, 82.
Alieno. I. S. 4, 78.
Alienos. I. Epl. 18, 35.
Alii *sing.* III. Od. 29, 52. II. S. 2, 135.
Alii *plur.* I. Od. 7, 1. I. S. 4, 2. II. Epl. 1, 209.
Aliis. I. Od. 3, 4. I. S. 6, 111. 10, 47. 77. II. 4, 21. 7, 81. I. Epl. 1, 81.
Alio. I. Od. 36, 8. III. 25, 8. I. S. 4, 82. II. 3, 80. I. Epl. 19, 32.
Alio *adv.* Ep. 15, 23. II. S. 1, 32. 2, 55.
Alioqui. I. S. 6, 4. 66.
Alios. I. Od. 28, 17. I. S. 6, 95. 10, 87. II. 2, 60. I. Epl. 1, 81.
Aliquid. II. S. 2, 94. 105. 3, 6. II. Epl. 1, 206.
Aliquis. I. S. 3, 19. II. 5, 42.
Alis *nom. plur.* Ep. 12, 5. II. S. 1, 58.
Alit. I. Od. 22, 14. A. P. 66.
Alite. I. Od. 6, 2. III. 3, 61. IV. 6, 24. Ep. 10, 1. 16, 24.
ſerpente. Ep. 3, 14.
Aliter. I. Od. 18, 4. III. 5, 50. Ep. 14, 9. II. Epl. 2, 168. *ubi quidam legunt* alter.
Alitem. II. Od. 20, 10. IV. 4, 1.
Alites. Ep. 5, 100.
Aliti. 17, 67.
Alitibus. *ibid.* 12.
Aliud. I. S. 4, 103. II. 3, 141. 5, 11. 8, 49.
Alium. I. Epl. 16, 20.
Aliunde. II. Od. 13, 16.
Alius. III. 7, 25. Ep. 11, 27. C. S. 10. I. S. 2, 30. 3, 33. II. Epl. 1, 240. A. P. 303.
Allaborandum. Ep. 18, 20.
Allabores. I. Od. 38, 5.
Allapſus *ſubſtant.* Ep. 1, 20.
Allata. II. S. 4, 62.
Allinet. A. P. 446.
Allium. Ep. 3, 3.
Allobrox. 16, 9.
Alma. IV. Od. 4, 41. 5, 18.
magis. *Bentl.* II. S. 4, 2.
Almæ. I. Od. 2, 42. III. 4, 42. IV. 15, 31.
Alme Sol. C. S. 9.
Almum. IV. Od. 7, 7.
Alpes. II. S. 5, 41.
Alphius. Ep. 2, 67.
Alpibus. IV. Od. 4, 17.
tremendis arces impoſitas. 14, 11. 12.
Alpinus. I. S. 10, 36.
Alpium. Ep. 1, 11.
Alſit. A. P. 413.
Alta domo. Ep. 9, 3.
domus. II. S. 6, 114.
humus. Ep. 16, 52.
nive. I. Od. 9, 1. I. S. 2, 105.
platano. II. Od. 11, 13.
propugnacula. Ep. I, 2.
Altæ Trojæ victor. IV. Od. 6, 3.
Altas. Ep. 2, 10. 6, 7.
Alte. II. S. 8, 10.
Alter. I. S. 5, 33. 42. 6, 102. II. 2, 80. 5, 24. 8, 11. I. Epl. 6, 32. 10, 4. bis. 17, 27. 48. II. 1, 50. 74. 2, 63. 184. A. P. 15.
Alter *pro* alius *comparativo poſtpoſ.* ditior alter. I. S. 1, 40.
Altera. I. Od. 15, 29. II. 17, 6. Ep. 16, 1. I. S. 2, 101. 8, 30. 33. 34. II. 1, 2. I. Epl. 6, 34. 18, 18. II. 2, 174. A. P. 411.
Alteram. II. Od. 10, 14.
Altercante. II. S. 7, 57.
Alteris menſis *pro* ſecundis. IV. Od. 5, 31.
Alterius. III. 24, 22. I. Epl. 2, 57. 14, 11. II. 2, 176. A. P. 410.
Alterna. I. S. 8, 40.
Alternis. II. Epl 1, 146. 2, 176. *Bentl.* A. P. 81.
Alterno. I. Od. 4, 7.
Altero. III. Od. 5, 34.
Alterum. IV. 10, 6. C. S. 67. II. S. 3, 56.
Alterutrum. I. Epl. 18, 64.
Alti. II. S. 6, 58. II. Epl. 1, 56.
Altilium. I. Epl. 7, 35.
Altis. I. Od. 16, 18. Ep. 2, 25. 10, 7. 16, 47. 17, 70.
Altius. III. Od. 30, 2. I. S. 5, 5.
Alto Æneæ *pro* veteri. II. S. 5, 62. 63.
culmo. 2, 124.
fruticeto. III. Od. 12, 12. *pro quo alii legunt* Arcto.
falo. Ep. 17, 55.
ſomno. II. S. 1, 8.
tecto. I. 5, 103.
vultu rejecit dona. IV. Od. 9, 42. 43.
Alto i. e. mari. II. S. 2, 31. I. Epl. 11, 15. 18, 87.
Altos. I. Od. 2, 7. IV. 2, 26.
Altricis. III. 4, 10.
Altum. II. 3, 19. III. 1, 34. 4, 37. I. S. 8, 48.
Alveo. III. 7, 28. 29, 34.
Aluere. IV. 2, 6.
Alumni. III. 23, 7. A. P. 239.
Alumnis. III. Od. 18, 4.
Alumno. Ep. 13, 11. I. Epl. 4, 8.
Alvo. IV. Od. 6, 20. Epl. 16, 47. A. P. 340.
Aliphanis, *vel, ut alii ſcribunt*, Alifanis. II. S. 8, 39.
Alyattëi regnum. *Bentl.* III. Od. 16, 41.
Amabam. II. S. 3, 20.
Amabile. III. Od. 13, 10. I. Epl. 3, 24.
Amabiles. IV. Od. 3, 14.
Amabilem. I. 5, 10. II. 9, 13.
Amabilis. III. 4, 5. II. Epl. 2, 132.
Amabiliter. II. Epl. 1, 148.
Amabitur. *ibid.* 14.
Amabo. I. Od. 22, 23. A. P. 235.
Amanda. IV. Od. 11, 34.
Amando. I. 8, 2.
Amandus. A. P. 313.
Amant. II. Od. 3, 10. Ep. 8, 16. II. Epl. 2, 58.
Amantem. Ep. 11, 9.
Amanti. II. S. 7, 65.
Amantis. Ep. 2, 57. II. Epl. 1, 171.

Amantium. III. Od. 10, 14.
Amara. II, 16, 26. IV. 12, 19.
Amaras. II. S. 8, 51. *ubi alii legunt*, amaris.
Amare *pro* amicam habere. 3, 250.
Amares. A. P. 444.
Amari fermonis. I. S. 7, 7.
Amari. 3, 71.
Amaris foliis. II. 3, 114.
inulis. 8, 51. *ubi quidam legunt* amaras inulas.
Amas. I. 9, 38. II. 7, 31.
Amat. I. Od. 25, 3. III. 16, 10. I. S. 2, 54. II. 5, 96. I. Epl. 14, 9. II. 1, 120. 2, 77. A. P. 363.
Amata. Ep. 17, 20. A. P. 165.
Amati. III. Od. 27, 47.
Amator. 18, 1. I. S. 2, 55. II. 3, 259. I. Epl. 1, 38. 20, 8.
Amatorem. III. Od. 4, 79. I. S. 3, 38. I. Epl. 10, 1.
Amatores. I. Epl. 10, 2.
Amavit. II. 1, 96.
Amazonia. IV. Od. 4, 20.
Ambagibus. II. S. 5, 9. I. Epl. 7, 82.
Ambas. I. S. 1, 20.
Ambiat. I. Epl. 16, 13.
Ambigitur. 18, 19. II. 1, 55.
Ambiguo. II. Od. 5, 24. I. Epl. 16, 28.
Ambigue. A. P. 449.
Ambire. I. Epl. 19, 40.
Ambit. I. Od. 35, 5.
Ambitione. I. S. 4, 26. 6, 52. 129. 10, 84. II. 3, 78. II. Epl. 2, 207.
Ambitio. II. S. 6, 18.
Ambitiofior hederâ. I. Od. 36, 20.
Ambitiofius. II. S. 3, 165.
Ambitus. A. P. 17.
Ambo. II. S. 6, 99.
Ambo jurejurando obſtringam. 3, 179, 180.
Ambos. 7, 62.
Ambubajarum. I. 2, 1.
Ambulat. Ep. 5, 71. I. S. 2, 25. 4, 51. *ubi alii legunt* ambulet, & 66.
Ambules. Ep. 4, 5.
Ambulet. 8, 14.
Ambuſtum. I. S. 10, 64.
Ambuſtus. IV. Od. 11, 25.
Amem. III. Od. 9, 24. I. Epl. 8, 12.
Amens. II. S. 3, 107.
Amentia. *ibid.* 249.
Ames. I. Od. 2, 50.
Amet. Ep. 16, 34. I. S. 10, 60. II. 3, 214. I. Epl. 19, 36. A. P. 45. 197.
unus quavis aſpergere cunctos. *Bentl.* I. S. 4, 87.
Amica. I. Od. 16, 27. III. 11, 6. Ep. 6, 6. I. S. 4, 49. II. 3, 57. I. Epl. 1, 20. 2, 26.
Amicæ. I. S. 3, 38. I. Epl. 15, 21.
Amicam. I. S. 5, 15.
Amicas aures adplicare. C. S. 71.
Amice. II. Od. 9, 5. 14, 6. Ep. 1, 2. 13, 3. *Bentl.* II. S. 6, 90. Epl. 7, 12. 18, 106. II. 2, 1.
Amice *adv.* A. P. 411.
Amici *ſing.* II. Od. 6, 24. III. 8, 13. I. S. 3, 43. I. Epl. 6, 7. 9, 5. 12. 18, 44. 73. 86.
Amici *plur. num.* I. Od. 35, 27. III. 2, 1. Ep. 13, 3. I. Epl. 1, 105. II. 2, 138. A. P. 5.
Amicis. IV. Od. 9, 51. I. S. 3, 50. 4, 73. 135. 6, 70. II. 1, 70. 5, 43. I. Epl. 8, 9. II. 1, 128. A. P. 196. 312.
oculis. A. P. 429. 430.
Amicior. II. Od. 1, 25.
Amicitia. I. S. 3, 41. A. P. 436.
Amicitiam. 3, 5. II. 4, 88.
Amicitias. II. Od. 1, 4. II. S. 6, 75. A. P. 167.
Amicitur. II. Epl. 1, 270.
Amico. II. Od. 7, 28. IV. 7, 19. I. S. 2, 5. 4, 35. 96. II. 3, 296. 6, 12.
Amicorum. Ep. 11, 25. I. S. 3, 26. 6, 61. I. Epl. 12, 24. II. 1, 222.
Amicos. I. Od. 7, 24. Ep. 11, 21. I. S. 3, 1. 54. 5, 29. 10, 87. I. Epl. 5, 24. 6, 36. 10, 33.
Amicta. Ep. 17, 22. I. Epl. 16, 3.
Amictum. Epl. 17, 27.
Amictus. I. Od. 2, 31.
Amiculus. I. Epl. 17, 3.
Amicum. II. Od. 18, 12. III. 4, 25. 6, 43. IV. 6, 41. Ep. 10, 9. I. S. 3, 73. 6, 50. 53. 9, 22. II. 5, 33. 6, 81. 7, 2. 8, 60. I. Epl. 18, 101. A. P. 425, 450.
Amicum *pro* gratum. II. Od. 17, 2.
Amicus. Ep. 9, 10. I. S. 3, 84. 5, 33. II. 1, 60.
Amicus Aulon. II. Od. 6, 18.
diſcolor. I. Epl. 18, 4.
dives. 18, 24.
dulcis. I. S. 3, 69.
grex. Ep. 16, 50.
liber. I. S. 4, 132.
minus jucundus. 3, 93.
Muſis. I. Od. 26, 1.
ſibi. I. S. 2, 20. *alii legunt*, ſi. tibi. 3, 33.
Amiſſas. II. 5, 2.
Amiſſos. III. Od. 5, 27.
Amiſtide. I. 36, 14.
Amite. Ep. 2, 33.
Amittit. I. S. 1, 60.
Amne. IV. Od. 6, 26.
Amneis. II. 19, 17.
Amnem. III. 4, 36.
Amni. I. S. 10, 62. II. Epl. 2, 120.
Amnis. IV. Od. 2, 5. II. S. 2, 32. A. P. 67.
taciturnus. I. Od. 31, 8.
volubilis. I. Epl. 2, 43.
uxorius. I. Od. 2, 20.
Amo. I. S. 2, 119.
Amœna. I. Epl. 14, 20.
Amœnæ aquæ & auræ. III. Od. 4, 7, 8.
latebræ. I. Epl. 16, 15.
roſæ. II. Od. 3, 14.
Amœnis Bajis. I. Epl. 83.
Amœnos agros. A. P. 17.
Amœnum Lucretilem. I. Od. 17, 1.
Surrentum. I. Epl. 17, 52.
Amor. I. Od. 13, 20. 33, 6. II. 4, 1. III. 15, 11. IV. 4, 12. 9, 10. Ep. 11, 24. I. S. 2. 107. II. 1, 10. I. Epl. 2. 13.
cœcus. I. Od. 18, 14.
flagrans. 25, 13.
habet curas. Ep. 2, 37.
lentus. III. Od. 19, 28.
mirus. Ep. 16, 31.
ſtultus & improbus. I. S. 3, 24.
Amore. II. S. 3, 252. 267. I. Epl. 6, 65. 66. A. P. 313. Ep. 11, 3.
argenti pallet. II. S. 3, 78.
flagres. Ep. 5, 81.

gra-

gravi. Ep. 11, 2.
ingenuo. I. Od. 27, 16. 17.
laudis tumes. I. Epl. 1, 36.
seneſcit habendi. 7, 85.
torquebere. 2, 37.
turpi. I. S. 4, 111.
virtutis oderunt peccare boni. I. Epl. 16, 52.
Amorem. Ep. 15, 10. Epl. 2, 6.
famoſæ mortis ponit. A. P. 469.
flevit cava teſtudine. Ep. 14, 11.
præſtet. I. S. 1, 87.
ſentit. I. Epl. 1, 84.
Amores decedunt. II. Od. 9, 11.
dulces. I. 9, 15.
inceſtos. III. 6, 23.
inſanos. 21, 3.
laſcivos. II. 11, 7.
ſpirabat. IV. 13, 19.
translatos mœrebis. Ep. 15, 23.
Amori dare ludum. III. Od. 12, 1.
Amoribus finitis animum reddere. I. 19, 4.
mutuis fidum pectus. II. 12, 15, 16.
nuptarum inſanit. I. S. 4, 27.
Amoris poculum. Ep. 5, 38.
Amorum finis. IV. Od. 11, 32.
Amotas. I. 10, 10.
Amoto. I. S. 1, 27.
Amovere. II. Epl. 2, 46. *alii legunt* Emovere.
Amovit. IV. Od. 15, 11. *alii legunt* Emovit.
Amphion dictus ſaxa movere ſono teſtudinis. A. P. 394, 395.
fraternis putatur ceſſiſſe amoribus. I. Epl. 18, 43.
movit lapides canendo. III. Od. 11, 2.
Amphionis. I. Epl. 18, 41.
Amphora. A. P. 21.
Amphora in Læſtrygonia Bacchus. III. Od. 16, 34.
Amphoræ. I. 36, 11. III. 8, 11.
Amphoram Bibuli conſulis deripere horreo. III. 28, 8.
Amphoris. Ep. 2, 15.
Ampla. I. Epl. 15, 41.
Amplas tribus regibus divitias *pro* ſatis magnas. II. S. 2, 101.
Amplecti. A. P. 209.
Amplectitur. I. S. 2, 53.
Ampli *pro* magni. I. Epl. 3, 28.
Ampliet. I. S. 4, 32.
Amplis. 6, 11.
Amplius. I. Od. 13, 17. Ep. 17, 30. I. S. 1, 54. 121. II. 6, 4. I. Epl. 2, 46.
Amplum. II. Od. 14, 7.
Ampullas. A. P. 97.
Ampullatur. II. Epl. 3, 14.
Amputans. Ep. 2, 13.
Amyntas. 12, 18.
AN *dubitandi, ter repetitum.* I. Od. 12, 33. 34. 35.
AN. II. 3, 22. 4, 13. III. 4, 5. 20, 8. 27, 39. 43. IV. 7, 17. Ep. 1, 9. 3, 7. 6, 15. I. S 1, 50. 76. 83. *Bentl.* 2, 59, 103. 4, 124. 9, 41. 10, 74. II. 1, 34. *&c.*
Anacoluthon. Frater erat Romæ conſulti rhetor, ut alter *&c.* II. Epl. 2, 87.
Anacreon. IV. Od. 9, 9.
Anacreonta. Ep. 14, 10.
Anadiploſis. III. Od. 3, 60. 61.
Anceps. II. S. 1, 34. 5, 4.
Anchiſæ. C. S. 50.
Anchiſen. IV. Od. 15, 31.
Anciliorum. III. 5, 10.
Ancilla. I. S. 2, 63. 117. I. Epl. 18, 72.
Ancillæ. II. Od. 4, 1.
Ancillas. II. S. 3, 215.
Ancus. IV. Od. 7, 15. I. Epl. 6, 27.
Andromedes (Andromedæ. *Bentl.*) III. Od. 29, 17.
Anellis. II. S. 7, 9.
Angat. I. Epl. 18, 75.
Angiportu. I. Od. 25, 10.
Angit. II. S. 2, 64. II. Epl. 1, 211. A. P. 110.
te malus pudor. *Bentl.* II. S. 3, 39.
Anguem. A. P. 187.
Angues. II. Od. 13, 36. III. 9, 18.
Angue. I. Epl. 17, 30.
Anguibus. III. Od. 10, 18.
Angulo. I. 9, 22.
Angulus. II. 6, 14. II. S. 6, 8. I. Epl. 14, 23.
Anguſta. I. Epl. 7, 26.
Anguſtam. III. Od. 2, 1. I. Epl. 7, 29.
Anguſtis. II. Od. 10, 21. I. S. 8, 8.
Anguſto. II. S. 4, 77.
Anhelitu. I. Od. 15, 31.
Aniles. II. S. 6, 77.
Animæ *ſing.* I. Od. 3, 8. 12, 37. II. 17, 5.
plur. III. 9, 12. I. S. 5, 41.
Thraciæ *pro* venti. IV. Od. 12, 2.
vox blandientis. Si parcent animæ fata ſuperſtiti. III. 9, 12.
Animalia. I. S. 3, 99.
Animantem. II. 1, 40.
Animas. I. Od. 10, 17. I. S. 8, 29. II. 6, 94.
Animi *ſing.* II. Od. 2, 6. IV. 1, 30. I. S. 2, 10. 4, 18. II. S. 3, 201. 220. 307. I. Epl. 1, 44. A. P. 27. 111.
plur. II. Epl. 1, 249.
dociles. A. P. 336.
ſub vulpe latentes. *ibid.* 437.
Animis IV. Od. 10, 8. I. Epl. 5, 18. 10, 4. 17, 40. A. P. 250. 377.
Animo. IV. Od. 7, 20. I. S. 4, 102. I. 5, 8. II. 3, 16. I. Epl. 14, 4.
deduxit curas I. Epl. II. 48, 49.
nefas omne moventes. III. Od. 4, 68.
percurriſſe polum. I. Od. 28. 6.
ſtas. II. S. 3, 213.
torpet. I. Epl. 6, 14.
Animos. I. S. 4, 128. 8, 20. I. Epl. 19, 24.
ærugo & cura peculî cum ſemel imbuerit. A. P. 330. 331.
in Martia bella verſibus exacuit. A. P. 402. 403.
irritant. *ibid.* 180.
lenit. III. Od. 14, 25.
ſub juga mittere. I. 33, 11.
Animoſum. I. Od. 19, 11. I. S. 7, 12.
Animoſus. II. Od. 10, 21.
Animum. III. 10, 18. IV. 2, 22. 4, 60. I. S. 4, 120. II. 3, 89. I. Epl. 11, 27. A. P. 100.
atrocem. II. Od. 1, 24.
conſiliis fatigas. 11, 12.
eſt *pro* rodit. I. Epl. 2, 39.
fortem hoc tolerare jubebo. II S. 5, 20.
inducant cantare. I. S. 3, 2.
intendes ſtudiis & rebus honeſtis. I. Epl. 2, 36.
laudis avarum. II. 1, 179.

metu

metu expedias. III. Od. 24, 7. 8.
prægravat. II. S. 2, 78.
reddas. I. Od. 16, 28.
reddere amoribus. 19, 4.
rege. I. Epl. 2, 62.
ſolveret hoſpitiis. II. S. 6, 83.
Animus. II. Od. 5, 5. I. S. 2, 69. II. 7, 103. I. Epl. 1, 58. 14, 8. 13.
æquus. I. Epl. 11, 30.
avarus. II. 1, 119. 120.
deliciarum egens. IV. Od. 8, 10.
lætus. II. 16, 25.
paternus. IV. 4, 27. 28.
prudens, rectus, vindex fraudis, abſtinens pecuniæ. 9, 34. 35. 36. 37.
velox. I. Epl. 12, 13.
virilis. A. P. 166.
Anio præceps. I. Od. 7, 13.
Annabunt. II. S. 5, 44.
Annellis. 7, 9.
Anni *ſing.* IV. Od. 9, 39.
Anni *plur.* II. S. 2, 85.
euntes. II. Epl. 2, 55.
fugaces. II. Od. 14, 1.
venientes. A. P. 175.
Annibal parentibus abominatus. Ep. 16. 8.
perfidus. IV. Od. 4, 49.
Annibalem dirum. II. Od. 12, 2. III. 6, 36.
Annibalis. IV. 8, 16.
Annis. I. S. 1, 4. I. Epl. 7, 21. II. 1, 48.
certis. I. S. 6, 94.
mobilibus. A. P. 157.
Anno. I. Od. 31, 14. II. S. 3, 1. II. Epl. 1, 40. 44.
pleno. III. Od. 18, 5.
pomifero. 23, 8.
redeunte. 8, 9.
Annona. I. Epl. 12, 24.
Annonæ. 16, 27.
Annorum. III. Od. 30, 5.
Annos. II. 5, 15. 9, 15. IV. 13, 23. C. S. 21. II. S. 3, 118. II. Epl. 1. 36. 39. 2, 82.
affluentes. IV. Od. 11, 19. 20.
exactos. III. 22, 6.
pronos. A. P. 60.
recurrentes. II. Epl. 1, 147.
Annoſa cornix. III. Od. 17, 13.
volumina vatum. II. Epl. 1, 26.
Annoſo palato. II. S. 3, 274.
Annua cultura. III. Od. 24, 14.
Annuerunt. I. S. 10, 45.
Annuimus. Epl. 10, 5.
Annuiſſet muros *pro* conceſſiſſet. IV. Od. 6, 22.
Annum. I. 32, 2. IV. 11, 1. I. Epl. 2, 39. 11, 23. 12, 16. 18. 109.
Annum locupletem frugibus. II. Epl. 1, 137.
Annumerant. I. S. 10, 45. *alii legunt* annuerunt.
Annuo ſpatio. IV. Od. 5, 11.
Annulo. II. S. 7, 53.
Annus. IV. Od. 7, 7. II. S. 6, 40. II. Epl. 1, 35.
hibernus *pro* hieme. Ep. 1, 1. 29.
piger. I. Epl. 1, 21.
rediens. II. S. 2, 83.
Anormis. 2, 3. *alii* abnormis.
Anſeris albi. 8, 88.
Ante. I. Od. 29, 3. III. 10, 3. 27, 9. 53. 29, 2. IV. 9, 3. 25. 14, 41. Ep. 1, 27. 5, 83. I. S. 1, 37. 2, 104. 3, 92. 107. 4, 51. 6, 9. 10, 61. II. 3, 135. 4, 23. 5, 14. 6, 34. 66. I. Epl. 2, 35.
Antea. Ep. 11, 1.
Antecedens ex prioribus repetendum. 11, 28.
Antecedens omiſſum. III. Od. 5, 49. 16, 43. I. S. 2, 37. II. 3, 196. 6, 42. I. Epl. 1, 20.
Antecedens relativo poſtpoſitum. Quæ loca. I. Od. 22, 7. Quod latus. *ibid.* 19. III. 7. 1.
Antecedentem. III. Od. 2, 31.
Anteferat. II. Epl. 1, 65.
Anteferendo. *ibid.* 19.
Antehac. I. Od. 37, 5.
Antëis. I. Epl. 2, 70.
Antëit. I. Od. 35, 17.
Antennæ. 14, 6.
Antenor. I. Epl. 2, 9.
Anteſtari. I. S. 9, 76.
Anticyram. II. 3, 83. 166.
Anticyris. A. P. 300.
Antilochum. II. Od. 9, 14.
Antiochum. III. 6, 36.
Antiphatem. A. P. 145.
Antiquâ ilice. Ep. 2, 33.
Antiqua templa. II. S. 2, 104.
Antiquæ. 7, 23.
Antique. II. Epl. 1, 66.
Antiqui. II. S. 2, 89.
Antiquis. I. 4, 117. II. Epl. I, 78.
Antiquiſſima. Epl. II. 1, 28.
Antiquo. II. S. 3, 169. I. Epl. 1, 3.
Antium. I. Od. 35, 1.
Antoni. I. S. 5, 33.
Antonius. I. Epl. 15, 3.
Antris. III. Od. 25, 4.
Antro Dionæo. II. 1, 39.
grato. I. 5, 3.
Pierio. III. 4, 40.
ſub antro luſimus tecum. *Bentl.* I. 32, 1.
Annum. II. S. 1, 56.
Anus *ſing.* I. Od. 25, 9. IV. 13, 2. I. S. 9, 30.
improba. II. 5, 84.
prudens. Ep. 17, 47.
Anus *plur.* Ep. 17, 60. I. S. 4, 38.
Anus obſcœnas. Ep. 5, 98.
Anxiis. III. Od. 21, 17.
Anxur. I. S. 5, 26.
Anyti. II. 4, 3.
Apella. I. 5, 100.
Apellem. II. Epl. 1, 239.
Apenninus. Ep. 16, 29.
Aper. 5, 28. II. S. 2, 42. 3, 73. 4, 41.
Lucanus. 8, 6.
Marſus. I. Od. 1, 28.
Aperire. C. S. 13.
Aperit. I. S. 4, 89.
Apertam. II. Epl. I, 148.
Aperte. I. S. 2, 83.
Apertis. A. P. 199.
Apertos. I. Epl. 3, 11.
Apertum. III. Od. 12. 10. I. S. 3, 59.
Apes Calabræ. III. Od. 16, 33.
Apicem. I. 34, 14.
Apices. III. 21, 20.
Apio udo. II. 7, 23. 24.
Apium. IV. 11, 3.
vivax. I. 36, 16.
Apollinari laurea. IV. 2, 9.
Apolline. I. 7, 3. II. Epl. 1, 216.
Apollinem. I. Od. 31, 1.
Apollinis. 21, 10. Ep. 15, 9.
Apollo. I. Od. 10, 12. II. 10, 20. I. S. 9, 78. I. Ep. 16, 59.
augur. I. Od. 2, 32.
cantor. A. P. 407.
certus. I. Od. 7, 28.
Delius & Patareus. III. 4, 64.

ma-

magnus. II. 5,60.
mitis placidusque telo. C. S. 33. 34.
Palatinus. I. Epl. 3,17.
Apostopesis. Inachiam ter nocte potes. Ep. 12,15.
Apotheca. II. S. 5,7.
Appare. II. Od. 10,22.
Appareat. Ep. 10,9.
Apparent. II. Epl. 1,250.
Apparere. I. S. 2,100. II. Epl. 1, 224.
Apparet. C. S. 59. A. P. 259. 470.
Apparet. Ep. 2,48.
Appellat. I. S. 3,45. 7,25.
Appelle. 5, 12.
Appellet. II. 3,216.
Appello. *ibid.* 62.
Appi. I. 5,3. I. Epl. 6,26.
Appia. I. S. 5,6.
Appiam. Ep. 4,14.
Appingit. A. P. 30.
Appius. I. S. 6,21.
Applicat aures amicas votis. C. S. 72.
Applicet. III. Od. 11,8.
Applorans. Ep. 11,12.
Apponatur. II. S. 8,69.
Appone. I. Od. 9,15.
Apponet. II. 5,15.
Apponit. I. S. 2,107.
Appositis. II. 8,17.
Appositisse. I. Od. 16,16.
Apprecati. IV. 15,28.
Appula. II. S. 1,38.
Appuli. IV. Od. 14, 26. Ep. 2, 42.
Appulia. I. S. 5,77.
Appulis. I. Od. 33,7.
Appulo. III. 4,9.
Appulus. 5,9. 16,26.
Aprica. 18,2.
Aprici campi. A. P. 162.
Aprico. I. S. 8, 15. I. Epl. 14, 30.
Apricos flores. I. Od. 26,7.
Apricus Aulon. *Bentl.* II. 6,18.
Apricum. I. 8,3. I. Epl. 6,24.
Aprilem. IV. Od. 11,16.
Apris. Ep. 16,20.
Apros. 2,32. I. Epl. 15,22.
Aprum. III. Od. 12, 12. II. S. 2, 89. 3. 234. I. Epl. 6,61. 18,51. A. P. 30.
Apta. II. Od. 16,35. I. Epl. 7,43. A. P. 65.
Aptantur. Ep. 7,2.
Aptare. I. Epl. 3,13.
Aptari. II. Od. 12,4
Aptarit. II. S. 2,111.
Apte. A. P. 195.
Aptior. II. Od. 19,25.
Aptis. A. P. 178.
Aptius. II. S. 4,38.
Aptius vitam sumere. *Bentl.* III. Od. 5,37.
Apto. I. Od. 12,43.
Aptum. 7,9. I. Epl. 20,24. A. P. 81.
Aptus. I. S. 3,29. II. 5,43. I. Epl. 7,41. II. 2,6.
Apud. III. Od. 29,5.
Apuliæ. 4,10. Ep. 3,16.
Aqua purior. I. Epl. 10,20.
quieta. I. Od. 31,7.8.
vilissima rerum. I. S. 5,88,89.
Aquæ. III. Od. 30,11. IV. 3,10. Ep. 2, 25. 5,35. I. S. 5,91. I. Epl. 19,3.
amœnæ. III. Od. 4,7.8.
augur annosa cornix. 17, 12. 13.
cælestis patiens latus. 10, 19. 20.
jugis fons. II. S. 6,2.
properantis ambitus. A. P. 17.
puræ rivus. III. Od. 16,29.
puteos perennes. I. Epl. 15,15. 16.
sacræ. I. Od. 1,22.
salubres. C. S. 31.
Aquam. III. Od. 19,6. I. S. 4,88. 5,7. II. 2,69.
turbatam. I. S. 1,60.
Aquarius. *ibid.* 36.
Aquas. III. Od. 1,30. IV. 1, 40. Ep. 5,26.
Aquila. I. S. 3,27.
Aquilæ feroces. IV. Od. 4, 31. 32.
Aquilo. Ep. 10,7. II. S. 8,56.
impotens. III. Od. 30,3.
terras radit. II. S. 6,25.
Aquilone. Ep. 13,3. II. Epl. 2,201.
Aquilonibus. I. Od. 3,13. II. 9, 6. III. 10,4. A. P. 64.
Aquinatem. I. Epl. 10,27.
Aquosa Ida. III. Od. 20,15. 16.
Aquosus languor. II. 2, 15. 16.
Aquosus Eurus. Ep. 16,54.
Ara castis vincta verbenis. IV. Od. 11,6.7.
Ara Dianæ. A. P. 16.
vetus. III. Od. 18,7.
Arabas. I. Epl. 6,6.
Arabum. I. Od. 29, 1. II. 12,24. III. 24,2. I. Epl. 7,36.
Aram. III. Od. 23,17.
Arando. I. Epl. 7,87.
Arare. 14,43.
Aras. II. S. 3,200. II. Epl. 1,16.
Arat. III. Od. 16, 26. Ep. 4,13. II. S. 1, 35. *alii tamen legunt* erat.
Arator. I. Od. 4,3.
Aratra. Ep. 1,26.
Aratro. II. Od. 15,1.
Aratrum. I. 16,21. A. P. 66.
Aravit. II. S. 6,12.
Arbitrer Adriæ. I. Od. 3,15.
locus effusi maris. I. Epl. 11, 26.
pugnæ. III. Od. 20,11.
Arbitræ infideles rebus meis. Ep. 5,49. 50.
Arbitria splendida fecerit Minos de te. IV. Od. 7,22.
Arbitrium. III. 6,40. A. P. 72.
Arbitrum. II. Od. 7,25.
Arbor. I. 12,45. II. S. 3,73.
Arbore. III. Od. 1, 30. II. S. 4, 23.
Arborem. I. Od. 18,1. Ep. 16, 46.
Arboribus. I. Od. 24, 14. IV. 7,2.
Arboris. III. 8,8.
Arborum. II. 14,22. Ep. 2, 6.
Arbos. II. Od. 13,3. III. 4,27.
Arbuscula. I. S. 10,77.
Arbusta. III. Od. 1,10.
Arbusto. I. S. 7,29.
Arbuto. I. Od. 1,21.
Arbutos. 17,5.
Arca. I. S. 1,67. 8,9. II. 3, 119. 7, 59.
Arcadiæ. IV. Od. 12,12.
Arcana credebat. II. S. 1,30.
promôrat. Ep. 11,14.
Pythagoræ. 15,21.
sacra. [illegible], 52.
Arcanæ. III. Od. 2,27.
Arcani. I. 18,16.
Arcanis. 28,9.
Arcanum. III. 21,15. I. Epl. 18, 37.
Arcem. II. S. 6,16.
Arceo. III. Od. 1,1.

Arcere. I. Epl. 8, 10.
Arces Alpibus impoſitas. IV. Od. 14, 11. 12.
beatæ. II. 6, 21. 22.
intactæ Palladis. *Bentl.* I. 7, 5.
igneas. III. 3, 10.
montibus impoſitas. II. Epl. 1, 252. 253.
Palatinas. C. S. 65.
ſacras. I. Od. 2, 3.
ſuperbas. Ep. 7, 6.
Arceſſas. II. Epl. 1, 228.
Arceſſe. I. 5, 6.
Arceſſit. II. 1, 168. A. P. 211.
Arceſſitus. II. S. 3, 261.
Arcet. A. P. 64.
Archaicis (Archiacis *Bentl.*) I. Epl. 5, 1.
Archilochi. 19, 25. 28.
Archilochum (Archilocho *Bentl.*) II. S. 3, 12. A. P. 79.
Archita. I. Od. 28, 2.
Arcis. A. P. 394.
Arcta convivia. I. Epl. 5, 28.
toga. 18, 30.
vite. I. Od. 38, 7. 8.
Arctius. Ep. 15, 5.
Arcto. I. Od. 16, 3.
Arcton. II. 15, 16.
Arctum. II. S. 6, 82. I. Epl. 7, 33. A. P. 134.
Arcturi. III. Od. 1, 27.
Arcu. I. 22, 2. 29, 10. III. 8, 23. 27, 68. IV. 6, 34. 9, 18. C. S. 61.
Arcum. II. Od. 10, 19. III. 4, 60.
Arcus pluvius. A. P. 18.
minaces oppoſitis foribus. III. Od. 26, 7. 8.
Nec ſemper feriet quodcunque minabitur Arcus. A. P. 350.
Ardens. I. Od. 4, 8. I. S 4, 48.
Ardentes. II. Od. 8, 15.
Ardentem. C. S. 41.
Ardentis. II. Od. 11, 19.
Ardeo. Ep. 17, 30.
Ardet. I. Epl. 18, 84.
Ardor. III. Od. 3, 2. Ep. 11, 27.
Ardua. I. S. 2, 89.
Arduæ. III. Od. 24, 44.
Arduis. I. 29, 10. II. 3, 1. III. 29, 10.
Arduos. III. 4, 21.
Arduum (ardui. *Bentl.*) I. 3, 37. II. 19, 21.
Area. I. S. 1, 45. I. Epl. 19, 13.
Areæ. I. Od. 9, 18.
Areis. 1, 10.
Arelli. II. S. 6, 78.
Arena. I. Epl. 1, 6.
Arenæ. I. Od. 28, 1. 23.
Arenas. III. 4, 31.
Arente. Ep. 14, 4.
Arentes. III. Od. 4, 31.
Aret. I. S. 51. I. Epl. 16, 70.
Argentea. II. S. 7, 73.
Argenti. 3, 142.
pallet amore. *ibid.* 78.
pondus. I. 1, 41.
ſitis importuna fameſque. I. Epl. 8, 23.
ſplendor. I. S. 4, 28.
urnam. II. 6, 10.
Argento. II. Od. 2, 1. IV. 11, 6. I. S. 1, 86.
Argentum. I. Epl. 2, 44. 6, 17. 16, 76. II. 2, 181.
Argentum vilius eſt auro. I. 1, 52.
Argeo. II. Od. 6, 5.
Argilla. II. Epl. 2, 8.
Argis. II. S. 3, 132. II. Epl. 2, 128. A. P. 118.
Argivi. III. Od. 16, 12.
Argivis. 3, 67.
Argonautas. Ep. 3, 9.
Argoo. 16, 57.
Argos. I. Od. 7, 9.
Arguens. 13, 7.
Arguet. A. P. 449.
Arguit. Ep. 11, 10.
Arguitur. I. Epl. 19, 6.
Arguta. I. S. 10, 40.
Argutæ. III. Od. 14, 21. IV. 6, 25.
Argutos. II. Epl. 2, 90.
Argutum. A. P. 364.
Argutus. I. Epl. 14, 42.
Aricini. II. 2, 167.
Arida. I. Od. 22, 16. II. 11, 6.
Aridas. I. 25, 19. IV. 13, 9. Ep. 8, 5.
Aridis. I. Od. 25, 19.
Aridum. III. 17, 13. Ep. 5, 37. II. S. 6, 85.
Aridus. Ep. 17, 34.
Ariminenſem. 5, 42.
Aris. I. Od. 35, 38.
Ariſtarchus. A. P. 450.
Ariſti. I. Epl. 10, 44.
Ariſtippi. 1, 18. 17, 17.
Ariſtippum. 17, 23.
Ariſtippus. II. S. 3, 100. I. Epl. 17, 14.
Ariſtius. I. S. 9, 61.
Ariſtophanes. 4, 1.
Aritia. I. S. 5, 1.
Arma ceſſantes ad arma concitet. I. Od. 35, 15.
direpta. III. 5, 19. 21.
fert. Ep. 9, 13.
hæc mihi dedit. II. S. 3, 296. 297.
hic paries habebit. III. Od. 26, 3. 4.
inter arma. I. 32, 6.
militum. III. 21, 20.
perdidit. I. Epl. 16, 67.
potus profiluit ad arma dicenda. 19, 7. 8.
rudem belli tulit æſtus in arma. II. 2, 47.
tractas. II. Od. 1, 4. 7.
victor ſua explicuit. IV. 9, 44.
virilia non eſt, qui tractet ſpecioſius. I. Epl. 18, 52. 53.
vitent moventes viri. II. S. 7, 99. 100.
Armatus. I. Epl. 18, 16.
Armavit. A. P. 79.
Armeniis. II. Od. 9, 4.
Armenius. I. Epl. 12, 27.
Armenta. I. Od. 31, 6. Ep. 16, 33.
Armentum. III. Od. 3, 41. I. Epl. 8, 6.
Armis ad poſtem Herculis fixis. I. Epl. 1, 5.
campeſtribus abſtinet. A. P. 479.
claris. *ibid.* 289.
compoſitis. IV. Od. 14, 51.
conſenuit in armis. III. 5, 8.
corpore majorem rides in armis ſpiritum. II. S. 3, 310. 311.
Italis adjudicat. I. Epl. 18, 57.
livida geſtat brachia. I. Od. 8, 10. 11.
luctuoſis ſibi diffidet. III. 8, 19. 20.
nihil non arroget. A. P. 122.
pugnabant. I. S. 3, 102.
res Italas tuteris. II. Epl. 1, 2.
tangat hunc. III. Od. 3, 54.
Armos. I. S. 6, 106. II. 4, 44. II. 8, 89.
Armorum. II. Od. 1, 19.
Arrepta. I. S. 9, 4.
Arri. II. 3, 86. 243.
Arrident. A. P. 101.
Arridere. I. S. 10, 89.
Arripe. II. 3, 224.

Arri-

Arripere. II. S. 5, 58. (*alii leguns* arrepere)
Arripit. I. Epl. 7, 89.
Arripuit. II. S. 1, 69. A. P. 475.
Arrogantem. III. Od. 26, 12.
Arrogantes. I. 25, 9.
Arrogavit. IV. 14, 40.
Arroget. II. S. 4, 35. A. P. 122.
Arſerit. I. S. 8, 44.
Arſiſſe. Ep. 14, 9.
Arſiſti aliam. *Bentl.* (*alii* aliâ.) III. Od. 9, 6.
Arſit. II. 4, 7. IV. 9, 13. I. S. 5, 72.
Arte. III. Od. 3, 9. II. Epl. 1, 59. 261. A. P. 320.
caret. A. P. 31.
emendaturus fortunam. II. S. 8, 84. 85.
materna. I. Od. 12, 9.
miſera. A. P. 295.
ſalutari. C. S. 63.
Tragica. I. Epl. 3, 14.
Artes addocet. I. 5, 18.
docendum puerum. I. S. 6, 76. 77.
& ludi ſpectantur. II. Epl. 1, 203.
intulit agreſti Latio. *ibid.* 156. 157.
non ante vulgatas. IV. Od. 9, 3.
prægravat. II. Epl. 1, 13.
ſuſpice. I. 6, 17.
veteres revocavit. IV. Od. 15, 12.
Artem Carminis. 6, 29, 30.
cœnarum ſibi arroget. II. S. 4, 14.
exerceat quam ſcit. I. Epl. 14, 44.
fruendi tibi dederant Dii. 4, 7.
illuſus omittas. II. S. 5, 26.
Arti. II. Epl. 2, 7. A. P. 214.
Artibus. II. S. 5, 3. II. Epl. 1, 242.
Articulos. II. S. 7, 16.
Artis. Ep. 17, 81. I. S. 3, 131. II. 4, 7. II. Epl. 2, 43. A. P. 262.
Artis litibus implicitum. *Bentl.* A. P. 423.
Artium. IV. Od. 1, 15. 8, 5. 13, 21.
Arto fruticeto. *Bentl.* III. 12, 11.
Artubus. 6, 22.
Artus. C. S. 64.
Arva. Ep. 16, 41. 42.
Marte populata. III. Od. 5, 24.
non tacta ligonibus. I. Epl. 14, 27.
radat aquoſus Eurus imbribus. Ep. 16, 54.
rigat Nilus. III. Od. 3, 48.
Arvi. II. Epl. 2, 167.
Arvis. *Bentl.* III. Od. 5, 8. Ep. 2, 18. (*alii legunt* agris) I. Epl. 8, 6.
Arundine. II. S. 3, 248. II. 4, 42.
Arundo. I. 8, 6.
Arvo. I. Epl. 16, 2.
Arvum. 7, 77.
declive. III. Od. 29, 7.
pingue. 4, 15.
Aſello. II. Epl. 1, 199.
Aſellum. I. S. 1, 90.
Aſellus iniquæ mentis. 9, 20.
Aſiæ. 7, 24. I. Epl. 3, 5.
Aſiam. I. S. 7, 19.
Aſinæ. I. Epl. 13, 8.
Aſpectu. I. S. 8, 26.
Aſper. I. Od. 35, 9. II. S. 6, 82. A. P. 163. 221.
Aſpera. I. Epl. 2, 21. II. 2, 122.
æquora. I. Od. 5, 6. 7.
bella. II. Epl. 1, 7.
tigris. I. Od. 23, 9.
Aſperæ. II. 20, 9.
Aſperam. I. 33, 6.
Aſperas fores. III. 10, 2. 3.
ſerpentes. I. 37, 26. 27.
Aſpergere. I. S. 4, 87.
Aſperioribus. III. Od. 24, 53.
Aſperis. Ep. 5, 27.
Aſperitas agreſtis & inconcinna graviſque. I. Epl. 18, 6.
Aſperitatis. II. 1, 129.
Aſperrimus. Ep. 6, 11.
Aſperſus. I. Epl. 11, 12.
Aſperum. III. Od. 2, 10.
Aſpexit. I. Epl. 7, 90. 96.
Aſpice. 17, 4. 18, 76. II. 1, 170. 2, 92.
Aſpicere. II. S. 5, 5.
Aſpici. I. Od. 19, 8.
Aſpiciam. II. S. 6, 60.
Aſpiciat. I. Epl. 16, 6.
Aſpicit. II. Od. 17, 17. Ep. 9, 16.
Aſpirare. A. P. 204.
Aſſaraci. Ep. 13, 13.
Aſſectaretur. I. S. 9, 6.
Aſſem. 1, 43. I. Epl. 16, 64. A. P. 325.
Aſſentatores. A. P. 420.
Aſſi paſſeris ilia. *Bentl.* II. S. 8, 29.
Aſſideat. I. 1, 82.
Aſſidens. Ep. 1, 19. 5, 95.
Aſſidet. I. Epl. 5, 14.
Aſſiduas. Ep. 15, 13.
Aſſignant. II. Epl. 1, 8.
Aſſis miſcueris elixa. II. S. 2, 73. 74.
Aſſis. 4, 38.
Aſſiſto. I. 6, 114.
Aſſos. II. 2, 81.
Aſſuerit. *ibid.* 109.
Aſſuetum. *ibid.* 11.
Aſſuitur. A. P. 16.
Aſſumam. I. Epl. 5, 28.
Aſſumere. I. S. 6, 51.
Aſſyria nardo. II. Od. 11, 16.
Aſſyrii. III. 4, 32.
Aſſyrius. A. P. 118.
Aſt. Ep. 15, 24. I. S. 6, 125. 8, 6.
Aſtat. I. S. 6, 117.
Aſterie. III. Od. 7, 1.
Aſtra. 27, 31.
deducit in aſtra. IV. 2, 23.
fugat Phœbus. III. 21, 24.
perambulabis. Ep. 17, 41.
ad aſtra urbem tollis. II. S. 7, 28, 29.
Aſtri. Ep. 16, 61.
Aſtringitur. 15, 5.
Aſtrum. II. Od. 17, 22. II. Epl. 2, 187.
Aſtuta. II. S. 3, 62.
Aſtutum. I. 3, 62.
Aſtutus. II. 5, 23.
Aſyndeton. Dicam inſigne, recens, adhuc indictum. III. Od. 25, 7.
AT. I. Od. 28, 23. 31, 18. 35, 25. II. 9, 13. 18, 9. III. 7, 22. 27, 26. *Bentl.* Ep. 3, 19. 5, 25. 15, 17. I. S. 1, 44. 51. *&c.*
At *in initio orationis.* Ep. 5, 1.
Atabulus. I. S. 5, 78.
Atacino. 10, 46.
Atavis. I. Od. 1, 1.
Ater. II. Epl. 2, 189.
cocytus. II. Od. 14, 17.
dens. Ep. 8, 3.
ſinus Adriæ. III. Od. 27, 18.
Athenæ. II. Epl. 2, 43.
Athenas. *ibid.* 81.
Athenis. I. S. 1, 64. II. 7, 13. II. Epl. 1, 213.

Athletarum. II. Epl. 1, 95.
Atlanteus. I. Od. 34, 11.
Atlanticum. 31, 14.
Atlantis. 10, 1.
Atque. 2, 1. 50. 8, 4. 12, 49. 18, 10. 21, 15. 25, 18. 28, 13. I. S. 1, 34. 85. 112. 2, 7. 10. 14. 22. 40. 51, 82. 110. 3, 5. 12. 51.
Atqui. I. Od. 23, 9. III. 5, 49. 7, 9. Ep. 5, 67. I. S. 1, 19. 6, 65. 9, 52. II. 1, 68. 3, 9. 27. 5, 7. I, Epl. 2, 33. 7, 2. 17, 38. 45.
Atra comes. II. S. 7, 115.
cura. III. Od. 1, 40.
fila trium fororum. II, 3, 16.
nocte. Ep. 10, 9.
nube. III. Od. 29, 43. 44.
nubes. II. 16, 2.
Atræ. I. 28, 13. IV. 11, 35.
Atramenta. II. Epl. 1, 236.
Atras. II. Od. 13, 34.
Atreidas. I. 10, 13.
Atreus. A. P. 186.
Atri. II. S. 8, 55.
Atria. I. Epl. 5, 31.
Atrida. II. S. 3, 187.
Atride. I. Epl. 7, 43.
Atriden. 2, 12.
Atridis. II. S. 3, 203.
Atris alis. 1, 58.
dentibus. I. Epl. 18, 7.
ignibus. Ep. 5, 82.
lictoribus. I. Epl. 7, 6.
litibus. A. P. 423. 424.
ſerpentibus. *Bentl.* II. S. 8, 95.
verſibus. I. Epl. 19, 30.
viperis. III. Od. 4, 17.
Atrium. 1, 46.
Atro. Ep. 6, 15. 17, 31.
Atrocem. II. Od. 1, 24.
Atrox. I. 15, 27.
Atrum. II. S. 2, 16. A. P. 3. 446.
Attæ. II. Epl. 1, 79.
Attagen. Ep. 2, 54.
Attali. II. Od. 18, 5.
Attalicis. I. 1, 12. I. Epl. 12, 5.
Attamen. II. S. 1, 16.
Attentam. *ibid.* 19.
Attentas. II. Epl. 2, 24.
Attenti. 1, 172.
Attentius. *ibid.* 197.
Attentus. II. S. 6, 82. I. Epl. 7, 91.
Attenuat. I. Od. 34, 13.
Atterens. II. Od. 19, 30.
Attica. II. S. 8, 13.
Atticis. I. Od. 3, 6.
Attigit. III. 3, 10.
Attineat. II. S. 2, 27.
Attinent *perſonaliter*. Quæ nihil attinent. I. Od. 19, 12.
Attinet. III. 23, 13. Ep. 4, 17.
Attingit. I. Epl. 17, 34.
Attollens. I. Od. 18, 15. *alii legunt* Et tollens.
Attollere. I. Epl. 17, 58.
Attonitus. III. Od. 19, 14.
Avaræ. IV. 9, 37.
Avaras. 11, 25.
Avarior. II. Epl. 2, 157.
Avaris. II. Od. 2, 1. II. S. 3, 82. A. P. 324.
Avaritia. I. Epl. 1, 33.
Avaritiam. I. S. 4, 26. 6, 68.
Avaro. III. Od. 29, 61. I. Epl. 15, 32. II. 2, 194.
Avarum. I. S. 1, 103. II. Epl. 1, 179.
Avarus. II. Od. 18, 26. Ep. 1, 33. I. S. 1, 108. II. 3, 159. I. Epl. 16, 63. II. 1, 119. 2, 205.
Avarus ſemper eget. I. Epl. 2, 56.
Auceps. II. S. 3, 227. A. P. 458.
Auctius. II. S. 6, 3.
Auctos honoribus. I. 6, 11.
Audaces. III. Od. 18, 13. IV. 2, 10. I. S. 1, 30.
Audacem. II. Epl. 1, 182.
Audax. I. Od. 3, 25. 27. 12, 21. III. 4, 56. 27, 28. I. S. 10, 76. II. 3, 165. 5, 29. II. Epl. 2, 51. A. P. 237.
Audes. I. S. 6, 38. I. Epl. 3, 20. II. 2, 148. A. P. 125.
Audet. IV. Od. 7, 5. C. S. 59. II. Epl. 1, 115. 166. 258. A. P. 382.
Audi. C. S. 35. I. S. 1, 14. I. Epl. 2, 5. 14, 31. 17, 16. II. 2, 95. A. P. 153.
Audiar. III. Od. 25, 4.
Audias. I. 13, 13.
Audiat. III. 11, 25. 19, 22.
Audiendum. IV. 2, 45.
Audientem. I. 2, 27.
Audieras. II. Epl. 2, 151.
Audieris. II. S. 5, 101. 8, 33.
Audierit. 3, 60.
Audiet. I. Od. 2, 21. 23. II. S. 3, 298.
Audire. II. Od. 1, 21. 23. III. 4, 6. I. S. 2, 37. II. 3, 77. I. Epl. 1, 48. 8, 8. II. 2, 129.
Audiret. I. S. 4, 53. II. Epl. 2, 88.
Audiri. I. Epl. 16, 60.
Audis. I. Od. 25, 6. III. 10, 5. 22, 3. 27, 51.
Audis *pro* diceris. II. S. 6, 20. 7, 101. I. Epl. 16, 17.
Audiſti. II. S. 6, 53. I. Epl. 7, 38.
Audit. II. Od. 18, 40. III. 7, 22. IV. 14, 50. I. S. 3, 89. 6, 29. II. 7, 35.
Audita. III. Od. 1. 3.
Auditam. I. 24, 14.
Auditis. III. 4, 5.
Auditor. I. Epl. 19, 93.
Auditorem. A. P. 149.
Auditoris. I. S. 10, 8. A. P. 100.
Auditum. II. Od. 1, 31. II. S. 4, 89. II. Epl. 2, 67.
Audivere. IV. Od. 13, 12.
Audivit. I. S. 2, 18.
Avebas. 1, 94.
Aves. IV. Od. 4, 2.
Avellier. I. S. 2, 104.
Avem. A. P. 187.
Avenæ. II. S. 6, 84.
Aventes. *ibid.* 99.
Aventino. II. Epl. 2, 69.
Aventinum. C. S. 69.
Avernales. Ep. 5, 26.
Averſos Penates. III. Od. 23, 19.
Averſos amicos. I. S. 5, 29.
Averſum. Ep. 10, 18.
Averſus mercaturis *pro* alienus a mercaturâ. II. S. 3, 107.
Avertere (averrere. *Bentl.*) 6, 37.
Avertit. II. Epl. 1, 136.
Avet. IV. Od. 11, 7. I. S. 4, 87. rumpere clauſtra obſtantia. *Bentl.* I. Epl. 14, 9.
Aufer. II. S. 3, 236. 7, 43.
Auferam. Ep. 5, 96.
Auferet. I. S. 9, 31. II. 3, 152. I. Epl. 16, 33.
Aufers. II. S. 3, 127.
Aufert. II. Od. 16, 16. III. 12, 6. I. S. 5, 83. I. Epl. 11, 26. 18, 111. II. 1, 55.
Aufidio. I. S. 5, 34.
Aufidius. II. 4, 24.
Aufidum. IV. Od. 9, 2.
Aufidus acer. I. S. 1, 58.

Auſidus tauriformis. IV. Od. 14, 25.
violens. III. 30, 10.
Auge. I. Epl. 7, 71.
Augenda. 16, 68.
Augur. II. S. 5, 22. I. Epl. 20, 9.
Apollo. I. Od. 2, 32.
aquæ annoſa cornix. III. 17, 11. 12.
Phœbus. C. S. 61.
Auguris. III. Od. 16, 11.
Auguſte. IV. 14, 3.
Auguſti. II. 9, 19. IV. 2, 43. 4, 27. I. Epl. 3, 2. 7. 16, 29. II. 2, 48.
Auguſto. I. Epl. 13, 2.
Auguſtus. III. Od. 5, 3.
Avi. I. 15, 5. I. S. 2, 7.
Avibus. II. S. 4, 45. A. P. 13.
Avida. III. Od. 23, 4.
Avidas. IV. 7, 19.
Avide. I. S. 6, 127.
Avidi. I. Od. 18, 11.
Avidienus. II. S. 2, 55.
Avidis nautis (avidum mare. *Bentl.*) I. Od. 28, 18.
Avidos. I. S. 4, 126. 5, 75.
Avidum. II. Od. 2, 9.
Avidus. III. 4, 58. II. S. 3, 151. A. P. 172.
Aviis montibus. I. Od. 23, 2.
Avis. II. S. 2, 26. 3, 73.
Afra. Ep. 2, 53.
aſſidens pullis implumibus. 1, 19.
divina. III. Od. 27, 10.
infelix. IV. 12, 6.
Avis pejor ætas parentum. III. 6, 46.
Avita. I. S. 6, 79.
Avitæ. III. Od. 3, 59.
Avitis. I. 37, 6.
Avitus. 12, 43.
Avium. III. 1, 20. I. S. 8, 3. I. Epl. 3, 19.
Aula. I. Od. 29, 7. II. 10, 8. 18, 31. I. Epl. 1, 87. 2, 66.
Aulæ. III. Od. 11, 16.
Aulæa. II. S. 8, 54. 71. II. Epl. 1, 189. A. P. 154.
Aulæis. III. Od. 29, 15.
Aulam. IV. 6, 16. 14, 36.
Aule. II. S. 3, 171.
Aulide. *ibid.* 199.
Aulon. II. Od. 6, 18.
Aulus. A. P. 371.
Aura. II. Od. 8, 24. III. 29, 64. IV. 2, 25. II. S. 5, 93. I. Epl. 18, 88.
æſtiva. I. Od. 22, 18.
Apollinis *pro* vento. Ep. 15, 9.
gratior. I. Epl. 10, 15.
ocyor. I. Od. 2, 48.
nocturna. II. S. 4, 52.
Auræ. I. Od. 5, 11. III. 2, 20. 4, 8. C. S. 32. II. S. 2, 78.
Aurarum. I. Od. 23, 4.
Auras. 28, 8. I. S. 4, 19.
Aure. Ep. 6, 7. II. S. 3, 239. 8, 78. A. P. 274.
bibit. II. Od. 13, 32.
in rimoſa bene deponuntur. II. S. 6, 46.
Aurea. I. Od. 5, 9. 10, 19. I. S. 2, 114. I. Epl. 12, 28.
Aureæ. IV. Od. 3, 17.
Auream. II. 10, 5.
Aureis. I. 31, 10.
Aureo. II. 13, 26.
Aureos. IV. 2, 23. Ep. 9, 21.
Aurem. Demiſſa per aurem. A. P. 180.
in aurem dicere. I. S. 9, 9.
occupat carmine. II. 2, 94. 95.
patientem commodet culturæ. I. Epl. 1, 40.
per aurem attentam non ibunt verba. II. S. 1, 19.
purgatam perſonet. I. Epl. 1, 7.
ſubſtringe loquaci. II. S. 5, 95.
torquet ab obſcœnis ſermonibus. II. Epl. 1, 127.
votis præbeat. I. S. 1, 22.
Aures acutas. II. Od. 19, 3. 4.
amicas. C. S. 71. 72.
applicet obſtinatas. III. Od. 11, 7. 8.
dimittit. II. 13, 34. 35.
in judicis deſcendat. A. P. 387.
laſſas impediunt verbis onerantibus. I. S. 10, 10.
morari. I. Epl. 13, 17.
patulæ non retinent commiſſa fideliter. 18, 70.
patulas. II. 2, 105.
perſtringis murmure. II. Od. 1, 18.
veniret ad aures. A. P. 255.
Aureum. II. Od. 18, 1. Ep. 16, 64. 17, 41.
Auri. II. S. 3, 142.
acervus. I. Epl. 2, 47.
Auri pondus. I. S. 1, 41.
Auribus. II. 3, 285.
Jovis iſta ſervas. I. Epl. 19, 43. 44.
obſeratis fundis preces. Ep. 17, 53.
tutis depone. I. Od. 27, 18.
Auriculæ. II. S. 5, 33.
Auriculam. I. 9, 77.
Auriculas *ibid.* 20. I. Epl. 2, 53.
Auriculis. I. Epl. 8, 16.
Auriga. I. Od 15, 26.
Auris equi eſt in ore frenato. I. Epl. 15, 13.
Auris nivalibus. 11, 18.
Auro. II. Od. 16, 8. 18, 36. III. 5, 25. II. S. 2, 25. I. Epl 1, 52. II. 2, 179. A. P. 228.
Aurum. I. Od. 31, 6. III. 3, 49. 16, 9. 24, 48. IV. 2, 39. II. S. 3, 100. 109. 215. I. Epl. 1, 52.
veſtibus illitum. IV. Od. 9, 14.
Auſa. I. 37. 25.
Auſculto. II. S. 7, 1.
Auſi. A. P. 287.
Auſim. I. S. 10, 48.
Auſonias. IV. Od 4, 56.
Auſpex providus. III. 27, 8.
Auſpicatos. 6, 10.
Auſpice. I. 7, 27. I. Epl. 3, 13.
Auſpiciis. II. Od 15, 12. IV. 14, 16. II. Epl 1, 2. 4.
Auſus. I. S. 6, 76. II. S 1, 62. 3, 39 I. Epl. 3, 11. II. 1, 222. A. P. 242.
Aut. I. Od. 4, 3, 9. 10. 6, 3. 7, 1. 24 9, 24. 12, 1. 5. 6. 18. 18, 5. 21, 6. 7. 8. I. S. 1, 8. 72. 81. 101. 2, 81. 117. 133. 3, 27, 36 39 65. 88 92. 94 *&c.*
Autem. II. Epl. 1, 199. 260. A. P. 53.
Autor. I. Od. 2, 36. 28. 14. III. 5, 46. I. S. 4, 80. 10, 66. II. 2, 50. 4, 11. A. P. 45.
Autoratus. II. S. 7, 59.
Autore. III. Od. 3, 66.
pro generis principe 17, 5.
Autorem. I. S. 4, 122
Autoris (*alii legunt* actoris) A. P. 193.
Autumat II. S. 3, 45.
Autumnos. II. Od. 14, 15.
Autumnus purpureo varius colore. 5, 11. 12.

Autumnus decorum mitibus pomis caput extulit arvis. Ep. 2, 17, 18.
gravis Libitinæ quæſtus acerbæ. II. S. 6, 19.
Pomifer. IV. Od. 7, 11.
Avulſos. I. S. 1, 58. II. 8, 89.
Avus. I. 6, 3. 131.
Auxili. Ep. 1, 21.
Auxilio. I. S. 4, 141.

B.

BAbylonios numeros. I. Od. 11, 2. 3.
Bacca. II. 6, 16. II. S. 4, 69.
Baccam. II. S. 3, 241.
Bacchabor. II. Od. 7, 27.
Bacchante. I. 25, 11.
Baccharum. III. 25, 15.
Bacche. 25, 1. I. S. 3, 7.
Pater. I. 18, 6. III. 3, 15.
Bacchi. II. 19, 6. II. Epl. 2, 78.
Bacchius. I. S. 7, 20.
Baccho. I. Od. 7, 3. II. 6, 19.
Bacchum. I. 27, 3. II. 19, 1.
Bacchus langueſcit in amphora. III. 16, 34.
Baccis. I. Epl. 16, 2.
rotundioribus ambulet *pro* margaritis. Ep. 8, 14.
Bactra. III. Od. 29, 28.
Bajæ liquidæ. 4, 24.
Bajano. II. S. 4, 32.
Bajas. I. Epl. 15, 2. 12.
Bajis. II. Od. 18, 20.
amœnis nullus ſinus in orbe prælucet. I. Epl. 1, 83.
Balanus. III. Od. 29, 4.
Balatro. II. S. 8, 40. 64.
Balatrone. 8, 21. 83. *Bentl.* 3, 166.
Balatrones. I. 2, 2.
Balatroni. II, 8, 33.
Balba. I. Epl. 20, 18.
Balbinum. I. S. 3, 40.
Balbum. II. Epl. 1, 126.
Balbutit. I. S. 3, 48.
Balnea. I. Epl. 1, 92. 11, 13. 14, 15. A. P. 298.
Banduſiæ fons. *Bentl.* III. Od. 13, 1.
Barbam. I. S. 3, 133. 8, 42. II. 3, 35. A. P. 298.
Barbara. I. Od. 29, 6. III. 5, 9. II. Epl. 1, 253.
Barbaras. II. Od. 6, 3. IV. 12, 7.
Barbaræ. II. 4, 9. III. 27, 66. Ep. 5, 61.
Barbare. I. Od. 13, 14.
Barbariæ. I. Epl. 2, 7.
Barbaro. III. Od. 25, 11.
Barbarorum. I. 35, 11. IV. 14, 29.
Barbarum. II. 19, 17. Ep. 9, 6. I. Od. 27, 2.
Barbarus. III. 5, 49. Ep. 16, 11.
Barbatum. II. S. 3, 249.
Barbite. I. Od. 32, 4.
Barbiton Lesboum. 1, 34.
defunctum bello. III. 26, 3. 4.
Bari mœnia piſcoſi. I. S. 5, 97.
Bariam. I. Epl. 14, 3.
Barine. II. Od. 8, 2.
Barris. Ep. 12, 1.
Barros. I. S. 7, 8.
Barrus. 4, 110. 6, 30.
Baſſareu. I. Od. 18, 11.
Baſſum. 36, 14.
Batillo. Ep. 14, 9.
Batillum. I. S. 5, 36.
Batinos. III. Od. 4, 15.
Beabit. II. Epl. 2, 121.
Bearis. II. Od. 3, 5.
Beat. IV. 8, 29.
Beata. Ep. 8, 11. 16, 41. C. S. 59. I. Epl. 2, 44.
Beatæ. II. Od. 6, 21. 19, 13. III. 29, 11. II. S. 4, 95.
Beatam. III. Od. 26, 9.
Beate Mecænas. Ep. 9, 4.
Beati. II. Od. 4, 13. 3, 39. IV. 9, 47. II. S. 6, 74. 8, 1. II. Epl. 1, 139. 2, 108.
Beatior. III. Od. 9, 4. 16, 32.
Beatis. I. 29, 1. I. S. 1, 19.
Beato. I. Epl. 10, 14.
Beatorum. II. Od. 2, 18.
Beatum. 16, 28. III. 7, 3. IV. 9, 46. I. S. 1, 117. I. Epl. 6, 2. 47. 14, 10. 16, 18.
Beatus. I. Od. 27, 11. II. 18, 14. Ep. 2, 1. I. S. 3, 142. 4, 21. II. S. 4, 92. 6, 96. I. Epl. 2, 10. A. P. 425.
Beet. I. Epl. 18, 75.
Bella fama. I. S. 4, 114.
Bella. II. Od. 12, 1. IV. 1, 2.
acuta. IV. 4, 76.
aſpera. II. Epl. I, 7.
Cantabrica. I. 18, 55.
Martia. A. P. 402.
matribus deteſtata. I, Od. 1, 24. 25.
pugnata ſub Ilio. III. Od. 19, 4.
Punica. II. Epl. 1, 162.
terra pugnata marique. I. 16, 25.
triſtia. A. P. 73.
Bellante. C. S. 51.
Bellantis. III. Od. 2, 7.
Belle. I. S. 4, 136.
Bellerophonte. III. Od. 12, 7.
Bellerophontem. IV. 11, 28.
Bellerophonti. III. 7, 15.
Belli. II. 1, 2. 34. 13, 28. 19, 28. IV. 14, 38. I. S. 3, 107. 4, 61. I. Epl. 2, 1. 9. 20, 23. II. 1, 230. 2, 47.
Bellica res. IV. Od. 3, 6.
Bellicoſis. III. 3, 57.
Bellicoſus. II. 11, 1.
Bellis. Ep. 16, 1. II. Epl. 1, 93.
Bello. I. Od. 12, 42. 32, 6. II. 16, 5. III. 26, 3. Ep. 9, 24. I. S. 3, 104. II. 2, 111.
Bellona. II. S. 3, 223.
centiceps. II. Od. 13, 34.
ingens. II. S. 3, 315. 316.
multorum capitum. I. Epl. 1, 76.
petita ferro. Ep. 5, 10.
prava. II. S. 7, 70. 71.
Belluis. III. Od. 27, 27.
ſævis. I. 12, 22. 23.
Bellum. II. 7, 15. IV. 5, 27. I. S. 5, 8. 7, 11. 16. II. 3, 267. A. P. 315.
ductum ſeditionibus reſedit. III. Od. 3, 30.
funebre. I. Epl. 19, 49.
hoc libenter militabitur in ſpem tuæ gratiæ Ep. I, 23. 24.
incuteret Lucania. II. S. 1, 38. 39.
indico ventri. I. 5, 7. 8.
lacrymoſum. I. Od. 21, 13.
nobile. A. P. 137.
Trojanum. A. P. 147.
Bene. II. Od. 7, 10. 10, 14. I. S. 4, 17. 67. 9, 22. 44. 68. &c.
Bene *pro* valde. Bene fidum pectus. II. Od. 12, 15. Bene ſano. I. S. 3, 61.
Beneventum. I. S. 5, 71.
Benigna. II. Od. 18, 10. III. 29, 52.
Benigne. I. Epl. 7, 16. 62. 16, 8.
Benigni vepres. 16, 8.
Benignis. IV. Od. 2, 52.

Be-

Benignitas. Ep. 1, 31.
Benignius. I. Od. 9, 6. I. Epl. 17, 11.
Benigno. I. Od. 17, 15. IV. 4, 74. I. Epl. 5, 11.
Benignum. I. Epl. 11, 20.
Benignus. I. S. 2, 4. 51. II. 3, 3.
Berecynthiâ tibiâ delectabere. *Bentl.* IV. Od. 1, 22.
Berecynthiæ. III. 19, 18. IV. 1, 22.
Berecynthio. I. 18, 13.
Bibam. 27, 13. Ep. 9, 4.
Bibant. I. Epl. 15, 15.
Bibendi. II. Od. 7, 26.
Bibendum. I. 37, 1.
Bibentem. 38, 8.
Bibenti. II. Epl. 2, 9.
Bibere. III. Od. 8, 11.
Biberent. I. Epl. 19, 18.
Biberes. III. Od. 10, 1.
Biberis. II. S. 2, 16.
Bibes. I. Od. 20, 10. I. Epl. 5, 4.
Bibimus. II. S. 8, 34.
Bibis. IV. Od. 13, 4.
Bibiſſet. I. Epl. 2, 24.
Bibiſti. II. 2, 214.
Bibit. II. Od. 13, 32. III. 3, 12. I. Epl. 18, 105.
Bibuli. III. Od. 28, 8. I. S. 10, 86. (Bibule. *Bentl.*) I. Epl. 18. 91.
Bibulum. I. Epl. 14, 34.
Bibunt. IV. Od. 15, 21.
Bicornis. C. S. 35.
Bidental. A. P. 471.
Bidentium. III. Od. 23, 14.
Biformis. II. 20, 2.
Bile. I. 13, 4.
Biiem. II. S. 2, 75. I. Epl. 19, 20. II. 2, 137. A. P. 302.
Bilibri. II. S. 2, 61.
Bilinguis. I. 10, 30.
Bilis. 9, 66.
libera inæſtuet præcordiis. Ep. 11, 15. 16.
ſplendida. II. S. III, 141.
Bimaris. I. Od. 7, 2.
Bimeſtri. III. 17, 15.
Bimi. I. 19, 15.
Bionëis. II. Epl. 2, 60.
Bipedalis. II. S. 3, 309.
Bipennibus. IV. Od. 4, 57.
Biremis. III. 29, 62.
Birrhi (Birrîque. *Bentl.*) I. S. 4, 69.
Bis. II. Od. 16, 35. III. 6, 9. 9, 15. IV. 1, 25. Ep. 4, 8. 5, 33. 9, 17. II. Epl. 1, 24. 2, 33. A. P. 358. 440.
Bis trium ulnarum toga. *Bentl.* Ep. 4, 8.
Biſtonidum. II. Od. 19, 20.
Bitho. I. S. 7, 20.
Bithyna. I. Od. 35, 7. I. Epl. 6, 33.
Bitumen. Ep. 5, 82.
Blanda. A. P. 395.
Blandienti. III. Od. 11, 15.
Blandior. 23, 18.
Blandius. I. 24, 13.
Blandus. II. Epl. 1, 135.
Blanduſiæ. III. Od. 13, 1.
Blateras. II. S. 7, 35.
Blattarum. 3, 119.
Bobus fatigatis juga demeret. III. Od. 6, 42. 43.
Bobus ſuis paterna excercet rura. Ep. 2. 3.
Bobus albis veneratur. C. S. 49.
Bœotum. II. Epl. 1, 244.
Bollane. (Bolane. *Bentl.*) I. S. 9, 11.
Bona. C. S. 27. I. S. 3, 70. 114. II. 1, 83. I. Epl. 18, 109.
Bona pars *pro* magna. IV. Od. 2, 46. I. S. 1, 61. A. P. 297.
Bona i. e. facultates. II. S. 3, 182. I. Epl. 15, 40. 16, 75.
Bonæ. IV. Od. 1, 3. II. Epl. 1, 102. 2, 43.
Bonam. C. S. 74. I. S. 2, 61.
Bone. IV. Od. 5, 5. 37. II. S. 3, 31. 6, 95. II. Epl. 2, 37.
Boni. IV. Od. 2, 38. II. S. 6, 76. I. Epl. 6, 49.
Bonis. II. Od. 3, 2. IV. 4, 29. 5, 1. 8, 14. II. S. 2, 1. 6, 110. I. Epl. 12, 24.
Bono. 4, 5. 16, 20. II. 2, 1.
Bonorum. I. S. 1, 79.
Bonos. IV. Od. 8, 34. I. Epl. 14, 3.
Bonum. 9, 13. A. P. 358.
Bonus. I. S. 2, 51. 3, 32. 125. II. 4, 5. I. Epl. 7, 22. 16, 32. 49. 57. 73. II. 2, 115. 132. IV. Od. 9, 40. A. P. 445.
Boreæ. III. Od. 24, 38.
Bos dente non petit. II. S. 1, 55.
eſt enectus arando. I. Epl. 7, 87.
piger optat ephippia. I. Epl. 14, 43.
tutus rura perambulat. IV. Od. 5, 17.
Boſphori. II. 20, 14.
Boſphorum. 13, 14. III. 4, 30.
Bove. 18, 12. I. Epl. 16, 58.
Bovem. 14, 27.
Boves. I. Od. 10, 9. Ep. 2, 63. 9, 22.
Bovis. Ep. 8, 6.
Brachia. II. Od. 4, 21. III. 9, 2. I. S. 2, 92.
cerea Telephi laudas. I. Od. 13, 23.
dare virginibus. II. 12, 18. 19.
geſtat armis livida. I. 8, 10. 11.
lentiſſima prenſare manu. I. S. 9, 64.
tergo retorta. III. Od. 5, 22.
Brachiis. 4, 50. Ep. 14, 6.
Brennos. IV. Od. 14, 11.
Breve. I. 36, 16. I. S. 2, 89. I. Epl. 20, 8.
Breve pondus *pro* exiguum. II. S. 2, 37.
Breves. II. Od. 3, 13. IV. 13, 22.
Brevem. 12, 27. II. Epl. 1, 216.
ſtultitiam *pro* brevis temporis. II. Od. 14, 24.
Brevi. I. 11, 6. II. 16, 17. I. S. 2, 93. I. Epl. 3, 9. A. P. 251.
Brevibus. Ep. 5, 15.
Brevioribus. I. Epl. 19, 26.
Brevis. I. Od. 4, 15. II. 15, 13. II. S. 4, 29. 6, 97. II. Epl. 1, 144. A. P. 198.
Brevitate. I. S. 10. 9.
Briſëis. II. Od. 4. 3.
Britannis. III. 5, 3. IV. 14, 48.
Britannos. I. 21, 15. 35, 30. III. 4, 33.
Britannus. Ep. 7, 7.
Bruma nives illinet agris. I. Epl. 7, 10.
recurrit iners. IV. Od 7, 12.
trahit interiore gyro nivalem diem. II. S. 6, 25. 26.
Brumam. I. Epl 11, 19.
Brumas. II. Od 6, 18.
Erunduſium. I. S. 5, 104. I. Epl. 18, 20. 17, 52.
Bruta. I. Od 34, 9.
Brute. I. S 7, 33.
Bruto. II. Od 7, 2. I. S. 7, 18.

Brus-

Brutum. I. S. 7, 23. 24. I. Epl. 5, 26.
Bubalo. Ep. 6, 14.
Buccas. I. S. 1, 21.
Bullati. I. Epl. 11, 1.
Busto. III. Od. 3, 40.
Butram. *Bentl.* I. Epl. 5, 26.
Byzantia. II. S. 4, 6,

C.

CAballi. I. S. 6, 103.
Caballo. 6, 59.
Caballum. I. Epl. 7, 88. 18, 36.
Caballus. 14, 43.
Cacatum. I. S. 8, 38.
Cachinnum tollent. A. P. 113.
Cacumina. Ep. 16, 28.
Cadant. II. Epl. 1, 52. A. P. 53.
alii legunt cadent.
Cadat. I. S. 2, 40. II. Epl. 1, 47. 176.
Cadaver. II. S. 5, 85.
Cadavera. I. 8, 8.
Cadent. A. P. 70.
Cadi. III. Od. 15, 16.
Cadis. *nom.* II. S. 3, 116.
nec parce tibi destinatis. II. Od. 7, 20.
siccatis cum fæce diffugiunt amici. I. 35, 26, 27.
Cadmo. I. S. 6, 39.
Cadmus. A. P. 187.
Cado. III. Od. 29, 2.
Caduco. 4, 44.
Caducum. II. 13, 11.
Cadit. III. Od. 18, 5. IV. 1, 36. Ep. 10, 10.
Cadum. III. Od. 14, 18. 19, 5. IV. 12, 17.
temeti. II. Epl. 2. 163.
Cadunt. A. P. 61.
Cadus. IV. Od. 11, 2.
Cæca. II. Od. 13, 16. II. S. 3, 269.
Cæcilio. A. P. 54.
Cæcilius. II. Epl. 1, 59.
Cæcior. I. S. 2, 91.
Cæcos. III. Od. 27, 21.
rapit furor. *Bentl.* Ep. 7, 13.
Cæcuba. II. Od. 14, 25. II. S. 8, 15.
Cæcubam. I. Od. 20, 9.
Cæcubum. 37, 5. III. 28, 3. Ep. 9, 36,
Cæcum. I. S. 3, 39. II. 3, 44.
Cæcus. I. Od. 18, 14. Ep. 7, 13. I. Epl. 17, 4.
Cædam. II. Epl. 1, 220.
Cædas. I. S. 3, 120.
Cæde. III. Od. 5, 20. 23, 14.
Cædebat. I. S. 3, 110.
Cædem. I. Od. 8, 16.
Cædere saxis populum. II. S. 3, 128.
Cædes. II. Od. 1, 35. III. 2, 12. 24, 26. IV. 4, 59.
Cædibus. A. P. 392.
Cædimur. II. Epl. 2, 97.
Cælatum novem Musis opus. 2, 92.
Cæmenta. III. Od. 1, 35.
Cæmentis. 24, 3.
Cæpe. I. Epl. 12, 21.
Cærula. Ep. 13, 16.
Cæruleæ. 16, 7.
Cæsa. 2, 59.
Cæsar. I. Od. 2, 52. 37, 16. III. 14, 3. IV. 15, 4. I. S. 3, 4. II. Epl. 1, 4.
Cæsare. I. Od. 12. 52. 21, 14. III. 14, 16. IV. 2, 48. 5, 27. 15, 17. Ep. 9, 2. II. S. 1, 84. I. Epl. 5, 9.
Cæsarem. I. Od. 35, 29. III. 4, 37. IV. 2, 34. 5, 16. Ep. 9, 18.
Cæsariem. I. Od. 15, 14.
Cæsaris. 2, 44. 6, 11. 12, 51. II. 9, 20. 12, 10. III. 25, 4. Ep. 1, 3. 9, 37. I. S. 9, 18. II. S. 1, 11. 19. I. Epl. 12, 28. 13, 18. II. 2, 48.
Cæsus. I. S. 2, 42. 66.
Cætera. I. Od. 9, 9. III. 29, 33. IV. 2, 60. Ep. 13, 7. I. S. 1, 13. 2, 95. 3, 77. 10, 5. II. 6, 14. 8, 26. I. Epl. 1, 10. 10, 3. 50. II. 1, 20. 2, 65. 131. 205.
Cæteris. IV. Od. 6, 5.
Calaber. I. Epl. 7, 14.
Calabræ. III. Od. 16, 33. IV. 8, 20.
Calabriæ. I. 31, 5.
Calabris. Ep. 1, 27. II. 2, 177.
Calabros. I. Od. 33, 16.
Calais. III. 9, 14.
Calami. I. 15, 17. II. S. 3, 7.
Calamo. A. P. 447.
Calamum. II. Epl. 1, 113.
Calcanda. I. Od. 28, 16.
Calcar. II. Epl. 1, 217.
Calce. II. S. 1, 55.
Calceus. I. 3, 32. I. Epl. 10, 42.
Caldior. I. S. 2, 53.
Calebo. IV. Od 11, 33.
Calefactat II. Epl 2, 169.
Calenam vitem falce premere. I. Od. 31, 9.
Calendæ. I. S. 3, 87.
Calendis. III. Od. 8, 1. Ep. 2, 79.
Calentem. II. Od. 6, 22.
Calentes 16, 18.
Calentis Ep. 11, 13.
Cales (calet. *Bentl*) Ep. 17, 35.
Calet I. Od. 4, 19.
Calet morbo mentis. II. S. 3, 80.
Calet scribendi studio. II. Ep. 1, 108. 109.
Calibus. IV. Od. 12, 14.
Calicem. II. S. 4, 79.
Calices. 8, 35.
fœcundi quem non fecere disertum. I. Epl. 5, 19.
siccat. II. S. 6, 68.
Calidæ. III. Od. 27, 70.
Calidus. 14, 27. I. Epl. 3, 33. II. 2, 71.
Caliendrum *trisyl.* I. S. 8, 48.
Caliginosa III. Od. 19, 30.
Callemus A P 274.
Callida. III. Od. 11, 4. A. P. 47.
Callidi. III. Od. 24, 40.
Callidum. I. 10, 7. II. 18, 35.
Callidus II. S. 3, 23.
Callimachus. II Epl. 2, 100.
Calliope. III. Od 4, 2.
Calo argutus I. Epl. 14, 42.
Calena. I. Od. 31, 9.
Caleno 20, 9.
Calones. I. S. 6, 103.
Calor. I. Epl. 7, 5.
Calores. IV. Od. 9, 11.
Caloribus. III. 24, 37.
Caluisse. 21, 12.
Calvum. I. S. 10, 19.
Camelo. II. Epl. 1, 195.
Cameram. II. S. 3, 273.
Camillis. I. Epl. 1, 64.
Camillum I. Od. 12, 42.
Camino. I. S. 5, 81. II. 3, 321.
Caminus. I. Epl 11, 19.
Camœna. I. Od. 12, 39. I. Epl. 1, 1.
Camœnæ. III. Od. 4, 21.
Dauniæ. IV. 6, 27.
dulces. I. Epl. 19, 5.
gaudentes rure. I. S. 10, 45.

gra-

Grajæ. II. Od. 16, 38.
graves. IV, 9, 8.
inhumanæ. I. Epl. 18, 47.
Tragicæ. A. P. 275.
Camœnis. C. S. 62.
Campana ſupellex. I. S. 6, 118.
trulla. II. 3, 144.
Campanis. 8, 56.
Campano. I. 5, 45.
Campanum. *ibid.* 62.
Campeſtre. I. Epl. 11, 18.
Campeſtres. III. Od. 24, 9.
Campeſtria. I. Epl. 18, 54.
Campeſtribus. A. P. 379.
Campi pingues Aſiæ. I. Epl. 3, 5.
Campi *genit.* IV. Od. 1, 40. A. P. 162.
Campis. I. Od. 22, 17. 37, 19. II. 9, 24. III, 8, 24. 11, 9. 16, 42. IV. 7, 1. Ep. 7, 3.
Campo. III. Od. 18, 9. II. S. 3, 55. 6, 49. I. Epl. 7, 59. 11, 4.
Campos. II. Od. 5, 6. 20, 16.
Campum. I. 8, 4. III. 1, 11. I. S. 1, 91.
diſſertum tranſire. *Bentl.* I. Epl. 6, 59.
fugio. *Bentl.* I. S. 6, 126.
Campus. I. Od. 7, 11. 9, 18. II. 1, 30.
Cana nive conſpuet alpes. II. S. 5, 41.
Canam *verb.* IV. Od. 2, 47. II. S. 4, 11.
Canas *verb.* II. S. 3, 4.
Candens. Ep. 1, 29.
Candente. I. Epl. 15, 36.
Candentes. I. Od. 2, 31.
Candentibus. I. S. 5, 26.
Canderet. II. 6, 103.
Candida. I. 2, 123.
Candidæ. III. Od. 9, 2. Ep. 11, 27.
Candidam. III. Od. 25, 10.
Candide. I. 18, 11. Ep. 14, 5. I. S. 10, 86. I. Epl. 4, 1.
Candidi. III. Od. 7, 1.
Candidiores. I. S. 5, 41.
Candidis. III. Od. 15, 6.
Candido. IV. 1, 27.
Candidos. I. 13, 9.
Candidum. 9, 1. Ep. 11, 11.
Candidus. I. Epl. 6, 68. II. 2, 4.
Cane multa trudit apros in obſtantes plagas. Ep. 2, 31. 32.
pejus & angue. I. Epl. 17, 30.
Canebat. I. Od. 32, 10.
Canem. I. S. 7, 25. I. Epl. 18, 51.
Canemus. IV. Od. 15, 32.
Canendo. III. 11, 2. II. S. 5, 58.
Canentes. IV. Od. 6, 37.
Canere. II. Epl. 2, 80.
Canerent. A. P. 277.
Caneret. I. Od. 15, 4.
Canes. I. Epl. 18, 46.
infernæ. I. S. 8, 35.
Suburranæ. Ep. 5, 58.
Canet. II. Epl. 2, 9.
Canibus. Ep. 17, 12. II. S. 6, 115. A. P. 162.
Canicula rubra. II. S. 5, 39.
Caniculæ flagrantis atrox hora. III. Od. 13, 9.
Canidia. Ep. 3, 8. 5, 15. 48. 17, 6. II. S. 8, 95.
Albutii. II. S. 1, 48.
Canidiæ. I. 8, 48.
Canidiam. *ibid.* 24.
Canis acer. Ep, 12, 6.
animal domeſticum. I. S. 2, 128. II. 2, 64. 5, 83.
jejunæ. Ep. 5, 23.
ignavus. 6, 1. 2.
immundus. I. Epl. 2, 26.
prægnans. III. Od. 27, 2.
pro ſidere. I. Epl. 10, 16.
rabioſa. II. Epl. 2, 75.
Canis *propr.* II. S. 2, 56.
Caniſtris. II. S. 6, 105.
Canit. IV. Od. 2, 13. I. S. 10, 43.
Canitie. II. Od. 11, 8.
Canities moroſa. I. 11, 17. 18.
Canoræ. A. P. 322.
Canoris. I. Od. 12, 11.
Canoros. II. Epl. 2, 76.
Canorus. II. Od. 20, 15.
Cantaber. III. 8, 22. IV. 14, 41. I. Epl. 12, 26.
Cantaber bellicoſus. II. Od. 11, 1.
Cantabimus. III. 28, 9.
Cantabitur. II. S. 1, 46.
Cantabo. A. P. 137.
Cantabrica. I. Epl. 18, 55.
Cantabrum. II. Od. 6, 2.
Cantamus. I. 6, 19.
Cantare. I. S. 10, 19.
inducant animum. 3, 2.
rivos. II. Od. 19, 11.
Cantat. I. S. 2, 107. 5, 15. A. P. 414.
Cantemus. II. Od 9, 19.
Cantharis. I. 20, 2.
Cantharus. I. Epl. 5, 23.
Canto. III. Od. 1, 4. I. S. 9, 25. Lalagen. I. 22, 10.
Cantor. I. S. 3, 129. A. P. 155. 407.
Cantoribus. I. S. 3, 1.
Cantoris. 2, 5.
Cantu. III. Od. 7, 30.
Cantu levato omne malum. Ep. 13, 17.
tremulo ſollicitas Venerem. IV. Od. 13, 5. 6.
Cantum. I. S. 1, 10.
Cantus. I. Od. 24, 3. II. 12, 14. III. 1, 20. C. S. 22.
Canum vigilum excubiæ. III. Od. 16, 2. 3.
Canuſi. I. S. 5, 91. II. 3, 168.
Canuſini. I. 10, 30.
Capacibus. II. Od. 7, 22.
Capaciores. Ep. 9, 33.
Capax. III. Od. 1, 16.
Cape. *Bentl.* 8, 27.
Capella. I. S. 1, 110.
Capellæ. Ep. 16, 49. I. Epl. 7, 86.
Capellis æſtatem defendit. I. Od. 17, 3.
Caper. Ep. 10, 23.
Capeſſens. II. S. 7, 7.
Capiet. I. 1, 46. II. 3, 209. A. P. 362.
Capilli nitidi. I. Epl. 14, 32.
Capillis. II. Od. 13, 35. III. 29, 4.
aſperis. Ep. 5, 27.
incomptis. I. Od. 12, 41.
odoratis. III. 20, 14.
unctis. I. 29, 7. 8.
Capillo. I. S. 6, 33.
nigro. A. P. 37.
paſſo. I. S. 8, 24.
Capillos. I. Epl. 1, 94.
canos. II. Od. 11, 15.
intonſos. Ep. 15, 9.
molles. A. P. 33.
nigros. I. Epl. 7, 26.
nitentes coronatus Malabatro Syrio. II. Od. 7, 7. 8.
Capillus albeſcens. III. 14, 25.
Albus. Ep. 17, 23.
Capit. I. S. 4, 28. II. 6, 69. II. 7, 46.
te tantus amor ſcribendi. *Bentl.* II. 1, 10.
Capitalis. I. 7, 13.
Capite *Nomen.* II. 3, 38. 132. 5, 92. 8, 58.

Capiti. I. Od. 28, 24. I. S. 2, 14. 10, 49. II. 1, 25. I. Epl. 16, 14. A. P. 1.
Capitis. I. Od. 24, 2. III. 5, 42. IV. 13, 12. II. S. 3, 29. I. Epl. 1, 44.
Capito. I. S. 5, 32.
Capitolini. 4, 94.
Capitolinus. *ibid.* 96.
Capitolio. I. Od. 37, 6. IV. 3, 9.
Capitolium. III. 3, 42. 24, 45. 30, 8.
Capitone. I. S. 5, 38.
Capitum. II. 1, 27. I. Epl. 1, 76.
Cappadocum rex. I. Epl. 6, 39.
Capræ insanæ sidera. III. Od. 7, 6.
olidæ convivia. I. Epl. 5, 29.
Caprea lætis pascuis intenta. IV. Od. 4, 13. 14.
Capreæ. I. 33, 8. Ep. 12, 26.
Capreæ lascivæ. III. 15, 12.
Capreas. II. S. 4, 43.
Capri (Caprii. *Bentl.*) I, 4. 70.
Capricornus. II. Od. 17, 20.
Caprina. I Epl. 18, 15.
Capripedum. II. Od. 19, 4.
Caprius. I. S. 4, 66.
Caprum. III. Od. 8, 7.
Capsa. II. Epl. 1, 268.
Capsis. I. S. 4, 22. 10, 63.
Capta. III. Od. 3, 68. II. S. 3, 191. 8, 44. II. Epl. 1, 156.
Captæ. A. P. 141.
Captas obsonia. II. S. 7, 106.
Captat. Ep. 2, 36. I. S. 1, 68. 2, 108. 4, 83.
Captator. II. S. 5, 57.
Captes. 5, 23.
Captet. A. P. 230.
Captis, *ubi alii legunt* victor. IV. Od. 6, 17.
Captiva. III. 5, 18. II. Epl. 1, 193.
Captivæ. II. Od. 4, 6.
Captivum. I. Epl. 16, 69. II. 1, 193.
Captivus. I. S. 3, 89.
Capto populi suffragia. II. Epl. 2, 103.
Captos. I. 17, 33.
Captum. IV. Od. 1, 38.
Captus. II. S. 2, 32. 8, 7.
Capua. I. Epl. 11, 11.
Capuæ. Ep. 16, 5. I. S. 5, 47.
Caput. II. Od. 13. 12. Ep. 17, 29. I. S. 2, 89. 5, 58. 8, 37. 10, 71. II. S. 3, 125. 200. 203. 7, 61. II. Epl. 2, 189. A. P. 8.
ad caput lene aquæ stratus. I. Od. 1, 22.
charum. II. S. 5, 94.
decorum. Ep. 2, 17.
furiale. III. Od. 11, 17. 18.
impedire myrto. I. 4, 9.
incomptum. II. 11, 23.
insanabile tribus Anticyris. A. P. 300.
laqueis mortis expedies. III. Od. 24, 8.
lumbosque fuste dolat. I. S. 5, 22. 23.
luteum Rheni. I. S. 10, 37.
nullum Proserpina fugit. I. Od. 28, 19. 20.
odoratum. II. S. 7, 55.
per caput & circa latus saliunt aliena negotia centum. 6, 33. 34.
perfidum votis obligasti. II. Od. 8, 5. 6.
rerum hoc erat, hic fons. I. Epl. 17, 45.
Cara. II. S. 4, 37.
Caræ. 2, 104. I. Epl. 18, 74.
Carbone. II. S. 3, 246. 7, 98.
Carceribus. I. 1, 114.
Cardiacus. II. 3, 161.
Cardines. I. Od. 25, 6.
Carè emit. II. Epl. 1, 238.
Care Mæcenas. I. Od. 20, 5.
Caream. III. 19, 8.
Careat. I. 36, 10.
Carebimus. II. 14, 13.
Carent. IV. 9, 28.
Carentem. I. 31, 20. III. 26, 10. 27, 39.
Carentes. II. 8, 12.
Carentia. II. Epl. 2, 123.
Carentibus. III. Od. 24. 17.
Carentis. I. 28, 1. A. P. 261.
Carere. Ep. 16, 16.
Caret. II. Od. 1, 36. 10, 7. III. 29, 23. I. S. 3, 66. I. Epl. 10, 40. II. 2, 206. 207. A. P. 31. 355.
Cari. I. Od. 24, 2. I. Epl. 3, 29.
lapides. *Bentl.* IV. Od. 13, 14.
Carina pelagus laceffit. I. 35, 7. 8.
Carinæ. 14, 7.
Carinam. Ep. 10, 20.
Carinas. I. Od. 4, 2. I. Epl. 7, 48.
Caris. I. Od. 36, 5. IV. 9, 51. I. S. 1, 83.
Carmen. IV. Od. 6, 43. A. P. 240. 292.
ad umbilicum adducere. Ep. 14, 8.
Æolium. III. Od. 30, 13.
amabile. I. Epl. 3, 24.
deducis in actus. A. P. 129
dic Latinum barbite. I. Od. 32, 3. 4.
dicere. C. S. 8.
Iliacum. A. P. 129.
laudabile. *ibid.* 408.
mistum tibiis. Ep. 9, 5.
parvum. II. Epl. 1, 257. 258.
saliare. *ibid.* 86.
Carmina. I. Od. 2, 28. II. 19, 1. IV. 8, 11. I. Epl. 13, 17. II. 1, 185.
componere. II. S. 1, 63.
compono. II. Epl. 2, 91.
componunt. *ibid.* 106.
condes. A. P. 436.
condiderit. II. S. 1, 82.
dictant. II. Epl. 1, 110.
dictari malis. I. S. 10, 75.
dicunt fistulâ pastores. IV. Od. 12, 9, 10.
fingere. II. Epl. 1, 227.
grata feminis divides imbelli cithara. I. Od. 15, 14. 15.
linenda cedro. A. P. 331. 332.
mala scribet vecors. II. S. 5, 74.
non prius audita canto. III. Od. 1, 2. 3. 4.
operosa fingo. IV. 2, 31. 32.
per sortes dicta. A. P. 403.
placere diu nec vivere possunt. I. Epl. 19, 2.
Sabella increpare. Ep. 17, 28.
servanda cupresso fingi posse. A. P. 331. 332.
Carmine. II. S. 2, 94. II. Epl. 1, 153.
certavit ob hircum. A. P. 220.
curæ minuentur atræ. IV. Od. 11, 35. 36.
famoso nectit laqueum sponsæ I. Epl. 19, 31.
fœdo splendida facta linunt. II. 1, 236. 237.
fingent nobilem. IV. Od. 2, 12.
gaudes *pro* versu heroico. II. Epl. 2, 59.

grato puellas mulces. III. Od. 11,23.24.
nitent in carmine. A.P.351.
perpetuo celebrare. I.Od.7,6.
placantur Dii ſuperi & manes. II.Epl.1,138.
remiſto tibiis canemus. IV.Od. 15,30.32.
ſolutus veneficæ. Ep.5,71.72.
ſummo recines. III.Od.28,11. 13.
Carminibus. II. Od. 13, 33. IV. 1, 24. 8, 11. I. S. 8, 19. A.P. 91. 401.
Carminis. I. Od. 6, 2. IV. 6, 30. I. S. 10, 66. II. 8, 22. I. Epl. 19,27. A.P.45.
Carminum. Ep.17,4.
Carne. II. S. 2,29. 8,44.
Carnem. 4, 41.
Charo. IV. Od. 7, 27. II. S. 2, 19.
Carpathii. IV. Od. 5,10.
Carpathium pelagus. I.35,8.
Carpe. 11, 8. II. S. 6, 93.
Carpentes. I. S. 5,95.
Carpere. III. Od. 27,44. 64.IV. 9,33.
carpere iter ſupremum *pro* mori. II.17,12.
Carpentis. IV. 2, 29.
Carperet. I. S. 3,21.
Carpſiſſe. II. 3,256.
Carthagine. 1,66.
Carthaginem. Ep. 9,25.
Carthagini. IV. Od. 4,69.
Carthaginis. 8, 17. Ep. 7,5.
Carthago. III. Od. 5,39.
Caruere. II. S. 3,196.
Caruiſſe. I. Epl. 1,42.
Carum. II. S. 5,94.
Carus vel cum, vel ſine aſpiratione. I. Od. 31, 13. II. 17, 7. I. S. 6, 70. 9, 61. I. Epl. 20, 10.
Caſas. II. S. 3,247.275.
Caſpium. II. Od. 9,2.
Caſſa nuce. II. S. 5,36.
Caſſelius, *alii ſcribunt* Caſcelius. A. P. 371.
Caſſi. I. S. 10,62. I. Epl. 4,3.
Caſta. IV. Od. 5,21.
Caſtæ. III. 3,23.
Caſtaliæ. 4, 61.
Caſtellum. II. Epl. 2,34.
Caſtigator. A.P.174.
Caſtigavit. A. P. 294.
Caſtis. I. Od. 12,59. IV. 11, 6. II. Epl. 1,132.
operata ſacris. *Bentl.* III. Od. 14,6.
Caſtitas. 24,23.
Caſto. 7,15.
Caſtor. Ep. 17, 42. II. S. 1, 26. I. Epl. 18,19.
Caſtore. II. 1,5.
Caſtoris. IV. Od. 5,35. Ep. 17, 43.
Caſtos. C. S. 6.
Caſtra. III. Od. 16,23. I. 1,23. fulgentia ſignis. I. 7,19. iniqua. 10,15.16.
Caſtus. C. S. 52. A.P.207.
Caſu. II. Od. 10,10. I. S. 6,53.9, 36,74. I. Epl. 19,18.
Caſus. I. S. 1,81. II. 3,292. 5, 49.
Caſus *pl. numeri.* 2, 108.8,71.
Catellam. I. Epl. 17,55.
Catelle. II. S. 3,259.
Catenâ domitus. III. Od. 8,22. hunc tu compeſce. I. Epl. 2, 63.
Catenæ. III. Od. 4,80.
Catenam. I. S. 5,65.
Catenas. II. Od. 13,18. II. S. 3, 70.
Catenas nectis. I. Od. 29,5.
Catenatus. Ep. 7,8.
Catenis daret monſtrum. I. Od. 37,20. 21.
onerat me. III. 11,45.
reddit ſe prava. II. S. 7,71.
Catervæ. IV. Od. 4,23. II. Epl. 1, 190.
Catervas. I. Od. 8, 16. III. 3, 63. 20,5. IV. 9,43. I. S. 10, 35.
Cathedras. 10, 91.
Cati II. 4, 88.
Catia. 2,95.
Catienis. II. 3,61.
Catilli, *alii per* y *alii legunt* Catili. I. Od. 18,2.
Catillis. II. S. 4,75.
Catillum. I. 3,90.
Catino. II. 2,39. 4,77.
Catinum lagani. I. 6,115.
Catius. II. 4,1.
Catonem. I. Epl. 19,13.
Catonibus. II. Epl. 2,117.
Catonis. I. Od. 12,35. A.P.56.
Catulis. I. Od. 1,27.
Catulos. III. Od. 3,41. 20, 2.
Catulus. I. Epl. 2,67.
Catullum. I. S. 10,19.
Catus *Adj.* I. Od. 10,3. III. 12, 10. II. Epl. 2,39.
Cavâ ilice. Ep. 16,47. teſtudine. 14, 11.
Caucaſum inhoſpitalem. I. Od. 22,6.7.
Caudæ. II. S. 7, 49. II. Epl. 1, 45.
Caudam. II. Od. 19, 31. I. S. 2, 45. II. 3,53.
Caudi *alii legunt* Claudi. I. S. 5, 51.
Cave. I. Od. 14,16. III. 7,24. Ep. 6, 11. bis. II. S. 3, 38. 177. 5,75. I. Epl. 6, 32. 13, 19.
Caveæ. A.P.473.
Caveant. A.P.244.
Caveas. II. S. 1,80.
Cavebis. 7,68.
Caventes. Ep. 9, 18.
Caverat. III. Od. 5, 13.
Cavet. A.P. 168.
Caveto. I. S. 4,85.
Cavis. II. 3,173. truncis. II. Od. 19, 11. 12. faxis. III. 13,14. 15.
Cavit. II. S. 3,92. A.P. 353.
Caule. II. S. 4,15.
Caules. I. 3,116. II. 3, 125.
Caulibus. 2,62.
Cavo. 6,81.
Caupo. I. 1,29.
Caupona. I. Epl. 11,12. 17,8.
Cauponas. I. S. 5,51.
Cauponibus. 5,4.
Cauſa. II. Od. 2,14. I. S. 4,97. 6, 71. 10,26. II. 5,30. A.P. 338.
Cauſæ. I. Od. 16,19. I. S. 1, 20. I. Epl. 12,16. 16, 43.
Cauſam. I. S. 7,14. 22. I. Epl. 2, 9. 5,9.
Cauſarum. A.P. 370.
Cauſas. II. Od. 1,2. I. S. 4, 116. 10, 28. II. 5,34. 8,92.
Cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Cauſis. 3,23. 7,46.
Cauta. 1,73.
Cautius. I. Od. 8, 10.
Cautos. II. Epl. 1, 105. II. S. 6, 45.
Cautum. II. Od. 13, 14. I. S. 6, 51.

Cautus. II. Od. 10, 3. II. S. 5, 88. 94. I. Epl. 16, 50. A. P. 46. 267. II. S. 5, 94.
Cavum. I. Epl. 7, 33.
Cavus. II. S. 6, 116.
Ceæque. IV. Od. 9, 17.
Cecidere. IV. Od. 2, 14. 4, 9. A. P. 70.
Cecidit *penult. producta.* III. Od. 6, 35.
Cecidit *penult. brevi.* IV. 2, 15. I. Epl. 12, 27.
Ceciniſſe. C. S. 25.
Cecinit. Ep. 13, 11. I. S. 9, 30.
Cecropiæ. IV. Od. 12, 6.
Cecropio. II. 1, 12.
Cedat. III. 20, 7. I. S. 1, 119. II. Epl. 2, 174.
Cede. I. Epl. 18, 44.
Cedentem. II. S. 2, 13.
Cedere. III. Od. 8, 24.
Cederet. II. S. 1, 65. A. P, 258.
Cedes. II. Od. 3, 17. 19.
Cedet. Ep. 15, 15. 17, 75. II. S. 2, 134.
Cedit. I. Od. 35, 26. II. Epl. 1, 67. *Bentl.*
ager mihi in uſum. *Bentl.* II. S. 2, 134.
Cedro. A. P. 332.
Cedunt. II. S. 4, 70.
Celabitur. 4, 11.
Celantia. 8, 28.
Celare. 5, 104. 8, 74.
Celas. C. S. 10.
Celat. III. Od. 3, 50. IV. 14, 45. I. Epl. 16, 24.
Celata. IV. Od. 9, 30.
Celeberrima. I. Epl. 17, 28.
Celebrare. I. Od. 7, 6. 12, 2. A. P. 287.
Celebret. II. S. 2, 61.
Celebris. II. Od. 12, 20.
Celent. III. 3, 42. I. Epl. 15, 23.
Celer. II. Od. 7, 13. III. 4, 76. 12, 12.
Celerem. I. Epl. 20, 25. IV. Od. 6, 39.
Celeres. I. Od. 12, 10. 15, 3. 16, 24. III. 11, 14. 20, 9. 29, 53. IV. 7, 12. 8, 15. I. Epl. 18, 90.
Celeri. I. Od. 14, 5.
Celeris. III. 28, 12. A. P. 261.
Celet. I. S. 2, 85.
Cella. II. 8, 46.
Cellis. I. Od. 37, 6. I. S. 8, 8.
Celſæ. II. Od. 10, 10. III. 4, 14.
Celſe. I. Epl. 8, 17.
Celſi. A. P. 342.
Celſo *propr.* I. Epl. 8, 1.
Celſus Apenninus. Ep. 16, 29.
Celſus *propr.* I. Epl. 3, 15.
Cenſebo. I. Epl. 14, 44.
Cenſes. I. Epl. 6, 5.
Cenſet. 2, 9. 6, 65. 9, 5. 17, 3.
Cenſor. I. S. 6, 20. A. P. 174.
Cenſorine. IV. Od. 8, 2.
Cenſoris. II. Epl. 2, 110.
Cenſu. II. S. 3, 169. 324. I. Epl. 7, 56.
Cenſum. II. S. 1, 75. I. Epl. 1, 43.
Cenſus. II. Od. 15, 13.
Cenſus *pro* in cenſu profeſſus. Cenſus equeſtrem ſummam. A. P. 383.
Centaurea. I. Od. 18, 8.
Centauri. IV. 2, 15.
Centaurus. Ep. 13, 11.
Centena. I. S. 3, 15.
Centiceps bellua. II. Od. 13, 34.
Centimanus gigas. 17, 14. *alii legunt* Gyas.
Centum. 14, 26. 16, 33. III. 8, 14. 11, 17. 27, 33. IV. 1, 15. 2, 19. Ep. 9, 29. 17, 32. I. S. 1, 45. 50. II. S. 3, 23. 70. 85. 6, 32. I. Epl. 6, 41. II. 1, 36. 39. A. P. 326.
Centuriæ. A. P. 341.
Centurionibus. I. S. 6, 73.
Cepere. A. P. 80.
Cepiſſet. II. S. 3, 10.
Cepit. 3, 222. II. Epl. 1, 156.
Cera. II. S. 5, 54. I. Epl. 6, 62.
Ceratis. IV. Od. 2, 2.
Cerberus immanis janitor aulæ. III. 11, 15. 16. 17.
inſons. II. 19, 19.
Cerea. I. 13, 2. I. S. 8, 30. 32.
Cerea imagine. I. S. 8, 43.
Cereas. Ep. 17, 16.
Cerebri te felicem. I. 8. 9, 11. 12.
Cerebro truncus illapſus. II. Od. 17, 27.
Cerebroſus *pro* facile iraſcens. I. S. 5, 21.
Cerebrum. II. 3. 75.
Cererem jugera immetata ferunt. III. Od. 24, 12. 13.
Cererem tellus inarata reddit. Ep. 16. 43.
Cererem ſpicea corona donet. C. S. 30.
Cereris arcanæ ſacrum III. Od. 2, 26. 27.
Cereris ſacris. II. S. 8, 14.
Ceres nutrit rura. IV. Od. 5, 18.
venerata ut culmo ſurgeret alto. II. S. 2, 124.
Cereus. II. Epl. 1, 265.
in vitium flecti. A. P. 163.
Cera cerite digni. I. Epl. 6, 62.
Cerinthe. I. S. 2, 81.
Ceritus *alii legunt* cerritus. II. S. 3, 278.
Cernere. I. 2, 94.
Cernis. 3, 26.
Certa. I. Od. 12, 23. 13, 6. II. 16, 3. III. 16, 30. I. S. 4, 58. II. 3, 270. 271. I. Epl. 1, 36.
Certabitur. II. S. 5, 27.
Certam. C. S. 74.
Certamen grande. III. Od. 20, 7.
trepidum. I. Epl. 19, 48.
Certamina divitiarum *pro* de divitiis. I. Epl. 5, 8.
Certamine equum primum. A. P. 84.
In certamine Martio ſpectandus. IV. Od 14 17.
In certamine longo minor. I. Epl. 10, 35.
Certans *cum dativo.* Certans melioribus. II. S. 5, 19.
Certant. A. P. 78.
Certantem *cum dativo.* Certantem uvam purpuræ. Ep. 2, 20.
Certantia. I. S. 10, 38.
Certare *cum dativo.* Deſine mecum. I. Epl. 18, 30. 31.
imparibus Ep 11. 18.
joco. II. Od. 12, 18.
mero. IV. 1, 31. I. Epl. 19, 11.
tanto. II. S. 3, 313.
Certas hiemes. I. Od. 15, 35.
Certat. 1, 8. II 6, 15.
Certatim. I. S. 5, 17.
Certavit. A. P. 220.
Certe. II. Od. 4, 15. I. S 9, 67. II. 2, 132.
Certe *pro* ſaltem. Certe fuit. A. P. 472.
Certemus. I. Epl. 14, 4.
Certet (certes *Bentl.*) II. S. 1, 49.
Certi. I. 1, 106.
Certior. II. Od 18, 29.

Certis annis. I. S. 6, 94.
limitibus. II. Epl. 2, 170. 171.
momentis. I. 6, 3. 4.
nominibus. II. 1, 105.
rebus. A. P. 368.
Certius. II. S. 2, 108. I. Epl. 10, 28.
Certo fœdere. III. Od. 24, 23.
lare. I. Epl. 7, 58.
pede. A. P. 158. I. S. 4, 47.
ſubtemine. Ep. 13, 15.
tramite. II. S. 3, 49.
Certum. II. S. 5, 100. 6, 27.
finem. I. Epl. 2, 5. 6.
præſepe. 15, 28.
Certus Apollo *pro* verax. I. Od. 7, 28.
conviva. I. Epl. 7, 75.
dolor. Ep. 15, 16.
orbis. C. S. 21. 22.
Cerva. I. Od. 1, 27.
Cervi luporum præda rapacium. IV. Od. 4, 50.
Cervie ſubacta ferre jugum. II. 5, 1.
Cervos fugaces cohibentis arcu. IV. 6, 33. 34.
fugientes jaculari. III. 12, 10. 11.
Cervus. I. 15, 29. I. Epl. 10, 34.
Ceſpite vivo. III. Od. 8, 4.
Ceſpitem. I. 19, 13. II. 15, 17.
Ceſſant flamina tibiæ. II. 19, 19.
Ceſſantem. III. 28, 8. I. Epl. 15, 6.
ſomnum ad ſtrepitum citharæ. ducere. I. Epl. 2, 31.
Ceſſare. I. Epl. 7, 57. 10, 46. II. 2, 183.
Ceſſantes. I. Od. 35, 15.
Ceſſas. III. 27, 58. II. S. 3, 155. I. Epl. 2, 70.
Ceſſat. I. Od. 27, 13. I. Epl. 7, 78. A. P. 357.
Ceſſator. II. S. 7, 100.
Ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
Ceſſavere. 19, 10.
Ceſſavit. II. 2, 14.
Ceſſerat. II. Od. 1, 26.
malè. *Bentl.* II. S. 1, 31.
Ceſſiſſe. I. Epl. 18, 43.
Ceſſiſſet. I. S. 7, 31.
Ceſſit. III. Od. 11, 15.
Cetaria. II. S. 5, 44.
Cethegis. II. Epl. 2, 117. A. P. 50.
Ceu. IV. Od. 4, 43.
in Charybdi laboras. I. Od. 27, 19.
Charybdim. A. P. 145.
Charta. I. S. 10, 4.
Chartæ *gen. ſing.* 5, 104. I. Epl. 13, 6.
Chartæ *nom. plur.* IV. Od. 8, 21. A. P. 310.
Chartas. II. Epl. 1, 113.
Chartis. IV. Od. 9, 31. I. S. 4, 36. 101. 139. II. Epl. 1, 35. 161. 270.
Chœrilus. II. Epl. 1, 233. A. P. 357.
Chia. Ep. 9, 34.
Chiæ. IV. Od. 13, 7.
Chii. II. S. 3, 115.
Chimæra. I. Od. 27, 24.
Chimæræ. II. 17, 13. IV. 2, 16.
Chio. I. S. 10, 24.
Chios. I. Epl. 11, 1. 21.
Chiragra juſſa contudit articulos. II. S. 7, 15. 16.
nodoſa. I. Epl. 1, 31.
Chium. III. Od. 19, 5. II. S. 8. 15. 48.
Chlamydem. I. Epl. 17, 31.
Chlamydes. 6, 40.
Chlamydum. *ibid.* 44.
Chloë. I. Od. 23, 1. III. 9, 9. 19. 19, 27.
Chloën. III 7, 10. 9, 6. 26, 12.
Chlori. 15, 8.
Chloris. II. Od. 5, 18.
Chorda ſemper oberrat eadem. A. P. 356.
ſonum reddit. *ibid.* 348.
Chordis. I. S. 3, 8.
verba ſocianda loquor. IV. Od. 9, 4.
Choreas. I. 9, 16.
Choreis. II. 19, 25. IV. 6, 15.
Chori leves. I. 1, 31.
Choris. III. 4, 25.
nec ferre pedem dedecuit. II. 12, 17.
Choro Pleiadum ſcindente nubes. IV. 14, 21. 22.
puellarum inſereres. II. 5, 21. 22.
Choros ducit. I. 4, 5.
inter amabiles vatum ponere. IV. 3, 14. 15.
Chorus. C. S. 75. II. Epl. 1, 134. 2, 77. A. P. 193. 283.
Chremes. Ep. 1, 33. A. P. 94.
Chremeta. I. S. 10, 40.
Chryſippi. II. 3, 44.
Chryſippo. I. Epl. 2, 4.
Chryſippus. I. S. 3, 127. II. 3, 287.
Cibaria. I. 1, 32.
Cibo. Ep. 5, 39.
Ciboria lævia Maſſico exple. II. Od. 7, 21. 22.
Cibum projectum odoraris. Ep. 6, 10.
Cibus. II. S. 3, 153.
Cicatricum. I. Od. 35, 33.
Cicatrix fœda. I. S. 5, 60.
Cicere. II. 3, 182.
Ciceris. I. 6, 115. II. 6, 84.
Cicerri (Cicirri. *Bentl.*) I. 5, 52.
Cicerrus (Cicirrus. *Bentl.*) *ibid.* 69.
Ciconia. II. 2, 49.
Cicorea. I. Od. 31, 16.
Cicuta. II. S. 1, 56.
Cicutæ. II. Epl. 2, 53.
Cicutæ *propr.* II. S. 3, 69.
Cicutam *propr. ibid.* 175.
Cicutis allium nocentius. Ep. 3, 3.
Cimex. I. S. 10, 78.
Cinctus. II. 8, 10.
Cinctutis. A. P. 50.
Cinerem. I. Epl. 15, 39.
Cineres. II. Od. 8, 9. IV. 13, 28. Ep. 16, 11. A. P. 471.
Cineri. II. Od. 1, 8.
Cinge. III. 30, 16.
Cingentem. 25, 20.
Ciniflones. I. S. 2, 98.
Cinis. Ep. 17, 33.
Cippus. I. S. 8, 12.
Circa. I. Od. 3, 10. 18, 2. 25, 15. II. 5, 5. IV. 1, 6. 2, 30. II. S. 6, 34. A. P. 132.
Circæa. Ep. 1, 30.
Circæis. II. S. 4, 33.
Circe (circa. *Bentl.*) Ep. 17, 17.
Circen. I. Od. 17, 20.
Circes. I. Epl. 2, 23.
Circiter. 7, 47.
Circo. II. S. 3, 183.
Circum. I. Od. 2, 34. II. 16, 11. Ep. 2, 66. I. S. 3, 135. 6, 58. 82. II. 3, 146. 281. 4, 84. 8, 7. I. Epl. 1, 49. bis. II. 2, 93.
Circumagi. I. S. 9. 17.
Circumdata. 2, 96. 99.
Circumgemit. Ep. 16, 51.

Circumlita. I. Epl. 10, 7.
Circumpoſuiſſe. II. S. 4, 75.
Circumroditur. I. Epl. 18, 82.
Circumtonuit. II. S. 3, 223.
Circumvolat. I. Od. 2, 34. II. S. 1, 58.
Circumvolitas. I. Epl. 3, 21.
Ciſtam effractam plorat. 17, 54.
Citâ claſſe. I. Od. 37, 24.
Cita mors. II. 16, 29. I. S. 1, 8.
Citæ. Ep. 9, 20.
Citaret. I. S. 3, 7.
Cithara. I. Od. 24, 4. 31, 20.
imbelli carmina divides. I, 15, 15.
Citharæ. I. Epl. 2, 31. 53.
ad ſtrepitum ceſſatum ducere curas. 2, 31.
cantus. III. Od. 1, 20.
modis aptare. II. 12, 4.
Muſa. *Bentl.* 10, 18.
ſciens. III. 9, 10.
ſtudio deditus. II. S. 3, 105.
te non decent. III. Od. 15, 14.
Citharas. II. S. 3, 104.
Citius. I. Od. 13, 20. II. S. 2, 80. 5, 35. II. Epl. 1, 262.
Cito. A. P. 335.
Citra. I. S. 1, 107. 10, 31. II. 8, 47.
Citum. Ep. 17, 7.
Citus. I. Od. 37, 18. III. 7, 27. A. P. 252.
pro citò. I. S. 10, 92.
Civem. II. 5, 30. I. Epl. 15, 29.
Cives. I. Od. 2, 21. I. S. 6, 34. 39. I. Epl. 1, 53. A. P. 460.
Civi. I. Od. 32, 5.
Civibus. I. Epl. 17, 33.
Civica jura. 3, 23.
Civicam rabiem. III. Od. 24, 26.
Civicum motum. II. 1, 1.
Civiles. III. 8, 17.
Civilia. I. S. 9, 39.
Civilibus. Ep. 16, 1.
Civilis. IV. Od. 15, 18. II. Epl. 2, 47.
Civitas. IV. Od. 2, 51. Ep. 16, 18. 36.
Civitatem. III. Od. 29, 25.
Civium. 3, 2. 5, 21. Ep. II, 7.
Clade triſti fortuna iterabitur. III. Od. 3, 62.
ſtravit humi ſine Clade victor. IV. 14, 32.
Clades hoc fonte derivata in patriam populumque fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
Clamabit. A. P. 428.
Clamans. II. S. 3, 198.
Clamantibus. *ibid.* 62.
Clamas. 7, 25.
Clamat. I. 1, 12. I. Epl. 17, 48.
Clament. II. S. 3, 130. II. Epl. 1, 80.
Clamet. I. S. 2, 130. II. 3, 57. I. Epl. 6, 36. A. P. 460.
Clamo. II. S. 1, 45. I. Epl. 19, 47.
Clamor. I. Od. 2, 38. III. 8, 16. 24, 46. I. S. 9, 77.
Clamore coronæ prælia ſuſtineas. I. Epl. 18, 53. 54.
magno blateras. II. S. 7, 35.
montium. III. Od. 29, 38. 39.
Clamorem compeſce. II. 20, 23.
lenite ſodales. I. 27, 7.
Clara. II. S. 7, 48.
Clarabit hunc. IV. Od. 3, 4.
Claram. I. 7, 1.
Clare. II. S. 6, 27. I. Epl. 16, 59. bis.
Mæcenas. I. Od. 20, 5.
Clari. III. 1, 7. 14, 7. IV. 13, 14.
Clarior. III. 1, 42. 9, 8.
Claris. IV. 6, 31. A. P. 289. 448.
Claro. C. S. 23. I. S. 6, 58. II. Epl. 2, 1.
Clarorum. II. Epl. 1, 250.
Claros. I. S. 6, 91.
Clarum. IV. Od. 8, 31.
Clarus. III. 24, 30. 29, 17. C. S. 50. II. S. 3, 97. 194. II. Epl. 2, 32.
cauſſis agendis. I. Epl. 7, 47.
Claſſe. I. S. 2, 47. III. Od. 11, 41.
cita reparavit oras. I. Od. 37, 24.
formidatus. III. 6, 15.
Claſſem capta deducere Troja. II. S. 3, 191.
Claſſes aquilonibus arcet. A. P. 64.
Claſſico truci. Ep. 2, 5.
Claſſis. I. Od. 15, 34.
Clathros. A. P. 473.
Claude domum. III. Od. 7, 29.
Claudens. Ep. 2, 45.
Claudere. II. Od. 4, 24. I. S. 10, 59. II. 1, 28.
Claudi *propr.* I. Epl. 9, 1. 12, 26.
Claudiæ. IV. Od. 4, 73.
Claudius. IV. Od. 14, 29. I. Epl. 3, 2.
Claudo pede. III. Od. 2, 32.
Claudum. I. Epl. 17, 61.
Claves. II. S. 3, 146. I. Epl. 20, 3.
Clavibus. II. Od. 14, 26.
Clavos Adamantinos. III. 24, 5. 6.
trabales. I. 35, 18.
Clauſa. I. S. 3, 131.
Clauſas. III. Od. 5, 23.
Clauſit. IV. 15, 9.
Clauſtra. III. 11, 44. I. Epl. 14, 9. II. 1, 255.
Clauſus. II. S. 7, 59.
Clavum depoſitum ſumere. I. 6, 25.
latum. I. 5, 36. 6, 28.
mutaret in horas. II. 7, 10.
Clazomenis. I. 7, 5.
Clemens. III. Od. 11, 46.
Cliens. IV. 12, 15. I. Epl. 7, 75. II. 2, 78.
Clientem. I. Epl. 5, 31.
Clientes. II. Od. 28, 8.
Clienti. II. Epl. 1, 104.
Clientium. II. Od. 18, 25. III. 1, 13.
Clio. I. 12, 2.
Clitellas. I. S. 5, 47. I. Epl. 13, 8.
Clivos. I. Epl. 15, 10.
Clivum. IV. Od. 2, 35.
Cloacam. II. S. 3, 242.
Clune. 8, 91.
Clunes. I. 2, 89.
Clunibus. II. 7, 50.
Cluſinis. I. Epl. 15, 9.
Clypeo. I. Od. 28. 11.
Cnidon. III. 28, 13.
Coa. II. S. 8, 9.
Coactor. I. 6, 86.
Coactus. I. Od. 16, 14.
Coæ. IV. 13, 13.
Cocceji. I. S. 5, 50.
Coccejus. *ibid.* 28. 32.
Cocco. II. 6, 102.
Cochlea. 4, 59.
Cocto. 2, 28.
Cocytus ater. (Cocytos *Bentl.*) II. Od. 14, 17. 18.
Codrus. III. 19, 2.
Coëant. A. P. 12.
Coëat. I. Epl. 5, 25.
Cœlebs. II. Od. 15, 4.
Cœleſtes. II. Epl. 1, 135. IV. Od. 2, 18. *ubi alii legunt* cœleſtis.

Cœ-

Cœleſtia. IV. Od. 7, 13. I. Epl. 17, 34.
Cœleſtis. III. Od. 10, 20. IV. 2, 18. I. Epl. 3, 27.
Cœli decus lucidum. C. S. 2.
ex alto demittere tecto. I. S. 5, 103.
tenebat nox cœli medium ſpatium. II. 6. 101.
Cœlibe. I. Epl. 1, 88.
Cœlibis. II. S. 5, 47.
Cœlitum. Ep. 16, 56.
Cœlo. II. Od. 7, 4. 8, 11. III. 4, 1. 5, 1. 23, 1. Ep. 5, 1.
fulgebat luna ſereno. Ep. 15, 1.
lunam deripit. 5, 46.
Muſa beat. IV. Od. 8, 29.
nox diffundere ſigna parabat. I. S. 5, 10.
obſcuro detergit nubila notus. I. Od. 7, 15.
refixa devocare ſidera. Ep. 17, 5.
ſupponas vina ſereno. II. S. 4, 51.
Cœlum. 5, 97. I. Epl. 7, 77. 15, 1.
contraxit tempeſtas. Ep. 13, 1.
effertis rumore ſecundo. I. Epl. 10, 9.
in cœlum ſerus redeas. I. Od. 2, 45.
non animum mutant. I. Epl. 11, 27.
petimus ſtultitia. I. Od. 3, 38.
recludens virtus. III. 2, 21. 22.
ſidet inferius mari. Ep. 5, 79.
Coëmens. I. S. 2, 9.
Coëmptas. II. 3, 245.
Coëmptis. II. Od. 3, 17.
Coëmptos. I. 29, 13.
Cœna. I. S. 6, 116. II. 2, 77. 6, 86. 104. 8, 1. I. Epl. 5, 27. 14, 35. A. P. 91. 376.
Cœnabat. I. Epl. 15, 34.
Cœnacula. 1, 91.
Cœnæ. III. Od. 29, 15. II. S. 6, 65. 8, 7.
Cœnam. I. S. 5, 57. II. 7, 30. I. Epl. 7, 61. 72. II. 1, 177. *alii legunt* Scenam.
jucunde pro duximus illam. I. S. 5, 70.
Cœnamus. II. 8, 27.
Cœnant. II. Epl. 1, 110.
Cœnantes. I. S. 5, 8.
Cœnantibus. II. 8, 18.
Cœnare. I. S. 4, 86. I. Epl. 5, 2.
Cœnarum. II. S. 4, 35. I. Epl. 19, 38.
Cœnas *verb.* I. Epl. 7, 70.
Cœnat. 6, 56. II. 2, 168.
Cœnatus. I. S. 10, 61.
Cœnem. II. 3, 235.
Cœnes. I. Epl. 18, 48.
Cœnis. II. Od. 14, 28. II. S. 7, 103.
Cœno cupiens evellere plantam. II. S. 7, 27.
Cœperunt. I. 3, 105. 8, 28.
Cœpi. 9, 63.
Cœpit. I. 9, 42. II. 6, 41. I. Epl. 2, 40. 15, 27. II. 1, 94. 149. 162. 2, 35. A. P. 208.
Coërceat. Ep. 9, 35.
Coërces. I. Od. 10, 18. II. 19, 19. I. S. 3, 134.
Coërcet. II. Od. 18, 38. I. S. 3, 79. 8, 4. II. 3, 178.
Coërcuit. A. P. 293.
Cœtus. III. Od. 2, 23.
Cogas. II. Epl. 1, 228.
Cogat. I. 6, 51.
Cogemus. I. S. 4, 143.
Cogere. III. Od. 3, 51. I. S. 3, 4. I. Epl. 10, 46.
Coges. I. Epl. 16, 75.
Coget. A. P. 448.
Cogi. I. Epl. 2, 11. 20, 8.
Cogimur. II. Od. 3, 25.
Cogit. III. 9, 18. 15, 11. I. S. 4, 127. 6, 37. I. Epl. 9, 2.
Cogit. A. P. 419. *pro* colligit in unum.
Cogitat. I. Epl. 2, 50. A. P. 144.
Cogitet. II. Od. 11, 2.
Cognata. II. S. 3, 280. 6, 63.
Cognati. I. S. 9, 27.
Cognatis. II. 3, 58.
Cognatorum. II. Epl. 2, 136.
Cognatos. I. S. 1, 88. II. 8, 316.
Cognitor. 5, 38.
Cognomen. I. 3, 58, II. 2, 56. 3, 26. I. Epl. 13, 9.
Cognomine. II. 2, 101.
Cognoſcere. 1, 229.
Cogor. I. Od. 34, 5.
Cohæredum. II. S. 5, 107.
Cohæres. 5, 54.
Cohibebor. II. Od. 20, 8.
Cohibent. I. 28, 2. III. 4, 80. II. S. 4, 14.
Cohibente nodo crinem. *Bentl.* III. Od. 14, 22.
Cohibentia. II. Epl. 1, 255.
Cohibentis. IV. Od. 6, 34.
Cohibere. III. 14, 22.
Cohibet. I. 1, 33.
Cohors febrium. 3, 31.
Gigantum. II. 19, 22.
laborioſa Ulyſſei. Ep. 16, 60.
operum ſtudioſa. I. Epl. 3, 6.
Cohortes feſſas abdidit. III. Od. 4, 38.
Cohortem. I. S. 7, 23.
Cohorti. I. Epl. 8, 14.
Cohortis. II. Od. 20, 18.
Coibat. A. P. 207.
Cois *alii legunt* Chlorin. I. S. 2, 101.
Coit. I. Epl. 3, 32.
Colcha venena. *Bentl.* II. Od. 13, 8.
Colchi. IV. 4, 63.
Colchica. II. 13, 8.
Colchicis. Ep. 5, 24. 17, 35.
Colchis. 16, 58.
Colchos. 5, 21. *alii legunt* Iolchos.
Colchus. II. Od. 20, 17. A. P. 118.
Colendi. C. S. 2.
Coli. III. Od. 5, 24.
Colis. II. 14, 22.
Colit. I. 35, 21.
Colla. II. 12, 12.
Colla eripe turpi jugo. II. S. 7, 91. 92.
Collata. III. 4, 19.
Collatis. A. P. 3.
Collaudem. I. S. 6, 70.
Colle. II. Epl. 2, 68.
Collecta. I. 2, 53. 10, 47. II. 2, 26.
Collectos. I. 15, 15.
Collectus. I. S. 4, 31.
Collega. 6, 40.
Collegam. I. Epl. 20, 28.
Collegia. I. S. 2, 1.
Collegiſſe. I. Od. 1, 4.
Collegit. I. Epl. 11, 13.
Colles. I. Od. 20, 12. IV. 12, 12. C. S. 7. I. Epl. 3, 5.
Collibuiſſet. I. S. 3, 6.
Collibus. IV. Od. 5, 29. Ep. 12, 20.
Collige. II. S. 1, 51. II. Epl. 1, 119.
Colligis. I. Epl. 12, 1.
Colligit. II. S. 4, 56.
Collines. I. Od. 15, 20.

Colli-

Colliſa. I. Epl. 2, 7.
Collo indocili jugum trahentes. III. Od. 3, 14. 15.
languido vomerem trahentes. Ep. 2, 63. 64.
ex collo furtim carpſiſſe coronas. II. S. 3, 256.
Collocare. Ep. 17, 68.
Colludere. A. P. 159.
Collum contendat laqueo preſſiſſe. I. Epl. 16, 37.
pendulum zonâ lædere. III. Od. 27, 59. 60.
poſuit pulvere. IV. 6, 11. 12.
Collyria. I. S. 5, 30.
Coloni. II. Od. 14, 12.
Colono. II. 6, 5.
Colonum. II. S. 2, 115.
Colonus. I. Od. 35, 6. II. S. 1, 35.
Colophon. I. Epl. 11, 3.
Color. I. Od. 13, 5. II. 2, 1. IV. 12, 4. 13, 17. Ep. 12, 10. 17, 21. II. S. 1, 60. I. Epl. 17, 23.
Colore. II. Od. 4, 3. 5, 12.
Colori. A. P. 236.
Coloribus. IV. Od. 8, 7. I. Epl. 3, 20.
Colores. III. Od. 5, 27. I. Epl. 6, 18. 16, 38. A. P. 86.
Colubræ. I. S. 8, 42.
Colubros virides. I. Od. 17, 8.
Columba. Ep. 16, 32.
Columbam. IV. Od. 4, 32.
Columbas. I. 37, 18.
Columbi. I. Epl. 10, 5.
Columbino. II. S. 4, 56.
Columbis. I. Od. 2, 10.
Columen. II. 17, 4.
Columnas. 18, 4. I. Epl. 10, 22.
Colunt. II. Epl. 1, 7.
Coma ſpiſſa. III. Od. 19, 25.
Comæ. IV. 7, 2.
ſpiſſæ nemorum. 3, 11.
Comam flavam. I. 5, 4.
lauro cinge. III. 30, 16.
longam renodantis. Ep. 11, 28.
nemorum. I. Od. 21, 5.
nodum religata. II. 11, 24.
Comas vincti fronde. II. Epl. 1, 110.
virides Nereïdum. III. Od. 28, 10.
Combiberet. I. 37, 28.
Comedenda. I. Epl. 7, 19.
Comes. I. Od. 28, 21. IV. 5, 24. Ep. 1, 17. I. S. 5, 2. 6, 102. II. 5, 17. 6, 93. 7, 115. I. Epl. 7, 76. 17, 52. II. 2, 187.
Comeſſabere. IV. Od. 1, 1.
Comica. A. P. 89.
Comicus. II. S. 5, 91.
Comis. I. Od. 30, 7. I. S. 4, 90. 10. 41. 53. 65. II. 8, 76. II. Epl. 2, 133.
Comitem. I. Od. 35, 22. I. Epl. 18, 30.
Comitis. II. Od. 17, 12. III. 11, 13. IV. 9, 16. 12, 1. I. S. 5, 9. 7, 25.
Comiti. I. Epl. 8, 2.
Commendare. A. P. 225.
Commendat. I. Epl. 18, 7. II. 1, 261.
Commendes. I. Epl. 18, 76.
Commendet. I. 15, 21.
Comminuas. I. S. 1, 43.
Comminxit. I. 3, 90.
Commiſerit. A. P. 301.
Commiſit. I. Od. 3, 11. IV. 14, 15.
Commiſſa I. S. 3, 95. 4, 84. I. Epl. 18, 70. A. P. 200.
Commiſſi. IV. Od. 9, 11.
Commiſſum. III. 27, 39. I. Epl. 18, 38.
Commiſſum arbitrio. II. S. 5, 105.
Commiſta. I. 10, 24.
Committenda. II. Epl. 1, 231.
Committere. I. Od. 28, 31. II. S. 4, 25.
Committes. 7, 67.
Committis. A. P. 125.
Commoda. II. S. 8, 76. I. Epl. 14. 7. II. 1, 3. 2, 70. A. P. 175.
Commodet. I. Epl. 1, 40.
Commodis. III. Od. 19, 12. IV. 8, 1.
Commodius. I. S. 6, 110. II. 2, 91.
Commodus. I. Epl. 9, 9. II. 1, 227. A. P. 257.
Commôrit. II. S. 1, 45.
Commotæ. 3, 278.
Commotus. 3, 209.
Commune. II. Od. 15, 14.
Communia. A. P. 128.
pro publica. Communia laudas. I. Epl. 20, 4.
Communibus. 10, 34.
Communiter. Ep. 16, 15. I. Epl. 2, 13.
Comœdia. I. S. 4, 45. 10, 16. II. Epl. 1, 169. A. P. 93. 281.
Comparat. Ep. 2, 30.
Comparatio collativa meri cum cœna. I. Od. 14, 26. 27. 28.
Comparationis collativæ altera pars omiſſa. II. Od. 10.
Comparativus cum genitivo.
minor capitis. III. Od. 5, 42.
Comparativus rarior.
impunitior captas. II. S. 7, 105.
inſtructior decem vitiis. I. Epl. 18, 25.
puerilius eſſe his. II. S. 3, 47.
ſcientioris veneficæ. Ep. 5, 72.
ruſticius toga defluit. I. S. 3, 31.
Comparet. 1, 112. II. Epl. 1, 65.
Comparis. II. Od. 5, 2.
Compede. IV. 11, 24. Ep. 4, 4.
Compedibus. I. Epl. 16, 77.
Compellans I. S. 7, 31.
Compellar, *alii legunt* compeller. I. Epl. 7, 34.
Compellarer. II. S. 3, 297.
Comperit. II. Epl. 1, 12.
Compeſcant. I. 12, 16.
Compeſce. I. Od. 16, 22. II. 20, 23. I. Epl. 2, 63.
Compenſet. I. S. 3, 76.
Compeſceret. I. 8, 31.
Compeſcet. II. Epl. 2, 122.
Compeſcit. II Od 14, 9.
Compilaſſe I. S. 1, 121.
Compilent. 1, 78.
Compita. II. 3, 26. 281. 6, 50. I. Epl. 1, 49.
Compleſti. Ep 6, 9.
Complere. II. Epl. 1. 217. A. P. 205.
Complexus. I. S. 5, 43.
Complures. 10, 87.
Compone III. Od. 17, 14.
Componere. 29, 33. I. S. 1, 103. 4, 8. 5, 29. II. 1, 63. 3, 77. I. Epl. 2, 11. II. 1, 251. A. P. 35.
Compono. I. Epl 1, 12. II. 2, 91.
Componunt 1, 8. 2, 106.
Comportatis. I. 2, 50.
Comportet. II. S. 3, 104.
Compos. A. P. 76.
Compoſita. I. Od. 9, 20.
Compoſitis. IV. 14, 52. II. S. 3, 110.
Compoſitum. II. Epl. 1, 77.
Compoſitus (compoſiti. *Bentl.*) I. S. 7, 20.

Com-

Compoſui. I. S. 9, 28. II. 1, 3.
Compreſſis. I. 4, 138.
Compti. II. 8, 70.
Comptos. IV. Od. 9, 13.
Compulerit Mercurius nigro gregi. I. 24, 18.
Conamur. 6, 9.
Concanum. III. 4, 34.
Concedas. I. S. 3, 85.
Concedere. 4, 140. 143. II. Epl. 2, 142.
Concedes. I. Epl. 7, 13.
Concedi. A. P. 369.
Conceditur. I. Epl. 5, 12.
Concentum. 14, 31.
Conceſſa. I. S. 4, 113.
Conceſſerat. I. Od. 28, 13.
Conceſſere. A. P. 373.
Concha. I. S. 3, 14.
Conchæ. II. 4, 28.
Conchis. II. Od. 7, 23.
Conchylia. Ep. 2, 49. II. S. 4, 30. 8, 27.
Concidit. III. Od. 16, 11.
Concidunt. I. 12, 30.
Concilietur. A. P. 196.
Concilio. III. Od. 25, 6. *alii legunt hoc loco* conſilio. IV. 5, 4.
Concines. IV. 2, 33. 41.
Concinna. I. Epl. 11, 2.
Concinnior. II. 1, 74.
Concinnus. I. S. 3, 50.
Concipitur. II. Od. 13, 9.
Concita. III. 15, 10.
Concitet. I. 35, 16.
Conclave. II. S. 6, 113.
Concludere. I. 4, 40.
Concluſas. *ibid.* 19.
Concluſus. *ibid.* 76.
Concordia. I. Epl. 12, 19.
Concredere. II. S. 6, 43.
Concubitu. A. P. 398.
Concupiveris. Ep. 3, 19.
Concurrant. I. S. 6, 43.
Concurrit. II. Epl. 1, 205.
Concurritur. I. S. 1, 7.
Concuſſa. II. 3, 295.
Concute. I. 3, 35.
Concutitur. I. Od. 34, 12.
Condere. 10, 8.
luſtrum. *Bentl.* II. 4, 24.
Conderet. II. S. 7, 11.
Condes. A. P. 436.
Condet. I. Epl. 6. 25.
Condiderit. II. S. 1, 82. 84.
Condidit. I. Od. 1, 9. II. 16, 3. Ep. 9, 26.
Condis. I. Epl. 3, 24.
Condiſcat. III. Od. 2, 3.
Condiſce. IV. 11, 34.
Condit. 5, 29.
Condita. 13, 15. I. S. 4, 89. II. Epl. 1, 140.
Conditi. Ep. 7, 2.
Conditio. II. S. 8, 65.
Conditione. II. Epl. 1, 152.
Conditionibus. I. Od. 1, 12. III. 5, 14.
Conditor. C. S. 33. *alii hoc loco legunt* condito. A. P. 394.
Conditum *penult. producta.* II. S. 8, 69.
Conditum *penult. brevi.* I. Od. 20, 3.
Conditus. I. S. 5, 92.
Condo. I. Epl. 1, 12.
Condoluit. I. S. 1, 80.
Conducat. A. P. 195.
Conducere. I. Epl. 1, 77.
Conducti. A. P. 431.
Conductis. I. S. 2, 9.
Conducto. I. Epl. 1, 92.
Conductum. II. S. 7. 18.
Condunt. II. Epl. 1, 8.
Coner. I. 9, 3. II. 1, 81. II. S. 1, 41.
Confecta duella *pro* finita. II. Epl. 1, 254.
Conferbuit. I. S. 2, 71.
Confeſtim. I. Epl. 12, 9.
Confice. I. S. 9, 29.
Confidens. 7, 7.
Confundet. I. Od. 17, 23.
Confuſa. II. Epl. 1, 195.
Confuſum. II. S. 4, 67.
Confuſus. I. 8, 28. A. P. 213.
Congeris. I. S. 1, 72. *alii legunt* cogeris.
Congeſta. *ibid.* 32.
Congeſtis. *ibid.* 70.
Conjuge. III. Od. 3, 64. 5, 5. II. Epl. 2, 142.
Conjugibus. IV. Od. 4, 68. 9, 24.
Conjugis. I. 1, 26. II. 19, 13. III. 5, 41.
Conjurat. A. P. 411.
Conjurata. I. Od. 15, 7.
Conjux. III. 24, 20. II. S. 5, 31. 7, 46.
Connecte. II. Epl. 2, 86.
Conopeum. Ep. 9, 16.
Conor. I. Epl. 1, 19.
Conſcia. II. S. 7, 60.
Conſcientia. Ep. 5, 29.
Conſcio. III. Od. 6, 29.
Conſcire. I. Epl. 1, 61.
Conſcripti. A. P. 314.
Conſecrat. IV. Od. 8, 27.
Conſentire. I. Epl. 18, 65.
Conſentit. II. Od. 17, 22.
Conſenuit. III. 5, 8.
Conſequitur mors virum fugacem. *Bentl.* 2, 14.
Conſervus. I. S. 8, 9. II. 7, 80.
Conſidere. I. 8, 7.
Conſilî expers vis. III. Od. 4, 65.
Conſilia libera. Ep. 11, 26.
nova. I. Epl. 18, 33.
Conſiliantibus. III. Od. 3, 17.
Conſiliis æternis animum fatigas. II. 11, 12.
juvenis catervæ revictæ. IV. 4, 23. 24.
ſtultitiam miſce. 12, 27.
Conſilio firmaret patres. III. 10, 45. 46.
Conſilium. IV. 14, 33. I. S. 4, 133. II. 3, 17. I. Epl. 1, 24.
arcanum retegis. III. Od. 21, 15, 16.
lene datis. 4, 41.
Conſiſtere. I. S. 1, 107. 9, 9.
Conſiſtimus. 9, 62.
Conſiſtit. II. 4, 82.
Conſociare. II. Od. 3, 10.
Conſolor. I. S. 6, 130.
Conſortem. III. Od. 24, 60.
Conſpectus. A. P. 228.
Conſpexerit. I. Epl. 6, 26.
Conſpexit. 7, 49.
Conſpicitur. III. Od. 7, 26.
Conſpicuum. 16, 19.
Conſpuet. II. S. 5, 41.
Conſtanter. 7, 6.
Conſtanti. III. Od. 7, 4.
Conſtantia. Ep. 15, 15.
Conſtantior. 12, 19. II. S. 7, 18.
Conſtare. I. Epl. 14, 16.
Conſtat. II. S. 4, 64.
Conſtet. A. P. 127.
Conſtiterint. I. Od. 9, 4.
Conſtrictos. I. S. 6, 23.
Conſtructus. 1, 44.
Conſtruxerit. II. 3, 96.
Conſueris (conſueſti. *Bentl.*) I. 7. 34.
Conſuetudo. 3, 36.
Conſul. IV. Od. 9, 39.
Conſularis. II. 16, 9.

Conſule *nom.* II. Od. 1, 1. III. 8, 12. III. 14, 28. 21, 1. Ep. 13, 6. I. S. 2, 70.
Conſule *verb.* II. S. 3, 193.
Conſulenti. II. Od. 1, 14.
Conſulere. II. S. 3, 192.
Conſulis *nom.* III. Od. 28, 8.
Conſulis *verb.* I. Epl. 17, 1.
Conſulit. II. S. 6, 51. I. Epl. 16, 28.
Conſulta. I. Epl. 16, 41.
Conſulti. II. 2, 87.
Conſultis. *ibid.* 159.
Conſulto. I. S. 10, 14.
Conſultor. 1, 10.
Conſultus. I. Od. 34, 3. I. S. 1, 17. A. P. 369.
Conſumere. II. S. 4, 48. I. Epl. 2, 27.
Conſumeret. II. S. 2, 92.
Conſumet. I. 9, 33.
Conſumimus. II. Epl. 2, 97.
Contagia lucri. I. 12, 14.
pecori nocent. Ep. 16, 61.
Contaminato. I. Od. 37, 9.
Contemnas. I. Epl. 1, 29.
Contemnat. I. S. 4, 68. I. Epl. 1, 50.
Contemnere honores. II. S. 7, 85.
voces populi. I. 1, 65.
Contemnêre miſer. II. 3, 14.
Contemni. I. Epl. 15, 7.
Contemplere optima corporis. (contemplare. *Bentl.*) I. S. 2, 91.
Contempleris. III. Od. 29, 7.
Contemplor. I. S. 1, 67.
Contemptæ. III. Od. 16, 25.
Contemptis. I. S. 10, 77.
Contempto. Ep. 4, 16.
Contemptum. II. S. 5, 36.
Contendat. III. Od. 1, 13. I. Epl. 16, 37.
Contendere. I. S. 9, 42. I. Epl. 1, 18.
Contendit. Ep. 16, 57.
Contenta. 14, 16.
Contento fune. II. S. 7, 20.
paucis. I. 3, 16.
poplite. II. 7, 97.
Contentus. I. 1, 3. 118. 4, 108.
Conticuit. I. Epl. 18, 43.
Contigit. I. S. 10, 23. II. 4, 93. II. Epl. 2, 41.
Continente. II. Od. 18, 22.
Contingat. I. Epl. 4, 10.
Contingere. II. S. 3, 110. 113. 4, 87.
Continget. A. P. 51.
Contingis Deos propius. II. S. 6, 52.
Contingit. I. Epl. 2, 46. 17, 36. 15, 44.
Contingunt. 17, 9.
Continuat. II. S. 6, 108.
Continuem. III. Od. 16, 42.
Continui montes. I. Epl. 16, 5.
Continuit. I. Od. 35, 37.
Continuo. I. S. 2, 118. 6, 29. 100. II. 3, 160. 8, 29.
Contra. III. Od. 4, 57. Ep. 1, 6. 4, 19. 11, 11. I. S. 1, 6. 2, 4. 30. 3, 27. 4, 38. 6, 12. II. 3, 74. 233. I. Epl. 17, 25.
Contracta. III. Od. 1, 33. I. Epl. 5, 20. II. 2, 80.
Contractæ. II. S. 2, 125.
Contracto. III. Od. 16, 39.
Contractum. II. S. 7, 61.
Contractus. I. Epl. 7, 12.
Contrahes. II. Od. 10, 23.
Contraria. I. S. 2, 24.
Contraxit. Ep. 13, 1.
Contrectatus. I. Epl. 20, 11.
Contremuit. II. Od. 12, 8.
Contriſtat. I. S. 1, 36.
Contuderit. IV. Od. 3, 8. I. Epl. 8, 5.
Contudit. III. Od. 6, 10. II. S. 7, 16.
Contulerim. I. S. 5, 44.
Contulerit. *ibid.* 54.
Contumeliæ. Ep. 11, 26.
Contundet. 5, 98.
Conveniat. I. Epl. 3, 31.
Convenienter naturæ vivere. I. Epl. 10, 12.
Convenientia. A. P. 119. 316.
Conveniet. I. Epl. 10, 42. A. P. 226. *alii hoc loco legunt* convenit.
Conveniſſe. II. Epl. 1, 57.
Convenit. I. S. 7, 10. II. 4, 71. 8, 48. A. P. 226. *alii legunt hoc loco* conveniet.
Conveniunt. III. Od. 3, 69.
Conventu. I. S. 7, 23.
Converſa. Ep. 16, 27. I. Epl. 17, 26.
Converſis. A. P. 166.
Converſo. III. Od. 16, 8.
Convertere. Ep. 5, 88.
Converteret ora vulgi (converterit *Bentl.*) II. Epl. 1, 196.
Convitia ingerere. I. S. 5, 11. 12. regerit. 7, 29.
Convictor. 6, 47.
Convictore. 4, 96.
Conviva. I. Od. 28, 7. Ep. 12, 23. I. S. 1, 119. 10, 80. II. 8, 76. I. Epl. 7, 75. 13, 15.
Convivæ. II. S. 8, 41. II. Epl. 2, 61.
Convivam. II. S. 6, 111. 7, 34.
Convivas. I. 5, 74.
Convivatoris. II. 8, 73.
Convivia. I. Od. 6, 17. II. Epl. 2, 56.
Convivia arcta. I. Epl. 5, 29.
Convivis. II. S. 2, 69.
Conviviorum. Ep. 11, 8.
Coo. II. S. 4, 29.
Cooperto. 1, 68.
Copia. I. Od. 17, 14. II. 15, 6. C. S. 60. I. S. 1, 57. II. 2, 42. I. Epl. 12, 2. 29.
Copiam. III. Od. 29, 9.
Copias. IV. 14, 33.
Copula irrupta tenet. I. 13, 18.
Coquat. A. P. 186.
Coquite. II. S. 2, 41.
Coquitur. 8, 48.
Cor. 3, 28. 213. A. P. 98.
Coram. III. Od. 6, 29. I. S. 4, 74. 95. 6, 56. I. Epl. 7, 38. 17, 43. A. P. 185.
Corano. II. S. 5, 57. 64.
Corde tremit. I. Od. 23, 8.
Cordi eſt Muſa. 17, 14.
Corinthi. 7, 2.
Corinthum. I. Epl. 17, 36.
Corinthus. II. 1, 193.
Corio. II. 5, 83.
Corna. 2, 57. I. Epl. 16, 9.
Cornibus. III. Od. 12, 4.
Cornicis. IV. 13, 25.
Cornicula. I. Epl. 3, 19.
Cornix. III. Od. 27, 16.
Cornu. I. 17, 16. II. 19, 30. C. S. 60. I. S. 4, 34. 5, 58. II. 1, 52. 2, 61. I. Epl. 12, 29.
Cornua. III. Od. 21, 18. 27, 48. 72. Ep. 6, 12. 16, 59. I. S. 6, 44.
Cornuum. II. Od. 1, 17.
Corona. A. P. 250.
populea vinxiſſe tempora. I. Od. 7, 23.
ſpicea Cererem donet. C. S. 30.

Coronæ clamore prælia ſuſtineas. I. Epl. 18, 53, 54.
nexæ Philyra. I. Od. 38, 2.
opifex. III. 27, 30.
ſpiſſæ riſum tollant. A. P. 381.
Coronam hærentem crinibus ſcindat. I. Od. 17, 27. 28.
hærentem capiti detrahere. I. S. 10, 48. 49.
nectat. II. Epl. 2, 96.
necte. I. Od. 26, 8.
Coronantem. III. 23, 15.
Coronari. I. Epl. 1, 50.
Coronas. II. Od. 7, 24. III. 14, 17. II. S. 3, 256.
Coronatus. II. Od. 7, 7.
Coronet. I. Epl. 18, 64.
Coronis. IV. Od. 11, 3.
Corpore. II. S. 3, 310. 7, 67. I. Epl. 8, 7. 12, 13.
albo. III. Od. 2, 15.
ægroto. I. Epl. 2, 48.
combiberet venenum. I. Od. 37. 28.
egregio. I. S. 6, 67.
inculto. 3, 34.
parvo. I. Epl. 17, 40.
pleno. 7, 31.
pro corpore dedit nummos. I. S. 2, 43.
ſecto. IV. Od. 4, 61.
torpet. I. Epl. 6, 14.
tuto. III. 4, 17.
Corpori ſalubres malvæ. Ep. 2, 58.
Corporibus. II. Od. 14, 16.
Corporis. C. S. 64. I. S. 2, 90. I. Epl. 20, 24.
Corpus. I. Epl. 1, 31. 4, 6. II. 1, 141.
impube. Ep. 5, 13.
irriguum mero. II. S. 1, 9.
lævum. I. 2, 125.
mortale. I. Od. 35, 3.
onuſtum. II. S. 2, 77.
ſuperbum. 2, 109.
tentatum frigore. I. 1, 80.
tenuatum. II. 2, 84.
vitioſum. 7, 108. 109.
Corrector Beſtius. *Bentl.* I. Epl. 15, 37. II. 1, 129.
Correctus. I. 15, 37.
Correptus. II. S. 3, 257.
Corrigi. A. P. 438.
Corrigere. I. Od. 24, 20.
Corripuit. I. Od. 3, 33.
Corruget. I. Epl. 5, 23.
Corrupta. I. S. 2, 39.
Corruptam. 9, 57. *alii legunt* corrumpam.
Corruptius. 5, 95.
Corruptorem. II. 7, 63.
Corruptus. 2, 9. 25.
Cortice. III. Od. 9, 22. I. S. 4, 120.
Corticem. III. Od. 8, 10.
Corvino. 21, 7.
Corvinus. I. 8. 10, 29.
Corvorum. 8, 38.
Corvos in cruce paſces. I. Epl. 16, 48.
Coruſco igni. I. Od. 34, 6.
fulmine. *Bentl.* III. 4, 44.
Corvum oſcinem. 27, 11.
deludet hiantem. II. S. 5, 56.
Corvus. I. Epl. 17, 50.
Corybantes. I. Od. 16, 8.
Corycio croco. II. S. 4, 68.
Coſtam Achæmenium. III. Od. 1, 44.
Cote cruenta. II. 8, 16.
Cothurnis. I. S. 5, 64.
Cothurno. II. Od. 1, 12. A. P. 280.
Cotis. A. P. 304.
Cotiſonis. III. Od. 8. 18.
Cotyttia. Ep. 17, 56.
Crantore. I. Epl. 2, 4.
Cous Amyntas. Ep. 12, 18.
Cras. I. Od. 7, 32. 9, 13. III. 17, 9. 14. 29, 43. II. S. 3, 232. 6, 35. I. Epl. 1, 86. 5, 9. 16, 33.
Craſis. Deinde *diſyl.* I. S. 5, 37. cerea *diſyl.* 8, 42. caliendrum. *triſyl. ibid.* 48. Oſtrea. *diſyl.* II. S. 2, 21. deerit. *diſyl.* 2, 108. iiſdem *diſyl.* I. Epl. 1, 71.
Craſſa. I. S. 3, 15. II. 2, 3.
Craſſe. II. Epl. 1, 76.
Craſſi. II. S. 4, 52.
Craſſi *nom. propr.* III. Od. 5, 5.
Craſſo. II. Epl. 1, 244.
Craſſum. A. P. 375.
Crateræ. III. Od. 18, 7.
Craterum dixiſſe putato. II. S. 3, 161.
Cratibus. Ep. 2, 45.
Cratino. I. Epl. 19, 1.
Cratinus. I. S. 4, 1.
Creandis. I. Epl. 2, 44.
Creantur. IV. Od. 4, 29.
Crebris. I. Od. 25, 2.
Crebro. I. Epl. 1, 7.
Credam. 8, 11.
Credas. IV. Od. 9, 1. II. S. 2, 72. 112. I. Epl. 16, 19. II. 1, 101.
Credat. I. S. 5, 100. II. 7, 65. II. Epl. 1, 67. *alii hoc loco legunt* credit.
Crede. II. Od. 4, 17. III. 27, 63. I. S. 7, 35. II. 1, 53. 3, 75. 232. 7, 93. I. Epl. 4, 13. 9, 13.
Credebat. II. S. 1, 31. II. Epl. 2, 129.
Credere. I. S. 2, 19. I. Epl. 1, 48. 7, 61. II. 1, 214.
Crederem. II. Od. 8, 5.
Credi. A. P. 339.
Credibile. I. S. 9, 52.
Crediderim. II. Od. 13, 5. I. Epl. 2, 5.
Credidimus. III. Od. 5, 1.
Credidit. *ibid.* 33. 27, 26. Ep. 5, 43. II. S. 3, 91.
Credis. I. Epl. 1, 42. 102. 6, 8. 14, 20. 16, 15. 18, 106. 19, 1. II. 2, 159.
Credit. A. P. 296.
Credite. II. Od. 19, 2. I. Epl. 17, 61. A. P. 6.
Creditor. II. S. 3, 65.
Creditur. 4, 21. II. Epl. 1, 168.
Creditum. I. Od. 3, 5. 24, 11.
Credo. II. S. 2, 90. 3, 88. 5, 87. 7, 68.
Credula. I. Od. 11, 8. IV. 1, 30. Ep. 16, 33.
Credulus. I. Od. 5, 9.
Cremato. IV. 4, 53.
Crematos. Ep. 17, 79.
Creontis. 5, 64.
Crepante. 16, 48.
Crepat. II. S. 3, 33. I. Epl. 7, 84.
Crepent. A. P. 247.
Crepidas. I. S. 3, 127.
Crepuit. II. Od. 17, 26.
Creſcam. III. 30, 8.
Creſcent. II. S. 5, 44.
Creſcentem. III. Od. 16, 17. IV. 6, 38. II. S. 5, 98.
Creſcere. II. Epl. 1, 107.
Creſcit. I. Od. 12, 45. II. 2, 13. III. 23, 11. Ep. 12. 8. I. Epl. 1, 80. II. 2, 101.
Creſcunt. III. Od. 16, 36. 24, 63.

Creſſa. I. Od. 36, 10.
Creta. Ep. 12, 10. II. S. 3, 246.
Cretam. Ep. 9, 29.
Creten. III. Od. 27, 34.
Creticum. I. 26, 2.
Crevere. IV. 15, 14. A. P. 216.
Crevit. IV. Od. 4, 46. 62. II. S. 4, 15.
Crimina. I. S. 3, 61. I. Epl. 18, 80.
Crimine. I. Epl. 7, 56. A. P. 262.
Criminibus. III. Od. 7, 14.
Criminoſis. I. 16, 2.
Crine. II. 12, 23.
Crine nigro decorum. I. 32, 11. 12.
Crinem myrrheum nodo cohibere. III. 14, 22.
Crines. I. 15, 20. III. 4, 62. IV. 6, 26.
comptos. IV. 9, 13. 14.
implicata brevibus viperis. Ep. 5, 15.
nodo coërces. II. Od. 19, 19.
religata fulges. IV. 11, 5.
Crinibus. I. 17, 28. II. 5, 24.
Criſpe Salluſti. II. 2, 3.
Criſpini. I. S. 1, 120. II. 7, 45.
Criſpinum. I. 3, 139.
Criſpinus. 4, 14.
Critici. II. Epl. 1, 51.
Croco. II. S. 4, 68.
Crocodili. Ep. 12, 11.
Crocum. II. Epl. 1, 70.
Crœſi. I. 11, 2.
Cruce. II. S. 7, 47.
in cruce ſuffigat. I. 3, 82.
paſces in cruce corvos. I. Epl. 16, 48.
Cruciaverit. I. S. 2, 22.
Crucier. 10, 78.
Cruda. III. Od. 11, 12.
Crudæ. Ep. 8, 6.
Crudeles. I. Epl. 17, 61.
Crudelior. II. S. 8, 61.
Crudelis. IV. Od. 10, 1.
Crudi. I. Epl. 6, 61.
Crudis. I. S. 5, 49.
Cruenta. II. Od. 8, 16. III. 2, 11.
Cruentis. II. S. 3, 223.
Cruento dente laceſſiti. II. Epl. 1, 150. 151.
Marte. II. Od. 14, 13.
Cruentum. I. 2, 39.
Cruentus. II. S. 5, 15.
Crumena. I. Epl. 4, 11.
Cruor. I. S. 8, 28.
ſacer. Ep. 7, 20.
viperinus. 3, 6.
Cruore. II. Od. 1, 36. 13, 7. Ep. 17, 32. 51.
Cruorem. II. S. 3, 275.
Cruoribus. II. Od. 1, 5.
Cruoris. A. P. 476.
Crura. II. Od. 19, 32. Ep. 4, 4.
Crure. I. Epl. 17, 59. I. S. 2, 102.
Cruribus. II. Od. 20, 9. I. S. 2, 131. 3, 47.
Crus. I. S. 2, 81. 92. 6, 27.
Cruſtula. 1, 25. II. 4, 47.
Cubans. II. 6, 110.
Cubantis. I. Od. 17, 11. II. S. 3, 289.
Cubat. I. S. 9, 18. II. Epl. 2, 68.
Cubet. Ep. 3, 22. 12, 5.
Cubili. IV. Od. 15, 16.
Cubilia. I. S. 3, 100.
inominata. Ep. 16, 38.
tenta. 12, 12.
Cubilibus indormit. 5, 69.
Cubitale. II. S. 3, 255.
Cubito remanente preſſo. I. Od. 27, 8.
tangens. I. S. 5, 42.
in cubitum ſe conviva reponet. II. S. 4, 39.
Cucullum. I. 7, 31.
Cuderet æra ſimulantia vultum Alexandri. *Bentl.* II. Epl. 1, 240.
Cui. I. Od. 2, 29. 5, 4. 24, 3. 6. 33, 10. II. 1, 15. 16, 13. III. 1, 17. 6, 27. 13, 4. 16, 43. 26, 7. 29, 42. IV. 4, 2. 12, 11. Ep. 9, 25. 12, 22. I. S. 3, 46. 4, 43. bis. 140. 5, 60. 6, 106. 7, 30. II. 1, 20. 2, 56. 3, 118. 189. 5, 45. 6, 43. I. Epl 1, 50. 51. 85. 2, 30. 46. 4, 9. 6, 94. 64. 7, 32. 10, 42. 12, 4. 14, 11. 16. 19. 18, 68. II. 2, 139. 151. A. P. 40. 426.
Cuicunque. I. Epl. 18, 31.
Cuilibet. 6, 53. II. 2, 8.
Cuiquam. I. S. 4, 35, 73.
Cuique. I. S. 9, 52. II. 6, 67. I. Epl. 6, 55. 10, 47. A. P. 316.
Cuivis. I. Epl. 17, 36.
Cujus. I. Od. 12, 3. II. 4, 23. Ep. 12, 19. II. S. 2, 59. I. Epl. 7, 54. 14, 25. A. P. 7.
Cujuſque. A. P. 156.
Culices mali. I. S. 5, 14.
Culinæ ſtudioſa. II. S. 5, 80.
Culinam. I. 5, 38. 73.
Culmo ſurgeret alto Ceres. II. S. 2, 124.
Culpa. Ep. 7, 14.
in culpa eſt animus. I. Epl. 14, 13.
ingenî deterere. I. Od. 6, 12. *alii legunt* deterrere.
palleſcere nulla. I. Epl. 1, 61.
potare magiſtra. II. S. 2, 123.
quem ſua culpa premet. I. Epl. 18, 79.
ſupplicio reciditur. III. Od. 24, 34.
Culpabit. A. P. 446.
Culpæ dedecorant bene nata. IV. Od. 4, 36.
fœcunda ſecula. III. 6, 17.
fuga in vitium ducit, ſi caret arte. A. P. 31.
fugiens opprobria. I. Epl. 9, 10.
virginum levis una mors eſt. III. Od. 27, 37. 38.
Culpam denique vitavi. A. P. 267.
pœna premit comes. IV. Od. 5, 24.
Culpante. III. 1, 31. I. S. 4, 82.
Culpari. IV. Od. 5, 20. I. S. 4, 25.
Culpas amovit. IV. Od. 15, 11.
manent fata ſub orco. III. 11, 28. 29.
Culpatur. I. S. 2, 11.
Cultæ. I. Epl. 12, 13.
Cultello. 7, 51.
Culti. C. S. 3.
Cultis. IV. Od. 14, 27.
Cultor. I. 34, 1.
Cultro. I. S. 9, 74.
Cultu. II. Epl. 2, 123.
Cultum. II. S. 3, 323.
Cultura annua. III. Od. 24, 14.
potentis amici. I. Epl. 18, 86.
Culturæ patientem præbeat aurem. 1, 40.
Cukus feros. I. Od. 10, 2.
miſer. II. S. 2, 66.
recti. IV. Od. 4, 34.
regales. 9, 15.
virilis. I. 8, 16.
Cultus fundus. II. S. 5, 13.
Culullis. I. Od. 31, 11. A. P. 434.
Cum *adverb.* I. Od. 2, 7. 7, 22. 13, 1. 15, 1. 18, 8. 10. 20, 4. 25, 13. 29, 13. 33, 13. I. S. 1, 32. 38. 58. 86. 104. 114. 2, 31. 67.

67. 71. 114. 116. 122. 3, 21. 25. 60. 70. 87. 97. 99. 121. *&c.*
Cum *præpoſitio.* I. Od. 1, 31. 12, 44. 17. 23. 18, 8. 19, 15. 24, 4. 31. 19. 33, 12. 34, 15. 35, 27. 37, 9. I. S. 2, 57. 58. 4, 5. 50. 52. 66. 105. 5, 81. 6, 117. 118. 7, 5. 17. 8, 25. 41. 42. 50. 9, 43. 10, 49. 85. II. 1, 73. 76. 2, 17. 96. *&c.*
Cum *præpoſ. abundans.* Animos ſub juga mittere ſævo cum joco. I. Od. 33, 12. Fortuna cum ſtridore apicem ſuſtulit. 34, 15. Multa cum libertate notabat. I. S. 4, 5.
Cum *præpoſ. omiſſa.* Miles Craſſi conjuge barbara turpis maritus vixit. III. Od. 5, 5. Fidibus voces crevere. A. P. 216.
Cum fide *pro* fideliter. Ep. 17, 37.
Cum *in copula.* Pater dedit illi vocem cum cithara. I. Od. 24, 3.
rege lites habebat. I. S. 7, 5.
Cumas. I. Epl. 15, 11.
Cumeram frumenti. 7, 30.
Cumeris. I. S. 1, 53.
Cuminum. I. Epl. 19, 18.
Cuncta. II. Od. 1, 23. III. 1, 8. IV. 7, 19. 9, 38. 11, 9. II. S. 4, 8. 90. I. Epl. 11, 4. 12, 11. 18, 96.
mortalia peribunt. *Bentl.* A. P. 68.
Cunctantem. IV. Od. 5, 11.
Cunctetur. I. S. 2, 122.
Cuncti. II. Epl. 1, 81.
Cunctos. C. S. 73. I. S. 4, 87.
Cunctum. II. S. 3, 63.
Cuneos. I. Od. 35, 18.
Cunni. I. S. 2, 36.
Cunnum. *ibid.* 70.
Cunnus teterrima belli cauſa. I. S. 3, 107. 108.
Cunque *pro* quandocunque. I. Od. 32, 15.
Cupâ potare magiſtrâ. *Bentl.* II. S. 2, 123.
Cupiennius. I. 2, 36.
Cuperem. II. Epl. 1, 257.
Cupiam. I. S. 9, 53.
Cupiat. 6, 31. I. Epl. 6, 12.
Cupide. II. Epl. 1, 100.
Cupidine contracto. III. Od. 16, 39.
falſo. I. S. 1, 61.
miſera fervet pectus. I. Epl. 1, 33.
Cupidinem immitis uvæ tolle. II. Od. 5, 9. 10.
lentum ſollicitas. IV. 13, 5. 6.
Cupidinibus reſponſare. II. S. 7, 85.
ſtatuit natura modum. I. 2, 111.
Cupidinis. Ep. 17, 57.
pravi eradenda ſunt elementa. III. Od. 24, 51. 52.
Cupidinum mater ſæva. I. 19, 1.
Cupido *nom. ſubſt.* 2, 34.
ferus. II. 8, 14.
inops. I. Epl. 18, 98.
ſordidus. II. Od. 16, 15. 16.
Cupido *adj.* II. S. 1, 44.
Cupidos. III. Od. 14, 26.
Cupidum. II. S. 1, 12. 2, 98. II. Epl. 2, 156.
Cupidus. I. Epl. 2, 24. A. P. 165.
Cupiens. II. S. 6, 86. 7, 1. 27. I. Epl. 6, 10. II. 2, 35.
Cupientium. III. Od. 16, 22.
Cupiet. I. Epl. 16, 65. II. 2, 109.
Cupimus. I. S. 3, 56.
Cupio. 9, 5.
Cupis. 9, 14. II. Epl. 2, 148.
Cupit. I. S. 5, 100. I. Epl. 2, 51. A. P. 29. 465.
Cupreſſi. I. Od. 9. 11.
Cupreſſo levi. A. P. 332.
Cupreſſos inviſas. II. Od. 14, 23. funebres. Ep. 5, 18.
Cupreſſum. A. P. 19.
Cupreſſus. IV. Od. 6, 10.
Cur. I. 8, 2. 3. 5. 8. 16, 19. 33, 3. II. 11, 13. 17, 1. III. 1, 45. 47. 19, 18. 20. IV. 1, 33. bis. 35. I. S. 3, 26. 77. 126. 4, 70. *&c.*
Cur *pro* propterea quod. I. Epl. 8, 10.
Cur *pro relativo* quibus. 9, 7.
Cura. *nom.* I. Od. 12, 50. III. 16. 17. IV. 14, 1. II. S. 5, 36. I. Ep. 14, 6. II. Epl. 1, 151. A. P. 261.
Cura invida. I. Epl. 10, 18.
non levis. I. Od. 14, 18.
non mediocris. II. S. 4, 93. 94.
peculi. A. P. 330.
publica. II. Od. 8, 8.
te levarit. II. S. 5, 99.
vitioſa. II. Od. 16, 21. 22.
Cura *verb.* I. Od. 38, 6. *Bentl.* II. S. 6, 38.
Curabis. III. Od. 17, 15. A. P. 133.
Curæ. I. S. 6. 34. 8, 18. II. 4, 8. I. Epl. 3, 30.
atræ. IV. Od. 11, 35. 36.
ſagaces 4, 75.
Curam. I. Epl. 4, 12. 5, 13.
conſumere II. S. 4, 48.
ducere ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
fallere ſomno. II S. 7, 14.
injiciant quærendi. I. 6, 32.
Lyæo ſolvere. Ep. 9, 37. 38.
redde brevem. II. Epl. 1, 216.
ſumtumque minorem hæc habeant. II. S. 4, 85. 86.
Curanda. I Epl. 2, 29.
Curandi 2, 39.
Curantem. 4, 5.
Curare cogit. I. S. 6, 37.
leviter videtur. II. Epl. 1, 51.
oderit quod ultra eſt. II. Od. 16, 25. 76.
pellicum II. S. 5, 38.
Curarier. II. Epl 2, 151.
Curarum eluere efficax amara. IV. Od. 12, 19. 20.
fomenta relinquere frigida. I. Epl. 3, 26.
Curas *nom.* Abigat. 15, 19.
amor habet. Ep. 2. 37.
animo non deducit. I. Epl. 2, 48. 49.
atras eximat. III Od. 14, 13. 14.
civiles mitte. 8, 17.
edaces diſſipat Euius. II. 11, 17 18.
graves è pectore tolli. I. S. 2, 110.
juvenum referre A. P. 85.
minuat. I Epl. 18, 101.
prudentia non locus aufert. I. Epl. 11, 25. 26
ſapientum retegis Lyæo. III. Od. 21, 14. 15. 16.
ſcribere tot inter curas. II. Epl. 2, 66.
vino pellite. I. 7, 31.
volantes ſummovet. II. Od. 16, 10 11.
Curas *verb.* Civitatem. III. Od. 29, 25. 26.
bovem disjunctum I. Epl. 14, 27. 28.
eſſe quod audis. 16, 17.
nil extra numerum modumque feciſſe. 18, 59.
Curat. II. Od 7, 25. III 5, 30. I. Epl. 17, 58. II. 2, 182. *alii*

hoc loco legunt curet. A. P. 98. 297.
Diana preces. *Bentl.* C. S. 71.
Orion leones agitare. II. Od. 13, 39.
Curata. II. S. 2, 80. I. Epl. 4, 15.
Curatoris. I. Epl. 1, 101.
Curatius capillos. *Bentl.* 1, 94.
Currit de media nocte. *Bentl.* II. S. 3, 228.
Curem. A. P. 35.
Cures. I. Epl. 1, 47. 2, 34. 17, 5. sublimia. 12, 15.
Curet. IV. Od. 5, 28. C. S. 71. A. P. 461.
Curia. III. Od. 5, 7.
Curiæ. II. 1, 14.
Curiis. I. Epl. 1, 64.
Curiosus. Ep. 17, 77.
Curis expeditus. I. Od. 22, 11. & libris insenuit. II. Epl. 2, 82. 83.
refectus. 2, 136.
Curium. I. Od. 12, 41.
Curo. 38, 6. II. S. 3, 19. I. Epl. 1, 11. 3, 6.
Curras. I. Od. 28, 36.
Currat. I. S. 10, 9. II. 3, 238.
Currebat. I. 3, 10. II. 3, 282.
Currens. Ep. 5, 28.
Currente. III. Od. 10, 10. A. P. 22.
Currentia. I. Epl. 3, 4.
Currere. I. S. 1, 91. 8, 47. 10, 1. II. 6, 113.
Curreret. 3, 147.
Curriculo. I. Od. 1, 3.
Currit. II. 5, 13. I. Epl. 1, 45. de media nocte. *Bentl.* II. S. 3, 238.
Curru abeunte. III. Od. 6, 44.
Achaico. IV. 3, 5.
Solis. I. 22, 21. 22.
fugiente. I. Epl. 16, 7.
fulgente. I. S. 6, 23.
gravi quaties Olympum. I. Od. 12, 58.
nitido. C. S. 9.
ventoso. II. Epl. 1, 177.
Currum volucrem egit. I. Od. 34, 8.
Currunt. I. S. 1, 30. 2, 24. I. Epl. 11, 27.
Currus. I. Od. 15, 12. Ep. 9, 22. I. S. 1, 114.
Cursitant. IV. Od. 11, 10.
Cursitat. II. S. 6, 107.
Cursu contingere metam. A. P. 412.
recto depellere. II. S. 5, 78.
sospite. C. S. 40.
superare canem. I. Epl. 18, 51.
Cursum. A. P. 67.
Cursus. I. Od. 6, 7.
iterare. 34, 4.
Curtabit. II. S. 3, 124. *alii legunt* curabit.
Curtæ. III. Od. 24, 64.
Curtatus. I. Epl. 1, 94. *alii legunt* curatus.
Curtillus. II. S. 8, 52.
Curtis. I. S. 9, 70.
Curto lare gaudens. *Bentl.* I. Epl. 7, 58.
Curva lyra. III. Od. 28, 11.
Curvantis. I. 33, 16.
Curvat. III. 10, 16.
Curvatos ignes. IV. 2, 57.
Curvet (*alii* curvat) II. S. 4, 41.
Curvis unguibus. Ep. 5, 93.
Curvo dignoscere rectum. II. Epl. 2, 44.
littore. IV. Od. 5, 14.
Curule. I. Epl. 6, 53.
Cuspide fracta. II. S. 1, 14.
tremenda pugnax. IV. Od. 6, 7. 8.
Custode remoto. A. P. 161.
rerum Cæsare. IV. Od. 15, 17.
sub custode tenebo. I. Epl. 16, 77.
Tarenti. I. Od. 28, 29.
Custodem pacis Janum cohibentia claustra. II. Epl. 1, 255.
pavidum virginis abditæ. III. Od. 16, 5. 6.
Custodes. I. S. 2, 98. 4, 16.
Deos. I. Od. 36, 3.
ovium. IV. 12, 10.
Custodia. I. Epl. 1, 22.
Custodiet. II. S. 1, 40.
Custodis eges. I. 4, 118.
Custodis *verb.* II. 3, 123. 151.
Custodit. III. Od. 26, 6.
Custos. I. S. 6, 81.
Dei. A. P. 239.
gentis humanæ. I. Od. 12, 49.
mihi maximus adsis. II. S. 6, 15.
montium. III. Od. 22, 1.
Romulæ gentis. IV. 5, 1. 2.
virorum Mercurialium. II. 17, 29. 30.
virtutis veræ. I. Epl. 1, 17.
Cute bene curata. 4, 15.
in curanda plus æquo operata juventus. I. Epl. 2, 29.
tonsa. 18, 7.
Cutem morti concesserat. I. Od. 28, 13.
non missura nisi plena cruoris hirudo. A. P. 476.
Cyathis miscentur pocula. III. Od. 19, 12.
Cyatho. I. S. 1, 55. 6, 117.
Cyathos. III. Od. 8, 13. 19, 14.
Cyathum. I. 29, 8.
Cybiratica. I. Epl. 6, 33. *alii* Cibyratica.
Cycladas fulgentes. III. Od. 28, 14. nitentes. I. 14, 19. 20.
Cyclicus (Cyclius. *Bentl.*) A. P. 136.
Cyclopa. I. S. 5, 63.
Cyclopa agrestem. II. Epl. 2, 125.
Cyclope. A. P. 145.
Cyclopum. I. Od. 4, 7.
Cydonio. IV. 9, 17.
Cygni. 3, 20.
Cygnum. 2, 25.
Cyllenia fide. Ep. 13, 9.
Cymbæ. II. Od. 3, 28.
Cynaræ. IV. 1, 4.
Cynaram. 13, 21.
Cynicum. I. Epl. 17, 18.
Cynthiæ celeris spicula. III. Od. 28, 12.
Cynthium intonsum. I. 21, 2.
Cypri. 3, 1.
Cypria trabe. 1, 13.
Cypriæ merces. III. 29, 60.
Cypron. I. 30, 2.
Cyprum. 19, 10. III. 26, 9.
Cyri. I. 33, 6. II. 2, 17.
Cyro. III. 29, 27.
Cyrus. I. 33, 6.
Cytherea choros ducit Venus. I. 4, 5.
Cythereæ pueriles. III. 12, 4.

D.

DA. III. Od. 19, 9. 10. bis. I. Epl. 16, 61. bis.
Da *pro* dic. II. S. 8, 4.
Dabat. III. Od. 9, 3. I. S. 8, 13. I. Epl. 18, 32.
Dabimus. IV. Od. 2, 51.
Dabis. I. S. 4, 105. I. Epl. 7, 4.
Dabit. I. Od. 2, 29. 9, 14. II. S. 5, 57. 66. II. Epl. 2, 124. A. P. 54.

Dabitur. II. S. 5, 11. A. P. 51.
Dabunt. IV. Od. 2, 39.
Daci. III. 8, 18.
Dacis. II. S. 6, 53.
Dacus. I. Od. 35, 9. II. 20, 18. III. 6, 14
Dædalea. IV. 2, 2.
Dædaleo. II. 20, 13.
Dædălus. I. 3, 34.
Dalmatico. II. 1, 16.
Dama judice. II. S. 7, 54.
fodalis. 5, 101.
Damæ pavidæ. I. Od. 2, 11. 12.
Damæ *propr.* I. S. 6, 38. II. 5, 30.
Damalim. I. Od. 36, 17.
Damalis. 36, 13. 18.
Damasippe. II. S. 3, 16.
Damasippi. *ibid.* 65.
Damasippus. *ibid.* 64.
Damna. IV. Od. 4, 59.
repararunt. 7, 13.
Damnabis. II. S. 3, 279.
Damnati. *ibid.* 86.
Damnatum. III. Od. 3, 23.
Damnatus. II. 14, 19.
Damnis nulla fides adsit. I. Epl. 17, 57.
offensus. 7, 88.
Damno sibi foret. I. S. 2, 52. 53.
una cum damno dedecus grande ferunt. II. 2, 96.
Damnosa libido. II. Epl. 1, 107.
Venus. 18, 21.
Damnose bibimus. II. S. 8, 34.
Damnum additis flagitio. III. Od. 5, 26. 27.
certius accipiet. I. Epl. 10, 28.
post damnum omnia vendas pluris. II. S. 3, 300.
Damus. I. S. 3, 58. II. Epl. 1, 221.
petimusque vicissim veniam. A. P. 11.
Danaën. III. Od. 16, 1.
Danai genus infame. II. 14, 18. 19.
puellas carmine mulces. III. 11, 23. 24.
Danda. II. S. 3, 82.
Dandus. A. P. 157.
Dant. I. Od. 28, 17. I. S. 1, 25.
Dante. I. Epl. 17, 22.
Dantis. II. Epl. 1, 246.
Danubium profundum. IV. Od. 15, 21.
Dapem obligatam redde Jovi. II. 7, 17.
Dapes continuat. II. S. 6, 108.
festas. Ep. 9, 1.
inemptas apparet. 2, 48.
malas tractavit. 3, 7. 8.
mensæ brevis. A. P. 198.
Siculæ. III. Od. 1, 18.
Dapibus grata testudo. I. 32, 13.
pasco libatis. II. S. 6, 67.
Saliaribus ornare pulvinar Deorum. I. Od. 37, 2. 3. 4.
Dapis amor. IV. 4, 12.
benignæ egens Tantalus. Ep. 17, 66.
meliora relinquens. II. S. 6, 89.
mutatæ inemori spectaculo. Ep. 5, 33. 34.
plus haberet corvus tacitus. I. Epl. 17, 50.
Dardanæ genti. I. Od. 15, 10. 11.
Dardanas turres quateret. IV. 6, 7.
Dare. III. 16, 38. I. S. 2, 5. II. 3, 85. 4, 76. I. Epl. 6, 30. II. 1, 115.
brachia virginibus. II. Od. 12, 18. 19.
jura maritis. A. P. 397.
jura Medis. III. Od. 3, 44.
lintea conversa domum. Ep. 16, 27.
lucem parum claris. A. P. 448.
lucem ex fumo. A. P. 143.
millia terna macello. II. S. 4, 76.
noctes potiori. Ep. 15, 13.
particulam arenæ ossibus & capiti inhumato. I. Od. 28, 23. 24. 25.
rivo nomen. I. Epl. 16, 12.
vela retrorsum. I. Od. 36, 3. 4.
verba. I. S. 3, 22, 23.
Darem. IV. Od. 15, 4.
Daret. I. 37, 20. I. S. 2, 52.
Das. II. S. 2, 94. 3, 288. I. Epl. 7, 4. II. 1, 125. 2, 162.
Dat. I. S. 1, 89. *alii legunt* dant. 6, 16. I. Epl. 5, 10.
Data. I. Od. 12, 51. A. P. 264.
Date. Ep. 7, 14. C. S. 3, 47. I. Epl. 17, 48.
Dati. I. Epl. 1, 103.
Datis. I. Od. 3, 35. III. 4, 41. I. S. 1, 11. II. Epl. 2, 192.
Dato. III. Od. 4, 41. 5, 46. A. P. 21.
Datur. Ep. 16, 66. I. S. 4, 138. I. Epl. 1, 32. II. 2, 175.
Daturas. I. S. 8, 29.
frumenta segetes occare. *Bentl.* II. Epl. 2, 161.
Daturos. III. Od. 6, 47.
Daturus. IV. 2, 3. C. S. 43. II. S. 6, 56. II. Epl. 2, 161.
Datus. I. Od. 20, 3.
Dauni. IV. 14, 26.
Daunia. I. 22, 14.
Dauniæ. II. 1, 33. IV. 6, 27.
Daunus. III. 30, 11.
Davo. I. S. 10, 40.
Davum. II. 7, 46.
Davus. 5, 91. A. P. 114. 237. II. S. 7, 2. bis. 100.
De. I. Od. 1, 10. 35, 2. 35, 2. II. 3, 23. 7, 23. 13, 25. I. Epl. 1, 105. 2, 32. 4, 16. 7, 88. *&c.*
aliquo arbitria facere. IV. Od. 7, 21. 22.
conchis capacioribus funde. II. 7, 23.
die occasionem rapiamus. Ep. 13, 5.
die solido partem demere. I. Od. 1, 20.
luce media. *Bentl.* I. Epl. 18, 19.
mediâ luce bibulus. 14, 34.
mediâ nocte bibuli. 18, 91.
medio potare die. II. S. 8, 3.
medio sumtis accedit. A. P. 243.
nobis anni euntes prædantur. II. Epl. 2, 55.
nocte surgent latrones. I. Epl. 2, 32.
patera fundens liquorem. I. Od. 31, 2.
pectore manat. A. P. 337.
pinguissimis ramis oliva lecta. Ep. 2, 55.
pluribus spinis una. II. Epl. 2, 212.
pueris quærit. II. S. 8, 81.
rapto fratre dolens. I. Epl. 14, 7.
tenero ungui meditari. III. Od. 6, 24.
Deâ nate puer. Ep. 13, 12.
Debacchentur. III. Od. 3, 55.
Debeat. A. P. 312.
Debebat. I. S. 9, 37.
Debellata. I. Od. 18, 9.
Debemur. A. P. 63.
Debemus. I. S. 3, 43.
Debent. 5, 46.
Debentia dici differat. A. P. 43.

De-

Debentibus. I. Epl. 1, 21.
Debeas. IV. Od. 4, 37.
Debes. I. 3, 6. 14, 16. I. Epl. 3, 30.
Debet. II. Epl. 1, 37.
Debetur. I. S. 6, 88.
Debilitat. I. Od. 11, 5.
Debita. 28, 32. II. 6, 23.
Debitæ. III. 27, 30.
Debito. I. 36, 2.
Debitor æris. I. S. 3, 86.
Decantata. I. Epl. 1, 64.
Decantes. I. Od. 33, 3.
Deceat. III. 29, 25. I. Epl. 6, 62. 17, 2. A. P. 308.
Decebit. II. S. 4, 65. I. Epl. 17, 26.
Decedentia. I. Epl. 6, 3.
Decedere. II. 2, 152.
Decedet. II. S. 4, 53.
Decedit. III. Od. 1, 39.
Decedunt. II. 6, 15. 9, 11.
Decem. IV. 1, 6. 2, 53. I. S. 3, 12. II. 3, 69. I. Epl. 18, 25.
December. Ep. 11, 5.
Decempedis. II. Od. 15, 14.
Decens. I. 18, 6. IV. 1, 13. 13, 17. I. Epl. 1, 11.
Decent *perſonaliter*. Decent parva parvum. I. Epl. 7, 44.
te lanæ tonſæ. III. Od. 15, 14.
verba triſtia mœſtum vultum. A. P. 105, 106.
Decentem locum ſortita. *Bentl. alii legunt* decenter. A. P. 92.
Decentes. I. Od. 4, 6. III. 27, 53.
Decentius. II. Epl. 2, 216.
Decepta. I. S. 1, 61.
Deceptum. II. S. 2, 30.
Deceptus. I. Epl. 18, 79.
Decerpens. Ep. 2, 19.
Decerpere. I. S. 2, 79.
Decerptæ (decerptam. *Bentl.*) I. Od. 7, 7.
Decertantem. 3, 13.
Decet *omiſſum*. II. S. 4, 83. 8, 67. I. Epl. 1, 61.
Decet. I. Od. 4, 9. 11. 26, 12. III. 15, 8. Ep. 1, 9. 13, 5. II. S. 4, 26. I. Epl. 18, 30.
Deciderint. IV. Od. 10, 3.
Decidimus. 7, 14.
Decidit. I. S. 2, 42. I. Epl. 14, 29. A. P. 458.
pro mortuus eſt. II. Epl. 1, 36.
Decidunt. II. Od. 10, 11.
Decies. C. S. 21. I. S. 3, 15. II. S. 3, 237. 240. A. P. 294. 365.
Decio. I. S. 6, 20.
Decipit. I. Epl. 19, 17.
Decipitur laborum (laborem. *Bentl.*) II. Od. 13, 38.
Decipiunt. I. S. 3, 39.
Deciſa. I. Epl. 7, 59.
Deciſis. II. 2, 50.
Declamas. I. 2, 2.
Declive. III. Od. 29, 7.
Decoloravere. II. 1, 35.
Decoqueretur. II. S. 1, 74.
Decor. II. Od. 11, 6. A. P. 157.
Decora. I. S. 2, 87. I. Epl. 16, 45.
Decoræ. I. Od. 10, 3. III. 14, 7.
Decoram. I. 30, 3.
Decorare. II. 15, 20.
Decorari. II. Epl. 1, 266.
Decorat. I. 6, 38. 7, 6.
Decorent. II. Od. 4, 14.
Decori. 16, 6.
Decoris. II. S. 7, 41.
Decoro. IV. Od. 1, 35.
Decorum. I. 32, 12. II. 19, 30. III. 2, 13. Ep. 2, 17. I. S. 8, 21. I. Epl. 7, 27. II. 1, 73.
Decorus. IV. Od. 2, 35. C. S. 6.
Decreſcentia. IV. Od. 7, 3.
Decreta. C. S. 18.
Decuere. I. Epl. 14, 32. *alii legunt* docuere.
Decuit. 17, 23.
Decurrens. III. Od. 27, 3. IV. 2, 5. II. S. 1, 32.
Decurrere. III. Od. 29, 59. I. Epl. 7, 74.
Decus. IV. Od. 6, 27. C. S. 48. II. S. 3, 95. I. Epl. 17, 42.
æternum. II. Od. 25, 5.
dulce. I. 1, 2.
equitum. III. 16, 20.
grande. II. 17. 4.
imperiis arrogavit. IV. 14, 40.
inane. Ep. 5, 7.
lucidum. C. S. 2.
minimum. A. P. 286.
Phœbi. I. Od. 32, 13.
Decutit. Ep. 11, 6.
Dedat. III. Od. 27, 46.
Dedecet. I. 38, 7.
Dedecorant. IV, 4, 36. II. Epl. 1, 245.
Dedecori. I. S. 2, 53.
Dedecorum pretioſus emptor. III. Od. 6, 32.
Dedecuit. II. Od. 12, 17.
Dedecus grande. II. S. 2, 96.
magnum. I. 4, 51.
Dederant. I. Epl. 4, 7.
Dederim. I. S. 4, 39. 10, 5.
Dederint. I. Od. 11, 2.
Dederis. IV. 7, 20.
Dederit. I. S. 1, 2.
Dederunt. III. Od. 6, 7. IV. 13, 23.
Dedi. Ep. 17, 19.
Dedicatum. I. Od. 31, 1.
Dedicet. 25, 20.
Dedidit ſe hoſtibus. *Bentl.* III. 5, 33.
Dediſſes. I. S. 3, 5.
Dediſſet. II. Epl. 1, 133.
Dedit. I. Od. 24, 4. 31, 9. II. 16, 39. III. 29, 54. IV. 6, 30. I. S. 2, 41. 43. 65. 5, 98. 9, 60. II. 2, 37. 81. 3, 197. 207. 6, 86. I. Epl. 16, 33. II. 2, 82. A. P. 83. 323.
Deditus. II. S. 3, 105.
Dedocet. II. Od. 2, 20.
Deducam. I. S. 1, 15.
Deducere (*alii* Reducere.) II. 3, 191.
Deduci. I. Od. 37, 31. II. S. 1, 4.
Deducis carmen in actus. A. P. 129.
Deducit. IV. Od. 2, 23. A. P. 110.
Deducta. II. Epl. 1, 225.
Deducte. II. Od. 7, 2.
Deducti. A. P. 244.
Deductus. IV. Od. 4, 19.
Deducunt. Ep. 13, 2.
Deduxit corpore febres. I. Epl. 2, 48.
Deerit. II. S. 2, 98.
Deero. I. 9, 56. II. 1, 17.
Deeſt. I. Epl. 12, 24.
Defecere. IV. Od. 4, 35.
Defendam. I. S. 6, 92.
Defendas. 4, 95.
Defendat. A. P. 194.
Defende. IV. Od. 5, 27.
Defendens. II. S. 2, 17.
Defendente. I. 10, 12.
Defendere. 3, 14. II. 5, 34. A. P. 442.
Defendis. II. S. 7, 26.
Defendit. I. Od. 17, 3.
Defenſor. II. S. 5, 30.
Defer. I. Epl. 12, 23.
Deferar. II. 1, 269.

De-

Deferor. I. Epl. 1, 15.
Deficient. II. S. 3, 153.
Deficiente crumena. I. Epl. 4, 11.
Deficit. 11, 30.
Deficiunt. II. S. 1, 13. I. Epl. 15, 43. A. P. 27.
Defigit. I. S. 10, 37.
Defingas ferrum retuſum. *Bentl.* I. Od. 35, 39.
Defixis. I. Epl. 6, 14.
Defluat. I. Od. 28, 28. III. 27, 55. I. Epl. 2, 42.
Defluit. I. Od. 12, 29. I. S. 3, 31.
Defluxit. II. Epl. 1, 158.
Defodiet. I. 6. 25.
Deformat. II. S. 6, 9.
Deformis, Ep. 13, 18.
Defoſſa. I. S. 1, 41.
Defricuit. 10, 4.
Defuiſſe. Ep. 5, 41.
Defuncta. II. Epl. 1, 22.
Defunctum laboribus. III. Od. 24. 15.
Defundit fruges. *Bentl.* I. Epl. 12, 29.
Degens. III. Od. 29, 42.
Degere. I. 31, 20.
Dehinc. Ep. 16, 65. I. S. 3, 104. 5, 97. A. P. 144.
Dei. A. P. 239.
Dejecerit. *ibid.* 462.
Dejecit acer. IV. Od. 14, 13.
catillum menſâ. I. S. 3, 90. 91.
præſidium regale loco ſumme munito. II. Epl. 2, 30. 31.
Dejectum ire monumenta regum. I. Od. 2, 15.
Dejicere. I. S. 6, 39.
Dein. 3, 101. 5, 97. *Bentl.*
Deinceps. II. 8, 80.
Deinde. I. 5, 37. 6, 119. II. 8, 85.
Deiphobus. IV. Od. 9, 22.
Delaſſare. I. S. 1, 14.
Delatis. 4, 22.
Delecta. II. 8, 32.
Delectabere. IV. Od. 1, 23.
Delectam. II. 4, 18.
Delectando. A. P. 344.
Delectandum. II. Epl. 1, 155.
Delectant. III. Od. 27, 62. IV. 12, 11. I. S. 3, 40.
Delectare. A. P. 333.
Delectat. II S. 1, 28. 3, 249. 8, 17. I. Epl. 17, 7.
Delectatur. II. Epl. 2, 59.
Delectavere. I. 10, 30.
Delectent. II. Epl. 2, 127.
Delectet. I. S. 1, 57.
Delector. I. Epl. 16, 32.
Delenda. II. 1, 69.
Delere. A. P. 389. 440.
Delevit. III. Od. 6, 14. IV. 9, 10.
Deli. II. 3, 4.
Deliæ. IV. 6, 33.
Deliberata. I. 37, 29.
Delibutis. Ep. 3, 13.
Delibutus. 17, 31.
Deliciarum. IV. Od. 8, 10.
Deliciis. I. Epl. 6, 31.
Delicta. I. S. 3, 141. A. P. 347.
majorum lues. III. Od. 6, 1.
ſuppliciis coërcet. I. S. 3, 79.
Delictum. A. P. 442.
Deliis foliis. IV. Od. 3, 5.
Delinit. III. 1, 43.
Deliquit. I. S. 3, 84.
Delira. II. 3, 293.
Delirant. I. Epl. 2, 14.
Deliret. 12, 20.
Delirum. II. S. 5, 71.
Delirus. II. S. 3, 107. II. Epl. 2, 126.
Delitigat. A. P. 94.
Delius. III. Od. 4, 64.
Delon. I. 21, 10.
Delphica. III. 30, 15.
Delphinum. A. P. 30.
Delphis. *ibid.* 219.
Delphos. I. Od. 7, 3.
Delubra. I. S. 6, 35.
Delubris. III. Od. 5, 19.
Deludet. II. S. 5, 56.
Dem. II. Epl. 2, 63. bis.
Demas. I. 20, 22.
Deme. 18, 91.
Demens. I. S. 6, 97. 10, 74. II. 3, 133. 303.
Dementem. III. Od. 19, 23. II. S. 3, 135.
Dementes. I. Od. 37, 7.
Dementia. Ep. 17, 45.
Demere. I. Od. 1, 20. I. Epl. 2, 38.
Demeret. III. Od. 6, 42.
Demerſa. 16, 13.
Demeteret ferrum (demeterent ferro. *Bentl.* I. S. 2, 46.
Demetri. 10, 90. I. Epl. 6, 52.
Demetrius. I. S. 10, 79.
Demiſit. IV. Od. 4, 10. I. S. 6, 29. II. 7, 60.
Demiſſa. III. Od. 17, 11. I. S. 2, 99. I. Epl. 7, 96. A. P. 180.
Demiſſis. I. S. 2, 25.
Demiſſum. I. Od. 28, 11. II. S. 5, 63.
Demiſſus. I. S. 3, 57.
Demittere. A. P. 461.
Demittit. II. Od. 13, 34. III. 1, 35. I. Epl. 16, 64.
Demitto. I. S. 9, 20.
Demo. II. Epl. 1, 46. bis.
Democriti. I. 12, 12.
Democritus. II. 1, 194. A. P. 297.
Demſerit. II. Od. 5, 14.
Demtus. II. Epl. 2, 140.
Demum. I. S. 5, 23.
Dena. II. Epl. 2, 33.
Denarrat. II. S. 3, 315.
Denatat. III. Od. 7, 28.
Deneges. 16, 38.
Denique. I. S. 1, 92. 106. 2, 133. 3, 76. 4, 80. 5, 68. I. Epl. 1. 107. 7, 68. 18, 54. II. 2, 58. A. P. 23. 267.
Denominatos. III. Od. 17, 3.
Denormat agellum angulus. II. S. 6, 9.
Denos. C. S. 21.
Dens. Ep. 8, 3.
Denſa. I. Od. 7, 20.
Denſantur. 28, 19.
Denſis. III. 5, 31.
Denſo. II. 7, 14.
Denſum. 13, 32.
Dent. II. S. 3, 191. 8, 76.
Dente atro. Ep. 6, 15.
cruento. II. Epl. 1, 150. 151.
invido. IV. Od. 3, 16.
lívido. Ep. 5, 47.
nigro. II. Od. 8, 3.
notam impreſſit. I. 13, 12.
novo. IV. 4, 16.
petit. II. S. 1, 51, 55.
ſuperbo. 6, 87.
theonino. I. Epl. 18, 82.
Dentem illidere. II. S. 1, 77.
Dentes. I. S. 8, 48.
acuit timendos. III. Od. 20, 10.
luridi. IV. 13, 10. 11.
Dentibus atris. I. Epl. 18, 7.
jejunis. II. 2, 29.
Dentur. II. S. 8, 82.
Deo. I. Od. 5, 16.
Deorum. I 10, 5. 19. 12, 14. 35, 37. II. 1, 25. III. 3, 36. 27, 50. IV. 2, 13. Ep. 5, 1. II. S. 3, 295. A. P. 83.

Deorum ædes. III. Od. 6, 3.
conviva. I. 18, 7.
cultor parcus & infrequens. 34, 1.
delubra. I. S. 6, 35.
in templa recepti. II. Epl. 1, 6.
inanium vis. Ep. 5, 94.
interpres. A. P. 401.
muneribus uti. IV. Od. 9, 47. 48.
numen. Ep. 15, 3.
pulvinar. I. Od. 37, 3.
rex. IV. 4, 2.
sermones. III. 3, 71.
templa. II. 15, 19. 20.
Deos. I. 5, 6. 8, 2. 24, 12. II. 18, 12. 27. III. 3, 21. IV. 2, 13. 15, 28. I. S. 5, 101. 102. A. P. 200.
cunctos. C. S. 73.
custodes Numidæ. I. Od. 56, 3.
magnos. I. S. 7, 33.
parvos. III. Od. 23, 15. 16.
penates. I. Epl. 7, 94.
placat porco. 16, 58.
propius contingis. II. S. 6, 52.
rectos. IV. Od. 4, 48.
terrarum dominos. I. 1, 6.
Depellere famem. I. S. 2, 6.
recto cursu. II. 8, 78.
Deperdat. I. 4, 32.
Deperdere. 2, 61.
Deperiit. II. Epl. 1, 40.
Deponas spem. II. S. 5, 26.
Depone. I. Od. 27, 18. II. 7, 19. I. Epl. 18, 47.
Deponent oculos. I. Od. 36, 18.
Deponere. I. S. 1, 42. I. Epl. 1, 35.
Deponuntur. II. S. 6, 46.
Depositum. I. 6, 25. I. Epl. 9, 12.
Deposco. I. S. 2, 70.
Depræliantes. I. Od. 9, 11.
Deprenderis. II. S. 7, 43.
Deprendi I. 2, 134.
Deprensa. *ibid.* 131.
Deprensi. 4, 114.
Deprome. I. Od. 9, 7.
Depromere. 37, 5. I. Epl. 1, 12.
Deproperare apio coronas. II. Od. 7, 24.
Depugnare. II. Epl. 1, 184.
Depulit. I. 10, 38.
Depulsum lacte. IV. Od. 4, 15.
Depygis. I. S. 2, 93.
Deridet. II. 3, 53. II. Epl. 1, 263.
Deripere. Ep. 17, 78.
Deripit. 5, 46.
Derisor. II. S. 6, 54. I. Epl. 18, 11. A. P. 433.
Derisum. A. P. 452.
Derivata. III. Od. 6, 19.
Des. I. S. 4, 44. II. 3, 259. 4, 5. II. Epl. 2, 16.
Desævit. I. Epl. 3, 14.
Descendat. III. Od. 1, 11. Ep. 2, 52. A. P. 387.
Descende. III. Od. 4, 1. 21, 7.
Descendere. I. S. 2, 34.
gestis. *Bentl.* I. Epl. 19, 5.
Descendet. 7, 11.
Descendi. 9, 11.
Describet (describit. *Bentl.*) II. S. 1, 15.
Describi. I. 4, 3. II. Epl. 1, 154.
Describitur. A. P. 18.
Descripsi. II. S. 3, 34.
Descripta. 1, 33.
Descriptas. A. P. 86.
Desectam. I. Od. 16, 15.
Deserat. I. Epl. 20, 10.
Desere. III. Od. 29, 9.
Deserere. A. P. 287.
Deseret. *ibid.* 41.
Deserit (deserere. *Bentl.*) III. Od. 24, 9.
Deserta. I. Epl. 14, 19. II. 2, 118.
Desertior. I. 11, 7.
Deseruit. I. Od. 19, 10. III. 2, 32. I. Epl. 16, 67.
Desiderantem. III. Od. 1, 25.
Desideret. A. P. 153.
Desiderii temperare poculum. Ep. 17, 80.
Desideriis icta fidelibus. IV. Od. 5, 15.
Desiderio sit pudor aut modus. I. 24, 1.
Desiderium cari capitis. 14, 2.
incutiunt urbis. I. Epl. 14, 22.
Desideror. 7, 2.
Desidia Siren improba. II. S. 3, 14. 15.
Designatorem. I. Epl. 7, 6.
Desiliat. I. S. 2, 130.
Desilies. A. P. 134.
Desilire. Ep. 17, 70.
Desilit. 16, 48.
Desiliunt. III. Od. 13, 16.
Desinat. A. P. 4.
Desine. I. Od. 23, 11. III. 3, 70. 15, 4. IV. 1, 4. II. S. 3, 323. I. Epl. 18, 30.
Desine mollium querelarum. II. Od. 9, 17.
Desinet. Ep. 11, 18.
Desint. I. Od. 36, 15.
sex septem millia. *Bentl.* I. Epl. 1, 58.
Desipere dulce est in loco. IV. Od. 12, 28.
Desipiant. II. S. 3, 47.
Desipit. 2, 211. I. Epl. 20, 9.
Desis. II. S. 5, 89.
Desistam. I. 9, 58.
Desistant. 3, 3.
Desit. II. Od. 1, 10. II. S. 3, 123. II. Epl. 2, 52.
Desperandum. I. Od. 7, 27.
Desperat. A. P. 150.
Desperes. I. Epl. 1, 30.
Despice. III. Od. 7, 30.
Destinat prælia. 13, 5.
Destinato. II. 18, 30.
Destinatis. 7, 20.
Destinet. II. S. 3, 83. 217.
Destiti. Ep. 11, 5.
Destituit. III. Od. 3, 21.
Destringere. II. S. 1, 41.
Desum. I. 4, 134.
Desumsit. II. Epl. 2, 81.
Desunt. III. Od. 16, 43. 18, 6. I. Epl. 1, 57. *aut* 58.
Desurgat. II. S. 2, 77.
Det. I. 2, 124. I. Epl. 18, 112. bis.
Deterere acta Cæsaris culpâ ingeni. I. Od. 6, 12.
Detereret. I. S. 10, 69.
Detergit nubila cœlo notus. I. Od. 7, 15. 16.
Deterior. II. S. 8, 44.
Deterioribus. III. Od. 5, 30.
Deterius. I. S. 5, 67.
Deterius *pro* minus. 10, 90. I. Epl. 10, 19.
Deterret. I. Od. 16, 10.
Deterrima. I. S. 5, 7.
Deterruit. A. P. 392.
Detestata. I. Od. 1, 25.
Detinet. IV. 5, 12. I. Epl. 2, 5. 5, 28.
Detinuit. I. Od. 33, 14.
Detorquet. II. 12, 25.
Detorseris. II. S. 2, 55.
Detorta. A. P. 53.
Detractam. II. S. 3, 239.
Detrahere. I. S. 10, 48. II. 1, 64.
Detrahet. I. Epl. 16, 34.

Detraxerat. Ep. 9, 9.
Detrimenta. II. Epl. 1, 121.
Detruſit. I. 20, 15.
Detulerit. 16, 34.
Detur. III. Od. 11, 39. I. S. 4, 15.
Devenit. I. Epl. 6, 27.
Devexi. I. Od. 28, 21.
Deviæ. 17, 6.
Devictis. 29, 3.
Devictus. IV. Od. 4, 39.
Devinctior. I. S. 5, 42.
Devio. III. 25, 12.
Devites. I. Epl. 1, 44.
Devium. II. Od. 11, 21.
Deum. I. 12, 3. IV. 8, 8. 12, 11. I. S. 8, 13.
noctes cœnæque. II. S. 6, 65.
ſequi dulce periculum. III. Od. 25, 18. 19.
Deûm menſis adhibet alteris. IV. 5, 31. 32.
templa ruunt. II. S. 2, 104.
Devocare. Ep. 17, 5.
Devolet. II. S. 5, 11.
Devota. III. Od. 4, 27. 23, 10. IV. 14, 18.
Devoti. Ep. 16, 9.
Devovet. II. S. 3, 219.
Deus. I. Od. 18, 3. 27, 22. 34, 13. III. 16, 43. 29, 30. Ep. 13, 7. 14, 6. bis. I. S. 1, 15. 8, 3. II. 7, 24. I. Epl. 11, 22. 16, 78. A. P. 191. 227.
crudelior quis eſt in nos, *de Fortunâ loquens.* II. S. 8, 61. 62.
humanæ naturæ. II. Epl. 2, 188.
immortalis. A. P. 464.
inverecundus. Ep. 11, 13.
prudens. I. Od. 3, 21. 22.
Dexter ſtetit. II. S. 3, 38.
Dextera. Ep. 7, 10. II. S. 1, 54. II. Epl. 1, 205.
Dexterâ arces ſacras jaculatus. I. Od. 2, 3.
Dexteras parcentes odi. III. 19, 21.
Dexterius. I. S. 9, 45.
Dextra. II. Od. 17, 29. III. 3, 52. I. S. 8, 4.
Dextram. I. Epl. 6, 51. 7, 94.
Dextras. IV. Od. 4, 21.
Dextris. Ep. 7, 1.
Dextro. I. S. 2, 125. II. 1, 18.
Dextrorſum. 3, 50.
Dextrum. I. Epl. 16, 6.
Dia ſententia Catonis. I. S. 2, 32.
Diadema tutum. II. Od. 2, 21.
Diæreſis Silüæ. Ep. 13, 3.
ſuëtæ. I. S. 8, 17.
Diana. IV. Od. 7, 25. Ep. 5, 51. C. S. 70.
iracunda. A. P. 454.
ſylvarum potens. C. S. 1.
Dianæ ara. A. P. 16.
dicere laudes. C. S. 75. 76.
integræ tentator Orion. III. Od. 4, 70. 71.
numina non movenda. Ep. 17, 3.
Dianam. I. Od. 21, 1.
Diaria urbana rodere. I. Epl. 14, 40.
Dic. I. Od. 8, 1. 32, 3. II. 11, 22. III. 4, 1. 11, 7. 14, 21. I. S. 1, 49. II. 3, 6. 5, 22. 108. 7, 92. I. Epl. 1, 62. 7, 60. 8, 3. 16, 31. A. P. 141.
Dicaces Satyros. A. P. 225. 226.
Dicacis. I. S. 4, 83.
Dicam. I. Od. 12, 13. II. S. 3, 66. 160. 5, 59. 84. I. Epl. 4, 2. A. P. 272.
Alciden. I. Od. 12, 25.
inſigne, recens. III. 25, 7.
interitum Siculi Poëtæ. A. P. 463. 464.
meliori tempore. I. S. 9, 68. 69.
ſi potero. II. S. 2, 8.
Dicar. III. Od. 30, 10.
Dicas. I. S. 1, 55. 3, 121. I. Epl. 16, 11. 18, 68. A. P. 326. *Bentl.*
Dicat. I. Od. 27, 10. I. S. 1, 15. 22. 118. 3, 19. 127. I. Epl. 16, 26. 46. 17, 60. A. P. 43. 155. 326.
Dicatur. I. S. 2, 5. 3, 49. 83. II. 3, 108.
Dicemus. IV. Od. 2, 50.
Dicenda. 9, 21. I. Epl. 7, 72. 19, 8.
Dicende. 1, 1.
Dicendum. II. 1, 15.
Dicens. III. Od. 7, 11.
Dicente. 13, 14.
Dicentis. A. P. 112.
Dicere. II. Od. 13, 30. I. S. 6, 52. 10, 84. II. 3, 190. 7, 1. I. Epl. 16, 73. II. 1, 67. 106.
antique, dure. II. Epl. 1, 66. 67.
carmen. C. S. 8.
communia proprie difficile eſt. A. P. 128.
in aurem. I. S. 9, 9. 10.
jucunda & idonea. A. P. 334.
laudes. C. S. 76.
lucidum fulgentes oculos, fidum pectus. II. Od. 12, 14. 15. 16.
Parthum. I. 19, 12.
pretium muneri. IV. 8, 12.
res Cæſaris invicti. II. S. 1, 11.
terrarum ſitus, flumina & arces. II. Epl. 1, 252.
verſu. I. S. 5, 87.
verum nomen. I. Epl. 7, 93. *alii legunt* ponere.
verum ridentem quid vetat. I. S. 1, 24. 25.
Dicerer. III. Od. 16, 27.
Diceret. I. S. 2, 69. I. Epl. 15, 37.
Dices. IV. Od. 6, 41. 10, 6. II. S. 7, 21. I. Epl. 20, 7.
Dices fide Tëia. I. Od. 17, 18. 19.
hiſtoriis prælia Cæſaris. II. 12, 10.
nil invita Minerva. A. P. 385.
Dicet. II. Od. 7, 26. I. Epl. 8, 15. 15, 13. A. P. 450.
Dicetur. III. Od. 28, 16.
Dici. I. 2, 50. I. Epl. 16, 32. 18, 8. A. P. 43.
Dicimus. IV. Od. 5, 38. 39.
Dicis. II. S. 7, 31. I. Epl. 14, 10.
Dicit (dicet. *Bentl.*) I. Od. 7, 9.
Dicit. IV. 2, 19. I. Epl. 2, 4. 17, 48. I. 16, 46. *Bentl.*
Dicite. I. Od. 21, 1. 2.
Dicitur. III. 17, 6. II. S. 3, 256. II. Epl. 1, 57. A. P. 276.
Dico. III. Od. 3, 58. I. S. 2, 48. II. 3, 323. 5, 23.
Dicta. II. S. 6, 97. II. Epl. 2, 18. A. P. 335.
abſona fortunis. A. P. 112.
foras eliminet. I. Epl. 5, 25.
ignominioſa. A. P. 247.
ſulphura elidere morbum. I. Epl. 15, 6.
Dictabam. I. Epl. 10, 49.
Dictabat. I. S. 4, 10.
Dictæ per carmina ſortes. A. P. 403.
Dictant. II. Epl. 1, 110.
Dictantis. II. S. 76.
Dictare. II. Epl. 1, 71.
Dictari. I. S. 10, 75.
Dictata. I. Epl. 1, 55. 18, 13.
Dicte. 1, 1.
Dictet. 6, 50.

Dictis formabat puerum. I. S. 4, 121.
Dictis adde. II. 7, 78.
Dictitet. I. Epl. 16, 22. II. 1, 27.
Dicto citius. II. S. 2, 80.
lepido. A. P. 273.
Dictu. A. P. 107.
Dictum. C. S. 26. II. S. 2, 56. I. Epl. 19, 32. A. P. 367. 449.
Dictus. II. Od. 19, 26. III. 14, 1. II. S. 2, 134. 8, 6. A. P. 393. 394.
Dicunt. I. Od. 8, 14. IV. 12, 9. Ep. 14, 9. II. Epl. 1, 51. A. P. 431.
Dicuntur. A. P. 434.
Didicere. IV. Od. 14, 8. II. Epl. 1, 85.
Didici. A. P. 418. I. S. 5, 101.
Didicit. II. Epl. 1, 115. A. P. 312. 415.
Didit munia. II. S. 2, 67.
Diducere. A. P. 326. I. S. 10, 7.
Diductos. III. Od. 9, 18.
Die. II. 18, 15. IV. 1, 25. 14, 34. Ep. 13, 4. II. S. 3, 291.
bono. III. Od. 21, 6.
claro. C. S. 23.
festo. III. Od. 28, 1.
integro. IV. 5, 38. 39.
longo. Ep. 5, 33.
medio. II. S. 8, 3.
nefasto. II. Od. 13, 1.
sacro. 12, 19. 20.
solido. I. 1, 20.
suprema. 13, 20.
Diebus. I. S. 3, 16.
festis. II. 3, 143.
Diei quarta parte. I. 9, 35.
Diem. 3, 128. II. 2, 83. 6, 47. I. Epl. 2, 35.
carpe. I. Od. 11, 8.
in diem dixisse. III. 29, 42. 43.
morantem mero fregi. II. 7, 6, 7.
nivalem bruma trahit interiore gyro. II. S. 6, 25. 26.
nox urget. Ep. 17, 25.
promis nitido curru. C. S. 9.
quisque condit in suis collibus. IV. Od. 5, 29.
rapit hora. 7, 8.
totum sternebat. I. S. 3, 18.
Dierum. I. Od. 9, 14. II. S. 2, 60. 3, 124.
Dies *sing. num.* II. Od. 8, 9. 17, 8. IV. 4, 40. 11, 15. I. S. 5, 20. II. Epl. 1, 34.
festus. III. Od. 14, 13. I. Epl. 5, 9. 10.
gratior it. IV. Od. 5, 7.
longa. I. Epl. 1, 20. 21.
multa. A. P. 293.
pulchra. I. Od. 36, 10.
truditur die. II. 18, 15.
volucris. III. 28, 6. IV. 13, 16.
urget noctem. Ep. 17, 25.
Dies *plur. num.* I. S. 1, 76. II. 2, 4. I. Epl. 7, 1.
eunt. II. Od. 14, 5.
festos. III. 4, 6.
lætos. IV. 2, 41.
medios. I. Epl. 2, 30.
siccos. III. Od. 29, 20.
Diespiter. 2, 29.
igni coruscо nubila dividens. I. 34, 5. 6.
Differ. I. Epl. 11, 23.
Differat. Ep. 10, 6. A. P. 44.
Different. Ep. 5, 99.
Differre. II. S. 3, 251.
Differre tragico colori. A. P. 236.
Differs. I. Epl. 1, 39.
Differt. I. S. 4, 48. II. 3, 166.
Differtum. I. S. 5, 4. I. Epl. 6, 59.
Difficile. I. S. 10, 22.
Difficilem. III. Od. 10, 11. II. S. 5, 90.
Difficiles. I. S. 9, 56.
Difficili. I. Od. 13, 4.
Difficilis. III. 7, 32. A. P. 173.
Diffidit. 16, 13.
Diffingas. I. 35, 39.
Diffingere. II. S. 1, 79.
Diffinget. III. Od. 29, 47.
Diffissa. I. S. 8, 47.
Diffuderit. Ep. 16, 1.
Diffudit. I. Epl. 12, 29.
Diffugere. IV. Od. 7, 1.
Diffugiunt. I. 18, 4.
cum fæce amici siccatis cadis. 35, 26. 27.
Diffundere. I. S. 5, 10. II. 2, 58.
Diffundit. I. Epl. 3, 8.
Diffusa. 5, 4.
Diffuso. IV. Od. 5, 34.
Digentia. I. Epl. 18, 104.
Digitis. A. P. 274.
Digito male pertinaci dereptum pignus. I. Od. 9, 23. 24.
Digito prætereuntium monstror. IV. 3, 21.
Digito indice monstraret. II. S. 8, 26.
Digitos. II. Od. 20, 12.
Digna face nuptiali. III. 11, 33. 34.
gula Harpyis rapacibus. II. S. 2, 40.
moveri bono die. III. Od. 21, 6.
sequi tortum funem. I. Epl. 10, 48.
Digna geri intus. A. P. 182. 183.
legi. I. S. 10, 72.
sacro silentio. II. Od. 13, 29.
te semper sequare. IV. 11, 29.
Dignam. A. P. 283.
Dignatur. IV. Od. 3, 14.
Digne. *nomen.* I. 27, 20.
Digne *adverb.* 6, 14. II. Epl. 1, 164.
Digner. II. Epl. 2, 86.
Digni cærite cera. I. 6, 63.
Digni patre juvenes. A. P. 24.
Dignior. II. Od. 14, 25.
Dignis. I. Epl. 7, 22. A. P. 91.
Dignissima. Ep. 12, 1.
Dignius. II. S. 7, 47.
Dignor. I. Epl. 19, 40.
Dignos. I. S. 4, 25.
Dignosceret. I. Epl. 15, 29.
Dignum. IV. Od. 8, 28. I. S. 3, 119. II. 1, 48. 3, 4. 6. I. Epl. 4, 5. 7, 24. 9, 4. 18, 78. II. 1, 216. A. P. 138.
Dignus. I. S. 3, 24. 4, 3. A. P. 191. 436.
Dii. I. Od. 11, 2. 12, 31. 14, 10. 17, 13. III. 4, 66. 6, 7. IV. 13, 1. bis. C. S. 45. 46. I. S. 4, 17. II. 3, 16. 191. 6, 4. 54. 8, 75. I. Epl. 4, 6. 7. 18. 108. II. 2, 152. A. P. 372.
Dii superi. IV. Od. 7, 18. II. Epl. 1, 138.
Diis. I. Od. 1, 30. 17, 13. 31, 13. II. 7, 4. 17, 2. III. 4, 20. 6, 5. 16, 22. IV. 6, 41. C. S. 7. II. S. 3, 123. 284. 6, 22.
Dijudicata. III. Od. 5, 54.
Dilabentis. 29, 35.
Dilapsam. IV. 13, 28.
Dilapso. I. S. 5, 73.
Dilator. A. P. 172.
Dilatus. I. S. 10, 68.
Dilecta. II. Od. 5, 17.
Dilectam. I. 21, 4. 30, 2. II. 4, 18. *Bentl.*
Dilecte. II. 20, 7.
Dilecti. II. Epl. 1, 247.

Diligerent. Ep. 12, 24.
Diligit. II. Od. 10, 6. I. Epl. 1, 72.
Diludia. I. Epl. 19, 47.
Diluit. II. S. 3, 241.
Diluta. 2, 16.
Diluviem minitatur agris. IV. Od. 14, 28.
Diluvies fera quietos amnes irritat. III. 29, 40. 41.
Diluxiſſe. I. Epl. 4, 13.
Dimidio. II. S. 3, 318.
Dimidium. I. Od. 3, 8. I. Epl. 2, 40.
Dimiſere. II. Epl. 2, 49.
Dimittar onuſtus dono. I. 7, 18.
Dimittere. I. S. 5, 103. I. Epl. 14, 3. II. 1, 175.
Dimittes. I. Epl. 10, 45.
Dimittit. I. S. 7, 51.
Dimittitur. I. Epl. 7, 73.
Dimoveas. I. Od. 1, 13.
Dimoveat. I. S. 1, 39.
Dimovebit. III. Od. 8, 10.
Dimovere. I. 23, 7.
Dimovet. IV. 5, 51.
Dindymene. I. 16, 5.
Dio. ſub dio moreris. II. 3, 23.
ſub dio vitam agat. III. 2, 5.
Diomedis. A. P. 146.
Dionæo. II. Od. 1, 39.
Dionyſi. I. S. 6, 38.
Dira deteſtatio. Ep. 5, 89.
neceſſitas. III. Od. 24, 6.
venena. Ep. 5, 61. 62.
Diræ grandinis. I. Od. 2, 1. 2.
Diram hydram. II. Epl. 1, 10.
Dircæum cygnum. IV. Od. 2, 25.
Direpta. III. 5, 21. IV. 15, 7.
Direptum. I. 9, 23.
Direxit. IV. 9, 18.
Diripere. III. 28, 7.
Diris ſollicitudinibus. Ep. 13, 10.
vox agam. 5, 89.
Diruit. IV. Od. 14, 30. I. Epl. 1, 100.
Diruere. III. Od. 30, 4.
Dirum Annibalem. II. 12, 2. III. 6, 36.
Dirus Afer. IV. 4, 42.
hydrops. II. 2, 13.
Diſce. III. 27, 75. I. Epl. 17, 3.
Diſcedens. I. Epl. 16, 7.
Diſcedere. I. S. 9, 8. I. Epl. 7, 25.
Diſcedit. I. S. 5, 93.
Diſcedite. 1, 18.
Diſcedo. II. Epl. 2, 99.
Diſcedent. II. S. 7, 37. *alii legunt* diſcedunt.
Diſcentes. II. Od. 19, 3.
Diſcere. I. S. 1, 26. I. Epl. 1, 48. 8, 8. A. P. 88.
Diſceret. II. Epl. 1, 133.
Diſcernunt. I. Od. 18, 11.
Diſcerpta. II. S. 8, 86.
Diſceſſit. I. Epl. 10, 37. A. P. 378.
Diſcet. II. Od. 20, 20. II. S. 3, 299.
Diſci. A. P. 380.
Diſcincta. I. S. 2, 132.
Diſcincti. II. 1, 73.
Diſcinctus. Ep. 1, 34.
Diſcipulorum. I. S. 10, 91.
Diſcit. II. Epl. 1, 262.
Diſcite. II. S. 2, 4.
Diſco. I. Od. 8, 11. II. S. 2, 13.
Diſcolor I. Epl. 18, 4.
Diſconvenit. I. 1, 99. 14, 18.
Diſcordet. II. 1, 185.
parcus avaro. 2, 194.
Diſcordia. Ep. 4, 2. I. S. 4, 60. 7, 15.
Diſcors concordia. I. Epl. 12, 19.
ſymphonia. A. P. 374.
Tanais. III. Od. 29, 28.
veſania. II. S. 3, 174.
Diſcrepat. I. Od. 27. 6.
iſtis. I. S. 6, 92. II. 3, 108.
Diſcrepet ſimplex nepoti. II. Epl. 2, 194.
imum medio. A. P. 152.
Diſcrepuit. *ibid.* 219.
Diſcretas. II. Od. 13, 23.
Diſcrimen. 5, 23.
Diſcunt. A. P. 326.
Diſerti. *ibid.* 370.
Diſertum. I. Epl. 5, 19.
Diſertus. 19, 16.
Diſſecta. II. Od. 19, 15.
Disjecti. I. S. 4, 62.
Disjunctum. I. Epl. 14, 28.
Diſpar. Ep. 7, 12. I. Epl. 18, 3. 19, 29.
Diſparem. IV. Od. 11, 31.
Diſpari. I. 17, 25.
Diſparibus. I. S. 7, 16.
Diſpenſare. 2, 75.
Diſpeream. 9, 47.
Diſplicent. I. Od. 28, 2.
Diſplicet. I. Epl. 19, 47.
Diſploſa. I. S. 8, 46.
Diſquirite. II. 2, 7.
Diſſentientis. III. Od. 5, 14.
Diſſentire. II. Epl. 2, 61.
Diſſentis. Niſi quid diſſentis. II. S. 1, 79.
Diſſidens plebi. II. Od. 2, 18.
Diſſidet ſibi. III. 8, 20.
toga impar. I. Epl. 1, 96.
Diſſilite. Ep. 17, 29.
Diſſiluit. I. Epl. 18, 42.
Diſſimile. I. S. 6, 49.
Diſſimilem. II. 3, 313. 8, 28.
Diſſimiles. I. Epl. 10, 3.
Diſſimilis. I. S. 4, 112.
Diſſimulare. 9, 66.
Diſſimulat. II. Od. 20, 17.
Diſſimulator. I. Epl. 9, 9.
Diſſimules. 16, 23.
Diſſipabit. Ep. 16, 14.
Diſſipare. 17, 48.
Diſſipat. II. Od. 11, 17.
Diſſociabili (diſſociabilis. *Bentl.*) I. Od. 3, 22.
Diſſocientur. I. Epl. 16, 5.
Diſſolvas. I. S. 4, 55.
Diſſolve. I. Od. 9, 5.
Diſtabit. II. S. 2, 53. 3, 210.
infido ſcurræ amicus. I. Epl. 18, 4.
Diſtantia. II. 1, 72.
Diſtare. I. 7, 48.
Diſtat. II. S. 3, 260. I. Epl. 17, 44. II. 2, 194.
paullum inertiæ celata virtus. IV. Od. 9, 29.
Diſtent. I. Epl. 7, 23.
Diſtenta. Ep. 2, 46.
Diſtentius. I. S. 1, 110.
Diſtet ab Inacho. *de tempore.* III. Od. 19, 1.
Diſtinguere. I. Epl. 10, 29.
Diſtinguet. II. Od. 5, 11.
Diſtorquens. I. S. 9, 65.
Diſtortis. I. 3, 47.
Diſtrictum. II. 8, 68.
Diſtrictus. III. Od. 1, 17.
Diſtuli. IV. 4, 21.
Diſtantis. I. Epl. 6, 6.
Ditaſſe. Ep. 17, 60.
Ditaverit. A. P. 57.
Ditavit. Ep. 1, 32.
Ditem. I. S. 7, 19.
Dites Mycenas. I. Od. 7, 9.
Diteſcere. II. S. 5, 10.
Dithyrambos. IV. Od. 2, 10.
Ditior. I. S. 1, 40. 5, 91. 9, 51. II. 7, 52.

Ditis *adject.* Ep. 2, 65.
Diu. I. Od. 2, 45. IV. 1. 1. 4, 22. 5, 2. 13, 24. I. Epl. 2, 70. 13, 1. 19, 2. II. 1, 103. 2, 115. A. P. 39. 65.
Diva. I. Od. 3, 1. 35, 1. III. 22, 4. 26, 9. C. S. 17.
Dive. IV. Od. 6, 1.
Divellat. I. Epl. 10, 18.
Divellere. I. S. 8, 27.
Divellet. II. Od. 17, 15.
Divelletur. I. 36, 19.
Diverſa. I. S. 1, 3. 109. II. Epl. 2, 62.
Diverſis. I. S. 3, 114.
Diverſoria. I. Epl. 15, 10.
Diverſum. 18, 5. II. 1, 195.
Dives. II. Od. 3, 21. 18, 10. IV. 12, 24. I. S. 1, 65. 3, 124. II. 1, 59. 5, 14. 6, 12. I. Epl. 1, 84. 106. II. 2, 185.
Achæmenes. II. Od. 12, 21.
agris, & poſitis in fœnore nummis. A. P. 421.
amicus. I. Epl. 18, 24.
antiquo cenſu. II. S. 3, 168. 169.
mercator. I. Od. 31, 10. 11.
multa tellure. Ep. 15, 19.
opis naturæ ſuæ. I. S. 2, 74.
Perſius. 7, 4.
Priamus. I. Od. 10, 14.
puella. IV. 11, 22. 23.
Tullus. 7, 15.
Uvidius. I. S. 1, 95.
Divi. IV. Od. 2, 38.
Dividat. Ep. 11, 16. I. Epl. 14, 31.
Dividens. I. Od. 34, 6.
Divideret. I. S. 7, 13.
Divides. I. Od. 15, 15.
Dividit. 36, 6. I. S. 3, 114.
Dividuo. I. Epl. 17, 49.
Divina. III. Od. 27, 10. A. P. 218.
Divinæ. II. S. 2, 79.
Divinare. 5, 60.
Divinior. I. 4, 43.
Divinis. 6, 114. A. P. 400.
Divis. I. Od. 9, 9. III. 3, 18. 14, 6. IV. 2, 51. 5, 1.
Diviſſimus. I. S. 5, 5.
Diviſit. 1, 100.
Diviſos. II. 8, 78.
Diviſſe, *alias* didiſſe. 3, 169.
Diviſus. II. Od. 11, 3.
Divite. IV. 8, 5. II. S. 2, 103. I. Epl. 15, 19. II. 2, 31. 121. A. P. 409.
Divitem. II. Od. 18, 31.
Divites. Ep. 16, 42.
Divitiæ. II. Epl. 2, 155.
improbæ. III. Od. 24, 62. 63.
peregrinæ. II. Epl. 1, 204.
regales. I. 12, 6.
Divitiarum. 5, 8.
Divitias. III. Od. 29, 61. II. S. 5, 22.
amplas. II. S. 2, 101.
miſeras. 8, 18.
operoſiores. III. Od. 1, 48.
Divitibus. 29, 13. IV. 8, 27. II. S. 4, 87. I. Epl. 17, 9.
Divitiis. II. S. 6, 74.
Arabum otia liberrima muto. I. Epl. 7, 36.
exſtructis in altum. II. Od. 3, 19. 20.
pulchris. II. S. 3, 95. 96.
Divitis. III. Od. 24, 2. I. Epl. 18, 11.
Divitum. III. Od. 11, 6, 16, 23.
Dium. ſub dium rapiam. I. 18, 13.
Divos. II. 16, 1. IV. 14, 34. II. S. 3, 206. II. 4, 88.
gelida morte carentes. II. Od. 8, 11. 12.
penates. II. S. 3, 176.
Diurna. 7, 17. A. P. 269.
Diurno. I. Epl. 19, 11. A. P. 209.
Diurnos. II. Epl. 2, 79.
Divulſus querimoniis. I. Od. 13, 19.
Divum. 2, 25. IV. 6, 22. I. S. 3, 117.
Divus. III. Od. 5, 2.
Dixere. I. S. 6, 55.
Dixeris. 4, 41. II. 3, 220. 6, 39. A. P. 47.
Dixerit. II. S. 3, 298. 5, 97. 7, 37.
Dixero. I. 4, 104.
Dixi. II. Od. 17, 10. I. S. 10, 1, 50. II. 5, 23.
Dixiſſe. III. Od. 29, 43. II. S. 3, 161. 170. A. P. 328. 416.
Dixit. III. Od. 5, 20. 11, 37. 27, 35. IV. 4, 49. Ep. 5, 49. I. S. 10, 77. I. Epl. 1, 84. 16, 59. II. 1, 206.
Do. Ep. 17, 1. I. S. 2, 126.
Doce. I. Epl. 17. 16.
Doceat. I. S. 1, 91. 6, 77.
Docebo. II. 3, 63. A. P. 306.
Docendum. I. 6, 76.
Docendus. I. Epl. 14, 30. 17, 3.
Docentes. III. Od. 7, 19.
Docentem. II. 19, 2. I. Epl. 20, 17.
Doceo. II. S. 3, 81.
Doceri. III. Od. 6, 21. II. Epl. 2, 41.
Docilem. I. Epl. 2, 64.
Dociles. A. P. 396.
Docili (docilis *Bentl.*) C. S. 45.
Docilis. III. Od. 11, 1. IV. 6, 43. II. S. 2, 52. 3, 34.
Docilis *propr.* I. Epl. 18, 19.
Docta. III. Od. 9, 10. II. Epl. 1, 135.
verſare glebas. III. Od. 6, 38.
Doctæ. IV. Od. 13, 7.
Docte. II. S. 1, 78. 4, 88. I. Epl. 20, 1.
ſermonis utriuſque linguæ. III. Od. 8, 5.
Docti. I. S. 9, 7. II. Epl. 1, 56, 117.
Doctior. III. Od. 24, 56. I. S. 9, 51.
Doctiſſimus. I. S. 5, 3.
Doctius *pro* melius. II. Epl. 1, 33.
Doctor. IV. Od. 6, 25.
Doctores. I. S. 1, 26. 6, 82.
Doctos. 10, 87. I. Epl. 18, 96.
Doctrina. I. Epl. 18, 100.
pro diſciplina *aut* inſtitutione. IV. Od. 4, 33.
Doctum. II. S. 4, 3. A. P. 318. 474.
Doctus. I. Od. 29, 9. C. S. 75. I. S. 10, 19. 52.
Docuere. IV. Od. 5, 8.
togatas *pro* ſcripſere. A. P. 288.
Docui. I. Epl. 13, 1.
Docuit. II. S. 2, 50. 7, 45. 8, 31. A. P. 208.
Documentum. I. S. 4, 110.
Dolat fuſte lumbos. 5, 22. 23.
Doleas. I. Od. 33, 1.
Doleat. I. S. 1, 75. I. Epl. 6, 12.
Dolendum. A. P. 102.
Dolentem. III. Od. 1, 41. IV. 4, 62.
Dolentes. I. Epl. 2, 53.
Dolentibus. A. P. 432.
Dolentis. I. Epl. 14, 7.
Dolet. III. Od. 4, 73. A. P. 95.
Dolio. Ep. 2, 47.
Dolis. I. Epl. 2, 15.
Dolitura. Ep. 15, 11. I. S. 2, 112.

Doliturus. I. S. 10, 89.
Dolium. III. Od. 11, 27.
Dolo. I. S. 6, 90.
Dolor. I. Epl. 2, 60.
Dolor certus. Ep. 15, 16.
Dolor laterum. I. S. 9, 32.
Dolore. II. 3, 29.
multo corrupta voluptas. I. 2, 39.
empta voluptas nocet. I. Epl. 2, 55.
Dolorem lenire. I. Epl. 1, 34.
Dolores das adimisque. II. S. 3, 288.
è pectore pelli. I. 2, 109, 110.
finire. II. 3, 263.
Doloribus. Ep. 17, 64. I. Epl. 17, 57.
Dolos tendit. EP. 2, 33. 34.
Dolosa mulier. II. S. 5, 70.
Dolose. *vocat. Bentl.* 5, 3.
Dolosi amici. I. Od. 35, 27, 28.
Doloso cineri. II. 1, 8.
tauro niveum latus credidit. III. 27, 25, 26.
Doluere. II. S. 1, 67. II. Epl. 1, 150.
Dolum. I. Od. 10, 10.
Domabilis Cantaber. IV. 14, 41.
Domando. II. 2, 9.
Domari. II. Epl. 1, 12.
Domat. I. Od. 27, 14.
Domestica. A. P. 287.
Domesticus. I. S. 6, 128.
Domi. 1, 67. II. 3, 232. 5, 31. I. Epl. 5, 3. 6, 44. 19, 36. 20, 23.
Domibus. I. Od. 22, 22. II. S. 6, 71.
Domina. I. S. 5, 55. I. Epl. 2, 25.
Dominæ. I. S. 5, 67.
Barbaræ. III. Od. 27, 65, 66.
dulcis. II. 12, 13.
impiæ. 8, 19.
Romæ tutela. IV. 14, 44.
Dominam. I. 35, 6.
Dominantia. A. P. 234.
Domini. II. Od. 13, 12. I. Epl. 2, 48.
Domino. II. Od. 15, 8. II. S. 5, 12. 6, 14. 7, 3. 66.
Dominos. I. Od. 1, 6. II. Epl. 2, 174.
Dominum. II. Od. 4, 6. 14, 24. I. Epl. 6, 46. 10, 40. 16, 10. II. Epl. 2, 162.
Dominus. III. Od. 1, 36. II. S. 2, 9. 3, 113. 286. 7, 75. 8, 93. I. Epl. 18, 74.
Domita. IV. Od. 8, 18.
Domitam. I. 20, 9.
Domitor Trojæ. I. Epl. 2, 19.
Domitos. I. Od. 12, 54. II. 12, 6.
Domitus. III. 8, 22. 4, 72.
Domo. II. 3, 17. 11, 21. 18, 2. IV. 1, 9. II. S. 6, 98. I. Epl. 7, 53. 9, 4. 10, 13. II. Epl. 1, 101.
ætheria. I. Od. 3, 29.
alta. Ep. 9, 3.
dulci. IV. Od. 5, 12.
locuplete. II. S. 6, 102.
plena. IV. Od. 12, 24.
Domos. II. 18, 19. III. 29, 37.
aërias. I. 28, 5.
egregias. II. S. 3, 24.
expugnat. III. Od. 15, 9.
honestas. II. Epl. 1, 149. 150.
hostiles. Ep. 5, 53.
Iliacas. I. Od. 15, 36.
inquinavere. III. 6, 18.
non humiles. 1, 22.
plenas. II. 12. 24.
potentes. I. 35, 23. 24.
vagas. III. 24, 10.
Domuit. Ep. 16, 7.
Domum. I. Od. 15, 5. III. 7, 29. 19, 7. IV. 1, 9. *Bentl.* 2, 17. Ep. 2, 40. 62. 11, 20. 13, 16. 16, 27. I. S. 5, 38. 6. 14. II. 3, 230. 5, 6. 37. I. Epl. 7, 68. 5, 24.
certam. C. S. 74.
sævam. I. Od. 6, 8.
Socraticam. 29, 14.
totam. Ep. 5, 25.
Domus. II. Od. 15, 21. I. S. 2, 129. I. Epl. 2, 47. 51.
Albuneæ resonantis. Od. 7, 12.
alta. II. S. 6, 114.
casta. IV. Od. 5, 21.
concidit demersa excidio. III. 16, 11. 12.
et victus. *Bentl.* I. Epl. 4, 11.
exilis. I. Epl. 6, 45.
exilis Plutonia. I. Od. 4, 17.
fulgens. II. 12, 8.
immunda. II. Epl. 2, 199.
omnis. I. 16, 44.
perjura. III. Od. 3, 26. 27.
purior. I. S. 9, 49.
quæ prospicit agros. I. Epl. 10, 24.
ridet argento. IV. Od. 11, 6.
Domûs Cecropiæ opprobrium. II. 12, 6. 7.
Ditis examen. Ep. 2, 65.
emtor. II. S. 5, 108. 109.
pater. 6, 88.
Dona amici. I. Epl. 6, 7.
apta. 7, 43.
Musarum. II. 1, 243.
nocentium. IV. Od. 9, 42.
præsentis horæ. III. 8, 27.
Donabat ventri. I. Epl. 15, 32. 14.
Donaberis hœdo. III. Od. 13, 3.
Donandi parca juventus. II. S. 5, 79.
Donandus. IV. Od. 2, 9.
Donant. A. P. 250.
Donare. II. S. 3, 72. A. P. 426.
Donare carmina. IV. Od. 8, 11. 12.
Donare spes novas. 12, 19.
Donarem. 8, 1. 3.
Donarent (donarint. *Bentl.*) II. Epl. 2, 152.
Donaret ventri quidquid quæsierat. *Bentl.* I. 15, 32.
Donari. 12, 3.
Donaris. A. P. 426.
Donassem. I. S. 5, 65.
Donat. I. Epl. 18, 111.
fundumque Laremque. I. S. 2, 56.
munere. IV. Od. 2, 20.
pecunia formam & genus. I. Epl. 6, 37.
quæ spernit & odit. I. Epl. 7, 20.
sestertia septem. 7, 80.
Donata. 7, 39. II. 1, 181.
Donatum. I. 1, 2.
Donatura. IV. Od. 3, 20.
Donatus. II. Epl. 1, 267.
Donavere. IV. Od. 2, 38.
Donec. I. Od. 9, 17. III. 5, 45. I. S. 3, 103. 5, 21. II. 1, 73. 2, 50. A. P. 155. *&c.*
Donem. III. Od. 22, 8.
Donent. II. S. 3, 17.
Dones. I. Od. 31, 18. II. S. 3, 167.
Donet. III. Od. 6, 27. C. S. 30. I. Epl. 18, 100.
Donis delibutis ulta pellicem. Ep. III. 13.
Donis ornatur honestis. II. Epl. 2, 32.

Dono

Dono teneor. I. Epl. 7, 18.
Dorium carmen. Ep. 9, 6.
Dormiet. I. Epl. 18, 34.
Dormire. I. S. 5, 17. II. 1, 7. I. Epl. 2, 30. II. 2, 54.
Dormirem. III. Od. 4, 18.
Dormis. I. 25, 8. II. S. 3, 234.
Dormitabo. A. P. 105.
Dormitat. *ibid.* 359.
Dormitum. I. S. 5, 48. 6, 119. I. Epl. 7, 73.
Dorſennus. II. Epl. 1, 173.
Dorſo. II. S. 6, 91.
Dorſo equitem non depulit. I. Epl. 10, 38.
ſubiit onus. I. S. 9, 21.
Dos eſt magna parentium virtus. III. Od. 24, 21. 22.
Dotalibus. I. Epl. 6, 21.
Dota. III. Od. 24, 19.
Dote. 29, 56. I. S. 4, 50. I. Epl. 6, 36.
Doti. I. S. 2, 131.
Dracones reluctantes. IV. Od. 4, 11.
Druſonem. I. S. 3, 86.
Druſum. IV. Od. 4, 28.
Druſus. 14, 10.
Drachmis quingentis empto. II. S. 7, 43.
Duarum. I. 8, 45.
Dubia. II. 2, 77.
Dubiæ. I. Epl. 18, 110.
Dubiis. IV. Od. 9, 36.
Dubios. II. S. 2, 108.
Dubito. I. Od. 12, 35.
Dubius. Ep. 5, 85. I. S. 9, 40.
Ducant. Ep. 8, 12.
Ducat. III. Od. 27, 2. I. Epl. 1, 9. 18, 20.
emtorem hiantem. *Bentl.* I. S. 11, 88.
Duce. I. Od. 2, 52. 6, 4. 7, 27. 10, 13. II. 7, 2. III. 3, 24. I. Epl. 1, 13. 18, 56. 62.
Ducem. Ep. 9, 24.
candidum. 3, 9. 10.
ornatum foliis. IV. Od. 3, 7.
Ducenda. Ep. 17, 63. I. S. 6, 104.
Ducendus. I. S. 6, 101.
Ducent. A. P. 451.
Ducenta. I. S. 6, 42.
Ducente. III. Od. 3, 63.
Ducentia. Ep. 14, 3.
Ducentis. II. S. 3, 61.
ad ſe cuncta pecuniæ. IV. Od. 9, 38.
Ducentos. I. S. 3, 11. 4, 9. 10, 60.
Ducere. II. 4, 89.
choros. IV. Od. 7, 6.
curam ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
funem. 10, 48.
liberum. IV. Od. 12, 14.
oblivia vitæ. II. S. 6, 62.
plenum lætitiæ. A. P. 427. 428.
prece blanda quo vellet. *ibid.* 395. 396.
quercus fidibus. I. Od. 12, 11. 12
ſuccos nectaris. III. 3, 34. 35.
tigres, ſylvas. 11, 13.
voces. A. P. 318.
Duceret. I. Epl. 3, 27. II. 1, 240.
Duceris. II. S. 7, 82.
Duces pocula. I. Od. 17, 21. 22.
thura naribus. IV. 1, 21. 22.
Duces *nom.* Magnos. II. 1, 21.
navium ſævos illaqueant. III. 16, 16.
virtute functos. IV. 15, 29.
Ducet. I. 17, 9. III. 27, 76. IV. 3, 5.
Duci. Ep. 4, 18. II. S. 7, 38. A. P. 376.
Ducibus. IV. Od. 8, 15. II. Epl. 1, 19.
Ducimus. II. Epl. 2, 202.
Ducis *à* Dux. II. S. 8, 73.
clari. III. Od. 14, 7.
in bellum miſſi. A. P. 315.
Ducis *verb.* I. Od. 15, 5.
originem ab Auctore illo. III. 17, 5.
Ducit. I. S. 10, 44. II. 2, 35. I. Epl. 1, 93. 6, 57.
Choros I. Od. 4, 5.
in vitium. A. P. 31.
opes. IV. Od. 4, 60.
originem. *Bentl.* III. 17, 5.
poëma. II. Epl. 1, 75.
ſomnium. III. Od. 27, 42.
vitem ad arbores. IV. 5, 30.
vota ad exitus. 8, 34.
Duco. I. S. 6, 62.
Ducor. II. 7, 102.
Ducta. II. Od. 12, 11.
Ductos. IV. 6, 23.
Ductum ſeditionibus bellum reſedit. III. 3, 29. 30.
Ductus. I. Epl. 17, 52.
Ducum. A. P. 73.
Ducunt. II. Epl. 1, 83.
Duella. *ibid.* 254.
Duelli. III. Od. 14, 18.
Duellis. IV. 15, 8.
Duello. III. 5, 38. I. Epl. 2, 7. II. 2, 99.
Dulce. I. Od. 22, 23. 24. II. 7, 28. III. 2, 13. IV. 12, 28. I. Epl. 7, 27. II. 1, 103. 2, 9.
decus. I. Od. 1, 2.
flumen. II. 6, 10. 11.
lenimen. I. 32, 15.
lucellum. I. Epl. 18, 102.
periculum. III. 25, 18.
non dulce otium. Ep. 1, 7. 8.
Dulces alumni. III. Od. 23, 7.
amici. I. S. 3, 139. 140.
amores. I. Od. 9, 15.
Camœnæ. I. Epl. 19, 5.
epulas. III. Od. 8, 6.
latebræ. I. Epl. 16, 15.
liberos. Ep. 2, 40.
modos. III. 9, 10.
reditus. Ep. 16, 35.
Dulcem. II. S. 3, 199.
ſaporem. III. Od. 1, 19.
ſtrepitum. IV. 3, 18.
Dulci. I. 36. 7. A. P. 343.
alumno. I. Epl. 4, 8.
dolio. Ep. 2, 47.
domo. IV. Od. 5, 12.
fiſtula. I. 17, 10.
fortuna. I. 37, 11.
juventa. 16, 22.
Lyæo ſolvere curam. Ep. 9, 38.
mero. III. Od. 13, 2.
olivo. II. S. 4, 64.
ſono. II. Od. 13, 38.
ſopore. Ep. 5, 56.
vino. III. Od. 12, 2.
Dulcia. II. S. 2, 75. I. Epl. 11, 23.
oſcula. I. Od. 13, 14. 15.
poëmata ſunto. A. P. 99.
poma. II. S. 5, 12.
Dulcibus alloquiis. Ep. 13, 18.
Dulcior. II. S. 4, 16.
Dulcis. I. S. 4, 135.
amice. I. Epl. 7, 12.
amicus. I. S. 3. 69.
conditio. I. Epl. 1, 51.
Muſa. II. Od. 12, 13.
Pimplea. I. Od. 26, 9.
Dulciſſime. I. S. 9, 4.
Dulcium Cupidinum mater. IV. Od. 1, 4. 5.
Dumeta Lyciæ. III. 4, 62. 63.
Dumeta Sylvani. 29, 23.

Dun-

Duntaxat. II. S. 6, 42. A. P. 23.
Dum. I. Od. 2, 17. 4, 7. 6, 9. 11, 7. 16, 26. 22, 10. 34, 2. I. S. 2, 24. 3, 137. 4, 20. 34. 118. 5, 13. 99. 6, 8. 9, 60. 10, 36. bis. *&c.*
Dum *pro* dummodo. Dum ne fit ditior alter. I. S. 1, 40.
Duo. 6, 117. 7, 15.
prædia. II. 3, 168.
Duobus. *ibid.* 169. II. Epl. 2, 64.
Duplice. II. S. 2, 122.
Duplici. I. Epl. 17, 25.
Duplicis. I. Od. 6, 7. II. S. 4, 63.
Dura. I. Od. 18, 3. II. Epl. 1, 141.
ætas. I. Od. 35, 34. 35.
alvus. II. S. 4, 27.
cauſſa. I. 10, 26.
crura. Ep. 4, 4.
cuſtodia matrum. I. Epl. 1, 22.
gallina. II. S. 4, 18.
ilia meſſorum. Ep. 3, 4.
limina. 11, 22.
natura. I. S. 10, 57. 58.
navis, dura fugæ, dura belli. II. Od. 13, 27. 28.
pericula. I. S. 2, 40.
prælia. III. Od. 20, 3. 4.
tempora. II. Epl. 2, 46.
valetudo. II. S. 2, 88.
Duræ tellus Iberiæ. IV. Od. 14, 50.
Duram. III. 7, 32.
famem depellere. I. S. 2, 6.
pauperiem callet pati. IV. Od. 9, 49.
Durare. I. 14, 7. I. S. 6, 128. I. Epl. 1, 82.
Duratæ ſolo nives. III. Od. 24, 39.
Duraveris uvam fumo. II. S. 4, 71.
Duraverit ætas. I. 4, 119.
Duravit ferro ſecula. Ep. 16, 65.
Dure. IV. Od. 1, 40. II. Epl. 1, 66.
Duri. II. Epl. 1, 31.
Duris bipennibus. IV. Od. 4, 57.
ligonibus. Ep. 5, 30.
patribus. I. S. 2, 17.
pellibus. Ep. 17, 15.
ſollicitudinibus. *Bentl.* 13, 10.
Durius. II. S. 3, 22.
Duro ferro. III. Od. 11, 31. 32.
ingenio. 21, 12. 14.
numine. *Bentl.* 10, 8.
Durum. I. 24, 19. II. 12, 2. IV. 1, 7.
Durus. I. Epl. 16, 70. 7, 91.
componere verſus. I. S. 4, 8.
homo. 7, 6.
vindemiator. *ibid.* 29. 30.
Dux. I. Epl. 19, 23.
bone. IV. Od. 5, 37.
Neptunius. Ep. 9, 7. 8.
turbidus Adriæ. III. Od. 3, 5.
Duxit. IV. 2, 59. II. S. 1, 66. I. Epl. 20, 28.
Dyota. I. Od. 9, 8.

E.

E *aut* Ex *præpoſitio omiſſa.*
adytis quatit templa Pythius. I. Od. 16, 5.
altis deſilire turribus. Ep. 17, 70.
arcum humeris poſiturus. III. Od. 4, 60.
cauſſa morbi fugit venis. II. 2, 15.
cura non decedit æratâ triremi. III. 1, 39.
depromere Cæcubum cellis avitis. I. 37, 6.
deripere horreo. III. 28, 8.
excludit Helicone. A. P. 296.
fugiens portâ eburnâ. III. Od. 27, 41.
Græco fonte cadant. A. P. 53.
imbres nubibus manant. II. Od. 9, 1
inulta tellure ceſſerat. 1, 26.
latere imo petitus ſpiritus. Ep. 11, 14.
legerit arbore. II. S. 4, 23.
ovo prognatus eodem. 1, 26.
pellebat communibus herbis. I. Epl. 10, 34.
piſces urbe petiti. II. S. 2, 120.
ponit ſecures arbitrio popularis auræ. III. Od. 2, 20.
potabis modicis cantharis. I. 20, 1.
præſidium loco dejecit. II. Epl. 2, 30.
ſanies manat ore trilingui. III. Od. 11, 20.
vina promens dolio. Ep. 2, 47.
E. I. S. 2, 110. 4, 87. 6, 39. II. 4. 64. I Epl. 6, 60. 11, 10.
Ea. I. Epl. 1, 47. II. 1, 81. A. P. 386.
Eâdem. I. S. 3, 72. 10, 4. II. Epl. 1, 29. A. P. 356.
Eadem. IV. Od. 10, 7. I. Epl. 1, 4. 82. 14, 18. II. 2, 58.
Eamus. Ep. 16, 36. I. Epl. 6, 56.
Earum. II. S. 8, 92.
Eas *pronom.* I. 10, 14.
Eas *verb.* II. 7, 31.
Eat. III. Od. 10, 10. I. S. 6, 31. II. 3, 260.
Ebibat. II. S. 3, 122.
Eboris. II. Epl. 1, 96.
Ebria. I. Od. 37, 12.
Ebrietas. I. Epl. 5, 16.
Ebrius. I. S. 4, 51. II. 3, 60.
Ebur. II. Od. 18, 1. I. Epl. 6, 54. II. 2, 180.
captivum. II. Epl. 1, 193.
Indicum. I. Od. 31, 6.
Eburna. III. 27, 41.
Eburno. II. 11, 21.
Eburnos lectos. II. S. 6, 103.
Ecce. I. Od. 15, 27. I. S. 1, 13. 9, 60. II. 3, 264.
Echini. II. S. 4, 33.
Echinos. 8, 52. I. Epl. 15, 23.
Echinus. Ep. 5, 28. I. S. 6, 117.
Echioniæ. IV. Od. 4, 64.
Ecquid. I. Epl. 18, 82.
Ecquis. II. S. 7, 34.
Edaces curas. II. Od. 11, 17.
Edacibus paraſitis. II. Epl. 1, 173.
turdis. Ep. 2, 34.
Edat. 3, 3. II. S. 8, 90.
Edax dominus. II. S. 2, 92.
Ede. 4, 10. 5, 61.
Edendi tempus. I. Epl. 16, 22.
Edi. II. S. 2, 116.
Edicit. 3, 227.
Edicta. IV. Od. 15, 22.
Edicto. II. Epl. 1, 239.
Edideris. A. P. 390.
Ediſcere. II. Epl. 2, 144.
Ediſcit. 1, 60.
Ediſſere. II. S. 3, 306.
Ediſti. II. Epl. 2, 214.
Edit agellos pecus. I. 12, 12.
Edite. I. Od. 1, 1.
Editior. I. S. 3, 110.
Edixerit. II. 2, 51.
Edixit (edixi. *Bentl.*) I. Epl. 19, 10.
Edo. II. S. 7, 45.
Edomuit. IV. Od. 5, 22.
Edonis. II. 7, 27.
jugis ſtupet Euias. *Bentl.* III. 25, 9.

Edormit. II. S. 3, 61.
Educere. *ibid.* 12.
Educet *penult. longa.* I. Epl. 18, 45.
Educet *penult. brevi.* 15, 22.
Edules capreas *i. e.* esui aptas. II. S. 4, 43.
Effare. Ep. 17, 37.
Effert. A. P. 111.
Effertis. I. Epl. 10, 9.
Efficaci. Ep. 17, 1.
Efficacis. 3, 17.
Efficax. IV. Od. 12, 20.
Efficient. 4, 73.
Efficiet. III. 29, 46.
Effigies. I. S. 8, 30.
Effractam. I. Epl. 17, 54.
Effuderit fruges. IV. Od. 7, 11.
Effugere. 4, 52.
Effugerit. Ep. 5, 2.
Effugiet. II. S. 3, 71.
Effugit. *ibid.* 315. 7, 71.
Effugit *penult. brevi.* I. Epl. 14, 13.
Effundi. II. S. 3, 149.
Effusi. I. Epl. 11, 26.
Effutire. A. P. 231.
Egens. IV. Od. 8, 10.
Egentem. I. Epl. 17, 22.
Egenti. II. S. 2, 98.
Egeo. I. Epl. 10, 11.
Egere. 1, 102. II. 1, 228.
Egeria. I. S. 2, 126.
Egerit. I. Od. 12, 54.
Orco *pro* ad Orcum. II. S. 5, 49.
Eges. I. 4, 118. I. Epl. 18, 67. A. P. 154.
Eget. I. Epl. 2, 56.
æris. 6, 39.
jaculis. I. Od. 22, 2.
tantuli, quanto est opus. I. S. 1, 59.
Egi. I. Epl. 20, 6.
Egit. I. Od. 2, 7. 34, 8. IV. 4, 12. II. Epl. 1, 82.
Ego. I. Od. 16, 25. 18, 11. 20, 2. 23, 9. II. 7, 26. 17, 9. I. S. 1, 15. 79. 103. 2, 54. 69, 119. 4, 39. 56. 70. 91. 129. 136. 137. *&c.*
Egomet. I. S. 2, 131. 3, 23. 8, 23. II. Epl. 1, 220.
Egregias. II. S. 3, 24.
Egregie. 5, 106. A. P. 47.
Egregii. I. Od. 6, 11. III. 25, 4. II. S. 6, 58.
Egregio. I. S. 6, 67.
Egregius. III. Od. 5, 48.
Egressum. I. S. 5, 1.
Eheu. I. Od. 35, 33. II. 14, 1. III. 2, 9. 11, 42. Ep. 15, 23. I. S. 3, 66. II. 3, 156.
Eja. I. S. 1, 18. II. 6, 23.
Ejulatio non virilis. Ep. 10, 17.
Ejus. III. Od. 11, 18. IV. 8, 18. II. S. 1, 70. 6, 76.
Elabi. II. S. 5, 87.
Elaborarunt. III. Od. 1, 19.
Elaboratum. Ep. 14, 12.
Elata. II. S. 5, 85.
Elatrem acriter. I. Epl. 18, 18.
Elea palma. IV. Od. 2, 17.
Electram. II. S. 3, 140.
Elegos. II. Epl. 2, 91.
Exiguos. A. P. 77.
miserabiles. I. Od. 33, 2. 3.
Elementa. I. Epl. 20, 17.
discere prima. I. S. 1, 26.
pravi cupidinis eradenda. III. Od. 24, 51. 52.
Elementis. I. Epl. 1, 27.
Elephas albus. II. 1, 196.
Elicerent animas manes. I. S. 8, 29.
Eliciet. II. Od. 11, 21. IV. 12, 17.
Elidere. III. 27, 60. *Bentl.* I. Epl. 15, 6.
Elige quemvis. *Bentl.* I. S. 4, 25.
Eligit. III. Od. 4, 26.
Eliminet. I. Epl. 5, 26.
Eliserit. II. S. 3, 316.
Elixa. 2, 74.
Ellipsis verbi personalis in indignatione. IV. Od. 4, 44.
Elocuta. III. Od. 3, 17.
Eloquium. A. P. 217.
Eludebat. I. Epl. 17, 18.
Eludente. I. S. 10, 41.
Eluere. IV. Od. 12, 20.
Elusus. II. Epl. 1, 47.
Elutius. II. S. 4, 16.
Emancipatus. Ep. 9, 12.
Emat. II. S. 3, 104.
Ematur. I. 1, 74.
Emendas merces. A. P. 419.
Emendata. II. Epl. 1, 71.
Emendaturus. II. S. 8, 85.
Emendatus. I. Epl. 16, 30.
Emendes. II. 1, 3.
Emendo statuas insanit. II. S. 3, 64.
Emetat. I. Epl. 6, 21.
Emetiris. II. S. 2, 105.
Emicuit. II. Epl. 1, 73.
Emirabitur. I. Od. 5, 8.
Emiserit. A. P. 77.
Emisso. I. Epl. 20, 6.
Emissum. 18, 71.
Emisti. II. 2, 18.
Emit. 1, 238.
Emolliat ignis ferrum. *Bentl.* I. S. 4, 20.
Emovit. II. 3, 28.
Empedocles. I. Epl. 12, 20. A. P. 465.
Emta. I. Epl. 2, 55. 18, 48.
Emtæ. II. S. 3, 156.
Emtas. *ibid.* 104.
Emtis. II. Epl. 2, 168.
Emto. II. S. 7, 43.
Emtor. 5, 109. II. Epl. 2, 167. A. P. 249.
dedecorum pretiosus. III. Od. 6, 32.
Emtorem. I. S. 2, 88.
Emtum. I. Epl. 6, 61. II. 2, 165. 168.
Emunctæ naris. I. S. 4, 8.
Emuncto. A. P. 238.
Enatat expes. *ibid.* 20.
Enaviganda. II. Od. 14, 11.
Enceladus jaculator audax. III. 6, 56.
Enectus arando bos. I. Epl. 7, 87.
Enervet. Ep. 8, 2.
Enim. I. Od. 7, 28. II. 5, 13. 16, 9. IV. 5, 6. 7, 25. 11, 33. II. S. 7, 93. 105. I. Epl. 12, 4. 16, 50. *&c.*
Enipeus. III. Od. 7, 23.
Enisus arte. *Bentl.* 3, 10.
Enitar. 27, 47. A. P. 236.
Enitescis. II. Od. 8, 6.
Enni. I. S. 10, 54. A. P. 56. 259.
Ennius. I. Epl. 19, 7. II. 1, 50.
Ense pectus recludere Norico. Ep. 17, 71.
Ensem. I. Od. 37, 23.
Enses conditi aptantur dexteris. Ep. 7, 1. 2.
procudit ira. IV. Od. 15, 19.
Ensis districtus. III. 1, 17.
hostilicus auferet. I. S. 9, 31.
Noricus deterret. I. Od. 16, 9. 10.
vagina tectus. II. S. 1, 40. 41.
Ego *pronom.* I. 4, 108.
Eo *verb.* 6, 119.
Eo *pro* ideo. 1, 56. 3, 30. 6, 89. 9, 55.

9, 55. II. 3, 120. 8, 65. I. Epl. 14, 18. A. P. 222.
Eo *pro* uſque illuc. II. Epl. 1, 226.
Eodem. II. Od. 3, 25. III. 1, 38. II. S. 7, 52.
morbo. II. S. 3, 121.
ovo. 1, 26.
pacto. I. 4, 55. 56. I. Epl. 6, 9. 10.
Eois. I. Od. 35, 31. Ep. 2, 51.
Eorum. I. S. 4, 80.
Eos. II. Epl. 1, 67.
Ephebi. *ibid.* 171.
Epheſum. I. Od. 7, 2.
Ephippia. I. Epl. 14, 44.
Epicharmi. II. 1, 58.
Epicuri. I. 4, 16.
Epidaurius. I. S. 3, 27.
Epiſtola. II. Epl. 2, 22.
Epizeuxis. Ah, ah! Ep. 5, 71.
cave, cave. 6, 11.
Deus, Deus nam me vetat. 14, 6.
hoc, hoc tribuno militum. 4, 20.
jam jam do manus. 17, 1.
jam jam reſidunt cruribus aſperæ pelles. II. Od. 20, 9.
ibit, ibit. II. Epl. 2, 39. 40.
liber, liber ſum. II. S. 7, 92.
nunc nunc adeſte. Ep. 5, 53.
o cives, cives. I. Epl. 1, 53.
quo, quo ſceleſti ruitis. Ep. 7, 1.
ſolve, ſolve turbinem. 17, 7.
Epos acer. I. S. 10, 43.
Epulæ blattarum ac tinearum. II. 3, 19.
ſine fine petitæ. 7, 107.
Epulas. Ep. 2, 61.
dulces. III. Od. 8, 6.
Epulis. I. 36, 15.
optatis. IV. 8, 30.
regum. II. S. 2, 45.
Epulum. 3, 86.
Equa quadrigis apta. II. Od. 16, 35.
trima. III. 11, 9.
Eques. I. 20, 5. Ep. 16, 12. 17, 74. I. S. 6, 77, 106.
magnus. Ep. 4, 55.
melior. III. Od. 12, 7.
metuendus haſtâ. 2, 4.
ſtomachoſus. I. Epl. 15, 12. 13.
Equeſtrem. A. P. 383.
Equeſtri. II. S. 7, 53.
Equi. I. Epl. 15, 13.
feri. I. S. 5, 56. 57.
Equidem. II. 1, 78. 5, 23. 6, 53. II. Epl. 1, 69.
Equina. Ep. 8, 8.
Equinæ. II. Epl. 1, 45.
Equinam. A. P. 1.
Equino ſanguine lætum Concanum. III. Od. 4, 34.
Equis. I. 6, 3. 19, 11.
adeſt ſudor. 15, 9. 10.
aptum Argos. 7, 9.
frenato eſt auris in ore. *Bentl.* I. Epl. 15, 13.
gaudet. II. S. 1, 26. A. P. 162.
imperitare. I. Od. 15, 25.
inſtat auriga. I. S. 1, 115.
Martis Acheronta fugit. III. Od. 3, 16.
non eſt aptus locus Ithacæ. I. Epl. 7, 71.
patrum ineſt virtus. IV. Od. 4, 50.
præcurreret albis. I. S. 7, 8.
ſuperare. I. Od. 12, 26.
Equitare. 2, 51. II. 9, 24.
in arundine longa. II. S. 3, 248.
Equitavit flamma per tædas, vel Eurus per undas. IV. Od. 4, 44.
Equitem. III. 1, 40. IV. 11, 27. I. S. 10, 56.
non depulit dorſo. I. Epl. 10, 38.
Equites Romani. A. P. 113.
Equitet (equitat. *Bentl.*) I. Od. 8, 6.
Equitis migravit ab aure voluptas. *Bentl.* II. Epl. 1, 187.
Equitum. II. Od. 1, 20.
Equo indomito. II. S. 2, 10.
labentis. 1, 15.
Minervæ incluſus. IV. Od. 6, 13.
neſcit hærere ingenuus puer. III. 24, 54. 55.
Equorum. I. 25, 14.
ſtudiis arſit. II. Epl. 1, 95.
Equos. I. Od. 34, 8. II. 1, 20. Ep. 9, 17. I. S. 2, 86.
Equum. IV. Od. 2, 18. I. Epl. 10, 34.
agitavit. II. S. 7, 50.
certamine primum. A. P. 84.
docilem fingit. I. Epl. 2, 64.
flectere. III. Od. 7, 25.
frementem mittere per ignes medios. IV. 14, 23. 24.
ſeneſcentem ſolve. I. Epl. 1, 8.
Equus. A. P. 248.
impiger. IV. Od. 3, 4.
me portet. I. Epl. 17, 20.
præteragendus. 15, 11.
Eradenda cupidinis pravi elementa. III. Od. 24, 51. 52.
Eram. 9, 1. IV. 1, 3. I. S. 6, 60. 8, 1.
Eras. II. Od. 19, 28. I. Epl. 6, 6.
Erat. I. Od. 3, 10. 37, 4. II. 15, 13. III. 9, 6. Ep. 15, 1. I. S. 2, 4. II. 2, 47. 49. 90. 120. 123. 134. *Bentl.* 3, 9. 261. 261. A. P. 19. 204. 223. *&c.*
Erectum. I. Epl. 1, 69.
Erepſemus *pro* erepſiſſemus. I. S. 5, 79.
Ereptum Stygiis fluctibus. IV. Od. 8, 25.
Ereptus. Ep. 2, 60.
Ergo. II. Od. 7, 17. Ep. 2, 9. 17, 27. I. S. 10, 7. II. 2, 35. 50. 101. 3, 5. 89. 156. 192. 220. 5, 19. 6, 16. 70. 106. I. Epl. 6, 46. 7, 70. 18, 78. A. P. 304.
Ergo *Particula indignationi & interrogationi inſerviens.* I. Od. 24, 5. II. S. 5, 101. II. Epl. 1, 206. A. P. 353.
Erigimur. II. S. 8, 58.
Erigit. 3, 150.
Erimus. II. Od. 14, 12.
Eripe. III. 29, 5. II. S. 7, 91.
Eripere. A. P. 423.
Eriperem. II. S. 3, 206.
Eriperet. I. 9, 65.
Eripi. II. Od. 12, 27.
Eripiam. II. S. 2, 23.
Eripias. I. 4, 57.
Eripiet. II. 5, 35. I. Epl. 6, 53.
Eripiunt. IV. Od. 8, 32.
Eripuere. II. Epl. 2, 56.
Eripuit. II. Od. 17, 24.
Eris. I. S. 1, 16. 9, 8. II. 3, 67. 320. 4, 19. 5, 20. 6, 54. I. Epl. 1, 59. bis.
Erit. I. Od. 11, 3. II. 10, 18. III. 5, 32. 10, 19. II. S. 1, 60. 2, 65. 68. 134. 3, 41. 97. 222. 4, 12. 5, 15. 31. 59. 64. 75. I. Epl. 10, 43. 16, 66. 18, 3. 36. 20, 6. 10. II. 1, 41. 2, 5. A. P. 40. 42. 131. 468.
Eritis. III. Od. 4, 29.
Errans. II. 14, 18.

Errantes. Ep. 2, 12.
Errare. III. Od. 4, 7. I. S. 8, 35.
Erraremus. I. S. 3, 41.
Errat. III. Od. 18, 13. II. Epl. 1, 65. A. P. 457.
Errem. III. Od. 27, 51.
Errent. I. Epl. 12, 17.
Erret. II. S. 3, 210.
Erro *ſubſtant.* 7, 113.
Erro *verb.* I. Od. 34, 3.
Error. II. S. 3, 49, 51. II. Epl. 1, 118. 2, 140. A. P. 308.
phanaticus. A. P. 454.
Errori. I. S. 3, 42. II. 3, 63.
Erubeſcendis. I. Od. 27, 15.
Erucas virides. II. S. 8, 51.
Erue. I. 4, 25.
Eruet. II. Epl. 2, 115.
Erunt. II. S. 2, 106. II. Epl. 2, 112. A. P. 112.
Ervo *genus leguminis.* II. S. 6, 117.
Erutas. Ep. 5, 17.
Erycina ridens. I. Od. 2, 33.
Erymanthi nigris ſilvis. 21, 7. 8.
Es. Ep. 15, 17. II. S. 3, 132. 273. 7, 29. 56. 8, 76. I. Epl. 1, 76. 17, 21. II. 2, 154. 205.
Eſca. II. S. 8, 5.
Eſcæ. 2, 72.
Eſculetis. I. Od. 22, 14.
Eſquilias atras. II. S. 6, 32. 33.
Eſquiliis ſalubribus. I. 8, 14.
Eſquilinæ alites. Ep. 5, 110.
Eſquilini venefici. 17, 58.
Eſſe. III. Od. 27, 73. I. S. 1, 19. 63. 79. 2, 4. 51. 52. 3, 96. 121. 4, 39. 41. 42. *&c.*
Eſſe *omiſſum.* Ep. 15, 23. I. Epl. 9, 13. 16, 45. *&c.*
Eſſeda. II. Epl. 1, 192.
Eſſem. I. S. 6, 21. 55. 87. I. Epl. 20, 25.
Eſſes. I. Epl. 10, 50.
Eſſet *pro* comederet. II. S. 6, 89.
Eſſet. Ep. 5, 38. I. S. 2, 52. 3, 106. 4, 46. 5, 66. 6, 26. II. 3, 22. 8, 59. I. Epl. 15, 35. II. 1, 91.
Eſt. I. Od. 1, 19. 27. 3, 37. 7, 5. 15, 25. 17, 14. 24, 20. 27, 2. 28, 18. 35. 37, 1. II. 2, 1. 5, 5. I. S. 1, 7. 11. 20. 33. 51. 59. 62. 95. 105. 106. 120. 2, 3. 15. 25. 28. 34. 37. 47. 58. 60. 66. 72. 79. 81. 82. *Bentl.* 84. 86. 88. 95. *&c.*
Eſt animum. I. Epl. 2, 39.
oleas & ſilveſtria corna *pro* comedit. II. S. 2, 57.
Eſt celare gaudia prodentem vultum. 5, 103.
haurire plus laboris. I. 2, 79.
levare præcordia ſpiritu. Ep. 17, 25.
melli. II. S. 6, 32.
prodire quodam tenus. Ep. 1, 32.
qui *pro* quidam. I. S. 2, 25.
quod. II. Epl. 1, 30.
videre pene, ut nudam. I. S. 2, 101.
ut viro vir latius ordinet arbuſta. III. Od. 1, 9.
ut poſſit donari. I. Epl. 12, 2. 3.
Eſto *Concedendi.* II. S. 1, 83. 2, 30. 3, 31. 65. 5, 100. *Bentl.* I. Epl. 1, 81. 17, 37.
Eſto. II. Od. 8, 15. III. 22, 5. Ep. 8, 11. I. S. 2, 32. II. 3, 181. 5, 29. 6, 22. I. Epl. 1, 60.
Eſuiæ. III. Od. 29, 6.
Eſuriens. I. S. 2, 115. 3, 93. II. 3, 113.
Et. I. Od. 1, 16. 23. II. 1, 7. 14. III. 1, 1. 15. IV. 1, 13. 14. 15. Ep. 1, 11. 12. 23. I. S. 1, 37. I. Epl. 1. 2. 9. 12. 16. *&c.*
Et *Copulativa & Completiva in eodem verſu iterata.* I. Od. 1, 2. 7, 13. 9, 18. 14, 13. 23, 8. 32, 9. III. 4, 8. 41. 5, 10. *Bentl.* 6, 18. 13, 5. 14, 7. II. Epl. 1, 5. 42. 50. 68. 113. 129. 137. 142. 163. 228. 252. 270. 2, 3. 28. 107. 112. 183. A. P. 116. *Bentl. &c.*
Et *cum vi & indignatione.* II. Od. 3, 9.
Et *omiſſum.* III. 1, 8.
Et *poſtpoſitiva.* I. 2, 9. 18. 39. 13, 6. 28, 31. 19, 14. II. 19, 10. 13. IV. 4, 4. Ep. 16, 42. I. S. 5, 51. 8, 45. 9, 25. 62.
Et *pro* etiam. I. Od. 4, 11. 9, 21. II. 10, 17. II. S. 8, 91.
Et *pro* quin. II. Od. 9, 18.
Et *pro* præterea. A. P. 264.
Etenim. IV. Od. 5, 17. I. S. 6, 54. 7, 10. II. 3, 284. 5, 60.
Etiam. III. Od. 11, 29. IV. 6, 19. I. S. 2, 44. 3, 36. 39. 4, 62. 7, 5. II. 3, 97. 122. 306. *&c.*
Etiamſi *omiſſum.* I. Epl. 1, 28.
Evaluere ſonum pervincere voces. II. Epl. 1, 200. 201.
Evandri manibus tritum catillum. I. S. 3, 90. 91.
Evaſti *pro* evaſiſti. II. 7, 68.
Evehit ad Deos (evehere. *Bentl.*) I. Od. 1, 6.
Evellas agro ſpinas. I. Epl. 14, 4. 5.
Evellere plantam cœno. II. S. 7, 7.
Evenit at tibi contra. I. 3, 27. 28.
pulchrior. IV. Od. 4, 65.
Ad eventum feſtinat. A. P. 148.
Evertere caſtellum. II. Epl. 2, 34.
Euias exſomnis ſtupet. III. Od. 25, 9.
Evincet ulmos platanus cœlebs. II. 15, 4. 5.
Evitare bonam deperdere famam. I. S. 2, 61.
Evitata meta fervidis rotis. I. Od. 1, 4. 5.
Euius curas diſſipat. II. 11, 17. 18.
non levis. I. 18, 9.
Evoë. II. 19, 5. 7.
Eum. I. S. 3, 80. 4, 29. 88. II. 3, 134. I. Epl. 7, 69.
Eumenidum angues. II. Od. 13, 36.
Eundem. II. S. 3, 279. II. Epl. 2, 35.
Euntium. Ep. 4, 9.
Eunt dies. II. Od. 14, 5.
res rectè. *Bentl.* II. S. 2, 106.
Euntes anni ſingula de nobis prædantur. II. Epl. 2, 55.
mollius verſiculos. I. S. 10, 58. 59.
Euntem. 1, 118.
Evolvere faſtos mundi. 3, 112.
Eupolin. II. 3, 12.
Eupolis. I. 4, 1.
Euro agente nimbos ocior. II. Od. 16, 23. 24.
aridas frondes hiemis dedicare. *Bentl.* I. 25, 20.
cupreſſus impulſa. IV. 6, 10
ab Euro demiſſa tempeſtas. III. 17, 11.
Europe tauro doloſo credidit niveum latus. 27, 25. 26.
vilis. 27, 57.
Europen. 3, 47.
Eurus aquoſus arva radat largis imbribus. Ep. 16, 54.
equitavit per Siculas undas. IV. Od. 4, 44.

mina-

minabitur fluctibus. I. Od. 28, 25. 26.
niger rudentes fractosque remos differat. Ep. 10, 5. 6.
Euterpe tibias cohibet. I. Od. 1, 32, 33.
Eutrapelus. I. Epl. 18, 31.
Ex. I. Od. 29, 7. II. 1, 1. III. 2, 6. 3, 21. I. S. 1, 51. 52. 56. 2, 79. 4, 123. 129. 140. *&c.*
Ex *ad tempus significandum.* II. Od. 1, 1.
aula puer *pro* aulicus. I. 29, 7.
humili potens. III. 30, 13.
noto fictum carmen. A. P. 240.
Exacta ratione. II. S. 4, 36.
Exactis distantia *pro* perfectis. II. Epl. 1, 72.
Exacto contentus tempore vitæ. I. S. 1, 118.
Exactos tyrannos. II. Od. 13, 31.
Exacuit animos versibus in Martia bella. A. P. 402. 403.
Exagitent me Dii. II. S. 6, 54.
Examen ditis domus. Ep. 2, 65.
dux reget. I. Epl. 19, 23.
recens juvenum. I. Od. 35, 30. 31.
Examinat verum male omnis corruptus judex. II. S. 2, 8. 9.
Exangue cuminum. I. Epl. 19, 18.
Exanimari. III. Od. 2. 3.
Exanimas me querelis. II. 17, 1.
Exanimat. II. Epl. 1, 178.
avidos ægros vicinum funus. I. S. 4, 126.
Exanimem vigilare metu. 1, 76.
Exanimes. II. 6, 114.
Exaret senectus frontem rugis. Ep. 8, 3. 4.
Exaudita. A. P. 50.
Exauditus. I. Epl. 20, 14.
Excantata fidera voce Thessala lunamque cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
Excepit graves ictus pro pudicis conjugibus. IV. Od. 9, 23. 24.
hospitio Aricia modico. I. S. 5, 1. 2.
me porticus aut lectulus. 4, 133. 134.
turgentis verbera caudæ. II. 7, 49.
Excepta. II. Epl. 2, 16.
Excepto. I. 10, 50.
Excepto rege. I. S. 7, 25.
sapiente. II. 3, 46.
Exceptum siniſtre. A. P. 452.
Excerpam me illorum numero. I. S. 4, 39. 40.
Excerpens semina pomis. II. 3, 272.
Excidere. I. 8, 49.
Excidi vitium iræ. 3, 79.
Excidio demersa domus. III. Od. 16, 11. 13.
Excidit. 5, 29.
libertas in vitium. A. P. 282.
Excipere aptum latitantem celer. III. Od. 12, 12.
Exciperet. II. S. 3, 286.
Excipiant. I. Epl. 1, 79.
Excipiebat arcton opacam porticus. II. Od. 15, 15. 16.
Excisus murus meis Argivis pereat. III. 3, 65. 66. 67.
Excitare crematos mortuos. Ep. 17, 79.
Excitat. II. S. 3, 148. 8, 56.
Excitatur classico miles truci. Ep. 2, 5.
Exclamat. I. S. 2, 18.
Excludat jurgia finis. II. Epl. 1, 38.
Excludet ictus fervidos spissa ramis laurea. II. Od. 15, 9. 10.
sanos Helicone Poëtas. A. P. 296.
Exclusit. II. S. 3, 264.
Exclusus. I. 2, 67. 9, 58. II. 3, 260.
Excors. II. 3, 67. I. Epl. 2, 25.
Excubat in pulchris genis. IV. Od. 13, 8.
Excubiæ tristes vigilum canum. III. 16, 2. 3.
Excusare. I. Epl. 7, 67.
Excusatus. 9, 7.
Excussit strepitus valvarum utrumque lectis. II. S. 6, 112.
Excussus propriis aliena negotia curo. 3, 19. 20.
Excutiat risum sibi. I. 4, 34. 35.
Excutitur. III. Od. 9, 19.
Exeat spiritus teter. *Bentl.* 11, 18.
Execrata civitas. Ep. 16, 18.
Execto cornu frons. I. S. 5, 59.
Exegi monumentum ære perennius. III. Od. 30, 1.
Exemplar Siculi Epicharmi. II. Epl. 1, 58.
vitæ morumque respicere. A. P. 317.
vitiis imitabile. I. Epl. 19, 17.
utile proposuit. 2, 18.
Exemplaria Græca versare manu. A. P. 268. 269.
Exemplis instruit. II. Epl. 1, 131.
vitiorum quæque notando. I. S. 4, 106.
Exemplo. II. 2, 67.
est. I. 1, 33.
trahentis perniciem. III. Od. 5, 15. 16.
Exemplum grave præbet. IV. 11, 26.
nil agit. II. S. 3, 103.
Exemta. II. Epl. 2, 212.
Exerceat artem. I. 14, 44.
Exercet bobus suis paterna rura. Ep. 2, 3.
nos strenua inertia. I. Epl. 11, 28.
undas Auster. IV. Od. 14, 20. 21.
Exercitatas Syrtes Noto petit. Ep. 9, 31.
Exercitus. I. Epl 18, 61.
insolens. I. Od. 16, 21.
Exerta medula. Ep. 5, 37. *alii legunt* exsucta.
Exesa medulla. *Bentl.* Ep. 5, 37.
Exhauriebat duris ligonibus humum. Ep. 5, 30, 31.
Exierit. I. S. 2, 120.
Exigit mercedes. *ibid.* 14.
Exigitur æs. 5, 13.
Exiguæ togæ. I. Epl. 19, 13.
Exigui pulveris munera te cohibent. I. Od. 28, 1. 2. 3.
Exiguis equitare campis. II, 9, 24.
torquibus adjecisse prædam renidet. III. 6, 11. 12.
Exiguo. I. 18, 10.
Exiguos Elegos emiserit autor. A. P. 77.
Exiguum censum. I. Epl. 1, 43.
Exile femur. Ep. 8, 9. 10.
Exilis domus. I. Od. 4, 17. I. Epl. 6, 45.
puerpera. Ep. 17, 52.
Exilit. II. S. 6, 98.
Exilium in æternum nos sors impositura cymbæ. II. Od. 3, 27. 28.
Eximet dies festus atras curas. III. 14, 13. 14.
otium vis non ira. IV. 15, 18. 19.

Eximit numero beatorum virtus. II. Od. 2, 18, 19.
onus ſollicitis animis. I. Epl. 5, 18.
Exirem. I. S. 6, 103.
Exiret. 2, 31. II. 7, 12.
Exit. Ep. 10, 1.
ſtatuâ taciturnius. II. Epl. 2, 83.
urceus. A. P. 22.
Exitio demerſa domus. *Bentl.* III. Od. 16, 13.
eſt avidis nautis mare. I. 28, 18.
ſtravere gravi Thyeſten iræ. 16, 17. 18.
Exitium Thracis Lycurgi. II. Od. 19, 16.
tuæ gentis. I. 15, 21. 22.
Exitura. II. 3, 27.
Exitus ad bonos vota ducit. IV. 8, 34.
belli reddidit ſecundos. 14, 38.
Exlex. A. P. 224.
Exorabilis auro. II. Epl. 2, 179.
Exorberet. II. S. 3, 240.
Exoret. I. Epl. 1, 6.
Exors ſecandi. A. P. 305.
Expalluit hauſtus Pyndarici fontis. I. Epl. 3, 10.
Expavit enſem muliebriter. I. Od. 37, 22. 23.
Expectabit amictum purpureum. I. Epl. 17, 27.
Expectans. I. S. 5, 9.
Expectat. II. S. 1, 58. I. Epl. 2, 42.
Expectata. II. Epl. 2, 25.
Expecto. I. S. 5, 83.
Expediat. Ep. 16, 15.
Expedies caput mortis laqueis. III. Od. 24, 8.
Expediet te vix illigatum Chimæræ triformi Pegaſus. I. 27, 23. 24.
Expedire. Ep. 11, 25.
Expedit. II. Od. 8, 9.
Expedita Sagana. Ep. 5, 25.
Expedito. I. Od. 8, 12.
Expeditus curis. 22, 11.
Expediunt. IV. 4, 76.
Expelles naturam furca. *Bentl.* I. Epl. 10, 24.
Expellet. II. S. 2, 132.
Expendere nummos. II. Epl. 1, 105.
Expergiſceris. I. 2, 33.
Experiar. II. S. 6, 39.
Experiens. I. Epl. 17, 42.
Expers conſilî vis. III. Od. 4, 65.
maris. II. S. 8, 15.
nuptiarum. III. Od. 11, 11.
Expertæ. 14, 11.
Expertes legis. IV. 14, 7.
Expertia frugis. A. P. 341.
Experto. I. S. 10, 46.
Expertum. A. P. 440.
Expertus vacuum aëra Dædalus. I. Od. 3, 34.
Expertus fidelem. IV. 4, 3.
Expetit me præter omnes. Ep. 11, 3.
Expiandi. I. Od. 2, 29.
Expiare. Ep. 17, 38.
Expiatis uncta cruoribus. II. Od. 1, 5.
Expiatur nulla victima. Ep. 5, 90.
Expiravero. *ibid.* 91.
Exple ciboria oblivioſo Maſſico. II. Od. 7, 21.
Exples ſtrictis frondibus. I. Epl. 14, 28.
Explicet. II. S. 3, 270.
Explicuere frontem ſollicitam. III. Od. 29, 16.
Explicuit ſua victor arma. IV. 9, 44.
Explicuit vino contractæ ſeria frontis. II. S. 2, 125.
Exploſa. I. 10, 77.
Exponi. A. P. 89.
Exponit cauſam. I. S. 7, 22.
Exponimur. 5, 23.
Expreſſa. 7, 29.
Expreſſi vultus per ahenea ſigna. II. Epl. 1, 248.
Exprimet. A. P. 33.
Expugnabis. I. S. 9, 55.
Expugnare caput. II. 5, 74.
Expugnat domos juvenum. III. Od. 15, 9.
Expulerit labor faſtidia. *Bentl.* II. S. 2, 14.
Expulit. 2, 130.
Expulit Helléboro morbum bilemque meraco. II. Epl. 2, 137.
Expurgare. II. Epl. 2, 53.
Exſiccet. I. Od. 31, 11.
Exſpes fractis navibus enatat. A. P. 20. 21.
Exſudet cauſſas Publicola. I. S. 10, 28.
Exſurdant vina palatum. II. S. 9, 38.
Exta. A. P. 186.
Extant. Ep. 5, 35.
Extat. I. S. 5, 55.
Extendat nomen in ultimas oras. III. Od. 3, 45. 46.
Extendere agros. A. P. 208.
Extendiſſe majores nido pennas. I. Epl. 20, 21.
Extenta. II. Od. 15, 3.
Extento vivet ævo. 2, 5.
Extentum per funem ire. II. Epl. 2, 210.
Extenuantis. I. S. 10, 14.
Exterior. II. 5, 17.
Externi. 7, 87.
Exterret. I. Epl. 6, 11.
Extimui. I. S. 3, 174.
Extimuit. A. P. 415.
Extinctus. II. Epl. 1, 14.
Extinxit. III. Od. 4, 27.
Extorquere poëmata tendunt. II. Epl. 2, 57.
Extorta voluptas. 2, 139.
Extra in nuce nil eſt duri. II. Epl. 1, 31.
limen. III. Od. 4, 10.
numerum feciſſe modumque. I. Epl. 18, 59.
Extractus. I. S. 1, 11.
Extrahat alvo puerum. A. P. 340.
Extrahe turba. II. S. 5, 94.
Extrema arena populum exoret. I. Epl. 1, 6.
in ſponda cubet. Ep. 3, 22.
Extremi primorum. II. Epl. 2, 204.
Extremis. I. 20, 18. II. 2, 204.
Extremo in Aventino. 2, 69.
Extremos. I. S. 1, 116.
ad Indos currit mercator. I. Epl. 1, 45.
Arabas. 6, 6.
metendo ſtravit humum. IV. Od. 14, 31. 32.
Numidarum in agros claſſe releget. III. Od. 11, 47. 48.
Extremum. 10, 1. I. Epl. 1, 9. A. P. 254. 417.
Extruat ſacrum focum lignis. Ep. 2, 43.
Extructa. I. S. 5, 98.
Extructis in altum divitiis potietur hæres. II. Od. 3, 19, 20.
Extructis inerant heſterna fercula caniſtris. II. S. 6, 105.
Extrudere. II. Epl. 2, 11.
Extrue. II. S. 5, 105.

Extu-

Extuderit labor faſtidia. II. S. 2, 14.
Extulit arvis autumnus caput. Ep. 2, 17. 18.
Exuere duris pellibus. 17, 15.
Exul. II. S. 1, 59. A. P. 96.
egregius. III. Od. 5, 48.
patriæ. II. 16, 19.
Exules. III. 3, 38.
Exultim ludit.

F.

FAba. II. S. 3, 182.
Pythagoræ cognata. 6, 63.
Fabæ. I. Epl. 16, 55.
Fabellam ſurdo narrare putaret aſello. II. Epl. 199. 200.
Fabellas aniles garrit. II. S. 6, 77, 78.
Faber. I. S. 8, 2.
imus. A. P. 32.
Fabia. I. Epl. 6, 52.
Fabio. I. S. 2, 134.
Fabium. 1, 14.
Fabri. I. Epl. 1, 87.
Fabri fabrilia tractant. II. Epl. 1, 116.
Fabros eboris. 1, 96.
Fabula. I. S. 1, 95. 2, 21. II. 5, 61. I. Epl. 2, 6. II. 1, 80. 176. A. P. 190. 320. 339.
de te narratur. I. S. 1, 69. 70.
fias. I. Epl. 13, 9.
quanta fui. Ep. 11, 8.
Fabulæ. I. Od. 4, 16.
Fabuloſæ altricis. III. 4, 9, 10.
Fabuloſus Hydaſpes lambit loca. I. 22, 7. 8.
Face creſcentem noctilucam. IV. 6, 38.
mutua me torret Calais. III. 9, 13. 14.
nuptiali digna. 11, 33. 34.
Facem in cineres dilapſam. 13, 28.
Facere. III. 24, 43. I. S. 6, 18. I. Epl. 4, 2. 6, 2. 47. II. 1, 208.
Facerem. I. S. 4, 122. 10, 31. II. Epl. 2, 52.
Faceres. I. S. 5, 59.
Faceret. I. S. 8, 2. II. Epl. 2, 13. A. P. 303.
Facetum. I. S. 10, 44.
Facetus. 2, 26. 4, 7. I. Epl. 6, 55.
Faciam (facias *Bentl.*) III. Od. 28, 2. I. S. 1, 16. 3, 94. 137. 4, 137. 9, 40. 41. II. 1, 5. bis. 24. 57. II. Epl. 2, 57.
Faciant. I. S. 4, 78.
Facias. *ibid.* 59. 122. 10, 25. II. 3, 177. 253. 6, 14. I. Epl. 1, 65. 9, 2. II. 2, 196.
quid illi. I. S. 1, 63.
Faciat. 5, 102.
Facibus. 4, 32.
Facie præſtant. II. 4, 71.
Facie. I. 6, 33.
Faciem. 2, 94. II. 8, 36.
dimovet litore curvo. IV. Od. 5, 14.
verterit in hiſpidam. 10, 5.
in Faciem permulta jocatus. I. S. 5, 62.
Facienda. II. 6, 28.
Faciendo. I. 10, 70.
Faciens. I. 4, 135. II. 6, 43.
Facientia mecum jura. II. Epl. 2, 23.
Facientibus recte offert regnum puerorum nænia. I. Epl. 1, 62. 63.
Facies *nom.* II. S. 4, 12.
artium gratarum. IV. Od. 13, 21. 22.
decora. I. S. 2, 87.
Facies *Verb.* 9, 23. I. Epl. 1, 60. A. P. 385.
Faciet. II. S. 1, 54. 4, 20. 5, 66.
Facile. 3, 284.
Faciles. I. Od. 25, 5.
Facilem. II. 11, 8. III. 21, 4. I. S. 1, 22. 2, 119.
Facili. II. Od. 12, 26.
Facilis. II. S. 5, 76.
Facimus. II. Epl. 1, 219.
Facinus. I. Epl. 16, 56.
Facio. 17, 21.
Facis. I. S. 4, 79. II. S. 3, 132. 322.
Facit. 1, 64. 2, 19. 97. II. 3, 231. 312. 7, 117. I. Epl. 11, 17. 15. 4. II. 1, 68. A. P. 467.
Faciunt. A. P. 432.
Facta rectè refert. II. Epl. 1, 130.
domeſtica celebrare. A. P. 287.
& verba probes. I. Epl. 17, 16.
Furiarum horruerim. I. S. 8, 45.
ingentia. II. Epl. 1, 6.
mortalia peribunt. A. P. 68.
nuper verba. *Bentl. ibid.* 52.
regum canit. I. S. 10, 42. 43.
ſplendida. II. Epl. 1, 237.
Facti dimidium habet, qui cœpit. I. Epl. 2, 40.
Factis prave verſibus decorari. II. 1, 266.
Factitet. A. P. 470.
Facto. I. S. 6, 84.
Factos. 10, 58. A. P. 427.
Factu inutile. I. S. 4, 124.
Factum corruptius imbri. 5, 95.
dolo eſſe negat. 6, 90.
egregie laudat vicinia. II. 5, 106.
eſt me ſene. *ibid.* 84.
ob id clarus. II. Epl. 2, 32.
Facturus. I. Od. 22, 6. II. S. 6, 7.
Facunda lingua parum decoro inter verba cadit ſilentio. IV. Od. 1, 35. 36.
Facunde Mercuri nepos Atlantis. I. 10, 1.
Facundia. IV. 7, 23.
deſerit hunc. A. P. 41.
narret præſens. *ibid.* 184.
præceps inſolitum eloquium tulit. *ibid.* 217.
Fæce. I. Od. 35, 27.
Surrentina miſcet Falerna vina. II. S. 4, 55.
tenus poti cadi. III. Od. 15, 16.
Fæcem. II. S. 4, 73.
Fæcibus ora peruncti. A. P. 277.
Fæcula Coa. II. S. 8, 9.
Falce Calœna premant vitem. I. Od. 31, 9. 10.
mineris te reciſurum. I. S. 3, 122. 123.
ramos inutiles amputans. Ep. 2, 11.
Falerna fæce. II. S. 4, 55.
Falernæ vites. I. Od. 20, 10.
vitis. III. 1, 49.
Falerni ardentis pocula reſtinguet prætereunte lympha. II. Od. 11, 19. 20.
bibuli potores. I. Epl. 18, 91.
fundi arat mille jugera. Ep. 4, 13.
liquidi. I. Epl. 14, 34.
nota Chio commiſta. I. S. 10, 24.
ſeveri ſumere partem. I. Od. 27, 9. 10.
veteris. II. S. 3, 115.
Falernis invidet uvis. II. Od. 6, 19. 20.
Falerno diluta mella Hymettia ne biberis. II. S. 2, 15. 16.

miſſo

misto mersare vivam gallinam. II. S. 4, 19.
Falernum. 8, 16.
Fallacem. I. 6, 113.
Fallacis. I. Od. 5, 12.
Fallant. Ep. 15, 21, II. Epl. 2, 127.
Fallat. III. Od. 24, 60.
Fallax. 7, 20.
Falle. 11, 40. I. Epl. 5, 31.
Fallendi spes. I. Epl. 16, 54.
Fallente studio laborem. II. S. 2, 12.
Fallentis nunquam termes olivæ. Ep. 16, 45.
semita vitæ. I. Epl. 18, 103.
Fallere. II. Od. 8, 10. III. 14, 20. IV. 4, 52. I. Epl. 16, 61.
somno curam. II. S. 7, 114.
Falleret aulam lætam Priami choreis. IV. Od. 6, 15. 16.
hospites mire sagaces. II. 5, 22.
Fallimur. I. Epl. 18, 78.
Fallit. III. Od. 16, 32. 17, 12.
hæc alea perraro. II. S. 5, 50.
Fallor. A. P. 42.
Fallunt. I. Epl. 6, 46.
Falsis. II. Od. 2, 19. III. 7, 14. II. S. 2, 6. I. Epl. 16, 38. II. 1, 212.
Falso cupidine decepta. I. S. 1, 61.
Falsum. I. Epl. 10, 29.
Falsus. 16, 39.
Fama. IV. Od. 15, 14. I. S. 2, 33. 10, 63. II. 3, 95. 5, 30. I. Epl. 4, 10. 11, 3.
crescit occulto velut arbor ævo. I. Od. 12, 45. 46.
malum gravius quam res trahit. I. S. 2, 59.
melior contendat. III. Od. 1, 12. 13.
non bella. I. S. 4, 114.
par nunquam responsura labori. II. S. 8, 66.
superstes illum aget penna metuente solvi. II. Od. 2, 7. 8.
vetus. II. S. 1, 34.
vitrea. 3, 222.
Famæ das aliquid. 2, 94.
servit ineptus. I. 6, 16.
utile. I. Epl. 18, 49.
Famam. I. S. 4, 83. II. 7, 67.
aufert docti senis. II. Epl. 1, 55. 56.
bonam evitare deperdere. I. S. 2, 61.
incolumem tueri. 4, 118. 119.
sequere. A. P. 119.
vappæ timet. I. S. 2, 12.
Famem durum depellere. *ibid.* 6.
miseram à populo in Persas aget. I. Od. 21, 13. 14. 15. 16.
Fames. III. 16, 18. I. Epl. 18, 23.
Famosæ ponet mortis amorem. A. P. 469.
Famosis laboribus fige modum. III. Od. 15, 2. 3.
versibus Lupo cooperto. II. S. 1, 68.
Famoso carmine laqueum nectit sponsæ. I. Epl. 19, 31.
Famosum. II. S. 7, 51.
Famosus. I. 4, 5.
hospes Lacænæ adulteræ. III. Od. 3, 25. 26.
Famulis. 3, 36. 17, 16.
Famulus. A. P. 239.
Fana habuere rectos Deos. IV. Od. 4, 48.
reliquit apris habitanda. Ep. 16, 19. 10.
Fanaticus error. A. P. 454.
Fannius. I. S. 4, 21. 10, 80.
Fanum Vacunæ putre. I. Epl. 10, 49.
Far. I. S. 6, 112.
Fari nescios pueros. IV. Od. 6, 18.
ut possit. I. Epl. 4, 9.
Farra nutrit Ceres. *Bentl.* IV. Od. 5, 18.
Farre. II. S. 8, 87.
pio mollibit aversos penates. III. Od. 23. 19. 20.
Farris. I. S. 5, 69.
Fartor. II. 3, 229.
Fas. II. Od. 19, 9. 13.
atque nefas exiguo fine libidinum secernunt avidi. I. 18, 10. 11.
est obrepere somnum. A. P. 360.
magnum nefasque. Ep. 5, 87.
non est omnia scire. IV. Od. 4, 22.
ultra trepidat mortalis. III. 29, 31. 32.
Fasces dabit cuilibet eripietque curule. I. Epl. 6, 53.
indigno detulerit. 16, 34.
superbos Tarquinii memorem. I. Od. 12, 34. 35.
Fascibus. I. S. 6, 97.
Fasciculum portes librorum. I. Epl. 13, 13.
Fascinum languet minus. Ep. 8, 18.
Fasciolas. II. S. 3, 255.
Fastidia agitat sævis verbis. Ep. 12, 13.
labor extuderit. II. S. 2, 14.
magna movent stomacho. 4, 78.
mala furtim perrumpet victrix. I. Epl. 10, 25.
spectatoris superbi ferre. II. 1, 215.
Fastidienti tibi infundam majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Fastidiosa tristis ægrimonia. 17, 73.
Fastidiosam desere copiam. III. Od. 29, 9.
Fastidiosus dominus. 1, 36 37.
Fastidire. I. S. 3, 44.
lacus. I. Epl. 3, 11.
Fastidiret olus. 17, 15.
Fastidis habitatum quinque focis agellum. I. Epl. 14, 2.
omnia esuriens. I. S. 2, 115.
Fastidit. III. Od. 1, 23.
& odit. II. Epl. 1, 22.
Fastidium. Ep. 4, 12.
Fastis notis condita. IV. Od. 13. 15.
Fastos evolvere mundi. I. S. 3, 112.
memores. III Od. 17, 4 IV. 14, 14.
ad Fastos rediit. II. Epl. 1, 48.
Fastu. 2, 93.
Fastum. I. S. 6, 95.
Fata acerba Romanos agunt. Ep. 7, 17.
bona peractis jungite. C. S. 27. 28.
breves annos Cynaræ dederunt. IV. Od. 13. 22. 23
cæca timet. II. 13, 16.
dico Quiritibus. III. 3, 57, 58.
donavere nil majus meliusve terris. IV. 2, 37. 38.
fera caneret Nereus. I. 15, 4. 5.
ingentia. *Bentl.* II. Epl. 1, 6.
recludere. I. Od. 24, 17.
sera. III. 11, 28.
si parcent. 9, 12. 16.
tardiora te votis manent. Ep. 17, 62.

Fatale monſtrum daret catenis. I. Od. 37, 20. 21.
Fatali labore portenta ſubegit. II. Epl. 1, 11.
Fatalis inceſtusque judex. III. Od. 3, 19.
Fateare. I. S. 3, 111.
Fateatur. 10, 3.
Fatebitur. II. 1, 76.
Fatentes. II. Epl. 1, 17.
Fateor. II. S. 3, 305. 4, 4. 7, 37.
Fateri. II. Epl. 1, 85. A. P. 418.
Faterier. II. Epl. 2, 148.
Fatetur. 1, 67.
Fati volucris tardavit alas. II. Od. 17, 22. 23. 24. 25.
Fatigaret ruinis pectora morti devota. IV. 14, 18. 19.
Fatigas animum conſiliis æternis minorem. II. 11, 11. 12.
Fatigat Romana militia aſſuetum Græcari. II. S. 2, 10. 11.
Fatigatis bobus juga demeret. III. Od. 6, 42. 43.
Fatigatum ludo ſomnoque. 4, 11.
Fatigent prece virgines Veſtam. I. 2, 26. 27.
Fatis. 12, 51.
Fato dilatus in ævum noſtrum. I. S. 10, 68.
Fatum triſte mihi inſtat. 9, 29.
Fauce arente traxerim pocula. Ep. 14, 3. 4.
Fauces urit ſitis. I. S. 2, 114.
Faventium turba vocat. III. Od. 24, 46.
Favet non ingeniis ille. II. Epl. 1, 88.
nox & Venus. III. Od. 11, 50.
Favete linguis. 1, 2.
Favillam lachrymis ſparges. II. 6, 23.
Faune Nympharum fugientum amator. III. 18, 1.
Fauni ſylvis deducti. A. P. 244.
Faunis Satyriſque Liber poëtas adſcripſit. I. Epl. 19, 4.
Fauno in umbroſis decet immolare lucis. I. Od. 4, 11.
Faunus Mercurialium cuſtos virorum. II. 17, 28. 29. 30.
velox. I. 17, 1. 2.
Favoni. 4, 1.
Favonii. III. 7, 1. 2.
Favor. IV. 8, 26.
Favorem ſperatum ploravere ſuis non reſpondere meritis. II. Epl. 1, 9. 10.
Fauſta *propr.* I. S. 2, 64.
Fauſtis penetralibus nutrita indoles. IV. Od. 4, 25. 26.
Fauſtitas alma. 5, 18.
Fauſto i pede. II. Epl. 2, 37.
Fautor. I. 18, 66. II. 1, 23.
ineptè eſt *pro* favet ineptè. I. S. 10, 2.
Fautoribus nequitiæ. I. Epl. 15, 33.
Fautoris eges. *Bentl.* A. P. 154.
Faxis cave. II. S. 3, 38.
hæc mihi propria munera. 6, 5.
Febrem diſſimules ſub tempus edendi. I. Epl. 16, 22. 23.
reducat. II. S. 3, 294.
Febres adducit opella forenſis. I. Epl. 7, 8. 9.
deduxit ægroto domini corpore. 2, 48.
Fecerat horrendas aſpectu pallor. I. S. 8, 25. 26.
Fecere Dii melius. II. 6, 4.
quem non diſertum fœcundi calices. I. Epl. 5, 19.
ruinas aulæa ſuſpenſa. II. S. 8, 54, 55.
Feceris bene. IV. Od. 8, 21.
Fecerit arbitria ſplendida de te Minos. 7, 21. 22.
furtum. I. S. 3, 94.
Fecerunt Dii bene. 4, 17.
Feci furtum. I. Epl. 6, 46.
malam rem. II. S. 6, 4.
Feciſſe. I. Epl. 17, 5.
nil extra numerum. 18, 59.
poëma. II. 2, 109.
Feciſſent. II. S. 3, 85.
Feciſſet. I. 9, 37.
Feciſti me locupletem. I. Epl. 7, 15.
Fecit. II. S. 3, 202. 322. A. P. 468.
magnum. I. S. 10, 20.
me tua virtus tibi amicum, II. 5, 33.
multa. A. P. 413.
nil quod reprehendere poſſis. II. S. 3, 138.
permulta cauſa mea. I. 4, 97. 98.
ſoleas. 3, 128.
viriliter. I. Epl. 17, 38.
Fecundæ leporis armi. *Bentl.* II. S. 4, 44.
Fefellit caſtra. I. Od. 10, 16.
me cruor herbis. Ep. 3, 7.
natus moriensque. I. Epl. 17, 10.
radix latens in aſperis locis. Ep. 5, 67. 68.
Felicem. I. S. 6, 52. II. 7, 31.
cerebri te ajebam. I. 9, 11. 12.
Felices mirabimur. Ep. 16, 53.
omnes compoſui. I. S. 9, 28.
ter & amplius. I. Od. 13, 17.
viventes clamat in urbe. I. S. 1, 12.
Felicior. Ep. 15, 17.
Feliciores ramos inſerit. Ep. 2, 13. 14.
Feliciter audet. II. Epl. 1, 166.
Felix Latium. C. S. 66.
ô ego non. Ep. 12, 25.
poſt Cynaram. IV. Od. 13, 21.
recepto Cæſare. 2, 47. 48.
ſis. III. 27, 13.
Femina. IV. Od. 1, 29.
calebo. 11, 33. 34.
Feminæ emancipatus. Ep. 9, 12.
Feminis grata carmina. I. Od. 15, 14. 15.
ſuper jugandis decreta. C. S. 18. 19.
Femur exile tumentibus ſuris additum. Ep. 8, 9. 10.
tenerum. I. S. 2, 81.
Feneſtras junctas quatiunt. I. Od. 25, 1.
Fer imperium. I. Epl. 5, 6.
Fera diluvies irritat quietos amnes. III. Od. 29, 40. 41.
Germania. Ep. 16, 7.
quæcunque præcedet. 6, 8.
Fera fata. I. Od. 15, 4. 5.
Feræ Iberiæ bellum quis curet. IV. Od. 5, 27. 28.
Numantiæ bella. II. 12, 1.
Feræ inultæ catulos celent. III. 3, 41. 42.
ſuëtæ vexare locum. I. S. 8, 17. 18.
ſilvis latent formidoloſis dulci ſopore languidæ. Ep. 5, 55. 56.
Feraci in Algido. IV. Od. 4. 58.
lege marita. C. S. 19. 20.
Feracis Sardiniæ ſegetes. I. Od. 31, 4.
Ferant vepres corna & pruna. I. Epl. 16, 9.
Ferar cinis aridus injurioſis ventis. Ep. 17, 33. 34.
magna nave an parva, ferar unus & idem. II. Epl. 2, 200.
penna per liquidum aëra. II. Od. 20, 1. 2.

Ferarum more rapientes. I. S. 3, 109.
Feras ligna in ſilvam. I. S. 10, 34.
plauſus. II. 3, 185.
Ferat *pro* proferat. *Bentl.* III. Od. 29, 64.
Auſidus acer cum ripa ſimul avulſos. I. S. 1, 58.
pretium ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
quo error. A. P. 308.
ſapiens inſani nomen. I. Epl. 6, 15.
te aura mutata retrorſum. 18, 88.
Feratur æquore quietiore. Ep. 10, 11.
Ferax venenorum Iberia. 5, 21. 22.
Fercula. II. S. 6, 104.
Ferebar incerto pede. Ep. 11, 20.
Fere I. S. 3, 96. I. Epl. 6, 9. 17, 24.
Fere *pro* plerumque. I. Epl. 19, 5. II. 1, 236.
Ferebaris pugnæ non ſat idoneus. II. Od. 19, 26. 27.
Feremus laborem. Ep. 1, 9. 11.
te, ut tu fortunam. I. Epl. 8, 17.
Ferendo narres te ſudaviſſe. 13, 16.
Ferens Cœcuba vina. II. S. 8, 15.
Deos in ſinu. II. Od. 18, 27.
olentem Mævium navis. Ep. 10, 1. 2.
ore acinum. II. S. 6, 85.
Ferent plus poſcente. I. Epl. 17, 44.
Ferentem dura. II. Epl. 1, 141.
immemorata. I. 19, 33.
Ferentes diſcerpta membra Mazonomo. II. S. 8, 86. 87.
Ferenti humilis arvum pingue. III. Od. 4, 15. 16.
Ferentinum. I. Epl. 17, 8.
Ferentur indigna honore. II. 2, 112.
Feres præmia victrices hederæ. I. 3, 25.
pueris munuſcula. 7, 17.
Feret. II. S. 5, 13. 7, 34.
aura tutum per tumultus. III. Od. 20, 63. 64.
hæc ſeges ingratos omnibus annis. I. Epl. 7, 21.
perſonam. 17, 29.
piper iſte angulus. 14, 23.
quid feret hic dignum tanto promiſſor hiatu. A. P. 138.
ſigna militiæ tuæ. IV. Od. 1, 16.
ſtomacho pituita tumultum. II. S. 2, 75. 76.
Feret *pro* permittet. Ep. 15, 13.
Feri equi te ſimilem dico. I. S. 5, 56. 57.
Feriam. III. Od. 11, 43.
ſidera ſublimi vertice. I. 1, 36.
Feriant. II. S. 7, 99.
Ferias longas præſtes Heſperiæ. IV. Od. 5, 37. 38.
Feriat te frigore. II. S. 1, 62.
Feriatos male Troas. IV. Od. 6, 14. 15.
Feriemus agnam humilem. II. 17, 32.
Ferient impavidum ruinæ. III. 3, 8.
Feriet non ſemper quodcunque arcus minabitur. A. P. 350.
Feris addictum alitibus atque canibus. Ep. 17, 11. 12.
annoſo verba palato. II. S. 3, 274.
leonibus. Ep. 7, 11. 12.
occupabitur ſolum. 16, 10.
ſilvis præponere urbem. II. S. 6, 92.
Feriunt fulmina ſummos montes. II. Od. 10, 11. 12.
Fero multa. II. Epl. 2, 102.
Feroces aquilæ. IV. Od. 4, 31. 32.
Ferocior. I. 37, 29.
Ferocis Parthos. III. 2, 3.
Sygambros. IV. 2, 34. 36.
Feronia. I. S. 5, 24.
Feros Britannos hoſpitibus. III. Od. 4, 33.
cultus hominum voce formaſti. I. 10, 2. 3.
indomita cervice. I. Epl. 3, 34.
Ferox ætas currit. II. Od. 5, 13. 14.
bello. I. 32, 6.
Hector. IV. 9, 21. 22.
Latium. I. 35, 10.
Medea. A. P. 123.
miles. I. Od. 6, 3. 4.
præſidio Veneris. 15, 13.
Roma. III. 3, 44.
Ferramenta. I. Epl. 1, 86.
Ferrata diruit agmina vaſto impetu. IV. Od. 14, 29. 30.
Ferratos belli poſtes refregit. I. S. 4, 61.
Ferre faſtidia ſpectatoris ſuperbi. II. Epl. 1, 215.
Ferre fortunam magnam bene diſce. III. Od. 27, 74. 75.
jube flores roſæ. II. 3, 14.
juga. 6, 2.
jugum. I. 35, 28. II. 5, 1.
nuces ſinu laxo. II. S. 3, 171. 172.
opem. A. P. 461.
pedem choris. II. Od. 12, 17.
recuſant pedes vitioſum. II. S. 7, 108.
recuſent humeri & quid valeant. A. P. 39. 40.
ſecundas res. I. S. 9, 46.
vires recuſant. II. Epl. 1, 259.
vultum. I. S. 6, 121.
Ferrem. III. Od. 14, 27.
Ferrent. II. Epl. 1, 163.
Ferres. IV. Od. 8, 5.
Ferret. I. S. 3, 11.
Ferro ab ipſo ducit opes animumque. IV. Od. 4, 59. 60.
demeteret caudam ſalacem. I. S. 2, 45. 46.
duro perdere. III. Od. 9, 32.
genitricem occidit Oreſtes. II. S. 3, 133.
lacerare. III. Od. 27, 46.
mitiget agrum. II. Epl. 2, 186.
mordaci pinus icta. IV. Od. 6, 9. 10.
necari. II. S. 7, 58.
petita bellua. Ep. 5, 10.
petitus. I. S. 2, 66.
ſecula duravit. Ep. 16, 65.
ſtravit pecus. II. S. 3, 202.
violare. *ibid.* 139.
Ferrum acuiſſe. I. Od. 2, 21.
acutum tepefecit in matris jugulo. II. S. 3, 136.
acutum valet reddere cos. A. P. 304. 305.
molliat ignis. I. S. 4, 10.
nil obſtet tibi. 1, 39. 40.
retuſum. I. Od. 35, 39. 40.
Fers te nullius egentem. I. Epl. 17, 22.
Fert. Ep. 5, 3. 9, 13. II. S. 3, 68. 185. I. Epl. 14, 9.
nemo ocius oleum. *Bentl.* II. S. 7, 34.
Fertile mare generoſæ teſtæ. 4, 31.
Tybur. IV. Od. 3, 10.
Fertili Baccho (fertilis. *Bentl.*) II. 6, 19.

Fertilibus olivetis. II. Od. 15, 7. 8.
Fertilis Africæ. III. 16, 31.
frugum tellus. C. S. 29.
Fertur incerto mari. Ep. 9, 32.
numeris lege ſolutis. IV. Od. 2, 11. 12.
præceps per mala. I. S. 4, 30. 31.
quo rara ſecuris. 7, 27.
Fertur *pro* dicitur. I. Od. 7, 23. 16, 13. III. 5, 41. 20, 13. II. S. 3, 170. 6, 80.
Fervens jecur bile tumet. I. Od. 12, 4.
Fervent allata popinis. II. S. 4, 62.
Ferventius amni rapido ingenium. I. 10, 62.
Fervet. IV. Od. 2, 7.
avaritia miſeraque cupidine pectus. I. Epl. 1, 33.
Fervida flamma urens in Ætna. Ep. 17, 32. 33.
Fervida vina. II. S. 8, 38.
Fervidi juvenes. IV. Od. 13, 26.
Fervidiore mero. Ep. 11, 14.
Fervidis caloribus incluſa mundi pars. III. Od. 24, 36. 37.
rotis evitata meta. I. 1, 4. 5.
Fervido æquore depræliantes ventos ſtravere divi. 9, 10. 11.
Fervidos ictus laurea ſpiſſa ramis excludet. II. 15, 9. 10.
Fervidum fidus. Ep. 1, 27.
Fervidus æſtus. I. S. 1, 38.
florente juventa. A. P. 115. 116.
puer. I. Od. 30, 5.
Ferula cædes meritum ſubire majora. I. S. 3, 120.
Ferum victorem cepit Græcia. II. Epl. 1, 156.
Ferunt anni multa commoda. A. P. 175.
dedecus grande. II. S. 2, 96.
florem terræ ſolutæ. I. Od. 4, 10.
jugera fruges. III. 24, 12. 13.
mella apes. 16, 33.
perniciem. I. S. 4, 130.
quocunque pedes ire. Ep. 16, 21.
vepres corna & pruna. *Bentl.* I. Epl. 16, 16.
Ferunt *pro* ajunt. III. Od. 17, 2.
Feruntur fluminis ritu. 19, 33. 34.
Fervor acceſſit icto capiti. II. S. 1, 25.
pectoris me tentavit in dulci juventa. I. Od. 16, 22. 23.
Ferus Cupido. II. 8, 14.
eſt adeo. I. Epl. 1, 39.
impingas clitellas. 13, 8.
vultu torvo. 19, 12.
Feſcennina licentia. II. 1, 145.
Feſſas cohortes abdidit oppidis. III. Od. 4, 38.
Feſſi pervenimus. I. S. 5, 94.
Feſſis. II. Od. 4, 11.
vomere tauris. III. 13, 11.
Feſſo. II. Epl. 1, 221.
Feſſos boves. Ep. 2, 63.
corporis artus levat ſalutari arte. C. S. 63. 64.
Feſſum longa militia latus. II. Od. 7, 18.
me ſol acrius admonuit ire lavatum. I. S. 6, 125. 126.
Feſſus paſtor rivum quærit. III. Od. 29, 21. 22.
viator dormire incipit. I. S. 5, 16. 17.
Feſtas dapes. Ep. 9, 1.
ſeculo referente luces. IV. Od. 6, 42.
Feſtinant. II. Epl. 1, 192.
Feſtinanti. I. S. 1, 113.
Feſtinantis. I. Epl. 1, 85.
Feſtinas. I. Od. 28, 35. I. Epl. 2, 38.
Feſtinat ad eventum. A. P. 148.
calidus mulis gerulisque redemtor. II. Epl. 2, 72.
cuncta manus. IV. Od. 11, 9.
in augenda re. I. Epl. 16, 68.
lites componere. 2, 11. 12.
pœnas per vim odio inulto. 2, 61.
Feſtis diebus. II. S. 3, 143. A. P. 210. 232.
quinquatribus. II. Epl. 2, 197.
terminalibus. Ep. 2, 59.
Feſto die. III. Od. 28, 1.
tempore. II. Epl. 1, 140.
Feſtos alioſve dierum albatus celebret. II. S. 2, 60. 61.
per dies. II. Od. 3, 6. 7.
Feſtam diem adduxerit rediens annus. II. S. 2, 83.
Feſtus dies dat veniam ſomnumque. I. Epl. 5. 10.
dies anno redeunte corticem adſtrictum pice dimovebit. III. Od. 8, 9. 10.
dies atras mihi eximet curas. III. Od. 14, 13. 14.
in pratis vacat otioſo cum bove pagus. 18, 11. 12.
Fias. I. 16, 27.
fabula. I. Epl. 13, 9.
Fiat. I. S. 2, 118.
Ficis pinguibus paſtum jecur anſeris albi. II. 8, 88.
Ficta ſint proxima veris. A. P. 338.
verba. *ibid.* 52.
Fictis. II. S. 8, 83.
Ficto in pejus vultu. II. Epl. 1, 264. 265.
Fictum. I. S. 3, 62.
carmen ex noto ſequar. A. P. 240.
Ficu cum duplice nux ornabat menſas. II. S. 2, 122.
Ficulnus truncus eram inutile lignum. I. 8, 1.
Ficus. *ibid.* 47.
prima calorque Deſignatorem decorat lictoribus atris. I. Epl. 7, 5. 6.
pulla ſuam ornabat arborem. Ep. 16, 46.
Fida conjuge. II. Epl. 1, 142.
Fide conſtanti juvenem. III. Od. 7, 4.
læſa præniteat. I. 33, 4.
cum Fide pœnas luant. Ep. 17, 37.
Fide *pro* fidei. Fide commiſſa prodiderit. I. S. 3, 95.
Fide Cyllenia. Ep. 13, 9.
Tëia dices Penelopen. I. Od. 17, 18. 19. 20.
Fidelem. II. 4, 8.
alitem expertus Jupiter. IV. 4, 3. 4.
Fideles animi teneant. A. P. 336.
Fideli ſilentio eſt tuta merces. III. Od. 2, 25. 26.
Fidelibus catulis viſa cerva. I. 1, 27.
deſideriis icta patria. IV. 5, 15. 16.
oculis ſubjecta. A. P. 181.
Fidelis. II. S. 3, 147.
Amice. II. Epl. 2, 1.
Fideliter. I. 18, 70.
Fidem. 6, 36.
habebunt verba. A. P. 52.

multa promiſſa levant. II. Epl. 2, 10.
mutatosque Deos flebit. I. Od. 5, 5. 6.
Fidem moderere blandius Orpheo. 24, 13. 14.
Fidenis. I. Epl. 11, 8.
Fidens juventus horrida brachiis. III. Od. 4, 50.
Fidentem tuo præſidio tuteris (fidenter. *Bentl.*) I. Epl. 18, 81.
Fidentes rebus. III. Od. 3, 59.
Fides. II. 18, 9. I. Epl. 1, 58. 18, 17.
arcani prodiga. I. Od. 18, 16.
audet jam redire. C. S. 56. 57.
certa ſegetis meæ. III. Od. 16, 30.
culpari metuit. IV. 5, 20.
juſtitiæ ſoror incorrupta. I. 24, 6. 7.
nulla damnis. I. Epl. 17, 57.
perjura fallat ſocium. III. Od. 24, 59. 60.
rara albo velata panno. I. 35, 21. 22.
Fidet ſibi certius ad caſus duros. II. S. 2, 108.
Fidibus Æoliis querentem Sappho. II. Od. 13, 24. 25.
canoris auritas quercus ducere. I. 12, 11. 12.
commiſſi Æoliæ puellæ calores vivunt. IV. 9, 11. 12.
dedit Muſa Divos. A. P. 83.
dic melos. III. Od. 4, 1. 2.
juvat placare Deos. I. 36, 1. 3.
novis hunc ſacrare decet. 26, 10. 11. 12.
Latinis aptare modos Thebanos. I. Epl. 3, 12. 13.
Latinis ſequi verba modulanda. II. 2, 143.
ſonoris voces crevere. A. P. 216.
Fidicen. I. Epl. 19, 33.
Romanæ lyræ. IV. Od. 3, 23.
Thaliæ. 6, 25.
Fidis *verb.* I. Epl. 19, 44.
Fidis *nom. adj.* II. S. 1, 30. 31.
Fidit nec nitido conjux adultero. III. Od. 24, 20.
nil pictis navita puppibus. I. 14, 14. 15.
ſibi dux. I. Epl. 19, 23. 24.
Fidos inter amicos. 5, 24.
Fidum pectus amoribus mutuis. II. Od. 12, 15. 16.
Fidus interpres. A. P. 133. 134.
judex. IV. Od. 9, 40. 41.
Fieres. II. 8, 3.
Fieret. II. Epl. 2, 150. A. P. 408.
Fieri. I. S. 1, 104. 6, 25.
Fies. III. Od. 13, 13.
Fiet. 14, 24. II. S. 3, 4. A. P. 450. 469.
Fige modum nequitiæ tuæ. III. Od. 15, 2.
Figit adamantinos clavos ſummis verticibus dira neceſſitas. 24, 5. 6. 7.
Figura mutata. I. 2, 41.
Figurat os tenerum pueri balbumque Poëta. II. Epl. 1, 126.
Fila trium ſororum patiuntur atra. II. Od. 3, 15. 16.
Filia expugnat juvenum domos. III. 15, 8. 9.
Naſicæ. II. S. 5, 65.
pulchrior matre pulchra. I. Od. 16, 1.
ſilvæ nobilis pinus Pontica. 14, 11. 12.
Filiæ relictum nomen. III. 27, 34. 35.
Filiam magni Creontis ulta. Ep. 5, 63. 64.
Filium Thetidis marinæ. I. Od. 8, 13. 14.
Filius. I. S. 1, 84. 3, 46. 4, 50. II. 3, 122. 239. 5, 45.
Albi. I. 4, 109.
Albini. A. P. 327.
Dionyſi. I. S. 6, 38.
Fortunæ. II. 6, 49.
immaturus. 8, 59.
Majæ. I. Od 2, 43.
Ornithi. III. 9, 14.
Thetidos marinæ. IV. 6, 6.
Veneris. III. 27, 68.
Filix urenda agris neglectis innaſcitur. I. S. 3, 37.
Filo tenui poëmata deducta. II. Epl. 1, 225.
Findere farculo patrios agros. I. Od. 1, 11.
Findet canicula rubra ſtatuas. II. S. 5, 39. 40.
Findetur dividuo munere mihi quadra. I. Epl. 17, 49.
Findit dies menſem. IV. Od. 11, 15. 16.
Findunt flumina frigida tellurem. Ep. 13, 14.
Fine exiguo libidinum fas atque nefas avidi diſcernunt. I. Od. 18, 10. 11.
deſtinata rapacis Orci. II. 18, 30.
ſine petitæ Epulæ inamareſcunt. II. S. 7, 107.
ſupremo invidiam domari comperit *pro* morte. I. Epl. 1, 12.
Fines intra Naturæ viventi. I. S. 1, 49. 50.
denique certi ſunt in rebus. I. S. 1, 106.
Hetruſcos incoluit. 6, 1. 2.
per meos lenis incedas. III. Od. 18, 2. 3.
Finem certum voto pete. I. Epl. 2, 56.
jaculo nobilis expedito. I. Od. 8, 12.
quem tibi Dii dederint. 11, 1. 2.
Finge ſibi convenientia. A. P. 119.
Fingent carmine nobilem Æolio. IV. Od. 3, 12.
Fingentur vanæ ſpecies. A. P. 7. 8.
Fingere carmina. II. Epl. 1, 227.
non exaudita Cethegis cinctutis. A. P. 50.
opprobria in quemvis. I. Epl. 15, 30.
qui non viſa poteſt. I. S. 4, 84.
verſus. A. P. 382.
Fingeris ad rectum voce paterna. *ibid.* 366. 367.
Fingi ſperamus carmina. *ibid.* 331.
Fingit equum docilem. I. Epl. 2, 64.
Fingitur artibus Virgo. III. Od. 6, 22.
Fingo operoſa carmina. IV. 2, 31. 32.
Finibus Atticis reddas incolumem. I. 3, 6. 7.
Finiet prandia nigris moris. II. S. 4, 22. 23.
Finire dolores. 3, 263.
laborem. I. 1, 93.
laborem vitæ triſtitiamque mero. I. Od. 7, 17. 18.
labores quærentem. III. 4, 39.
Finiret ſitim nulla copia lymphæ. II. Epl. 2, 146.
Finis. II. S. 8, 60.
amorum. IV. Od. 11, 32.
Atlanteus. I. 34, 11.
aut quod manet me ſtipendium? Ep. 17, 36.

char-

charïtæque viæque. I. S. 5, 104.
excludat jurgia. II. Epl. 1, 38.
longorum operum repertus. A. P. 406.
quærendi. I. S. 1, 92.
ſpe dura ferentem animum. II. Epl. 1, 141.
Finitimi. Ep. 16, 3.
Finitimum latus Boreæ. III. Od. 24, 38.
Finitis amoribus animum reddere. I. 19, 4.
ſtudiis. II. Epl. 2, 104.
Finium tutor Sylvanus. Ep. 2, 22.
Finxerunt me Dii animi puſilli. I. S. 4, 17. 18.
Finxiſſe. I. Epl. 9, 8.
Fio obſcurus. A. P. 26.
agilis. I. Epl. 1, 16.
Firmandæ mentes ſtudiis. *Bentl.* III. Od. 24, 54.
Firmaret patres labentes conſilio. 5, 45. 46.
Firmior Hydra ſecto corpore. IV. 4, 61.
Firmo juveni. Ep. 12, 3.
Firmus. 1, 16. II. S. 7, 26.
paſcere *pro* valens. I. Epl. 17, 47.
Fis anus. IV. Od. 13, 2.
melior accedente ſenecta. II. Epl. 2, 211.
Fiſtula cum tacita lyra pendet. III. Od. 19, 20.
dicunt carmina paſtores. IV. 12, 10.
dulci perſonuere ſaxa. I. 17, 10. 12.
Fit. 24, 19. I. S. 1, 44. 56. 117. II. 1, 32. I. Epl. 7, 83. II. 2, 14. 101. A. P. 329. 357.
Fiunt ſacra arcana. Ep. 5, 52.
Fixa arundo in vertice terret volucres. I. S. 8, 6. 7.
Fixæ pupulæ. Ep. 5, 39. 40.
Fixis armis ad poſtem Herculis. I. Epl. 1, 4. 5.
Fixum. II. S. 3, 294. I. Epl. 16, 64.
Flacci. II. S. 1, 18.
Flacco. Ep. 15, 12.
Flagellis ad mortem cæſus. I. S. 2, 41. 42.
ſectus præconis ad faſtidium. Ep. 4, 11. 12.
Flagello horribili ſectere. I. S. 3, 119.
ſublimi tange Chloën. III. Od. 26, 11. 12.
Flagitat. II. S. 4, 61.
Flagito. II. Od. 18, 13.
Flagitio additis damnum. III. 5, 26. 27.
Flagitium ingens. II. S. 4, 82.
pejus letho timet. IV. Od. 9, 50.
Flagrantis hora caniculæ. III. 13, 9.
Flagres amore mei uti bitumen ignibus. Ep. 5, 81. 82.
Flagrantia ad oſcula detorquet. II. Od. 12, 25.
Flagrans amor. I. 25, 13.
Flamina tibiæ ceſſant. III. 19, 19.
Flagret rumore malo. I. S. 4, 125.
Flamma. I. Od. 16, 3.
Chimæræ cecidit. IV. 2, 15. 16.
exſtructa. I. S. 5, 98.
in Ætna furens, *alii legunt* virens. Ep. 17, 33.
meliore digne puer. I. Od. 27, 20.
per tædas equitavit. IV. 4, 43, 44.
properabat lambere tectum. I. S. 5, 73. 74.
Flammæ rotantes vertice ſordidum fumum trepidant. IV. Od. 11, 21. 22.
Flammis aduri Colchicis. Ep. 5, 24.
& ferro mitiget agrum. II. Epl. 2, 186.
ureret. IV. Od. 6, 19.
Flatu complere ſedilia. A. P. 205.
invido Notus detinet à domo trans maris æquora. IV. Od. 5, 9. 10. 12.
Flava Chloë. III. 9, 19.
Flavæ Phyllidis parentes. II. 4, 14.
Flavam religas comam. I. 5, 4.
Flavi *propr.* I. S. 6, 72.
Flavo Ganymede. IV. Od. 4, 4.
Flavos leones. Ep. 16, 33. *alii legunt* Fulvos.
Flavum Tiberim tangere. I. Od. 8, 8.
Tiberim vidimus ire. 2, 13. 15.
Flebili ſponſæ. IV. 2, 21.
Flebilibus modis urges ademptum Myſten. II. 9, 9. 10.
Flebilior nulli quam tibi. I. 24, 10.
Flebilis Ino. A. P. 123.
multis occidit. I. Od. 24, 9.
Flebiliter gemens Ityn. IV. 12, 5.
Flebis mœchos arrogantes anus. I. Od. 25, 9. 10.
Flebit. II. S. 1, 46.
mutatos Deos. I. Od. 5. 6.
Flebo inultus ut puer. Ep. 6, 16.
Flectere durum mollibus imperiis. IV. Od. 1, 6. 7.
equum ſciens. III. 7, 25.
Flecti in vitium cereus. A. P. 163.
Flectis amnes. II. Od. 19, 17.
Flentibus adſunt humani vultus. A. P. 101.
amicis diſcedit. I. 8. 5, 93.
Flentis. I. Epl. 17, 56.
Flere. II. S. 8, 59. A. P. 102.
Fles. III. Od. 7, 1.
Fleturum multa caput. Ep. 5, 74.
Flevere. II. Od. 9, 17.
Flevit amorem cava teſtudine. Ep. 14, 11.
Flexus tuis vocibus annuit Divum pater. *Bentl.* IV. Od. 6, 21.
Flore impedire caput. I. 4, 9. 10.
roſarum. III. 29, 3.
roſæ puniceæ. IV. 10, 4.
Flore. *propr.* I. Epl. 3, 1. II. 2, 1.
Florent juvenum ritu. A. P. 62.
Florente juventa. *ibid.* 115.
Flores amœnæ roſæ. II. Od. 3, 14.
apricos nocte. I. 26, 7.
perambulat Attæ. II. Epl. 1, 79.
quid velint. III. Od. 8, 2.
recentes carpere. 27, 43. 44.
ſpargere. I. Epl. 5, 14.
Floret vinea inputata. Ep. 16, 44.
Floribus. III. Od. 13, 2.
genium piabant memorem brevis ævi. II. Epl. 1, 143. 144.
non ſemper idem honos. II. Od. 11, 9.
novis tempora vincire. IV. 1, 32.
Florum ſtudioſa. III. 27, 29.
Flos purpureus roſæ. 15, 15.
Fluat tibi Pactolus. Ep. 15, 20.
Fluctibus aprum appingit. A. P. 30.
Eois intonata hyems. Ep. 2, 51.
fractis rauci Adriæ. II. Od. 14, 14.
horridis utrumque latus verberes. Ep. 10, 3. 4.
Heſperiis minabitur Eurus. I. Od. 28, 25. 26.
Icariis luctantem Africum. 1, 15.

in mediis rerum. II. Epl. 2, 84. 85.
Stygiis ereptum Æacum. IV. Od. 8, 25.
Fluctus novi te referent in mare. I. 14, 1. 2.
per longos ire. III. 27, 42. 43.
Fluentem nauſeam coërcet. Ep. 9, 35.
Fluenti arbuſto regerit expreſſa convicia. I. S. 7, 28. 29.
Fluere. I. 10, 50.
Fluit utilis infirmo capiti fons. I. Epl. 16, 12. 14.
Fluitantia. II. S. 3, 269.
Fluitem ſpe dubiæ horæ pendulus. I. Epl. 18, 110.
Flumen. II. S. 3, 38.
dulce. II. Od. 6, 10. 11.
hibernum. I. S. 7, 27.
Medum. II. Od. 9, 21.
Metaurum. IV. 4, 38.
rapidum. II. S. 3, 242.
Rhenum. A. P. 18.
Tanaim. IV. Od. 15, 24.
Flumina. I. Epl. 13, 10.
conſtiterint acuto gelu. I. Od. 9, 3. 4.
decreſcentia prætereunt ripas. IV. 3, 4.
dicere. II. Epl. 1, 252.
frigida. Ep. 13, 13.
fugientia captat Tantalus. I. S. 1, 68. 69.
ignara belli. II. Od. 1, 33. 34.
vaga. I. 34, 9.
Flumine languido Cocytus errans II. 14, 17.
magno. I. S. 1, 55.
Tiberino. I. Epl. 11, 4.
Fluminis paterni ripæ. I. Od. 20. 5. 6.
ritu feruntur. III. 29, 33. 34.
Fluminum lapſus rapidos morantem. I. 12, 9. 10.
Fluvii ſtrepunt. IV. 12, 3.
Fluviis lætam Dianam. I. 21, 5.
gravem ſolantis æſtum. II. 5, 6, 7.
Fluvios in campo obſtare queratur. II. S. 3, 55.
per Fluvios ruentis. *ibid.* 57.
Fluunt tarda ingrataque tempora. I. Epl. 1, 22.
Fluxit cruor Remi in terram. Ep. 7, 19. 20.
hoc fonte derivata clades in patriam populumque. III. Od. 6, 19. 20.
Focalia, faſciolas, cubital, inſignia morbi. II. S. 3, 255.
Focis quinque habitatum. I. Epl. 14. 2.
Foco ſuper large ligna reponens. I. Od. 9, 5. 6.
Focum ſacrum lignis vetuſtis exſtruat. Ep. 2, 43.
Focus ſplendet jam dudum. I. Epl. 5, 7.
Fodiat latus (fodicet. *Bentl.*) I. Epl. 6, 51.
Fœcunda conjux ſi domi erit. II. S. 5, 31.
culpæ ſecula nuptias inquinavere. III. Od. 6, 17.
in gente Meneni. II. S. 3, 287.
Fœcundi calices. I. Epl. 5, 19.
leporis. II. S. 4, 44.
Fœda cicatrix. I. 5, 60.
ſimulachra fumo. III. Od. 6, 4.
Fœdera regum. II. Epl. 1, 24.
Fœdere certo caſtitas. III. Od. 24, 23.
Fœdis conditionibus. III. 5, 14. 15.
Fœdo carmine ſplendida facta linunt. II. Epl. 1, 236. 237.
victu Orpheus deterruit homines ſilveſtres. A. P. 391, 392.
Fœdum caput. II. S. 3, 125. 126.
Fœdus rumpere fraternum. I. Epl. 3, 35.
Fœnerator Alphius jam jam futurus ruſticus. Ep. 2, 67.
Fœnore occulto res creſcit. I. Epl. 1, 80.
omni ſolutus. Ep. 2, 4.
poſitis nummis dives. I. S. 2, 13. A. P. 421.
Fœnum habet in cornu. I. S. 4, 34.
Fœta vulpes *pro* enixa. III. Od. 27, 4.
Fœtus nutriant. C. S. 31.
parturit. IV. Od. 5, 26. 27.
Folia ſilvis mutantur. *Bentl.* A. P. 60.
Foliam Ariminenſem. Ep. 5, 42.
Foliis amaris veſcatur parcus. II. S. 3, 114.
brevioribus me ornes. I. Epl. 19, 26.
mobilibus. I. Od. 23, 5. 6.
multis tempeſtas ſternet nemus. III. 17, 9. 10. 11. 12.
ornatum ducem. IV. Od. 3, 7.
ſilvæ mutantur pronos in annos. A. P. 60.
viduantur orni. II. Od. 9, 8.
Follibus hircinis concluſas auras. I. S. 4, 19.
Fomenta. Ep. 11, 17.
frigida curarum relinquere. I. Epl. 3, 26.
paret. I. S. 1, 82.
podagram juvant. I. Epl. 2, 52.
Fons & principium. A. P. 309.
hic, hoc caput rerum erat. I. Epl. 17, 45.
jugis aquæ. II. S. 6, 2.
nomen rivo dare idoneus. I. Epl. 16, 12.
ſplendidior vitro. III. Od. 13, 1.
Fonte Græco cadant. A. P. 53.
hoc derivata clades. 6, 19.
jus. I. S. 5, 32.
Fontem vini. II. Od. 19, 10.
Fontes lymphis manantibus obſtrepunt. Ep. 2, 27.
Fontes remotos adire. II. S. 4, 94.
Fontibus. III. Od. 4, 25.
integris gaudes. I. 26, 6. 7.
ſtomachum ſupponere. I. Epl. 15, 8.
Fonticulo. I. S. 1, 56.
Fontis Pindarici hauſtus. I. Epl. 3, 10.
Fontium nobilium fies. III. Od. 13, 13.
origines celat Nilus. IV. 14, 45. 46.
Foramine pauco aſpirare. A. P. 203. 204.
Foras. I. Epl. 7, 31. 5, 25.
Fore. Ep 15, 10. I. S. 1, 21. 2, 67. A. P. 6.
iter tutum. *ſine verbo antecedente.* III. Od. 16, 7.
magnæ laudi. II. S. 3, 99.
Fore. *Ablativus.* I. 2, 67.
Forenſes. A. P. 245.
Forenſis opella. I. Epl. 7, 8.
Fores ante porrectum objicere aquilonibus. III. Od. 10, 3. 4.
robuſtæ munierant. 16, 2. 3.
Foret. 4, 13. IV. 8, 22. Ep. 12, 23. I. S. 2, 53 4, 4. 5, 59. 69. 6, 100. 8, 36. 10, 68. II. 4, 45. 6, 3.

6, 3. II. Epl. 1, 194. 2, 89. A. P. 289.
Foribus inviſis hæret. II. S. 3, 261. 262.
oppoſitis arcus minaces. III. Od. 26, 7. 8.
repulſum perfundit gelida. II. S. 7. 90. 91.
Foris. I. 10, 30.
Forma Tecmeſſæ movit Achillem. II. Od. 4, 4. 5. 6.
tibi loquaciter, & ſitus agri ſcribetur. I. Epl. 16, 4.
vincas Nirea. Ep. 15, 22.
Formabat puerum dictis. I. S. 4, 121.
Formæ melioris. II. 7, 52.
offenſæ cedit conſtantia. Ep. 15, 15.
reddatur uni. A. P. 8. 9.
Formam Dii tibi dederant. I. Epl. 4, 6. 7.
donat pecunia. I. 6, 37.
Formandæ mentes ſtudiis. III. Od. 24, 53. 54.
Formare perſonam novam. A. P. 126.
Formas & ſcalpra non ſutor emat. II. S. 3, 106.
impares ſub juga mittere. I. Od. 33, 10. 11. 12.
Formaſti voce cultus hominum. 10, 2. 3.
Format nos Natura prius intus. A. P. 108.
præceptis amicis pectus. II. Epl. 1, 128.
Formet Poëtam. A. P. 307.
Formiani. I. Od. 20, 11.
Formiarum mœnia. III. 17, 6.
Formica magni laboris exemplo eſt. I. S. 1, 33.
Formidare fures. *ibid.* 77.
nocturnos vapores. I. Epl. 18, 93.
Formidat acumen judicis. A. P. 364.
Formidatam Romam Parthis. II. Epl. 1, 256.
Formidatus claſſe. III. Od. 6, 17.
Formidet te mulier. II. S. 7, 65.
Formidine fuſtis vertere modum. II. Epl. 1, 154.
miſera privet. II. S. 7, 77.
mortis caret. II. Epl. 2, 207.
nulla imbuti. I. 6, 4. 5.
pœna nihil in te admittes. I. 16, 53.
Formido avium furumque maxima. I. S. 8, 3. 4.
Formido. *Verb.* I. Epl. 19, 46.
Formidoloſis ſilvis latent feræ. Ep. 5, 55.
Formidoloſus ſcorpius aſpicit me II. Od. 17, 17. 18.
Formis imparibus deceptum. II. S. 2, 30.
Formoſa mulier ſuperne. A. P. 4.
vis videri. IV. Od. 13, 3.
Formoſus. I. S. 3, 125.
cupiat haberi. 6, 30. 31.
Formula hæc reges tenet. II. 3, 45. 46.
Fornice exiret. I. 2, 31.
olenti. *ibid.* 30.
Fornix. I. Epl. 14, 21.
Foro concurrant tria funera. I. S. 6, 43.
in medio ſcripta recitent. 4, 74. 75.
queritur diſtare carinas. I. Epl. 7, 48.
res certabitur. II. S. 5, 27.
Fors. 6, 10.
Forſan. I. Od. 28, 31. II. 16, 31.
Forſit *pro* forſan. I. S. 6, 49.
Fortaſſe. Ep. 13, 7. I. S. 3, 20. 6, 98. II. Epl. 2, 164. A. P. 19.
Fortaſſis. I. S. 4, 131. II. 7, 40.
Forte latus. I. Epl. 7, 26.
Forte. IV. Od. 9, 1. Ep. 16, 15. I. S. 1, 48. 3, 64. 4, 104. 9, 1. *&c.*
Fortem. II. S. 5, 102. I. Epl. 9, 13.
animum hoc tolerare jubebo. II. S. 5, 20.
colonum. 2, 115.
Scipiadam ſcribere. 1, 16. 17.
Fortes. I. Od. 7, 30. II. 16, 17. I. S. 7, 11. II. Epl. 1, 139.
creantur fortibus. IV. Od. 4, 29.
vivite. II. S. 2, 135.
vixere ante Agamemnona. IV. Od. 9, 25.
Forti Corano. II. S. 5, 64.
Diomede. I. 5, 92.
falerno. II. 4, 24.
marito. 3, 216.
pectore. Ep. 1, 14.
Fortia pectora opponite rebus adverſis. II. S. 2, 136.
Fortibus creantur fortes. IV. Od. 4, 29.
Fortis. I. Od. 6, 1. III. 5, 32. I. S. 3, 52. II. 3, 97. 6, 69. 7, 86. I. Epl. 7, 46. II. 1, 50.
Alexandri. II. Epl. 1, 241.
appare. II. Od. 10, 22.
Auguſti. IV. 2, 43.
gens. 4, 53.
utcunque. Ep. 17, 52.
vultu ſereno. I. Od. 37, 20.
Fortiſſima Tyndaridarum. I. S. 1, 100.
Fortiter. I. Od. 14, 2. II. S. 3, 42. I. Epl. 15, 27.
Fortium Grajorum. IV. Od. 8, 3. 4.
Fortius. I. S. 10, 15.
Fortuitum ſpernere ceſpitem. II. Od. 15, 17.
Fortuna dulci ebria. I. 37, 11. 12.
heu quis te crudelior in nos Deus eſt? II. S. 8, 61. 62.
in vitium labier æqua. II. Epl. 1, 94.
manca ruit. II. S. 7, 88.
manibus retortis regum trahitur. II. Epl. 1, 191.
melior quo nos cunque feret ibimus. IV. Od. 7, 25. 26.
nominis noſtri occidit. 4, 70. 71. 72.
non mutat genus. Ep. 4, 6.
novos moveat tumultus. II. S. 2, 126.
proſpera. IV. Od. 14, 37.
quibus dedit vitem. I. 31, 9. 10.
rapax. 34, 14. 15.
redeat miſeris abeat ſuperbis. A. P. 201.
ſævo negotio læta. III. Od. 29. 49.
ſervat vultum benignum. I. Epl. 11, 20.
Trojæ renaſcens triſti clade iterabitur. III. Od. 3, 61. 62.
uſus nemo dexterius. I. S. 10. 45.
Fortunæ. I. Epl. 7, 54.
ad ſummum venimus. II. 1, 32.
filius. II. S. 6, 49.
ludum. II. Od. 1, 3.
quo mihi ſi uti non conceditur. I. Epl. 5, 12.
reſponſare ſuperbæ. 1, 68.
rivus te inauret. 12, 9.
Fortunam arte emendaturus. II. S. 8, 84. 85.

laudas. II. S. 7, 22. 23.
magnam discе bene ferre. III. Od. 27, 74. 75.
Priami cantabo. A. P. 137.
quo mihi, si non conceditur uti. *Bentl.* I. Epl. 5, 12.
ut tu, sic nos te feremus. 8, 17.
Fortunatam vitam plene præstantia. II, 14.
Fortunati mercatores. I. S. 1, 4.
Fortunatius arte ingenium. A. P. 295.
Fortunatum species & gratia præstat. I. Epl. 6, 49.
Fortunaverit Deus horam. 11, 22.
Fortunis absona dicta. A. P. 112.
Forum. I. Epl. 19, 8.
Appi. I. S. 5, 3.
differtum transire. I. Epl. 6, 59.
litibus orbum. IV. Od. 2, 43. 44.
omne spectat. I. Epl. 16, 57.
pete. 6, 20.
vespertinum pererro. I. S. 6, 113. 114.
vitat. Ep. 2, 7.
Fossa hic est ingens. II. S. 3, 59.
Fossam. I. 8, 28.
Fossor. III. Od. 18, 15.
Foveam. A. P. 459.
cautus lupus metuit. I. Epl. 16, 50.
Fracta cuspide. II. S. 1, 14.
lagena. 8, 81.
res mea. 3, 18. 19.
virtus. II. Od. 7, 11.
Fracti ciceris emptor. A. P. 249.
Fractis fluctibus. II. Od. 14, 14.
navibus. A. P. 20. 21.
Fracto crure planum triviis attollere curat. I. Epl. 17, 58. 59.
Fractos remos differat Eurus. Ep. 10, 5. 6.
Fractus membra multo labore. I. S. 1, 5.
orbis illabatur. III. Od. 3, 7.
Frena vaganti licentiæ injecit. IV. 15, 10. 11.
Frenati equi auris est in ore. I. Epl. 15, 13.
Frenis compesce. 2, 63.
ora temperet. I. Od. 8, 7.
parentem currere asellum doceat. I. S. 1, 90. 91.
remotis prosiliet. II. 7, 74.
Frenum depulit ore. I. Epl. 10, 38.
recepit. 10, 36.
Fragilem phaselum solvat. III. Od. 2, 28. 29.
ratem pelago commisit. I. 3, 11.
Fragili myrto. III. Od. 23, 16.
quærens illidere dentem. II. S. 1, 77.
Fragilis Pedatia. I. 8, 39.
Frangas mandata *pro* violes. I. Epl. 13, 9.
Frangat imperium. I. Od. 35, 16.
patinam. II. S. 8, 72.
Frangatur janua. I. 2, 128.
Frangere clathros objectos caveæ. A. P. 473.
enitar cornua tauri. III. Od. 27, 47. 48.
persequor. I. 23, 10.
Frangit ilices trementes Aquilo. Ep. 10, 7. 8.
Frater. I. Epl. 6, 54. II. 2, 87. A. P. 313.
adversarius est. I. Epl. 18, 63.
Castoris. Ep. 17, 43.
Opuntiæ. I. Od. 27, 10. 11.
Fraterna lyra. 21, 12.
Fraternæ necis scelus. Ep. 7, 18.
Fraternis animis. I. Epl. 10, 4.
moribus. 18, 43. 44.
Fraterno sanguine. II. S. 5, 16.
Fraternum rumpere fœdus. I. Epl. 3, 35.
Fratre. I. S. 10, 85.
de rapto dolentis. I. Epl. 14, 7.
Fratrem mœrentis cura moratur. *ibid.* 6. 7.
Fratres Helenæ. I. Od. 3, 2.
in Fratres animi paterni. II. 2, 6.
Fratres tendentes opaco Pelion imposuisse Olympo. III. 4, 51. 52.
Fratrum. I. 35, 34. II. Epl. 2, 183.
geminorum gratia dissiluit. I. Epl. 18, 41. 42.
nobile par nequitia & nugis. II. S. 3, 243. 244.
Fraudatis lucernis. I. 6, 124.
Fraude mala. I. Od. 3, 28.
sine. II. 19, 20. C. S. 41.
Fraudem committere. I. Od. 28, 31.
socio non incogitat ullam. II. Epl. 1, 122.
Fraudes medias palluit. III. Od. 27, 27. 28.
Fraudibus objice nubem. I. Epl. 16, 62.
Fraudis avaræ vindex. IV. Od. 9, 37.
Fraudulento duce. III. 3, 24.
Fraxinos proceras manibus vertere. 25, 16.
Fregerit caules alieni horti. I. S. 3, 116.
guttur parentis impia manu. Ep. 3, 1. 2.
Fregisse cervicem parentis. II. Od. 13, 5. 6.
Fregit diem mero. 7, 6. 7.
Frementem equum mittere per ignes. IV. 14, 24.
Frementes equos verterunt. Ep. 9, 17.
Fremitum æquoris nigri. III. Od. 27, 23.
Frequens populus. I. 35, 14.
redemtor. III. 1, 34. 35.
Frequentes venere. II. S. 3, 230.
Frequentes ludos. C. S. 22. 24.
Frequentia compita. II. S. 3, 25. 26.
Freta inter turres vicinas currentia. I. Epl. 3, 3.
per freta navibus traheret. I. Od. 15, 1.
vult ponere. 3, 16.
Fretis acrior Adriæ. 33, 15.
æstuosis unda tulit. II. 7, 16.
Freto actus dux Neptunius. Ep. 9, 7. 8.
Frigida fomenta curarum. I. Epl. 3, 26.
flumina findunt. Ep. 13, 13. 14.
quartana. II. S. 3, 290.
rura. I. Epl. 15, 9.
Frigidas noctes insomnis agit. III. Od. 7, 6. 7. 8.
Frigidior Hebrus. I. Epl. 16, 13.
Frigido sub Jove manet venator. I. Od. 1, 25. 26.
Frigidum Præneste. III. 4, 22. 23.
Frigidus Empedocles. A. P. 465.
rumor. II. S. 6, 50.
Frigora matutina mordent parum cautos. *ibid.* 45.
miresсunt Zephyris. IV. Od. 7, 9.
Frigore morietur. I. Epl. 17, 31.
rugosus pagus. 18, 105.
te feriat. II. S. 1, 62.
tentatum corpus condoluit. I. 1, 80.
Frigoribus Pelignis careas. III. Od. 19, 8.

Frigus acerbum. I. Epl. 17, 53.
amabile feſſis tauris præbes. III. Od. 13, 10. 11. 12.
collegit. I. Epl. 11, 13.
defendere. I. S. 3, 14.
diſſolve. I. Od. 9, 5.
per medium. I. Epl. 15, 5.
quo depellere poſſit. I. S. 2, 6.
Fronde cœnant comas vincti. II. Epl. 1, 110.
merita decorus. IV. Od. 2, 35. 36.
nova palumbes texere. III. 4, 12. 13.
victoria coronet. I. Epl. 18, 64.
Frondes agreſtes ſilva ſpargit. III. Od. 18, 14.
hiemis ſodali Hebro dedicet. I. 25, 19. 20.
Frondi undique decerptæ præponere olivam. 7, 7.
Frondibus ſtrictis exples. I. Epl. 14, 28.
variis obſita. I. Od. 18, 12.
Frondis nigræ ilex. IV. 4, 57. 58.
Fronte. I. S. 8, 12.
anguſta. I. Epl. 7, 26.
curvatos imitatus ignes. IV. Od. 2, 57.
obducta ſolvatur ſenectus. Ep. 13, 5.
proterva. II. Od. 5, 15. 16.
tenui inſignem. I. 33, 5.
Frontem ſenectus exaret rugis. Ep. 8, 3. 4.
ſollicitam explicuere. III. Od. 29, 16.
Frontibus adverſis pugnantia ſecum componere. I. S. 1, 102, 103.
Frontis ad urbanæ deſcendis præmia. I. Epl. 9, 11.
contractæ ſeria vino explicuit. II. S. 2, 125.
mutatæ redis. 8, 84.
Frontium doctarum hederæ præmia. I. Od. 1, 29.
Fruar judiciis non ut porticibus. I. Epl. 1, 71.
Fruaris raptim grato tempore. II. 2, 198.
Fructibus Siculis frueris. I. 12, 1. 2.
Fructus ex re decerpere. I. S. 2, 79.
Fruendi artem & divitias Dii dederunt. I. Epl. 4, 7.
Frueris fructibus. I. Epl. 12, 1. 2.
Frugaliter viverem. I. S. 4, 107. 108.
Fruge Lares placaris. III. Od. 23, 3. 4.
Fruges conſumere nati. I. Epl. 2, 27.
Italiæ diffudit copia pleno cornu. 12, 28. 29.
liberas ferunt jugera. III. Od. 24, 12. 13.
pomifer Autumnus effuderit. IV. 7, 11.
uberes ætas tua rettulit agris. 15, 4. 5.
Frugi. I. S. 3, 49. II. 7, 3. I. Epl. 16, 49.
Penelope. II. S. 5, 81.
Penelopen. *ibid.* 76. 77.
populus. A. P. 206. 207.
Frugibus. *ibid.* 67.
locupletem annum. II. Epl. 1, 137.
Frugis expertia. A. P. 341.
proviſæ copia in annum. I. Epl. 18, 109.
Frugum proſperam. IV. Od. 6, 39.
tellus fertilis. C. S. 29.
Frui paratis. I. Od. 31, 17.
Fruitur te credulus. 5, 9.
Frumenta condita. II. Epl. 1, 140.
daturus ager. 2, 160. 161.
portet. I. 16, 72.
Frumenti acervum ingentem. II. S. 3, 111.
centum millia tibi area triverit. I. 1, 45.
copia paſcat populum. I. Epl. 15, 14.
in cumeram. 7, 30.
plus dotalibus emetat agris. 6, 21.
quantum metit Africa. II. S. 3, 87.
Fruſta lardi ſemeſa. 6, 85. 86.
Fruſtis. I. Epl. 1, 78.
Fruſtra. I. Od. 24, 11. II. 14, 13. 15. III. 7, 21. 13, 6. Ep. 17, 72. I. S. 10, 46. II. 2, 54. 98. 3, 7. 7, 115. I. Epl. 7, 31. A. P. 241. 440.
Fruſtrere. II. S. 3, 32.
Fruticeto alto latentem aprum excipere. III. Od. 12, 12.
Fucatus color Crocodili ſtercore. Ep. 12, 10. 11.
Fucis. I. S. 2, 83.
Fuco lana medicata. III. Od. 5, 28.
Fucum vellera potantia. I. Epl. 10, 27.
Fudit maculas incuria. A. P. 352.
verſibus opprobria. II. Epl. 1, 146.
Fuerat. I. Od. 2, 10.
Fueris. I. Epl. 6, 40. 11, 24.
Fuerit. I. S. 2, 57. 4, 95. 10, 64. 65. II. 3, 180. 8, 4. 19.
Fuero excluſus. I. 9, 58.
Fuerunt. 5, 43.
Fufius. *Bentl.* II. 3, 60.
Fuga. I. Epl. 18, 24. II. 2, 16.
culpæ fuga in vitium ducit. A. P. 31.
lethi. II. S. 6, 95.
ſecunda. Ep. 16, 66.
temporum. III. Od. 30, 5.
Fugacem comes atra premit ſequiturque. II. S. 7, 115.
virum mors perſequitur. III. Od. 2, 14.
Fugaces anni labuntur. II. 14, 1. 2.
equos. 1, 19. 20.
lyncas cohibentis arcu. IV. 6, 33. 34.
Fugæ celeres. 8, 15.
dura mala. II. 13, 28.
Fugam celerem. 7, 9.
inter vina mærere. I. Epl. 7, 28.
morbi quærere *pro* à morbo. 6, 29.
Fugas ſervorum ridet. II. 1, 121.
Fugat aſtra rediens Phœbus. III. Od. 21, 24.
audacem terretque Poëtam. II. Epl. 1, 182.
doctum indoctumque recitator acerbus. A. P. 474.
Fugatis tenebris. IV. Od. 4, 39. 40.
Fugato nato. I. S. 2, 21.
Fugax lympha. II. Od. 3, 12.
Pholoë. 5, 17.
Fuge longe. I. S. 4, 34.
magna. I. Epl. 10, 32.
quærere. I. Od. 9, 13.
ſuſpicari. II. 4, 22.
Fugere *penult. producta.* II. Epl. 2, 206.
Fugere *infinit.* I. 1, 41.
Fugerem. I. S. 4, 106.
Fugeres. II. Epl. 2, 150.
Fugeret. I. Od. 7, 22.
Fugerit ætas invida. 11, 7. 8.

Fugerit annus. II. S. 6, 40.
insidiatorem hamo præroso. 5, 25.
judicium. I. 4, 99. 100.
venis causa morbi. II. Od. 2, 14. 15.
Fugi. I. Epl. 16, 46.
Fugiam. 1, 72. 8, 11.
Fugienda. I. S. 2, 75. 3, 114.
Fugiendum. 2, 132.
Fugiens decidit in turbam prædonum. 2, 42. 43.
hora. III. Od. 8, 48.
hostem currebat. I. S. 3, 10.
opprobria culpæ. I. Epl. 9, 10.
pauperiem. 1, 46.
porta eburna. III. Od. 27, 41.
Fugient. IV. 7, 19.
Fugiente curru. I. Epl. 16, 7.
penna. III. Od. 2, 24.
solem rapidum. II. 9, 12.
Fugientes cervos jaculari. III. 12, 10. 11.
servos. I. S. 1, 77. 78.
Fugientia captat. 2, 108.
flumina captat. 1, 68. 69.
Fugientum Nympharum amator. III. Od. 18, 1.
Fugies. I. 15, 31. III. 20, 3. I. Epl. 20, 13.
Fugimus. II. S. 8, 93.
Fugio. I. 6, 126.
Fugis. Ep. 12, 25. I. S. 3, 86. II. 7, 35.
Fugisset. I. S. 5, 68.
Fugisti. II. 3, 5.
Fugit. Ep. 5, 63. 9, 8.
Acheronta Martis Equis. III. Od. 3, 16.
alite serpente. Ep. 3, 14.
Canis rabiosa. II. Epl. 2, 75.
improbus. I. S. 9, 73.
inermem. I. Od. 22, 12.
insidias. I. S. 3, 58. 59.
juventas & verecundus color. Ep. 17, 21.
juventas levis retro. II. Od. 11, 5. 6.
Magnessam. III. 7, 18.
nullum caput Proserpina. I. 28, 20.
se quoque. II. 16, 20.
Tarquinius pulsus regno. *Bentl.* I. S. 6, 13.
Venus. IV. Od. 13, 17.
urbes. II. Epl. 2, 77.
Fugitivus. II. S. 5, 16. 7, 113. I. Epl. 10, 10.
Fugito. I. Epl. 18, 69.
Fugiunt equitum turmæ. II. 1, 190.
nubes. I. Od. 12, 30.
Poëtam vesanum. A. P. 445.
Fui. Ep. 11, 8.
Fuissent. I. S. 6, 131.
Fuisset. II. 3, 317. I. Epl. 2, 25. II. 1, 90.
Fuit. III. Od. 11, 34. 20, 15. 27, 43. IV. 10, 7. Ep. 7, 11. I. S. 3, 9. 18. 46. 107. 4, 9. 6, 3. 13. 71. 86. 7, 13. 10, 62. II. 3, 278. I. Epl. 2, 30. 5, 64. II. 1, 103. 151. 232. 2, 128. A. P. 10. 396.
Fulgebat cœlo sereno luna. Ep. 15, 1.
Fulgens Capitolium. III. Od. 3, 42. 43.
domus. II. 12, 8.
Fulgent certa sidera nautis. 16, 3. 4.
Fulgente arcu decorus. C. S. 61.
curru I. S. 6, 23.
Fulgentem imperio (fulgente. *Bentl.*) III. Od. 16, 31.
Fulgentes Cycladas. 28, 14.
oculos. II. 12, 15.
Fulgentia signis castra. I. 7, 19. 20.
Fulges religata crines. IV. 11, 5.
Fulget honoribus. III. 2, 18.
Fulgor armorum. II. 1, 19.
ex Fulgore non fumum, sed ex fumo dare lucem. A. P. 143.
suo urit. II. Epl. 1, 13.
Fulgoribus insanis stupent acies. II. S. 2, 5.
Fulgura feriunt montes. *Bentl.* II. Od. 10, 12.
Fulmina feriunt montes. *ibid.*
inimica mittes lucis. I. 12, 59. 60.
iracunda ponere Jovem non patimur. 3, 39. 40.
Fulminantis Jovis magna manus. III. 3, 6.
Fulmine caduco fustulerit immanem turmam. 4, 43. 44.
missos ad orcum. 4, 44. 45.
Fulmineo ictu potentius. 16, 10. 11.
Fulminis alitem ministrum. IV. Od. 4, 1.
Fulta molli pede. I. S. 2, 88.
Fultum pravis talis. 3, 48.
Fultura ruenti stomacho accedat. II. 3, 154.
Fulvæ matris. IV. Od. 4, 15.
Fulvi. II. S. 7, 96.
Fulvus cætera. IV. Od. 2, 60.
Lacon. Ep. 6, 5.
Fumante libo ducor. II. S. 7, 102.
Fumat odore vetus ara. III. Od. 18, 7. 8.
ex Fumo dare lucem. A. P. 143.
Fumo lacrymoso. I. S. 5, 80.
nigro. III. Od. 6, 4.
uvam duraveris Albanam. II. S. 4, 72.
Fumoso cum pede pernæ. 2, 117.
Fumum bibere. III. Od. 8, 11.
ex fulgore dare. A. P. 143.
Romæ mirari. III. Od. 29, 11. 12.
sordidum rotantes flammæ. IV. 11, 11. 12.
verterat in fumum & cinerem. I. Epl. 15, 39.
Funalia lucida. III. Od. 26, 6. 7.
Functos virtute duces. IV. 14, 29.
Functum laboribus levare. II. 18, 38. 39.
Functus ævo. 9, 13.
sacris. A. P. 224.
Fundani. I. S. 10, 42. II. 8, 19.
Fundata pecunia villis. I. Epl. 15, 45.
Funde unguenta de conchis capacibus. II. Od. 7, 22. 23.
Fundens liquorem novum de patera. I. 31, 2. 3.
Fundet opes. II. Epl. 2, 121.
Fundi emtor. II. S. 5, 108. 109.
mille jugera arat. Ep. 2, 13.
paterni inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
Fundis auribus obseratis preces. Ep. 17, 53.
Funditus. I. Od. 16, 20.
Fundo imo pereuntis. III. 11, 27.
Fundos linquimus. I. S. 5, 34. 35.
Fundum patrium mimæ donat. 2, 56.
Fundus. I. Epl. 2, 47. 16, 1.
avitus. I. Od. 12, 43. 44.
cultus. II. S. 5, 13.
mendax. III. Od. 1, 30.

nec vendibilis, nec firmus pascere. I. Epl. 17, 47.
Fune jam contento jam laxo laborat. II. S. 7, 20.
Funebre bellum. I. Epl. 19, 49.
Funebres Cupressus. Ep. 5, 18.
Funem demittere. A. P. 461.
per extentum ire. II. Epl. 1, 210.
rectum ducere. I. 10, 48.
Funera lacrymosa Trojæ. I. Od. 8, 14. 15.
mista densantur senum ac juvenum. 28, 19.
moves Dardanæ genti. 15, 10. 11.
paventis Galliæ. IV. 14, 49.
tria concurrunt foro. I. S. 6, 43.
tristia luctantur plaustris. II. Epl. 2, 74.
Funeratus arboris ictu *pro* occisus. III. Od. 8, 7. 8.
Funere inani absint næniæ. II. 20, 21.
in Funere conducti plorant. A. P. 431.
Funeri maturo propior. III. Od. 15, 4.
Funeribus vertere triumphos. I, 3, 4.
Funesto veterno arcere properent. I. Epl. 8, 10.
Fungar vice cotis. A. P. 364.
Fungi munere amici propioris. I. Epl. 9, 5.
Fungis pratensibus optima est natura. II. S. 4, 20.
Fungitur officiis vernaliter. 6, 108. 109.
Funibus Ibericis latus perustæ. Ep. 4, 3.
sine. I. Od. 14, 6.
Funis retroeat. III. 10, 10.
Funus egregie factum. II. S. 5, 105. 106.
imperio parabat. I. Od. 37, 8.
sub ipsum marmora secanda locas. II. 18, 17. 18.
tuum ut imagines ducant triumphales. Ep. 8, 11. 12.
vicinum ægros exanimat. I. S. 4, 126. 127.
Fur. I. S. 3, 106. 4, 3. 8, 39. II. 7, 72.
Furca expellas naturam. I. Epl. 10, 24.
Furcam subibis prudens. II. S. 7, 66.
Furcifer. *ibid.* 22.
Furem. I. Epl. 16, 36.
Furens. I. Od. 13, 11.
in Ætna flamma. *Bentl.* Ep. 17, 33.
Furentem. I. Od. 16, 25.
Neptunum à terra spectare. I. Epl. 11, 10.
Furenti domino omnem rem committes. II. S. 7, 66. 67.
Fures. I. 8, 4. 17.
formidare malos. 1, 77.
Furere dulce est recepto amico. II. Od. 7, 28.
Inachiâ. Ep. 11, 6.
Furiæ. I. Od. 28, 17.
Furiale caput muniant centum angues. III. 11, 17. 18.
Furiam. II. S. 3, 141.
Furiare solet amor matres equorum. I. Od. 25, 13. 14.
Furiarum voces horruerim. I. S. 8, 45.
Furibundus. I. Epl. 10, 17.
Furibus prosunt. 6, 46.
Furiis malis actum. II. S. 3, 135.
Furiosa Agave. 3, 303. 304.
Thrace. II. Od. 16, 5.
Furiose. II. S. 3, 207.
Furiosius. I. 3, 83.
Furiosus. II. 3, 207. 222.
Furis. 5, 58.
Furit. I. Od. 15, 27. III. 29, 18. A. P. 472.
Furius. II. S. 5, 41.
Furni. I. 10, 86.
Furno. 6, 37.
Furnos. I. Epl. 11, 13.
Furor brevis. 2, 62.
civilis. IV. Od. 15, 17. 18.
cæcus. Ep. 7, 13.
minus arguto Poëtas vexat. II. Epl. 2, 90.
nocturnus occurram. Ep. 5, 92.
Furore victa pietas. III. Od. 27, 35. 36.
Furorem minuit. I. 37, 12.
Furores puerorum & puellarum mille. II. S. 3, 325.
Furta latrociniis pares res. I. 3, 121. 122.
ligurit. II. 4, 79.
Furtim defossa terra. I. 1, 42.
ex collo carpsisse coronas. II. 3, 256.
fastidia perrumpet. I. Epl. 10, 25.
humor in genas labitur. I. Od. 13, 6. 7.
relabor in præcepta Aristippi. I. Epl. 1, 18.
terris abdiderint. I. S. 8, 43.
Furtis. 4, 94. II. 3, 157.
Furtiva mutat strigili. II. 7, 110.
Furtivæ lanæ fasciculum portes. I. Epl. 13, 13. 14.
Furtivis nudata coloribus cornicula. 3, 19. 20.
Furto jocoso condere. I. Od. 10, 7. 8.
oves periere. I. Epl. 7, 86.
Furtum feci. 16, 46.
fecerit. I. S. 3, 94.
Furvæ regna Proserpinæ. II. Od. 13, 21.
Furum aviumque maxima formido. I. S. 8, 3. 4.
Fusce. I. Od. 22, 4.
Fuscum jubemus salvere. I. Epl. 10, 1.
Fuscus. I. S. 9, 61. 10, 83.
Hydaspes. II. 8, 14.
Fusidius. I. 2, 12.
Fusius ebrius. II. 3, 60.
Fuste coërces. I. 3, 134.
cum longo vigilet. II. 3, 112.
saligno lumbos dolat. I. 5, 22. 23.
Fustes recisos ad arbitrium matris portare. III. Od. 6, 40. 41.
Fustibus pugnabant. I. S. 3, 101. 102.
Fustis formidine vertere modum. II. Epl. 1, 154.
Fusum esset durius. II. S. 3, 22.
Fusumne parum Latini sanguinis. Ep. 7, 3. 4.
Futuo. I. S. 2, 127.
Futura. II. 8, 44.
Futuram. I. Od. 7, 29.
Futuri subjunctivi usus.
juverint *pro* possint juvare. Ep 2, 49.
paravero *pro* velim parare. 1, 32.
Futuri avidus. A. P. 172.
divina sententia. *ibid.* 218. 219.
metuens in pace. II. S. 2, 110. 111.
non incauta formica. I. 1, 35.
temporis exitum nocte caliginosa premit Deus. III. Od. 29. 29. 30.

Futurum. I. Epl. 7, 1.
Futurus. Ep. 1, 17. 2, 68.

G.

GAbiis. I. Epl. 11, 7. II. 1, 25. 2, 3.
Gabios. I. 15, 9.
Gades. II. Od. 6, 1.
Gadibus. 2, 11.
Galatea. III. 27, 14.
Galba. I. S. 2, 46.
Galeæ leves. I. Od. 2, 38.
Galeam & ægida currusque & rabiem parat Pallas. 15, 11. 12.
Galesi flumen. II. 6, 10. 11.
Galli frementes. Ep. 9, 17. 18.
sub cantum ubi consultor pulsat ostia. I. S. 1, 10.
Gallinæ paventis funera. IV. Od. 14, 49.
Gallica ora nec temperet frenis lupatis. I. 8, 6. 7.
Gallicis pascuis crescunt vellera. III. 16, 35. 36.
Gallina dura malum responset palato. II. S. 4, 8.
tergere palatum. 2, 24.
Thrax par Syro. 6, 44.
Gallis. I. 2, 24.
Galloni. II. 2, 47.
Gallos cuspide pereuntes describet. 1, 14. 15.
Ganymede flavo. IV. Od. 4, 4.
Gargani querceta Aquilonibus laborant. II. 9, 6. 7.
Garganum nemus mugire putes. II. Epl. 1, 202.
Gargilius. I. 6, 58.
Gargonius circum olet. *Bentl.* I. S. 2, 27. 4, 92.
Garo. II. 8. 46.
Garrire libellos comis. I. 10, 41.
Garriret ille quidlibet. 9, 12. 13.
Garrit aniles fabulas. II. 6, 77.
Garrulus. I. 4, 12. 9, 33. II. 5, 90. I. Epl. 18, 69.
Gaude. I. Epl. 6, 19.
forte tua. Ep. 14, 15.
Gaudeat an doleat. I. Epl. 6, 12.
eripi oscula. II. Od. 12, 27.
hedera virenti. I. 25, 17. 18.
populus Priami. II. S. 3, 195.
Gaudens cruentis Bellona. 3, 223.
mulier marito. III. Od. 14, 5.
Gaudent molles auriculæ prænomine. II. S. 5, 32. 33.
scribentes. II. Epl. 2, 107.
Gaudentem agros farculo findere. I. Od. 1, 11. 12.
nummo te addicere. II. S. 5, 109.
parvis sodalibus & certo Lare. I. Epl. 7, 58.
Gaudentes cæde Sygambri. IV. Od. 14, 51.
Camœnæ rure. I. S. 10, 45.
Gaudentis somno Bacchi cliens. II. Epl. 2, 78.
Gaudere. I. 8, 1. 15.
pictis tabellis. I. S. 1, 72.
Gaudes carmine. II. Epl. 2, 59.
carminibus. IV. Od. 8, 11.
excerpens pomis semina. II. S. 3, 272. 273.
fontibus. I. Od. 26, 6. 7.
lædere. I. S. 4, 78.
rebus humanis illudere. II. 8, 62.
Gaudet decerpens pyra insitiva. Ep. 2, 19.
doceri motus Ionicos. III. Od. 6, 21.
equis. A. P. 162.
fossor terram invisam pede pepulisse. III. Od. 8, 15. 16.
his plebecula. II. Epl. 1, 186.
mutata forte. II. S. 6, 110.
posuisse apicem. I. Od. 34, 14. 16.
stabulis pecus. 4, 3.
vitiis. II. S. 7, 6.
Gauderis dato consilio. III. Od. 4, 41. 42.
Gaudia impermissa donat raptim. 6, 27. 28.
non contingunt solis divitibus. I. Epl. 17, 9.
prodentem vultum celare. II. S. 5. 104.
quanta fuerunt. I. 5, 43.
vana. II. Epl. 1, 188.
ad Gaudia properas. IV. Od. 12, 21.
Gaudiis advoceris. 11, 13. 14.
Gavisa Tragœdis. II. Epl. 1, 98.
Gausape purpureo perterfit mensam. II. S. 8, 11.
Gazæ tumultus mentis non submovent. II. Od. 16, 9. 10. 11.
Gazis beatis Arabum invides. I. 29, 1. 2.
Gelida fixum ripa. II. S. 3, 294.
morte divos carentes. II. Od. 8, 11. 12.
perfundit foribus repulsum. II. S. 7, 90. 91.
unda perluor. I. Epl. 15, 4.
Gelidæ rex metuatur oræ. I. Od. 26, 4.
Gelidam sub noctem. II. Epl. 2, 169.
Gelide ministrat. A. P. 171.
Gelido Algido prominet. I. Od. 21, 6.
Hæmo. 12, 6.
Gelidos rivos inficiet sanguine. III. 13, 6. 7.
Gelidum nemus. I. 1, 30.
Gelidus rivus Digentia. I. Epl. 18, 104.
Geloni ultimi. II. Od. 20, 18. 19.
Gelonos. 9, 23.
pharetratos. III. 4, 35.
Gelu acuto constiterunt flumina. I. 9, 3. 4.
duratæ nives. *Bentl.* III. 24, 39.
Gemant antennæ. I. 14, 6.
Gemelli ad cætera. I. Epl. 10, 3.
Gemellum. II. S. 3, 244.
Gemens flebiliter Ityn. IV. Od. 12, 5.
Gementis littora Bosphori. II. 20, 1.
Geminant æra Corybantes. I. 16, 8.
Geminentur serpentes avibus *pro* generentur. A. P. 13.
Geminis. IV. Od. 7, 5.
Gemino ab ovo. A. P. 47.
Geminorum. I. Epl. 18, 41.
Geminus. III. Od. 29, 64.
Gemis. I. Epl. 20, 4.
Gemit. 15, 7.
Gemmas. II. 2, 180.
mittamus. III. Od. 24, 48. 50.
Gemmis venale. II. 16, 7. 8.
cum Gemmis Tyrios mirare colores. I. Epl. 6, 18.
Genæ incolumes. IV. Od. 10, 8.
in Genas humor labitur. I. 13, 6. 7.
per Genas rara lacryma manat. IV. 1, 34.
Genaunos. 14, 10.
Gener. II. S. 5, 66.
spretus. Ep. 6, 13.
Syllæ. I. S. 2, 64.

Gene-

Generat tellus portentum. I. Od. 22, 13. 15.
Generatur nil majus ipso. 12, 17.
Genere. I. S. 1, 13.
Generi quantum demas virtutibus addas. I. Epl. 20, 22.
Generosæ testæ non omne mare est fertile. II. S. 6, 31.
Generosior petitor descendat in campum. III. Od. 1, 10. 11.
te est nemo. I. S. 6, 2.
Generosis ignotos. *ibid.* 24.
Generosius perire quærens. I. Od. 37, 21. 22.
Generosum & lene requiro. I. Epl. 15, 18.
Generum. II. Od. 4, 13.
Genetyllis. *Bentl.* C. S. 16.
Genialis lectus in aula. I. Epl. 1, 87.
Genibus caput tangas. II. S. 7, 61.
& corde tremit. I. Od. 23, 8.
minor. I. Epl. 12, 28.
Genis in pulchris excubat. IV. Od. 13, 8.
Genitalis. C. S. 16.
Genitis. III. Od. 24, 30.
Genitivi usus rarior.
Amphora Bibuli consulis. III. Od. 28, 9.
cadus temeti. II. Epl. 2, 163.
catinus lagani. I. S. 6, 115.
certamina divitiarum. I. Epl. 5, 8.
cumera frumenti. 7, 30.
fuga morbi. 6, 29.
herba lapathi. II. S. 4, 29.
medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
opifex coronæ. III. 27, 30.
patera meri bimi. I. 19, 5.
patinæ omasi. I. Epl. 15, 34.
Genitivus pro accusativo.
invidit illi ciceris, nec longæ avenæ. II. S. 6, 84.
Genitivus rei diversæ activè.
metus Marsæ cohortis. II. Od. 20, 17.
Genitivus rei diversæ passivè.
ardor puellæ candidæ. Ep. 11, 40.
cupido immitis uvæ. II. Od. 5, 10.
cura rerum Cæsaris. Ep. 9, 37.
desiderium cari capitis. I. Od. 24, 1. 2.
formido fustis. II. Epl. 1, 154.
mortis. 2, 207.
honor sepulcri. II. Od. 20, 24.
metus aurarum & silvæ. I. 23, 4.
Deorum. 35, 27.
mortis. I. S. 4, 127.
sitis argenti. I. Epl. 18, 23.
studia athletarum. II. 1, 95.
timor Deorum. II. S. 3, 295.
Genitor Pelopis. I. Od. 28, 7.
produxerit usus. II. Epl. 2, 119.
Genetricem occidit Oreste. II. S. 3, 133.
Genium memorem brevis ævi floribus & vino piabant. II. Epl. 1, 143. 144.
mero curabis. III. Od. 17, 14. 15.
per Genium dextramque Deosque Penates obsecro. I. Epl. 7, 94. 95.
Genius diurno vino placari cœpit. A. P. 209. 210.
scit, qui comes natale astrum temperat. II. Epl. 2, 187.
Gens Appula. II. S. 1, 38.
fortis jactata æquoribus Tuscis. IV. Od. 4, 53. 54.
humana per vetitum nefas ruit. I. 3, 26.
prisca mortalium. Ep. 2, 2.
Gente de infima sub Dio moreris. II. Od. 3, 22. 23.
fœcunda Meneni. II. S. 3, 287.
sine Gente erit. 5, 15.
Gentes rapuit rapietque vis improvisa lethi. II. Od. 13, 19. 20.
te metuunt. I. 35, 10. 12.
terruit. 2, 5.
Genti Dardanæ moves funera. 15, 10. 11.
piæ secrevit littora. Ep. 16, 63.
Romulæ dare remque prolemque. C. S. 47.
Gentibus intulit ignem. I. Od. 3, 28. 29.
victis flumen additum. II. 9, 21. 22.
Gentis humanæ pater. I. 12, 49.
Romulæ custos. IV. 5, 1. 2.
tuæ exitium. I. 15, 21. 22.
Genua dum virent obducta solvatur senectus fronte. Ep. 13, 4. 5.
Genuit ludus trepidum certamen. I. Epl. 19, 48.
parens Tyrrhenus. III. Od. 10, 12.
Genus Æaci. 19, 3.
audax Japeti. I. 3, 27.
clarum. I. S. 5, 54.
Danai. II. Od. 14, 18. 19.
demissum ab Ænea. II. S. 5, 62. 63.
diversum confusa camelo Panthera. II. Epl. 1, 193.
& formam regina pecunia donat. I. 6, 37.
& virtus. II. S. 5, 8.
fortuna non mutat. Ep. 4, 6.
hoc minime juvat. I. S. 4, 24.
nugas concredere vellet. II. 6, 43.
omne. I. 2, 2.
vitæ. 3, 60.
hominum colunt. II. Epl. 1, 7.
humanum. Ep. 5, 2.
jactas. I. Od. 14, 13.
ignotum. A. P. 275.
implacidum. IV. Od. 14, 10
inquinavere. III. 6, 18.
neglectum. I. 2, 35.
nepotum. III. 17, 3. 4.
non est unum. II. S. 3, 301.
te restituet. IV. Od. 7, 23. 24.
Piscium. I. 2, 9.
placem irritabile vatum. II. Epl. 2, 102.
Regium. II. Od. 4, 15.
suspectum scribendi. I. S. 4, 65.
Tantali. II. Od. 18, 37. 38.
Valeri. I. S. 6, 12.
unum stultitiæ. II. 3, 53. 54.
Gerat capella distentius uber. I. 1, 110.
rem. I. Epl. 8, 13.
Gerentem bella. IV. Od. 4, 17. 18.
Gerere rem male insani est. II. S. 3, 74.
rem bene. I. Epl. 8, 1.
res. 17, 33.
Geret prælia conjugibus loquenda (geritque. *Bentl.*) IV. Od. 4, 67. 68.
Geri digna intus. A. P. 183.
Geris jocos. III. Od. 22, 2.
te minorem Diis. 5, 5.
Germania fera. Ep. 16, 7.
horrida quos fœtus parturit incolumi Cæsare. IV. Od. 5, 26. 27.

Germinat. Ep. 16, 45.
Gerulis. II. Epl. 2, 72.
Geryonem. II. Od. 14, 8.
Geſſerat. II. S. 1. 31.
Geſſerit miles rem te duce. I. Od. 6, 3. 4.
Geſſi. II. S. 5, 19.
Geſta re male. 3, 37.
Geſtæ res. A. P. 73.
Geſtans manu aliena cuneos. I. Od. 35, 18. 19.
Geſtare agnam lectica. II. S. 3, 214.
Geſtas res componere. II. Epl. 1, 251.
res ſcribere ſibi ſumit. I. 3, 7.
Geſtat brachia armis livida. I. Od. 8, 10. 11.
mercem ſine fucis. I. S. 2, 83.
Geſtiens viſere. III. Od. 3, 54.
Geſtiet. I. S. 4, 37.
Geſtio partes divitum linquere. III. Od. 16, 23. 24.
Geſtis diſcedere. I. Epl. 20, 5.
Liberum ducere. IV. Od. 12, 14. 15.
Geſtit conducere publica. I. Epl. 1, 77.
nummos in loculos dimittere. II. 1, 175.
paribus colludere. A. P. 159.
Getæ. IV. Od. 15, 22.
rigidi. III. 24, 11.
Getulæ leænæ catulos. 20, 2.
Getulo murice veſtes tinctæ. II. Epl. 2, 181.
Getulus leo. I. Od. 23, 10.
Giganteo triumpho clari Jovis. III. Od. 1, 6. 7.
Gigantum cohors impia. II. 19, 22.
Gigas centimanus. 17, 14.
Glacies iners ſtat per omnes menſes. 9, 5. 6.
Glaciet nives poſitas Jupiter puro numine. III. 10, 7. 8.
Gladiatorum centum paria. II. S. 3, 85. 86.
Gladio ignem ſcrutare. *ibid.* 276.
Glande iligna nutritus. 4, 40.
Glandem. I. 3, 100.
Glauco. 7, 17.
Glebas ligonibus verſare. III. Od. 6, 38.
vicini rident. I. Epl. 14, 39.
Glebis ſiccis urantur ſemina. Ep. 16, 55.
Glomus lanæ. *Bentl.* I. Epl. 13, 14.
Gloria conſtrictos trahit fulgente curru. I. S. 6, 23.
ne vos titillet. II. 3, 179.
non ſine militavi. III. Od. 6, 2.
plus nimio attollens verticem vacuum. I. 18, 15.
quem ventoſo curru tulit ad cœnam. II. Epl. 1, 177.
quem veſtit & ungit ſupra vireis. I. 18, 22.
Gloriantis. Ep. 11, 23.
Glyceræ immitis memor. I. Od. 23, 1. 2.
me lentus torret amor. III. 19, 28.
nitor me urit. I. 19, 5.
te thure multo vocantis. 30, 2. 3.
Glyconis invicti. I. Epl. 1, 30.
Gnatam. II. S. 3, 219.
Gnatæ. *ibid.* 215.
Gnatia. I. 5, 97.
Gnatis. II. 2, 115.
Gnato. 3, 203.
Gnatus. 5, 31.
Gnaviter. I. Epl. 1, 24.
Gnavum. 18, 90.
Gnavus. 6, 20.
Gnidi regina. I. Od. 30, 1.
Gnidius. II. 5, 20.
Gnoſii. I. 15, 17.
Gorgonius hircum olet. I. S. 2, 27. 6, 92.
Gracchus. II. Epl. 2, 89.
Gracili. I. S. 5, 69.
Gradu de imo tollere mortale corpus. I. Od. 35, 2. 3.
uno ſedet poſt me. I. S. 6, 40.
Gradum lethi corripuit. I. Od. 3, 33.
mortis timuit. *ibid.* 17.
Græca exemplaria verſate manu. A. P. 268. 269.
teſta conditum. I. Od. 20, 2. 3.
veſtigia deſerere. A. P. 286. 287.
Græcari aſſuetum. II. S. 2, 11.
Græcia capta. II. Epl. 1, 156.
conjurata rumpere nuptias. I. Od. 15, 6. 7.
duello colliſa. I. Epl. 2, 7.
memor. IV. Od. 5, 35. 36.
poſitis bellis nugari cœpit. II. Epl. 1, 93. 94.
Græcis. I. S. 10, 66. II. Epl. 1, 90.
chartis acumina admovit. II. Epl. 1, 161.
literulis imbutus. 2, 7.
Græco cadant fonte. A. P. 53.
trocho ludere. III. Od. 24, 56. 57.
Græcorum antiquiſſima quæque ſcripta. II. Epl. 1, 28. 29.
catervas malis implere. I. S. 10, 35.
doctiſſimus Heliodorus. 5, 2. 3.
Græcos verſiculos facerem. 10, 31. 32.
Græcus Ariſtippus. II. 3, 100.
Italo aceto perfuſus. I. 7, 32.
Gragi viridis *alii legunt* Cragi. I. Od. 21, 8.
Graja manus victorum. Ep. 10, 12.
Grajæ tenuem ſpiritum Camœnæ mihi non mendax Parca dedit. II. Od. 16, 38. 39.
Grajis dedit Muſa ore rotundo loqui. A. P. 323. 324.
ducibus anteferendo. II. Epl. 1, 19.
feſſis leviora Pergama tradidit tolli. II. Od. 4, 11. 12.
iratus Achilles nociuiſſet. II. Epl. 2, 42.
ſi novitas inviſa fuiſſet. *Bentl.* 1, 90.
Grajorum fortium. IV. Od. 8, 3. 4.
quæque antiquiſſima ſcripta. *Bentl.* II. Epl. 1, 28.
Gramina Martii campi. IV. Od. 1, 39. 40.
redeunt campis. 7, 1.
Gramine aprici campi. A. P. 162.
in remoto te reclinatum bearis. II. Od. 3, 6. 7.
in tenaci jacere. Ep. 2, 23. 24.
Martio. III. Od. 7, 26.
tenero. IV. 12, 9.
Graminis immemor. I. Od. 15, 30.
Grammaticas tribus ambire. I. Epl. 19, 40.
Grammatici certant. A. P. 78.
Granaria plus laudes cumeris. I. S. 1, 53.
Grande certamen. III. Od. 20, 7.
decus. II. 17, 4.
dedecus. II. S. 2, 96.
malum. 1, 49.

mu-

munus. II. Od. 1, 11.
Grandes cothurni. A.P. 80.
rhombi. II. S. 2, 95.
Grandi cecinit. Ep. 13, 11.
cum dote uxorem recusat. I. S. 4, 50.
lethargo oppressus. II. S. 3, 145.
Grandia animi professus turget. A.P. 27.
conamur tenues. I. Od. 6, 9.
cum parvis metit Orcus. II. Epl. 2, 178. 179.
meritorum præmia laturus. II. 2, 38.
Grandine verberatæ vineæ. III. Od. 1, 29.
Grandinis fatis pater misit terris. I. 2, 1. 2.
Grandis natu. I. Epl. 7, 49.
Grando vites contuderit. I. Epl. 8, 4. 5.
Granum audeat esuriens contingere. II. S. 3, 113.
Grassare obsequio. 5, 93.
Grata *nom. sing.*
hora superveniet. I. Epl. 4, 14.
nec loquax. III. Od. 11, 5.
protervitas urit. I. 19, 7.
quies. I. Epl. 17, 6.
tenet. IV. Od. 11, 23.
testudo dapibus Jovis. I. 31, 13. 14.
Grata *abl. sing.*
detinuit compede. I. Od. 33, 14.
nocte. C. S. 23. 24.
novitate morandus. A. P. 223.
sume manu horam quamcunque Deus fortunaverit. I. Epl. 11, 22. 23.
vice Veris solvitur hiems acris. I. Od. 4, 14.
Grata *plur.* armenta. I. Od. 31, 5. 6.
æra. IV. 8, 1. 2.
carmina fœminis. I. 15, 14. 15.
sigilla. I. Epl. 20, 3.
thyma carpentis. IV. Od. 2, 29.
Gratæ divitibus vices. III. 29, 19.
Veneris. IV. 6, 21.
Gratarum artium facies. 13, 21. 22.
Gratas inter mensas discors symphonia. A.P. 374.
Grate natales numeras. II. Epl. 2, 210.
Gratia contingat. I. Epl. 4, 10.
cum Nymphis. IV. Od. 7, 5.
fratrum dissiluit. I. Epl. 18, 41. 42.
major à me debetur illi. I. S. 6, 88.
male sarta nequicquam coit. I. Epl. 3, 31. 32.
nudis sororibus juncta. III. Od. 19, 16. 17.
præstat fortunatum. I. Epl. 6, 49.
regum. A.P. 404.
vivax. *ibid.* 69.
Gratiæ decentes Nymphis junctæ. I. Od. 4, 6.
in tuæ spem omne bellum militabitur. Ep. 1, 23. 24.
segnes nodum solvere. III. Od. 21, 22.
solutis zonis. I. 30, 5. 6.
Gratior aura leniat. I. Epl. 10, 15. 16.
it dies populo. IV. Od. 5, 7.
occupat aurem humanam. II. S. 2, 94. 95.
Gravissima lux oritur. I. 5, 39.
Grato loco me dura tempora amovere. II. Epl. 2, 46.
mulces carmine. III. Od. 11, 23. 24.
sub antro. I. 5, 3.
tempore fruaris raptim. II. Epl. 2, 198.
Gratum Antium. I. Od. 35, 1.
elocuta. III. 3, 17.
juvat. II. S. 6, 13.
sic Jovi. Ep. 9, 3.
Gratus Chœrilus. II. Epl. 1, 232. 233.
conviva. II. S. 2, 119.
eram tibi. III. Od. 9, 1.
referam insigni Camœna. I. 12, 39.
risus. 9, 22.
superis & imis Deorum. 10, 19. 20.
Gravat me officium. II. Epl. 1, 264.
Gravatus terrenum equitem *pro* indignatus. IV. Od. 11, 27.
Grave aratrum. A.P. 66.
exemplum. IV. Od. 11, 26.
non est. II. S. 8, 4.
prælium. IV. Od. 14, 14.
Pyrrhæ seculum. I. 2, 5. 6.
tempus. III. 23, 8.
virus. II. Epl. 1, 158.
Gravem æstum. II. Od. 5, 6. 7.
militiam. I. 18, 5.
solem. II. S. 4, 23.
sonum. A. P. 348. 349.
stomachum. I. Od. 6, 5. 6.
terram. I. S. 1, 28.
Graves amicitias principum. II. Od. 1, 3. 4.
Camœnæ Stesichori. IV. 9, 8.
contumeliæ. Ep. 11, 26.
curas. I. S. 1, 110.
hastas. I. Od. 15, 16. 17.
ictus excepit. IV. 9, 23. 24.
iras. III. 3, 30. 31.
officinas Cyclopum urit Vulcanus. I. 4, 7. 8.
Persæ. 2, 22.
ruinas. II. S. 8, 54.
Gravi ambitione. I. 6, 129.
amore perculsum. Ep. 11, 2.
corpori salubres malvæ. Ep. 2, 57. 58.
exitio stravere. I. Od. 16, 17. 18.
mœrore ad humum deducit. A. P. 100.
pondere. Ep. 4, 17. 18.
thyrso metuende. II. Od. 19, 8.
Gravibus inceptis. A.P. 14.
Persis. III. Od. 5, 4.
Gravior ad aures veniret. A. P. 255.
Graviore casu. II. Od. 10, 10.
Gravida. II. S. 8, 43.
pharetra sagittis. I. Od. 22, 3. 4.
Gravis Æsopus. II. Epl. 1, 82.
asperitas. I. Epl. 18, 6.
Autumnus. II. S. 6, 19.
captis. IV. Od. 6, 17.
hircus cubet in alis. Ep. 12, 5.
limus. II. S. 4, 80.
miles annis. I. 1, 4. 5.
minus est Appia tardis. 5, 6.
sarcina. I. Epl. 13, 6.
terræ. 14, 26.
vita. Ep. 1, 5. 6.
Gravitate incolumi jocum tentavit. A.P. 222.
minores. I. S. 10, 54.
vincere. II. Epl. 1, 59.
Gravius malum fama. I. S. 2, 59.
onus subiit dorso. 9, 21.
Grege agitato cervos jaculari. III. Od. 12, 11.
contaminato turpium virorum morbo. I. 37, 9. 10.
cum languido. III. 29, 21.
de Epicuri porcum. I. Epl. 4, 16.

indo-

indocili melior pars. Ep. 16, 37.
taurus. I. S. 3, 110.
Gregem torret nullius astri impotentia. Ep. 16, 61. 62.
Greges. II. Od. 16, 33.
in proprios regum imperium. III. 1, 5. 6.
mugientium errantes prospectat. Ep. 2, 11. 12.
Gregi nigro. I. Od. 24, 11.
Gregis. III. 13. 8.
tui hunc scribe. I. Epl. 9, 13.
Grex. II. S. 3, 44.
Grex amicus tenta ubera refert. Ep. 16, 50.
avium. I. Epl. 3, 29.
Grex *pro* hircis *sive* ovibus.
centum greges. II. Od. 16, 33.
lascivi soboles gregis. III. 8, 8.
Grosphe. II. 16, 7.
Grospho. I. Epl. 12, 22.
Grosphus. *ibid.* 23.
Gruem advenam laqueo captat. Ep. 2, 35. 36.
Gruis membra sparsi sale. II. S. 8, 87.
Gula digna Harpyis rapacibus. 2, 40.
Gula quo ducit eamus. I. Epl. 6, 56. 57.
Gulæ parens nihil servile habet. II. S. 7, 111.
Gurges. II. Od. 1, 33.
Gustaremus. II. S. 8, 94.
Gustarit de sene si semel uno. 5, 81, 82.
Gustet. *ibid.* 14.
Guttur senile fregerit. Ep. 3, 2.
Gutturi vincula innectes tuo. Ep. 17, 72.
Guttus cum patera. I. S. 6, 118.
Gygen juvenem constanti fide. III. Od. 7, 4. 5.
Gyges centimanus. *Bentl.* II. 17, 14. III. 4, 69.
Gnidius. II. 5, 20.
Gyro bruma diem trahit inferiore. II. S. 6, 26.

H.

HAbeant hæc minorem sumptum. II. S. 4, 85. 86.
Habeare insuavis. I. 3, 85.
Habeas plus. 1, 92.
quantum. *ibid.* 62.
Habeat ædituos virtus. II. Epl. 1, 230. 231.
non ingenuos parentes. I. S. 6, 91.
nulla taberna meos libros. 4, 71.
virtutes levis hæc insania. II. Epl. 1, 118. 119.
Habeatur fortis. I. S. 3, 52.
Habebat. *ibid.* 3.
permagna negotia. 7, 4.
servos sæpe ducentos, sæpe decem. 3, 11. 12.
Habebit hic paries barbiton. III. Od. 26, 4.
Habebitur commotus. II. S. 3, 209.
præsens divus. III. Od. 5, 2.
Habebo. I. Epl. 6, 42.
Habebunt parum splendoris. II. Epl. 2, 111.
verba fidem. A. P. 52.
Habemus. II. S. 8, 17.
Habenâ lævâ stomachosus. I. Epl. 15, 12. 13.
Habenæ pendentis metuens. II. 2, 15.
Habendi amore senescit. I. 7, 85.
Habent tartara Panthoiden. I. Od. 28, 9. 10.
Habentem. II. Epl. 2, 52.
Habentis artis exitum. Ep. 17, 81.
Habento corpus irriguum mero. II. S. 1, 9.
Habeo divitias amplas tribus regibus. 2, 101.
nil quod agam. I. 9, 19.
Habere cœpit me in suorum numero. II. 6, 41.
minimum sudoris. II. Epl. 1, 168. 169.
non curat. 2, 182.
Haberes. I. S. 9, 45.
Haberet plus dapis. I. Epl. 17, 50. 51.
Haberet quod legeret. II. 1, 91. 92.
Haberi cœpit urbanus. I. Epl. 15, 27.
cupit Deus immortalis. A. P. 464. 465.
disertus tendit. I. Epl. 19, 16.
incipiat formosus. I. S. 6, 30. 31.
insanus inter insanos vereare. II. 3, 40.
parvi animi nolit. I. 2. 10.
patiar inconsultus. I. Epl. 5, 15.
Habes autorem. I. S. 4, 122.
pretium. I. Epl. 16, 47.
qui assideat. I. S. 1, 81. 82.
quicquid. I. Od. 27, 17. II. S. 3, 167.
quid illius? IV. Od. 13, 18.
quod, cur optas. I. S. 3, 126.
si melius quid. I. Epl. 5, 6.
vitia. I. S. 3, 20.
Habet absentes. Ep. 1, 18.
aditus primos difficiles. I. S. 9, 56.
amor curas. Ep. 2, 37.
dimidium facti, qui cœpit. I. Epl. 2, 40.
fœnum in cornu. I. S. 4, 34.
hos Roma Poëtas. II. Epl. 1, 61.
nec modum neque consilium. II. S. 3, 266.
nil servile gulæ parens. 7, 111.
palam. I. 2, 85.
plus oneris. II. Epl. 1, 169. 170.
quid pulchri constructus acervus. I. S. 1, 44.
sic. 9, 53.
suadere quis melius. Ep. 16, 23.
venale. I. S. 2, 84.
Habilis. III. Od. 19. 24.
Habitabiles oras sol illustrat. IV. 14, 5. 6.
Habitanda fana reliquit apris. Ep. 16, 19. 20.
Habitare Esquiliis salubribus. I. S. 8, 14.
Habitatum quinque focis. I. Epl. 14, 2.
Habitu Romano. II. S. 7, 54.
vel loco non mutat. *ibid.* 64.
Habitum ad omnem nos natura intus format. A. P. 108.
vultumque hominis. II. S. 4, 92.
Habitus mentis male tutæ Orestes. 3, 137.
Habuere fana Deos rectos. IV. Od. 4, 48.
hoc bonæ paces. II. Epl. 1, 102.
Hac. II. Od. 11, 13. III. 3, 9. 13. 15. 58. 27, 58. IV. 11, 18. Ep. 9, 6. 16, 17. I. S. 1, 30. 3, 8. 72. 9, 49. II. 2, 90. 6, 13. 116. I. Epl. 7, 34. 10, 2.
Hac *Adverb.* II. S. 2, 64, bis. II. Epl. 2, 75. bis.
Hactenus. I. S. 2, 123. 4, 63.
Hæ. A. P. 451.

Hæc *fing.* I. Od. 6, 5. III. 20, 10. 27, 51. IV. 8, 9. Ep. 2, 38. 5, 11. 7, 10. 16, 35. I. S. 2, 23. 40. 125. 131. (*ita etiam Bentl.*) 3, 54. 4, 100. 6, 128. II. 3, 45. bis. 320. 5, 36. 50. 8, 43. I. Epl. 7, 21. II. 1, 118. A. P. 42. 363. 365. bis. 396.
Hæc *Plur.* Ep. 2, 67. 5, 8. 83. 11, 16. 19. 13, 7. I. S. 2, 69. 3, 39. 4, 63. 137. 5, 65. 6, 87. *Bentl.* 9, 60. 10. 37. 82. 83. 88. 92. II. 3, 71. 267. 268. 296. 4, 86. 5, 70. 6, 5. 59. 77. 97. 7, 21. I. Epl. 1, 55. 3, 6. 5, 21. 7, 19. 10, 49. 19, 45. II. 1, 243. 2, 39. 145. A. P. 330.
Hædo cras donaberis. III. Od. 13, 3.
Hæduleæ metuunt martiales lupos. *Bentl.* I. 17, 9.
Hæmo gelido. 12, 6.
Hæmoniæ nivalis campus. I. 37, 19, 20.
Hæreat apte. A. P. 195.
Hæredem. II. Epl. 2, 176.
Hæredes. I. S. 8, 13.
Hæredes Staberi. II. 3, 84. 91.
Hæredi. III. Od. 24, 62.
Hæredis avidas manus fugient. IV. 7, 19.
ob curam parcus. I. Epl. 5, 13.
Hærentes naves litore adverso. II. S. 3, 205.
Hærentem coronam capiti detrahere. I. 10, 48. 49.
coronam scindat. I. Od. 17, 27.
Veneri puerum canebat. 32, 10.
Hærentia stultis. I. S. 3, 77.
Hærere equo ingenuus puer nescit. III. Od. 24, 54. 55.
Hæres absumet Cæcuba. II. 14, 25.
avidus auferet. II. S. 3, 151.
curreret circum loculos. *ibid.* 145. 146.
divitiis potietur. II. Od. 3, 20.
ebibat. II. S. 3, 122.
ignotus occupavi regiam Attali. II. Od. 18, 5. 6.
quartæ partis. II. S. 5, 100. 101.
secundus scribare. *ibid.* 48.
tulit nudis humeris. *ibid.* 86.
vivacior. 2, 132.
Hæredem alterius supervenit. II. Epl. 2, 176.
Hæres de me judicet. II. Epl. 2, 191.
Hæret calceus in pede. I. S. 3, 32.
Hæret foribus invisis. II. 3, 261. 262.
Hæsit ulmo summâ piscium genus. I. Od. 2, 9.
Hagnæ. *Bentl.* I. S. 3, 40.
Halyattici regnum Mygdoniis campis continuem. III. Od. 16, 41. 42.
Hamo præroso insidiatorem fugerit. II. S. 5, 25.
Hamum ad occultum piscis visus decurrere. I. Epl. 7, 74.
opertum metuit milvius. 16, 50. 51.
Hanc. I. S. 2, 121. 3, 91. 4, 23. 143. 6, 122. II. 3, 141. A. P. 11.
Harpyis rapacibus digna gula. II. S. 2, 40.
Harum. II. Od. 14, 22.
Has. Ep. 2, 61. I. S. 8, 20.
Hasdrubal devictus. IV. Od. 4, 38. 39.
Hasdrubale interemto. *ibid.* 72.
Hasta metuendus eques. III. 2, 4.
Hastas graves vitabis. I. 15, 16. 17.
Haud. Ep. 1, 32. I. S. 1, 35. 3, 20. 4, 77. 5, 8. 6, 99. 9, 27. 56. II. 1, 17. 39. 2, 46. 5, 18. 6, 115. 7, 77. I. Epl. 7, 40. 8, 4. II. 2, 128.
Haurire ex parvo. I. S. 1, 52.
plus laboris mali. 2, 78. 79.
vitæ beatæ præcepta. II. 4, 95.
Haurit aquam limo turbatam. I. 1, 59. 60.
Hausus Pyndarici fontis non expalluit. I. Epl. 3, 10.
Hebri Liparæi nitor. III. Od. 12, 6.
Hebro hiemis sodali (Euro. *Bentl.*) I. 25, 19. 20.
Hebrum prospiciens. III. 25. 10.
Hebrus purior ambiat. I. Epl. 16, 13.
vinctus nivali compede. 3, 3.
Hector ademtus. II. Od. 4, 10.
ferox. IV. 9, 21, 22.
Hectora Priamiden. I. S. 7, 12.
Hectorem homicidam. Ep. 17, 12.
Hectores opibus refringit pugnaces Achivos domus Priami. III. Od. 3, 26. 27. 28.
Hedera procera ilex astringitur. Ep. 15, 5.
virenti læta pubes gaudet. I. Od. 25, 17. 18.
Hederæ præmia doctarum frontium. 1, 29.
victricis præmia feres primâ. I. Epl. 3, 25.
vis. IV. Od. 11, 4.
Hederis lascivis ambitiosior. I. 36, 20.
Helenæ fratres lucida sidera. 3, 2.
infamis vice offensus Castor. Ep. 17, 42.
Lacenæ. IV. Od. 9, 16.
Helenam. I. S. 3, 107.
Helenen hospitam traheret per freta. I. Od. 15, 1. 2.
Helicona virentem majore studio petant. II. Epl. 1, 218.
Helicone excludit sanos Poëtas. A. P. 296.
Heliconis in umbrosis oris. I. Od. 12, 5.
Heliodorus Græcorum longe doctissimus. I. S. 5, 2. 3.
Hellada percussa præcipitat Marius. II. 3, 278.
Hellebori multo maxima pars danda avaris. *ibid.* 82.
Helleboro morbum expulit. II. Epl. 2, 137.
Herba. Ep. 5, 67.
Lapathi amantis prata. 2, 57.
nihil proficiente curarier. II. Epl. 2, 150. 151.
nitet lapillis. I. 10, 19.
non fieret levius vulnus. II. 2, 149. 150.
somnus in. I. 14, 35.
Herbæ non multæ prodigus locus. 7, 41. 42.
Herbas. I. S. 8, 49.
nocentes. *ibid.* 22.
quas Jolchus atque Iberia mittit. Ep. 5, 21, 22.
Herbis communibus cervus equum pellebat. I. Epl. 10, 34. 35.
& urtica vivis. 12, 8.
largis juvenescit. IV. Od. 2, 55.
in Albanis crescit victima. III. 23, 11. 12.

incoctus cruor viperinus. Ep. 3, 6. 7.
sectis inferbuit. II. S. 4, 67.
Herboso campo ludit pecus. III. Od. 18, 9.
Hercule *adverb.* II. S. 7, 72.
dives amico. 6, 12. 13.
Herculea manu domitos. II. Od. 12, 6.
Herculem. IV. 4, 62.
Hercules atro cruore Nessi delibutus. Ep. 17, 31. 32.
impiger. IV. Od. 8, 30.
vagus. III. 3, 9.
Herculeus labor Acheronta perrupit. I. 3, 36.
Herculis ad postem fixis armis. I. Epl. 1, 5.
efficacis munus inarsit. Ep. 3, 17. 18.
magni memor. IV. Od. 5, 36.
ritu. III. 14, 1.
Here. II. S. 3, 265. 8, 2.
Heri festinantis amorem sentit. I. Epl. 1, 84. 85.
Herile pensum carpere. III. Od. 27, 63. 64.
Heriles ad nutus aptus. II. Epl. 2, 6.
Herilis peccati conscia. II. S. 7, 60.
Hermogenes. I. 3, 129. 9, 25.
Heroa. I. Od. 12, 1.
Heroas. II. S. 2, 93.
Herodis palmetis præferat. II. Epl. 2, 84.
Heros. A. P. 114. 227.
secundus ab Achille. II. S. 3, 193.
Herum divitem manet Orci aula. II. Od. 18, 30. 31.
pascat arvo an baccis olivæ opulenter. I. Epl. 16, 2.
Herus. II. S. 8, 16. 43.
Hesperia ab ultima sospes. I. Od. 36, 4.
Hesperiæ ferias præstes. IV. 5, 37. 38.
luctuosæ Dii multa mala dederunt. III. 6, 7. 8.
ruinæ. II. 1, 32.
undæ Tyrannus capricornus. 17, 19. 20.
Hesperiis fluctibus minabitur Eurus. I. 28, 25. 26.
Hesperio à cubili solis. IV. 15, 16.
Hesterna fercula. II. S. 6, 104. 105.
Hesternis vitiis onustum corpus. 2, 77. 78.
Heterosis casus. Animæ, quales neque candidiores terra tulit. I. 5, 41.
Heterosis generis. Mammæ, equina quales ubera. Ep. 8, 8.
Hetrusca manus Porsenæ. Ep. 16, 4.
Hetrusci Cassi ingenium. I. S. 10, 62. 63.
Hetrusco littore. I. Od. 2, 14.
Hetruscos fines incoluit. I. S. 6, 1. 2.
Hetruscum littus. C. S. 38.
mare. III. Od. 29, 35. 36.
Heu. I. 2, 37. 5, 5. 15, 9. bis. 19. 24, 11. III. 24, 30. Ep. 5, 101. 11, 7. 21. *&c.*
Heus. I. S. 3, 21.
Hi. 4, 33.
Hiantem corvum deludet. II. 5, 56.
emtorem inducat. I. 2, 88.
Hiatu tanto dignum. A. P. 138.
Hiberis loricis. I. Od. 29, 15.
Hic. 21, 13. bis. II. 18, 36. 38. III. 1, 10. 12. 5, 37. I. S. 1, 29. 2, 4. 14. 19. 22. 41. 42. 43. 49. bis. 86. 3, 24. 49. 50. 58. 4, 27. bis. 29. 35. 85. 90. 100. 126. *&c.*
Hic *pro* tum. Ep. 5, 47. I. S. 9, 7. II. 8, 16.
Hic *adverb.* I. Od. 2, 49. 50. 17, 14. *Bentl.* 17. 21. 19. 13. bis. 34, 16. III. 26, 6. bis. Ep. 5, 47. I. S. 5, 7. 30. 82. 89. 93. *Bentl. &c.*
Hic *demonstrativè in prima persona.*
hunc hominem velles si tradere. I. S. 9, 47.
Hic *pro* talis. Ni fueris hic tui. I. Epl. 6, 4.
hunc me non esse velim. A. P. 35.
Hiberna nive fluvii turgidi. IV. Od. 12, 3. 4.
Hibernas Alpes cana nive conspuit. II. S. 5, 41.
Hiberno ex æquore vellis pisces. 3, 235.
Hibernum mare turbaret Orion. Ep. 15, 7. 8.
Hibernum ut flumen ruebat. I. S. 7, 26. 27.
Hibernus annus Jovis tonantis *pro* hieme. Ep. 2, 29.
Neptunus. 17, 55.
Hiemat mare defendens pisces. II. S. 2, 17.
Hiemes informes Jupiter idem reducit. II. Od. 10, 15. 16.
iniquas. III. 1, 32.
plures. I. 11, 4.
post certas. 15, 35.
ubi plus tepeant. I. Epl. 10, 15.
Hiemet mercator in mediis undis. 16, 71.
Hiemis sodali Hebro. I. Od. 25, 19. 20.
Hiems acris solvitur. 4, 1.
Eois fluctibus intonata. Ep. 2, 51. 52.
nil obstet tibi. I. S. 1, 39. 40.
Veliæ quæ sit. I. Epl. 15, 1.
Hiet captus lupus alto. II. S. 2, 31. 32.
turpis podex inter nates aridas. Ep. 8, 5.
Hilarem oderunt tristes. I. Epl. 18, 89.
Hilaris. II. 2, 193.
Hillis. II. S. 4, 60.
Hinc. I. Od. 17, 14. 34, 14. III. 4, 58. 59. 5, 37. *Bentl.* 17, 2. IV. 5, 31. Ep. 2, 31. 5, 97. bis. I. S. 1, 17. 18. 5, 47. 50. 71, 86. 93. 9, 16. 44. II. 1, 79. *Bentl.* 7, 17. I. Epl. 19, 41. A. P. 318.
Hinc *pro* ab hâc. I. S. 4, 6.
Hinnitum tollit equa. II. Od. 16, 34. 35.
Hinnuleo Chloë similis me vitas. I. 23, 1.
Hippolyten Magnessam abstinens fugit. III. 7, 18.
Hippolytum pudicum Diana infernis tenebris non liberat. IV. 7, 25. 26.
Hircinis follibus conclusas auras imitare. I. S. 4, 19. 21.
Hircum ob vilem certavit carmine Tragico. A. P. 220.
olet Gorgonius. I. S. 2, 27. 4, 92.
Hircus gravis. Ep. 12, 5.
levis. Ep. 16, 34.
Hirsutis in alis. Ep. 12, 5.
Hirudo cutem non missura. A. P. 476.

Hirun-

Hirundine prima. I. Epl. 7, 13.
His. III. Od. 6, 33. IV. 10, 8. Ep. 3, 6. I. S. 2, 11. 4, 56. 5, 55. 6, 71. 130. 8, 36. 9, 50. II. 2, 37. 112. 3, 250. 6, 3. 38. 8, 10. 45. 79. I. Epl. 1, 27. 6, 9. 68. 16, 26. II. 1, 186, 214. A. P. 19. 281. 429.
Hiſce. I. S. 2, 109. 3, 70.
Hiſpana ab ora victor. III. Od. 14, 3. 4.
Hiſpanæ navis magiſter. 6, 31.
oræ vetus hoſtis. 8, 21.
Hiſpidam in faciem verterit. IV. 10, 5.
Hiſpidos imbres. II. 9. 1.
Hiſtorias amaras audit. I. S. 3, 88. 89.
docentes peccare monet. III. Od. 7, 19. 20.
Hiſtoriis pedeſtribus. II. 12, 9. 10.
Hoc. I. 15, 32. II. 8, 13. III. 5, 13. 6, 19. 10, 19. 14, 27. IV. 3, 21. 4, 45. Ep. 2, 52. 3, 5. 12. 13. 4, 20. bis. 5, 7. 101. 9, 17. *Bentl.* I. S. 1, 13, 56. 78. 2, 2. 53. 54. 64. 81. 90. 97. 3, 1. 4. 35. 60. 83. 93. 115. 4, 9. 24. 65. 77. 79. 80. 104. 105. 124. 129. 134. 135. 136. 139. 5, 5. 6, 8. 41. 44. 52. 62. 87. 110. 7, 10. 35. 8, 10. 10, 5. 17. bis. 46. 60. 68. II. 1, 21. 36. 51. 2, 7. 24. 69. 123. 3, 41. 51. 88. 89. 98. 132. 148. 151. 152. 155. 170. *Bentl.* 286. 306. 308. 321. 4, 7. 20. 49. 67. 5, 1. 20. 66. 73. 6, 1. 32. 42. 44. 47. 7, 3. 8, 25. 31. 32. 43. 49. I. Epl. 1, 11. 3, 6. *Bentl.* 28. bis. 30. 6, 31. 48. bis. 8, 16. 16, 33. 79. 17, 19. 45. 18, 88 19, 10. 20, 17. II. 1, 18. *Bentl.* 102. 120. 125. 182. 2, 13. 24. 28. 34. A. P. 20. 45. bis. 367. 393. 439. bis. 468.
Hoc *pro* Ideo. I. S. 9, 8. 10, 17.
Hodie. IV. Od. 10, 7. I. S. 9, 57. 69. II. 2, 46. 6, 37. 7, 21. I. Epl. 7, 19. 70. 16, 33. II. 1, 160.
Hodiernæ. IV. Od. 7, 17.
Hœdi orientis impetus. 1, 28.
Hœdilia Martiales lupos non metuunt. I. 17, 8. 9.
Hœdo donabere, cui frons turgida cornibus. III. 13, 3. 4.
Hœdo immolare. I. Od. 4, 11. 12.
Hœdus ereptus lupo. Ep. 2, 60.
tener cadit pleno anno. III. Od. 18, 5.
Homereum ſi reponis Achillem. *Bentl.* A. P. 120.
Homero magno. I. S. 10, 52.
Homerus alter. II. Epl. 1, 50.
bonus quandoque dormitat. A. P. 359.
inſignis. *ibid.* 401.
Mœonius. IV. Od. 9, 5. 6.
monſtravit quo numero res geſtæ regum ſcribi poſſent. A. P. 73. 74.
vinoſus. I. Epl. 19, 6.
Homicidam Hectorem. Ep. 17, 12.
Hominem. IV. Od. 8, 8. I. S. 9, 47.
abſolves. II. S. 3, 279.
erigit. *ibid.* 150.
non occidi. I. Epl. 16, 48.
Homines. II. S. 6, 74. 92. A. P. 373.
inſtituunt operum vitæque primos labores. II. S. 6, 21. 22.
regnum tibi permittant. I. 3, 123. 124.
ſilveſtris cædibus & fœdo victu Orpheus deterruit. A. P. 391. 392.
ut jugulent latrones de nocte ſurgunt (hominem. *Bentl.*) I. Epl. 2, 32.
Homini. I. Od. 3, 35. I. S. 3, 9. II. 2, 72.
non cuivis Corinthum adire contingit. I. Epl. 17, 36.
nunquam ſatis in horas cautum eſt. II. Od. 13, 13. 14.
Hominis nomen ede. II. S. 4, 10.
opes imploravit. I. Epl. 10, 36.
vultum habitumque adde. II. S. 4, 91. 92.
Hominum recentum cultus voce formaſti. I. Od. 10, 2. 3.
genus dum colunt terras. II. Epl. 1, 7.
horum. I. S. 3, 30.
mores inſpexit. I. Epl. 2, 20.
vidit. A. P. 142.
pars falſo cupidine decepta. I. S. 1, 61.
geſtit conducere publica. I. Epl. 1, 77.
morbo eodem jactatur. II. S. 3, 121.
pars vitiis gaudet. II. S. 7, 6.
regio. I. Epl. 15, 2.
res. I. Od. 12, 14.
riſus captat. I. S. 4, 83.
tot imperiis minor. II. 7, 75. 76.
Homo durus. I. 7, 6.
factus ad unguem. 5, 32. 33.
fiet jam. A. P. 468. 469.
inſanit. II. S. 7, 17.
multum demiſſus. I. 3, 57.
notus. 2, 31.
quis hic? 6, 29.
Honeſta legentis Neronis. I. Epl. 9, 4.
Honeſta ſoror. II. S. 3, 58.
Honeſtæ clientes. II. Od. 18, 8.
Honeſtæ pallæ repertor. A. P. 278.
Honeſtas per domos jocus ire cœpit. II. Epl. 1, 149. 150.
Honeſte. II. S. 7, 12. II. Epl. 1, 43.
Honeſti. I. S. 2, 84.
cenſoris animum ſumet. II. Epl. 2, 110.
Honeſtis donis ornatur. 2, 32.
rebus intendes animum. I. 2, 36.
Honeſto turpis confuſus. A. P. 213.
Honeſtos *pro* honeſtatos. I. S. 6, 96.
Honeſtum nomen virtus poſuit errori. 3, 42.
prætulit judex utili. IV. Od. 9, 41.
ſcorto poſtponet. I. Epl. 18, 34.
ſecernis turpi. I. S. 6, 63.
Honor falſus juvat. I. Epl. 16, 39.
idem adeſt. II. S. 7, 28.
notus relapſus in vultus. Ep. 17, 18.
priſcus redire audet. C. S. 57. 58.
venit carminibus. A. P. 400. 401.
Honoratum Achillem. *ibid.* 120.
Honoratus. I. Epl. 1, 107.
Honore indigna ferentur. II. Epl. 2, 112.
minores. 1, 183.
in Honore ſunt. A. P. 71.
in Honorem Junonis plurimus. I. Od. 7, 8.
Honorem additum ſtellis. II. 19, 13. 14.
des hujus nominis. I. S. 4, 44.
jure mihi quivis invideat. 6, 49. 50.

mandare Decio. I. S. 6, 19. 20.
& præmia poſci. II. Epl. 1, 78.
ſilvis decutit. Ep. 11, 6.
Honores meros audiret alter ſermone alterius. II. Epl. 2, 88.
æternos laurus peperit. II. Od. 1, 15. 16.
dat ſæpe indignis. I. S. 6, 15. 16.
fortis contemnere. II. 7, 85. 86.
fundus cultus feret tibi. I. 5, 13.
incertos tranſmutat fortuna. III. Od. 29. 49. 51.
maturos largimur tibi. II. Epl. 1, 15.
mei nil ſine te proſunt. I. Od. 26, 9. 10.
proximos illi occupavit. 12, 19. 20.
ſupervacuos ſepulchri. II. 20, 23. 24.
Honori inſervit. A. P. 167.
Honoribus amplis auctos. I. S. 6, 11.
intaminatis fulget. III. Od. 2, 18.
tergeminis tollere. I. 1, 8.
Honoris tantum accedit. A. P. 243.
Honorum muneribus æternet. IV. Od. 14, 2. 5.
raris copia hic manabit. I. 17, 15. 16.
Honos floribus non ſemper idem (honor. *Bentl.*) II. 11, 9.
pure tranquillet. I. Epl. 18, 102.
ſermonum ſtet. A. P. 69.
virtutis primus. I. S. 6, 83.
Hora atrox flagrantis caniculæ. III. Od. 13, 9.
detur nobis. I. S. 4, 15.
diem rapit. IV. Od. 7, 8.
fugiens ſemel vexit. III. Od. 29, 48.
grata ſuperveniet quæ non ſperabitur. I. Epl. 4, 14.
mihi porriget quod tibi negarit. II. Od. 16, 31. 32.
quota eſt. II. S. 6, 44.
tota abit. I. 5, 14.
Horâ compoſita ſuſurri repetantur ſub noctem. I. Od. 9, 19. 20.
ducentos verſus dictabat. I. S. 4, 9. 10.
quartâ vix exponimur. 5, 23.
Hora *pro tempore natali.* Horæ natalis pars violentior. II. Od. 17, 18. 19.
Hora *pro anni tempeſtate.* Sub verni temporis horâ. A. P. 302.
Horæ dubiæ ſpe fluitem pendulus. I. Epl. 18, 110.
momento. I. S. 1, 7. 8.
præſentis dona cape lætus. III. Od. 8, 27.
puncto mobilis. II. Epl. 2, 172.
Horam circiter octavam. I. 7, 47.
durare poſſunt. 1, 82.
idem tecum eſſe non potes. II. S. 7, 112.
in primam te ſomnus delectat. I. Epl. 17, 6. 7.
invidiæ. II. S. 6, 47. 48.
quamcunque Deus tibi fortunaverit ſume grata manu. I. Epl. 11, 22. 23.
vivendi recte prorogat. 2, 41.
in Horas aulæa premuntur. II. 1, 189.
in Horas mutaret clavum. II. S, 7. 10.
in Horas mutatur. A. P. 160.
in Horas nunquam homini ſatis cautum eſt. II. Od. 13, 13. 14.
Horatî vatis. IV. 6, 44.
Horatius. I. Epl. 14, 5.
Horis inertibus vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 61. 62.
Septembribus me dulces latebræ præſtant incolumem. I. Epl. 16, 15. 16.
variis temperat mundum. *Ubi horæ pro anni tempeſtatibus ponuntur.* I. Od. 12, 15. 16.
Horna fruge lares placaris. III. 23, 3. 4.
in palea porrectus domus pater. II. S. 6, 88.
Horna vina dulci promens dolio. Ep. 2, 47.
Horrea quid proſunt? II. Epl. 2, 177.
Horreis occultare quicquid inpiger Appulus arat. III. Od. 16, 26. 27.
Sulpitiis accubat. IV. 12, 18.
Horrenda Roma. III. 3, 44. 45.
Horrendam diluviem agris Aufidus minitatur. IV. 14, 25. 28.
rabiem. II. S. 3, 323.
Horrendas aſpectu fecerat pallor. I. S. 8, 25. 26.
Horrendus Parthis juvenis. II. 5, 62.
Horrentia pilis agmina. 1, 13, 14.
Horreo parcis ceſſantem amphoram diripere. III. Od. 28, 7. 8.
proprio condidit. I. 1, 9.
Horres. II. S. 5, 9.
Horret aſperis capillis ut echinus marinus. Ep. 5, 27. 28.
divitis nutum. I. Epl. 18, 11.
& odit. *ibid.* 25.
iratum mare. Ep. 2, 6.
onus. I. Epl. 17, 39.
te aut negligit. 7, 63. 64.
Horribili flagello ſectere. I. S. 3, 119.
malâ Rhœtum retorſiſti. II. 19, 24.
Medo (horribilis. *Bentl.*) I. Od. 29, 4.
Horrida æquora vincunt nautæ. III. 24, 40. 41.
Germania. IV. 5, 26.
juventus brachiis. III. 4, 50.
Tænari ſedes. I. 34, 10. 11.
tempeſtas. Ep. 13, 1.
virga. I. Od. 24, 16.
Horridi Sylvani dumeta. III. 29. 22. 23.
Horridis fluctibus verberes latus Ep. 10, 3.
Horridus. III. Od. 21, 10.
numerus Saturnius defluxit. II. Epl. 1, 157. 158.
Horruerim voces furiarum. I. S. 8, 45.
Hortaretur. 4, 107.
Hortari. II. Epl. 2, 35.
Hortatur. I. 1, 69.
Horti alieni caules fregerit. I. S. 3, 116.
uſum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
Hortis in novis confidere vetat. I. S. 8, 7.
Horto. IV. Od. 11, 2.
irriguo nihil eſt elutius. II. S. 4, 16.
Hortos. 3, 24.
Hortus. 6, 2.
Horum. I. S. 1, 78. 3, 30. II. 2, 41. 63. 3, 102. 231. 6, 8. I. Epl. 14, 41. 17, 15.
Hos. I. Od. 12, 33. II. S. 2, 92. 8, 71. II. Epl. 1, 60. bis. 61. A. P. 401.

Hoſpes. II. S. 2, 118. 4, 10. I. Epl. 1, 15. A. P. 313.
amabilis. II. Epl. 2, 132.
Calaber. I. 7, 14.
famoſus Lacænæ. III. Od. 3, 25. 26.
ſedulus. I. S. 5, 71.
ſuccinctus. II. 6, 107.
tardius adveniens. 2, 90. 91.
veſpertinus te oppreſſerit. 4, 17.
vetus. 6, 81.
Hoſpitæ ſollicitæ nuntius. III. Od. 7, 9.
Hoſpitale pectus. Ep. 17, 49.
Hoſpitalem umbram. II. Od. 3, 10.
Hoſpitam Helenem. I. 15, 2.
Hoſpitem (hoſpites. *Bentl.*) III. 24, 60.
Hoſpites immerentes. Ep. 6, 1.
ſagaces. II. Od. 5, 22.
Hoſpitibus feros Britannos viſam. III. 4, 33.
Hoſpitiis animum ſolveret. II. S. 6, 83.
Hoſpitio modico me excepit. I. 5, 1. 2.
Hoſpitis. II. Od. 13, 8.
Hoſte. I. Epl. 10, 37. 15, 29.
Hoſtes. II. Od. 7, 13.
Hoſtes captos oſtendere civibus. I. Epl. 17, 33.
Hoſtem conſumimus plagis. II. 2, 97.
cruentum. I. Od. 2. 39. 40.
fugiens currebat. I. S. 3, 10.
in jacentem lenis. C. S. 51. 52.
in ovilia hoſtem demiſit vividus impetus. IV. Od. 4, 9. 10.
Hoſti iratus. II. Epl. 2, 28. 29.
Hoſtia mactata levior veniet. I. Od. 19, 16.
ſumtuoſa penates averſos mollibit. III. 23, 18. 19.
Hoſtibus perfidis ſe credidit. 5, 33.
Hoſticis mœnibus. 2, 6.
Hoſticus enſis auferet. I. S. 9, 31.
Hoſtile aratrum. I. Od. 16, 21.
Hoſtiles in muros iram atque numen vertite. Ep. 5, 53. 54.
Hoſtili more. I. Epl. 18, 62.
Hoſtilium navium puppes. Ep. 9, 19. 20.
Hoſtis. II. S. 1, 37.
ager. Ep. 6, 14.
vetus. III. Od. 9, 21.
victus terra marique. Ep. 9, 27.
Hoſtium. I. Od. 6, 1.
Huc. II. 3, 13. III. 1, 34. 6, 6. IV. 11, 9. Ep. 4, 9. bis. 6, 3. 9, 33. 16, 57. 59. I. S. 2, 34. 83. 5, 12. 27. 8, 8. II. 2, 128. 3, 5. 80. A. P. 462.
Huic. I. S. 2, 68. 80. 107. 3, 16. II. 1, 79. *alii legunt* hinc. 3, 23. 31. 56. 62. 215. 217. 5, 107. I. Epl. 18, 5. II. 2, 89. *Bentl.*
Hujus. I. S. 6, 89.
Humana divinaque. II. 3, 95.
natura. A. P. 353. I. S. 1, 75.
Humana exta coquat Atreus. A. P. 186.
Humanam aurem gratior carmine occupat. II. S. 2, 94. 95.
vicem convertere. Ep. 5, 88.
Humane *pro* modo rerum humanarum. II. Epl. 2, 70.
Humani vultus *pro* mutabiles. A. P. 102.
Humanis rebus gaudes illudere. II. S. 8, 62. 63.
Humanos animos verſant carminibus atque venenis. I. 8, 19. 20.
in uſus cogere. III. Od. 3, 51.
Humanum genus quiſquis in cœlo regis. Ep. 5, 1. 2.
Humaſſe. II. S. 3, 187.
Humeri quid valeant, quid ferre recuſent. A. P. 39. 40.
Humeris denſum vulgus bibit aure. II. Od. 13, 32.
Herculis inarſit munus. Ep. 3, 17. 18.
involitant comæ. IV. Od. 10, 3.
nudis. II. S. 5, 86.
oppoſitis turba extrahe. *ibid.* 94. 95.
poſiturus arcum. III. Od. 4, 60.
ſoleat viator portare. I. S. 5, 90.
vectabor. Ep. 17, 74.
Humero albo nitens. II. Od. 5, 18.
onuſto vehas panis reticulum. I. S. 1, 47. 48.
Humeros candentes nube. I. Od. 2, 31.
candidos rixæ turparunt. 13, 9. 10. 11.
unctos lavit in Tyberinis undis. III. 12, 7.
per Humeros naſcuntur leves plumæ. II. Od. 20, 11. 12.
Humerum inſignem pharetra. I. 21, 11. 12.
odoratis capillis ſparſum. III. 20, 14.
Humeſcit poculis modicis lætius. II. S. 6, 70.
Humi ſerpit. A. P. 28.
victor ſtravit. IV. Od. 14, 32.
vultum poſuiſſe. III. 5, 44.
Humida creta jam manet. Ep. 12, 10.
veſtimenta. I. Od. 5, 14. 16.
Humiles domus ſomnus agreſtium non faſtidit. III. 1, 21. 22. 23.
Humilem agnam feriemus. II. 17, 32.
pennis deciſis dimiſere. II. Epl. 2, 49. 50.
Humili modo loquar. III. Od. 25, 17. 18.
ſermone. A. P. 229.
ex Humili potens. III. Od. 30, 12.
Humilis Ferenti arvum. 4, 15. 16.
non Humilis mulier. I. 37, 32.
Humo affigit particulam divinæ auræ (adfligit. *Bentl.*) II. S. 2, 79.
Humor furtim labitur in genas. I. Od. 13, 6. 7.
ſaxis agitatus defluit. I. 12, 29.
Humum ligonibus exhauriebat. Ep. 5, 30. 31.
quatient candido pede. IV. Od. 1, 27. 28.
ſignat pede certo. A. P. 158. 159.
udam virtus fugiente penna ſpernit. III. Od. 2, 23. 24.
vitat. A. P. 230.
ad Humum deducit mœrore gravi. *ibid.* 110.
per Humum repentes. II. Epl. 1, 251.
Humus alta viperis intumeſcit. Ep. 16, 52.
Hunc. I. Od. 1, 7. 12, 26. 41. 26. 10. 11. 32, 2. III. 3, 64. Ep. 1, 9. 9, 17. 15, 10. I. S. 1, 99. *&c.*
Hunc atque hunc ſuperare laboret. I. S. 1, 112.
Hunccine. 9, 72.
Hyadas triſtes non timuit. I. Od. 3, 14.

Hyarbitam. I. Epl. 19, 15.
Hybrida. I. S. 7, 2.
Hydaſpes fabuloſus quæ loca lambit. I. Od. 22, 7. 8.
fuſcus. II. S. 8, 4.
Hydra firmior ſecto corpore. IV. Od. 4, 61.
Hydram diram contudit. II. Epl. 1, 10.
Hydropicus. I. 2, 34.
Hydrops ſibi indulgens dirus creſcit. II. Od 2, 13.
Hylæum nimium mero nolis aptari citharæ modis. 12, 5. 6.
Hymettia mella. II. S. 2, 15.
Hymettiæ trabes premunt columnas. II. Od. 18, 3. 4.
Hymetto mella decedunt. 6, 13. 14.
Hyberboreos campos. 20, 16.
Hyphen. Late tyrannus. III. 17, 9.
poſtgenitis clarus. 24, 3.
Hypſea cæcior. I. S. 2, 91.
Hyrpine. II. Od. 11, 2.

I.

I *corripitur in penultima vocis græcæ.* Symphonia. A. P. 371.
I nunc. I. Epl. 6, 17. 7, 71. II. 2, 76.
I pete unguentum. III. Od. 14, 17.
I puer. I. S. 10, 92.
I quo te pedes & auræ rapiunt. III. Od. 11, 49.
I quo te virtus tua vocat, i pede fauſto. II. Epl. 2, 37.
I ſecundo omine. III. Od. 11, 50. 51.
Jacentem in hoſtem lenis. C. S. 51. 52.
regiam auſam viſere. I. Od. 37, 25.
Jacentes ſub pinu potamus. II. 11, 13. 14. 17.
Jaceo ad quartam. I. S 6, 122.
Jacere inter ſericos pulvillos. Ep. 8, 15. 16.
libet ſub antiqua ilice. Ep. 2, 23.
Jaceret in cloacam. II. S. 3, 242.
Jaceret quodcunque inutile ſublegit. 8, 12.
Jacis hoc in me. I. 4, 80.
Jactantibus auſtris navem. 1, 6.
Jactantior eſt paulo. I. S. 3, 50.
Jactat omnis Roma te beatum. I. Epl. 16, 18.
palamque habet. I. S. 2, 85.
ſe ultorem Iliæ. I. Od. 2, 17. 18.
Jactata gens æquoribus Tuſcis. IV. Od. 4, 53. 54.
Jactatam navem udo littore religarat. I. 32, 7. 8.
Jactatur. II. S. 3. 121.
Jactatus inter pontes. 2, 32.
Jactaverit te Auſter validus in alto. I. Epl. 11, 15.
Jactes & nomen & genus inutile. I. Od. 14, 13.
Jactis molibus in altum. III. 1, 34.
Jaculamur ævo brevi. II. 16, 17.
Jaculator audax Enceladus. III. 4, 56.
Jaculatus ſacras arces dextera. I. 2, 3.
Jaculo trans finem expedito nobilis. 8, 12.
Jam. 2, 1. 15, 11. 4, 3. 5. 16. 8, 10. 9, 2. 25, 6. III. 3, 25. 6, 9. 23. 8, 23. 14, 11. 27, 71. *ex conjecturâ Bentl.* 29, 17. 21. IV. 1, 7. 30. 3 .bis.
Jam jam. II. Od. 20, 9. Ep. 2, 68.
Jam nunc. 1, 17.
Jambëis trimetris accreſcere nomen juſſit. A. P. 252. 253.
Jambis criminoſis pones modum. I. Od. 16, 2. 3.
delectatur. II. Epl. 2, 59.
Jambo rabies Archilochum armavit. A. P. 79.
Jambos celeres. I. Od. 16, 24.
inceptos ad umbilicum adducere. Ep. 14, 7. 8.
oſtendi Latio. I. Epl. 19, 23. 24.
Jambus pes citus. A. P. 251. 252.
Jamdudum. III. Od. 29, 5. I. S. 9, 15. II. 7, 1. I. Epl. 5, 7.
Jampridem. I. Epl. 16, 18.
Jane audis libentius. II. S. 6, 20.
pater. I. Epl. 16, 59.
Janitor immanis aulæ. III. Od. 11, 15. 16.
Janua amat limen. I. 25. 3. 4.
frangatur. I. S. 2, 128.
pater. III. Od. 9, 20.
quo ſtrepitu remugiat. 10, 5. 6.
Janum ad medium res mea fracta eſt. II. S. 3, 18. 19.
cuſtodem pacis clauſtra cohibentia. II. Epl. 1, 255.
Quirini duellis vacuum clauſit. IV. Od. 15, 8. 9.
videris liber ſpectare. I. Epl. 20, 1.
Janus ſummus. 1, 54.
Japeti audax genus. I. Od. 3, 27.
Japyga. 3, 4.
Japyx albus quid peccet. III. 27, 19. 20.
Jaſonem. Ep. 3, 12.
Ibam ſacra via. I. S. 9, 1.
Ibant. 6, 75.
Iber peritus me diſcet. II. Od. 20, 19. 20.
Iberi piſcis. II. S. 8, 46.
Iberia ferax venenorum. Ep 5, 21. 22.
Iberiæ duræ tellus audit. IV. Od. 14, 50.
feræ bellum curet. 5, 28. 29.
Ibericis funibus peruſte latus. Ep. 4, 3.
Ibi. II. Od. 6, 22.
Ibici pauperis uxor. III. 15, 1.
Ibimus quocunque nos fortuna feret. I. 7, 25. 26.
quocunque præcedes. II. 17, 10. 11.
Ibis Liburnis. Ep. 1, 1.
rex. I. S. 3, 138.
ſub furcam. II. 7, 66.
Ibit eo, quo vis. II. Epl. 2, 40.
per obſtantes catervas juvenum. III. Od. 20, 5. 6.
Ibunt verba per non attentam aurem. II. S. 1, 19.
Icariis fluctibus luctantem Africum. I. Od. 1, 15.
Icari ſcopulis ſurdior. III. 7, 21.
Icaro Dædaleo ocior. II. 20, 13.
Icci. I. 29, 1.
Icta deſideriis fidelibus. IV. 5, 15.
pinus mordaci ferro. 6, 9. 10.
Ictibus crebris parcius feneſtras quatiunt. I. 25, 1. 2.
Icto capiti acceſſit fervor. II. S. 1, 24. 25.
Ictu arboris funeratus. III. Od. 8, 7. 8.
fulmineo potentius. 16, 10. 11.
Ictum levaſſet dextra. II. 17, 28. 29.
obliquum meditantis. III. 22, 7.
pollicis. IV. 6, 36.

Ictus fervidos excludet laurea. II. 15, 9. 10.
graves excepit pro conjugibus pudicis. IV. 9, 23. 24. 25.
redderet. A. P. 253.
Id. I. S. 1, 44. 64. 4, 73. 5, 102. II. 3, 177. 232. 4, 8. I. Epl. 1, 24. II. 2, 32. 64. A. P. 386.
Ida aquosa. III. Od. 20, 15. 16.
Idæis navibus. I. 15, 1. 2.
Idcirco. I. S. 4, 45. I. Epl. 1, 29. 11, 16. A. P. 265.
Idem *Masculi.* II. Od. 10, 16. 22. 11, 9. 19, 27. III. 12, 10. C. S. 10. I. S. 10, 3. 65. II. 2, 28. 3, 309. 7, 18. 23. 111. I. Epl. 15, 37. 44. 16, 34. 36. 18, 69. II. 1, 14. 237. 2, 104, 192. 200. A. P. 358.
Idem *Neutr.* I. S. 3, 115. II. 3, 242. II. Epl. 2, 14. A. P. 241, 242. 354. 467.
Ideo. I. Epl. 19, 26.
Idibus. Ep. 2, 69. I. S. 6, 75.
Idomeneus ingens. IV. Od. 9, 19. 20.
Idonea bello aptarit. II. S. 2, 111.
vitæ dicere. A. P. 334.
Idoneum jecur torrere. IV. Od. 1, 12.
Idoneus arti cuilibet. II. Epl. 2, 7. 8.
fons nomen rivo dare. I. 16, 12.
hæc procurare. 5, 21.
puellis vixi. III. Od. 26, 1.
pugnæ. II. 19, 26. 27.
Idus. IV. 11, 14.
Jecur albi anseris. II. S. 8, 88.
aridum. Ep. 5, 37.
bile difficili tumet. I. Od. 13, 4.
bilis urere. I. S. 9, 66.
idoneum quæris torrere. IV. Od. 1, 12.
Tityi. III. 4, 77.
ulceret ancilla tuum. I. Epl. 18, 88.
ulcerosum. I. Od. 25, 15.
Jejunæ canis ab ore rapta ossa. Ep. 5, 23.
Jejunia indicis. II. S. 3, 291.
Jejunis dentibus acer. II. Epl. 2, 29.
Jejunus stomachus. II. S. 2, 38.
Igitur. I. 1, 101. II. 2, 63. 3, 152. 158. 162. 7, 83.
Ignara belli flumina. II. Od. 1. 33. 34.
haud futuri. I. S. 1, 35.
mariti puella. II. Epl. 1, 132.
Ignarum. II. S. 4, 38.
Ignarus navis navim timet agere. II. Epl. 1. 114.
opes laudat. II. S. 6, 68. 79.
Ignave. II. Epl. 1, 67.
Ignavi hoc iter divisimus. I. S. 5, 5.
Ignavus canis. Ep. 6, 1. 2.
in Igne turdos versat. (Igni *Bentl.*) I. S. 5, 72.
Igneæ Chimæræ spiritus. II. Od. 17, 13.
Igneam æstatem defendit capellis. I. Od. 17. 2. 3.
Igneas arces attigit. III. 3, 10.
Ignes curvatos fronte imitatus. IV. 1, 57.
& per saxa mercator currit. I. Epl. 1, 45. 46.
incedis per suppositos doloso cineri. II. Od. 1, 7. 8.
per medios equum mittere. IV. 14, 27.
qua parte debacchentur visere. III. 3, 44. 55.
queratur obstare. II. S. 3, 54. 55.
Thessalos fefellit. I. Od. 10, 15. 16.
yesut inter minores luna micat sidus Iulium. 12, 46. 47. 48.
Ignem gladio scrutare. II. S. 3, 276.
intulit gentibus. I. Od. 3, 28.
occultum jam Andromedes pater ostendit. III. 29, 17. 18.
post subductum ætheria domo. I. 3, 29.
Igni arator gaudet. 4, 3.
corusco nubila dividens. 34, 5. 6.
Ignibus aquam temperet. III. 19, 6.
atris flagres. Ep. 5, 81. 82.
lentis macerer. I. Od. 13, 8.
non erubescendis adurit. 27, 15. 16.
uri. III. 7, 11.
ab Ignibus sospes. I. 37, 13.
Ignis Achaicus Iliacas domos uret. 15, 35. 36.
celer peredit Ætnam. III. 4, 75. 76.
ferrum molliat. I. S. 4, 20.
largior arserit. 8, 44.
lucro te non dimoveat. I. S. 1, 39.
pulchrior Ilion accendit. Ep. 14, 13. 14.
sævus. I. Od. 16, 11.
Ignium nigrorum memor. IV. 12, 26.
Ignobile regnum Tulli. I. S. 6, 9.
Ignobilis. II. Epl. 2, 128.
Ignominiosa dicta crepent. A. P. 247.
Ignoras. I. S. 3, 22.
Ignorat. I. Epl. 7, 23.
Ignoratæ artis crimine turpi premit. A. P. 262.
Ignores. I. Epl. 12, 25.
Ignoro. A. P. 87.
Ignoscas vitiis. I. S. 4, 131.
Ignoscat verrucis illius (ignoscet. *Bentl.*) 3, 74.
Ignoscent mihi amici. *ibid.* 140.
Ignoscere. II. Epl. 2, 133.
Ignosces. I. S. 9, 72.
Ignoscis. II. Epl. 2, 210.
Ignosco egomet mihi. I. S. 3, 23.
Ignota juga tauris illigaturum Jasonem. Ep. 3, 11. 12.
primus proferres. A. P. 130.
Ignotâ matre. I. S. 6, 36.
Ignoti longa nocte urgentur. IV. Od. 9, 27. 28.
Ignotis mortibus perierunt. I. S 3, 108.
Ignoto. II. 3, 299.
Ignotos. I. 6, 6. 24.
Ignotum. 3, 22. A. P. 275.
Ignotus hæres. II. Od. 18, 6.
Ignovisse. I. Epl. 7, 69. A. P. 347.
Iidem. III. Od. 4, 67. I. Epl. 1, 82.
Iisdem. III. Od. 2, 27. I. Epl. 1, 71. II. 2, 154.
Ilerdam. I. Epl. 20, 13.
Ilex. I. 16, 9.
duris bipennibus tonsa. IV. Od. 4, 57.
procera adstringitur hedera. Ep. 15. 5.
Ilia ducat. I. Epl. 1, 9.
dura messorum. Ep. 3, 4.
inguinata, rhombi mihi porrexerit. II. S. 8, 30.
Iliacas domos ignis ureret Achaicus. I. Od. 15, 35. 36.

Ilia-

Iliacos intra & extra muros peccatur. I. Epl. 2, 16.
Iliacum carmen. A. P. 129.
Iliæ matres unxere Hectorem homicidam. Ep. 17, 11. 12.
quid foret. IV. Od. 8, 22.
turmæ. C. S. 37. 38.
ultorem se jactat. I. Od. 2, 17. 18.
Ilice ex cava manant mella. Ep. 16, 47.
sub antiqua jacere libet. Ep. 2, 23.
Ilicem. III. Od. 13, 14.
Ilices. 23, 10.
trementes Aquilo frangit. Ep. 10, 6. 7.
Iligna nutritus glande. II. S. 4, 40.
Ilio. I. Od. 10, 14. 15, 33. III. 19, 4. IV. 4, 53. Ep. 10, 13.
Ilion. III. Od. 3, 18. bis. 37. Ep. 14, 14.
Ilionam. II. S. 3, 61.
Ilios. IV. Od. 9, 18.
Ilithyia levis maturos partus aperire. C. S. 13. 14.
Illa. III. Od. 1, 14. 4, 49. Ep. 10, 17. 17, 63. I. S. 1, 2. 2, 91. II. 2, 29. 3, 316. 4, 12. 53. 7, 24. 63. 105. 8, 79.
Illabatur fractus orbis. III. Od. 3, 7.
Illacrimabilem Plutona. II. 14, 6. 7.
Illacrimabiles urgentur. IV. 9, 26. 27.
Illacrimare. II. S. 5, 103.
Illæ. I. 8, 47. I. Epl. 19, 41.
Illam. II. Od. 4, 17. III. 15, 11. I. S. 2, 120. 5, 70.
Illapsus truncus cerebro. II. Od. 17, 27.
Illaqueant munera duces. III. 16, 15. 16.
Illas. I. S. 2, 28.
Ille. I. Od. 12, 53. 24, 9. II. 6, 13. 21. 13, 1. 8. 17, 8. III. 5, 32. 6, 15. 7, 5. 9, 22. 21, 9. 29, 41. IV. 4, 40. 6, 9. 13. 8, 7. 9, 51. 13, 6. Ep. 2, 1. 9, 29. I. S. 1, 11. 28. 2, 20. 41. 55. 3, 4. 57. *Bentl.* 68. 4, 126. 6, 41. 9, 6. 12. 21. 41. *&c.*
Ille *omissum post* qui. III. Od. 1, 18.
Illecebris morandus. A. P. 223.
Illepide. II. Epl. 1, 77.
Illeverit chartis. I. S. 4, 36.
Illi *dat. sing.* I. Od. 3, 9. 12, 19. 32, 9. II. 5, 14. III. 1, 13. 20, 8. Ep. 12, 9. I. S. 1, 63. 2, 90. 126. 3, 9. 28. 57. 5, 60. 64. 6, 49. 98. 9, 13. 53. 74. 10, 48. II. 5, 16. 6, 10. 7, 15. I. Epl. 6, 23. 17, 59. II. 2, 89. 152.
Illi *nom. plur.* I. S. 3, 108. 10, 16.
Illic. III. Od. 24, 17. IV. 1, 21. 25. Ep. 13, 17. 16, 49. I. S. 9, 48. II. 8, 2. I. Epl. 11, 8.
Illidere fragili dentem. II. S. 1, 77.
Illigata aratra juvencis pluribus. Ep. 2, 25. 26.
Illigarum Chimæræ triformi. I. Od. 27, 23. 24.
Illigaturum tauris juga. Ep. 3, 11.
Illinc *pro* ex eo loco. II. S. 3, 112.
Illinere oculis collyria nigra. I. 5, 30 31.
Illinet nives bruma Albanis agris. I. Epl. 7, 10. 11.
Illis. II. Od. 13, 33. 15, 13. III. 11, 42. Ep. 9, 6. I. S. 1, 20. 37. 2, 11. 39. 4, 129. 139. 9, 2. II. 2, 36. 90. 3, 83. 4, 86. 5, 71. 8, 94. I. Epl. 11, 9. II. 1, 65.
Illiterati nervi num minus rigent. Ep. 8, 17.
Illitum aurum vestibus. IV. Od. 9, 14.
Illius. IV. 13, 18. I. S. 3, 74. 10, 57. II. 2, 72. 3, 27. 5, 29. I. Epl, 15, 16. II. 2, 99.
Illius arcanum non scrutaberis. *Bentl.* I. Epl. 18, 37.
Illo. III. Od. 17, 5. I. S. 5, 77. II. 1, 73. 3, 290. 311.
Illorum. I. S. 3, 141. 4, 39.
Illos. 6, 80.
Illota toralia. II. 4, 84.
Illuc. IV. Od. 11, 9. I. S. 1, 108. 2, 23. 3, 38. II. 5, 11. I. Epl. 13, 11.
Illud. I. S. 2, 44. 60. 4, 64. 77. 99. II. 2, 54. 3, 150. 242. 5, 70. II. Epl. 1, 86. 242. 262.
Illudere rebus humanis gaudet fortuna. II. S. 8, 61. 62. 63.
Illudit variis partibus. 3, 51.
Illudo chartis si quid otii datur. I. 4, 138. 139.
Illum. I. Od. 1, 9. 12, 26. II. 2, 7. 13. (1. *Bentl.*) 5. III. 2, 6. 3, 33. IV. 3, 3. I. S. 1, 115. 3, 47. 7, 25. 9, 61. II. 2, 129. 131.
Illusi pedes recusant vitiosum ferre. II. S. 7, 108.
Illustrat Sol oras habitabiles. IV. 14, 5. 6.
Illustrem. II. S. 6, 17.
Illusus. 5, 26.
Illutos echinos. 8, 52.
Illyricis undis notus obruit. I. Od. 28, 22.
Ima petit. II. S. 4, 57.
summis mutare. I. Od. 34, 12. 13.
voce. I. S. 3, 7. 8.
Imagine. 4. 22.
cerea. 8, 43.
hac ego compellar. I. Epl. 7, 34.
Imagines cereas movere. Ep. 17, 76.
triumphales ducunt funus tuum. Ep. 8, 11. 12.
Imagini vanæ sanguis redeat *pro* cadaveri. I. Od. 24, 15.
in Imaginibus & titulis stupet. I. S. 6, 17.
Imago abludit. II. 3, 320.
jocosa. I. Od. 12, 34.
ludit. III. 27, 40.
Vaticani montis. I. 20, 7. 8.
Imbecilla ætas. II. S. 2, 85. 86.
Imbecillus. 7, 39.
Imbelle Tarentum. I. Epl. 7, 45.
Imbellem columbam aquilæ feroces non progenerant. IV. Od. 4, 31. 32.
Imbelli cithara divides carmina. I. 15, 15.
Imbellis ac parum firmus. Ep. 1, 16.
juventæ. III. Od. 2, 15.
lyræ. I. 6, 10.
Imber decidit. I. Epl. 14, 29.
edax. III. Od. 30, 3.
Imberbes. II. Epl. 1, 85.
Imberbis juvenis. A. P. 161.
Imbre aspersus. I. Epl. 11, 11. 12.
Imbres perpetuos parturit. I. Od. 7, 16. 17.
Imbres aluere amnem super notas ripas. IV. 2, 5. 6.
bibant collectos. I. Epl. 15, 15.

com-

comparatannus hibernus Jovis. Ep. 2, 29. 30.
hiſpidos nubibus. II. Od. 9, 1.
niveſque deducunt Jovem. Ep. 13, 1. 2.
queritur. I. Epl. 17, 53.
Imbrem. II. S. 2, 119.
Imbri factum corruptius. I. S. 5, 95.
Imbribus Eurus aquoſus arva radat. Ep. 16, 54.
Imbrium imminentum divina avis. III. Od. 27, 10.
Imbuerit animos cura peculî. A. P. 330. 331.
Imbuit parte ſui nectaris. I. Od. 13, 16.
Imbuta teſta. I. Epl. 2, 69. 70.
Imbuti nulla formidine. 6, 4. 5.
Imbutum munus tabo Ep. 5, 65.
Imbutus Græcis literulis. II. Epl. 2, 7.
Imi lecti deriſor. I. 18, 10. 11.
Imis & ſuperis gratus. I. Od. 10, 19. 20.
omnibus ſequutis. II. S. 8, 40.
ſenſibus. Ep. 14, 1. 2.
vadis ſaxa levata. 16, 25. 26.
Imitabile vitiis exemplar. I. Epl. 19, 17.
Imitabitur molles capillos ære. A. P. 33.
quidvis argilla uda. II. Epl. 2, 8.
utrum horum. II. S. 2, 63. 64.
Imitandi hoc ſunt. I. 10, 17.
Imitare ut mavis. 4, 21.
Imitaris juvenem. I. Od. 2, 41. 42.
longos. II. S. 3, 308.
Imitata luna violas Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
vulpes leonem. II. S. 3, 186.
Imitator deſilies in arctum. A. P. 134.
Imitatorem morum reſpicere. *ibid.* 317. 318.
Imitatores ſervum pecus. I. Epl. 19, 19.
Imitatus fronte ignes. IV. Od. 2, 57.
Immane quantum diſcrepat. I. 27, 6.
vitium. II. S. 4, 76.
Immanes Rhætos. IV. Od. 14, 15.
Immanem turmam. III. 4, 43.
Immanis janitor aulæ. 11, 15. 16.
Immaturus filius. I. S. 8, 59.
Immemor conjugis. I. Od. 1, 26.
graminis. 15, 30.
ſepulchri. II. 18, 18. 19.
Immemorata legi ferentem juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Immenſum argenti pondus. I. S. 1, 41.
Immenſus Pindarus. IV. Od. 2, 7. 8.
Immerentes hoſpites. Ep. 6, 1.
Immerentis domini caput. II. Od. 13, 12.
Remi cruor. Ep. 7, 19. 20.
Immeritis mori cœlum recludens virtus *pro* non merentibus. III. Od. 2, 21. 22.
nocituram fraudem committere. I. 28, 30. 31.
Immeritos occidit *pro* immerentes. II. S. 3, 211.
Immeritum locum inique cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Immeritus *activè*. Immeritam veſtem ſcindat. I. Od. 17, 27. 28.
Immeritus laborat. II. S. 3, 7.
lues delicta majorum *pro* non merens. III. Od. 6, 1.
Immerſabilis rerum undis adverſis. I. Epl. 2, 22.
Immetata jugera. III. Od. 24, 12.
Imminens villæ pinus. 22, 5.
Imminente luna. I. 4, 5.
Imminentes Latio Parthos. I. 12, 53.
Imminentum imbrium divina avis. III. 27, 10.
Imminuet. II. S. 2, 127.
Immiſcere fugiendis petendis. I. 2, 75. 76.
labores vitio rerum. I. 2, 76.
Immiſerabilis captiva pubes. III. Od. 5, 17. 18.
Immitia placidis coëant. A. P. 12.
Immitis Glyceræ memor. I. Od. 33, 1. 2.
Immitis uvæ cupidinem tolle. II. 5, 9. 10.
Immoderatus abundes. II. S. 5, 89.
Immodicæ rixæ. I. Od. 13, 10. 11.
Immodulata poëmata. A. P. 263.
Immolabitur caper libidinoſus. Ep. 10, 23.
Immolare agnum Fauno decet. I. Od. 4, 11. 12.
Immolato agno. IV. Od. 11, 7. 8.
Immolet porcum Laribus. II. S. 3, 164. 165.
Immoritur ſtudiis. I. Epl. 7, 85.
Immortalia ne ſperes. IV. Od. 7, 7.
Immortalis Deus. A. P. 464.
Immunda crepent dicta. *ibid.* 247.
domus. II. Epl. 2, 199.
Immundis popinis fervent allata. II. S. 4, 62.
Immundo viſu ſomnia. I. 4, 84.
Immundus canis. I. Epl. 2, 26.
Natta. I. S. 6, 124.
Immunem poculis tingere meditor. IV. Od. 12, 23.
ſcis Cynaræ rapaci placuiſſe. I. Epl. 14, 33.
Immunis manus aram tetigit. III. Od. 23, 17.
Imo fundo dolium. III. 11, 27.
latere petitus ſpiritus. Ep. 11, 10.
tollere de gradu. I. Od. 35, 2.
ab Imo ad ſummum. II. S. 3, 308. 309.
ab Imo ſummus. I. Epl. 1, 54.
Imo *adverb.* I. S. 3, 20.
Imos ad talos manaret ſudor. 9, 10. 11.
ad talos à vertice pulcher. II. Epl. 2, 4.
& inſignes ſortitur neceſſitas æqua. III. Od. 1, 14. 15.
Impar ludere. II. S. 3, 248.
ſic tibi nil fuit unquam. I. 3, 18. 19.
tibi miles. IV. Od. 6, 5.
toga diſſidet. I. Epl. 1, 96.
Impares formas. I. Od. 33, 10. 11.
Muſas amat. III. 19, 13.
Impariter junctis verſibus querimonia incluſa. A. P. 75. 76.
Impavidi te urgent. I. Od. 15, 23.
Impavidum ruinæ ferient. III. 3, 8.
Impediat aures laſſas verbis onerantibus. I. S. 10, 10.
tacitum moleſtus. *Bentl.* 3, 65.
Impediit crus pellibus. 6, 27. 28.
Impedire caput myrto. I. Od. 4, 9.
Impellat. I. S. 3, 65.
Impellit ad iram. A. P. 109.
Impellunt lintea. IV. Od. 12, 2.
Impende curam brevem. *Bentl.* II. Epl. 1, 216.

Impenſis cœnarum venor plebis ſuffragia. I. Epl. 19, 37.
Impenſo ſoliti coëmtas luſcinias prandere. II. S. 3, 245.
Imperas quod te Diis minorem geris. III. Od. 6, 5.
Imperat aut ſervit. I. Epl. 10, 47.
niſi paret. 2, 62. 63.
Imperet. C. S. 51.
hoc natura potens. II. S. 1, 51.
Imperfectum pro plusquam perfecto.
crederet *pro* credidiſſet. I. S. 6, 80.
ferrem *pro* tuliſſem. III. Od. 14, 27.
poſſet, haberet *pro* potuiſſet, habuiſſet. I. Epl. 17, 50.
Imperi porrecta majeſtas. IV. Od. 15, 14. 15.
ruentis. I. 2, 25. 26.
Imperiis lenibus amici potentis cede. I. Epl. 18, 44. 45.
mollibus flectere. IV. Od. 1, 6. 7.
peractis decus arrogavit. 14, 39. 40.
tot tantiſque minor. II. S. 7, 75. 76.
Imperio adjectis Britannis. III. Od. 5, 3. 4.
æquo mortales regit turmas. 4, 47. 48.
Africæ fulgentem. 16, 31.
funus parabat. I. 37, 8.
Imperioſa Proſerpina trahit. II. S. 5, 110.
Imperioſius æquor. I. Od. 14, 8. 9.
ſibi. II. S. 7, 83.
Imperitare equis. I. Od. 15, 25.
Imperitarint legionibus magnis (imperitarent. *Bentl.*) I. S. 6, 4.
Imperitas mihi. II. 7, 81.
Imperito rem æquam. 3, 188. 189.
Imperium Cæſaris accepit Phraates. I. Epl. 12, 27. 28.
fer. 5, 6.
frangat. I. Od. 35, 16.
Jovis eſt in ipſos reges. III. 1, 6.
ſibi curæ fore promittit. I. S. 6, 34. 35.
Impermiſſa gaudia raptim donat. III. Od. 6, 27. 28.
Impetor idoneus. I. Epl. 5, 21.
Imperti candidus. 6, 68.
Impetrat pacem. II. 1, 137.
Impetrato reditu. IV. Od. 2, 42. 43.
Impetu faſto diruit agmina ferrata. 14, 29, 30.
Impetus in quem continuo fiat, I. S. 2, 117. 118.
non auſpicatos contudit. III. Od. 6, 10.
ſævus Arcturi cadentis. 1, 27. 28.
vividus hoſtem demiſit in ovilia. IV. 4, 9. 10.
Impexa porrigine fœdum caput. II. S. 3, 125. 126.
Impia ætas. Ep. 16, 9.
cervice ſuper pendet diſtrictus enſis. III. Od. 1, 17. 18.
cohors gigantum. II. 19, 22.
manu fregerit guttur parentis. Ep. 3, 2. 3.
prælia. II. Od. 1, 30.
Thracum pectora mollire. Ep. 5, 13. 14.
turba vici Tuſci. II. S. 3, 228.
Impiæ Carthaginis incendia. IV. Od. 8, 17.
Danaides. III. 11, 30. 31.
dominæ tectum relinquunt. II. 8, 19.
rates. I. 3, 23. 24.
Impiam in ratem Ajacis iram vertit. Ep. 10, 14.
Impias cædes tollere. III. Od. 24, 25. 26.
lenire verbis mollibus. Ep. 5, 84.
Impiger Achilles. A. P. 121.
equus. IV. Od. 3, 4.
Hercules. 8, 30.
Mercator. I. Epl. 1, 45.
turmas hoſtium vexare. IV. Od. 14, 23. 24.
Impingas clitellas ferus. I. Epl. 13, 8.
Impio Saturno. II. Od. 17, 22. 23.
tumultu. IV. 4, 46. 47.
Impios ducat omen parræ. III. 27, 1. 2.
Titanas. 4, 42. 43.
Implacidum genus. IV. 14, 10.
Implent naſcentes lunæ conchylia. II. S. 4, 30.
Implere Græcorum catervas. I. 10, 35.
Impleris urbem meo nomine. Ep. 17, 59.
Implet falſis terroribus. II. Epl. 1, 212.
Impleviſſe Decembres undenos quater. I. 20, 27.
Implicata crines brevibus viperis. Ep. 5, 15. 16.
Implicitum litibus eripere. A. P. 423. 424.
Implorat cœleſtes aquas. II. Epl. 1, 135.
Imploravit opes hominis. I. 10, 36.
Implumibus pullis aſſidens avis. Ep. 1, 19.
Imponens vocabula cognata. II. S. 3, 280.
Importes odium *libellis*. I. Epl. 13, 4. 5.
Importuna argenti ſitis. 18, 23.
pauperies. III. Od. 16, 37.
Importunas volucres. I. S. 8, 6.
Importunus. III. Od. 13, 9. II. Epl. 2, 185.
Importunus laudari amat. II. S. 5, 26.
Importunus curule ebur eripiet. I. Epl. 6, 53. 54.
Impoſita vindicta. II. S. 7, 76. 77.
Impoſitam Ætnam peredit celer ignis. III. Od. 4, 75. 76.
ilicem cavis ſaxis. 13, 14. 15.
Impoſitas arces Alpibus tremendis. IV. 14, 11. 12.
arces montibus. II. Epl. 1, 252. 253.
Impoſitum Anxur ſaxis late candentibus. I. S. 5, 26.
Impoſitura ſors in æternum exitium. II. Od. 3, 27. 28.
Impoſitus mannis. I. Epl. 17, 77.
Impoſuere mihi cognomen. II. S. 3, 26.
Impoſuiſſe Pelion Olympo. III. Od. 4, 52.
Impotens aquilo. 30, 3.
ceſſerat tellure. II. 1, 26. 27.
quodlibet ſperare. I. 37, 10.
Impotentia nullius aſtri æſtuoſa torret gregem *pro* nimis vehemens potentia. Ep. 16, 61. 62.
Impranſi mecum diſquirite. II. S. 2, 7.
Impranſi magiſtri voce correptus. 3, 257.
Impranſus non dignoſceret civem hoſte. I. Epl. 15, 29.

Im-

Impreſſit notam labris dente. I. Od. 13, 12.
Imprimat tabellis ſigna. II. S. 6, 38.
Imprimeret aratrum muris. I. Od. 16, 20. 21.
Improba anus. II. S. 5, 84.
Siren deſidia vitanda eſt. 3, 14. 15.
Improbæ divitiæ creſcunt. III. Od. 24, 62. 63.
Improbaturum Jovem. Ep. 5, 8.
Improbe. II. S. 2, 104. 3, 200.
Improbo Adria iracundior. III. Od. 9, 22. 23.
Improbus. II. S. 5, 28. 6, 29. I. Epl. 10, 40.
amor. I. S. 3, 24.
fugit. 9, 73.
Improviſa lethi vis rapuit *pro* ante non viſa. II. Od. 13, 19. 20.
ſpecies utrumque exterret. I. Epl. 6, 11.
Imprudens. I. S. 4, 137.
Impube corpus. Ep. 5, 13.
Impubem Troilon. II. Od. 9, 15. 16.
Impudens bibis. IV. 13, 4.
liqui patrios penates. III. 27, 49.
orcum moror. *ibid.* 50.
Impudica Colchis. Ep. 16, 58.
Impugnat noſtra. II. Epl. 1, 89.
Impulerit falſis criminibus. III. Od. 7, 14.
Impulit paupertas audax. II. Epl. 2, 51.
Impulſa Euro cupreſſus procidit. IV. Od. 6, 10. 11.
Impune. I. 17, 5. 31, 15. IV. 9, 33. Ep. 17, 59. I. Epl. 5, 10. II. 1, 150. 2, 105. A. P. 381.
Impunitior. II. S. 7, 105.
Imputata vinea floret. Ep. 16, 44.
Imum ne diſcrepet medio. A. P. 152.
ad Imum ſervetur *pro* ad finem. *ibid.* 126.
ad Imum vergit. *ibid.* 378.
ad Imum Thrax erit. I. Epl. 18, 35. 36.
Imus faber. A. P. 32.
In. I. Od. 2, 40. 42. 45. 4, 11. 5, 1. 7, 8. 8, 16. 12, 5. 6. 13, 6. I. S. 1, 11. 12. 31. 60. 67. 91. 106. 2, 13. 24. 30. 43. 47. 48. 63. 64. 106. 108. 3, 17. 26. 32. 41. 72. 82. 92. 110. 141. 4, 9. 10. 34. 74. 98. *&c.*
IN *omiſſum.*
appare animoſus rebus anguſtis. II. Od. 10, 21.
aquilo Campanis agris. II. S. 8, 56.
arcto ſtipata theatro. II. Epl. 1, 60.
bonis rebus. II. S. 6, 110.
Cois videre eſt. I. 2, 101.
color manet ſede certâ. I. Od. 13. 6.
columnæ ultimâ reciſæ Africâ. II. 18, 4.
concurrunt foro. I. S. 6, 43.
condiſcat puer acri militiâ. III. Od. 2, 2.
conditum teſtâ Græcâ. I. 20, 2.
conſecrat inſulis divitibus. IV. 8, 27.
daturus prædia tellure Italâ. II. S. 6, 56.
depone tutis auribus. I. Od. 27, 18.
figere clavos ſummis verticibus. III. 24, 5.
gemmis mirari colores. I. Epl. 6, 18.
hærere equo. III. Od. 24, 54.
imperî rebus. I. 2, 26.
iturus Cretam. Ep. 19, 29.
liqueſcere limine ſacro. I. S. 5, 99.
manſuri oppidulo. *ibid.* 87.
merum defuſum pateris. IV. Od. 5, 34.
pecunia villis fundata. I. Epl. 15, 46.
pecus ludit herboſo campo. III. Od. 18, 9.
præda curvo littore. Ep. 10, 21.
properare loco. I. Epl. 7, 57.
quærens montibus matrem. I. Od. 23, 2.
quibus oris militet. I. Epl. 3, 1.
recreare aliquem antro Pierio. III. Od. 4, 40.
reponi deterioribus. 5, 30.
retorta tergo brachia. *ibid.* 22.
ſpargent olivetis odorem. II. 15, 7.
thalamo vitabis. I. 15, 16.
velut ſilvis. II. S. 3, 48.
In *in compoſitis ſignificationem intendens.*
impotentia. Ep. 16, 62.
inunctis oculis. I. S. 3, 25.
In *pro* ad. I. Od. 30, 4. 33, 6. II. 7, 15. 9, 2. 13, 3. 12. III. 3, 45. IV. 2, 23. 26. Ep. 17, 18. I. S. 4, 143. 7, 20. II. 1, 71. 4, 15. I. Epl. 18, 34. 45. A. P. 402.
In *pro* adverſus. I. Od. 6, 18. 19, 9. 21, 14. 35, 29. 39. III. 4, 21. IV. 4, 11. Ep. 5, 53. 6, 11. 10, 14. 17, 9. 10. C. S. 52. I. S. 2, 117. 3, 67. 4, 80.
In *pro* contra.
artis nil habentis in te. Ep. 17, 81.
nihil admittes in te formidine pœnæ. I. Epl. 16, 53.
In *pro* erga.
in ſe ſumtum facit. I. S. 2, 18.
In actus carmen deducis. A. P. 129.
ære meo pauper ſum. II. Epl. 2, 12.
ævum. III. Od. 5, 16.
ævum omne virgo nobilis. 11, 35. 36.
ævum fato dilatus. I. S. 10, 68.
ævum labetur volubilis amnis. I. Epl. 2, 42. 43.
ævum longum manſerunt. II. Epl. 1, 159. 160.
altera jura cedat. 2, 174.
altum jactis molibus. III. Od. 1, 34.
altum exſtructis divitiis. II. 3, 19. 20.
annum. I. 32, 2.
annum dulcia differ. I. Epl. 11, 23.
annos pronos ſilvæ mutantur foliis. A. P. 60.
arctum deſilies imitator. *ibid.* 134.
arma me æſtus belli tulit. II. Epl. 2, 47.
armis conſenuit. III. Od. 5, 8.
aure rimoſa deponuntur. II. S. 6, 46.
aurem dicere. I. 9, 9. 10.
aurum priſcum tempora redeunt. IV. Od. 2, 39. 40.
breve te cogi ſcis. I. Epl. 20, 8.
cædem propiperet. I. Od. 8, 16.

In celeres Iambos me furentem miſit fervor pectoris. I. Od. 16, 22. 24. 25.
comtum modum. II. 11, 23.
contraria currunt. I. S. 2, 24.
cubitum ſe reponet conviva. II. 4, 39.
culpa eſt animus. I. Epl. 14, 13.
Damalim deponent. I. Od. 36, 17. 18.
diem vixi. III. 29, 42. 43.
diem ſubjectior. II. S. 6, 47.
dies medios dormire. I. Epl. 2, 30.
diſpar. Ep. 7, 12.
faciem jocatus permulta. I. S. 5, 62.
faſtos redire. *Bentl.* II. Epl. 1, 48.
fratres animi paterni. II. Od. 2, 6.
hæc juremus. Ep. 16, 25.
hoc ſum. I. Epl. 1, 11.
honorem. I. Od. 7, 8.
hora. I. S. 4, 9.
horam. I. Epl. 17, 6.
horas. II. S. 7, 10. II. Epl. 1, 189.
horas mutatur. A. P. 160.
horas nunquam homini ſatis cautum eſt. II. Od. 13, 14.
jura rapies. II. S. 3, 72.
jus vocet. 5, 29.
jus rapit. I. 9, 77.
lucem lucernas perfer. III. Od. 8, 14. 15.
luſtrum. C. S. 67.
majus provehunt Dii. III. Od. 4, 66. 67.
manibus non eſt. II. Epl. 1, 53.
Martia bella animos exacuit. A. P. 402.
medias res auditorem rapit. *ibid.* 148.
morem Salium ſit pedum requies. I. Od. 36, 12.
nonum annum prematur. A. P. 388.
numero ſuorum habere. II. S. 6, 41. 42.
numerum horum voto ruis. I. Epl. 14, 41.
otia recedant tuta. I. S. 1, 31.
parentem mendax. III. Od. 11, 34. 35.
partem juvet *pro* viciſſim. Ep. 2, 39.
In patriam clades fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
pede hæret calceus. I. S. 3, 32.
pejus vultu ficto. II. Epl. 2, 264. 265.
præſens animus lætus. II. Od. 16, 25.
præſens tempus omittat. A. P. 44.
pretio eſt. *ibid.* 372.
pueros paternus animus. IV. Od. 4, 27. 28.
pulverem vertit. III. 3, 20. 21.
qua Saluſtius inſanit. *Bentl.* I. S. 11, 48.
rabiem verti. II. Epl. 1, 153.
re curam conſumere. II. S. 4, 48.
ſcenam promes. A. P. 183.
ſeria mala ducent hæ nugæ. *ibid.* 452.
ſpem tuæ gratiæ. Ep. 1, 24.
ſpem arripere. II. S. 5, 47.
templa Deorum recepti. II. Epl. 1, 6.
tempus ultimum deducte. II. Od. 7, 1. 2.
timores redegit veros. I. 27, 15.
titulis ſtupet. I. S. 6, 17.
Venerem ruentis. II. Od. 5, 3. 4.
verba jurabas. Ep. 15, 4.
verba jurare. I. Epl. 1, 14.
vitiis conſtantior. II. S. 7, 18. 19.
vitium ducit fuga culpæ. A. P. 31.
vitium libertas excidit. *ibid.* 282.
vitium cereus. *ibid.* 163.
vitium fortuna æqua labier. II. Epl. 1, 94.
uno laborantes. I. Od. 17, 19.
votis erat. II. S. 6, 1.
votum venire. I. Epl. 11, 5.
unumquodque caput mutabilis genius. II. 2, 188.
uſum ævi poſcentis pauca. II. Od. 11, 4. 5.
uſum lætitiæ. I. 27, 1.
uſum nunc mihi nunc alii cedet. II. S. 2, 134. 135.
uſus humanos ſacrum cogere. III. Od. 3, 51. 52.
uxorem comis. II. Epl. 2, 133.
Inachia furere deſtiti. Ep. 11, 5. 6.
langues minus. 12, 14.
Inacho ab priſco natus. II. Od. 3, 21.
quantum diſtet Codrus. III. 19, 1. 2.
Inæquales calices. II. S. 6, 68.
procellæ vexant mare. II. Od. 9, 2. 3.
Inæquali tonſore capillos curatus. I. Epl. 1, 94.
Inæqualis vixit. II. S. 7, 10.
Inæſtuet bilis præcordiis meis. Ep. 11, 15. 16.
Inamareſcunt epulæ petitæ ſine fine. II. S. 7, 107.
Inane decus purpuræ. Ep. 5, 7.
dolium lymphæ. III. Od. 11, 26. 27.
nomen. I. Epl. 17, 41.
ſoldo abſcindere. I. S. 2, 113.
Inanem operam ſumebat. A. P. 443.
Inanes hoc juvat. I. S. 4, 76. 77.
minas. Ep. 6, 3.
ob titulos admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
Inani funere abſint Næniæ. II. Od. 20, 20.
læva Priſcus vixit. II. S. 7, 9. 10.
ventre diem durare. I. 6, 127. 128.
Inania captat. A. P. 230.
Inanis. II. S. 2, 14.
Inaniter angit pectus. II. Epl. 1, 211.
Inarata tellus Cererem angit. Ep. 16, 43.
Inarſit humeris Herculis munus. 3, 17. 18.
Inaudax fugies prælia *pro* timidus. III. Od. 20, 3. 4.
Inauret te fortunæ liquidus rivus. I. Epl. 12, 9.
Inberbi didicere. *Bentl.* II. 1, 85.
Incaluiſſe. *Bentl.* III. Od. 21, 12.
Incantata vincula. I. S. 8, 49. 50.
Incaſtigatum me dimittis. I. Epl. 10, 45.
Incauta non futuri. I. S. 1, 35.
Incauti ſequuntur. A. P. 456.
Incauto. I. S. 3, 62.
Incedas lenis. III. Od. 18, 3.
Incedis per ignes ſuppoſitos doloſo cineri. II. Od. 1, 7. 8.
ſuperbus meo malo. Ep. 15, 17. 18.
Incedo ſolus. I. S. 6, 112.
Incendia Carthaginis impiæ. IV. Od. 8, 17.
formidare. I. S. 1, 77.
neglecta ſolent vires ſumere. I. Epl. 18, 85.

Incendia ridet. II. Epl. 1, 121.
Incendio abſtulit nuptam. Ep. 5, 66.
Incendit me acris natura. II. S. 6, 47. 48.
Inceptis gravibus. A. P. 14.
Incepto. *ibid.* 127.
Inceptos Jambos ad umbilicum adducere. Ep. 14, 7. 8.
Incertam Venerem more ferarum rapientes. I. S. 3, 109.
Incerto mari fertur. Ep. 9, 32.
pede ferebar. 11, 20.
Incertos honores transmutat. III. Od. 29, 51.
oculos. II. Epl. 1, 188.
Incertus faber *pro* dubius. I. S. 8, 2.
Inceſſum rides Turbonis. II. 3, 310.
Inceſto addidit integrum. III. Od. 2, 30.
Inceſtos amores. 6, 23.
Inceſtus. A. P. 472.
judex. III. Od. 3, 19.
Inchoare ſpem longam nos vetat vitæ brevis ſumma. I. 4, 15.
Incidat diſparibus bellum. 7, 15.
manibus tremor. I. Epl. 16, 23.
Incidere ligno leges. A. P. 399.
ludum. I. Epl. 14, 36.
ſepulchro ſummam. II. S. 3, 83.
Inciderit dura valetudo. 2, 88.
nodus dignus vindice. A. P. 191. 192.
Incidit bellum. I. 7, 11.
Incipe. II. 3, 6. I. Epl. 2, 4.
Incipiam flores ſpargere. I. Epl. 5, 14. 15.
Incipias laborem finire. I. S. 1, 93. 94.
ſaxis populum cædere. II. 3, 128. 129.
Incipies. A. P. 136.
Incipit. II. S. 6, 79.
ille. 1. 9, 21.
montes Appulia mihi notos oſtentare. 5, 77. 78.
viator dormire. *ibid.* 17.
Inciſa marmora publicis notis. IV. Od. 8, 13.
Incitat me pectus. Ep. 8, 7.
Inclamat magna voce. *Bentl.* I. S. 9, 76.
Inclinare meridiem ſentis. III. Od. 29, 5. 6.
Inclinet amari. I. S. 3, 71.
Includere me antiquo ludo quæris. I. Epl. 1, 2. 3.
Incluſa caloribus pars mundi. III. Od. 24, 37. 38.
verſibus ſententia voti compos. A. P. 76.
Incluſam Danaën. III. Od. 15, 1.
Incluſit dies volucris notis faſtis condita tempora. IV. 13, 15. 16.
Incluſus equo Minervæ. 6, 13.
Inclytum Ulyſſem. II. S. 3, 197.
Incoctus cruor viperinus herbis. Ep. 3, 6. 7.
Incogitat fraudem puero. II. Epl. 1, 122.
Incola novus. II. S. 2, 128.
Pythius. I. Od. 16, 6.
Incolis Aquilonibus. III. 13, 3. 4.
Incoluit fines Hetruſcos. I. S. 6, 1. 2.
Incolumem famam tueri. I. S. 4, 118. 119.
me præſtant tibi hæ latebræ Septembribus horis. I. Epl. 16, 15. 16.
reddas precor. I. Od. 3, 7.
virtutem odimus. III. 24, 31.
Incolumes genæ non redeunt. IV. 10, 8.
Incolumi. I. Epl. 11, 17.
Cæſare. IV. Od. 5, 27.
capite es. II. S. 3, 132.
gravitate tentavit jocum. A. P. 222.
Jove & urbe. III. Od. 5, 12.
Incolumis in urbe vivit. I. S. 4, 98.
Incommoda multa circumveniunt ſenem. A. P. 169.
Incommodus. I. Epl. 18, 75.
Incompoſito pede dixi verſus currere. I. S. 10, 1.
Incomptis capillis Curium. I. Od. 12, 41.
verſibus atrum ſignum allinet. A. P. 446. 447.
Incomptum caput. Ep. 5, 16.
nodum comam religata (incomptam. *Bentl.*) II. Od. 11, 23. 24.
Inconcinna aſperitas. I. Epl. 18, 6.
Inconcinnus. 17, 29.
Inconſultus haberi patiar. 5, 15.
Incontinentes manus injiciat. I. Od. 17, 26.
Incontinentis Tityi jecur. III. Od. 4, 77.
Incoquere inulas monſtravi. II. S. 8, 51. 52.
Incorrupta fides. I. Od. 24, 7.
Incorruptiſſimus cuſtos. I. S. 6, 81.
Increbuit aura. II. S. 5, 93.
Incredibili modo. II. Od. 17, 21.
Incredulus odi. A. P. 188.
Increpare carmina. Ep. 17, 28.
Increpet pauperiem. I. Od. 18, 5.
Increpuit lyra. IV. 15, 2.
Incretum album piper cum ſale nigro. II. S. 4, 74. 75.
Incruſtare ſincerum vas. I. 3, 56.
Incubuit terris nova cohors febrium. I. Od. 3, 30. 31.
Incude nova diffingas retuſum ferrum. 35, 39. 40.
Incudi reddere male tornatos verſus. A. P. 441.
Incultæ ſilvæ pacantur vomere. I. Epl. 2, 45.
Incultis verſibus & male natis rettulit Philippos acceptos regale numiſma. II. 1, 233. 234.
Inculto ſub corpore hoc latet. I. S. 3, 34.
Incultum ingenium. I. Epl. 3, 22.
Incurata ulcera celat malus pudor. 16, 24.
Incuria maculas fudit. A. P. 352.
Incurreret hoſtis. II. S. 1, 37.
Incuteret bellum Lucania. *ibid.* 38. 39.
Incuriant tibi pudorem aliena peccata. I. Epl. 18, 77.
Incutiat tibi quid negoti. II. S. 1, 80. 81.
Incutiunt urbis deſiderium. I. Epl. 14, 22.
Inde. I. S. 1, 117. 5, 3. 94. 6, 114. 8, 3. 28. II. 6, 98. I. Epl. 15, 24.
Indecoro pulvere ſordidos. II. Od. 1, 22.
Indi ſuperbi petunt reſponſa. C. S. 55. 56.
Indiæ divitis. III. Od. 24, 2.
Indicant clarius. IV. 8, 19.
Indicat. I. 5, 14.
Indicativus pro ſubjunctivo.
miſi ſuſtulerat *pro* ſuſtuliſſet. II. 17, 28.
Indice digito monſtraret. II. S. 8, 26.

Indiciis recentibus rerum abdita monſtrare. A. P. 49.
Indicis jejunia. II S. 3, 291.
Indico bellum ventri. I. S. 5, 7. 8.
Indicta primus proferres. A. P. 130.
Indictis. I. Epl. 7, 76.
Indictum dicam ore alio. III. Od. 25, 7. 8.
Indicum ebur. I. 31, 6.
Indigna Tragœdia. A. P. 231.
Indigna honore ferentur. II. Epl. 2, 112.
ſcripta. I. Epl. 19, 41. 42.
Tragœdia. A. P. 231.
venia. *ibid.* 264.
Indignatio liberrima. Ep. 4, 10.
Indignatur privatis. A. P. 90.
Indigni fraternum fœdus rumpere. I. Epl. 3, 35.
Indignis honores dat. I. S. 6, 15. 16.
Indigno faſces detulerit. I. Epl. 16, 34.
hæredi. III. Od. 24, 61. 62.
Poëtæ non committenda. II. Epl. 1, 231.
Indignor. II. Epl. 1, 76. A. P. 359.
Indignum. *exclam. Bentl.* II. S. 5, 79.
Indignum pati coges. I. Epl. 16, 74. 75.
quicquam cave faxis. II. S. 3, 38. 39.
quod ortus ſit pejoribus. I. Epl. 6, 22.
Indignus. II. S. 3, 236.
Indocili collo trahente jugum. III. Od. 3, 14. 15.
Indocili grege pars melior. Ep. 16, 37.
Indocilis pauperiem pati. I. Od. 1, 18.
Indocti. II. Epl. 1, 117.
Indoctum canet. 2, 9.
doctumque acerbus recitator fugat. A. P. 473.
juga ferre Cantabrûm. II. Od. 6, 2.
Indoctus pilæ, diſcive trochive. A. P 380.
quid ſaperet. *ibid.* 212.
Indoles nutrita ſub fauſtis penetralibus. IV. Od. 4, 25. 26.
Indomita cervice. I. Epl. 3, 34.
Indomitæ morti. II. Od. 14, 1.
Indomitam licentiam refrenare. III. Od. 24, 28. 29.
rabiem ſedare. Ep. 12, 9.
Indomitas undas auſter exercet. IV. Od. 14, 20, 21.
Indomito ab equo laſſus. II. S. 2, 9. 10.
inguine. Ep. 12, 19.
Indomitus auſter. *Bentl.* IV. Od. 14, 20.
Indormis ſaccis inhians. I. S. 1, 70. 71.
Indormit unctis cubilibus. Ep. 5, 69.
Indos extremos. I. Epl. 1, 45. 6, 6.
domitos. I. Od. 12, 54. 56.
Indotata ſoror eſt mihi. I. Epl. 17, 46.
Inducant animum rogati cantare. I. S. 3, 2.
Inducat emptorem hiantem. 2, 88.
Inducere plumas. A. P. 2.
terris umbras. I. S. 5, 9. 10.
Induceris metuens. II. 7, 56.
Inducit fabula. I. 2, 21. 22.
Indulgens ſibi hydrops creſcit. II. Od. 2, 13.
Indus ante non domabilis. IV. 14, 41. 42.
Indutus quidlibet per loca celeberrima vadet. I. Epl. 17, 28.
Inemori ſpectaculo dapis. Ep. 5, 33. 34.
Inemptas apparet dapes. Ep. 2, 48.
Ineptis amicitur chartis. II. Epl. 1, 270.
Inepte fautor eſt. I. S. 10, 2.
nil molitur. A. P. 140.
Ineptum Criſpinum. I. S. 3, 138.
Ineptus eſt. *ibid.* 49. 50.
famæ ſervit. 6, 16.
Fannius. 10, 79. 80.
Rufillus. 4, 91, 92.
ſine vivat. I. Epl. 17, 32.
Inerant fercula caniſtris. II. 6, 105.
Inermem fugit. I. Od. 22, 12.
trudit in prælia. I. Epl. 5, 17.
Iners. II. S. 7, 39. I. Epl. 1, 38. A. P. 172.
bruma. IV. Od. 7, 12.
glacies ſtat per omnes menſes. II. 9, 5. 6.
ſenſit lora. III. 5, 35. 36.
videri. II. Epl. 2, 126.
Inertem carnem vitans. II. S. 4, 41.
taurum. Ep. 12, 17.
terram. III. Od. 4, 45.
Inertes tineas paſces taciturnus. I. Epl. 20, 12.
verſus reprehendet. A. P. 445.
vexat diſcordia. I. S. 7, 15.
Inertia mollis. Ep. 14, 1.
nos exercet ſtrenua. I. Epl. 11, 28.
Inertiæ ſepultæ celata virtus paulum diſtat. IV. Od. 9, 29. 30.
Inertibus horis. II. S. 6, 61.
Ineſt mihi non mediocris cura. 4, 93. 94.
rebus nec verbis vis ac ſpiritus. I. 4, 46. 47.
Inexcuſabilis. I. Epl. 18, 58.
Inexorabilis. A. P. 121.
Inexpertis amici potentis cultura dulcis. I. Epl. 18, 86.
Inexpertum. A. P. 125.
Infabre ſculptum. II. S. 3, 22.
Infame genus Danai. II. Od. 14, 18. 19.
Infamem juvencum. III. 27, 45.
Infames Acroceraunïæ ſcopulos. I. 3, 20.
Infamia mendax terret. I. Epl. 16, 39.
Infamis Helenæ vice offenſus Caſtor. Ep. 17, 42.
menſa acipenſere. II. S. 2, 47. 48.
Infans animoſus. III. Od. 4, 20.
pudor profari plura prohibebat. I. S. 6, 57.
puella ſi luderet. II. Epl. 1, 99.
Infantes ſtatuas canicula findet rubra. II. S. 5, 39. 40.
Infecit æquor Punico ſanguine. III. Od. 6, 34.
Infectum reddet. 29, 47.
Infectum dolor volet eſſe. I. Epl. 2, 60.
Infelicis gnati. II. S. 3, 304.
Infelix avis. IV. Od. 12, 6.
operam perdas. I. S. 1, 90.
ſumma operis. A. P. 34.
Inferbuit. II. S. 4, 67.
Inferias. II. Od. 1, 28.
Inferiorem compeſcere pœnis, *pro* minorem. I. S. 8, 31.
Inferius mari cœlum ſidet. Ep. 5, 79.
Infernas canes videres errare. I. S. 8, 34. 35.
Infernis tenebris. IV. Od. 7, 25.
Infeſtis. II. 10, 13.
à latronibus tutus. II. S. 1, 42.
armis. *Bentl.* III. Od. 8, 19.

Infesto. I. S. 4, 91.
Infestus Medus. III. Od. 8, 19.
nautis Orion. Ep. 15, 7.
Inficiet rivos rubro sanguine. III. Od. 13, 6. 7.
Inficit pallor albus ora. Ep. 7, 15.
Infideles arbitræ rebus meis nox & Diana. Ep. 5, 50. 51.
Infidelis Allobrox. Ep. 16, 6.
Infidi Persæ. IV. Od. 15, 23.
Infido Lycambæ spretus gener. Ep. 6, 13.
scurræ amicus distabit. I. Epl. 18, 4.
Infidum vulgus. I. Od. 35, 25.
Infidus pater Pelopis (infidi *Bentl.*) Ep. 17, 65.
Infima de gente. II. Od. 3, 22. 23.
Infimis ab æquoribus quassas rates eripiunt. IV. 8, 32.
Infinita oratio supplenda per sciebant *aut* dicebant. III. Od. 16, 7.
Infinitivus præsens pro participio in dus.
censet præcidere belli causam. I. Epl. 2, 9.
Infinitivus pro gerundio in di.
Tempus abire. II. Epl. 2, 215.
Infinitivus pro imperfecto indicativi.
currere *pro* currebant. I. S. 8, 47. II, 6. 113.
dissimulare *pro* dissimulabat. I. 9. 66.
excusare *pro* excusabat. I. Epl. 7, 67.
ire *pro* ibam. I. S. 9, 9.
trepidare *pro* trepidabant. II. 6, 114.
urere *pro* urebat. I. 9, 66.
vertere *pro* vertebat. II. 8, 35.
Infinitivus pro supino posteriore.
cereus flecti. A. P. 136.
proponi. II. Epl. 1, 265.
digna geri. A. P. 183.
dignus notari. I. S. 3, 24.
leviora tolli Pergama. II. Od. 4, 11.
niveus videri. IV. 2, 59.
Tradam portare. I. 26, 2.
Infinitivus pro supino priore.
conjurata Græcia rumpere nuptias. I. Od. 15, 7.
egit vivere. 2, 8.
natus consumere fruges. I. Epl. 2, 27.
persequor frangere. I. Od. 23, 10.
properat sedare rabiem. Ep. 12, 9.
relinquas haurire. I. S. 1, 52.
sumes celebrare. I. Od. 12, 2.
Infinitivus pro ut *cum subjunctivo.*
admonuit sol me ire. I. S. 6, 125.
vocatus levare. II. Od. 18, 38.
Infirmas oves tondet. Ep. 2, 6.
Infirmior. I. S. 9, 71.
Infirmo capiti. I. Epl. 16, 14.
Infla sermonibus tumidis utrem crescentem. II. S. 5, 98.
Inflans. 3, 317.
Inflaret. *ibid.* 319.
Inflat sedulus spectator. II. Epl. 1, 178.
Inflavit venas libido tetra. I. S. 2, 33.
Inflet ambas buccas iratus. I. S. 1, 20. 21.
Informes hyemes. II. Od. 10, 15.
Informem agrum albis ossibus. I. S. 8, 16.
Informis situs premit. II. Epl. 2, 118.
Infortunia tua me lædent. A. P. 103.
Infossus puer. Ep. 5, 32.
Infra. II. S. 1, 25. II. 8, 20. 23. II. Epl. 1, 14.
Infregerit teneros caules alieni horti. I. S. 3. 116.
Infregi latus. Ep. 11, 22.
Infrequens. I. Od. 34, 1.
Infundam tibi fastidienti majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Infundis. I. Epl. 2, 54.
Ingemens laboribus. Ep. 5, 31.
Ingenii culpâ deterere. I. Od. 6, 12.
Ingenii benigna vena. II. 18, 9. 10.
Ingeniis ille non favet. II. Epl. 1, 88.
Ingenio lene tormentum admoves. III. Od. 21, 13.
offensi doluere. II. S. 1, 67.
primorum extremi. II. Epl. 2, 204.
Ingenium arte fortunatius. A. P. 295.
candidum pauperis. Ep. 11, 11. 12.
cui sit. I. S. 4, 43.
Grajis dedit Musa. A. P. 323. 324.
incultum parvum hirtum turpiter. I. Epl. 3, 21. 22.
ingens. I. S. 3, 33.
Lucili. II. S. 1, 74.
præter. 6, 14. 15.
promit crustula nova. 4, 45.
quod sibi desumpsit vacuas Athenas. II. Epl. 2, 81.
rapido amni ferventius. I. S. 10, 62. 63.
res adversæ solent nudare. II. 8, 73. 74.
rude. A. P. 410.
Ingens æquor. I. Od. 7, 32.
bellua. II. S. 3, 315. 316.
flagitium. 4, 82.
fossa. 3. 59.
fultura stomacho ruenti. 3, 154.
Idomeneus. IV. Od. 9, 19. 20.
ingenium. I. S. 3, 33.
machina. II. Epl. 2, 73.
pinus. II. Od. 3, 9.
valvarum strepitus. II. S. 6, 111 112.
virtus. 7, 102. 103.
vitium credidit pauperiem. 3, 91. 92.
Ingentes acervos spectat irretorto oculo. II. Od. 2, 23. 24.
dolores das adimisque. II. S. 3, 288.
Ingentem acervum frumenti. *ibid.* 111.
Antiochum cecidit. III. Od. 6, 35. 36.
Ingentia facta. II. Epl. 1, 6.
Ingenuis ferentem immemorata legi juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Ingenuo amore peccas. I. Od. 27, 16. 17.
patre natus. I. S. 6, 21.
Ingenuos claroque parentes habeat. *ibid.* 91.
Ingenuum leonem imitata vulpes. II. 3, 286.
Ingenuus. I. 6, 8. A. P. 383.
puer. III. Od. 24, 55.
Ingerere nautis convitia. I. S. 5, 11. 12.
Ingluvie ingrata rem stringat. 2, 8.
Ingrata tempora. I. Epl. 1, 23.
Ingratam Veneri superbiam pone. III. Od. 10, 9.
Ingrato otio ventos obruit. I. 15, 3. 4.

Ingratos hæc ſeges tulit. I. Epl. 7, 21.
oculos. *Bentl.* II. Epl. 1, 188.
Ingratus lector. 19, 35.
Inguen obſcœnum. I. S. 2, 26.
Inguina tument. 2, 116.
Inguine indomito. Ep. 12, 19.
obſcœno. I. S. 8, 5.
ſuperbo. Ep. 8, 19.
Inguſtata rhombi ilia. II. S. 8, 30.
Inhæret nova arbor collibus. Ep. 12, 20.
Inhians indormis ſaccis. I. S. 1, 70. 71.
Inhoneſtum & factu inutile. 4, 124.
Inhoneſtus ignota matre. 6, 36.
Inhorruit veris adventus mobilibus foliis. (inhorruit vepris ad ventum *Bentl.*) I. Od. 23, 5. 6.
Inhoſpita teſqua. I. Epl. 14, 19.
Inhoſpitalem Caucaſum. I. Od. 22, 6. 7. Ep. 1, 12.
Inhumanæ Camœnæ ſenium depone. I. Epl. 18, 47.
Inhumato. II. S. 3, 195.
capiti particulam dare. I. Od. 28, 24. 25.
Injecit frena licentiæ rectum evaganti. IV. 15, 10. 11.
Injecta monſtris ſuis terra dolet. III. 4, 73.
ſi qua mentio coram te fuerit. I. S. 4, 93. 94.
Injiciat curam ſingula quærendi. 6, 32.
manus incontinentes. I. Od. 17, 26.
Inimica domos linquis. 35, 24.
fulmina parum caſtis lucis mittere. 12, 59. 60.
quibus eſt Canidia. II. S. 1, 48.
virgo belluis. I. Od. 12, 22. 23.
Inimicat ira urbes miſeras. IV. 15, 20.
Inimice Diis ſenex. II. S. 3, 123.
lamnæ. II. Od. 2, 2.
Inimicis. Ep. 17, 74. II. S. 2, 107.
Inimicitias truces genuit ira. I. Epl. 19, 48. 49.
Inimicum. I. S. 5, 49.
Inimicus odor nervis decedet. II. 4, 53.
Iniqua caſtra Trojæ fefellit. I. Od. 10, 15. 16.
moraris lite. II. Epl. 2, 19.
Iniquæ mentis aſellus. I. S. 9, 20.
Parcæ prohibent. II. Od. 6, 9.
Iniquam ſancimus in noſmet legem. I. S. 3, 67.
Iniquas hiemes æquora ſentiunt. III. Od. 1, 32. 33.
Inique immeritum cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Iniqui nomen æquus ferat. 6, 15.
Iniquis Vertumnis natus. II. S. 7, 14.
Iniquos penates mœret. II. Od. 4, 15. 16.
Iniquum frugibus curſum mutavit amnis. A. P. 67.
juſto ſecernere. I. S. 3, 113.
littus. II. Od. 10, 4.
noſtris vitiis. I. 2, 47.
Iniquus. I. Epl. 19, 36.
Inire ſedes lucidas. III. Od. 3, 33. 34.
Injuria tardis facienda. II. S. 6, 28.
Injuriofis ventis ferar cinis aridus. Ep. 17, 33. 34.
Injurioſa pede columnam ſtantem ne proruas. I. Od. 35, 13. 14.
Injuſtæ capellæ ad mulctra veniunt. Ep. 16, 49.
Injuſti deſiſtant. I. S. 3, 3.
Injuſte vendit *i. e.* nimio pretio. II. Epl. 1, 75.
Injuſti metu inventa jura. I. S. 3, 111.
Innantem Lyrim littoribus. III. Od. 17, 8.
Innaſcitur urenda ſilix agris neglectis. I. S. 3, 37.
Innatat lactuca ſtomacho poſt vinum. II. 4. 59, 60.
Innati triviis. A. P. 245.
Innectes gutturi tuo vincula. Ep. 17, 72.
Innixus arte hac vagus Hercules attigit arces igneas. III. Od. 3, 9, 10.
Innocens mulier. 24, 18.
Innocentis Lesbii pocula. I. 17, 21.
Innumerabilis annorum ſeries. III. 30, 4. 5.
Ino flebilis. A. P. 123.
Innominata cubilia perprimat. Ep. 16, 38.
Inominatis verbis parcere. *Bentl.* III. Od. 14, 11.
Inopem & Laris & fundi paterni. II. Epl. 2, 50. 51.
ſolatur. 1, 131.
te venæ deficient. II. S. 3, 153.
Inopes coloni erimus. II. Od. 14, 12.
rerum verſus. A. P. 322.
Inopi amico nolit dare. I. S. 2, 5.
Inopis animi me finxerunt Dii. 4, 17. 18.
Inops Barrus (Inops panis *in genit. ex conj. Bentl.*) *ibid.* 110.
Cupido agitet vexetque. I. Epl. 18, 98.
inter magnas opes. III. Od. 16, 28.
redeam domum. II. S. 5, 6.
Inornata nomina. A. P. 234.
Inornatum te chartis ſileri ego non patiar *pro* illaudatum. IV. Od. 9, 30. 31. 32.
Inperet. *Bentl.* C. S. 51.
Inpiger Appulus. *Bentl.* III. Od. 16, 26.
Inprimis. II. S. 8, 6.
Inquam. II. Od. 8, 13. I. S. 9, 5. 8. 70. 10, 64. II. 3, 276. 7, 22. 8, 27.
Inquieti Adriæ turbidus dux auſter. III. Od. 3, 4. 5.
Inquietis præcordiis aſſidens. Ep. 5, 95.
Inquimus. I. S. 3, 66.
Inquinavere nuptias. III. Od. 6, 17. 18.
Inquinavit ære aureum tempus. Ep. 16, 64. 65.
Inquiner caput albis merdis. I. S. 8, 37.
Inquiram. II. S. 3, 41.
Inquirant vitia. I. 3, 28.
Inquis (inquit *Bentl.*) 4, 79. II. 1, 5. 2, 99.
Inquit. I. 1, 62. 2, 32. 35. 57. 3, 23. 126. 5, 59. 9, 7. 14. 38. 40. II. 2, 99. 3, 39. 319, 6, 90. 8, 43. I. Epl. 7, 93. 16, 35. II. 2, 40.
Inquiet. II. S. 5, 43.
Inſana ſidera Capræ. III. Od. 7, 6.
Inſanibile caput tribus Anticyris. A. P. 300.
Inſane. II. S. 2, 33. 3, 184. 326. 6, 29. 7, 95.
Inſani leonis. I. Od. 16, 15.
nomen ſapiens ferat. I. Epl. 6, 15.

In-

Insani scribæ. I. S. 5, 35.
Insania amabilis me ludit. III. Od. 4, 5. 6.
levis. II. Epl. 1, 118.
summa. II. S. 3, 221.
Insanientem Bosphorum tentabo. III. Od. 4, 30. 31.
Insanientis sapientiæ. I. 34, 2.
Insanior horum uter est. II. S. 3, 102.
Labione. I. S. 3, 82.
Insanire doceo. II. 3, 81.
docebo. 3, 63.
juvat. III. Od. 19, 18.
læso signo lagenæ. II. Epl. 2, 134.
nepotes stultos vincit ratio. II. S. 3, 225.
parat ratione certa modoque. 3, 271.
putas qua stultitiâ (quam stultitiam *Bentl.*) 3, 30.
solennia. I. Epl. 1, 101.
Insanis & tu. II. S. 3, 32.
fulgoribus acies stupet. 2, 5.
legibus solutus. 6, 68. 69.
Insanisse occisa parente. 3, 134.
Insanit amica. I. 4, 49.
emendo statuas. II. 3, 64.
homo. 7, 117.
non minus. I. 2, 49.
nuptarum amoribus. 4, 27.
Insanius in silvam ne feras ligna. 10, 34.
Insano assidet. I. Epl. 5, 14.
tibi nomen posuere. II. S. 3, 47. 48.
Insanos amores. III. Od. 21, 3.
inter haberi. II. S. 3, 40.
Insanum atque stultum me fateor. *ibid.* 305. 306.
autumat. *ibid.* 44. 45.
dixerit. *ibid.* 298.
hoc modo te crede. *ibid.* 51. 52.
hoc te facit. I. 2, 96. 97.
te omnes pueri puellæque clamant. II. 3, 130.
Insanus. I. 6, 27. II. 3, 40. 67. 120. 159. 197. 201.
Inscitia juris vafri. II. 2, 131.
legum. 1, 81.
rerum vexat. I. Epl. 3, 33.
veri cœcum agit. II. S. 3, 43. 44.
Inscitus metuit lituram. *Bentl.* II. 1, 167.
Inscium laborum nido propulit. IV. Od. 4, 6.
Inscius unde vitam sumeret. III. 5, 37.
Insculpere patrimoni summam saxo. II. S. 3, 90.
Insectere. 7, 41.
Insector. II. Epl. 1, 69.
Insecutæ silvæ Orphea. I. Od. 12, 7. 8.
Insedit siderum vapor Appuliæ. Ep. 3, 15. 16.
Insenuit curis & libris. II. Epl. 2, 82. 83.
Insepulta membra lupi different. Ep. 5. 99.
Insequeris. II. Epl. 2, 19.
Inserere stellis. III. Od. 25, 6.
Insereres puellarum choro. II. 5, 21.
Inseris. I. S. 5, 12.
me vatibus. I. Od. 1, 35.
Inserit ramos feliciores. Ep. 2, 13. 14.
Inservit honori. A. P. 167.
Inseverit tibi vitiorum natura. I. S. 3, 35. 36.
Insidias omnes fugit. *ibid.* 58. 59.
tibi fieri mavis. 2, 103. 104.
Insidiatorem fugerit præroso hamo. II. 5, 25.
Insidis. 6, 117.
Insidiosi lenonis. II. Epl. 1, 172.
Insigne dicam. III. Od. 25, 7.
præsidium mœstis reis. II. 1, 13.
Insignem attenuat Deus (insigne. *Bentl.*) I. 34, 13.
baccam aceto diluit. II. S. 3, 240. 241.
fronte. I. Od. 33, 5.
Nearchum repetens. III. 20, 6.
pharetra. I. 21, 11.
Insignes Delphos Apolline. 7, 3. 4.
& imos sortitur *pro* claros sive summos. III. 1, 15.
Insigni Camœna referam. I. 12, 39.
Insignia morbi ponas. II. S. 3, 254.
Insignibus projectis. 7, 53.
raptis. Ep. 5, 12.
Insignis Homerus. A. P. 401.
tota urbe cantabitur. II. S. 1, 46.
Insiluit frigidus ardentem Ætnam. A. P. 465. 466.
Insistet victor barbarus cineres. Ep. 16, 11.
Insitam vim doctrina promovet. IV. Od. 4, 33.
Insitiva pyra decerpens. Ep. 2, 19.
Insolabiliter de fratre rapto dolentis. I. Epl. 14, 7. 8.
Insolens dissipabit Quirini offa. Ep. 16, 13. 14.
emirabitur. I. Od. 5, 8.
exercitus. 16, 20.
Insolentem Achillem *pro* non solitum. II. 4, 2. 4.
ludum pertinax ludere *pro* non solitum. III. 29, 50.
Insolenti à lætitia mentem temperatam servare. II. 3, 2. 3. 4.
Insolentiæ meæ terra cedet. Ep. 17, 75.
Insolitos nisus docuere. IV. Od. 4, 8.
Insolitum eloquium præceps facundia tulit. A. P. 217.
Insomnis agit frigidas noctes non sine lacrymis. III. Od. 7, 6. 7. 8.
Insons Cerberus. II. 19, 29.
& purus. I. S. 6, 69.
Insperata pluma tuæ superbiæ cum veniet. IV. Od. 10, 2.
Inspersos nævos corpore reprendas. I. S. 6, 67.
Inspexit mores hominum. I. Epl. 2, 20.
Inspice. 7, 39.
Inspiciunt. I. S. 2, 87.
Instanti senectæ nec pietas moram affert. II. Od. 14, 2. 3. 4.
Instantis Tyranni vultus. III. 3, 3.
Instar veris vultus tuus affulsit. IV. 5, 6. 7.
Instat auriga equis. I. S. 1, 115.
& addit. II. 6, 39.
fatum mihi triste. I. 9, 29.
sudor navitis. Ep. 10, 15.
Instillare auriculis præceptum. I. Epl. 8, 16.
Instillat. II. S. 2, 62.
Instita. I. 2, 29.
Institor. III. Od. 6, 30.
Institoribus multum amata. Ep. 17, 20.
Institui. A. P. 22.
Institutæ amphoræ fumum bibere Tullo consule *pro* amphoræ cœptæ. III. Od. 8, 11. 12.
Institutum iter serpens rumpat. 27, 5.

Inſtituunt vitæ labores. II. S. 6, 21. 22.
Inſto præcedentibus. I. Epl. 2, 71.
Inſtravit modicis tignis pulpita. A. P. 279.
Inſtructior decem vitiis. I. Epl. 18, 25.
Inſtruit exemplis. II. 1, 131.
Inſtrumento artis abjecto. I. S. 3, 131.
Inſuavis habeare. *ibid.* 85.
Inſudet vulgi manus. 4, 72.
Inſuevit pater optimus hoc me. *ibid.* 105.
Inſulas divites. Ep. 16, 42.
Inſulis divitibus. IV. Od. 8, 22.
Inſultet armentum buſto Paridis. III. 3, 40. 41.
Inſumere. II. S. 2, 102.
Inſuper addes. 4, 68.
Inſurgat Aquilo. Ep. 10, 7.
Intabuiſſent pupulæ. 5, 40.
Intacta apotheca procis. II. S. 5, 7.
Intactæ Palladis urbem carmine celebrare. I. Od. 7, 5. 6.
Intactas boves moraris. Ep. 9, 21. 22.
Intacti carminis autor. I. S. 10, 66.
Intactis. II. Epl. 1, 151.
theſauris Arabum opulentior. III. Od. 24, 1. 2.
Intactum quid nefaſti linquimus. I. 35, 35. 36.
Intactus Britannus. Ep. 7, 7.
Intaminatis honoribus fulget. III. Od. 2, 18.
Integer audit. 7, 22.
eſt animi. II. S. 3, 220.
eſt mentis. *ibid.* 65.
ipſe. 1, 85.
laudo. II. Od 4, 22.
ſuperſtes. 17, 7. 8.
vitæ. I. 22, 1.
Integrâ cum mente. 31, 18. 19.
Integra lintea. 14, 9.
Integræ Dianæ tentator Orion. III. 4, 70. 71.
Integris fontibus gaudes. I. 26, 6. 7.
opibus hunc novi. II. S. 2, 113.
Integro die. IV. Od. 5, 38. 39.
Integrum dominus edax conſumeret. II. S. 2, 92.
inceſto addidit. III. Od. 2, 30.
ſaporem perdunt. II. S. 4, 54.
victorem. IV. Od. 4, 66. 67.
Intelligit unus quanti me facias. I. Epl. 9, 1. 2.
Intendes ſtudiis animum & honeſtis rebus. 2, 36.
Intenta caprea lætis paſcuis. IV. 4, 13. 14.
Intentata nites. I. 5, 13.
Intentatum Poëtæ noſtri nil liquere. A. P. 285.
Intentum Veneri ſomnus aufert. I. S. 5, 83. 84.
Intentus merulis auceps decidit. A. P. 458.
Inter. I. Od. 8, 6. 12, 46. 47. 32, 6. III. 3, 11. 37. 5, 47. 6, 26. 10, 6. 15, 5. 16, 28. I. S. 1, 105. 116. 2, 40. 80. 3, 1. 53. 82. 7, 9. 11. 12. 10, 91. II. 2, 4. 32. 92. *&c.*
Inter *caſui poſtpoſitum.*
extremos inter. I. S. 1, 116.
genus hoc inter. 3, 60.
hæc inter. Ep. 2, 38.
venales inter. I. S. 1, 47.
veteres inter. II. Epl. 1, 43.
Inter cuncta leges. I. 18, 96.
errare leones. III. Od. 27, 51.
ludere virgines. 15, 5.
Interciderit tibi nunc aliquid. II. S. 4, 6.
Intercinat medios actus. A. P. 194.
Interdicta ſi petes. I. S. 2, 96.
voluptas. I. Epl. 6, 64.
Interdicto huic omne jus adimat. II. S. 3, 217.
Interdum. II. Od. 12, 28. I. S. 9, 9. 10, 13. II. 7, 8. I. Epl. 18, 60. II. 1, 63. A. P. 93. 319.
Interea. I. S. 5, 31.
Interam. 9, 38.
Interemto Haſdrubale. IV. Od. 4, 72.
Intererit multum. A. P. 114.
Satyris protervis paulum pudibunda. *ibid.* 233.
Intereſt Hercules epulis Jovis. IV. Od. 8, 29. 30.
in matrona ancillave togata pecces. I. S. 2, 62. 63.
nil. II. Od. 3, 22.
Interfuſæ æquora nitentes Cycladas vites *pro* fuſæ inter æquora. I. 14, 19. 20.
Interim. III. 20, 9. Ep. 2, 25.
Interimis uxorem laqueo. II. S. 3, 131.
Interiore nota. II. Od. 3, 8.
Interiore gyro diem trahit bruma. II. S. 6, 25. 26.
Interire novæ lunæ pergunt. II. Od. 18, 16.
Interit verborum vetus ætas. A. P. 61.
Interitu Meleagri. *ibid.* 146.
Interitum Poëtæ Siculi narrabo. *ibid.* 463. 464.
Interitura æſtas ver poterit. IV. Od. 7, 9. 10.
ne credas. 9, 1.
Interlunia. I. 25, 11. 12.
Interminato cibo. Ep. 5, 39.
Intermiſcere verba petita foris. I. S. 10, 29. 30.
Intermiſſa Venus diu bella rurſum moves. IV. Od. 1, 1. 2.
Interpellandi locus hic erat. I. S. 9, 26.
Interpellarim te lævo tempore. II. 4, 4. 5.
Interpellet. I. 6, 127.
Interpres. II. 4, 91.
Deorum. A. P. 391.
fidus. *ibid.* 133. 134.
Interprete lingua. *ibid.* 111.
Interreptare ſilvas ſalubres. I. Epl. 4, 4.
Interſis lætus populo. I. Od. 2, 46.
Interſit hoc ab ipſo. II. S. 8, 32.
nec Deus. A. P. 191.
nihil. *ibid.* 237.
Intervalla. II. Epl. 2, 70.
Inteſtabilis & ſacer. II. S. 3, 181.
Intimo ab angulo. I. Od. 9, 21. 22.
Intonata hiems Eois fluctibus. Ep. 2, 51. 52.
Intonſi Catonis. II. Od. 15, 11.
Intonſos capillos Apollinis aura agitaret. Ep. 15, 9.
Intonſum. I. Epl. 7, 90.
Cynthium pueri dicite. I. Od. 21, 2.
Intorti angues Eumenidum capillis. II. 13, 35. 36.
Intra. 9, 23. III. 11, 43. I. S. 1, 49. I. Epl. 2, 16. 18, 73. II. 1, 31. 2, 114. A. P. 266.
Intrarit dolor. Ep. 15, 16.
Introrſum cederet. II. S. 1, 65.
turpem videt (introrſus. *Bentl.*) I. Epl. 16, 44. 45.
Intueris me ut noverca. Ep. 5, 9.

Intu-

Intulerat magnum terrorem. III. Od. 4, 49.
Intulit ignem gentibus fraude mala. I. Od. 3, 28.
Latio artes. II. Epl. 1, 156. 157.
pedem. Ep. 16, 58.
Intumescit humus alta viperis. Ep. 16, 52.
Intus cadis positis. II. S. 3, 115. 116.
digna geri. A. P. 182, 183.
foret. I. S. 2, 67.
monstratum. 1, 52. 53.
nos natura format. A. P. 108.
positi auri. II. S. 3, 142.
positis membranis. A. P. 389.
Invecta licentia. *Bentl.* II. Epl. 1, 145.
Invenere nomina. I. S. 3, 104.
Tyranni non majus tormentum invidia. I. Epl. 2, 58. 59.
Invenerit plura datis. II. Epl. 2, 192.
Inveni primus piper album. II. S. 4, 74.
Invenias Poëtæ disjecti membra. I. S. 4, 62.
Inveniant quando ullum parem. (invenient *Bentl.*) I. Od. 24, 8.
Invenior mendacior Parthis. II. Epl. 1, 112.
Invenisse Tragicæ Camœnæ genus. A. P. 275.
Inventa Fescennina licentia. II. Epl. 1, 145.
jura metu injusti. I. S. 3, 111.
Inventis miser abstinet. A. P. 170.
Invento thesauro. II. S. 6, 11.
Inventore minor. I. 10, 48.
Inventum poëma animis juvandis. A. P. 377.
Inverecundus Deus. Ep. 11, 13.
Inversi mores. III. Od. 5, 7.
Inverso mari. Ep. 10, 5.
Inversum annum Aquarius contristat. I. S. 1, 36.
vomerem trahentes boves videre. Ep. 2, 63. 64.
Invertimus virtutes. I. S. 3, 55.
Invertunt tota vinaria. II. 8, 39.
Invicem. I. Od. 25, 9. III. 28. 9.
Invicta Medæa. A. P. 123.
Invicte. Ep. 13, 12.
Invicti Cæsaris res dicere. II. S. 1, 11.
Glyconis membra. I. Epl. 1, 30.
Jovis uxor. III. Od. 27, 73.
Invictus vindemiator. I. S. 7, 30.
Invida ætas fugerit. I. Od. 11, 7. 8.
cura. I. Epl. 10, 18.
taciturnitas. IV. Od. 8, 23. 24.
Invidæ Carthaginis. Ep. 7, 5.
Invideant pure tibi rem apparere. I. S. 2, 100.
Invideat quivis mihi jure. I. S. 6, 50.
Invideat quod ego canto Hermogenes *pro* invidere possit. 9, 25.
Invidendâ aulâ caret sobrius. II. Od. 10, 7. 8.
Invidendis postibus. III. 1, 45.
Invidens deduci. I. 37, 30. 31.
Invideor. A. P. 56.
Invides Arabum Gazis. I. Od. 29, 1. 2.
Invidet Falernis uvis. II. 6, 19. 20.
nigro orco. IV. 2, 23. 24.
usum lignorum. I. Epl. 14, 41. 42.
Invidi quærimus sublatam ex oculis virtutem. III. Od. 24, 31. 32.
Invidia accrevit. I. S. 6, 26.
acris. 3, 60. 61.
invita fatebitur. II. 1, 76. 77.
major relinquam urbes. II. Od. 20, 4. 5.
torquebere. I. Epl. 2, 37.
Tyranni Siculi non invenere majus tormentum. I. Epl. 2, 58. 59.
Invidiæ corrector. II. Epl. 1, 129.
haberet minus. I. 17, 50. 51.
in horam & diem subjectior. II. S. 6, 47. 48.
Invidiam comperit domari supremo fine. II. Epl. 1, 12.
paras placare virtute relicta. II. S. 3, 13.
Invidit illi ciceris nec longæ avenæ. 6, 84.
Invido dente mordeor minus. IV. Od. 3, 16.
flatu Notus detinet. 9, 10.
Invidus. I. Epl. 1, 38.
ægris. 17, 7.
Lycus. III. Od. 19, 22. 23.
macrescit opimis alterius rebus. I. Epl. 2, 57.
Inviolatus amnem Scythicum visam. III. Od. 4, 35. 36.
Invisa negotia me Romam trahunt. I. Epl. 14, 16. 17.
non feres pueris munuscula. 7, 17.
Invisam terram pede pepulisse. III. Od. 18, 15. 16.
Invisas cupressos. II. 14. 23.
Invisi horridas sedes Tænari. I. 34, 10. 11.
Invisis foribus hæret. II. S. 3, 261. 262.
Invisum est quod petis. II. Epl. 2, 64.
janitorem. III. Od. 14, 23.
illis me facit. I. Epl. 15, 3. 4.
nepotem. III. Od. 3, 31.
fidus agricolis. I. S. 7, 26.
Invisus taurus. III. Od. 27, 71. 72.
Invita invidia usque fatebitur. II. S. 1, 76. 77.
Minerva nihil dicas faciasve. A. P. 385.
verba non sequentur rem præviſam. A. P. 311.
verba recedant. II. Epl. 2, 113.
Invitet leves somnos. Ep. 2, 28.
Invito vultu risit. III. Od. 11, 21. 22.
Invitum laboret servare. I. Epl. 20, 16.
quatiam. I. Od. 18, 12.
servat. A. P. 467.
Invitus facias sumptum. II. Epl. 2, 195. 196.
non. I. 5, 21. 22.
pones. 10, 31. 32.
Inulas acidas mavult. II. S. 2, 44.
amaras incoquere. 8, 51. 52.
Inulta tellure. II. Od. 1, 26. 27.
Inultæ feræ catulos celent. III. 3, 41. 42.
Inulti moriemur. II. S. 8, 34.
Inultis precibus non linquar. I. Od. 28, 33.
Inulto dicere permitto. II. S. 189. 190.
odio. I. Epl. 2, 61.
Inultos Medos equitare non sinas. I. Od. 2, 51.
Inultus compellarer. II. S. 3, 297.
riseris. Ep. 17, 56.
testis. I. S. 8, 44.
ut puer flebo. Ep. 6, 16.
Inunctis oculis. I. S. 3, 25.
Inungi lippus contemnas. I. Epl. 1, 29.

Involitant comæ humeris. IV. Od. 10, 3.
Involvo me mea virtute. III. 29, 54. 55.
Inurbanum seponere lepido dicto. A. P. 273.
Inutile aurum. III. Od. 24, 48.
factu. I. S. 4, 124.
lignum. 8, 1.
nomen. I. Od. 14, 13.
quod jaceret, sublegit. II. S. 8, 12.
Inutiles ramos falce amputans. Ep. 2, 13.
Inutili alga. III. Od. 17, 10.
Iö Bacche. I. S. 3, 7.
cives. A. P. 460.
triumphe. IV. Od. 2, 49. 50. Ep. 9, 21. 23.
vaga. A. P. 124.
Jocatus permulta in faciem. I. S. 5, 62.
Jocis aptior. II. Od. 19, 25.
relictis retractes næniæ munera. 1, 37. 38.
sine nil est jucundum. I. Epl. 6, 65. 66.
speciosa fabula. A. P. 319. 320.
vivas. I. Epl. 6, 66.
Joco certare. II. Od. 12, 18.
cum sævo sub juga mittere. I. 33, 11. 12.
& cum risu videres. I. S. 8, 50.
Jocos dedit. 5, 98.
eripuere anni. II. Epl. 2, 55. 56.
geris. III. Od. 21, 2.
Jocosa imago. I. 12, 3. 4.
Jocosæ lyræ hoc non conveniet. III. 3, 69.
Jocose Mæcenas. Ep. 3, 20.
Jocosi Liberi munera. IV. Od. 15, 26.
oderunt tristem. I. Epl. 18, 89.
Jocosius dixero. I. S. 4, 104.
Jocoso furto condere. I. Od. 10, 7. 8.
Lyæo arcanum consilium retegis. III. 21, 15. 16.
sermone opus est. I. S. 10, 11.
Jocularia percurram ridens. 1, 23. 24.
Jocum tentavit gravitate incolumi. A. P. 222.
tumultus vestri movere. I. Epl. 19, 20.
Jocundis in rebus beatus vive. II. S. 6, 96.
Jocus circumvolat. I. Od. 2, 34.
cœpit in rabiem verti. II. Epl. 1, 149.
ille te postulat. II. Od. 6, 21. 22.
neu sis. II. S. 5, 37.
Ionicos motus doceri gaudet. III. Od. 6, 21.
Ionius attagen. Ep. 2, 54.
sinus. 10, 19.
Jove ab æquo tibi multa merces defluit. I. Od. 28, 27. 28. 29.
æquo judicat. II. Epl. 1, 68.
copia major donari possit. I. 12, 2. 3.
incolumi. III. Od. 5, 12.
non probante. I. 2, 19.
sub frigido manet venator. 1, 25. 26.
uno sapiens est minor. I. Epl. 1, 106.
Jovem ad aversum preces. Ep. 10, 18.
hæc sentire spem bonam reporto. C. S. 73. 74.
nives deducunt *pro* cœlum in nubes contractum. Ep. 13, 2.
per improbaturum hæc. 5, 8.
ponere fulmina per nostrum scelus non patimur. I. Od. 3, 39. 40.
satis est orare qui donat & aufert. I. Epl. 18, 111.
tonantem cœlo regnare credidimus. III. Od. 5, 1. 2.
Jovi intulerat magnum terrorem. 4, 49.
redde dapem obligatam. II. 7, 17.
sic gratum. Ep. 9, 3.
signa nostro restituit. IV. Od. 15, 6.
supremo dilectam Latonam. I. 21, 3. 4.
Jovis admissus arcanis Minos. 28, 9.
auræ. C. S. 32.
auribus ista servas. I. Epl. 19, 43. 44.
concilio. III. Od. 25, 6.
conjuge & sorore. 3, 64.
epulis Hercules interest. IV. 8, 29. 30.
fulminantis manus magna. III. 3, 6.
imperium in reges. 1, 6.
invicti uxor. III. Od. 27, 73.
leges vetent. Ep. 17, 69.
magni. I. Od. 10, 5.
solium attingit. I. Epl. 17, 34.
supremi. I. Od. 32, 13. 14.
tonantis annus hibernus. Ep. 2, 29.
tutela. II. Od. 17, 22. 23.
Ipsa. 8, 13. Ep. 16, 2. I. S. 3, 39. 98. II. 1, 18. 4, 11. A. P. 305.
Ipsam. I. Epl. 6, 16.
Ipsas. I. S. 3, 55.
Ipse. I. Od. 16, 12. 20, 2. Ep. 14, 13. 17, 77. I. S. 1, 67. 4, 108. 5, 57. 6, 86. II. 1, 85. 2, 61. 3, 94. 5, 38. 6, 65. 88. 7, 42. I. Epl. 1, 27. 72. 16, 78. 18, 112. 19, 7. II. 1, 111. 208. A. P. 182. 306.
Ipsi. A. P. 103.
Ipsis à Saturnalibus fugisti. II. S. 3, 4. 5.
Diis charus. I. Od. 31, 13.
ludis attentius populum spectaret. II. Epl. 1, 197.
officiis fungitur. II. S. 6, 108. 109.
Ipso. I. Od. 12, 17. III. 12, 7. IV. 4, 59. II. S. 2, 20. 8, 32. I. Epl. 7, 60. 9, 6.
Ipsos. III. Od. 1, 6.
Ipsum. I. 3, 38. 28, 33. 33, 13. II. 18, 18. I. S. 3, 17. 34. II. 3. 204. 5, 73. 6, 12. 7, 113. 8, 23. I. Epl. 17, 11. II. 1, 141.
Ira capitalis. I. S. 7, 13.
caret. II. Epl. 2, 107.
conferbuit. I. S. 2, 71.
cruenta per medias cædes rapit. III. Od. 2, 11. 12.
enses procudit & miseras urbes inimicat. IV. 15, 19. 20.
erret. II. S. 3, 210.
furor brevis. I. Epl. 2, 62.
genuit inimicitias & funebre bellum. 18, 48. 49.
omnis procul esto. III. Od. 8, 15. 16.
peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
tortus. 18, 38.
utrumque urit. 2, 13.
Iracunda Achillei classis. I. Od. 15, 33. 34.
Diana. A. P. 454.
fulmina. I. Od. 3, 40.
Iracundior improbo Adria. III. 9, 22. 23.

Iracundior paulo. I. S. 3, 29.
Iracundus. I. Epl. 1, 38. A. P. 121.
Iræ correctior. II. Epl. 1, 129.
non moderabitur. 2, 59.
Thyeſten ſtravere. I. Od. 16, 17.
triſtes. *ibid.* 9.
vitium excidi. I. S. 3, 76.
Iram colligit temere ac ponit. A. P. 160.
impellit. *ibid.* 109.
ludus genuit. I. Epl. 19, 48. 49.
vertite in hoſtiles domos. Ep. 5, 53. 54.
Irarum calidæque rixæ abſtineto. III. Od. 27, 69. 70.
Iras graves. 3, 30. 31.
inter tibi ſupremum diem diluxiſſe crede. I. Epl. 4, 12. 13.
Iraſcar amicis. 8, 9.
Iraſci celerem. 20, 25.
Iratæ mihi juvencum dedat. III. Od. 27, 45. 46.
Iratis Diis. II. S. 3, 8.
lymphis extructa Gnatia. I. 5, 97. 98.
precibus. II. 6, 30.
Irato puero. 3, 258.
Iratos regat. A. P. 197.
regum apices. III. Od. 29, 21.
Iratum mare. Ep. 2, 6.
patruum. II. S. 2, 97.
ventrem eſca placaverit. 8, 5.
vultum verba minarum plena decent. A. P. 106.
Iratus Achilles. II. Epl. 2, 42.
ad ædes tendit. I. 7, 89.
aſellum in rupes detruſit. 20, 15. 16.
Chremes. A. P. 94.
& ſibi & hoſti. II. Epl. 2, 28. 29.
Juppiter. I. S. 1, 20. 21.
quæret parem. Ep. 15, 14.
Servius. II. S. 1, 47.
tibi. 3, 3.
Ire ad lucrum. A. P. 420.
aurum amat per medios ſatellites. III. Od. 16, 9. 10.
curto mulo. I. S. 6, 104. 105.
domum. II. 5, 37.
foras tendebat fruſtra pleno corpore. I. Epl. 7, 31.
jubebo. 17, 8.
jubetur. 7, 75. 76.
lavatum. I. S. 6, 125.
neceſſe. II. S. 6, 26.
ocyus. I. 9, 9.
per domos honeſtas. II. Epl. 1, 149. 150.
per funem extentum. *ibid.* 210. 211.
per fluctus longos. III. Od. 27, 42. 43.
quocunque pedes ferunt. Ep. 16, 21.
recuſes. II. S. 5, 17.
reſtat quo Numa & Ancus devenit. I. Epl. 6, 27.
viam. 2, 65.
vidimus Tiberim. I. Od. 2, 13. 15.
vetet lævus picus. III. 27, 15.
Irent tardius. II. S. 3, 101.
Ires quo te ſapientia duceret. I. Epl. 3, 27.
Irrepertum aurum. III. Od. 3, 49.
Irreſectum pollicem dente rodens. Ep. 5, 47. 48.
Irretorto oculo ſpectat ingentes acervos. II. Od. 2, 24.
Irrevocabile verbum ſemel emiſſum volat. I. Epl. 18, 71.
Irrevocari revolvimus loca jam recitata. II. 1, 223.
Irriguo horto nihil eſt elutius. II. S. 4, 16.
Irriguum corpus mero. 1, 9.
Irriſus triviis. I. Epl. 17, 58.
Irritabile genus vatum placem. II. 2, 102.
Irritant animos ſegnius. A. P. 180.
Irritat amnes quietos diluvies fera. III. Od. 29, 40. 41.
pectus. II. Epl. 1, 211. 212.
Irritum tamen non efficiet. III. Od. 29, 45. 46.
Irroget peccatis æquas pœnas. I. S. 3, 118.
Irrupta copula quos tenet. I. Od. 13, 18.
Is *pronom.* (*Bentl.* IV. 2, 49.) I. S. 1, 59. 9, 18. II. 3, 181. I. Epl. 1, 65.
Iſta. II. S. 2, 27. 5, 61. I. Epl. 10, 8. 19, 43.
Iſtam. II. S. 2, 86.
Iſte. Ep. 5, 3. I. S. 10, 18. I. Epl. 14, 23. 19, 47. II. 2, 90.
Iſter. IV. Od. 14, 46.
Iſthic. I. Epl. 14, 37.
Iſthinc. I. S. 4, 131. I. Epl. 7, 32.
Iſthmius labor. IV. Od. 3, 3.
Iſthuc. I. Epl. 14, 8.
Iſti. I. S. 3, 41. II. 3, 99. A. P. 6.
Iſtis. I. S. 2, 73. 4, 52. 6, 92. II. 2, 99. 3, 108. I. Epl. 6, 67. A. P. 376.
Iſto. I. S. 9, 48. I. Epl. 16, 56. *alii legunt* eſto. II. Epl. 2, 163.
It dies gratior. IV. Od. 5, 7.
It Mæcenas luſum. I. S. 5, 48.
It redit. I. Epl. 7, 55.
Ita. I. Od. 24, 11. II. 15, 10. I. S. 1, 96. 2, 20. 3, 79. 101. 6, 50. II. 1, 59. 2, 46. 124. *Bentl. &c.*
Ita *aut* adeò *omiſſum ante* ut.
ad unguem factus, ut non magis alter. I. S. 5, 3.
ex noto fictum carmen, ut quivis ſperet idem. A. P. 240.
ira fuit capitalis, ut mors divideret. I. S. 7, 13.
jungere velit, ut deſinat in piſcem. A. P. 2. 3.
Itala tellure. II. S. 6, 56.
Italæ vires crevere. IV. Od. 15, 13. 14.
Italas res tuteris armis. II. Epl. 1, 12.
tædas. IV. Od. 4, 42. 43.
Italia volantem. I. 37, 16.
Italiæ fruges diffudit copia pleno cornu. I. Epl. 12, 92.
præſens tutela. IV. Od. 14, 43. 44.
ruinis Carthago altior. III, 5, 39. 40.
Italiam curæ promittit ſibi fore. I. S. 6, 34. 35.
Italis armis adjudicat. I. Epl. 18, 57.
Italo aceto perfuſus. I. S. 7, 32.
cœlo. II. Od. 7, 4.
Italos ad modos carmen deduxiſſe. III. 30, 13. 14.
Italum robur. II. 13, 18. 19.
Itaque. I. Epl. 1, 10.
Item. I. S. 3, 77. II. Epl. 1, 46. *Bentl.* A. P. 90.
Iter cæcus velit monſtrare. I. Epl. 17, 4.
faciens vellet rheda tollere. II. S. 6, 42. 43.
facturus per Syrtes æſtuoſas. I. Od. 22, 5. 6.
hoc ignavi diviſimus. I. S. 5, 5.

inſtitutum rumpat ſerpens. III. Od. 27, 5.
liberum munivit. C. S. 43.
longum carpentes. I. S. 5, 94. 95.
melius doctus iniquum curſum mutavit. A. P. 67. 68.
nunc quo tibi eſt. I. S. 9, 16.
peragunt propoſitum ambo. II. S. 6, 99.
ſecretum & vitæ fallentis ſemita. I. Epl. 18, 103.
ſupremum carpere parati. II. Od. 17, 11. 12.
tentat negata via. III. 2, 22.
tutum & patens. 16, 7.
Iterabimus ingens æquor. I. 7, 32.
Iterabitur fortuna clade triſti. III. 3, 62.
Iterare cogor curſus relictos. I. 34, 4. 5.
mella cavis truncis lapſa. II. 19, 11. 12.
Iteraret ab ovo uſque ad mala. *Bentl.* I. S. 3, 7.
Iterat voces. I. Epl. 18, 11. 12.
Iteratæ lanæ vellera Tyriis muricibus. Ep. 12, 21.
Iterum. I. Od. 14, 10. 28, 10. I. S. 10, 39. bis. II. 7, 69. bis. I. Epl. 1, 3. 5, 4.
Ithacam revehi. II. S. 5, 4.
Ithacæ locus equis non eſt aptus (Ithace. *Bentl.*) I. Epl. 7, 41.
Ithacenſis Ulyſſi remigium vitioſum. 6, 63.
Iturum in ultimos orbis Britannos Cæſarem ſerves. I. Od. 35, 29. 30.
Iturus Cretam ventis non ſuis. Ep. 9, 29. 30.
Ityn gemens flebiliter avis. IV. Od. 12, 5. 6.
Jubæ tellus. I. 22, 15.
Jube amœnæ roſæ flores ferre. II. 3, 14.
pelliculam curare. II. S. 5, 38.
Jubeas Græco trocho ludere. III. Od. 24, 56. 57.
libenter eſſe miſerum. I. S. 1, 63.
Jubebat deſere. A. P. 440.
ſervos forum tranſire. I. Epl. 6, 58. 59.
ut facerem. I. S. 4, 121. 122.
Jubebo Ferentinum ire. I. Epl. 17, 8.
hoc animam fortem tolerare. II. S. 5, 20.
reſpicere exemplar vitæ morumque. A. P. 317.
Jubemus ſalvere Fuſcum. I. Epl. 10, 1.
Jubente Corvino. III. Od. 21, 7.
Jubentium civium. 3, 2.
Jubeo audire atque togam componere. II. S. 3, 77.
illud ad hæc. 5, 70.
plorare inter diſcipulorum cathedras. I. 10, 91.
te fieri vappam. 1, 104.
Juberet natura. 6, 93.
Juberis proferre. I. Epl. 13, 7.
Jubes in amicorum numero eſſe. I. S. 6, 61. 62.
Jubet ad lucrum ire. A. P. 420.
aduri caprificos & cupreſſos funebres. Ep. 5, 17. 18.
cupidinum ſæva mater animum amoribus finitis reddere. I. Od. 19, 1. 2. 4.
eſſe ſpes ratas. I. Epl. 5, 17.
menſam poni. II. S. 3, 148.
pauperies quidvis facere & pati. III. Od. 24, 42. 43.
pyris veſci. I. Epl. 7, 14.
quod alter, renuis. II. 2, 63.
ſalvere prior. I. 7, 66.
Jubetur ire. *ibid.* 75. 76.
Jucunda præmia captat. Ep. 2, 36.
vita. 1, 5. 6.
vitæ dicere. A. P. 334.
vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 62.
Jucunde cœnam illam produximus. I. 5, 70.
Jucundior attagen Ionicus. Ep. 2, 54. 55.
Jucundo amico. I. S. 5, 44.
Jucundum ſine amore jociſque nihil eſt. I. Epl. 6, 65. 66.
Jucundus amicus. I. S. 3, 93.
Judæi. 4, 143.
Judæis curtis oppedere. 9, 70.
Judæus Apella. 5, 100.
Judex bonus atque fidus. IV. Od. 9, 40. 41.
candide ſermonum. I. Epl. 4, 1.
corruptus omnis male examinat verum. II. S. 2, 8. 9.
fatalis inceſtuſque. III. Od. 3, 19.
qui vis. A. P. 263.
ſubtilis. II. S. 7, 101.
Judicantem Æacum vidimus. II. Od. 13, 22.
Judicat æquo Jove. II. Epl. 1, 68.
Judice Cæſare. II. S. 1, 84.
Dama. 7, 54.
Fabio. I. 2, 134.
me. A. P. 244.
notante. I. S. 6, 14. 15.
Ofello. II. 2, 53. 54.
quo multæ magnæque lites ſecantur. I. Epl. 16, 42.
ſe certet. II. S. 1, 49.
ſub lis eſt. A. P. 78.
Tarpa. I. S. 10, 38.
te. I. Od. 28, 14.
Judicet hæres de me. II. Epl. 2, 191.
Judicibus ex ſelectis unum objiciebat. I. S. 4, 123.
Judiciis iiſdem fruar. I. Epl. 1, 71.
Judicio vulgi demens ſanus tuo. I. S. 6, 97. 98.
Judicis argutum acumen non formidat. A. P. 364.
in aures deſcendat. *ibid.* 387.
officium. *ibid.* 314.
Judicium eſt. II. S. 1, 82. 83.
id tibi eſt. A. P. 386.
illud fugerit. I. S. 4, 99. 100.
vocares ſubtile ad libros & ad hæc Muſarum dona. II. Epl. 1, 242. 243.
Juga alpium. Ep. 1, 11.
bobus fatigatis demeret. III. Od. 6, 42. 43.
ignota illigaturum tauris. Ep. 3, 11.
noſtra ferre indoctum Cantabrum. II. Od. 6, 2.
ſub ahenea animos mittere. I. 33, 11. 12.
Telegoni parricidæ. III. 29, 8.
Jugandis ſuper fœminis patrum decreta proſperes. C. S. 17. 18. 19.
Jugera centum an mille aret. I. S. 1, 50. 51.
immetata fruges liberas & Cererem ferunt. III. Od. 24, 12. 13.
mille fundi Falerni arat. Ep. 4, 13.
pauca relinquunt moles regiæ aratro. II. Od. 15, 1. 2.

Jugerum paucorum ſilva. III. Od. 16, 29. 30.
Jugis aquæ fons. II. S. 6, 2.
aquæ perennes puteos (*alii* dulcis aquæ.) I. Epl. 15, 15.
in Jugis exſomnis ſtupet Euhyas. III. Od. 25, 8. 9.
in Jugis ſeparatis crines nodo coërces. II. 19, 18. 19. 20.
Jugo aheneo cogit. III. 9, 18.
turpi colla eripe. II. S. 7, 91. 92.
Jugulas regem. I. 7, 35.
Jugulat Alpinus Memnona. 10, 36.
Jugulent homines. I. Epl. 2, 32.
Jugulo in matris ferrum tepefecit. II. S. 3, 136.
porrecto hiſtorias audit. I. 3, 89.
Jugum ferre. I. Od. 35, 28.
trahentes collo. III. 3, 14. 15.
Jugurthæ inferias rettulit. II. 1, 28.
Jugurthino bello. Ep. 9, 23. 24.
Jule. IV. Od. 2, 2.
Juli. I. Epl. 3, 1.
Julia edicta. IV. Od. 15, 22.
Julius *adjective: ut*, Julium fidus. I. 12, 47.
Julius. I. S. 8, 39.
Jumenta plagis onerata in agros educet. I. Epl. 18, 45. 46.
Juncta gratia nudis ſororibus. III. Od. 19, 16. 17.
Orichalco tibia. *Bentl.* A. P. 202.
Junctæ Gratiæ decentes Nymphis. I. Od. 4, 6.
Junctas feneſtras parcius quatiunt. 25, 1.
Junctis impariter verſibus. A. P. 75.
oloribus Paphon viſit. III. Od. 28, 14. 15.
Junctos amicos hæc res ſervat. I. S. 3, 54.
Junctura callida novum verbum reddiderit. A. P. 47. 48.
tantum pollet. *ibid.* 242.
Jungas Libyam remotis Gadibus. II. Od. 2, 10. 11.
Jungatur par pari. I. Epl. 5, 25. 26.
Jungentur capreæ lupis. I. Od. 33, 8.
Jungere equinam cervicem capiti humano. A. P. 1. 2.
Jungit hæc res amicos. I. S. 3, 54.
Jungite peractis bona fata. C. S. 28. 29.
Junior audi. I. Epl. 17, 16.
tibi præniteat. I. Od. 33, 3. 4.
toto anno. II. Epl. 1, 44.
Juniores adulteros quærit. III. Od. 6, 25.
Juno impotens. II. 1, 25. 26.
matrona. III. 4, 59.
Junone elocuta gratum. 3, 17. 18.
Junonis in honorem. I. 7, 8.
ſacra ferret. I. S. 3, 11.
Junxerit monſtra libidine. Ep. 16, 30.
Jupiter alitem fidelem expertus in Ganymede. IV. Od. 4, 1. 3. 4.
cui dabit partes expiandi ſcelus. I. 2, 29. 30.
defendet benigno numine. IV. 4, 74.
& tibi & urbi conſulit. I. Epl. 16, 28. 29.
exclamet. I. S. 2, 18.
illa littora piæ genti ſecrevit. Ep. 16, 63.
informes hiemes reducit. II. Od. 10, 15. 16.
iratus ambas buccas inflet. I. S. 1, 20. 21.
malus urget. I. Od. 22, 19. 20.
pater & rex. II. S. 1, 42. 43.
puro numine glaciet nives. III. Od. 10, 7. 8.
qui das adimisque ingentes dolores. II. S. 3, 288.
riſiſſet cuſtodem virginis abditæ. III. Od. 16, 5. 6. 7.
ruens tremendo tumultu. I. 16, 11. 12.
ſeu plures hiemes ſeu ultimam tribuat. 11, 4.
tepidas brumas præbet. II. 6, 17. 18.
Jura. In Jura civica paras reſpondere. I. Epl. 3, 23. 24.
dare maritis. A. P. 398.
dare Medis. III. Od. 3, 44.
debita te maneant. I. 28, 32. 33.
in altera cedat. II. Epl. 2, 174.
inventa injuſti metu. I. S. 3, 111.
mecum facientia. II. Epl. 2, 23.
nata ſibi neget. A. P. 122.
paterna recepit. *ibid.* 256.
promere clienti. II. Epl. 1, 104.
rapies. II. S. 3, 72.
Jurabas in mea verba. Ep. 15, 4.
Jurandas aras per nomen tuum ponimus. II. Epl. 1, 16.
Jurantem me nihil ſcire. II. S. 6, 57.
Jurare addictus in nullius verba. I. Epl. 1, 14.
Jurares natum in craſſo aëre. II. Epl. 1, 244.
Jurat ſolis maritis bene eſſe. I. Epl. 1, 89.
Juratus per Oſirim ſanctum dicat. I. Epl. 17, 60.
Jure nocendi ſublato obticuit. A. P. 284.
Jure. III. Od. 16, 18. IV. 11, 17. I. S. 2, 46. 6, 50. II. 2, 99.
hoc omnes ſunt moleſti. I. S. 7, 10.
jurando obſtringam. II. 3, 179. 180.
Juremus in hæc. Ep. 16, 25.
Jures te formidare nocturnos vapores. I. Epl. 18, 93.
Jurgares. II. Epl. 2, 22.
Jurgatur verbis. II. S. 2, 100.
Jurgia excludat finis. II. Epl. 1, 38.
refugit vicina. 2, 171.
Juris conſultus. A. P. 369.
duplicis naturam pernoſcere *pro* condimenti. II. S. 4, 63. 64.
hoc mihi dabis cum venia. I. 4, 104. 105.
pejerati pœna. II. Od. 8, 1. 2.
peritus. I. S. 1, 9.
privati erit. A. P. 131.
vafri inſcitia. II. S. 2, 131.
Jus anceps novi. 5, 34.
eſt. 1, 82.
imperiumque Cæſaris accepit. I. Epl. 12, 27. 28.
nihilo deterius. I. S. 5, 67.
omne interdicto adimat. II. 3, 217.
quibus aptius. 4, 38.
ſit liceatque. A. P. 466.
Jus *pro* condimentum.
male conditum. II. S. 8, 69.
miſtum oleo. 8, 45.
tepidum liguerierit. I. 3, 81.
in Jus procurrunt. 7, 20. 21.
in Jus vocet. II. 5, 29.

Jussa Lares mutare. C.S.29.
moveri. A. P. 232.
non læve accipiebat. I. Epl. 7, 52.
ob amici pudorem depositum laudas. I. Epl. 9, 12.
surgit. III. Od. 6, 29. 30.
venire. I.S.2, 122.
Jussæ vagentur stellæ. I. Epl. 12, 17.
Jussas poenas luam. Ep. 17, 37.
Jusserit ita fors. II.S. 1, 59.
venire ad se. 7, 32. 33.
Jussi persequemur otium. Ep. 1, 7.
Jussit accrescere nomen. A.P. 252. 253.
aurum projicere. II.S. 3, 100. 101.
barbam pascere. *ibid.* 35.
quod bilis splendida. *ibid.* 141.
Justus domum abire. Ep. 11, 20.
perire. 5, 9.
tollere patinam. I.S. 3, 80.
Justa Chiragra articulos contudit. II. 7, 15. 16.
in ambos potestas. 7, 62.
morte cecidere. IV. Od. 2, 14. 15.
Justi mater utilitas. I.S. 3, 98.
Justior est potestas marito in corruptorem. II. 7, 61. 62. 63.
Justis divis operata. III. Od. 14, 6.
Justitiæ potenti sic placitum. II. Od. 17, 15. 16.
soror fides incorrupta. I. 24, 6. 7.
Justitiam salubrem tegat. A. P. 198. 199. 200.
Justius reprendi. II. S. 4, 86.
Justo iniquum secernere. I. 3, 113.
plenior copia si quos delectet. 1, 57.
plus placeat. III. Od. 7, 24.
triumpho domitos. I. 12, 54.
Justum & fortem scribere. II. S. 1, 16.
poëma. I. 4, 63.
sanctumque videri (justo sanctoque videri *Bentl.*) I. Epl. 16, 61.
virum. III. Od. 3, 1.
Justus. II. S. 3, 180.
erit. *ibid.* 97.
populus. II. Epl. 1, 18.
Juvandis animis natum poëma. A.P. 377.
Juvant castra multos. I. Od. 1, 23.
Juvare poterit. II. S. 2, 20.
Juvari parvis rebus magna. II. Epl. 1, 125.
Juvat auri & argenti pondus. I. S. 1, 41.
brevis cœna. I. Epl. 14, 35.
clamor galeæque leves. I. Od. 2, 38.
collegisse Olympicum pulverem. 1, 3. 4.
dominum multa umbra. *Bentl.* I. Epl. 16, 20.
ferentem immemorata. 19, 33.
fidibus & thure placare. I. Od. 36, 1. 2.
genus hoc minime. I.S. 4, 24.
gratum, si quod adest. II. 6, 13.
hoc & melli est. *ibid.* 32.
hoc fugientes. I. 1, 78.
hoc inanes. 4, 76. 77.
honor falsus. I. Epl. 16, 39.
illum sic res aut domus. 2, 51.
insanire. III. Od. 19, 18.
Lyæo dulci curam solvere. Ep. 9, 37. 38.
mero certare. IV. Od. 1, 31.
nardo perfundi. Ep. 13, 9.
natura. A.P. 108. 109.
quid te una exempta de spinis pluribus. II. Epl. 2, 212.
te. II.S. 6, 90.
verficulos scribere. Ep. 11, 1. 2.
videre. 2, 61. 62.
Juvem meo labore tuum. 1, 15.
Juvenca votiva pascitur. I. Epl. 3, 36.
Juvencæ tuæ animus est circa campos virentes. II. Od. 5, 5. 6.
Juvencis pluribus illigata aratra. Ep. 1, 25. 26.
in bonis virtus patrum. IV. Od. 6, 30. 31.
suis matres metuunt. II. 8, 21.
Juvencos centum poposcris (juvencis *Bentl.*) Ep. 17, 38. 39.
Juvencum infamem. III. Od. 27, 45.
Juvenem fide constanti. 7, 4.
imitaris. I. 2, 41. 42.
puella occupavit. IV. 11, 21. 22.
sponsæ raptum. 2, 21.
vocat votis mater. 5, 9, 13.
Juvenentur Fauni versibus. A.P. 244. 246.
Juvenes digni patre. A.P. 24.
fervidi. IV. Od. 13, 26.
huc descendere æquum est. I. S. 2, 37.
protervi. I. Od. 25, 2.
senesque recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
telluris *pro* filii. II. Od. 12, 7.
tot sepulchro patrio caruere. II. S. 3, 196.
in Juvenes virginum prælia. I. Od. 6, 17. 18.
Juvenescit herbis largis. IV. 2, 55.
Juveni amicæ commendet. I. Epl. 15, 21.
mandentur partes seniles. A.P. 176. 177.
marito. III. Od. 11, 37.
nec firmo. Ep. 12, 3.
placeat. I. Epl. 8, 14.
Juvenis æquus. II. S. 3, 233.
cervici dabat brachia. III. Od. 9, 2. 3.
consiliis catervæ victrices revictæ. IV. 4, 23. 24.
horrendus Parthis. II. S. 5, 62.
imberbis. A. P. 161.
Juventa calidus. III. Od. 14, 27.
dulci. I. 16, 23.
florente. A.P. 115.
Juventæ docili. C.S. 45.
imbellis. III. Od. 2, 15.
Juventas fugit. Ep. 17, 21.
levis fugit retro. II. Od. 11, 5. 6.
nido propulit inscium. IV. 4, 5, 6.
parum comis. I. 30, 7.
Juventus continuit manus metu Deorum. 35, 36. 37.
his parentibus non orta. III. 6, 33.
horrida. 4, 50.
in curando cure plus æquo operata. I. Epl. 2, 29.
quo omnis calet. I. Od. 4, 19. 20.
rara. 2, 24.
Romana docilis pravi. II. S. 2, 52.
Juvenum cura publica prodis. II. Od. 8, 7. 8.
curas referre. A. P. 85.
domos expugnat. III. Od. 15, 9.
examen recens. I. 35, 30. 31.
funera denfantur. 28, 19.

ma-

major. A.P.366.
matres ſoſpitum. III. Od. 14, 9. 10.
nobilium cliens. IV. 12, 15.
per catervas obſtantes. III. 20, 5.
preces. IV. 1, 8.
ritu florent modo nata. A. P. 62.
Juverint me non conchylia Lucrina *pro* poſſint juvare. Ep. 2, 49.
Juveris. II. S. 4, 91.
Juverit mergos opima præda. Ep. 10, 21. 22.
Juvet amor tigres ſubſidere cervis. Ep. 16, 31.
me tacitum. I. S. 6, 123.
pudica mulier in partem. Ep. 2, 39.
umbra multa dominum. I. Epl. 16, 10.
Juvit te Naſidieni cœna. II. S. 8, 1.
Ixion perfidus. A. P. 124.
vultu invito riſit. III. Od. 11, 21. 22.

L.

LAbantes patres firmarent conſilio. III. Od. 5, 45. 46.
Labentes Deorum ædes refeceris. 6, 2. 3.
Labem remittunt atramenta. II. Epl. 1, 235. 236.
Labentis Parthi equo vulnera deſcribes. II. S. 1, 15.
Labeone (Labieno. *conjicit Bentl.*) I. 3, 82.
Laberi mimos. 10, 6.
Labetur volubilis in omne ævum. I. Epl. 2, 43.
Labier fortuna æqua in vitium. II. 1, 94.
Labitur amnis. I. 2, 42. 43.
in genas humor. I. Od. 13, 7.
finiſtrâ ripâ. 2, 18. 19.
Labor extuderit faſtidia. II. S. 2, 14.
Herculeus Acheronta perrupit. I. Od. 3, 36.
Iſthmius. IV. 3, 3.
Poëtarum limæ. A. P. 291.
Laborant Aquilonibus querceta Gargani. II. Od. 9, 6. 7.
cum ad verum ventum eſt. I. S. 3, 96. 97.
perſpexiſſe. *Bentl.* A. P. 435.
Laborantes auras concluſas follibus imitare. I. S. 4, 19. 20.
dices Penelopen Circenque vitream. I. Od. 17, 19. 20.
puellas utero. III. 22, 2.
ſilvæ. I. 9, 3.
Laborarunt meæ manus. Ep. 5, 60.
Laboras in quanta Charibdi. I. Od. 27, 19.
Laborat fugax lympha obliquo trepidare rivo. II. 3, 11. 12.
jam contento jam laxo fune. II. S. 7, 20.
immeritus. 3, 7.
miſera ambitione ob avaritiam. I. 4, 26.
a Labore nullum otium me reclinet. Ep. 17, 24.
Labore capitis vites repulſam. I. Epl. 1, 43. 44.
fatali ſubegit portenta. II. 1, 11.
nullo tibi dat natura. I. S. 1, 88. 89.
ſine magno nil vita mortalibus dedit. 9, 59. 60.
tuo meum juvem. Ep. 1, 15.
Laborem auſterum fallente ſtudio. II. S. 2, 12.
excuſare. I. Epl. 7. 67.
ferre piget. I. S. 4, 12.
finire incipias. 1, 93. 94.
laturi mente. Ep. 1, 9.
mente ferre. I. S. 1, 30. 31.
per plurimum thyma carpentis. IV. Od. 2, 29. 30.
Laborent omni parte. I. S. 2, 38.
perſpexiſſe. A. P. 435.
Labores vitæ molli mero finire. I. Od. 7, 17. 18. 19.
Labores *nom.*
finire quærentem. III. 4, 39.
inter tot ſcribere. II. Epl. 2.
non patior tuos carpere obliviones lividas. IV. Od. 9, 32. 33. 34.
noſtros lamentamur non apparere. II. Epl. 1, 224. 225.
vitæ inſtituunt. II. S. 6, 21. 22.
Labores *verb.*
parare plura. II. Epl. 2, 196.
retum vitio. I. S. 2, 76.
ut miretur turba. 10, 73.
Laboret fruſtra. A. P. 241.
loqui. *ibid.* 192.
mutare. *ibid.* 168.
ne qua populus. III. Od. 8, 23.
reddere fluitantia certa. II. S. 3, 269. 270.
ſervare invitum. I. Epl. 20, 16.
ſolum hoc. II. S. 4, 49.
ſuperare. I. 1, 112.
Labori ſunt. 8, 18.
tuo nunquam par fama eſt reſponſura. II. 8, 66.
Laboribus defunctum recreat. III. Od. 24. 15. 16.
empta pulmenta cœnes. I. Epl. 18, 48.
famoſis fige modum. III. Od. 15, 2. 3.
functum levare. II. 18, 38. 39.
ingemens humum exhauriebat. Ep. 5, 30. 31.
malis quæritis carere. Ep. 16, 16.
novis uſque ſuppetas. *Bentl.* Ep. 17, 64.
ſecundis crevit. IV. Od. 4, 45. 46.
Laborioſa Ulyſſei cohors. Ep. 16, 60.
Laborioſi Ulyſſei remiges. 17, 16.
Laboris longi damnatus Siſyphus. II. Od. 14, 19. 20.
magni formica. I. S. 1, 33.
plus mali eſt haurire. 2, 78. 79.
Laboro brevis eſſe. A. P. 25.
noſſe. II. S. 8, 19.
ſcire. I. Epl. 3, 2.
Laborum inſcium nido propulit. IV. Od. 4, 6.
lenimen teſtudo. I. 32, 14. 15.
liber. A. P. 212.
præmia laturus. II. S. 1, 11. 12.
ſono dulci decipitur. II. Od. 13, 38.
Labra movet. I. Epl. 16, 60.
Labris compreſſis hæc mecum agito. I. S. 4, 137. 138.
flumina fugientia Tantalus captat. 1, 68. 69.
impreſſit notam dente. I. Od. 13, 12.
Labuntur anni fugaces. II. 14, 1. 2.
aquæ altis ripis. Ep. 2, 25.
Lacænæ adulteræ hoſpes famoſus. III. Od. 3, 25. 26.

Lacænæ Helenæ. IV. Od 9, 16.
more comam religata. II. 11, 23. 24.
Lacedæmon patiens. I. 7, 10.
Lacedæmonium Tarentum. III. 5, 56.
Laceranda cornua tibi taurus reddet. 27, 71. 72.
Lacerant vitulos leænæ. 11, 41. 42.
Lacerare ferro. 27, 46.
Laceraverit dignum opprobriis. I. S. 1, 85.
Lacernâ caput totum obscurante. II. 7, 55.
Lacertæ virides dimovere rubum. I. Od. 23, 6. 7.
Lacertis Augusti non responsura. II. Epl. 2, 47. 48.
excidere incantata vincula. I. S. 8, 49.
lora sensit. III. Od. 5, 35. 36.
pignus dereptum. I. 9, 23.
Lacerto lævo suspensi loculos. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Lacesset tactu leonem asperum. III. Od. 2, 10. 11.
Lacessit Bithyna carina Carpathium pelagus. I. 35, 7. 8.
Lacessiti cruento dente. II. Epl. 1, 150. 151.
Lacesso Deos. II. Od. 18, 12.
Lacon fulvus. Ep. 6, 5.
Laconi Phalanto regnata rura. II. Od. 6, 11. 12.
Laconicas purpuras. II. 18, 7. 8.
Lacrima debita sparges favillam calentem. 6, 22. 23.
illi plurima licet manet. I. Epl. 17, 59. 60.
rara per meas genas manat. IV. Od. 1, 34.
Lacrimæ hinc illæ. I. Epl. 19, 41.
Lacrimis non sine multis insomnis agit noctes. III. Od. 7, 7. 8.
Lacrimosæ Trojæ funera. I. 8, 14. 15.
Lacrimosa Puppi poëmata. I. Epl. 1, 67.
Lacrimoso non sine fumo. I. S. 5, 80.
Lacrimosum bellum. I. Od. 21, 13.
Lacte depulsum leonem. IV. 4, 15.
Silvanum piabant. II. Epl. 1, 143.
uberes rivos cantare. II. Od. 19, 10. 11.
Lactea Telephi. *Bentl.* I. Od. 13, 2.
Lactuca stomacho acri innatat post vinum. II. S. 4, 59. 60.
Lactucæ. 8, 8.
Lacu Lucrino latius extensa stagna visentur. II. Od. 15, 2. 3. 4.
a Lacu redeuntes. I. S. 4, 37.
Lacunar aureum in mea domo renidet. II. Od. 18, 1. 2.
Lacus adversarius. I. Epl. 18, 63.
sentit heri festinantis amorem. 1, 84. 85.
Lacus Albanos. IV. Od. 1, 19.
fastidire. I. Epl. 3, 11.
Lædat. I. S. 10, 80. II. Epl. 2, 16.
Lædent me infortunia. A. P. 103.
Lædentem. I. Od. 13, 15.
Lædere gaudes. I. S. 4, 78.
pendulum collum zona. III. Od. 27, 59. 60.
tristi versu. II. S. 1, 21.
Lædimur. II. Epl. 1, 221.
Lædit. I. 17, 8. II. 2, 16. *Bentl.*
Læli. II. S. 1, 72.
Lælius. *ibid.* 65.
Laërtiade. 5, 59.
Laërtiadem. I. Od. 15, 21.
Læsa fide. 33, 4.
Læso Metello doluere. II. S. 1, 67.
signo. II. Epl. 2, 134.
Læsura numen Deorum. Ep. 15, 3.
Læta fortuna. III. Od. 29, 49.
pubes. I. 25, 17.
Venus. III. 21, 21.
victoria. I. S. 1, 8.
Lætam aulam Priami. IV. Od. 6, 15. 16.
fluviis. I. 21, 5.
Lætatur. II. 19, 7.
Lætis pascuis intenta caprea. IV. 4, 13. 14.
sedibus pias animas reponis. I. 10, 17.
ab Lætitia insolenti mentem servare. II. 3, 2. 3. 4.
Lætitiæ in usum natis scyphis pugnare. I. 27, 1. 2.
plenum ducere. A. P. 427. 428.
Lætius humescit poculis modicis. II. S. 6, 70.
Læto risu temperet amara. II. Od. 16, 26, 27.
Lætor quod in urbe vivit. I. S. 4, 98.
Lætos dies concines. IV. Od. 2, 41.
Lætum Concanum equino sanguine. III. Od. 4, 34.
convivam. II. S. 6, 111.
pecus. Ep. 2, 45.
sonum theatris ter crepuit. II. Od. 17, 26.
Lætus animus in præsens. 16, 25.
cape dona horæ præsentis. III. 8, 27.
Cæsare victore. Ep. 9, 2.
cætera. I. Epl. 10, 50.
curreret. II. S. 3, 146. 147.
deget. III. Od. 29, 42.
donata reponere. I. Epl. 7, 39.
ego. III. Od. 22, 6.
erit. I. Epl. 13, 3.
in vacuo. II, 2, 130.
populo interfis. I. Od. 2, 46.
redit ad vina. IV. 5, 31.
spatiere in circo. II. S. 3, 183.
vives forte tua. I. Epl. 10, 44.
Lævâ inani. II. S. 7, 9.
Læva habena stomachosus. I. Epl. 15, 12.
Lævæ dextera concurrit. II. Epl. 1, 205.
Læve accipiebat juffa. I. Epl. 7, 52.
Lævii carmina. *Bentl.* II. Epl. 1, 69.
Lævi frontem oris turpaveris. I. S. 5, 61.
Lævo lacerto. 6. 74. I. Epl. 1, 56.
Lævo tempore *pro* inopportuno. II. S. 4, 4.
Lævum corpus mihi dextro supposuit. I. 2, 125.
latus. I. Epl. 16, 6. 7.
latus marinæ Veneris. III. Od. 26, 5.
Lævus ego. A. P. 301.
picus vetet ire. III. Od. 27, 15.
Lagani catinum. I. S. 6, 115.
Lagena fracta. II. S. 8, 81.
Lagænæ signo læso. II. Epl. 2, 134.
Lagenis conviæ nil nocuere. II. S. 8, 41.
Lagois peregrina. 2, 22.
Lalage proterva. II. Od. 5, 15. 16.
Lalagen amabo. I. 22, 23.
canto. *ibid.* 10.
Lamas. I. Epl. 13, 10.
Lambere rectum properabat flamma. I. S. 5, 73. 74.
Lambit fabulosus Hydaspes loca. I. Od. 22, 7. 8.

Lamentamur non apparere noſtros labores. II. Epl. 1, 224. 225.
Lamiæ. A. P. 340.
dulci. I. Od. 36, 7.
meo. 26, 8.
pietas & cura me moratur. I. Epl. 14, 6.
Lamias. III. Od. 17, 2.
Lamna candente. I. Epl. 15, 36.
Lamnæ inimice. II. Od. 2, 2.
Lamo vetuſto. III. 17, 1.
Lana de caprina rixatur. I. Epl. 18, 15.
fuco medicata colores amiſſos non refert. III. Od. 5, 27. 28.
violas imitata Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
Lanæ bis tinctæ murice Afro. II. Od. 16, 35. 36. 37.
furtivæ glomos portes. I. Epl. 13, 13. 14.
iteratæ vellera Tyriis muricibus. Ep. 12, 21.
tonſæ prope Luceriam nobilem. III. Od. 15, 13. 14.
Lances. II. S. 2, 4.
Lancis aper curvet. 4, 41.
Lanea effigies. I. 8, 30. 31.
Langues minus Inachiâ. Ep. 12, 14.
Langueſcit Bacchus in amphora. III. Od. 16, 34. 35.
Languet amator. I. Epl. 20, 8.
faſcinum. Ep. 8, 18.
Languidæ feræ dulci ſopore. Ep. 5, 55. 56.
Languidiora vina promere. III. Od. 21, 8.
Languido collo boves trahentes vomerem. Ep. 2, 63. 64.
cum grege umbras quærit paſtor. III. Od. 29, 21. 22.
flumine errans Cocytus. II. 14, 17. 18.
Languidus conviva in cubitum ſe reponet. II. S. 4, 39.
Languor aquoſus. II. Od. 2, 15. 16.
arguit amantem. Ep. 11, 10.
Lanuvino ab agro lupa decurrens. III. Od. 27, 2. 3.
Lanx oſtendat te tibi. I. Epl. 5, 23. 24.
Laomedon deſtituit Deos pacta mercede. III. Od. 3, 21. 22.
Lapathi brevis herba. II. S. 4. 29.
Lapathi herba prata amantis. Ep. 2, 57.
Lapidem. II. S. 7, 116.
torquet. II. Epl. 2, 73.
Lapides adeſos. III. Od. 29, 36.
Amphion canendo movit. III. 11, 2.
clari (cari. *Bentl.*) IV. 13, 14.
in mare mittamus. III. 24, 47. 48. 50.
varios lutulenta palma radere. II. S. 4, 83.
Lapidoſus. I. 5, 91.
Lapillis Lybicis. I. Epl. 10, 19.
Lapillos niveos viridesque. I. S. 2, 80.
Lapis albus. 6, 116.
Phrygius. III. Od. 1, 41.
Lapithas ſævos. II. 12, 5.
cum Lapithis rixa centaurea. I. Od. 18, 8.
Lapſa mella truncis cavis. II. 19, 11. 12.
Lapſus fluminum. I. 12, 10.
pede. II. S. 8, 72.
Laqueata circum tecta curas volantes. II. Od. 16, 11. 12.
Laquei pretium. II. S. 2, 99.
Laqueis mortis caput non expedies. III. Od. 24, 8.
Laqueo collum preſſiſſe contendat. I. Epl. 16, 37.
gruem captat. Ep. 2, 35. 36.
uxorem interimis. II. S. 3, 131.
Laqueos ſuſpectos accipiter metuit. I. Epl. 16, 50. 51.
Laqueum nectit ſponſæ. I. Epl. 19, 31.
Lardi ſemeſa fruſta. II. S. 6, 86. 87.
Lardo uncta oluſcula. *ibid.* 64.
Lare certo gaudentem. I. Epl. 7, 58.
cum apto fundus. I. Od. 12, 43. 44.
quo me tuter. I. Epl. 1, 13.
ſub parvo. III. Od. 29, 14.
venerabilior. II. S. 5, 14.
Lares horna fruge placaris. III. Od. 23, 3. 4.
mutare. C. S. 39.
proprios. Ep. 16, 19.
renidentes. Ep. 2, 66.
Larem patrium mimæ donat. I. S. 2, 56.
ante Larem proprium. II. 6, 66.
Larga vina. III. Od. 18, 6. 7.
Large ligna ſuper foco reponens. I. 9, 5. 6.
Largi æmuli. *Bentl.* IV. 1, 18.
Largimur tibi honores maturos. II. Epl. 1, 15.
Largior ignis arſerit. I. S. 8, 44.
Largiora flagito. II. Od. 18, 13.
Largis herbis. IV. 2, 55.
imbribus Eurus radat arva. Ep. 16, 54.
muneribus. IV. Od. 1, 18.
Largiter. I. S. 4, 132.
Largius æquo potum rideat. II. Epl. 2, 215. 216.
Largus ſpes novas donare. IV. Od. 12, 19.
Laribus æquis porcum immolet. II. S. 3, 164. 165.
ex voto catenam donaſſet. I. 5, 65. 66.
numen tuum miſcet. IV. Od. 5, 34. 35.
Laris paterni inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
Lariſſæ opimæ campus. I. Od. 7, 11.
Larvâ nil opus. I. S. 5, 64.
Laſanum pueri portantes. 6, 109.
Laſciva decentius ætas. II. Epl. 2, 216.
licentia. I. Od. 19, 3.
meretricula. II. S. 7, 46. 50.
puella. IV. Od. 11, 22. 23.
Laſciva verba. A. P. 106. 107.
Laſcivæ capreæ ſimilem. III. Od. 15, 12.
Laſcivi gregis ſoboles. 13, 8.
Laſcivi pueri barbam vellant. I. S. 3, 133. 134.
Laſcivis hederis ambitioſior. I. Od. 36, 20.
Laſcivos amores. II. 11, 7.
Laſſas aures onerantibus impediat verbis. I. S. 10, 10.
Laſſi in urbe Mamurrarum manemus. 5, 37.
viri. Ep. 2, 44.
Laſſo acres ſtimulos ſubjectat. II. S. 7, 93. 94.
ſit modus maris & viarum. II. Od. 6, 7.
Laſſum ſtomachum pervellunt. II. S. 8, 8. 9.
Laſſus ab equo indomito. 2, 9. 10.
ſtertit noctu. II. Epl. 2, 27.

Lata pœna. II. Epl. 1, 153.
Late. III. Od. 3, 45. 16, 19, 17, 9. IV. 1, 16. 4, 23. 6, 11. I. S. 5, 26. 6, 18. I. Epl. 11, 26. A. P. 15.
Lateat ſus. Ep. 12, 6.
Latebræ dulces incolumem me horis Septembribus præſtant. I. Epl. 16, 15. 16.
Latens radix in locis aſperis. Ep. 5, 67. 68.
Latent Camœnæ Pindaricæ. IV. Od. 9, 6. 8.
feræ formidoloſis ſilvis. Ep. 5, 55.
puppes hoſtilium navium portu. 9, 19. 20.
Latentes animi ſub vulpe. A. P. 437.
in alvo matris (latentem. *Bentl.*) IV. Od. 6, 19, 20.
oras reparavit cita claſſe. I. 37, 23. 24.
uxores quærunt. 17, 6. 7.
Latentis puellæ proditor riſus. 9, 21. 22.
Latere brevi. I. S. 2, 93.
imo ſpiritus petitus. Ep. 11, 10.
poſt ſepulchra magna. I. S. 8, 36.
Lateret. II. 8, 25.
Lateri eſt bene. I. Epl. 12, 5.
Lateris miſeri. II. S. 3, 29.
Laterum dolor. I. 9, 32.
Latet agro abditus. I. Epl. 1, 5.
quid? I. Od. 8, 13.
ſub hoc inculto corpore ingenium ingens. I. S. 3, 33. 34.
Latinæ legis Vindelici expertes. IV. Od. 14, 7. 8.
Latini patris oblitus. I. S. 10, 27.
ſanguinis parumne fuſum. Ep. 7, 3. 4.
Latinis fidibus modos Thebanos aptare. I. Epl. 3, 11. 12.
fidibus verba modulanda ſequi. II. 2, 143.
indictis comes ire. I. 7, 76.
verbis Græca miſcuit. I. S. 10, 20. 21.
vulgavi. I. Epl. 19, 32. 33.
Latino ſanguine pinguior campus. II. Od. 1, 29. 30.
Latinum carmen dic barbite. I. 32, 3. 4.
nomen. IV. 15. 13.
Latio agreſti artes intulit. II. Epl. 1, 156. 157.
fugatis tenebris. IV. Od. 4, 39. 40.
Jambos oſtendi. I. Epl. 19, 23. 24.
imminentes Parthos. I. Od. 12, 53.
Latior murus urbem cœpit amplecti. A. P. 208. 209.
Latis campis. III. Od. 11, 9.
eſculetis. I. 22, 14.
Latitantem aprum fruticeto excipere celer. III. 12, 12.
Latium armis potentius. A. P. 289. 290.
felix. C. S. 66.
ferox. I. Od. 35, 10.
lingua divite beabit. II. Epl. 2, 222.
Latius opibus uſum. II. S. 2, 113.
regnes. II. Od. 2, 9.
ſulcis ordinet arbuſta. III. 1, 9. 10.
viſentur extenta. II. 15, 2. 3.
Latoë. I. 31, 18.
Latonæ canentes puerum. IV. 6, 37.
Latonam curva lyra recines. III. 28, 11. 12.
dilectam ſupremo Jovi. I. 21, 3. 4.
Latrantem ſtomachum panis leniet cum ſale. II. S. 2, 17. 18.
Latras. I. 3, 137.
Latraverit dignum opprobriis. II. 1, 85.
Latravit catulus. II. Epl. 1, 66. 67.
Latrent canes Saburranæ. Ep. 5, 58.
Latret canis. I. S. 2, 128.
Latro. 3, 106.
Latrociniis furta res pares dicas. *ibid.* 121. 122.
Latrones. Ep. 4, 19.
ſurgent de nocte ut homines jugulent. I. Epl. 2, 32.
Latronibus ab infeſtis tutus. II. S. 1, 42.
magnus timor. I. 4, 67.
Latronum Cœli Pyrrhique ſimilis. *ibid.* 69.
Latuit in ſcalis. II. Epl. 2, 25.
Latum clavum. I. S. 5, 36. 6, 28.
orbem reget æquus. I. Od. 12, 57.
per æquor. I. Epl. 2, 20.
Latura plus auxilii. Ep. 1, 21. 22.
quid. I. S. 2, 112.
Laturi laborem mente. Ep. 1, 9.
Laturus laborum præmia. II. S. 1, 11. 12.
meritorum præmia. II. Epl. 2, 38.
Latus Boreæ finitimum. III. Od. 24, 38.
circa ſaliunt. II. S. 6, 34.
dextrum. I. Epl. 16, 6.
feſſum longa militia. II. Od. 7, 18.
fodiat. I. Epl. 6, 51.
forte. 7, 26.
Ibericis funibus peruſte. Ep. 4, 3.
infregi. 11, 22.
lævum Veneris marinæ. III. Od. 26, 5.
morbo acuto tentetur. II. S. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
mundi. I. Od. 22, 19.
niveum credidit tauro. III. 27, 25. 26.
nudum remigio. I. 14, 4.
oculo metiri. I. S. 2, 103.
opertum abdit malo. 3, 59.
patiens aquæ cœleſtis. III. Od. 10, 19. 20.
utrumque verberes. Ep. 10, 3.
Lavantes. I. S. 4, 75.
Lavatum ibis. 3, 137. 138.
ire ſol acrior admonuit. 6, 125. 126.
Laudabant antiqui rancidum aprum. II. 2, 89.
Laudabile carmen. A. P. 468.
Laudabis. I. Epl. 18, 39.
Laudabit. *ibid.* 66.
Laudabunt. I. Od. 7, 1.
Laudande. IV. 2, 47.
Laudant. II. Epl. 2, 108.
Laudantes tuum numen. IV. Od. 1, 26, 27.
Laudantur puerperæ ſimili prole. 5, 23.
Laudare maligne. II. Epl. 1, 209.
non ceſſat. I. 7, 78.
ſe tibi coner. 9, 3.
Laudaret urbem. I. S. 9, 13.
Laudari amat importunus. II. 5, 96.
Laudarier. I. 2, 35.
Laudas brachia. I. Od. 13, 3.
communia. I. Epl. 20, 4.

for-

fortunam. II. S. 7, 22. 23.
Lebedum. I. Epl. 11, 6.
mullum trilibrem. II. S. 2, 33. 34.
olus ſecurum. 7, 30.
plumam. 2, 28.
pudorem depoſitum. I. Epl. 9, 12.
Laudat agricolam. I. S. 1, 9.
balnea. I. Epl. 11, 13.
Brutum. I. S. 7, 23.
carmen Numæ Saliare. II. Epl. 1, 86.
cohortem. I. S. 7, 23.
hoc. 2, 54.
merces venales. II. Epl. 2, 11.
Poëtas. 1, 64.
opes ſollicitas. II. S. 6, 78. 79.
rura. I. Od. 1, 17.
Laudato mala carmina. II. S. 5, 74. 75.
Laudator acti temporis. A. P. 173.
Laudatore vero plus movetur deriſor. *ibid.* 433.
Laudatur ab his. I. S. 2, 11.
Cæſare judice (laudatus. *Bentl.*) II. 1, 84.
chartâ eâdem. I. 10, 4.
domus. I. Epl. 10, 23.
Laudaveram te palam. Ep. 11, 19.
Laudavere Plautinos ſales. A. P. 270. 271.
Laude creſcam recens. III. Od. 30, 8.
cum multa. IV. 4, 66. 67. I. S. 10, 49. II. Epl. 1, 246.
dignum virum vetat mori. IV. Od. 8, 28.
non ſine multa. A. P. 281. 282.
pro Laude merentis. I. Epl. 7, 24.
Laudem imperiis arrogavit. IV. Od. 14, 39. 40.
non merui. A. P. 268.
præter nullius avaris Grajis. A. P. 323. 324.
Lauderis. II. S. 5, 73.
Laudes ut abſens lauderis. *ibid.*
Laudes Auguſti agnoſcere. I. Epl. 16, 29.
Dianæ dicere. C. S. 75. 76.
dicere Cæſaris. I. Od. 6, 5. 11.
indicant clarius. IV. 8, 19. 20.
redderet. I. 20, 7.
temperiem. I. Epl. 16, 8.
Laudes tua granaria. I. S. 1, 53.
Laudet dapes brevis menſæ. A. P. 198.
egregie factum vicinia. II. S. 5, 106.
hæc uterque. I. 10, 83.
lector opuſcula. I. Epl. 19, 35. 36.
ſequentes diverſa. I. S. 1, 109.
Laudetur Samos Romæ. I. Epl. 11, 21.
Laudi magnæ fore ſperavit. II. S. 3, 99.
Laudibus ſolitis parentum. I. Od. 12, 13. 14.
totidem Tempe tollite. 21, 9.
vini arguitur Homerus vinoſus. I. Epl. 19, 6.
Laudis avarum animum. II. 1, 179.
tumes amore. I. 1, 36.
Laudo manentem fortunam. III. Od. 29, 53.
parvula rura. I. Epl. 15, 42.
rivos amœni ruris. 10, 6. 7.
ſomnum. II. 7, 35.
teretes ſuras. II. Od. 4, 21. 22.
Lavemur. I. Epl. 6, 61.
Lavere dulci vino mala *pro* lavare. III. Od. 12, 2.
Laverit Padus Matina cacumina. Ep. 16, 28.
Laverna pulchra. I. Epl. 16, 60.
Lavimur ora manuſque. *Bentl.* I. S. 5, 24.
Lavis Xantho amne crines. IV. Od. 6, 26.
Laviſſet Siſyphus pedes ære. II. S. 3, 21.
Lavit humeros unctos in Tyberinis undis. III. Od. 12, 9.
pannos rubros tuo cruore. Ep. 17, 50. 51.
ſolutos crines rore Caſtaliæ. III. Od. 4, 61. 62.
Tiberis. II. 3, 18.
Laurea Apollinari donandus. IV. 2, 9.
ramis ſpiſſa fervidos ictus excludet. II. 15, 9. 10.
Laurens. II. S. 4, 42.
aper. *Bentl.* Ep. 5, 28.
Lauro Delphica cinge Melpomene comam. III. Od. 30, 15. 16.
ſub Lauru mea depone latus feſſum militia. II. 7, 18. 19.
Laurum propriam uni deferens. II. Od. 2, 22.
venalem morte petiiſſe. III. 14, 2.
Laurus æternos honores Dalmatico triumpho peperit. II. 1, 15. 16.
Laus eſt non ultima principibus viris placuiſſe. I. Epl. 17, 35.
illi debetur. I. S. 6, 88.
Laute accipiat. II. 8, 67.
Lautis manibus currebat. 3, 282.
Laxior murus. *Bentl.* A. P. 209.
Laxo arcu meditantur Scythæ campis cedere. III. Od. 8, 23. 24.
& contento fune laborat. II. S. 7, 20.
ſinu nuces ferre. 3, 171. 172.
Laxus calceus in pede hæret. I. 3, 31. 32.
Leænæ Getulæ catulos fugies. III. Od. 20, 2. 3.
nactæ vitulos. 11, 41.
Lebedum laudas. I. Epl. 11, 6.
Lebedus Gabiis deſertior. *ibid.* 7.
Lecta cui erit res potenter. A. P. 40.
oliva de ramis pinguiſſimis arborum. Ep. 2, 55. 56.
Lectas virgines. C. S. 6.
Lecti convivæ. II. S. 8, 41.
imi deriſor. I. Epl. 18, 10. 11.
Lectica. I. S. 2, 98.
agnam geſtare. II. 3, 214.
Lectis Archaicis recumbere. I. Epl. 5, 1.
tribus quaternos cœnare. I. S. 4, 86.
utrumque excuſſit valvarum ſtrepitus. II. 6, 112.
Lecto. 8, 77.
deſiliat. I. 2, 129. 130.
libello. I. Epl. 1, 37.
te caſus affixit. I. S. 1, 81.
Lecto *verb. freq.* I. S. 6, 122.
Lector. I. Epl. 19, 35.
Lectorem. A. P. 344.
Lectori. II. Epl. 1, 214.
Lectoribus. I. S. 10, 74.
Lectos eburnos. II. 6, 103.
mutat. I. Epl. 1, 91.
tollas. 16, 76.
Lectulus me excepit. I. S. 4, 133. 134.
Lectum Maſſicum. III. Od. 21, 5.

Lectum potus comminxit. I. S. 3, 90.
vespertinus pete. I. Epl. 6, 20.
ad Lectum vocatis pueris. II. S. 3, 170, 171.
Lectus genialis. I. Epl. 1, 87.
Ledæ pueros. I. Od. 12, 25.
Legant ossa. I. S. 8, 22.
Legat scripta. 4, 23.
tabulas. II. 5, 66. 67.
Legati missi de rebus magnis. I. 5, 28. 29.
Legatum sibi nil inveniet. II. 5, 68. 69.
Lege hac dico. III. Od. 3, 58.
hac in eadem trutina ponetur. I. S. 3, 72.
prolis novæ feraci. C. S. 19. 20.
regi. A. P. 283.
solutis numeris fertur. IV. Od. 2, 11. 12.
Legem iniquam in nos sancimus. I. S. 3, 67.
ultra tendere. II. 1, 1. 2.
Legendo occidit. A. P. 475.
Legendum tradit testamentum. II. S. 5, 51.
Legentem. I. 3, 64.
Legentes Lucili scripta. 10, 56.
Legentibus. II. Epl. 2, 105.
Legentis. I. 9, 4.
Legere. I. S. 6, 95.
Legeret. II. Epl. 1, 92.
Legerit arbore ante solem. II. S. 4, 23.
divum sacra. I. 3, 117.
Leges & doctos percontabere. I. Epl. 18, 96.
incidere ligno. A. P. 399.
Jovis vetant. Ep. 17, 69.
minitatus. II. S. 1, 47.
ponere. I. 3, 105.
servat. I. Epl. 16, 41.
finebant. II. Od. 15, 18.
tegat ille. A. P. 199. 200.
vanæ quid proficiunt. III. Od. 24, 35. 36.
Leget. II. S. 5, 68. I. Epl. 7, 12.
Legi digna. I. S. 10, 72.
oculis juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Legibus alea vetita. III. Od. 24, 58.
insanis solutus. II. S. 6, 68. 69.
res Italas emendes. II. Epl. 1, 2. 3.
Legio Romana. I. S. 6, 48.
Legionibus magnis imperitarint. I. S. 6, 4.
Legis Latinæ expertes Vindelici. IV. Od. 14, 7. 8.
Legit. I. S. 10, 18.
Legitimum poëma cupiet fecisse. II. Epl. 2, 109.
sonum digitis & aure callemus. A. P. 274.
Legum peritus. I. S. 1, 9.
sanctarum inscita. II. 1, 81.
Lemures nocturnos rides. II. Epl. 2, 209.
Lenæe. III. Od. 25, 19.
Lene caput aquæ sacræ. I. 1, 22.
consilium datis. III. 4, 41.
decet vacuis venis committere. II. S. 4, 25. 26.
merum. III. Od. 29, 2.
tormentum. 21, 13.
vinum requiro. I. Epl. 15, 18.
Leni austro. II. S. 8, 6.
mulso. 4, 26.
risu. *Bentl.* II. Od. 16. 26.
vento recreare. III. 20, 13.
Lenia sectantem nervi deficiunt. *Bentl.* A. P. 26.
Leniat aura rabiem canis. I. Epl. 10, 15. 16.
Lenibus imperiis amici potentis cede. 18, 44. 45.
Leniet panis cum sale stomachum latrantem. II. S. 2, 17. 18.
Lenimen laborum dulce. I. Od. 32, 14. 15.
Lenior fis senecta accedente. II. Epl. 2, 211.
veniet. I. Od. 19, 16.
Lenire dolorem. I. Epl. 1, 34.
mollibus verbis. Ep. 5, 83. 84.
tigres rapidosque leones. A. P. 393.
Lenis Ilithya. C. S. 14.
in hostem jacentem. *ibid.* 51. 52.
incedas. III. Od. 18, 3.
recludere fata precibus. I. 24, 17.
somnus. III. 1, 21. 22.
non Lenis dominus. II. S. 7, 93.
Lenit animos capillus albescens. III. Od. 14, 25.
Lenite clamorem impium. I. 27, 6. 7.
Leniter atterens caudam. II. 19, 30. 31.
in spem officiosus arrepe. II. S. 5, 47. 48.
purgantem ungues cultello. I. Epl. 7, 51.
traducere ævum. 18, 97.
Lenius facinus. 16, 56.
Leno. II. S. 3. 231.
Lenonis insidiosi. II. Epl. 1, 172.
Lenta dies videtur opus debentibus. *Bentl.* I. 1, 21.
pituita. II. S. 2, 76.
Lentis brachiis adhærens. Ep. 15, 6.
ignibus macerer. I. Od. 13, 8.
Lentissima brachia. I. S. 9, 64.
Lento duello collisa. I. Epl. 2, 7. II. 2, 98.
Lentum Cupidinem sollicitas. IV. Od. 13, 5. 6.
Lentus amor me torret. III. 19, 28.
spe. *Bentl.* A. P. 172.
spectator. II. Epl. 1, 178.
Leo Getulus. I. Od. 23, 10.
Leonem asperum. III. 2, 10. 11.
depulsum lacte. IV. 4, 15.
ingenuum vulpes imitata. II. S. 3, 186.
Leones agitare. II. Od. 13, 39. 40.
flavos armenta timeant. Ep. 16, 33.
inter errem. III. Od. 27, 51. 52.
pavent capreæ. Ep. 12, 25. 26.
rapidos lenire. A. P. 393.
Leoni ægroto. I. Epl. 1, 73.
Leonibus feris hic mos non fuit. Ep. 7, 11.
Leonis insani. I. Od. 16, 15.
momenta. I. Epl. 10, 16.
vesani stella. III. Od. 29, 19, 20.
unguibus Rhœtum retorsisti. II. 19, 23. 24.
Leonum nutrix Jubæ tellus arida. I. 22, 15. 16.
Lepido dicto inurbanum seponere. A. P. 273.
Lepidum. I. Epl. 20, 28.
Leporem adurgens citus venator. I. Od. 37, 17. 18. 19.
in alta nive sectatur. I. S. 2, 105. 106.
pavidum. Ep. 2, 35.
sectatus. II. S. 2, 9.
Lepores plures uter tractus educet. I. Epl. 15, 22.
Leporis fœcundi armos sapiens sectabitur. II. S. 4, 44.

Lepos ſaltet. II. S. 5, 72.
Lesbia. Ep. 12, 17.
vina. 9, 34.
Lesbii innocentis pocula. I. Od. 17, 21.
Lesbio civi primum modulate. 32, 5.
plectro ſacrare. 27, 11.
Lesbium pedem ſervate. IV. 6, 35.
Lesbos nota. I. Epl. 11, 1.
Lesboum Barbiton tendere. I. Od. 1, 34.
Leſtrygonia in amphora Bacchus. III. 16, 34.
Lethæa vincula abrumpere. IV. 7, 27.
Lethæos ſomnos pocula ducentia. Ep. 14, 3.
Lethargicus pugil. II. S. 3, 30.
Lethargo grandi oppreſſus eſt. 3, 145.
Lethi fuga. 6, 95.
gradum corripuit. I. Od. 3, 33.
via ſemel calcanda. 28, 16.
vis improviſa. II. 13, 19. 20.
Letho adimis. III. 22, 3.
delectant acuta ſaxa. 27, 61. 62.
pejus timet flagitium. IV. 9, 50.
Lethum nobile Catonis. I. 12, 35. 36.
Levabit ſano cultu nimis aſpera. II. Epl. 2, 122. 123.
Lavant fidem promiſſa multa. 2, 10.
Levantes corpus feſto tempore. 1, 140. 141.
Levantia fomenta vulnus. Ep. 11, 17.
Levare functum laboribus. II. Od. 18, 38. 39.
pectora diris ſollicitudinibus. Ep. 13, 10.
præcordia tenta ſpiritu. 17, 26.
Levarit medicus ægrum ex præcipiti. II. S. 3, 292. 293.
ſervitio longo curaque. 5, 99.
Levaſſet dextra ictum. II. Od. 17, 28. 29.
Levat. *Bentl.* II. Epl. 2, 212.
cygnum aura. IV. Od. 2, 25.
ſalutari arte feſſos artus corporis. C. S. 63, 64.
Levata ſaxa vadis. Ep. 16, 25. 26.
Levato omne malum vino cantuque. Ep. 13, 17.
Leuconoe. I. Od. 11, 2.
Leve. II. Epl. 1, 179.
morari. II. S. 7, 87.
Levem me dixerit. II. S. 7, 37. 38.
turbam coërces virga. I. Od. 10, 18. 19.
Leves chori Nympharum cum Satyris. 1, 31.
digitos. II. 20, 11. 12.
galeæ. 2, 38.
malvæ. 31, 16.
non præter ſolitum. 6, 20.
ſomnos invitet. Ep. 2, 28.
ſpes. I. Epl. 5, 8.
verſus. A. P. 231.
Levet ægrum. I. Epl. 8, 8.
Levi *nomen.*
amite. Ep. 2, 32.
cupreſſo. A. P. 332.
Levi pro paupere ſpondere. *ibid.* 423.
non Levi ruina. II. Od. 19, 15.
Levi *verbum.*
ipſe conditum teſtâ. I. Od. 20, 2. 3.
Levia perſonuere ſaxa. 17, 12.
ciboria. II. 7, 21. 22.
ſectantem nervi deficiunt. A. P. 26.
Levino. I. S. 6, 19.
Levinum. *ibid.* 12.
Levior cortice. III. Od. 9, 22.
Leviora audiret. I. S. 4, 53.
tolli Pergama. II. 4, 11. 12.
Leviore plectro modos quære. I. Od. 2, 40.
Levis Agyieu. IV. 6, 28.
anus. I. 25, 9. 10.
domo exilit. II. S. 6, 98.
Euius. I. Od. 18, 9.
hircus. Ep. 16, 34.
inſania. II. Epl. 1, 18.
juventas. II. Od. 11, 6.
lympha. Ep. 16, 48.
mors. III. Od. 27, 37.
non levis cura. I. 14, 18.
populus. II. Epl. 1, 108.
urbem ad aſtra tollis. II. S. 7, 28. 29.
Levius miſer *pro* minus miſer. 7, 19.
Liba recuſo. I. Epl. 10, 10.
Libatis dapibus paſco vernas. II. S. 6, 66. 67.
Libeat. IV. Od. 3, 20.
Libelli Stoici amant jacere inter ſericos pulvillos. Ep. 8, 15.
Libellis. I. S. 4, 66.
importes odium. I. Epl. 13, 4. 5.
Libello meo citus hæc ſubſcribe. I. S. 10, 92.
pure lecto. I. Epl. 1, 37.
Libellos comis garrire. I. S. 10, 41.
meos nulla taberna neque pila habeat. 4, 71.
Libens amem tecum vivere, tecum obeam. III. Od. 9, 24.
artem exerceat. I. Epl. 14, 44.
tentabo inſanientem Boſphorum. III. Od. 4, 30. 31.
Libenter illorum delicta patiar. I. S. 3, 141.
jubeas miſerum eſſe. 1, 63.
linquimus fundos. 5, 34. 35.
me tibi ſæpe obtulerim. 3, 63. 64.
vixiſſe. I. Epl. 2, 24.
Libentius audis. II. S. 6, 20.
illud meminit. II. Epl. 1, 262.
Liber *pro* Baccho. I. Od. 16, 7.
adſcripſit Poëtas Faunis Satyriſque. I. Epl. 19, 4.
audax præliis. I. Od. 12, 21. 22.
ornatus pampino viridi tempora. IV. 8, 33.
parce metuende gravi Thyrſo. II. 19, 7. 8.
pater. II. Epl. 1, 5.
verax condita præcordia aperit. I. S. 4, 89.
Liber *Adject.* I. Epl. 1, 107.
amicus. I. S. 4, 132.
& ingenuus. A. P. 383.
laborum. *ibid.* 212.
non mihi erit unquam. I. Epl. 16, 66.
plus æquo. I. S. 3, 52.
quiſnam. II. 7, 83.
ſum. *ibid.* 92.
Liber *pro* codice. I. Epl. 20, 1. A. P. 345.
Libera bilis. Ep. 11, 16.
conſilia amicorum. *ibid.* 25. 26.
veſtigia. I. Epl. 19, 21.
vina referre. A. P. 85.
Liberæ morti pectora devota. IV. Od. 14, 18.
Liberas fruges ferunt jugera. III. 24, 12, 13.
Liberat tenebris Hippolytum. IV. 7, 25. 26.

Liberi Cupidinis ſacrum. Ep. 17, 57.
jocoſi. IV. Od. 15, 26.
modici munera ne quis tranſiliat. I. 18, 7.
Liberior ſervo. I. Epl. 16, 63.
Liberius dixero. I. S. 4, 103. 104.
maledicunt. II. 8, 37.
Libero pede pulſanda tellus. I. Od. 37, 122.
tergo brachia retorta. III. 5, 22.
Liberos dulces. Ep. 2, 40.
per Liberos te precor. 5, 5. 7.
Liberrima indignatio. 4, 10.
otia divitiis Arabum muto. I. Epl. 7, 36.
Liberrime Lolli. 18, 1.
Liberta. I. S. 1, 99.
Libertas in vitium excidit. A. P. 282.
per annos recurrentes accepta. II. Epl. 1, 147.
vult dici veraque aſperitas virtus. I. 18, 6. 8.
Libertate cum multa notabant. I. S. 4, 5.
Decembri utere. II. 7, 4.
metallis potiore caret. I. Epl. 10, 39. 40.
Libertina Myrtale. I. Od. 33, 14. 15.
Phryne. Ep. 14, 15. 16.
Libertinarum. I. S. 2, 48.
Libertino patre natum. 6, 6.
Libertinus. II. 3, 281. 7, 12.
Libertus. 3, 122. 5, 71.
Liberum canebat. I. Od. 32, 9. 10.
hortatur. I. Epl. 1, 69.
iter munivit. C. S. 43.
preſſum Calibus ducere. IV. Od. 12, 14.
Libet jacere ſub antiqua ilice. Ep. 2, 23.
mirari nemus. III. Od. 25, 13. 14.
ſcitari ex ipſo. I. Epl. 7, 60.
ſi ire uſque Tarentum. I. S. 6, 105.
ſive. I. Od. 16, 4.
ut. I. Epl. 7, 19. 70.
cui Libet is faſces dabit. *Bentl.* I. Epl. 6, 53.
Libidine nova junxerit monſtra. Ep. 16, 30.
Libidine peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
Libidines barbaras regum ulta. IV. Od. 12, 7. 8.
Libidinibus altercante pavore oſſa tremis. II. S. 7, 57.
Libidinis maſculæ. Ep. 5. 41.
Libidinoſus caper. 10, 23.
Libido damnoſa. II. Epl. 1, 107.
prout cuique eſt. II. S. 6, 67.
quacunque eſt incedo. I. 6, 111. 112.
quæ ſolet matres equorum furiare. I. Od. 25, 13. 14.
terra venas inflavit. I. S. 2, 33.
vitioſa. I. Epl. 1, 85.
Libitina ſacravit. II. Epl. 1, 49.
Libitinæ acerbæ quæſtus autumnus. II. S. 6, 19.
Libitinam vitabit multa mei pars III. Od. 30, 6. 7.
Libo fumante ducor. II. S. 7, 102.
Libonis. I. Epl. 19, 8.
Libra & ære mercatur. II. 2, 158.
farris. I. S. 5, 69.
me aſpicit. II. Od. 17, 17.
Librarius. A. P. 354.
Libris credebat. II. S. 1, 31.
inſenuit. II. Epl. 2, 82. 83.
propriis ambuſtum. I. S. 10, 63. 64.
veterum. II. 6, 61.
vis munus dignum Apolline complere. II. Epl. 1, 216. 217.
Librorum copia. I. 18, 109. 110.
faſciculum portes. 13, 13.
Libros ad ſubtile judicium vocares. II. 1, 242. 243.
carminum. Ep. 17, 4.
nobiles Panæti. I. Od. 29, 13. 14.
Pontificum. II. Epl. 1, 26.
Librum ante diem poſces. I. 2, 35.
damus ſollicito. II. 1, 220. 221.
tabulæ perſimilem. A. P. 6. 7.
Liburnis ibis. Ep. 1, 1.
ſævis. I. Od. 37, 29, 30.
Libya in media juſſit aurum projicere. II. S. 3, 100. 101.
Libyam jungas remotis Gadibus. II. Od. 2, 10. 11.
Libycis de areis quicquid verritur. I. 1, 10.
lapillis olet deterius. I. Epl. 10, 19.
Liceat poëtis perire. A. P. 466.
veris concedere. II. S. 3, 305.
Licebit æſtivam noctem benigno ſermone impune tendere. I. Epl. 5, 10. 11.
celebrare feſtos dierum. II. S. 2, 59. 60. 61.
curras. I. Od. 28, 35. 36.
delere. A. P. 389.
dives ſis. Ep. 15, 19.
libris, ſomno & horis inertibus vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 60. 61. 62.
nomen producere. A. P. 58. 59.
reſpondere. II. S. 3, 192.
Licenter ſcribam. A. P. 265.
Licentia Feſcennina. II. Epl. 1, 145.
laſciva. I. Od. 19, 3.
major acceſſit modis. A. P. 211.
pudenter ſumpta dabitur. *ibid.* 51.
Licentiæ evaganti rectum injecit frena. IV. Od. 15, 10. 11.
Licentiam indomitam refrenare. III. 24, 28. 29.
Licet ambules ſuperbus. Ep. 4, 5.
anteſtari. I. S. 9, 76.
beatis eſſe. 1, 19.
clamet. A. P. 459. 460.
ede. II. S. 5, 61.
eſſe munifico. I. 2, 51.
habitare Eſquiliis. 8, 14.
hoc ſit tuum. 2, 81.
illi manet plurima lacrima. I. Epl. 17, 59. 60.
in diem dixiſſe vixi. III. Od. 29, 42. 43.
mulo ire. I. S. 6, 105.
occupes mare cæmentis. III. Od. 24, 3. 4.
ſis felix. 27, 13.
ſub tecto paupere vita reges præcurrere. I. Epl. 10, 32. 33.
tollas. 16, 76.
ultra ſperare. IV. Od. 11, 29. 30.
dum Licet. II. 11, 16.
Licini. 10, 1.
Liciniæ crine permutare opes Mygdoniæ. 12, 22. 23.
dominæ cantus dicere. *ibid.* 13. 14.
Lictor conſularis. 16, 9. 10.
Lictoribus atris. I. Epl. 7, 6.
Licuiſſe unius aſſis pretio. I. S. 6. 13. 14.

Licuit ſemperque licebit. A. P. 58.
Ligatur mula. I. S. 5, 13.
Ligna in ſilvam non feras. I. S. 10, 34.
large repones ſuper foco. I. Od. 9, 5. 6.
Parochi. I. S. 5, 46.
ut lucum virtutem putas verba. I. Epl. 6, 31. 32.
Lignis ahenum calefactat. II. 2, 169.
vetuſtis exſtruas ſacrum focum. Ep. 2, 43.
Ligno leges incidere. A. P. 399.
Lignorum uſum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
Lignum aridum. III. Od. 17, 13. 14.
inutile. I. S. 8, 1.
mobile. II. 7, 82.
triſte. II. Od. 13, 11.
Ligonibus jampridem non tacta arva. I. Epl. 14, 27.
Sabellis glebas verſare. III. Od. 6, 38. 39.
Ligurierit jus tepidum. I. S. 3, 81.
Ligurine. IV. Od. 1, 33.
Ligurinum. 10, 6.
Ligurrit furta. II. S. 4, 79.
Lilium breve. I. Od. 36, 16.
Limæ labor. A. P. 291.
Limat obliquo oculo mea commoda. I. Epl. 14, 37. 38.
Limatior. I. S. 10, 65.
Limen janua amat. I. Od. 25, 3. 4.
marmoreum. I. Epl. 18, 73.
extra Limen. III. Od. 4, 10.
Limina dura. Ep. 11, 27.
ſuperba civium potentiorum vitat. 2, 7. 8.
Limine ſacro. I. S. 5, 99.
Liminis patiens latus. III. Od. 10, 19. 20.
Limis rapias. II. S. 5, 53.
Limites ultra. II. Od. 18, 24. 25.
Limitibus certis populus adſita. II. Epl. 2, 170. 171.
Limo aquam turbatam haurit. I. S. 1, 59. 60.
principi particulam undique deſectam addere coactus Prometheus. I. Od. 16, 13. 14. 15.
Limum bene ovo columbino colligit. II. S. 4, 56.
Limus gravis crateræ adhæſit. 4, 80.
Linea ultima rerum mors. I. Epl. 16, 79.
Linenda cedro carmina. A. P. 331. 332.
Lingua æmula. I. Epl. 19, 15.
Catonis & Enni. A. P. 56.
divite beabit Latium. II. Epl. 2, 121.
eſt tibi. I. 1, 58.
facunda cur cadit inter verba parum decoro ſilentio. IV. Od. 1, 35. 36.
interprete animi motus effert. A. P. 111.
Latium potentius. *ibid.* 289. 290.
potentum vatum. IV. Od. 8, 26. 27.
Linguâ utrâque concinnus ſermo. I. S. 10, 23.
Linguæ magnæ vindicem. IV. Od. 6, 1. 2.
patruæ verbera. III. 12, 3.
utriuſque ſermonis docte. 8, 5.
Linguam cauſis acuis. I. Epl. 3, 23.
Linguis favere. III. Od. 1, 2.
Lino vitiata perdunt ſaporem. II. S. 4, 54.
Linquar non inultis precibus. I. Od. 28, 33.
Linque ſevera. III. 8, 28.
Linquenda tellus. II. 14, 21.
Linquere partes divitum geſtio. III. 16, 23. 24.
Linquimus fundos. I. S. 5, 34. 35.
quid nefaſti intactum. I. Od. 35, 35. 36.
Linquis domos. *ibid.* 24.
Linquit me ſub cultro. I. S. 10, 73. 74.
Lintea converſa domum dare. Ep. 16, 27.
impellunt animæ Thraciæ. IV. Od. 12, 2.
tibi non ſunt integra. I. 14, 9.
Lintrem nil procedere ſentimus. I. S. 5, 20. 21.
Lintres exercitus partitur. I. Epl. 18, 61.
Linunt facta ſplendida fœdo carmine. II. Epl. 1, 236. 237.
Liparæi Hebri nitor. III. Od. 12, 6.
Lippi ſcrinia compilaſſe (lippum. *Bentl.*) I. S. 1, 120. 121.
Lippis & tonſoribus notum. 7, 3.
inimicum pila ludere. 5, 49.
Lippum me ne credas compilaſſe ſcrinia Criſpini. *Bentl.* I. S. 1, 120.
pictæ tabulæ juvant. I. Epl. 2, 52.
Lippus collyria illinere oculis. I. S. 5, 30. 31.
inunctis oculis pervideas tua male. 3, 25.
Liquere noſtri Poëtæ nil intentatum. A. P. 285.
Liques vina. I. Od. 11, 6.
Liqueſcere thura ſacro limine. I. S. 5, 99.
Liqui impudens patrios penates. III. Od. 27, 49.
Liquidæ Bajæ. 4, 24.
Liquidam vocem. I. 24, 3. 4.
Liquidi Falerni potores. *Bentl.* I. Epl. 14, 34.
non amplius urna. I. S. 1, 54.
Liquidis coloribus. IV. Od. 8, 7.
odoribus perfuſus. I. 5, 2.
Liquidum æthera. II. 20, 2.
plumbum. I. 35, 20.
Liquidus fundet opes. II. Epl. 2, 120. 121.
rivus fortunæ inauret. I. 12, 9.
Liquor medius ſecernit Europem ab Afro. III. Od. 3, 46. 47.
Liquorem novum de patera fundens. I. 31, 2. 3.
Lirim innatantem Maricæ littoribus. III. 17, 7. 8.
Lis adhuc ſub judice eſt. A. P. 78.
Lite dijudicata negotia clientum. III. Od. 5, 53. 54.
hunc iniqua moraris. II. Epl. 2, 19.
reſolvit litem. II. S. 3, 103.
Litem perdere. I. 9, 37.
reſolvit lite. II. 3, 103.
Lites componere. I. Epl. 2, 11.
contulerit. I. S. 5, 54.
moleſtas habebat cum rege. 7, 4. 5.
quo multæ magnæque judice ſecantur. I. Epl. 16, 42.
Litibus atris implicitum eripere. A. P. 423. 424.
forum orbum. IV. Od. 2, 43. 44.
Litigioſus dominus. II. S. 3, 285. 286.
Litium cupidos animos lenit albeſcens capillus. III. Od. 14, 25. 26.

Litterulis Græcis imbutus. II. Epl. 2, 7.
Littora gementis Boſphori. II. Od. 20, 14.
Hetruſca prætervolare. Ep. 16, 14.
illa Jupiter piæ genti ſecrevit. 16, 63.
maris obſtrepentis Bajis. II. Od. 18, 20. 21.
Littore adverſo. II. S. 3, 205.
curvo. IV. Od. 5, 14. Ep. 10, 21.
Hetruſco. I. Od. 2, 14.
udo. 32, 7. 8.
Littoribus Maricæ innantem Lirim. III. 17, 7. 8.
Littoris Aſſyrii arentes arenas viator tentabo. 4, 31. 32.
Littus Hetruſcum turmæ tenuere. C. S. 38.
iniquum premendo. II. Od. 10, 3. 4.
Marinum. I. 28, 3.
tempeſtas ſternet alga inutili. III. 17, 10. 11. 12.
Litui ſtrepunt. II. 1, 18.
Lituo ſonitus tubæ permiſtus. I. 1, 23. 24.
Litura multa coërcuit carmen. A. P. 292. 293.
Lituram metuit. II. Epl. 1, 167.
Livî carmina. 1, 69.
ſcriptoris. *ibid.* 62.
Livida brachia armis geſtat. I. Od. 8, 10. 11.
Lividas oblîviones. IV. 9, 33. 34.
Livido dente pollicem irreſectum rodens. Ep. 5, 47. 48.
Lividos racemos. II. Od. 5, 10. 11.
Lividus & mordax videor tibi. I. S. 4, 93.
noſtra odit. II. Epl. 1, 89.
Loca jam recitata irrevoluti revolvimus. *ibid.* 223.
per celeberrima vadet. I. 17, 28.
quæ fabuloſus Hydaſpes lambit. I. Od. 22, 7. 8.
ſecreta petit. A. P. 298.
Locabat in arca. I. S. 8, 9.
Locas marmora ſub ipſum funus. II. Od. 18, 17. 18.
Locavit. II. S. 6, 106.
Locis in aſperis. Ep. 5, 67. 68.
Loco dejecit regale præſidium. II. Epl. 2, 30.
extremi primorum. *ibid.* 203. 204.
grato me dura tempora amovere. II. Epl. 2, 46.
mutat. II. S. 7, 64.
promorat. Ep. 11, 14.
properare. I. Epl. 7, 57.
quo ſit res. I. Epl. 12, 25.
quocunque fueris. 11, 24.
verba movere. II. 2, 113.
in Loco dulce eſt deſipere. IV. Od. 12, 28.
quo Locorum moretur. I. Od. 38, 3. 4.
ubicunque Locorum vivitis. I. Epl. 3, 34. 35.
in Loculis nil erat. I. S. 3, 17.
Loculos circumcurreret. II. 3, 146. 147.
lacerto ſuſpenſi. I. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
in Loculos nummum demittere geſtit. II. Epl. 1, 175.
Locum immeritum inique cauſatur. I. 14, 12.
potiorem rure. 10, 14.
teneant. A. P. 92.
vexare. I. S. 8, 18.
virtutis deſeruit. I. Epl. 16, 67.
Locuples. 1, 93.
mancipiis. 6, 39.
minus. II. S. 3, 93.
parum. II. Od. 18, 22.
vivet. II. S. 5, 28.
Locuplete in domo ponit veſtigia. 6, 101. 102.
Locupletem annum frugibus. II. Epl. 1, 137.
Locupletibus. I. 1, 25.
Locupletior. I. S. 1, 113.
Locus concluſus. 4, 76.
conditus à Diomede. 5, 92.
effuſi maris late arbiter. I. Epl. 11, 26.
eſt hodie nigris oleis. II. S. 2, 46.
eſt umbris pluribus. I. Epl. 5, 28.
& hora nobis detur. I. S. 4, 15.
his nunc non erat. A. P. 19.
interpellandi hic erat. I. S. 9, 26.
iſte diſplicet. I. Epl. 19, 47.
mutandus eſt. 15, 10.
non eſt equis aptus. 7, 41.
ſuus eſt unicuique. I. S. 9, 51. 52.
Locutas Muſas in monte Albano. II. Epl. 1, 27.
Locutus. Ep. 2, 67. I. S. 6, 56.
dicenda tacenda. I. Epl. 7, 72.
Loliginis nigræ ſuccus. 4, 100.
Lolium. II. 6, 89.
Lolli. IV. Od. 9, 33. I. Epl. 2, 1. 18, 1.
Lollius. I. Epl. 20, 28.
Longa militia feſſum latus. II. Od. 7, 18.
mora non eſt. I. 28, 35.
ſenectus. II. 16, 30.
Longa bella. 12, 1.
negotia clientum. III. 5, 53.
Longa ætas. I. S. 4, 132.
dies. I. Epl. 1, 20. 21.
fabula. I. S. 1, 95.
facies. II. 4, 12.
nocte. IV. Od. 9, 27. 28.
nox. I. Epl. 1, 20.
ſyllaba. A. P. 251.
Longæ avenæ. II. S. 6, 84.
viæ finis. I. 5, 104.
Longam comam renodantis. Ep. 11, 28.
ſpem inchoare. I. Od. 4, 15.
ſpem reſeces. 11, 7.
Longarenus. I. S. 2, 67.
Longas ferias. IV. Od. 5, 37.
noctes dormis (longam noctem. *Bentl.*) I. 25, 7.
Longe. IV. 9, 2. I. S. 4, 34. 5, 3. 89. 6, 18. 92. 9, 18. II. 5, 73. 8, 28.
Longe longeque remotus à vulgo. *Bentl.* I. S. 6, 18.
Longi laboris damnatus. II. Od. 14, 19. 20.
Longinquis arvis. I. Epl. 8, 6.
Longior cultura. III. Od. 24, 14.
Longis ambagibus. I. Epl. 7, 82.
rationibus. A. P. 325.
Longius abſtes. A. P. 362.
morabor. II. Od. 20, 3. 4.
ſpatio annuo cunctantem *pro* diutius. IV. 5, 11.
Longo certamine. I. Epl. 10, 35.
die. Ep. 5, 33.
fuſte. II. S. 3, 112.
ludo fatiate. I. Od. 2, 37.
opere. A. P. 360.
pede. I. S. 2, 93.
ſeculo. Ep. 8, 1.
ſermone morer. II. Epl. 1, 4.
ſervitio. II. S. 5, 99.
Longorum operum finis. A. P. 406.
Longos agros proſpicit domus. I. Epl. 10, 23.
imitaris. II. S. 3, 308.

per

per fluctus ire. III. Od. 27, 42. 43.
Longum ævum. I. Epl. 3, 8. II. 1, 159. A. P. 346.
Longum dic melos tibia. III. Od. 4, 1. 2.
faciam. I. S. 3, 137.
iter. 5, 94. 95.
tempus. II. 2, 118.
ver. II. Od. 6, 17.
Longum clamet ïo *pro* diu. A. P. 459.
Longus dilator ſpe (lentus. *Bentl.*) *ibid.* 172.
pontus. III. Od. 3, 37. 38.
ſomnus. 11, 38.
Loquacem Fabium delaſſare. I. S. 1, 13. 14.
Loquaces lymphæ. III. Od. 13, 15. 16.
vitet. I. S. 9, 33. 34.
Loquaci aurem ſubſtringe. II. 5, 95.
Loquaciter tibi ſcribetur ſitus agri. I. Epl. 16, 4.
Loquamur. 17, 5.
multa. II. 1, 30.
Loquar alias. I. S. 9, 72.
nil mortale. III. Od. 25, 18.
ſi quid audiendum. IV. 2, 45.
Loquatur Davus. A. P. 114. 237.
Loquax teſtudo. III. Od. 11, 3. 5.
Loquenda prælia conjugibus. IV. 4, 68.
Loquendi norma. A. P. 72.
Loquens magna. I. S. 3, 13.
Loquentem dulce. I. Od. 22, 24.
raro & perpauca finxerunt. I. S. 4, 18.
te oculi mille ſpectant. I. Epl. 6, 19.
Loquentes alterna. I. S. 8, 40.
perpauca. 4, 18.
Loqueris male mandata. A. P. 104.
pennas nido majores extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
Loqui cætera mitto. Ep. 13, 7.
dedit Grajis rotundo ore. A. P. 323. 324.
dulce reddes. I. Epl. 7. 27.
laboret quarta perſona. A. P. 192.
magnum. *ibid.* 280.
prælia. IV. Od. 15, 1.
ſecreto. I. S. 9, 67.
Loquimur. I. Od. 11, 7.
Loquitur de ſe. I. S. 10, 55.
Loquor. *Bentl.* IV. Od. 2, 45.
mecum. II. Epl. 2, 145.
verba ſocianda chordis. IV. Od. 9, 4.
Loquuto certum. II. S. 6, 27.
Lora ſenſit reſtrictis lacertis. III. Od. 5, 35. 36.
Loricis Hiberis. I. 29, 15.
Loris non ureris. I. Epl. 16, 47.
Luam pœnas. Ep. 17, 37.
Lubrica conchylia. II. S. 4, 30.
Lubricus nimirum vultus aſpici. I. Od. 19, 8.
Simois. Ep. 13, 14.
Lucana in nive ocreatus dormis. II. S. 3, 234.
paſcua. Ep. 1, 28.
Lucanæ amicæ me commendet. I. Epl. 15, 21.
Lucani ſaltibus Calabris adjecti. II. 2, 177. 178.
Lucania bellum incuteret. II. S. 1, 38. 39.
Lucanus. *ibid.* 34.
aper captus. 8, 6. 7.
ex Luce hac annos ordinet. IV. Od. 11, 18. 19. 20.
ſub Luce videri. A. P. 363.
in Luce profeſta edi. II. S. 2, 116.
de Luce media. I. Epl. 14, 34.
Lucellum dulce. 18, 102.
tecum partita. II. S. 5, 82.
Lucem ex fumo dare. A. P. 143.
parum claris dare. *ibid.* 448.
patriæ tuæ redde. IV. Od. 5, 5.
in Lucem vigiles lucernas perfer. III. 8, 14. 15.
Lucernis. I. 27, 5.
acceſſit numerus. II. S. 1, 25.
fraudatis. I. 6, 124.
Luces feſtas referente ſeculo. IV. Od. 6, 42.
Lucet I. Epl. 6, 56.
Lucibus profeſtis. IV. Od. 15, 25.
Lucida funalia. III. 26, 6. 7.
ſidera. I. 3, 2.
Lucidas ſedes inire. III. 3, 33. 34.
Lucidum decus cœli. C. S. 2.
pectus. II. Od. 12, 14. 16.
Lucidus ordo. A. P. 41.
Lucilî cenſum. II. S. 1, 75.
fautor. I. 10, 2.
ritu verba claudere. II. 1, 28. 29.
ſcripta. I. 10, 56.
verſus. *ibid.* 1. 2.
Lucilius comis. I. S. 10, 64. 65.
hinc omnis pendet. 4, 6.
primus auſus in hunc morem carmina componere. II. 1, 62. 63.
quæ olim ſcripſit. I. 4, 57.
ut ſapiens. II. 1, 17.
Lucina probas vocari. C. S. 15.
vocata affuit partubus. Ep. 5, 5. 6.
Lucis ab ortu. II. Epl. 2, 185.
Lucis parum caſtis mittes fulmina. I. Od. 12, 59. 60.
umbroſis. 4, 11.
Lucos per pios errare. III. 4, 6. 7.
Lucrata talentum Pythias Simone emuncto. A. P. 238.
Lucratus nomen domita ab Africa. IV. Od. 8, 18. 19.
Lucretilem amœnum mutat Faunus Lycæo. I. 17, 1. 2.
Lucri contagia. I. Epl. 12, 14.
ſtudium pone. IV. Od 12 25
Lucrina conchylia non juverint me. Ep. 2, 49.
peloris. II. S. 4, 32.
Lucrino lacu latius extenſa ſtagna. II. Od. 15, 2. 3. 4.
Lucro adverſum. 4, 19.
æſtus dimoveat. I. S. 1, 38. 39.
appone. I. Od. 9, 14. 15.
cum Lucro domos mercarier noram. II. S. 3, 24. 25.
Lucrum contra ingenium pauperis querebar nil valere. Ep. 11, 11. 12.
ob Lucrum Argivi auguris domus concidit. III. Od. 16, 11. 12.
ad Lucrum jubet ire adſentatores. A. P. 420.
Luctamur doctius Achivis unctis. II. Epl. 1, 33.
Luctandum in turba. II. S. 6, 28.
Luctantis ungui acuto ne ſecer. I. Epl. 19, 46.
Luctantur funera plauſtris. II. 2, 74.
Luctere. IV. Od. 4, 66.
Luctum muliebrem tollite. Ep. 16, 39.
Luctuoſæ Heſperiæ mala. III. Od. 6, 8.
Luctuoſis armis Medus ſibi diffidet (luctuoſus. *Bentl.*) 8, 19. 20.
Luctus turpes abſint. II. 20, 21. 22.

Luculli. II. Epl. 2, 26.
Lucullus rogatus chlamydes scenæ præbere. I. 6, 40. 41.
Lucum. 6, 32.
Lucus Dianæ. A. P. 16.
Tiburti. I. Od. 7, 13.
Ludas opus. II. S. 3, 252.
Ludentem decent verba lasciva. A. P. 106. 107.
virginibus dare brachia. II. Od. 12, 18. 19.
Ludentes pueri. I. Epl. 1, 59.
Ludentis dabit speciem. II. 2, 124.
Ludere cum vitulis. II. Od. 5, 8.
cur alter fratrum præferat. II. Epl. 2, 183. 184.
discincti. II. S. 1, 73.
doctior seu trocho seu alea jubeas. III. Od. 24, 56. 57. 58.
illam similem capreæ lascivæ cogit amor. 15, 11. 12.
inimicum crudis pila. I. S. 5, 49.
inter virgines. III. Od. 15, 5.
ludum insolentem. 29, 50.
par impar. II. S. 3, 248.
postquam te vidi. *ibid.* 171. 172.
qui nescit armis abstinet campestribus. A. P. 379.
Ludi cum strepitu spectantur. II. Epl. 1, 203.
Ludibrium debes ventis. I. Od. 14, 15. 16.
Ludicra pono. I. Epl. 1, 10.
quo modo spectanda. 6, 7. 8.
Ludicra res valeat. II. 1, 180.
Ludis gaudentem. I. 7, 58. 59.
in vilibus carmina dictari malis. I. S. 10, 75.
ipsis attentius populum spectaret. II. Epl. 1, 197.
Ludis impudens. IV. Od. 13, 4.
me prudens. II. S. 5, 58.
Ludit equa exultim. III. Od. 11, 9. 10.
imago vana. 27, 40. 41.
insania amabilis. 4, 5. 6.
pecus herboso campo. 18, 9.
Ludo amoto quæramus seria. I. S 1, 27.
antiquo me quæres includere. I. Epl. 1, 2. 3.
aptior. II. Od. 19, 25. 26.
fatigatum. III. 4, 11.
nimis longo satiate. I. 2, 37.
seria vertere. A. P. 226.
Ludo hæc ego. I. S. 10, 37.
non Ludo *pro* non fallo. I. Epl. 17, 61.
Ludos nullos mallem spectasse. II. S. 8, 79.
optas. I. Epl. 14, 15.
referat. C. S. 22.
spectaverat. II. S. 6, 48.
Ludum amori dare. III. Od. 12, 1.
anni eripuere. II. Epl. 2, 55. 56.
circa Æmilium. A. P. 32.
fortunæ. II. Od. 1, 3.
in Flavi magni me noluit mittere. I. S. 6, 72.
incidere. I. Epl. 14, 36.
insolentem ludere. III. Od. 29, 50.
publicum urbis. IV. 2, 41. 42.
tuum fautor pollice utroque laudabit. I. Epl. 18, 66.
Ludus certamen trepidum & iram genuit. 19, 48.
erat. II. S. 2, 123.
repertus. A. P. 405.
Lues immeritus majorum delicta. III. Od. 6, 1.
Lugubre sagum mutavit Punico. Ep. 9, 27. 28.
Lugubres cantus. I. Od. 24, 2. 3.
Lugubri alite. III. 3, 61.
Lugubris belli. II. 1. 33. 34.
Lumbis. II. S. 8, 90.
Lumbos dolat fuste saligno. I. 5, 22. 23.
infregi. Ep. 11, 22.
mantica ulceret. I. S. 6, 106.
Lumina ad prima. II. Epl. 2, 98.
sub prima venire. II. S. 7, 33.
vati adempta reddidere. Ep. 17, 44.
Lumine placido videris. IV. Od. 3, 2.
cum Lumine librum posces. I. Epl. 2, 35.
Luminibus remotis donet gaudia. III. Od. 6, 27. 28.
Luna bicornis regina siderum. C. S. 35. 36.
cœlo sereno fulgebat. Ep. 15, 1.
micat inter ignes minores. I. Od. 12, 47. 48.
pura mari nocturno renidet. II. 5, 19. 20.
rubens non uno vultu nitet. 11, 10. 11.
vaga os decorum protulit. I. S. 8, 21. 22.
Lunâ imminente. I. Od. 4, 5.
nascente. III. 23, 2.
Lunæ celeres. IV. Od. 7, 13.
nascentes implent conchylia. II. S. 4, 30.
novæ pergunt interire. II. Od. 18, 16.
orbem obscurum quid ferat. I. Epl. 12, 18.
ortum referentis tertium. IV. Od. 2, 58.
Lunam atra nubes condidit. II. 16, 2. 3.
Lupa rava. III. 27, 3.
Lupatis frenis ora temperet. I, 8, 6. 7.
Lubi barbam terris abdiderint. I. S. 8, 42. 43.
different in sepulta membra. Ep. 5, 99.
Lupinis perdas bona. II. S. 3, 182.
quid distent æra. I. Epl. 7, 23.
Lupis Appulis jungentur capreæ. I. Od. 33, 7. 8.
& agnis sortito discordia obtigit. Ep. 4, 1. 2.
mos fuit. Ep. 7, 11.
rapacibus. 16, 20.
Lupo famosis versibus cooperto. II. S. 1, 68.
hœdus ereptus. Ep. 2, 60.
Luporum rapacium præda. IV. Od. 4, 50.
Lupos acres agna pavet. Ep. 12, 25. 26.
adversum ignavus canis. 6, 1. 2.
Martiales. I. Od. 17, 9.
proceros. II. S. 2, 36.
Lupum. I. Od. 15, 30.
Lupus calce non petit. II. S. 1, 55.
cautus metuit foveam. I. Epl. 16, 50.
dente petit. II. S. 1, 52.
errat inter agnos audaces. III. Od. 18, 13.
infestus pecori. Ep. 15, 7.
me inermem fugit. I. Od. 22, 9. 12.
Tiberinus. II. S. 2, 31.
vehemens. II. Epl. 2, 28.
urget. II. S. 2, 64.
Lurida ossa amicta pelle. Ep. 17, 22.

Luridi dentes te turpant. IV. Od. 13, 10. 11. 12.
Luridum ad orcum missos. III. 4, 74. 75.
Luscinias coëmptas soliti prandere impenso. II. S. 3, 245.
Lusco Aufidio. I. 5, 34.
Luserat in campo filius fortunæ (luserit, *Bentl.*) II. 6, 49.
Lusimus tecum. I. Od. 32, 2.
Lusisse pudet. I. Epl. 14, 36.
Lusisti satis. II. 2, 214.
Lusit. III. Od. 27, 69.
amabiliter. II. Epl. 1, 148.
olim Anacreon. IV. Od. 9, 9.
Lustra circa decem. 1, 6.
mala. I. S. 6, 68.
Lustratam Rhodopen barbaro pede. III. Od. 25, 11. 12.
Lustro tertio. IV. 14, 37.
Lustrum alterum. C. S. 67.
octavum ætas trepidavit claudere. II. Od. 4, 23. 24.
Lusum it Mæcenas. I. S. 5, 48.
trigonem fugere. *Bentl.* 6, 126.
Luteum caput Rheni. 10, 37.
Luteus pallor. Ep. 10, 16.
Luto amica sus. II. Epl. 2, 76.
asperfus. I. 11, 11. 12.
Lutulenta palma. II. S. 4, 83.
sus hac ruit. II. Epl. 2, 75.
Lutulentum. I. S. 10, 50.
Lutulentus. 4, 11.
Lux hæc perditur. II. 6, 59.
oritur multo gratissima. I. 5, 39.
Luxere. *Bentl.* Ep. 17, 11.
Luxuria calet. II. S. 3, 79. 80.
Luxuriam addidit arti. A. P. 214.
mecum arripe. II. S. 3, 224.
Luxuriantia compescet. II. Epl. 2, 122.
Lyæo dulci curam solvere. Ep. 9, 37. 38.
jocoso consilium arcanum retegis. III. Od. 21, 15. 16.
uda tempora. I. 7, 22. 23.
Lycæo Faunus mutat Lucretilem. 17, 1. 2.
Lycambe. Ep. 6, 13.
Lycamben. I. Epl. 19, 25.
Lyce. III. Od. 10, 1. IV. 13, 1. 2.
Lycen. IV. 13, 25.
Lyciæ dumeta. III. 4, 62. 63.
Lycias catervas. I. 8, 16.
Lycidam tenerum mirabere. 4, 19.
Lycino. A. P. 301.
Lycio. I. S. 7, 17.
Lycisci. Ep. 11, 24.
Lyco. III. Od. 19, 24.
Lycorida. I. 33, 5.
Lycum decorum oculis nigris nigroque crine. 32, 11. 12.
Lycurgi Thracis exitium. II. 19, 16.
Lycus. III. 19, 23.
Lyde. 11, 7. 25. 28, 3.
Lyden. II. 11, 22.
Lydia. I. 8, 1. 13, 1. 25, 8. III. 9, 6. 7.
Lydiæ rejectæ janua patet. III. 9, 20.
Lydis tibiis. IV. 15, 30.
Lydorum. I. S. 6, 1.
Lympha crepante. Ep. 16, 48.
fugax. II. Od. 3, 12.
manus lavimus. I. S. 5, 24.
prætereunte restinguat ardentis Falerni pocula. II. Od. 11, 19. 20.
Lymphæ copia nulla finiret sitim. II. Epl. 2, 146.
dolium inane. III. Od. 11, 26. 27.
loquaces desiliunt. 13, 15. 16.
Lymphatam mentem. I. 37, 14.
Lymphis iratis. I. S. 5, 97. 98.
natantibus fontes obstrepunt. Ep. 2, 27.
Lyncas fugaces. IV. Od. 6, 33. 34.
Lynceis oculis contemplere (Lyncei. *Bentl.*) I. S. 2, 90. 91.
Lynceus. I. Epl. 1, 28.
Lyra carmen sonante. Ep. 9, 5.
curva recines. III. Od. 28, 11.
delectabere. *Bentl.* IV. 1, 23.
eburna. II. 11, 22.
fraterna. I. 21, 22.
Heroa aut virum celebrare. 12, 1.
increpuit. IV. 15, 2.
mendaci sonari voles. Ep. 17, 39. 40.
suspecta. I. Epl. 18, 42. 43.
tacita pendet. III. Od. 19, 20.
Lyræ carminibus delectabere. IV. Od. 1, 22. 23. 24.
curvæ parentem. I. 10, 6.
imbellis. 6, 10.
jocosæ. III. 3, 69.
Romanæ fidicen. IV. 3, 23.
solers Musa. A. P. 407.
sonum motura verba connectere. II. Epl. 2, 86.
Lyricis vatibus me inseris. I. Od. 1, 35.
Lyris. I. 31, 7.
Lysippo. II. Epl. 1, 240.

M.

Macedo portas urbium diffidit. III. 16, 13. 14.
Macelli pernicies. I. Epl. 15, 31.
Macello millia terna dare. II. S. 4, 76.
Macellum cum Velabro. 3, 229.
Macerat me Phryne. Ep. 14, 15. 16.
Macerer ignibus lentis. I. Od. 13, 8.
Machina ingens. II. Epl. 2, 73.
Machinæ siccas carinas trahunt. I. Od. 4, 2.
Macies terris incubuit. 3, 30. 31.
turpis occupet decentes malas. III. 27, 53. 54.
Macra repetes cavum arctum quod subisti macra. I. Epl. 7, 33.
Macrescit rebus alterius opimis. 2, 57.
Macro agello. I. S. 6, 71.
Macros turdos in igne versat. 5, 72.
Macrum me palma negata donata opimum ducit. II. Epl. 1, 181.
Mactatâ hostiâ lenior veniet. I. Od. 19, 16.
Macte esto virtute. I. S. 2, 31. 32.
Maculant vestem nocturnam. 5, 85.
Maculis offendar. A. P. 352.
Maculosum nefas edomuit. IV. Od. 5. 22.
Madet Socraticis sermonibus. III. 21, 9. 10.
Mæcenas. II. Od. 12, 11. 17, 3. III. 8, 13. 29, 3. IV. 11, 19. Ep. 1, 4. I. S. 1, 1. 3, 64. 5, 31. 48. 6, 1. 47. 9, 43. 10, 81. II. 3, 312. 6, 38. 41. 7, 33. 8, 16. 22. I. Epl. 1, 3. 7, 5.
Mæcenas beate. Ep. 9, 4.
Candide. 14, 5.

care eques. I. Od. 20, 5.
dilecte. II. 20, 7.
docte. I. Epl. 19, 1.
edite atavis regibus. I. Od. 1, 1.
equitum decus. III. 16, 20.
jocose. Ep. 3, 20.
optimus. I. S. 5, 27.
Mæcenatem. II. 6, 31.
Mæonii carminis alite. I. Od. 6, 2.
Mæonius Homerus. IV. 9, 5. 6.
Magicos terrores. II. Epl. 2, 208.
Magis II. Od. 12, 27. 13, 30. III. 9, 5. Ep. 1, 21. 2, 50. 12, 23. I. S. 2, 80. 124. 3, 142. 5, 33. 9, 50. 53. 10, 58. II. 2, 29. 112. 3, 60. 67. 318. 319. 4, 13. 60. bis. 6, 72. 113. 8, 17, 49. I. Epl. 7. 43. 16, 27. II. 1, 248. A. P. 36. 362.
Magis *pro* plures. I. Epl. 15, 23.
Magister equum docilem tenera cervice fingit. 2, 64.
navis Hispanæ. III. Od. 6, 31.
Magistra culpa potare erat ludus. (cupâ. *Bentl.*) II. S. 2, 123.
Magistri impransi voce correptus. 3, 257.
in nullius verba jurare addictus. I. Epl. 1, 14.
Magistro. III. Od. 11, 1.
sævo dictata. I. Epl. 18, 13.
Magistrum extimuit. A. P. 415.
Magna Carthago. III. Od. 5, 39.
cœna. II. S. 6, 104.
dos. III. Od. 24, 21.
manus Jovis fulminantis. III. Od. 3, 6.
pars. I. S. 6, 90.
parvis juvari rebus. II. Epl. 1, 125.
res. II. S. 5, 12, 27.
Roma. I. 5, 1.
Magnâ de re. II. 6, 36.
nave ferar. II. Epl. 2, 200.
voce compellans. I. S. 7, 31. exclamat. 9, 75. 76.
Magna fuge. I. Epl. 10, 32.
olympia. 1, 50.
omnia loquens. I. S. 3, 13.
os sonaturum. 4, 43. 44.
parvis modis tenuare. III. Od. 3, 72.
professis. A. P. 14.
sepulchra. I. S. 8, 36.
sonabit cornua. 6, 43. 44.
vectigalia habeo. II. 2, 100. 101.
Magnæ animæ prodigum. I. Od. 12, 37. 38.
laudi fore speravit. II. S. 3, 99.
linguæ vindicem. IV. Od. 6, 1. 2.
lites quo judice secantur. I. Epl. 16, 42.
Magnam fortunam ferre disce bene. III. Od. 27, 74. 75.
partem morbi deponere. I. Epl. 1, 35.
Magnas catervas Græcorum implere. I. S. 10, 35.
inter opes inops. III. Od. 16, 28.
secat res. I. S. 10, 15.
Magnessam Hyppolytem fugit. III. Od. 7, 18.
Magni Castoris frater. Ep. 17, 43.
Cæsaris. I. Od. 12, 50. 51.
Creontis. Ep. 5, 64.
Flavî. I. S. 6, 72.
Herculis memor. IV. Od. 5, 36.
Jovis. I. 10, 5.
laboris. I. S. 1, 33.
non Magni pendis. II. S. 4, 93.
Magnis de rebus missi. I. 5, 28.
ex ædibus. II. 7, 11.
legionibus imperitarint. I. 6, 4.
orti è centurionibus. 6, 73.
parva mineris. 3, 122.
cum Magnis vixisse. II. 1, 76.
Magno acervo. I. S. 1, 51.
Alexandro. II. Epl. 1, 232.
aut parvo nulla fuga est lethi. II. S. 6, 95.
catino. 2, 39.
clamore blateras. 7, 35.
consule. I. 2, 70.
flumine. 1, 55.
Homero. 10, 52.
labore. 9, 59, 60.
Mazonomo. II. 8, 86.
patre. I. 2, 72.
pondere. A. P. 260.
populo. I. S. 6, 79.
pretio stet. 2, 121. 122.
risu. 8, 50.
strepitu. 2, 128. 129.
Magnorum Deorum numen læsura. Ep. 15, 3.
regum maxime. I. S. 3, 136.
Magnos Deos. 7, 33.
duces audire jam videor. II. Od. 1, 21.
Reges. II. S. 3, 45.
triumphos. I. Od. 2, 49.
Magnum adjutorem. I. S. 9, 46.
commune. II. Od. 15, 14.
dedecus. I. S. 4. 51.
documentum. *ibid.* 110.
fas nefasque. Ep. 5, 87.
fecit. 10, 20.
hoc ego duco. 6, 62.
loqui. A. P. 280.
narras. I. S. 9, 52.
opprobrium. III. Od. 24, 42.
quoddam addens. II. S. 3, 283.
spectaculum. I. S. 7, 21.
terrorem. III. Od. 4, 49.
vitium. II. S. 2, 69.
ut Magnum. I. S. 4, 10.
Magnus agri modus. II. S. 6, 1.
Apollo. 5, 60.
eques. Ep. 4, 15.
erit. II. S 5, 64.
risus inimicis. 2, 107.
timor. I. 4, 67.
Magus. I. Od. 27, 22. II. Epl. 1, 213.
Maja nate. II. S. 6, 5.
Majæ filius. I. Od. 2, 43.
Majestas porrecta ab Hesperio solis cubili ad ortum. IV. 15, 15. 16.
tua non recipit carmen parvum. II. Epl. 1, 257. 258.
Major. I. Od. 3, 16.
calceus pede. I. Epl. 10, 43.
cæteris. IV. Od. 6, 5.
clientium turba. III. 1, 13. 14.
copia. I. Epl. 12, 2. 15, 14.
dimidio. II. S. 3, 318.
effigies lanea. I. S. 8, 30. 31.
gratia. 6, 88.
insane *pro* magis. II. 3, 326.
invidia. II. Od. 20, 4.
juvenum. A. P. 366.
licentia. *ibid.* 211.
Neronum. IV. Od. 14, 14.
præda. III. 20, 7, 8.
res. I. S. 6, 100.
Majora fama. I. Epl. 11, 3.
tentantem. 17, 24.
tuli. I. S. 5, 21.
verbera subire meritum. I. 3, 120. 121.
Majore plectro. IV. Od. 2, 33.
Sagana. I. S. 8, 25.
studio. II. Epl. 1, 218.

Ma-

Majorem cenſu. II. S. 3,324.
corpore. *ibid.* 310.
modum. 2, 37.
rem feci. 6, 6.
Majores audire. II. Epl. 1, 106.
calices poſcunt. II. S. 8, 35.
ita voluerunt. 7, 5.
pennas nido extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
Majori turbæ. I. S. 1, 111. 112.
Majoribus ab his orti. 5, 55.
nullis ortos. 6, 10.
quo pacto uti deceat. I. Epl. 17, 2.
Majoris prædæ quicquid nactus erat. I. Epl. 15, 38.
vulgi opprobria fugiens. I. Epl. 9, 10.
Majorum delicta lues. III. Od. 6, 1.
fames. 16, 18.
ne quis amicus. II. S. 1, 61.
Majus facias id. 3, 177.
ipſo nil generatur. I. Od. 12, 17.
monſtrum. IV. 4, 63. 64.
nihil urbe Roma. C. S. 11. 12.
nil addere. I. Epl. 12, 5. 6.
nil fata terris donavere. IV. Od. 2, 37. 38.
parvo corpore. I. Epl. 17, 40.
peccatum. I. S. 3, 84.
poculum. Ep. 5, 77. 78.
quid potuere. III. Od. 11, 30.
quid voveat. I. Epl. 4, 8.
tormentum. 2, 59.
veriti. II. S. 8, 57.
vitium. I. Epl. 18, 5.
in Majus provehunt Dii. III. Od. 6, 66. 67.
Mala ambitio. II. S. 6, 18.
cicuta anum tollet. 1, 56.
conſuetudo. I. 3, 36.
copia. II. 2, 42.
ſcabies. A. P. 453.
ſtultitia. II. S. 3, 43.
Mala alite. Ep. 10, 1.
ambitione. II. S. 3, 78.
avi. I. Od. 15, 5.
fraude. 3, 28.
ratione. II. S. 6, 6.
Mala carmina componunt. II. Epl. 2, 106.
carmina ſcribet. II. S. 1, 82. 5, 74.
delectent me mea. II. Epl. 2, 127.
faſtidia. I. Epl. 10, 25.
in amore hæc ſunt. II. S. 3, 267.
luſtra. I. 6, 68.
maxima. I. Epl. 1, 42. 43.
multa dederunt. III. Od. 6, 7. 8.
multa nobis facimus. II. Epl. 1, 219.
multa precatus. II. S. 3, 203.
tanta. I. 2, 68.
tua pervideas. 3, 25.
vina lavere. III. Od. 12, 2.
in ſeria Mala hæ nugæ ducent. A. P. 451. 452.
quæ Mala ſunt ſpectes. I. S. 2, 92.
per Mala præceps fertur. 4, 30. 31.
Malâ horribili. II. Od. 19, 24.
ad Mala ab ovo citaret. I. S. 3, 6. 7.
Malam rem feci ratione mala. II. 6, 6.
Malas dapes tractavit. Ep. 3, 7. 8.
decentes antequam macies turpis occupet. III. Od. 27, 53. 54.
Malthinus (Malchinus. *Bentl.*) I. S. 2, 25.
Male. I. Od. 9, 24. 17, 25. II. 10, 17. III. 14, 11. IV. 6, 14. 12, 7. Ep. 12, 16. I. S. 3, 31. 45. 48. 4, 66. 109. 9, 65. II. 1, 6. 20. 31. 2, 8. 3, 37. 74. 137. 4, 21. 5, 45. 107. 6, 72. 87. 8, 69. I. Epl. 3, 31. 7, 40. 17, 10. 19, 3. 20, 15. II. 1, 233. A. P. 104. 441.
Malè prævideas. *Bentl.* I. S. 3, 25.
Male laxus calceus. 3, 31.
Male *pro* non. II. 5, 45.
pro valde. *ibid.* 107.
pro non ſatis. 3, 136.
parvus *pro* valde. I. 3, 45.
falſus *pro* alieno tempore. 9, 65.
Maledicit vocando Furiam. II. 3, 140.
Maledicunt liberius. II. 8, 37.
Mali culices. I. S. 5, 14.
plus haurire. 2, 79.
ſummi materiam aurum mittamus. III. Od. 24, 48. 49, 50.
tanti nam pudet. Ep. 11, 7.
Maligne *pro* parcè. II. Epl. 1, 209.
Malignis cauponibus. I. S. 5, 4.
Malignum vulgus ſperne. II. Od. 16, 39. 40.
Malignus natura. 28, 23.
Malim de magno flumine ſumere. *Bentl.* I. S. 1, 55.
Malis alienis ridentem. II. 3, 72.
Furiis actus. *ibid.* 135.
his domus aliena. I. 9, 49. 50.
laboribus quæritis carere. Ep. 16, 16.
Malis i. e. pomis. II. S. 4, 73.
Malis *Verbum.* III. Od. 24, 58. I. S. 2, 118. 10, 30. 35. 75.
Malit. I. Od. 4, 12. II. S. 4, 61.
Mallem de flumine magno. I. S. 1, 55.
Mallem nullos ludos ſpectaſſe his, *ubi notandus ablat. comparat.* II. 8, 79.
Mallem ego ſermones. II. Epl. 1, 250.
Malles vertere. A. P. 442.
Mallet mandare honorem. I. S. 6, 19. 20.
vivere Athenis doctus. II. 7, 13. 14.
Malo crure. I. S. 2, 102.
mentem concuſſa. II. 3, 295.
meo ſuperbus nunc incedis. Ep. 15, 17. 18.
nulli opertum latus obit. I. S. 3, 59.
preſſa. I. Od. 14, 10.
rumore flagret. I. S. 4, 125.
Malo. *Verb.* A. P. 88.
Malobathro Syrio. II. Od. 7, 8.
Malorum obliviſcitur. Ep. 2, 37. 38.
Malos fures formidare. I. S. 1, 77.
In Malos paratus tollere cornua Ep. 6, 11. 12.
Malvæ gravi ſalubres corpori. 2, 57. 58.
leves. I. Od. 31, 16.
Maluit. I. S. 8, 3.
Malum fama gravius. 2, 59.
grande. II. 1, 49.
omne vino levato. Ep. 13, 17.
rem patris oblimare. I. S. 2, 62.
vulnus. Ep. 11, 17.
Malum gallina dura reſponſet palato. II. S. 4, 18.
Malunt. II. Epl. 1, 214.
Malus. I. S. 2, 8. 4, 3. II. Epl. 1, 124.
Juppiter te urget. I. Od. 22, 19. 20.
Laurens aper. II. S. 4, 41. 42.
odor. Ep. 12, 7. 8.

pu-

pudor. I. Epl. 16, 24.
pudor te urget. II. S. 3, 39.
Malus procellis Africis mugiat. III. Od. 29, 57. 58.
ſaucius celeri Africo. I. Od. 14, 5.
Mammæ putres. Ep. 8, 7.
Mamurrarum in urbe manemus. I. S. 5, 37.
Manabit tibi copia opulenta. I. Od. 17, 14. 15.
Manant imbres in agros. II. 9, 1. 2.
mella ex cava ilice. Ep. 16, 47.
Manantibus lymphis fontes obſtrepunt. Ep. 2, 27. 28.
Manare Poëtica mella fidis. I. Epl. 19, 44.
Manaret ſudor ad talos imos. I. S. 9, 10. 11.
Manat frigidus rumor per compita. II. 6, 50.
lacryma per genas. IV. Od. 1, 34.
omne ſupervacuum de pleno pectore. A. P. 337.
Manca fortuna ruit. II. S. 7, 88.
Mancipat uſus. II. Epl. 2, 159.
Mancipiis locuples æris eget. I. Epl. 6, 39.
Mancipium amicum domino. II. S. 7, 2. 3.
Mancum officiis me dixi. II. Epl. 2, 20. 21.
Mandabo. I. Epl. 19, 9.
Mandare honorem. I. S. 6, 19. 20.
Mandata frangas. I. Epl. 13, 19.
loqueris male. A. P. 104.
Mandela. I. Epl. 18, 105.
Mandentur ſeniles partes juveni. A. P. 176. 177.
Mane. IV. Od. 5, 39. I. S. 6, 120. II. 3, 230. 282. I. Epl. 6, 20. 58. 7, 64. 68. 75. 19, 5. II. 1, 104.
difficilis. III. Od. 7, 32.
Mane. *Subſt.* ipſum mane. I. S. 3, 18.
Maneant te jura debita ſuperbæque vices. I. Od. 29, 32. 33.
Manebo te domi ſupremo ſole *pro* exſpectabo. I. Epl. 5, 3.
Manemus in urbe. I. S. 5, 37.
Manent fata culpas ſub orco *pro* exſpectant. III. Od. 11, 29.
hodie ruris veſtigia. II. Epl. 1, 160.
te fata votis tardiora, *pro* exſpectant. Ep. 17, 61.
Manentem fortunam laudo. III. Od. 29. 53.
Manentis aulea plauſoris *pro* exſpectantis. A. P. 154.
Manes. I. Od. 4, 16.
animas daturas reſponſa elicerent. I. S. 8, 29.
placantur carmine. II. Epl. 1, 138.
Manet *a* mano. Illi lacryma. I. Epl. 17, 59. 60.
in venas cum ſpe divite. 15, 19. 20.
ſanies trilingui ore. III. Od. 11, 19. 20.
Manet *a* maneo. Aula herum divitem. II. 18, 31. 32.
hoc quoque te. I. Epl. 20, 17.
illi nec humida creta colorque. Ep. 12, 9. 10.
me ſtipendium. Ep. 17, 36.
nec mens nec color mihi certa ſede. I. Od. 13, 5. 6.
nos Oceanus circumvagus *pro* exſpectat. Ep. 16, 41.
omnes nox una. I. Od. 28, 15.
ſub Jove frigido. 1, 25.
te tellus Aſſaraci *pro* exſpectat. Ep. 13, 13. *aut* 19.
Mangonum nemo faceret hoc. II. Epl. 2, 13.
Manibus caput gnati portat Agave. *Bentl.* II. S. 3, 303.
Euandri tritum catillum. I. 3, 91.
lautis currebat. II. 3, 282.
retortis trahitur fortuna regum. II. Epl. 1, 191.
ſublatis ad cœlum. II. S. 5, 97.
teneri. I. Epl, 19, 34.
vertere proceras fraxinos. III. Od. 25, 16.
unctis calicem tractavit. II. S. 4, 78. 79.
unctis tremor incidit. I. Epl. 16, 23.
vulgi contrectatus. 20, 11.
in Manibus non eſt. II. 1, 53.
in Manicis tenebo te ſub cuſtode. 16, 76. 77.
Manifeſtum obſequium. II. S. 5, 46. 47.
Manium Deorum vis. Ep. 5, 94.
Manlio Conſule. III. Od. 21, 1.
Mannis impoſitus. I. Epl. 7, 77.
terit Appiam. Ep. 4, 14.
Mannos terruit. III. Od. 27, 7.
Manſerunt ruris veſtigia. II. Epl. 1, 160.
Manſuri oppidulo. I. S. 5, 87.
Mantica ulceret lumbos onere. 6, 106.
Manu ahena cuneos geſtans. I. Od. 35, 18. 19.
arrepta. I. S. 9, 4.
grata ſume. I. Epl. 11, 23.
Herculea domitos. II. Od. 12, 6.
impia parentis guttur fregerit. Ep. 3, 1. 2.
nocturna & diurna verſare. A. P. 269.
parca obtulit. III. Od. 16, 43. 44.
prenſare. I. S. 9, 64.
ſacrilega. II. Od. 13, 2.
Manum potentem. *Bentl.* C. S. 53.
ſervilem. Ep. 4, 19.
ſuavio tuo opponat. 3, 21.
teneto. II. S. 7, 44.
Manus cuncta feſtinat. IV. Od. 11, 9.
Graja victorum. Ep. 10, 12.
Hetruſca Porſenæ minacis. 16, 4.
immunis tetigit aram. III. Od. 23, 17.
magna Jovis. 3, 6.
multa Poëtarum. I. S. 4, 141.
quem vult ſonum chorda non reddit. A. P. 348.
Manus avidas. IV. Od. 7, 19.
continuit. I. 35, 36. 37.
do ſcientiæ efficaci. Ep. 17, 1.
injiciat incontinentes. I. Od. 17, 26.
lavimus lympha. I. S. 5, 24.
meæ laborarunt. Ep. 5, 60.
Monæſes & Pacori. III. Od. 6, 9.
nil efficient. IV. 4, 73.
potentes. C. S. 53.
puræ. Ep. 17, 49.
ſupinas ſi cœlo tuleris. III. Od. 23, 1.
vulgi. I. S. 4, 72.
Mappa riſum vix compeſcere poterat. II. 8, 63. 64.
ſordida nares corruget. I. Epl. 5, 22. 23.
Mappis. II. S. 4, 81.
Marcelli fama. I. Od. 12, 46.
Marcentem potorem ſquillis recreabis toſtis. II. S. 4, 58. 59.

Mare. I. Od. 12, 15. Ep. 17, 30. I. S. 1, 39. 10, 31. II. 8, 47. I. Epl. 1, 46. 84. 7, 11. 15, 18.
Mare ad hoc hiems vertat. Ep. 2, 52.
Ægæum. I. Epl. 11, 16.
aquilone Threicio ſonat. Ep. 13, 2. 3.
atrum. II. S. 2, 16.
barbarum. II. Od. 19, 17.
Caſpium. 9, 2.
comites veris temperant. IV. 12, 1.
Creticum. I. 26, 2.
Dauniæ cædes decoloravere. II. 1, 34. 35.
exitio eſt nautis avidis. I. 28, 18.
Hetruſcum. III. 29, 35. 36.
hibernum. Ep. 15, 8.
iratum non horret. 2, 6.
Myrtoum pavidus ſecet nauta. I. Od. 1, 14.
naufragum. 16, 10.
non omne generoſæ teſtæ fertile. II. S. 4, 31.
pacatum. IV. Od. 5, 19.
per omne currunt. I. S. 1, 29. 30.
Ponticum. III. Od. 24, 4.
proximum. *ibid.* 47.
quæ cauſæ compeſcant. I. Epl. 12, 16.
Siculum. II. Od. 19, 17.
Thyrrhenum. I. 11, 5. 6. III. 24, 4.
tranſit. A. P. 345.
tumultuoſum. III. Od. 1, 26.
turgidum qui vidit. I. 3, 19.
Thuſcum. II. Epl. 2, 202.
ventoſum. III. Od. 4, 45. 46.
per Mare curſus Ulyſſei. I. 6, 7.
in Mare novi fluctus te referent. 14, 1. 2.
in Mare Apenninus celſus procurrerit. Ep. 16, 29.
trans Mare currunt. I. Epl. 11, 27.
Marem vitellum. II. S. 4, 14.
Mareotico. I. Od. 37, 14.
Mares. 21, 10.
animos Tyrtæus verſibus exacuit. A. P. 402.
Mari Adriano. I. Od. 16, 4.
avaro. III. 29, 61.
bella pugnata. I. Epl. 16, 25.
incerto. Ep. 9, 32.
inverſo. 10, 5.
magnus erit. II. S. 5, 63. 64.
nocturno. II. Od. 5, 19. 20.
fidet inferius cœlum. Ep. 5, 79.
terraque potentes. C. S. 53.
victus hoſtis. Ep. 9, 27.
Maribus. I. Epl. 1, 64.
Maricæ littoribus innantem. III. Od. 17, 7. 8.
Marina teſta. II. S. 8, 53.
Marinæ Thetidis filium. I. Od. 8, 13. 14.
Thetidos filius. IV. 6, 6.
Veneris latus lævum. III. 26, 5.
Veneris menſem. IV. 11, 15.
Marino rore Deos donantem. III. 23, 15. 16.
Marinus echinus. Ep. 5, 27. 28.
Maris Arabas & Indos ditantis. I. Epl. 6, 6.
Bajis obſtrepentis littora. II. Od. 18, 20. 21.
Carpathii æquora. IV. 5, 10.
Deo. I. 5, 16.
expers. II. S. 8, 15.
laſſo modus. II. Od. 6, 7.
late effuſi arbiter. I. Epl. 11, 26.
menſorem. I. Od. 28, 1. 2.
odio Lebedum laudas. I. Epl. 11, 6.
Marita. Ep. 8, 13.
Maritat populos propagine vitium. 2, 9. 10.
Mariti inter vina adulteros quærit. III. Od. 6, 25. 26.
olentis uxores. I. 17, 7.
puella ignara. II. Epl. 1, 132.
Maritis jura dare. A. P. 398. *alii legunt* mariti.
ſolis jurat bene eſſe. I. Epl. 1, 89.
Marito eſt poteſtas in ambos. II. S. 7, 61. 62.
forti deſtinet uxorem. 3, 216. 217.
juveni. III. Od. 11, 37.
non ſine conſcio. 6, 29. 30.
protervo cruda. 11, 11. 12.
unico gaudens mulier. 14, 5.
Maritos aura ne tua retardet. II. 1, 23. 24.
Maritum petet fronte. 5, 16.
Maritus turpis. III. 5, 6.
Marius. II. S. 3, 277.
Marmor. II. Epl. 2, 180.
Marmor vetus. I. Epl. 6, 17.
Marmora publicis notis inciſa. IV. Od. 8, 13.
ſecanda locas. II. 18, 17 18.
Marmoream. IV. 1, 20.
Marmoreum limen. I. Epl. 18, 73.
Marmoris fabros. II. 1, 96.
Marſa nænia. Ep. 17, 29.
Marſæ cohortis Dacus. II. Od. 20, 18.
Marſæus Originis amator. I. S. 2, 55.
Marſi duelli cadum memorem. III. Od. 14, 18.
finitimi. Ep. 16, 3.
Marſi peditis vultus. *Bentl.* I. Od. 2, 39.
Marſis vocibus. Ep. 5, 76.
Marſus. III. Od. 5, 9.
aper. I. 1, 28.
Marſya. I. S. 6, 120.
Marte altero Poenos proteret. III. Od. 5, 34.
cruento carebimus. II. 14, 13.
noſtro arva populata. III. 5, 23. 24.
quid poſſet didicere Vindelici. IV. 14, 8. 9.
cum Marte Thyoneus prælia confundet. I. 17, 23. 24.
Marti redonabo. III. 3, 33.
torvo dent ſpectacula. I. 28, 17.
Martia bella. A. P. 402.
Martiales lupos. I. Od. 17, 9.
Martii campi gramina. IV. 1, 39. 40.
Martiis Calendis quid agam cælebs. III. 8, 1.
Martio gramine conſpicitur. 7, 26.
in certamine ſpectandus. IV. 14, 17.
Martis equis fugit Acheronta. III. 3, 16.
Maſcula proles. 6, 37. 38.
Sappho. I. Epl. 19, 28.
Maſculæ libidinis. Ep. 5, 41.
Maſſagetas. I. Od. 35, 40.
Maſſica vina. II. S. 4, 51.
Maſſici veteris pocula. I. Od. 1, 19.
Maſſico oblivioſo exple cibaria. II. 7, 21. 22.
Maſſicum lectum. III. 21, 5.
Mater. IV. 5, 9. I. S. 9, 26. II. 3, 58. 62. 259.

Mater cærula. Ep. 13, 16.
delira. II. S. 3, 293.
juſti utilitas. I. 3, 98.
paupercula. I. Epl. 17, 46.
pia. 18, 26.
ſæva cupidinum. I. Od. 19, 1.
Matercula pueris pallet. I. Epl. 7, 7.
Materiam æquam viribus ſumite. A. P. 38. 39,
ſummi mali mittamus (materiem. *Bentl.*) III. Od. 24, 49. 50.
Materies publica. A. P. 131.
Materna arte. I. Od. 12, 9.
Maternis rebus abſumptis. I. Epl. 15, 26. 27.
Maternus avus. I. S. 6, 3.
Matina cacumina. Ep. 16, 28.
Matinæ apis more. IV. Od. 2, 27. 28.
Matinum littus. I. 28, 3.
Matre ignota inhoneſtus. I. S. 6, 36.
privignis carentibus. III. Od. 24, 17. 18.
pudenda naſci. II. 4, 19. 20.
pulchrâ pulchrior filia. I. 16, 1.
relicta. IV. 2, 54. 55.
Matrem pavidam. I. 23, 2. 3.
veneno interimis. II. S. 3, 131.
vivacem. 1, 53. 54.
Matres equorum. I. Od. 25, 14.
Matres Iliæ. Ep. 17, 11.
Regum barbarorum. I. Od. 35. 11.
ſuis juvencis metuunt. II. 8, 21.
tuere. C. S. 14.
virginum. III. Od. 14, 9.
Matri. II. S. 3, 315.
Matribus bella deteſtata. I. Od. 1, 24. 25.
Matris cineres fallere. II. 8, 9. 10.
fulvæ. IV. 4, 14.
in alvo latentes. IV. 6, 19. 20.
in jugulo ferrum tepefecit. II. S. 3, 136.
ſeveræ ad arbitrium. III. Od. 6, 39. 40.
Matrona bellantis Tyranni. 2, 7.
Juno. 4, 59.
meretrici diſpar erit. I. Epl. 18, 3.
paulum pudibunda. A. P. 232. 233.
potens. *ibid.* 116.
in Matrona togata pecces. I. S. 2, 63.
Matrona nil poſſis cernere præter faciem. *ibid.* 94.
peccantis. II. 7, 62.
Matronam ego nullam tango. I. 2, 54.
Matronas ſectari deſine. *ibid.* 78.
Matronis noſtris *pro* uxoribus. IV. Od. 15, 27.
Phrygum. I. 15, 34.
Matrum dura cuſtodia. I. Epl. 1, 22.
Matura virgo. III. Od. 6, 22.
Maturare necem Bellerophonti. 7, 15. 16.
Mature. I. Epl. 1, 8. 7, 97. II. 1, 100.
Maturet. II. Od. 11, 23.
Maturior vis. 17, 6.
Maturo funeri propior. III. 15, 4.
Maturos honores largimur. II. Epl. 1, 15.
partus. C. S. 13.
patres. IV. Od. 4, 55.
Maturum reditum. 5, 3.
Maturus ſenex. A. P. 115.
Matutina frigora lædant parum cautos. II. S. 6, 45.
Matutine pater. *ibid.* 20.
Maturis annis decor. *Bentl.* A. P. 157.
Mavis. I. Od. 2, 33. III. 4, 3. 27, 13. 63. I. S. 2, 103. 4, 21. I. Epl. 14, 40.
Mavortis puer. IV. Od. 8, 23.
Maura unda æſtuat. II. 6, 3. 4.
Mauri jaculis integer vitæ non eget. I. 22, 1. 2.
peditis acer vultus. 2, 39. 40.
Mauris. III. 10, 18.
Mavult. II. S. 2, 44.
omnia. *Bentl.* 4, 61.
Maxima formido. I. 8, 4.
pars Hellebori. II. 3, 82.
pars hominum. *ibid.* 121.
pars vatum. A. P. 24.
rupes. II. S. 3, 59.
Maxima mala. I. Epl. 1, 42. 43.
Maxime. I. S. 2, 17.
Lolli. I. Epl. 2, 2.
principum. IV. Od. 14, 6.
regum. II. S. 3, 190.
Maximi Pauli. IV. Od. 1, 10. 11.
Maximus cuſtos. II. S. 6, 15.
Mazonomo. 8, 86.
Me. I. Od. 1, 29. 30. 35. 5, 13. 7, 10. 13, 13. Ep. 1, 31. 2, 49. I. S. 1, 66. 120. 6, 70. 80. 96. 102. 107. 120. 133. I. Epl. 20, 20. 23. 27. II. 1, 111. 180. 208. 213. 264. 2, 12. 13. 20. 46. 49. 65. 79. 127. 138. 191. A. P. 35. 102. 244. *&c.*
Mea. I. Od. 17, 13. 20, 10. IV. 2, 56. 13, 1. Ep. 12, 13. 15, 4. I. S. 2, 71. 3, 70. I. Epl. 19, 35. II. 2, 21. 127. A. P. 266. *&c.*
Mea aratra. *Bentl.* Ep. 1, 26.
ſcripta timentis recitare. I. S. 4, 23.
Mea *abl.* II. Od. 7, 19. 18, 2. III. 29, 54. Ep. 15, 11. I. S. 3, 92. 4, 97.
Meæ. I. Od. 3, 8. II. 6, 6. 17, 5. III. 16, 30. 19, 28. IV. 2, 45. Ep. 17, 75. I. Epl. 13, 6. 18, 28.
Meæ manus laborarunt. Ep. 5, 60.
Meam. I. Od. 22, 10.
Mearis. 4, 17.
Mearum rerum columen. II. 17, 3, 4.
Mecum. I. 7, 31. II. 1, 39. 6, 1. I. S. 4, 137. 9, 68. II. 1, 51. I. Epl. 7, 70. A. P. 153. *&c.*
Medea ducem mirata. Ep. 3, 10.
ferox. A. P. 123.
puerum trucidet. *ibid.* 185.
Medeæ venena. Ep. 5, 62.
Medi decori pharetrâ. II. Od. 16, 6.
Media de luce. I. Epl. 14, 34.
de nocte. II. S. 3, 238. I. Epl. 7, 88.
erue turba. I. S. 4, 25.
in Libya. II. 3, 101.
Media inter carmina. II. Epl. 1, 185.
Mediæ noctis. III. Od. 19, 10.
Mediam ad noctem. I. S. 5, 83.
poſt noctem. 10, 33.
Medias fraudes palluit. III. Od. 27, 27.
per cædes rapit. 2, 12.
in Medias res. A. P. 148.
Mediaſtinus. I. Epl. 14, 14.
Medicandum. *Bentl.* 16, 40.
Medicata fuce lana. III. Od. 5, 28.
Medici egere non credis. I. Epl. 1, 102.
promittunt. II. 1, 116.

Me-

Medicis narrares. II. Epl. 2, 147.
offendar fidis. I. 8, 9.
Medicorum quod eſt medici promittunt. II. 1, 115. 116.
Medicum roget ut ſuſcitet te. I. S. 1, 82. 83.
urget. II. 3, 30.
Medicus ægrum ex præcipiti levarit. *ibid.* 292.
multum celer atque fidelis. *ibid.* 147.
Mediis fluctibus. II. Epl. 2, 85.
in undis hiemet mercator. I. 16, 71.
Medio alveo. III. Od. 29, 34.
imum ne diſcrepet. A. P. 152.
in foro. I. S. 4, 74. 75.
in triumpho. II. Od. 4, 7.
de Medio ſumptis. A. P. 243.
de Medio die potare. II. S. 8, 3.
ex Medio res acceſſit. II. Epl. 1, 168.
in Medio poſita. I. S. 2, 108.
in Medio poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Mediocribus ex vitiis hoc unum eſt. I. S. 4, 139. 140.
Poëtis. A. P. 372.
vitiis mendoſa natura. I. S. 7, 65. 66.
vitiis teneor. 4, 130. 131.
Mediocris cauſarum actor. A. P. 369. 370.
non Mediocris cura ineſt. II. S. 4, 93. 94.
Mediocritatem auream. II. Od. 10, 5.
Mediocriter. I. 18, 99.
Medios actus intercinat. A. P. 194.
in dies dormire. I. Epl. 2, 30.
per ignes. IV. Od. 14, 24.
per ſatellites. III. 16, 9.
Medis dare jura ferox Roma. 3, 44.
ruinæ Heſperiæ ſonitum auditum. II. 1, 31. 32.
Meditans æternum decus. III. 25, 5.
neſcio quid nugarum. I. S. 9, 2.
Meditantibus nihil obſtet. II. Epl. 2, 71.
Meditantis ictum obliquum veris. III. Od. 22, 7.
Meditantur. 8, 23.
Meditare tecum verſus canoros. II. Epl. 2, 76.
Meditatur de tenero ungui. III. Od. 6, 24.
Mediter. II. S. 3, 263.
Meditor poculis tingere immunem. IV. Od. 12, 23.
Medium ad Janum. II. S. 3, 18. 19.
cœli nox tenebat. 6, 100. 101.
crus impediit. I. 6, 27.
diviſit ſecuri. 1, 99, 100.
nil eſt. 2, 28.
per frigus. I. Epl. 15, 5.
primo ne diſcrepet. A. P. 152.
rebus concedi tolerabile. *ibid.* 368. 369.
vitiorum eſt virtus. I. Epl. 18, 9.
Medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
Medo horribili. I. 29, 4.
ſub rege. III. 5, 9.
Medos inultos equitare non ſinas. I. 2, 51.
Medulla exerta. Ep. 5, 37.
Medullis propius accipient damnum. I. Epl. 10, 28.
Medum flumen. II. Od. 9, 21.
Medus. IV. 14, 42.
acinaces. I. 27, 5.
diffidet armis. III. 8, 19. 20.
timet ſecures Albanas. C. S. 54.
Megillæ frater. I. Od. 27, 11.
Mei amore flagres. *Bentl.* Ep. 5, 81.
pars multa. III. Od. 30, 6.
Mei & ipſe ante Larem proprium veſcor. II. S. 6, 65. 66.
honores nil proſunt ſine te. I. Od. 26, 9. 10.
pollicis ictum ſervare. IV. 6, 35. 36.
Mejat. II. S. 7, 52.
Meis. I. Od. 17, 4. III. 3, 66. 16, 27. IV. 8, 2. 9, 30. 12, 22. Ep. 1, 26. 5, 49. 11, 15. 17, 78. I. S. 5, 30. 6, 96.
Meleagri. A. P. 146.
Melimella ad lunam minorem delecta. II. S. 8, 31.
Melior Bellerophonte. III. Od. 12, 7.
fortuna. I. 7, 25.
indocili grege. Ep. 16, 37.
miſſilibus ſagittis. III. Od. 6, 16.
moribus famaque. 1, 12.
pars. Ep. 16, 15.
peloris Lucrina Bajano murice. II. S. 4, 32.
poſtera tempeſtas. I. S. 5, 96.
Tydides patre. I. Od. 15, 28.
velut inſectere. II. S. 7, 41.
Venus. I. Od. 33, 13.
vir. I. S. 3, 32.
Melior Horatius, an res. I. Epl. 14, 5.
lex. 1, 62.
pugnâ cervus. 10, 34.
ſervo. 16, 63.
Meliora dapis relinquens. II. S. 6, 89.
monet. I. 2, 73.
poëmata. A. P. 303.
poëmata ut vina dies reddit. II. Epl. 1, 34.
pollicitus tendis. I. Od. 29, 16.
recuſat. II. S. 2, 6.
Meliore flamma puer digne. I. Od. 27. 20.
oleo. II. S. 3, 125.
vita. *ibid.* 15.
Meliorem in jus audax vocet. 5, 29.
Meliori non vis credere. I. Epl. 1, 48.
tempore dicam. I. S. 9, 68. 69.
Melioribus certans. II. 5, 19.
te offer. I. Epl. 2, 68.
Melioris formæ. II. S. 7, 52.
ſucci. 4, 13.
utroque noſtrum. I, 29.
Melius audieris. 8, 33.
Bacchius cum Bitho compoſitus. I. 7, 20.
crus. 2, 81. 82.
deneges dare parva. III. Od. 16, 38. 39.
dices hiſtorias. II. 12, 11.
Dii fecere. II. S. 6, 4.
fata terris donavere. IV. Od. 2, 37. 38.
fuit per fluctus longos ire. III. 27, 42. 43.
in vita mihi nunquam fuerit. II. S. 8, 3. 4.
iter doctus. A. P. 68.
magnas ſecat res. I. S. 10, 15.
muriâ. II. 8, 53.
negares te poſſe. A. P. 439.
ni putem dormire. II. Epl. 2, 54.
nil vita cœlibe. I. 1, 88.
nitent ſoles. IV. Od. 5, 8.
non eſt. II. S. 2, 102.
non tangere. 1, 45.

pati quicquid erit. I. Od. 11, 3.
perirent Perſæ. 2, 22.
petitu quid ſit. I. S. 4, 116.
populum moratur. A. P. 321.
præcordia prolueris mulſo. II. S. 4, 26. 27.
quid habes arceſſe. I. Epl. 5, 6.
quid turdo. 15, 41.
quis habet ſuadere. Ep. 16, 23.
quod poſſem ſcribere minor inventore. I. S. 10, 47. 48.
Scythæ campeſtres. III. Od. 24, 9.
ſervo ſe non unquam veſtiret. I. S. 1, 96. 97.
ſi quicquid vidit. I. Epl. 6, 13.
ſitum. III. Od. 3, 49.
ubi quid contingit. I. Epl. 15, 44.
via ducat. 18, 20.
vivam hoc faciens. I. S. 4, 135.
ad Melius tranſcurrere. II. 2, 82.
Mella Aufidius Falerno miſcebat. II. 4, 24.
apes Calabræ ferunt. III. Od. 16, 33.
condit puris amphoris. Ep. 2, 15.
ex cava ilice manant. 16, 47.
Hymettia. II. S. 2, 15.
Hymetto non decedunt. II. Od. 6, 14. 15.
Poëtica. I. Epl. 19, 44.
truncis cavis lapſa. II. Od. 19, 11. 12.
Melle cicuta vitiato. II. S. 1, 56.
cum Sardo. A. P. 375.
Melli eſt. II. S. 5, 32.
Mellitis placentis. I. Epl. 10, 11.
Melos longum dic Calliope. III. Od. 4, 1. 2.
Melpomene cantus lugubres præcipe. I. 24, 1. 2.
comam cinge. III. 30, 16.
quem tu videris naſcentem. IV. 3, 1. 2.
Membra dedit ſopori. II. S. 2, 80. 81.
disjecti Poëtæ. 1. 4, 62.
fractus labore. 1, 5.
gruis. II. 8, 87.
invicti Glyconis. I. Epl. 1, 30.
mollius movere. I. S. 9, 24. 25.
pellibus exuere. Ep. 17, 15. 17.
ſimul ac ætas duraverit. I. S. 4, 119, 120.
ſtratus ſub arbuto. I. Od. 1, 21. 22.
Membranam poſcas. II. S. 3, 2.
Membranis intus poſitis licebit delere. A. P. 389.
Membris collatis undique. A. P. 3.
odor creſcit. Ep. 12, 7. 8.
utile. I. Epl. 18, 49. 50.
Memento. I. Od. 7, 17. II. 3, 1. 17, 31. III. 29, 32. Ep. 10, 4. II. S. 12, 89. 5, 52. I. Epl. 8, 16.
Memini. I. S. 9, 68. II. 8, 21. II. Epl. 1, 70.
Meminiſſes. II. S. 5, 37.
Meminit illud libentius. II. Epl. 1, 262.
noſtri. I. 3, 12.
Memnona dum jugulat. I. S. 10, 36.
Memoræ Glyceræ. I. Od. 33, 1. 2.
Memor ævi brevis. II. S. 6, 97.
canam præcepta. 4, 11.
eſcæ illius. 2, 72.
hoc tibi dictum tolle. A. P. 367. 368.
Lamiæ. I. Od. 36, 7.
magni Herculis. IV. 5, 36.
nigrorum ignium. 12, 16.
noſtri vivas Galathea. III. 27, 14.
Memor *pro eo quod memorem facit: ut*, memorem notam labris impreſſit dente. I. 13, 12.
Memorata Catonibus. II. Epl. 2, 117.
Memoratur. I. S. 1, 64.
Memorem cadum Marſi duelli. III. Od. 14, 18.
genium brevis ævi. II. Epl. 1, 144.
querelam noſtri ſepulchro ſculpe. III. Od. 11, 51. 52.
Memorem *verb.* Pompili regnum. I. 12, 34.
quid ſingula. I. S. 8, 40.
Memores faſtos. III. Od. 17, 4. IV. 14, 4.
Memores velim Muſa. I. S. 5, 53.
Memori mente. II. 6, 31.
pectore referas. 4, 90.
Memphim nive Sithonia carentem. III. Od. 26, 10.
Mena. I. Epl. 7, 61.
Menam Vultejum. *ibid.* 55.
Menandro. II. S. 3, 11. II. Epl. 1, 57.
Mendacem. I. Epl. 16, 40.
amicam. A. P. 425.
puellam. I. S. 5, 82.
Mendaci lyra. Ep. 17, 39.
Mendacior Parthis invenior. II. Epl. 1, 112.
Mendax. 2, 25.
fundus, *qui dominum fallit.* III. Od. 1, 30.
infamia. I. Epl. 16, 39.
in parentem ſplendide. III. Od. 11, 34. 35.
non Mendax Parca. II. 16, 39.
Mendici. I. S. 2, 2.
Mendoſa eſt natura. 6, 66.
Mendoſe. II. 4, 25.
Mendoſum. I. Epl. 16, 40.
Menelaum. II. S. 3, 198.
Meneni. *ibid.* 287.
Menius. 3, 21. 23. I. Epl. 15, 26. 37. *alii per æ ſcribunt.*
Mens divinior. I. S. 4, 43.
ea tibi eſt. A. P. 386.
& ſonus relapſus. Ep. 17, 17. 18.
iſthuc animusque fert. I. Epl. 14, 8. 9.
mihi nec certa ſede manet. I. Od. 13, 5. 6.
non eadem eſt. I. Epl. I, 4.
provida hoc caverat. III. Od. 5, 12.
quæ eſt hodie. IV. 10, 7.
quem vult ſonum non reddit chorda. A. P. 348.
quod ſuaſerit. I. Epl. 2, 60.
ſub fauſtis penetralibus nutrita. IV. Od. 4, 25. 26.
trepidat metu. II. 19, 5.
tua vocata. Ep. 5, 75.
Menſa cara piſces averrere. II. S. 4, 37.
dejecit catillum. I, 3, 90. 91.
infamis acipenſere. II. 2, 47. 48.
tripes. I. 3, 13.
Menſâ in tenui ſalinum ſplendet. II. Od. 16, 14.
Menſæ brevis dapes laudet. A. P. 198.
Menſam gauſape purpureo perterſit. II. S. 8, 11.
jubet poni. 3, 148.
Menſas inter gratas. A. P. 374.
inter nitentes. II. S. 2, 4.

Men-

Menſas nux ornabat. II. S. 2, 122.
Menſe brevi junior. II. Epl. 1, 44.
nono revocas. I. S. 6, 61.
ſextili. I. Epl. 11, 19.
uno minor. II. 1, 40.
Menſem Veneris marinæ. IV. Od. 11, 15.
Menſes per omnes glacies ſtat. II. 9, 5. 6.
pronos volvere. IV. 6, 39. 40.
quinque cubantis. II. S. 3, 289.
Menſis alteris te adhibet. IV. Od. 5, 31. 32.
divitibus. II. S. 4, 87.
divitum & templis amica. III. Od. 11, 6.
Menſorem. I, 28, 2.
Mente cum integra precor. 31, 18. 19.
hac laudabant. II. S. 2, 89, 90.
laborem ferre. I. 1, 30. 31.
laborem laturi. Ep. 1, 9.
memori. II. S. 6, 31.
minus validus. I. Epl. 8, 7.
Neronis dignum. 9, 4.
nova. III. Od. 25, 3.
recepta. II. Epl. 2, 104.
ſolida quatit. III. Od. 3, 40.
Mentem æquam memento ſervare. II. 3, 1. 2.
aſſuêrit pluribus. II. S. 2, 109.
compeſce. I. Od. 16, 21.
concuſſa malo. II. S. 3, 295.
litigioſus dominus exciperet. *ibid.* 285. 286.
lymphatam Mareotico. I. Od. 37, 14.
mutavit. II. Epl. 1, 108.
non lenis dominus urget. II. S. 7, 93.
ſacerdotum incola Pythius quatit. I. Od. 16, 5. 6.
ſuſpendit. II. Epl. 1, 97.
timido addere. 2, 36.
Mentes perculſe ſtupent. Ep. 7, 16.
ſtudiis aſperioribus formandæ. III. Od. 24, 53. 54.
Mentiar. II. S. 6, 32.
Mentibus anxiis ſpem reducis. III. Od. 21, 17.
pene hæret recens. II. Epl. 1, 53. 54.
Mentio de furtis Petilli injecta. I. S. 4, 93, 94.
Mentior. 8, 37.
Mentis bene ſanæ. I. S. 9, 44.
commotæ. II. 3, 278.
error demtus. II. Epl. 2, 140.
iniquæ aſellus. I. S. 9, 20.
integer. II. 3, 65.
male tutæ. *ibid.* 137.
morbo calet. *ibid.* 80.
tumultus ſummovet. II. Od. 16, 10. 11.
Mentita ſpem ſeges. I. Epl. 7, 87.
Mentite nulli quicquam. II. S. 5, 5.
Mentitur. A. P. 151.
amica. I. Epl. 1, 20.
Mento ſolum tetigere. II. Od. 7, 12.
ſuſpenſa corpora extent aquæ. Ep. 5, 35. 36.
Meo. I. Od. 26, 8. II. 13, 10. Ep. 1, 15. 5, 81. 13, 6. 15, 17. 17, 59. I. S. 10, 92. II. 3, 207. I. Epl. 15, 17. 19, 22. II. 1, 268. 2, 12. 99.
Meorum. II. Od. 7, 5. IV. 11, 31. II. S. 1, 3. I. Epl. 11, 9.
Meos. III. Od. 18, 2. I. S. 4, 71.
Mera ærugo. I. S. 4, 101.
libertas. I. Epl. 18, 8.
vineta crepat. 7, 84.
Meraco expulit bilem. II. 2, 137.
Mercantur equos. I. S. 2, 86.
Mercarier domos. II. 3, 24.
Mercaris agrum. II. Epl. 2, 164.
Mercator Africum metuens. I. Od. 1, 15. 16.
ait auſtris navim jactantibus. I. S. 1, 5. 6.
dives. I. Od 31, 10. 11.
impiger. I. Epl. 1, 45.
mediis in undis hiemet. 16, 71.
qui modo miles. I. S. 1, 16. 17.
vagus. A. P. 117.
Mercatorem abigunt nives. III. Od. 24, 39. 30.
Mercatores fortunati. I. S. 1, 4.
Mercatur libra & ære. II. Epl. 2, 158.
Mercaturis averſus. II. S. 3, 107.
Mercatus agrum. 6, 11. 12.
Merce cum tua velox veni. IV. Od. 12, 21. 22.
Syra. I. 31, 12.
Thyna. III. 7, 3.
Mercede aget caballum. I. Epl. 18, 36.
bibam. I. Od. 27, 13. 14.
colonum fortem. II. S. 2, 115.
diurna conductum. 7, 17. 18.
pacta. III. Od. 3, 22.
Mercedem tuleris quod bene feceris. IV. 8, 21. 22.
unde extricat. I. S. 3, 88.
Mercedes exigit. 2, 14.
ſequerer. 6, 87.
Mercem oſtendi. 2, 105.
ſine fucis geſtat. 2, 83.
Mercemur cadum. III. Od. 19, 5. 6.
ſervum. I. Epl. 6, 50.
Mercenaria vincla. 7, 67.
Mercenarius. II. S. 6, 11.
Merces ad emendas turbam cogit. A. P. 419.
multa defluit ab æquo Jove. I. Od. 28, 28. 29. 30.
mutat. I. S. 4, 29.
tuta fideli ſilentio. III. Od. 2, 25. 26.
Tyriæ Cypriæque. 29, 60.
venales laudat. II. Epl. 2, 11.
Mercetur agellum. I. 7, 81.
Mercuri. III. Od. 11, 1.
Atlantis nepos facunde. I. 10, 1.
Mercuriali. II. S. 3, 25.
Mercurialium virorum cuſtos. II. Od. 17, 29. 30.
Mercurius. I. 24, 18. 30, 8. II. S. 3, 68.
celer. II. Od. 7, 13.
Merdis albis caput inquiner. I. S. 8, 37.
Merearis. 1, 87.
Merebere vina (mereberis. *Bentl.*) IV. Od. 12, 16.
Merentem. III. 3, 13.
Merentis. I. Epl. 7, 24.
Meret liber æra. A. P. 345.
Meretrice amica inſanit. I. S. 4, 49.
arguta. 10, 40.
domina. I. Epl. 2, 25.
Meretrici matrona diſpar erit. 18, 3.
Meretricibus. I. S. 2, 58.
Meretricis amore turpi deterreret. 4, 111. 112.
amore ſollicitus. II. 3, 252. 253.
refert acumina. I. Epl. 17, 55.
Meretricula. I. S. 7, 46.
Mergos præda porrecta juverit. Ep. 10, 22.

Meri bimi patera. I. Od. 19, 15.
multi Damalis. 36, 13.
Meridiem inclinare ſentis. III. 29, 5. 6.
Merionem. I. 15, 26.
nigrum Troico pulvere. 6, 14. 15.
Meritâ fronde decorus. IV. 2, 35. 36.
nænia nox dicetur. III. 28, 16.
Meritis favorem non reſpondere. II. Epl. 1, 9. 10.
quæſitam ſuperbiam ſume. III. Od. 30, 14. 15.
Romuli taciturnitas invida obſtaret. IV. 8, 23. 24.
Merito. I. S. 1, 20. 4, 64. 6, 22. II. 3, 108.
Meritorum præmia laturus. II. Epl. 2, 38.
Meritum nomen duxit ab oppreſſa Carthagine. II. S. 1, 66.
ſubire majora. I. 3, 20.
Mero certare juvat. IV. Od, 1, 31.
diem morantem ſæpe fregi. II. 7, 6. 7.
diffuſo pateris te proſequitur. IV. 5, 33. 34.
dulci digne. III. 13, 2.
fervidiore arcana loco promorat. Ep. 11, 14.
genium curabis. III. Od. 17, 14. 15.
immodicæ rixæ humeros turparunt. I. 13, 10. 11.
irriguum corpus ſub noctem habento. II. S. 1, 9.
molli finire triſtitiam. I. Od. 7, 17. 18. 19.
narratur virtus Catonis caluiſſe. III. 21, 11. 12.
nimium Hyleum. II. 12, 5. 6.
nocturno certare, putere diurno. I. Epl. 19, 11.
pingui miſcere. II. S. 4, 65.
ſuperbo pavimentum tinget. II. Od. 14, 26. 27.
torquere. A. P. 435.
Meros honores ſermone alterius audiret. II. Epl. 2, 88.
Merſare vivam (muſto) Falerno gallinam. II. S. 4, 18. 19.
Merſes. IV. Od. 4, 65.
Merſor civilibus undis. I. Epl. 1, 16.
Meruere decus. A. P. 286.
non Merui laudem. A. P. 268.
Merulas. II. S. 8, 91.
Merulis intentus auceps. A. P. 458.
Merum lene. III. Od. 29, 2.
quadrimum. I. 9, 7. 8.
Merus ſermo. I. S. 4, 48.
Merx tutior in ſecunda claſſe. 2, 47.
Meſſalla. 6, 42. 10, 85.
Meſſallæ. A. P. 371.
Meſſi. I. S. 5, 52. 54.
Meſſius. *ibid.* 58.
Meta evitata rotis fervidis. I. Od. 1, 4. 5.
Metallis potiore libertate caret. I. Epl. 10, 39. 40.
Metam optatam ſtudet curſu contingere. A. P. 412.
Metata porticus *paſſive*. II. Od. 15, 15. 16.
Metato agello. II. S. 2, 114.
Metaurum flumen. IV. Od. 4, 38.
Metello Conſule. II. 1, 1.
læſo doluere. II. S. 1, 67.
Metellæ. 3, 239.
Metendo. IV. Od. 14, 31.
Methymnæam. II. S. 8, 50.
Metiente te viam ſacram. Ep. 4, 7.
Metii. A. P. 387.
Metire nobis Cæcubum. Ep. 9, 36.
Metiretur nummos. I. S. 1, 96.
Metiri oculo latus. 2, 133.
ſe ſuo modulo. I. Epl. 7, 98.
Metu animum non expedies. III. Od. 24, 7. 8.
Deorum manus continuit. I. 35, 37.
exanimem vigilare. I. S. 1, 76.
injuſti jura inventa. 3, 111.
in minore comes futurus ſum. Ep. 1, 17.
mortis ſibi cogit parcere. I. S. 4, 127.
non ſine vano. I. Od. 23, 3. 4.
recenti mens trepidat. II. 19, 5.
non Metuam mori. III. 9, 11.
Metuam per vim mori. 14, 15.
quid hæres de me judicet. II. Epl. 2, 191.
Metuas cur me. I. S. 4, 70.
minus pauperiem. 1, 93.
Metuat. I. Epl. 6, 12.
cruribus. I. S. 2, 131.
Metuatur oræ gelidæ rex. I. Od. 26, 4.
Metuebat. I. S. 1, 99.
Metuemus Auſtrum corpori nocentem. II. Od. 14, 15. 16.
Metuenda nihilum timentis. II. S. 3, 54.
pellit pericula. II. Epl. 1, 136.
Metuende certa ſagitta Phœbe. I. Od. 12, 23. 24.
gravi Thyrſo. II. 19, 8.
Metuendus haſta eques. III. 2, 4.
Metuens. I. S. 2, 5.
Africum. I. Od. 1, 15. 16.
alterius viri. III. 24, 22.
audiri movet labra. I. Epl. 16, 60.
futuri. II. S. 2, 100.
habenæ pendentis latuit in ſcalis. II. Epl. 2, 15.
induceris. II. S. 7, 56.
rixarum. III. Od. 19, 16.
ſacrum contingere. II. S. 3, 110.
vivet. I. Epl. 16, 66.
Metuente ſolvi penna. II. Od. 2, 7.
Metuentes. III. 12, 3.
Metuenti ſimilis. II. S. 5, 92.
Metuentis nil. 8, 36.
ſoldum. 5, 65.
Metues. I. Od. 17, 24. II. S. 6, 68. I. Epl. 18, 1.
Metuit. I. Epl. 2, 51.
culpari fides. IV. Od. 5, 20.
expertus. I. Epl. 18, 87.
foveam lupus. 16, 50.
in ſcriptis lituram. II. 1, 167.
ſecundis. II. Od. 10, 13.
tangi. III. 11, 10.
Metum diſſimulat. II. 20, 17.
rerum Lyæo ſolvere. Ep. 9, 37. 38.
Metuo ut ſis vitalis. II. S. 1, 60. 61.
Metus tradam protervis ventis. I. Od. 26, 1. 2.
Metuunt matres ſuis juvencis. II. 8, 21.
te Tyranni purpurei. I. 35, 12.
verſus. I. S. 4, 33.
virides colubros. I. Od. 17, 8.
Mevium olentem ferens navis. Ep. 10, 1. 2. *alii ſcribunt* Mævium.
Meum. I. Od. 1, 2. 13, 3. Ep. 2, 53. I. S. 9, 66. II. 4, 46. I. Epl. 15. 20. 16, 35. 20, 26. II. 1, 211.

Meum eſt. III. Od. 29, 57.
Meus. IV. 11, 19. I. S. 2, 107. 6, 41, 131. 9, 1. II. 2, 2. I. Epl. 16, 1. II. 1, 258.
Mi *pro* mihi. I. S. 1, 101. 2, 57. 131. 3, 23. 4, 108. 9, 50. 71. II. 6, 27. I. Epl. 18, 112.
Mica ſaliente. III. Od. 23, 20.
Micat Marcelli fama. I. 12, 46.
Mictum in me veniat. I. S. 8, 38.
Migravit voluptas ab aure ad incertos oculos. II. Epl. 1, 187. 188.
Migret in tabernas obſcuras. A. P. 229.
Mihi. I. Od. 11, 1. 13, 5. 14, 17. 16, 25. 19, 13. 31, 17. 32, 15. I. S. 1, 66. 2, 125. 3, 13. 19. 71. 94. 139. 4, 104. 134. 142. 5, 51. 78. 6, 48. 50. 54. 69. 80. 81. 97. 100. 107. 119. *&c.*
Mihi *cum vi quadam.* Quid mihi Celſus agit. I. Epl. 3, 15.
Miles. I. S. 1, 29.
acrior redibit repenſus auro. III. Od. 5, 25. 26.
annis gravis. I. S. 1, 4. 5.
Craſſi. III. Od. 5, 5.
excitatur truci claſſico. Ep. 2, 5.
ferox. I. Od. 6, 3. 4.
Luculli. II. Epl. 2, 26.
modo mercator. I. S. 1, 16. 17.
Romanus emancipatus fœminæ Ep. 9, 11. 12. 13.
ſagittas Parthi perhorreſcit. II. Od. 13, 15. 17. 18.
tibi impar. IV. 6, 5.
Mileti textam chlamidem. I. Epl. 17, 30. 31.
Militabitur bellum. Ep. 1, 23.
Militaria inter ſigna ſol Conopeum aſpicit. Ep. 9, 15. 16.
Militaris Daunia. I. Od. 22, 13. 14.
inter æquales equitet. 8, 5. 6.
Militat catulus in ſilvis. I. Epl. 2, 67.
Militavi non ſine gloria. III. Od. 26, 2.
Milite multo. 15, 6.
tuo. IV. Od. 14, 9.
Militet quibus oris terrarum. I. Epl. 3, 1.
Militia acri robuſtus. III. Od. 2, 2.
eſt potior. I. S. 1, 7.
feſſas cohortes oppidis abdidit. III. Od. 4, 37. 38.
longa feſſum latus. II. Od. 7, 18.
Romana Græcari aſſuetum fatigat. II. S. 2, 10. 11.
Militibus arma direpta. III. Od. 5, 19. 20. 21.
Triquetra promiſſa. II. S. 6, 55.
Militiæ duce Bruto. II. Od. 7, 2.
piger & malus. II. Epl. 1, 124.
ſit modus laſſo. II. Od. 6, 7. 8.
tuæ ſigna feret. IV. 1, 16.
Militiam acrem paras. I. 29, 2.
gravem crepat. 18, 5.
fœvam tuliſti. I. Epl. 18, 54. 55.
Militum arma. III. Od. 21, 20.
proles maſcula. 6, 37.
Tribuno. Ep. 4, 20.
Mille. III. Od. 7, 12. Ep. 4, 13. Ep. 9, 17. I. S. 1, 51. 8, 12. II. 1, 4. 3, 61. 70. 116. 197. 226, 325. bis.
Millia. I. S. 1, 45. 5, 25. 86. II. 1, 28. 3, 23. 4, 76. I. Epl. 1, 57. 6, 43.
Millibus. I. S. 6, 111. II. 3, 116. II. Epl. 2, 5. 165.
Milonius. II. S. 1, 24.
Milvio columba adulteretur. Ep. 16, 32.
Milvius. II. S. 7, 36.
metuit opertum hamum. I. Epl. 16, 51.
Mimas validus. III. Od. 4, 53.
Mimæ. I. S. 2, 2. 56.
Mimis. *ibid.* 58.
Mimnernus. I. Epl. 6, 65. II. 2, 101.
Mimo. 1, 198.
Mimos. I. S. 10, 6.
Mimum. I. Epl. 18, 14.
Minabitur arcus. A. P. 350.
Eurus. I. Od. 28, 25.
Minaces. II. 7, 11.
arcus. III. 26, 7. 8.
Camœnæ Alcæi. IV. 9, 7. 8.
Minaci cornuum murmure perſtringis aureis. II. 1, 17. 18.
ſtatu. III. 4, 54.
voce terret. I. 10, 10. 11.
Minacis Porſenæ manus. Ep. 16, 4.
Minæ eodem ſcandunt quo dominus. III. Od. 1, 37. 38.
rejectæ Annibalis. IV. 8, 16.
Minantem pulchra. I. Epl. 8, 3.
Minantis præclara vultus. II. S. 3, 9.
Minantium regum colla, *alii legunt* minacium. II. Od. 12, 12.
Minarum. A. P. 106.
Minas inanes huc vertis. Ep. 6, 3.
tumidas regum contuderit. IV. Od. 3, 8.
Minati. II. Od. 8, 20.
Minatus urbi vincula. Ep. 9, 9.
Minax. II. Epl. 1, 150.
unda. I. Od. 12, 31. 32.
Mineris parva magnis. I. S. 3, 122.
Minervâ craſſâ ruſticus præcepit. II. S. 2, 2. 3.
invita nihil facias. A. P. 385.
Minervæ caſtæ. III. Od. 3, 23.
equo incluſus. IV. 6, 13.
ſtudium operoſæ. III. 12, 5. 6.
Minime. I. S. 4, 24. II. 3, 160.
Minimis qui urgetur ille eſt optimus. I. S. 3, 68. 69.
Minimo me provocat. 4, 14.
Minimum. I. Od. 11. 8. II. 6, 19. II. Epl. 1, 72. 169.
decus meruere. A. P. 286.
Miniſter ſedulus. I. Epl. 13, 5.
Miniſteriis ad nutus heriles aptus. II. 2, 6.
Miniſtrat res omnes timide ac gelide. A. P. 171.
Miniſtrent pueri. II. S. 8, 70.
Miniſtratur cœna tribus pueris. I. 6, 116.
Miniſtrent verba. I. Epl. 15, 20.
Miniſtrum fulminis alitem. IV. Od. 4, 1.
myrtus dedecet. I. 38, 6. 7.
Minitaris mutilus (miniteris *Bentl.*) I. S. 5, 60.
Minitatur diluviem agris. *Bentl.* IV. Od. 14, 28.
Minor actu quinto. A. P. 189.
capitis. III. Od. 5, 42.
dante. I. Epl. 17, 22.
genibus. 12, 28.
imperiis rerum. II. S. 7, 75. 76.
in certamine. I. Epl. 10, 35.
inventore. I. S. 10. 48.
Jove. I. Epl. 1, 106.
pede calceus. 10, 42. 43.
privato. I. S. 6, 26.
res. II. 5, 27.
te. I. Od. 12, 57.
uno menſe. II. Epl. 1, 40.
Minora fama. I. Epl. 11, 3.
putarer finxiſſe. 9, 8.
ſidera. Ep. 15, 2.

virtute. I. Epl. 12, 11.
vitia habes. I. S. 3, 20.
Minorem ad lunam. II. 8, 31. 32.
animum æternis confiliis fatigas. II. Od. 11, 11. 12.
certare tanto. II. S. 3, 313.
culpâ. 6, 7.
ſumptum. 4, 85.
te geris Diis. III. Od. 6, 5.
Minores gravitate Enni verſus. I. S. 10, 54.
inter ignes. I. Od. 12, 47. 48.
vertices volvere. II. Od. 9, 22.
virtute & honore. II. Epl. 1, 183.
Minori inſano *pro* minus inſano. II. S. 3, 326.
Minori dicere. II. Epl. 1, 106.
Minoribus parere turpe putant. 1, 84.
Minoris. I. S. 6, 121.
Minorum caſtigator. A. P. 174.
Minturnas paluſtres. I. Epl. 5, 4. 5.
Minuas cave. II. S. 3, 177.
pulmenta. 2, 34.
Minuat curas. I. Epl. 18, 101.
Minuentur curæ atræ carmine. IV. Od. 11, 35. 36.
Minui per quæ libido poſſit. II. Epl. 1, 106. 107.
Minuit furorem. I. Od. 37, 12.
Tithonum ſenectus longa. II. 16, 30.
Minus. I. Od. 25, 6. bis. IV. 3, 16. Ep. 5, 61. 8, 17. 18. 12, 14. I. S. 1, 93. 2, 49. 3, 29. 93. 5, 6. 6, 24. II. 2, 48. 3, 93. 311. 7, 96. I. Epl. 8, 7. 10, 18. 17, 51. 18, 107. II. 1, 170. 2, 90. 156.
Minus audiens *pro* non audiens. I. Od. 2, 27.
invido dente mordeor. IV. 3, 16.
Minxerit in patrios cineres. A. P. 471.
Mira poëmata ego pango. A. P. 416.
præcepta deſcripſi. II. S. 3, 33. 34.
Mirabere. I. Od. 4, 19. I. Epl. 10, 31.
Mirabile viſu. II. Epl. 2, 91.
Mirabilis illi. I. 6. 23.
tibi ſit. *ibid.*
Mirabimur. Ep. 15, 53.
Mirabor. I. Epl. 17, 26. A. P. 424.
Miracula promat. A. P. 144.
rides. II. Epl. 2, 208. 209.
Miramur. I. 12, 12. 14, 18.
Mirantur. II. S. 6, 57.
non omnes eadem. II. Epl. 2, 58.
umbræ dicere. II. Od. 13, 30.
Mirare colores Tyrios. I. Epl. 6, 18.
Mirari libet. III. Od. 25, 14.
omittet Romanas opes. 29, 11. 12.
ſecum Mena. I. Epl. 7, 61. 62.
Miraris quid velint flores. III. Od. 8, 2. 3.
quæ ſtulte. I. Epl. 1, 47.
ſi nemo præſtet honorem, quem non mereris. I. S. 1, 86. 87.
Mirata aurum illitum veſtibus. IV. Od. 9, 14. 15.
eſt ducem Medea. Ep. 3, 10.
Mirari ſtulte. A. P. 272.
Mirator cunni albi. I. S. 2, 36.
Miratur adverſa. I. Epl. 6, 9.
me jurantem. *Bentl.* II. S. 6, 57.
nihil. II. Epl. 1, 49.
te Scythes profugus. IV. Od. 15, 42. 43.
veteres Poëtas. II. Epl. 1, 64.
Mire. II. Od. 5, 22. II. S. 3, 28.
Miretur te turba. I. S. 10, 73.
Miri. 5, 102.
Miror. II. 3, 27. 7, 97. I. Epl. 15, 39. 1, 72. A. P. 358.
Miros Tragœdos. II. Epl. 2, 129.
Mirum. II. S. 1, 54.
putatis. I. 10, 21. 22.
quod omnibus foret. III. Od. 4, 13.
quid Mirum. II. 13, 33.
Mirus amor. Ep. 16, 31.
utroque. II. S. 4, 7.
Miſce ſtultitiam brevem conſiliis. IV. Od. 12, 27.
Miſcebat Falerno mella. II. S. 4, 24.
Miſcebis profanis ſacra. I. Epl. 16, 54.
Miſcent hederæ me ſuperis Diis. I. Od. 1, 29. 30.
Miſcentor pocula. *Bentl.* III. 19, 12.
Miſcere mero. II. S. 4, 65.
Miſcet Surrentina Falerna fæce. II. S. 4, 55.
tuum numen Laribus. IV. Od. 5, 34. 35.
Miſcueris elixa aſſis. II. S. 2, 73. 74.
Miſcuit dulci utile. A. P. 343.
Latinis verbis Græca. I. S. 10, 20. 21.
pacem duello. III. Od. 5, 38.
Miſeno echini oriuntur. II. S. 4, 33.
Miſera ambitione ſolutorum vita. I. 6, 129.
arte. A. P. 295.
cupidine fervet pectus. I. Epl. 1, 33.
formidine. II. S. 7, 77.
laborat ambitione. I. 4, 26.
Miſerabiles elegos decantes. I. Od. 33, 2. 3.
Miſeræ plebi commune ſepulchrum ſtabat. I. S. 8, 10.
virgines. II. Od. 8, 22. 23.
Miſeram Chloen. III. 7, 10.
famem. I. 21, 13.
jubeas eſſe. *Bentl.* I. S. 1, 63.
ſe clamat conſcia. 2, 130.
nil Miſerantis orci victima. II. 3, 24.
Miſerarum. III. 12, 1.
Miſeras divitias. II. S. 8, 18.
preces. III. Od. 29, 58.
urbes inimicat. IV. 15, 20.
Miſere cupis *pro* vehementer. I. S. 9, 14.
quærens diſcedere *pro* vehementer. *ibid.* 8.
Miſeri. I. Od. 5, 12.
lateris dolore. II. S. 3, 29.
Miſeris redeat fortuna. A. P. 201.
Miſero ingrata ducenda vita. Ep. 17, 63.
lux inter hæc perditur. II. S. 6, 69.
peperci. III. Od. 11, 46.
triſtes Calendæ venere. I. S. 3, 87.
Miſeros tumultus ſummovet. II. Od. 16, 10.
Miſerum eſt deprendi. I. S. 2, 134.
inducit fabula. *ibid.* 21, 22.
libenter eſſe jubeas. 1, 63.
patrone me vocares. I. Epl. 7, 92.

Miſit fervor me in celeres Jambos. I. Od. 16, 24. 25.
ſatis grandinis. 2, 1, 2.
Thyeſteas preces. Ep. 5, 86.
Miſſa vox reverti neſcit. A. P. 390.
Miſſæ mulæ. I. S. 5, 18.
Miſſi in bellum. A. P. 315.
legati de rebus magnis. I. S. 5, 28. 29.
Miſſilibus ſagittis melior. III. Od. 6, 16.
Miſſis ambagibus. II. S. 5, 9.
muneribus. I. 7, 18.
Miſſos ad orcum. III. Od. 4, 75.
currus carceribus ungula rapit. I. S. 1, 114.
in ſcenam verſus. A. P. 260.
Miſſura hirudo cutem. *ibid.* 476.
Miſſus abibis. II. S. 1, 86.
ad hoc. *ibid.* 36.
verſus in ſcenam. *Bentl.* A. P. 260.
Miſta funera ſenum ac juvenum. I. Od. 28, 19.
Miſtæ puellæ pueris curſitant. IV. 11, 10.
Miſtis carminibus. 1, 24.
Miſto Falerno. II. S. 4, 19.
Miſtum carmen tibiis. Ep. 9, 5.
jus oleo. II. S. 8, 45.
Mite ſolum Tyburis. I. Od. 18, 2.
Miteſcere non poſſit. I. Epl. 1, 39.
Miteſcunt frigora. IV. Od. 7, 9.
Mitibus pomis decorum caput. Ep. 2, 17.
triſtia mutare. I. Od. 16, 25. 26.
Mitiget ferro agrum. II. Epl. 2, 186.
Mitior anguibus. III. Od. 10, 18.
Mitis Lælî ſapientia. II. S. 1, 72.
telo condito. C. S. 33.
Mittam chlamydes. I. Epl. 6, 40. 43.
nuncios Carthagini. IV. Od. 4, 69. 70.
Mittamus mali ſummi materiam. III. 34, 49. 50.
Mittant in vivaria. I. Epl. 1, 79.
Mitte curas civiles. III. Od. 8, 17.
honores ſupervacuos. II. 20, 24.
leves ſpes. I. Epl. 5, 8.
loqui. Ep. 13, 7.
ſectari. I. Od. 38, 3.
ſingultus. III. 24, 74.
Mittere equum per ignes medios. IV. Od. 14, 24.
in flumen. II. S. 3, 37. 38.
in ludum noluit. I. 6, 72.
ſub juga. I. Od. 33, 11. 12.
Mitteret. II. S. 7, 17.
Mitteris Ilerdam. I. Epl. 20, 13.
Mittes lucis fulmina. I. Od. 12, 59, 60.
Mittis tabellas. Ep. 12, 2. 3.
Mittit. 5, 22.
Mitulus. II. S. 4, 28.
Mitylene pulchra. I. Epl. 11, 17.
Mitylenen. I. Od. 7, 1.
Mixtis tibiis. *Bentl.* Ep. 9, 5.
Mobile lignum. II. S. 7, 82.
Mobilia. 3, 269.
Mobilibus foliis adventus veris. I. Od. 23, 5. 6.
naturis decor dandus. A. P. 157.
rivis pomaria uda. I. Od. 7, 13. 14.
Mobilis horæ puncto. II. Epl. 2, 172.
Moderabitur iræ. I. 2, 59.
Moderare fidem arboribus auditam. I. Od. 24, 14.
Modeſte. I. S. 2, 50.
Modeſtus occupat ſpeciem obſcuri. I. Epl. 18, 94. 95.
Modicâ patellâ cœnare. 5, 2.
Modici Liberi munera. I. Od. 18, 7.
Modicis cantharis potabis. 20, 1. 2.
poculis humeſcit. II. S. 6, 70.
tignis inſtravit pulpita. A. P. 279.
Modico acervo. II. Epl. 2, 190.
hoſpitio me excepit. I. S. 5, 1, 2.
Modiis fabæ. I. Epl. 16, 55.
Modis acceſſit major licentia. A. P. 211.
flebilibus urges ademtum Myſten. II. Od. 9, 9. 10.
mille tentat. III. 7, 12.
mollibus cytharæ aptari. II. 12, 3. 4.
parvis magna tenuare. III. 3, 72.
Pieriis gratia regum tentata. A. P. 404. 405.
quibus amiſſa queam reparare. II. S. 5, 2. 3.
ſervilibus ſtabat ſuppliciter. 8, 32. 33.
Modo apis Matinæ. IV. Od. 2, 27. 28.
certo inſanire. II. S. 3, 271.
humili. III. Od. 25, 17.
incredibili. II. 17, 21.
iſto vivimus. I. S. 9, 48. 49.
nullo. 8, 20.
quo ſpectanda. I. Epl. 6, 8.
quocunque. 1, 66.
ſimili. II. 1, 20.
Modo. III. Od. 14, 1. 27, 47. Ep. 2, 23. 24. 17, 70. I. S. 1, 16. 17. 2, 16. 74. 3, 7. 8. 12. 13. 71. &c.
Modorum. IV. Od. 6, 43.
Modos ad Italos carmen deduxiſſe. III. 30, 13. 14.
condiſce. IV. 11, 34.
dic. III. 11, 7.
dulces docta. 9, 10.
eripias. I. S. 4, 57. 58.
fortunæ. II. Od. 1, 2. 3.
mutare. I. Epl. 19, 27.
numeroſque vitæ ediſcere. II 2, 144.
quære. II. Od. 1, 40.
Thebanos fidibus Latinis aptare. I. Epl. 3, 12. 13.
Modulanda fidibus Latinis verba ſequi. II. 2, 143.
Modulate Lesbio civi. I. Od. 32, 5.
Modulator optimus. I. S. 3, 130.
Moduli bipedalis. II. 3, 309.
Modulis ſuis utitur ratio. I. 3, 78.
Modulo ſuo ſe metiri. I. Epl. 7, 98.
Modum Cupidinibus natura ſtatuit. I. S. 2, 111.
extra nil feciſſe curas. I. Epl. 18, 59. 60.
Jambis criminoſis pones. I. Od. 16, 2. 3.
majorem illis dedit natura. II. S. 1, 36. 37.
nequitiæ tuæ fige. III. Od. 15, 3.
non habet. II. S. 3, 266.
vertere fuſtis formidine. II. Epl. 1, 154.
Modus amphoræ. I. Od. 36, 11.
in rebus eſt. I. S. 1, 106.
non ita magnus agri. II. 6, 1.
quis ſit deſiderio. I. Od. 24, 1.
ſit laſſo maris. II. 6, 7.
Mœchas ne ſequerer. I. S. 4, 113.
Mœchatur. 2, 49.

Mœchis non vultis procedere rectè (mœchos. *Bentl.*) I. S. 2, 38.
Mœchos arrogantes flebis. I. Od. 25, 9. 10.
Mœchus. I. S. 4, 4. II. 7, 13. 72.
Mœnia bari piſcoſi. I. 5, 97.
Catili. I. Od. 18, 2.
Circæa tangat. Ep. 1, 30.
Corinthi bimaris. I. Od. 7, 2. 3.
Formiarum. III. 17, 6.
Trojæ capta. A. P. 141.
urbis. II. S. 6, 99. 100.
Mœnibus hoſticis. III. Od. 2, 6.
relictis. Ep. 17, 13.
Mœrebis tranſlatos amores. Ep. 15, 23.
Mœrentes amicos. III. Od. 5, 47.
Mœrentis fratrem. I. Epl. 14, 7.
Mœrere. 7, 28.
Mœret partus miſſos ad orcum. III. Od. 4. 74. 75.
penates iniquos. II. 4, 15. 16.
Mœſtis reis præſidium. 1, 13.
Mœſtum Tigelli morte. I. S. 2, 3.
vultum triſtia decent verba. A. P. 105. 106.
Mœſtus diſcedit. I. S. 5, 93.
vixeris omni tempore. II. Od. 3, 5.
Mola ſalſa ſpargis caput. II. S. 3, 200.
Mole multa docendus. I. Epl. 14, 30.
ſua ruit. III. Od. 4, 65.
Molem propinquam arduis nubibus. 29, 10.
Moles regiæ. II. 15, 1. 2.
Moleſta pituita. I. Epl. 1, 108.
Moleſtas lites. I. S. 7, 5.
Moleſti ſunt. *ibid.* 10.
Moleſtum onus haud quaquam portare ſolitus. 6, 99.
Moleſtus eſt utrique pavor. I. Epl. 6, 10.
quovis ſermone. I. S. 3, 65.
Moliar ſublime atrium. III. Od. 1, 46.
Molibus jactis in altum. *ibid.* 34.
Molimine. II. Epl. 2, 93.
Moliri oppida. A. P. 399.
Molitur nil inepte. *ibid.* 140.
Molle atque facetum. I. S. 10, 44.
Tarentum. II. 4, 34.
Molles auriculæ gaudent prænomine. 5, 32. 33.
Molles capillos ære imitabitur. A. P. 33.
columbas. I. Od. 37, 18.
non Molles viros. Ep. 1, 10.
Molli mero triſtitiam finire. I. Od. 7, 17. 18. 19.
pede fulta. I. S. 2, 88.
Molliat ignis ferrum. 4, 20.
Mollibit hoſtia Penates averſos (mollivit. *Bentl.*) III. Od. 23, 18. 19.
Mollibus lenire verbis. Ep. 5, 83. 84.
imperiis flectere. IV. Od. 1, 6. 7.
in pueris urere. Ep. 11, 4.
modis citharæ aptari. III. Od. 12, 3. 4.
Mollior ego illis. III. 11, 42. 43.
eſculo. 10, 17.
Mollire impia pectora. Ep. 5, 13. 14.
Mollis. I. Od. 15, 31.
ad unum opus. Ep. 12, 15. 16.
inertia. 14, 1.
pars. 16, 37.
venter. 8, 9.
Molliter. II. S. 2, 12.
Mollitiâ mulierculam vincere (mollitie. *Bentl.*) Ep. 11, 23. 24.
Mollium querelarum deſine. II. Od. 9, 17. 18.
Mollius ætas imbecilla volet tractari. II. S. 2, 85. 86.
euntes verſiculos. I. 10, 58. 59.
membra movere. 9, 24. 25.
Moloſſis. II. 6, 114.
Moloſſus. Ep. 6, 5.
Momenta leonis. I. Epl. 10, 16.
Momentis certis decedentia tempora. 6, 3. 4.
Momento horæ. I. S. 1, 7. 8.
Momorderit oleam æſtus. I. Epl. 8, 5.
Moneſes manus contudit noſtros impetus. III. Od. 6, 9. 10.
Mone. II. S. 5, 93.
Moneam. I. Epl. 18, 67.
Monendo. A. P. 344.
Monendus multum. I. Epl. 3, 15.
Monet annus. IV. Od. 7, 7.
Centaurea rixa. I. 18, 8.
hiſtorias *pro* narrat. III. 7, 20.
meliora. I. S. 2, 73.
Monitor non exauditus. I. Epl. 20, 14.
Monitoribus aſper. A. P. 163.
iiſdem uteris. II. Epl. 2, 154.
Monitoris eges. I. 18, 67.
Monitus. A. P. 355.
caveas. II. S. 1, 80.
multumque monendus. I. Epl. 3, 15.
Monſtra. Ep. 16, 30.
nova. I. Od. 2, 6. 3, 18.
Monſtrare cœcus velit iter. I. Epl. 17, 4.
indiciis recentibus. A. P. 49.
Monſtraret indice digito. II. S. 8, 26.
Monſtrat eques viam (monſtret. *Bentl.*) I. Epl. 2, 65.
Monſtrata radice. II. 2, 149.
via vitæ. A. P. 404.
Monſtratum. II. S. 1, 53.
Monſtravi. 8, 52.
Monſtravit Homerus. A. P. 74.
taurum. Ep. 12, 17.
Monſtret. II. S. 6, 10.
Monſtri cornua frangere. *Bentl.* III. Od. 27, 48.
Monſtris ſuis terra injecta dolet. 4, 73.
Monſtror digitis prætereuntium. IV. 3, 22.
Monſtrum Colchi ſummiſere 4, 63.
fatale. I. 37, 21.
Monte amnis decurrens. IV. 2, 5.
in Albano Muſas locutas. II. Epl. 1, 27.
in ſupremo Siſyphus ſaxum collocare optat. Ep. 17, 68. 69.
Montes altos. I. Od. 2, 7. 8.
continui. I. Epl. 16, 5.
notos. I. S. 5, 77.
parturiunt. A. P. 139.
ſummos. II. Od. 10, 11. 12.
in Montes ex urbe me removi. II. S. 6, 16.
Montibus altis. Ep. 10, 7. 16, 47.
arduis. I. Od. 29, 10. 12.
aviis. 23, 2.
impoſitas arces dicere. II. Epl. 1, 252. 253.
Montis Vaticani imago. I. Od. 20, 7. 8.
Montium cuſtos. III. Od. 22, 1.
non ſine clamore. III. 29, 38. 39.
umbras Sol mutaret. 6, 41. 42.
Monuere Sibyllini verſus. C. S. 5.

Monu-

Monumenta. I. Od. 2, 15.
Monumentum ne ſequeretur hæredes. I. S. 8, 13.
perennius ære exegi. III. Od. 30, 1.
Mora fiet per inviſum janitorem. 14. 23. 24.
limæ. A. P. 291.
longa non eſt. I. Od. 28, 35.
Moraberis. A. P. 132.
Morabimur. *ibid.* 178.
Morabitur. II. S. 4, 27.
Morabor. II. Od. 20, 3.
Moræ te eripe. III. 29, 5.
Moram afferet. II. 14, 2. 4.
Moramur ratem occupare. Ep. 16, 24.
Morandus grata novitate. A. P. 223.
Morantem diem mero fregi. II. Od. 7, 6. 7.
lapſus fluminum. I. 12, 9. 10.
reditus. III. 4, 51. 52.
Morantur tempora conſilium. I. Epl. 1, 23. 24.
vos colles. 3, 5.
Morari aures. 13, 17.
ne quid valeat. II. S. 7, 87.
rivos celeres. III. Od. 11, 14.
Moraris currus aureos. Ep. 9, 21. 22.
hunc iniqua lite. II. Epl. 2, 19.
Moras pone. IV. Od. 12, 25.
Morata recte fabula. A. P. 319. 320.
Moratur me cura Lamiæ. I. Epl. 14, 6.
populum. A. P. 321.
Morbi cauſa venis fugerit. II. Od. 2, 14. 15.
fugam quære. I. Epl. 6, 29.
illius te purgatam miror. II. S. 3, 27.
magnam partem deponere. I. Epl. 1, 35.
ponas inſignia. II. S. 3, 254.
Morbo ægrotet. I. 6, 30.
acuto latus aut renes tentantur. II. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
capellæ periere. I. Epl. 7, 86.
eodem jactatur. II. S. 3, 121.
grege contaminato. I. Od. 37, 9. 10.
mentis calet. II. S. 3, 80.
peream. *ibid.* 157.
Morbos avertit. II. Epl. 1, 136.
Morbum Campanum. I. S. 5, 62.
elleboro expulit. II. Epl. 2, 137.
nervis elidere. I. 15, 6.
Morbus regius urget. A. P. 453.
Mordacem Cynicum. I. Epl. 17, 18.
Mordaces ſollicitudines. I. Od. 18, 4.
Mordaci ferro icta pinus. IV. 6, 9. 10.
Mordax tibi videor. I. S. 4, 93.
Mordear falſis opprobriis. I. Epl. 16, 38.
Mordet rura amnis taciturnus. I. Od. 31, 8.
Mordicus. I. S. 8, 27.
More apis Matinæ. IV. Od. 2, 27. 28.
Canuſini. I. S. 10, 30.
ferarum. 3, 109.
hoſtili. I. Epl. 18, 62.
Lacænæ. II. Od. 11, 23.
palæſtræ. I. 10, 4.
patrum. IV. 15, 29.
recto. II. Epl. 2, 131. 132.
ex More. II. S. 3, 280.
quo More. I. Epl. 7, 14.
Morem ab antiquis traditum ſervare. I. S. 4, 117.
barbarum tollite. I. Od. 27, 2. 3.
in hunc carmina componere. II. S. 1, 63.
in Salium. I. Od. 36, 12.
per hunc licentia Feſcennina inventa. II. Epl. 1, 145.
Morer longo ſermone tua tempora. *ibid.* 4.
ne te audi. I. S. 1, 14.
ne te longis ambagibus. I. Epl. 7, 81. 83.
Moreris ſub Dio. II. Od. 3, 23.
Mores antiquæ plebis. II. S. 7, 23.
aureos in aſtra deducit. IV. Od. 2, 22. 23.
Catonis repræſentet. I. Epl. 19, 14.
clarorum virorum per opus vatis apparent. II. 1, 249. 250.
defecere. IV. Od. 4, 35.
hominum vidit. A. P. 142.
inſpexit. I. Epl. 2, 20.
inverſi. III. Od. 5, 7.
notandi cujuſque ætatis. A. P. 156.
probos. C. S. 45.
repugnant. I. S. 3, 97.
ſunt tibi. I. Epl. 1, 58.
Moretur. I. Od. 38, 4.
Mori bis patiar. III, 9, 15.
eſt pretium. 24, 24.
immeritis recludens virtus cœlum. 2, 21. 22.
Muſa vetat virum laude dignum. IV. 8, 28.
nec per vim metuam. III. 14, 15.
non metuam. 9, 11.
pro patria decorum. 2, 13.
pro patria non timidus. 19, 2.
quid ceſſas. 27, 58.
Moriar. I. Epl. 16, 79.
non omnis. III. Od. 30, 6.
Moribus fraternis putatur ceſſiſſe. I. Epl. 18, 43. 44.
melior. III. Od. 1, 12.
res Italas ornes. II. Epl. 1, 2.
ſine Moribus quid leges proficiunt vanæ. III. Od. 24. 35. 36.
Moriemur inulti. II. S. 8, 34.
Moriens. 3, 170. I. Epl. 17, 10.
Morietur frigore. I. Epl. 17, 31.
Moris nigris finiet prandia. II. S. 4, 22. 23.
Morituræ Deli. II. Od. 3, 4.
Morituro animo polum percurriſſe. I. 28, 5. 6.
Moror nil officium. II. Epl. 1, 264.
nil vina oræ illius. I. 15, 16.
orcum. III. Od. 27, 50.
quid altera. II. 17, 6.
Moroſa canities dum virenti abeſt I. 9, 17. 18.
Moroſum offendet garrulus. II. S. 5, 90.
Mors atris alis circumvolat. 1, 58.
cita abſtulit Achillem. II. Od. 16, 29.
venit. I. S. 1, 8.
fugacem virum perſequitur. III. Od. 2, 14.
linea ultima rerum. I. Epl. 16, 79.
pallida. I. Od. 4, 13.
quem non terret. II. S. 7, 84.
ultima divideret. I. 7, 13.
una virginum eſt levis. III. Od. 27, 37. 38.
Morſu venenat. I. Epl. 14, 38.

in Morſu refici flagitat. II. S. 4,61.
Mortale corpus. I. Od. 35,3.
nil loquar. III. 25, 18.
Mortales curare. I. S. 6, 37.
turmas æquo imperio regit. III. Od. 4, 47. 48.
Mortalem egregii & alti ſilentii. II. S. 6, 58.
Mortales animas. *ibid.* 94.
Mortalia peribunt facta. A. P. 68.
Mortalibus nil eſt arduum. I. Od. 3, 37.
nil dedit vita ſine magno labore. I. S. 9, 59. 60.
Mortalis invicte. Ep. 13, 12.
ultra fas trepidat. III. Od. 29, 31. 32.
Mortalium priſca gens. Ep. 2, 2.
Morte deliberata ferocior. I. Od. 37, 19.
gelida divos carentes. II. 8, 11. 12.
ſuprema permutet dominos. *Bentl.* II. Epl. 2. 173.
Tigelli ſollicitum. I. S. 2, 3.
venalem laurum petiiſſe. III. Od. 14, 2.
Mortem timuit. 5, 36.
ad Mortem flagellis cæſus. I. S. 2, 41. 42.
poſt Mortem vita ducibus bonis redit. IV. Od. 8, 14. 15.
Morti atræ cutem conceſſerat. I. 28, 13.
debemur. A. P. 63.
dedit. II. S. 3, 97.
indomitæ. II. Od. 14, 4.
liberæ devota pectora. IV. 14, 18.
me ſurpite. II. S. 3, 283.
Mortibus ignotis perierunt. I. 3, 108.
Mortis famoſæ amorem ponet. A. P. 469.
formidine caret. II. Epl. 2, 207.
fruſtra cupidum. II. S. 2, 98.
gradum timuit. I. Od. 3, 17.
laqueis non expedies caput. III, 24, 8.
metu ſibi cogit parcere. I. S. 4, 127.
Mortua. II. 5, 87.
Mortuos crematos excitare. Ep. 17, 79.
Morum exemplar reſpicere. A. P. 317.
Mos & lex edomuit nefas. IV. Od. 5, 22.
hic eſt regibus. I. S. 2, 86.
lupis. Ep. 7, 11.
meus. I. S. 9, 1.
tuus eſt. 4, 59.
veſter. II. 7, 79. 80.
unde deductus. IV. Od. 4, 19.
Moſchi cauſam. I. Epl. 5, 9.
Mota divina urnâ anus. I. S. 9, 30.
Motum arti addidit. A. P. 214.
civicum tractas. II. Od. 1, 17.
Motura verba ſonum lyræ. II. Epl. 2, 86.
Motus animi lingua interprete effert. A. P. 111.
auſtri orientis. III. Od. 27, 22.
decens quo fugit. IV. 13, 17. 18.
gaudet doceri Ionicos. III. 6, 21.
prece. I. 21, 16.
Move vina. Ep. 13, 6.
Moveas catulos leænæ. III. Od. 20, 1. 2.
Moveat novos tumultus fortuna. II. S. 2, 126.
riſum cornicula. I. Epl. 3, 19.
men' Moveat. I. S. 10, 78.
Movebat cardines janua. I. Od. 25, 4. 5. 6.
non Movenda Dianæ numina. Ep. 17, 3.
Movent faſtidia. II. S. 4, 78.
Moventem ſaxa. I. Epl. 14, 39.
Moventes animo omne nefas. III. Od 4, 68.
viri arma. II. S. 7, 99. 100.
Moventis cuncta ſupercilio. III. Od. 1, 8.
Movere cereas imagines. Ep. 17, 76.
loco verba. II. Epl. 2, 113.
locum tumultus veſtri. I. 19, 20.
membra mollius. I. S. 9, 24. 25.
ſaxa teſtudinis ſono. A. P. 395.
Moveret. I. S. 6, 20.
Moveri digna bono die. III. Od. 21, 6.
feſtis diebus. A. P. 232.
Moverit bidental inceſtus. *ibid.* 472.
Moves bella. IV. Od. 1, 2.
funera genti Dardanæ. I. Od. 15, 10. 11.
Movet caput. I. S. 5, 58.
faſtidia ſtomacho. II. 4, 78.
hiſtorias peccare docentes. *Bentl.* III. Od. 7, 20.
labra. I. Epl. 16, 60.
Movetur Cyclopa. II. 2, 125.
deriſor plus vero laudatore. A. P. 433.
Movit Achillem Briſeis. II. Od. 4, 3. 4.
Ajacem Tecmeſſæ forma. *ibid.* 5. 6.
lapides canendo Amphion. III. 11, 2.
Telephus Nereium nepotem. Ep. 17, 8.
Mox. I. Od. 1, 17. 4, 20. II. 1, 10. III. 6, 20. 47. 27, 69. IV. 4, 9. 7, 11. 14, 14. II. S. 3, 192. 4, 6. I. Epl. 1, 12. 17, 56. 18, 76. II. 1, 1. 8. 191. 2, 95. 161. A. P. 168. 184. 221.
Mugiat malus procellis Africis. III. Od. 29, 57. 58.
Mugientium greges proſpectat. Ep. 2, 11. 12.
Mugire Garganum nemus putes II. Epl. 1, 202.
Mugiunt vaccæ. II. Od. 16, 34.
Mula. I. S. 5, 13.
Mulæ. *ibid.* 22.
Mulces puellas carmine. III. Od. 11, 23. 24.
Mulcet. II. Epl. 1, 212.
ad Mulctra veniunt capellæ injuſſæ. Ep. 16, 49.
Muli clitellas ponunt. I. S. 5, 47.
Muliebrem luctum tollite. Ep. 16, 39.
Muliebriter expavit enſem. I. Od. 37, 22. 23.
Mulier doloſa. II. S. 5, 70.
formoſa. A. P. 4.
innocens. III. Od. 24, 18.
nigris barris digniſſima. Ep. 12, 1.
non humilis. I Od. 37, 32.
pallida. I. S. 2, 129. 130.
peregrina. III. Od. 3, 20.
perfida. 7, 13.
pudica. Ep. 2, 39.
quinque talenta te poſcit. II. S. 7, 89, 90.
ſua quem magis diligeret *pro* amica. Ep. 12, 23. 24.

te

te formidet. II. S. 7, 65.
unico marito gaudens. III. Od. 14, 5.
Mulierculam mollitia vincere. Ep. 11, 23. 24.
Mulis. II. Epl. 2, 72.
Mullum trilibrem laudas. II. S. 2, 33. 34.
Mulo curto licet ire. I. 6, 104. 105.
Mulso leni proluerís præcordia. II. 4, 26. 27.
Multa *ſing. nominat.*
aura levat cygnum. IV. Od. 2, 25.
dies, litura. A. P. 293.
manus Poëtarum. I. S. 4, 141.
merces. I. Od. 28, 27.
pars mei vitabit Libitinam *pro* magna pars. III. 30, 6.
vis hederæ. IV. 2, 4. 5.
Multa *plur.*
adhæc Cicerrus. I. S. 5, 65.
aſpera pertulit. I. Epl. 2, 21. 22.
commoda. A. P. 175.
detereret ſibi. I. S. 10, 69.
dicere ignave. II. Epl. 1, 67.
dixi. I. 9, 7.
ex oculis tolles. A. P. 183. 184.
fercula. II. S. 7, 104.
fero. II. Epl. 2, 102.
fleturum caput. Ep. 5, 74.
jaculamur. II. Od. 16, 17.
incommoda. A. P. 161.
loquamur. II. Epl. 1, 30.
mala dederunt Dii neglecti. III. Od. 6, 7. 8.
precatus. II. S. 3, 203.
nobis facimus. II. Epl. 1, 219.
minantem. I. 8, 3.
minantis. II. S. 3, 9.
oſcula dividis ſodalibus. I. Od. 26, 5. 6.
pars notat. II. S. 7, 7.
petentibus deſunt multa. III. Od. 16, 42. 43.
poſſidentem non vocaveris beatum. IV. 9, 45. 46.
præmia. II. S. 1, 11. 12.
promiſſa. II. Epl. 2, 10.
renaſcentur. A. P. 70.
ſunt adeo. I. S. 1, 13.
ſuperſunt. I. Epl. 6, 45.
tulit puer. A. P. 413.
quid Multa? I. S. 6, 82. II. 6, 83. I. Epl. 7, 62.
Multa *ſing. ablat.*
cæde bidentium. III. Od. 23, 14.
cane. Ep. 2, 31.
fruge umbra. I. Epl. 16, 10.
laude. IV. Od. 4, 66. 67. A. P. 281. 282.
libertate. I. S. 4, 5.
mole. I. Epl. 14, 30.
prece. IV. Od. 5, 33.
roſa. I. 5, 1.
tellure. Ep. 7, 19.
vappa prolutus. I. S. 5, 16.
Multæ herbæ prodigus. I. Epl. 7, 42.
Multæ lites. 16, 42.
res officient. I. S. 2, 97.
Multarum rerum divite. II. Epl. 2, 31.
Multi fortes vixere ante Agamemnona. IV. Od. 9, 25. 26.
meri Damalis. I. 36, 13.
nominis Lydia *pro* magni nominis. III. 9, 7.
ſunt. I. S. 4, 75.
Multis flebilis occidit. I. Od. 24, 9.
de Multis una. III. 11, 23.
e Multis unus. I. Epl. 6, 60.
Multis ærumnis. II. 2, 26. 27.
cohæres. II. S. 5, 54.
culullis. A. P. 434.
foliis nemus. III. Od. 17, 9. 10.
non ſine lachrymis. 7, 7. 8.
res creſcit occulto fœnore. I. Epl. 1, 80.
Multo dolore. I. S. 2, 39.
fluenti Perſio. *Bentl.* 7, 28.
labore. 1, 5.
milite repetet. I. Od. 15, 6.
odore. III. 18, 7. 8.
riſu. IV. 13, 27.
ſale. I. S. 10, 3. II. 8, 87.
thure. I. Od. 30, 3.
Multo *adverb.* II 8, 7. I. S. 4, 142. 5, 39. II. 3, 75. 82. 8, 89. I. Epl. 17, 20. 51.
Multorum capitum bellua. I. Epl. 1, 76.
hominum mores. 2, 19. 20. A. P. 242.
unus. I. S. 9, 71. 72.
Multos juvant caſtra. I. Od. 1, 23.
viros majoribus nullis ortos probos vixiſſe. I. S. 6, 10. 11.
Multum. I. Od. 25, 5. III. 27, 47. Ep. 15, 11. 17, 20. I. S. 3, 57. 4, 13. 7, 28. II. 3, 147. 320. I. Epl. 3, 15. 6, 52. 10, 3. II. 2, 62. A. P. 114. 241. 357.
Multum *pro* diu. II. S. 5, 67.
pro valde. *ibid.* 92.
Mulus. I. Epl. 6, 61.
Munda ſit. I. S. 2, 123.
ſuppellex. I. Epl. 5, 7.
Mundæ cœnæ. III. Od. 29, 14. 15.
Mundi faſtos evolvere. I. S. 3, 112.
latus. I. Od. 22, 19.
pars caloribus incluſa. III. 24, 37. 38.
Mundior. II. S. 7, 12.
Munditiæ grave virus pepulere. II. Epl. 1, 158. 159.
Munditiis. I. Od. 5, 5.
Mundo obſtitit terminus. III. 3, 53.
Mundum variis horis temperat. I. Od. 12, 15. 16.
Mundus pumice. I. Epl. 20, 2.
erit. II. S. 1, 65.
victus (domus & *Bentl.*) I. Epl. 4, 11.
Munera Cæſæ næniæ. II. Od. 1, 18.
hæc faxis mihi propria. II. S. 6, 5.
illaqueant duces. III. Od. 16, 16.
Liberi jocoſi. IV. 15, 26.
Liberi modici ne quis tranſiliat. I, 18, 7.
mittis. Ep. 12. 2. 3.
pulveris. I. Od. 28, 3. 4.
quæ cum multa laude dantis tulerunt. II. Epl. 1, 246.
te non curvant. III. Od. 10, 13. 16.
terræ quid cenſes. I. Epl. 6, 7.
Munere amici propioris fungi. 9, 5.
dividuo quadra mihi findetur. 57, 49.
pingui donatus. II. 1, 267.
potiore centum ſignis. IV. Od. 2, 19. 20.
te parvo beet. I. Epl. 18, 75.
terræ veſcimur. II. Od. 14, 10.
tritæ veſtis venor ſuffragia. I. Epl. 19, 38.
Muneretur te uva. Ep. 2, 20. 21.
Muneri pretium dicere. IV. Od. 8. 12.

Muneribus æmulos ſubruit. III. Od. 16, 14. 15.
Deorum ſapienter uti callet. IV. 9, 47. 48.
largis æmuli riſerit. 1, 18.
miſſis pigrior diſcedet. I. S. 7, 17. 18.
plenis honorum. IV. Od. 14, 2.
ſervos corrumpam. I. S. 9, 57.
Veneris potens. IV. Od. 5, 1.
Muneris tui hoc eſt. 3, 21.
Munerum peſſima tu non ferres. 8, 4. 5.
Munia ad præſcripta ſurgit. II. S. 2, 81.
comparis æquare. II. Od. 5, 2. 3.
didit. II. S. 2, 67.
vitæ recto more ſervaret. II. Epl. 2, 131.
Muniant angues caput furiale. III, Od. 11, 17. 18.
Munierant. 16, 3.
Munificum eſſe licet. I. S. 2, 51.
Munire oppida cœperunt. 3, 105.
Munitæ ſapientiæ vim adhibe. III. Od. 28, 4.
Munito ſummè loco. II. Epl. 2. 30. 31.
Munivit iter liberum. C. S. 43.
Munus dignum Apolline. II. Epl. 1, 216.
docebo. A. P. 306.
grande Cecropio cothurno repetes. II. Od. 1, 11. 12.
Herculis humeris inarſit. Ep. 3, 17. 18.
imbutum tabo. 5, 65.
Munuſcula non inviſa parvis pueris feres. I. Epl. 7, 17.
Muræna domum præbente. I. S. 5, 38.
inter ſquillas natantes. II. 8, 42.
Murænæ. III. Od. 19, 11.
Murem. 6, 80.
Mures ploſtello adjungere. 3, 247.
Muria. 4, 65.
Murice Afro lanæ tinctæ. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Bajano Peloris Lucrina melior. II. S. 4, 32.
Getulo veſtes tinctas. II. Epl. 2, 181.
Muricibus Tyriis vellera lanæ iteratæ. Ep. 12, 21.
Muris aratrum hoſtile imprimeret. I. Od. 16, 20. 21.
Murmure minaci cornuum aures perſtringis. II. Od. 1, 17. 18.
cum Murmure per pronum rivum trepidat. I. Epl. 10, 21.
Murreum crinem nodo cohibere. III. Od. 14, 22.
Muros alite potiore ductos. IV. 6, 23. 24.
intra Iliacos peccatur. I. Epl. 2, 16.
Murus aheneus eſto nil conſcire ſibi, nulla culpa palleſcere. 1, 60. 61.
aheneus ſurgat autore Phoebo. III. Od. 3, 65. 66.
latior urbem amplecti cœpit. A. P. 208, 209.
Mus ridiculus naſcetur. *ibid.* 139.
ruſticus. II. S. 6, 80.
Muſa citharæ. *Bentl.* II. Od. 10, 18.
Muſa Antonius. I. Epl. 15, 3.
Muſa cœlo beat. IV. Od. 8, 29.
dedit Grajis rotundo ore loqui. A. P. 323. 324.
dic mihi virum. *ibid.* 141.
dediſſet vatem. II. Epl. 1, 133.
dulcis. II. Od. 12, 13.
fidibus divos dedit. A. P. 83.
imbellis lyræ potens. I. Od. 6, 10.
lyræ ſolers. A. P. 407.
mea Diis cordi eſt. I. Od. 17, 13, 14.
procax. II. 1, 37.
pugnam velim me memores. I. S. 5, 52. 53.
quo tendis? III. Od. 3, 70.
refer rogata. I. Epl. 8, 2.
ſeveræ Tragœdiæ deſit theatris. II. Od. 1, 9. 10.
vetat virum laude dignum mori. IV. 8, 28.
Muſâ auſpice. I. Epl. 3, 13.
pedeſtri. II. S. 6, 17.
Muſæ nec ulli deditus. 3, 105.
Muſam Archilochi pede temperat Sappho maſcula. I. Epl. 19, 28. 29.
tacentem ſuſcitat cithara. II. Od. 10, 18. 19.
Muſarum ad dona vocares. II. Epl. 1, 243.
ſacerdos. III. Od. 1, 3.
Muſas canebat. I. 32, 9. 10.
impares amat. III. 19, 13.
locutas in monte Albano. II. Epl. 1, 27.
Muſco ſaxa circumlita. I. Epl. 10, 7.
Muſis amicus. I. Od. 26, 1.
prælia dicenda. IV. 9, 21.
novem opus cælatum. II. Epl. 2, 92.
Muſtela. I. 7, 32.
Muſto Falerno gallinam merſare. *Bentl.* I. S. 4, 19.
Muta agna. II. S. 3, 219.
Mutabile. II. Epl. 1, 101.
Mutabilis vultu. 2, 189.
Mutamus terras calentes alio ſole. II. Od. 16, 18. 19.
Mutanda notabit. A. P. 449.
Mutandus eſt locus. I. Epl. 15, 10.
Mutant cœlum non animum qui currunt trans mare. 11, 27.
Mutantem vultus Protea. 1, 90.
Mutantur ſilvæ in annos. A. P. 60.
Mutare domum Socraticam Hiberis loricis. I. Od. 29, 14. 15.
ima ſummis valet. 34, 12. 13.
laboret. A. P. 168.
Lares. C. S. 39.
modos & artem carminis timui. I. Epl. 19, 27.
neſcit pecunia fortunam. 12, 10.
triſtia mitibus. I. Od. 16, 25. 26.
Mutaret clavum in horas. II. S. 7, 5.
ſol umbras montium. III. Od. 6, 41. 42.
Mutat cœnacula. I. Epl. 1, 91.
Lucretilem Faunus. I. Od. 17, 1. 2.
merces. I. S. 4, 29.
nil Lucilius. 10, 53.
non genus fortuna. Ep. 4, 6.
illa ſe habitu. II. S. 7, 64.
rotundis quadrata. I. Epl. 1, 100.
vices terra. IV. Od. 7, 3.
uvam furtiva ſtrigili. II. S. 7, 109. 110.
Mutata aura. I. Epl. 18. 88.
figura. I. Od. 2, 41.
ſorte. II. S. 7, 110.
veſte. I. Od. 35, 23. 24.
Mutatæ dapis ſpectaculo inemori. Ep. 5, 33. 34.
frontis. II. S. 8, 84.

res quatient. I. Epl. 10, 30. 31.
togæ memor. I. Od. 36, 8. 9.
Mutatis partibus. I. S. 1, 18.
pedibus. 4, 7.
Mutato nomine. 1, 69.
Mutatos Deos flebit. I. Od. 5, 6.
Mutatum. II. S. 2, 58.
Mutatur in horas. A. P. 160.
Mutatus color. IV. Od. 10, 4. 5.
Polemon. II. S. 3, 254.
Mutaverat vitio uvam. 8, 50.
Mutavit amnis curſum iniquum. A. P. 67.
lugubre ſagum. Ep. 9, 28.
mentem. II. Epl. 1, 108.
Mutem colores. I. 16, 38.
Mutet pecus paſcua. Ep. 1, 27. 28.
Mutilus minitaris. I. S. 5, 60.
Mutis piſcibus. IV. Od. 3, 19.
Mutius. I. Epl. 6, 22. II. 2, 89.
Muto otia liberrima Arabum divitiis. I. Epl. 7, 36.
Mutonis. I. S. 2, 68.
Mutor in alitem album. II. Od. 20, 10.
Mutuâ me torret face. III. 9, 13.
Mutua feſtertia. I. Epl. 7, 80.
Mutui animi ſpes credula. IV. Od. 1, 30.
Mutuis amoribus fidum pectus. I. 12, 15. 16.
Mutum pecus. I. S. 3, 100.
Mutus ne plus frumenti emetat agris dotalibus. *Bentl.* I. Epl. 6, 22.
Mutuum amorem hunc fore. Ep. 15, 10.
Mycenas dites. I. Od. 7, 9.
Mygdonias opes Lyciniæ crine permutare. II. 12, 22. 23.
Mygdoniis campis. III. 16, 41. 42.
Myrtale. I. 33, 14.
Myrteta reliqui. I. Epl. 15, 5.
Myrto collata premerer. III. Od. 4, 18. 19.
coronas deproperare. II. 7, 24. 25.
pulla gaudeat. I. 25, 18.
ſimplici. 38, 5.
viridi caput impedire. 4, 2.
Myrtoum mare pavidus nauta ſecet. 1, 14.
Myrtus ſparget odorem. II. 15, 6. 7.
te non dedecet. I. 38, 6. 7.
Myſorum agmina. Ep. 17, 9. 10.
Myſten. II. Od. 9, 10.

N.

N. *pro ſuo integro* ne.
men'. I. S. 10, 78. II. 3, 152.
nemon'. I. 1, 108. II. 7, 34.
ten'. II. 4, 83.
tun'. 3, 128.
vin'. I. 9, 69.
Nabis ſine cortice. 4, 120.
Nactæ leænæ vitulos. III. Od. 11, 41.
Nactus quicquid prædæ. I. Epl. 15, 38.
Nænia Marſa. Ep. 17, 29.
merita. II. Od. 28, 16.
puerorum. I. Epl. 1, 62. 63.
Næniæ Cææ munera retractes. II. Od. 1, 38.
inani funere abſint. 20, 21.
Nævius. II. Epl. 1, 53.
ſimplex. II. S. 2, 68.
Nævos corpore inſperſos reprendas. I. S. 6, 67.
Najadum potens. III. Od. 25, 14.
Nam. I. 18, 3. 23, 5. III. 7, 21. 11, 1. 30. 23, 9. IV. 14, 9. 34. Ep. 6, 5. 11, 7. 14, 6. 15, 12. 17, 45. I. S. 1, 33. 2, 33. 96. 107. *&c.*
Namque. I. Od. 22, 9. 34, 5. IV. 1, 13. Ep. 6, 11. 12, 4. I. S. 2, 119. 3, 36. 5, 39. 49. 101. 6, 19. 41. 57. 9, 29. II. 4, 14. I. Epl. 17, 17.
Nanciſcentur Poëtæ pretium nomenque. A. P. 299.
Nardi parvus onyx. IV. Od. 12, 17.
Nardo Aſſyriâ uncti potamus. II. Od. 11, 16. 17.
juvat perfundi. Ep. 13, 9.
merebere vina. IV. Od. 12, 16.
perunctum. Ep. 5, 59.
Nares corruget mappa ſordida. I. Epl. 5, 22. 23.
Naribus duces thura plurima. IV. Od. 1, 21. 22.
formido uti. I. Epl. 19, 45. 46.
hominum acutis minus aptus. I. S. 3, 29. 30.
Naris emunctæ. 4, 8.
obeſæ. Ep. 12, 3.
Narium. II. Od. 15, 6.
Narrabo. A. P. 464.
Narrantem. II. S. 2, 116.
Narrare. II. Epl. 1, 199.
Narraret. II. S. 8, 92.
Narrari. A. P. 91.
Narras. III. Od. 19, 3. I. S. 9, 52.
Narrat. III. Od. 7, 17. I. Epl. 7, 55.
Narrata. II. S. 5, 1.
Narratur. III. Od. 21, 11. I. S. 1, 70. I. Epl. 2, 6.
Narres. I. Epl. 13, 16.
Narret. A. P. 184.
Narro. I. S. 6, 60.
Naſcente luna. III. Od. 23, 2.
Naſcentem lumine placido videris. IV. 3, 2.
Naſcentes lunæ implent conchylia. II. S. 4, 30.
Naſceris alius & idem. C. S. 10. 11.
Naſcetur mus ridiculus. A. P. 139.
Naſci. II. Od. 4, 19.
Naſcitur nemo ſine vitiis. I. S. 3, 68.
Naſcuntur plumæ per digitos. II. Od. 20, 11. 12.
Naſica. II. S. 5, 57. 67.
Naſicæ. *ibid.* 65.
Naſidiene. 8, 34.
Naſidieni. *ibid.* 1.
Naſidienus. *ibid.* 75.
Naſo adunco ſuſpendis. I. S. 6, 5.
omnia ſuſpendens. II. 8, 64.
pravo vivere. A. P. 36.
Naſum ſupinor nidore. II. S. 7, 38.
Naſus illis erat nullus *pro* odoratus. 2, 89. 90.
Naſura. I. 2, 93.
Nata bene culpæ dedecorant. IV. Od. 4, 36.
modo florent. A. P. 62.
neget ſibi jura. *ibid.* 122.
Nata puella magno patre. I. S. 2, 72.
teſta Conſule Manlio. III. Od. 21, 1.
Natale aſtrum. II. Epl. 2, 187.
Natalem Apollinis Delon. I. Od. 21, 10.
ſilvam. III. 4, 63.
Natales celebret. II. S. 2, 60. 61.
grate numeras. II. Epl. 2, 110.
Natali proprio ſanctior. IV. Od. 11, 17. 18.
Natalis *pro loco, quo quis natus eſt.* I. 21, 10. 4, 63.
Natalis horæ violentior pars *pro* temporis. II. 17, 18. 19.

Na-

Natam dulcem. II. S. 3, 199.
Natantes ſquillas. 8, 42.
Natantia monſtra. I. Od. 3, 18.
Natarunt æquore pavidæ damæ. 2, 11. 12.
Natat pars multa. II. S. 7, 7.
Nate diffiſſa pepedi. I. 8, 46. 47.
Maja. II. 6, 5.
puer Dea Thetide. Ep. 13, 12.
Nates inter aridas hiet podex turpis. 8, 5. 6.
Nati fruges conſumere. I. Epl. 2, 27.
Natis duobus diviſſe. II. S. 3, 169.
immeritis fraudem nocituram committere. I. Od. 28, 30. 31.
male verſibus. II. Epl. 1, 233.
ſcyphis in uſum lætitiæ *pro* factis. I. Od. 27, 1.
te reddat. I. S. 1, 83.
Nato citra mare. II. 8, 47.
cras Cæſare feſtus. I. Epl. 5, 9.
Nato fugato. I. S. 2, 21.
Natos parvos. III. Od. 5, 42.
ſordidos. II. 18, 28.
Nati ter male verſus. *Bentl.* A. P. 441.
Natta. I. S. 6, 124.
Natum agendis rebus. A. P. 82.
Ajacem Telamone. II. Od. 4, 5.
claro patre. I. S. 6, 58.
in craſſo aëre Bœotum. II. Epl. 1, 244.
inter heroas. II. S. 2, 92, 93.
libertino patre. I. 6, 6. 45. 46. I. Epl. 20, 20.
poëma animis juvandis. A. P. 377.
præconem ſine crimine. *Bentl.* I. Epl. 7, 56.
Tibure puerum. II. 2, 2. 3.
Natura humana. I. S. 1, 75.
nos intus ad omnem habitum fortunarum format. A. P. 108. 109.
Natura *nom.*
acris me incendit. II. S. 7, 47. 48.
boni quæ ſit. 6, 76.
coërcet. 3, 178.
dives ſuæ opis. I. 2, 74.
juberet à certis annis ævum peractum remeare. 6, 93. 94.
majorem modum illis dedit. II. 2, 36. 37.
mea paucis vitiis mendoſa eſt. I. S. 6, 65. 66.
modum cupidinibus ſtatuit. 2, 111.
optima eſt fungis Pratenſibus. II. 4, 20. 21.
piſcibus atque avibus quæ foret. 4, 45.
potens hoc imperet. 1, 51.
poteſt iniquum juſto ſecernere. I. 3, 113.
propriæ telluris herum nec me nec quenquam ſtatuit. II. 2, 129. 130.
quam dedit velit alba magis videri. I. 2, 124.
quos cognatos tibi dat. I. 1, 88. 89.
ſi miri quid faciat. 5, 102.
ſublimis & acer. II. Epl. 1, 165.
vaga profiliet frenis remotis. II. S. 7, 74.
virtutem donet. I. Epl. 18, 100.
vitiorum inſeverit. I. S. 3, 35. 36.
Naturâ *ablat.*
an arte fieret carmen laudabile. A. P. 408.
factos verſiculos. I. S. 10, 58.
Naturæ autor non ſordidus. I. Od. 28, 14. 15.
eſt hoc. II. S. 4, 7.
humanæ Deus. II. Epl. 2, 188.
intra fines viventi. I. S. 1, 59. 60.
oportet convenienter vivere. I. Epl. 10, 12.
Naturam duplicis juris pernoſcere. II. S. 4, 63. 64.
furca expellas recurret tamen uſque. I. Epl. 10, 24.
pecunia mutare neſcit. 12, 10.
Naturas dominus narraret. II. S. 8, 92. 93.
Naturis mobilibus dandus decor. A. P. 157.
Natus ab Inacho. II. Od. 3, 21.
ad Aufidum. IV. 9, 2.
citra mare. I. S. 10, 31.
Diis iratis. II. 3, 8.
ingenuo patre. I. 6, 21.
moriens fefellit. I. Epl. 17, 10.
octoginta annos. II. S. 3, 118.
quali patente. I. 6, 7. 8.
quo patre. 5, 53. 6, 29. 36.
Vertumnis iniquis. II. 7, 14.
Nave ferar magna an parva. II. Epl. 2, 20.
Naves æratas ſcandit. II. Od. 16, 21.
feſtinant. II. Epl. 1, 192.
littore adverſo hærentes. II. S. 3, 205.
Navem agere. II. Epl. 1, 114.
vendas. I. 11, 16.
Naufragum mare. I. Od. 16, 10.
Navibus exſpes enatat. A. P. 20. 21.
Idæis Helenen traheret per freta. I. Od. 15, 1. 2.
petimus bene vivere. I. Epl. 11, 28. 29.
rem geſſerit. I. Od. 6, 3. 4.
uſtis fugit. Ep. 9, 8.
Naviget Anticyram. II. S. 3, 166.
mercator. I. Epl. 16, 71.
Navigio conducto. 1, 92.
Navim auſtris jactantibus. I. S. 1, 6.
jactatam udo littore religarat. I. Od. 32, 7. 8.
Navis *genit.*
dura. II. 13, 27.
Hiſpanæ magiſter. III. 6, 31.
ignarus navem timet agere. II. Epl. 1, 114.
Navis quæ debes Virgilium tibi creditum. I. Od. 3, 5. 6.
ſoluta mala alite exit. Ep. 10, 1.
te novi fluctus in mare referent. I. Od. 14, 1. 2.
tua eſt in alto. I. Epl. 18, 87.
vix una ab ignibus ſoſpes. I. Od. 37, 13.
Navita inſanientem Boſphorum tentabo. III. 4, 30. 31.
nil pictis puppibus fidit. I. 14, 14. 15.
Pœnus perhorreſcit Boſphorum. II. 12, 14. 15.
Navitæ per pacatum mare volitant. IV. 5, 19.
vincunt æquora. III. 24, 41.
Navitis nudis. Ep. 17, 54.
tuis ſudor inſtat. 10, 15.
Navium alta propugnacula. 1, 1. 2.
duces. III. Od. 16, 15. 16.
hoſtilium puppes. Ep. 9, 19. 20.
ora roſtrata. 4, 17. 18.
Nauſeam coërceat Cæcubum. 9, 35. 36.
Nauſeat. I. Epl. 1, 93.

Nauta malignus. I. Od. 28, 23.
multa vappa prolutus. I. S. 5, 16.
pavidus mare ſecet. I. Od. 1, 14.
piger. I. S. 5, 19.
Nautæ audaces per omne mare currunt. 1, 29. 30.
caput fuſte dolat. 5, 22. 23.
pueris convicia ingerere. *ibid.* 11. 12.
Sidonii huc torſerunt cornua. Ep. 16, 59.
Nautis alba ſtella refulſit. I. Od. 12, 27. 28.
avidis mare eſt exitio. 28, 18.
certa fulgent ſidera. II. 16, 3. 4.
differtum forum. I. S. 5, 3. 4.
juventas amata. Ep. 17, 20, 21.
Orion infeſtus. 15, 7.
pueris convicia ingerere. I. S. 5, 11. 12.
Ne. I. Od. 2, 5. 47. 8, 15. 11, 1. 18, 7. 28, 23. Ep. 12, 23. 16, 26. I. S. 1, 14. 23. 40. 78. 94. (*ita etiam Bentl.*) 98. 120. 2, 4. 77. 87. 90. 102. 127. 129. *Bentl.* 133. 3, 73. 106. 119. 137. 4, 31. 110. 113. I. Epl. 19, 26. 46. II. 1, 208. 2, 21. 215. A. P. 152. bis. 185. *Bentl.* 189. 227. 272. 339. *Bentl.* 381. 406. *&c.*
Ne *pro* non. Ne nunc, cum me vocat. *Bentl.* II. S. 3, 262.
Ne *pro* an. Malane. 4, 49.
Ne *Enclitica* cultorne. A. P. 117. Davuſne. II. S. 7, 2. A. P. 114. 237.
diveſne. II. Od. 3, 21.
eſtne. II. S. 7, 61.
idcircone. A. P. 265.
maturuſne. *ibid.* 115.
mercatorne. *ibid.* 117.
mileſne. III. Od. 5, 5.
necne. I. S. 4, 45. 63. 125. II. 6, 72. II. Epl. 1, 79.
nonne. I. S. 2, 111.
tene. 9, 41. II. 8, 67. I. Epl. 16, 27.
tune. I. S. 6, 38. II. 3, 67. 7, 75.
vigilanſne. III. Od. 27, 38. *Et multis aliis locis.*
Neæra. Ep. 15, 11.
Neæræ. III. Od. 14, 21.
Neapolis otioſa. Ep. 5, 43.
Nearchum. III. Od. 20, 6.
Nebulæ. I. 22, 19. III. 3, 56.
Nebulam ſtellis candidis ſpargere. III. 15, 6.
Nebulonem. I. S. 1, 104.
Nebulones. I. Epl. 2, 28.
Nebulonis. I. S. 2, 12.
Nec. I. Od. 1, 19. 20. 33. 3, 12. 14. bis. 4, 4. 18. 19. 6, 5. 7. 8. 7, 10. 11. 8, 6. 9, 2. 11. 12. 15. 11, 2. 12, 18. 23. III. 12, 1. *Bentl.* 21, 19. *Bentl.* IV. 8, 9. *Bentl.* I. S. 1, 39. *Bentl.* 60. *Bentl.* II. Epl. 1, 78. 79. 248. 250. 258. 266. 2, 191. A. P. 8. bis. 41. bis. 132. 133. 134. 136. 146. 147. 185. 236. 249. 289. 339. 350. 371. 410. 416. *Bentl.* 450. 468. bis. 470. *&c.*
Nec minimum decus *pro* magnum. A. P. 286.
recitem quicquam. *Bentl.* I. S. 4, 73.
Necabit. II. 3, 293.
Necati ferro. 7, 58.
Necato ſponſo ſerviet barbara. I. Od. 29, 6.
Necdum. II. S. 2, 44.
Necem Bellerophonti maturare. III. Od. 7, 15. 16.
Neceſſe eſt. I. S. 3, 111. II. 2, 34. 6, 26. A. P. 48.
Neceſſitas æqua. III. Od. 1, 14.
dira. 24, 6.
ſæva. I. 35, 17.
tarda. 3, 32.
Necis fraternæ ſcelus. Ep. 7, 18.
Nectar ore purpureo bibit. III. Od. 3, 12.
Nectaris ſui quinta parte imbuit. I. 13, 16.
ſuccos ducere. III. 3, 34. 35.
Nectat coronam. II. Epl. 2, 96.
Necte coronam. I. Od. 26, 8.
flores apricos. *ibid.* 7.
Nectendis coronis eſt apium in horto. IV. 11, 2. 3.
Nectes vincula gutturi tuo. *Bentl.* Ep. 17, 72.
Nectis Medo horribili catenas. I. Od. 29. 5.
Nectit laqueum. I. Epl. 19, 31.
Nedum *pro* tantum abeſt ut. A. P. 69.
Nefarius Atreus. *ibid.* 186.
Nefas. I. Od. 37, 5. IV. 11, 30. Ep. 16, 26.
eſt corrigere. I. Od. 24, 20.
fine exiguo libidinum diſcernunt. 18, 10. 11.
heu. III. 24, 30. IV. 6, 17.
maculoſum lex edomuit. IV. 5, 22.
magnum. Ep. 5, 87.
omne animo moventes. III. Od. 4, 68.
peccare. 24, 24.
per vetitum ruit genus humanum. I. 3, 26.
ſcire. 11, 1.
tractavit. II. 13, 9. 10.
videre oſſa Quirini. Ep. 16, 13. 14.
Nefaſti quid intactum linquimus. I. Od. 35, 35. 36.
Nefaſto die te poſuit. II. 13, 1.
Negabat. I. S. 2, 46.
Negabit. II. 3, 162.
Negabitis. Ep. 9, 11.
Negantem. II. S. 7, 94.
Negares. A. P. 439.
Negarit. II. Od. 16, 31. I. S. 3, 95. 10, 57.
Negas. I. S. 6, 7.
Negat. II. Od. 12, 26. I. S. 6, 90. 121. II. 3, 259. I. Epl. 2, 11. 7, 63. 10, 4. 16, 49.
Negata palma macrum donata opimum reducit. II. Epl. 1, 181.
terra domibus *pro* vacua ſive carente. I. Od. 22, 22.
via tentat iter. III. 2, 22.
Negatas. II. S. 5, 67.
Negatum. Ep. 17, 27.
Negaverit. III. Od. 16, 21.
Neget. I. 29, 10. I. Epl. 7, 63. *Bentl.* 16, 63. A. P. 122.
Negitatque Sabellus. *Bentl.* I. Epl. 16, 49.
Neglecta virtus audet redire. C. S. 58. 59.
Neglecti Dii multa mala dederunt. III. Od. 6, 7. 8.
Neglectis agris ſilix urenda innaſcitur. I. S. 3, 37.
ingens flagitium. II. 4, 82.
Neglectum genus. I. Od. 2, 35.
nocebit pueris ſenibusque. I. Epl. 1, 26.
Neglectus Dieſpiter. III. Od. 2, 29. 30.

Negligens. III. Od. 8, 25.
Negliget (neglegit. *Bentl.*) 21, 10.
Negligis. I. 28, 30.
Negligit re. I. Epl. 7, 63. 64.
Negotî tibi quid incutiat. II. S. 1, 80, 81.
Negotia aliena curo. 3. 19.
Bithyna perdas. I. Epl. 14, 17.
deciſa. 7, 59.
inviſa. 14, 17.
longa clientum. III. Od. 5, 53.
permagna. I. S. 7, 4.
tanta ſuſtineas. II. Epl. 1, 1.
Negotiis qui procul beatus. Ep. 2, 1.
Negotio ſævo læta fortuna. III. Od. 29, 49.
Nemo. I. S. 1, 1. 87. 108. 3, 68. 4, 22. 6, 2. 107. 9, 45. 10, 44. II. 7, 34. I. Epl. 1, 39. II. 2, 13.
Nemora. III. Od. 25, 2.
Nemoris prærupti patientem. II. S. 6, 91.
Nemorum comam. I. Od. 21, 5.
ſpiſſæ comæ. IV. 3, 11.
Virgo. III. 22, 1.
Nempe. II. S. 3, 207. 7, 80. 107. I. Epl. 10, 22. 16, 31. II. 2, 156. 163.
Nempe *ironicè*. Ep. 12, 22.
concedentis, in initio orationis. I. S. 10, 1.
Nemus amat ſcriptorum chorus. II. Epl. 2, 77.
circa fingo carmina. IV. Od. 2, 30. 32.
Garganum. II. Epl. 1, 202.
gelidum. I. Od. 1, 30.
laudo. I. Epl. 10, 6.
remugiat. III. Od. 10, 56.
ſternet tempeſtas. 17, 9. 11. 12.
tutum. I. 17, 5.
vacuum. III. 25, 13.
voce compleſti. Ep. 6, 9.
Neobule. III. Od. 12, 6.
Nepos amica meretrice inſanit. I. S. 4, 49.
Atlantis Mercuri. I. Od. 10, 1.
diſcinctus. Ep. 1, 34.
Nepotem infauſtum. III. Od. 3, 31.
Nereium. Ep. 17, 8.
Nomentanum. II. S. 1, 22.
Nepotes autor reſpicis. I. Od. 2, 35. 36.
ſtultos. II. S. 3, 225.
victorum. II. Od. 1, 27.
Nepoti hilaris diſcrepet. II. Epl. 2, 193. 194.
Nomentano. I. S. 8, 11.
Scævæ. II. 1, 53.
Nepotibus. Ep. 7, 20.
Nepotum genus. III. Od. 17, 3. 4.
in perniciem. II. 13, 3. 4.
ventres. I. Epl. 15, 36.
Neptuni. III. Od. 28, 2.
Neptunius dux. Ep. 9, 7. 8.
Neptuno ſacri Tarenti cuſtode. I. Od. 28, 29.
ſuperfuſum eſt parum Latini ſanguinis *pro* mari. Ep. 7, 3. 4.
Neptunum cantabimus. III. Od. 28, 9. 10.
furentem procul è terra ſpectare. I. Epl. 11, 10.
Neptunus hibernus ſalo tundit ſaxa. Ep. 17, 54. 55.
terrâ receptus. A. P. 63. 64.
Nequam. II. S. 7, 100.
Nequaquam. 4, 48. II. Epl. 1, 20.
Neque. I. Od. 1, 32. 3, 38. 4, 3. 6, 5. 7, 10. *Bentl.* 16. 8, 10. 9, 16. 12, 21. 16. 9. 18, 3. III. 11, 43. *Bentl.* IV, 4, 31. *Bentl.* Ep. 1, 29. *Bentl.* 2, 5. *Bentl.* 12, 9. *Bentl.* I. S. 6, 68. bis. 87. 9, 31. 10, 17. 18. 38. *Bentl.* 48. 73. II. 1, 13. 31. 32. 55. bis. 2, 21. *Bentl.* 66. 129. 3, 112. 132. 164. 266. *&c.*
Neque *iteratum*. I. S. 5, 41. 42.
Nequeant contingere menſis divitibus. *Bentl.* II. S. 4, 87.
Nequeas. 2, 59.
Nequeo. 1, 7. A. P. 87.
Nequeunt. I. S. 3. 77. II. 4, 87. 7, 106.
Nequicquam. I. Od. 3, 21. 15, 13. 16. II. S. 7, 27. I. Epl. 3, 32.
Nequiere. II. S. 5, 78.
Nequior. 3, 94. 7. 40.
Nequiores. III. Od. 6, 47.
Nequit. I. S. 1, 107. 4, 85.
Nequitia & nugis par fratrum nobile. II. 3, 243. 244.
Nequitiæ cuſtos. III. Od. 4, 78. 79.
fautoribus. I. Epl. 15, 33.
modum fige. III. Od. 15, 2.
Nequities. II. S. 2, 131.
Nereidum. Ep. 17, 8.
virides comas. III. Od. 28, 10.
Nereus. I. 15, 5.
Nerio. II. S. 3, 69.
Nerones. IV. Od. 4, 28.
Neroni. II. Epl. 2, 1.
Neronibus. IV. Od. 4, 37.
Neronis. I. Epl. 8, 2. 9, 4. 12, 26.
Neronum. IV. Od. 14, 14.
Nervi deficiunt. A. P. 26. 27.
illiterati rigent. Ep. 8, 17.
Nervis alienis lignum mobile. II. S. 7, 82.
morbum elidere. I. Epl. 15, 6.
odor inimicus decedet. II. Od. 4, 53.
ſeptem teſtudo callida reſonare. III. 11, 3. 4.
ſine Nervis eſſe putat quicquid compoſui. II. S. 1, 2. 3.
Nervos ultra nihil morti atræ conceſſerat. I. Od. 28, 12. 13.
Nervus in inguine indomito conſtantior. Ep. 12, 19.
Neſcia virtus repulſæ ſordidæ. III. Od. 2, 17.
Neſcias. II. 4, 13.
Neſciet. A. P. 35.
qui parvo uti æternum ſerviet. I. Epl. 10, 41.
Neſcii cedere. I. Od. 6, 6.
Neſcios fari pueros. IV. 6, 18.
Neſcire fateri. A. P. 418.
malum eſt. II. S. 6, 73.
pudens. A. P. 88.
Neſcis. III. Od. 27, 73. I. S. 1. 73. II. Epl. 2, 213.
Neſcit ludere. A. P. 379.
puer equo hærere. III. Od. 24. 54. 55.
qui verſus, tamen fingere audet. A. P. 382.
reverti vox miſſa. *ibid.* 390.
te tangere atrox caniculæ hora. III. Od. 13, 9. 10.
vellera potantia ſuccum Aquinatem. I. Epl. 10, 27.
Neſcius fallacis auræ. I. Od. 5, 11. 12.
uti compoſitis. II. S. 3, 109. 110.
Neſſi cruore Hercules delibutus. Ep. 17, 31. 32.
Neſtor. I. Epl. 2, 11.
Neſtora. I. Od. 15, 22.
Neu. 2, 51. 33, 2. 35, 14. 36, 11. 12. 13. 15. 16. bis. Ep. 16, 27.

I. S. 3, 106. bis. II. 5, 24. 37. I. Epl. 11, 23. *Bentl.* 13, 16. *Bentl.* 16, 21. 18, 110. A. P. 189.
Nevium. I. S. 3, 21.
Neutram. II. 2, 66.
Nexæ coronæ Philyra. I. Od. 38, 2.
Ni. IV. 6, 21. Ep. 1, 8. I. S. 1, 44. 2, 95. 3, 134. *Bentl.* 5, 59. 9, 37. 47. II. 3, 85. 151. 153. 4, 36. 7, 118. 8, 60. I. Epl. 2, 34. II. 1, 133. 2, 54. Quidni. A. P. 382.
Quidni? *Bentl.* II. S. 3, 132.
Nido inſcium propulit. IV. Od. 4, 6.
pennas majores extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
tuto ciconia. II. S. 2, 49.
Nidore in caro non ſumma voluptas. *ibid.* 19.
naſum ſupinor. 7. 38.
Nidum Acherontiæ. III. Od. 4, 14.
ponit. IV. 12, 5.
ſervas. I. Epl. 10, 6.
Niger eſt hunc caveto Romane. I. S. 4, 85.
Eurus. Ep. 10. 5.
Nigra collyria. I. S. 5, 30.
palla ſuccinctam. II. S. 8, 23.
Nigræ colles Arcadiæ. *Bentl.* IV. Od. 12, 11.
frondis. 4, 58.
loliginis ſuccus. I. S. 4, 100.
Nigri æquoris. III. Od. 27, 23.
colles Arcadiæ. IV. 12, 11. 12.
Nigris barrhis digniſſima. Ep. 12, 1.
infeſto. I. S. 4, 91.
moris finiet prandia. II. S. 4, 22. 23.
oculis. I. Od. 31, 11. A. P. 37.
oleis. II. S. 2, 46.
pellibus crus impediit. I. 6, 27.
ſilvis Erymanthi. I. Od. 21, 7. 8.
ventis. 5, 7.
Nigro capillo. A. P. 37.
crine. I. Od. 32, 11. 12.
dente. II. 8, 3.
fumo fœda ſimulachra. III. 6, 4.
gregi. I, 24, 18.
orco. IV. 2, 23. 24.
ſale. II. S. 4, 74. II. Epl. 2, 90.
Nigrorum ignium memor. IV. Od. 12, 26.
Nigros capillos anguſta fronte. I. Epl. 7, 26.
Nigrum Merionen. I. Od. 6, 15.
ſolem. I. S. 9, 72. 73.
Nihil. I. Od. 19, 12. 28, 12. 38, 5. II. 16, 27. 18, 11. III. 23, 13. 27, 31. IV. 2, 37. Ep. 11, 1. C. S. 11. I. S. 7, 9. 10, 52. II. 1, 79. 2, 29. 3, 92, 116. 4, 16. 6, 4. 8. 57. 8, 57. 94. I. Epl. 2, 46. 15, 16. 16, 53. II. 1, 49. 65. bis. 2, 16, 71. 151. A. P. 122. 237. 385.
Nihilo. I. S. 1, 48. 5, 67. II. 3, 52. 270. II. Epl. 2, 153.
Nihilum. II. S. 3, 54.
Nil. I. Od. 7, 27. 12, 17. 26, 9. II. 3, 22. 24. III. 16, 22. 25, 17. 18. Ep. 11, 17. 17, 81. I. S. 1, 40. 49. 62. 2, 28. 57. 94. 101. II. 6, 4. *Bentl.* 53. 7, 102. 111. *&c.*
Nil mortalibus ardui eſt. *Bentl.* I. Od. 3, 37.
non *pro* omnia. IV. 4, 73.
pro non. I. Od. 14, 14.
Nilus fontium origines celat. IV. 14, 45. 46.
tumidus rigat arva. III. 3, 48.
Nimbis remotis. IV. 4, 7.
Nimbos Euro agente ocyor. II. 16, 23. 24.
Nimio plus. I. 18, 15. 33, 1. I. Epl. 10, 30.
Nimirum. II. S. 2. 106. 3, 120. I. Epl. 15, 42. II. 2, 141.
Nimirum *pro* ſine dubio. I. Epl. 9, 1. 14, 11.
Nimis. I. Od. 2, 37. III. 7, 14. 24, 52. II. S. 1, 1. I. Epl. 5, 29. 7, 91. II. 1, 66. 2, 122. A. P. 205.
Nimium breves flores. II. Od. 3, 13. 14.
cavere. III. 8, 26.
celeris operæ. A. P. 261.
diu abes. IV. Od. 5, 2.
foro diſtare. I. Epl. 7, 48.
lubricus aſpici vultus. I. Od. 19, 8.
patienter. A. P. 271.
pii. III. Od. 3, 58.
premendo iniquum littus. II. 10, 3. 4.
propinqui ſolis. I. 22, 21. 22.
querenti Iliæ. 2, 17.
ſecundo vento. II. Od. 10, 23.
ſeverus. I. Epl. 5, 13.
teneris verſibus. A. P. 246.
tutus. *ibid.* 28.
viventi inſtiterat. II. S. 5, 88.
Nimium Hyleum mero. II. Od. 12, 5. 6.
Niobæa proles. IV. 6, 1.
Niphaten rigidum. II. 9, 20.
Nirea. Ep. 15, 22.
Nireus. III. Od. 20, 15.
Niſi. I. 10, 9. 14, 15. II. 2, 3. 14. I. S. 2, 28. 30. 3, 85. 87. 134. 4, 47. 73. 5, 79. 7, 14. *&c.*
Niſus inſolitos venti docuere. IV. Od. 4, 8. 9.
Nitantur juvencis aratra. Ep. 1, 25. 26.
Nitedula tenuis. *Bentl.* I. Epl. 7, 29.
Nitens albo humero. II. Od. 5, 18.
Nitent plura in carmine. A. P. 351.
ſoles melius. IV. Od. 5, 8.
Nitentes capillos. II. 7, 7. 8.
Cycladas. I. 14, 19. 20.
menſas. II. S. 2, 4.
Nitentia condet. I. Epl. 6, 25.
Nitere multa prece. 13, 18.
Nites intentata. I. Od. 5, 13.
Nitet herba. I. Epl. 10, 19.
luna non uno vultu. II. Od. 11, 10. 11.
magna res domino ſene. II. S. 5, 12.
Niti cothurno. A. P. 280.
Nitidam agnam geſtare lectica. II. S. 3, 214.
Nitidi capilli. I. Epl. 14, 32.
Nitidis villis pecunia fundata. 16, 46.
virginibus. II. Od. 12, 19.
Nitido adultero. III. 24, 20.
curru diem promis. C. S. 9. 10.
ex Nitido fit ruſticus. I. Epl. 7, 83.
Nitidum caput. I. Od. 4, 9.
comâ ſpiſſâ. III. 19, 25.
me viſes. I. Epl. 4, 15.
Nitidus. II. S. 1, 64.
Nititur pennis ceratis. IV. Od. 2. 3.
Nitor Glyceræ me urit. I. 19, 5.
Liparæi Hebri. III. 12, 6.
Nituiſtis. II. S. 2, 128.
Nivalem diem bruma trahit. 6, 25. 26.

Nivali Algido paſcitur. III. Od. 23, 9.
compede vinctus. I. Epl. 3, 3.
Nivalibus auris. 11, 18.
Nivalis in Hæmoniæ campis. I. Od. 37, 19. 20.
Nive cana Alpes conſpuet. II. S. 5, 41.
candidam Thracem. III. Od. 25, 10. 11.
hiberna. IV. 12, 4.
in alta leporem ſectatur. I. S. 2, 105. 106.
in Lucana ocreatus dormis. II. 3, 234.
Sithonia. III. Od. 26, 10.
Nives bruma illinet Albanis agris. I. Epl. 7, 10.
capitis. IV. Od. 13, 12.
comparat Jovis hibernus annus. Ep. 2, 29. 30.
deducunt Jovem. 13, 2.
diffugere. IV. Od. 7, 1.
duratæ ſolo. III. 24, 39.
per altas agam. Ep. 6, 7.
poſitas glaciet. III. Od. 10, 7. 8.
Niveo colore. II. 4, 3.
Niveos lapillos. I. S. 2, 80.
Niveum latus. III. Od. 27, 25. 26.
Niveus videri. IV. 2, 59.
Nivis ſatis terræ pater miſit. I. 2, 1. 2.
Nobile bellum. A. P. 137.
Catonis lethum. I. Od. 12, 35. 36.
par fratrum. II. S. 3, 243.
Nobilem Æolio carmine. IV. Od. 3, 12.
Cretam urbibus centum. Ep. 9, 29.
prope Luceriam tonſæ lanæ. III. Od. 15, 13. 14.
pugnis ſuperare. I. 12, 26. 27.
Nobiles libros Panæti. 29, 13. 14.
Nobilibus trimetris. A. P. 259.
Nobilis Centaurus. Ep. 13, 11.
expedito jaculo. I. Od. 8, 12.
palma. 1, 5.
puer. IV. 1, 13. 15.
ſilvæ filia. I. 14, 12.
virgo. III. 11, 35. 36.
Nobilium fontium. 13, 13.
juvenum. IV. 12, 15.
Quiritium. I. 1, 7. *alii legunt* mobilium.
ſcriptorum. I. Epl. 19, 39.
Nobis. Ep. 9, 36. I. S. 1, 52. 3, 22. 4, 15. I. Epl. 2, 18. 3, 29. 15, 25. II. 1, 91. 219. 2, 55.
Nobiſcum. I. S. 3, 57.
Noceant. II. 2, 72.
Noceat. 1, 44.
Nocebit. I. Epl. 1, 26.
Nocendi. A. P. 284.
Nocent pecori nulla contagia. Ep. 16, 61.
Nocentem Auſtrum corporibus per autumnos. II. Od. 14, 15. 16.
Nocentes herbæ. I. S. 8, 22.
Nocentium. IV. Od. 9, 42.
Nocentius allium cicutis. Ep. 3, 3.
Nocere. I. Epl. 18, 31.
Nocet. 2, 55.
Nocituram. I. Od. 28, 30.
Nocte atra. Ep. 10, 9.
caliginoſa. III. Od. 29, 30.
grata. C. S. 23. 24.
longa urgentur. IV. Od. 9, 27. 28.
media. II. S. 3, 238.
prima. III. Od. 7, 29.
ſubluſtri. 27, 31.
ter potes Inachiam. Ep. 12, 15.
de Nocte ſurgunt latrones. I. Epl. 2, 32.
Noctem ad mediam. I. S. 5, 83.
æſtivam ſermone tendere. I. Epl. 5, 11.
ante cum facibus ambulat. I. S. 4, 51. 52.
dives urget. Ep. 17, 25.
peccatis objice. I. Epl. 16, 62.
poſt mediam. I. S. 10, 33.
ſub gelidam. II. Epl. 2, 169.
ſub Noctem. I. Od. 9, 19.
Noctes aſſiduas. Ep. 15, 13.
cœnæque Deum. II. S. 6, 65.
dieſque. I. 1, 76.
frigidas. III. Od. 7, 6. 7.
longas. I. 25, 7.
vigilabat. I. S. 3, 17.
Noctilucam face creſcentem. IV. Od. 6, 38.
Noctis mediæ. III. 19, 10.
ſigna taciturna. II. 8, 10. 11.
Noctu ſtertit. II. Epl. 2, 27.
Nocturna aura tenuabitur. II. S. 4, 52.
manu verſare. A. P. 269.
Nocturnæ ſtrigis. Ep. 5, 20.
Nocturnam veſtem. I. S. 5, 85.
Nocturni. II. S. 6, 100.
Nocturnis adulteris. III. Od. 16, 4.
ſomniis. IV. 1, 37.
Nocturno cruore. II. 13, 7.
mari. 5, 19. 20.
mero certare. I. Epl. 19, 11.
Nocturnos lemures. II. 2, 209.
ſtrepitus. *ibid.* 79.
vapores formidare. I. 18, 93.
Nocturnus furor. Ep. 5, 92.
legerit divum ſacra. I. S. 3, 117.
Nocuere lagenis. II. 8, 41.
quæ Nocuere ſequar. I. Epl. 8, 11.
Nocuiſſet. II. Od. 8, 2.
Nodo crinem cohibere. III. 14, 22.
teneam Protea. I. Epl. 1, 90.
viperino coërces. II. Od. 19, 19.
Nodoſa Chiragra. I. Epl. 1, 31.
Nodoſi Cicutæ. II. S. 3, 69. 70.
Nodum comam religata (nodo. *Bentl.*) II. Od. 11, 24.
ſolvere ſegnes Gratiæ. III. 21, 22.
Nodus dignus vindice. A. P. 191.
Noles. I. Epl. 7, 25. I. S. 4, 140. *Bentl.*
Noli. I. Epl. 16, 69. 18, 28.
Nolim. I. S. 2, 35. 6, 97.
Nolis. II. Od. 12, 1. 4, 140. I. Epl. 1, 31. 2, 34.
Nolit. I. S. 2, 5. 10. 106. A. P. 463.
Nolito. A. P. 427.
Nollem. I. S. 6, 99.
Nollet. I. Epl. 17, 14. II. 1, 153.
Noluit. I. S. 6, 72.
Nolunt. 1, 19.
Nomen ab oppreſſa Carthagine. II. 1, 66.
beati occupat rectius. IV. Od. 9, 46. 47.
cujus recinit jocoſa imago. I. 12, 3. 4.
dedit Poëtæ. IV. 6, 30.
do illi quodlibet. I. S. 2, 126.
ede hominis. II. 4, 10.
extendat in ultimas oras. III. Od. 3, 45.
filiæ relictum. 27, 34. 35.
honeſtum poſuiſſet errori virtus. I. S. 3, 42.
inane virtus. I. Epl. 17, 41.
inſani ferat ſapiens. 6, 15.
inſano tibi poſuere. II. S. 3, 48.

inutile jactes. I. Od. 14, 13.
jussit accrescere trimetris Jambeis. A. P. 252. 253.
Latinum. IV. Od. 15, 13.
lucratus ab Africa domita. 8, 18. 19.
nanciscentur Poëtæ. A. P. 299.
omne movet capax urna. III. Od. 1, 16.
per tuum jurandas aras ponimus. II. Epl. 1, 16.
rivo dare. I. 16, 12.
sic venit vatibus. A. P. 400.
signatum nota. *ibid.* 59.
verum mihi velles dicere. I. Epl. 7, 93.
Nomentano. I. S. 8, 11.
Nomentanum. II. 1, 22. 3, 175. 224.
Nomentanus. I. 1, 102. II. 8, 23. 25. 60.
Nomina daturus ponto. IV. Od. 2, 3. 4.
dictet. I. Epl. 6, 50.
dominantia. A. P. 234.
invenere. I. S. 3, 104.
nova rerum protulerit. A. P. 57. 58.
sectatur. I. S. 2, 16.
tua ducet orbis sectus. III. Od. 27, 75. 76.
Nominat. pro Vocat.
Avarus revellis & salis. II. 18, 24. 26.
des veniam bonus, oro. II. S. 4, 5.
Nomine deceptus. I. 2, 65.
meo urbem impleris. Ep. 17, 59.
mutata fabula de te narratur. I. S. 1, 69. 70.
quocunque. III. Od. 21, 5.
respondesne tuo. I. Epl. 16, 3.
sub Umbreni ager. II. S. 2, 133.
tantum mihi notus. I. 9, 3.
Vultejum Menam. I. Epl. 7, 55.
Nominibus. II. 1, 101.
Nominis hujus des honorem. I. S. 4, 44.
multi Lydia. III. Od. 9, 7.
nostri fortuna. IV. 4, 70. 71.
oblitus. III. 5, 10. 11.
Non. I. 2, 19. 3, 15. 24. 35. 6, 20. 13, 13. 14, 10. 18. 15, 21. 22. 26. 32. I. S. 1, 35. 37. 46. 54. 84. bis. 95. 97. 103. 121. 2, 17. 20. 22. 34. 38. 49. 60. 75. 111. 119. 3, 5. 33. 44. 62. 77. 121. 126. 4, 35. 54. 60. 70. 73. 74. 82. 84. 109. 114. 136. A. P. 450. *Bentl. &c.*
Non alius *pro* nemo. III. Od. 7, 25. A. P. 303.
piger *pro* impiger. III. Od. 16, 26.
sine *pro* cum. IV. 1, 24.
tacta sequi vestigia. *Bentl.* II. Epl. 2, 80.
Nona. II. S. 7, 118.
Nonæ Decembres. III. Od. 18, 10.
Nonam. I. Epl. 7, 71.
Nondum. II. Od. 1, 5. 5, 1. 2. A. P. 205.
Nonne. I. Od. 14, 3.
Nono. I. S. 6, 61.
Nonum. IV. Od. 11, 1. A. P. 388.
Noram. II. S. 3, 25.
Norico ense pectus recludere. Ep. 17, 71.
Noricus ensis deterret. I. Od. 16, 9. 10.
Noris. IV. 11, 13.
Norma loquendi. A. P. 72.
veterum. II. Od. 15, 12.
Nos. I. 4, 15. 6, 5. 17. bis. 7, 25. 35, 34. II. 3, 27. 17, 32. III. 6, 47. 24, 45. 47. 28, 9. IV. 7, 14. 15, 25. Ep. 1, 5. 16, 41. I. S. 3, 43. 55. 4, 41. 5, 5. 50. 79. 6, 18. 44. 9, 7. II. 2, 130. 6, 72. 75. 8, 27. 34. 57. 61. 93. I. Epl. 2, 27. 8, 17. 11, 28. 15, 25. 17, 5. II. 1, 89. 227. A. P. 63. 108.
Noscent. II. Od. 20, 19.
Noscere. II. S. 7, 89. A. P. 425.
Nosces. I. Od. 15, 27.
Nosmet. I. S. 3, 67. 10, 56.
Nosse. II. 8, 19.
Nosset. I. 9, 62.
Noster. II. 6, 48.
Nosti. Ep. 17, 77. I. S. 3, 126. 6, 15. II. 3, 18. I. Epl. 2, 23.
Nostra. II. Od. 6, 2. I. S. 10, 90. II. Epl. 1, 89. A. P. 63.
Nostras. A. P. 388.
Nostri. III. Od. 11, 51. 27, 14. IV. 4, 71. I. Epl. 3, 12. 13, 4. A. P. 270. 285.
Nostris cumeris tua plus laudes. I. S. 1, 53.
ducibus. II. Epl. 1, 19
matronis. IV. Od. 15, 27.
seditionibus ductum bellum. III. 3, 29. 30.
vitiis iniquum. I. 2, 47.
Nostro Jovi signa restituit. IV. 15, 6.
Marte populata. III. 5, 24.
stomacho vim apposuisse. I. 16, 16.
Nostrorum sermonum judex candide. I. Epl. 4, 1.
Nostros impetus contudit. III. Od. 6, 10. 11.
labores non apparere. II. Epl. 1, 224. 225.
Nostrum. II. S. 1, 29.
astrum consentit. II. Od. 17, 21. 22.
concentum dividat. I. Epl. 14, 31.
in ævum fato dilatus. I. S. 10, 68.
per scelus. I. Od. 3, 39.
tempus. II. Epl. 1, 62.
Nostrum uter peccat. II. S. 7, 47.
Nota facies gratarum artium. IV. Od. 13, 21. 22.
sedes columbis. I. Od. 2, 10.
Nota diversoria. I. Epl. 15, 10.
portenta. II. 1, 11.
refert acumina meretricis. I. 17, 55.
Nota Falerni Chio commista. I. S. 10, 24.
interiore Falerni. II. Od. 3, 8.
Lesbos. I. Epl. 11, 1.
ne careat pulchra dies. I. Od. 36, 10.
præsente signatum. A. P. 59.
Notabant. I. S. 4, 5.
Notabit mutanda. A. P. 449.
Notam duxit. IV. Od. 2, 59.
labemque remittunt. II. Epl. 1, 235.
memorem impressit labris. I. Od. 13, 12.
Notandi creta an carbone. II. S. 3, 246.
mores. A. P. 156.
Notando quæque vitiorum. I. S. 4, 106.
Notante judice. 6, 14. 15.
Notarent voces sensusque. 3, 103.

Notari dignus. I. S. 3, 24.
Notas pœnas virginum. III. Od. 11, 25. 26.
res. A. P. 148, 149.
ripas. IV. Od. 2, 6.
Notat. I. Epl. 17, 15.
Notati carbone. *Bentl.* II. S. 3, 246.
Notatus.. 7, 8.
Nothi amor illam cogit. III. Od. 15, 11.
Noti. I. S. 1, 85.
rabiem non timuit. I. Od. 3, 12. 14.
Notis ad Oricum actus. III. 7, 5.
exemplis instruit. II. Epl. 1, 130. 131.
fastis condita. IV. Od. 13, 15.
publicis incisa marmora. 8, 13.
Noto scriptori longum ævum prorogat. A. P. 346.
ex Noto carmen fictum sequatur. *ibid.* 240.
Noto exercitatas Syrtes petit. Ep. 9, 31.
udo ruperit carinam. Ep. 10, 20.
Noto succum dissimilem celantia. II. S. 8, 28.
Notos montes. I. S. 5, 77.
Notum lippis & tonsoribus. 7, 3.
penitus. I. Epl. 18, 80.
sine crimine. 7, 56.
te conspexerit. 6, 25. 26.
tibi volo visere. I. S. 9, 17.
verbum. A. P. 47.
Notus. II. Od. 2, 6. III. 4, 70. Ep. 17, 18. I. S. 2, 31. 9, 3.
albus detergit cœlo nubila. I. Od. 7, 15. 16.
detinet à domo invido flatu. IV. 5, 9. 12.
quocunque per undas vocabit. Ep. 16, 21. 22.
undis obruit. I. Od. 28, 22.
Nova febrium cohors. 3, 30. 31.
servitus crescit. II. 8, 18.
Novâ fronde. III. 4, 12.
incude. I. 35, 38. 39.
libidine junxerit monstra. Ep. 16, 30.
mente. III. Od. 25, 3.
tellure. I. 7, 29.
Nova arbor collibus inhæret. Ep. 12, 20.
consilia sumet. I. Epl. 18, 33.
crustula. II. S. 4, 47.
fictaque verba. A. P. 52.
monstra. I. Od. 2, 6.
rerum nomina tulerit. A. P. 57. 58.
te orabant atque magna. II. S. 6, 36. 37.
tropea cantemus. II. Od. 9, 18. 19.
verba devolvit per dithyrambos. IV. 2, 10. 11.
vocabula adscisset. II. Epl. 2, 117. 119.
Novæ lunæ. II. Od. 18, 16.
prolis. C. S. 19.
Novam nuptam abstulit incendio. Ep. 5, 65. 66.
personam formare. A. P. 126.
Novas spes donare largus. IV. Od. 12, 19.
Novem. III. 19, 11. C. S. 62. II. Epl. 2, 92.
Novendiales pulveres dissipare. Ep. 17, 48.
Noverca me intueris. Ep. 5, 9.
Novi. III. Od. 27, 19. I. S. 9, 22. 39. II. 2, 13. 5, 34. I. Epl. 18, 1.
fluctus referent te in mare. I. Od. 14, 1.
Noviorum minoris. I. S. 6, 121.
Novis doloribus usque suppetas. Ep. 17, 64.
fidibus. I. Od. 26. 10.
floribus tempora vincire. IV. 1, 32.
in hortis considere vetat. I. S. 8, 7.
præceptis. II. 4, 2.
rebus Allobrox infidelis. Ep. 16. 6.
Novisti locum potiorem rure. I. Epl. 10, 14.
rectius. 6, 67.
Novit. 9, 6.
Novitas inviſa. II. 1, 90.
Novitate grata morandus. A. P. 223.
Novius. I. S. 6, 40.
Novo adultero divelletur. I. Od. 36, 19. 20.
Decio honorem mandare. I. S. 6, 20.
dente peritura. IV. Od. 4, 16.
ritu sublime atrium moliar. III. 1, 45. 46.
saxo templa decorare. II. Od. 15, 20.
Novos scriptores. II. Epl. 1, 38.
tumultus moveat fortuna. II. S. 2, 126.
Novum liquorem de patera fundens. I. Od. 31, 2. 3.
reddiderit verbum junctura. A. P. 47. 48.
Novus emovit veterem. II. S. 3, 28.
incola. 2, 128.
Nox erat. Ep. 15, 1.
& Diana. 5, 51.
favet. III. Od. 11, 50.
medium spatium cœli tenebat. II. S. 6, 100. 101.
Nænia merita dicetur. III. Od. 28, 16.
omnes una manet. I. 28, 15.
te premet. 4, 16.
videtur longa quibus amica mentitur. I. Epl. 1, 20.
umbras terris inducere & cœlo signa diffundere parabat. I. S. 5, 9. 10.
urget diem. Ep. 17, 25.
Nube Apollo candentes humeros amictus. I. Od. 2, 31. 32.
atra pater polum occupato. III. 29, 43. 44.
Nubem deme supercilio, *pro* tristitiam. I. Epl. 18, 94.
fraudibus objice. 16, 62.
Nubes atra lunam condidit. II. Od. 16, 2. 3.
& inania captet. A. P. 230.
fugiunt. I. Od. 12, 30.
scindente choro Pleiadum. IV. 14, 21. 22.
Nubet Corano. II. S. 5. 64.
Nubibus arduis molem propinquam. III. Od. 29, 10.
non semper manant imbres. II. 9, 1. 2.
Nubila ab obscuro cœlo deterget. I. 7, 15.
igni coruscо dividens. 34, 6.
Nubium in altos tractus tendit. IV. 2, 26. 27.
Nuce cassa te pauperet. II. S. 5, 33.
in Nuce nil duri est extra. II. Epl. 1, 36.
Nuces laxo sinu ferre. II. S. 3, 171. 172.

Nucis emptor. A.P.249.
Nuda gratia. IV.Od.7,5.6.
natura. II.S.7,48.
veritas. I.Od.24,7.
utinam inter leones errem. III. 27,51.52.
Nudam. I.S.2,102.
Nudare ingenium ſolent res adverſæ. II.8,73.74.
Nudat quem præceps alea. I.Epl. 18,21.
Nudata coloribus furtivis cornicula. 3,20.
Nudavit Satyros agreſtes. A.P. 221.
Nudet te cœlibis obſequium. II. S.5,47.
Nudis humeris. 5,86.
navitis. Ep.17,54.
pedibus. I.S.8,24.
ſororibus Gratia juncta. III.Od. 19,16.17.
Nudo pede. 20, 11. 12. I.S.2, 132. I.Epl.19,12.
Nudus *cum ablativo*, *ut* Nudum latus remigio. I.Od.14,4.
Nudus agris, nudus nummis. II. S.3,184.
in Tiberi ſtabit. *ibid.*291.292.
inopſque domum redeam.5,6.
peto caſtra nil cupientium. III. Od.16,22.23.
Nugæ canoræ. A.P.322.
in ſeria mala ducent. *ibid.*451. 452.
Nugari. II.S.1,73. II.Epl.1,93.
Nugaris. I.Epl.18,60.
Nugarum neſcio quid meditans. I.S.9,2.
Nugas concredere. II.6,43.
Nugis armatus. I.Epl.18,16.
par nobile fratrum. II.S.3, 243.
pondus addere. I.Epl.19,42.
in Nugis offendam amicum. A.P. 450,451.
Nulla. I.Od.22,17. II.15,14. 18,29. Ep.5,29. I.Epl.1, 75.
epiſtola ad te veniret. II.Epl.2, 12.
fides damnis. I.17,54.
mihi eſt religio. I.S.9,70.71.
res me urget. II.Epl.2,12.
ſententia ſit potior hac. Ep.16, 17.
ſors te mihi obtulit. I.S.6,54.
taberna libros habeat. 4,71.
Nullâ culpâ palleſcere. I.Epl.1, 61.
formidine imbuti. 6,4.5.
victimâ expiatur deteſtatio. Ep. 5,89.90.
Nulla contagia nocent pecori. Ep. 16,61.
piacula te reſolvent. I.Od.28, 34.
vitia habes. I.S.3,20.
ſi Nulla copia lymphæ finiret ſitim. II.Epl.2,146.
Nullam. I.Od.18,1. I.S.2,30.
matronam tango. I.S.2,54.
Nulli. I.Od.24,10. 36,6. II.S. 2,134.
audes faterier. II.Epl.2,148.
datur uſus perpetuus. *ibid.*175.
malo latus opertum obdit. I.S. 3,59.
mentite quicquam. II.5,5.
palatum meum patuit. 4,46.
Nullis majoribus ortos. I.6,10.
ſtupris caſta domus polluitur. IV.Od.5,21.
Nullius. Ep.16,61.
egentem te fers. I.Epl.17,22.
in magiſtri verba jurare. 1,14.
præter laudem avarus. A.P. 324.
Veneris fabula. *ibid.* 320.
Nullo labore quos natura tibi dat. I.S.1,88.89.
modo hos perdere poſſum. 8, 20.21.
Nullos ludos mallem ſpectaſſe. II.8,79.
verſus me affirmo ſcribere. II. Epl.1,111.
Nullum caput fugit Proſerpina. I.Od.28,19.20.
otium à labore me reclinat. Ep. 17,24.
ultra verbum ſumebat inane. A.P.443.
Nullus color eſt argento. II.Od. 2,1.
naſus erat illis. II.S.2,89.90.
ſinus prælucet Bajis. I.Epl.1, 83.
Num. II.Od.12,21. Ep.3,6. 8,17. I.S.2,114.115.116.3, 35.4,77.78.6,36.10,57. bis. II.1,65. 2,27.28. 3,317. 318.5,58.8,81. II.Epl.2, 205. *alii legunt* jam.
Numa. I.Epl.6,27.
Numæ. II.1,86.
Numantiæ feræ bella. II.Od.12,1.
Numatius. I.Epl.3,31. *alii legunt* Munatius.
Numen Deorum læſura. Ep.15,3.
tuum. *Bentl.* II.Epl.1,16.
tuum laribus miſcet. IV.Od. 5,34.35.
tuum laudantes. I,26.27.
vertite in domos hoſtiles. Ep. 5,53.54.
Numerabilis populus. A.P.206.
Numerandum. II.S.3,150.
Numerare. *ibid* 173.
Numeras natales grate. II.Epl.2, 210.
Numerat poëtas Roma. 1,61.
Numerato vivas. 2,166.
Numeretur. I.S.3,53.
Numeris & arte ſe commendat. II.Epl.1,261.
facetus. I.S.4,7.
licentia major acceſſit. A.P. 211.
ſolutis lege fertur. IV.Od.2, 11.12.
Numero arenæ carentis. I.28,1.
beatorum eximit. II.2,18.19.
excerpam poëtas. I.S.4,39.40.
in amicorum eſſe. 6,62.
in ſuorum me habere cœpit. II.6,41.42.
plures. II.Epl.1,183.
quo ſcribi poſſunt. A.P.74.
Numeros animoſque Archilochi ſecutus. I.Epl.19,24.25.
Babylonios tentaris. I.Od.11, 2.3.
Plautinos. A.P.270.
vitæ ediſcere. II.Epl.2,44.
Numerum in horum voto ruis. I.14,41.
nil extra feciſſe curas. 18,59. 60.
Numerus finitus pro infinito.
Commodius quam tu atque millibus aliis vivo. I.S.6,3.
Numerus lucernis acceſſit. II.1, 25.
Saturnius. II.Epl.1,158.
ſumus. I.2,27.
Numici. 6,1. 8,20.
Numidæ. I.Od.36,3.

Numi-

Numidarum. III. Od. 11, 47.
Numina Dianæ non movenda. Ep. 17, 3.
præſentia ſentit. II. Epl. 1, 134.
Numine benigno. IV. Od. 4, 74.
puro. III. 10, 8.
Numiſma regale. II. Epl. 1, 234.
Nummatum. I. 6, 38.
Nummi pereant. I. S. 2, 133.
Nummis conductis coëmens obſonia. *ibid.* 9.
paternis nudus. II. 3, 184.
poſitis in fœnore dives. A. P. 421. I. S. 2, 13.
Nummo addicere te gaudentem. II. 5, 109.
Criſpinus me provocat. *Bentl.* I. 4, 14.
Nummorum millibus octo. II. Epl. 2, 5.
millibus trecentis. 2, 164. 165.
ſaccos effundi. II. S. 3, 149.
Nummos alienos poſcet. I. Epl. 18, 35.
cautos nominibus certis expendere. II. 1, 105.
des. 2, 16.
das. *ibid.* 162.
in arca contemplor. I. S. 1, 67.
metiretur. *ibid.* 96.
pro corpore dedit. 2, 43.
recondit. II. 3, 109.
unde unde extricat. I. 3, 88.
poſt Nummos virtus. I. Epl. 1, 54.
Nummûm bis dena ſeſtertia. II. 2, 33.
Nummum in loculos geſtit demittere. 1, 175.
procudere. *Bentl.* A. P. 59.
Nummus quid valeat neſcis. I. S. 1, 73.
Nunc. I. Od. 1, 21. 22. 4, 9. 11. 20. 5, 9. 7, 31. 9, 21. 11, 5. I. S. 2, 23. 3, 19. 4, 56. 64. 5, 51. 6, 45. 47. 87. 104. 8, 14. 9, 5. 16. 28. II. 2, 51. 70. 114. 133. 135. *&c.*
Nunquam. I. Od. 1, 13. II. 13, 13. III. 4, 60. 5, 46. Ep. 7, 12. *Bentl.* 16, 45. I. S. 3, 2. 3. 127. 5, 68. 79. II. 3, 66. 76. 167. 5, 83. 8, 3. 66. I. Epl. 19, 7. A. P. 300. 437.
Nunquid. I. S. 2, 69. 4, 52. 136. II. 6, 53.
Nuncios. IV. Od. 4, 69.
Nuncium. I. 10, 6.
Nuncius. III. 7, 9.
Nuper. I. 14, 17. II. 8, 22. III. 14, 9. 26, 1. 27, 29. Ep. 9, 7. C. S. 56. II. S. 2, 133. I. Epl. 1, 98. II. 1, 77. 2, 166. A. P. 52, 228.
Nupta. IV. Od. 6, 41.
ſævo marito. III. 10, 2.
Nuptæ virgines. II. 8, 23.
Nuptam. Ep. 5, 66.
Nuptarum amoribus inſanit. I. S. 4, 27.
Nuptiali face dignus. III. Od. 11, 33.
Nuptiarum expers. *ibid.* 11.
Nuptias inquinavere. 6, 17. 18.
rumpere. I. 15, 7.
Nuſquam. II. S. 5, 102. 7, 29. 32. I. Epl. 17, 39.
Nutans. I. S. 9, 64.
Nutriant fœtus. C. S. 31.
Nutrice. II. Epl. 1, 99.
Nutricula. I. 4, 8.
Nutriri Romæ. II. 2, 41.
Nutrit Ceres rura. IV. Od. 5, 18.
Nutrita indoles ſub fauſtis penetralibus. 4, 25. 26.
Nutritus. I. Epl. 20, 5.
glande iligna. II. S. 4, 40.
Thebis. A. P. 118.
Nutritur. I. Epl. 10, 22.
Nutrix leonum Jubæ tellus. I. Od. 22, 15.
ſedula. A. P. 116.
Nutum divitis horret. I. Epl. 18, 11.
ad Nutus heriles aptus. II. 2, 6.
Nux ornabat menſas. II. S. 2, 122.
Nymphæ properant. I. Od. 30, 6.
ſimplices. II. 8, 14.
Nympharum fugientum amator. III. 18, 1.
leves chori. I. 1, 31.
Nymphas diſcentes vidi. II. Od. 19, 2. 3.
Nymphis gratiæ decentes junctæ. I. 4, 6.
debitæ coronæ opifex. III. 27, 30.
cum Nymphis nuda audet ducere choros. IV. 7, 5. 6.

O.

O I. Od. 1, 2. 4, 14. 7, 26, 30. 9, 8. 14, 1. 2. 16, 1. 26, 6. 30, 1. 32, 13. 14. Ep. 3, 4. 5, 1. 49. 74. 9, 1. *Bentl.* 10, 15. 12, 25. 15, 11. 17, 30. bis *Bentl.* 46. C. S. 2. I. S. 1, 4. 2, 81. *Bentl.* 92. bis 5, 43. 58. 9, 11. 10, 21. II. 1, 42, 60. *&c.*
Ob. III. Od. 16, 12. I. S. 3, 91. 4, 23. 6, 87. 7, 14. II. 3, 212. I. Epl. 1, 104. 5, 13. 9, 12. 16, 64. II. 2, 32. A. P. 220. 393.
Ob avaritiam laborat. I. S. 4, 26.
Obarmet ſecuri Amazonia dextras. IV. Od. 4, 20. 21.
Obdit latus apertum nulli malo. I. S. 3, 59.
Obducta fronte ſolvatur ſenectus. Ep. 13, 5.
Obdura. II. S. 5, 39.
Obeam tecum libens. III. Od. 9, 24.
Oberrat eadem chorda. A. P. 356.
Obeſæ naris. Ep. 12, 3.
Obeſo turdo nil melius. I. Epl. 15, 40. 41.
Obeundus Marſya. I. S. 6, 120.
Obibo. II. Od. 20, 7.
Objecerit fors ſortem. I. S. 1, 1. 2.
Objecto Adria diviſus. II. Od. 11, 2. 3.
Objectos clathros caveæ frangere. A. P. 473.
Objice nubem fraudibus. I. Epl. 16, 62.
Objicere Aquilonibus. III. Od. 10, 3. 4.
Objiciebat. I. S. 4, 123.
Objiciet nemo mihi avaritiam. 6, 68. 69.
fordes. *ibid.* 107.
Obiiſſet filius immaturus. II. 8, 59.
Oblectat valdius populum. A. P. 321.
Obligaſti caput perfidum votis. II. Od. 8, 5. 6.
Obligatam dapem Jovi redde. 7, 17.
Obligatus aliti Prometheus. Ep. 17, 67.

Oblimare rem patris malum eſt. I. S. 2, 62.
Oblimat ſocerum verſibus. I. Epl. 19, 30.
Obliquo oculo. 14, 37.
rivo. II. Od. 3, 11. 12.
Obliquum ictum meditantis verris. III. 22, 7.
per Obliquum terruit ſagittæ ſimilis. 27, 6. 7.
Obliti quid deceat, quid non. I. Epl. 6, 62.
Oblitum. II. S. 4, 58.
Oblitus actor. *a verbo* oblino. II. Epl. 1, 204.
Oblitus meorum. I. 11, 9.
nominis & togæ. III. Od. 5, 10. 11.
patriæ Latinique patris. I. S. 10, 27.
Oblivia vitæ jucundæ ducere. II. 6, 62.
Oblivione pellicum indormit cubilibus omnium. Ep. 5, 69. 70.
Oblivionem inertia imis ſenſibus diffuderit. 14, 1. 2.
Obliviones lividas. IV. Od, 9, 33. 34.
Oblivioſo Maſſico. II. 7, 21. 22.
Obliviſcendus illis. I. Epl. 11, 9.
Obliviſcitur malorum. Ep. 2, 37. 38.
Obnoxia pravis. II. S. 7, 8.
Obrepere ſomnum in opere longo fas eſt. A. P. 360.
Obruit notus Illyricis undis. I. Od. 28, 22.
ventos otio. 15, 3. 4.
Obruitur in re augenda. I. Epl. 16, 68.
Obſcœnas anus. Ep. 5, 98.
Obſcœnis à ſermonibus aurem torquet. II. Epl. 1, 127.
Obſcœno ab inguine porrectus palus. I. S. 8, 5.
Obſcœnum inguen. 2, 26.
Obſcura canendo me ludis. II. 5, 58.
promens Deus. I. Od. 34, 13. 14.
Obſcurante lacerna caput. II. S. 7, 55.
Obſcuras in tabernas migret. A. P. 229.
Obſcurata populo penetralia Veſtæ. II. Epl. 2, 114. 115.
Obſcuri ſpeciem modeſtus occupat. I. Epl. 18, 94. 95.
Obſcuro cœlo detergit nubila. I. Od. 7, 15.
Odio moriuque venenat. I. Epl. 14, 38.
Obſcurum amat hæc. A. P. 363.
diſcrimen. II. Od. 5, 23.
orbem lunæ quid premat, quid proferat. I. Epl. 12, 18.
Obſcurus fio, dum laboro brevis eſſe. A. P. 25, 26.
Obſecret. II. S. 3, 264.
Obſecro & obteſtor Deos penates I. Epl. 7, 94. 95.
Obſequio graſſare. II. S. 5, 93.
Obſequium manifeſtum. *ibid.* 46. 47.
ventris. 7, 104.
in Obſequium pronus plus æquo. I. Epl. 18, 10.
Obſeratis auribus quid preces fundis. Ep. 17, 53.
Obſeſſam Ilion accendit. 14, 14.
Obſit. II. S. 7, 27.
Obſita frondibus variis. I. Od. 18, 12.
Obſoleta ſordibus paternis anus. Ep. 17, 46. 47.
Obſoleti tecti ſordibus caret. II. Od. 10, 6. 7.
Obſonia captas. II. S. 7, 106.
coëmens conductis nummis. I. 2, 9.
horum coquite Auſtri præſentes. II. 2, 41.
Obſtantes in plagas apros trudit. Ep. 2, 31. 32.
per catervas explicuit ſua arma victor. IV. Od. 9, 43. 44.
per catervas juvenum ibit. III. 20, 5. 6.
Obſtantia clauſtra. I. Epl. 14, 9.
conchæ viles pellent. II. S. 4, 28.
Obſtare queratur fluvios in campo. 3, 55.
Obſtaret taciturnitas invida meritis. IV. Od. 8, 23. 24.
Obſtat feſtinanti locupletior. I. S. 1, 113.
nil. 2, 101.
quod Obſtat tu omne pulſes. II. 6, 30.
Obſtes. A. P. 362. *alii legunt* abſtes.
Obſtet tibi nil. I. S. 1, 40.
Obſtetrix cruore lavet rubros pannos. Ep. 17, 51.
Obſtinatas aures applicet. III. Od. 11, 7. 8.
Obſtipo capite ſtes. II. S. 5, 92.
Obſtitit quicunque terminus mundo. III. Od. 3, 53.
Obſtrepentis maris. II. 18, 20.
Obſtrepit Oceanus. IV. 14, 48.
violens Aufidus. III. 30, 10.
Obſtrepunt fontes lymphis manantibus. Ep. 2, 27.
Obſtrictis aliis præter Japyga. I. Od. 3, 4.
Obſtringam jurejurando. II. S. 3, 179. 180.
Obteſtor dextram Deosque penates. I. Epl. 7, 94. 95.
Obticuit turpiter chorus. A. P. 283. 284.
Obtigit quanta fortitò diſcordia. Ep. 4, 1. 2.
Obtulerim qualem me tibi. I. S. 3, 63. 64.
Obtulit cui Deus parca quod ſatis eſt manu. III. Od. 16, 43. 44.
nulla fors te mihi. I. S. 6, 54.
Obturem aures patulas. II. Epl. 2, 105.
Obvius caſu venit illi adverſarius. I. S. 9, 74. 75.
quicunque eſt me conſulit. II. 6, 51.
Obvolvas vitium verbis decoris 7, 42.
Occaſionem rapimus de die. Ep. 13, 3. 4.
Occat ſegetes villicus. II. Epl. 2, 160. 171.
Occidenti. A. P. 467.
Occidentis ad ultimum ſinum te ſequemur. Ep. 1, 13. 14.
Occidere Menelaum una cum ſe. II. S. 3, 198.
noli captivum. I Epl. 16, 69.
Occideris. IV. Od. 7, 21.
Occidi hominem. I. Epl. 16, 48.
Occidis ſæpe rogando. Ep. 14, 5.
Occidiſtis me non ſervaſtis. II. Epl. 2, 138. 139
Occidit Ajax agnos immeritos. II. S. 3, 211.
genitricem Oreſtes. (occidis *Bentl.*) *ibid.* 133.
legendo. A. P. 475.

Occisa parente. II. S. 3, 134.
Occultam febrem sub tempus dissimules. I. Epl. 16, 22. 23.
Occultare horreis. III. Od. 16, 27.
Occulto ævo. I. 12, 45.
fœnore. I. Epl. 1, 80.
Occultum hamum. I. Epl. 7, 74.
ignem. III. Od. 29, 17. 18.
Occupa portum. I. Od. 14, 2. 3.
Occupabitur feris solum. Ep. 16.
Occupare ratem quid moramur. *ibid.* 24.
Occupat aurem (occupet. *Bentl.* II. S. 2, 94. 95.
beati nomen. IV. Od. 9, 46. 47.
modestus plerumque obscuri speciem. I. Epl. 18, 94. 95.
rapere. *Bentl.* II. Od. 12, 28.
Vultejum. I. Epl. 7, 64. 66.
Occupatam urbem seditionibus delevit. III. Od. 6, 13. 14.
Occupato polum nube. 29, 44.
Occupavi Attali regiam hæres ignotus. II. 18, 5. 6.
Occupavit Pallas illi proximos honores. I. 12, 19 20.
Telephum puella. IV. 11, 21. 22.
Occupes mare cæmentis tuis. III. 24, 3. 4.
Occupet macies malas. 27, 53. 54.
portus alter. I. Epl. 6, 32.
rapere. II. Od. 12, 28.
scabies extremùm. A. P. 417.
senectus balba in vicis extremis. I. Epl. 20, 18.
Occupo. I. S. 9, 6.
Occurram dulcis amicis. 4, 135. 136.
furor nocturnus. Ep. 5, 92.
in triviis. I. S. 9, 59.
Occurro curatus capillos. *Bentl.* I. Epl. 1, 95.
Occurrit mihi. I. S. 9, 61.
Occurrunt. 5, 41.
Oceano dissociabili abscidit. I. Od. 3, 21. 22. 23.
rubro. 35, 32.
subest sol. IV. 5, 40.
Oceanus belluosus obstrepit remotis Britannis. 14, 47. 48.
circumvagus. Ep. 16, 41.
Ocreatus dormis in nive Lucana. II. S. 3, 234.
Octavam horam. I. Epl. 7, 47.
Octavius optimus. I. S. 10, 82.
Octavo septimus annus propior. II. 6, 40.
Octavum lustrum claudere ætas trepidavit. II. Od. 4, 23. 24.
Octavus sapientum Stertinius. II. S. 3, 296.
Octo nummorum millibus. II. Epl. 2, 5.
Octoginta annos natus. II. S. 3, 118.
Octonis Idibus. I. 6, 75.
Octussibus emptæ. II. 3, 156.
Oculi mille te loquentem spectant. I. Epl. 6, 19.
Oculis defixis torpet. *ibid.* 14.
fidelibus subjecta. A. P. 181.
illinere collyria. I. S. 5, 30. 31.
inunctis tua male pervideas. 3, 25.
legi juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Lynceis contemplere. I. S. 2, 90. 91.
nigris decorum. I. Od. 32, 11.
spectandum. A. P. 37.
siccis vidit monstra natantia. I. Od. 3, 18. 19.
utrisque sanus. II. S. 3, 284. 285.
ex Oculis sublatam virtutem quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
ex Oculis tolles multa. A. P. 183. 184.
ex Oculis rorem stillabit. *ibid.* 429. 430.
Oculo irretorto spectat ingentes acervos. III. Od. 2, 23. 24.
latus metiri possis. I. S. 2, 103.
non possis quantum Lynceus contendere. I. Epl. 1, 28.
obliquo limat mea commoda. 14, 37.
veloci percurre. II. S. 5, 55.
Oculos ad incertos voluptas ab aure migravit. II. Epl. 1, 187. 188.
contendere. *Bentl.* I. 1, 28.
distorquens. I. S. 9, 65.
eripiet quivis mihi citius. II. 5, 35.
Liciniæ fulgentes. II. Od. 12, 13. 15.
morari. I. Epl. 13, 17.
putres in Damalim deponent. I. Od. 36, 17. 18.
Oculum quæ lædunt demere. *Bentl.* I. Epl. 2, 38.
Ocyor aura. I. Od. 2, 48.
cervis. II. 16, 23.
Euro. *ibid.* 24.
Icaro Dædaleo. II. Od. 20, 13.
Ocyus. 3, 26. 11, 18. I. S. 9, 9. II. 7, 34. 117.
Ocyus *pro* facilius. I. Epl. 14, 23.
Odere Dii vires nefas omne moventes animo. III. Od. 4, 67. 68.
Odere Poëtas. I. S. 4, 33.
Oderit animus quod ultra est curare. II. Od. 16, 25. 26.
apricum campum. I. 8, 3. 4.
Oderunt boni peccare. I. Epl. 16, 51.
hilarem tristes. 18, 89.
negantem pocula. *ibid.* 92.
omnes vicini. I. S. 1, 84. 85.
Odi dexteras parcentes. III. Od. 19, 21. 22.
incredulus quodcunque offendis mihi. A. P. 188.
profanum vulgus. III. Od. 1, 1.
puer Persicos apparatus. I. 38, 1.
Odimus virtutem incolumem. III. 24, 31.
Odio maris atque viarum. I. Epl. 11, 6.
non obscuro venenat, *pro* invidia. 14, 38.
peccantis augur desipit. 20, 9.
pœnas inulto festinat. 2, 61.
possit vincere regem. I. S. 7, 6.
sua est sors. I. Epl. 14, 11.
Odisse lupos proceros. II. S. 2, 36.
Odisti. I. 3, 86.
claves & sigilla grata. I. Epl. 20, 3.
Odit. II. S. 1, 23. I. Epl. 1, 72. 18, 25. 26.
Odit & quæ spernit donat. I. Epl. 7, 20.
nostra lividus. II. 1, 89.
quæ tu vocas pulchra. I. 14, 20. 21.
Odium importes libellis. 13, 4. 5.
Odor malus undique membris crescit. Ep. 12, 7. 8.
nervis inimicus decedet. II. S. 4, 53.
Odoraris projectum cibum. Ep. 6, 10.

Odo-

Odorati canos capillos. II. Od. 11, 15.
Odoratis capillis humerum ſparſum. III. 20, 14.
Odoratum caput prodis. II. S. 7, 54, 55.
Odore multo ara vetus fumat. III. Od. 18, 7. 8.
Odorem olei nequeas perferre. II. S. 2, 59.
quo ſemel recens teſta imbuta eſt. I. Epl. 2, 69. 70.
ſpargent. Od. 15, 7.
Odoribus liquidis perfuſus. I. 5, 2.
tuis capillus eſt albus. Ep. 17, 23.
Odoror ſagacius. 12, 4.
Oenophorum portantes pueri. I. S. 6, 109.
Ofelli. II. 2, 133.
Ofello judice. *ibid.* 53. 54.
Ofellum. *ibid.* 112.
Ofellus. *ibid.* 2.
Offendam cur in nugis amicum. A. P. 450. 451.
Offendar fidis medicis. I. Epl. 8, 9.
paucis maculis. A. P. 351. 352.
Offendat amicum tuberibus propriis. I. S. 3, 73.
qui non ſordibus mundus erit. II. 2, 65.
Offendes. *Bentl.* 5, 90.
Offendet garrulus moroſum. *ibid.* ſolido dentem. II. S. 1, 77. 78.
Offendunt. A. P. 376.
Offenduntur. *ibid.* 248.
Offenſæ formæ nec ſemel cedet conſtantia (offenſi. *Bentl.*) Ep. 15, 15.
Offenſi ingenio. II. S. 1, 67.
Offenſus Caſtor Helenæ vice. Ep. 17, 42. 43.
damnis. I. Epl. 7, 88.
Offer te melioribus. 2, 68.
Offert regnum recte facientibus. 1, 63.
Officient res multæ. I. S. 2, 97.
Officiis fungitur nec non vernaliter. II. 6, 108. 109.
omnibus relictis. II. Epl. 2, 67. 68.
talibus me prope mancum dixi. *ibid.* 20. 21.
ab Officiis redit. I. 7, 47. 48.
Officina calet venenis Colchicis. Ep. 17, 35.
Officinas graves urit Vulcanus. I. Od. 4, 8.
Officio prior reſpondeat. II. S. 6, 24.
Officioſa ſedulitas. I. Epl. 7, 8.
Officioſus in ſpem arrepe. II. S. 5, 47. 48.
Officit nil mî. I. 9, 50. 51.
ubique. 2, 60. 61.
Officium facio. I. Epl. 17, 21.
honeſtum poſtponet. 18, 34. 35.
ipſe docebo nil ſcribens. A. P. 306.
quod me gravat nil moror. II. Epl. 1, 264.
quod ſit judicis. A. P. 314.
virile defendat. *ibid.* 193. 194.
Ohe. I. S. 5, 12. II. 5, 96.
Oleam momorderit æſtus. I. Epl. 8, 5.
nil intra eſt (in olea. *Bentl.*) II. 1, 31.
Oleas quinquennes eſt. II. S. 2, 57.
Olei odorem nequeas perferre. *ibid.* 59.
Oleis nigris hodie locus eſt. *ibid.* 46.
Olentem Mævium ferens navis. Ep. 10, 1. 2.
Olenti in fornice ſtantem (olente. *Bentl.*) I. S. 2, 30.
Olentis mariti uxores. I. Od. 17, 7.
Oleo jus miſtum. II. S. 8, 45.
meliore caules caputque ungere. 3, 125.
unctum cadaver. 5, 85. 86.
Olet Libycis lapillis deterius. I. Epl. 10, 19.
paſtillos Ruffillus. I. S. 2, 27.
Oleum camino adde. II. 3, 321.
nemon' ocyus feret. 7, 34.
Olidæ capræ premunt convivia. I. Epl. 5, 29.
Olim. I. Od. 10, 9. II. 10, 17. III. 11, 5. IV. 4, 5. 9, 9. Ep. 3, 1. 14, 7. I. S. 3, 35. 46. 4, 57. 137. 5, 92. 6, 4. 47. 54. 85. 8, 1. II. 1, 30. 2, 73. 3, 20. 60. 253. 5, 27. 6, 79. I. Epl. 1, 73. 3, 18. 6, 57. 10, 42. II. 2, 166. 197. A. P. 136.
Olim dant cruſtula blandi doctores. I. S. 1, 25.
ſcripſeris. A. P. 386.
Ollis convenit Venucula. II. S. 4, 71.
Olitoris caballum mercede aget. I. Epl. 18, 36.
Oliva de ramis pinguiſſimis arborum lecta. Ep. 2, 55. 56.
Olivæ me paſcunt. I. Od. 31, 15.
Olivæ baccis. I. Epl. 16, 2.
nunquam fallacis termes. Ep. 16, 45.
Venafranæ bacca remiſit preſſa. II. S. 4, 69.
Olivetis fertilibus odorem ſpargent. II. Od. 15, 7. 8.
Olivo è dulci jus ſimplex conſtat. II. S. 4, 64.
piſces perfundat. *ibid.* 50.
ungor. I. 6, 123.
Olivum vitet. I. Od. 8, 8. 10.
Oloribus junctis Paphum viſit. III. 28, 14. 15.
purpureis. IV. 1, 10.
Oluerunt Camœnæ vina. I. Epl. 19, 5.
Olus decoqueretur. II. S. 1, 74.
ematur. I. Epl. 1, 74.
emptum cœnat. II. 2, 168.
faſtidiret. I. 17, 15.
modica patella cœnare. 5, 2.
præter non edi quicquam. II. S. 2, 116. 117.
pranderet. I. Epl. 17, 13.
quanti percunctor. I. S. 6, 112.
ſecurum laudas. II. 7, 30.
Oluſcula uncta pingui lardo. 6, 64.
Olympia magna coronari. I. Epl. 1, 50.
Olympicum pulverem collegiſſe. I. Od. 1, 3. 4.
Olympo opaco impoſuiſſe. III. 4, 51. 52.
Olympum gravi curru quatiens. I. 12, 58.
Omaſi patinas cœnabat. I. Epl. 15, 34.
Omaſo pingui tentus. II. S. 5, 40.
Omen patræ recinentis. III. Od. 27, 1.
Ominatis male verbis. 14, 11. 12.
Omine ſecundo. 11, 50. 51.
Omiſit quod nuper repetit. I. Epl. 1, 98.
Omiſſis deliciis. 6, 30. 31.
rebus. 5, 30.
Omittas hoc opus poſtremus. 6, 48.
in præſens tempus. A. P. 44.
rem illuſus. II. S. 5, 26.

Omitte mirari. III. Od. 29, 11.
tueri. I. Epl. 18, 79.
Omne. I. Od. 2, 7. III. 1, 16. 3, 52. 4, 68. 6, 6. 24, 4. 11, 35. 17, 4. 18, 9. IV. 4, 19. Ep. 1, 3. 5, 44. 13, 17. C. S. 48. I. S. 1, 29. 2, 2. 10, 69. II. 3, 217. 229. 4, 31. 6, 30. 109. I. Epl. 2, 43. 15, 38. 16, 57. bis. II. 1, 54. A. P. 337. 343.
Omne olus *pro* cujuſcunque generis olus. I. Epl. 5, 2.
Omnes. I. Od. 8, 1. 12, 46. 28, 15. 36, 17. II. 3, 25. 6, 13. 9, 6. 14. IV. 9, 26. Ep. 3, 9. 5, 57. 11, 3. I. S. 1, 84. 2, 46. 3, 58. 4, 33. 36. 5, 76. 6, 37. 46. 81. 7, 10. 9, 28. 48. II. 3, 32. 47. 81. 130. 6, 49. 54. 8, 69. I. Epl. 6, 44. II. 2, 58. A. P. 265.
Omnem. Ep. 2, 69. II. S. 7, 67. I. Epl. 4, 13. A. P. 108.
Omnem ſummam illis deſtinet *pro* totam. II. S. 3, 83.
Omni à conventu ridetur. I. 7, 22.
à parte nihil beatum. II. Od. 16, 27.
à vitio remotus. A. P. 384.
fœnore ſolutus. Ep. 2, 4.
inſtrumento abjecto. I. S. 3, 130. 131.
laborent parte. 2, 38.
ſollicitudine diſtrictum. II. 8, 67. 68.
tempore mœſtus vixeris. II. Od. 3, 5.
Omnia. II. S. 4, 61. I. Epl. 1, 75.
argento poſtponas. I. S. 1, 86.
cupio quæ vis. 9, 5.
dura ſiccis Deus propoſuit. I. Od. 18, 3.
magna loquens. I. S. 3, 13.
naſo ſuſpendens. II. 8, 64.
obſonia conductis nummis coëmens. I. 2, 9.
perpeti audax. I. Od. 3, 25.
ſcire non fas eſt. IV. 4, 22.
vendas pluris. II. S. 3, 300.
Omnibus. III. Od. 4, 13. I. S. 3, 1. 7, 3. II. 8, 40.
annis hæc ſeges ingratos tulit. I. Epl. 7, 21.
enaviganda unda. II. Od. 14, 9. 11.
officiis relictis. II. Epl. 2, 67. 68.
Omnino. II. S. 1, 6. 8, 94.
Omnis. 1, 32. 3, 94. I. Epl. 7, 7. 16, 18.
civitas. IV. Od. 2, 51. Ep. 16, 36.
clamor & ira procul eſto. III. Od. 8, 15. 16.
color decuit Ariſtippum. I. Epl. 17, 23.
corruptus judex male examinat verum. II. S. 2, 8. 9.
domus hunc videt. I. Epl. 16, 44.
hinc pendet. I. S. 4, 6.
juventus calet. I. Od. 4, 19. 20.
opifex ſapiens eſt optimus. I. S. 3, 132.
pauperies regum epulis necdum abacta. II. 2. 44. 45.
pubes tibi creſcit. II. Od. 8, 17. 18.
res mea fracta eſt ad Janum medium. II. S. 3, 18. 19.
ſum in hoc. I. Epl. 1, 11.
voluptas ab aure ad incertos oculos migravit. II. 1, 187. 187.
non Omnis moriar *pro* non totus. III. Od. 30, 6.
Omnium cubilibus unctis indormit. Ep. 5, 69.
vultus truces in me. Ep. 5, 3. 4.
urna verſatur. II. Od. 3, 25. 26.
Onerantibus verbis aures impediunt. I. S. 10, 10.
Onerata plagis jumenta. I. Epl. 18, 46.
Onere mantica lumbos ulceret. I. S. 6, 106.
Oneret me pater ſævis catenis. III. Od. 11, 45.
Oneris plus habet. II. Epl. 1, 169. 170.
Onus gravius ſubiit dorſo. I. S. 9, 21.
horret. I. Epl. 17, 39.
moleſtum nollem portare. I. S. 6, 99.
poſitum ſervabis. I. Epl. 13, 12.
propter ſegnes irent tardius. II. S. 3, 101. 102.
ſilvæ laborantes non ſuſtinent. I. Od. 9, 2. 3.
ſollicitis animis eximit. I. Epl. 5, 18.
Onuſta baccis rotundioribus. Ep. 8, 13. 14.
Onuſto humero vehas. I. S. 1, 47. 48.
Onuſtum corpus heſternis vitiis prægravat animum. II. 2, 77. 78.
Onuſtus dimittat. I. Epl. 7, 18.
Onyx parvus nardi cadum eliciet. IV. Od. 12, 17.
Opaca valle diffocientur montes. I. Epl. 16, 5. 6.
Opacam Arcton portus excipiebat. II. Od. 15, 15. 16.
Opaco Olympo impoſuiſſe Pelion. III. 4, 51. 52.
Ope Dædalea. IV. 2, 2.
Palladis. I. 6, 15.
Opella forenſis. I. Epl. 7, 8.
Opem alterius altera poſcit. A. P. 410. 411.
curet ferre. *ibid.* 461.
poſcit chorus. II. Epl. 1, 134.
Opera nona accedes agro Sabino *pro* nonus operarius. II. S. 7, 118.
Opera vehemente miniſter. I. Epl. 13, 5.
Operæ nimium celeris verſus. A. P. 260. 261.
Operæ ne deſis. II. S. 5, 89.
Operæ pretium eſt audire. I. 2, 37.
cognoſcere quales habeat ædituos. II. Epl. 1, 229. 230.
duplicis juris naturam pernoſcere. II. S. 4, 63.
Operam inanem ſumebat. A. P. 443.
infelix perdas. I. S. 1, 90.
Operata Divis juſtis. III. Od. 14, 6.
plus equo juventus. I. Epl. 2, 29.
Opere in longo obrepere ſomnum fas eſt (operi longo. *Bentl.*) A. P. 360.
Operis infelix ſumma. *ibid.* 34.
in hunc morem carmina componere. II. S. 1, 63.
lex unde pedem vetet proferre. A. P. 135.
omnis ſapiens opifex eſt optimus. I. S. 3, 132. 133.
Operoſa carmina parvus fingo. IV. Od. 2, 31. 32.
Operoſæ Minervæ ſtudium. III. 12, 5. 6.

Ope-

Operosiores divitias. III. Od. 1, 48.
Operta capsa porrectus. II. Epl. 1, 268.
ebrietas recludit. I. 5, 16.
Operto capite. II. S. 3, 37. 38.
Opertos cineres matris fallere. II. Od. 8, 9. 10.
equos reges inspiciunt. I. S. 2, 86. 87.
Opertum hamum milvius metuit. I. Epl. 16, 50. 51.
Operum colores servare. A. P. 86.
cum sociis. II. Epl. 1, 142.
famulis solutis. III. Od. 17, 16.
hoc tuorum est. I. S. 7, 35.
labores. II. 6, 21.
longorum finis. A. P. 406.
struit cohors studiosa. I. Epl. 3, 6.
vacuo. II. S. 2, 119.
Opes ab ipso ferro ducit *pro* robur *sive* incrementum. IV. Od. 4, 59. 60.
animus virilis quærit. A. P. 166. 167.
Arelli sollicitas ignarus. II. S. 6, 78. 79.
det. I. Epl. 18, 112.
fundet puro animi simillimus. II. 2, 120. 121.
hominis equus imploravit. I. 10, 36.
inter magnas inops. III. Od. 16, 28.
Mygdonias Liciniæ crine permutare. II. 12, 22. 23.
patiuntur stultitiam. I. Epl. 18, 29.
privatas quærat. 3, 16.
Romæ mirari omitte. III. Od. 29, 11. 12.
unde parentur. A. P. 307.
Opibus curisque cognatorum refectus. II. Epl. 2, 136.
Hectoreis Achivos refringit. III. Od. 3, 27. 28.
integris. II. S. 2, 113.
Opifex coronæ nymphis debitæ. III. Od. 27, 30.
operis optimus. I. S. 3, 132. 133.
Opima præda. Ep. 10, 21.
Opimæ Larissæ. I. Od. 7, 11.
Opimas Sardiniæ segetes. 31, 3. 4.
Opimis alterius rebus macrescit. I. Epl. 2, 57.
Opimius pauper. II. S. 3, 142.
Opimum reducit donata palma *pro* pinguem. II. Epl. 1, 181.
Opimus triumphis. IV. Od. 4, 51. 52.
Opinor. I. S. 3, 53. 7, 2. I. Epl. 16, 78. II. 2, 17.
Opis propriæ dissimulator. I. Epl. 9, 9.
Opis suæ natura dives. I. S. 2, 74.
Oportet. 6, 7. II. 6, 52. I. Epl. 2, 49. 10, 12.
Oppedere curtis Judæis. I. S. 9, 70.
Opperior. I. Epl. 2, 71.
Oppida condunt. II. 1, 8.
moliri. A. P. 399.
muniri cœperunt. I. S. 3, 105.
novo saxo decorare. II. Od. 15, 18. 20.
Oppidi sui rura laudat. I. 1, 17.
Oppidis centum potentem Creten. III. 27, 33. 34.
fessas cohortes abdidit. 4, 38.
Oppidus. II. S. 3, 168.
Oppidulo mansuri. I. 5, 87.
Oppidum. Ep. 5, 44.
Opponat suavio tuo manum puella. 3, 21.
Opponite fortia pectora adversis rebus. II. S. 3, 136.
Oppono auriculam. I. 9, 77.
Oppositis pumicibus mare debilitat. I. Od. 11, 5.
foribus minaces arcus. III. 26, 7. 8.
humeris turba extrahe. II. S. 5, 94. 95.
Oppressa à Carthagine duxit nomen. 1, 66.
Oppresserit si te vespertinus hospes. 4, 17.
Oppressus grandi lethargo. 3, 145.
Opprimeret ne se victus penuria. I. S. 1, 98. 99.
Opprobria aliena sæpe à vitiis animum absterrent. 4, 128. 129.
fudit rustica. II. Epl. 1, 146.
majoris culpæ fugiens. I. 9, 10.
quælibet in quemvis fingere. 15, 30.
turpia. *Ex conjecturâ Bentl.* I. Od. 37, 10.
Opprobriis dignum laceraverit. II. S. 1, 85. *alii legunt* latraverit.
falsis mordear. I. Epl. 16, 38.
recantatis amica mihi fias. I. Od. 16, 27. 28.
Opprobrio turpi. I. S. 6, 84.
Opprobrium æternum domus. IV. Od. 12, 6. 7.
magnum pauperies jubet. III. 24, 4.
pagi. II. 13, 4.
Optaret sibi quisque parentes legere ad fastum. I. S. 6, 95. 96.
Optarim horum bonorum semper esse pauperrimus. 1, 79.
Optas cur quod habes. 3, 126.
& quæ stulte miraris ea non cures. I. Epl. 1, 47.
Romæ rus. II. S. 7, 28.
Optat amator si non des (optet. *Bentl.*) 3, 259.
ephippia bos piger, optat arare caballus. I. Epl. 14, 43.
Prometheus. Ep. 17, 67.
quietem pater Pelopis. *ibid.* 65.
Sisyphus collocare saxum in monte supremo. *ibid.* 68. 69.
superbæ fortunæ respondare. I. Epl. 1, 68. 69.
Optatam metam cursu contingere. A. P. 412.
Optatis epulis impiger Hercules interest. IV. Od. 8, 29. 30.
Optatum decus imperiis peractis. 14, 39. 40.
Optat nihil amplius cui contigit quod satis est. I. Epl. 2, 46.
Optima natura est fungis pratensibus. II. S. 4, 20. 21.
Optima corporis. I. 2, 90.
Græcorum scripta. II. Epl. 1, 28. 29.
Optime custos Romulæ gentis. IV. Od. 5, 1. 2.
pater. II. S. 1, 12.
Quinti. I. Epl. 16, 1.
Optimus ille qui minimis vitiis urgetur. I. S. 3, 68. 69.
Mecænas. 5, 27.
modulator Hermogenes quamvis tacet. 3, 129. 130.
Octavius. 10, 82.
opifex. 3, 132. 133.
pater. 4, 105.
Virgilius. 6, 54. 55.

Optivo crescit cognomine. II. Epl. 2, 101.
Opto. 1, 266.
Opulenta copia honorum ruris. I. Od. 17, 14. 16.
Opulenter baccis olivæ fundus herum. I. Epl. 16, 1. 2.
Opulentior thesauris intactis Arabum. III. Od. 24, 1. 2.
Opuntiæ Megillæ frater. I. 27, 10. 11.
Opus *nom.* ad unum mihi semper mollis. Ep. 12, 15. 16.
addit rivus pigro. I. Epl. 14, 29.
debentibus longa dies videtur. 1, 20. 21.
hoc. 3, 28.
hoc repetas primus, omittas postremus. 6, 48.
ludas. II. S. 3, 252.
novem Musis cælatum. II. Epl. 2, 92.
per vatis mores animique expressi. II. 1, 248. 249.
plenum periculosæ aleæ. II. Od. 1, 6.
regis. A. P. 65.
si vestrum est Roma. C. S. 37.
solenne viris Romanis. I. Epl. 18, 49.
ultra legem tendere. II. S. 1, 1. 2.
unum quibus est urbem Palladis celebrare. I. Od. 7, 5. 6.
Opus est brevitate. I. S. 10, 9.
est equis imperitare. I. Od. 15, 25.
haud mihi hac vita est. II. S. 6, 115. 116.
nil est te circumagi. I. 9, 16. 17.
nil illi larva. 5, 63.
quanto est tantuli eget. 1, 59.
quibus est somno. II. 1, 8.
quorsum est. 7, 116.
si tibi sit liquidi non amplius urna. I. 1, 54.
te salvo est cognatis. 9, 27.
tristi sermone jocosoque modo. 10, 11.
Opuscula mea laudet ingratus lector. I. Epl. 19, 35. 36.
scribere. 4, 3.
Ora euntium huc & huc vertat. Ep. 4, 9.
frenis temperet. I. Od. 8, 6. 7.
in Romana brevi venturus. I. Epl. 3, 9.
lympha lavimus. I. S. 5, 24.
navium. Ep. 4, 15.
pallor inficit albus. 7, 15.
per nitidus, introrsum turpis. II. S. 1, 64. 65.
peruncti fæcibus. A. P. 277.
reliquit verecundus pudor. *Bentl.* Ep. 17, 22.
vulgi albus converteret elephas. II. Epl. 1, 196.
Ora ab Hispana victor penates repetit. III. Od. 14, 3. 4.
quæ cruore nostro caret. II. 1, 36.
Orabant. II. S. 6, 37.
Orabat utrisque auribus atque oculis sanus. II. S. 3, 284. 285.
Orabit. 6, 67.
Oræ gelidæ rex. I. Od. 26, 4.
Hispanæ Cantaber vetus hostis. III. 8, 21. 22.
illius vina nihil moror. I. Epl. 15, 16.
Orare Jovem. 18, 111.
Oras habitabiles sol illustrat. IV. Od. 14, 5. 6.
in ultimas nomen extendat. III. 3, 45. 46.
nec latentes cita classe reparavit. I. 37, 23. 24.
Orat. 31, 2.
Oratus multa prece. I. Epl. 13, 18.
per divos penates. II. S. 3, 176.
in Orbe nullus amœnis Bajis prælucet sinus. I. Epl. 1, 83.
Orbem circa vilem patulumque moraberis. A. P. 132.
latum reget te minor. I. Od. 12, 57.
lunæ quid premat, quid proferat. I. Epl. 12, 18.
per totum duella confecta. II. 1, 254.
Orbi. 2, 160.
Orbilium plagosum. 1, 70. 71.
Orbis ultimos Britannos. I. Od. 35, 29. 30.
Orbis certus. C. S. 21. 22.
fractus illabatur. III. Od. 3, 7.
sectus tua ducet nomina. 27, 75. 76.
Orbum forum litibus. IV. 2, 43. 44.
Orca Byzantia putruit. II. S. 4, 66.
Orci rapacis sine destinata aula. II. Od. 18, 30. 31.
nil miserantis victima. 3, 24.
satelles. 18, 34.
Orco iterum demissum Panthoiden. I. 28, 10. 11.
nigro invidet. IV. 2, 23. 24.
si quis casus puerum egerit. II. S. 5, 49.
sub Orco culpas manent fata. III. Od. 11, 28. 29.
Orcum impudens moror. 27, 50.
luridum. 4, 74. 75.
Orcus non exorabilis auro. II. Epl. 2, 178. 179.
Ordinarat agmina Mysorum. Ep. 17, 9. 10.
Ordinaris ubi res publicas. II. Od. 1, 10. 11.
Ordinat annos. IV. 11, 20.
Ordine adite. II. S. 3, 81.
& rebus dispar. I. Epl. 19, 29.
quod prius est verbum. I. S. 4, 58.
toto disconvenit. I. Epl. 1, 99.
Ordinem rectum evaganti licentiæ frenum injecit. IV. Od. 15, 9. 10. 11.
Ordinet sulcis arbusta. III. 1, 9. 10.
Ordinibus quietis Deorum ascribi. 3, 35. 36.
Orditur Trojanum bellum ab ovo. A. P. 147.
Ordo lucidus. *ibid.* 41.
Ore alio inductum dicam. III. Od. 25, 7. 8.
allaborandum est tibi. Ep. 8, 20.
ferens acinum aridum. II. S. 6, 85.
formica trahit quodcunque potest. I. 1, 33. 34.
frenum ore non depulit. I. Epl. 10, 38.
in frenato equi auris est. 15, 13.
non alio dictum. 19, 32.
ossa rapta jejunæ canis. Ep. 5, 23.
profundo ruit Pindarus. IV. Od. 2, 7. 8.
promineret. Ep. 5, 35.
purpureo bibit Nectar. III. Od. 3, 12.
rotundo loqui. A. P. 323. 324.
trementi questus. Ep. 5, 11.

tri-

trilingui Cerberus. II. Od. 19, 29. 31. 32.
sanies manat. III. 11, 19. 20.
tumido delitigat. A. P. 94.
Oreſtes triſtis. *ibid.* 124.
Oreſtes genitricem occidit. II. S. 3, 133.
male tutæ mentis. *ibid.* 137.
Oro Deos. A. P. 200.
Orichalco tibia juncta. *ibid.* 202.
ad Oricum Notis actus. III. Od. 7, 5.
Orientia tempora. II. Epl. 1, 130.
Orientis auſtri motus ſentiant. III. Od. 27, 22.
hœdi. 1, 28.
oris Seras & Indos ſubjectos. I. 12, 55. 56.
Originem ducis ab autore illo. III. 17, 5.
Origines fontium Nilus celat. IV. 14, 45. 46.
Originis amator. I. S. 2, 55.
Orion integræ Dianæ tentator. III. Od. 4, 70. 71.
nautis infeſtus. Ep. 15, 7.
non curat leones. II. Od. 13, 39.
pronus, III. 27, 18.
triſtis. Ep. 10, 10.
Orionis comes rapidus. I. Od. 28, 21.
Oris in Armeniis. II. 9, 4.
in umbroſis Heliconis. I. 12, 5.
orientis. *ibid.* 55.
terrarum. I. Epl. 3, 1.
Oris lævi. I. S. 5, 61.
Oritur lux poſtera. *ibid.* 39.
ſermo. II. 6, 71.
Oriturum. II. Epl. 1, 17.
Oriuntur Miſeno Echini. II. S. 4, 32.
Orizæ ptiſanarium ſume. 3, 155.
Ornabat nux ſecundas menſas. 2, 121. 122.
Ornamenta ambitioſa. A. P. 447. 448.
Ornare pulvinar Deorum. I. Od. 37, 3.
Ornat ficus ſuam arborem. Ep. 16, 46.
Ornatum ducem foliis. IV. Od. 3, 7.
Ornatur donis honeſtis. II. Epl. 2, 32.
Ornatus tempora pampino viridi. IV. Od. 8, 33.
Ornes me foliis brevioribus. I. Epl. 19, 26.
moribus. II. 1, 2.
Orni veteres. I. Od. 9, 12.
Orni viduantur foliis. II. 9, 8.
Ornithi Thurini filius (Ornyti. *Bent.*) III. 9, 14.
Orno ab hac pendulum collum zona lædere. 27, 59. 60.
Oro des veniam bonus. II. S. 4, 5.
hac prece. 6, 13.
nil amplius. *ibid.* 4.
per magnos Deos. I. 7, 33. 34.
per regna Proſerpinae. Ep. 17, 2.
Serves Cæſarem. (*Ex conjectura Bentl.*) I. Od. 35, 30.
te per Deos omnes. 8, 1. 2.
Orphea vocantem ſilvæ inſecutæ. 12, 7. 8.
Orpheo Threicio. 24, 13.
Orpheus ſacer interpreſque Deorum. A. P. 391.
Orta non his parentibus juventus. III. Od. 6, 33.
Orte divis bonis. IV. 5, 1.
Saturno. I. 12, 50.
Orti ab his majoribus. I. S. 5, 55.
claris patribus. IV. Od. 6, 31. 32.
prope Tanain. 15, 24.
pueri Centurionibus magnis. I. S. 6, 73.
Orto ſole. II. Epl. 1, 112. 113.
Ortos nullis majoribus. I. S. 6, 10.
ab Ortu ſolis. III. Od. 27, 12.
Ortum nil tale fatentes. II. Epl. 1, 17.
Ortus pejoribus. I. 6, 22.
Os decorum protulit luna. I. S. 8, 21. 22.
pueri tenerum. II. Epl. 1, 126.
ſonaturum magna. I. S. 4, 43. 44.
Oſci clarum genus. 2, 54.
Oſcinem corvum ſuſcitabo prece. III. Od. 27, 11.
Oſcula ad flagrantia cervicem detorquet. II. Od. 12, 25. 26.
dulcia. I. 13, 14. 15.
plura nulli dividit. 36, 6.
Oſculum pudicæ conjugis. III. 5, 41.
Oſirim per ſanctum juratus dicat. I. Epl. 17, 60.
Oſſa ab ore jejunæ canis rapta. Ep. 5, 23.
legant. I. S. 8, 22.
lurida pelle amicta verecundus color reliquit. Ep. 17, 21. 22.
pavore tremis. II. S. 7, 57.
Quirini. Ep. 16, 13.
Oſſibus albis informem agrum ſpectabant. I. S. 8, 16.
& capiti inhumato. I. Od. 28, 24.
Oſtendat tibi te lanx & cantharus. I. Epl. 5, 23. 24.
Oſtendere captos hoſtes civibus. 17, 33.
rem poterant chartæ Socraticæ. A. P. 310.
Oſtendet. IV. Od. 3, 9.
Oſtendi Iambos Latio. I. Epl. 19, 23. 24.
mercem. I. S. 2, 105.
paucis. I. Epl. 20, 4.
Oſtendis. A. P. 188.
Oſtendit ignem occultum. III. Od. 29, 17. 18.
quod venale habet. I. S. 2, 84.
Oſtentare montes incipit Appulia. I. S. 5, 77. 78.
Oſtia pulſat. 1, 10.
Tuſci amnis. II. S. 2, 32. 33.
Oſtrea. *ibid.* 21.
oriuntur Circæis. 4, 33.
Oſtro in regali conſpectus. A. P. 228.
Sidonio. I. Epl. 10, 26.
ſine ſollicitum frontem explicuere. III. Od. 29, 15. 16.
Othone. Ep. 4, 16.
Otî ubi quid datur. I. S. 4, 138.
Otia in tuta recedant. 1, 31.
liberrima divitiis Arabum non muto. I. Epl. 7, 36.
non recte ponere. II. S. 7. 112. 113.
portis apertis. A. P. 199.
Otio ingrato ventos obruit. I. Od. 15, 3. 4.
Otior. I. S. 6, 128.
Otioſa Neapolis. Ep. 5, 43.
Otioſus pagus cum bove. III. Od. 18, 11. 12.
Otium divos rogat. II. 16, 1.
laudat. I. 1, 16. 17.
non vis aut furor eximet. IV. 15, 18. 19.
nullum a labore reclinat. Ep. 17, 24.
perſequemur juſſi. 1, 7.

Ova. II. Epl. 2, 163.
ranæ. Ep. 5, 19.
Ovanſque circum loculos curreret. II. S. 3, 146. 147.
Oves infirmas tondet. Ep. 2, 16.
paſtas juvat videre *ibid.* 61. 62.
periere furto. I. Epl. 7, 86.
Ovibus pellitis. II. Od. 6, 10.
Ovile urſus circum gemit. Ep. 16, 51.
Ovilia. IV. Od. 4, 9.
Ovis quibus longa facies erit illa memento fucci melioris. II. S. 4, 12. 13.
vilibus. 2, 45.
Ovium mille. 3, 197.
pinguium cuſtodes. IV. Od. 12, 9.
Ovo columbino limum colligit. II. S. 4, 56.
prognatus. I, 26.
ab Ovo ad mala citaret. 3, 7.
ab Ovo gemino bellum Trojanum orditur. A. P. 147.

P.

PAcantur vomere ſilvæ. I. Epl. 2, 45.
Pacare. *Bentl.* A. P. 197.
Pacatum mare. IV. Od. 5, 19.
Pace. III. 29, 35.
in Pace metuens futura. II. S. 2, 110. 111.
Pacem duello miſcuit. III. Od. 5, 38.
impetrat. II. Epl. 1, 137.
Paces bonæ hoc habuere. *ibid.* 102.
Pacori manus. III. Od. 6, 9.
Pacis bellique medius eras. II. 19, 28.
cupido noceat quiſquam. II. S. 1, 44.
cuſtodem Janum clauſtra cohibentia. II. Epl. 1, 255.
Paciſci votis. III. Od. 29, 59.
Pacta mercede. 3, 22.
Pacto hoc excitat. II. S. 3, 148.
iſto facinus lenius. I. Epl. 16, 56.
quo. I. S. 4, 56. 99. 8, 40. II. 4, 8. 7, 22. I. Epl. 6, 10. 8, 13. 17, 2. II. 1, 71.
Pactolus tibi fluat. Ep. 15, 20.
Pactumejus venter. *Bentl.* Ep. 17, 50.
Pacuvius. II. Epl. 1, 56.
Padus Matina cacumina laverit. Ep. 16, 28.
Pætum. I. S. 3, 45.
Pagi opprobrium. II. Od. 13, 4.
Pagos. I. Epl. 1, 29.
Pagus feſtus vacat cum otioſo bove. III. 28, 11. 12.
rugoſus frigore. I. Epl. 18, 104.
Palæſtræ decoræ more. I. Od. 10, 3. 4.
Palam. IV. 6, 17. Ep. 11, 19. I. S. 2, 85. A. P. 186.
Palantes error pellit de certo tramite. II. S. 3, 49.
Palatinas arces videt æquus. C. S. 65.
Palatinus Apollo. I. Epl. 3, 17.
Palato annoſo feris verba balba. II. S. 3, 274.
ne gallina dura malum reſponſet. 4, 18.
Palatum exſurdant vina. 8, 38.
meum ante nulli patuit natura quæſita. 4, 46.
tergere. 2, 24.
Palea in horna projectus. 6, 88.
Palinurus. III. Od. 4, 28.
Palla. Ep. 5, 65.
Pallâ circumdata. I. S. 2, 99.
nigra ſuccinctam vidi vadere. 8, 23.
Palladis Ægida. III. Od. 4, 57.
intactæ opus. I. 7, 5.
ope. 6, 15.
Pallæ honeſtæ repertor. A. P. 278.
Pallas ab uſto Ilio in impiam Ajacis ratem iram vertit. Ep. 10, 13. 14.
galeam & Ægida currus & rabiem parat. I. Od. 15, 11. 12.
illi proximos honores occupavit. 12, 19. 20.
Pallerem caſu. I. Epl. 19, 18.
Palleſcere culpa. 1, 61.
Palleſcet ſuper his. A. P. 429.
Pallet amore argenti. II. S. 3, 78.
pueris matercula. I. Epl. 7, 7.
Pallida mors. I. Od. 4, 13.
mulier lecto defiliat. (*ita etiam Bentl.*) I. S. 2, 129. 130.
Pallidus. II. 2, 76.
Pallor albus ora inficit. Ep. 7, 15.
amantium viola tinctus. III. Od. 10, 14.
fecerat horrendas utraſque aſpectu. I. S. 8, 25. 26.
Juteus. Ep. 10, 16.
vertere tum faciem nil ſic metuentis parochi. II. S. 8, 35. 36.
Palluit audax pontum & medias fraudes. III. Od. 27, 27. 28.
Palma Elæa. IV. 2, 17. 18.
negata macrum, opimum reducit donata. II. Epl. 1, 181.
nobilis. I. Od. 1, 5.
Palmâ lutulenta radere lapides. II. S. 4, 83.
Palmæ conditio ſine pulvere dulcis. I. Epl. 1, 51.
Palmam ſub nudo pede poſuiſſe. III. Od. 20, 11. 12.
Palmetis pinguibus. II. Epl. 2, 184.
Palpere. II. S. 1, 20.
Paludes ſtantes repetat. III. Od. 27, 9.
Palumbes fatigatum puerum nova fronde texere. 4, 11. 12. 13.
ſine clune vidimus poni. II. S. 8. 91.
Palus ruber porrectus ab inguine. I. 8, 5.
ſterilis. A. P. 65.
Paluſtres Minturnas. I. Epl. 5, 4. 5.
ranæ. I. S. 5, 14.
Pampino viridi ornatus tempora Liber. IV. Od. 8, 33. 34.
viridi cingentem tempora. III. 25, 20.
Panætî libros nobiles. I. 29, 13. 14.
Pandat cauda picta ſpectacula. II. S. 2, 26.
Pane egeo mellitis placentis potiore. I. Epl. 10, 11.
ſecundo vivit. II. Epl. 1, 123.
Panges poëmata. I. 18, 40.
Panis cum ſale leniet latrantem ſtomachum. II. S. 2, 17. 18.
ematur. I. 1, 74.
inops. *Bentl.* 4, 109.
longe pulcherrimus. 5, 89.
reticulum. 1, 47.
Panno albo velata fides. I. Od. 35, 21. 22.
quem patientia duplici vetat. I. Epl. 17, 25.

Pan-

Pannos rubros cruore tuo lavet. Ep. 17, 50. 51.
Pannum. I. Epl. 17, 32.
Pannus unus & alter assuitur. A. P. 15. 16.
Panthera genus confusa camelo. II. Epl. 1, 195.
Panthoiden. I. Od. 28, 10.
Pantilius. I. S. 10, 78.
Papaver cum melle Sardo. A. P. 375.
Paphi regina. I. Od. 30, 1.
Paphon visit junctis oloribus (Paphum. *Bentl.*) III. 28, 14. 15.
Par est tibi nos accredere. I. Epl. 15, 25.
fama nunquam est responsura labori. II. S. 8, *66.*
fratrum nequitiâ & nugis nobile. 3, 243. 244.
gallina Thrax Syro. 6, 44.
impar ludere. 3, 248.
non eris si te ruperis. *ibid.* 319. 320.
Persi pugnat. I. 7, 18.
ut coëat parique jungatur. I. Epl. 5, 25. 26.
Parabat funus imperio. I. Od. 37, 8.
nox cœlo signa diffundere. I. S. 5, 10.
Parabilem Venerem amo. 2, 119.
Parabo æquum mihi animum. I. Epl. 18, 122.
majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Paragoge.
curarier. II. Epl. 2, 151.
faterier. *ibid.* 148.
Parare plura labores. *ibid.* 196.
Pararet. III. Od. 5, 50.
Pararis servos ære. II. S. 3, 129.
Paras acrem militiam. I. Od. 29, 2.
invidiam placare. II S. 3, 13.
jura civica respondere. I. Epl. 3, 23. 24.
Parasitæ. I. S. 2, 98.
Parasitis edacibus. II. Epl. 1, 173.
Parasset. I. S. 4, 108.
Parasti quicquid vita meliore. II. 3, 15.
Parat currus & rabiem. I. Od. 15, 12.
reditum. I. Epl. 2, 21.
Parata cornua tollo in malos. Ep. 6, 11. 12.
Parati comites iter carpere. II. Od. 17, 12.
depugnare. II. Epl. 1, 184.
Paratis frui. I. Od. 31, 17.
utare. II. S. 3, 98.
Paratum dignis (paratus. *Bentl.*) I. Epl. 7, 22.
virtute. II. S. 3, 98.
Paratus expiare pœnas. Ep. 17, 37. 38.
subire periculum. 1, 3. 4.
Paravero *pro* velim parare. *ibid.* 32.
Parca non mendax. II. Od. 17, 39.
Parcâ manu obtulit Deus quod satis est. III. 16, 43. 44.
Parca donandi juventus. II. S. 5, 79.
Parcæ iniquæ prohibent. II. Od. 6, 9.
tibi reditum rupere sub certo tegmine. Ep. 13, 15. 16.
veraces. C. S. 25.
Parcas minori major. II. S. 3, 326.
supplicibus tuis. III. Od. 10, 16. 17.
Parce cadis. II. 7, 20.
Liber parce metuende gravi thyrso. 19, 7. 8.
malignus arenæ. I. 28, 23.
precor. IV. 1, 2.
privatus cavere nimium. III. 8, 26.
sacris vocibus. Ep. 17, 6.
Parcè hortaretur. I. S. 4, 107.
Græco fonte detorta cadant. A. P. 55.
Parcent fata animæ superisti. III. Od. 9, 12.
puero superstiti. *ibid.* 16.
Parcentes dexteras odi. 19, 21. 22.
Parcentis viribus. I. S. 10, 13.
Parcere prato. I. Epl. 14, 30.
sacris. I. S. 1, 71.
sibi cogit mortis metu. 4, 127.
Parcet amico. 4, 35.
sibi. I. Epl. 7, 11.
Parci senes. II. Od. 8, 22.
Parcis diripere horreo amphoram. III. 28, 7. 8.
Parcis sic placitum. II. 16, 17.
Parcit poplitibus imbellis juventæ. III. 2, 15. 16.
vinum diffundere. II. S. 2, 58.
Parcite verbis male ominatis. III. Od. 14, 11. 12.
Parcius. I. Od. 25, 1. II. S. 2, 127. I. Epl. 7, 38.
hic vivit. I. S. 3, 49.
Parco paucis contento. *ibid.* 16.
Parcus Deorum cultor. I. Od. 34, 1.
discordet avaro. II. Epl. 2, 194.
foliis amaris vescatur ob curam hæredis. I. 5, 13.
non veteris aceti. II. S. 2, 62.
Parebit. *ibia.* 52.
Parem bello ducem. Ep. 9, 23. 24.
iratus quæret. 15, 14.
superis Tydidem. I. Od. 6, 16.
temporibus cornicis vetulæ. IV. 13, 24. 25.
ullum invenient. I. 24, 8.
Parens gulæ. II. S. 7, 111.
Pelopis. II. Od. 13, 37.
quo amore sit amandus. A. P. 313.
Tyrrhenus. III. Od. 10, 12.
Parent. 29, 28.
divitiis divina humanaque. II. S. 3, 95. 96.
Parente melior fortuna. I. Od. 6, 25.
occisa. II. S. 3, 134.
quali natus. I. 6, 7. 8.
Parentem frenis. 1, 91.
male asellum in rupes detrusit. I. Epl. 20, 15.
Parentem curvæ lyræ. I. Od. 10, 6.
in perjurum splendide mendax. III. 11, 34. 35.
Parentes. II. Od. 9, 15.
beati ante decorent. 4, 13. 14.
claros. I. S. 6, 91.
mihi superstites. Ep. 5, 101.
quoscunque. I. S. 6, 95.
Parentheſi interpositâ vox, quæ præcesserat, repetita. III. Od. 17, 1. 5.
Parenthesis.
quæ vis Deorum est Manium. Ep. 5, 94.
quæ tua virtus. I. S. 9, 54.
Parentibus non his orta juventus. III. Od. 6, 33.
abominatus Annibal. Ep. 16, 8.
Parentis cervicem fregisse. II. Od. 13, 5. 6.
guttur senile fregerit. Ep. 3, 1. 2.
regna. II. Od. 19, 21.
rem malus ingluvie stringat. I. S. 2, 8.

Parentium virtus dos magna eſt. III. Od. 24, 21. 22.
Parentum ætas pejor avis. 6, 46.
laudibus. I. 12, 13. 14.
pauperum ſanguis. II. 20, 5. 6.
vitio. I. 2, 23.
Parentur opes. A. P. 307.
Parere minoribus turpe putant. II. Epl. 1, 84.
Pareret mihi tribuno legio Romana. I. S. 6, 48.
Pares res. 3, 121.
Paret ancillas. II. 3, 215.
aurum. *ibid.*
fomenta. I. 1, 82.
inſanire certa ratione. II. 3, 271.
niſi animus imperat. I. Epl. 2, 62. 63.
ſervo. II. S. 7, 79.
Paret virtutem doctrina. I. Epl. 18, 100.
Pari par jungatur. 5, 25. 26.
Paria gladiatorum centum. II. S. 3, 85. 86.
peccata. I. 3, 96.
Paribus colludere geſtit. A. P. 159.
Paridis buſto inſultet armentum. III. Od. 3, 40. 41.
propter amorem Græcia duello colliſa. I. Epl. 2, 6. 7.
Paries cum ardet proximus tua res agitur. 18, 84.
hic habebit barbyton. III. Od. 26, 4.
natus iratis Diis. II. S. 3, 8.
facer. I. Od. 5, 13. 14.
Pario marmore purius. 19, 6.
Parios Iambos primus Latio oſtendi. I. Epl. 19, 23. 24.
Paris ut ſalvus regnet negat poſſe cogi. 2, 10. 11.
Pariter. I. Od. 35, 28. I. Epl. 10, 5. 18, 48. II. 2, 29. A. P. 344.
Parmenſis opuſcula quod vincat. I. Epl. 4, 3.
Parmula. II. Od. 7, 10.
Parochi. I. S. 5, 46. II. 8, 36.
Parræ omen recinentis impios ducat. III. Od. 27, 1. 2.
Parrhaſius. IV. 8, 6.
Parricidæ Telagoni juga. III. 29, 8.
Pars bona cupidine falſo decepta. I. S. 1, 61.
bona non curat ungues ponere. A. P. 297.
bona vocis accedet. IV. Od. 2, 46.
hominum. II. S. 3, 121.
hominum geſtit publica conducere. I. Epl. 1, 77.
hominum vitiis gaudet. II. S. 7, 6.
horæ natalis violentior. II. Od. 17, 18. 19.
juſſa lares mutare. C. S. 39.
magna. I. S. 6, 90.
maxima. II. 3, 82. 121.
multa mei vitabit Libitinam. III. Od. 30, 7.
multa notat *alii legunt* natat. II. S. 7, 7.
mundi fervidis caloribus incluſa. III. Od. 24, 36. 37. 38.
putat eſſe. II. S. 1, 3.
quæ quadret acervum. I. Epl. 6, 35.
Parte ab omni nihil eſt beatum. II. Od. 16, 27. 28.
ex tua dic. II. S. 5, 108.
in altera vallis viſum lupum. I. Od. 15, 29. 30.
in mea catini poſitum pullum. I. S. 3, 92.
in qualibet beati exules regnanto. III. Od. 3, 38. 39.
omni laborent. I. S. 2, 38.
qua ignes debacchentur. *ibid.* 55.
quarta diei. I. S. 9, 35.
quinta ſui nectaris imbuit. I. Od. 13, 16.
Partem animæ meæ rapit. II. 17, 5.
de die ſolido demere. I. 1, 20.
Falerni ſumere. 27, 9. 10.
in neutram cultus miſer. II. S. 2, 66.
morbi deponere. I. Epl. 1, 35.
tolleret. 6, 44.
Partes amantis ephebi tutetur. II. Epl. 1, 171.
auctoris chorus defendat. A. P. 192. 194.
divitum geſtio linquere. III. Od. 16, 23. 24.
ducis in bellum miſſi. A. P. 315.
in centum diſcunt diducere. *ibid.* 326.
ſcelus expiandi cui dabit. I. Od. 2, 29.
ſecundas tractare. I. Epl. 18, 14.
in Partem juvet pudica mulier. Ep. 2, 39.
Parthi fugam. II. Od. 13, 17. 18.
vulnera labentis equo deſcribet. II. S. 1, 15.
Parthis formidatam Romam. II. Epl. 1, 256.
horrendus juvenis. II. S. 5, 62.
Parthis inventor mendacior. II. Epl. 1, 112.
Parthorum poſtibus ſuperbis ſigna direpta. IV. Od. 15, 6. 7.
templis refixit ſigna. I. Epl. 18, 56.
vota. Ep. 7, 9.
Parthos feroces. III. Od. 2, 3.
imminentes Latio. I. 12, 53.
Parthum animoſum verſis equis. 19, 11. 12.
paveat. IV. 5, 25.
Parthus. II. 13, 18.
Partibus Eois. I. Od. 35, 31. 32.
mutatis diſcedite. I. S. 1, 18.
variis illudit. II. 3, 51.
Particulam auræ divinæ humo affigit. 2, 79.
inhumato capiti dare. I. Od. 28, 24. 25.
undique deſectam. 16, 14. 15.
Parcis. II. S. 5, 100.
Partita tecum lucellum Penelope. *ibid.* 81, 82.
Partitur lintres. I. Epl. 18, 61.
Parto quod avebas laborem finire. I. S. 1, 93. 94.
Partubus veris Lucina affuit. Ep. 5, 5. 6.
Partumejus venter. 17, 50.
Partum poſt deterior. II. S. 8, 44.
qui aut unde putas. 2, 18. 19.
Parturit fœtus Germania. IV. Od. 5, 26. 27.
Notus imbres. I. 7, 16.
Parturiunt montes. A. P. 139.
Partus maturos lenis aperire. C. S. 13. 14.
mœret miſſos ad Orcum. III. Od. 4, 74. 75.
Parva. I. S. 3, 122. II. 3, 220.
munera pulveris exigui. I. Od. 28, 3. 4.
parvum decent. I. Epl. 7, 44.
rura. II. Od. 16, 37.
vectigalia. III. 16, 39. 40.
vela ne darem per æquor Tyrrhenum. IV. 15, 3. 4.
Parvâ nave ferar. II. Epl. 2, 200.
Parvam ſtultitiam decedere. 2, 152.

Par-

Parvas. I. S. 6, 86.
Parvi. Ep. 13, 13. I. S. 2, 10. I. Epl. 3, 38.
Parvis alumnis abeas æquus. III. Od. 18, 3. 4.
animis. I. Epl. 17, 40.
modis magna tenuare. III. Od. 3, 72.
pueris feres munuſcula. I. Epl. 7, 17.
ſodalibus gaudentem. *ibid.* 58.
Parum firmus *pro* non ſatis. Ep. 1, 16.
ſanguinis eſt fuſum *pro* non ſatis. 7, 3.
Parvo bene vivitur. II. Od. 16, 13.
contentus. II. S. 2, 110.
corpore onus majus. I. Epl. 17, 39. 40.
emptæ. II. S. 3, 156.
mihi plagoſum Orbilium dictare memini. II. Epl. 1, 70. 71.
munere te beet. I. 18, 75.
neque ulla lethi fuga eſt. II. S. 6, 95.
quæ ſumi nequeunt. 7, 106.
qui uti neſciet æternum ſerviet. I. Epl. 10, 41.
ſub Lare. III. Od. 29, 14.
vivere. II. S. 2, 1.
ex Parvo acervo haurire. I. 1, 51. 52.
Parvos Deos coronantem marino rore. III. Od. 23, 15. 16.
gnatos. 5, 42.
Parvula formica. I. S. 1, 33.
tibi res eſt. I. Epl. 18, 29.
Parvula & tuta laudo. 15, 42.
Parvum. II. 1, 179.
carmen majeſtas tua non recipit. *ibid.* 257. 258.
decent parva. I. 7, 44.
ingenium tibi non eſt. 3, 21. 22.
nil loquar. III. Od. 15, 17. 18.
nil ſapias. I. Epl. 12, 15.
Parvus carmina operoſa fingo. IV. Od. 2, 31. 32.
male filius. I. S. 3, 45. 46.
onyx cadum nardi eliciet. IV. Od. 12, 17.
populus. A. P. 206.
puer ego hunc novi. II. S. 2, 112. 113.
Paſcant me olivæ. *Bentl.* I. Od. 31, 15.
Paſcat durus aretque. I. Epl. 16, 70.
herum fundus arvo. *ibid.* 2.
populum copia frumenti. 15, 14.
Paſcendi caballi. I. S. 6, 103. 104.
Paſcere barbam. II. 3, 35.
non firmus fundus. I. Epl. 17, 47.
tigres. III. Od. 27, 46.
Paſces corvos in cruce. I. Epl. 16, 48.
tineas taciturnus. 20, 12.
Paſcet nummos alienos. 18, 35.
Paſci ſi corvus tacitus poſſet. 17, 50.
Paſcit te qui ager tuus eſt. II. 2, 160.
Paſcitur juvenca votiva in veſtrum reditum. I. 3, 36.
nivali Algido. III. Od. 23, 9.
Paſco vernas procaces libatis dapibus. II. S. 6, 66. 67.
Paſcua Lucana mutet. Ep. 1, 28.
Paſcuis Calabris Lucana mutet. *Bentl. ibid.*
Gallicis pinguia creſcunt vellera. III. Od. 16, 35. 36.
lætis caprea intenta. IV. 4, 13. 14.
Paſcunt me olivæ. I. 31, 15.
Paſſeris ilia. II. S. 8, 29. 30.
Paſſi pejora. I. Od. 7, 30.
Paſſim. II. S. 3, 48.
Paſſo capillo. I. 8, 24.
Paſta. I. Epl. 7, 30.
Paſtas oves juvat videre. Ep. 2, 61. 62.
Paſtillos Ruffillus olet. I. S. 2, 27. 4, 92.
Paſtor cum languido grege umbras quærit. III. Od. 29, 21. 22.
quum Helenen navibus Idæis per freta traheret. I. 15, 1. 2.
Paſtorem. I. S. 5, 63.
Paſtoribus vis amica. Ep. 6, 6.
Paſtum mulæ miſſæ. I. S. 5, 18.
Paſtum jecur anſeris pinguibus ficis. II. 8, 88.
Patareus Apollo. III. Od. 4, 64.
Patefecit aulam. IV. 14, 36.
Patella modica. I. Epl. 16, 7.
Patens iter. III. Od. 5, 2.
Patentem vitare puteum. II. Epl. 2, 135.
Patenti Ægæo. Patente *Bentl.* II. Od. 16, 1. 2.
Pater. I. Od. 2, 50. 24, 3. III. 11, 45. 27, 34. 57. 29, 44. I. S. 2, 20. 3, 45. 126. 4, 53. 6, 41. 71. 131. II. 3, 58. 178. I. Epl. 6, 54. 7, 7. 37. A. P. 24, 248.
Andromedes clarus. III. Od. 29, 17.
Æneas. *Bentl.* IV. 7, 15.
ardens fævit. I. S. 4, 48, 49.
Bacche. I. Od. 18, 6. III. 3, 13.
cœnæ *pro* rex convivii. II. S. 8, 7.
& rex Juppiter. 1, 42. 43.
Ennius. I. Epl. 19, 7.
gentis humanæ. I. Od. 12, 50.
infidus Pelopis. Ep. 17, 65.
ipſe domus. II. S. 6, 88.
Jane. I. Epl. 16, 59.
Liber. II. 1, 5.
matutine. II. S. 6, 20.
optime. 1, 12.
optimus. I. 4, 105.
perſonatus. *ibid.* 56.
Silvane. Ep. 2, 21. 22.
ventorum regat. I. Od. 3, 3.
urbium. III. 24, 27.
Patera meri bimi. I. 19, 15.
de Patera fundens liquorem. 31, 2. 3.
cum Patera guttus. I. S. 6, 118.
Pateras donarem. IV. Od. 8, 1.
Pateris diffuſo mero te proſequitur. 5, 33. 34.
Pateris ſapiens emendatuſque videri. I. Epl. 16, 30.
Paterna in jura recepit. A. P. 256.
rura ſuis bobus exercet. Ep. 2, 3.
Paternâ voce ad rectum fingetis. A. P. 366. 367.
Paterni animi in fratres. II. Od. 2, 6.
& Laris & fundi inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
fluminis ripæ. I. Od. 20, 5. 6.
Paternis nummis nudus. II. S. 3, 184.
ſordibus obſoleta. Ep. 17, 46.
rebus abſumptis fortiter. I. Epl. 15, 26. 27.
Paterno arcu. I. Od. 29, 10.
rure. I. Epl. 18, 60.
Paternos Deos in ſinu ferens. II. Od. 18, 26. 27.

Paternum cognomen. I. Epl. 13, 8. 9.
collum laqueo preſſiſſe. 16, 37.
ſalinum. II. Od. 16, 13. 14.
Paternus animus in pueros. IV. 4, 27. 28.
avus. I. S. 6, 3.
Patet janua. III. Od. 9, 20.
imparibus formis te deceptum. II. S. 2, 30.
Pati anguſtam pauperiem. III. Od. 2, 1.
callet duram pauperiem. IV. 9, 49.
pauperiem indocilis. I. 1, 18.
quicquid melius. 11, 3.
quidvis. III. 24. 43.
quidvis poſſum. I. Epl. 15, 17.
Patiar adſcribi ordinibus quietis Deorum. III. Od. 3, 35. 36.
haberi inconſultus. I. Epl. 5, 15.
illorum delicta. I. S. 3, 141.
mori. III. Od. 9, 15.
tuos labores carpere lividas oblivione. IV. 9, 32. 33. 34.
Patiens aquæ cœleſtis latus. I. 10, 19. 20.
& commodus. A. P. 257.
Lacedæmon. I. Od. 7, 10.
pulveris atque ſolis. 8, 4.
vocari filius Majæ. 2, 43.
utitur ante quæſitis. I. S. 1, 37. 38.
ut Patiens. II. 5, 43.
Patientem. 6, 91.
aurem culturæ præbeat. I. Epl. 1, 40.
Patienter nimium utrumque mirati. A. P. 271. 272.
pranderet. I. Epl. 17, 13.
Patientiâ fit levius quicquid nefas eſt corrigere. I. Od. 24, 19. 20.
Patientia quem velat panno duplici. I. Epl. 17, 25.
Patientis Ulyſſei proles. 7, 40.
Patimur per noſtrum ſcelus. I. Od. 3, 39.
Patina. II. S. 8, 43.
Patinæ. 2, 95.
Patinam. I. 3, 8. II. 8, 55.
agaſo lapſus frangat. II. 8, 72.
Patinas omaſi cœnabat. I. Epl. 15, 34.
Patitur. I. Od. 19, 10.
Patiuntur atra fila trium ſororum. II. Od. 3, 16.
opes ſtultitiam. I. Epl. 18, 29.
Patre claro. I. S. 6, 58.
ingenuo natus. *ibid.* 21.
juvenes digni. A. P. 24.
libertino natum. I. S. 6, 6. 45. 46.
magno nata puella. 2, 72.
melior Tydides. I. Od. 15, 28.
præclaro. I. S. 6, 64.
Patres bonos. I. Epl. 14, 3.
conſilio labantes firmaret. III. Od. 5, 45. 46.
cuncti. II. Epl. 1, 81.
& equites. *Bentl.* A. P. 113.
& populus. *Bentl.* III. Od. 6, 20.
maturos. IV. 4, 55.
ſeveri. II. Epl. 1, 109.
pro Patria mori dulce & decorum. III. Od. 2, 13.
mori non timidus. 19, 2.
Patria quærit Cæſarem. IV. 5, 16.
Patriâ interdicta voluptas fuit potior. I. Epl. 6, 64.
Patriæ charæ. II. S. 2, 104. 105.
chari volumus vivere. I. Epl. 3, 29.
exul. II. Od. 16, 19.
iter munivit liberum. C. S. 42. 43.
oblitus. I. S. 10, 27.
quid debeat didicit. A. P. 312.
tuæ lucem redde. IV. Od. 5, 5.
Patriam rem perdere. I. S. 4, 110. 111.
in Patriam clades derivata hoc fonte fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
Patribus claris orti pueri. IV. 6, 31. 32.
ſub duris. I. S. 2, 17.
Patriis Diis. II. Od. 7, 4.
Patriis malis intermiſcere verba foris petita. I. S. 10, 29. 30.
Patrimoni mille talenta accepit. II. 3, 226.
ſummam ſaxo inſculpere. *ibid.* 90.
Patrio ſepulchro caruere juvenes. *ibid.* 196.
Patrios agros ſarculo findere. I. Od. 1, 11. 12.
cineres. A. P. 471.
penates aſpicere. II. S. 5, 4. 5.
liqui. III. Od. 27, 49.
Patris attenti. II. Epl. 1, 172.
aures. A. P. 387. 388.
fides perjura. III. Od. 24, 59.
hujus. I. S. 6, 89.
Latini oblitus. 10, 27.
per amicitiam peteret. 3, 5.
rem oblimare. 2, 62.
Patrium fundumque laremque mimæ donat. 2, 56.
ſermonem ditaverit. A. P. 57.
Patrius vigor. IV. Od. 4, 5.
Patrone. I. Epl. 7, 92.
Patrono. *ibid.* 54.
Patruæ linguæ verbera. III. Od. 12, 3.
Patrum concilio ſancto redi. IV. 5, 3. 4.
conſulta qui ſervat. I. Epl. 16, 41.
cura. IV. Od. 14, 1.
decreta proſperes. C. S. 17. 18.
more. IV. Od. 15, 29.
virtus. 4, 30. 31.
Patruum iratum. II. S. 2, 97.
Patruus. I. 6, 131. II. 3, 88.
Patuit palatum meum nulli. II. 4, 46.
Patuit continuo. 8, 29.
Patulæ aures non retinent fideliter commiſſa. I. Epl. 18, 70.
Patulas aures obturem impune legentibus. II. 2, 105.
Patulis pectinibus. II. S. 4, 34.
Patulum circa orbem moraberis. A. P. 132.
Pauca. II. Od. 11, 5.
acquirere. A. P. 55.
contra accipe. I. S. 4, 38.
dicere cupiens. II. 7, 1. 2.
jugera moles regiæ relinquens aratro. II. Od. 15, 1. 2.
reſpondes, ut tuus mos eſt. I. S. 6, 60. 61.
ſingultim locutus. *ibid.* 56.
Paucis. 5, 51.
gemis oſtendi. I. Epl. 20, 4.
lectoribus contentus. I. S. 10, 74.
maculis non offendar. A. P. 351. 352.
parco contento. I. S. 3, 16.
videatur inſanus. II. 3, 120.
vitiis natura mea mendoſa eſt. I. 6, 65. 66.
Pauco foramine aſpirare. A. P. 203. 204.

Paucorum jugerum ſilva. III. Od. 16, 29. 30.
Paucorum hominum. I. S. 9, 44.
Paveas. II. 7, 69.
Paveat. IV. Od. 5, 25.
Paventem. 4, 9.
Paventis (paventes. *Bentl.*) 14, 49.
Pavet agna lupos acres. Ep. 12, 25. 26.
Pavidæ damæ natarunt æquore. I. Od. 2, 11. 12.
Pavidam. 23, 2.
Pavidi. II. S. 6, 113.
Pavidum cuſtodem. III. Od. 16, 6.
leporem. Ep. 2, 35.
Pavidus futuri. *Bentl.* A. P. 172.
Pavimentum tinget mero. II. Od. 14, 26. 27.
Pavit conductum diurna mercede. II. S. 7, 18.
Paulatim. II. Epl. 1, 46. 2, 164.
Paulum *propr.* I. Od. 12, 38.
Paulum. II. 1, 9.
abſtulerat. I. Epl. 15, 34.
amicus deliquit. I. S. 3, 84.
diſtat virtus celata inertiæ ſepultæ. IV. Od. 9, 29. 30.
hic ades. I. S. 9, 38.
pudibunda. A. P. 233.
ſi potes. II. S. 5, 103.
ſilvæ foret ſuper his. 6, 3.
ſtetit urna ſicca. III. Od. 11, 22. 23.
Paulus. I. S. 6, 41.
Pavone. II. 2, 23.
Pavor moleſtus eſt utrique. I. Epl. 6, 10.
te vexet. 18, 98. 99.
Pavore auferam ſomnos. Ep. 5, 96.
Pauper. II. Od. 3, 22. II. S. 5, 20. I. Epl. 1, 91. A. P. 96.
argenti & auri intus poſiti. II. S. 3, 142.
Daunus aquæ. III. Od. 30, 11.
macro agello. I. S. 6, 71.
non eſt cui rerum uſus ſuppetit. I. Epl. 12, 4.
ruris colonus te ambit prece ſollicita. I. Od. 35, 5.
ſum in ære meo. II. Epl. 2, 12.
Paupercula. I. 17, 46.
Paupere cavo. II. S. 6, 80. 81.
tecto. I. Epl. 10, 32.
pro Paupere levi ſpondere. A. P. 423.
Pauperem functum laboribus levare. II. Od. 18, 38. 39.
me petit dives. *ibid.* 10. 11.
Pauperet te caſſa nuce. II. S. 5, 36.
Pauperi addis cornua. III. Od. 21, 17.
regumque pueris æqua tellus recluditur. II. 18, 32. 33. 34.
Pauperibus. I. Epl. 1, 25.
Pauperiem anguſtam pati. III. Od. 2, 1.
crepat. I. 18, 5.
duram callet pati. IV. 9, 49.
fugiens per mare currit. I. Epl. 1, 45. 46.
horres. II. S. 5, 9.
minus metuas. I. 1, 93.
pati indocilis. I. Od. 1, 18.
probam quæro ſine dote. III. 29, 55. 56.
veritus. I. Epl. 10, 39.
vitium ingens credidit. II. S. 3, 91. 92.
Pauperies immunda domus abſit procul. II. Epl. 2, 199.
importuna abeſt. III. Od. 16, 37.
magnum opprobrium jubet. 24, 42.
nec dum abacta epulis regum. II. S. 2, 44. 45.
quem non terret. 4, 84.
Pauperiorum. I. 1, 111.
Pauperis Ibici uxor. III. Od. 15, 1.
ingenium. Ep. 11, 12.
Pauperrimus horum bonorum optarim eſſe. I. S. 1, 79.
Paupertas audax. II. Epl. 2, 51.
ſæva. I. Od. 12, 42.
Paupertate contracta. I. Epl. 5, 20.
de Paupertate tacentes. 17, 43.
Paupertatis pudor. 18, 24.
Pauperum cœnæ mundæ. III. Od. 29, 14. 15.
ſepulchris. Ep. 17, 47.
tabernas. I. Od. 4, 13.
Pauſiacâ tabellâ torpes. II. S. 7, 95.
Pax. C. S. 57. II. S. 3, 268.
Peccantis matronæ. II. S. 7, 62.
odio augur deſipit. I. Epl. 20, 9.
Peccare amat timentes. A. P. 197.
boni oderunt amore virtutis. I. Epl. 16, 52.
docentes hiſtorias monet. III. Od. 7, 19, 20.
nefas. III. Od. 24, 24.
vetantes tabulas. II. Epl. 1, 23.
Peccas amore ingenuo. I. Od. 27, 16. 17.
qui minus atque ego. II. S. 7, 96.
Peccat hic. *ibid.* 109.
ſi ſcriptor. A. P. 354.
ſuperne. II. S. 7, 64.
ubi vulgus. II. Epl. 1, 63.
uter noſtrum dignius cruce. II. S. 7, 47.
Peccata aliena incutiunt pudorem. I. Epl. 18, 77.
mea viſurus putem. A. P. 266.
parva. I. S. 3, 96.
Peccati herilis conſcia. II. 7, 60.
Peccatis irroget pœnas æquas. I. 3, 118.
noctem objice. I. Epl. 16, 62.
veniam poſcentem. I. S. 3, 75.
Peccatum fateor. II. 4, 4.
furioſius atque majus. I. 3, 83. 84.
Peccatur intra & extra muros Iliacos. I. Epl. 2, 16.
Peccavero ſi quid ſtultus (peccaro. *Bentl.*) I. S. 3, 140.
Peccem in publica commoda. II. Epl. 1, 3.
Pecces in matrona. I. S. 2, 63.
noſtri ſtudio. I. Epl. 13, 4.
Peccet ad extremum. 1, 9.
Japyx albus. III. Od. 27, 19. 20.
tantundem. I. S. 3, 115.
turpi adultero. I. Od. 33, 9.
Pecore. II. S. 2, 115.
dives. Ep. 15, 19.
Pecori lupus infeſtus. *ibid.* 7.
nulla contagia nocent. 16, 61.
vago. III. Od. 13, 12.
Pecoris fertilis tellus. C. S. 29.
uſum tibi invidet Calo argutus. I. Epl. 14, 42.
Pectes cæſariem. I. Od. 15, 14.
Pecti. Ep. 11, 1.
Pectinibus patulis. II. S. 4, 34.
Pectora diris ſollicitudinibus levare. Ep. 13, 10.
fortia adverſis rebus opponite. II. S. 2, 136.
morti liberæ devota. IV. Od. 14, 18.
recti cultus roborant. 4, 34.
Thracum impube corpus mollire poſſet. Ep. 5, 13. 14.

Pectore adusto. II. S. 8, 90.
de pleno omne supervacuum manat. A. P. 337.
forti sequemur. Ep. 1, 14.
latum clavum demisit. I. S. 6, 28.
memori cuncta referas. II. 4, 90.
pleno Bacchi. II. Od. 19, 6.
puro. I. S. 6, 64.
puro nunc adbibe. I. Epl. 2, 67. 68.
è Pectore curas pelli. I. S. 2, 110.
sine Pectore corpus tu non eras, I. Epl. 4, 6.
Pectoris fervor me tentavit. I. Od. 16, 22. 23.
Pectus ambitione inani caret. II. Epl. 2, 206. 207.
bene præparatum. II. Od. 10, 14. 15.
circa illi erat æs triplex. I. 3, 9. 10.
ense Norico recludere. Ep. 17, 71.
fervet misera Cupidine. I. Epl. 1, 33.
fidum amoribus. II. Od. 12, 16.
hospitale tibi. Ep. 17, 49.
me incitat. 8, 7.
meum inaniter angit. II. Epl. 1, 211.
præceptis amicis format. *ibid.* 128.
Sabella carmina increpare credam. Ep. 17, 28.
Peculî cura. A. P. 330.
Pecunia collecta servit cuiquam, I. Epl. 10, 47.
nescit naturam mutare. 12, 10.
nitidis villis fundata. 15, 46.
primum quærenda. 1, 53.
regina & genus & formam donat. 6, 37.
Pecuniâ superbus ambules. Ep. 4, 5.
Pecuniæ cuncta ad se ducentis. IV. Od. 9, 38.
Pecuniam crescentem cura sequitur. III. 16, 17.
omnem idibus relegit. Ep. 2, 69.
properet indigno hæredi. III. Od. 24, 61. 62.
Pecus. 29, 37.
agellos edit. I. Epl. 12, 12.
egit montes altos visere. I. Od. 2, 7. 8.
lætum. Ep. 2, 45.
ludit herboso campo. III. Od. 18, 9.
multa fruge dominum juvet. I. Epl. 16, 10.
mutet pascua. Ep. 1, 27. 28.
pingue facias domino. II. S. 6, 14.
servum imitatores. I. Epl. 19, 19.
stabulis gaudet. I. Od. 4, 3.
stravit ferro. II. S. 3, 202.
turpe. I. 3, 100.
Pedana in regione. I. Epl. 4, 2.
Pedatia fragilis. I. S. 8, 39.
Pede æquo pulsat mors pauperum tabernas regumque turres. I. Od. 4, 13. 14.
alterno terram quatient. *ibid.* 7.
barbaro lustratam Rhodopen. III. 25, 11. 12.
candido quatient humum. IV. 1, 27. 28.
certo humum signat. A. P. 158. 159.
certo sermoni sermo merus differt. I. S. 4, 47. 48.
claudo antecedentem scelestum deseruit. III. Od. 2, 31. 32.
crepante desiliit lympha. Ep. 16, 48.
incerto ferebar. 11, 20.
incomposito dixi versus currere. I. S. 10, 1.
injurioso ne stantem columnam proruas. I. Od. 35, 13. 14.
lapsus patinam agaso frangat. II. S. 8, 72.
libero nunc tellus pulsanda. I. Od. 37, 1. 2.
longo est. I. S. 2, 93.
major calceus. I. Epl. 10, 43.
meo aliena pressi. 19, 22.
molli fulta. I. S. 2, 88.
nudo. I. Epl. 19, 12.
nudo fugiendum. I. S. 2, 132.
pepulisse terram invisam gaudet. III. Od. 18, 15. 16.
quali sit. I. S. 6, 33.
segni. III. Od. 12, 8.
sub nudo palmam posuisse. 20, 11. 12.
suo se quemque metiri verum est. I. Epl. 7, 98.
temperat musam Archilochi Sappho mascula. 19, 28.
ter percusso. I. S. 10, 43.
terram tundet. A. P. 430.
turpi ne sit. I. S. 2, 102.
vituli ranæ pullis pressis. II. 3, 314.
I pede fausto. II. Epl. 2, 37.
in Pede calceus laxus male hæret. I. S. 3, 31. 32.
in Pede uno stans dictabat versus. 4, 10.
Pedem choris ferre dedecuit. II. Od. 12, 17.
huc intulit. Ep. 16, 58.
hunc socci cepere. A. P. 80.
Lesbium servate. IV. Od. 5, 35.
proferre vetet pudor. A. P. 135.
ad Pedem non elaboratum amorem flevit. Ep. 14, 11. 12.
Pedes i quo te rapiunt. III. Od. 11, 49.
illusi recusant vitiosum ferre. II. S. 7, 108.
ire quocunque ferunt. Ep. 16, 2.
lavisset ære Sisyphus. II. S. 3, 21.
mille in fronte. I. S. 8, 12.
ore tetigit. II. Od. 19, 32.
Pedestri Musa. II. S. 6, 17.
sermone. A. P. 95.
Pedibus claudere verba. II. S. 1, 28.
mutatis. I. 4, 7.
nudis. 8, 24.
senis. 10, 59.
tuis bene est. I. Epl. 12, 5.
Pedites Romani. A. P. 113.
Peditis Mauri. I. Od. 2, 39.
Peditum catervæ. II. Epl. 1, 190.
Pedius. I. S. 10, 28.
Pedum requies. I. Od. 36, 12.
Pegasus ales. IV. 11, 26. 27.
expediet vix te illigatum Chimæræ triformi. I. 27, 23. 24.
Pejerati juris pœna. II. 8, 1. 2.
Pejor Afris serpentibus. II. S. 8, 95.
avis ætas tulit. III. Od. 6, 46.
via. I. S. 5, 96.
Pejora. I. Od. 7, 30.
Pejoribus. I. Epl. 6, 22.
Pejus. I. S. 2, 22.
cane & angue. I. Epl. 17, 30.
letho flagitium timet. IV. Od. 9, 50.
sua spe. I. Epl. 6, 13.
in Pejus vultu ficto. II. 1, 265.

Pelago ratem commisit. I. Od. 3, 14.
Pelagus Carpathium lacessit carina. 35, 7. 8.
Pelea. III. 7, 17.
Peleidæ. I. 6, 6.
Peleu. A. P. 104.
Peleus. *ibid.* 96.
Peliden. I. Epl. 2, 12.
Pelignas anus. Ep. 17, 60.
Pelignis frigoribus caream. III. Od. 19, 8.
Pelion Olympo impositisse. 4, 52.
Pellax. *ex conj. Bentl.* 7, 20.
Pelle amicta ossa lurida. Ep. 17, 22.
decora speciosum. I. Epl. 16, 45.
in propria quiessem. I. S. 6, 22.
Pellebat equum cervus herbis communibus. I. Epl. 10, 34, 35.
Pellem cervinam latravit. 2, 66.
detrahere. II. S. 1, 64.
Pellent viles conchæ obstantia. 4, 28.
Pellente lascivos amores. II. Od. 11, 7.
Pelles asperæ residunt cruribus. 20, 9. 10.
Pellex. III. 27, 66.
Pelli curas è pectore. I. S. 2, 110.
Pellibus duris exuere. Ep. 17, 15.
nigris medium impediit crus. I. S. 6, 27. 28.
Pellice. III. Od. 10, 15.
Pellicem ulta. Ep. 3, 13. 5, 63.
Pelliculam jube curare. II. S. 5, 38.
Pellicum omnium unctis cubilibus indormit. Ep. 5, 69. 70.
Pellit metuenda pericula. II. Epl. 1, 136.
palantes error certo tramite. II. S. 3, 49.
sitim. II. Od. 2, 14.
Pellite curas vino. I. 7, 31.
Pellitis ovibus. II. 6, 10.
Pellitur ferens Deos paternos in sinu. 18, 26. 27.
Pelopis domum sævam. I. 6, 8.
genitor. 28, 7.
parens. II. 13, 37.
pater infidus. Ep. 17, 65.
Peloris Lucrina. II. S. 4, 32.
Penates aversos mollibit hostia blandior. III. Od. 23, 18. 19.
iniquos mœret. II. 4, 15. 16.
patrios aspicere. II. S. 5, 4. 5.
liqui. III. Od. 27, 49.
per Deos obsecro. I. Epl. 7, 94. 95.
divos oratus. II. S. 3, 176.
repetit. III. Od. 14, 3.
Pendentia. II. S. 3, 299.
Pendentis de te amici. I. Epl. 1, 105.
habenæ metuens. II. 2, 15.
Pendet ensis super cervice. III. Od. 1, 17. 18.
fistula cum tacita lyra. 19, 20.
hinc omnis. I. S. 4, 6.
Pendis non magni. II. 4, 93.
Pendulum collum zona lædere. III. Od. 27, 59. 60.
Pendulus horæ dubiæ spe fluitem. I. Epl. 18, 110.
Pene arsit, dum turdos macros versat in igne. I. S. 5, 72.
datum tartaro Pelea. III. Od. 7, 17.
forenses. A. P. 245.
gemelli ad cætera. I. Epl. 10, 3.
mentibus recens hæret. II. 1, 54.
occupatam urbem seditionibus delevit. III. Od. 6, 13. 14.
sanctior proprio natali. IV. 11, 17. 18.
vidimus Proserpinæ regna. II. 13, 21. 22.
ut nudam Cois videre est. I. S. 2, 101.
Pene soluto. Ep. 12, 8.
Penelope tibi est frugi. II. S. 5, 81.
Penelopen. I. Od. 17, 20. III. 10, 11.
Penelopes sponsi. I. Epl. 2, 28.
Penes quem arbitrium est. A. P. 72.
te es? II. S. 3, 273.
Penetralia sparsisti hospitis nocturno cruore. II. Od. 13, 6. 7. 8.
Vestæ. II. Epl. 2, 114.
Penetralibus sub faustis nutrita. IV. Od. 4, 26.
Penetrare oras latentes classe. *ex conjecturâ Bentl.* I. 37, 24.
Penitus dilectam Jovi Latonam. 21, 3. 4.
macerer ignibus lentis. 13, 8.
vitium iræ excidi. I. S. 3, 76.
Pennâ metuente solvi illum fama aget. II. Od. 2, 7. 8.
fugiente humum spernit. III. Od. 2, 24.
non usitata nec tenui ferar per aëra. II. 20, 1. 2.
Pennas celeres quatit. III. 29, 53. 54.
majores nido extendisse. I. Epl. 20. 21.
Pennis ceratis nititur Dædalea ope. IV. Od. 2, 2. 3.
decisis humilem. II. Epl. 2, 50.
non datis homini aëra expertus Dædalus. I. Od. 3, 34. 35.
Pensantur trutina eadem. II. Epl. 1, 29. 30.
Pensilis uva. II. S. 2, 121.
Pensum herile carpere. III. Od. 27, 63. 64.
Penthei. II. 19, 14.
Pentheu. I. Epl. 16, 73.
Penula. 11, 18.
Penuria victus opprimeret. I. S. 1, 98. 99.
Penus. I. Epl. 16, 72.
Pepedi. I. S. 8, 46.
Peperci viro. III. Od. 11, 46.
Pepercit aris. I. 35, 38.
Peperit honores laurus. II. 1, 15. 16.
quem Troica sacerdos. III. 3, 32.
Pepulere dicta. II. S. 6, 97. 98.
grave virus munditiæ. II. Epl. 1, 158. 159.
Pepulisse pede invisam terram. III. Od. 29, 15. 16.
Pepulit Rhœtos secundis auspiciis. IV. 14, 15. 16.
Per. I. Od. 3. 26. 39. 6, 7. 8, 1. 10, 10. 15, 1. 17, 5. 22, 5. 6. 34, 7. C. S. 21. 41. I. S. 1, 29. 3, 5. 4, 30. 5, 73. 7, 33. II. 1, 19. 37. 64. II. Epl. 2, 140. A. P. 17. 180. 215. 367. 403. *&c.*
Per ævum stabilis. *Bentl.* C. S. 26.
exactos annos *pro* singulis annis. III. Od. 22, 6.
Peractas res tenui sermone. II. S. 4, 9.
Peractis bona fata jungite. C. S. 27. 28.
imperiis. IV. Od. 14, 39. 40.
Peractum ævum remeare. I. S. 6, 94.
Peragenda dura causa. I. 10, 26.
Peraget ædates salubres. II. 4, 21. 22.

Peragunt iter propoſitum. II. S. 6, 99.
Perambulabis aſtra. Ep. 17, 41.
Perambulat bos tutus rura. IV. Od. 5, 17.
flores Attæ. II. Epl. 1, 79.
Percipiant animi dociles. A. P. 336.
Percontabitur te ævum. I. Epl. 20, 26.
Percontare. 8, 14.
Percontatorem fugito. 18, 69.
Perconteris. I. S. 2, 7. I. Epl. 16, 1.
Percontor. I. S. 10, 25.
Perculſæ mentes ſtupent. Ep. 7, 16.
Perculſit campus Lariſſæ opimæ. I. Od. 7, 11. *alii legunt* percuſſit.
Perculſum amore gravi. Ep. 11, 2.
Percunctabere doctos. I. Epl. 18, 96.
Percunctor. I. S. 6, 112.
Percurram. 1, 24.
Percurrat ſocco pulpita. II. Epl. 1, 174.
Percurre oculo veloci. II. S. 5, 55.
Percurriſſe polum animo. I. Od. 28, 5. 6.
Percuſſa Hellade. II. S. 3, 277.
Percuſſo. I. 10, 43.
Percuſſum amore gravi. *Bentl.* Ep. 11, 2.
Percuſti cameram. II. S. 3, 273.
Perdam diſcinctus. Ep. 1, 34.
Perdas ne negotia. I. Epl. 6, 33.
ne tu quid cura mea eſt. II. S. 5, 36. 37.
operam infelix. I. 1, 90.
tu bona in cicere. II. 3, 182.
Perdemus. Ep. 16, 9.
Perdenda. II. Epl. 1, 85.
Perdere. I. Od. 8, 3. III. 11, 32. Ep. 16, 3. I. S. 8, 23.
litem. I. S. 9, 37.
nuces. *Bentl.* II. 3, 172.
patriam rem. I. 4, 110. 111.
Perdiderat. II. Epl. 2, 28.
Perdidit. I. 16, 67. II. 2, 40.
Perdit me ambitio mala. II. S. 6, 18.
Perditior. I. 2, 15.
Perditur miſero lux. II. 6, 59.
Perdocet. I. Epl. 1, 55.
Perduci. II. S. 5, 77.
Perdunt integrum ſaporem lino vitiata. 4, 54.
Peream male. II. S. 1, 6.
rapinis. 3, 157.
Pereant ne nummi. I. 2, 133.
Pereas. II. 3, 42.
Pereat male. Ep. 12, 16.
poſitum telum rubigine. II. S. 1, 43.
ſagitta. I. Od. 27, 12.
ter. III. 3, 66.
Peredit Ætnam impoſitam celer ignis. 4, 75. 76.
Peregre. I. S. 6, 102. I. Epl. 12, 13.
Peregrina Lagois. II. S. 2, 22.
mulier. III. Od. 3, 20.
Peregrinæ divitiæ. II. Epl. 1, 204.
Peregrinum. I. 17, 62.
Perennes puteos bibant. 15, 15.
Perennius ære monimentum exegi. III. Od. 30, 1.
Pererro forum. I. S. 6, 113. 114.
Pereunte. I. Od. 25, 7.
Pereuntes cuſpide. II. S. 1, 14.
Pereuntis. III. Od. 11, 27.
Perfacile. I. S. 5, 88.
Perfectius. Ep. 5, 59.
Perfectos. II. Epl. 1, 37.
Perfectum. I. S. 10, 70. A. P. 294.
Perfer. III. Od. 8, 15.
Perferre juberis. I. Epl. 13, 7.
quid me coges. 16, 74.
quidvis poſſum meo rure. 15, 17.
Perfert. 17, 41.
Perficiunt nil non manus Claudiæ. *Bentl.* IV. Od. 4, 73.
Perficit annos centum. II. Epl. 1, 39.
Perfida mulier. III. Od. 7, 13.
Perfidis hoſtibus ſe credidit. 5, 33.
ſervis. Ep. 9, 10.
Perfidum caput obligaſti votis. II. Od. 8, 5. 6.
ſacramentum dixi. II. 17, 9. 10.
Perfidum ridens. III. 27, 67.
Perfidus Annibal. IV. 4, 49.
caupo. I. S. 1, 29.
Ixion. A. P. 124.
Paſtor. I. Od. 15, 1. 2.
Perfluit Aufidus regna Appuli. IV. 14, 25. 26. *alii legunt* præfluit.
Perfluunt aquæ Tibur fertile. 3, 10.
Perfundat piſces olivo. II. S. 4, 50.
Perfundi nardo. Ep. 13, 9.
Perfundit gelida. II. S. 7, 91.
Perfuſus Italo aceto. I. 7, 32.
odoribus. I. Od. 5, 2.
Pergama. II. 4, 12.
Perges quocunque. II. S. 4, 89.
Pergis componere ſecum pugnantia. I. 1, 102. 103.
Pergunt novæ lunæ interire. II. Od. 18, 16.
Perhorreſcit Boſphorum navita Pœnus. 13, 14. 15.
Perhorrui. III. 16, 18.
Peribunt mortalia facta. A. P. 68.
Pericla inter dura. I. S. 2, 46.
Pericli. II. 8, 57.
Periclo. III. Od. 20, 1.
Periclum tolle. II. S. 7, 73.
Pericula ad te ventura ſentis. I. Epl. 18, 83.
metuenda pellit. II. 1, 136.
Periculoſæ aleæ plenum opus tractas. II. Od. 1, 6. 7.
Periculum. 12, 7.
dulce Deum ſequi. III. 25, 20.
omne ſubire paratus. Ep. 1, 3. 4.
Periere morbo capellæ. I. Epl. 7, 86.
Perierunt mortibus ignotis. I. S. 3, 108.
Periiſſe pudorem clament. II. Epl. 1, 80.
Perilli. II. S. 3, 75.
Perire generoſius quærens. I. Od. 27, 21. 22.
iterum poſſis. II. S. 7, 69. 70.
juſſus. Ep. 5, 91.
poëtis liceat. A. P. 466.
pro patria non timidus. IV. Od. 9, 52.
Perirent funditus. I. 16, 19. 20.
Perſæ melius. 2, 22.
Periret dexterâ hæc urbs. Ep. 7, 10.
pubes captiva immiſerabilis. III. Od. 5, 17. 18.
uno quadrante locuples. II. S. 3, 93.
Periſcelidem. I. Epl. 17, 56.
Peritis decede. II. 2, 213.
Peritura dente novo. IV. Od. 4, 16.
ſervilibus modis. I. S. 8, 33.
Peritus Iber me diſcet. II. Od. 20, 19. 20.
juris legumque. I. S. 1, 9.

Per-

Perjura domus Priami. III. Od. 3, 26. 27.
fides. 24, 59.
meretrix retro cedit. I. 35, 25. 26.
Perjuras. II. S. 3, 124.
Perjurum in parentem fuit mendax. III. Od. 11, 34. 35.
Perjurus. II. S. 3, 164. 5, 15.
Perlucidior vitro fides prodiga arcani. I. Od. 18, 16.
Perluor unda gelida. I. Epl. 15, 4.
Permagna negotia habebat. I. S. 7, 4.
Perminxerunt hunc calones. 2, 44.
Permisit regnum in aves vagas. IV. Od. 4, 2. 3.
Permisso. II. Epl. 1, 45.
Permistas. II. S. 3, 209.
Permistus tubæ sonus lituo. I. Od. 1, 23. 24.
Permittant. I. S. 3, 124.
Permitte divis cætera. I. Od. 9, 9.
Permitto. II. S. 3, 190.
Permolere uxores alienas. I. 2, 34. 35.
Permulceat vacuas aures. I. Epl. 16, 26.
Permulta. I. S. 4, 97.
in faciem jocatus. 5, 62.
Permutare Mygdonias opes Lyciniæ crine. II. Od. 12, 22. 23.
Permutem Sabina valle operosiores divitias. III. 1, 47. 48.
Permutet. II. Epl. 2, 174.
Perna. II. S. 4, 60.
Pernæ fumosæ. 2, 117.
Perniciem ferunt. I. 4, 130.
in nepotum. II. Od. 13, 3. 4.
trahentis exemplo. III. 5, 15. 16.
Pernicies macelli. I. Epl. 15, 31.
Perniciosius mihi est obsequium ventris. II. S. 7, 104.
Pernicis Appuli uxor. Ep. 2, 42.
Pernix relinquere amata. A. P. 165.
Pernoscere naturam juris II. S. 4, 63. 64.
Perpauca. I. 4, 18.
Perpeti omnia audax. I. Od. 3, 25.
Perpetuo *adv. Bentl.* 7, 17.
Perpetuo carmine celebrare. 7, 6.
Perpetuos imbres parturit. 7, 16. 17.
Perpetuum. I. Od. 13, 14.
Perpetuus sopor. 24, 5.
usus nulli datur. II. Epl. 2, 175.
Perprimat inopinata cubilia. Ep. 16, 38.
Perraro fallit hæc alea. II. S. 4, 50.
Perrumpere amat aurum saxa. III. Od. 16, 9. 10.
Perrumpit victrix fastidia. I. Epl. 10, 25.
Perrupit labor Herculeus Acheronta. I. Od. 3, 36.
Persæ graves. 2, 22.
infidi. IV. 15, 23.
Persæpe. I. S. 2, 82. 3, 10. A. P. 349.
amorem flevit cava testudine. Ep. 14, 11.
Persarum rege vigui beatior. III. Od. 9, 4.
Persas. I. 21, 15.
Perscribere. I. S. 4, 54.
Persequar. I. Od. 23, 10. *alii legunt* persequor.
Persi. I. S. 7, 19.
Persicos apparatus odi. I. Od. 38, 1.
Persimilem. A. P. 7.
Persis gravibus. III. Od. 5, 4.
Persius. I. S. 7, 2. 4. 22. 33.
Persona. A. P. 192.
Personæ repertor. *ibid.* 278.
Personæ cuique convenientia reddere. *ibid.* 316.
Personam. I. S. 2, 60.
novam formare. A. P. 126.
utramque feret. I. Epl. 17, 29.
Personatus pater. I. S. 4, 56.
Personet purgatam aurem. I. Epl. 1, 7.
Personuere saxa. I. Od. 17, 12.
Personuit canibus alta domus. II. S. 6, 114. 115.
Perspexisse. A. P. 435.
Persta. II. S. 5, 39.
Perstringis aures murmure cornuum. II. Od. 1, 17. 18.
Persuadere. I. S. 5, 100.
Persuades hoc tibi vere. I. S. 6, 8.
Persuadet. I. Epl. 7, 81.
Pertersit mensam purpureo gausape. II. S. 8, 11.
Pertinaci digito. I. Od. 9, 24.
Pertinax ludum insolentem ludere. III. 29, 50.
Pertinet. I. S. 2, 23. II. 2, 35. 6, 73.
Pertinuit. II. 3, 11.
Pertulit aspera multa. I. Epl. 2, 21. 22.
patres ad Ausonias urbes. IV. Od. 4, 55. 56.
Pervellunt stomachum. II. S. 8, 9.
Perveneris. I. Epl. 13, 11.
Pervenimus. I. S. 5, 94.
Pervenit. I. Epl. 17, 38.
Pervicaces Thyadas. II. Od. 19, 9.
Pervicacis Achillei. Ep. 17, 14.
Pervicax. III. Od. 3, 70.
Pervideas. I. S. 3, 25.
Pervincere evaluerunt voces sonum. II. Epl. 1, 200. 201.
Perunctî fæcibus ora. A. P. 277.
Perunctum nardo. Ep. 5, 59.
Perunxit. 3, 12.
Perusta solibus. 2, 41.
Perustæ latus Ibericis funibus, & crura compede. 4, 3.
Pes citus Jambus. A. P. 251. 252.
nec caput uni reddatur formæ. *ibid.* 8.
Pessima munerum nec tu ferres. IV. Od. 8, 4. 5.
Pessime. II. S. 7, 22.
Pestem à populo in Persas ages. I. Od. 21, 14. 15. 16.
Pestilentem Africum sentiet vitis fœcunda. III. 23, 5. 6.
Petam curvis unguibus. Ep. 5, 93.
rura. II. Od. 6, 11. 12.
Petamus arva. Ep. 16, 42.
Petant Helicona. II. Epl. 1, 218.
Petat virtutem ipsam. I. 6, 16.
Pete disco aëra cedentem. II. S. 2, 13.
nunc. 3, 232.
tectum vespertinus. I. Epl. 6, 20.
voto finem certum. 2, 56.
unguentum puer. III. Od. 14, 17.
Petebas rura. I. Epl. 14, 14.
Petendis. I. S. 2, 75. 3, 114.
Petens saxis. Ep. 5, 97.
Petenti responde. II. S. 5, 1. 2.
Petentibus. III. Od. 16, 42.
Peteret me Venus. I. 33, 13.
per amicitiam patris. I. S. 3, 5.
Petes interdicta. 2, 96.

Petet cyathos. III. Od. 19, 14.
fronte maritum. II. 5, 16.
ſi quid, ultro defer. I. Epl. 12, 22. 23.
ultro. II. S. 1, 39.
Petiiſſe laurum venalem morte. III. Od. 14, 2.
Petiit. I. Epl. 1, 98.
Petillî. I. S. 4, 94.
Petimus bene vivere quadrigis atque navibus. I. Epl. 11, 28. 29.
cœlum ſtultitiâ. I. Od. 3, 38.
damuſque veniam viciſſim. A. P. 11.
Petis. IV. Od. 11, 21. I. Epl. 11, 29. II. 2, 64.
me remorſurum. Ep. 6, 4.
Petit cornu taurus. II. S. 1, 52.
ima. 4, 57.
loca ſecreta. A. P. 298.
me pauperem dives. II. Od. 18, 10. 11.
non bos dente. II. S. 1, 55.
Romam imbre. I. Epl. 11, 11.
Syrtes Noto exercitatas. Ep. 9, 31. 32.
te Chloë. III. Od. 19, 26. 27.
vir experiens pretium. I. Epl. 17, 42.
Petita bellua ferro. Ep. 5, 10.
Petita verba foris. I. S. 10, 29. 30.
Petitæ epulæ ſine fine inamareſcunt. II. 7, 107.
Petitis piſcibus urbe. 2, 120.
præſtent dimiſſa. I. Epl. 7, 96. 97.
Petitor generoſior in campum deſcendat. III. Od. 1, 10. 11.
Petitu melius. I. S. 4, 115. 116.
Petitum hoc in me unde jacis. 4, 79. 80.
Petitus ſpiritus imo latere. Ep. 11, 10.
ferro. I. S. 2, 66.
Petiverit dente. Ep. 6, 15.
Peto nudus divitum caſtra. III. Od. 16, 23.
Petorita ducenda. I. S. 6, 104.
feſtinant. II. Epl. 1, 192.
Petrinum. I. 5, 5.
Petunt Gabios. 15, 9.
Scythæ reſponſa. C. S. 55.
Pexæ tunicæ. I. Epl. 1, 95. 96.
Phæax. 15, 24.
Phaëton ambuſtus terret. IV. Od. 11, 25.
Phalanto. II. Od. 6, 12.
Pharetrâ inſignem humerum. I. 21, 11. 12.
viduus Apollo. 10, 11. 12.
Pharetra ſagittis gravida. 22, 3. 4.
Pharetratos Gelonos. III. 4, 35.
Pharmacopolæ. I. S. 2, 1.
Phaſelum (Phaſelon. *Bentl.*) III. Od. 2, 29.
Phidile ruſtica. 23, 2.
Philippi. I. Epl. 7, 52. II. 2, 49.
Philippis. III. Od. 4, 26.
Philippo. I. Epl. 7, 66.
Philippos. II. Od. 7, 9. II. Epl. 1, 234.
Philippus. I. Epl. 7, 64. 78. 90.
ſtrenuus cauſis agendis. *ibid.* 46.
Philodemus. I. S. 2, 121.
Philyra. I. Od. 38, 2.
Phocæorum. Ep. 16, 17.
Phoceu. II. Od. 4, 2.
Phœbe. C. S. 1.
doctor fidicen argutæ Thaliæ. IV. Od. 6, 25. 26.
ſagittâ metuende. I. 12, 23. 24.
Phœbi chorus. C. S. 75.
cithara. III. Od. 4, 4.
decus. I. 32, 13.
Phœbo autore. III. 3, 66.
Phœbus augur & fulgente arcu decorus acceptuſque novem Camœnis. C. S. 61. 62.
lyrâ increpuit. IV. Od. 15, 1. 2.
mihi ſpiritum dedit. 6, 29. 30.
rediens fugat aſtra. III. 21, 24.
Pholoë. I. 33, 9.
fugax. II. 5, 17.
Pholoën in aſperam Cyrus declinat. I. 33, 6. 7.
ſi quid decet. III. 15, 7. 8.
Phraaten. II. 2, 17.
Phraates. I. Epl. 12, 27.
Phrygiæ pinguis Mygdonias opes. II. Od. 12, 22.
Phrygiæ ſorores. 9, 16.
Phrygius lapis. III. 1, 41.
Phrygum. I. 15, 34.
Phryne. Ep. 14, 16.
Phthius Achilles. IV. Od. 6, 4.
Phylli. 11, 3.
Phyllidis. II. 4, 14.
Pia dextera nil faciet ſceleris. II. S. 1, 54.
mater. I. Epl. 18, 26.
teſta. III. Od. 21, 4.
Piabant Silvanum lacte. II. Epl. 1, 143.
Piacula certa. I. 1, 36.
Piæ genti ſecrevit littora. Ep. 16, 63.
Pias animas lætis ſedibus reponis. I. Od. 10, 17. 18.
Pice aſtrictum cortice dimovebit. III. 8, 10.
Picenis. II. S. 3, 272. 4, 70.
Picta cauda. 2, 26.
tabella ſuſpendit vultum mentemque. II. Epl. 1, 97.
Picta prælia. II. S. 7, 98.
Pictæ tabulæ. I. Epl. 2, 52.
Pictis puppibus nil fidit navita. I. Od. 14, 14.
tabellis gaudere. I. S. 1, 72.
Pictor. A. P. 1.
Pictoribus. *ibid.* 9.
Pictura. *ibid.* 361.
Picus lævus vetet ire. III. Od. 27, 15.
Pieri. IV. 3, 18.
Pieria pellice ſaucius. III. 10, 15.
Pierides Calabræ. IV. 8, 20.
Pieriis modis tentata. A. P. 405.
Pierio antro recreatis. III. Od. 4, 40.
Pietas furore victa. 27, 35. 36.
Lamiæ. I. Epl. 14, 6.
mea Diis cordi eſt. I. Od. 17, 13. 14.
non afferet rugis moram. II. 14, 2. 3. 4.
non te reſtituet. IV. 7, 23. 24.
Pigeat. Ep. 16, 27.
Piger annus. I. Epl. 1, 21.
auriga. I. Od. 15, 26.
bos. I. Epl. 14, 43.
& malus. II. 1, 124.
laborem ſcribendi ferre. I. S. 4, 12. 13.
nauta. 5, 19.
non ſum. 9, 19.
Pignus dereptum lacertis. I. Od. 9, 23.
Pigrior diſcedet ultro. I. S. 7, 17.
Pigris campis. I. Od. 22, 17.
Pigro rivus opus addit. I. Epl. 14, 29.
Pigrum. II. 2, 20.
Pii nimium. III. Od. 3, 58.
Piis. Ep. 16, 66.
Pila nulla habeat meos libellos. I. S. 4, 71.

Pilâ ludere. I. S. 5, 49.
Pila velox. II. 2, 11.
Pilæ indoctus. A. P. 380.
Pilenta. II. Epl. 1, 192.
Pileolo. I. 13, 15.
Pilis agmina horrentia. II. S. 1, 13. 14.
Pilos caudæ equinæ vello paulatim. II. Epl. 1, 45. 46.
Pimplea dulcis (Pimpleï. *Bentl.*) I. Od. 26, 9.
Pindaricæ Camœnæ. IV. 9, 6. 8.
Pindarici fontis hauſtus non expalluit. I. Epl. 3, 10.
Pindarum. IV. Od. 2, 1.
Pindo. I. 12, 6.
Pingeret. II. Epl. 1, 240.
Pingimus. *ibid.* 32.
Pingitur. A. P. 21.
Pingue arvum. III. Od. 4, 15. 16.
pecus. II. S. 6, 14.
Pinguem me & nitidum viſes. I. Epl. 4, 15.
vitiis. II. S. 2, 21.
Pingues campi Aſiæ. I. Epl. 3, 5.
Pingui. I. S. 3, 58.
donatus munere rubeam. II. Epl. 1, 267.
lardo uncta oluſculo. II. S. 6, 64.
mero. 4, 65.
omaſo tentus. 5, 40.
Pinguia ſemina urantur ſiccis glebis. Ep. 16, 55.
vellera creſcunt paſcuis. III. Od. 16, 35. 36.
Pinguibus ficis. II. S. 8, 88.
palmetis. II. Epl. 2, 184.
Pinguior campus ſanguine. II. Od. 1, 29. 30.
Pinguis arundine. II. S. 4, 42.
domum reverti. I. Epl. 15, 24.
Phrygiæ opes. II. Od. 12, 22.
Pinguiſſimis ramis. Ep. 2, 55. 56.
Pinguium ovium cuſtodes. IV. Od. 12, 9. 10.
Pinu. II. 11, 14.
Pinus contendit Argoo remige *pro* navis. Ep. 16, 57.
icta mordaci ferro. IV. Od. 6, 9, 10.
ingens. II. 3, 9.
Pontica nobilis filia ſilvæ. I. 14, 11. 12.
Pio farre mollibit Penates. III. 23, 19. 20.
Piorum ſedes diſcretas. II. Od. 13, 23.
Pios per lucos errare. III. 4, 6. 7.
Pipere albo. II. S. 8, 49.
Pirithoo charo vincula abrumpere. IV. Od. 7, 27. 28.
Pirithoum catenæ cohibent. III. 4, 80.
Piſcator. II. S. 3, 227.
Piſcem. A. P. 4.
Piſcemur. I. Epl. 6, 57.
Piſces æquora celent. I. Epl. 15, 23.
carâ menſâ avertere. II. S. 4, 37.
cœnamus. 8, 27.
contracta æquora ſentiunt. III. Od. 1, 33.
defendens mare hiemat. II. S. 2, 17.
olivo perfundat. 4, 50.
ſemeſos. I. 3, 81.
trucidas. I. Epl. 12, 21.
vagos urgere anguſto catino. II. S. 4, 77.
vellis ex hiberno æquore. 3, 235.
Piſcibus. 4, 45.
mutis. IV. Od. 3, 19.
petitis urbe. II. S. 2, 120.
Piſcis Iberi. 8, 46.
Piſcis viſus ad hamum occultum decurrere. I. Epl. 7, 74.
Piſcium genus hæſit ſumma ulmo. I. Od. 2, 9.
Piſcoſi Bari mœnia. I. S. 5, 97.
Piſones. A. P. 6, 235.
Pitholeonti. I. S. 10, 22.
Pituita lenta ſtomacho tumultum feret. II. 2, 75. 76.
moleſta. I. Epl. 1, 108.
Pius Æneas. IV. Od. 7, 15.
fruſtra. I. 24, 11.
Placabilis. I. Epl. 20, 25.
Placantur manes carmine. II. 1, 138.
Placare invidiam paras. II. S. 3, 13.
thure Deos. I. Od. 36, 1. 2. 3.
Placari vino. A. P. 209. 210.
Placaris thure. III. Od. 23, 3.
Placat Deos porco vel bove. I. Epl. 16, 58.
Placaverit ventrem iratum eſca. II. S. 8. 5.
Placavi divos ſanguine. 3, 206.
Placeant noſtra ſpe deterius. I. 10, 89. 90.
Placeat plus juſto. III. Od. 7, 24.
ut juveni. I. Epl. 8, 14.
Placebit. A. P. 365.
Placem irritabile genus vatum. II. Epl. 2, 102.
Placens uxor. II. Od. 14, 21. 22.
Placent Arcadiæ colles. IV. 12, 12.
Placentas totas abſorbere. II. S. 8, 24.
Placentis mellitis egeo. I. Epl. 10, 11.
Placeo. IV. Od. 3, 24. bis.
Placere. I. Epl. 19, 2.
Places tauris illachrymabilem Plutona. II. Od. 14, 6. 7.
Placet. I. 33, 10. Ep. 16, 23. I. Epl. 7, 45. 14, 11. 18, 17. II. 1, 101. 206.
cultura annua longior. III. Od. 24, 14.
Placidæ ſenectuti. C. S. 46.
Placidejani. II. S. 7, 97.
Placidis immitia coëant. A. P. 12.
Placido lumine naſcentem videris. IV. Od. 3, 2.
Placidus telo. C. S. 33.
Placitum Diis. II. S. 6, 22.
Parcis. II. Od. 17, 16.
Placuere Bajæ liquidæ. III. 4, 24.
Diis ſeptem colles. C. S. 7.
Placui. I. S. 6, 63.
Placuiſſe Cynaræ rapaci. I. Epl. 14, 33.
primis urbis. 20, 23.
principibus viris laus non ultima. 17, 35.
Placuit. I. Od. 10, 7. I. S. 3, 96. II. Epl. 1, 83. 165. A. P. 365.
Plagas. I. Epl. 6, 58.
in obſtantes aprum trudit. Ep. 2, 31. 32.
teretes aper Marſus rupit. I. Od. 1, 28.
Plagis Ætolis onerata jumenta. I. Epl. 18, 46.
denſis extricata cerva. III. Od. 5, 31. 32.
hoſtem conſumimus. II. Epl. 2, 97.
Plagoſum Orbilium. 1, 71. 72.
Plance. I. Od. 7, 19.
Planco. III. 14, 28.
Plane communi ſenſu caret. I. S. 3, 66.

Planis ſpatiis porrectus locus. I. Epl. 7, 41. 42.
Planius ac melius. *Bentl.* 2, 4.
Plantam cœno evellere. II. S. 7, 27.
Planum. I. Epl. 17, 59.
Platano alta. II. Od. 11, 13.
Platanus cælebs. 15, 4.
Plateæ. II. Epl. 2, 71.
Platona doctum. II. S. 4, 3.
Menandro ſtipare. 3, 11.
Plaudere. I. 10, 76.
Plaudit. II. Epl. 1, 88.
Plaudite. A. P. 155.
Plaudo mihi. I. S. 1, 66.
Plauſor. II. Epl. 2, 130.
Plauſoris eges. A. P. 154.
Plauſtra trahunt domos. III. Od. 24, 10.
Plauſtra ducenta. I. S. 6, 42.
Plauſtris poëmata vexiſſe. A. P. 276.
robuſtis luctantur funera. II. Epl. 2, 74.
Plauſus. I. 6, 7.
in theatro datus. I. Od. 20, 3. 4.
Plauſus feras. II. S. 3, 185.
Plautinos ſales noſtri proavi laudavere. A. P. 270. 271.
Plauto. *ibid.* 54.
Plautus. II. Epl. 1, 58.
de Plebe ſceleſta delectam. II. Od. 4, 17. 18.
Plebecula. II. Epl. 1, 186.
Plebejus. II. S. 3, 188.
Plebi diſſidens virtus. II. Od. 2, 18. 19.
miſeræ. I. S. 8, 10.
Plebis antiquæ mores. II. 7, 23.
ſomnum. I. Epl. 7, 35.
ventoſæ ſuffragia impenſis cœnarum venor. 19, 37. 38.
Plebs. III. Od. 14, 1. I. Epl. 1, 59.
Plectantur ſilvæ. I. Od. 28, 27.
Plector tergo. II. S. 7, 105.
Plectro aureo. II. Od. 13, 26. 27.
Lesbio. I. 26, 11.
leviore. II. 1, 40.
majore. IV. 2, 33.
Plectuntur Achivi. I. Epl. 2, 14.
Plejadum choro. IV. Od. 14, 21.
Plena acerra thuris. III. 8, 2. 3.
cruoris hirudo. A. P. 476.
Plenâ domo. IV. Od. 12, 24.
Plena minarum verba. A. P. 106.
reliquit mature. II. Epl. 1, 100.
Pleniſſima villa. I. S. 5, 50.
Plenas domos Arabum. II. Od. 12, 24.
Plene. I. Epl. 11, 14.
Plenior. II. 2, 154.
copia juſto *pro* major. I. S. 1, 47.
Plenis honorum muneribus. IV. Od. 14, 2.
Plenius. II. 13, 26. I. Epl. 2, 4.
æquo venales merces laudat *pro* plus juſto. II. Epl. 2, 10. 11.
Pleno anno. III. Od. 18, 5.
cornu. C. S. 59. 60. I. Epl. 12, 29.
corpore tentabat ire foras. I. Epl. 7, 31.
pectore. II. Od. 19, 6.
Plenum lætitiæ. A. P. 427. 428.
tui quo me rapis. III. Od. 25, 1. 2.
Plenum periculoſæ aleæ opus. II. 1, 6.
ad cornu manabit copia. I. 17, 14. 15.
Plenus amator. I. Epl. 20, 8.
cadus Albani. IV. Od. 11, 2.
rapula. II. S. 2, 43.
Pleonaſmus.
rejectæ retrorſum Annibalis minæ. IV. Od. 8, 16.
Pleraque. II. Epl. 1, 66. A. P. 44.
Plerique. I. S. 6, 5.
Plerumque. I. Od. 34, 7. II. S. 5, 55. A. P. 14.
duro ingenio lene tormentum admoves. III. Od. 21, 13. 14.
occupat modeſtus obſcuri ſpeciem. I. Epl. 18, 94. 95.
res magnas ſecat. I. S. 10, 15.
ſtatuâ taciturnius exit. II. Epl. 2, 83. 84.
tragicus dolet pedeſtri ſermone. A. P. 95.
vices divitibus gratæ. III. Od. 29, 13.
Plorant conducti in funere. A. P. 431.
Plorare jubeo inter cathedras diſcipulorum. I. S. 10, 91.
præter nil ſibi legatum. II. 5, 69.
Plorares me objicere aquilonibus. III. Od. 10, 4.
Ploravere ſuis meritis favorem non reſpondere. II. Epl. 1, 9. 10.
Ploravit. II. Od. 9, 14.
Plorat juvenem ſponſæ raptum. IV. 2, 21. 22.
viatica ſubducta. I. Epl. 17, 54.
Plorem. Ep. 17, 81.
Plores ſollicitus amore meretricis. II. S. 3, 252. 253.
Ploret pueros. III. Od. 3, 68.
Ploro vigilans turpe commiſſum. 27, 38. 39.
Ploſtello mures adjungere. II. S. 3, 247.
Plotius. I. 5, 40. 10, 81.
Plumâ ſuperbiæ tuæ veniet. IV. Od. 10, 2.
Pluma veſceris. II. S. 2, 27. 28.
Plumæ leves naſcuntur per digitos humeroſque. II. Od. 20, 11. 12.
Plumam ſtrigis nocturnæ. Ep. 5, 20.
Plumas. I. Epl. 3, 19.
varias inducere. A. P. 2.
Plumbeus auſter. II. S. 6, 18.
Plumbum liquidum. I. Od. 35, 20.
rumpere. I. Epl. 10, 20.
Plura. III. Od. 16, 21. 22. 38. C. S. 44. I. Epl. 10, 45. II. 2, 147. 148.
bona mihi ſunt. I. S. 3, 71.
datis non invenerit. II. Epl. 2, 192.
faciunt dolentibus. A. P. 432.
in carmine nitent. *ibid.* 351.
mirabimur felices. Ep. 16, 53.
oſcula nulli dividit. I. Od. 26, 6.
profari pudor prohibebat. I. S. 6, 57.
relinquendis tollenda. 10, 51.
ſpectacula mimo præbentem. II. Epl. 1, 198.
Plures. I. Od. 32, 3. I. S. 4, 24. 142. 6, 103. 9, 23. II. 3, 149. 5, 44. I. Epl. 15, 22. II. 1, 183. 189. 2, 71. *h. l. alii leguns* puræ.
aures tibi ſol tepidus admoverit. I. Epl. 20, 19.
hiemes tribuit Jupiter. I. Od. 11, 4.
ſalutandi. I. S. 6, 101.

Pluribus. I. S. 3, 70. II. Epl. 2, 212.
mentem assuerit. II. S. 2, 109.
Pluribus juvencis aratra illigata. Ep. 1, 25. 26.
Pluribus umbris locus est. I. Epl. 5, 28.
Plurima. I. S. 2, 100.
thura duces naribus. IV. Od. 1, 21. 22.
Plurimum laborem. IV. Od. 2, 29.
Plurimus in honorem Junonis. I. 7, 8.
Pluris. I. S. 2, 120.
facies amicum. 9, 22. 23.
hoc mihi eris. *ibid.* 7. 8.
pretio licuisse. 6, 14.
vendis omnia. II. 3, 300.
Plus. I. S. 1, 46. 53. 92. 4, 16. I. Epl. 16, 19. 17, 51. 18, 19. 27. II. 1, 170. 2, 43.
auxili latura. Ep. 1, 21. 22.
in cute curanda operata juventus. I. Epl. 2, 29.
in obsequium pronus. 18, 10.
liber. I. S. 3, 52.
ferent poscente. I. Epl. 17, 44.
hiemes tepeant *pro* magis 10, 15.
justo placeat. III. Od. 7, 24.
laudatore derisor movetur. A. P. 433.
mali est haurire. I. S. 2, 79.
nihilo accipias. 1, 48.
nimio attollens verticem. I. Od. 18, 15.
nimio ne doleas. 33, 1.
res secundæ delectavere. I. Epl. 10, 30.
prodest quærere. I. S. 2, 113.
vice simplici. IV. Od. 14, 13.
visus adposcere. II. Epl. 2, 100.
Plusquam perfectum pro imperfecto. Summôsses omnes. I. S. 9, 48.
Plutona illacrymabilem tauris places. II. Od. 14, 6. 7.
Plutonia domus exilis. I. 4, 17.
Pluvii rores. III. 3, 56.
Pluvios ventos. I. 17, 4.
Pluvius arcus describitur. A. P. 18.
Pocula acria capit. II. S. 6, 69. 70.
aurea quæris. I. S. 2, 114. 115.
Circes nosti. I. Epl. 2, 23.
ducentia Lethæos somnos traxerim arente fauce. Ep. 14, 3. 4.
duces innocentis Lesbii. I. Od. 17, 21. 22.
duo sustinet. I. S. 6, 117.
Falerni restinguit lympha. II. Od. 11, 19. 20.
mea Falernæ vites temperant. I. 20, 10. 11. 12.
Massici non spernit. 1, 19. 21.
miscentur cyathis commodis. III. 19, 12.
porrecta negantem potores oderunt. I. Epl. 18, 91. 92.
poscenti non dentur. II. S. 8, 82.
Poculis tingere. IV. Od. 12. 22. 23.
Poculum amoris. Ep. V, 38.
desideri temperare (pocula *Bentl.*) *pro* philtro. Ep. 17, 80.
majus infundam tibi. 5, 77. 78.
Podagra tarda. I. S. 9, 32.
Podagram *adjective* (podagrum. *Bentl.*) I. Epl. 2, 52.
Podex turpis. Ep. 8, 5. 6.
Poëma. I. S. 4. 45. 63.
animis juvandis natum. A. P. 375.
legitimum fecisse. II. Epl. 2, 109. 110.
omne vetus sanctum. 1, 54.
ridiculum. *ibid.* 237. 238.
totum vendit. *ibid.* 75.
Poëmata adde. II. S. 3, 321.
austera. A. P. 322.
extorquere. II. Epl. 2, 57.
immodulata esse non quivis videt judex. A. P. 263.
lacrymosa Puppi. I. Epl. 1, 67.
meliora faceret. A. P. 303.
reddit dies. II. Epl. 1, 34.
mira pango. A. P. 416.
panges. I. Epl. 18, 40.
plaustris vexisse. A. P. 276.
pulchra. I. S. 10, 6.
esse non satis est, sunto dulcia. A. P. 99.
scribere. II. Epl. 2, 65. 66.
scribimus indocti doctique. 1, 117.
tenui filo deducta, *ibid.* 225.
Pœna comes culpam premit. IV. Od. 5, 24.
lata. II. Epl. 1, 153.
raro antecedentem deseruit pede claudo. III. Od. 2, 31. 31.
ulla tibi si nocuisset. II. 8, 1. 2.
Pœnæ formidine nihil in te admittes. I. Epl. 16, 53.
securus. II. 2, 17.
Pœnarum satis superque tibi dedi. Ep. 17, 19.
Pœnas æquas irroget peccatis. I. S. 3, 118.
jussas luam cum fide. Ep. 17, 37.
virginum notas. III. Od. 11, 25. 26.
Pœnis inferiorem compescret. I. S. 8, 31.
Pœniteat. 2, 77. 6, 89.
Pœnitet conviviorum. Ep. 11, 8.
scelerum bene. III. Od. 24, 50.
Pœno. I. 12, 38. II. 12, 3.
Pœnorum tumultu vastata. IV. Od. 4, 47.
Pœnos altero Marte proruet. III. Od. 5, 34.
Pœnus navita Bosphorum perhorrescit. II. 13, 14. 15.
Poësis ut pictura erit. A. P. 361.
Poëta assentatores ad lucrum ire jubet. *ibid.* 420.
majore plectro Cæsarem concines. IV. Od. 2, 33. 34.
mihi ire per extentum funem videtur. II. Epl. 1, 210. 211.
os tenerum balbumque pueri figurat. *ibid.* 126.
salutor. A. P. 87.
Poëtæ dissecti membra. I. S. 4, 62.
nomen mihi Phœbus dedit. IV. Od. 6, 29. 30.
nomen nanciscetur. A. P. 299.
Siculi interitum narrabo. A. P. 463. 464.
vicem defendente. I. S. 10, 12.
Poëtæ indigno non committenda. II. Epl. 1, 231.
Poëtæ *plur.*
aut volunt prodesse aut delectare. A. P. 333.
Eupolis & Cratinus Aristophanesque. I. S. 4, 1.
nobis multa mala facimus. II. Epl. 1, 219.
non cessavere nocturno mero

certare, diurno putere. I. Epl. 19, 10. 11.
noſtri nil intentatum liquere. A. P. 285.
Virgilius Variusque tibi dilecti. II. Epl. 1, 247.
Poëtam alat formetque. A. P. 307.
audacem hoc fugat terretque. II. Epl. 1, 182.
hunc putes eſſe. I. S. 4, 42.
odere. *Bentl. ibid.* 33.
veſanum tetigiſſe timent fugiuntque. A. P. 455.
Poëtarum manus multa auxilio veniat. I. S. 4, 141.
ſeniorum turba. 10, 67.
unumquemque limæ labor & mora offenderet. A. P. 290. 291.
Poëtas argutos iſte furor vexat. II. Epl. 2, 90.
Liber Faunis Satyriſque adſcripſit. 14, 9.
odere. I. S. 4, 33.
quibus eſſe dederim. *ibid.* 39.
Roma hos habet numeratque. II. Epl. 1, 61.
ſanos Democritus Helicone excludebat. A. P. 296. 297.
veteres. II. Epl. 1, 41.
miratur laudatque. *ibid.* 64.
Poëtica mella manare vides. I. 19, 44.
Poëtis dederim quibus eſſe. *Bentl.* I. S. 4, 39.
fuit poteſtas æqua audendi quidlibet. A. P. 9. 10.
iratis natus. II. S. 3, 8.
mediocribus eſſe non Dii, non homines, non columnæ conceſſere. A. P. 372. 373.
perire jus ſit liceatque. *ibid.* 466.
Romanis venia indigna. *ibid.* 264.
Pol me miſerum vocares. I. Epl. 7, 92.
occidiſtis me amici. II. 2, 138.
Polemon. II. 3, 254.
Pollet junctura. A. P. 242.
Pollice utroque tuum ludum laudabit. I. Epl. 18. 66.
Pollicem. Ep. 5, 48.
Pollicis ictum ſervate. IV. Od. 6, 35. 36.
Pollicitus. I. Od. 15, 32.
maturum reditum ſancto patrum concilio. IV. Od. 5, 3. 4.
meliora. I. 29, 16.
Pollio. II. 1, 14. I. S. 10, 42. 85.
Polluitur nullis ſtupris domus caſta. IV. Od. 5, 21.
Pollux cum Caſtore. II. Epl. 1, 5.
geminus. III. Od. 29, 64.
innixus arte. 3, 9.
Polo diripere lunam. Ep. 17, 77. 78.
Polum atra nube occupato. III. Od. 29, 44.
rotundum animo morituro percurriſſe. I. 29, 5. 6.
Polyhymnia. 1, 33.
Polypus. Ep. 12, 5. I. S. 3, 40.
Poma dulcia. II. S. 5, 12.
puero irato porrigis. 3, 258.
Pomaria uda rivis mobilibus. I. Od. 7, 13. 14.
Pomarius. II. S. 3, 227.
Pomifer autumnus. IV. Od. 7, 11.
Pomifero anno. III. 23, 8.
Pomis fundus herum opulenter. I. Epl. 16, 2. 3.
mitibus. Ep. 2, 17.
Picenis ſemina excerpens. II. S. 3, 272.
Picenis Tiburtia ſucco cedunt. 4, 70.
viduas avaras venentur. I. Epl. 1, 78.
Pompei. II. Od. 7, 5.
Pompeio. I. Epl. 12, 22.
Pompili. I. Od. 12, 34.
Pompilius. A. P. 292.
Pomponius. I. S. 4, 52.
Ponas inſignia morbi. II. 3, 254.
poſt omnia. I. 1, 86.
Pondera. I. Epl. 6, 51.
Pondere gravi. Ep. 4, 17. 18.
magno. A. P. 260.
ſine Pondere. *ibid.* 320.
Ponderibus cur non ſuis ratio utitur. I. S. 3, 77. 78.
Pondus breve. II. S. 2, 37.
nugis addere. I. Epl. 19, 42.
tolerare non vales. II. Od. 5, 1. 4.
Pone me nigris campis. I. 22, 17.
meum eſt, inquit. I. Epl. 16, 35.
moras & lucri ſtudium. IV. Od. 12, 25.
ſub curru ſolis nimium propinqui. I. 22, 21. 22.
ſuperbiam Veneri ingratam. III. 10, 9.
Ponebam. II. S. 3, 23.
Ponendæ. I. Epl. 10, 13.
Ponentur oluſcula uncta pingui lardo. II. S. 6, 64.
Ponere fulmina Jovem non patimur. I. Od. 3, 39. 40.
leges. I. S. 3, 105.
me inter choros vatum. IV. Od. 3, 15.
memento. II. S. 4, 12. 14.
non curat ungues. A. P. 297.
non recte otia. II. S. 7, 112. 113.
pecuniam. Ep. 2, 69. 70.
ſaxo & coloribus nunc hominem, nunc Deum. IV. Od. 8. 7. 8.
ſigna novis præceptis. II. S. 4, 2.
totum neſciet. A. P. 34, 35.
verum nomen. I. Epl. 7, 93.
unctum. A. P. 422.
Pones invitus ſi quid mirabere. I. Epl. 10, 31.
Jambis criminoſis modum. I. Od. 16, 2. 3.
Ponet amorem mortis famoſæ. A. P. 469.
te prope lacus Albanos. IV. Od. 1, 20.
Ponetur in eadem trutina. I. S. 3, 72.
Poni jubet menſam. II. 3, 148.
merulas aduſto pectore vidimus. 8, 91.
Ponimus aras per tuum nomen jurandas. II. Epl. 1, 16.
Ponit Chryſippus in Meneni gente. II. S. 3, 287.
& aufert. *Bentl.* I. Epl. 18, 111.
me Athenis. II. Epl. 1, 213.
nidum. IV. Od. 12, 5.
ſecures. III. 2, 19.
veſtigia in domo locuplete. II. S. 6, 101. 102.
Ponite lucida funalia. III. Od. 26, 6. 7.
verbenas pueri. I. 19, 14.
Pono. I. Epl. 16, 35.
ludicra. 1, 10.
Ponte Fabricio. II. S. 3, 36.

Pontes inter jactatus lupus. II. S. 2, 31. 32.
Ponti Campano. I. 5, 45.
Pontica pinus. I. Od. 14, 11.
Ponticum mare. III. 24. 4.
Pontifex. 30, 9. Ep. 17, 58.
Pontificum cœnis. II. Od. 14, 28.
libros. II. Epl. 1, 26.
fecures victima tinget cervice. III. Od. 23, 12. 13.
Ponto recumbit minax unda. I. 12, 31. 32.
vitreo daturus nomina. IV. 2, 3. 4.
Pontum belluis ſcatentem. III. 27. 26. 27.
Pontus longus. 3, 37, 38.
Ponunt. I. S. 5, 47.
Popello tunicato. I. Epl. 7, 65.
Popina uncta. 14, 21.
Popinis immundis. II. S. 4, 62.
Popino. 7, 39.
Poplite contento miror prœlia. *ibid.* 97.
Poplitibus imbellis juventæ. III. Od. 2, 16.
Popoſceris. Ep. 17, 38.
Populares ſtrepitus. A. P. 81. 82.
Popularibus. II. Od. 13, 25.
Popularis auræ arbitrio ſecures ponit. III. 2, 19. 20.
Populata arva noſtro Marte. 5, 23. 24.
Populeâ coronâ tempora vinxiſſe. I. 7, 23.
Populi primores. II. S. 1, 69.
ſuffragia capto ſupplex. II. Epl. 2, 103.
voces contemnere. I. S. 1, 65.
Populo centum paria gladiatorum dare. II. S. 3, 85. 86.
coram Medea pueros trucidet. A. P. 185.
dies it gratior. IV. Od. 5, 7.
judice. I. S. 6, 15.
magno. *ibid.* 79.
me ſecernunt Nympharum chori. I. Od. 1, 31. 32.
Quirini interſis lætus. 2, 46.
ſpectante. I. Epl. 6, 60.
tu, ego mihi ſcurror. 17, 19.
Veſtæ penetralia obſcurata. II. 2, 114. 115.
a Populo peſtem aget. I. Od. 21, 14. 16.
cum Populo & duce. III. 3, 24.
Populorum agreſtium regnator. 30, 11. 12.
Populos altas vitium propagine maritat. Ep. 2, 9. 10.
Populos hæc formula tenet. II. S. 3, 45. 46.
Populum differtum forum tranſire jubebat. I. Epl. 6, 59.
dimovit. III. Od. 5, 51. 52.
exoret. I. Epl. 1, 6.
falſis vocibus uti dedocet. II. Od. 2, 19. 20.
oblectat, moraturque melius. A. P. 321.
paſcat copia frumenti. I. Epl. 15, 14.
quatit riſu. II. 2, 84.
ſalvum velis I. 16, 27.
ſaxis cædere. II. S. 3, 128.
ſpectaret ludis attentius. II. Epl. 1, 197.
tributim arripuit. II. S. 1, 69.
Populus caſtus. A. P. 277.
frequens ceſſantes ad arma concitet. I. Od. 35, 14. 15. 16.
frequens ter ſonum crepuit. II. 17, 25. 26.
frugi. A. P. 207.
levis mentem mutavit. II. Epl. 1, 108.
me ſibilat. I. S. 1, 66.
negligens ne qua laboret. III. Od. 8, 25.
numerabilis. A. P. 206.
parvus. *ibid.*
Priami. II. S. 3, 195.
quem Divum vocet. I. Od. 2, 25.
Romanus. I. Epl. 1, 70.
ſapiens. II. 1, 18.
verecundus. A. P. 207.
Populus *arbor.*
alba, & pinus ingens. II. Od. 3, 9.
certis limitibus adſita. II. Epl. 2, 170. 171.
Porca avida. III. Od. 23, 4.
Porcis relinques comedenda. I. Epl. 7, 19.
Porcias. II. S. 8, 23.
Porco bimeſtri. III. Od. 17, 15.
Deos placat. I. Epl. 16, 58.
tellurem piabant. II. Epl. 1, 143.
Porcum æquis Laribus immolet. II. S. 3, 164. 165.
de grege Epicuri ridere. I. Epl. 4, 16.
Porphyrion. III. Od. 4, 54.
Porrecta Majeſtas imperi. IV. 15, 14. 15.
Muræna in patina. II. S. 8, 42. 43.
pocula negantem. I. Epl. 18, 92.
tellure. Ep. 5, 80.
Porrecto jugulo hiſtorias audit. I. S. 3, 89.
Porrectum ante fores. III. Od. 10, 3.
catino magno. II. S. 2, 39.
in purpurea veſte locavit. 6, 106.
Porrectus ad acervum frumenti, 3, III. 112.
capſa aperta. II. Epl. 1, 268.
in palea horna. II. S. 6, 88.
locus ſpatiis planis. I. Epl. 7, 41. 42.
palus ab inguine. I. S. 8, 5.
Porrexerit (porrexerat. *Bentl.*) II. 8, 30.
Porrigam vectigalia. III. Od. 16, 40.
Porrigere. I. Epl. 6, 52.
Porriget. II. Od. 16, 32.
Porrigine impexa. II. S. 3, 126.
Porrigis poma irato puero. *ibid.* 258.
Porro. I. S. 3, 10. I. Epl. 6, 34. 13, 18. 16, 65.
Porrum. I. Epl. 12, 21.
Porſenæ minacis manus. Ep. 16, 4.
Portâ eburnâ fugiens. III. Od. 27, 41.
Portanda. I. S. 8, 9.
Portantes. 6, 109.
Portare humeris. 5, 90.
onus moleſtum nollem. 6, 99.
puerum docendum Romam. *ibid.* 76.
tradam ventis protervis triſtitiam. I. Od. 26, 1. 2. 3.
Portarit. I. S. 1, 49.
Portas belli refregit. 4, 61.
non clauſas. III. Od. 5, 23.
urbium diffidit. 16, 13. 14.
Portat. II. S. 3, 303.
Portatur ebur captivum. II. Epl. 2, 193.
Portenta nota fatali labore ſubegit. 1, 11.
Theſſala rides. 2, 209.
Portentum. I. Od. 22, 13.
Portes librorum faſciculum. I. Epl. 13, 13.
Portet. 16, 72.

Porticus Agrippæ. I. Epl. 6, 26.
Chryſippi. II. S. 3, 44.
excipiebat Arcton. II. Od. 15, 18.
me excepit. I. S. 4, 133. 134.
Portis apertis. A. P. 199.
Portu latent navium puppes. Ep. 9, 19. 20.
Portum occupa fortiter. I. Od. 14, 2. 3.
Portus Alexandria ſupplex patefecit. IV. Od. 14, 35. 36.
occupet alter cave. I. Epl. 6, 32.
Poſcas membranam. II. S. 3, 2.
Poſcat. I. Od. 4, 12. A. P. 339.
Poſcente gaudeat magis. II. Od. 12, 27.
plus ferent. I. Epl. 17, 44.
Poſcentem veniam. I. S. 3, 75.
Poſcentes vario palato diverſa. II. Epl. 2, 62.
Poſcenti. II. S. 8, 82. A. P. 349.
Poſcentis pauca ævi. II. Od. 11, 5.
Poſces librum cum lumine ante diem. I. Epl. 2, 35.
Poſcet. 13, 3.
quantum res. II. 2, 190.
Poſci. 1, 78. A. P. 190.
Poſcimus ſi quid ſub umbra vacui. I. Od. 32, 1.
Poſcis *cum duobus accuſ. pers.* 24, 12.
vilia. I. Epl. 17, 21.
Poſcit. I. Od. 31, 1. II. S. 7, 90. 8, 77. II. Epl. 1, 134.
opem res altera. A. P. 411.
Poſco diludia. I. Epl. 19, 47.
ſcrinia. II. 1, 113.
Poſcunt. II. S. 8, 35. II. Epl. 1, 185.
Poſillam adpellet. *Bentl.* II. S. 3, 216.
Poſita. I. 2, 108.
Poſitas artes infra ſe. II. Epl. 1. 13. 14.
nives glaciet Juppiter. III. Od. 10, 7. 8.
Poſitis. I. S. 2, 13. II. 3, 115. A. P. 389. 421.
Poſiti argenti & auri. II. S. 3, 142.
Poſito. 2, 23. 8, 58.
Poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Poſitos vernas. Ep. 2, 65.
Poſitum. II. Od. 6, 5. I. S. 2, 106. 3, 92. I. Epl. 13, 12.
telum rubigine pereat. II. S. 1, 43.
Poſiturus humeris arcum. III. Od. 4, 60.
Poſſe. I. 29, 11. I. S. 2, 109. 6, 121. II. 1, 4. I. Epl. 2, 11. II. 1, 216. 2, 66. A. P. 150. 332. 439.
Poſſem. I. S. 4, 114. 10, 47. II. Epl. 1, 257. 2, 44.
Poſſent. III. Od. 4, 58. IV. 13, 26. II. Epl. 2, 36. 155. A. P. 74.
Poſſes. I. Epl. 2, 26.
quid Marte. IV. Od. 14, 9.
Poſſeſſor oportet valeat. I. Epl. 2, 49.
Poſſet. IV. Od. 4, 27. Ep. 5, 13. 32. I. S. 3, 4. 7, 6. 9, 46. II. 5, 87. 8, 13. I. Epl. 6, 41. 17, 50. II. 1, 107. 164. 2, 133. 135.
Poſſideam. II. S. 3, 236.
Poſſidentem multa non recte beatum vocaveris. IV. Od. 9, 45. 46.
Poſſim. Ep. 17, 78. 79. *Bentl.* I. S. 4, 119. I. Epl. 1, 12. 9, 6. 15, 24.
Poſſint. I. Od. 14, 8.
Poſſis. I. S. 2, 19. 94. 103. II. 3, 76. 138. 7, 70. I. Epl. 1, 28. 35. 66. 16, 29. 69. 18, 52.
nihil majus urbe Roma viſere. C. S. 11.
Poſſit. III. Od. 30, 4. I. S. 3, 30. 4, 16. 9, 24. 55. I. Epl. 1, 39. 2, 17. 4, 9. 6, 2. 12, 3. 19. 14, 25. A. P. 410. *Bentl.* 422.
depellere *pro* depellat. I. S. 2, 6.
dare *pro* det. III. Od. 3, 43.
Poſſum. Ep. 17, 79. I. S. 4, 103. 119. *Bentl.* 8, 20. 10, 84. II. 1, 79. 5, 34. I. Epl. 6, 41. 7, 39. 15, 17. A. P. 56.
Poſſumus. IV. Od. 8, 11.
Poſſunt. I. S. 6, *ita & Bentl.* 53. I. Epl. 1, 82. 13, 17.
honores nil ſine te mei. *Bentl.* I. Od. 26, 10.
Poſt. 3, 29. 12, 33. 15, 35. III. 7, 6. 9, 6. I. S. 2, 120. 3, 102. 4, 88. 6, 40. 55. 61. 122. 8, 36. 10, 33. *&c.*
ad te pericula ventura ſentis. I. Epl. 18, 83.
equitem cura atra ſedet. III. Od. 1, 40.
nummos virtus quærenda. I. Epl. 1, 54.
vina militiam gravem crepat. I. Od. 18, 5.
Poſtem. I. Epl. 1, 5.
Poſtera ætas reſpuet. II. 1, 42.
lux oritur. I. S. 5, 39.
tempeſtas. *ibid.* 96.
Poſterâ laude creſcam recens. III. Od. 30, 7. 8.
Poſteri. II. 19, 2. Ep. 9, 11.
Poſterius. I. S. 4, 59.
Poſtero minimum credula. I. Od. 11, 8.
Poſtes ad non amicos. Ep. 11, 21.
ferratos belli. I. S. 4, 61.
Poſthac. II. 2, 107. 3, 297. II. Epl. 1, 175.
Poſthume. II. Od. 14, 1. bis.
Poſtibus direpta ſigna. IV. 15, 6, 7. 8.
invidendis. III. 1, 45.
Poſtico. I. Epl. 5, 31.
Poſtquam. II. Od. 4, 9. Ep. 17, 13. I. S. 4, 60. 7, 9. 32. II. 3, 18. 171. 275. 7, 15. 8, 57. I. Epl. 10, 37.
Poſtremum. II. S. 2, 132.
Poſtremus. I. Epl. 6, 48.
Poſtulat. I. S. 3, 51. 74.
Poſtulet. II. 5, 17.
Poſuere. 3, 48.
Poſui libera veſtigia. I. Epl. 19, 21.
Poſuiſſe. I. Od. 34, 16. III. 5, 44. 20, 11.
Poſuiſſet. I. S. 3, 42.
Poſuit te nefaſto die. II. Od. 13, 1.
Pota Cupidinem lentum ſollicitas. IV. 13, 5. 6.
Potabis vile Sabinum. I. 20, 1.
Potamus uncti. II. 11, 17.
Potandum. II. S. 7, 32.
Potantia fucum vellera. I. Epl. 10, 27.
Potare culpâ magiſtrâ erat ludus, *alii* cupâ. II. S. 2, 123.
de media die. 8, 3.
feſtis diebus. 3, 143.
incipiam. I. Epl. 5, 14. 15.
Potens *cum genit.*
Diva Cypri. I. Od. 3, 1.
Muſa lyræ imbellis. 6, 10.
Najadum. III. 25, 14.
Silvarum Diana. C. S. 1.
ſui. III. Od. 29, 41.

Po-

Potens matrona. A.P.116.
natura imperet hoc. II.S.1,51.
Roma ſpectat hos Poëtas. II. Epl. 1, 61.
Veneris muneribus. IV. Od. 10, 1.
ex humili Potens. III.30, 12.
Potentes domos linquis inimica. I.35,23.24.
manus terra marique. C. S.53.
Potentem amicum. II.Od.18,12.
Creten centum oppidis. III.27, 33.34.
Potenter. A.P.40.
Potenti juſtitiæ ſic placitum. II. Od.17,15.16.
maris Deo ſuſpendiſſe veſtimenta. I.5,15.16.
Potentior. IV. 1, 17.
Potentiorum. Ep. 2, 8.
Potentis amici cultura inexpertis dulcis. I.Epl.18,86.
imperiis cede. *ibid.* 44. 45.
Potentium. IV. Od. 8, 26.
Potentius armis claris. A.P.289.
ictu fulmineo aurum. III. Od. 16,9.10.11.
Poteras. II.S.1,16. A.P.328.
Poterat (*alii* poteras) A.P.376.
vix riſum compeſcere mappâ. II.S.8,63.64.
Poteris rem tuam ſervare. A.P. 329.
Poterit. I. Od. 27,22. II.S.2,22. 82. 5,77. I.Epl.10,29.
Potero. II.S.2,8.
Poterunt. Ep.16,35. I.Epl.1,37. 12,6. II.2,53. A.P.310.
Potes. III. Od. 11, 13. 17, 13. 27, 58. Ep. 6, 3. 12, 15. 17, 45. I. S. 10, 40. II. 5, 103. 6, 39. 7,88.112. I.Epl.5,1.
Poteſt. I. Od. 28,28. Ep. 9, 14. I. S. 1,34. 3,113. 4, 84. I. Epl.6,30.47.
Poteſtas æqua. A.P.10.
juſta. II.S.7,62.
Poteſtatem. I. 6,9.
Potet. II.3,117.
Poti cadi fæce tenus. III.Od. 15, 16.
Potietur hæres divitiis. II.3,20.
Potionibus uſitatis. Ep.5,73.
Potiore alite muros ductos. IV. Od.6,23.24.
centum ſignis. IV.Od.2,19.
cœnis Pontificum. II.14,28.
metallis. I. Epl.11,39.
pane mellitis placentis egeo. 10,11.
Potior Ariſtippi ſententia. I. Epl. 17,17.
interdicta voluptas patria. 6, 64.
militia. I.S.1,17.
puella. I.Epl.5,27.
quiſquam brachia candida cervici juvenis dabat. III. Od. 9,2.3.
ſententia. Ep.16,17.
Potiorem locum rure. I. Epl.10, 14.
Potiori dare noctes. Ep. 15, 13.
facilis. II. S. 5, 76.
Potis. *Bentl.* III.Od.17,13.
Potius. I. Od. 2,49. 18,6. II.9, 18. III. 28, 1. I. S. 1, 109. II. 2, 24. 3, 263. I. Epl. 6, 23. 10,48. 13,7. II.2,197.
Potor Rhodani. II.Od.20,20.
Potorem. II.S.4,59.
Potores. 8,37. I.Epl.18,91.
Potoribus. I.Epl.19,3.
Potuere. III.Od.11,30.31.
Potuiſſe. II.4, 19.
Potuit. III. 14, 19.
Potum. II.Epl.2,215.
Potus. I.S.4,88. II.3,255.
ad arma dicenda profiluit. I. Epl.19,7.8.
comminxit lectum. I.S.3,90.
Præ campo cuncta ſordent. I.Epl. 11,4.
Præbeat aurem patientem culturæ. Ep.1,40.
votis. I.S.1,22.
uſum. *ibid.* 73.
Præbebit aquam convivis. II. 2, 69.
Præbente. III.Od.19,7.
conſilium. IV.14,14.15.
Muræna domum. I.S.5,38.
Præbentem ſpectacula mimo. II. Epl.1,198.
Præbere. I.6,41. 14,24.
ſcurrantis ſpeciem. 18,2.
Præberi ſumptus ex re. I.S.6, 80.
Præbes frigus amabile. III.Od.13, 10.12.
Præbet aquam. I.S.4,88.
brumas tepidas Jupiter. II. Od. 6,17.18.
exemplum grave. IV.11,26.
Præcanum. I.Epl.20,24.
Præcedentibus. 2, 71.
Præcedere. I.S.9,42.
Præcedet. Ep. 6, 8.
Præcepit. II. S. 2, 2.
Præceps alea nudat. I.Epl.18,21.
Anio. I.Od.7,13.
facundia. A.P.217.
per mala fertur. I.S.4,30.31.
Præcepta canam. II. 4,11.
in Ariſtippi relabor. I. Epl. 1, 18.
mira deſcripſi docilis. II. S. 3, 33.34.
vitæ beatæ haurire. 4, 95.
Præceptis amicis pectus format. II. Epl.1,128.
novis ſigna ponere. II.S.4,2.
Præceptum auriculis inſtillare. I. Epl.8,16.
Præcidere belli cauſam. 2, 9.
Præcincti pueri. II.S.8,70.
Præcinctis. I. 5, 6.
Præcipe lugubres cantus. I. Od. 24,2.3.
Præcipitat. II.S.3,277.
Præcipitem Africum timuit. I. Od. 3, 12.
ſe dedit tecto. I.S.2,41.
Præcipiti. II. 3,293.
Præcipue. I. Epl. 1, 108. II. 1, 261.
Præclara minantis vultus. II. S. 3, 9.
Præclaram rem ingluvie ſtringat. I.2,8.
Præclare ſenator. 6, 110.
Præclaro patre. 6, 64.
Præco. 6, 86.
cogit turbas ad emendas merces. A.P.419.
Præconem. I.Epl.7,56.
Præconis. Ep.4,12.
Præcordia condita verax Liber aperit. I.S.4,89.
proluerit mulſo. II. 4, 26.27.
tenta ſpiritu levare. Ep. 17,26.
Præcordiis inquietis aſſidens. 5, 95.
meis bilis libera inæſtuet. 11, 15.16.
in Præcordiis quid veneni ſævit. 3,5.

Præcurrere vitâ amicos regum licet. I. Epl. 10, 33.
Præcurreret equis albis Barros. I. S. 7, 8.
Præda luporum rapacium cervi. IV. Od. 4, 50.
major tibi cedat. III. 20, 7. 8.
opima. Ep. 10, 21.
rejecta quam fert Mercurius præsens. II. S. 3, 68.
Prædæ majoris quicquid nactus erat. I. Epl. 15, 38.
teneræ succus defluat. III. Od. 27, 54. 55.
Prædam adjecisse. 6, 11.
Prædantur anni euntes singula. II. Epl. 2, 55.
Prædia daturus. II. S. 6, 56.
duo. 3, 168.
vendit. 7, 110.
Prædonum in turbam acrem incidit. I. 2, 42. 43.
Præferat. II. Epl. 2, 184.
Prægestientis. II. Od. 5, 9.
Prægnans canis. III. 27, 9.
Prægravat animum. II. S. 2, 78.
artes. II. Epl. 1, 13.
Prælambens omne quod affert (prælibans. *Bentl.*) II. S. 6, 109.
Prælia Cæsaris dices historiis pedestribus. II. Od. 12, 9. 10.
campestria sustineas. I. Epl. 18, 54.
conjugibus loquenda geret. IV. Od. 4, 67. 68.
dura inaudax fugies. III. 20, 3. 4.
frustra destinat. 13, 5. 6.
impia. II. 1, 30.
loqui. IV. 15, 1.
Musis dicenda. 9, 21. 22.
picta rubrica aut carbone. II. S. 7, 98.
Thyoneus confundet cum Marte. I. Od. 17, 23. 24.
virginum cantamus. 6, 17. 19.
in Prælia inermem trudit. I. Epl. 5, 17.
Præliis audax. I. Od. 12, 21.
Prælium grave commisit. IV. 14, 14. 15.
Prælo Caleno uvam domitam bibes. I. 20, 9. 10.
Prælucet Bajis amœnis nullus sinus. I. Epl. 1, 83.
Præmia doctarum frontium hederæ. I. Od. 1, 29.
fortium Grajorum. IV. Od. 8, 3, 4.
grandia laturus meritorum. II. Epl. 2, 38.
jucunda captat. Ep. 2, 36.
multa laborum laturus. II. S. 1, 11. 12.
posci. II. Epl. 1, 78.
prima hederæ victricis feres. I. 3, 25.
ridentes. I. S. 5, 35.
urbanæ frontis. I. Epl. 9, 11.
Prænestæ. 2, 2.
frigidum. III. Od. 4, 22. 23.
Prænestinus. I. S. 7, 28.
Præniteat læsa fide. I. Od. 33, 4.
Prænomine auriculæ molles gaudent. II. S. 5, 32. 33.
Præparat. I. Epl. 7, 84.
Præparatum bene pectus. II. Od. 10, 14. 15.
Præponens ultima primis. I. S. 4, 59.
Præponere olivam undique frondi decerptam. I. Od. 7, 7.
urbem silvis feris. II. S. 6, 92.
Præpositio casui postposita.
te adversum. I. Epl. 1, 75. *vide* inter.
Præpositio remota a casu suo.
inter errem nuda leones. III. Od. 27, 51.
Præroso hamo fugerit. II. S. 5, 25.
Prærupti nemoris. 6, 91.
Præscribe. 1, 5.
Præscripta ad munia surgit. 2, 81.
Præscriptum Romuli. II. Od. 15, 10. 11.
intra Præscriptum equitare. II. 9, 23. 24.
Præsectum decies castigare ad unguem. *Bentl.* A. P. 294.
Præsens ætas. II. Epl. 1, 42.
habebitur divus. III. Od. 5, 2.
in tempus omittas. A. P. 44.
Italiæ tutela. IV. Od. 14, 43. 44.
Mercurius. II. S. 3, 68.
mortale corpus de imo gradu tollere. I. Od. 35, 2. 3.
narret facundia. A. P. 184.
in Præsens lætus. II. Od. 16, 25.
Præsens pro præterito.
studet *pro* studuit. A. P. 412.
Præsente. *ibid.* 59.
Præsentes Austri. II. S. 2, 41.
Præsenti. II. Epl. 1, 15.
Præsentia sentit numina. II. Epl. 1, 134.
Præsentibus. Ep. 1, 22.
Præsentis horæ dona lætus cape. III. Od. 8, 27.
Præsepe certum teneret. I. Epl. 15, 28.
Præsertim. I. S. 6, 51. I. Epl. 18, 50. A. P. 383.
Præsidio scaphæ. III. Od. 29, 62.
tuo fidentem tuteris. I. Epl. 18, 81.
Veneris ferox. I. Od. 15, 13.
Præsidium insigne mœstis reis. II. 1, 13.
meum. I. 1, 2.
regale loco dejecit. II. Epl. 2, 30.
Præstabo. I. 7, 24.
Præstant facie. II. S. 4, 71.
me tibi incolumem. I. Epl. 16, 16.
Præstantia vitam balnea. 11, 13. 14.
Præstat fortunatum. 6, 49.
Præstent quantum petitis dimissa. 7, 96. 97.
Præstes Hesperiæ ferias. IV. Od. 5, 37. 38.
Præstet amorem. I. S. 1, 87.
Præsto est. 2, 117.
Præsumis mollitiem validus. II. 2, 87.
Præter. I. Od. 3, 4. 6, 20. II. 1, 24. 6, 13. 14, 23. III. 27, 31. Ep. 16, 40. I. S. 2, 94. 115. *&c.*
pro supra. Ep. 3, 9. 11, 4. II. S. 5, 1. II. Epl. 2, 65.
Præteragendus equus diversoria nota. I. Epl. 15, 10. 11.
Præterea. I. S. 1, 23. II. 3, 179. 5, 45. 8, 71.
Prætereo amicos prudens. I. S. 10, 87. 88.
sapiens vasa argentea. II. 7, 73.
Prætereunt *pro* negligunt. A. P. 342.
flumina. IV. Od. 7, 4.
Prætereunte lympha. II. 11, 20.
Præteritum pro præsenti.
ignovisse velimus *pro* ignoscere. A. P. 347.
Præterit. indic. potent.
depulit *pro* depellere potuit. I. Epl. 10. 38.

Præ-

Præterit. ſubjunct. potent.
contulerim *pro* velim conferre. I. S. 5, 44.
crediderim *pro* potui credere. I. Epl. 2, 5.
dederim *pro* velim dare. I. S. 4, 39. 10, 5.
obtulerim *pro* velim offerre. 3, 64.
Prætereuntium digito monſtror. IV. Od. 3, 22.
Præterita. I. S. 9, 36.
Præteritum. 1, 116.
Prætextam. 5, 36.
Prætextas. A. P. 288.
Prætor. II. S. 3, 181. 218. II. Epl. 2, 34.
Prætore. I. Epl. 1, 103.
Bruto. I. S. 7, 18.
Luſco. 5, 34.
Prætorem. 6, 108.
Prætorius autor. II. 2, 50.
Prætulerim ſcriptor videri delirus inersque. II. Epl. 2, 126.
Prætulit honeſtum utili judex. IV. Od. 9, 41.
Prævertamur illuc. I. S. 3, 38.
Prævideas malè. *Bentl. ibid.* 25.
Prævidiſſet. I. Epl. 7, 69.
Prandere. II. S. 3, 245.
Pranderet olus. I. Epl. 17, 13.
Prandia finiet nigris moris. II. S. 4, 22. 23.
Pranſæ. A. P. 340.
Pranſi. I. S. 5, 125.
Pranſus non avide. 6, 127.
Prata albicant canis pruinis. I. Od. 4, 4.
amantis Lapathi herba. Ep. 2, 57.
rigent. IV. Od. 12, 3.
Pratenſibus fungis optima natura eſt. II. S. 4, 22. 23.
Pratis. III. Od. 18, 11. 27, 29. I. Epl. 16, 3.
Prato. I. Epl. 14, 30.
Prava jubentium ardor. III. Od. 3, 2.
Pravâ ambitione. I. S. 6, 51. 52.
Prava bellua. II. S. 7, 70. 71.
Pravè. 3, 87. II. Epl. 1, 266. A. P. 88.
ſectum unguem. I. Epl. 1, 104.
Pravi cupidinis elementa eradenda. III. Od. 24, 51. 52.
docilis juventus Romana. II. S. 2, 52.
Pravis obnoxia. II. S. 7, 8.
talis male fultum. I. 3, 48.
Pravo naſo vivere. A. P. 36.
Pravorum. II. S. 3, 244.
Pravum de alio detorſeris (pravus *Bentl.*) 2, 55.
Pravus hoc ſtudio facis. I. 4, 79.
Precamur. I. Od. 2, 30. C. S. 3.
Precari. I. Epl. 18, 106.
Precati. II. S. 7, 36.
Precatus. 3, 203.
Prece blanda ducere. A. P. 395. 396.
cogit. I. Epl. 9, 2.
docta. II. 1, 135.
fatigent Veſtam. I. Od. 2, 26. 28.
hac te oro. II. S. 6, 13.
motus. I. Od. 21, 16.
multa nitere. I. Epl. 13, 18.
permutet dominos. II. 2, 173. 174.
ſuſcitabo corvum oſcinem. III. Od. 27, 11.
tacita. I. Epl. 16, 14.
te ambit ſollicita pauper. I. Od. 21, 5.
te multa proſequitur. IV. 5, 33.
victi. Ep. 17, 43.
Preceris. II. S. 8, 75.
Preces ad miſeras decurrere. III. Od. 29, 58. 59.
ad Jovem averſum. Ep. 10, 18.
blandæ te revocant. I. Od. 4, 8.
obſeratis auribus fundis. Ep. 17, 53.
te non curvant. III. Od. 10, 13. 16.
Thyeſteas miſit. Ep. 5, 86.
virorum curet. C. S. 70.
unde diſceret. II. Epl. 1, 133.
Precetur Deos. A. P. 200.
Precibus fata recludere. I. Od. 24, 17.
inultis non linquar. 18, 33.
vocat. IV. 5, 13.
urget iratis. II. S. 6, 29. 30.
Precor. I. Od. 3, 7. IV. 1, 2. bis. Ep. 3, 20.
cum mente integra. I. Od. 31, 18. 19.
per decus inane purpuræ. Ep. 5, 7.
Premam terra. Ep. 1, 33.
Premant Calæna falce vitem. I. Od. 31, 9. 10.
Premat extra limen. I. Epl. 19, 36.
obſcurum orbem lunæ. I. Epl. 12, 18.
Prematur in nonum annum. A. P. 388.
Premendo littus. II. Od. 10, 3. 4.
Premerer ſacra lauro. III. 4, 18. 19.
Premet quem ſua culpa. I. Epl. 18, 79.
te nox. I. Od. 4, 16.
Premit comes atra. II. S. 7, 115.
crimine turpi. A. P. 262.
culpam pœna comes. IV. Od. 5, 24.
Deus futuri temporis exitum nocte caliginoſa. III. 29, 30.
dura cuſtodia matrum. I. Epl. 1, 22.
ſitus informis. II. 2, 118.
Premunt columnas trabes. II. Od. 18, 3. 4.
olidæ capræ convivia. I. Epl. 5, 29.
Premuntur. II. 1, 189.
Prenſare manu. I. S. 9, 64.
Prenſus in potenti Ægeo. II. Od. 16, 12.
Preſſa bacca. II. S. 4, 69.
capillis Balanus. III. Od. 29, 4.
malo voces Deos. I. 14, 10.
Preſſa mella condit amphoris. Ep. 2, 15.
vina. Ep. 13, 6.
Preſſi pede. I. Epl. 19, 22.
Preſſis pullis ranæ vituli pede. II. S. 3, 314.
Preſſiſſe laqueo collum. I. Epl. 16, 37.
Preſſit. II. S. 8, 46.
Preſſo cubito remanere. I. Od. 27, 8.
Preſſum Liberum Calibus ducere. IV. Od. 12, 14.
Pretio mercemur cadum. III. 19, 5. 6.
permutet dominos. II. Epl. 2, 173, 174.
ſtet magno. I. S. 2, 121. 122.
unius aſſis licuiſſe. 6, 13. 14.
in Pretio eſt. A. P. 372.
Pretioſa veſtimenta. I. Epl. 18, 32.
Pretioſus emptor dedecorum. III. Od. 6, 32.

Pretium avellier mavis. I. S. 2, 103. 104.
chartis quotus annus arroget. II. Epl. 1, 35.
eſt mori. III. Od. 24, 24.
ferat ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
habes. I. 16, 47.
laquei. II. S. 2, 99.
muneri dicere. VI. Od. 8, 12.
nanciſcentur. A. P. 199.
recte petit. I. Epl. 17, 42.
in Pretium converſo Deo. III. Od. 16, 8.
Priami aulam falleret. IV. 6, 15. 16.
buſto. III. 3, 40.
domus. *ibid.* 26.
fortunam. A. P. 137.
populus. II. S. 3, 195.
regnum. I. Od. 15, 8.
Priamidem Hectora. I. S. 7, 12.
Priamus. II. 3, 195.
dives. I. Od. 10, 14.
Priape. Ep. 2, 21.
Priapum. I. S. 8, 2.
Pridem. II. 2, 46. I. Epl. 14, 27. A. P. 254.
Prima. I. S. 1, 26. II. 8, 45. I. Epl. 1, 1. 7, 5. II. 2, 98. A. P. 61.
cera quid ſecundo verſu velit. II. S. 5, 53. 54.
eſca placaverit iratum ventrem. 8, 5.
fides mihi ſit. I. Epl. 18, 17.
ſapientia caruiſſe ſtultitia. 1, 41.
tellus utinam tuliſſet. II. S. 2, 93.
Primâ nocte claudam domum. III. Od. 7, 29.
hirundine. I. Epl. 7, 13.
Prima præmia hederæ victricis feres. I. Epl. 3, 25.
Primæ. IV. Od. 6, 31.
Primam. I. Epl. 17, 6.
Prime ſodalium. II. Od. 7, 5.
Primis. III. 13, 5. Ep. 4, 15. I. S. 3, 99. 4, 59. II. 2, 71. I. Epl. 20, 23.
Primo. III. Od. 7, 2. A. P. 152.
Primores. II. S. 1, 69.
Primorum. II. Epl. 2, 204.
Primos. II. S. 6, 21.
aditus habet difficiles. I. 9, 55.
& extremos metendo. IV. Od. 14, 31.
Primum. I. Od. 32, 5. II. 13, 2. I. S. 4, 39. II. 3, 41. 307. I. Epl. 1, 53. 8, 15. 10, 13. II. 1, 93. 2, 49. 92. A. P. 75. 103.
Primum equum certamine. A. P. 84.
Primus. I. Od. 3, 12. IV. 4, 41. 9, 17. 24. I. S. 6, 83. II. 1, 63. 4, 73. 74. 8, 51. I. Epl. 6, 48. 19, 23. A. P. 130. 254.
Princeps. I. Od. 2, 50. III. 30, 13. I. Epl. 19, 23.
pro primus. III. Od. 17, 7.
Principe Cæſare *adjectivè*. I. 21, 14.
te. II. Epl. 1, 256.
Principi limo. I. Od. 16, 13. 14.
Principibus viris placuiſſe. I. Epl. 17, 35.
Principium carminis eſto. II. S. 6, 22. 23.
& fons. A. P. 309.
omne huc refer. III. Od. 6, 6.
Principum amicitias graves. II. 1, 2. 3.
maxime. IV. 14, 6.
Prior. I. S. 5, 56. II. 7, 19. II. Epl. 1, 55.
bellante imperet. C. S. 51.
cœna. I. Epl. 5, 27.
flore color *pro* melior. IV. Od. 10, 4.
jubet ſalvere. I. Epl. 7, 66.
reſpondeat officio. II. S. 6, 64.
Priorem. 5, 30.
virtutibus eſſe. I. Epl. 18, 27.
Priores. II. Od. 8, 18. III. 17, 2. IV. 9, 5. II. Epl. 2, 204.
Priori. II. Od. 15, 8.
vitæ me redde. I. Epl. 7, 95.
Priſca Comœdia. I. S. 4, 2.
gens mortalium. Ep. 2, 2.
Venus redit. III. Od. 9, 17.
Priſcæ arti addidit luxuriam. A. P. 214.
Priſci agricolæ. II. Epl. 1, 193.
Catonis. III. Od. 21, 11.
Priſcis Catonibus atque Cethegis. II. Epl. 2, 117.
Priſco ab Inacho natus. II. Od. 3, 21.
Cratino. I. Epl. 19, 1.
Priſcum in aurum redeant tempora. IV. Od. 2, 39. 40.
Priſcus pudor. C. S. 57. 58.
Priſcus. *nom. propr.* II. S. 7, 9.
Priva triremis. I. Epl. 1, 93.
Privata deduci triumpho mulier. I. Od. 37, 31. 32.
Privatas opes. I. Epl. 3, 16.
Privati juris. A. P. 131.
Privatis. II. Od. 15, 15.
publica ſecernere. A. P. 397.
Privato. I. S. 6, 26.
Privatus cenſus. II. Od. 15, 13.
magis beatus vivam te rege. I. S. 3, 142.
nimium cavere parce. III. Od. 8, 26.
Privet formidine. II. S. 7, 77.
Privignis temperat mulier. III. Od. 24, 18.
Privignus. I. Epl. 3, 2.
Privos mutantur in annos. *Bentl.* A. P. 60
Prius. I. Od. 3, 32. 12, 13. 33. 18, 1. 25, 5. II. 4, 2. III. 1, 2. Ep. 5, 79. I. S. 4, 58. 102. 8, 8. II. 3, 252. 5, 73. A. P. 415.
alio ore non dictum. I. Epl. 19 32.
Deos apprecati. IV. Od. 15, 28.
exacta tenui ratione. II. S. 4, 36.
nil vita cœlibe. I. Epl. 1, 88.
nos natura format ad omnem habitum fortunæ. A. P. 108. 109.
orto ſole calamum poſco. II. Epl. 1, 112. 113.
Satyris illuſtrem. II. S. 6, 17.
Privum. 5, 11.
Pro. III. Od. 9, 11. 15. 19, 2. I. S. 3, 61. II. 7, 16. I. Epl. 7, 24.
corpore nummos dedit. I. S. 2, 43.
muta agna gnatam devovet. II. 3, 219.
patria mori dulce & decorum eſt. III. Od. 2, 13.
paupere levi ſpondere. A. P. 423.
pudicis conjugibus ictus excepit. IV. Od. 9, 23. 24.
quæſtu facit ſumptum. I. S. 2, 19.
ſollicitis reis non tacitus. IV. Od. 1, 14.
vitulâ dulcem natam ſtatuis. II. S. 3, 199.

Proh,

Proh. III. Od. 5, 7.
Proavi. A. P. 270.
Proba. Ep. 17, 40.
Probam pauperiem quæro ſine dote. III. Od. 29, 55. 56.
Probante. I. 2, 19.
Probantes. I. Epl. 1, 82.
Probas vocari Lucina. C. S. 15.
Probat. II. Epl. 1, 263. A. P. 249.
Probes. I. Epl. 17, 16.
Probet. I. S. 1, 109. 10, 82.
Probos mores juventæ facili date Dii. C. S. 45. *alii legunt* docili.
vixiſſe nullis ortos majoribus. I. S. 6, 10. 11.
Probroſis ruinis Italia altior Carthago. III. Od. 5, 39. 40.
Probus. I. S. 3, 56. II. Epl. 1, 39.
Procaces vernas. II. S. 6, 66.
Procax Muſa. II. Od. 1, 37.
Procedere recte. I. S. 2, 37.
ſentimus lintrem. 5, 20. 21.
Procedis (procedit. *Bentl.*) IV. Od. 2, 49.
Procedit. II. S. 8, 14.
Procellæ inæquales vexant mare. II. Od. 9, 2. 3.
Procellæ veloci te crede. III. 27, 62. 63.
Procellæ timidus. A. P. 28.
Procellas horreſcis cautus. II. Od. 10, 2. 3.
Procellis Africis mugiat malus. III. 29, 57. 58.
Procera. II. S. 5, 64.
ilex. Ep. 15, 5.
Proceras fraxinos manibus vertere. III. Od. 25, 16.
Proceros lupos. II. S. 2, 36.
Proceſſerit. A. P. 127.
Proci. II. S. 5, 78.
Procidit late. IV. Od. 6, 11.
rex. Ep. 17, 13.
Procis difficilem Penelopen. III. Od. 10, 11.
intacta apotheca. II. S. 5, 7.
Procudere nummum. *Bentl.* A. P. 59.
Procudit enſes ira. IV. Od. 15, 19.
Procul. Ep. 2, 1. I. S. 6, 52. I. Epl. 7, 32. 11, 10. II. 2, 95. 199.
chartis vitium abfore. I. S. 4, 101.
eſto ira omnis & clamor. III. Od. 8, 15. 16.
procul abeſſe. *Bentl.* II. Epl. 2, 199.
Proculejus vivet extento ævo. II. Od. 2, 5.
Procurare. I. Epl. 5, 21.
Procurrerit Apenninus in mare. Ep. 16, 29.
Procurrunt acres in jus. I. S. 7, 20. 21.
Procyon jam furit. III. Od. 29, 18.
Prodeat operata divis juſtis. 14, 6.
Prodentem gaudia vultum. II. S. 5, 104.
Proderit anus Pelignas ditaſſe (proderat. *Bentl.*) Ep. 17, 60.
Prodeſſe. I. Epl. 17, 11. A. P. 333.
Prodeſt. I. Od. 28, 4. I. S. 2, 113. I. Epl. 1, 25.
Prodiderit fide commiſſa. I. S. 3, 95.
Prodiga arcani fides. I. Od. 18, 16.
Prodigialiter variare rem unam. A. P. 29.
Prodigum animæ magnæ. I. Od. 12, 37. 38.
Prodigus æris. A. P. 164.
care emit. II. Epl. 1, 238.
donat quæ odit & ſpernit. I. 7, 20.
eſſe dicatur. I. S. 2, 4. 5.
multæ herbæ. I. Epl. 7, 42.
tua ſpargas. II. 2, 195.
Prodire. I. 1, 32.
Prodis publica jura juvenum. II. Od. 8, 7. 8.
turpis ex judice. II. S. 7, 54. 55.
Proditor puellæ riſus. I. Od. 9, 21. 22.
Prodocet Janus hæc. *Bentl.* I. Epl. 1, 55.
Producas ſobolem. C. S. 17.
Producent. III. Od. 21, 23.
Producere nomen. A. P. 59.
Productior. *ibid.* 189.
Produxerit uſus genitor. II. Epl. 2, 119.
Produximus cœnam jucunde (producimus. *Bentl.*) I. S. 5, 70.
Produxit. II. Od. 13, 3.
Prœtum credulum. III. 7, 13.
Profanis ſacra miſcebis. I. Epl. 16, 57.
ſecernere. A. P. 397.
Profanum vulgus odi. III. Od. 1, 1.
Profari. I. S. 6, 57.
Profeci. II. Epl. 2, 23.
Profecto. A. P. 315.
Proferat. I. Epl. 12, 18.
Proferet ætas in apricum. 6, 24.
diem. I. Od. 15, 33.
in lucem. II. Epl. 2, 116.
Proferre pedem pudor vetet. A. P. 135.
Proferres ignota. *ibid.* 130.
Profeſſis. *ibid.* 14.
Profeſſus. I. Epl. 18, 2.
animi grandia. A. P. 27.
Profeſta. II. S. 2, 116.
Profeſtis diebus. 3, 143. 144.
lucibus. IV. Od. 15, 25.
Proficeret. I. S. 3, 6.
Proficiente nihil herba curarier. II. Epl. 2, 151.
Proficiſcentem. I. 13, 1.
Proficiſcenti. II. 2, 20.
Proficiunt vanæ leges ſine moribus. III. Od. 24, 35. 36.
Profore. I. Epl. 8, 11.
Profugi Scythæ. I. Od. 35, 9.
Profugit. Ep. 16, 18.
Profugus Scythes. IV. Od. 14, 42.
Profundo merſes. 4, 41.
ore ruit. 2, 7. 8.
Profundum Danubium bibunt. 15, 21.
Progenerant. 4, 32.
Progeniem Veneris almæ canemus. 15, 31. 32.
vitioſiorem. III. 6, 48.
Progenies Arri. II. S. 3, 243.
regum. III. Od. 29, 1.
Prognatos. I. S. 6, 78.
Prognatum. 2, 70.
Prognatus. II. 1, 26.
Progne vertatur in avem. A. P. 187.
Prohibebat. I. S. 6, 57.
Prohibent iniquæ Parcæ. II. Od. 6, 9.
Prohibete. I. S. 8, 20.
concubitu. A. P. 398.
corpus chiragra. I. Epl. 1, 31.
Prohibet. III. Od. 19, 15.
Prohibete Bacchum rixis. I. 27, 3. 4.
Projecerit ſe huc. *Bentl.* A. P. 462.
Projecta præda. *Bentl.* Ep. 10, 22.
Projectis. II. S. 7, 53.

Projectum ante forcs. *Bentl.* III. Od. 10, 3.
cibum odoraris. Ep. 6, 10.
Projectus ad ingentem frumenti acervum. II. S. 3, 112.
Projicere. II. S. 3, 100.
Projicit. A. P. 97.
Prole. IV. Od. 15, 27.
similis puerperæ laudantur. 5, 23.
Prolem Dii date. C. S. 47.
Proles masculæ. III. Od. 6, 37. 38.
Niobæa. IV. 6, 1.
Ulyssei patientis. I. Epl. 7, 40.
Prolis novæ feraci. C. S. 19.
Prolueris mulso præcordia. II. S. 4, 26. 27.
Prolutus vappa. I. 5, 16.
Promat miracula. A. P. 144.
Prome. III. Od. 28, 2.
Promens obscura. I. 34, 14.
vina dulcia. Ep. 2, 47.
Promere clienti jura. II. Epl. 1, 104.
vina. III. Od. 21, 8.
Promes. A. P. 183.
Promethea. II. Od. 18, 35.
Prometheus. I. 16, 13. II. 13, 37. Ep. 17, 67.
Prominere ore. Ep. 5, 35.
Prominet. I. Od. 21, 6.
Promis diem. C. S. 9. 10.
sagittas. III. Od. 20, 9. 10.
Promisit. I. 7, 28.
Promissa Triquetra militibus. II. S. 6, 55.
Promissa multa fidem levant. II. Epl. 2, 10.
quo cadant. 1, 52.
Promissi. A. P. 45.
Promissis aliquid dignum dic. II. S. 3, 6.
Promissor. A. P. 138.
Promissum. Ep. 14, 7.
Promit. II. S. 4, 47.
Promittere. I. 4, 102.
Promittit. 6, 34. I. Epl. 7, 81.
Promitto. I. S. 4, 103.
Promittunt medici quod medicorum est. II. Epl. 1, 115. 116.
Promorat loco arcana. Ep. 11, 14.
Promptæ amphoræ modus. I. Od. 36, 11.
Pronus. II. S. 2, 16.
Pronos in annos silvæ mutantur. A. P. 60.
menses. IV. Od. 6, 39. 40.
rivos. I. 29, 11.
Pronum rivum. I. Epl. 10, 21.
Pronus Orion. III. Od. 27, 18.
plus æquo in obsequium. I. Epl. 18, 10.
Propagine vitium altas populos maritat. Ep. 2, 9. 10.
Prope. I. Od. 28, 3. III. 8, 7. 15, 13. IV. 1, 19. 6, 3. 14, 20. I. S. 3, 98. *&c.*
flumen Tanain orti. IV. Od. 15, 24.
mancum officiis talibus. II. Epl. 2, 21.
omnes stulti. II. S. 3, 32.
Properabantur. Ep. 12, 22.
Properabat tectum flamma lambere. I. S. 5, 73. 74.
Properantes. Ep. 2, 62.
Properantis aquæ per rivos amœnos. A. P. 17.
Properaret. III. Od. 5, 48.
Properas. IV. 12, 21.
Properat. Ep. 12, 9.
Propere. III. Od. 19, 9.
Properemus parvi & ampli. I. Epl. 3, 28.
Properent. I. Od. 30, 6.
me funesto veterno arcere. I. Epl. 8, 10.
Properes amando Sybarin perdere. I. Od. 8, 2. 3.
Properet. III. Od. 14, 21. 24, 62.
Propero. I. S. 9, 40.
Propinquam molem nubibus arduis. III. Od. 29, 10.
Propinqui nimium solis. I. 22, 21. 22.
Propinquis charis. I. S. 1, 83.
Propinquos ad sanos abeat tutela. II. 3, 218.
obstantes dimovit. III. Od. 5, 51.
Propior. II. S. 6, 40.
Propiora. I. 4, 42.
Propius. II. 3, 80. 6, 52. I. Epl. 1, 67. 10, 28. 16, 11. A. P. 361.
Proponi. II. Epl. 1, 265.
Propositi tenacem virum. III. Od. 3, 1.
victor. I. Epl. 13, 11.
Proposito. A. P. 195.
Propositum iter peragunt. II. S. 6, 99.
urget. 7, 6. 7.
Proposuit nobis utile exemplar. I. Epl. 2, 18.
siccis omnia dura Deus. I. Od. 18, 3.
Propriâ in pelle quiescm. I. S. 6, 22.
Propria mihi hæc munera faxis. II. 6, 5.
Propriæ. 2, 129.
opis dissimulator. I. Epl. 9, 9.
Propriam laurum. II. Od. 2, 22.
Proprie communia dicere. A. P. 128.
Propriis excussus. II. S. 3, 20.
libris ambustum. I. 10, 63. 64.
tuberibus amicum offendat. 3, 73.
Proprio horreo condidit. I. Od. 1, 9.
Jambo rabies armavit. A. P. 79.
natali sanctior. IV. Od. 11, 18.
Proprios. III. 1, 5.
Lares. Ep. 16, 19.
ungues cultello purgantem. I. Epl. 7, 51.
Proprium. II. S. 7, 89. I. Epl. 17, 5. II. 2, 158. 172.
consilium. I. S. 4, 133.
Proprium ante Larem vescor. II. S. 6, 66.
Proprium nomen pro patronymico.
Afra avis. Ep. 2, 53.
cochlea. II. S. 4, 58.
Afri serpentes. 8, 95.
Itala tellus. 6, 56.
Laurens aper. 4, 42.
Lyda tibia. IV. Od. 15, 30.
Marsa cohors. II. 20, 18.
Marsæ voces. Ep. 5, 76.
Maura unda. II. Od. 6, 3.
Mauri angues. III. 10, 18.
Mauris jaculis eget. I. 22, 2.
Medum flumen. II. 9, 21.
Medus acinaces. I. 27, 5.
rex. III. 5, 9.
Sardum mel. A. P. 375.
Syra merx. I. Od. 31, 12.
Thessala vox. Ep. 5, 45.
Tiburte viâ. I. S. 6, 108.
Umber aper. II. 4, 40.
Proprius. II. S. 2, 134.
Propter. I. 5, 7. II. 3, 102. I. Epl. 2, 6.

Propugnacula navium. Ep. 1, 1. 2.
Propugnat nugis armatus. I. Epl. 18, 16.
Propulit nido. IV. Od. 4, 6.
Prorepit. I. S. 1, 37.
Prorepſerunt. 3, 99.
Proriperet. I. Od. 8, 16.
Prorogat ævum. A. P. 346.
horam vivendi. I. Epl. 2, 41.
Proroget ævum (prorogat *Bentl.*) C. S. 68.
Prorſus. I. S. V, 70.
Proruas pede columnam ſtantem *activè*. I. Od. 35, 13, 14.
Proruet victorem (proruit *Bentl.*) *activè*. IV. 4, 66.
Proſcripti. I. S. 7, 1.
Proſequar hinc. *Bentl.* 9, 16.
Proſequitur mero. IV. Od. 5, 33.
Proſerpina imperioſa me trahit. II. S. 5, 109. 110.
ſæva nullum caput fugit. I. Od. 28, 19. 20.
Proſerpinæ furvæ regna. II. 13, 21.
per regna te oro. Ep. 17, 2.
Proſiliet. II. S. 7, 74.
Proſilit. I. 5, 21.
Proſiluit. I. Epl. 19, 8.
Proſit. 16, 72. A. P. 410.
Proſpectat greges errantes. Ep. 2, 12.
Proſpera. IV. Od. 14, 37.
Proſperam. 6, 39.
Proſpiciens. III. 2, 8.
Proſpicit agros longos. I. Epl. 10, 23.
Proſtes. 20, 2.
Proſunt furibus. 6, 46.
nil honores mei ſine te. I. Od. 26, 9. 10.
Protea vultus mutantem teneam nodo. I. Epl. 1, 90.
Proteret Marte Pœnos. III. Od. 5, 34.
Proterit. IV. 7, 9.
Proterva. II. 5, 15.
Protervæ Cynaræ. I. Epl. 7, 28.
rixæ. III. Od. 14, 26.
Protervi juvenes. I. 25, 2.
Protervis Satyris intererit. A. P. 233.
ventis. I. Od. 26, 2. 3.
Protervitas grata. 19, 7.
Protervo merito. III. 11, 11. 12.
Protervum. I. Od. 17, 24.
Protervus Africus. Ep. 16, 22.
Protinus. III. Od. 3, 30. II. S. 5, 21. I. Epl. 18, 67.
Proteus. II. S. 3, 71.
Protulerit nova rerum nomina. A. P. 57. 58.
Protulit. IV. Od. 8, 6.
luna vaga os decorum. I. S. 8, 21. 22.
Provehunt Dii in majus. III. Od. 4, 66. 67.
Provida mens. 5, 13.
Providus. I. Epl. 2, 19.
auſpex. III. Od. 27, 8.
Proviſæ frugis in annum copia *pro* collectæ. I. Epl. 18, 109. 110.
Proviſam. A. P. 311.
Proviſor tardus utilium. *ibid.* 164.
Provocat. I. S. 4, 14.
Provoces. Ep. 8, 19.
Prout. II. S. 6, 67.
Proxima. I. 5, 45. A. P. 338.
Proximos. I. Od. 12, 19.
agri terminos revellis. II. 18, 23. 24.
Proximum. III. 24, 47.
Proximus. I. S. 9, 54. II. 6, 9. I. Epl. 18. 84.
Prudens animus. IV. Od. 9, 34. 36.
anus. Ep. 17, 47.
Deus. I. Od. 3, 21. 22.
divos placavi ſanguine. II. S. 3, 206.
huc ſe dejecerit. A. P. 462.
ibis ſub furcam. II. S. 7, 66.
ludis me. 5, 58.
prætereo. I. 10, 88.
ſcelus admittis ob titulos inanes. II. 3, 212.
vir. A. P. 447. I. Epl. 16, 32.
Prudentem. II. Epl. 2, 155.
animum. II. S. 3, 89.
Prudentia curas aufert. I. Epl. 11, 25. 26.
Pruinis canis prata albicant. I. Od. 4. 4.
Pruna. I. Epl. 16, 9.
Prunæ. I. S. 5, 36.
Pſallere. IV. Od. 13, 7.
Pſallimus. II. Epl. 1, 33.
Ptiſanarium orizæ. II. S. 3, 155.
Pube cærulea. Ep. 16, 7.
Pubes captiva. III. Od. 5, 18.
læta gaudeat hedera. I. 15, 17. 18.
Romana crevit ſecundis laboribus. IV. 4, 45. 46.
Publi. II. S. 5, 32.
Publica juvenum cura. II. Od. 8, 7. 8.
materies. A. P. 131.
Publica conducere. I. Epl. 1, 77.
in commoda peccem. II. 1, 3.
privatis ſecernere. A. P. 397.
Publicas res ordinâris. II. Od. 1, 10. 11.
Publicis notis inciſa marmora. IV. 8. 13.
Publico ſumptu. II. 15, 18. 19.
Publicola. I. S. 10, 28.
Publicum ludum. IV. Od. 2, 42.
Publicus uſus. II. Epl. 1, 92.
Pudenda matre. II. Od. 4, 20.
Pudens pravè *pro* impudens. A. P. 88.
Pudenter. I. Epl. 17, 44.
ſumpta licentia dabitur. A. P. 51.
Pudet luſiſſe. I. Epl. 14, 36.
ſceleris. I. Od. 35, 33.
ſcripta recitare. I. Epl. 19, 42.
tanti mali. Ep. 11, 7.
Pudibunda matrona. A. P. 232. 233.
Pudica mulier. Ep. 2, 39.
Penelope. II. S. 5, 76. 77.
Pudica aſtra perambulabis. Ep. 17, 40. 41.
Pudicae conjugis oſculum. III. Od. 5, 41.
Pudicis conjugibus. IV. 8, 23. 24.
Pudico. I. Epl. 20, 3.
Pudicum. I. S. 6, 82.
Hippolytum. IV. Od. 7, 25. 26.
Pudor. I. 24, 6. III. 5, 38.
infans plura fari prohibebat. I. S. 6, 57.
malus celat ulcera. I. Epl. 16, 24.
nec meus rem audet tentare. II. 1, 258. 259.
quem pauperitatis tenet. I. 18, 24.
quis deſiderio. I. Od. 24, 1.
ſummotus deſinet certare imparibus. Ep. 11, 18.
te urget malus. II. S. 3, 39.
vetat. I. Od. 6, 9. 10.

Pudo-

Pudorem clament periisse. II. Epl. 1, 80.
depositum laudas. I. 9, 12.
incutiant tibi peccata aliena. 18, 77.
Pudori ne sit amor puellæ. II. Od. 4, 1.
tibi Musa solers lyræ. A. P. 406, 407.
Puella magno patre nata. I. S. 2, 72.
manum sua vio tuo opponat. Ep. 3, 21.
mariti ignara. II. Epl. 1, 132.
non tuæ sortis. IV. Od. 11, 22.
potior detinet. I. Epl. 5, 27. 28.
Puellâ nutrice. II. 1, 99.
Puellæ Æoliæ calores commissi. IV. Od. 9, 11. 12.
candidæ. Ep. 11, 27.
charæ dominus. I. Epl. 18, 74.
risus. I. Od. 9, 22.
Puellæ insanum te clament. II. S. 3, 130.
pueris mistæ. IV. Od. 11, 10. 11.
virum expertæ. III. 14, 10. 11.
Puellam mendacem ad mediam noctem expecto. I. S. 5, 82. 83.
Puellarum choro insereres. II. Od. 5, 21.
furores mille. II. S. 3, 325.
Puellas audi. C. S. 35. 36.
Danai mulces carmine. III. Od. 11, 23. 24.
laborantes utero. 22, 2.
Puellis de popularibus Sappho. II. 13, 25.
idoneus vixi. III. 26, 1.
injiciat curam. I. S. 6, 31, 32.
in Puellis urere. Ep. 11, 4.
Puer. I. Od. 29, 7. 38, 1. II. 11, 18. III. 14, 17. 19, 10. IV. 1, 29. Ep. 5, 12. 32. 83. I. S. 10, 92. II. 2, 87. 112. 4, 78. 7, 109. I. Epl. 2, 68. 7, 52. 18, 55. II. 2, 197.
Puer *pro* adolescens sive juvenis. II. S. 1, 60. 2, 87.
Puer alte cinctus. 8, 10.
centum artium. IV. Od. 1, 15.
dulces amores sperne. I. 9, 15. 16.
fervidus. 30, 5.
furens. 13, 11.
gracilis. I. Od. 5, 1.
Iliæ Mavortisque *pro* filius. IV. 8, 22. 23.
ingenuus. III. 24, 55.
jam scit voces reddere. A. P. 158.
meliore flamma digne. I. Od. 27, 20.
multa tulit fecitque. A. P. 413.
nate Dea Thetide. Ep. 13, 12.
robustus acri militia. III. Od. 2, 2.
Semeles Thebanæ. I. 19, 2.
verna. I. S. 2, 117.
Pueri *gen. sing.*
cubantis. II. S. 3, 289.
pulchri dominus. I. Epl. 18, 74.
os tenerum. II. 1, 126.
teretis. Ep. 11, 28.
Pueri. *plur.* I. Od. 21, 2.
Pueri & uxores hostium *pro* filii III. 27, 21.
incauti. A. P. 456.
lascivi. I. S. 3, 134.
ludentes. I. Epl. 1, 59.
orti claris patribus. IV. Od. 6, 31. 32.
orti e magnis centurionibus. I. S. 6, 73.
ponite verbenas. I. Od. 19, 14.
præcincti, compti. II. S. 8, 70.
Romani. A. P. 325.
Puerilius. II. S. 3, 250.
Pueris. III. Od. 1, 4. I. S. 1, 25. 5, 11. II. 3, 170. 4, 75. 8, 81. I. Epl. 1, 26. II. 1, 142.
castis. II. Epl. 1, 132.
creandis beata uxor. I. 2, 44.
ludum concedere. II. 2, 142.
mistæ puellæ. IV. Od. 11, 10.
mollibus. Ep. 11, 4.
pallet pater & matercula. I. Epl. 7, 7.
parvis feres munuscula. *ibid.* 17.
regum *pro* filiis. II. Od. 18, 34.
tribus ministratur cœna. I. S. 6, 116.
pro Pueris & conjugibus excepit ictus *pro* filiis. IV. Od. 9, 24.
Pueritiæ actæ. I. Od. 36, 8. *alii legunt* puertiæ.
Puero. I. S. 4, 97. 9, 10. 30. A. P. 174.
cur non eadem mens fuit quæ est hodie. IV. Od. 10, 7.
irato cum poma porrigis recusat. II. S. 3, 258.
superstiti parcent fata. III. Od. 9, 16.
Puerorum amoribus insanit. I. S. 4, 27.
furores mille. II. 3, 325.
Nænia. I. Epl. 1, 62. 63.
votis aures applicet. C. S. 71. 72.
Pueros. I. S. 4, 38. I. Epl. 18, 62.
castos. C. S. 6.
Deorum *pro* filios. A. P. 83.
elementa docentem. I. Epl. 20, 17.
Ledæ dicam. I. Od. 12, 25.
Medea trucidet. A. P. 185.
Nerones. IV. Od. 4, 28.
nescios fari. 6, 18.
ploret capta *pro* filios. III. 3, 68.
supplices. C. S. 34.
Puerpera fortis exilis. Ep. 17, 52.
Puerpuræ simili prole laudantur. IV. Od. 5, 23.
Puerum. I. Od. 10. 10. II. S. 3, 290. I. Epl. 18, 13. II. 2, 2.
docendum Romam portare. I. S. 6, 76.
formabat dictis. 4, 121.
Latonæ canentes *pro* filium. IV. Od. 6, 37.
orco egerit. II. S. 5, 49.
Veneri hærentem canebat. I. Od. 32, 9, 10.
vivum alvo extrahat. A. P. 340.
Pugil lethargicus. II. S. 3, 30.
Pugilem. IV. Od. 2, 18.
Isthimus labor clarabit. 3, 3. 4.
victorem. A. P. 84.
Pugiles. II. Epl. 1, 186.
Pugna Actia. I. 18, 61.
Pugnâ melior cervus. 10, 34.
Pugnabant armis. I. S. 3, 102.
Pugnaces Achivos. III. Od. 3, 27.
Pugnæ amor. IV. 4, 12.
arbiter. III. 20, 11.
non sat idoneus. II. 19, 26. 27.
sciens. I. 15, 24. 25.
Pugnam memores mihi. I. S. 5, 51. 52. 53.
ad Pugnam venere. *ibid.* 56.
Pugnantia istis. 2, 73.
secum adversis frontibus componere. 1, 102. 103.

Pugnare ſcyphis. I. Od. 27, 1. 2.
Pugnas bibit aure. II. 13, 31. 32.
Pugnat cerva extricata denſis plagis. III. 5, 31. 32.
Perſi par. I. S. 7, 19.
ſecum ſententia. I. Epl. 1, 97.
Pugnata bella ſub ſacro Ilio. III. Od. 19, 4.
terrâ marique. I. Epl. 16, 25.
Pugnavit prælia. IV. Od. 9, 19. 21.
Pugnax. 6, 8. I. Epl. 1, 49.
Pugnent. II. S. 7, 99.
Pugnis cæſus. I. 2, 66.
gaudet. II. 1, 26.
pugnabant. I. 3, 101. 102.
ſuperare. I. Od. 12, 26.
Pugno. III. 12, 8.
Pulcher a vertice ad talos. II. Epl. 2, 4.
dies. IV. Od. 4, 39. 40.
Hermogenes. I. S. 10, 18.
ſapiens. I. Epl. 1, 107.
ſol. IV. Od. 2, 46. 47.
tibi. I. Epl. 19, 45.
Pulcherrimus panis. I. S. 5, 89.
Pulchra dies. I. Od. 36, 10.
Laverna. I. Epl. 16, 60.
Mitylene. 11, 17.
Pulchra matre pulchrior filia. I. Od. 16, 1.
Pulchra minantem. I. Epl. 8, 3.
miror. II. 1, 72.
poëmata. I. S. 10, 6. A. P. 99.
quæ tu vocas, odit. I. Epl. 14, 20. 21.
tecta. III. Od. 10, 6.
Pulchræ clunes. I. S. 2, 89.
Pulchrè. A. P. 428.
fuerit tibi. II. S. 8, 19.
noviſſe aliquem. I. 9, 62.
Pulchri pueri dominus. I. Epl. 18, 74.
Pulchri quid acervus conſtructus habet. I. S. 1, 44.
Pulchrior evenit. IV. Od. 4, 65.
ignis. Ep. 14, 13.
matre filia. I. Od. 16, 1.
multo enitescis. II. 8, 6. 7.
ſidere. III. 9, 21.
Pulchris divitiis. II. S. 3, 95. 96.
genis. IV. Od. 13, 8.
tunicis. I. Epl. 18, 33.
Pulchrius. 15, 41.
Pulchrum in medios dies dormire. I. Epl. 2, 30.
quid ſit. *ibid.* 3.
Pullâ myrto gaudeat. I. Od. 25, 18.
Pulla ficus. Ep. 16, 46.
Pullam agnam. I. S. 8, 27.
Pullis implumibus avis aſſidens. Ep. 1, 19.
vituli preſſis pede. II. S. 3, 314.
Pullo. 2, 121.
Pullos. II. Epl. 2, 163.
Pullum. I. S. 3, 45. 92.
Pulmenta. II. 2, 34. I. Epl. 18, 48.
Pulmentaria. II. S. 2, 20.
Pulpita ambire dignor. I. Epl. 19, 40.
inſtravit tignis. A. P. 279.
percurrat adſtricto ſocco. II. Epl. 1, 174.
per Pulpita veſtem traxit. A. P. 215.
Pulſa domus ſtrepitu reſonat. I. S. 2, 129.
Pulſanda tellus libero pede. I. Od. 37, 1. 2.
Pulſat oſtia conſultor. I. S. 1, 10.
pede tabernas. I. Od. 4, 13.
Pulſes. II. S. 6, 30.
Pulſet. II. Epl. 2, 216.
Pulſis. II. S. 1, 36.
Pulſus regno Tarquinius. I. 6, 13.
Pulvere crines collines. I. Od. 15, 20.
injecto curras. 28, 36.
ſordidos. II. 1, 22.
Teucro poſuit collum. IV. Od. 6, 12.
Troico. I. 6, 14.
in Pulvere ludas. II. S. 3, 251. 252.
ſine Pulvere conditio palmæ cui ſit dulcis. I. Epl. 1, 51.
Pulverem Olympicum collegiſſe. I. Od. 1, 3. 4.
in Pulverem vertit. III. 3, 20. 21.
Pulveres novendiales diſſipare. Ep. 17, 48.
Pulveris atri. II. S. 8, 55.
exigui munera. I. Od. 28, 3. 4.
patiens. 8, 4.
Pulvillos inter fericos libelli Stoici amant jacere. Ep. 8, 15. 16.
Pulvinar Deorum ornare. I. Od. 37, 3.
Pulvis collectus turbine. I. S. 4, 31.
ſtrepitusque rotarum delectat. I. Epl. 17, 7.
ſumus & umbra. IV. Od. 7, 16.
Pumice mundus. I. Epl. 20, 2.
Pumicibus oppoſitis debilitat mare. I. Od. 11, 5.
Puncto horæ mobilis. II. Epl. 2, 172.
Punctum omne tulit, qui dulci utile miſcuit. A. P. 343.
Punica bella. II. Epl. 1, 162.
Puniceæ roſæ color. IV. Od. 10, 4.
Punicis delubris affixa ſigna.
Punico mutavit lugubre ſagum Ep. 9, 27. 28.
ſanguine æquor infecit. III. Od. 6, 34.
Pupillis. I. Epl. 1, 22.
Pupillo fraudem ullam non incogitat. II. 1, 122. 123.
Puppes navium. Ep. 6, 19. 20.
Puppi. I. Epl. 1, 67.
Puppibus pictis. I. Od. 14, 14.
Pupulæ intabuiſſent. Ep. 5, 40.
Pura luna. II. Od. 5, 19. 20.
Puræ aquæ rivus. III. 16, 29.
Puræ manus. Ep. 17, 49.
Purè. I. S. 2, 100. I. Epl. 1, 37. 18, 102.
Purgantem ungues cultello. I. Epl. 7, 51.
Purgatam aurem perſonet. 1, 7.
Purgatum te morbi miror. II. S. 3, 27.
Purgor bilem. A. P. 302.
Puri ſalis concha. I. S. 3, 14.
Purior aqua. I. Epl. 10, 20.
domus. I. S. 9, 49.
Hebrus. I. Epl. 16, 13.
Puris amphoris. Ep. 2, 15.
manibus vivat. I. S. 4, 68.
verbis. *ibid.* 68.
Purius Pario marmore. I. Od. 19, 6.
Puro amni ſimillimus. II. Epl. 2, 210.
numine. III. Od. 10, 8.
pectore & vita. I. S. 6, 64.
rore. III. Od. 4, 69.
ſole. 29, 45.
veſpero. 19, 26.
Purpurâ venale. II. 16, 7. 8.

Purpuræ certantem uvam. Ep. 2, 20.
Coæ. IV. Od. 13, 13.
decus inane. Ep. 5, 7.
Purpurarum uſus ſidere clarior non delinit dolentem. III. Od. 1, 42. 43.
Purpuras Laconicas. II. 18, 7. 8.
Purpurea veſte. II. S. 6, 106.
Purpurei Tyranni. I. Od. 35, 12.
Purpureis oloribus. IV. 1, 10.
Purpureo colore varius. II. 5, 12.
gauſape. II. S. 8, 11.
ore bibit nectar. III. Od. 3, 12.
Purpureum amictum. I. Epl. 17, 27.
mare ſanguine. II. Od. 12, 2. 3.
Purpureus flos roſæ. III. 15, 15.
pannus. A. P. 15. 16.
Purum *pro* æther. I. Od. 34, 7.
cor vitio. II. S. 3, 213.
Purus & inſons. I. 6, 69.
ſceleris. I. Od. 22, 1.
Pus. I. S. 7, 1.
Puſillam. II. 3, 216.
Puſilli animi. I. 4, 17. 18.
Puſillo. 5, 69.
Puta. II. 5, 32.
Putando. IV. Od. 11, 30.
Putant. II. Epl. 1, 84.
Putarer. I. 9, 8.
Putaret. II. 1, 199.
Putas. I. S. 2, 77. 3, 23. II. 2, 18. 3, 302. 5, 76. I. Epl. 1, 101. 6, 31. 12, 11. 18, 106.
Putat. II. S. 1, 3. 3, 178. II. Epl. 1, 167.
Putatis. I. S. 10, 21.
Putato. II. 3, 161. I. Epl. 7, 69.
Putatur. I. Epl. 18, 43.
Puteat. II. S. 6, 35. I. Epl. 19, 8.
Putem. II. Epl. 2, 54. A. P. 266.
Puteos perennes. I. Epl. 15, 15.
Putere mero diurno. 19, 11.
Putes. I. S. 1, 121. 4, 42. II. 3, 307. 7, 4. I. Epl. 6, 31. *Bentl.* 16, 20. II. 1, 208.
pro poſſis putare. II. Epl. 1, 202.
Putet aper. II. S. 2, 42.
Putetur. II. Epl. 1, 77.
Puteum patentem vitare. 2, 135.
in Puteum auceps decidit. A. P. 458. 459.
Putida. II. S. 5, 21.
Putidam longo ſeculo. Ep. 8, 1.
Putidius cerebrum. II. S. 3, 78.
Putre fanum Lacunæ. I. Epl. 10, 49.
Putres oculos. I. Od. 36, 17. 18.
Putres mammæ. Ep. 8, 7.
Putreſcat in arca. II. S. 3, 119.
Putreſcit. *ibid.* 194.
Putruit orca (putuit. *Bentl.*) 4, 66.
Pyga. I. 2, 133.
Pyladen violare ferro auſus. II. 3, 139.
Pylium Neſtora. I. Od. 15, 22.
Pyra inſitiva decerpens. Ep. 2, 19.
Pyramidum regali ſitu altius. III. Od. 30, 2.
Pyrgum. II. S. 7, 17.
Pyris veſci. I. Epl. 7, 14.
Pyrrha. I. Od. 5, 3.
Pyrrhæ. 2, 6.
Pyrrhe. III. 20, 2.
Pyrrhia. I. Epl. 13, 14.
Pyrrhum. III. Od. 6, 35.
Pythagoræ cognata faba. II. S. 6, 63.
renati arcana. Ep. 15, 21.
Pythagoram. II. S. 4, 3.
Pythagorea ſomnia. II. Epl. 1, 52.
Pythia cantat. A. P. 414.
Pythias. *ibid.* 238.
Pythius incola. I. Od. 16, 6.

Q.

QUa *relat.* I. Od. 2, 26. 27, 12. III. 3, 55. 56. 9, 11. IV. 11, 5. Ep. 2, 21. 10, 10. I. S. 2, 48. *Bentl.* II. 1, 64. 3, 301. 5, 10. I. Epl. 2, 6. 65. *Bentl.* 18, 97.
Qua *adverb. loci.* III. Od. 3, 46. 48. 8, 25. 30, 10. 11. IV. 2, 59. 14, 5. 26. *Bentl.* I. S. 2, 50. *ter.* 8, 15. *Bentl.* II. 6, 10. II. Epl. 2, 170.
ſi Qua. III. Od. 14, 19. I. S. 4, 93.
num Qua. I. S. 3, 35.
Quacunque. I. S. 6, 31.
Qua-rem-cunque geſſeris. *Bentl.* I. Od. 6, 3.
Quadra findetur mihi dividuo munere. I. Epl. 17, 49.
Quadrante ibis lavatum. I. S. 3, 137. 138.
uno minus locuples. II. 3, 93.
Quadrata mutat rotundis. I. Epl. 1, 100.
Quadret acervum. I. Epl. 6, 35.
Quadrigis apta equa. II. Od. 16, 35.
bene vivere petimus. I. Epl. 11, 29.
Quadrimum merum deprome. I. Od. 9, 7. 8.
Quadringentis. I. Epl. 1, 57.
Quæ *ſing. num.* I. Od. 2, 10. 3, 5. 11, 5. 14, 17. 25, 14 26, 6. 27, 21. Ep. 5, 45. 51. 8, 13. 12, 16. 17, 76. C. S. 49. *Bentl.* 69. I. S. 1, 36. 2, 121. 3, 8. 14. 118. 5, 45. 51. II. 6, 10. *Bentl.* 76. *&c.*
finis. Ep. 17, 36.
manus. II. S. 4, 41.
tua virtus. I. 9, 54.
virginum. I. Od. 29, 5.
Quæ *plur. num.* 13, 15. 18, 14. 22, 7. 31, 7, II. 1, 33. III. 11, 29. 41. 25, 2. Ep. 9, 9. 16, 13. I. S. 3, 102. 5, 46. 8, 19. II. 3, 190. 4, 23. 6, 105. I. Epl. 1, 36. 42. 2, 24. *&c.*
vitiorum. I. S. 3, 35.
Quæ *ubi ſubintelligitur* omnia
Quæ *&* Quas res. I. Od. 19, 12. II. 12, 21. III. 5, 49. 29, 54. IV. 7, 20. Ep. 16, 35. C. S. 3. I. S. 2, 92. 100. 4, 56. 57. 9, 5. 10, 38. 72. II. 2, 2. *Bentl.* 70. *&c.*
Quæcunque. I. Od. 21, 6. Ep. 6, 8. I. S. 4, 130. II. 3, 43. 4, 62. 7, 49. 8, 75. I. Epl. 3, 17. II. 2, 111.
Quæ te cunque. I. Od. 27, 14.
Quædam. I. S. 10, 8. II. Epl. 1, 66. 2, 159. A. P. 362.
Quælibet. I. Epl. 15, 30.
Quæque. I. S. 3, 79. 4, 106. 3, 2. II. Epl. 1, 28. A. P. 92.
Quæram. I. S. 4, 64. 9, 58. I. Epl. 6, 42.
Quæramus feria. I. S. 1, 27.
Quærat. 2, 23.
opes privatas. I. Epl. 3, 16.
Quære. II. Od. 1, 40. II. S. 2, 20. 3, 188. *Bentl.* I. Epl. 7, 53. 17, 62.
morbi fugam. I. Epl. 6, 29.
Quærebat. I. S. 5, 66.
Quærenda. 6, 100. I. Epl. 1. 53. 10, 13.
Quærendi curam injiciat. I. S. 6, 32.
ſit finis. 1, 92.

Quærens. II. S. 7, 114.
fragili dentem illidere. 1, 77.
generosius perire. I. Od. 37, 21. 22.
misere discedere. I. S. 9, 8.
Quærentem labores finire. III. Od. 4, 39.
Quærentes. I. S. 4, 77.
Quærenti. I. Od. 23, 2. Ep. 12, 17. II. S. 8, 2.
Quærere. I. Epl. 7, 57.
amabam. II. S. 3, 20.
cœpit. II. Epl. 1, 162.
cogit. I. S. 6, 37.
distuli. IV. Od. 4, 21.
fuge quid cras futurum sit. I. 9, 13.
prodest. I. S. 2, 113.
quid vetat. 10, 56. 57.
remittas. II. Od. 11, 3. 4.
verum inter silvas Academi. II. Epl. 2, 45.
Quæres. II. S. 7, 69.
Quærimus. III. Od. 24, 32. I. Epl. 17, 39.
Quæris. IV. Od. 1, 12. I. S, 2, 114. I. Epl. 1, 2. 10, 8.
Quærit. III. Od. 6, 25. 29, 22. IV. 5, 16. I. S. 2, 85. II. 8, 81. I. Epl. 7, 79. 19, 30. A. P. 167. 170.
pecuniam ponere. Ep. 2, 70.
Quæritis malis laboribus carere. Ep. 16, 16.
Quæritur. I. Epl. 2, 44.
Quæro. III. Od. 27, 55. II. S. 3, 188. 253.
pauperiem sine dote. III. Od. 29, 56.
tristia mutare mitibus. I. 16, 25. 26.
Quærunt latentes arbutos. 17, 5. 6.
Quæsierat. I. Epl. 15, 32.
Quæsieris. I. Od. 11, 1.
Quæsita. II. S. 4, 46.
Quæsitam superbiam meritis. III. Od. 30, 14. 15.
Quæsitis. I. S. 1, 38.
attentus. II. 6, 82.
Quæsitum. A. P. 409.
Quæsivere. I. S. 4, 46.
Quæso. 10, 51.
Quæstor. 6, 131.
Quæstu. 2, 19.
Quæstus Libitinæ acerbæ. II. 6, 19.
Quale. I. Od. 22, 13. Ep. 5, 13. 59. I. S. 10, 62. II. 3, 252.
Qualem. IV. Od. 4, 1. 13. I. S. 3, 63. I. Epl. 18, 77.
Quales. Ep. 8, 8. I. S. 5, 41. II. Epl. 1. 229.
Quali. I. S. 6, 20. 32. 33. II. 4, 50.
victu sapiens utetur. 2, 63.
Qualia. 4, 2. 8, 8.
Qualiacunque. 10, 88.
Qualibet in parte regnanto beati. III. Od. 3, 38. 39.
Qualis. III. Od. 20, 15. IV. 1, 3. Ep. 7, 41. 6, 5. 13. I. Epl. 15, 2. A. P. 127.
undas exercet Auster. IV. Od. 14, 20.
Qualum. III. 12, 4.
Quam. I. 11, 8. 24, 10. 36, 7. II. 2, 10. III. 3, 51. 16, 26. 41. IV. 8, 20. Ep. 2, 55. II. Epl. 2, 128. A. P. 88. 130. 181. 290. 322. *&c.*
Quam pene. II. Od. 13, 21.
Tam, quam. I. S. 3, 26. 27.
pro tantum, quantum. I. Od. 7, 11. 12.
prius Quam. 33, 7. 9. Ep. 5, 79. 81.
plus Quam. I. S. 1, 46. 48. 2, 79. I. Epl. 16, 19. 18, 27.
ante Quam. III. Od. 27, 9. 53. I. S. 2, 104. 105. II. 3, 135.
non aliter Quam. III. Od. 5, 50. 53.
non magis Quam. II. S. 3, 66. A. P. 36.
Quam nec. II. Epl. 1, 248. 249.
non minus Quam. I. S. 2, 49.
ultra Quam. IV. Od. 11, 29, 30. I. Epl. 6, 16. 7, 82. 83.
magis Quam. I. S. 2, 124.
citius Quam. II. 5, 35.
potius Quam. I. Epl. 13, 7.
melius Quam. II. 2, 54.
usque superque Quam satis est. I. S. 2, 65. 66.
Quam *pro* Quantum. I. Od. 13, 8.
Quam *relat.* 2, 34. 15, 6. II. 3, 18. 12, 17. III. 22, 6. Ep. 12, 25. 13, 13. I. S. 1, 1, II. 2, 28. 87. 3, 68. 5, 78. I. Epl. 2, 65. 7, 4. 14, 44. II. 1, 259.
Quamcunque. I. Epl. 11, 22.
Quam-rem-cunque. I. Od. 6, 3.
Quamlibet. Ep. 11, 23.
Quamque. I. S. 10, 67.
Quamvis. I. Od. 14, 11. 28, 11. III. 7, 25. 10, 13. 11, 17. IV. 2. 39, 6, 6. I. S. 3, 15. II. 1, 74. 2, 29. 41. *&c.*
cum indicat. Quamvis tacet Hermogenes. I. S. 3, 129.
Quando. I. Od. 24, 8. III. 17, 2. Ep. 9, 1. 16, 27. II. S. 2, 42. 6, 60. 63. 93. 7, 5, 69.
pro quoniam. II. S. 5, 9.
Quandocunque. I. Epl. 14, 17. 16, 58.
Quando-consumet-cunque *pro* quandoquidem. I. S. 9, 33.
Quandoque. IV. Od. 1, 17. II. S. 6, 60. A. P. 359.
pro quandocunque. IV. Od. 2, 34.
Quanquam. I. 28, 35. II. 19, 25. III. 9, 21. 21, 9. I. S. 1, 24. II, 1, 23. II. Epl. 1, 124.
Quanta. I. Od. 15, 10. 27, 19. Ep. 4, 1. 11, 8. I. S. 5, 43. II. 2, 1. 70. 3, 317.
Quantæ. I. Epl. 3, 31.
Quantas. II. 1, 118.
Quanti. I. S. 6, 112. II. 3, 156. I. Epl. 9, 2.
Quantis ruinis fatigaret. IV. Od. 4, 19.
Quanto. III. 16, 21. I. S. 1, 59. 2, 47. 73. 3, 83. II. 1, 21. 2, 127. 4, 85. 7, 18. II. Epl. 1, 170. A. P. 140.
fastu, quanto molimine. II. Epl. 2, 93.
labore. I. 1, 44.
periculo. III. Od. 20, 1.
tanto. I. S. 2, 15. II. Epl. 2, 147. 148.
tumultu. III. Od. 27, 17.
Quantulum summæ. II. S. 3, 124.
Quantum. I. Od. 27, 6. II. 5, 17. III. 19, 1. Ep. 5, 35. 17, 31. I. S. 1, 59. *Bentl.* 62. 2, 52. 6, 127. 8, 19. 46. II. 2, 127. 3, 87. 8, 56. I. Epl. 1, 28. 7, 16. 96. 20, 22.
tantum. II. S. 5, 80.
Quantumvis. II. Epl. 2, 39.
Quantus. I. Od. 15, 9. bis. Ep. 10, 7. 15. II. S. 4, 81.
Quare. I. S. 2, 77. 9, 53. II. 2,

103. 3,46. 126. 176. II. Epl. 2,96.
Quarta. I. S. 5, 23. 9, 35. A. P. 192. 258.
Quartæ. II. S. 5, 100.
Quartam. I. 6, 122.
Quartana frigida. II. 3, 290.
Quarum. I. 2, 29. I. Epl. 15, 45.
Quas. I. Od. 16, 9. II. 14, 22. IV. 4, 74. 8, 6. 15, 13. Ep. 2, 37. 5, 21. I. S. 2, 48. 6, 76. 107. II. 3, 96. II. Epl. 1, 24. A. P. 352.
Quas res agis (quam rem. *Bentl.*) II. S. 6, 29.
Quassas rates æquoribus eripiunt. IV. Od. 8, 32.
reficit. I. 1, 17. 18.
Quatenus. I. S. 1, 64.
Quater. I. Od. 31, 13. II. S. 3, 1. 7, 76. I. Epl. 20, 27.
Quateret turres. IV. Od. 6, 7.
Quaternos. I. S. 4, 86.
Quatiam. I. Od. 18, 12.
Quatient humum pede. IV. 1, 27. 28.
res mutatæ, quem fecundæ delectavere. I. Epl. 10, 30. 31.
Quaties Olympum. I. Od. 12, 58.
Quatenus. III. 24, 30.
Quatit non solida mente. 3, 3. 4.
pennas. 29, 53. 54.
Pythius incola adytis mentem sacerdotum. I. 16, 5. 6.
risu populum. II. Epl. 2, 84.
Quatiunt parcius feneſtras. I. Od. 25, 1.
terram pede. 4, 7.
Quatuor. I. S. 5, 86. II. Epl. 1, 189.
Quavis. I. S. 4, 87.
Que. I. Od. 1, 4. 5. 24. 31. 2, 16. 38. 45. 3, 3. 32. 4, 6. 14. 16. 5, 6. 6, 10. 7, 9. 18. 21. 26. 30. 9, 3. 19. 23. 10, 6. 15. 18. 12, 10. 15. 25. 30. 37. 40. 14, 6. 18. 15, 12. 14. 18. 24. 34. 16, 20. 28. 17, 4. 20. 28. I. S. 7, 7. 23. 24. 28. 8, 3. 5. 7. 11. 17. 22. 24. 35. 39. 42. 50. 9, 4. 55. 10, 36. 40. 63. 67. 81. 85, 90. *& multis aliis locis.*
non ſuo loco poſitum. II. Od. 19, 32.
in fine verſus eliſum. I. S. 4, 96.
pro an. II. S. 7, 58.
Que *repetitum.*
animumque moresque. IV. Od. 2, 22.
Anytique reum doctumque Platona. II. S. 4, 3.
caſtusque verecundusque. A. P. 207.
chartæque viæque. I. S. 5, 104.
dextramque Deosque. I. Epl. 7, 94.
divosque mortalesque. III. Od. 4, 47.
fundumque laremque. I. S. 2, 56.
furesque feræque ſuetæ. 8, 17.
lauroque collataque myrto. III. Od. 4, 19.
ludumque gravesque amicitias. II. 1, 3. 4.
magnumque loqui nitique cothurno. A. P. 280.
natosque maturosque patres. IV. Od. 4, 55.
nautæque caput lumbosque ſaligno fuſte dolat. I. S. 5, 22. 23.
noctesque diesque. 1, 76.
numerisque modisque. A. P. 211.
numerosque modosque vitæ ediſcere. II. Epl. 2, 144.
oculisque legi manibusque teneri. I. 19, 34.
patriæque patrisque Latini oblitus. I. S. 10, 27.
petimusque damusque. A. P. 11.
regumque ducumque. *ibid.* 73.
remque Latiumque. C. S. 66.
prolemque. *ibid.* 47.
rexque paterque. I. Epl 7, 37.
riſuque jocoque. I. S. 8, 50.
riſusque jocosque. 5, 98.
teque tuasque. I. Od. 26, 12.
urbesque gentesque. 35, 10.
usque ſuperque pœnas dedit. I. S. 2, 65.
Queam. II. 4, 10. 5, 2.
Queamus. I. 1, 119.
Queant. Ep. 11, 27.
Queas. II. S. 5, 10. I. Epl. 18, 97.
Queat. I. S. 3, 5.
Quem. I. Od. 2, 25. 28. 3, 17. 4, 10. 11, 1. bis. 12, 1. 3. 15, 29. II. 5, 21. 7, 25. 20, 6. Ep. 1, 10. 12, 23. 17, 9. 10. I. S. 1, 35. 73. 87. 2, 21. III. 117. 4, 55. *&c.*
Quemcunque dierum. I. Od. 9, 14.
Jambis criminoſis modum voles pones. 16, 2. 3.
Quem vis. I. S. 4, 25. I. Epl. 15, 30.
Quemquam. II. S. 1, 40. 55. 2, 139. II. Epl. 1, 153.
Quemque. I. Epl. 6, 55. 7, 98. A. P. 291.
Quendam. I. S. 9, 17. I. Epl. 7, 50.
Queratur in campo fluvios obſtare. II. S. 3, 55.
Querceta Gargani Aquilonibus laborant. II. Od. 9, 6. 7.
Quercus. III. 23, 10. I. Epl. 16, 9.
Quercus aridas transvolat. IV. Od. 13, 9. 10.
auritas fidibus ducere. I. 12, 11. 12.
Querebar pauperis candidum ingenium nil valere. Ep. 11, 11. 12.
Querela cor ſpectantis tetigiſſe curat. A. P. 98.
Querelam noſtri memorem ſepulchro ſculpe. III. Od. 11, 51. 52.
Querelarum mollium deſine. II. Od. 9, 17. 18.
Querelas geris. III. 21, 2.
tolle. I. Epl. 12, 3.
Querelis tuis cur me exanimas. II. Od. 17, 1.
Querentem Æoliis fidibus. 13, 24.
Querenti Iliæ ſe ultorem jactat. I. 2, 17. 18.
Venus ridens aderat. III. 27, 66. 67.
Quereris ſuper hoc. II. Epl. 2, 24.
Querimonia. A. P. 75.
Querimoniæ triſtes. III. Od. 24, 33.
turpes abſint. II. 20, 21. 22.
Querimoniis malis divulſus. I. 13, 18. 19.
Queritur. I. Epl. 7, 49. 17, 53.
Querulæ tibiæ. III. Od. 7, 30.
Querulus. A. P. 173.
Queruntur aves in ſilvis. Ep. 2, 26.
Queſtæ. I. Od. 2, 6.
Queſtu. 25, 16.
Queſtus eſſem. I. S. 6, 87.
trementi ore. Ep. 5, 11.
Qui *ſing.* I. Od. 1, 19. 3, 10. 18. 19.

19. 5, 9. 10. 10, 2. 12, 14. 15. 32, 6. 36, 4. II. 1, 33. 13, 10. 14, 7. 20, 17. Ep. 11, 3. 12, 7. *Bentl.* 14, 11. C. S. 9, 63. I. S. 1, 11. 16. 23. 28. 49. 59. 81. 95. *Bentl.* 117. 2, 25. 49. 56. 3, 4. 9. 10. 69. 73. 80. 87. 116. 117. 124. 4, 41. *Bentl.* 81. 82. 84. 85. 88. 6, 15. 17. 30. 34. 63. 71. 79. *Bentl.* 83. 120. *&c.*

Qui *plur. num.* I. Od. 9, 9. IV. 15, 21. I. S. 1, 30. 2, 28. 38. 4, 74. 5, 43. 6, 4. II. 3, 47. I. Epl. 1, 77. 6, 4. 11, 27. 15, 8. 40. II. 1, 2. 4. 2, 106. 182. A. P. 38. 277. *Bentl.* 288. 431. 456.

Quî? I. S. 3, 128. *Bentl.* II. 3, 108.

Qui *adv.* I. 1, 1. II. 7, 96. 105. I. Epl. 6, 42. A. P. 462.

Qui *pro* quomodo. II. S. 2, 19. 3, 241. 260. 275. 311. I. Epl. 16, 63.

Quia. IV. Od. 9, 28. 13, 10. 11. I. S. 1, 62. 3, 92. 6, 1. 47. 49. 9, 51. II. 2, 25. 36. 89. *&c.*

Quibus. I. Od. 5, 12. 7, 5. 31, 9. 35, 37. III. 11, 7. 24, 12. 25, 3. IV. 1, 18. 11, 13. Ep. 1, 5. 5, 63. 11, 22. 16, 39. C. S. 7. I. S. 3, 103. *&c.*

Quibusdam. I. S. 10, 47. 4, 74.

Quicquam. I. Od. 12, 18. 28, 4. I. S. 3, 6. II. 2, 27. 117. 3, 39. 251. 5, 5. 6, 55. II. Epl. 1, 76.

Quicquam recito. *Bentl.* I. S. 4, 73.

Quicquid. I. Od. 1, 10. 10, 7. 11, 3. 24, 20. 27, 17. II. 13, 9. III. 16, 26. I. S. 6, 1. II. 1, 2. 74. *&c.*

Quicquid Lydorum *pro* quicunque Lydi. I. S. 6, 1.

Quicunque. I. Od. 35, 7. II. 13, 2. III. 3, 53. 4, 14. Ep. 15, 17. II. S. 6, 51. A. P. 227. bis.

Qui teſtamentum tibi tradet cunque. II. S. 5, 51.

Quid. I. Od. 6, 19. 19, 13. 26, 5. 31, 1. 2. 32, 1. 35, 34. 35. II. 11, 1. 13, 13. 18, 32. I. S. 9, 40. 67. 10, 21. 59. II. 1, 5. 49. *Bentl.* 62. 78. 81. 2, 48. 3, 4. 22. bis. 4, 52. 5, 37. 53. 61. 6, 17. 75. 76. *& multis aliis locis.*

Quid *pro* cur. I. Od. 8, 13. II. 11, 11. 16, 17. 18. III. 27, 58. Ep. 5, 9. 6, 1. 12, 2. *Bentl.* 16, 24. 17, 53. I. S. 1, 19. II. Epl. 1, 206.

Quid enim? *pro* quidnam? II. S. 3, 201.

Quid eſſem dixere. 1, 63.

Quid peccet Japyx. III. Od. 27, 19.

Quid ad rem. I. Epl. 6, 12.
agis. I. S. 9, 4.
cauſſæ eſt. 1, 20.
dicam. I. Od. 12, 13.
enim. I. S. 1, 7. II. 3, 132. A. P. 212.
ergo. A. P. 329.
faciam vis. II. Epl. 2, 57.
facies illi. I. S. 1, 63.
habes illius. IV. Od. 13, 18.
hoc. A. P. 20.
juvat. I. S. 1, 41. II. 6, 90. II. Epl. 2, 212.
memorem ſingula. I. S. 8, 40.
mirum. II. Od. 13, 33.
moror. 17, 6.
multa. I. S. 6, 82. II. 6, 83. I. Epl. 7, 62.
nos. Ep. 1, 5.
Paris. I. Epl. 2, 10.
quæris. 10, 8.
qui. 17, 38.
quod. II. Od. 18, 23. Ep. 8, 15.
refert. II. S. 3, 157. 7, 58.
rides. I. 1, 69.
ſi. III. Od. 9, 17.
ſit. A. P. 329.
ſtas. II. Epl. 2, 38.
te læſerit. *Bentl.* I. 19, 6.
tu. I. S. 3, 19.
vetat. 1, 25. 10, 56.
vis. Ep. 12, 1. 17, 30. I. S. 2, 69.

Quid *interrog.* II. S. 3, 272. 303. 6, 55.

Quidam. I. 1, 64. 95. 2, 31. 45. 4, 45. 9, 3. II. 3, 22.

Quiddam. I. 1, 105.

Quidem. I. Od. 24, 9. I. S. 10, 51. I. Epl. 2, 13. 9, 7. II. 1, 43. 219.

Quidlibet. I. S. 9, 12. I. Epl. 17, 28. A. P. 10.

Quidnam. II. S. 2, 86.

Quidni. A. P. 382.

Quidvis. III. Od. 24, 42. II. S. 3, 127. 7, 39. I. Epl. 15, 17. II. 2, 8. A. P. 23. *Bentl.*

Quies grata. I. Epl. 17, 6.

Quieſcas. II. S. 1, 5.

Quieſcit. A. P. 380.

Quieſſem in propria pelle. I. S. 6, 22.

Quietâ aquâ mordet amnis taciturnus. I. Od. 31, 7. 8.

Quietem optat. Ep. 17, 65.
ſenectuti date. C. S. 46. 47.

Quietiore æquore non feratur. Ep. 10, 11.

Quietis ordinibus Deorum adſcribi. III. Od. 3, 35. 36.

Quietos amnes fera diluvies irritat. 29, 40. 41.

Quietum regnum. I. 12, 33. 34.

Quietus poſt Punica bella. II. Epl. 1, 162.

Quin. I. S. 1, 20. 4, 30. II. 2, 77. 3, 42. 4, 8. 61. A. P. 444.
&. I. Od. 10, 13. 13, 37. III. 11, 21.
etiam. I. S. 2, 44. II. Epl. 1, 152. 2, 9.
ex quo habitus eſt. II. S. 3, 137.
huc. Ep. 6, 3.
potius. II. S. 2, 23. 24.
ubi. Ep. 5, 91. II. S. 1, 71.

Quinas mercedes exigit. I. S. 2, 14.

Quincunce. A. P. 327.

Quindecim preces virorum Diana curet C. S. 70. 71.

Quingentis. II. S. 7, 43.

Quinquatribus totis. II. Epl. 2, 197.

Quinque. I. S. 3, 16. 6, 108. II. 3, 289. 7, 89. I. Epl. 6. 43. 7, 1. 14, 2. 3. II. 1, 24.

Quinquennes. II. S. 2, 57.

Quinquenni vino. 8, 47.

Quinqueviro. 5, 56.

Quinta. I. Od. 13, 16.

Quinte. II. S. 5, 32. 6, 37.

Quinti *vocat.* II. Od. 11, 2. I. Epl. 16, 1.

Quinti Arrî progenies. II. S. 3, 243.

Quintilio. A.P. 438.
Quintilium. I. Od. 24, 5. 12.
Quinto. A. P. 189.
Quippe. I. Od. 31, 13. I. S. 2, 4.
Quirini Janum clauſit. IV. Od. 15, 9.
in colle cubat. II. Epl. 2, 68.
oſſa. Ep. 16, 13.
populo interſis. I. Od. 2, 46.
Quirinus. I. S. 10, 32.
equis Martis Acheronta fugit. III. Od. 3, 15. 16.
Quiritem. II. 7, 3.
Quiritibus bellicoſis. III. 3, 57.
Quiritis. I. Epl. 6, 7.
Quiritium. IV. Od. 14, 1.
nobilium turba. I. 1, 7.
Quis. 5, 1. 18, 5. 6. 24, 1. 29, 10. II. 7, 3. 23. 11, 18. 21. III. 19, 6. 24, 25. bis. *Bentl.* Ep. 16, 23. I. S. 3, 56. 4, 80. *&c.*
Quis enim. I. Epl. 20, 16.
homo hic. I. S. 6, 29.
non. 2, 17.
pro nullus *ſive* nemo. I. Od. 6, 13. 18, 7. 27, 21. II. 1, 29. 16, 19. IV. 5, 25. 26. 27. Ep. 2, 37.
ſcit. IV. Od. 7, 17.
ſtatus civitatem deceat. III. Od. 29, 25.
ſudor *pro* qualis. Ep. 12, 7.
neu Quis. I. S. 3, 106.
ſeu Quis. II. 7, 69.
ſi Quis. III. Od. 27, 45. 51. Ep. 3, 1. 6, 15. I. S. 1, 15. 90. 2, 23. 3, 80. 4, 3, 67. 6, 79. II. 1, 83. bis 84. 2, 51. 3, 104. 159. 268. 322. *&c.*
ubi Quis. I. Epl. 20, 7.
Quis *pro* Quibus. I. Od. 26, 3. Ep. 11, 9. I. S. 1, 75. 3, 96. 4, 72, 130. 5, 42. 9, 27.
Quiſnam. II. S. 3, 158. II. 7, 83.
Quiſquam. III. Od. 7, 27. 9, 2. I. S. 3, 33. 138. 6, 69. 9, 27. II. 1, 44. 2, 103. 6, 24. I. Epl. 14, 37.
Quiſque. III. Od. 16, 21. IV. 5, 29. I. S. 2, 15. 6, 7. 27. 96. II. 1, 23. 50. 64. 3, 124.
Quiſquis. II. Od. 2, 23. 10, 5. III. 24, 25. IV. 2, 1. Ep. 5, 1. II. S. 1, 60. 3, 77. 79.
Deorum *pro* quicunque Dii. II. Od. 1, 25.
Quivis. I. S. 4, 55. II. 1, 13. 5, 35. II. Epl. 2, 14. A.P. 240. 263.
Quo *pronom.* I. Od. 2, 22. 3, 15. 4, 19. 27, 11. 34, 9. 10. II. 7, 6. I. S. 4, 56. 99. 122. 5, 53. 6, 15. *Bentl.* 29. 30. 124. 7, 2. 11. 8, 40. 9, 49. *&c.*
Quo *adv.* I. Od. 4, 17. II. 3, 9. III. 11, 49. 24, 46. I. S. 4, 29. 6, 24. 73. 8, 15. 9, 40. 75. II. 1, 37. 2, 102. *&c.*
Quo devenit Numa. I. Epl. 6, 27.
ducit gula eamus. *ibid.* 57.
fertur. I. S. 7, 27.
fit. II. 1, 32.
hæc res pertinet. I. S. 2, 23.
locorum. I. Od. 38, 3.
magis credas. II. S. 2, 112.
mihi fortunæ. I. Epl. 5, 12.
nunc tibi eſt iter. I. S. 9, 16.
pertinet lupos odiſſe. II. 2, 35. 36.
rapis me. III. Od. 25, 1.
rem deducam. I. S. 1, 15.
ruitis. Ep. 7, 1.
te demiſit. II. S. 7, 60.
tendis. III. Od. 3, 70. I. S. 9, 63. I. Epl. 15, 11.
valeat nummus *pro* ad quam rem aptus ſit. I. S. 1, 73.
vis eo ibit. II. Epl. 2, 40.
Quoad. II. S. 3, 91.
Quocirca. 2, 135. II. Epl. 2, 145.
Quocunque pedes ferunt ire. Ep. 17, 21.
perges. II. S. 4, 89.
volent animum agunto. A. P. 100.
Quocunque loco. I. Epl. 11, 24.
modo. 1, 66.
nomine. III. Od. 21, 5.
Quodlibet. I. Od. 37, 10.
Quo-me-cunque. I. Epl. 1. 15.
Quo-nos-cunque. I. Od. 7, 25.
Quone malo mentem concuſſa. II. S. 3, 295.
Quod. I. Od. 22, 19. II. 1, 34. 16, 31. III. 29, 32. 48. I. S. 10, 47. II. 3, 190. *Bentl.* 103, 7, 78. I. Epl. 1, 70. 2, 10. *Bentl.* 38. 15, 1. 35. 16, 17. 17, 5, 39. *&c.*
Quod *pro* quam rem, *vel* quæ res. I. Od. 32, 2. III. 4, 13. IV. 8, 21. Ep. 1, 33. 2, 28. 5, 57. C. S. 5. 26. I. S. 1, 16. 94. 2, 84. I. Epl. 2, 60. 7, 94. 11, 29. II. 1, 100. 179. *&c.*
Quod *cum ſuo antecedente.* III. Od. 30, 3. Ep. 8, 19. 9, 45. I. S. 5, 87. 6, 41. 9, 19. 30. I. Epl. 1, 24. 8, 8. 15, 19. 20. 21. *&c.*
Quod ſatis eſt. III. Od. 1, 25. I. Epl. 2, 46.
Quod ſit fatis. II. S. 7, 3.
ſi Quod. 6, 13.
Quod ſupereſt. I. Epl. 18, 108.
unum Quodque. II. 2, 188. 189.
Quod *conjunct.* I. Od. 1, 35. 20, 2. 24, 13. 25, 17. II. 16, 25. 18, 23. III. 1, 41. III. 11, 46. 16, 44. IV. 3, 8. 22. 11, 18. *&c.*
loquamur multa, non eſt. II. Epl. 1, 30.
ſignificatione τῦ ὅτι. II. Od. 8, 17. IV. 12, 7. I. S. 2, 83. 4, 91. I. Epl. 10, 50. 14, 21. 18, 52.
pro quia. III. Od. 6, 5. I. S. 4, 3. 4. 6, 3. 48. 10, 78. 79. II. 3, 163. I. Epl. 19, 27. A. P. 169. 171.
Quodam eſt tenus prodire, ſi ultra non datur. I. Epl. 1, 32.
Quodcunque. I. Od. 28, 25. III. 29, 46. I. S. 1, 34. 4, 36. II. 3, 312. 8, 12. I. Epl. 2, 54. 7, 60. A. P. 188. 339.
arcus minabitur. A. P. 350.
Quoddam. II. S. 3, 283.
Quodlibet nomen illi do. I. S. 2, 126.
Quodque. I. 1, 110. 4, 17. II. 8, 12.
Quomodo. I. 9, 43.
Quondam. 2, 55. II. 2, 82. 3, 145. 5, 21. I. Epl. 18, 78. II. 2, 167.
pro interdum. II. Od. 10, 18.
Quoniam. I. S. 6, 22. II. 3, 301. 4, 25. 6, 52.
Quoque *adverb.* I. Od. 15, 26. 16, 22. 27, 9. 28, 21. II. 16, 20. I. S. 6, 50. 84. 10, 5. 8. II. 2, 69. 78. 3, 286. 312. 5, 1. 73. *&c.*
Quoque *pro* procunque. I. Epl. 18, 68.
Quorſum. II. S. 3, 11. 201. 246. 7, 21. 116.
Quorum. I. Od. 12, 27. III. 24, 10.

10. Ep. 16, 65. I. S. 4, 2. II. 4, 47. I. Epl. 15, 2.
Quos. I. Od. 1, 3. 13, 18. 14, 10. II. 5, 14. III. 3, 11. I. S. 10, 17. 87. II. 3, 129, 185. 8, 22. I. Epl. 1, 22. 79. 12, 1. II. 1, 41. 42. *&c.*
Quoſcunque. I. S. 6, 95. II. 5, 13.
Quot. II. S. 1, 27. I. Epl. 6, 42.
Quota. III. Od. 19, 7.
hora eſt. II. S. 6, 44.
Quotannis. Ep. 16, 43.
Quoties. I. Od. 5, 5. IV. 2, 26. 9, 40. 10, 6. I. Epl. 18, 45. 104. II. 1, 55.
Quotquot. II. S. 7, 14.
eunt dies *pro* quotidie. II. Od. 14, 5.
Quotus. I. Epl. 5, 30. II. 1, 35.
Quovis. I. S. 3, 65.

R.

RAbiem canis gratior aura leniat. I. Epl. 10, 15. 16.
civicam tollere. III. Od. 24, 26.
horrendam. II. S. 3, 322.
in apertam jocus verti cœpit. II. Epl. 1, 148. 149.
indomitam ſedare. Ep. 12, 9.
Noti. I. Od. 3, 14.
parat Pallas. 15, 11. 12.
Rabies Archilochum Iambis armavit. A. P. 79.
Rabioſa canis. II. Epl. 2, 75.
Rabioſi ſigni tempora fugio. I. S. 6, 126.
Racemos lividos autumnus diſtinguet. II. Od. 5, 10. 11.
Radat Eurus arva imbribus. Ep. 16, 54.
Radere lapides palma lutulenta. II. S. 4, 83.
Radice monſtrata. II. Epl. 2, 149.
nihil proficiente curarier. II. 2, 151.
Radices. II. S. 8, 8.
Radit Aquilo terras. II. S. 6, 25.
Radix in aſperis locis latens. Ep. 5, 67. 68.
Rætis bella ſub Alpibus. *Bentl.* IV. Od. 4, 17.
Ramis de pinguiſſimis oliva lecta. Ep. 2, 55. 56.
ſpiſſa laurea. II. Od. 15, 9.
umbras conſociare amat. 3, 10. 11.
Ramos inutiles amputans. Ep. 2, 13.
udos. I. S. 5, 81.
Ranæ pullis. II. 3, 314.
turpis uncta ova. Ep. 5, 19.
Ranæ paluſtres. I. S. 5, 14.
Rancidum aprum laudabant antiqui. II. 2, 89.
Rapaci Cynaræ. I. Epl. 14, 33.
Rapacibus Harpyis. II. S. 2, 40.
lupis. Ep. 16, 20.
Rapacis orci. II. Od. 18, 30.
Rapacium luporum cervi præda. IV. 4, 50.
Rapax fortuna. I. 34, 14. 15.
Rape dona præſentis horæ. *ut quidam legunt.* III. 8, 27.
Rapere oſcula occupet. II. 12, 28.
ſervos. I. S. 5, 75. 76.
Rapiam te. I. Od. 18, 11. 13.
Rapiamus de die occaſionem. Ep. 13, 3. 4.
Rapias. II. S. 6, 53.
Rapido amni ingenium ferventius. I. S. 10, 62. 63.
Rapidos lapſus fluminum morantem. I. Od. 12, 9. 10.
leones lenire. A. P. 393.
Rapidum flumen. II. S. 3, 242.
ſolem. II. Od. 9, 12.
Rapidus comes Orionis. I. 28, 21.
Rapiente omne ſacrum dextra. III. 3, 52.
Rapientes Venerem incertam ferarum more. I. S. 3, 109.
Rapies in jura ridentem malis alienis. II. 3, 72.
Rapiet vis improviſa lethi. II. Od. 13, 19. 20.
Rapimur rhedis. II. S. 5, 86.
Rapinis peream. 3, 157.
Rapis me ſponſorem. 6, 23.
ni te hinc ocyus. 7, 117, 118.
quo me Bacche. III. Od. 25, 1.
Rapit auditorem. A. P. 149.
currus. I. S. 1, 114.
diem hora. IV. Od. 7, 8.
in jus. I. S. 9, 77.
per medias cædes ira. III. Od. 2, 12.
quo-me-cunque tempeſtas. I. Epl. 1, 15.
te tantus amor ſcribendi. II. S. 1, 10.
vis acrior. Ep. 7, 13.
maturior partem animæ. II. Od. 17, 5. 6.
Rapiunt quo te pedes. III. Od. 11. 49.
Raptâ virgine Atrides arſit. II. 4, 7. 8.
Rapta oſſa ab ore canis jejunæ. Ep. 5, 23.
Raptam periſcelidem. 17, 56.
Raptas ſtirpes. III. Od. 29, 37.
Raptim donet impermiſſa gaudia. 6, 27. 28.
tempore fruaris. II. Epl. 2, 198.
Raptis inſignibus. Ep. 5, 12.
Rapto fratre. I. Epl. 14, 7.
Raptor inaudax. III. Od. 20, 3. 4.
Tityos. IV. 6, 2.
Raptum juvenem flebili ſponſæ. 2, 21.
Raptus ab Ida. III. 20, 16.
Rapuit vis lethi improviſa. II. 13, 19. 20.
Rapula acria. I. S. 8, 8.
atque inulas mavult. 2, 43.
Rara avis. II. 2, 26.
fides. I. Od. 35, 21.
juventus. 2, 24.
lacryma per genas meas manat. IV. 1, 34.
ſecuris quo fertur flumine. I. S. 7, 27.
voluptas. 2, 39. 40.
Rara retia. Ep. 2, 33.
Raro fit. I. S. 1, 115.
loquentis. 4, 18.
ſceleſtum pœna deſeruit. III. Od. 2, 31. 32.
ſcribis. II. S. 3, 1.
vulgaria jejunus ſtomachus temnit. 2, 38.
Rarus nobilibus trimetris. A. P. 259.
Ratas ſpes eſſe jubet ebrietas. I. Epl. 5, 16. 17.
Ratem impiam Ajacis. Ep. 10, 14.
occupare alite ſecunda. 16, 23. 24.
pelago commiſit. I. Od. 3, 11.
Rates quaſſas reficit. 1, 17. 18.
eripiunt æquoribus. IV. Od. 8, 32.
tranſiliunt vada non tangenda. I. 3, 24.
Ratio curas aufert. I. Epl. 11, 25. 26.
evincet. II. S. 3, 250.
illis omnem Anticyram deſtinat. *ibid.* 83.

mea iſtis longe diſcrepat. I. S. 6, 92. 93.
nec hoc vincit. 3, 115.
quæ ſuaderet. 2, 50.
ſortem dederit. 1, 1. 2.
ſuis ponderibus modulisque utitur. 3, 78.
vincit. II. 3, 225.
Ratione acervi ruentis *pro* modo. II. Epl. 1, 47.
certa inſanire paret. II. S. 3, 271.
mala rem non feci majorem. 6, 6.
qua leniter queas traducere ævum. I. Epl. 18, 97.
qua queas diteſcere. II. S. 5, 10.
ſimili. II. Epl. 1, 20.
tenui exacta. II. S. 4, 36.
tractari. 3, 266. 267.
Rationibus longis pueri diſcunt aſſem in centum partes diducere. A. P. 325. 326.
Rava lupa decurrens ab agro Lanuvino. III. Od. 27, 2. 3.
Rauca vicinia reclamat. I. Epl. 17, 62.
Ravos timent armenta leones. *Bentl.* Ep. 16, 33.
Re. II. Epl. 2, 203.
communi. II. S. 6, 36.
male geſta. 3, 37.
in Re augenda ſemper obruitur. I. Epl. 16, 68.
hac una diſſimiles. 10, 2. 3.
tenui natum. 20, 20.
una curam conſumere. II. S. 4, 48.
ex Re decerpere fructus. I. 2, 79.
fabellas aniles garrit. II. 6, 77. 78.
ſumptus præberi. I. 6, 80.
cum Re niſi virtus algâ vilior. II. 5, 8.
in Re præclara filius male validus. *ibid.* 45.
Rebus acer ſpiritus ineſt. I. 4, 46. 47.
adverſis pectora opponite. II. 2, 136.
Æneæ. IV. Od. 6, 23.
agendis natum. A. P. 82.
aliis teneri. I. Epl. 1, 81.
anguſtis. II. Od. 10, 21.
arduis. 3, 1. 2.
bonis lætum convivam agit. II. 6, 110. 111.
cognata vocabula imponens. II. S. 3, 280.
comportatis. I. Epl. 2, 50.
concedi medium tolerabile. A. P. 368.
& ordine Alcæus diſpar. I. Epl. 19, 29.
honeſtis animum intendes. 2, 36.
humanis illudere. II. S. 8, 62. 63.
imperi ruentis. I. Od. 2, 25. 26.
jucundis. II. S. 6, 96.
magnis. I. 5, 28.
me non conor ſubmittere. I. Epl. 1, 9.
meis arbitræ non infideles. Ep. 5, 49. 50.
nimium fidentes. III. Od. 3, 58. 59.
novis. Ep. 16, 6.
omiſſis. I. Epl. 5, 30.
opimis alterius macreſcit. 2, 57.
parvis juvari magna. II. 1, 125.
paternis atque maternis abſumptis. I. 15, 26. 27.
trepidis. III. Od. 2, 5. 6.
in Rebus ſit modus. I. S. 1, 106.
Recalcitrat tutus undique. (recalcitret *Bentl.* II. S. 1, 20.
Recantatis opprobriis fias mihi amica. I. Od. 16, 27. 28.
Recedant in tuta otia. I. S. 1, 31.
invita verba. II. Epl. 2, 113.
Recedentes anni. A. P. 175. 176.
Recedentis. II. Od. 19, 31.
Recedo triſtis. I. Epl. 16, 35.
Recens hæret mentibus. II. Epl. 1, 53. 54.
inſigne dicam. III. Od. 25, 7.
juvenum examen. I. 35, 30. 31.
laude creſcam. III. 30, 8.
rhombus. II. S. 2, 42.
teſta. I. Epl. 2, 69. 70.
Recentes flores carpere. III. Od. 27, 43. 44.
Recenti metu mens trepidat. II. 19, 5.
Recentibus indiciis abdita rerum monſtrare. A. P. 49.
Recentum, I. Od. 10, 2.
Recepiſſet villa Trivici. I. S. 5, 79.
Recepit equus frenum. I. Epl. 10, 36.
in paterna jura. A. P. 256.
Palatinus Apollo ſcripta. I. Epl. 3, 17.
Recepta mente. II. Epl. 2, 104.
Recepti in Deorum templa. 1, 6.
Recepto amico. II. Od. 7, 27. 28.
Cæſare felix. IV. 2, 47. 48.
Receptus terra Neptunus. A. P. 63. 54.
Recideret. I. S. 10, 69.
Recidet ambitioſa ornamenta. A. P. 447. 448.
Reciditur ſupplicio culpa. III. Od. 24, 34.
Recinentis parræ omen. 27, 1.
Recines Latonam curva lyra. 28, 11. 12.
Recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
Recipit nec Majeſtas tua parvum carmen. II. 1, 257. 258.
nos villa pleniſſima. I. S. 5, 50.
Reciſas columnas. II. Od. 19, 4.
Reciſos fuſtes portare. III. 6, 40. 41.
Reciſurum falce. I. S. 3, 123.
Recitare ſcripta. 4, 23. I. Epl. 19, 42.
Recitares. A. P. 438.
Recitata loca jam revolvimus. II. Epl. 1, 223.
Recitator acerbus. A. P. 474.
Recitent ſcripta in medio foro. I. S. 4, 74. 75.
Recito non cuiquam niſi amicis. (recitem quicquam. *Bentl.*) *ibid.* 73.
Reclamat. I. Epl. 17. 62.
Reclinat me nullum otium labore. Ep. 17, 24.
Reclinatum in gramine. II. Od. 3, 6. 7.
Recludens cœlum immeritis mori. III. 2, 21. 22.
Recludere fata precibus. I. 24, 17.
pectus enſe. Ep. 17, 71.
Recludit opera. I. Epl. 5, 16.
Recluditur æqua tellus pauperi regumque pueris. II. Od. 18, 32. 33. 34.
Recluſa domo vigilare. II. Epl. 1, 103. 104.
Recoctus. II. S. 5, 55.
Recondit. 3, 109.
Reconditum Cæcubum prome. III. Od. 28, 2. 3.
Recordor hæc tacitus. II. Epl. 2, 145.
Recreabis potorem ſquillis roſtis. II. S. 4, 58. 59.
Recreantur. II. Od. 13, 36.

Re-

Recreare leni vento. III. Od. 20, 13.
te poterunt piacula. I. Epl. 1, 36. 37.
tenuatum corpus. II. S. 2, 84.
Recreat. III. Od. 24, 16.
Recreantis Pierio antro. 4, 40.
Recreatur arbor æstiva aura. I. 22, 18.
Recta & candida sit. I. S. 2, 123.
natura. 6, 66.
Recta capessens. II. 7, 7.
Rectâ Beneventum tendimus. I. 5, 71.
Recte. IV. Od. 9, 46. I. S. 2, 37. 74. 90. 4, 13. II. 2, 106. 3, 88. 162. 7, 112. 8, 70. II. Epl. 1, 79. 130. 209. 2, 213. A. P. 309. 319. 369. 422. 428. &c.
Recti cultus roborant pectora. IV. Od. 4, 34.
Recti specie decipimur. A. P. 25.
Rectis oculis monstra videre. *Bentl.* I. Od. 3, 18.
Rectis nominibus. *Bentl.* II. Epl. 1, 105.
Rectius. II. Od. 10, 1. IV. 9, 46. I. S. 2, 82. 4, 134. II. 1, 21. 4, 72. 7, 25. I. Epl. 6, 67. 17, 19. A. P. 129. 140.
Recto cursu depellere. II. S. 5, 78.
more. II. Epl. 2, 131. 132.
talo stet fabula. 1, 176.
Rector Thebarum. I. 16, 74.
Rectos Deos habuere fana. IV. Od. 4, 48.
Rectum ordinem. 15, 9. 10.
Rectum animi servas. II. S. 3, 201.
curvo dignoscere. II. Epl. 2, 44.
interdum vulgus videt. 1, 63.
nil ducunt nisi quod sibi placuit. *ibid.* 83.
non firmus defendis. II. S. 7, 26.
ultra citraque fines nequit consistere. I. 1, 106. 107.
ad Rectum fingeris. A. P. 367.
nos trahat. II. S. 6, 75.
Rectus secundis dubiisque temporibus. IV. Od. 9, 35. 36.
Recumbens. III. 3, 11.
Recumbere. I. Epl. 5, 1.
Recumbit ponto minax unda. I. Od. 12, 31. 32.
Recurras mente memori. II. S. 6, 31.
Recurrat. I. S. 2, 127.
Recurrentes annos. II. Epl. 1, 147.
Recurres ad me. Ep. 5, 75.
Recurret natura. I. Epl. 10, 24.
Recurrit bruma iners. IV. Od. 7, 12.
Recusant pedes vitiosum ferre. II. S. 7, 108.
Recusat meliora. 2, 6.
poma. 3, 258.
Recusem facere. II. Epl. 2, 208.
Recusent humeri ferre. A. P. 39. 40.
vires ferre. II. Epl. 1, 259.
Recuses. II. S. 5, 17. 7, 24.
Recuset uxorem cum grandi dote. I. 4, 50.
Recuso. I. Epl. 10, 10.
Redacti ad benedicendum. II. 1, 155.
Reddas animum. I. Od. 16, 28.
incolumem Atticis finibus. 3, 6. 7.
modos voce. IV. 11, 34. 35.
quod mihi numquam accipe. II. S. 3, 66.
Reddat te natis propinquisque charis. I. S. 1, 83.
te tibi amicum. I. Epl. 18, 101.
Reddatur. A. P. 9.
Redde bone dux patriæ lumen. IV. Od. 5, 5.
curam brevem. II. Epl. 1, 216.
illa. II. S. 8, 79. 80.
Jovi obligatam dapem. II. Od. 7, 17. 18.
me priori vitæ. I. Epl. 7, 95.
Reddentis agelli mihi me. 14, 1.
Reddere animum finitis amoribus. I. Od. 19, 2.
cuique personæ convenientia. A. P. 316.
fluitantia certa. II. S. 3, 269. 270.
incudi versus male tornatos. A. P. 441.
magistro dictata puerum credas. I. Epl. 18, 13. 14.
metuentis soldum. II. S. 5, 65.
si divitiæ prudentem possent. II. Epl. 2, 155.
valet acutum ferrum cos. A. P. 304. 305.
veniam peccatis. I. S. 3, 75.
verbo verbum. A. P. 133.
victimas. II. Od. 17, 30.
voces scit. A. P. 158.
Redderet laudes. I. Od. 20, 7.
senos ictus. A. P. 253.
Reddes decorum ridere. I. Epl. 7, 27.
dulce loqui. *ibid.*
forte latus. *ibid.* 25. 26.
volumina Augusto. 13, 2.
Reddet infectum. III. Od. 29, 47.
tibi causas. I. S. 4, 116.
tibi invisus taurus laceranda cornua. III. Od. 27, 71. 72.
Reddidere vati adempta lumina. Ep. 17, 44.
Reddiderit. A. P. 48.
Reddidi. IV. Od. 6, 43.
Reddidisses. I. 10, 9.
Reddidit fortuna exitus belli secundos. IV. 14, 37. 38.
oppidis cohortes. *Bentl.* III. 4, 38.
Reddit dies meliora poëmata. II. Epl. 1, 34.
se bellua catenis. II. S. 7, 70. 71.
sonum chorda. A. P. 348.
tellus inarata Cererem. Ep. 16, 43.
Redditum Phraaten solio Cyri. II. Od. 2, 17.
Redeam. II. S. 3, 164.
nudus domum. 5, 6.
Redeant in priscum aurum tempora. IV. Od. 2, 39. 40.
iterum. I. S. 10, 39.
Redeas in cœlum ferus. I. Od. 2, 45.
Redeat fortuna miseris. A. P. 201.
imagini sanguis. I. Od. 24, 15.
mature. I. Epl. 7, 97.
Redegit in veros timores. I. Od. 37, 15.
Redegit omnem Idibus pecuniam. *Bentl.* Ep. 2, 69.
Redemtor calidus festinat. II. Epl. 2, 72.
frequens huc demittit cæmenta. III. Od. 1, 34. 35.
Redeo ad me. I. S. 6, 45.
ad Regem. 7, 9.
unde abii. 1, 108.
Redeunt campis gramina. IV. Od. 7, 1.
his animis genæ incolumes. 10, 8.
nonæ Decembres. III. 18, 10.

Redeunte anno. III. Od. 8, 9.
Redeuntes a furno. I. S. 4, 37.
Redi ſancto concilio. IV. Od. 5, 4.
Redibit. III. 5, 26.
Rediens annus diem feſtum adduxerit. II. S. 2, 83.
Phœbus fugat aſtra. III. Od. 21, 24.
Redigatur ad aſſem. I. S. 1, 43.
Rediit. IV. Od. 8, 19.
Redire ſit nefas. Ep. 16, 26.
virtus audet. C. S. 58. 59.
Rediret ne Pyrrhæ ſeculum grave. I. Od. 2, 5. 6.
Redis mutatæ frontis. II. S. 8, 84.
Redit ab officiis. I. Epl. 7, 47. 48.
ad faſtos. II. 1, 48.
ad ſeſe. 2, 138.
ad vina. IV. Od. 5, 31.
it. I. Epl. 7, 55.
priſca Venus. III. Od. 9, 14.
vita poſt mortem bonis ducibus. IV. 8, 14. 15.
uncia. A. P. 329.
Reditu impetrato. IV. Od. 2, 42. 43.
Rediturus erat. II. S. 3, 261.
Reditum Diomedis. A. P. 146.
in veſtrum votiva paſcitur juvenca. I. Epl. 3, 36.
maturum pollicitus. IV. Od. 5, 3.
parat ſociis. I. Epl. 2, 21.
Parcæ tibi rupere. Ep. 13, 15. 16.
Reditus dulces quæ abſcindere poterunt. 16, 35.
morantem populum dimovit. III. Od. 5, 51. 52.
tibi emiſſo non erunt. I. Epl. 20, 6.
Redonabo illum Marti. III. Od. 3, 33.
Redonavit te Diis patriis. II. 7, 3. 4.
Reducens cantus ſomnum. III. 1, 21.
Reducet febrem. II. S. 3, 294.
in ſedem. Ep. 13, 8.
Reducis ſpem mentibus anxiis. III. Od. 21, 17.
Reducit domum. IV. 2, 17.
hiemes. II. 10, 15.
palma opimum. II. Epl. 1, 181.
Reducem fugam Parthi timere. *ex conjectura Bentl.* II. Od. 13, 17.
Reducta in valle. I. Od. 17, 17.
Reductum utrinque medium. I. Epl. 18, 9.
Refeceris templa. III. Od. 6, 2.
Refectus curis. II. Epl. 2, 136.
Refer. I. 7, 53. 8, 2. 17, 32.
huc exitum. III. Od. 6, 6.
Referam. I. 12, 39. I. Epl. 1, 74.
Referas mihi cuncta memori pectore. II. S. 4, 90.
Referat ludos. C. S. 22.
Referenda. II. S. 7, 36.
Referendus. II. Epl. 1, 41.
Referent te novi fluctus in mare. I. Od. 14, 1. 2.
Referente ſeculo feſtas luces. IV. 6, 42.
ſole dies ſiccos. III. 29, 20.
Referentes æra. I. S. 6, 75.
Referentis ortum lunæ. IV. Od. 2, 58.
Refero. I. S. 6, 115.
Referre libera vina. A. P. 85.
negas. I. S. 6, 7.
nil putas. 2, 77.
ſermones Deorum. III. Od. 3, 71.
Referret. I. Epl. 6, 60.
Referri. II. 1, 37.
Refers. I. 7, 60.
Refert colores amiſſos lana. III. Od. 5, 27. 28,
grex ubera tenta. Ep. 16, 50.
Refert *i. e.* intereſt. II. S. 3, 157. 7, 58. II. Epl. 2, 166.
Refertur res acta. A. P. 179.
Refertur Actia pugna. I. Epl. 18, 61. 62.
Referunt theatra noſtra ſonum. II. 1, 201.
tibi tempora. IV. Od. 13, 13. 14.
Refici in morſus flagitat. II. S. 4, 61.
Reficit aut ſubruit animum. II. Epl. 1, 180.
me rivus gelidus. I. 18, 104.
quaſſas rates. I. Od. 1, 17. 18.
Refigit vicina jurgia. *Bentl.* II. Epl. 2, 171.
Refixa ſidera cœlo devocare. Ep. 17, 5.
Refixit Parthorum ſigna templis (refigit. *Bentl.*) I. Epl. 18, 56.
Refixo clypeo. I. Od. 28, 11.
Reformido. II. S. 7, 2.
Refrænare licentiam. III. Od. 24, 29.
Refregit portas. I. S. 4, 61.
Refringit Achivos. III. Od. 3, 27. 28.
Refugit barbyton tendere. I. 1, 34.
quercus aridas. IV. 13, 9. 10.
Refugimus. I. 35, 34.
Refugit jurgia. II. Epl. 2, 71.
Refulgens tutela. II. Od. 17, 23.
Refulſit alba ſtella nautis. I. 12, 27. 28.
Regale numiſma. II. Epl. 1, 234.
præſidium dejecit loco. 2, 30.
Regales cultus. IV. Od. 9, 15.
divitiæ. I. Epl. 12, 6.
Regali in auro conſpectus. A. P. 228.
ſitu Pyramidum. III. Od. 30, 2.
Regam ipſe me. I. Epl. 1, 27.
Regat iratos. A. P. 197.
te pater ventorum. I. Od. 3, 3.
Rege. I. S. 7, 5. 25. I. Epl. 17, 43.
cœlitum temperante. Ep. 16, 56.
magis beatus vivam. I. S. 3, 142.
Perſarum beatior vigui. III. Od. 9, 4.
pueritiæ. I. 36, 8.
ſub Medo. III. 5, 9.
Rege animum. I. Epl. 2, 62.
Regem *propr.* Regem vincere odio. I. S. 7, 6.
jugulas. *ibid.* 35.
ad Regem redeo. *ibid.* 9.
Regerit convitia. *ibid.* 29.
Reges. II. Od. 14, 11. I. S. 3, 12.
æmulos muneribus ſubruit. III. Od. 16, 14. 15.
canit. IV. 2, 13.
dicuntur cululis urgere. A. P. 434.
in ipſos eſt Jovis imperium. III. Od. 1, 6.
magnos hæc formula tenet. II. S. 3, 45. 46.
quicquid delirant Achivi plectuntur. I. Epl. 2, 14.
tollere. I. S. 7, 34.
vita præcurrere. I. Epl. 10, 33.

Re-

Reget orbem æquus. I. Od. 12, 57.
Regi lege dignam vim. A. P. 283.
Regi Alexandro gratus. II. Epl. 1, 232.
Regia Crœsi Sardis. I. 11, 2.
Roma. 7, 44.
Regiæ moles. II. Od. 15, 1. 2.
Regiam ignotus hæres occupavi. 18, 6.
Regibus atavis edite. I. 1, 1.
hic mos est. I. S. 2, 86.
Sabeæ non devictis ante. I. Od. 29, 3. 4.
tribus amplas divitias habeo. II. S. 2, 101.
uti. I. Epl. 17, 13. 14.
Regina bicornis siderum. C. S. 35.
Calliope. III. Od. 4, 2.
capitolio parabat dementes ruinas. I. 37, 6. 7. 8.
Gnidi Paphique. 30, 1.
pecunia. I. Epl. 6, 37.
quæ Cyprum tenes. III. Od. 26, 9. 11.
Regio quorum hominum. I. Epl. 15, 2.
vespertina tepet. I. S. 4, 30.
Regione Pedana. I. Epl. 4, 2.
Regis *nom.* Regis monumenta. I. Od. 2, 15.
opus. A. P. 65.
Regis *propr.* Regis Rupilî pus atque venenum. I. S. 7, 1.
Regis *verb.* Regis Antium. I. Od. 35, 1.
silentium. Ep. 5, 51.
terras. *ibid.* 12.
Regit æquo imperio. III. Od. 4, 48.
me Chloë Thressa. 9, 9.
si non odit. I. Epl. 18, 26.
virum conjux dotata. III. Od. 24, 19. 20.
Regium genus. II. 4, 15.
Regius morbus urget. A. P. 453.
sanguis. III. Od. 27, 65.
sponsus. 2, 10.
Regna barbara. II. Epl. 1, 253.
Dauni. IV. Od. 14, 26.
parentis. II. 19, 21.
Proserpinæ. 13, 21. Ep. 17, 2.
tristia. III. Od. 4, 46.
vini talis sortiere. I. 4, 18.
Regnanto. III. 3, 39.
Regnare credidimus cœlo tonantem Jovem. III. Od. 5, 1. 2.
Regnata Bactra Cyro. 29, 27. 28.
rura Phalanto petam. II. 6, 11. 12.
Regnator populorum. III. 30, 12.
Regnes latius. II. 2, 9.
secundo Cæsare. I. 12, 51. 52.
Regnet salvus. I. Epl. 2, 10.
Regno & vivo. 10, 8.
Regnum deferens uni. II. Od. 2, 21. 22.
Halyattici. III. 16, 41.
homines tibi permittant. I. S. 3, 123. 124.
in aves vagas permisit. IV. Od. 4, 2. 3.
offert recte facientibus. I. Epl. 1, 63.
Pompili. I. Od. 12, 34.
Priami vetus. 15, 8.
Tulli ignobile. I. S. 6, 9.
Regula adsit. 3, 117. 118.
Reguli mens provida. III. Od. 5, 13.
Regulum. I. 12, 37.
Regum apices. III. 21, 20.
barbarorum matres. I. 35, 12.
epulis nec dum omnis pauperies abacta. II. S. 2, 44. 45.
facta canit. I. 10, 42. 43.
fœdera. II. Epl. 1, 24.
fortuna. *ibid.* 191.
gratia. A. P. 404.
libidines ulta. IV. Od. 11, 8.
magnorum maxime. I. S. 3, 136.
minantium colla. II. Od. 12, 12.
minas contuderit. IV. 3, 8.
progenies. III. 29, 1.
pueris. II. 18, 34.
res gestæ. A. P. 73.
rex. I. Epl. 1, 107.
stultorum æstus continet. 2, 8.
timendorum imperium est in proprios greges. III. Od. 1, 5. 6.
turres. 1. 4, 14.
vitâ amicos præcurrere. I. Epl. 10, 33.
Rei contemtæ dominus. III. Od. 16, 25.
curtæ semper quid abest. 24, 64.
Rei peragenda causa. I. S. 10, 26.
Rejecit alto vultu dona. IV. Od. 9, 42. 43.
Rejecta præda. II. S. 3, 68.
Rejectæ Lydiæ patet janua. III. Od. 9, 20.
retrorsum Annibalis minæ. IV. 8, 16.
Reis mœstis insigne præsidium. II. 1, 13.
pro sollicitis non tacitus. IV. 1, 14.
Relabi pronos rivos quis neget. I. 29, 10. 11.
Relabor in præcepta Aristippi. I. Epl. 1, 18.
Relapsus sonus & mens (*ita etiam Bentl.*) Ep. 17, 17. 18.
Relativum per syntheſin non conveniens cum antecedente.
monstrum, quæ. I. Od. 37, 21.
Relectos cursus iterare. *Bentl.* 34, 5.
Relegata ambitione. I. S. 10, 84.
Releget in agros Numidarum. III. Od. 11, 47. 48.
Relegi Trojani belli scriptorem. I. Epl. 2, 1. 2.
Relegit omnem pecuniam Idibus. Ep. 2, 69.
Relicta matre. IV. Od. 2, 54. 55.
parmula. II. 7, 10.
virtute. II. S. 3, 13.
Relicta repetat. I. Epl. 7, 97.
Relictis jocis. II. Od. 1, 37.
mœnibus. Ep. 17, 13.
plura daturus. C. S. 43. 44.
pullis. Ep. 1, 19. 21.
Relicto Ilio. I. Od. 10, 14.
Relictos cursus iterare. 34, 4. 5.
Relictum nomen filiæ. III. 27, 34. 35.
Religarat navim udo littore. I. 32, 7. 8.
Religas comam flavam. 5, 4.
Religat saxo nauta mulæ retinacula. I. S. 5, 18. 19.
Religata comam. II. Od. 11, 24.
crines. IV. 11, 5.
Relligio mihi nulla est. I. S. 9, 70. 71.
Relinquam te. 9, 41.
tua dona. I. Epl. 7, 43.
urbes. II. Od. 20, 5.
Relinquas. I. S. 1, 52.
Relinquendis. 10, 51.
Relinquens dapis meliora. II. 6, 89.

Relinquere amata pernix. A. P. 165.
frigida curarum fomenta. I. Epl. 3, 26.
Relinqueret negotia. III. Od. 5, 53. 54.
Relinques porcis comedenda. I. Epl. 7, 19.
Relinqui myrteta vicus gemit. 15, 5. 7.
turpe eſt. A. P. 417.
Relinquunt tectum dominæ. II. Od. 8, 19.
Reliquerit puerum quartana. II. S. 3, 290.
Reliquit apris fana habitanda. Ep. 16, 19.
mature plena. II. Epl. 1, 100.
oſſa color. Ep. 17, 21. 22.
Reluctantes dracones. IV. Od. 4, 11.
Rem adimam. I. Epl. 16, 75.
æquam imperito. II. S. 3, 188. 189.
ampliet. I. 4, 32.
apparere invideant. 2, 100.
auge ſtrenuus. I. Epl. 7, 51.
bene gerere. 8, 1.
date genti Romulæ. C. S. 47.
Dii donarent. II. Epl. 2, 151.
eo venturam ſperamus. 1, 226.
facias. I. 1, 65.
geſſerit. I. Od. 6, 3. 4.
mala ratione feci majorem. II. S. 6, 6.
male gerere eſt inſani. 3, 74.
meus pudor non audet tentare. II. Epl. 1, 258. 259.
ob hanc. I. S. 3, 91. 4, 23.
omnem domino furenti committes. II. 7, 66. 67.
oſtendere. A. P. 310.
patriam perdere. I. S. 4, 110. 111.
patris oblimare malum eſt. 2, 62.
præclaram ingluvie ſtringat. 2, 8.
proviſam ſequentur verba. A. P. 311.
quo deducam. I. S. 1, 15.
quo gerat pacto. I. Epl. 8, 13.
relinquam. I. S. 9, 41.
Romanam videt. C. S. 65. 66.
tanquam quicquam attineat. II. S. 2, 27.
tentavit. II. Epl. 1, 164.
tuam poteris ſervare. A. P. 329.
unam prodigialiter variare. *ibid.* 29.
quid ad Rem. I. Epl. 6, 12.
Remanere cubito preſſo. I. Od. 27, 8.
Remeare ævum peractum à certis annis. I. S. 6, 94.
Remi immerentis cruor ſacer. Ep. 7, 19. 20.
Remige Argoo. 16, 57.
Remiges laborioſi. 17, 16.
Remigio nudum latus. I. Od. 14, 4.
Remigium vitioſum Ulyſſei. I. Epl. 6, 63.
Remis adurgens. I. Od. 37, 17.
apta palus. A. P. 65.
Remiſcet veris falſa. *ibid.* 151.
Remiſit bacca preſſa. II. S. 6, 69.
Remiſſi agilem oderunt. I. Epl. 18, 90.
Remiſſo arcu. III. Od. 27, 67. 68.
Remiſto carmine tibiis. IV. 15, 20.
Remittas quærere. II. 11, 3. 4.
Remittat. II. S. 8, 53.
Remittit chorda ſonum acutum. A. P. 348. 349.
Remittunt labem. II. Epl. 1, 235.
Remorant ſe à vulgo in ſecreta. II. S. 1, 71.
Remorſurum me petis. Ep. 6, 4.
Remos fractos Eurus differat. 10, 6.
Remota uncia de quincunce. A. P. 327. 328.
Remotis Britannis oceanus obſtrepit. IV. Od. 14, 47. 48.
frenis profiliet vaga natura. II. S. 7, 74.
Gadibus Libyam jungas. II. Od. 2, 10. 11.
in rupibus. 19, 1.
luminibus. III. 6, 28.
nimbis. IV. 4, 7.
Remoto cuſtode. A. P. 161.
Remoto in gramine. II. Od. 3, 6.
Remotos à vulgo. I. S. 6, 18.
fontes adire. II. 4, 94.
Remotus ab omni vitio. A. P. 384.
in auras. I. Od. 28, 8.
Removere tabulas à te memento. II. S. 5, 52.
Removi me ex urbe in arcem. 6, 16.
Removiſſe à ſe parvos natos fertur. III. Od. 5, 42. 43.
Remugiat nemus. 10, 5. 6.
Remugiens ſinus. Ep. 10, 19.
Renârint ſaxa vadis. 16, 25. 26.
Renaſcens fortuna. III. Od. 3, 61. 62.
Renaſcentur multa vocabula. A. P. 70. 71.
Renati Pythagoræ arcana. Ep. 15, 21.
Renes morbo acuto tententur. II. S. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
Renidentes Lares. Ep. 2, 66.
Renidet aureum lacunar. II. Od. 18, 1. 2.
mari luna. 5, 19. 20.
torquibus prædam adjeciſſe *pro* gaudet. III. 6, 11. 12.
Renodantis comam. Ep. 11, 28.
Renuis. II. Epl. 2, 63.
Renuit. I. 16, 49.
Reor. II. 1, 70.
Reparant damna celeres lunæ. IV. 7, 13.
Reparare res amiſſas. II. 5, 2.
tecta. III. 3, 60.
Reparata vina merce Syra. I. 31, 12.
Reparavit oras claſſe cita. 37, 24.
Repenſus auro miles. III. 5, 25 26.
Repentes per humum ſermones. II. Epl. 1, 250. 251.
Reperire queamus. I. S. 1, 119.
te fuerit. I. Od. 15, 27.
Repertor pallæ honeſtæ. A. P. 278.
Repertus ludus. *ibid.* 405.
Repetantur ſuſurri hora compoſita. I. Od. 9, 19. 20.
Repetas opus. I. Epl. 6, 48.
Repetat paludes. III. Od. 27, 9.
relicta. I. Epl. 7, 97.
Repetens. III. Od. 20, 6.
Repetes cavum macra. I. Epl. 7, 33.
grande munus Cecropio cothurno. II. Od. 1, 11. 12.
mox. II. S. 4, 6.
Repetet milite multo. I. Od. 15, 6.
Repetit. I. S. 8, 44. I. Epl. 1, 98.
penates. III. Od. 14, 3.
Repetita decies placebit. A. P. 365.

Repetitum plumas venerit. I. Epl. 3, 18. 19.
Reponens ligna ſuper foco large. I. Od. 9, 5. 6.
Reponet ſe in cubitum. II. S. 4, 39.
Reponi curat. III. Od. 5, 30.
vult ſpectata fabula. A. P. 190.
Reponis Achillem. *ibid.* 120.
animas pias lætis ſedibus. I. Od. 10, 17. 18.
Reportaſti bello ducem. Ep. 9, 24.
Reporto bonam ſpem domum. C. S. 74.
Repoſtum. Ep. 9, 1.
Repotia celebret. II. S. 2, 60. 61.
Repræſentet virtutem. I. Epl. 19, 14.
Reprehendas nævos. I. S. 6, 67.
Reprehendere coner. II. Epl. 1, 81.
poſſis. II. S. 3, 138.
verſum. II. Epl. 1, 222.
Reprehendet verſus inertes. A. P. 445.
Reprehendi. II. Epl. 1, 76.
Reprehendite carmen. A. P. 292.
Reprendes aliena ſtudia. I. Epl. 18, 39.
Reprendi. II. S. 4, 86.
Reprendis nihil in Homero. I. 10, 52.
Reprenſis. *ibid.* 55.
Repreſſæ catervæ. *Bentl.* IV. Od. 4, 24.
Repſerat in frumenti cameram. I. Epl. 7, 30.
Repſimus. I. S. 5, 25.
Repugnant mores. 3, 97.
Repulſæ ſordidæ virtus neſcia. III. Od. 2, 17.
Repulſam turpem. I. Epl. 1, 43.
Repulſum foribus gelida perfundat. II. S. 7, 90. 91.
Requiem quærit. I. Epl. 7, 79.
Requies pedum. I. Od. 36, 12.
Requiro generoſum & lene vinum. I. Epl. 15, 18.
Rere. I. S. 9, 49.
Reris. II. 3, 134.
Rerum abdita monſtrare. A. P. 49.
adverſis undis immerſabilis. I. Epl. 2, 22.
cuſtode Cæſare. IV. Od. 15, 17.
diſcors concordia. I. Epl. 12, 19.
dura natura. I. S. 10, 57.
fictis ridetur. II. 8, 83.
hoc caput, hic fons erat. I. Epl. 17, 45.
imperiis. II. S. 7, 75.
inopes verſus. A. P. 322.
inſcitia vexat. I. Epl. 3, 33.
linea ultima mors. 16, 79.
mearum columen. II. Od. 17, 3. 4.
tutela. I. Epl. 1, 103.
mediis in fluctibus. H. 2, 84. 85.
metum Cæſaris juvat ſolvere. Ep. 9, 37.
multarum divite loco. II. Epl. 2, 30. 31.
nova nomina protulerit. A. P. 57. 58.
prudens animus. IV. Od. 9, 34. 35.
quid agis. I. S. 9, 4.
ſtabilis terminus. C. S. 26.
vanis corruptus. II. S. 2, 25.
viliſſima aqua. I. 5, 88. 89.
vitio laboras. 2, 76.
vocabula ſpecioſa proferet. II. Epl. 2, 116.
uſus ſuppetit. I. 12, 4.
utilium ſagax. A. P. 218.
ſpes. I. Epl. 18, 99.
Res *ſing.* II. Od. 3, 15. IV. 8, 10. I. S. 2, 59. 3, 54. 78. A. P. 248.
altera alterius opem poſcit. A. P. 410. 411.
bellica. IV. Od. 3, 6.
Comica. A. P. 89.
creſcere poſſet. II. Epl. 1, 107.
creſcit fœnore occulto multis. I. 1, 80.
cui potenter erit lecta. A. P. 40.
ex medio acceſſit. II. Epl. 1, 168.
hæc quo pertinet. I. S. 2, 23.
illum juvat. I. Epl. 2, 51.
in ſcenis agitur. A. P. 179.
ipſa feret. II. S. 1, 18.
ludicra valeat. II. Epl. 1, 180.
magna certabitur foro. II. S. 5, 27.
nitet. *ibid.* 12.
major foret quærenda. I. 6, 100.
mea fracta eſt. II. 3, 18. 19.
nec moram nec conſilium habet. II. S. 3, 264. 265.
nulla me urgeat. II. Epl. 2, 12.
omnis. II. S. 3, 94.
decuit Ariſtippum. I Epl. 17, 23.
parvula. 18, 29.
qua ſuaderet. I. S. 2, 50.
quantum poſcet tollam. II. Epl. 2, 190. 191.
Romana quo loco ſit. I. 12, 25.
ſola poteſt facere beatum *pro* divitiæ. 6, 47.
ſua non conveniet. 10, 42.
tua agitur. 18, 84.
una quæ beatum poſſet facere. 6, 1. 2.
Res *plur.*
adverſæ ingenium nudare ſolent. II. S. 8, 73. 74.
amiſſas reparare. 5, 2.
Archilochi non ſecutus. I. Epl. 19, 24. 25.
Cæſaris dicere. II. S. 1, 11.
cum deficiunt laudo parvula. I. Epl. 15, 42. 43.
gerere. 17, 33.
geſtæ regum. A. P. 73.
geſtas componere. II. Epl. 1, 251.
ſumit ſcribere. I. 3, 7.
hominum ac Deorum. I. Od. 12, 14.
Italas armis tuteris, ornes moribus. II. Epl. 1, 2.
magnas ſecat. I. S. 10, 15.
medias. A. P. 148.
mihi conor ſubmittere. I. Epl. 1, 19.
multæ tibi officient. I. S. 2, 97.
omnes timidè gelideque miniſtrat. A. P. 171.
publicas ordinaris. II. Od. 1, 10. 11.
quas agis. II. S. 6, 29.
rectæ tibi uni ſemper erunt. 2, 106.
ſecundæ plus nimio delectavere. I. Epl. 10, 30.
ſuaves. II. S. 8, 92.
tenues. 4, 9.
variæ. 2, 71.
Res ſponſore tenentur. *Bentl.* I. Epl. 16, 43.
Reſcierit. II. 1, 227.
Reſcinditur gratia. I. 3, 32.

Reſcribe. I. Epl. 5, 30.
Reſcribere. II. S. 3, 76. I. Epl. 3, 30.
Reſeces ſpem longam. I. Od. 11, 7.
Reſedit bellum. III. 3, 30.
Reſidunt pelles cruribus. II. 20, 9.
Reſignat teſtamenta. I. Epl. 7, 9.
Reſigno cuncta. *ibid.* 34.
quæ dedit. III. Od. 29, 54.
Reſolvent te piacula nulla. I. 28, 34.
Reſolvit litem lite. II. S. 3, 103.
Reſonans voce ſumma. I. 3, 7. 8.
Reſonantis Albuneæ domus. I. Od. 7, 12.
Reſonare ſeptem nervis callida teſtudo. III. 11, 3. 4.
Reſonarent umbræ (reſonârint. *Bentl.*) I. S. 8, 4.
Reſonat locus ſuave voci concluſus. 4, 76.
Reſonet domus ſtrepitu. 2, 129.
Reſorbens unda te in bellum tulit rurſus. II. Od. 7, 15. 16.
Reſpicere exemplar vitæ. A. P. 317.
tergo pendentia. II. S. 3, 299.
Reſpicientis. I. Epl. 1, 105.
Reſpicis nepotes autor. I. Od. 2, 35. 36.
Pylium Neſtora. 15, 22.
Reſponde. II. S. 5, 2.
Reſpondeat officio. 6, 24.
Reſpondebam. I. 9, 14.
Reſpondere debebat. *ibid.* 36. 37.
jura civica. I. Epl. 3, 23. 24.
licebit. II. S. 3, 192.
meritis favorem. II. Epl. 1, 9. 10.
Reſponderet. I. S. 2, 72.
Reſponderit. II. 3, 233.
Reſpondes pauca. I. 6, 60. 61.
tuo nomine. I. Epl. 6, 31.
Reſpondet. I. S. 2, 11.
Reſpondit. I. Epl. 1, 74.
Reſponſa daturas animas elicerent. I. S. 8, 29.
petunt. C. S. 55.
Reſponſare Cupidinibus. II. S. 7, 85.
fortunæ ſuperbæ. I. Epl. 1, 68.
Reſponſat cœnis opimis. II. S. 7, 103.
palato gallina. 4, 18.
Reſponſore. I. Epl. 16, 43.
Reſponſum date. Ep. 7, 14.
Reſponſura arma lacertis. II. Epl. 2, 47. 48.
fama labori. II. S. 8, 66.
Reſpuet ætas (reſpuat. *Bentl.*) II. Epl. 1, 42.
Reſtat. I. 1, 27. 6, 27.
Reſtinguere. I. S. 5, 76.
Reſtinguet pocula Falerni lympha. II. Od. 11, 19. 20.
Reſtituent. III. 7, 2.
Reſtituet. IV. 7, 24.
Reſtituit ſigna Jovi noſtro. 15, 6.
Reſto. I. S. 9, 28.
Reſtrictis lacertis. III. Od. 5, 35.
Reſurgat Gyas centimanus. II. 17, 14.
ſi ter murus aheneus. III. 3, 65.
Retardet maritos aura. II. 8, 23. 24.
Retegis Lyæo arcanum conſilium. III. 21, 15. 16.
Retexens. II. S. 3, 2.
Retia rara tendit. Ep. 2, 33.
Reticulum panis. I. S. 1, 47.
Retinacula mulæ. 5, 18.
Retinent commiſſa aures patulæ non fideliter. I. Epl. 18, 70.
Retinere. I. S. 1, 89.
Retinet imago nomen, *alii legunt* recinet. I. Od. 12, 3. 4.
Retorſiſti. II. 19, 23.
Retorta tergo brachia. III. 5, 22.
Retortis manibus trahitur. II. Epl. 1, 191.
undis. I. Od. 2, 14. 15.
Retractes næniæ munera. II. 1, 37.
Retractus. A. P. 468.
Retrahas. I. Epl. 18, 58.
Retro. I. Od. 35, 25. II. 11, 5. III. 4, 26. 10, 10. 29, 46. Ep. 17, 7.
Retrorſum. I. Od. 34, 3. IV. 8, 16. I. Epl. 1, 75. 18, 88.
Retuſum ferrum. I. Od. 35, 39. 40.
Revehet te domum. Ep. 13, 16.
Revehi Ithacam. II. S. 5, 4.
Revelles agri terminos. II. Od. 18, 27.
Revera pugnent. II. S. 7, 99.
Reverti à ponte. 3, 36.
domum. I. Epl. 15, 24.
meminiſſes. II. S. 6, 37.
Tiberim quis neget. I. Od. 29, 10. 12.
vox miſſa neſcit. A. P. 390.
Revexit. II. Od. 18, 36.
Revictæ catervæ. IV. 4, 23. 24.
Reviſens æquor Atlanticum. I. 31, 14.
Reviſet te amice dulcis. I. Epl. 7, 12.
Reum. II. S. 4, 3.
Revocant preces. IV. Od. 1, 8.
Revocas. I. S. 6, 61.
Revocat. II. 4, 264.
Revocavit veteres artes. IV. Od. 15, 12.
Revolvimus loca jam recitata. II. Epl. 1, 223.
Rex alet. I. 16, 20.
Cappadocum. 6, 39.
Deorum. IV. Od. 4, 2.
eris. I. Epl. 1, 59.
erit. II. S. 3, 97.
eſt. I. 3, 125. 133.
gelidæ oræ metuatur. I. Od. 26, 4.
ibis. I. S. 3, 138.
ille. II. Epl. 1, 237.
Juppiter. II. S. 1, 42. 43.
paterque. I. Epl. 7, 37.
procidit ad pedes. Ep. 17, 13. 14.
Regum. I. Epl. 1, 107.
ſum. II. S. 3, 188.
Rhamnes. A. P. 342.
Rheda tollere. II. S. 6, 42.
Rhedis rapimur. I. 5, 86.
Rheni. 10, 37.
Rhenum flumen deſcribitur. A. P. 18.
Rhetor. II. Epl. 2, 87.
Heliodorus. I. S. 5, 2.
Rhetoris. 10, 12.
Rhodani potor. II. Od. 20, 20.
Rhode. *Bentl.* III. 19, 27.
Rhodon. I. 7, 1.
Rhodopen. III. 25, 12.
Rhodos. I. Epl. 11, 17. 21.
Rhœti. IV. Od. 4, 17.
Rhœtos immanes. 14, 15.
Rhœtum *Bentl.* Rhœcum *alii.* II. 19, 23.
Rhœtus *Bentl.* Rhœcus *alii.* III. 4, 55.
Rhombi ilia. II. S. 8, 30.
Rhombi grandes. 2, 95.
Rhombos. *ibid.* 48.

Rhombum. I. S. 2, 116.
Rhombus. II. 2, 42. 49. Ep. 2, 50.
Rictum risu diducere. I. S. 10, 7.
Ride. I. Epl. 1, 91.
Rideant omnes senem. Ep. 5, 57.
Rideat. II. Epl. 2, 216.
Ridebit. I. 20, 14.
Ridebo. A. P. 105.
Ridemus. I. S. 5, 57.
Ridendus. I. Epl. 1, 9.
Ridens dissimulare. I. S. 9, 66.
Erycina. I. Od. 2, 33.
percurram. I. S. 1, 23. 24.
Venus perfidum. III. Od. 27, 67.
Rident. II. 8, 13. I. Epl. 14, 39.
Ridentem. I. Od. 22, 23.
malis alienis. II. S. 3, 72.
verum dicere quid vetat. I. 1, 24. 25.
Ridentes. 5, 35.
Ridentibus. A. P. 101.
Ridentur qui mala componunt carmina. II. Epl. 2, 106.
Ridere porcum de grege Epicuri. I. 4, 16.
reddes decorum. 7, 27.
Rideret. II. 1, 194.
Rideri. I. S. 3, 30.
Rides. I. Epl. 1, 95. 97. 101. 19, 43.
portenta Thessala. II. 2, 209.
quid? I. S. 1, 69. II. 5, 3.
spiritum corpore majorem. II. 3, 310. 311.
Ridet angulus mihi. II. Od. 6, 13. 14.
Deus. III. 29, 30. 31.
domus argento. IV. 11, 6.
incendia. II. Epl. 1, 121.
Philippus. I. 7, 78.
Venus. II. Od. 8, 13.
versus. I. S. 10, 54.
Ridetur. II. 8, 83.
ab omni conventu. I. 7, 22. 23.
citharœdus qui semper chorda eadem oberrat. A. P. 355. 356.
Ridiculum. I. S. 10, 14.
poëma. II. Epl. 1, 237. 238.
Ridiculus minus illo. II. S. 3, 311.
mus. A. P. 139.
Porcius. II. S. 8, 23. 24.
Rigat Nilus arva. III. Od. 3, 48.
Rigent nervi. Ep. 8, 17.
prata. IV. Od. 12, 3.
Rigida mollior esculo. III. Od. 10, 17.
Rigidi Getæ. 24, 11.
Rigidis Sabinis. II. Epl. 1, 25.
Rigidum Niphatem. II. Od. 9, 20.
Rigidus satelles virtutis. I. Epl. 1, 17.
Rimam angustam. 7, 29.
Rimosa aure. II. S. 6, 46.
Ringi. II. Epl. 2, 128.
Ripa avulsos Ausidus ferat. I. S. 1, 58.
continente. II. Od. 18, 22.
sinistra labitur. I. 2, 18. 19.
Ripæ fluminis paterni. 20, 56.
Ripam umbrosam. III. 1, 23.
Ripas mirari. 25, 13. 14.
prætereunt flumina. IV. 7, 3. 4.
super notas imbres aluere. 2, 5. 6.
Tiburis. *ibid.* 31.
trementes. III. 27, 23. 24.
Ripis altis. Ep. 2, 25.
Riseris inultus. Ep. 17, 56.
Riserit muneribus æmuli. IV. Od. 1, 18.
Risero. Ep. 15, 24.
Risi. I. S. 4, 91.
Risissent. III. Od. 16, 7.
Risisti. II. S. 8, 80.
Risit alma adorea. IV. Od. 4, 41.
Apollo. I. 10, 12.
Tityos. III. 11, 21. 22.
Risores. A. P. 225.
Risu læto amara temperet. II. Od. 16, 26. 27.
quatit populum. II. Epl. 2, 84.
rictum diducere. I. S. 10, 7.
solventur. II. 1, 86.
non sine Risu. IV. Od. 13, 17.
cum Risu miror. A. P. 358.
magno. I. S. 8, 50.
Risum compescere. II. 8, 63.
moveat. I. Epl. 3, 19.
sibi excutiunt. I. S. 4, 34. 35.
teneatis. A. P. 5.
tollant. *ibid.* 381.
in Risum vertas cognomen. I. Epl. 13, 9.
Risus gratus proditor puellæ. I. Od. 9, 21. 22.
magnus. II. S. 2, 107.
Risus dabit. 5, 57.
hominum captat. I. 4, 83.
jocosque dedit. 5, 98.
sibi undique quærit. I. Epl. 7, 79.
Rite. I. Od. 32, 16. III. 24, 10. IV. 4, 25. 6, 37. 38. 15, 28. C. S. 13. II. Epl. 2, 78.
Ritu fluminis feruntur. III. Od. 29, 33. 34.
Herculis. 14, 1.
juvenum florent. A. P. 62.
Lucilli. II. S. 1, 29.
novo. III. Od. 1, 45. 46.
tempestatis. II. S. 3, 268.
Rivali. A. P. 444.
Rivis mobilibus uda pomaria. I. Od. 7, 13. 14.
Rivo nomen dare idoneus fons. I. Epl. 16, 12.
obliquo. II. Od. 3, 11. 12.
Rivos apertos. I. Epl. 3, 11.
celeres morari. III. Od. 11, 14.
& vacuum nemus mirari. *Bentl.* 25, 13.
gelidos. 12, 6. 7.
pronos relabi posse montibus. I. 29, 11. 12.
ruris laudo. I. Epl. 10, 6. 7.
Tiburis. *Bentl.* IV. Od. 2, 31.
uberes lactis cantare. II. 19, 10. 11.
Rivum pronum. I. Epl. 10, 21.
prope. 14, 35.
quærit fessus. III. Od. 29, 22.
Rivus aquæ purus. 16, 29.
gelidus. I. Epl. 18, 104.
liquidus fortunæ. 12, 9.
pigro addit opus. 14, 29.
Rixa super mero. I. Od. 18, 8.
Rixæ calidæ. III. 27, 70.
immodicæ. I. 13, 10. 11.
multo minus haberet. I. Epl. 17, 50. 51.
protervæ. III. Od. 14, 26.
Rixam geris. I. 21, 2. 3.
Rixarum metuens. III. 19, 16.
Rixatur de lana caprina. I. Epl. 18, 15.
Rixis sanguineis prohibere. I. Od. 27, 4.
Roborant pectora recti cultus. IV. 4, 34.
Robur illi erat circa pectus. I. 3, 9. 10.
Italum. II. 13, 18. 19.
Robustæ fores. III. 16, 2.
Robustis plaustris funera luctantur. II. Epl. 2, 74.

Robuſtus puer acri militia. III. Od. 2, 2.
Rodens pollicem. Ep. 5, 48.
Rodere diaria urbana. I. Epl. 19, 40.
Roderet ungues. I. S. 10, 71.
Rodit abſentem amicum. 4, 81.
Rodunt. 6, 46.
Rogabat. 5, 63. 67.
Rogando. Ep. 14, 5.
Rogare. 8, 1. II. S. 3, 316.
Rogat. I. S. 9, 63.
me & cogit prece. I. Epl. 9, 2.
otium divos. II. Od. 17, 1.
Rogata Muſa. I. Epl. 8, 2.
Rogati. I. S. 3, 2.
Rogatus. 4, 97. II. 4, 88. I. Epl. 6, 41.
Roges. Ep. 1, 15. I. Epl. 1, 13.
Roget me populus. *ibid.* 70.
medicum. I. S. 1, 82.
te cave. II. 5, 75.
Rogo *i. e.* precor. I. Epl. 1, 11.
Roma. IV. Od. 4, 37. C. S. 37.
ferox. III. Od. 3, 44.
omnis. I. Epl. 16, 18.
potens. II. 1, 61.
regia. I. 7, 44.
ſuis ipſa viribus ruit. Ep. 16, 2.
Româ magnâ egreſſum. I. S. 5, 1.
urbe incolumi. III. Od. 5, 12.
nil majus potes viſere. C. S. 11. 12.
Romæ. II. S. 1, 59. 6. 23. 7, 13.
amem Tibur. I. Epl. 8, 12.
beatæ fumum mirari. III. Od. 29, 11. 12.
declamas. I. Epl. 2, 2.
dominæ. IV. Od. 14, 44.
erat rhetor conſulti. II. Epl. 2, 87.
erit charus. I. 20, 10.
fuit diu dulce. II. 1, 103.
me cenſes ſcribere poëmata. 2, 65.
nutriri contigit mihi. 2, 41.
principis urbium. IV. Od. 3, 13.
rus optas. II. S. 7, 28.
Samos laudetur. I. Epl. 11, 21.
Romam. III. Od. 3, 38. I. S. 6, 76. I. Epl. 8, 12. 14, 17. II. 1, 256.
Romana Ilia clarior vigui. III. Od. 9, 8.
juventus pravi docilis. II. S. 2, 52.
legio mihi tribuno pareret. I. S. 6, 48.
militia fatigat. II. 2, 10. 11.
pubes crevit. IV. Od. 4, 46.
res quo loco ſit. I. Epl. 12, 25.
Romana in ora venturus. 3, 9.
Romanæ lyræ fidicen. IV. Od. 3, 23.
Romanam rem. C. S. 66.
Romane. III. Od. 6, 2. I. S. 4, 85.
Romani equites. A. P. 113.
pueri. *ibid.* 325.
ſcriptores eadem trutina penſantur. II. Epl. 1, 29. 30.
Romanis poëtis. A. P. 264.
vatibus ædem vacuam ſpectemus. II. Epl. 2, 94.
viris opus ſolenne. I. 18, 49.
Romano. II. S. 1, 37.
habitu. 7, 54.
Romanos agunt acerba fata. Ep. 7, 17.
Romanus. *ibid.* 6. II. S. 4, 10. A. P. 54.
fœminæ emancipatus. Ep. 9, 11. 12.
populus. I. Epl. 1, 70.
Romulæ gentis cuſtos. IV. Od. 5, 1. 2.
Romulæ genti rem prolemque date. C. S. 47.
Romuli meritis taciturnitas obſtaret. IV. Od. 8, 22. 24.
præſcriptum. II. 15, 10. 11.
Romulum. I. 12, 33.
Romulus. II. Epl. 1, 5.
Rore marino coronantem parvos Deos. III. Od. 23, 15. 16.
puro Caſtaliæ ſolutos crines lavit. 4, 61. 62.
Rorem ex oculis ſtillabit. A. P. 429. 430.
Rores pluvii. III. Od. 3, 56.
Roſa multa. I. 5, 1.
ſera. 38, 3. 4.
Roſâ odorati capillos. II. 11, 14. 15.
Roſæ amœnæ flores jube ferre. 3, 14.
flos purpureus. III. 15, 15.
ne deſint epulis. I. 36, 15.
puniceæ flore prior. IV. 10, 4.
Roſarum flore. III. 29, 3.
Roſas ſparge. 19, 22.
Roſcia lex. I. Epl. 1, 62.
Roſcius. II. S. 6, 35. II. Epl. 1, 82.
Roſeam cervicem. I. Od. 13, 2.
Roſtrata ora navium. Ep. 4, 17. 18.
Roſtris. II. S. 6, 50.
Rota currente. III. Od. 10, 10. A. P. 22.
Rotantes fumum flammæ. IV. 11, 11. 12.
Rotarum ſtrepitus. I. Epl. 17, 7.
Rotis fervidis evitata meta. I. Od. 1, 4. 5.
Rotundas lances aper curvet. II. S. 4, 40. 41.
Rotundentur mille talenta. I. Epl. 6, 34.
Rotundioribus baccis onuſta. Ep. 8, 13. 14.
Rotundis ovis. II. S. 4, 12. 13.
quadrata mutet. I. Epl. 1, 100.
Rotundo ore loqui. A. P. 323.
Ruam acervos æris. II. S. 5, 22.
Rubeam pingui munere donatus. II. Epl. 1, 267.
Rubens Luna. II. Od. 11, 10.
Rubente dextera jaculatus arces. I. 2, 2. 3.
Rubentem lunam. I. S. 8, 35.
Ruber palus. *ibid.* 5.
Rubere melimella. II. 8, 31.
Ruberes. II. Epl. 2, 156.
Rubicunda corna. I. 16, 8. 9.
Rubigine pereat telum poſitum. II. S. 1, 43.
Rubiginem ſterilem. III. Od. 23, 6. 7.
Rubos pervenimus. I. S. 5, 94.
Rubra canicula. II. 5, 39.
Rubrica picta prælia. 7, 98.
Rubro cocco tincta. 6, 102. 103.
Oceano. I. Od. 35, 32.
ſanguine. III. 13, 7.
Rubros pannos. Ep. 17, 51.
Rubum dimovere lacertæ. I. Od. 23, 6. 7.
Ructatur verſus ſublimes. A. P. 457.
Rude donatum quæris ludo includere. I. Epl. 1, 2, 3.
Rude ingenium. A. P. 410.
Rudem belli æſtus tulit in arma. II. Epl. 2, 47.
Rudentes Eurus differat. Ep. 10, 5.
Rudis agminum. III. Od. 2, 9.
fuerit. I. S. 10, 65. 66.
puer neſcit equo hærere. III. Od. 24, 54. 55.

Ruebat ut hibernum flumen. I. S. 7, 26. 27.
Ruens in me Venus. I. Od. 19, 9.
tumultu tremendo Jupiter. 16, 11. 12.
Ruent aulæa. II. S. 8, 71.
Ruentes contra ægida Palladis. III. Od. 4, 57. 58.
Ruenti ſtomacho fultura accedat. II. S. 3, 154.
Ruentis acervi. II. Epl. 1, 47.
imperî. I. Od. 2, 25.
per fluvios medios. II. S. 3, 57.
tauri pondus. II. Od. 5, 3. 4.
Rufam *alii* Puſam. II. S. 3, 216.
Rufillus olet paſtillos. I. 2, 27. 4, 92.
Rufus. II. 8, 58.
Rugæ te turpant. IV. Od. 13, 11. 12.
Rugis pietas moram non afferet. II. 14, 2. 3.
ſenectus frontem exaret. Ep. 8, 4. 5.
Rugoſis ſpadonibus ſervire. 9, 13. 14.
Rugoſus pagus frigore. I. Epl. 18, 105.
Ruinâ non levi tecta disjecta. II. Od. 19, 14. 15.
Ruinæ Heſperiæ ſonitum. 1, 32.
Ruinæ ferient impavidum. III. 3, 8.
Ruinam utramque illa dies ducet. II. 17, 8. 9.
Ruinas aulæa fecere. II. S. 8, 54. 55.
dementes Capitolio parabat. I. Od. 37, 6. 7. 8.
Ruinis probroſis Italiæ altior. III. 5, 39. 40.
quantis fatigaret. IV. 14, 19.
Ruis voto in horum numerum. I. Epl. 14, 41.
Ruit in quem manca fortuna. II. S. 7, 88.
mole ſua. III. Od. 4, 65.
per vetitum nefas. I. 3, 26.
profundo ore Pyndarus. IV. 2, 7. 8.
ſuis viribus Roma. Ep. 16, 2.
ſus lutulenta. II. Epl. 2, 75.
Ruitis. Ep. 7, 1.
Rumor frigidus manat per compita. II. S. 6, 50.
Rumore malo flagret. I. S. 4, 125.
ſecundo ad cœlum effertis. I. Epl. 10, 9.
Rumpat ſerpens inſtitutum iter (Rumpit. *Bentl.*) III. Od. 27, 5.
Rumpere clauſtra obſtantia. I. Epl. 14, 9.
fœdus. 3, 35.
nuptias. I. Od. 15, 7.
plumbum. I. Epl. 10, 20.
Rumperet ſilentium. Ep. 5, 85.
Rumperis miſer. I. S. 3, 135. 136.
Rumpi tentigine. 2, 118.
Rumpit tecta. Ep. 12, 12.
Rumpent edicta. IV. Od. 15, 22.
Rupem vitare. II. Epl. 2, 135.
Rupere Parcæ tibi reditum. Ep. 13, 15. 16.
Ruperis. II. S. 3, 319.
Ruperit ſinus carinam. I. Epl. 10, 19. 20.
Rupes maxima. II. S. 3, 59.
Rupes queratur obſtare. *ibid.* 55.
te delectant. III. Od. 27, 61. 62.
in Rupes aſellum detruſit. I. Epl. 20, 15.
Rupibus remotis. II. Od. 19, 1.
Rupili. I. S. 7, 1. 19.
Rupit aper Marſus plagas. I. Od. 1, 28.
Jarbitam æmula Timagenis lingua. I. Epl. 19, 15.
Ruptis catenis. II. S. 7, 70. 71.
Rura aprica. III. Od. 18, 2.
bos perambulat. IV. 5, 17.
circumvectari. I. S. 6, 58. 59.
frigida petunt. I. Epl. 15, 9.
nutrit Ceres. IV. Od. 5, 18.
oppidi ſui laudat. I. 1, 16. 17.
parva. II. 16, 37.
paterna ſuis bobus exercet. Ep. 2, 3.
petebas. I. Epl. 14, 14.
Phalanto regnata. II. Od. 6, 11. 12.
quæ Lyris aquâ mordet. I. 31, 7. 8.
ſuburbana. I. Epl. 7, 76.
Rure beato. 10, 14.
gaudentes Camœnæ. I. S. 10, 45.
in urbem extractus. 1, 11.
me futurum pollicitus. I. Epl. 7, 1.
meo quidvis pati & perferre poſſum. 15, 17.
paterno. I. Epl. 18, 60.
recurrat. I. S. 2, 127.
viventem beatum dico. I. Epl. 14, 10.
Ruris amatores. 10, 2.
amœni rivos. 10, 6. 7.
honorem. I. Od. 17, 16.
veſtigia. II. Epl. 1, 160.
Rurſum. II. S. 3, 268. I. Epl. 2, 17. *Bentl.*
Rurſus. II. Od. 7, 15. IV. 1, 2. Ep. 16, 10. I. S. 3, 28. 75. II. 7, 91. I. Epl. 2, 17. 7, 30.
Rus exirem. I. S. 6, 102.
quando te aſpiciam. II. 6, 60.
Romæ optas. 7, 28.
Ruſonem debitor æris fugit. *Bentl.* I. 3, 86.
Ruſtica Phidile. III. Od. 23, 2.
Ruſtica opprobria fudit. II. Epl. 1, 146.
Ruſticius. I. S. 3, 31.
Ruſticorum militum proles maſcula. III. Od. 6, 37.
Ruſticus agnum portat. I. Epl. 13, 13.
eris conſultus. I. S. 1, 16. 17.
expectat dum amnis defluat. I. Epl. 2, 42.
fit ex nitido. 7, 83.
futurus Alphius. Ep. 2, 67. 68.
mus. II. S. 6, 80. 115.
quantumvis catus. II. Epl. 2, 39.
ſermo. II. S. 2, 2. 3.
tollis urbem ad aſtra. 7, 28. 29.
urbano confuſus. A. P. 213.
Rutubæ. II. S. 7, 96.
Ruunt templa Deûm. 2, 104.

S.

SAbæ Regibus. I. Od. 29, 3. 4.
Sabbata triceſima. I. S. 9, 69.
Sabella anus. *ibid.* 29. 30.
Sabella carmina. Ep. 17, 28.
Sabellis ligonibus. III. Od. 6, 38.
Sabellis pulſis. II. S. 1, 36.
Sabellus. I. Epl. 16, 49.
Sabina diota. I. Od. 9, 8.
mulier. Ep. 2, 41.
ſilva. I. Od. 22, 9.
Sabinâ valle. III. 1, 47.
Sabinis. II. 18, 14.
rigidis. II. Epl. 1, 25.

Sabino agro. II. S. 7, 118.
Sabinos in arduos tollor. III. Od. 4, 21. 22.
Sabinum. I. Epl. 5, 27.
cœlum. 7, 77.
vile. I. Od. 20, 1.
Saccis congestis indormis. I. S. 1, 70. 71.
Saccos nummorum effundi jubet. II. 3, 148. 149.
Sacer. I. Od. 5, 13.
Sacer & intestabilis *pro* execrandus. II. S. 3, 181.
Sacerdos Musarum. III. Od. 1, 3.
Troica. 3, 32.
Sacerdotis. I. Epl. 10, 10.
Sacerdotum mentem quatit adytis Pythius incola. I. Od. 16, 5. 6.
Sacrâ lauro premerer. III. 4, 18. 19.
viâ. Ep. 7, 8.
vite. I. Od. 18, 1.
Sacra ad Ausonias urbes pertulit. IV. 4, 54. 56.
arcana fiunt. Ep. 5, 52.
divum. I. S. 3, 117.
Junonis. *ibid.* 11.
Minervæ. IV. Od. 6, 13. 14.
profanis secernere. A. P. 397.
miscebis. I. Epl. 16, 54.
Sacræ aquæ. I. Od. 1, 22.
Sacram viam. Ep. 4, 7.
Sacramentum perfidum non dixi. II. Od. 17, 9. 10.
Sacrare Lesbio plectro. I. 26, 11.
Sacras arces. 2, 3.
Sacratum Musis opus. *Bentl.* II. Epl. 2, 92.
Sacravit sibi Libitina. 1, 49.
Sacri Tarenti custode. I. Od. 28, 29.
Sacrilega manu. II. 13, 2.
Sacris castis operata. *Bentl.* III. 14, 6.
Sacris Lucibus. IV. 15, 25.
vocibus parce. Ep. 17, 6.
Sacris Cereris. II. S. 8, 14.
functus. A. P. 224.
parcere. I. S. 1, 71.
Sacro die. II. Od. 12, 19. 20.
Ilio. III. 19, 4.
limine. I. S. 5, 99.
silentio digna. II. Od. 13, 29.
tempore. C. S. 4.
vate. IV. Od. 9, 28.
Sacrum Cereris arcanæ vulgarit. III. Od. 2, 26. 27.
contingere metuens. II. S. 3, 110.
liberi Cupidinis. C. S. 57.
omne dextra rapiente. III. Od. 3, 52.
Sacrum focum. Ep. 2, 43.
olivum. IV. Od. 2, 35.
Sæpe. I. Od. 7, 16. 31. 8, 10. 11. 17, 1. II. 7, 1. 6. 8, 20. III. 2, 29. I. S. 3, 9. 10. 11. 12. 63. 4, 9. 86. 128. 6, 10. 16. 114. 7, 30. *&c.*
Sæpius. II. Od. 10, 9.
Sæva Canidia. Ep. 5, 47. 48.
mater cupidinum. I. Od. 19, 1.
necessitas te semper anteit. 35, 17.
paupertas. 12, 43.
Proserpina nullum caput fugit. 28, 19. 20.
Sæva tympana. 18, 13. 14.
Sævam domum Pelopis. 6, 8.
militiam. I. Epl. 18, 54. 55.
Tisiphonen. I. S. 8, 33. 34.
Sæviat fortuna. II. 2, 126.
libido circa jecur. I. Od. 25, 13. 15.
pontus. III. 3, 37. 38.
Sævis belluis. I. 12, 22. 23.
catenis me oneret. III. 11, 45.
Liburnis ferocior. I. 37, 29. 30.
verbis agitat fastidia. Ep. 12, 13.
Sævit ardens pater. I. S. 4, 48. 49.
Ausidus. IV. Od 14, 25. 27.
in præcordiis. Ep. 3, 5.
Sævitia facili. II. Od. 12, 16.
Sævo custode. I. Epl. 16, 77.
joco. I. Od. 33, 12.
magistro. I. Epl. 18, 13.
negotio læta fortuna. III. Od. 29, 49.
Sævo viro nupta. 10, 2.
Sævos duces illaqueant. 16, 16.
Lapithas. II. 12, 5.
Sævum latus fodiat. I. Epl. 6, 50. 51.
Sævus erit. II. S. 2, 68.
ignis. I. Od. 16, 11.
impetus Arcturi cadentis. III. 1, 27. 28.
jocus. II. Epl. 1, 148. 149.
jurgares. 2, 21. 22.
opprobria quævis in quemlibet fingere. I. 15, 30.
Saga. I. Od. 27, 21.
Sagaces curæ. IV. 4, 75.
Sagaces hospites mire fallaces. II. 5, 22.
Sagacius odoror. Ep. 12, 4.
Sagana. I. S. 8, 41.
expedita. Ep. 5, 27.
majore. I. S. 8, 25.
Saganæ caliendrum. *ibid.* 48.
Sagas. II. Epl. 2, 208.
Sagax rerum utilium. A. P. 218.
Sagittâ certa metuende. I. Od. 12, 23. 24.
pereat. 27, 12.
virginea domitus. III. 4, 72.
Sagittæ similis. 27, 6.
Sagittas ardentes cupido acuens cote cruenta. II. 8, 15. 16.
celeres promis. III. 20, 9.
Sericas arcu tendere doctus. I. 29, 9. 10.
Sagittis gravida pharetra. 22, 3. 4.
missibus melior. III. 6, 16.
Sagum lugubre. Ep. 9, 28.
Salacem caudam. I. S. 2, 45.
Salamina. I. Od. 7, 21. 29.
Salaminius. 15, 23.
Sale multo urbem defricuit. I. S. 10, 3. 4.
multo membra gruis sparsi. II. 8, 87.
nigro. 4, 74. II. Epl. 2, 60.
cum Sale panis latrantem stomachum bene leniet. II. S. 2, 17. 18.
Salebras queritur. I. Epl. 17, 53.
Sales Plautinos laudavere. A. P. 270. 271.
Salem. I. S. 5, 46.
Salerni. I. Epl. 15, 1.
Saliare carmen. II. 1, 86.
Saliaribus. I. Od. 37, 2.
Salias gravis. I. Epl. 14, 26.
Salicto udo. II. Od. 5, 7. 8.
Saliente mica. III. 23, 20.
Saliet. A. P. 430.
Saligno fuste lumbos caputque dolat. I. S. 5, 22. 23.
Salinum paternum in mensa tenui splendet. II. Od. 16, 13. 14.
Salis puri concha. I. S. 3, 14.
Salis ultra limites. II. Od. 18, 24. 25. 26.
Salium in morem non sit requies pedum. I. 36, 12.
ter humum quatient. IV. 1, 28.

Sa-

Saliunt. II. S. 6, 34.
Saluſti. 2, 3.
Saluſtius. I. 2, 48.
Salo alto *pro* mari. Ep. 17, 55.
Salſa æquora. 16, 34.
Salſâ molâ caput ſpargis. II. S. 3, 200.
Salſo arbuſto. I. 7, 28. 29.
Salſus male. 9, 65.
Saltaret. 5, 63.
Saltat Milonius. II. 1, 24.
Saltem. I. 6, 44.
Saltet. II. 6, 72.
Saltibus Calabris. II. Epl. 2, 177. 178.
coëmptis cedes. II. Od. 3, 17.
Saltus Batinos tenent. III. 4, 15. 16.
Salubrem juſtitiam. A. P. 198. 199.
Salubres æſtates peraget. II. S. 4, 21. 22.
aquæ. C. S. 31.
malvæ. Ep. 2, 58.
ſtellas. I. S. 7, 24.
Salubribus Eſquiliis habitare. 8, 14.
Salve. I. Od. 32, 15.
Salvere jubemus. I. Epl. 10, 1.
jubet. 7, 66.
Salvo. I. S. 9, 27.
Salutandi plures. 6, 101.
Salutari arte feſſos levat. C. S. 63.
Salutor Poëta. A. P. 87.
Salvum te non vult uxor. I. S. 1, 84.
te velit. I. Epl. 16, 27.
Salvus regnet. I. Epl. 2, 10.
Samio Bathyllo. Ep. 14, 9.
Samnites. II. Epl. 2, 98.
Samos concinna. I. 11, 2.
laudetur Romæ. *ibid.* 21.
Sanæ mentis. I. S. 9, 44.
Sancimus in nos legem iniquam. 3, 67.
Sanctæ virgines. I. Od. 2, 27.
Sanctarum legum inſcitia. II. S. 1, 81.
Sanctior. IV. Od. 11, 17.
Sanctis ſub penetralibus. *Bentl.* 4, 26.
Sancto concilio. 5, 4.
Sanctum da videri. I. Epl. 16, 61.
per Oſirim juratus. 17, 60.
Sanctum omne vetus poëma. II. 1, 54.
Sane. II. S. 3, 138. I. Epl. 7, 61. 15, 5. II. 1, 206. 2, 132. A. P. 206. 418.
Sane *pro* juſta de cauſſa. II. Epl. 2, 64.
Sanguine donem. III. Od. 22, 8.
equino lætum Concanum. 4, 34.
fraterno cruentus. II. S. 5, 15. 16.
placavi divos. 3, 206.
Punico æquor infecit. III. Od. 6, 34.
rubro rivos inficiet. 13, 6. 7.
viperino cautius olivum vitat. I. 8, 8. 9. 10.
vituli Deos placare. 36, 2. 3.
uncta ova ranæ. Ep. 5, 19.
Sanguineis rixis. I. Od. 27, 4.
Sanguinem Deorum. IV. 2, 13. 14.
Sanguinis devoti ætas. Ep. 16, 9.
Latini parum fuſum. 7, 3. 4.
Sanguis calidus vexat. I. Epl. 3, 33.
clarus Anchiſæ Venerisque. C. S. 50.
imagini vanæ redeat. I. Od. 24, 15.
pauperum parentum. II. 20, 5. 6.
Pompilius. A. P. 292.
regius. III. Od. 27, 65.
Sani abeant (ſanin'. *Bentl.*) II. S. 3, 246.
eſt. *ibid.* 74.
Sanies trilingui ore manat. III. Od. 11, 19. 20.
Sanior. II. S. 3, 241. 275.
Sanius. II. Od. 7, 26.
cultu aſpera levabis. II. Epl. 2, 122. 123.
Sanos inter inſanior. I. S. 3, 82.
Poëtas. I. Epl. 19, 3. 4.
excludit Helicone. A. P. 296.
propinquos. II. S. 3, 218.
Sanum. I. 6, 89. I. Epl. 16, 21. 18, 30.
me vis vivere. I. Epl. 7, 3.
Sanus. I. S. 4, 129. 5, 44. 6, 98. II. 3, 128. 158. 160. 284. 302. 322. bis. I. Epl. 1, 8. 108. 2, 34.
Sanxerunt tabulas vetantes peccare. II. Epl. 1, 23. 24.
Sapere aude. I. 2, 40.
& ringi. II. 2, 128.
recte. A. P. 309.
vos ajo. I. Epl. 15, 45.
ut poſſit. 4, 9.
utile eſt. II. 2, 141.
vult plus quam ſe. I. 18, 27. 28.
Saperet. A. P. 212.
Sapias. I. Od. 11, 6.
nil parvum. I. Epl. 12, 15.
Sapiat. I. S. 9, 34.
Sapiens. 1, 38. *Bentl.* 7, 17.
Ennius. II. Epl. 1, 50.
ferat nomen inſani. I. 16, 73.
liber. II. S. 7, 83.
Lucilius. 1, 17.
minor eſt uno Jove. I. Epl. 1, 106.
opifex operis ſic omnis eſt. I. S. 3, 132. 133.
pateris vocari. I. Epl. 16, 30.
populus. II. 1, 18.
quali victu utetur. II. S. 2, 63.
vir. I. Epl. 7, 22. 16, 73.
Sapiens ſectabitur armos leporis *pro* qui ſaporem habet. II. S. 4, 44.
Sapiente. 3, 46. I. Epl. 4, 5. 16, 20.
Sapientem. II. S. 3, 35.
Sapienter. II. Od. 10, 22.
uti muneribus IV. 9, 48.
Sapientia fuit hæc quondam. A. P. 396.
mitis Læli. II. S. 1, 72.
prima ſtultitiâ caruiſſe. I. Epl. 1, 41. 42.
quo te cœleſtis duceret, ires. 3, 27.
Sapientiæ inſanientis. I. Od. 34, 2.
munitæ adhibe vim. III. 28, 4.
Sapientior nihilo. II. S. 3, 52. II. Epl. 2, 153.
paulo. II. S. 3, 265.
Sapientium curas retegis. III. Od. 21, 14. 15. 16.
Sapientius. II. S. 3, 56.
Sapientum octavus. *ibid.* 296.
Sapis per te. A. P. 367.
Sapit. II. Epl. 1, 68.
Sapiunt. A. P. 456.
Saporem dulcem elaborarunt. III. Od. 1, 19
integrum perdunt. II. S. 4, 54.
Saporum tenui ratione exacta. *ibid.* 36.

Sappho de puellis popularibus. II. Od. 13, 25.
masçula. I. Epl. 19, 28.
Sarcina gravis meæ chartæ uret. 13, 6.
Sarculo agros findere. I. Od. 1, 11.
Sardiniæ feracis segetes. 31, 4.
Sardis Crœsi regia. I. Epl. 11, 2.
Sardo melle. A. P. 375.
Sardus. I. S. 3, 3.
Sarmenti. 5, 52. 53.
Sarmentus. 5, 56.
Sarta male gratia necquicquam coit. I. Epl. 3, 31. 32.
Sat. II. Od. 19, 26.
Satelles orci. 18, 34.
rigidus virtutis. I. Epl. 1, 17.
Satellites per medios aurum amat ire. III. Od. 16, 9. 10.
Satiate ludo. I. 2, 37.
Satis. 13, 13. II. 13, 13. 18, 4. I. S. 2, 52. 4, 41. 5, 68. II. 3, 178. 4, 48. &c.
Satis, *abundans*. I. Od. 13, 3.
est. III. 1, 25. 16, 44. I. S. 1, 62. 120. 2, 60. 4, 54. 116. 5, 13. 10, 7. 76. II. 3, 69. 127. 4, 37. 5, 4. I. Epl. 2, 46. 7, 16. 18, 111. A. P. 99. 416.
grandinis. I. Od. 2, 1. 2.
lusit. III. 27, 69.
per te tibi consulis. I. Epl. 17, 1.
superque me tua benignitas ditavit. Ep. 1, 31. 32.
pœnarum dedi. 17, 19.
plura quam satis est cogere. I. Epl. 10, 45. 46.
ultra quam Satis est. 6, 16. 7, 83. 84.
Satum nemus. *Bentl.* III. Od. 10. 6.
Satur altilium. I. Epl. 7, 35.
conviva. I. S. 1, 119.
Saturejano caballo vectari. 6, 59.
Saturnalibus ab ipsis huc fugisti. II. 3, 4. 5.
Saturni veteris domus. II. Od. 12, 8. 9.
Saturnius numerus. I. Epl. 1, 158.
Saturno impio. II. Od. 17, 22. 23.
orte. I. 12, 50.
Satyra. II. S. 1, 1.
Satyris Poëtas Liber adscripsit. I. Epl. 19, 4.
protervis. A. P. 233.
quid illustrem. II. S. 4, 17.
cum Satyris chori Nympharum. I. Od. 1, 31.
Satyrorum capripedum. II. 19, 4.
scriptor. A. P. 235.
Satyros dicaces. *ibid.* 225. 226.
Satyrum. II. Epl. 2, 125.
Saucius malus Africo celeri. I. Od. 14, 5.
vir Pieria pellice. III. 10, 15.
Saxa acuta. 27, 61. 62.
aurum amat perrumpere. 16, 9, 10.
moventem. I. Epl. 14, 39.
musco circumlita. 10, 7.
per fugiens. 1, 46.
personuere lævia. I. Od. 12, 12.
renarint imis vadis levata. Ep. 16, 25. 26.
sono testudinis movere. A. P. 395.
surdiora navitis. Ep. 17, 54.
per Saxa fugiens. I. Epl. 1, 46.
Saxis cavis ilicem impositam. III. Od. 13, 14. 15.
humor defluit. I. 12, 29.
late candentibus impositum Anxur. I. S. 5, 26.
petens contundet. Ep. 5, 97. 98.
populum cædere. II. S. 3, 128.
Saxo insculpere summam patrimoni. *ibid.* 90.
inulæ retinacula religat. I. 5, 18. 19.
novo decorare templa. II. Od. 15, 20.
soler hominem ponere. IV. 8, 7. 8.
è Saxo dejicere. I. S. 6, 39.
Saxum fiet. II. 3, 73.
in monte optat collocare Sisyphus. Ep. 17, 68. 69.
Scaberet caput. I. S. 10, 71.
Scabiem. I. Epl. 12, 14.
Scabies extremum occupet. A. P. 417.
mala urget. *ibid.* 453.
Scabrum. I. Epl. 7, 90.
Scæva. 17, 1.
Scævæ. II. S. 1, 53.
Scalis. II. Epl. 2, 15.
Scalpe querelam sepulchro memorem nostri. III. Od. 11, 51. 52.
Scalpere terram unguibus. I. S. 8, 26. 27.
Scalpra si sutor non emat. II. 3, 104. 106.
Scalptum. *ibid.* 22. *alii legunt* sculptum.
Scamandri flumina. Ep. 13, 14. *aliis* 20.
Scamnum. I. S. 8, 2.
Scanderet cohors gigantum regna. II. Od. 19, 21. 22.
Scandet Pontifex Capitolium. III. 30, 8. 9.
Scandit cura vitiosa æratas naves. II. 16, 21. 22.
Scandunt eodem timor & minæ. III. 1, 37. 38.
Scaphæ biremis præsidio aura feret tutum. 29, 62. 64.
Scari. Ep. 2, 50.
Scarus. II. S. 2, 22.
Scatentem belluis pontum. III. Od. 27, 26. 27.
Scauros. I. 12, 37.
Scaurum. I. S. 3, 48.
Sceleratus & furiosus erit. II. 3, 221. 222.
Proteus. *ibid.* 71.
Scelere peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
Sceleris eundem damnabis. II. S. 3, 279.
nil pia dextra faciet. 1, 54.
pudet. I. Od. 35, 33.
purus. 22, 1.
tumultu. II. S. 3, 208.
Scelerum pœnitet. III. Od. 24, 50.
Scelesta plebe delectam. II. 4, 17. 18.
Sceleslas sorores falle. III. 11, 39. 40.
Scelesti. Ep. 7, 1.
Scelestum pœna raro deseruit. III. Od. 2, 31. 32.
Scelus admittis ob inanes titulos. II. S. 3, 212.
audiat. III. Od. 11, 25. 26.
expiandi partes cui dabit Jupiter. I. 2, 29. 30.
fraternæ necis. Ep. 7, 18.
per nostrum fulmina Jovem non patimur ponere. I. Od. 3, 39. 40.
Scena. II. S. 1, 71.
in Scena sletit. II. Epl. 1, 205.

Scenæ chlamydes præbere. I. Epl. 6, 40. 41.
committis inexpertum quid. A. P. 125.
in Scenam promes geri digna. A. P. 183.
missos versus. *ibid.* 260.
in Scenis agitur res. *ibid.* 179.
Scetani dissimilis sis. *Bentl.* I. S. 4, 112.
Sciat. I. Epl. 18, 19. 20, 27.
Sciebat. III. Od. 5, 49.
Sciens citharæ. 9, 10.
equum flectere. 7, 25.
pugnæ. I. 15, 24, 25.
Scientiæ efficaci do manus. Ep. 17, 1.
Scientioris veneficæ carmine solutus. Ep. 5, 71. 72.
Scilicet. I. Od. 37, 30. II. 14, 9. III. 24, 62. IV. 8, 5. I. S. 10, 27. II. 1, 70. 2, 36. 3, 185. 240. *&c.*
auro repensus miles redibit acrior. *cum vi.* III. Od. 5, 25.
Scimus. A. P. 11. 273.
Scindat coronam hærentem crinibus. I. Od. 17, 27. 28.
Scindente nubes Pieridum choro. IV. 14, 21. 22.
Scipiadæ virtus. II. S. 1, 72.
Scipiadam fortem. I, 16. 17.
Scire gestiet redeuntes à furno. I. 4, 37.
laboro. I. Epl. 3, 2.
nefas. I. Od. 11, 1.
nihil jurantem. II. S. 6, 57.
non fas omnia. IV. Od. 4, 22.
oportet te Deos. II. S. 5, 52.
velim. II. Epl. 1, 35.
velis. I. 10, 35.
volam. II. 2, 193.
vult videri. 1, 87.
Sciret uti regibus. I. 17, 14.
Scis. 11, 7. 14, 33. 17, 1. 18, 53. 20, 7.
me mihi constare. 14, 16.
quo propero. I. S. 9, 40.
simulare. A. P. 20.
qui Scis. *ibid.* 462.
Scit genius. II. Epl. 2, 187.
nec ne. A. P. 371.
personæ cuique convenientia reddere. *ibid.* 316.
quis an adjiciant Dii hodiernæ summæ crastina tempora. IV. Od. 7, 17. 18.
reddere voces puer. A. P. 158.
quam scit artem hanc exerceat. I. Epl. 14, 44.
Scitari ex ipso libet. 7, 60.
Scobe. II. S. 4, 81.
Scopas *propr.* IV. Od. 8, 6.
Scopis vilibus. II. S. 4, 81.
Scopulis Icari surdior voces audit. III. Od. 7, 21.
Scopulos infames Acroceraunia. I. 3, 20.
Scorpius formidolosus me aspicit. II. 17, 17. 18.
Scortator. II. S. 5, 75.
Scorto honestum postponet. I. Epl. 18, 34.
Scortum devium domo eliciet. II. Od. 11, 21.
Scriba. I. S. 5, 66. II. 5, 56.
Scribæ. II. 6, 36.
infani. I. 5, 35.
Neronis. I. Epl. 8, 2.
Scribam. II. S. 1, 60.
licenter. A. P. 265.
Scribare hæres secundus. II. S. 5, 48. 49.
Scribat. I. 4, 41.
Scribe. II. 3, 69. I. Epl. 9, 13.
Scribendi amor te rapit. II. S. 1, 10.
fons & principium. A. P. 309.
genus suspectum. I. S. 4, 65.
recte. *ibid.* 13.
uno studio calet. II. Epl. 1, 108. 109.
Scribens. A. P. 306.
Scribentes gaudent. II. Epl. 2, 197.
Scribere cogas carmina. 1, 227. 228.
fortem Scipiadam. II. S. 1, 16. 17.
poëmata. II. Epl. 2, 65. 66.
res gestas sumit. I. 3, 7.
versiculos. Ep. 11, 2.
versus. II. Epl. 1, 111. 2, 54.
Scribêris. I. Od. 6, 1.
Scribes raro. *Bentl.* II. S. 3, 1.
Scribet carmina mala vecors. 5, 74.
Scribetur. I. Epl. 16, 4.
Scribi. A. P. 74.
Scribimus poëmata. II. Epl. 1, 117.
Scribis sic raro. II. S. 3, 1.
Scribit. I. Epl. 6, 43.
Scribitis. A. P. 38.
Scribo. II. Epl. 2, 103.
Scribuntur. I. 19, 3.
Scrinia compilasse. I. S. 1, 120. 121.
posco. II. Epl. 1, 113.
Scripsere. 2, 118.
Scripseris. A. P. 387.
Scripserit. I. Od. 6, 14.
Scripsisse. I. S. 10, 60.
Scripsit. 4, 57.
Scripta Comœdia. 10, 16.
Scripta quæque Græcorum antiquissima vel optima. II. Epl. 1, 28. 29.
auditum vocat. 2, 67.
in foro recitent. I. S. 4, 74. 75.
Lucili. 10, 56.
mea legat. 4, 22. 23.
recitare pudet. I. Epl. 19, 42.
vitet tangere. 3, 16. 17.
in Scriptis lituram metuit. II. 1, 167.
Scripto. I. S. 6, 123.
Scriptor. II. Epl. 1, 36. A. P. 120. 354.
Cyclicus. A. P. 136.
delirus inersque. II. Epl. 2, 126.
Satyrorum. A. P. 235.
Scriptore. II. Epl. 1, 268.
Scriptorem Trojani belli. I. 2, 1.
Scriptores. II. 1, 199. 236.
Romani. *ibid.* 29. 30.
Scriptori ævum prorogat. A. P. 346.
Scriptoris Livî. II. Epl. 1, 62.
Scriptorum chorus omnis nemus amat. 2, 77.
nobilium auditor. I. 19, 39.
quæque retexens. II. S. 3, 2.
Scriptos nominibus rectis expendere nummos. *Bentl.* II. Epl. 1, 105.
Scripturus. I. S. 10, 73.
Scripta vilia. I. Epl. 7, 65.
Scrutaberis nullius arcanum unquam. 18, 37.
Scrutare ignem gladio. II. S. 3, 276.
Sculptum, *alii legunt* scalptum. *ibid.* 22.
Scurra vagus. I. Epl. 15, 28.
Volanerius. II. S. 7, 15.
Scurræ discedunt. *ibid.* 36. 37.
infido. I. Epl. 18, 3.
Pantolabo. I. S. 8, 11.
Sarmenti pugnam memores. 5, 52. 53.

Scurram Pantolabum. II. S. 1, 22.
Scurrantis ſpeciem præbere. I. Epl. 18, 2.
Scurris. II. S. 3, 229.
Scurror ego ipſe mihi. I. Epl. 17, 19.
Scutica dignum flagello ſectere. I. S. 3, 119.
Scyllam. A. P. 145.
Scyphis pugnare. I. Od. 17, 1. 2.
Scyphos capaciores affer. Ep. 9, 33.
Scythæ arcu laxo campis meditantur cedere. III. Od. 8, 23. 24.
campeſtres. 24, 9.
profugi. I. 35, 9.
ſuperbi petunt reſponſa. C. S. 55.
Scythas. I. Od. 19, 10.
Scythen gelidum. IV. 5, 25.
Scythes bellicoſus. II. 11, 1.
profugus. IV. 14, 42.
Scythicum amnem. III. 4, 36.
Se. I. 2, 17. II. 16, 20. III. 5, 33. 43. IV. 9, 38. I. S. 1, 21. 96. 98. 109. 111. 117. 2, 22. 41. 53. 130. 6, 120. I. Epl. 18, 7. 27. II. 1, 14. 214. 239. 261. 2, 107. 129, 130. *&c.*
Se inflans. II. S. 3, 317.
omiſſum. I. Epl. 2, 11.
Secanda marmora. II. Od. 18, 17.
Secandi exors. A. P. 305.
Secantur lites magnæ. I. Epl. 16, 42.
Secat res magnas. I. S. 10, 15.
Secer ungui. I. Epl. 19, 46.
Secernere juſto iniquum. I. S. 3, 113.
privatis publica. A. P. 397.
Secernis turpi honeſtum. I. S. 6, 63.
Secernit liquor medius Europen ab Afro. III. Od. 3, 46. 47.
Secernunt me chori Nympharum populo. I. 1, 31. 32.
Secet mare. *ibid.* 14.
Secreta loca petit. A. P. 298.
in Secreta ſe à vulgo remôrant. II. S. 1, 71.
Secretâ aure ſtridere ſuſurros videres. 8, 77. 78.
Secreto loqui. I. 9, 67.
Secretum iter. I. Epl. 18, 103.
Secrevit genti littora. Ep. 16, 63.
Sectabitur leporis armos. II. S. 4, 44.
te. I. 3, 138. 139.
Sectamur. IV. Od. 4, 51.
Sectani diſſimilis (Scetani. *Bentl.*) I. S. 4, 112.
Sectantem levia. A. P. 26.
Sectari matronas deſine. I. S. 4, 78.
mitte. I. Od. 38, 3.
Sectatur in nive leporem (ſectetur. *Bentl.*) I. S. 2, 105. 106.
nomina. 2, 16.
Sectatus leporem. II. 2, 9.
Sectere flagello. I. 3, 119.
Sectis herbis. II. 4, 67.
unguibus acrium virginum. I. Od. 6, 18.
Secto corpore hydra firmior crevit. IV. 4, 61. 62.
Sectum prave unguem. I. Epl. 1, 104.
Sectus flagellis triumviralibus. Ep. 4, 11.
orbis. III. Od. 27, 75.
Secula duravit ferro. Ep. 16, 65.
fœcunda culpæ. III. Od. 6, 17.
Seculo longo putidam. Ep. 8, 1.
referente feſtas luces. IV. Od. 6, 42.
Seculum grave Pyrrhæ. I. 2, 5. 6.
Secum. II. S. 2, 70. A. P. 175.
ait. II. S. 3, 260.
frontibus adverſis pugnantia componere. I. 1, 102. 103.
pugnat mea ſententia. I. Epl. 1, 97.
tacitus mirari. 7, 62.
Secundâ alite. Ep. 16, 23. 24.
claſſe. I. S. 2, 47.
fuga. Ep. 16, 66.
ſede. A. P. 257.
Secundæ res ingenium ſolent celare. II. S. 8, 73. 74.
plus nimio delectavere. I. Epl. 10, 30.
Secundam. II. S. 6, 34.
Secundas ferre. I. 9, 46.
, menſas. II. 2, 121. 122.
partes. I. Epl. 18, 14.
Secundi venti. II. 1, 102.
Secundis auſpiciis pepulit. IV. Od. 14, 16.
laboribus. 4, 45.
metuit. II. 10, 13.
temporibus. IV. 9, 35. 36.
Secundo. II. S. 8, 83.
aquilone. II. Epl. 2, 201.
Cæſare. I. Od. 12, 51. 52.
omine. III. 11, 50. 51.
pane vivit. II. Epl. 1, 123.
rumore effertis ad cœlum. I. 10, 9.
vento. II. Od. 10, 23.
verſu. II. S. 5, 53. 54.
Secundos exitus belli reddidit. IV. Od. 14, 38.
Secundum *adject.* I. 12, 18.
Secundum vota. Ep. 7, 9.
Secundus hæres ſcribare. II. S. 5, 48. 49.
heros ab Achille. II. S. 3, 193.
Secures ponit. III. Od. 2, 19.
timet. C. S. 54.
tinget cervice (ſecurim. *Bentl.*) III. Od. 23, 12. 13.
Securi Amazonia. IV. 4, 20.
diviſit medium. I. S. 1, 99. 100.
Securis rara. 7, 27.
Securum ævum agere. 5, 101.
olus laudas. II. 7, 30.
Securus cadat. II. Epl. 1, 176.
piſces olivo perfundet. II. S. 4, 50.
pretium pœnæ ferat. II. Epl. 2, 13.
Secus. II. Od. 3, 2. III. 25, 8. A. P. 149.
Secuta te zona. III. Od. 27, 59.
Secuti. II. S. 8, 85.
Secutus. I. 4, 6.
numeros Archilochi. I. Epl. 19, 24. 25.
Sed. I. Od. 24, 19. 28, 15. 33, 7. 37, 12. II. 1, 37. Ep. 11, 27. 16, 25. 17, 62. *Bentl.* 69. I. S. 2, 120. 3, 108. 5, 89. 6, 23. 60. 64. 76. 9, 15. 68. 10, 67. *&c.*
impugnat noſtra. II. Epl. 1, 89.
tamen. I. S. 1, 27. 4, 99. II. Epl. 1, 229. A. P. 372.
tantum *omiſſum.* I. S. 6, 127.
veluti. II. Epl. 1, 235.
Sedare rabiem indomitam. Ep. 12, 9.
Sedatum celeres oderunt. I. Epl. 18, 89. 90.
Sede certa manet. I. Od. 13, 6.
deſtinata rapacis Orci. II. 18, 30.
ſecunda cederet. A. P. 257. 258.

in

in Sedem reducet. Ep. 13, 8.
Sederit. II. S. 2, 73.
Sedes columbis nota. I. Od. 2, 10.
discretas piorum. II. 13, 23.
lucidas inire. III. 3, 33. 34.
meæ senectæ sit. II. 6, 6.
priores tenet. IV. 9, 5. 6.
Tænari horrida. I. 34, 10. 11.
Sedet eques in primis sedilibus. Ep. 4, 15. 16.
gradu uno post me. I. S. 4, 40.
post equitem atra cura. III. Od. 1, 40.
Sedibus lætis pias animas reponis. I. 10, 17. 18.
Sedilia spissa complere. A. P. 205.
Sedilibus in primis sedet. Ep. 4, 15. 16.
Sedit. I. Epl. 17, 37.
Seditione peccatur. 2, 15. 16.
Seditionibus ductum bellum resedit. III. Od. 3, 29. 30.
urbem occupatam delevit. 6, 13. 14.
Sedula nutrix. A. P. 116.
Sedulitas officiosa. I. Epl. 7, 8.
urget stultè quem diligit. II. 1, 260.
Sedulus curo. I. Od. 38, 6.
hospes. I. S. 5, 71.
libellis odium importes. I. Epl. 13, 4. 5.
spectator. II. 1, 178.
Seges hæc ingratos tulit. I. 7, 21.
rubiginem sentiet. III. Od. 23, 5. 6. 7.
spem mentita. I. Epl. 7, 87.
Segetes occat villicus. II. 2, 160. 161.
Sardiniæ opimas. I. Od. 31, 3. 4.
Segetis meæ fides certa. III. 16, 30.
Segnes propter onus. II. S. 3, 102.
solvere nodum. III. Od. 21, 30.
Segni pede. 12, 8.
Segnis. II. S. 3, 236.
Segnius animos irritant. A. P. 180.
Selectis judicibus. I. S. 4, 123.
Sellis. 6, 97.
Semel. I. Od. 24, 16. 28, 16. III. 5, 29. 26, 12. 29, 48. Ep. 5, 39. 15, 15. C. S. 26. I. S. 4, 36. II. 1, 24. I. Epl. 2, 69. 7, 96. *Bentl.* 10, 17. 17, 58. 18, 71. *&c.*
Semeleius Thyoneus. I. Od. 17, 22. 23.
Semeles Thebanæ puer. 19, 2.
Semesa frusta lardi. II. S. 6, 85. 86.
Semesos pisces. I. 3, 81.
Semetet prognatos. 6, 78.
Semina pinguia siccis glebis urantur. Ep. 16, 55.
Semis. A. P. 330.
Semita vitæ. I. Epl. 18, 103.
Semota terris. II. 1, 21.
Semoti lethi gradum necessitas sæva corripuit. I. Od. 3, 32. 33.
Semper. 5, 10. 27, 16. 32, 10. 35, 17. II. 6, 3. 8, 15. Ep. 12, 15. 17, 66. C. S. 3, 67. I. S. 1, 79. 113. II. 2, 106. 3, 111. 4, 43. *&c.*
Senator. I. S. 6, 77.
præclare. *ibid.* 110.
Sene domino. II. 5, 12.
me. *ibid.* 84.
uno. *ibid.* 81. 82.
Senecta accedente fis melior. II. Epl. 2, 211.
Senectæ instanti moram non afferet pietas. II. Od. 14, 2. 3. 4.
Senectæ meæ sedes. 6, 6.
Senectam turpem degere. I. 31, 19. 20.
Senectus balba occupet. I. Epl. 20, 18.
longa minuit. II. Od. 16, 30.
obducta fronte solvatur. Ep. 13, 5.
tarda. II. S. 2, 88.
tranquilla me expectat. 1, 57. 58.
vetus exaret rugis frontem. Ep. 8, 3. 4.
Senectuti placida Dii date quietem (senectutis. *Bentl.*) C. S. 46. 47.
Senem adulterum omnes rideant. Ep. 5, 57.
Davo eludente. I. S. 10, 40. 41.
delirum. II. 5, 71.
multa incommoda circumveniunt. A. P. 169.
Senes excipiant viduas. I. Epl. 1, 78. 79.
fateri perdenda putant turpe. II. Epl. 1, 84. 85.
parci. II. Od. 8, 22.
recedant in tuta otia. I. S. 1, 31.
recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
Senescentum equum solve. *ibid.* 8.
Senescit habendi amore. 7, 85.
Senex ævo functus. II. Od. 9, 13. 14.
currebat. II. S. 3, 282.
Diis inimice. *ibid.* 123.
maturus. A. P. 115.
Seni Lyco non habilis. III. Od. 19, 24.
Senibus. I. Epl. 1, 26.
Senile guttur. Ep. 3, 2.
Seniles partes mandentur juveni. A. P. 176. 177.
Senior si quis tussiet male. II. S. 5, 107.
Seniorum centuriæ. A. P. 341.
Poëtarum turba. I. S. 10, 67.
Senis Albuti. II. 2, 67.
docti. II. Epl. 1, 56.
vita. II. S. 1, 34.
Senis pedibus versus claudere. I. 10, 59.
Senium depone. I. Epl. 18, 47.
Senos ictus redderet. A. P. 253.
Sensere. IV. Od. 4, 25.
Sensi fugam. II. 7, 9. 10.
Sensibus imis. Ep. 14, 1. 2.
Sensimus. II. S. 8, 58.
Sensit. 3, 90.
lora. III. Od. 5, 35. 36.
vindicem. IV. 6, 2. 3.
Sensu communi caret. I. S. 3, 66.
quo spectanda. I. Epl. 6, 8.
sine Sensu. I. S. 4, 77.
Sensus repugnat. 3, 97.
Sensus notarent. *ibid.* 103.
Sententia Aristippi potior. I. Epl. 17, 17.
currat. I. S. 10, 9.
Delphis non discrepuit. A. P. 219.
dia Catonis. I. S. 2, 32.
nulla hac sit potior. Ep. 16, 17.
pugnet secum. I. Epl. 1, 97.
voti compos. A. P. 76.
Sententiarum. III. Od. 4, 70.
Sentiant motus austri. 27, 22.
quæ Sentiat fari. I. Epl. 4, 9.
Sentiet Africum pestilentem. 23, 5
Sentimus *pro* sensimus. I. S. 5, 21.

Sentire. C. S. 73. I. Epl. 18, 106.
Sentis ut Jupiter glaciet nives. *Bentl.* III. Od. 10, 7.
meridiem inclinare. 28, 5. 6.
ventura pericula ad te. I. Epl. 18, 82.
unde datum. II. S. 2, 31.
non Sentis. 7, 25.
Sentit amorem. I. Epl. 1, 84.
aratrum grave. A. P. 66.
mecum. I. Epl. 14, 20.
quæ Sentit dicere. II. S. 3, 190.
Sentiunt piſces æquora contracta. III. Od. 1, 33.
Senum funera denſantur. I. 28, 19.
teſtamenta. II. S. 5, 24.
Separatis in jugis. II. Od. 19, 18.
Seponere inurbanum lepido dicto ſcimus. A P. 273.
Sepoſiti ciceris. II. S. 6, 84.
Septem annos. II. Epl. 2, 82.
colles. C. S. 7.
millia. I. Epl. 1, 57.
nervis reſonare callida. III. Od. 11, 3. 4.
feſtertia. I. Epl. 7, 80.
Septembribus horis *adjectivè*. I. Epl. 16, 16.
Septimi *propr.* II. Od. 6, 1.
Septimium (Septicium. *Bentl.*) I. Epl. 5, 26.
Septimius. 9, 1.
Septimus. II. S, 6, 40.
Sepulchra magna. I. 8, 36.
Sepulchri honores ſupervacuos mitte. II. Od. 20, 23. 24.
immemor. 18, 18. 19.
Sepulchris erutas caprificos. Ep. 5, 17.
pauperum. 17, 47.
tectatur impia prælia campus. II. Od. 1, 30. 31.
Sepulchro incidere. II. S. 3, 84.
patrio caruere. *ibid.* 196.
querelam ſcalpe. III. Od. 11, 51. 52.
Sepulchrum commune plebi ſtabat. I. S. 8, 10.
condidit. Ep. 9, 26.
extrue. II. S. 5, 104. 105.
Sepultæ inertiæ celata virtus paulum diſtat. IV. Od. 9, 29. 30.
Sepultis plaudit. II. Epl. 1, 88.
Sequar carmen fictum ex noto. A. P. 240.
non. I. Epl. 1, 72.
quæ nocuere. 8, 11.
quid aut quem? 1, 76.
te usque. I. S. 9, 19.
Sequare te digna. IV. Od. 11, 29.
Sequemur te. Ep. 1, 11. 14.
Sequentes diverſa laudet. I. S. 1, 3. 109.
ſervos. 6, 78.
Sequentur verba rem. A. P. 311.
Sequere. II. Epl. 1, 95.
famam. A. P. 119.
Sequerentur. I. S. 8, 13.
Sequerer mercedes. 6, 87.
mœchas. 4, 113.
Sequerere. II. 3, 175.
Sequetur. II. Od. 5, 13. 14, 24.
Sequi Ajacem. I. 15, 18. 19.
Deum dulce eſt periculum. 25, 18. 19.
funem. I. Epl. 10, 48.
matrem. I. Od. 23, 11. 12.
vatum veſtigia. II. Epl. 2, 80.
verba. *ibid.* 143.
Sequitur fugacem. II. S. 7, 115.
pecuniam cura. III. Od. 16, 17.
Sequor cum victore. I. S. 9, 43.
hunc. II. 1, 34.
volucrem. IV. Od. 1, 38.
Sequuntur. I. S. 6, 108. A. P. 456.
Sera roſa. I. Od. 38, 3. 4.
Serâ catenâ domitus *pro* ſerò. III Od. 8, 22.
Sera fata. 11, 28.
Seras. I. 12, 56.
Serendis in verbis cautus. A. P. 46.
Sereno vultu. I. Od. 37, 20.
Sereno cœlo. Ep. 15, 1. II. S. 4, 51.
Seres. III. Od. 29, 27. IV. 15, 23.
Seri ſtudiorum. I. S. 10, 21.
Seria contractæ frontis vino explicuit. II. 2, 125.
ducent nugæ in mala. A. P. 451.
ludo vertere. *ibid.* 226.
quæramus ludo amoto. I. S. 1, 27.
verba. A. P. 106. 107.
Sericas ſagittas doctus tendere. I. Od. 29, 9.
Sericos pulvillos. Ep. 8, 15. 16.
Series annorum innumerabilis. III. Od. 30, 4. 5.
tantum pollet. A. P. 242.
Serius. II. Od. 3, 26.
Sermo concinnus lingua utraque ſuavior. I. S. 10, 23. 24.
hic. II. 2, 2.
merus. I. 4, 48.
oritur. II. 6, 71.
Sermone alterius. II. Epl. 2, 88.
benigno noctem tendere. I. 5, 11.
humili. A. P. 229.
jocoſo. I. S. 10, 11.
longo tua tempora morer. II. Epl. 1, 4.
nil dignum canas. II. S. 3, 4.
pedeſtri. A. P. 95.
quovis. I. S. 3, 65.
tenui. II. 4, 9.
triſti. I. 10, 11.
Sermonem patrium ditaverit. A. P. 57.
Sermones Deorum referre. III. Od. 3, 71.
per humum repentes. II. Epl. 1, 250. 251.
Sermoni. I. S. 4, 42. 48.
Sermonibus ab obſcænis torquet aurem. II. Epl. 1, 127.
alternis aptum. A. P. 81.
Bioneis delectatur. II. Epl. 2, 59. 60.
Socraticis madet. III. Od. 21, 9. 10.
tumidis creſcentem. II. S. 5, 98.
Sermonis amari. I. 7, 7.
utriusque linguæ docte. III. Od. 8, 5.
Sermonum honos ſtet. A. P. 79.
noſtrorum judex candide. I. Epl. 4, 1.
Serpens Epidaurius. I. S. 3, 27.
iter inſtitutum rumpat. III. Od. 27, 5.
Serpente alite fugit. Ep. 3, 14.
Serpentes aſperas tractare. I. Od. 37, 26. 27.
avibus geminentur. A. P. 13.
videres errare. I. S. 8, 34. 35.
Serpentibus pejor Afris. II. 8, 95.
Serpentibus allapſus timet. Ep. 1, 10.
Serpit humi. A. P. 28.

Serva Briſeis. II. Od. 4, 3.
Serva *verb.* II. S. 3, 59.
Servabit onus poſitum. I. Epl. 13, 12.
teſta odorem diu. 2, 69. 70.
Servanda carmina cupreſſo fingi ſperamus. A. P. 331. 332.
Servantem atria. I. Epl. 5, 31.
Servare amicos. I. S. 1, 89.
beatum poſſit. I. Epl. 6, 2. 47.
invitum. 20, 16.
mentem æquam. II. Od. 3, 1. 2.
morem. I. S. 4, 117.
rem. A. P. 329.
vices. *ibid.* 86.
Servaret recto more munia vitæ. II. Epl. 2, 131.
Servari. A. P. 463.
Servas iſta Jovis auribus. I. Epl. 19, 43. 44.
Maſſicum. III. Od. 21, 5. 6.
nidum. I. Epl. 10, 6.
rectum animi. II. S. 3, 201.
Servaſtis. II. Epl. 2, 139.
Servat fortuna vultum benignum. I. Epl. 11, 20.
hæc res amicos. I. S. 3, 54.
invitum. A. P. 467.
leges juraque. I. Epl. 16, 41.
ſtabilis rerum terminus. C. S. 26. 27.
Servata Cæcuba centum clavibus. II. Od. 14, 25. 26.
Servate pedem Lesbium. IV. 6, 35.
Servatis Achivis clarus. II. S. 3, 194.
Servatura fata parem. IV. Od. 13, 23. 24.
Servavit ab omni turpi facto. I. S. 6, 83. 84.
me Apollo. 9, 78.
Serves animæ meæ dimidium. I. Od. 3, 8.
Cæſarem. 35, 29.
penitus notum. I. Epl. 18, 80.
te ipſum. 2, 33.
Servet in ambiguo. 16, 28.
Servetur. A. P. 126.
Servi *propr.* I. S. 10, 86.
Serviat. II. Od. 2, 12.
Serviet æternum qui neſciet parvo uti. I. Epl. 10, 41.
ſponſo. I. Od. 29, 6.
utiliter. I. Epl. 16, 70.
Servile nil habet. II. S. 7, 111.
Servilem manum. Ep. 4, 19.
Servilibus modis. I. S. 8, 32. 33.
Servire ſpadonibus. Ep. 9, 13. 14.
Servis ignoſcere. II. Epl. 2, 133.
perfidis. Ep. 9, 10.
ſævus erit. II. S. 2, 66. 68.
cum Servis diaria urbana rodere. I. Epl. 14, 40.
Servis aliis miſer. II. S. 7, 81.
Servit Cantaber. III. Od. 8, 21. 22.
collecta pecunia. I. Epl. 10, 47.
famæ. I. S. 6, 16.
Servitio te levarit. II. 5, 99.
Servitus nova creſcit. II. Od. 8, 18.
Servius. II. S. 3, 168.
Servo. I. 1, 97.
melior. I. Epl. 16, 63.
paret. II. S. 7, 79.
Servorum fugas ridet. II. Epl. 1, 121.
Servos aurum projicere juſſit. II. S. 3, 100. 101.
corrumpam muneribus. I. 9, 57.
formidare. 1, 77.
forum jubebat transire. I. Epl. 6, 58. 59.
habebat. I. S. 3, 11. 12.
ſaxis cædere. II. 3, 128. 129.
ſequentes. I. 6, 78.
timentes. 5, 75.
Serum. II. 7, 33.
Serus crines adulteros collines pulvere. I. Od. 15, 19. 20.
Græcis chartis acumina admovit. II. Epl. 1, 161.
redeas in cœlum *pro* ſerò. I. Od. 2, 45.
Servum pecus imitatores. I. Epl. 19, 19.
Servum in cruce ſuffigat. I. S. 3, 80. 82.
mercemur. I. Epl. 6, 50.
Servus. II. S. 7, 1. I. Epl. 16, 47.
non paulo ſapientior. II. S. 3, 265.
toties. 7, 70.
Seſe. I. 1, 31.
Sesquipedalia verba. A. P. 97.
Seſſor lætus. II. Epl. 2, 130.
Seſſuri. A. P. 155.
Seſtertia. I. Epl. 7, 80. II. 2, 33.
Setoſa membra. Ep. 17, 15. 17.
Setoſam frontem. I. S. 5, 61.
Seu. I. Od. 1, 27. 28. 4, 12. 7, 19. 20. 11, 4. 12, 53. 13, 9. 23, 5. 6. II. 3, 5. 6. 17, 17. II. S. 1, 38. 57. 58. 59. 2, 11. 13. 84. 87. 88. 118. *Bentl.* 3, 88. 4, 78. 5, 39. 40. 108. *&c.*
Severa linque. III. Od. 8, 28.
Severæ Tragœdiæ. II. 1, 9.
Severæ matris. III. 6, 39. 40.
Severi Falerni partem ſumere. I. 27, 9. 10.
Severi Patres. II. Epl. 1, 109.
Severis arborem. I. Od. 18, 1.
Severis Adimam cantare. I. Epl. 19, 9.
fidibus crevere voces. A. P. 216.
Severo. I. Epl. 18, 42.
Severum vultum verba dictu ſeria decent. A. P. 106. 107.
Severus. Ep. 11, 19. I. Epl. 5, 13.
uncus. I. Od. 35, 19. 20.
Sex millia. I. Epl. 1, 57.
Sextarius. I. S. 1, 74.
Sextilem. I. Epl. 7, 2.
Sextili. 11, 19.
Sexti. I. Od. 4, 14.
Si. 1, 7. 9. 32. 35. 13, 13. 16, 8. *Bentl.* 24, 13. 32, 1. II. 5, 21. 6, 9. 8, 1. 3. IV. 9, 5. 12, 15. 21. Ep. 1, 5. *Bentl.* 6, 2, 39. 51. 3, 1. 19. 5, 5. C. S. 37. 65. I. S. 1, 15. 43. 46. 54. 57. 80. 87. 88. 90. 2, 7. 23. 49. 68. *&c.*
omiſſum. I. Od. 11, 6. I. S. 3, 15. 90. II. 3, 292. 6, 39. I. Epl. 1, 87. 16, 36. 37. 54. II. 2, 14. A. P. 25. 329. 439.
pro an. I. Epl. 6, 41. 7, 39. II. 1, 164.
duo. I. S. 7, 15.
forte. I. Epl. 3, 18. A. P. 120.
modo. I. S. 3, 71. A. P. 272.
quid. IV. Od. 9, 9. I. Epl. 15, 38. *Bentl.* A. P. 35.
quis. II. S. 1, 49. 5, 106.
tamen. I. Od. 3, 23.
at Si. I. S. 8, 37. 10, 59.
aut Si. 3, 94. 7, 16.
& Si. II. 5, 103.
o Si. 6, 8. 10.
quam Si. II. Od. 2, 10. III. 16, 41. A. P. 130. 290.
quod Si. I. Epl. 2, 70. 3, 25.
tempora Si. I. S. 3, 112.

Sibi. II. Od. 2, 13. III. 5, 49. 8, 19. 16, 21. I. S. 1, 32. 75. 2, 20. 52. 112. 121. 3, 19. 127. 4, 35. 127. 6, 34. 85. 96. *&c.*
Sibilat me populus. I. S. 1, 66.
Sibyllini verſus monuerunt. C. S. 5.
Sic. I. Od. 3, 1. 2. 7, 17. 24. 12, 31. 16, 8. 28, 25. 33, 10. III. 3, 49. 5, 31. IV. 5, 15. Ep. 5, 81. 9, 3. 16, 23. I. S. 1, 23. 101. 113. 2, 36. 106. 3, 19. 41. 43. 132. 133. 4, 120. 128. 135. 5, 60. *&c.*
Sic *abundans.*
ſic temerè jacens. II. Od. 11, 14.
Sic eſt. Ep. 7, 17.
Sic magna *pro* tanta. II. S. 3, 317.
Sic *pro* adeo *ante* ut.
cocto Chium ſic convenit. 8, 48.
nil ſic metuentis. *ibid.* 36.
Sic *pro* tam.
ſic gracilis tamque puſillus. I. 5, 69.
ſic raro ſcribis. II. 3, 1.
Sicambri gaudentes cæde. IV. Od. 14, 51.
Sicambros feroces. 2, 34. 36.
Sicana Ætna. Ep. 17, 32. 33.
Sicarius. I. S. 4, 4.
Sicca urna. III. Od. 11, 22. 23.
Siccas carinas. I. 4, 2.
Siccat calices. II. S. 6, 68.
Siccatis cadis. I. Od. 35, 26. 27.
Siccet ubera pecus. Ep. 2, 45. 46.
Sicci *pro* ſobrii. IV. Od. 5, 39.
Siccis agris. II. S. 4, 15.
glebis. Ep. 16, 55.
mandabo puteal. I. Epl. 19, 8. 9.
oculis. I. Od. 3, 18.
propoſuit Deus omnia dura. 18, 3.
Siccos dies ſole referente. III. 29, 20.
Siccus. II. S. 2, 14.
accedes ad unctum. I. Epl. 17, 12.
Sicula unda. III. Od. 4, 28.
Siculæ dapes. 1, 18.
vaccæ. II. 16, 33. 34.
Siculas undas. IV. 4, 44.
Siculi Epicharmi. II. Epl. 1, 58.
Poëtæ. A. P. 463.
Tyranni. I. Epl. 2, 58.
Siculis fructibus. I. Epl. 12, 1.
Siculum mare. II. Od. 12, 2.
Sicut antea. Ep. 11, 1.
formica. I. S. 1, 32. 33.
meus eſt mos. 9, 1.
Sidera agros torrentia. III. Od. 1, 31. 32.
cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
refixa devocare. 17, 5.
certa fulgent nautis. II. Od. 16, 3. 4.
feriam vertice. I. 1, 36.
inſana capræ. III. 7, 6.
lucida. I. 3, 2.
minora. Ep. 15, 2.
Siderum bicornis regina. C. S. 35.
Siderum vapor. Ep. 3, 15.
Sidet cœlum mari inferius. 5, 79.
Sidonii nautæ. 16, 59.
Sidonio oſtro. I. Epl. 10, 26.
Sidus agricolis inviſum. I. S. 7, 26.
amicum. Ep. 10, 9.
aureum. 17, 41.
clarum. IV. Od. 8, 31.
fervidum. Ep. 1, 27.
Julium. I. Od. 12, 47.
Sigilla grata. I. Epl. 20, 3.
Tyrrhena. II. 2, 180.
Signa imprimat tabellis. II. S. 6, 38.
militaria. Ep. 9, 15.
novis præceptis ponere. II. S. 4, 2.
nox cœlo parabat diffundere. I. 5, 9. 10.
Parthorum refixit. I. Epl. 18, 56.
per ahenea vultus expreſſi. II. 1, 248.
poſtibus Parthorum direpta. IV. Od. 15, 7. 8.
Punicis delubris affixa. III. 5, 18. 19.
taciturna noctis. II. 8, 10. 11.
tuæ feret militiæ. IV. 1, 16.
Signat humum pede certo. A. P. 158. 159.
Signata volumina. I. Epl. 13, 2.
Signatum nota nomen. A. P. 59.
Signi rabioſi tempora fugio. I. S. 6, 126.
Signis caſtra fugientia. I. Od. 7, 19. 20.
centum potiore donat munere. IV. 2, 19. 20.
dicere perfacile eſt. I. S. 5, 87. 88.
Signo. II. 3, 23.
læſo lagænæ. II. Epl. 2, 134.
Signum atrum calamo allinet. A. P. 446. 447.
Signum mobile. *Bentl.* II. S. 7, 82.
Sileant chartæ. IV. Od. 8, 21.
Sileas. II. S. 5, 91.
Silebo. I. Od. 12, 21. IV. 9, 31. *Bentl.*
Silentî alti. II. S. 6, 58.
Silentio fideli. IV. Od. 2, 25.
parum decoro lingua inter verba cadit. IV. 1, 35. 36.
ſacro digna. II. 13, 29.
Silentium arguit amantem. Ep. 11, 9. 10.
regis. Ep. 5, 51.
rumperet. *ibid.* 85.
Silenus. A. P. 239.
Sileri te meis chartis non patiar. IV. Od. 9, 31. 32.
Siliquis vivit. II. Epl. 1, 123.
Silva jugerum paucorum. III. Od. 16, 29. 30.
nutritur. I. Epl. 10, 22.
Sabina. I. Od. 22, 9.
ſolabitur. II. S. 6, 116. 117.
ſpargat agreſtes frondes. III. Od. 18, 14.
Silvæ laborantes. I. 9, 3.
Orphea inſecutæ. 12, 7. 8.
foliis mutantur. A. P. 60.
incultæ pacantur vomere. I. Epl. 2, 45.
ſonant Aquilone. Ep. 13, 2. 3.
Venuſinæ plectuntur. I. Od. 28, 26. 27.
Silvæ filia pinus. 14, 11. 12.
non ſine metu. 23, 3. 4.
paulum ſuper his foret. II. S. 5, 3.
vicinæ. III. Od. 29, 39.
Silvam natalem. 4, 63.
in Silvam ligna non feras. I. S. 10, 34.
Silvane. Ep. 2, 22.
Silvani. III. Od. 29, 23.
Silvanum piabant lacte. II. Epl. 1, 143.
Silvarum cuſtos Diana. C. S. 1. 2.
cuſtos villice. I. Epl. 14, 1.
Silvas Academi. II. 2, 45.
ducere. III. Od. 11, 13. 14.
ſalubres interreptare. I. Epl. 4, 4.

Silveſtrem agrum. II. Epl. 2, 186.
Silveſtres homines. A.P. 391.
Silveſtria corna. II.S. 2, 57.
Silvis deducti Fauni. A. P. 244.
Delphinum appingit. *ibid.* 30.
feris urbem præponere. II. S. 6, 92.
folia mutantur. *Bentl.* A.P. 60.
formidoloſis latent feræ. Ep. 5, 55.
honorem decutit. 11, 6.
nigris Erymanthi. I. Od. 21, 7. 8.
in Silvis catulus militat. I. Epl. 2, 67.
in Silvis aves quæruntur. Ep. 2, 26.
Silvis velut. II. S. 3, 48.
Sim. I. 4, 70. 6, 47. II. 7, 39.
futurus in metu minore. *Bentl.* Ep. 1, 17.
Simile huic. II. S. 3, 31.
illi faciam. I. 4, 136. 137.
iſti. II. 3, 99.
quicquam. I. Od. 12, 18.
Similem capreæ. III. 15, 12.
equi feri. I. S. 5, 56. 57.
errori. II. 3, 62. 63.
veſpero puro. III. Od. 19, 26.
Similes meorum. II. S. 1, 3.
Simili falce te reciſurum mineris. I. 3, 122. 123.
prole laudantur puerperæ. IV. Od. 5, 23.
ratione. II. Epl. 1, 20.
Similis cœli. I. S. 4, 69.
hinnuleo. I. Od. 23, 1.
huic. I. S. 2, 107.
metuenti. II. 5, 92.
ſagittæ. III. Od. 27, 6.
ſibi. A. P. 254.
Simillimus puro amni. II. Epl. 2, 120.
Simius. I. S. 10, 18.
Simois lubricus. Ep. 13, 14.
Simone emuncto talentum. A. P. 238.
Simplex habeatur. I. S. 3, 52.
hilarisque quantum nepoti diſcrepet. II. Epl. 2, 193. 194.
jus è dulci olivo conſtat. II. S. 4, 63. 64.
munditiis. I. Od. 5, 5.
Nævius. II. S. 2, 68.
ſederit tibi. *ibid.* 73.
ſit. A. P. 23.
tibia pauco foramine. A. P. 202. 203.
Simplices Nymphæ. II. Od. 8, 14.
Simplici myrto. I. 38, 5.
vice. IV. 14, 13.
Simplicior. I. S. 3, 63.
Simul. I. Od. 12, 27. 20, 6. 36, 9. Ep. 1, 8. 11, 13. 16, 25. I. S. 1, 58. 67. 2, 33. 4, 119. 5, 32. 8, 21. 10, 85. II. 2, 73. 74. *&c.*
ac. I. Epl. 13, 11.
ætas adoleverit. I. S. 9, 34.
Simul *pro* cum *præpoſ.*
ſimul his te candide Furni. 10, 86.
Simul *pro* ſimul ac.
abdidit cohortes. III. Od. 4, 37.
accepit. II. S. 3, 226.
adſpexit. I. Epl. 7, 90. 96.
Aquarius contriſtat annum. I. S. 1, 36.
atra nubes condidit lunam. II. Od. 16, 2.
dimiſere. II. Epl. 2, 49.
edixit. I. 18, 10.
humeros lavit. III. Od. 12, 9.
obligaſti fidem. II. 8, 5.
quo mearis. I. 4, 17.
reliqui. I. Epl. 10, 8.
ſtravere. I. Od. 9, 9.
tetigit Creten. III. 27, 33.
ver proterit æſtas. IV. 7, 10.
Simul *pro* unà. I. Epl. 10, 50.
Simulatque. I. S. 2, 18. I. Epl. 17, 78. II. 1, 226.
Simulachra nigro fumo fœda. III. Od. 6, 4.
Simulantia æra vultum. II. Epl. 1, 240. 241.
Simulare ſcis. A. P. 20.
Simulas. II. S. 7, 56.
Simulet Catonem. I. Epl. 19, 13.
Sin. 5, 6.
Sinas. I. Od. 2, 51.
Sincerum vas. I. S. 3, 56. I. Epl. 2, 54.
Sine. I. Od. 14, 6. 23, 3. 25, 16. 26, 9. 30, 7. II. 19, 20. C. S. 41. I. S. 2, 83. 4, 77. 120. 5, 80. 99. 9, 59. II. 1, 2. 4, 29. *&c.*
Sine *caſui poſtpoſ.*
flammâ ſine. I. S. 5, 99.
vitiis nemo ſine naſcitur. 3, 68.
Sine ineptus vivat. I. Epl. 17, 32.
paſcat. 16, 70.
Sinebat *omiſſum.* A. P. 444.
Singula de nobis euntes anni prædantur. II. Epl. 2, 55.
fruſta. II. S. 6, 86. 87.
pulmenta. 2, 34.
quæque. A. P. 92.
quærendi curam injiciat. I. S. 6, 32.
quid memorem. I. 8, 40.
Singularis pro plur.
Foramine pauco. A. P. 203.
Singulos vitulos. III. Od. 11, 41. 42.
Singultim locutus pauca. I. S. 6, 56.
Singultus mitte. III. Od. 27, 74.
Siniſtra ripa labitur. I. 2, 18. 19.
Siniſtre exceptum. A. P. 452.
Siniſtrorſum ſitæ puppes. Ep. 9, 20.
Sint. I. S. 1, 32. 10, 72. 88. II. 4, 49. 6, 74. A. P. 338.
Sinu deos ferens. II. Od. 18, 27.
laxo nuces ferre. II. S. 3, 171. 172.
Sinueſſæ. I. 5, 40.
Sinueſſanum. I. Epl. 5, 5.
Sinum ad ultimum occidentis. Ep. 1, 13.
Sinus ater Adriæ quid ſit novi. III. Od. 27, 18. 19.
Jonius remugiens. Ep. 10, 19.
nullus in orbe amœnis Bajis prælucet. I. Epl. 1, 83.
Sinus Calabros. I. Od. 33, 16.
Siren improba deſidia vitanda. II. S. 3, 14.
Sirenum voces. I. Epl. 2, 23.
Sis. III. Od. 27, 13. Ep. 15, 19. I. S. 1, 62. 4, 69. 112. II. 1, 60. 3, 88. 5, 37. 38. 91. 6, 97. 7, 40. I. Epl. 1, 104. II. 2, 153.
Siſyphus abortivus fuit. I. S. 3, 46. 47.
Æolides damnatus longi laboris. II. Od. 14, 19. 20.
optat ſaxum in monte collocare. Ep. 16, 68. 69.
vafer. II. S. 3, 21.
Sit. I. Od. 9, 13. 24, 1. 36, 11. II. 4, 1. 6, 6. 7. 19, 9. *Bentl.* III. 1, 14. 2, 28. 27, 18. Ep. 1, 5. 8, 3. 13. I. S. 6, 7. 33. 36. 120. 7, 2. 10, 26. *&c.*

Sit latura plus auxilii. *Bentl.* Ep. 1, 21.
Sithonia nive carentem. III. Od. 26, 10.
Sithoniis. I. 18, 9.
Siticulosæ Appuliæ. Ep. 3, 16.
Sitiens Tantalus. I. S. 1, 68.
Sitim adduxere. IV. Od. 12, 13.
pellit. II. 2, 14.
tibi nulla lymphæ copia finiret. II. Epl. 2, 146.
Sitis argenti importuna. I. 18, 23.
urit fauces. I. S. 2, 114.
Situ regali Pyramidum altius. III. Od. 30, 2.
Situm melius aurum. 3, 49.
nemus inter tecta remugiat. 10, 6.
Situs agri. I. Epl. 16, 4.
terrarum. II. 1, 252.
Situs informis premit. 2, 118.
Sive. I. Od. 2, 33. 35. 41. 4, 12. 6, 19. 12, 55. 13, 11. 15, 25. 16, 3. 4. 22, 5. 6. I. S. 4, 121. 124. II. 1, 38. 2, 83. 119. 3, 87. *&c.*
Sive *non repetitum.* I. Od. 32, 7.
Smyrna. I. Epl. 11, 3.
Sobolem producas. C. S. 17.
Soboles lascivi gregis. III. Od. 13, 8.
Romæ principis urbium. IV. 3, 13. 14.
Sobrius caret aula. II. 10, 7. 8.
dic aliquid. II. S. 3, 5. 6.
Socci hunc pedem cepere. A. P. 80.
Socco. *ibid.* 90.
astricto percurrat pulpita. II. Epl. 1, 174.
Socero. II. S. 5, 66.
Socerorum armis. III. Od. 5, 8.
Socerum falle. 11, 39. 40.
quærit. I. Epl. 19, 30.
Viselli. I. S. 1, 105.
Socialiter cederet. A. P. 258.
Socianda chordis verba loquor. IV. Od. 9, 4.
Socii. I. 7, 26.
Sociis. I. Epl. 2, 21. 22.
operum. II. 1, 142.
Socio non ullam incogitat fraudem. *ibid.* 122.
Socium consortem fallat. III. Od. 24, 60.
Socius. II. S. 5, 72.
Socraticæ chartæ. A. P. 310.
Socraticam domum. I. Od. 19, 14.
Socraticis sermonibus madet. III. 19. 9. 10.
Sodalibus charis. I. 36, 5.
fidis. II. S. 1, 30.
meis. IV. Od. 8, 2.
parvis. I. Epl. 7, 58.
Sodalis Dama. II. S. 5, 101.
Sodalium meorum prime. II. Od. 7, 5.
Sodes. I. S. 9, 41.
corrige. A. P. 438.
dic. I. Epl. 1, 62. 16, 31.
vescere. 7, 15.
Sol acrior lavatum ire admonuit. I. S. 6, 123. 126.
alme. C. S. 9.
aspiciat. I. Epl. 16, 6.
aspicit conopeum. Ep. 9, 16.
montium umbras mutaret. III. Od. 6, 41. 42.
oras habitabiles illustrat. IV. 14, 5. 6.
pulcher laudande. 2, 46. 47.
subest Oceano. 5, 40.
tepidus. I. Epl. 20, 19.
Sola arsit. IV. Od. 9, 13.
res. I Epl. 6, 1. 2.
potest beatum facere & servare. 6, 47.
Solabitur tenui ervo. II. S. 6, 117.
Solantis æstum fluviis. II. Od. 5, 6. 7.
Solatur inopem & ægrum. II. Epl. 1, 131.
Solatus. II. S. 3, 35.
Soldo mane abscindere. I. 2, 113.
Soldum reddere. II. 5, 65.
Sole a surgente merces mutat. I. 6, 34.
alio calentes terras mutamus. II. Od. 16, 18. 19.
dies siccos referente. III. 29, 20.
orto. II. Epl. 1, 112. 113.
puro pater polum occupato. III. Od. 29, 44. 45.
supremo te domi manebo. I. Epl. 5, 3.
Soleas cum pileolo portes. 13, 13. 15.
poscit. II. S. 8, 77.
sibi fecit. I. 3, 127. 128.
Soleat. 5, 90.
Solem acutum accepit furibundus. I. Epl. 10, 17.
Asiæ appellat Brutum. I. S. 7, 23. 24.
gravem. II. 4, 23.
rapidum fugiente. II. Od. 9, 12.
spectent. I. Epl. 6, 3. 5.
tam nigrum mihi surrexe. I. S. 9, 72. 73.
Solenne fuit Romæ. II. Epl. 1, 103.
opus Romanis viris. I. 18, 49.
Solennia insanire. 1, 101.
Solennis dies IV. Od. 11, 15. 17.
Solent. I. S. 6, 5. II. 8, 74.
Solers lyræ Musa. A. P. 407.
nunc hominem nunc Deum ponere. IV. Od. 8, 8.
Soles nitent melius. 5, 8.
Soles *verb.* II. S. 6, 15.
Solet. I. Od. 25, 14. II. S. 3, 28.
Solibus aptum. I. Epl. 20, 24.
carent. Ep. 16, 13.
perusta. 2, 41.
Solida mente. III. Od. 3, 4.
Solido de die partem demere. I. Od. 1, 20.
Solido offendet fragili quærens dentem illidere. II. S. 1, 77. 78.
Solidum decies exsorberet. 3, 240.
Solio Cyri redditum. II. Od. 2, 17.
Solis divitibus. I. Epl. 17, 6.
maritis. 1, 89.
Solis ab ortu. III. Od. 27, 12.
ad ortum. IV. 15, 15. 16.
patiens. I. 8, 4.
sub propinqui curru me pone. 22, 21. 22.
Soliti componere amicos legati. I. S. 5, 29.
ludere. II. 1, 73. 74.
prandere. 3, 245.
Solitum. I. Od. 6, 20. I. Epl. 14, 3.
Solitus onus portare. I. S. 6, 99.
potare. 3, 143. 144.
voces populi contemnere. 1, 65. 66.
Solium Jovis attingit. I. Epl. 17, 34.
Sollicita prece te ambit pauper. I. Od. 35, 5.
Sollicitæ hospitæ. III. 7, 9.
vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 62.

Sollicitam frontem explicuere. III. Od. 29, 16.
Sollicitas opes laudat. II. S. 6, 78. 79.
Sollicitas lentum Cupidinem. IV. Od. 13, 5. 6.
mare. III. 1, 26.
Sollicitet ægrum ſtomachum. II. S. 2, 43.
Sollicitis animis eximit onus. I. Epl. 5, 18.
reis. IV. Od. 1, 14.
Sollicito librum damus. II. Epl. 1, 220. 221.
Sollicitudine omni diſtrictum torquerier. II. S. 8, 67. 68.
Sollicitudines mordaces diffugiunt. I. Od. 18, 4.
Sollicitudinibus diris levare pectora. Ep. 13, 10.
Sollicitum genus hoc eſt. I. S. 2, 2, 3.
tædium. I. Od. 14, 17.
Sollicitum dimittit. II. S. 7, 51.
Sollicitus amore meretricis. 3, 252. 253.
times urbi. III. Od. 29, 26.
non Sollicitus. I. S. 6, 119.
Solo in angiportu. I. Od. 25, 10.
in te hoc erit. II. S. 3, 41. 42.
Solo duratæ nives. III. Od. 24, 39.
Solos ajo bene vivere. I. Epl. 15, 45.
viventes in urbe. I. S. 1, 12.
Solſtitio. I. Epl. 11, 18.
Solvas. I. S. 4, 60.
Solvat phaſelum. III. Od. 2, 29.
Solvatur ſenectus obducta fronte. Ep. 13, 5.
Solve me dementia. 17, 45.
ſeneſcentem equum. I. Epl. 1, 8.
turbinem. Ep. 17, 7.
Solventur riſu. II. S. 1, 86.
Solvere Lyæo curam. Ep. 9, 37. 38.
nodum. III. Od. 21, 22.
quis te poterit Deus. I. 27, 21. 22.
Solveret hoſpitiis arctum animum. II. S. 6, 82. 83.
Solvet me Deus. I. Epl. 16, 78.
me tener vitulus. IV. Od. 2, 54.
querimoniis. I. 13, 19. 20.
Solvi metuente penna aget. II. 2, 7.
Solvitur hiems acris. I. Od. 4, 1.
Solum te. I. Epl. 19, 45.
Solùm hoc laboret. II. S. 4, 49.
non Solùm. I. 6, 84. A. P. 234.
Solum feris occupabitur. Ep. 16, 10.
mite. I. Od. 18, 2.
turpe. II. 7, 12.
Solus. IV. 9, 20. I. S. 3, 125. 133. 6, 102. 112. II. 5, 54. II. Epl. 1, 1. 87. A. P. 444.
Soluta navis. Ep. 10, 1.
Solutæ terræ. I. Od. 4, 10.
Solutis crinibus. II. 5, 23. 24.
famulis operum. III. 17, 16.
lege numeris. IV. 2, 11. 12.
zonis. I. 30, 5. 6.
Soluto. Ep. 12, 8.
Solutorum miſera ambitione. I. S. 6, 129.
Solutos. 4, 82.
crines. III. Od. 4, 62.
Solutum. I. Epl. 5, 20.
Solutus carmine veneficæ ambulat. Ep. 5, 71. 72.
fœnore. 2, 4.
legibus inſanis. II. S. 6, 68. 69.
Somni. 3, 3.
Somnia ægri. A. P. 7.
nocturnam veſtem maculant I. S. 5, 84. 85.
Pythagorea. II. Epl. 1, 52.
rides. 2, 208. 209.
vera. I. S. 10, 33.
Somniis nocturnis captum teneo. IV. Od. 1, 37.
ex Somnis ſtupet Euias, *alii legunt* exſomnis, *Bentl.* Edonis. III. 25, 9.
Somnium ducit. 27, 42.
Somno alto opus eſt. II. S. 1, 8.
curam fallere. 7, 114.
fatigatum. III. Od. 4, 11.
gaudentis Bacchi. II. Epl. 2, 78.
oblivia vitæ ducere. II. S. 6, 61. 62.
Somnos adimunt. I. Od. 25, 3.
avertunt ranæ. I. S. 5, 14. 15.
auferam pavore. Ep. 5, 96.
divellat cura. I. Epl. 10, 18.
lethæos pocula ducentia. Ep. 14, 3.
leves invitet. 2, 28.
timor aufert. II. Od. 16, 15. 16.
Somnum ducere. *Bentl.* I. Epl. 2, 31.
facilem. II. Od. 11, 8. III. 21, 4.
fas eſt in longo opere obrepere. A. P. 360.
plebis laudo. I. Epl. 7, 35.
reducent. III. Od. 1, 21.
veniamque dies dat. I. Epl. 5, 10.
Somnus aufert Veneri intentum. I. S. 5, 83. 84.
in herba juvat. I. Epl. 14, 35.
horam primam delectat. 17, 6. 7.
lenis agreſtium virorum. III. Od. 1, 21. 22.
longus tibi detur. 11, 38. 39.
Sonabit cornua magna. I. S. 6, 43. 44.
Sonant ſilvæ. Ep. 13, 2. 3.
Sonante lyra. 9, 5.
ungula. 16, 12.
Sonantem ad Aufidum. IV. Od. 9, 2.
Ægida Palladis. III. 4, 57.
plectro. II. 13, 26. 27.
Sonari voles lyra. Ep. 17, 39. 40.
Sonat veſica diſploſa. I. S. 8, 46.
Sonaturum magna. 4, 44.
Sonent. 10, 38.
Sonitum auditum Medis. II. Od. 1, 31. 32.
Sonitus tubæ lituo permiſtus. I. 1, 23. 24.
Sono dulci decipitur. II. 13, 38.
teſtudinis movere ſaxa. A. P. 395.
Sonum chorda reddit. *ibid.* 349.
cygni mutis piſcibus donatura. IV. Od. 3, 19. 20.
evaluere voces pervincere. II. Epl. 1, 200. 201.
lætum populus ter crepuit. II. Od. 17, 25. 26.
legitimum digitis callemus & aure. A. P. 274.
lyræ motura. II. Epl. 2, 86.
Sonus relapſus. Ep. 17, 17. 18.
Sophocles. II. Epl. 1, 163.
Sopor perpetuus urget Quintilium. I. Od. 24, 5. 6.
Sopore dulci. Ep. 5, 56.
Sopori dedit membra curata. II. S. 2, 80. 81.
Soracte altâ nive candidum. I. Od. 9, 1. 2.
Sorde collecta. I. Epl. 2, 53.
Sordent cuncta. 11, 4.

Sordes objiciet. I. S. 6, 68. 69. 107.
Sordeſcere manibus vulgi. I. Epl. 20, 11.
Sordet pretium altera ætas. 18, 18.
Sordibus offendat. II. S. 2, 65.
paternis obſoleta. Ep. 17, 46.
tecti obſoleti caret. II. Od. 10, 6. 7.
ſine Sordibus. II. S. 5, 105.
Sordida mappa. I. Epl. 5, 22.
Sordidæ repulſæ virtus neſcia. III. Od. 2, 17.
Sordidos indecoro pulvere. II. 1, 22.
natos. 18, 28.
Sordidum fumum. IV. 11, 11. 12.
Sordidus. I. S. 1, 65. 2, 10. II. 2, 53. 3, 164.
Cupido aufert. II. Od. 16, 15. 16.
non Sordidus auctor naturæ. I. 28, 14. 15.
Soror ducis clari. III. 14, 7.
honeſta. II. S. 3, 58.
indotata. I. Epl. 17, 46.
Juſtitiæ fides incorrupta. I. Od. 24, 6. 7.
Sorore Jovis. III. 3, 64.
Sororem Electram. II. S. 3, 139. 140.
Sorores Phrygiæ. II. Od. 9, 16.
Sorores ſceleſtas falle. III. 11, 39. 40.
tuas. I. 26, 12.
Sororibus cum geminis Gratia. IV. 7, 5.
nudis juncta Gratia. III. 19, 16. 17.
Sororum trium fila. I. 3, 15. 16.
Sors dabit. 9, 14.
exitura. II. 3, 27.
objecerit. I. S. 1, 2.
ſua eſt odio. I. Epl. 14, 11.
te mihi obtulit. I. S. 6, 54.
Sorte æquali recreat vicarius. III. Od. 24, 16.
beatior. 16, 32.
cæca fluitantia. II. S. 3, 269.
mutata gaudet. 6, 110.
ſuprema. II. Epl. 2, 173.
tua gaude. Ep. 14, 15.
vives lætus. I. Epl. 10, 44.
Sortem alteram metuit. II. Od. 10, 14.
quam ratio dederit tibi. I. S. 1, 1. 2.
Sortes per carmina dictæ. A. P. 403.
Sortiere talis regna vini. I. Od. 4, 18.
Sortilegis Delphis. A. P. 219.
Sortis tuæ puella. IV. Od. 11, 22.
Sortita animas. II. S. 6, 94.
locum. A. P. 92.
Sortito obtigit. Ep. 4, 1.
Sortitur inſignes & imos. III. Od. 1, 15.
Sortitus amicum. I. S. 6, 53.
Soſiis. A. P. 345.
Soſiorum. I. Epl. 20, 2.
Soſpes ab ultima Heſperia. I. Od. 36, 4.
navis ab ignibus. 37, 13.
Soſpite curſu. C. S. 40.
te. I. Od. 28, 27.
Soſpitis amici. III. 8, 13. 14.
Soſpitum juvenum. 14, 9. 10.
Spadonibus rugoſis ſervire. Ep. 9, 13. 14.
Spargas tua prodigus. II. Epl. 2, 195.
Sparge. II. S. 5, 103.
roſas. III. Od. 19, 22.
Spargens aquas Avernales. Ep. 5, 26.
Spargent odorem. II. Od. 15, 7.
Spargere flores. I. Epl. 5, 14.
nebulam ſtellis. III. Od. 15, 6.
Sparges favillam lacryma. II. 6, 23.
Spargier. IV. 11, 8.
Spargis mola caput. II. S. 3, 200.
Spargit frondes. III. Od. 18, 14.
Sparſi gruis membra multo ſale. II. S. 8, 87.
Sparſiſſe penetralia cruore. II. Od. 13, 6. 7.
Sparſum humerum capillis. III. 20, 14.
Sparſum croco. II. S. 4, 68.
Spartacum. III. Od. 4, 19.
Spartacus. Ep. 16, 5.
Spatiari in aprico aggere. I. S. 8, 15.
Spatiere in circo. II. 3, 183.
Spatiis obſtantia clauſtra rumpere. I. Epl. 14, 9.
planis porrectum. 7, 41. 42.
Spatio brevi ſpem longam reſeces. I. Od. 11, 7.
Spatium medium cœli nox tenebat. II. S. 6, 101.
Spe cum divite. I. Epl. 15, 19.
dubiæ horæ pendulus fluitem. 18, 110.
finis animum ferentem dura. II. 1, 141.
longus. A. P. 172.
noſtra deterius. I. S. 10, 89. 90.
ſua pejus. I. Epl. 6, 13.
Specie. II. 2, 203.
recti decipimur. A. P. 25.
Speciem ludentis dabit. II. Epl. 2, 124.
modeſtus obſcuri occupat. I. 18, 94. 95.
ſcurrantis præbere. *ibid.* 2.
Species. 6, 49.
ducit te. II. S. 2, 35.
improviſa utrumque exterret. I. Epl. 6, 11.
Species vanæ fingentur. A. P. 7. 8.
Specioſa tigres quæro paſcere. III. Od. 27, 55. 56.
Specioſa jocis oblectant valdius A. P. 319. 321.
miracula. *ibid.* 144.
vocabula. II. Epl. 2, 116.
Specioſius. I. 18, 52.
Specioſum decora pelle. 16, 45.
Spectabant. I. S. 8, 16.
Spectacula dant Marti. I. Od. 28, 17.
pandat. II. S. 2, 26.
plura præbentem. II. Epl. 1, 198.
Spectaculo inemori. Ep. 5, 34.
Spectaculum magnum. I. S. 7, 21.
parentes effugerit. Ep. 5, 101. 102.
Spectanda ludicra. I. Epl. 6, 7. 8.
theatris. I. S. 10, 39.
Spectandum. A. P. 37.
Spectandus. IV. Od. 14, 17.
Spectant. I. Epl. 6, 19.
Spectante. *ibid.* 60.
Spectantia. 1, 75.
Spectantis. A. P. 98.
Spectantur. II. Epl. 1, 20.
Spectare. II. S. 2, 39.
Neptunum furentem è terra. I. Epl. 11, 10.
Vertumnum. 20, 1.
Spectaret. II. 1, 197.
Spectas quæ mala ſunt. *Bentl.* I. S. 2, 92.
Spectaſſe ludos. II. 8, 79.

Spe-

Spectat hos Roma. II. Epl. 1, 61.
oculo irretorto acervos. II. Od. 2, 23. 24.
omne forum. I. Epl. 16, 57.
Spectata fabula vult reponi. A. P. 190.
virtus belli domique. II. Epl. 1, 230. 231.
Spectator. A. P. 182.
lentus exanimat. II. Epl. 1, 178.
novitate grata morandus. A. P. 223. 224.
ſedulus inflat. II. Epl. 1, 178.
Spectatoris. *ibid.* 215.
Spectatum admiſſi amici teneatis riſum. A. P. 5.
Spectatum ſatis antiquo ludo includere. I. Epl. 1, 2. 3.
Spectaverat (ſpectaverit. *Bentl.*) II. S. 6, 48.
Spectemus ædem. II. Epl. 2, 94.
Spectent. I. 6, 5.
Spectes. I. S. 2, 92. I. Epl. 1, 67.
Speculo te videris. IV. Od. 10, 6.
Specus in quos agor. III. 25, 2.
Spem anxiis mentibus reducis. 21, 17.
bonam certamque domum reporto. C. S. 74.
deponas. II. S. 5, 26.
longam brevi ſpatio reſeces. I. Od. 11, 6. 7.
inchoare. 4, 15.
morantur. I. Epl. 1, 23. 24.
ſeges mentita. 7, 87.
in Spem gratiæ tuæ bellum militabitur. Ep. 1, 22. 23.
leniter arrepe officioſus. II. S. 5, 47. 48.
inter Spem curamque. I. Epl. 4, 12.
intra Spem veniæ cautus. A. P. 266. 267.
Sperabitur hora. I. Epl. 4, 14.
Speramus. A. P. 331.
eo rem venturam. II. Epl. 1, 226.
Sperare quodlibet. I. Od. 37, 10. 11.
ultra quam licet. IV. 11, 29. 30.
Spera. I. S. 2, 109.
Sperat. I. Od. 5, 11. II. 10, 13.
Speratum favorem meritis non reſpondere. II. Epl. 1, 9. 10.
Speravit magnæ laudi fore. II. S. 3, 99.
Speres. I. Od. 13, 14. IV. 7, 7.
Speret. A. P. 241.
Spernat. *ibid.* 45.
Sperne amores dulces. I. Od. 9, 15. 16.
cibum. II. S. 2, 15.
Cypron. I. Od. 30, 2.
priorem cauſa. II. S. 5, 30. 31.
voluptates. I. Epl. 2, 55.
Spernere aurum. III. Od. 3, 49. 50.
cæſpitem. II. 15, 17.
vulgus. 16, 40.
Spernit. I. 1, 21. I. Epl. 1, 20.
humum virtus. III. Od. 2, 21. 24.
quod petiit. I. Epl. 1, 98.
Spes credula animi mutui. IV. Od. 1, 30.
fallendi. I. Epl. 16, 54.
omnis occidit. IV. Od. 4, 70. 71.
palmæ. I. Epl. 1, 50. 51.
rerum utilium. 18, 99.
te colit. I. Od. 35, 21.
Spes ayaras terret Phaëton. IV. 11, 25. 26.
leves. I. Epl. 5, 8.
ratas. *ibid.* 17.
ſumet. 18, 33.
Spices corona. C. S. 30.
Spicula calami Gnoſii. I. Od. 15, 17.
celeris Cynthiæ. III. 28, 12.
Spinas animo evellas. I. Epl. 4, 4. 5.
Spinis. II. 2, 212.
Spirabat amores. IV. Od. 13, 19.
Spirat amor. 9, 10.
ſatis Tragicum. II. Epl. 1, 166.
Spiritu præcordia levare. Ep. 17, 26.
Spiritum avidum domando. II. Od. 2, 9. 10.
mihi dedit. IV. 6, 29. 30.
rides corpore majorem. II. S. 3, 310. 311.
tenuem. II. Od. 16, 38.
Spiritus acer. I. S. 4, 46.
igneæ Chimæræ. II. Od. 17, 13.
imo latere petitus. Ep. 11, 10.
redit. IV. Od. 8, 14.
teter. III. 11, 19.
Spiro. IV. 3, 24.
Spiſſa ramis laurea. II. 15, 9.
Spiſſâ coma nitidum. III. Od. 19, 25.
Spiſſa ſedilia. A. P. 205.
Spiſſæ comæ nemorum. IV. Od. 3, 11.
coronæ. A. P. 381.
Spiſſis theatris indigna ſcripta. I. Epl. 19, 41.
Splendeat late pannus. A. P. 15. 16.
temperato uſu. II. Od. 2, 3. 4.
Splendentis Glyceræ nitor. I. 19, 5. 6.
Splendet focus. I. Epl. 5, 6.
hoſpes famoſæ adulteræ Lacænæ. III. Od. 3, 25. 26.
ſalinum. II. 16, 14.
Splendida bilis. II. S. 3, 141.
Splendida arbitria Minos de te fecerit. IV. Od. 7, 21. 22.
facta fœdo linunt carmine. II. Epl. 1, 237.
Splendide mendax in parentem. III. Od. 11, 34. 35.
Splendidior dominus rei contemtæ. 16, 25.
fons vitro. 13, 1.
Splendidius. I. Epl. 17, 20.
Splendor argenti capit hunc. I. S. 4, 28.
Splendoris parum habebunt. II. Epl. 2, 111.
Sponda in extrema cubet. Ep. 3, 22.
Spondeos ſtabiles. A. P. 256.
Spondere levi pro paupere. A. P. 423.
Sponſæ flebili. IV. Od. 2, 21.
laqueum nectit. I. Epl. 19, 31.
Sponſi Penelopes. 2, 28.
Sponſo necato. I. Od. 29, 6.
Sponſore res tenentur. *Bentl.* I. Epl. 16, 43.
Sponſorem me rapis. II. S. 6, 23.
Sponſos impios ferro perdere. III. Od. 11, 31.
Sponſum negarit. I. S. 3, 95.
vocat. II. Epl. 2, 67.
Sponſus regius. III. Od. 2, 10.
Sponte. I. Epl. 12, 17.
Spretus gener Lycambe. Ep. 6, 13.
Spurco Damæ. II. S. 5, 18.
Squillas inter natantes Muræna. 8, 42.
Squillis toſtis. 4, 58.

Sta-

Stabant. I. S. 10, 17.
Stabat ſepulchrum plebi commune. 8, 10.
ſuppliciter. *ibid.* 32.
Staberi. II. 3. 84. 89.
Stabiles Spondeos. A. P. 256.
Stabilis rerum terminus. C. S. 26. 27.
Stabit. II. S. 3, 292.
Stabulis gaudet pecus. I. Od. 4, 3.
Stagna. II. 15, 4.
Stans in uno pede. I. S. 4, 10.
Stante turba. 3, 135.
Stantem columnam ne proruas pede. I. Od. 35, 13. 14.
in fornice. I. S. 2, 30.
tangens cubito. II. 5, 42.
Stantes paludes. III. Od. 27, 9.
Stare valeo. I. S. 9, 39.
Stas animo. II. 3, 213.
quid Stas. II. Epl. 2, 38.
Stat iners glacies. II. Od. 9, 5.
Statis. I. S. 1, 19.
Statu minaci. III. Od. 4, 54.
Statua taciturnius exit. II. Epl. 2, 83.
Statuas infantes findet canicula. II. S. 5, 39. 40.
veteres emendo inſanit. 3, 64.
Statuetur. I. Od. 29, 8.
Statuis natam pro vitulâ. II. S. 3, 199.
agro lignum. II. Od. 13, 10. 11.
Statuis quæret ſubſcribi. III. 24, 27. 28.
Statuit natura cupidinibus modum (ſtatuat. *Bentl.*) I. S. 2, 111.
telluris herum. II. 2, 129. 130.
Status omnis decuit Ariſtippum. I. Epl. 17, 23.
quis deceat civitatem. III. Od. 29, 25.
Stella nautis refulſit alba. I. Od. 12, 27. 28.
veſani leonis. III. 29, 19.
Stellæ ſua ſponte vagentur. I. Epl. 12, 17.
Stellas ſalubres. I. S. 7, 24.
ſpectent. I. Epl. 6, 3. 5.
Stellis candidis nebulam ſpargere. III. Od. 15, 6.
honorem additum. II. 19, 13. 14.
inſerere. III. 25, 6.
Stercore crocodili fucatus. Ep. 12, 11.
Sterilem rubiginem. III. Od. 23, 6. 7.
Sterilis palus. A. P. 65.
Sternit tempeſtas nemus foliis. III. Od. 17, 9. 11. 12.
Stertebat diem totum. I. S. 3, 18
Stertinii. I. Epl. 12, 20.
Stertinius. II. S. 3, 33. 296.
Stertit noctu laſſus. II. Epl. 2, 27.
ſupinus. I. S. 5, 19.
Stes capite obſtipo. II. 5, 92.
propius. A. P. 361.
ut æneus. II. S. 3, 183.
Steſichori graves Camœnæ. IV. Od. 9, 8.
Stet Capitolium. III. 3, 42.
dies volucris. 28, 6.
magno pretio. I. S. 2, 122.
recto talo fabula. II. Epl. 1, 176.
ſermonum honos. A. P. 69.
Soracte nive candidum. I. Od. 9, 1. 2.
Stetere cauſæ. 16, 19.
Stetit dexter. II. S. 3, 38.
hinc Vulcanus. III. Od. 4, 58. 59.
in ſcena. II. Epl. 1, 205.
urna ſicca. III. Od. 11, 22. 23.
Sthenelus. I. 15, 24. IV. 9, 20.
Stillabit rorem ex oculis. A. P. 429. 430.
Stimulos laſſo ſubjectat. II. S. 7, 94.
Stipare Menandro Platona. 3, 11.
Stipato theatro. II. Epl. 1, 60.
Stipator te ſectabitur. I. S. 3, 138. 139.
Stipendium quod me manet. Ep. 17, 36.
Stirpes raptas. III. Od. 29, 37.
Stoice. II. S. 3, 160. 300.
Stoici libelli. Ep. 8, 15.
Stomacheris ob pravè ſectum unguem. I. Epl. 1, 104.
Stomachetur. I. S. 4, 55.
Stomacho acri poſt vinum innatat lactuca. II. 4, 59. 60.
movent magna faſtidia. *ibid.* 78.
noſtro vim leonis appoſuiſſe. I. Od. 16, 16.
pituita lenta feret tumultum. II. S. 2, 75. 76.
ruenti accedat fultura. 3, 154.
Stomachoſus. I. Epl. 15, 12.
Stomachum ægrum ſollicitat. II. S. 2, 43.
fontibus ſupponere. I. Epl. 15, 8.
gravem. I. Od. 6, 6.
laſſum pervellunt. II. S. 8, 8. 9.
latrantem leniet. 2, 18.
teneto. 7, 44.
Stomachus jejunus. 2, 28.
Stola velatum. I. 2, 71.
Stola ad talos demiſſa. *ibid.* 99.
Stolidi. II. Epl. 1, 184.
Strabonem. I. S. 3, 44.
Stragula veſtis. II. 3, 118.
Stramentis incubet. *ibid.* 117.
Stratus membra. I. Od. 1, 21.
Stravere exitio Thyeſten. 16, 17. 18.
ventos. 9, 10.
Stravit ferro pecus. II. S. 3, 202.
humi victor. IV. Od. 14, 32.
Strenua inertia nos exercet. I. Epl. 11, 28.
Lyde. III. Od. 28, 3.
Strenuus antëis. I. Epl. 2, 70.
Philippus. 7, 46.
rem auge. *ibid.* 71.
Strepitu cum tanto ludi ſpectantur. II. 1, 203.
domus reſonet. I. S. 2, 129.
remugiat janua. III. Od. 10, 5. 6.
Strepitum dementem audiat. III. 29, 22. 23.
dulcem teſtudinis. IV. 3, 17. 18.
Romæ mirari. III. 29, 11. 12.
vitabis. I. 15, 18.
ad Strepitum citharæ ceſſatum ducere curas. I. Epl. 2, 31.
ad Strepitum ſalias. 14, 26.
Strepitus inter nocturnos. II. 2, 79.
populares vincentem. A. P. 81. 82.
Strepitus ingens valvarum. II. S. 6, 111. 112.
rotarum. I. Epl. 17, 7.
Strepunt fluvii. IV. Od. 12, 3.
litui. II. 1, 3.
Strictis frondibus. I. Epl. 14, 28.
unguibus. *Bentl.* I. Od. 6, 18.
Stridere ſuſurros videres. II. S. 8, 77. 78.
Stridore acuto. I. Od. 34, 15.
Strigili furtiva. II. S. 7, 110.

Strigis nocturnæ. Ep. 5, 20.
Stringat rem ingluvie. I. S. 2, 8.
Struis domos. II. Od. 18, 19.
Struit acervum. I. S. 1, 35.
quid operum. I. Epl. 3, 6.
Studet aptare Thebanos modos Latinis fidibus. *ibid.* 12. 13.
haberi urbanus. 19, 16.
hoc unum. II. 1, 120.
metam contingere. A. P. 412.
Pindarum æmulari. IV. Od. 2, 1.
Studia tua laudabis. I. Epl. 18, 39.
Studiis annos septem dedit. II. Epl. 2, 82.
asperioribus mentes formandæ. III. Od. 24, 53. 54.
athletarum arsit. II. Epl. 1, 95.
conversis. A. P. 166.
finitimus. II. Epl. 2, 104.
immoritur. I. 7, 85.
intendes animum. 2, 36.
suis te crediderit consentire. 11, 10. 65.
teneri. 1, 81.
Studio citharæ deditus. II. S. 3, 105.
hoc facis. I. 4, 70.
laborem fallente. II. 2, 12.
majore Helicona petat. II. Epl. 1, 218.
nostri pecces. I. 13, 4.
scribendi calet. II. 1, 108. 109.
Studiorum seri. I. S. 10, 21.
totidem millia. II. 1, 27. 28.
Studiosa cohors. I. Epl. 3, 6.
culinæ. II. S. 5, 80.
florum. III. Od. 27, 29.
Studium aufert. 12, 6.
lucri pone. IV. 12, 25.
hoc Studium, hoc opus. I. Epl. 3, 28.
Stulte. 1, 47. II. 1, 260. A. P. 272.
Stulti. I. S. 2, 24. II. 3, 32.
Stultior. II. 7, 42.
Stultissimus. I. 5, 82.
Stultitia caruisse prima est sapientia. I. Epl. 1, 41. 42.
mala. II. S. 3, 43.
parva *ibid.* 220. 221.
Stultitiâ cœlum petimus. I. Od. 3, 38.
erret. II. S. 3, 210.
qua me putas insanire. *ibid.* 301. 302.
Stultitiæ genus unum. II. S. 3, 53. 54.
Stultitiæ cruorem adde. *ibid.* 275. 276.
Stultitiam brevem misce consiliis. IV. Od. 12, 27.
opes patiuntur. I. Epl. 18, 29.
parvam. II. 2, 152. 153.
Stultorum malus pudor celat ulcera. I. 16, 24.
regum. 2, 8.
Stultos nepotes. II. S. 3, 225.
Stultum. *ibid.* 305.
Stultus. I. 6, 15. II. 3, 158. 159. 6, 8. I. Epl. 2, 24. 14, 12.
amor. I. S. 3, 24.
donat quæ spernit. I. Epl. 7, 20.
peccavero. I. S. 3, 140.
Stupens carminibus. II. Od. 13, 33.
Stupent mentes perculsæ. Ep. 7. 16.
Stupet acies insanis fulgoribus. II. S. 2, 5.
ære Albius. I. 4, 28.
Euias. III. Od. 25, 9.
in titulis. I. S. 6, 17.
Stupris nullis domus casta polluitur. IV. Od. 5, 21.
Stygia unda cohibebor. II. 20, 8.
Stygiis fluctibus ereptum. IV. 8, 25.
Stylum vertas. I. S. 10, 72.
Stylus. II. 1, 39.
Styx. I. Od. 34, 10.
Sua. Ep. 12, 24. I. Epl. 10, 42. 14, 11. 18, 79.
Suâ. III. Od. 4, 65. Ep. 7, 9. I. Epl. 6, 13. 12, 17.
de paupertate tacentes coram rege. *Bentl.* I. Epl. 17, 43.
Sua. IV. Od. 9, 44.
Suadela. I. Epl. 6, 38.
Suadere. Ep. 16, 23.
Suaderet ratio. I. S. 2, 50.
Suades. 1, 101.
Suadet melius. I. Epl. 1, 65.
Suæ. I. S. 2, 74.
Suam. Ep. 16, 41. I. S. 3, 5.
Suas. I. Epl. 3, 18.
Suaserit dolor. 2, 60.
Suave est. I. S. 1, 50.
resonat locus voci. 4, 76.
Suaves mergos. II. 2, 51.
res. 8, 92.
Suavio tuo opponat manum. Ep. 3, 21.
Suavior sermo. I. S. 10, 23. 24.
Suaviter. 9, 5. I. Epl. 8, 4.
Suavius multo. II. S. 8, 89.
victurum. I. 6, 130.
Sub. I. Od. 1, 21. 25. 5, 3. 8, 14. 9, 19. 17, 22. 18, 13. 22, 21. 25, 11. I. S. 1, 10. 2, 17. 3, 34. 9, 74. II. 1, 9. 35. 2, 33. 133. 7, 33. 48. 66. 109. *&c.*
Sub Ilio pugnata bella. III. Od. 19, 4.
ipsum funus. II. 18, 18.
pro post. Sub haec puer. Ep. 5, 83.
Subacta cuncta terrarum. II. Od 1, 23.
Subactâ cervice ferre jugum. 5, 1. 2.
Subando. Ep. 12, 11.
Subducta. I. Epl. 17, 54.
Subductis. I. S. 2, 26.
Subductum ignem domo ætherea. I. Od. 3, 29. 30.
Subegit portenta. II. Epl. 1, 11.
Subest sol Oceano. IV. Od. 5, 40.
subucula tunicæ. I. Epl. 1, 95. 96.
taberna vinum præbere quæ possit. 14, 24.
Subeunt aquæ lucos. III. Od. 4, 7. 8.
Subjecta oculis fidelibus. A. P. 181.
Subjecta syllaba longa brevi. *ibid.* 251.
Subjectat lasso stimulos. II. S. 7, 94.
Subjectior in horam & diem. 6, 47.
Subjectos Indos & Seras oris orientis. I. Od. 12, 55. 56.
Subiit onus. I. S. 9, 21.
Subimus Anxur. 5, 25. 26.
Subinde. II. 5, 103. I. Epl. 8, 15.
Subire periculum. Ep. 1, 3. 4.
verbera majora meritum. I. S. 3, 120. 121.
Subîsti cavum macra. I. Epl. 7, 33.
Subit. 17, 41.
Subito. II. S. 4, 17. 6, 111. 7, 11.
Subjunctivus modus pro indicativo: fugerit *pro* fugit. I. Od. 11, 7.

contuderit, momorderit *pro.* contudit, momordit. I. Epl. 8, 5.
risero *pro* ridebo. Ep. 15, 24.
Sublata aure. 6, 7.
Sublatam virtutem ex oculis invidi quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
Sublatis his. II. S. 8, 10.
manibus ad cœlum. 5, 97.
Sublato nocendi jure. A. P. 284.
Sublatus in te præclara. II. S. 5, 46.
Sublegit quodcunque inutile jaceret. 8, 12.
Sublime atrium moliar. III. Od. 1, 46.
Sublimes versus ructatur. A. P. 457.
Sublimi anhelitu fugies. I. Od. 15, 31.
flagello. III. 26, 11.
vertice feriam sidera. I. 1, 36.
Sublimia cures. I. Epl. 12, 11.
Sublimis. A. P. 165.
natura. II. Epl. 1, 165.
Sublustri nocte. III. Od. 27, 3.
Submisere monstrum. IV. 4, 63.
Submittere res mihi conor. I. Epl. 1, 19.
Submittit. II. S. 4, 43.
Submotus pudor. Ep. 11, 18.
Submovere. II. Od. 18, 21.
Submovet. 10, 17.
tumultus lictor. 16, 10.
Subruit animum avarum laudis. II. Epl. 1, 179. 180.
muneribus æmulos. III. Od. 16, 14. 15.
Subscribe libello. I. S. 10, 92.
Subscribi statuis quæret. III. Od. 24, 27. 28.
Subsequitur amor sui cœcus. I. Od. 18, 14.
Subsidere tigres cervis. Ep. 16, 31.
Substantiva cum dativo rei aptæ.
apium nectendis coronis. IV. Od. 11, 3.
area domo ponendæ. I. Epl. 10, 13.
judicium videndis artibus. II. 1, 242.
uxor pueris creandis. I. 2, 44.
Substringe aurem loquaci. II. S. 5, 95.
Subsuta instita veste talos tegat. I. S. 2, 29.
Subtemine tibi Parcæ reditum ruperunt. Ep. 13, 15. 16.
Subtile judicium. II. Epl. 1, 242.
palatum exsurdant fervida vina. II. S. 8, 38.
Subtilis judex. II. S. 7, 101.
Subucula trita. I. Epl. 1, 95. 96.
Subvertet. 10, 43.
Suburbana rura. 7, 76.
Suburbano caule. II. S. 4, 15.
Suburranæ canes. Ep. 5, 58.
Succedunt. I. Epl. 6, 35.
Succederet. 17, 37.
Successit. A. P. 281.
Succi melioris. II. S 4, 13.
Succinctam nigra palla. I. 8, 23.
Succinctus hospes cursitat. II. 6, 107.
Succinit. I. Epl. 17, 48.
Succis Iberi piscis. II. S. 8, 46.
Succo Picenis pomis cedunt Tyburtia. 4, 70.
Succos nectaris ducere. III. Od. 3, 34. 35.
Succum. II. S. 8, 28.
Succurrite. A. P. 459.
Succus defluat. III. Od. 27, 54. 55.
nigræ loliginis. I. S. 4, 100.
Sudando. II. 2, 21.
Sudavisse. I. Epl. 13, 16.
Sudavit puer. A. P. 413.
Sudet multum. *ibid.* 241.
Sudor manaret ad talos imos. I. S. 9, 10. 11.
quantus tuis navitis instat. Ep. 10, 15.
quis crescit. 12, 7. 8.
viris adest. I. Od. 15, 9. 10.
Sudoris. II. Epl. 1, 169.
Suetæ feræ. I. S. 8, 17.
Suffigat in cruce. 3, 82.
Sufflans se. *Bentl.* II. 3, 317.
Suffragia plebis venor. I. Epl. 19, 37.
populi capto. II. 2, 103.
Sui. I. Od. 1, 17. 13, 16. 18, 14. II. 13, 5. III. 29, 41.
Suis. II. 8, 21. III. 4, 73. IV. 5, 29. Ep. 2, 3. 16, 2. I. S. 3, 78. II. 5, 69. I. Epl. 18, 65. II. 1, 9. 21.
ventis ire. Ep. 9, 30.
Sulci *propr.* I. S. 4, 70.
Sulcis. III. Od. 1, 10.
Sulcius. I. S. 4, 65.
Sulcos. I. Epl. 7, 84.
Sulfura. 15, 7.
Sulpitiis horreis accubat. IV. Od. 12, 18.
Sum. 1, 3. Ep. 1, 17. I. S. 9, 19. 40. 71. II. 1, 74. 3, 188. 6, 7. 7, 47. *Bentl.* 72. 80. 92. I. Epl. 1, 11. 15, 41. II. 2, 12.
Sumas pudenter. I. Epl. 17, 44.
Sume Catelle. II. S. 3, 259.
cyathos. III. Od. 8, 13.
grata manu. I. Epl. 11, 23.
ptisanarium orizæ. II. S. 3, 155.
superbiam meritis quæsitam. III. Od. 30, 14.
tibi decies. II. S. 3, 237.
tantundem. *ibid.*
Sumebat operam inanem. A. P. 453.
Sumere clavum. I. S. 6, 25.
ex fonticulo. 1, 56.
mihi nolim. 6, 97.
partem Falerni. I. Od. 27, 9. 10.
vires. I. Epl. 18, 85.
Sumeret. III. Od. 5, 37.
Sumet animum censoris. II. Epl. 2, 110.
nova consilia. I. 18, 33.
Sumi nequeunt parvo. II. S. 7, 106.
Sumis virum tibia celebrare. I. Od. 12, 2.
Sumit secures. III. 2, 19.
sibi res gestas scribere. I. Epl. 3, 7.
Sumite æquam materiam. A. P. 38.
Summa infelix operis. *ibid.* 34.
insania. II. S. 3, 221.
virtus fuit in utroque. I. 7, 14. 15.
vitæ brevis. I. Od. 4, 15.
voluptas. II. S. 2, 19. 20.
Summa Camœna. I. Epl. 1, 1.
ulmo. I. Od. 2, 9.
voce. I. S. 3, 7. 8.
Summa deperdat. 4, 32.
Summæ dierum. II. 3, 124.
hodiernæ crastina adjiciant tempora. IV. Od. 7, 17.
Summam nummorum. A. P. 384.
saxo insculpere. II. S. 3, 90.
sepulchro incidere. *ibid.* 84.
ad Summam. I. Epl. 1, 106.

Sum-

Summe munito loco. II. Epl. 2, 30. 31.
Summi mali materiam mittamus. III. Od. 24, 49.
Summis ima valet mutare. I. 34, 12. 13.
verticibus. III. 24, 6.
Summo. 28, 13. A. P. 378.
Summos montes feriunt fulmina. II. Od. 10, 11. 12.
Summum bonum. II. S. 6, 76.
tectum. I. 5, 74.
ad Summum ab imo. II. 3, 308. 309.
fortunæ venimus. II. Epl. 1, 32.
Summus ego. II. S. 8, 20.
Janus ab imo perdocet. I. Epl. 1, 54 55.
Sumta licentia pudenter dabitur. A. P. 51.
Sumta veste. I. S. 2, 16.
Sumtis. A. P. 243.
Sumtu publico. II. Od. 15, 18. 19.
Sumtum facias invitus. II. Epl. 2, 195. 196.
minorem. II. S. 4, 85.
pro quæstu facit. I. 2, 19.
Sumtuosa hostia. III. Od. 23, 18.
Sumtus præberi. I. S. 6, 80.
Sumtus quantus consistit. II. 4, 81. 82.
Sumus. IV. Od. 7, 16. I. S. 4, 142. 9, 7. I. Epl. 2, 27.
Sunt. I. Od. 1, 3. 7, 5. 14, 9. III. 24, 52. I. S. 3, 71. 4, 24. 75. 7, 10. 8, 18. 10, 17. II. 1, 1. 3, 267. *&c.*
Sunt qualiacunque. *Bentl.* I. S. 10, 88.
Suo. 6, 90. I. Epl. 7, 98. 17, 43. II. 1, 13.
Suorum. II. S. 6, 41.
Suos. I. 1, 115.
Supellex Campana. 6, 118.
Super adde. *Bentl.* II. 7, 78.
Carthaginem. Ep. 9, 25.
cervice impia districtus ensis pendet. III. Od. 1, 17. 18.
conditione communi. II. Epl. 1, 152.
dena nummûm sestertia accipit. 2, 33.
feminis jugandis decreta. C. S. 18. 19.
foco ligna large reponens. I. Od. 9, 5. 6.
his. II. S. 6, 3.
pallescet. A. P. 429.
hoc quereris. II. Epl. 2, 24.
ipsum. II. S. 8, 23.
lectos eburnos vestis canderet. 6, 103.
mero rixa. I. Od. 18, 8.
Neptuno. Ep. 7, 3.
Pindo. I. Od. 12, 6.
reditu impetrato. IV. 2, 42. 43.
ripas notas imbres aluerunt. 2, 6.
tellure. Ep. 5, 80.
urbe curas civiles mitte. III. Od. 8, 17.
satis Superque me ditavit tua benignitas. Ep. 1, 31. 32.
pœnarum tibi dedi. 17, 19.
usque Superque pœnas dedit. I. S. 2, 65.
Superante Pœno *sensu neutrali.* I. Od. 12, 38.
Superantis nonum annum. IV. 11, 1.
Superare canem cursu. I. Epl. 18, 51.
hunc laboret. I. S. 1, 112.
pugnis. I. Od. 12, 26.
Superat. II. S. 2, 102. A. P. 328.
Superba. Ep. 5, 63.
Superba limina civium potentiorum. 2, 7. 8.
Superbæ vices. I. Od. 28, 32.
Superbæ fortunæ respondere. I. Epl. 1, 68.
Superbas arces Carthaginis. Ep. 7, 5. 6.
Superbi Scythæ responsa petunt. C. S. 55.
spectatoris fastidia ferre. II. Epl. 1, 215.
Superbiam pone. III. Od. 10, 9.
sume meritis quæsitam. 30, 14.
Superbis abeat fortuna. A. P. 201.
postibus. IV. Od. 15, 7. 8.
Superbo dente. II. S. 6, 87.
inguine. Ep. 8, 19.
mero pavimentum tinget. II. Od. 14, 26. 27.
triumpho. I. 37, 31. 32.
Superbos Atridas. 10, 13.
fasces Tarquini. 12, 34. 35.
nuncios. IV. 4, 69. 70.
Superbum Tantalum. II. 18, 36. 37.
Superbum corpus. II. S. 2, 109.
Superbus incedis. Ep. 15, 18.
pecuniâ ambules. 4, 5.
Tarquinius regno pulsus. I. S. 6, 12. 13.
Telephus. Ep. 17, 8. 9.
Supercilio deme nubem. I. Epl. 18, 94.
moventis cuncta. III. Od. 1, 8.
Superesse. I. Epl. 18, 108.
Superest *pro* est super. I. S. 5, 51. I. Epl. 18, 108.
Superet. *Bentl.* A. P. 328.
Superi Dii. II. Epl. 1, 138.
Superjecto æquore. I. Od. 2, 11. 12.
Superis Diis miscent. I. Od. 1, 30.
& imis Deorum gratus. 10, 19. 20.
parem. 6, 16.
Superne. II. 20, 11. II. S. 7, 64. A. P. 4.
Superni. Ep. 1, 29.
Superstes. II. Od. 17, 7. C. S. 42.
fama. II. Od. 2, 8.
Superstite te. Ep. 1, 5.
Superstites parentes. 5, 101.
Superstiti animæ. III. Od. 9, 12.
puero. *ibid.* 16.
Superstitione tristi calet. II. S. 3, 79. 80.
Supersunt. I. Epl. 6, 45.
Supervacuas Bajas. 15, 2. 3.
Supervacuos honores. II. Od. 20, 24.
Supervacuum omne manat de pleno pectore. A. P. 337.
Superveniet grata hora. I. Epl. 4, 14.
Supervenit unda undam. II. 2, 176.
Supinas manus. III. Od. 23, 1.
Supini villa candens Tusculi. *Bentl.* Ep. 1, 29.
Supinor nasum nidore. II. S. 7, 38.
Supinum Tybur. III. Od. 4, 23.
Supinum equum. II. S. 7, 50.
ventrem I. 5, 85.
Supinus stertit. 5, 19.
Suppetas usque novis doloribus. Ep. 17, 64.
Suppetit rerum usus. I. Epl. 12, 4.
Supplex Alexandrea. IV. Od. 14, 35.
capto populi suffragia. II. Epl. 2, 103.
scientiæ do manus. Ep. 17, 12.

Supplice vitta. III. Od. 14, 18.
Supplices audi. C. S. 34.
Supplicibus parcas. III. Od. 10, 16. 17.
Suppliciis coërcet delicta. I. S. 3, 79.
Supplicio reciditur culpa. III. Od. 24, 34.
Suppliciter ſtabat. I. S. 8, 32.
Supponas ſereno cœlo vina (ſubpones. *Bentl.*) II. 4, 51.
Supponere ſtomachum fontibus. I. Epl. 15, 8.
Suppoſitos ignes cineri doloſo. II. Od. 1, 7. 8
Supra dictis adde. II. S. 7, 78.
nil Deos laceſſo *pro* ulterius. II. Od. 18, 11.
trecentis millibus. II. Epl. 2, 164. 165.
tres prohibet. III. Od. 19, 15.
vires gloria ungit & veſtit. I. Epl. 18, 22.
Suprema die. I. Od. 13, 20.
ſorte. II. Epl. 2, 173.
Supremi Jovis. I. Od. 32, 13. 14.
Supremo fine. II. Epl. 1, 12.
in monte. Ep. 17, 68. 69.
Jovi. I. Od. 21, 3. 4.
ſole. I. Epl. 5, 3.
Supremum iter. II. Od. 17, 11. 12.
tempus. I. S. 1, 98.
Supremum diem tibi crede diluxiſſe. I. Epl. 4, 13.
Sura. I. S. 6, 33.
Suras teretes. II. Od. 4, 21.
Surdior ſcopulis Icari. III. 7, 21.
Surdiora ſaxa. Ep. 17, 54.
Surdo fabellam narrare. II. Epl. 1, 199. 200.
Surge. III. Od. 11, 37. 38. I. Epl. 18, 47.
Surgendum mane. I. S. 6, 120.
Surgente ſole. 4, 29.
veſpero. II. Od. 9, 10. 11.
Surgeret Ceres alto culmo. II. S. 2, 124.
Surget. 3, 162.
Surgit. III. Od. 6, 30.
ad præſcripta munia. II. S. 2, 81.
Surgunt latrones de nocte. I. Epl. 2, 32.
Suris tumentibus. Ep. 8, 9. 10.
Surpite me unum morti. II. S. 3, 283.
Surpuerat me mihi. IV. Od. 13, 20.
Surrentina. II. S. 4, 55.
Surrentum. I. Epl. 17, 52.
Surrexe ſolem *pro* ſurrexiſſe. I. S. 9, 72. 73.
Surripis. II. 3, 127. I. Epl. 16, 55.
Sus lateat. Ep. 12, 6.
luto amica. I. Epl. 2, 26.
ruit lutulenta. II. 2, 75.
Suſcitabo prece corvum. III. Od. 27, 11.
Suſcitat tacentem Muſam cithara. II. 10, 18. 19.
Suſcitet te. I. S. 1, 82. 83.
Suſpecta Cyrum metues. I. Od. 17, 25.
lyra conticuit. I. Epl. 18, 42. 43.
Suſpectos. II. S. 1, 50.
laqueos. I. Epl. 16, 51.
Suſpectum genus ſcribendi. I. S. 4, 65.
Suſpendens omnia naſo. II. 8, 64.
Suſpendis naſo adunco. I. 6, 5.
Suſpendiſſe Deo maris veſtimenta. I. Od. 5, 15. 16.
Suſpendit vultum mentemque picta tabella. II. Epl. 1, 97.
Suſpenſa aulæa. II. S. 8, 54.
mento corpora. Ep. 5, 36.
Suſpenſi lævo loculos tabulamque lacerto. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Suſpicari fuge. II. Od. 4, 22.
Suſpice. I. Epl. 6, 18.
Suſpicientis. *Bentl.* 1, 105.
Suſpirare. III. Od. 7, 10.
Suſpiret *activè*. 2, 9.
Suſtineant ſilvæ onus. I. Od. 9, 2. 3.
Suſtineas negotia. II. Epl. 1, 1.
prælia. I. 18, 54.
Suſtinet pocula. I. S. 6, 117.
Suſtulerat me. II. Od. 17, 27. 28.
Suſtulerit turmam fulmine. III. 4, 43. 44.
Suſtulit apicem. I. 34, 14. 16.
me aëre. II. 7, 14.
pullum eſuriens. I. S. 3, 92. 93.
Suſurri leves. I. Od. 9, 19.
Suſurros ſtridere videres. II. S, 8, 77. 78.
Sutor. 3, 106.
bonus. I. 3, 125.
erat. *ibid.* 132.
ſapiens. *ibid.* 128.
Suum. II. Epl. 2, 176
Suus. I. S. 9, 52.
Sybarin. I. Od. 8, 2.
Syllaba longa ſubjecta brevi. A. P. 251.
Syllæ. I. S. 2, 64.
Syllepſis caſuum.
cum ſcurris fartor. &c. veniant. II. 3, 229.
Symphonia diſcors. A. P. 374.
Syncope.
aſſuerit *pro* aſſueverit. II. S. 2, 109.
caldior *pro* calidior. I. 3, 53.
conſueris *pro* conſueveris. 8, 34.
compleſti *pro* compleviſti. Ep. 6, 9.
curto *pro* curtato. I. S. 6, 105.
diviſſe *pro* diviſiſſe. II. 3, 169.
didit *pro* dividit. 2, 67.
evaſti *pro* evaſiſti. 7, 68.
guſtarit *pro* guſtaverit. 5, 82.
honeſtos *pro* honeſtatos. I. 6, 96.
humaſſe *pro* humaviſſe. II. 3, 187.
ignoto *pro* ignorato. *ibid.* 299.
inſaniſſe *pro* inſaniviſſe. *ibid.* 134.
lamna *pro* lamina. I. Epl. 15, 36.
levarit *pro* levaverit. II. S. 3, 292.
maritis *pro* maritatis. A. P. 398.
mearis *pro* meaveris. I. Od. 4, 17.
mi *pro* mihi. I. S. 2, 131.
nequere *pro* nequivere. II. 5, 78.
nudus *pro* nudatus. 3, 184. bis.
optivo *pro* optativo. II. Epl. 2, 101.
pararis *pro* paraveris. II. S. 3, 129.
percuſti *pro* percuſſiſti. *ibid.* 173.
priva *pro* privata. I. Epl. 1, 93.
privum *pro* privatum. II. S. 5, 11.
promorat *pro* promoverat. Ep. 11, 21.
puertiæ *pro* pueritiæ. I. Od. 36, 8.
quieſſem *pro* quieviſſem. I. S. 6, 21.
remorant *pro* removerant. II. 1, 71.
reportaſti *pro* reportaviſti. Ep. 9, 24.

re-

reprendere *pro* reprehendere. II. S. 3, 138.
reprendes *pro* reprehendes. I. Epl. 18, 39.
reprendis *pro* reprehendis. I. S. 10, 52.
reprenſis *pro* reprehenſis. *ibid.* 55.
ſoldo *pro* ſolido. 2, 113.
ſoldum *pro* ſolidum. II. 5, 65.
ſubmoſſes *pro* ſubmoviſſes. I. 9, 48.
ſurpite *pro* ſurripite. II. 3, 283.
ſurpuerat *pro* ſurripuerat. IV. Od. 13, 20.
ſurrexe *pro* ſurrexiſſe. I. S. 9, 73.
Syntheſis.
ætas perdemus. Ep. 16, 9.
civitas omnis eamus. *ibid.* 36.
dicemus io. IV. Od. 4, 50.
ipſe meique veſcor. II. S. 6, 65.
omnis Roma jactamus te beatum. I. Epl. 16, 18.
pars decipimur. A. P. 24. 25.
quæritis. Ep. 16, 15.
turba cœnamus aves. II. S. 8, 16.
uterque miſſi. I. 5, 28.
procurrunt. 7, 21.
Syra merce vina reparata. I. Od. 31, 12.
Syri. I. S. 6, 38.
Syrio malobathro. II. Od. 7, 8.
Syro. II. S. 6, 44.
Syrtes æſtuoſas. I. Od. 22, 5. 6.
barbaras. II. 6, 3.
exercitatas noto. I. Epl. 9, 31.
Gætulas. II. Od. 20, 15.

T.

TAbella Pauſiaca. II. S. 7, 95.
picta. II. Epl. 1, 97.
votiva. II. S. 1, 33.
Tabellas. II. Epl. 2, 180.
mihi mittis. Ep. 12, 2. 3.
Tabellis imprimat ſigna. II. S. 6, 31.
pictis gaudere. I. 1, 72.
Taberna clauſa. 3, 131.
nulla habeat meos libellos. 4, 71.
vicina. I. Epl. 14, 24.
Tabernas in obſcuras migret. A. P. 229.
pauperum. I. Od, 4, 13.
Tabeſcat. I. S. 1, 111.
Tabo munus imbutum. Ep. 5, 65.
Tabula votiva. I. Od. 5, 13. 14.
Tabulæ perſimilem librum. A. P. 6. 7.
Tabulæ pictæ. I. Epl. 2, 52.
Tabulam. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Tabulas accipe. I. S. 4, 15.
centum. II. 3, 70.
removere à te memento. 5, 52.
ſocero dabit. *ibid.* 66.
Tabulis. II. Epl. 2, 110.
Taceas. *ibid.* 108.
Tacenda locutus. I. 7, 72.
Tacent. Ep. 7, 15.
Tacentem Muſam ſuſcitat. II. Od. 10, 18. 19.
Tacentes de paupertate. I. Epl. 17, 43.
Tacere nequit commiſſa. I. S. 4, 84. 85.
Taces. III. Od. 19, 8.
Tacet. I. S. 3, 129.
Tacita lyra. III. Od. 19, 20.
prece. I. Epl. 14, 14.
virgine. III. Od. 30, 9.
Tacitum. I. S. 3, 65. 6, 123. I. Epl. 4, 4.
Taciturna ſigna noctis. II. Od. 8, 10. 11.
Taciturna ripa. III. 29, 24.
Taciturnitas invida obſtaret meritis. IV. 8, 23. 24.
Taciturnius ſtatua exit. II. Epl. 2, 83.
Taciturnus amnis. I. Od. 31, 8.
ſpeciem acerbi occupat. I. Epl. 18, 95.
tineas paſces. 20, 12.
Tacitus ajebam. I. S. 9, 12.
corvus ſi paſci poſſet. I. Epl. 17, 50.
leget. II. S. 5, 68.
mirari ſecum. I. Epl. 7, 62.
recordor. II. 2, 145.
non Tacitus pro reis. IV. Od. 1, 14.
Tacta arva ligonibus. I. Epl. 14, 27.
Tactu leonem laceſſat. III. Od. 2, 10. 11.
Tacuit. Ep. 5, 49.
Tædium ſollicitum. I. Od. 14, 17.
Tænari inviſi ſedes horrida. I. Od. 34, 10.
Tale *omiſſum ante* quale. 22, 13. Ep. 5, 59.
ſi quid unquam concupiveris. Ep. 3, 19.
nil Tale. II. Epl. 1, 17.
Talenta mille. II. S. 3, 226. I. Epl. 6, 34.
quinque. II. S. 7, 89.
Talentum lucrata. A. P. 238.
Tali voce. I. S. 10, 32.
Talibus officiis. II. Epl. 2, 21.
Talis *omiſſum*. IV. Od. 4, 17.
Talis pravis fultum. I. S. 3, 48.
regna vini ſortiere. I. Od. 4, 18.
Talium. IV. 8, 9.
Talo recto ſtet fabula. II. Epl. 1, 176.
Talos. II. S. 3, 171. 7, 17.
ad Talos demiſſa ſtola. I. 2, 99.
imos manaret ſudor. 9, 10. 11.
pulcher à vertice. II. Epl. 2, 4.
Tam. I. Od. 7, 10. 11. 24, 2. I. S. 1, 22. 95. *Bentl.* 3, 26. 5, 69. 9, 73. 10, 2. II. 3, 18. 5, 77. bis. 102. bis. 7, 21. I. Epl. 7, 18. II. 1, 90. 238.
Tam *pro* tantum. I. Od. 7, 10. 11. *omiſſum*. Eſt bonus, ut &c. I. S. 3, 32.
Tamen. I. Od. 7, 22. 12, 19. 32, 6. 36, 6. II. 18, 29. I. S. 5. 83. II. 1, 75. 2, 29. 82. 3, 71. 4, 91. II. Epl. 2, 19. 154. A. P. 382. *&c.*
Tamen heu. I. Od. 15, 24.
& Tamen. IV. 13, 2. I. Epl. 15, 3. II. 2, 192. I. S. 10, 8.
interdum Tamen. A. P. 93.
ne Tamen ignores. I. Epl. 12, 25.
nec Tamen. I. S. 10, 5. I. Epl. 7, 23.
non Tamen. III. Od. 29, 45. I. Epl. 1, 29. II. 2, 202. A. P. 182.
non aliter Tamen. III. Od. 5, 50.
quis Tamen. A. P. 77.
ſed Tamen. I. S. 1, 27. 4, 99. II. 1, 80. II. Epl. 1, 229. A. P. 372.
ſi Tamen. I. Od. 3, 23. II. Epl. 2, 24.

si quid Tamen. A. P. 386.
sunt Tamen. *ibid.* 347.
vix Tamen. II. S. 2, 23.
ut Tamen. IV. Od. 11, 13. II. S. 6, 82.
Tanain extremum biberis. III. Od. 10, 1.
Tanain flumen. IV. 15, 24.
Tanain *propr. Eunuchi.* I. S. 1, 105.
Tanais discors. III. Od. 29, 28.
Tandem. I. 2, 30. 23, 11. II. 9, 18. III. 15, 2. IV. 4, 49. Ep. 17, 6. I. S. 5, 17. II. 3, 317. 326. 5, 68. 6, 90. I. Epl. 7, 73. 17, 2. A. P. 161.
Tangas caput genibus. II. S. 7, 61.
Tangat hunc armis. III. Od. 3, 54.
mœnia. Ep. 1, 30.
Tange flagello sublimi. III. Od. 26, 11. 12.
Tangenda. I. 3, 24.
Tangens cubito. II. S. 5, 42.
Tangentis singula superbo dente. 6, 87.
Tangere. 1, 45.
cyathos. III. Od. 19, 14. 16.
nolit. I. S. 2, 106.
scripta vitet. I. Epl. 3, 16. 17.
te caniculæ hora nescit. III. Od. 13, 9. 10.
Tiberim. I. 8, 8.
Tangi metuit. III. 11, 10.
Tango matronam. I. S. 2, 54.
Tanquam. 1, 71. 72. II. 2, 27. II. Epl. 2, 171.
omissum ante nomen.
commendet me juvenem. I. Epl. 15, 21.
conviva. 5, 1.
deferor hospes. 1, 15.
eques vectabor humeris inimicis. Ep. 17, 74.
fidus interpres. A. P. 133.
incredulus odi. *ibid.* 188.
movet cornicula risum. I. Epl. 3, 19.
ne parce malignus. I. Od. 28, 23.
nec excitatur classico miles truci. Ep. 2, 5.
ni Catia est. I. S. 2, 95.
non missura cutem hirudo. A. P. 476.
pene recens. II. Epl. 1, 54.
quæ genitor produxit. II. Epl. 2, 119.
rusticus. I. 2, 42.
sibi fidet dux. 19, 22.
studio pravus facis. I. S. 4, 79.
tu pudica, tu proba perambulabis astra. Ep. 17, 40.
Tanta mala. I. S. 2, 68.
negotia sustineas. II. Epl. 1, 1.
Tantali genus. II. Od. 18, 37. 38.
Tantalum superbum. *ibid.* 36. 37.
Tantalus egens dapis benignæ. Ep. 17, 66.
sitiens captat fugientia à labris flumina. I. S. 1, 68. 69.
Tantam oblivionem. Ep. 14, 1. 2.
scabiem. I. Epl. 12, 14.
Tanti mali pudet. Ep. 11, 7.
nil est. A. P. 304.
sis. I. S. 1, 62.
Tantis minor. II. 7, 76.
Tanto acervo. 2, 105.
cum strepitu. II. Epl. 1, 203.
dissimilem. II. S. 3, 312.
hiatu. A. P. 138.
minorem. II. S. 3, 313.
Tanto (tantum. *Bentl.*) *ibid.* 318.
quanto. I. 2, 15. II. 4, 85. 86. 7, 18. 19. II. Epl. 1, 169. 170. 2, 147. 148.
omissum post quanto. III. Od. 16, 22.
Tantos comites. II. S. 3, 12.
Tantuli eget, quanto est opus. I. 1, 59.
Tantum dissimilem. *Bentl.* II. 3, 313.
honoris accedit. A. P. 243.
magna. *Bentl.* II. S. 3, 317. 318.
pollet series junctura que. A. P. 242.
possideam. II. S. 3, 236.
Tantum. I. 4, 7. 64. 9, 3. 10, 60. II. 3, 140. 306. 4, 47. 5, 80.
omissum post quantum. Ep. 4, 2. 10, 7. I. Epl. 1, 28.
non Tantum. I. S. 8, 17.
Tan'ummodo. 9, 54.
Tantundem. 1, 52. 56. 3, 115. II. 3, 237. 4, 91.
Tantus vapor. Ep. 3, 15.
amor. II. S. 1, 10.
Tarda necessitas. I. Od. 3, 32.
podagra. I. S. 9, 32.
senectus. II. 2, 88.
Tarda tempora fluunt. I. Epl. 1, 23.
Tardavit alas volucris fati. II. Od. 17, 24. 25.
Tardior. A. P. 255.
Tardiora fata votis te manent. Ep. 17, 62.
Tardis Appia minus est gravis. I. S. 5, 6.
facienda injuria. II. 6, 28.
Tardius adveniens. 2, 91.
irent. 3, 101.
Tardo cognomen pingui damus. I. 3, 58.
Tardum opperior. I. Epl. 2, 71.
Tardus provisor utilium. A. P. 164.
Tarenti sacri custode Neptuno. I. Od. 28, 29.
Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
Tarentum. I. S. 6, 105.
imbelle. I. Epl. 7, 45.
Lacedæmonium. III. Od. 5, 56.
molle. II. S. 4, 34.
Tarpa judice. I. 10, 38.
Tarquini fasces superbos. I. Od. 12, 34. 35.
Tarquinius regno pulsus. I. S. 6, 12. 13.
Tartara habent Panthoiden. I. Od. 28, 9. 10.
Tartaro datum Pelea. III. 7, 17.
Tauri cornua. III. Od. 27, 28.
ruentis pondus. II. 5, 3. 4.
Tauri decem. IV. 2, 53.
Tauriformis Aufidus volvitur. 14, 25.
Tauris fessis vomere. III. 13, 11.
illigaturum juga. Ep. 3, 11.
tricenis places Plutona. II. Od. 14, 5. 6. 7.
Tauro *propr.* I. Epl. 5, 4.
Tauro credidit latus. III. Od. 27, 26.
Taurum inertem monstravit. Ep. 12, 17.
Taurus. I. S. 3, 110.
petit cornu. II. 1, 52.
tibi cornua laceranda reddet. III. Od. 27, 71. 72.
Te. I. 2, 52. 3, 1. 4, 16. 5, 1. 9. 6, 4. I. S. 1, 14. 69. 78. 81. 82. 84. 104. 2, 69. 77. 96. 3, 22. 34. 123. 135. 138. 142. 4, 95. 142. 5, 56. *&c.*
omissum.
an dare verba putas? I. S. 3, 22.
paucis ostendi gemis. I. Epl. 20, 4.

Tecmeſſæ movit forma captivæ dominum. II. Od. 4, 56.
Tecta laqueata. II. Od. 16, 11.
Penthei disjecta. 19, 14. 15. 12.
pulchra. III. 10, 6.
rumpis. Ep. 12, 12.
Trojæ reparare. III. Od. 3, 60.
Tecti obſoleti ſordibus caret. II. 10, 6. 7.
Tecto aquæ fons vicinus. II. S. 6, 2.
ex alto cœli. I. 5, 103.
paupere. I. Epl. 10, 32.
ſe dedit præcipitem. I. S. 2, 41.
tepido. II. 3, 10.
Tectum præbuit villula. I. 5, 45. 46.
relinquunt. II. Od. 8, 19.
ſummum lambere properabat flamma. I. S. 5, 74.
tunica adamantina. I. Od. 6, 13.
Tectus vagina enſis me cuſtodiet. II. S. 1, 40. 41.
Tecum. I. Od. 30, 5. 22, 2. II. 7, 9. III. 9, 24. bis. Ep. 1, 8. 4, 2. 9, 3. I. S. 9, 43. II. 5, 82. 7, 112. II. Epl. 2, 3. 76.
Tedas. IV. Od. 4, 43.
Tegam latus. II. S. V, 18.
Tegat commiſſa. A. P. 200.
talos. I. S. 2, 29.
Tegentis veſte. *ibid.* 95.
Teges commiſſum. I. Epl. 18, 38.
Teia fide. I. Od. 17, 18.
Te ipſum. I. S. 3, 34. 10, 25. I. Epl. 2, 33.
Teium Anacreonta. Ep. 14, 10.
Tela acuta in quem torſerat. Ep. 17, 10.
arcu Cydonio direxit. IV. Od. 9, 17. 18.
Telamone natum. II. 4, 5.
Telas tibi aufert. III. 12, 5. 6.
Telegoni parricidæ juga. 29, 8.
Telemachus. I. Epl. 7. 40.
Telephe. III. Od. 19, 26. A. P. 104.
Telephi. I. Od. 13, 1. 2.
Telephum. IV. 11, 21.
Telephus. Ep. 17, 8. A. P. 96.
Tellure inulta ceſſerat. II. Od. 1, 26. 27.
Itala. II. S. 6, 56.
marique erit magnus. 5, 63. 64.
nova. I. Od. 7, 29.
porrecta mari inferius ſidet ſuper cœlum. Ep. 5, 79. 80.
Tellurem porco piabant. II. Epl. 1, 143.
Telluris juvenis. II. Od. 12, 7.
propriæ herum. II. S. 2, 119.
Tellus æqua. II. Od. 18, 32.
Aſſaraci. Ep. 13, 13.
bruta. I. Od. 34, 9.
fertilis frugum pecoriſque. C. S. 29.
Iberiæ duræ. IV. Od. 3, 50.
inarata reddit Cererem. Ep. 16, 43.
Jubæ. I. Od. 22, 15.
linquenda. II. 14, 9.
me tuliſſet prima. II. S. 2, 93.
pede pulſanda. I. Od. 37, 1. 2.
Telo placidus. C. S. 33.
Telum poſitum rubigine pereat. II. S. 1, 43.
Temere. I. Od. 12, 7. II. 11, 14. I. S. 3, 67. II. 2, 116. 4, 35. II. Epl. 2, 13.
pro facile. II. Epl. 1, 120. A. P. 160.
Temeti cadum. II. Epl. 2, 163.
Temnens. I. S. 1, 116.
Temnis. I. Od. 29, 16.
Temnit vulgaria. II. S. 2, 38.
Tempe agitata Zephyris. III. Od. 1, 24.
laudibus tollite. I. Od. 21, 9.
Theſſala. 7, 4.
Temperant mare. IV. 12, 1.
vites pocula. I. 20, 11. 12.
Temperante. Ep. 16, 56.
Temperate poculum. 17, 80.
Temperas ſtrepitum teſtudinis. IV. Od. 3, 17. 18.
Temperat Alcæus. I. Epl. 19, 29.
aſtrum. II. Epl. 2, 187.
horis mundum. I. Od. 12, 15.
mare. III. 4, 45.
mulier privignis. 24, 18.
Muſam Sappho. I. Epl. 19, 28.
Temperatam mentem ab inſolenti lætitia. II. Od. 3, 3. 4.
vim Dii provehunt. III. 4, 45.
Temperato uſu. II. 3, 3. 4.
Temperet amara læto riſu. 16, 26. 27.
annum *pro* regat. I. Epl. 12, 16.
aquam ignibus. III. Od. 19, 6.
frenis ora (temperat. *Bentl.*) *pro* regat. I. 8, 7.
ſenem delirum *pro* regat. II. S. 5, 71.
Temperiem. I. Epl. 16, 18.
Tempeſtas ab Euro demiſſa. III. Od. 17, 11.
macelli. I. Epl. 15, 31.
poſtera. I. S. 5, 96.
quocunque me rapit feror. I. Epl. 1, 15.
Tempeſtatibus immolabitur agna. Ep. 10, 23. 24.
Urbis. II. Epl. 2, 85.
Tempeſtatis ritu. II. S. 3, 268.
Tempeſtiva Chloë. III. Od. 19, 27.
viro. I. 23, 12.
Tempeſtivum ludum concedere. II. Epl. 2, 141.
Tempeſtivius. IV. Od. 1, 9.
Templa antiqua Deûm ruunt. II. S. 2, 104.
Deorum novo ſaxo decorare. II. Od. 15, 19.
in Deorum recepti. II. Epl. 1, 6.
refeceris. III. Od. 6, 2.
Veſtæ. I. 2, 16.
Templis amica. III. 11, 6.
Templis Parthorum refixit ſigna. I. Epl. 18, 56.
Tempora coronâ vinxiſſe. I. Od. 7, 23.
ornatus pampino. IV. 8, 33.
pampino cingentem. III. 25, 20.
vincire floribus. IV. 1, 22.
Tempora certa modoſque. I. S. 4, 58.
craſtina. IV. Od. 7, 17. 18.
evolvere mundi. I. S. 3, 112.
grato loco me amovere. II. Epl. 2, 46.
in aurum priſcum redeunt. IV. Od. 2, 39. 40.
orientia. II. Epl. 1, 130.
quæram. I. S. 9, 58.
rabioſi ſigni fugio. 6, 126.
ſignis certis decedentia. I. Epl. 6, 3. 4.
tarda ingrata fluunt. 1, 23.
Trojana. I. Od. 28, 11. 12.
tua morer ſermone longo. II. Epl. 1, 4.
Tempore dextro. II. S. 1, 18.
exacto vitæ. I. 1. 118.
ex quo. I. Epl. 2, 65. 66.

feſto

festo corpus levantes. II. Epl. 1, 140.
fruaris exiguo gratoque. 2, 198.
lævo. II. S. 4, 4.
meliori dicam. I. 9, 68. 69.
omni mœstus vixeris. II. Od. 3, 5.
ponunt clitellas. I. S. 5, 47.
quo. II. 3, 34. 5, 62.
sacro. C. S. 4.
Temporibus dubiis secundisque. IV. Od. 9, 35. 36.
suis defuncta. II. Epl. 1, 22. 23.
vetulæ cornicis. IV. Od. 13, 25.
Temporis acti laudator. A. P. 173.
futuri. III. Od. 29, 29.
sub verni horam. A. P. 302.
Temporum fuga. III. Od. 30, 5.
Tempus ad nostrum. II. Epl. 1, 62.
amicum. III. Od. 6, 43. 44.
aureum ære inquinavit. Ep. 16, 64.
curandi differs. I. Epl. 2, 39.
edendi. 16, 22.
erat. I. Od. 37, 4.
grave. III. 23, 8.
in ultimum deducte. II. 7, 1.
longum. II S. 2, 118.
non est mihi. 4, 1.
omne. IV. Od. 4, 19. 20.
per totum hoc. II. S. 6, 47.
præsens. A. P. 44.
sub hoc. II. Epl. 2, 34.
supremum. I. S. 1, 98.
tibi est abire. II. Epl. 2, 215.
Tenacem virum proposíti. III. Od. 3, 1.
Tenaci gramine. Ep. 2, 24.
Tendant hæc quorsum. II. S. 7, 21.
Tendebat foras ire frustra. I. Epl. 7, 31.
Tendens in agros. III. Od. 5, 55.
Tendentes olympo imposuisse Pelion. 4, 51. 52.
Tendere arcu sagittas. I. Od. 29, 9. 10.
barbyton. 1, 34.
benigno sermone noctem. I. Epl. 5, 11.
opus ultra legem. II. S. 1, 1. 2.
Tendimus Beneventum. I. 5, 71.
quo Tendis? III. Od. 3, 70. I. S. 9, 63. I. Epl. 15, 11.
quid Tendis ultra? II. Od. 18, 32.
Tendit ad ædes. I. Epl. 7, 89.
arcum. II. Od. 10, 19. 20.
haberi disertus. I. Epl. 19, 16.
in tractus altos nubium. IV. Od. 2, 26. 27.
plumbum rumpere. I. Epl. 10, 20.
retia. Ep. 2, 33.
Tendunt extorquere. II. Epl. 2, 57.
Tene tympana. I. Od. 18, 13. 14.
Teneam Protea quo nodo. I. Epl. 1, 90.
Teneant animi dictata. A. P. 335. 336.
locum. A. P. 92.
Teneas te tuis. II. S. 3, 324.
Teneatis risum. A. P. 5.
Tenebat nox medium spatium cæli. II. S. 6. 100. 101.
Tenebit te Tyburis tui umbra. I. Od. 7, 20. 21.
Tenebo te intra claustra. III. 11, 43. 44.
te sub sævo custode. I. Epl. 16, 77.
usque te. I. S. 9, 15. 16.
Tenebris fugatis. IV. Od. 4, 39. 40.
infernis. 7, 25.
Tenent arvum. III. 4, 15. 16.
te castra. I. 7, 19. 20.
Tenente Cæsare terras. III. 14, 15. 16.
Prætore Asiam. I. S. 7, 18. 19.
Tenentur causæ teste. I. Epl. 16, 43.
Teneo somniis nocturnis captum. IV. Od. 1, 37. 38.
Teneor dono. I. Epl. 7, 18.
vitiis. I. S. 4, 131.
Tener vitulus me solvet. IV. Od. 2, 54.
Tenerâ cervice equum docilem viam ire fingit. I. Epl. 2, 64. 65.
Teneræ conjugis immemor. I. Od. 1, 26.
prædæ succus. III. 54, 55.
Teneræ mentes. 24, 52. 53.
virgines. I. 21, 1.
Teneram. II. S. 2, 20.
Tenerem quo pacto cuncta. *ibid.* 8.
Teneret præsepe. I. Epl. 15, 28.
Teneri studiis. 1, 81.
Teneri manibus. I. Epl. 19, 34.
Teneris versibus juvenentur. A. P. 246.
virginibus. IV. Od. 1, 26.
Tenero gramine. IV. 12, 9.
ungui. III. 6, 24.
Teneros animos vitiis absterrent. I. S. 4, 128. 129.
caules alieni horti fregerit. 3, 116.
Tenerum femur. 2, 81.
Lycidam mirabere. I. Od. 4, 19.
os pueri. II. Epl. 1, 126.
Tenes Cyprum. III. Od. 26, 9.
Tenet Aventinum. C. S. 69.
Cycladas fulgentes. III. Od. 28, 14.
hæc formula reges. II. S. 3, 45 46.
hoc nos. I. 6, 44.
irrupta copula. I. Od. 13, 18.
Lyciæ dumeta. III. 4, 62. 63.
me amor Lycisci. Ep. 11, 24.
sedes priores. IV. Od. 9, 5. 6.
sitis importuna argenti. I. Epl. 18, 23.
quem Tenet. A. P. 475.
Teneto stomachum. II. S. 7, 44.
Tenta cubilia. Ep. 12, 12.
præcordia spiritu. 17, 26.
ubera refert grex. *ibid.* 50.
Tentabo Bosphorum insanientem. III. Od. 4, 29. 30.
Tentantem majora. I. Epl. 17, 24.
Tentantur morbo acuto. 6, 28. *Bentl.* II. S. 3, 163.
Tentare rem pudor meus audet. II. 1, 258. 259.
te nihil attinet. III. Od. 23, 13. 14.
Tentaris Babylonios numeros. I. 11, 2. 3.
Tentasse aërias domos. 28, 5.
Tentat cœlestia. I. Epl. 17, 34.
mille modis. III. Od. 7, 12.
viâ negatâ iter. 2, 22.
Tentata. A. P. 405.
Tentator Dianæ Orion. III. Od. 4, 71.
Tentatum corpus frigore. I. S. 1, 80.
Tentavit fervor pectoris. I. Od. 16, 22. 23 24.
jocum gravitate incolumi. A. P. 222.
rem. II. Epl. 1, 164.

Tentent crimina. I. Epl. 18, 80.
Tententur renes acuto morbo. II. S. 3, 163.
Tentigine rumpi. I. 2, 118.
Tentus pingui omaſo. II. 5, 40.
Tenuabitur aura. 4, 52.
Tenuare magna modis parvis. III. Od. 3, 72.
Tenuatum corpus recreare. II. S. 2, 84.
Tenuem ſpiritum. II. Od. 16, 38.
Tenuere turmæ Hetruſcum littus. C. S. 38.
Tenues grandia conamur. I. Od. 6, 9.
Tenues res. II. S. 4, 9.
togæ. I. Epl. 14, 32.
Tenui cenſu. 7, 56.
ervo. II. S. 6, 117.
filo deducta poëmata. II. Epl. 1, 225.
fronte inſignem. I. Od. 33, 5.
menſa. II. 16, 14.
penna ferar. 20, 1. 2.
ratione. II. S. 4, 36.
re. I. Epl. 20, 20.
ſermone. II. S. 4, 9.
victu. 2, 53.
Tenuis in verbis ſerendis. A. P. 46.
tibia. *ibid.* 203.
victus. II. S. 2, 70.
vulpecula. I. Epl. 7, 29.
Tenuiſſe. III. Od. 17, 8.
Tenuit. II. 12, 21.
Tenus fæce cadi poti. III. 15, 16.
prodire eſt quodam. I. Epl. 1, 32.
Tepeant hiemes. 10, 15.
Tepebunt virgines. I. Od. 4, 20.
Tepefecit jugulo ferrum. II. S. 3, 136.
Tepet regio veſpertina. I. 4, 30.
Tepidas brumas præbet Jupiter. II. Od. 6, 17. 18.
Tepido tecto. II. S. 3, 10.
Tepidum jus ligurierit. I. 3, 81.
Tepidus ſol. I. Epl. 20, 19.
Ter. I. Od. 28, 36. II. 9, 13. 14, 7. 17, 26. III. 3, 65. 18, 16. Ep. 12, 15. C. S. 22. I. S. 10, 43. II. 1, 7. I. Epl. 1, 37.
bis ulnarum toga. Ep. 6, 8.
bisque bonum miror. A. P. 358.
fruſtra expertum. *ibid.* 440.
bisve mutatæ dapis ſpectaculo inemori. Ep. 5, 33. 34.
centum millibus. II. S. 3, 116.
& quater anno æquor Atlanticum reviſens. I. Od. 31, 13. 14.
felices. 13, 17.
humum quatient' in Salium morem. IV. 1, 28.
male natos verſus. *Bentl.* A. P. 441.
pereat. III. Od. 3, 66.
reſurgat murus. *ibid.* 65.
ternos cyathos peret. 19, 14.
vocata audis. 22, 3.
Terque quaterque. II. S. 7, 76.
Terenti. I. 2, 10.
Terentius arte. II. Epl. 1, 59.
Tereret uſus viritim. *ibid.* 92.
Teres atque rotundus. II. S. 7, 86.
Teretes plagas. I. Od. 1, 28.
ſuras. II. 4, 21.
Teretis pueri. Ep. 11, 28.
Tergeminis honoribus tollere. I. Od. 1, 8.
Tergere palatum. II. S. 2, 24.
Tergo ignoto diſcet pendentia. 3, 299.
libero retorta brachia. III. Od. 5, 22.
plector. II. S. 7, 105.
timido. III. Od. 2, 16.
Terit Appiam mannis. Ep. 4, 14.
Teritur ætas bellis civilibus. 16, 1.
Termes olivæ nunquam fallentis. *ibid.* 45.
Terminalibus feſtis. Ep. 2, 59.
Terminos agri revellis. II. Od. 18, 24.
Terminum ultra vagor. I. 22, 10. 11.
Terminus obſtitit mundi. III. 3, 52.
ſtabilis rerum. C. S. 26. 27.
Terna millia. II. S. 4, 76.
Ternos ter cyathos petet. III. Od. 19, 14.
Terra celat aurum. 3, 49. 50.
domibus negata, I. 22, 22.
meæ cedet inſolentiæ. Ep. 17, 75.
monſtris injecta dolet. III. Od. 4, 73.
mutat vices. IV. Od. 7, 3.
quales tulit. I. S. 5, 41. 42.
Terrâ defoſſa furtium deponere. I. S. 1, 42.
marique manus potentes. C. S. 53.
pugnata bella. I. Epl. 16, 25.
victus hoſtis. Ep. 9, 27.
Neptunus receptus. A. P. 63. 64.
premam. Ep. 1, 33.
o Terra & mare. 17, 30.
ſub Terra quicquid eſt ætas in apricum proferet. I. Epl. 6, 24.
è Terra Neptunum ſpectare. 11, 10.
Terræ dominus. III. Od. 1, 36.
gravis ſtrepitum. I. Epl. 14, 26.
menſorem. I. Od. 28, 1. 2.
munera. I. Epl. 6, 5.
munere veſcimur. II. Od. 14, 10.
ſolutæ. I. 4, 10.
Terram gravem aratro vertit. I. S. 1, 28.
inertem temperat. III. Od. 4, 45.
inviſam pede pepuliſſe gaudet. 18, 15. 16.
pede quatiunt alterno. I. 4, 7.
tundet pede. A. P. 430.
unguibus ſcalpere. I. S. 8, 26. 27.
in Terram fluxit cruor ſacer nepotibus. Ep. 7, 19, 20.
Terrarum cuncta ſubacta. II. Od. 1, 23.
Dominos. I. 1, 6.
ille angulus mihi ridet. II. 6, 13. 14.
oris. I. Epl. 3, 1.
ſitus. II. 1, 252.
Terras abſcidit Oceano diſſociabili. I. Od. 3, 21. 22.
Aquilo radit. II. S. 6, 25.
Cæſare tenente. III. Od. 14, 15. 16.
calentes alio ſole. II. 16, 18. 19.
colunt. II. Epl. 1, 7.
in cœlo regis. Ep. 5, 1. 2.
temperat. I. Od. 12, 15. 16.
Terras vicinas intercurrentia freta. *Bentl.* I. Epl. 3, 4.
Terreat ſuſpectos. II. S. 1, 50.
Tiridatem. I. Od. 26, 5.

Terrent me veſtigia. I. Epl. 1, 74.
vincula, mors, pauperies. II. S. 7, 84.
Terrenum equitem. IV. Od. 11, 27.
Terrere vultu. II. S. 7, 44.
Terreſtria. 6, 93.
Terret arundo volucres. I. 8, 6. 7.
equos armorum fulgor. II. Od. 1, 19.
mendax infamia. I. Epl. 16, 39.
Phaëton ambuſtus ſpes avaras. IV. Od. 11, 25. 26.
poëtam. II. Epl. 1, 182.
voce. I. Od. 10, 11.
Terris. 2, 42. II. 20, 3.
abdiderint furtim. I. S. 8, 43.
avaris. II. Od. 2, 1. 2.
cohors febrium incubuit. I. 3, 30. 31.
fata nihil melius donavere. IV. 2, 37. 38.
nox umbras inducere parabat. I. S. 5, 9. 10.
pater ſatis nivis miſit. I. Od. 2, 1. 2.
primis. I. S. 3, 99.
ſemota. II. Epl. 1, 21.
in Terris foret. *ibid.* 194.
viveret te uno avarior. 2, 157.
Terrorem Jovi intulerat. III. Od. 4, 49.
Terrores Magicos. II. Epl. 2, 208.
Terroribus falſis implet. 1, 212.
Terruit Mannos. III. Od. 27, 7.
urbem. I. 2, 4.
Tertia. I. Epl. 6, 35.
Tertio luſtro. IV. Od. 14, 37.
Tertium ortum lunæ referentis 2, 58.
Tertius. Ep. 11, 5.
Teſqua inhoſpita. I. Epl. 14, 19.
Teſtâ conditum levi. I. Od. 20, 2. 3.
Teſta marina. II. S. 8, 53.
pia. III. Od. 21, 4.
ſemel imbuta odorem ſervabit. I. Epl. 2, 69. 70.
ſi qua potuit fallere. III. Od. 14, 19. 20.
Teſtæ generoſæ non omne mare fertile. II. S. 4, 31.
Teſtamenta reſignat. I. Epl. 7, 9.
ſenum. II. S. 5, 24.
ex Teſtamento ſic eſt elata. II. S. 5, 85.
Teſtamentum legendum tradat. *ibid.* 51.
Teſtatur campus prælia. II. Od. 1, 30. 31.
Teſtatus tempora Trojana. I. 28, 11. 12.
Teſte quo tenentur cauſæ. I. Epl. 16, 43.
Teſtes demeteret ferro. I. S. 2, 45. 46.
Teſtis his ne foret. 8, 36.
inultus. *ibid.* 44.
mearum ſententiarum. III. Od. 4, 69. 70.
Metaurum flumen. IV. 4, 38.
Teſtudine cava amorem flevit. Ep. 14, 11.
Teſtudinis aureæ dulcem ſtrepitum temperas. IV. Od. 3, 17. 18.
ſono movere ſaxa. A. P. 395.
Teſtudo callida ſeptem nervis reſonare. III. Od. 11, 3. 4.
grata dapibus Jovis. I. 32, 13. 14.
Teter ſpiritus. III. 11, 19.
Teterrima cauſa belli. I. S. 3, 107. 108.
Teterrima aqua. *Bentl.* 5, 7.
Tetigere mento ſolum. II. Od. 7, 12.
Tetigiſſe cor ſpectantis querelâ. A. P. 98.
nolunt. I. S. 2, 28.
timent veſanum. *ibid.* 455.
Tetigit aram inmunis. III. Od. 23, 17.
Creten potentem. II. 27, 33. 34.
crura. 19, 32.
Tetra diſcordia. I. S. 4, 60.
libido inflavit venas. 2, 33.
Tetrarchas. 3, 12.
Teucer. I. Od. 7, 21. 15, 24. IV. 9, 17.
Teucro. I. 7, 27. bis. IV. 6, 12.
Teucrum. II. S. 3, 204.
Texere. III. Od. 4, 13.
Textam Mileti chlamydem. I. Epl. 17, 30. 31.
Textis cratibus. Ep. 2, 45.
Textore ſimulet Catonem. I. Epl. 19, 13.
Thalamo. I. Od. 15, 16.
Thaliæ argutæ. IV. 6, 25.
Thaliarche. I. Od. 9, 8.
Theanum. I. Epl. 1, 86.
Theatra ſonum referunt. II. 1, 201.
Theatris deſit Muſa. II. Od. 1, 9. 10.
populus ter ſonum crepuit. 17, 25. 26.
ſpectanda. I. S. 10, 39.
ſpiſſis indigna. I. Epl. 19, 41.
Theatro arcto ſtipata Roma. II. 1, 60.
in vacuo plauſor. 1, 130.
Thebæ Echioniæ. IV. Od. 4, 64.
Thebanæ arcis conditor. A. P. 394.
Semeles puer. I. Od. 19, 2.
Thebanos modos. I. Epl. 3, 13.
Thebarum rector. 16, 74.
Thebas Baccho inſignes. I. Od. 7, 3. 4.
Thebis. II. S. 5, 84.
me ponit. II. Epl. 1, 213.
nutritus. A. P. 118.
Theonino dente circumroditur. I. Epl. 18, 82.
Theſauris intactis opulentior. III. Od. 24, 1. 2.
Theſauro invento. II. S. 6, 11.
Theſeus. IV. Od. 7, 27.
Theſpis. II. Epl. 1, 163. A. P. 276.
Theſſalâ voce excantata ſidera. Ep. 5, 45.
Theſſala portenta rides. II. Epl. 2, 209.
tempe. I. Od. 7, 4.
Theſſalis venenis. 27, 21. 22.
Theſſalo victore. II. 4, 10.
Theſſalos ignes. I. 10, 5.
Thetide Dea nate. Ep. 13, 12.
Thetidis marinæ filium. I. Od. 8, 13. 14.
Thetidos marinæ filius. IV. 6, 6.
Thyma carpentis. 2, 29.
circum volitas agilis. I. Epl. 3, 21.
quærunt. I. Od. 17, 6.
Thraca. I. Epl. 3, 3.
Thracam. 16, 13.
Thrace furioſa. II. Od. 16, 5.
Thracen candidam nive. III. 25, 10. 11.
Thraciæ animæ lintea impellunt. IV. 12, 2.
Thracio vento bacchante. I. 25, 11. 12.

Thracis. II. Od. 19, 16.
Thracum eſt pugnare ſcyphis. I. 27, 1. 2.
impia pectora mollire. Ep. 5, 13. 14.
Thraſius. II. S. 2, 99.
Thrax erit. I. Epl. 18, 36.
gallina. II. S. 6, 44.
Threicio Aquilone. Ep. 13, 3.
Orpheo. I. Od. 24, 13.
Threſſa Chloë. III. 9, 9.
Thunni. II. S. 5, 44.
Thura dabimus Divis benignis. IV. Od. 2, 51. 52.
liqueſcere. I. S. 5, 99.
plurima naribus duces. IV. Od. 1, 21. 22.
ponite. I. 19, 14.
Thure Deos placare. 36, 1. 2. 3.
Lares placaris. III. 23, 34.
multo te vocantis. I. 30, 2. 3.
Thurini. III. 9, 14.
Thuris acerra. III. 8, 2.
Thus feret. I. Epl. 14, 23.
vendentem in vicum deferar. II. 1, 269.
Thyadas (Thyïadas. *Bentl.*) II. 19, 9.
Thyas (Thyïas. *Bentl.*) III. 15, 10.
Thyeſtæ cœna. A. P. 91.
Thyeſteas preces, Ep. 5, 86.
Thyeſtem. I. Od. 16, 17.
Thyna merce. III. 7, 3.
Thyoneus cum Marte confundet prælia. I. 17, 23. 24.
Thyrſo gravi. II. 19, 8.
Tiberi. II. S. 3, 173.
in Tiberi ſtabit. *ibid.* 292.
Tiberim reverti quis neget. I. Od. 29, 10. 12.
Tiberim flavum. 2, 13.
trans Tiberim. I. S. 9, 18.
trananto Tiberim. II. 1, 8.
Tiberinis in undis humeros lavit. III. Od. 12, 8.
Tiberino flumine. I. Epl. 11, 4.
Tiberinus lupus. II. S. 2, 31.
Tiberis lavit. II. Od. 3, 18.
per brumam Tiberis. I. Epl. 11, 19.
Tibur colono Argeo poſitum. II. Od. 6, 5.
fertile. IV. 3, 10.
Romæ amem. I. Epl. 8, 12.
ſupinum. III. Od. 4, 23.
vacuum. I. Epl. 7, 45.
udum. III. Od. 29, 6.
Tiburе. I. Epl. 8, 12.
natum. II. 2, 2. 3.
Tiburis mite ſolum. I. Od. 28, 2.
uvidi ripas. IV. 2, 30. 31.
Tiburte. I. S. 6, 108.
Tiburtia Picenis pomis cedent. II. 4, 70.
Tibi. I. Od. 3, 5. 11, 1. 12, 50. 13, 9. 14, 9. 17, 14. 20, 4. 7. 24, 10. I. S. 6, 3. 8. 24. 41. 47. 54. *Bentl.* 63. 107. 9, 16. 17. 26. 10, 26. II. 1, 81. 4, 6. 5, 11. 13. 33. 51. 81. 6, 28. *Bentl.* 7, 1. 32. 36. 80. 102. 8, 19. 75. I. Epl. 1, 58. 65. *&c.*
Tibi *i. e. in honorem aut commodum tuum.*
tibi Nonæ redeunt Decembres. III. Od. 18, 10.
tibi ſilva ſpargit frondes. *ibid.* 14.
tibi Pactolus fluat. Ep. 15, 20.
Tibiâ acri. I. Od. 12, 1. 2.
delectabere. *Bentl.* IV. 1, 23.
Tibia dic melos. III. 4, 1. 2.
orichalco vincta. A. P. 202.
Tibiæ flamina ceſſant. III. Od. 19, 19.
ſub querulæ cantu. 7, 30.
Tibiæ Berecyntiæ (tibiâ Berecyntiâ. *Bentl.*) IV. 1, 22. 23.
Tibias cohibet. I. 1, 32. 33.
Tibicen arti addidit luxuriam. A. P. 214. 215.
cantat Pythia. *ibid.* 414. 415.
Tibicina meretrix. I. Epl. 14, 25.
Tibicinibus gaviſa. II. 1, 98.
Tibiis miſtum Carmen. Ep. 9, 5.
remiſto carmine. IV. Od. 15, 30.
Tigelli. I. S. 10, 90.
cantoris. 2, 3.
Hermogenis. 4, 72. 10, 80.
Tigellius. 3, 4.
Tignis modicis inſtravit pulpita. A. P. 279.
Tignum torquet machina. II. Epl. 2, 73.
Tigres cervis ſubſidere. Ep. 16, 31.
ducere. III. Od. 11, 13. 14.
lenire. A. P. 393.
paſcere. III. Od. 27, 56.
trahentes jugum indocili collo. 3, 14. 15.
Tigribus geminentur agni. A. P. 13.
Tigris aſpera. I. Od. 23, 9.
Tigris trepidus *nom. fluvii.* IV. 14, 46.
Tilli. *Bentl.* I. S. 6, 24. 107.
Timagenis lingua æmula. I. Epl. 19, 15.
Timeant leones armenta. Ep. 16, 33.
Timebo. III. Od. 27, 7.
Timenda voce. Ep. 6, 9.
Timendorum regum. III. Od. 1, 5.
Timendos dentes acuit. 20, 10.
Timendum examen juvenum. I. 35, 30. 31.
Timent veſanum Poëtam tetigiſſe. A. P. 455.
Timentes peccare amet. A. P. 197.
ſervos. I. S. 5, 75.
Timenti. I. Epl. 7, 4.
Timentis nihilum metuenda. II. S. 3, 54.
recitare. I. 4, 23.
Times. III. Od. 19. 39.
olus cœnare modica patella. I. Epl. 5, 2.
urbi ſollicitus. III. Od. 29, 26.
Timet Albanas ſecures. C. S. 54.
famam. I. S. 2, 12.
fata cœca. II. Od. 13, 16.
flagitium pejus letho. IV. 9, 50.
navem agere. II. Epl. 1, 114.
ſerpentium allapſus. Ep. 1, 20.
ſibi quisque. II. S. 1, 23.
Tiberim tangere. I. Od. 8, 8.
venari. III. 24, 56.
uti inventis. A. P. 170.
qui Timet. I. Epl. 6, 9.
Timide res omnes miniſtrat. A. P. 171.
Timidis. I. Epl. 15, 33.
Timido addere mentem. II. 2, 36.
tergo. III. Od. 2, 16.
Timidos lyncas agitare. II. 13, 40.
Timidum. I. S. 1, 42.
Timidus mori. III. Od. 19, 2.
navita. I. 14, 14.
perire. IV. 9, 52.
procellæ. A. P. 28.
Timor aufert ſomnos. II. Od, 16, 15. 16.
& minæ eodem ſcandunt. III. 1, 37. 38.
magnus. I. S. 4, 67.

Timore Deorum. II. S. 3, 295.
Timores & iras. I. Epl. 4, 12.
in veros redegit. I. Od. 37, 15.
Timui. I. Epl. 9, 8. 19, 27.
Timuit. I. S. 6, 85. I. Epl. 17, 37.
Africum præcipitem. I. Od. 3, 12.
gradum mortis. *ibid.* 17.
mortem. III. 5, 36.
Tincta arma cruoribus nondum expiatis. *Bentl.* II. 1, 5.
Tincta veſtis cocco rubro. II. S. 6, 102. 103.
Tinctæ lanæ Afro murice. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Tinctas veſtes Getulo murice. II. Epl. 2, 181.
Tinctus violâ amantium pallor. III. Od. 10, 14.
Tinearum epulæ veſtis in arca putreſcat. II. S. 3, 119.
Tineas inertes paſces taciturnus. I. Epl. 20, 12.
Tingere te poculis meditor. IV. Od. 12, 22. 23.
Tinget pavimentum mero. II. 14, 26. 27.
ſecures cervice. III. 23, 12. 13.
Tireſia. II. S. 5, 1.
Tiridaten terreat. I. Od. 26, 5.
Tironum nomina ſectatur. I. S. 2, 16. 17.
Tiſiphonen. I. 8, 34.
Titanas impios. III. Od. 4, 42. 43.
Tithonum. II. 16, 30.
Titillet gloria. II. S. 3, 179.
Titius. I. Epl. 3, 9.
Titubes cave. 13, 19.
Titulis ſtupet. I. S. 6, 17.
per Titulos tuas virtutes æternet. IV. Od. 14, 4. 5.
Titulos ob inanes admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
Tityi jecur. III. Od. 4, 77.
Tityon unda compeſcat. II. 14, 8. 9.
Tityos invito vultu riſit. III. 11, 21. 22.
raptor. IV. 6, 2.
Tmeſis.
circum tecta volantes. II. 16, 11.
circum Saturejano vectari rura caballo. I. S. 6, 58.
poſt omnia ponas argento. 1, 86.
qua rem cunque geſſerit. I. Od. 5, 3.
quæ te cunque domat Venus. 27, 14.
quando conſumet cunque. I. S. 9, 33.
quem criminoſis cunque modis &c. I. Od. 16, 2.
fors dierum cunque. 9, 14.
qui teſtamentum tradet tibi cunque. II. S. 5, 51.
quo me cunque rapis. I. Epl. 1, 15.
nos cunque feret fortuna. I. Od. 7, 25.
Toga Afrani. II. Epl. 1, 57.
arcta. I. 18, 30.
bis ter ulnarum. Ep. 4, 8.
defluit ruſticius. I. S. 3, 30. 31.
impar diſſidet. I. Epl. 1, 96.
quæ frigus quamvis craſſa queat defendere. I. S. 3, 14. 15.
Togæ exiguæ. I. Epl. 19, 13.
mutatæ. I. Od. 36, 9.
tenues. I. Epl. 14, 32.
Togæ oblitus. III. Od. 7, 10. 11.
Togam componere. II. S. 3, 77.
Togata. I. 2, 63.
Togatæ. *ibid.* 82.
Togatas. A. P. 288.
Tolerabile. *ibid.* 368.
Tolerare fortem animum jubebo. II. S. 5, 20.
pondus. II. Od. 5, 4.
Tollam ex acervo. II. Epl. 2, 190. 191.
Tollant riſum. A. P. 381.
Tollas. I. Epl. 16, 76.
Tollat. I. Od. 2, 49.
Tolle cupidinem immitis uvæ. II. 5, 9. 10.
memor tibi hoc dictum. A. P. 367. 368.
periclum. II. S. 5, 73.
quantumvis. I. Epl. 7, 16.
querelas. 12, 3.
Tollenda. I. S. 10, 51.
Tollent cachinnum. A. P. 113.
Tollere corpus de imo gradu. I. Od. 35, 2. 3.
conſueris reges. I. S. 7, 34.
curet. A. P. 460.
ex acervo. I. S. 1, 51.
freta. I. Od. 3, 16.
patinam. I. S. 3, 80.
rabiem civicam. III. Od. 24, 26.
tergeminis honoribus. I. 1, 8.
velles. I. S. 4, 11.
verticem. III. Od. 16, 19.
Tolleret. II. S. 7, 16.
amicum. 8, 61.
Tolles ex oculis multa. A. P. 183. 184.
Tollet carentia virtute. II. Epl. 2, 123.
cicuta anum. II. S. 1, 56.
Tolletis. I. Epl. 1, 87.
Tolli. II. Od. 4, 11.
e pectore. *Bentl.* II. S. 2, 110.
Tollis ad aſtra. 7, 29.
Tollit equa hinnitum. II. Od. 16, 34. 35.
verba cadentia. I. Epl. 18, 12.
vocem comœdia. A. P. 93.
Tollite claudum. I. Epl. 17, 61.
laudibus Tempe. I. Od. 21, 9.
morem barbarum. 27, 9.
muliebrem luctum. Ep. 16, 39.
Tollo cornua in malos parata. Ep. 6, 11. 12.
Tollor in Sabinos arduos. III. Od. 40, 21. 22.
Tonantem Jovem. III. 5, 1.
Tonantes equos egit. I. 34, 7. 8.
Tonantis Jovis annus hibernus. Ep. 2, 29.
Tondet oves infirmas. *ibid.* 16.
Tonſa ilex bipennibus. IV. Od. 4, 57.
Tonſa cute. I. Epl. 18, 7.
Tonſæ lanæ. III. Od. 15, 13. 14.
Tonſo ruſticius toga defluit. I. S. 3, 31.
Tonſor erat. *Bentl. ibid.* 132.
Tonſore inæquali capillos curtatus. I. Epl. 1, 94.
te Dii donent. II. S. 3, 16. 17.
Tonſores. I. Epl. 1, 92.
Tonſori Lycino. A. P. 301.
Tonſoribus & lippis notum. I. S. 7, 3.
Tonſoris. I. Epl. 7, 50.
Toral turpe. 5, 22.
Toralia illota. II. S. 4, 84.
Tormentum invidia majus tyranni Siculi non invenere. I. Epl. 2, 58. 59.
lene admoves ingenio. III. Od. 21, 13.
Tornatos male verſus incudi reddere. A. P. 441.
Torpes. II. S. 7, 95.
Torpet animo & corpore. I. Epl. 6, 14.

Torquate. IV. Od. 7, 23. I. Epl. 5, 2.
Torquato. Ep. 13, 6.
Torquebere invidia vel amore. I. Epl. 2, 37.
Torquere mero. A. P. 435.
Torquerier. II. S. 8, 67.
Torquet aurem ab obſcœnis ſermonibus. II. Epl. 1, 127.
lapidem. 2, 73.
Torquibus exiguis prædam adjeciſſe renidet. III. Od. 6, 11. 12.
Torrentia agros ſidera. 1, 31. 32.
Torrere jecur idoneum. IV. 1, 12.
Torret amor Cyri Lycorida. I. 33, 5. 6.
me amor Glyceræ. III. 19, 28.
mutua face. 9, 13.
nullius aſtri impotentia æſtuoſa gregem. Ep. 16, 61. 62.
quos Atabulus. I. S. 5, 78.
Torſerat acuta tela. Ep. 17, 10.
Torſerunt non huc cornua Sidonii nautæ. 16, 59.
Tortor barbarus. III. Od. 5, 49. 50.
Tortum Euandri manibus. *ex conjectura Bentl.* I. S. 3, 91.
Tortum funem ducere. I. Epl. 10, 48.
Tortus vino & ira. 18, 38.
Torvo Marti dant ſpectacula. I. Od. 28, 17.
vultu ferus. I. Epl. 19, 12.
Torvus. III. Od. 5, 44.
Toſtis ſquillis. II. S. 4, 58.
Tot chlamydes. I. Epl. 6, 40. 42.
curas laboresque. II. 2, 66.
& tanta negotia. 1, 1.
juvenes. II. S. 3, 196.
labores patiar ſileri. IV. Od. 9, 32.
ora navium. Ep. 4, 17.
tantisque imperiis. II. S. 7, 75. 76.
Tota hora abit. I. 5, 14.
Venus in me ruens. I. Od. 19, 9.
vicinia hunc videt. I. Epl. 16, 44.
Totâ urbe cantabitur. II. S. 1, 46.
Tota vinaria invertunt. 8, 39.
Totam domum. Ep. 5, 25.
Totas placentas. II. S. 8, 24.
Totidem. IV. Od. 2, 53. I. S. 10, 61. I. Epl. 6, 34.
audiet qui me dixerit inſanum. II. S. 3, 298.
laudibus tollite Tempe. I. Od. 21, 9.
plagis hoſtem conſumimus. II. Epl. 2, 97.
ſtudiorum millia. II. S. 1, 27. 28.
Toties nocte gratâ frequentes. C. S. 23. 24.
populum exoret. I. Epl. 1, 6.
ſervatus. II. S. 3, 194.
ſervus. *ibid.* 70.
Toto anno. *ibid.* 1.
cœlo. II. Od. 8, 10. 11.
corpore. I. Epl. 8, 7.
ordine. 1, 99.
Totum. A. P. 34.
nemus. *Bentl.* I. Od. 17, 5.
Totum conclave percurrere. II. S. 6, 113.
hoc tui muneris eſt. IV. Od. 3, 21.
per hoc tempus ſubjectior. II. S. 6, 47.
poëma injuſte vendit. II. Epl. 1, 75.
Totum diem ſtertebat. I. S. 3, 18.
per orbem duella confecta. II. Epl. 1, 254.
ſextilem deſideror mendax. I. 7, 2.
Totus. I. S. 9, 2. II. 3, 309.
teres in ſeipſo. II. 7, 86.
Toxicum miſcuiſſe. Ep. 17, 61.
Trabales clavos. I. Od. 35, 18.
Trabe Cypria. 1, 13. IV. 1, 20.
Trabes Hymettiæ. II. 18, 3.
Trabibus. III. 2, 28.
Tractant fabri fabrilia. II. Epl. 1, 116.
Tractare partes ſecundas. I. Epl. 18, 14.
ſerpentes. I. Od. 37, 26. 27.
te ipſum benignius voles. I. Epl. 17, 12.
Tractari mollius. II. S. 2, 85.
non vult modo & ratione. 3, 266. 267.
Tractas opus plenum periculoſæ aleæ. II. Od. 1, 6. 7.
Tractata. II. Epl. 1, 235. A. P. 150.
Tractavit calicem manibus. II. S. 4, 79.
dapes. Ep. 3, 8.
nefas. II. Od. 13, 9. 10.
Tractent. II. Epl. 1, 209.
Tractet arma ſpecioſius. I. 18, 52. 53.
Tractûs uter plures alit lepores. 15, 22.
Tractus altos nubium. IV. Od. 2, 26. 27.
Tradam metus ventis portare. I. 26, 1. 2. 3.
Trade Penelopen potiori. II. S. 5, 76.
Tradere cives Cadmo. I. 6, 39.
coner. I. Epl. 9, 3.
hominem. I. S. 9, 47.
Tradet teſtamentum tibi legendum. II. 5, 51.
Tradi. III. Od. 27, 65.
Tradidit Grajis Pergama. II. 4, 11. 12.
Tradimus. I. Epl. 18, 78.
Tradit. A. P. 182.
Traditum ab antiquis morem ſervare. I. S. 4, 117.
Traducere ævum leniter. I. Epl. 18, 97.
Tragica arte. 3, 14.
Tragicæ Camœnæ genus. A. P. 275.
Tragici Acci. I. S. 10, 53.
Tragicis cothurnis. 5, 64.
verſibus. A. P. 89.
Tragico carmine. *ibid.* 220.
colori. *ibid.* 236.
Tragicum ſpirat. II. Epl. 1, 166.
Tragicus dolet pedeſtri ſermone. A. P. 95.
Tragœdia indigna. *ibid.* 231.
Tragœdiæ ſeveræ. II. Od. 1, 9.
Tragœdis gaviſa. II. Epl. 1, 98.
Tragœdos miros audire. 2, 129.
Trahat caudam. II. S. 3, 53.
Trahat nos rectum. 6, 75.
Trahentes collo vomerem. Ep. 2, 63. 64.
jugum collo. III. Od. 3, 14. 15.
Trahentia aulæa atri pulveris. II. S. 8, 53. 54.
Trahentis exemplo perniciem. III. Od. 5, 15. 16.
Traheret Helenen. I. 15, 1. 2.
Traheretur. I. S. 10, 70.

Trahet Sicambros feroces. IV. Od. 2, 34. 36.
Trahit curru fulgente. I. S. 4, 23.
diem nivalem bruma. II. 6, 25. 26.
formica ore quodcunque poteſt I. 1, 33. 34.
malum gravius fama. 2, 59.
me imperioſa Proſerpina. II. 5, 109. 110.
Trahitur fortuna regum manibus retortis. II. Epl. 1, 191.
Trahunt clientes honeſtæ purpuras. II. Od. 18, 8.
machinæ ſiccas carinas. I. 4, 2.
me negotia inviſa Romam. I. Epl. 14, 16. 17.
vagas domos plauſtra. III. Od. 24, 10.
Trajecto dolore lateris capitisque miſeri. II. S. 3, 29.
Tramite de certo pellet. *ibid.* 40.
Tranquilla ſenectus me expectat. 1, 57.
Tranquillet pure. I. Epl. 18, 102.
Trans æquora. IV. Od. 5, 10.
mare currunt. I. Epl. 11, 27.
Ægæum. *ibid.* 16.
pondera. 6, 51.
Tiberim. I. S. 9, 18.
Tranſcurre. II. 2, 82.
Transfer. I. Od. 30, 4.
Transfuga. III. 16. 23.
Tranſiliat modici Liberi munera. I. 18, 7.
Tranſire forum. I. Epl. 6, 59.
Tranſit mare. A. P. 345.
Tranſlatos honores alio mœrebis. Ep. 15, 23.
Tranſmutat honores incertos. III. Od. 29, 51.
Tranſnanto Tiberim. II. S. 1, 8.
Tranſverſo calamo. A. P. 447.
Tranſvolat quercus aridas. IV. Od. 13, 9. 10.
poſita in medio. I. S. 2, 108.
Trauſius. *Bentl.* II. 2, 99.
Traxerim pocula arente fauce. Ep. 14, 3. 4.
Traxit vagus veſtem per pulpita. A. P. 215.
Trebati. II. S. 1, 4. 78.
Treboni fama non eſt bella. I. 4, 114.
Trecentæ catenæ cohibent Pirithoum. III. Od. 4, 79. 80.
Trecentis millibus nummorum emptum. II. Epl. 2, 164. 165.
Trecentos. I. S. 5, 12. 8, 12.
Tremenda cuſpide. IV. Od. 6, 7. 8.
Tremendæ Chimeræ flamma cecidit. IV. Od. 2, 15. 16.
Tremendis Alpibus. 14, 12.
Tremendo tumultu ruens. I. 16, 11. 12.
Trementes ilices. Ep. 10, 8.
ripas. III. Od. 27. 23, 24.
Trementi iratos apices regum. 21, 19. 20.
ore queſtus (tremente. *Bentl.*) Ep. 5, 11.
Tremis pavore oſſa. II. S. 7, 57.
Tremit genibus. I. Od. 23, 8.
Tremor unctis manibus incidat. I. Epl. 16, 23.
Tremulo cantu. IV. Od. 13, 5.
Trepidant flammæ vertice fumum rotantes. 11, 11. 12.
Trepidare exanimes. II. S. 6, 114.
Trepidat aqua per pronum rivum cum murmure. I. Epl. 10, 21.
mens recenti metu. II. Od. 19, 5.
ultra fas. III. 29, 31. 32.
Trepidavit ætas luſtrum claudere. II. 4, 23. 24.
Trepides. 11, 4.
Trepidet Orion. III. 27, 17. 18.
Trepidis in rebus vitam aget. 2, 5. 6.
Trepidum certamen. I. Epl. 19, 48.
Trepidus Tigris. IV. Od. 14, 46.
Tres. III. 19, 15.
convivæ. II. Epl. 2, 61.
Tria funera. I. S. 6, 43.
millia. 5, 25.
Tribuens. 10, 5.
Tribulis. I. Epl. 13, 15.
Tribunal omne. 16, 57.
Tribuno. Ep. 4, 20. I. S. 6, 48.
Tribunum. I. S. 6, 25.
Tribus Grammaticas ambire. I. Epl. 19. 40.
Tribus anellis. II. S. 7, 9.
Anticyris. A. P. 500.
cyathis. III. Od. 19, 11. 12.
lectis. I. S. 4, 86.
pueris cœna miniſtratur. 6, 116.
regibus. II. 2, 101.
urſis. I. Epl. 15, 35.
Tributim. II. S. 1, 69.
Tricenis tauris Plutona illacrymabilem places. II. Od. 14, 5. 6. 7.
Triceſima Sabbata. I. S. 9, 69.
Triens. A. P. 328.
Triformi Chimæræ te expediet. I. Od. 27, 23. 24.
Triformis Diva. III. 22, 4.
Trigonem luſum fugio. *Bentl.* I. S. 6, 126.
Trilibrem mullum. II. 2, 33. 34.
Trilingui ore. II. Od. 19, 31. 32.
Trima equa. III. 11, 9.
Trimetris Jambeis. A. P. 252. 253.
nobilibus. *ibid.* 259.
Trimus. II. S. 3, 251.
Tripes menſa. I. 3, 13.
Triplex. II. 3, 237.
æs. I. Od. 3, 9.
Tripodas donarem. IV. 8, 3.
Triquetra prædia. II. S. 6, 55. 56.
Triremi ærata decedit. III. Od. 1, 39.
Triremis priva. I. Epl. 1, 93.
Triſte bidental. A. P. 471.
fatum. I. S. 9, 29.
lignum. II. Od. 13, 11.
reſonarent umbræ. I. S. 8, 41.
Triſtem. II. 3, 36. 173.
diſcedere. I. Epl. 14, 16.
oderunt jocoſi. 18, 89.
Triſtes Calendæ miſero venere. I. S. 3, 87.
Deos. 5, 102. 103.
excubiæ. III. Od. 16, 3.
iræ. I. 16, 9.
oderunt hilarem. I. Epl. 18, 89.
querimoniæ. III. Od. 24, 33.
ſpectabant. I. S. 8, 15. 16.
Triſti clade. III. Od. 3, 62.
ſermone. I. S. 10, 11.
ſuperſtitione. II. 3, 79.
verſu. 1, 21.
unda. II. Od. 14, 8, 9.
Triſtia bella. A. P. 73.
funera. II. Epl. 2, 74.
mitibus mutare. I. Od. 16, 25. 26.
Orion. Ep. 10, 10.
regna. III. Od. 4, 46.
verba mœſtum vultum decent. A. P. 105. 106.

Triſtis ægrimonia. Ep. 17, 73.
Oreſtes. A. P. 124.
recedo. I. Epl. 16, 35.
Triſtitiam tradam ventis. I. Od. 26, 1. 2. 3.
Trita ſubucula. I. Epl. 1, 95. 96.
Tritæ veſtis. 19, 38.
Tritum catillum Euandri manibus. I. S. 3, 90. 91.
Triverit area centum millia frumenti. 1, 45.
Trivici villa. 5, 79. 80.
Triviis curat attollere. I. Epl. 17, 58.
innati. A. P. 245.
in Triviis fixum aſſem. I. Epl. 16, 64.
occurram. I. S. 9, 59.
Trium ſororum atra fila. II. Od. 3, 15. 16.
bis Trium ulnarum toga. *Bentl.* Ep. 4, 8.
Triumphales imagines. Ep. 8, 11. 12.
Triumphatis Medis dare jura. III. Od. 3, 43. 44.
in Triumphe. IV. 2, 49. 50. Ep. 9, 21. 23.
Triumpho Dalmatico. II. Od. 1, 16.
giganteo. III. 1, 7.
medio. II. 4, 7.
ſuperbo. I. 37, 31. 32.
Triumphos magnos. 2, 49.
ſuperbos. 35, 3. 4.
Triumphus opimus. IV. 4, 51. 52.
Trium viralibus flagellis ſectus. Ep. 4, 11.
Troas male feriatos. IV. Od. 6, 14. 15.
Trochi indoctus. A. P. 380.
Trocho Græco ludere. III. Od. 24, 56. 57.
Troja capta. II. S. 3, 191.
Troica ſacerdos (Troïa. *Bentl.*) III. Od. 3, 32.
Trojæ altæ victor Achilles. IV. 6, 3.
domitor. I. Epl. 2, 19.
fortuna renaſcens. III. Od. 3, 61. 62.
haud ita me geſſi. II. S. 5, 18. 19.
poſt captæ tempora. A. P. 141.
tecta reparare. III. Od. 3, 60.
Trojam ardentem. C. S. 41.
canemus. IV. Od. 15, 31. 32.
Trojana tempora. I. Od. 28, 11. 12.
Trojani belli ſcriptorem relegi. I. Epl. 2, 1. 2.
Trojanum bellum. A. P. 147.
Troilon impubem. II. Od. 9, 15. 16.
Tropæa Auguſti cantemus. 9, 19.
Truces inimicitias. I. Epl. 19, 49.
vultus. Ep. 5, 4.
Truci claſſico excitatur. Ep. 2, 5.
Trucidas cepe. I. Epl. 12, 21.
Trucidet pueros Medea. A. P. 185.
Truculentior. I. S. 3, 51.
Trudit in plagas obſtantes apros. Ep. 2, 31. 32.
in prælia inermem. I. Epl. 5, 17.
Truditur dies die. II. Od. 18, 15.
Trulla campana. II. S. 3, 144.
Truncis cavis lapſa mella iterare. II. Od. 19, 11. 12.
evulſis. III. 4, 55.
Truncus ficulnus. II. S. 8, 1.
illapſus cerebro me ſuſtulerat. II. Od. 17, 27. 28.
Trutina eadem ponetur. I. S. 3, 72.
penſantur. II. Epl. 1, 29. 30.
Tu. I. Od. 14, 15. 15, 29. 20, 10. 24, 11. 28, 23. 29, 13. II. 6, 22. 8, 5. 12, 9. 21. 18, 17. I. S. 1, 16. 17. 86. 2, 74. 90. *Bentl.* 3, 19. 21. 134. 137. 4, 19. 69. 85. 6, 110. 9, 49. 75. *&c.*
Tu nive dormis. *Bentl.* II. S. 3, 223.
Tu *abundans.* I. Od. 9, 16.
Tua. II. 8, 23. III. 22, 5. 27, 75. IV. 12, 21. 15, 4. Ep. 1, 31. 5, 75. 14, 15. 17, 33. *Bentl.* I. S. 1, 45. 53. 3, 25. 28. 5, 24. 58. *&c.*
Tuæ. I. Od. 15, 21. 32. II. 5, 5. III. 3, 13. 13, 16. 15, 2. IV. 1, 16. 5, 5. 10, 2. 11, 22. Ep. 1, 24.
Tuam. I. S. 4, 117. A. P. 329.
Tuas. I. Od. 15, 7. 26, 12. IV. 14, 2.
Tubæ ſonitus lituo permiſtus. I. Od. 1, 23. 24.
tibia æmula. A. P. 202. 203.
Tubas vincat. I. S. 6, 44.
Tuberibus propriis amicum offendat. 3, 73.
Tuere matres. C. S. 14.
Tueri famam. I. S. 4, 118.
omitte. I. Epl. 18, 79.
Tui. III. Od. 25, 1. IV. 3, 21. I. Epl. 9, 13.
Tuis. II. Od. 17, 1. III. 7, 10. 10, 16.
Tuleris manus ſupinas cœlo. III. 23, 1.
mercedem. IV. 8, 22.
Tulerunt munera. II. Epl. 1, 246.
Tuli majora. II. S. 5, 21.
Tuliſſet me tellus. 2, 93.
Tuliſti bella. I. Epl 18, 55.
Tulit cadaver. II. S. 5, 85. 86.
gloria ad cœnam ventoſo curru II. Epl. 1, 177.
hæc ſeges ingratos. I. 7, 21.
me æſtus belli in arma. II. 2, 47.
nos ætas avis pejor. III. Od. 6, 46. 47.
omne punctum. A. P. 343.
puer multa. *ibid.* 413.
te unda. II. Od. 7, 16.
terra. I. S. 5, 42.
Tulli. I. S. 6, 9. 24. 107.
Tullo conſule. III. Od. 8, 12.
Tullus. IV. 7, 15.
Tum. II. 15, 5. 9. III. 29, 62. 63. *Bentl.* IV. 2, 45. I. S. 2, 97, 5, 11. 25. 76. 84. 7, 28. II. 2, 48. 121. 3, 304. 5, 66. 8, 33. 77. 90.
quid Tum. II. S. 3, 230.
Tum *exprimens perſonæ mutationem.* 6, 115.
Tument inguina. I. 2, 117.
Tumentibus furis. Ep. 8, 9. 10.
Tumentis. *Bentl.* A. P. 197.
Tumes laudis amore. I. Epl. 1, 36.
Tumidas minas contuderit. IV. Od. 3, 8.
Tumidi. I. Epl. 6, 61.
Tumidis ſermonibus infla utrem. II. S. 5, 98.
velis. II. Epl. 2, 201.
Tumido ore delitigat. A. P. 94.
Tumidum cor. II. S. 3, 213.
Tumidus. I. 7, 7.
Nilus. III. Od. 3, 48.
Tumultu impio. IV. 4, 46. 47.
ſceleris. II. S. 3, 208.
tremendo ruens. I. Od. 16, 11. 12.
trepidet Orion. 27, 17. 18.

Tu-

Tumultum. III. Od. 14, 14.
feret pituita ſtomacho. II. S. 2, 75. 76.
Tumultuoſum mare. III. Od. 1, 26.
Tumultus iſte quid fert. Ep. 5, 3.
Tumultus miſeros ſummovet. II. Od. 16, 9. 10.
novos moveat fortuna. II. S. 2, 126.
per Ægæos te tutum feret aura. III. Od. 29, 62. 63.
veſtri jocum movere. I. Epl. 19, 20.
Tunc. III. Od. 29, 62. Ep. 17, 74. I. S. 9, 36. A. P. 103.
Tundet ſaxa Neptunus. Ep. 17, 54. 55.
terram pede. A. P. 430.
Tunica diſcincta. I. S. 2, 132.
Tunicæ pexæ. I. Epl. 1, 95. 96.
Tunicato popello. 6, 65.
Tunicis demiſſis ambulat. I. S. 2, 25.
pulchris. I. Epl. 18, 33.
Tuo. I. Od. 25, 7. IV. 4, 9. Ep. 1, 4. 3, 21. 17, 50. 72. I. S. 2, 76. 6, 98. 10, 85. II. 3, 207. 8, 66. I. Epl. 16, 31. 18, 81.
Tuo crus rectius. *Bentl.* I. S. 2, 81.
ære pararis. *Bentl.* II. 3, 129.
Tuorum. I. 7, 35.
Tuos. IV. Od. 9, 32. 14, 33. II. S. 3, 129.
Turba cætera. II S. 8, 26.
clientium. III. Od. 1, 13.
faventium. 24, 46.
impia. II. S. 3, 228.
miretur. I. 10, 73.
Poëtarum. *ibid.* 67.
ſaxis vos vicatim petens. Ep. 5, 97.
Turbâ circumſtante. I. S. 3, 135.
extrahe. II. 5, 94.
luctandum. 6, 28.
mediâ erue. I. 4, 25.
Turbæ majori pauperiorum ſe probet. 1, 111. 112.
Turbam cogit. A. P. 419.
in prædonum decidit. I. S. 2, 42. 43.
in hanc concedere cogemus. 4, 143.
Turbaret mare Orion (turbarit. *Bentl.*) Ep. 15, 7. 8.
Turbatam aquam haurit. I. S. 1, 60.
Turbidum lætatur. II. Od. 19, 6.
Turbidum mare. *Bentl.* I. 3, 19.
Turbidus dux Adriæ. III. 3, 5.
Turbine collectus pulvis. I. S. 4, 31.
Turbinem ſolve. Ep. 17, 7.
Turbonis. II. S. 3, 310.
Turdis edacibus. Ep. 2, 34.
Turgentis caudæ verbera excepit. II. S. 7, 49.
Turget. A. P. 27.
Turgida vela. II. Od. 10, 24.
Turgida frons cornibus. III. 13, 4.
Turgidi fluvii. IV. 12, 3. 4.
Turgidus Alpinus. I. S. 10, 36.
Turinus. II. 8, 20.
Turius. 1, 49.
Turmæ barbaræ. II. Od. 4, 9.
equitum. II. Epl. 1, 190.
Iliæ. C. S. 37. 38.
Turmam immanem. III. Od. 4, 43.
Turmas equitum. II. 16, 22.
hoſtium vexare. IV. 14, 22. 23.
mortales. III. 4, 47.
Turpant te rugæ. IV. 13, 11. 12.
Turpaverit frontem cicatrix. I. S. 5, 60. 61.
Turpe commiſſum vigilans ploro. III. Od. 27, 38. 39.
pecus. I. S. 3, 100.
relinqui mihi eſt. A. P. 417.
ſolum. II. Od. 7, 12.
toral. I. Epl. 5, 22.
Turpe *exclamantis.* Ep. 9, 15.
Turpem introrſum. I. Epl. 16, 45.
lituram metuit. II. 1, 167.
repulſam. I. 1, 43.
ſenectam. I. Od. 31, 19.
Turpes luctus. II. 20, 22.
Turpi adultero. I. 33, 9.
amore meretricis. I. S. 4, 111.
honeſtum ſecernis. 6, 63.
in arca clauſus. II. 7, 59.
jugo colla eripe. *ibid.* 91. 92.
opprobrio facto. I. 6, 84.
pede. 2, 102.
Turpia celet. 2, 85.
Turpia vitia. 3, 39.
Turpior. II. Od. 8, 4.
Turpis fuiſſet ſub domina meretrice. I. Epl. 2, 25.
honeſto confuſus. A. P. 213.
introrſum. II. S. 1, 65.
macies. III. Od. 27, 53.
maritus. 5, 6.
podex. Ep. 8, 5. 6.
prodis. II. S. 7, 54. 55.
Turpis ranæ. Ep. 5, 19.
Turpiſſime. I. S. 9, 75.
Turpiter. A. P. 3, 284.
hirtum ingenium. I. Epl. 3, 22.
Turpium virorum. I. Od. 37, 9. 10.
Turres celſæ. II. 10, 10. 11.
Dardanas quateret. IV. 6, 7.
regum. I. 4, 14.
vicinas. I. Epl. 3, 4.
Turribus altis deſilire. Ep. 17, 70.
Turris ahena. III. Od. 16, 1.
Tuſci amnis. II. S. 2, 32. 33.
vici. 3, 228.
Tuſcis æquoribus jactata. IV. Od. 4, 54.
Tuſco alveo denatat. III. 7, 28.
Tuſcum mare. II. Epl. 1, 202.
Tuſſiet malè ſenio. II. S. 5, 107.
Tuſſis. I. 9, 33.
Tuta merces. III. Od. 2, 25. 26.
Tuta & parvula laudo. I. Epl. 15, 42.
otia. I. S. 1, 31.
Tutæ mentis. II. 3, 137.
Tutela Deliæ. IV. Od. 7, 33.
Jovis. II. 17, 22. 23.
præſens Italiæ. IV. 14, 43. 44.
Tuteris res Italas armis. II. Epl. 1. 2.
tuo præſidio fidentem. I. Epl. 18, 81.
Tutetur partes Ephebi amantis. II. 1, 171.
Tutior merx. I. S. 2, 47.
Tutis auribus hæc depone. I. Od. 27, 18.
Tuto corpore. III. 4, 17.
nido. II. S. 2, 49.
Tutor finium Silvane. Ep. 2, 22.
Tutum aura per tumultus feret. III. Od. 29, 63. 64.
Tutum diadema. II. 2, 21.
iter. III. 16, 7.
nemus. I. 17, 5.
Tutus. II. 10, 6. II. S. 6, 117. A. P. 28. 266.
ab infeſtis latronibus. II. S. 1, 42.
bos. IV. Od. 5, 17.
rhombus. II. S. 2, 49.
undique. 1, 20.

Tuum. IV. Od. 1, 26. 3, 24. 5, 34. Ep. 1, 15. 8, 12. I. S. 2, 81. 4, 120. II. 3, 232. I. Epl. 18, 66. 72.
Tuus. IV. Od. 5, 6. Ep. 17, 50. I. S. 1, 46. 4, 95. 6, 60. I. Epl. 7, 11. II. 2, 5. 160.
Tydides atrox. I. Od. 15, 27. 28.
Tympana sæva. 18, 13. 14.
Tympano pulso. III. 15, 10.
Tyndari. I. 17, 19.
Tyndaridæ fidus. IV. 8, 31.
Tyndaridarum fortissima. I. S. 1, 100.
Typhœus. III. Od. 4, 53.
Tyranni purpurei. I. 35, 12.
Tyranni bellantis matrona. III. 2, 7.
instantis vultus. 3, 3.
Siculi. I. Epl. 2, 58.
Tyrannos exactos. II. Od. 13, 31.
Tyrannus Hesperiæ undæ Capricornus. 17, 19. 20.
late. III. 17, 9.
Tyriæ merces. 29, 60.
Tyrias vestes. II. S. 4, 84.
Tyriis muricibus lanæ iteratæ vellera. Ep. 12, 21.
Tyrios colores mirare. I. Epl. 6, 18.
Tyrrhena progenies regum. III. Od. 29, 1.
Tyrrhena sigilla. II. Epl. 2, 180.
Tyrrhenum mare tuis cæmentis occupes. III. Od. 24, 3. 4.
per æquor vela parva darem. IV. 15, 3. 4.
Tyrrhenus parens te non Penelopen genuit. III. 10, 11. 12.
Tyrtæus animos versibus in bella exacuit. A. P. 402. 403.

V.

VAcas. II. Epl. 2, 95.
Vacat otioso pagus cum bove. III. Od. 18, 11. 12.
Vaccæ. IV. 2, 53.
Siculæ mugiunt. II. 16, 33. 34.
Vacua umbra. I. Epl. 7, 50.
Vacuam. I. Od. 5, 10.
aulam patefecit. IV. 14, 36.
Romanis vatibus ædem. II. Epl. 2, 94.
Vacuas Athenas ingenium desumpsit. II. Epl. 2, 81.
aures permulceat verbis. I. 16, 26.
Vacui cantamus. I. Od. 6, 19.
lusimus. 32, 1. 2.
Vacuis venis nil nisi lene committere decet. II. S. 4, 25. 26.
Vacunæ fanum putre. I. Epl. 10, 49.
Vacuo in theatro lætus sessor. II. 2, 130.
operum conviva gratus. II. S. 2, 119.
Vacuum aëra expertus. I. Od. 3, 34.
duellis Janum clausit. IV. 15, 18. 19.
nemus. III. 25, 13.
Tibur placet. I. Epl. 7, 45.
Verticem attollens. I. Od. 18, 15.
Vacuum tecto villula cepisset. II. S. 3, 10.
per Vacuum me hostis incurreret. 1, 37.
in Vacuum venias. 5, 50.
Vada non tangenda rates transiliunt. I. Od. 3, 24.
Vadato casu debebat respondere (vadatus. *Bentl.*) I. S. 9, 36.
Vade. I. Epl. 13, 19.
Vadere vidi Canidiam. I. S. 8, 23. 24.
Vadet per loca celeberrima. I. Epl. 17, 26.
Vadibus datis. I. S. 1, 11.
Vadis lævata saxa. Ep. 16, 25. 26.
Væ. I. Od. 13, 3.
Vafer. II. S. 4, 55. 5, 24.
Alfenus. I. 3, 130.
mille modis tentat. III. Od. 7, 12.
Sisyphus. II. S. 3, 21.
Vafri juris insicitia. 2, 131.
Vaga cornix. III. Od. 27, 16.
flamma. I. S. 5, 73.
Io. A. P. 124.
luna. I. S. 8, 21.
natura frenis remotis profiliet. II. 7, 74.
Vaga flumina. I. Od. 34, 9.
Vagæ arenæ ne parce. 29, 23.
Vagantem Spartacum. III. 14, 19.
Vaganti licentiæ injecit frena. IV. 15, 10. 11.
Vagas aves. IV. Od. 4, 2.
domos. III. 24, 10.
Vagentur stellæ. I. Epl. 12, 17.
Vager. A. P. 265.
Vagina tectus ensis. II. S. 1, 40. 41.
Vagis ventis. III. Od. 29, 24.
Vago concubitu prohibere. A. P. 398.
pecori. III. Od. 13, 12.
Vagor. I. S. 7, 122.
curis expeditus. I. Od. 22, 11.
Vagos pisces. II. S. 4, 77.
Vagus Hercules. III. Od. 3, 9.
mercator. A. P. 117.
scurra. I. Epl. 15, 28.
tibicen. A. P. 215.
Tiberis. I. Od. 2, 18.
Valdius *pro* melius. I. Epl. 9, 6.
oblectat *pro* magis. A. P. 321.
Vale. II. S. 5, 110. I. Epl. 6, 67. 13, 19.
Valeant quid humeri. A. P. 40.
Valeas. II. S. 6, 116. I. Epl. 18, 50.
bene. II. S. 2, 71.
Valeat. I. Epl. 8, 13.
ne quid. II. S. 7, 87.
non levius. *ibid.* 78.
possessor. I. Epl. 2, 49.
quid nummus. I. S. 1, 73.
res ludicra. II. Epl. 1, 180.
Valent Fabium delassare. I. S. 1, 14.
Medææ venena minus. Ep. 5, 61. 62.
non Valent humanam vicem convertere. 5, 87. 88.
Valentem recte. I. Epl. 7, 3. 16, 21.
Valentium Baccharum. III. Od. 25, 15.
carminum libros. Ep. 17, 4.
Valeo stare *pro* possum. I. S. 9, 39.
Valere. Ep. 11, 11.
Valeri genus. I. S. 6, 12.
Valet ferrum acutum reddere. A. P. 304. 305.
multum in Fabia. I. Epl. 6, 52.
nondum jugum ferre. II. Od. 5, 1.
quo quisque. II. S. 1, 50.
summis ima mutare. I. Od. 34, 12. 13.
vincula abrumpere. IV. 7, 27. 28.

quo quisque Valet. II. S. 1, 50.
ut Valet. I. Epl. 3, 12.
Valetudo abunde contingat. 4, 10.
dura inciderit. II. S. 2, 88.
Valgi. II. Od. 9, 5.
Valgius. I. S. 10, 82.
Valido. I. Od. 31, 17.
Validus Auſter. I. Epl. 10, 15.
male. II. S. 5, 45.
Mimas. III. Od. 4, 53.
minus mente. I. Epl. 8, 7.
mollitiem præſumis. II. S. 2, 87.
ſi lætus erit. I. Epl. 13, 3.
Valla. 15, 1.
Valle in reducta æſtus vitabis. I. Od. 17, 17. 18.
errantes greges. Ep. 2, 11.
opaca montes diſſocientur. I. Epl. 16, 5. 6.
Sabina. III. Od. 1, 47.
Valles perſonuere. I. 17, 11. 12.
Vallis. 15, 29.
Vallo circumdata. I. S. 2, 96.
Vallum. Ep. 9, 13.
Valvarum ſtrepitus. II. S. 6, 112.
Valuerunt perdere Marſi *pro* potuerunt. Ep. 16, 3.
Valuit caveæ clathros frangere. A. P. 473.
Vana imago ludit. III. Od. 27, 29. 30.
Vana gaudia. II. Epl. 1, 188.
Vanæ imagini ſanguis redeat. I. Od. 24, 15.
Vanæ leges ſine moribus quid proficiunt. III. 24, 35. 36.
ſpecies fingentur. A. P. 7. 8.
Vanis rerum corruptus. II. S. 2, 25.
Vano metu aurarum. I. Od. 23, 3. 4.
Vapor ſiderum. Ep. 3, 15.
Vapores nocturnos formidare. I. Epl. 18, 93.
Vaporet ſol fugiente curru lævum latus. 16, 6. 7.
Vappâ multâ prolutus. I. S. 5, 16.
Vappæ. 2, 12.
Vappam. II. 3, 144.
jubeo fieri. I. 1, 104.
Vare. I. Od. 18, 1. Ep. 5, 73.
Variæ colubræ. I. S. 8, 42.
res. II. 2, 71.
Variare rem unam prodigialiter. A. P. 29.
Varias plumas inducere. A. P. 2.
Variis frondibus obſita. I. Od. 18, 12.
horis mundum temperat. 12, 15. 16.
partibus illudit. II. S. 3, 51.
Vario palato. II. Epl. 2, 62.
Vario *propr.* I. Od. 6, 1. A. P. 55.
Varios lapides lutulenta palma radere. II. S. 4, 83.
Varium. 3, 56.
Varium *propr.* I. 9, 23.
Varius autumnus colore purpureo. II. Od. 5, 12.
Varius *propr.* I. S. 5, 40. 93. 5, 55. 10, 44. 81.
Varrone Atacino. 10, 46.
Varum diſtortis cruribus. 3, 47.
Vas ſincerum. *ibid.* 56. I. Epl. 2, 54.
Vaſa argentea prætereo. II. S. 7, 72. 73.
Vaſtata fana tumultu impio. IV. Od. 4, 47. 48.
Vaſto impetu. 14, 30.
Vate. Ep. 16, 66. II. S. 5, 6.
ſacro. IV. Od. 9, 28.
Vatem dediſſet Muſa. II. Epl. 1, 133.
Vates attonitus. III. Od. 19, 14. 15.
biformis. II. 20, 2. 3.
dedicatum Apollinem poſcit. I. 31, 1. 2.
tuus. I. Epl. 7, 11.
Vati adempta lumina reddidere. Ep. 17, 44.
Vatibus calcar addere. II. Epl. 1, 217.
divinis venit nomen. A. P. 400. 401.
lyricis me inſeres. I. Od. 1, 35.
Romanis. II. Epl. 2, 94.
Vaticani montis imago. I. Od. 20, 7. 8.
Vatis amici favillam lacrymis ſparges. II. 6, 23. 24.
animus non temere eſt avarus. II. Epl. 1, 119. 120.
Horati modorum docilis. IV. Od. 6, 43. 44.
per opus clarorum virorum mores animique apparent. II. Epl. 1, 249. 250.
Vatum genus irritabile. 2, 10.
inter choros dignatur me ponere. IV. Od. 3, 14. 15.
pars maxima. A. P. 24.
potentium lingua. IV. Od. 8, 26. 27.
veſtigia contracta ſequi. II. Epl. 2, 80.
volumina annoſa. 1, 26.
Uber diſtentius gerat aliena capella. I. S. 1, 110.
Ubera diſtenta ſiccet. Ep. 2, 46.
equina. 8, 8.
tenta grex refert. 16, 50.
ab Ubere matris. IV. Od. 4, 15.
Uberes fruges agris retulit. 15, 5.
rivos. II. 19, 10. 11.
Ubi *adv. temp.* 1, 10. 6, 17. III. 6, 41. 27, 69. IV. 7, 14. Ep. 2, 67. 5, 91. 11, 19. I. S. 2, 86. 115. 4, 138. II. 2, 80. 3, 260. 315. 4, 67. 7, 47. 72. 8, 10. I. Epl. 10, 45. 12, 24. 15, 33. 38. 20, 7. 11. A. P. 351.
Ubi *adverb. loci.* I. Od. 22, 17. II. 6, 3. Ep. 12, 6. 16, 43. I. S. 3, 60. 61. 5, 71. II. 3, 48. 5, 12. 6, 2. I. Epl. 6, 45.
aſt Ubi. I. S. 6, 125.
quin Ubi. II. 1, 71.
hæc Ubi dicta. 6, 97.
ergo Ubi. 3, 220. 6, 17. 106.
verum Ubi. I. Epl. 7, 86.
eſt Ubi. 10, 15.
vulgus peccat. II. 1, 63.
hic Ubi. I. 7, 73. II. 2, 136.
Ubicunque. III. Od. 27, 13. I. S. 2, 62. I. Epl. 3, 34.
Ubique. I. S. 2, 60. II. 2, 84. 5, 23.
Ubivis. I. 4, 74.
Uda pomaria mobilibus rivis. I. Od. 7, 13. 14.
tempora Lyæo. *ibid.* 22. 23.
Uda argilla quidvis imitabitur. II. Epl. 2, 8.
Udam humum ſpernit. III. Od. 2, 23. 24.
Udo apto coronas deproperare. II. 7, 23. 24.
littore. I. 32, 7. 8.
noto. Ep. 10, 19. 20.
ſalicto. II. Od. 5, 7. 8.
Udos ramos. I. 5, 81.
Udum Tybur. III. 29, 6.
Ve *Conjunctio disjunctiva idem ſignificans quod* aut, *ut:*
Achæmeniumve. *Bentl.* 1, 44.
bimarisve. I. 7, 2.

ci-

citharave. III. Od. 4, 4.
curatve. II. 7, 25.
Echioniæve. IV. 4, 64.
fragilemve. *Bentl.* III. 2, 28.
Gætulusve. I. 23, 10.
gelidove Hæmo. 12, 6.
Gnidiusve. II. 5, 20.
infidive. IV. 15, 23.
inutilisve. *Bentl.* Ep. 2, 13.
juvenemve. 2, 21.
magisve. 2, 50.
meliusve. IV. Od. 2, 37.
minusve. Ep. 8, 18.
monſtrumve. IV. Od. 4, 63.
novisve. *Bentl.* Ep. 16, 6.
parentibusve. *Bentl.* 16, 8.
pavidumve. *Bentl.* 2, 35.
pecusve. 1, 27.
primosve. IV. Od. 9, 17.
pugilemve equumve. 2, 18.
regesve. *Bentl. ibid.* 13.
ſterilisve. A. P. 65.
Sthenelusve. IV. Od. 9, 20.
terve. Ep. 5, 33.
timidove. *Bentl.* III. Od. 2, 16.
velociusve. Ep. 17, 61. *& multis aliis locis.*
Vecors ſcribit mala carmina. II. S. 5, 74.
Vectabor humeris. Ep. 17, 74.
Vectari caballo. I. S. 6, 59.
Vectes. III. Od. 26, 7.
Vectigalia magna. II. S. 2, 100.
parva. III. Od. 16, 39. 40.
Vegetus ſurgit ad munia præſcripta. II. S. 2, 81.
Vehas humero reticulum panis. I. 1, 48.
Vehemens & liquidus puroque ſimillimus amni. II. Epl. 2, 120.
lupus. *ibid.* 28.
Vehemente opera. I. 13, 5.
Vehet dominum improbus (vehit. *Bentl.*) 10, 40.
Veja humum exhauriebat ligonibus. Ep. 5, 29. 30. 31.
Vejanius. I. Epl. 1, 4.
Vejentanum. II. S. 3, 143.
Vejentis. II. Epl. 2, 167.
Vel. I. Od. 12, 1. 22, 7. 35, 2. 3. II. 8, 3. III. 11, 47. I. S. 1, 49. 55. 2, 129. 134. 6, 22. 105. II. 2, 10, 3, 180.
vel. I. Od. 7. 3. II. 11, 13. II. S. 3, 232. 8, 37. I. Epl. 17, 58. II. Epl. 1, 25. 44. A. P. 288.
nos *pro* nos ipſi. III. Od. 24. 45. 47.
Vela contrahes turgida. II. 10, 23. 24.
dare retrorſum. I. 34, 3. 4.
nautica. I. S. 3, 106.
parva darem per æquor. IV. Od. 15, 3. 4.
Velabro. II. S. 3, 229.
Velat panno duplici. I. Epl. 17, 25.
Velata panno albo fides. I. Od. 35, 21. 22.
Velatum ſtola. I. S. 2, 71.
Velet caput charum cautus. II. 5, 94.
Velæ. I. Epl. 15, 1.
Velim. III. Od. 16, 38. I. S. 5, 53. 10, 89. I. Epl. 8, 8. II. 1, 35. A. P. 36.
Velimus. A. P. 347.
Velina. I. Epl. 6, 52.
Velint. III. Od. 3, 60. 8, 2.
diſcedere *pro* diſcedant. I. S. 1, 26.
Velis tumidis agimur. II. Epl. 2, 201.
Velis. II. Od. 12, 23. I. S. 1, 89. 2, 75. 3, 112. 9, 54. II. 2, 23. I. Epl. 5, 30. 19, 35.
Velit. I. S. 2, 124. 4, 111. II. 5, 54. 61. I. Epl. 12, 19. 16, 27. 17, 4. II. 1, 2. A. P. 2.
humare *pro* humaret. II. S. 3, 187.
Velle. I. 5, 76. 9, 67.
Vellem. 3, 41. II. 2, 40. 3, 37. I. Epl. 11, 8.
Vellera Aquinatem ſuccum potantia. I. Epl. 10, 27.
lanæ muricibus Tyriis iteratæ. Ep. 12, 21.
pinguia. III. Od. 16, 35. 36.
Vellere. I. S. 9, 63.
Velles. 4, 11. I. Epl. 7, 93.
Vellet. I. S. 2, 51. II. 6, 43. A. P. 396.
Vellicet abſentem. I. S. 10, 79.
Vellis piſces. II 3, 235.
Vello pilos equinæ caudæ. II. Epl. 1, 45. 46.
Vellunt barbam pueri laſcivi. I. S. 3, 133.
Veloces Brennos. IV. Od. 14, 11.
Veloci oculo percurre. II. S. 5, 55.
procellæ te crede. III. Od. 27, 62. 63.
Velocius. Ep. 17, 61.
Velox animus. I. Epl. 12, 13.
cum tua merce veni. IV. Od. 12, 21. 22.
Faunus. I. 17, 1. 2.
novæ mente in quos ſpecus agor. III. 25, 2. 3.
pila. II. S. 2, 11.
victoria. I. Epl. 18, 64.
Velut ac. II. S. 7, 30.
accipiter. I. Od. 37, 17.
ægri ſomnia. A. P. 7.
amnis. IV. Od. 2, 5.
arbor creſcit occulto ævo. I. 12, 45.
equa. III. 11, 9.
ille. II. S. 1, 30.
illis afflaſſet. 8, 94. 95.
leænæ vitulos. III. Od. 11, 41.
luna inter ignes minores. I. 12, 47. 48.
melior. II. S. 7, 41.
Phocæorum exſecrata civitas. Ep. 16, 17. 18.
pinus ferro icta. IV. Od. 6, 9. 10.
podex crudæ bovis. Ep. 8, 6.
qui. I. S. 3, 9. 10.
ſacrum contingere metuens. II. 3, 100.
ſi. I. 6, 66. II. 7, 98.
ſilvis. II. 3, 48.
triviis innati. A. P. 245.
unda. II. Epl. 2, 176.
urſus. A. P. 472.
Veluti. I. 3, 40. II. 1, 33. 40. 3, 98. 6, 107.
Veluti ſi. *Bentl.* II. 8, 94.
ac Veluti. III. Od. 28, 6. I. S. 4, 142. I. Epl. 18, 26.
ſi Veluti. A. P. 458.
Vena benigna. II. Od. 18, 10.
Venâ divite. A. P. 409.
Venabula. I. Epl. 6, 58.
Venæ te inopem deficient. II. S. 3, 153.
Venafranæ olivæ bacca. 4, 69.
Venafri cella. 8, 45. 46.
Venafro viridi bacca certat. II. Od. 6, 15. 16.
Venale habet. I. S. 2, 84.
purpura. II. Od. 16, 7. 8.

Venalem laurum morte petiiſſe. III. Od. 4, 2.
Venales. I. S. 1, 47.
merces. II. Epl. 2, 11.
Venari timet. III. Od. 24, 56.
volet. I. Epl. 18, 40.
Venas libido tetra inflavit. I. S. 2, 33.
in Venas manet. I. Epl. 15, 19. 20.
Venaticus. 2, 65.
Venator citus. I. Od. 37, 18. 19.
leporem ſectatur. II. S. 2, 105. 106.
manet ſub frigido Jove. I. Od. 1, 25. 26.
Vendas navem. I. Epl. 11, 16.
omnia pluris. II. S. 3, 300.
Vendentem popello ſcruta. I. Epl. 7, 65.
thus & odores. II. 1, 269.
Vendere captivum. I. 16, 69.
puerum. II. 2, 2.
Venderet. II. S. 3, 286.
Vendibilis fundus. I. Epl. 17, 47.
Vendit poëma. II. 1, 75.
prædia. II. S. 7, 110.
Veneat auro. 2, 25.
Veneficæ ſcientior is. Ep. 5, 71. 72.
Venefici Eſquilini. 17, 58.
Venemur. I. Epl. 6, 57.
Venena Colchica. II. Od. 13, 8.
dira. Ep. 5, 61. 62.
non valent. 5, 87.
Venenat morſu. I. Epl. 14, 38.
Venenatis ſagittis. I. Od. 22, 3.
Veneni. Ep. 3, 5.
Venenis animos humanos verſant. I. S. 8, 19. 20.
Colchicis. Ep. 17, 35.
Theſſalis ſolvere. I. Od. 27, 21. 22.
Veneno matrem interimis. II. S. 3, 131.
Tarentino. II. Epl. 1, 207.
Venenorum Iberia ferax. Ep. 5, 21. 22.
Venentur viduas, avaras pomis. I. Epl. 1, 78.
Venenum atque pus Rupili. I. S 7, 1.
atrum corpore combiberet. I. Od. 37, 27. 28.
minatur Canidia. II. S. 1, 47. 48.
Venerabilior dives Lare. 5, 14.
Venerandi amici limen. I. Epl. 18, 73.
Venerantur ſe. II. Epl. 2, 107.
te compoſita armis. IV. Od. 14, 51. 52.
Venerat hoſpes. II. S. 2, 118.
Venerata Ceres. *ibid.* 124.
Veneratur & probat. II. Epl. 1, 263.
vos bobus albis. C. S. 49.
Venere abſtinuit. A. P. 414.
conceſſa uti. I. S. 4, 113.
Venere *verbum.*
ad pugnam. 5, 56.
frequentes. II. 3, 230.
miſero Calendæ. I. 3, 87.
Venerem anni eripuere. II. Epl. 2, 55. 56.
& prælia deſtinat. III. Od. 13, 5.
& puerum illi ſemper hærentem canebat. I. 32, 9. 10.
incertam ferarum more rapientes. I. S. 3, 109.
parabilem amo. 2, 119.
in Venerem ruentis tauri pondus tolerare. II. Od. 5, 3. 4.
Veneri ingratam ſuperbiam pone. III. 10, 9.
intentum. I. S. 5, 84.
ſic viſum. I. Od. 33, 10.
Veneris almæ progeniem canemus. IV. 15, 31. 32.
gratæ vocibus. 6, 21. 22.
marinæ latus. III. 26, 5.
menſem Aprilem. IV. 11, 15. 16.
muneribus potens. 10, 1.
nullius fabula. A. P. 320.
ordinis hæc erit. *ibid.* 42.
præſidio ferox. I. Od. 15, 13.
ſanguis. C. S. 50.
ſodali. III. Od. 18, 6.
ſtudioſa. II. S. 5, 80.
Venerit. I. Epl. 3, 18.
Veneror nihil horum. II. S. 6, 8.
Veni ad mare. I. Epl. 15, 18.
Veni cum tua merce velox. IV. Od. 12, 21. 22.
quo Veni. III. 27, 37.
ut Veni coram. I. S. 6, 56.
Venia indigna data eſt. A. P. 264.
Venia caret. *ibid.* 355.
cum Venia hoc juris mihi dabis. I. S. 4, 104. 105.
Veniæ intra ſpem cautus. A. P. 266. 267.
quanto minus tanto plus oneris habet Comœdia. II. Epl. 1, 169. 170.
Veniam dabis. I. Epl. 7, 4. 5.
dat. 5, 10.
des. II. S. 4, 5.
peccatis poſcentem. I. 3, 75.
petimusque damusque. A. P. 11.
poſci. II. Epl. 1, 78.
Veniant. II. S. 3, 230.
Venias. I. Od. 2, 30. II. S. 5, 50. I. Epl. 7, 71.
Veniat. I. S. 4, 141. 8, 38. I. Epl. 7, 61.
Veniens. III. Od. 5, 16. I. Epl. 16, 6.
Venientes. A. P. 175.
Veniet. I. Od. 19, 16. IV. 10, 2. I. S. 4, 141. *Bentl.*
Venimus ad ſummum fortunæ. II. Epl. 1, 32.
Venire. I. S. 2, 122.
Veniret ad aures gravior. A. P. 255.
nulla epiſtola ad te. II. Epl. 2, 22.
Venis fugerit cauſa morbi. II. Od. 2, 14. 15.
vacuis committere. II. S. 4, 25.
unde Venis? I. 9, 62.
Veniſſe. II. 7, 26.
Veniſſet. I. Epl. 7, 68.
Venit lætus ad vina. *Bentl.* IV. Od. 5, 31.
Venit aqua rerum viliſſima. I. S. 5, 88.
honor carminibus. A. P. 400. 401.
injuſtè poëma. II. Epl. 1, 75.
juventus parca magnum donandi. II. S. 5, 79.
Venit caſu obvius. I. 9, 74.
cita mors. 1, 8.
huc novus incola. II. 2, 128.
in votum. I. Epl. 11, 5.
Veniunt injuſſæ capellæ ad mulctra. Ep. 16, 49.
Venor ventoſæ plebis ſuffragia. I. Epl. 19, 37.
Venter hic tuus non capiet plus quam meus. I. S. 1, 46.
mollius. Ep. 8, 9.
pactumejus. 17, 50.
Venti concidunt. I. Od. 12, 30.
docuere paventem inſolitos niſus. IV. 4, 8. 9.
ſecundi. II. Epl. 1, 102.

Ventis agitatur pinus ingens. II. Od. 10, 9. 10.
carent ossa. Ep. 16, 13.
debes ludibrium. I. Od. 14, 15. 16.
hæc fomenta dividat. Ep. 11, 16. 17.
injuriosis ferar. 17, 34.
nigris aspera æquora. I. Od. 5, 6. 7.
non suis Cretam iturus. Ep. 9, 29. 30.
remugiat nemus. III. Od. 10, 6. 7.
tristitiam tradam portare. I. 26, 1. 2.
vagis. III. 29, 24.
Vento leni recreare. 20, 13.
secundo vela turgida contrahas. II. 10, 23.
Thracio bacchante. I. 25, 11. 12.
Ventorum pater. 3, 3.
Ventos celeres. 12, 10.
otio obruit. 15, 3. 4.
depræliantes fervido æquore. 9, 10. 11.
pluvios. 17, 4.
Ventosæ plebis suffragia. I. Epl. 19, 37.
Ventoso curru. II. 1, 177.
Ventosum mare temperat. III. Od. 4, 45. 46.
Ventosus. I. Epl. 8, 12.
Ventre inani. I. S. 6, 127. 128.
levem. II. 7, 38.
Ventrem in meum descendat. Ep. 2, 53.
iratum esca placaverit. II. S. 8, 5.
supinum. I. 5, 85.
Ventres lamnâ candente urendos. I. Epl. 15, 36. 37.
Ventri avaro donabat. *ibid.* 32.
bene est. 12, 5.
indico bellum. I. S. 5, 7. 8.
Ventris obsequium. II. 7, 104.
Ventum erat. I. S. 9, 35.
est ad cœnam. I. Epl. 7, 72.
verum. I. S. 3, 97.
Esquilias. II. 6, 33.
ad Ventum vepris inhorruit. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ventura sentis pericula. I. Epl. 18, 83.
Venturam rem eo speramus. II. 1, 226.
Venturus erat. I. S. 5, 27.
in ora Romana. I. Epl. 3, 9.
Venucula. II. S. 4, 71.
Venus. I. Od. 13, 15. III. 16, 6. IV. 13, 17. I. Epl. 6, 38.
arbitrium bibendi dicet. II. Od. 7, 25. 26.
Cytherea. I. 4, 5.
damnosa nudat. I. Epl. 18, 21.
decens. I. Od. 18, 6.
& virtus hæc ordinis erit. A. P. 42.
favet. III. Od. 11, 50.
intermissa bella moves. IV. 1, 1. 2.
ipsa hoc ridet. II. 8, 13.
læta. III. 21, 21.
melior. I. 33, 13.
prisca. III. 9, 17.
quæcunque te domat. I. 27, 14.
regina Cnidi Paphique. 30, 1.
ridens perfidum. III. 27, 67.
tota in me ruens Cyprum deseruit. I. 19, 9. 10.
Venusinæ silvæ plectantur. 28, 26.
Venusinus erat. II. S. 1, 35.
Vepres ferant corna. I. Epl. 16, 9.
Vepris inhorruit. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ver æstas proterit. IV. 7, 8.
longum. II. 6, 17.
Vera virtus. III. 5, 29. I. Epl. 18, 8.
Vera prope ait. I. Epl. 18, 28.
somnia. I. S. 10, 33.
Veraces Parcæ. C. S. 25.
Veræ virtutis custos. I. Epl. 1, 17.
Veras voces ducere, *alii legunt* vires. A. P. 318.
Verax Liber. I. S. 4, 89.
Verba agentia. I. Epl. 19, 25.
balba annoso palato feris. II. S. 3, 274.
chordis socianda loquor. IV. Od. 9, 4.
dare. I. S. 3, 22. 23.
facit. II. 3, 231.
fidibus Latinis modulanda sequi. II. Epl. 2, 143.
foris petita. I. S. 10, 29. 30.
inornata & dominantia. A. P. 235. 236.
inter silentio cadit lingua. IV. Od. 1, 36.
loco movere. II. Epl. 2, 113.
ministrat. I. 15, 20.
non ibunt per attentam aurem Cæsaris. II. S. 1, 19.
non invisa rem prævisam sequentur. A. P. 311.
nova devolvit. IV. Od. 2, 10. 11.
fictaque. A. P. 52.
nunc puro pectore adbibe puer. I. Epl. 2, 67. 68.
pedibus claudere delectat. II. S. 1, 28.
probes. I. Epl. 17, 16.
quibus notarent voces sensusque invenerunt. I. S. 3. 103. 104.
sesquipedalia projicit. A. P. 97.
sonum lyræ motura connectere. II. Epl. 2, 86.
sunt quibus hunc dolorem lenire possis. I. 1, 34. 35.
tollit cadentia. 18, 12.
tristia mœstum vultum decent. A. P. 105. 106.
virtutem putas. I. Epl. 6, 31.
in Verba mea jurabas. Ep. 15, 4.
nullius magistri jurare. I. Epl. 1, 14.
Verbenas ponite. I. Od. 19, 14.
Verbenis castis ara vincta. IV. Od. 11, 6. 7.
Verbera majora meritum subire. I. S. 3, 120. 121.
patruæ linguæ. III. Od. 12, 3.
turgentis caudæ excepit. II. S. 7, 46.
Verberabit urbem ungula. Ep. 16, 11. 12.
Verberatæ vineæ grandine. III. Od. 1, 29.
Verbere trementes ripas. 27, 23. 24.
Verberes utrumque latus fluctibus. Ep. 10, 3. 4.
Verbi. II. S. 3, 42.
Verbis decoris vitium obvolvas. 7, 41. 42.
eundem hortari cœpit. II. Epl. 2, 35. 36.
istis jurgatur. II. S. 2, 99. 100.
Latinis Græca miscuit. I. 10, 20. 21.
male nominatis parcite. III. Od. 14, 11. 12.
mollibus lenire impias. Epl 5, 83. 84.

mutonis animus hæc diceret. I. S. 2, 68. 69.
nec rebus vis ineſt. 4, 46, 47.
onerantibus laſſas aures impediat. 10, 10.
puris verſum perſcribere. 4, 54.
ſævis mea faſtidia agitat. Ep. 12, 13.
vacuas aures permulceat. I. Epl. 16, 26.
Verbo. 7, 38.
verbum reddere. A. P. 133.
Verborum ætas vetus interit. *ibid.* 61.
Verbum decorum ſi forte emicuit. II. Epl. 1, 73.
emiſſum ſemel volat irrevocabile. I. 18, 71.
facias poſterius quod ordine prius eſt. I. S. 4, 58. 59.
non addam amplius. 1, 121.
novum junctura reddiderit. A. P. 47. 48.
nullum ultra ſumebat. *ibid.* 443.
Verbum compoſitum pro ſimplici.
addis cornua pauperi. III. Od. 21, 18.
additus cuſtos nequitiæ. 4, 78.
adſit nulla fides. I. Epl. 17, 57.
apprecati Deos. IV. Od. 15, 28.
condiſce modos. 11, 34.
enaviganda. II. 14, 11.
refixa cœlo ſidera. Ep. 17, 5.
refixo clypeo. I. Od. 28, 11.
remanere. 27, 8.
remiſcet. A. P. 151.
remittas quærere. II. Od. 11, 3.
ubi mella non decedunt Hymetto. 6, 15.
Verbum cum genitivo.
abſtineto irarum. III. Od. 27, 69.
deſine mollium querelarum. II. 9, 17.
eges cuſtodis. I. S. 4, 118.
monitoris. I. Epl. 18, 77.
fies nobilium tu quoque fontium. III. Od. 13, 3.
laborum decipitur. II. 13, 38.
metuens pendentis habenæ. II. Epl. 11, 15.
miror te purgatum morbi illius. II. S. 3, 4.
regnavit populorum. III. Od. 30, 12.
Verbum deponens in participio præt. paſſivè ſumtum.
abominatus parentibus Annibal. Ep. 16, 8.
arva populata Marte noſtro. II. Od. 5, 24.
deteſtata matribus bella. I. 1, 25.
lana medicata fuco. III. 5, 28.
porticus metata. II. 15, 15.
Verbum rarius cum accuſativo poſitum.
annuere muros. IV. Od. 6, 22. 24.
ardere crines. 9, 13.
cœnare aprum. II. S. 3, 235.
olus. II. Epl. 2, 168.
flere multa. Ep. 5, 74.
garrire fabellas aniles. II. S. 6, 77.
inſanire errorem. 3, 63.
ſolennia. I. Epl. 1, 101.
pavens funera. IV. Od. 14, 49.
properare pecuniam. III. 24, 61.
ſtudium. I. Epl. 4, 28.
ſibilat me populus. I. S. 1, 66.
Verbum ſimplex pro compoſito.
citaret *pro* recitaret. I. S. 3, 7.
colunt *pro* excolunt. II. Epl. 1, 7.
dignor *pro* dedignor. I. 19, 40.
ferat *pro* auferat. I. S. 1, 58.
pro proferat. II. Epl. 2, 96.
latraverit *pro* allatraverit. II. S. 1, 85.
latravit *pro* allatravit. I. Epl. 2, 66.
latrent *pro* allatrent. Ep. 5, 58.
legens honeſta *pro* eligens. I. Epl. 9. 4.
mitte *pro* omitte. Ep. 13, 10.
ploret *pro* deploret. III. Od. 3, 68.
pones *pro* depones. I. Epl. 10, 34.
ruam *pro* eruam. II. S. 5, 22.
ſculpe *pro* inſculpe. III. Od. 11, 52.
tendere *pro* extendere. II. S. 1, 2. I. Epl. 5, 11.
tentent *pro* intentent. I. Epl. 18, 80.
tulit *pro* extulit. I. Od. 12, 42.
pro protulit. I. S. 5, 42. A. P. 217.
vertere *pro* evertere. I. Od. 35, 4.
vincet *pro* evincet. II. S. 3, 225.
Vere primo. III. Od. 7, 2.
Verè. 14, 13. I. S. 4, 103. 6, 8. 69. I. Epl. 18, 17. II. 2, 144.
Vereare. II. S. 3, 30.
Verecundum Bacchum. I. Od. 27, 3.
laudaſti ſæpe. I. Epl. 7, 37.
Verecundus color. Ep. 17, 21.
populus. A. P. 206. 207.
nec Vereor. I. S. 2, 127.
non Vereor. 3, 121.
ſed Vereor. I. Epl. 16, 19.
Virgili. I. Od. 24, 10. IV. 12, 13.
Vergilio. A. P. 55.
Vergilium. I. Od. 3, 6.
Vergilius. I. S. 5, 40. 48. 6, 55. 10, 81.
Vergit ad imum. A. P. 378.
Veri autor non fordidus. I. Od. 28, 13. 14.
inſcitia agit cœcum. II. S. 3, 43. 44.
quid crepat. *ibid.* 33.
ſpecies. *ibid.* 208.
Veris doloribus. I. Epl. 17, 57.
ficta ſint proxima. A. P. 338.
liceat concedere. II. S. 3, 305.
partubus affuit. Ep. 5, 5. 6.
remiſcet falſa. A. P. 151.
Veris comites. IV. Od. 12, 1.
grata vice acris hyems ſolvitur. I. 4, 1.
inſtar vultus tuus affulſit. IV. 5, 6. 7.
Veriti. II. S. 8, 57.
Veritus pauperiem. I. Epl. 10, 39.
Verna. I. S. 2, 117.
aptus miniſteriis ad nutus heriles *pro* ſervus emtus. II. Epl. 2, 6.
Vernaliter ipſis officiis fungitur (verniliter *Bentl.*) II. S. 6, 108. 109.
Vernas poſitos. Ep. 2, 65.
procaces paſco. II. S. 6, 66. 67.
Verni temporis ſub horam. A. P. 302.
venti. IV. Od. 4, 7. 9.
Vernis floribus. II. 11, 9. 10.
Vero falſum diſtinguere. I. Epl. 10, 29.
ex Vero dictum cognomen. II. S. 2, 56.
Verò. I. 9, 76. A. P. 422. 433. 475.

Veros in timores redegit. I. Od. 37, 15.
Verris meditantis obliquum ictum III. 22, 7.
Vertitur quicquid de areis Libycis. I. 1, 10.
Verrucis. I. S. 3, 74.
Versa retro acies. III. Od. 4, 26.
Versant animos humanos carminibus. I. S. 8, 19. 20.
Versare glebas ligonibus. III. Od. 6, 38. 39.
Versat furor poëtas. *Bentl.* II. Epl. 2, 90.
negantem. II. S. 7, 94.
turdos in igne. I. 5, 72.
Versate exemplaria Græca nocturna diurnaque manu. A. P. 268. 269.
diu quid humeri valeant. *ibid.* 39. 40.
Versatur urna omnium. II. Od. 3, 25. 26.
Versentur intra Vestæ penetralia. II. Epl. 2, 114.
Verset amentia. II. S. 3, 249.
discordia duo. *Bentl.* I. 7, 15.
Versetur hoc inter vitæ genus. (versemur. *Bentl.*) 3, 60.
Versibus animos exacuit in bella Martia. A. P. 402. 403.
atris oblinat. I. Epl. 19, 30.
famosis cooperto. II. S. 1, 68.
fudit opprobria rustica alterius. II. Epl. 1, 146.
incultis. *ibid.* 233.
junctis impariter. A. P. 75.
prave factis decorari. II. Epl. 1, 266.
teneris juvenentur. A. P. 246.
Tragicis res Comica non vult exponi. *ibid.* 89.
Versiculis dolores tibi è pectore pelli posse speras. I. S. 2, 109. 110.
Versiculos Græcos facerem. 10, 31. 32.
natura factos & euntes mollius. *ibid.* 58. 59.
scribere. Ep. 11, 2.
Versis equis. I. Od. 19, 11.
Verso cado ante lene merum. III. Od. 29, 2.
Versu faciendo. I. S. 10, 70.
non est dicere. 5, 87.
secundo. II. 5, 53.
tristi lædere. 1, 21.
Versum concludere. I. S. 4, 40.
puris verbis perscribere. *ibid.* 54.
reprendere. II. Epl. 1, 222.
Versus amat. *ibid.* 120.
audet fingere. A. P. 382.
canoros tecum meditare. II. Epl. 2, 76.
cum pondere magno missos in scenam. A. P. 260.
dixi incompositio pede currere. I. S. 10, 1.
ducentos in uno pede stans dictabat. 4, 9, 10.
perscripsisse amet. 10, 60. 61.
emunctæ naris durus componere. 4, 8.
& cetera ludicra pono. I. Epl. 1, 120.
facerem. II. Epl. 2, 52.
faciam. II. S. 1, 4. 5.
facias. I. 10, 25.
facit. II. 7, 117.
factitet. A. P. 470.
inertes reprehendit. *ibid.* 445.
inopes rerum. *ibid.* 322.
leves effutire. *ibid.* 231.
male tornatos incudi reddere. *ibid.* 441.
me nullos scribere affirmo. II. Epl. 1, 111.
metuunt. I. S. 4, 33.
mille dies deduci posse. II. 1, 4.
non videt gravitate Enni minores. I. 10, 54.
paulo concinnior. II. Epl. 1, 74.
scribere. 2, 54.
Sibyllini monuere. C. S. 5.
sublimes ructatur. A. P. 457.
tibi factos. *ibid.* 42.
Vertas paternum nomen in risum. I. Epl. 13, 8. 9.
stilum sæpe. I. S. 10, 72.
Vertat ad mare. Ep. 2, 52.
huc & huc ora euntium. Ep. 4, 9.
Vertatur Progne in avem. A. P. 187.
Vertent se dulcia in bilem. II. S. 2, 75.
Verterat in fumum. I. Epl. 5, 39.
Vetere digne. II. Epl. 1, 164.
faciem. II. S. 8, 35. 36.
fraxinos manibus. III. Od. 25, 16.
funeribus triumphos. I. Od. 35, 4.
ludo seria. A. P. 226.
malles delictum. *ibid.* 442.
modum fustis formidine. II. Epl. 1, 154.
Verteret ne quis sibi vitio. I. S. 6, 85.
Verterit in hispidam faciem. IV. Od. 10, 5.
Verterunt ad hunc frementes equos. Ep. 9, 17.
Verti cœpit jocus in rabiem. II. Epl. 1, 149.
Vertice fumum rotantes flammæ. IV. Od. 11, 11. 12.
sublimi feriam sidera. I. 1, 36.
in Vertice arundo. I. S. 8, 6. 7.
a Vertice ad talos imos pulcher. II. Epl. 2, 4.
Verticem late conspicuum tollere. III. Od. 16, 19.
vacuum attollent gloria. I. 18, 15.
Verticibus summis. III. 24, 6.
Vertis huc minas inanes. Ep. 6, 3.
Vertit iram ab Ilio in ratem Ajacis. Ep. 10, 13. 14.
mulier Ilium. III. Od. 3, 18. 20.
terram aratro. I. S. 1, 28.
Vertite iram atque numen in hostiles domos. Ep. 5, 53. 54.
Vertumnis iniquis natus. II. S. 7, 14.
Vertumnum. I. Epl. 20, 1.
Verum. IV. Od. 12, 25. I. S. 2, 53. 58. 92. 6, 84. II. 1, 7. 3, 165. 205. 8, 47. I. Epl. 1, 80. 7, 86. 12, 21. 15, 44. 17, 21. II. 1, 187. 214. 2, 70, 106. A. P. 215. 225. 303. 351. 360.
Verum amicum. A. P. 425.
Verum atque decens. I. Epl. 1, 11.
consilium. II. S. 3, 17.
est *pro* decet. *ibid.* 312. I. Epl. 7, 98.
& æquum orabit *pro* decens. I. Epl. 12, 23.
inter silvas Academi quærere. II. 2, 45.
judex corruptus male examinat. II. S. 2, 8. 9.
nomen. I. Epl. 7, 93.
quid vetat ridentem dicere. I. S. 1, 24. 25.

ad

ad Verum ventum eſt. I. S. 3, 97.
Veſani leonis ſtella. III. Od. 29, 19.
Veſania diſcors ne vos ageret. II. S. 3, 174.
Veſanum Poëtam fugiunt. A. P. 450.
Veſcatur foliis amaris parcus. II. S. 3, 114.
Veſcere ſodes. I. Epl. 7, 15.
Veſceris pluma. II. S. 2, 27. 28.
Veſci pyris. I. Epl. 7, 14.
Veſcimur terræ munere. II. Od. 14, 10.
Veſcor. II. S. 6, 66.
Veſica diſploſa. I. 8, 46.
Veſpero puro ſimilem. III. Od. 19, 26.
ſurgente. II. 9, 10. 11.
Veſpertina regio. I. S. 4, 30.
Veſpertinum forum pererro. 6, 113. 114.
Veſpertinus hoſpes te ſubito oppreſſerit. II. 4, 17.
pete tectum. I. Epl. 6, 20.
urſus circumgemit ovile. Ep. 16, 51.
Veſtæ æternæ. III. Od. 5, 11.
intra penetralia adhuc verſantur. II. Epl. 2, 114.
templa. I. Od. 2, 16.
ad Veſtæ ventum erat. I. S. 9, 35.
Veſtam carmina minus audientem fatigent prece. I. Od. 2, 27. 28.
Veſte demiſſa. I. S. 2, 95.
mutata. I. Od. 35, 23. 24.
purpurea. II. S. 6, 106.
ſubſuta. I. 2, 29.
virili. *ibid.* 16.
Veſtes murice Gætulo tinctas. II. Epl. 2, 181.
Tyrias. II. S. 4, 84.
Veſtem. I. 6, 78. II. 3, 215.
immeritam ſcindat. I. Od. 17, 28.
nocturnam. I. S. 5, 85.
traxit per pulpita. A. P. 215.
Veſter. III. Od. 4, 21. bis. II. S. 7, 80.
Veſtibus aurum illitum. IV. Od. 9, 14.
Veſtigia Græca auſi deſerere. A. P. 286. 287.
in locuplete domo ponit. II. S. 6, 101. 102.
libera per vacuum poſuit. I. Epl. 19, 21.
omnia ſpectantia te adverſum me terrent. I. Epl. 1, 74. 75.
ruris manent. II. 1, 160.
vatum contracta ſequi. 2, 80.
Veſtimenta pretioſa. I. 18, 32.
uvida. I. Od. 5, 14. 16.
Veſtiret ſe non unquam ſervo melius. I. S. 1, 97.
Veſtis ſtragula. II. 3, 118.
tritæ munere. I. Epl. 19, 38.
rubro cocco tincta. II. S. 6, 102. 103.
Veſtit gloria ſupra vires. I. Epl. 18, 22.
Veſtiunt te lanæ tinctæ Afro murice. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Veſtra. I. Od. 21, 16.
Veſtri. I. Epl. 19, 20.
proavi. *Bentl.* A. P. 270.
Veſtris. III. Od. 4, 25. A. P. 38.
Veſtrum. C. S. 37. II. S. 3, 181. I. Epl. 3, 36.
Vetabat. I. S. 4, 124.
Vetabo. III. Od. 2, 26.
Vetant leges Jovis. Ep. 17, 69.
Vetantes peccare. II. Epl. 1, 23.
Vetas. II. S. 3, 187.
Vetat Deus. Ep. 14, 6.
in hortis novis conſidere. I. S. 8, 7.
mori virum laude dignum. IV. Od. 8, 28.
pudor. I. 6, 9. 10.
quid. I. S. 1, 25. 10, 56.
ſumma vitæ brevis ſpem longam inchoare. I. Od. 4, 15.
Vetat ire. *Bentl.* III. 27, 15.
Veterem amicum. II. S. 6, 81.
culinam. I. 5, 73.
novus mire emovit. H. 3, 28.
Veteres artes revocavit. IV. Od. 15, 12.
inter referri debet. II. Epl. 1, 37.
interponetur. *ibid.* 43.
miratur. *ibid.* 64.
orni agitantur. I. Od. 9, 12.
poëtas. II. Epl. 1, 41.
ſtatuas emendo inſanit. II. S. 3, 64.
Veteri crateræ adhæſit limus. 4, 80.
Veteris aceti non parcus. 2, 62.
Falerni. 3, 115.
Maſſici pocula. I. Od. 1, 19.
Saturni. II. 12, 9.
Veterno funeſto. I. Epl. 8, 10.
Veterum fautor. II. 1, 23.
judex ſubtilis. II. S. 7, 101.
libris. 6, 61.
norma. II. Od. 15, 12.
Vetes egere. II. Epl. 1, 228.
Vetet levus picus ire. III. Od. 27, 15.
pudor pedem proferre. A. P. 135.
Vetita alea legibus. III. Od. 24, 58.
Vetitum per nefas genus humanum ruit. I. 3, 26.
Veto te fieri avarum. I. S. 1, 103. 104.
Vetuit edicto. II. Epl. 1, 239.
Quirinus me tali voce. I. S. 10, 32.
Vetulæ cornicis. IV. Od. 13, 25.
Vetulam. III. 15, 16.
Vetuli. I. Epl. 10, 5.
Vetus ætas verborum interit. A. P. 61.
ara multo odore fumat. III. Od. 18, 7. 8.
Comœdia. A. P. 281.
eſt atque probus. II. Epl. 1, 39.
hoſpes. II. S. 6, 81.
hoſtis. III. Od. 8, 21.
marmor. I. Epl. 6, 17.
poëma. II. 1, 54.
Priami regnum. I. Od. 15, 8.
quid nunc eſſet. II. Epl. 1, 91.
ſenectus. Ep. 8, 3. 4.
ut eſt fama. II. S. 1, 36.
Vetuſtas deſerta. II. Epl. 2, 118.
Vetuſtis lignis focum exſtruat. Ep. 2, 43.
Vetuſto ab Lamo nobilis. III. Od. 17, 1.
Vexant inæquales procellæ mare. II. 9, 2. 3.
Vexare locum. I. S. 8, 18.
turmas hoſtium impiger. IV. Od. 14, 22. 23.
Vexas hoſpites. Ep. 6, 1.
Vexat diſcordia inertes. I. S. 7, 15.
iſte furor Poëtas. II. Epl. 2, 90.
te mulier. II. S. 7, 90.
rerum inſcitia. I. Epl. 3, 33.
Vexata Ilios. IV. Od. 9, 18. 19.
Vexere te tigres. III. 3, 13. 14.
Vexet Parthos eques. 2, 3. 4.
te Cupido. I. Epl. 18, 98.

Vexiſſe Theſpis poëmata. A. P. 276.
Vexit quod fugiens hora. III. Od. 29, 48.
Vi permulcet dominos. II. Epl. 2, 173. 174.
Via lethi ſemel calcanda. I. Od. 29, 16.
Numici an Appi melius ducat. I. Epl. 18, 20.
pejor. I. S. 5, 96.
qualis. I. Epl. 15, 2.
vitæ converſa. 17, 26.
monſtrata. A. P. 404.
Viâ Appi te conſpexerit. I. Epl. 6, 26.
negatâ iter tentat. III. Od. 2, 22.
Sacrâ deſcendit catenatus. Ep. 7, 8.
Tyburte. I. S. 6, 108.
Viæ longæ finis. 5, 104.
Viam carpe. II. 6, 93.
ire. I. Epl. 2, 65.
ſacram te metiente. Ep. 4, 7.
Viarum odio Lebedum laudas. I. Epl. 11, 36.
ſit modus. II. Od. 6, 7.
per Vias colla regum ducta. 12, 11. 12.
in Vias deſpice. III. Od. 7, 29. 30.
Viatica collecta perdiderat. II. Epl. 2, 26. 28.
ſubducta plorat. I. 17, 54.
Viator. I. S. 5, 16. 17. 7, 30.
callidus. 5, 90.
littoris Aſſyrii arenas tentabo. III. Od. 4, 31. 32.
Vibidius. II. S. 8, 22. 33. 40. 80.
Vicarius æquali ſorte recreat laboribus defunctum. III. Od. 24, 15. 16.
Vicatim vos petens ſaxis turba. Ep. 5, 97.
Vice benigna. 13, 7. 8.
cotis. A. P. 304.
grata. I. Od. 4, 1.
Helenæ offenſus Caſtor (vicem. *Bentl.*) Ep. 17, 42.
plus ſimplici. IV. Od. 14, 13.
Vicem defendente. I. S. 10, 12.
humanam non valent convertere. Ep. 5, 87. 88.
in illorum delicta patiar. I. S. 3, 141.
Vices deſcriptas ſervare. A. P. 86.
divitibus gratæ. III. Od. 29, 13.
mutat terra. IV. 7, 3.
ſuperbæ. I. 28, 32.
Vici quid proſunt. II. Epl. 2, 177.
Vici Tuſci turba. II. S. 3, 228.
Vicina jurgia refugit. II. Epl. 2, 171.
Lyco ſeni non habilis. III. Od. 19, 24.
taberna. I. Epl. 14, 24.
Trivici villa. I. S. 5, 79.
Vicinæ ſilvæ. III. Od. 29, 39.
Vicinas turres. I. Epl. 3, 4.
urbes. A. P. 66.
Vicini omnes oderunt. I. S. 1, 84. 85.
rident. I. Epl. 14, 39.
Vicinia factum laudet. II. S. 5, 106.
rauca reclamet. I. Epl. 17, 62.
tota hunc videt. 16, 44.
Vicinos. II. S. 2, 97.
Vicinum funus ægros exanimat. I. 4, 126. 127.
oppidum. Ep. 5, 44.
Vicinus Enipeus. III. Od. 7, 23.
gratus conviva. II. S. 2, 119. 120.
Servius. 6, 77.
tecto fons aquæ jugis. *ibid.* 2.
Vicis in extremis. I. Epl. 20, 18.
in Vicis aqua purior. 10, 20.
Viciſſim. Ep. 15, 24. A. P. 11.
Vicos. I. S. 9, 13.
Victa furore. III. Od. 27, 36.
Victas urbes. IV. 15, 2.
Victi prece. Ep. 17, 43.
Victima in Albanis hortis creſcit. III. Od. 23, 10. 11.
nulla dira deteſtatio expiatur. Ep. 5, 89. 90.
orci nil miſerantis. II. Od. 3, 24.
Victimas reddere. 17, 30.
Victis gentibus. 9, 21. 22.
Victo ab hoſte diſceſſit. *Bentl.* I. Epl. 10, 37.
Victor agros cœpit extendere. A. P. 208.
barbarus. Ep. 16, 11.
explicuit ſua arma. IV. Od. 9, 44.
hoſtium. I. 6, 1. 2.
penates repetit. III. 14, 3. 4.
propoſiti. I. Epl. 13, 11.
ſtravit humi primos & extremos metendo. IV. Od. 14, 41. 42.
Trojæ altæ. 6, 3.
violens. I. Epl. 10, 37.
Victore Cæſare. Ep. 9, 2.
Theſſalo. II. Od. 4, 10.
cum Victore contendere durum. I. S. 9, 42. 43.
Victorem curru Achaico ducet. IV. Od. 3, 5. 6.
ferum. II. Epl. 1, 156.
integrum. IV. Od. 4, 66. 67.
pugilem. A. P. 84.
Victoria læta. I. S. 1, 8.
velox coronet fronde. I. Epl. 18, 64.
Victorum Grajæ manus. Ep. 10, 12.
nepotes. II. Od. 1, 27.
Victrices catervæ. IV. Od. 4, 23.
catervas. III. 3, 63.
Victricis hederæ præmia feres prima. I. Epl. 3, 25.
Victrix. 10, 25.
Victu fœdo. A. P. 392.
quali ſapiens utetur. II. S. 2, 63.
tenui. *ibid.* 53.
Victum date. I. Epl. 17, 48.
Victurum ſuavius. I. S. 6, 130.
Victus mundus. I. Epl. 4, 11.
penuriâ ſe opprimeret. I. S. 1, 98. 99.
tenuis. II. 2, 70.
Victus hoſtis terra marique. Ep. 9, 27.
ſegni pede. III. Od. 12, 8.
tuis vocibus. IV. 6, 21. 22.
in Vicum deferat. II. Epl. 1, 269.
Vicus. I. 11, 8.
gemit. 15, 7.
Videamus. I. S. 4, 16.
Videar. II. 1, 1.
Videas. I. 4, 86.
pro videre poſſis. II. 2, 114.
Videatur. I. S. 3, 51. II. 3, 120.
Videbor. I. Epl. 10, 46.
Viden', ut pauper mutat cœnacula. *Bentl.* 1, 91.
Videndis. II. 1, 242.
Videntis. I. S. 2, 68.
Videntur. II. Epl. 2, 61.
Video. I. S. 9, 15. II. 2, 35. I. Epl. 14, 22. 16, 65. A. P. 410.

Videor. II. Od. 1, 21. III. 4, 6. I. S. 4, 93. 3, 189. 302.
Videre. IV. Od. 4, 17. Ep. 2, 62. 63. 16, 14. I. S. 2, 101.
videor. *Bentl.* II. Od. 1, 21.
Videres. I. S. 5, 76. 8, 50.
pro videre poſſis. 8, 34. II. 8, 77.
Videretur. 3, 94.
Videri. IV. Od. 2, 59. 13, 3. I. S. 2, 124. I. Epl. 16, 61. II. 1, 71. 87. 2, 126. A. P. 363.
Videris. IV. Od. 3, 2. 10, 6. I. S. 6, 42. I. Epl. 7, 91. 20, 1.
Vides. I. Od. 9, 1. 14, 3. III. 20, 1. 27, 17. Ep. 4, 7. I. S. 4, 109. II. 2, 76. 5, 5. 42. I. Epl. 1, 42. II. 2, 70.
Videt. C. S. 65. I. Epl. 7, 78. 9, 6. 16, 44. II. I, 22. 63. A. P. 263.
Videto. I. Epl. 18, 68.
Videtur. I. S. 4, 90. II. 3, 304. I. Epl. 1, 21. II. 1, 51. 210.
Vidi. II. Od. 19, 2. III. 5, 21. bis II. S. 3, 172.
Vidimus. I. Od. 2, 13. II. 13, 22. II. S. 8, 91.
Vidiſſe. II. S, 3, 89. 4, 92.
Vidiſſet. I. 6, 79.
Vidit. I. Od. 3, 19. II. 19, 29. III. 27, 32. IV. 4, 16. I. Epl. 6, 13 A. P. 142.
Viduantur foliis orni. II. Od. 9, 8.
Viduas ad arbores vitem ducit. IV. 5, 30.
avaras venentur pomis. I. Epl. 1, 78.
Viduus pharetrâ riſit Apollo. I. Od. 10, 12.
Vietis quis ſudor. Ep. 12, 7.
Vigent modo nata. A. P. 62.
ubi crimina. I. S. 3, 61.
Viget. I. Od. 12, 18.
Vigil calamum poſco. II. Epl. 1, 13.
torquebere invidia. I. 2, 37.
Vigila, ut vivas. II. S. 3, 152.
Vigilabat noctes. I. 3, 17.
Vigilans. III. Od. 27, 38.
certum. II. S. 5, 100.
Vigilare mane domo recluſa. II. Epl. 1, 103. 104.
metu. I. S. 1, 76.
Vigiles lucernas. III. Od. 8, 14.
Vigilet. II. S. 3, 112.
Vigilum canum excubiæ triſtes. III. Od. 16, 2. 3.
Viginti. I. S. 5, 86.
Vigor patrius. IV. Od. 4, 5.
Vigui beatior rege Perſarum. III. 9, 4.
Romana Ilia clarior. *ibid.* 8.
Vile Sabinum. I. 20, 1.
Vilem ad aſſem redigatur. I. S. 1, 43.
cibum ſperne. II. 2, 15.
hircum. A. P. 220.
orbem. *ibid.* 132.
Viles conchæ. II. S. 4, 28.
inter referri. II. Epl. 1, 37. 38.
Vili in arca locabit. I. S. 8, 9.
Vilia inter fortis. I. Epl. 15, 43.
ſcruta. 7, 65.
tu poſcis. 17, 21.
Vilibus in ludis. I. S. 10, 75.
ovis. II. 2, 45.
ſcopis. 4, 81.
Vilior alga. 5, 8.
Vilis annona amicorum. I. Epl. 12, 24.
echinus. I. S. 6, 117. 118.
Europe. III. Od. 27, 57.
omaſi & agnini patinas cœnabat. I. Epl. 15, 34. 35.
Viliſſima rerum aqua. I. S. 5, 88. 89.
Vilius eſt argentum auro, aurum virtutibus. I. Epl. 1, 52.
Villa candens Tuſculi. Ep. 1, 29.
Coccei pleniſſima. I. S. 5, 50.
quam flavus Tiberis alluit. II. Od. 3, 18.
Trivici vicina. I. S. 5, 79.
Villæ imminens pinus. III. Od. 22, 5.
Villice. I. Epl. 14, 1.
Villicus. *ibid.* 15. II. 2, 160.
Villis. II. S. 6, 71.
nitidis pecunia fundata. I. Epl. 15, 46.
Villula Campano ponti proxima. I. S. 5, 45.
cepiſſet vacuum tepido tecto. II. 3, 10.
Vim adhibe ſapientiæ munitæ. III. Od. 28, 4.
dignam regi lege. A. P. 382. 383.
inſani leonis ſtomacho noſtro appoſuiſſe. I. Od. 16, 15. 16.
inſitam doctrina promovet. IV. 4, 33.
temperatam dii provehunt. III. Od. 4, 66.
uxore abſtinuit. II. S. 3, 202. 203.
Vina Cæcuba ferens. 8, 15.
Camœnæ oluerunt mane. I. Epl. 19, 5.
Chia aut Lesbia. Ep. 9, 34.
diffuſa Tauro bibes. I. Epl. 5, 4.
fervida exſurdant palatum ſubtile. II. S. 8, 38.
horna dolio promens. Ep. 2, 47.
huc jube ferre. II. Od. 3, 13. 14.
illius oræ nil moror. I. Epl. 15, 16.
languidiora promere. III. Od. 21, 8.
larga nec crateræ deſunt. 18, 6. 7.
libera referre. A. P. 85.
liques. I. Od. 11, 6.
mala ne ſint. II. S. 4, 49.
Maſſica. *ibid.* 51.
meliora reddit dies. II. Epl. 1, 34.
merce Syra reparata. I. Od. 31, 12.
nardo merebere. IV. 12, 16.
preſſa Torquato Conſule. Ep. 13, 6.
Surrentina. II. S. 4, 55. 56.
poſt Vina crepat pauperiem. I. Od. 18, 5.
inter Vina mariti adulteros quærit. III. 6, 25. 26.
ad Vina lætus redit. IV. 5, 31.
Vinaria tota invertunt. II. S. 8, 39.
Vincam Fabio judice. I. 2, 134.
Vincant præcepta Pythagoram *pro* vincere poſſint. *Bentl.* II. 4, 2.
Vincas formâ Nirea. Ep. 15, 22.
Vincat Baſſum. I. Od. 36, 14.
opuſcula Parmenſis Caſſi. I. Epl. 4, 3.
tubas. I. S. 6, 44.
Vincentem populares ſtrepitus. A. P. 81. 82.
Vincentibus. I. S. 1, 115.
Vincere faſtidia varia cœna. II. 6, 85. 86.
gravitate. II. Epl. 1, 59.
mulierculam mollitie. Ep. 11, 23. 24.
Regem odio. I. S. 7, 6.

Vincet hoc ratio. I. S. 3, 115.
longe prius caput expugnare. II. 5, 73. 74.
Vinci. IV. Od. 4, 62.
Vincla gutturi tuo innectes fruſtra. Ep. 17, 72.
mercenaria excuſare. I. Epl. 7, 67.
urbi minatus. Ep. 9, 9.
Vincor ut credam miſer. Ep. 17, 27.
Vincta tibia orichalco. A. P. 202.
verbenis caſtis ara. IV. Od. 11, 6. 7.
Vincti comas fronde cœnant. II. Epl. 1, 110.
Vinctum grata compede tenet. IV. Od. 11, 23. 24.
Vinctus eas. II. S. 7, 31.
Hebrus compede nivali. I. Epl. 3, 3.
mitreris Ilerdam. 19, 13.
Vincula abrumpere. IV. Od. 7, 27. 28.
effugiet. II. S. 3, 71. 72.
incantata. I. 8, 49. 50.
terrent. II. 7, 89.
Vincunt æquora navitæ. III. Od. 24, 41.
Pythagoram. II. S. 4, 2. 3.
Vindelici. IV. Od. 4, 18. 14, 8.
Vindemiator durus. I. S. 7, 29. 30.
Vindex avaritiæ fraudis. IV. Od. 9, 37.
Vindice dignus nodus. A. P. 191.
Vindicem magnæ linguæ ſentit. IV. Od. 6, 1. 2. 3.
Vindicta ter quaterque impoſita. II. S. 7, 76. 77.
Vinea imputata floret. Ep. 16, 44.
ſummittit capreas. II. S. 4, 43.
Vineæ grandine verberatæ. III. Od. 1, 29.
Vineta mea cædam. II. Epl. 1, 220.
mera crepat. I. 7, 84.
Vini fontem cantare. II. Od. 19, 10. 11.
laudibus Homerus vinoſus arguitur. I. Epl. 19, 6.
regna ſortiere talis. I. Od. 4, 18.
ſextarius. I. S. 1, 74.
ſomnique benignus. II. 3, 3.
Vino abſtinuit. A. P. 414.
cantuque omne malum levato. Ep. 13, 17.
curas pellite. I. Od. 7, 31.
diurno. A. P. 209.
dulci mala lavere. III. Od. 12, 2.
& ira tortus. I. Epl. 18, 38.
lucernis acinaces Medus immane quantum diſcrepat. I. Od. 27, 5. 6.
explicuit frontis contractæ ſeria. II. S. 2, 125.
genium piabant. II. Epl. 1, 143.
quærit curam fallere. II. S. 7, 114.
quinquenni. 8, 47.
Vinoſa Pyrrhia. I. Epl. 13, 14.
Vinoſus. 1, 38.
Homerus. 19, 6.
Vinum diffundere. II. S. 2, 58.
ſubeſt taberna præbere. I. Epl. 14, 24.
poſt Vinum lactuca ſtomacho innatat. II. S. 4, 59. 60.
Vinxiſſe tempora populea corona. I. Od. 7, 23.
Violâ amantium pallor tinctus. III. 10, 14.
Violare Pyladen ferro. II. S. 3, 139.
Violaria. II. Od. 15, 5.
Violas imitata lana. II. Epl. 1, 207.
Violavit Ulyſſem. II. S. 3, 204.
Violens Aufidus. III. Od. 30, 10.
victor. I. Epl. 10, 37.
Violenta Lucania. II. S. 1, 38. 39.
Violenter. I. Od. 2, 14.
Violentior pars horæ natalis. II. 17, 18. 19.
Viperino nodo Biſtonidum crines coërces. 19, 19. 20.
ſanguine cautius olivum vitat. I. 8, 8. 9. 10.
Viperinus cruor. Ep. 3, 6.
Viperis atris. III. Od. 4, 17.
brevibus crines implicata. Ep. 5, 15. 16.
nec humus intumeſcit. 16, 52.
Vir bonus. I. Epl. 16, 57.
& prudens delector dici. *ibid.* 32.
& ſapiens. 7, 22.
quis eſt. 16, 40.
exierit. I. S. 2, 120.
experiens. I. Epl. 17, 42.
ita bonus es. II. S. 8, 76.
latius viro ordinat ſulcis arbuſta. III. Od. 1, 9. 10.
Macedo. 16, 14.
non alius quisquam melior. I. S. 3, 32. 33.
pellitur. II. Od. 18, 26. 28.
recurrat rure. I. S. 2, 127.
ſaucius pellice Pieria. III. Od. 10, 15.
Virent genua. Ep. 13, 4.
Virentem Helicona petant. II. Epl. 1, 218.
Virentes juxta campos eſt animus juvencæ. II. Od. 5, 5. 6.
Virenti abeſt canities. I. 9, 17.
hedera gaudet (virente. *Bentl.*) 25, 17. 18.
Virentis Chiæ. IV. 13, 6. 7.
Virentis cultor agelli. A. P. 117.
Vires anxiis mentibus reducis. III. Od. 21, 17. 18.
cupidum deficiunt. II. S. 1, 12. 13.
in aſtra deducit. IV. Od. 2, 22. 23.
Italæ crevere. 15, 13. 14.
meas quid enervet. Ep. 8, 2.
omne nefas moventes animo Dii odere. III. Od. 4, 67. 68.
recuſent ferre. II. Epl. 1, 259.
ſumere incendia neglecta ſolent. I. 18, 85.
ſupra quem ungit & veſtit gloria. *ibid.* 22.
Virgâ aureâ turbam coërces. I. Od. 10, 18. 19.
Virga horrida compulerit. 24, 16. 18.
Virgilium creditum. 3, 5. 6.
Virgine rapta arſit. II. 4, 7. 8.
tacitâ. III. 30, 9.
Virginea ſagitta domitus. 4, 72.
Virgines deſine inter ludere. 15, 4. 5.
lectas. C. S. 6.
miſeræ nuper nuptæ. II. Od. 8, 22. 23.
ſanctæ. I. 2, 27.
tepebunt. 4, 20.
Virginibus canto carmina. III. 1, 2. 4.
nitidis dare brachia ludentem. II. 13, 18. 19.
teneris. IV. 1, 26.

Virginis abditæ cuſtodem. III. Od. 16, 5. 6.
Virginum acrium prælia. I. 6, 17. 18.
culpæ levis una mors eſt. III. 27, 37. 38.
matres. 14, 9.
pœnas audiat. 11, 25. 26.
primæ. IV. 6, 31.
quæ tibi ſerviet. I. 29, 5. 6.
Virgis uri. II. S. 7, 58.
Virgo adulta ſuſpirat. III. Od. 2, 8. 9.
Attica. II. S. 8, 13.
in omne ævum nobilis. III. Od. 11, 35. 36.
matura Ionicos motus gaudet doceri. 6, 21. 22.
nemorum cuſtos. 22, 1.
ſævis belluis inimica. I. 12, 22. 23.
Viri bis quinque II. Epl. 1, 24.
graviora paſſi. I. Od. 7, 30. 31.
moventes arma. II. S. 7, 99. 100.
Viri alterius metuens caſtitas. III. Od. 24, 22. 23.
laſſi. Ep. 2, 44.
ſi quid in Flacco eſt non feret. 15, 12. 13.
Viribus aprum ſuperare. I. Epl. 18, 51.
editior cædebat. I. S. 3, 110.
parcentis. 10, 13.
primorum extremi, uſque priores extremis. II. Epl. 2, 204.
ſuis ruit Roma. Ep. 16, 2.
veſtris æquam materiam ſumite. A. P. 38. 39.
uteris. I. Epl. 13, 10.
Virides colubros. I. Od. 17, 8.
comas Nereidum. III. 28, 10.
erucas. II. S. 8, 51.
lacertæ. I. Od. 23, 6. 7.
lapillos. I. S. 2, 80.
Viridi myrto caput impedire. I. Od. 4, 9.
pampino tempora cingentem. III. 25, 20.
ſub arbuto ſtratus membra. I. 1, 21. 22.
Venafro certat bacca. II. 6, 15. 16.
Viridis Cragi. I. 21, 8.
Virile officium. A. P. 193.
Virilem vultum humi poſuiſſe. III. Od. 5, 43. 44.
Viriles partes mandentur puero. A. P. 177.
Virili veſte. I. S. 2, 16.
Virilia arma ſpecioſius qui tractet non eſt. I. Epl. 18, 52. 53.
Virilis animus. A. P. 166.
cultus. I. Od. 8, 15. 16.
Viriliter fecit. I. Epl. 17, 38.
Viris adeſt ſudor. I. Od. 15, 9.
principibus placuiſſe laus non eſt ultima. I. Epl. 17, 35.
quibus Comœdia ſcripta. I. S. 10, 16.
Romanis ſolenne opus. I. Epl. 18, 49.
Viritim tereret uſus publicus. II. 1, 92.
Viro de quoque quid dicas vide-to. I. 18, 68.
miſero peperci. III. Od. 11, 46.
ſævo nupta. 10, 2.
tempeſtiva. I. 23, 12.
vir ordinet latius ſulcis arbuſta. III. 1, 9. 10.
Virorum agreſtium. *ibid.* 21. 22.
clarorum animi apparent. II. Epl. 1, 249. 250.
Mercurialium cuſtos Faunus. II. Od. 17, 29. 30.
quindecim preces. C. S. 70.
quorum comœdia eſt priſca. I. S. 4, 2.
turpium. I. Od. 37, 9. 10.
Viros multos nullis ortos majoribus. I. S. 6, 10.
non molles. Ep. 1, 10.
Virtus Æacum divitibus Inſulis conſecrat. IV. Od. 8, 25. 26. 27.
Africano ſepulchrum condidit. Ep. 9, 25. 26.
belli domique ſpectata. II. Epl. 1, 230. 231.
cælum recludens mori immeritis. III. Od. 2, 21. 22.
Capuæ æmula. Ep. 16, 5.
Catonis priſci. III. Od. 21, 11. 12.
celata inertiæ parum diſtat. IV. 9, 29. 30.
decus, fama, divitiis parent. II. S. 3, 95. 96.
diffidens plebi. II. Od. 2, 18. 19.
errori honeſtum nomen poſuiſſet. I. S. 3, 4.
eſt magna dos parentium. III. Od. 24, 21. 22.
medium vitiorum. I. Epl. 19, 9.
vitium fugere. 1, 41.
fracta. II. Od. 7, 11.
hic quoque quædam eſt. I. S. 10, 8.
in utroque fuit ſumma. 7, 14. 15.
inane eſt nomen. I. Epl. 17, 41.
neglecta audet redire. C. S. 58. 59.
niſi cum re vilior algâ. II. S. 5. 8.
ordinis hæc erit. A. P. 42.
patrum eſt in equis. IV. Od. 4, 30. 31.
poſt nummos. I. Epl. 1, 54.
quæ ſit parvo vivere. II. S. 2, 1.
quibus eſt. Ep. 16, 39.
quid poſſit. I. Epl. 2, 17.
quo ferat. A. P. 308.
te tua vocat. II. Epl. 2, 37.
Scipiadæ. II. S. 1, 72.
ſordidæ repulſæ neſcia. III. Od. 2, 17.
tibi ingens. II. S. 7, 102. 103.
tua me tibi amicum fecit. 5, 33.
quæ expugnabis. I. 9, 54. 55.
vera. III. Od. 5, 29. I. Epl. 18, 8.
una hæc poteſt dare. I. Epl. 6, 30.
Virtute carentia tollet. II. 2, 123.
diſerti Meſſalæ abeſt. A. P. 370. 371.
extremi. II. Epl. 2, 203. 204.
functos duces canemus. IV. Od. 15, 29. 32.
hoc veluti paratum ſperavit laudi fore. II. S. 3, 98. 99.
macte eſto. I. 2, 31. 32.
mea me involvo. III. Od. 29, 55.
Neæra multum dolitura. Ep. 15, 11.
minores, plures numero. II. Epl. 1, 183.
Neronis Armenius cecidit. I. 12, 26. 27.
quam lingua Latium non potentius foret. A. P. 289. 290.
relicta parat invidiam placare. II. S. 3, 13.
ſint homines beati. II. S. 6, 74.
una putas cuncta minora. I. Epl. 12, 11.

Virtutem annis æſtimat. II. Epl. 1, 48.
incolumem odimus, ex oculis ſublatam quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
ipſam petat. I. Epl. 6, 16.
moresque Catonis repræſentet. 19, 14.
paret doctrina. 18, 100.
putas verba ut lucum ligna. 6, 31. 32.
Virtutes habeat hæc levis inſania. II. 1, 118. 119.
ipſas non invertimus. I. S. 3, 55.
tuas æternet. IV. Od. 14, 2. 3. 5.
Virtuti uni atque amicis ejus æquus. II. S. 1, 70.
Virtutibus addas quantum demas generi. I. Epl. 20, 22.
aurum vilius. 1, 52.
vult priorem eſſe. 18, 27. 28.
Virtutis amore boni peccare oderunt. 16, 52.
arduæ viam deſerit. III. Od. 24, 44.
cuſtos ſatellesque rigidus. I. Epl. 1, 17.
honos. I. S. 6, 83.
locum deſeruit. I. Epl. 16, 67.
Virum dic mihi Muſæ. A. P. 141.
dignum laude Muſa vetat mori. IV. Od. 8, 28.
fugacem mors perſequitur. III. 2, 14.
juſtum & tenacem propoſiti. 3, 1.
puellæ expertæ. 14, 10. 11.
regit conjux dotata. 24, 19.
ſumis celebrare. I. 12, 1. 2.
uxor ploret. III. 3, 67. 68.
Virus. II. Epl. 1, 158.
Vis *nomen.*
ac acer ſpiritus. I. S. 4, 46.
acrior. Ep. 7, 13.
amica Paſtoribus. 6, 6.
eſt ederæ. IV. Od. 11, 4.
& loquendi norma. A. P. 72.
expers conſili. III. Od. 4, 65.
improviſa lethi. II. 13, 19. 20.
maturior. 17, 6.
non hæc mihi. IV. 8, 9.
otium eximet. 15, 18.
quæ eſt manium Deorum. Ep. 5, 94.
Vis *verbum.*
canere. II. Epl. 2, 80.
meliori non credere. I. Epl. 1, 48.
munus complere. II. 1, 216. 217.
quantum tolle. I. 7, 16.
quid. II. S. 3, 152. 6, 29.
amplius. Ep. 17, 30.
tibi. 12, 1. I. S. 2, 69.
recte vivere. I. Epl. 6, 29.
ſi me ſanum vivere. 7, 3.
tu. I. S. 9, 69. *Bentl.* II. 6, 92.
videri. IV. Od. 13, 3.
Visne. II. S. 5, 18.
quæ Vis cupio omnia. I. 9, 5.
quid Vis faciam. II. Epl. 2, 57.
ſit quod Vis. A. P. 23.
ſi Vis accipe. I. S. 4, 14.
effugere. I. Epl. 7, 32.
me flere. A. P. 102.
potes. II. S. 6, 39.
numquid Vis. I. 9, 6.
Viſa catulis fidelibus cerva *paſſivâ ſignif. videndi.* I. Od. 1, 27.
quid tibi Chios. I. Epl. 9, 1.
non Viſa qui poteſt fingere *paſſivâ ſignif. videndi.* I. S. 4, 84.
Viſam Boſphori gementis littora. II. Od. 20, 14.
Britannos. III. 4, 33.
pharetratos Gelonos. 4, 35.
Viſcorum uterque. I. S. 10, 83.
Viſcum. 9, 22.
Viſcus. II. 8, 20.
Viſelli. I. 1, 105.
Viſendus ater Cocytus. II. Od. 14, 17. 18.
uterque. II. Epl. 2, 69.
Viſentur ſtagna. II. Od. 15, 3. 4.
Viſere facem in cineres dilapſam. IV. 13, 26. 28.
geſtiens qua parte ignes debacchentur. III. 3, 54. 55.
montes. I. 2, 8.
nihil majus urbe Roma. C. S. 11. 12.
regiam. I. Od. 37, 25.
volo quendam. I. S. 9, 17.
Viſes me pinguem. I. Epl. 4, 15.
Viſit officinas. *Bentl.* I. Od. 4, 8.
Paphon. III. 28, 14. 15.
Viſu immundo ſomnia. I. S. 5, 84.
mirabile. II. Epl. 2, 91.
Viſum lupum. I. Od. 15, 30.
Viſuros putem mea peccata. A. P. 266.
Viſus piſcis ad hamum decurrere. I. Epl. 7, 74.
Quirinus. I. S. 10, 32. 33.
ſi plus adpoſcere. II. Epl. 2, 100.
Vita bonis ducibus redit poſt mortem. IV. Od. 8, 14. 15.
hæc eſt ſolutorum ambitione. I. S. 6, 129.
ingrata ducenda eſt. Ep. 17, 63.
nil ſine labore magno dedit mortalibus. I. S. 6, 59. 60.
ſenis tabella deſcripta pateat. II. 1, 33. 34.
te ſuperſtite jucunda, ſi contra gravis eſt. Ep. 1, 5. 6.
Vitâ cœlibe nil melius. I. Epl. 1, 88.
& pectore puro. I. S. 6, 64.
hac mihi haud eſt opus. II. 6, 115. 116.
meliore quicquid paraſti. 3, 15.
regum amicos præcurrere. I. Epl. 10, 33.
Vitabis caniculæ æſtus. I. Od. 17, 17. 18.
Gnoſii calami ſpicula. 15, 17.
Vitabit cane pejus & angue chlamydem. I. Epl. 17, 30. 31.
Libitinam multa mei pars. I. Od. 30, 6. 7.
Vitæ beatæ præcepta haurire. II. S. 6, 95.
color quiſquis erit ſcribam. 1, 60.
exemplar reſpicere. A. P. 317.
hoc inter genus verſetur. I. S. 3, 60.
idonea dicere. A. P. 334.
integer. I. Od. 22, 1.
labores inſtituunt. II. S. 6, 21. 22.
mero finire. I. Od. 7, 17. 18.
munia recto more ſervet. II. Epl. 2, 131.
numeroſque modoſque ediſcere. *ibid.* 44.
ordine diſconvenit toto. I. Epl. 1, 99.
priori me redde. 7, 95.
ſollicitæ jucunda oblivia ducere. II. S. 6, 62.
ſumma brevis vetat ſpem longam inchoare. I. Od. 4, 15.

via monſtrat. A.P.404.
utile opus. I.Epl.18,49.50.
Vitale putes. II.S.7,4.
Vitalis ut ſis metuo. 60,61.
Vitam det. I. Epl. 18, 112.
domino committes. II.S.7,67.
famamque tueri. I.4,118.
fortunatam præſtantia. I. Epl. 18, 14.
in undis amittit. II.S.1,60.
ſub dio & in rebus trepidis agat. III. Od.2,5.6.
unde ſumeret inſcius. 5, 37.
Vitanda eſt Siren improba. II. S. 3,114.
Vitant vitia. I. 2, 24.
Vitantis carnem inertem. II. 4, 41.
Vitare puteum patentem. II. Epl. 2,135.
Vitas me hinnuleo ſimilis. I. Od. 23,1.
ipſum fugitivus. II.S.7,113.
Vitat balnea. A. P.298.
forum. Ep.2,7.
humum. A.P.230.
olivum viperino ſanguine cautius. I. Od.8,8. 9.10.
Vitatu quid melius. I. S. 4, 115. 116.
Vitaveris vitium. II.S.2.54.
Vitavi culpam. A.P.167.
Vite ſacra nullam arborem ſeveris prius. I. Od. 18,1.
ſub arcta bibentem. 38,7.8.
Vitellum marem cohibent callosa. II. S. 4,14.
Vitellus aliena volvens. *ibid.* 57.
Vitem ad arbores viduas ducit. IV. Od. 5,30.
quibus dedit fortuna. I. 31, 9. 10.
Vitent viri moventes arma. II. S. 7,99.100.
Vites æquora. I. Od.14,20.
Falernæ. 20,10.11.
grando contuderit. I. Epl. 8, 4. 5.
putando. IV. Od.11,30.31.
Vitet quod quiſque. II.13,13.
ſcripta tangere. I. Epl. 3, 16. 17.
ſi ſapiat. I. S. 9, 34.
Vitia dum vitant. 2, 24.
nullane habet. 3,20.
tractas. II. Od.1,2.7.
tua inquirant. I.S.3,28.
turpia. 3, 39.
Vitiata lino perdunt ſaporem. II. 4,57.
Vitiatum. 2, 91.
Vitiato cicuta melle anum tollet. 1,56.
Vitibus amicta ulmo. I.Epl. 16, 3.
Vitiis aliena opprobria abſterrent. I.S.4,128.129.
carentem (vitio *Bentl.*) III. Od.27,39.
decem inſtructior. I. Epl. 18, 25.
ex mediocribus hoc unum eſt. I.S.4,139.140.
heſternis onuſtum corpus. II. 2,77.
ignoſcas. I.4, 131.
imitabile exemplar decipit. I. Epl. 19, 17.
in amicorum acutum cernis. I.S.3, 26.
mea bona compenſet. *ibid.* 7.
mediocribus mendoſa eſt natura. 6,65. 66.
noſtris iniquum. I.Od.2,47.
parentum pugnas audiet juventus. *ibid.* 23.24.
pars hominum gaudet. II. S. 7,6.
pinguem. 2, 21.
ſine nemo naſcitur. I.3,68.
Vitio ab omni remotus. A.P. 384.
animi me putes ægrotare. II. S.3,306.307.
culpave rem non facturus ſum minorem. 6,6.7.
cum iſto fugere. II. Epl. 2, 206.
huic diverſum vitium. I.18.5.
ne ſibi quis verteret. I.S.6,85.
purum tibi eſt cor. II.3,213.
tuo rerumne labores nil putas referre. I.2,76.77.
uvam mutaverat. II.8,50.
Vitiorum medium eſt virtus. I. Epl.18,9.
numquam natura tibi olim inſeverit. I.S.3,35.36.
quæque exemplis notando. 4, 106.
Vitioſa cura. II.Od.16,21.22.
libido. I. Epl. 1,85.
Vitioſiorem progeniem daturos III. Od.6,47. 48.
Vitioſum emiſti prudens. II. Epl. 2,18.
pedes recuſant ferre. II. S.7, 108.
remigium Ulyſſi. I. Epl.6,63.
Vitioſus. I.S.4.9.
Vitis fæcunda. III. Od.23,6.
Falernæ uſus. 43.44.
Vitium adulta propagine altas populos maritat. Ep.2,9.10.
Vitium diverſum eſt huic vitio. I. Epl.18,5.
fugere eſt virtus. 1,41.
hoc quoque magnum. II.2,69.
omnibus cantoribus eſt. I.S.3,1.
immane. II. 4, 76.
ingens credidit pauperiem. 3, 91.92.
illud fruſtra vitaveris. 2,54.
iræ. I.3,76.
obvolvas decoris verbis. II. 7, 41.42.
procul chartis abſore. I.4, 102. 103.
ſi quod ſit. 3,44.
in Vitium æqua fortuna labier. II.Epl.1,94.
ducit culpæ fuga. A.P.31.
libertas excidit. *ibid.*282.
flecti cereus. *ibid.* 163.
Vitrea fama. II.S.3,222.
Vitream Circen. I. Od.17,20.
Vitreo ponto daturus nomina. IV. 2,3.4.
Vitro pellucidior arcani fides prodiga. I.Od.18,16.
ſplendidior fons. III.13,1.
Vitta ſupplici matres decoræ. 14, 7.8.9.
pro Vitula dulcem natam ſtatuis. II.S.3,199.
Vituli pede pullis ranæ preſſis. II.S.3,314.
ſanguine Deos placare. I. Od. 36,2.3.
Vitulis lecænæ. III.11,41.
cum Vitulis ludere. II. 5. 8.
Vitulus tener me ſolvet. IV.2,54.
Vivacem matrem. II.S.1,53.
Vivacior hæres. 3,132.
Vivæ lucernæ producent. III. Od. 21,23.
Vivam gallinam Falerno merſare. II.S.4,19.
magis beatus te rege. I. 3,142.

me-

melius. I. S. 4, 135.
quod ævi mihi ſupereſt. I. Epl. 18, 107. 108.
ut Vivam ſuades. I. S. 1, 101.
in Vivaria mittant. I. Epl. 1, 79.
Vivas ducere voces. *Bentl.* A. P. 318.
Vivas. II. S. 3, 152.
in amore jociſque. I. Epl. 6, 66.
memor noſtri. III. Od. 27, 14.
numerato olim an nuper quid refert. II. Epl. 2, 166.
Vivat beatus. I. 2, 10.
contentus illa. I. S. 1, 2. 3.
hunc in annum & plures. I. Od. 32, 2. 3.
ineptus. I. Ep. 17, 32.
male. I. S. 4, 109.
puris manibus. *ibid.* 68.
Vivax apium. I. Od. 36, 16.
gratia. A. P. 69.
Vive beatus. II. S. 6, 96.
memor quam brevis ævi ſis. *ibid.* 97.
vale. I. Epl. 6, 67.
valeque. II. S. 5, 110.
Vivendi hæc eſt conditio. 8, 65.
recte horam prorogat. I. Epl. 2, 41.
Viventem rure. 14, 10.
Viventes in urbe ſolos felices clamat. I. S. 1, 12.
Viventi intra fines naturæ. *ibid.* 49, 50.
nimium inſtiterat. II. 5, 88.
Vivere amem tecum. III. Od. 9, 24.
Athenis mallet. II. S. 7, 13.
bene petimus quadrigis. I. Epl. 11, 29.
bene ſolos ajo. 15, 45.
illic vellem. 11, 8.
in caupona. *ibid.* 12.
naturæ convenienter. 10, 12.
nec recte nec ſuaviter. 8, 4.
parvo. II. S. 2, 1.
poſſunt carmina. I. Epl. 19, 2.
prærupti nemoris dorſo patientem. II. S. 6, 91.
pravo naſo. A. P. 36.
ſi patriæ chari volumus. I. Epl. 3, 29.
ſi recte neſcis. II. 2, 213.
ſi vis me ſanum & recte valentem. I. 7. 3.
Viverem eo contentus. I. S. 4, 108.
Viveret ſi pater. I. S. 4, 53.
ſi quis te avarior in terris. II. Epl. 2, 157.
Vives lætus tua ſorte. I. 10, 44.
rectius. II. Od. 10, 1.
Vivet extento ævo. 2, 5.
uter ſine gnatis locuples. II. S. 5, 28.
Vividus impetus demiſit hoſtem in ovilia. IV. Od. 4, 9. 10.
Vivimus non iſto modo. I. S. 9, 48. 49.
Vivis recte. I. Epl. 16, 17.
urtica abſtemius. 12, 7. 8.
Vivit bene. 6, 56.
incolumis in urbe. I. S. 4, 98.
metuens. I. Epl. 16, 66.
parcius. I. S. 3, 49.
probus nobiſcum. *ibid.* 56. 57.
ſiliquis & ſecundo pane. II. Epl. 1, 123.
Vivite fortes. II. S. 2. 135.
Vivitis ubicunque locorum. I. Epl. 3, 34. 35.
Vivitur bene parvo. II. Od. 16, 13.
non illic, quo tu rere modo. *Bentl.* I. S. 9, 48.
Vivo ceſpite. III. Od. 8, 3. 4.
me hæres hoc auferet. II. S. 3, 151. 152.
Vivo amicis charus. I. 6, 70.
commodius. *ibid.* 110. 111.
& regno. I. Epl. 10, 8.
Vivorum unus. I. S. 10, 42.
Vivos ungues roderet. *ibid.* 71.
Vivum ceſpitem. I. Od. 19, 13.
puerum alvo extrahat. A. P. 340.
Vivunt calores IV. Od. 9, 11.
melius Scythæ. III. 24, 9. 11.
quot capitum millia. II. S. 1, 27. 28.
terreſtria ſortita animas mortales. 6, 93. 94.
Vix. I. Od. 14, 7. 27, 23. 37, 13. I. S. 2, 19. 5, 23. 9, 52. II. 2, 23. 7, 12. 8, 64.
Vixere multi fortes. IV. Od. 9, 25. 26.
Vixeris mœſtus omni tempore. II. 3, 5.
Vixi cui licet dixiſſe. III. 29, 42. 43.
cum quibus. I. S. 4, 81.
idoneus puellis. III. Od. 26, 1.
Vixiſſe cum magnis. II. S. 1, 76.
miſerum fabula inducit. I. 2, 21. 22.
probos. 6, 11.
ſe beatum dicat. 1, 117. 118.
Vixiſſet immundus canis vel ſuluto amica. I. Epl. 2, 26.
Vixit. II. S. 3, 91.
inæqualis. 7, 10.
nec male. I. Epl. 17, 10.
turpis maritus. III. Od. 5, 6.
Ulcera incurata ſtultorum malus pudor celat. I. Epl. 16, 24.
Ulceret jecur tuum ancilla. 18, 72.
lumbos onere mantica. I. S. 6, 106.
Ulceroſum jecur. I. Od. 25, 15.
Ulla ancilla. I. Epl. 18, 72.
arbor. II. Od. 14, 24.
domus. I. S. 9, 49.
fuga. II. 6, 94. 95.
pœna. II. Od. 8. 1. 2.
Ullam fraudem. II. Epl. 1, 122.
Ulli muſæ deditus. II. S. 3, 105.
Ullius arcanum ſcrutabens. I. Epl. 18, 37.
Ullum. I. Od. 24, 8.
Ulmo amicta vitibus. I. Epl. 16, 3.
ſumma genus piſcium hæſit. I. Od. 2, 9.
Ulmos evincet platanus cœlebs. II. 15, 4. 5.
præparat. I. Epl. 7, 84.
Ulnarum. Ep. 4, 8.
Ulta pellicem. Ep. 3, 13. 5, 63.
regum libidines. IV. Od. 12, 8.
Ulti fugimus. II. S. 8, 93.
Ultima Africa. II. Od. 18, 4. 5.
Heſperia. I. 36, 4.
laus non eſt. I. Epl. 17. 35.
linea rerum mors. 16, 79.
mors divideret. I. S. 7, 13.
præponens primis. 4, 59.
Ultimæ cauſæ ſtetere altis urbibus. I. Od. 16, 18. 19.
Ultimam hiemem Jupiter tribuit. 11, 4.
Ultimas in oras extendat nomen III. 3, 45. 46.
Ultimi Geloni. II. 20, 18. 19.
Ultimos orbis Britannos. I. 35, 29. 30.
Ultimum ad ſinum Occidentis. Ep. 1, 13.
Ultor Cæſaris vocari patiens. I. Od. 2, 44.
ſcriptorum nobilium. I. Epl. 19, 39.

Ultorem se jactat. I. Od. 2, 17. 18.
Ultra citraque. I. S. 1, 107.
fas trepidat. III. Od. 29, 31. 32.
limites salis. II. 18, 24. 25. 26.
neque timet cœca fata. 13, 15.
nihil. I. 28, 12.
nil quæro. II. S. 3, 188.
non datur prodire. I. Epl. 1, 32.
nullum verbum. A. P. 443.
quam licet sperare. IV. Od. 11, 29. 30.
satis est. I. Epl. 6, 16.
quid tendis. II. Od. 18, 32.
quod est curare oderit. 16, 25. 26.
terminum vagor curis expeditus. I, 22, 10. 11.
Ultro accedam. II. S. 3, 262. 263.
arcessas. II. Epl. 1, 227. 228.
defer si quid petet. I. 12, 22. 23.
delatis capsis. I. S. 4, 21. 22.
discedet. 7, 17.
haut petet. 1, 39.
improbus. 5, 28.
insectere. 7, 40. 41.
laudant. II. Epl. 2, 107. 108.
non sileas. II. S. 5, 90. 91.
portare. I. 5, 89. 90.
sectamur. IV. Od. 4, 51.
trade. II. S. 5, 75. 76.
Ultus sit. I. 7, 2.
Ulubris. I. Epl. 11, 30.
Ulvis Laurens malus est. II. S. 4, 42.
Ululantem Canidiam cum Sagana. I. 8, 24. 25.
Ulyssei cohors laboriosa. Ep. 16, 60.
duplicis cursus per mare. I. Od. 6, 7.
Ithacensis vitiosum remigium. I. Epl. 6, 63.
patientis proles Telemachus. 7, 40.
remiges laborioſi. Ep. 17, 16.
Ulyssem inclytum. II. S. 3, 197.
ipsum violavit. *ibid.* 204.
virtus nobis utile exemplar proposuit. I. Epl. 2, 17. 18.
Ulysses quartæ sit partis. II. S. 5, 100.
Umber aper. 4, 40.
ad Umbilicum jambos adducere. Ep. 14, 7. 8.
Umbra densa Tyburis. I. Od. 7, 21.
& pulvis sumus. IV. 7, 16.
multa juvet dominum. I. Epl. 16, 10.
vacua tonsoris. 7, 50.
vultus unguibus petam. Ep. 5, 93.
sub Umbra lusimus. I. Od. 32, 1. 2.
pocula duces. 17, 21. 22.
Umbrâ & somno gaudentis Bacchi cliens. II. Epl. 2, 78.
Umbræ loquentes alterna. I. S. 8, 40. 41.
mirantur dicere. II. Od. 13, 30.
Umbram hospitalem. 3, 10.
ad Umbram ab ortu lucis. II. Epl. 2, 185.
Umbras Mæcenas secum adduxerat *pro* convivas non vocatos. II. S. 8, 22.
montium sol mutaret. III. Od. 6, 41. 42.
pastor terris quærit inducere. I. S. 5, 9. 10.
quærit pastor cum grege. III. Od. 29, 21. 22.
regere. *Bentl.* 4, 46.
Umbreni sub nomine. II. S. 2, 133.
Umbris pluribus locus est *pro* convivis non vocatis. I. Epl. 5, 28.
Umbrosam ripam. III. Od. 1, 23.
Umbrosis in lucis Fauno immolare. I. 4, 11.
oris Heliconis. I. Od. 12, 5.
Una de pluribus spinis. II. Epl. 2, 212.
ex Attalicis urbibus. I. 11, 5.
libra farris. I. S. 5, 68. 69.
mors est levis. III. Od. 27, 37.
navis vix ab ignibus sospes. I. 37, 13.
nox omnes manet. 28, 15.
res. I. Epl. 6, 1.
virgo. III. Od. 11, 33. 35.
virtus. I. Epl. 6, 30.
Unà animum quoque prægravat. II. S. 2, 78.
cœnantibus. 8, 18.
cum damno ferunt dedecus. 2, 96.
cum scriptore. II. Epl. 1, 267. 268.
domos volventes. III. Od. 29. 37. 38.
luserat. II. S. 6, 48.
mecum. 3, 198.
Unâ in re curam consumere. 4, 48.
multum dissimiles. I. Epl. 10, 2. 3.
virtute minora putas cuncta *pro* solâ. 12, 11.
Unam rem. A. P. 29.
Uncia redit. *ibid.* 329.
si remota est de quincunce. *ibid.* 327. 328.
Uncta arma cruoribus. II. Od. 1, 4. 5.
ova turpis ranæ sanguine. Ep. 5, 19.
popina. I. Epl. 14, 21.
Unctam aquam convivis præbebit. II. S. 2, 68. 69.
Uncti nardo potamus. II. Od. 11, 16. 17.
Tiberim ter transnanto. II. S. 1, 7 8.
Unctis Achivis doctius luctamur. II. Epl. 1, 33.
capillis puer statuetur ad cyathum. I. Od. 29, 7. 8.
cubilibus indormire. Ep. 5, 69.
manibus tractavit calicem. II. S. 4, 78. 79.
manibus tremor incidat. I. Epl. 16, 23.
Unctius ubi quid contigit. 15, 44.
Uncto a corio nunquam absterrebitur ut canis. II. S. 4, 83.
Unctos humeros in undis lavit. III. Od. 12, 9.
Unctum oleo cadaver. II. S. 5, 85. 86.
qui recte ponere possit. A. P. 422.
ad Unctum siccus accedes. I. Epl. 17, 12.
Unctus Ilerdam mitteris. 20, 13.
Uncus severus abest. I. Od. 35, 19. 20.
Unda Maura æstuat. II. 6, 3. 4.
minax ponto recumbit. I. 12, 31. 32.
te tulit æstuosis fretis in bellum resorbens. II. 7, 15. 16.
Undâ cohibebor Stygia. 20, 8.
gelida perluor. I. Epl. 15, 4.
Sicula. III. Od. 4, 28.
tristi compescit Tityon. II. 14, 8. 9.
undam supervenit. II. Epl. 2, 176.

Undæ Heſperiæ Tyrannus Capricornus. II. Od. 17, 19. 20.
Undam unda ſupervenit. II. Epl. 2, 176.
Undas indomitas Auſter exercet. IV. Od. 14, 20. 21.
per Siculas equitavit Eurus. 4, 43. 44.
præter Undas & aſtra nihil vidit. III. 27, 31. 32.
per Undas Notus quocunque vocabit ire. Ep. 16, 21. 22.
Unde. I. Od. 12, 7. II. 6, 9. 12, 7. III. 11, 38. IV. 4, 19. I. S. 1, 108. II. 2, 31.
Unde *relat. poſit.* I. Od. 12, 17. Ep. 11, 25. I. S. 2, 58. 6, 12. II. 3, 17. 33. 7, 11. II. Epl. 1, 133. 2, 49. A. P. 135. 252.
Unde *pro* a quo. II. S. 3, 238.
pro ex qua re. I. 2, 78.
pro ex quibus. III. Od. 13, 15.
pro ex quo loco. Ep. 13, 22.
Unde *interrogandi.* I. Od. 35, 36. III. 27, 37. I. S. 4, 79. 9, 62. II. 1, 52. 2, 18. 3, 17. 4, 1. 5, 102. 7, 116.
domo. I. Epl. 7, 53.
unde extricat nummos. I. S. 3, 88.
Undenos quater Decembres impleviſſe. I. Epl. 20, 27.
Undeoctoginta annos natus. II. S. 3, 117. 118.
Undique amens dicatur. *ibid.* 107. 108.
aufers. *ibid.* 127. 128.
coemptos libros. I. Od. 29, 13. 14.
collatis membris. A. P. 3.
concurſus. I. S. 9, 78.
congeſtis ſaccis. 1, 70.
deſectam particulam. I. Od. 16, 14. 15.
frondi decerptæ. 7, 7.
odor creſcit. Ep. 12, 7. 8.
reſonat domus. I. S. 2, 128. 129.
ſibi riſus quærit. I. Epl. 7, 79.
tutus. II. S. 1, 20.
viſentur. II. Od. 15, 2. 3.
Undis adverſis rerum immerſabilis. I. Epl. 2, 22.
civilibus merſor. 1, 16.
in mediis mercator hiemet. 16, 71.
in Tiberinis humeros lavit. III. Od. 12, 9.
retortis Tiberim ire vidimus. I. 2, 13. 14. 15.
Ungere caules oleo meliore. II. S. 3, 125.
Ungi. II. Epl. 2, 183.
Ungit ſupra vites gloria. I. 18, 22.
Ungor olivo. I. S. 6, 123.
Ungues exprimet. A. P. 32. 33.
non curat ponere. *ibid.* 297.
proprios cultello purgantem. I. Epl. 7, 51.
vivos roderet. I. S. 10, 71.
Unguem ad perfectum non caſtigavit. A. P. 294.
ob prave ſectum ſtomacheris. I. Epl. 1, 104.
ad Unguem factus homo. I. S. 5, 32. 33.
Unguenta de capacibus conchis funde. II. Od. 7, 22. 23.
huc jube ferre. 3, 13. 14.
Unguentarius. II. S. 3, 228.
Unguentum craſſum. A. P. 375.
pete. III. Od. 14, 17.
Ungui acuto ne ſecer. I. Epl. 19, 46.
de tenero meditatur. III. Od. 6, 24.
uno turpior fieres. II. 8, 3. 4.
Unguibus curvis petam vultus. Ep. 5, 93.
leonis retorſiſti Rhœtum. II. Od. 19, 23. 24.
pugnabant. I. S. 3, 101. 102.
ſectis. I. Od. 6, 18.
terram ſcalpere. I. S. 8, 26. 27.
Ungula rapit currus miſſos carceribus. 1, 114.
ſonante verberabit urbem. Ep. 18, 12.
Uni diadema deferens. II. Od. 2, 21. 22.
formæ caput reddetur. A. P. 8. 9.
mihi commodus. I. Epl. 9, 9.
ſerviet. II. Od. 2, 12.
tibi res ſemper recte erunt. II. S. 2, 106.
virtuti æquus. 1, 70.
Unicuique eſt ſuus locus. I. 9, 51. 52.
Unice ſecurus. I. Od. 26, 5. 6.
Unicis Sabinis. II. 18, 14.
Unico marito gaudens mulier. III. Od. 14, 5.
Unius anni conſul. IV. 9, 39.
aſſis pretio licuiſſe. I. S. 6, 13. 14.
Uno contenta. Ep. 14, 15. 16.
gradu ſedet poſt me. I. S. 6, 40.
hoc nomine deceptus. 2, 64. 65.
ſe amplectitur. *ibid.* 53.
Jove minor. I. Epl. 1, 106.
me. I. S. 6, 40.
menſe vel anno. II. Epl. 1, 44.
pede. I. S. 4, 10.
quadrante. II. 3, 93.
ſene. 5, 81. 82.
ſtudio ſcribendi calet *pro* ſolo. II. Epl. 1, 108. 109.
te quis avarior. 2, 157.
ungui. II. Od. 8, 3. 4.
vultu. 11, 10. 11.
in Uno juſtus tuus populus. II. Epl. 1, 18.
laborantes. I. Od. 17, 19.
Unquam. II. 8, 2. 17, 15. Ep. 3, 15. 19. 7, 12. I. S. 1, 97. 6, 14. 99. 2, 57. 3, 18. 9, 50. 10, 18. II. 7, 77. II. Epl. 2, 53. A. P. 246.
Unum ex judicibus. I. S. 4, 123.
ex vitiis. *ibid.* 140.
genus. II. 3, 53. 301.
hoc ſtudet. II. Epl. 1, 120.
iter. I. S. 5, 5. 6.
opus. I. Od. 7, 5. Ep. 12, 15. 16.
quoddam magnum. II. S. 3, 282. 283.
ſit. A. P. 23.
Unum de modiis mille. I. Epl. 16, 55.
me morti ſurpite. II. S. 3, 283.
mortalem. 6, 57. 58.
pilum demo. II. Epl. 1, 46.
verſum. *ibid.* 221. 222.
in me Unum truces, *pro* ſolum Ep. 5, 4.
Unumquodque caput. II. Epl. 1, 188. 189.
Unumquemque. A. P. 290. 291.
Unus è multis. I. Epl. 6, 60.
effugit. II. S. 3, 315.
& alter. I. 6, 101. 102. II. 5, 24.
& idem. II. Epl. 2, 200.
Faber. *Bentl.* A. P. 32.
multorum. I. S. 9, 71. 72.
noram cum lucro domus mercarier. II. 3, 24. 25.

odoror. Ep. 12, 4.
profilit. I. S. 5, 21.
regit æquo imperio. III. Od. 4, 48.
Septimius intelligit. I. Epl. 9, 1.
vivorum. I. S. 10, 42.
utrisque error. II. 3, 50. 51.
Unxere Hectorem matres Iliæ. Ep. 17, 11. 12.
Vocabit quocunque Notus. 16, 21. 22.
Vocabula cognata rebus imponens. II. S. 3, 280.
quæ nunc in honore sunt cadent. A. P. 70. 71.
specioſa rerum in lucem proferet. II. Epl. 2, 116.
Vocalem Orphea ſilvæ inſecutæ. I. Od. 12, 7. 8.
Vocalis ante vocalem non eliſa. Et Eſquilinæ alites. Ep. 5, 100.
Vocamus aſtutum. I. S. 3, 62.
Vocando furiam maledicit. II. 3, 140. 141.
Vocanti mihi. I. Od. 32, 15. 16.
te ſæpe. III. 7, 31.
Vocantis te Glyceræ. I. 30, 2. 3.
Vocares ad hæc dona Muſarum. II. Epl. 1, 243.
me miſerum. I. 7, 92.
Vocari probas Lucina. C. S. 15.
ſapiens emendatusque pateris. I. Epl. 16, 30.
ultor Cæſaris patiens. I. Od. 2, 43. 44.
Vocas quæ tu pulchra, odit. I. Epl. 14, 20. 21.
quem Vocas. II. Od. 20, 6.
Vocat amœna. I. Epl. 14, 20.
clamor. III. Od. 24, 46.
Hecaten. I. S. 8, 33.
inſtitor. III. Od. 6, 30. 31.
precibus, votis, omnibusque. IV. 5, 13.
quo te virtus tua. II. Epl. 2, 37.
rurſus. II. S. 7, 91.
ſponſum. II. Epl. 2, 67.
Vocat me ultro. *Bentl.* II. S. 3, 262.
Vocat ſuum uſque. II. Epl. 2, 170.
Vocata affuit partubus. Ep. 5, 5. 6.
mens tua redibit vocibus Marſis. *ibid.* 75. 76.
ter audis. III. Od. 22, 3.
uxor. II. S. 3, 238.
Vocatis natis. II. S. 3, 170.
Vocatur Jambus. A. P. 250.
Vocatus atque non vocatus levare audit. II. Od. 18, 40.
nuſquam es. II. S. 7, 29.
Vocaveris. IV. Od. 9, 45.
Voce acuta melos dic. III. 4, 1. 2. 3.
amanda reddas modos. IV. 11, 34. 35.
correptus magiſtri. II. S. 3, 257.
formaſti hominum cultus. I. Od. 10, 2. 3.
magna compellans. I. S. 7, 30. 31.
exclamat. 9, 75. 76.
minaci terret puerum. I. Od. 10, 10. 11.
paternâ ad rectum fingeris. A. P. 366. 367.
ſummâ reſonans. I. S. 3, 7. 8.
tali me vetuit. 10, 32.
Theſſala lunam cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
timenda nemus compleſti. 6, 9.
Vocem liquidam. I. Od. 24, 3. 4.
tollit. A. P. 93.
Voces evaluerunt ſonum pervincere. II. Epl. 1, 200. 201.
fidibus ſeveris crevere. A. P. 216.
furiarum horruerim. I. S. 8, 45.
jam ſcit reddere. A. P. 158.
iterant. I. Epl. 18, 12.
populi contemnere. I. S. 1, 65.
quibus verba notarent. 3, 103.
Sirenum noſti. I. Epl. 2, 23.
ſunt quibus dolorem lenire poſſis. 1, 34. 35.
ſurdior ſcopulis Icari audit. III. Od. 7, 21. 22.
veras ducere. A. P. 318.
Voces rarius uſurpatæ.
æternet. IV. Od. 14, 5.
ampliet. I. S. 4, 32.
annellis. II. 7, 9.
cerebroſus. I. 5, 21.
clarabit. IV. Od. 4, 3.
denormat. II. S. 6, 9.
elutius. 4, 16.
exſurdant. 9, 38.
figurat. II. Epl. 1, 126.
fortunaverit. I. 11, 22.
glaciet. III. Od. 10, 7.
hillis. II. S. 4, 60.
illutos. II. S. 8, 52.
inaudax. III. Od. 20, 3.
incogitat. II. Epl. 1, 122.
inimicat. IV. Od. 15, 20.
juvenentur. A. P. 244.
maritat. Ep. 2, 9.
oblimare. I. S. 2, 62.
oblimat. I. Epl. 19, 30.
opulenter. 16, 1.
pauperet. II. S. 5, 36.
piabant. II. Epl. 1, 143.
porrigine. II. S. 3, 126.
præcanum. I. Epl. 20, 24.
rotundentur. 6, 34.
ruſticius. I. S. 3, 31.
ſcurrantis. I. Epl. 18, 20.
ſcurror. 17, 19.
tranquillet. 18, 102.
viduantur. II. Od. 9, 8.
Voces Deos malo preſſa. I. 14, 10.
Vocet in jus. II. S. 5, 29.
me ultro. 3, 262.
quem Divum populus. I. Od. 2, 23.
Voci concluſus locus reſonat. I. S. 4, 76.
Vocibus falſis populum uti deceret. II. Od. 2, 19. 20.
Marſis vocata. Ep. 5, 75. 76.
meis lunam poſſum cœlo diripere. 17, 78. 79.
ſacris parce. 17, 6.
tuis victus. IV. Od. 6, 21. 22.
Vocis accedet bona pars. 2, 46.
Volam ſcire. II. Epl. 2, 193.
ſimulatque. I. 16, 78.
Volanerius ſcurra. II. S. 7, 15.
Volantes curas circum laqueata tecta. II. Od. 16, 11. 12.
Volantem ab Italia. I. Od. 37, 16.
Volat quem circum locus & cupido. 2, 34.
verbum irrevocabile. I. Epl. 18, 71.
Volate præter Hetruſca littora. Ep. 15, 40.
Volebat nocere. I. Epl. 18, 31.
Volens mihi lauro comam cinge. III. Od. 30, 16.
Volent quocunque auditoris animum agunto. A. P. 100.
Volente Circe. Ep. 17, 17.
Volentem loqui prælia. IV. Od. 15, 1.

Voles cui quid donare. A. P. 426.
deſilire turribus. Ep. 17, 70.
lyra ſonari. *ibid.* 39. 40.
ridere. I. Epl. 4, 16.
te tractare. 17, 12.
Volet corpus recreare. II. S. 2, 84.
cui. I. Epl. 6, 54.
eſſe infectum. 2, 60.
mollius tractari ætas. II. S. 2, 85.
quemcunque modum. I. Od. 16, 2.
quicquid. II. S. 3, 98.
quodcunque. A. P. 339.
rabiem civicam tollere. III. Od. 14, 26.
venari. I. Epl. 18, 40.
videri ſub luce. A. P. 363.
vivere in caupona. I. Epl. 11, 12.
cum Volet. II. S. 3, 73.
ſi Volet. I. 3, 72. I. Epl. 16, 33. A. P. 71.
Volgûs error. *Bentl.* II. S. 3, 62.
Volitant navitæ per mare pacatum. IV. Od. 5, 19.
Volo quendam viſere. I. S. 9, 17.
Volubiles aquas. IV. Od. 1, 40.
Volubilis amnis labetur. I. Epl. 2, 42. 43.
Volucrem currum. I. Od. 34, 8.
ſequor. IV. 1, 38.
Volucres importunas terret. I. S. 8, 6. 7.
Volucris fati alas tardavit. II. Od. 17, 24. 25.
Volucris dies. III. Od. 28, 6. IV. 13, 16.
Volvens aliena vitellus. II. S. 4, 57.
Volventes pecus & domos una. III. Od. 29, 37. 38.
Voluere ſic Dii. I. 12, 31.
Volvere menſes. IV. 6, 40.
vertices. II. 9, 22.
Voluerunt ita majores. II. S. 7, 5.
Volui hoc. 3, 88.
quid. I. Epl. 20, 7.
Voluit me dicere. II. Od. 12, 14.
ſaxo inſculpere patrimonî ſummam. II. S. 3, 90. 91.
Volvitur Aufidus tauriformis. IV. Od. 14, 25.
Volumina annoſa vatum. II. Epl. 1, 26.
ſignata Vinni. I. 13, 2.
Volumus patriæ chari vivere. 3, 29.
Volunt Dii ſi quid ævi ſupereſſe. 18, 108.
Poëtae prodeſſe. A. P. 333.
Voluntas ceſſat. I. Od. 27, 13.
Voluptas ab aure omnis migravit. II. Epl. 1, 187.
dolore empta nocet. I. 2, 55.
extorta. II. 2, 139.
interdicta. I. 6, 64.
multo dolore corrupta. I. S. 2, 39.
non ſumma in caro nidore. II. 2, 19. 20.
Voluptates ſperne. I. Epl. 2, 55.
Voluptatis cauſa ficta. A. P. 338.
Vomere feſſis tauris. III. Od. 13, 11.
incultæ ſilvæ pacantur. I. Epl. 2, 45.
Vomerem inverſum collo trahentes boves. Ep. 2, 63. 64.
Voranus fur. I. S. 8, 39.
Vortices volvere. II. Od. 9, 22.
Vos. I. 21, 5. 9. III. 4, 29. 37. 41. Ep. 5, 89. 97. C. S. 25. 49. I. S. 1, 17. 18. 10, 86. II. 2, 50. 3, 81. 174. 179. I. Epl. 3, 3. 10, 9. 15, 45. A. P. 268. 272.
Vos quid facere oportet. *Bentl.* I. S. 6, 18.
omiſſum. A. P. 347.
Vos o. III. Od. 14, 10. II. S. 2, 127. 128. A. P. 291.
plaudite. A. P. 155.
quibus. Ep. 17, 39.
at Vos. II. S. 2, 40.
Vota ad exitus bonos ducit. IV. Od. 8, 35.
in mea juveneſcit vitulus. 2, 54. 55.
mea Dii audivere. 13, 1.
Parthorum. Ep. 7, 9.
Voti compos ſententia. A. P. 76.
Votis amicas aures applicet. C. S. 71. 72.
aurem præbeat. I. S. 1, 22.
caput perfidum obligaſti. II. Od. 8, 5. 6.
omnibuſque vocat. IV. 5, 13.
paciſci. III. 29, 59.
tardiora fata te manent. Ep. 17, 62.
in Votis hoc erat. II. S. 6, 1.
ſine Votis. 6, 59.
Votiva juvenca. I. Epl. 3, 36.
tabella. II. S. 1, 33.
tabula. I. Od. 5, 13. 14.
Votivam ædem. II. 17, 31.
Voto finem certum pete. I. Epl. 2, 56.
ruis in numerum horum. 14, 41.
ex Voto catenam Laribus donaſſet. I. S. 5, 66.
in Votum venit. I. Epl. 11, 5.
Voveat quid nutricula alumno majus. 4, 8.
Voveram epulas dulces. III. Od. 8, 6.
Vox & ratio mea iſtis longe diſcrepat. I. S. 6, 92. 93.
miſſa neſcit reverti. A. P. 390.
Urantur glebis ſemina. Ep. 16, 55.
Urbana diaria rodere. I. Epl. 14, 40.
Urbanæ ad frontis deſcendi præmia. 9, 11.
Urbani. I. S. 10, 13.
Urbano confuſus ruſticus. A. P. 213.
Urbanum murem ruſticus fertur cavo accepiſſe. II. S. 6, 80. 81.
Urbanus *ſc.* mus. *ibid.* 90.
& comis. I. 4, 90.
haberi cœpit. I. Epl. 15, 27.
ſtudet haberi. 19. 16.
Urbe cantabitur tota. II. S. 1, 46.
Mamurrarum. I. 5, 37.
piſcibus petitis. II. 2, 120.
Roma incolumi. III. Od. 5, 12.
nihil majus. C. S. 11. 12.
ex Urbe me in arcem removi. II. S. 6, 16.
in Urbe dicis beatum. I. Epl. 14, 10.
viventes felices clamat. I. S. 1, 12.
vivit. 4, 98.
ſuper Urbe curas civiles mitte. III. Od. 8, 17.
Urbem abſentem ruſticus laudas. II. S. 7, 28.
eques verberabit ſonante ungula. Ep. 16, 11. 12.
feris ſilvis præponere. II. S. 6, 92.

latior murus amplecti cœpit. A.P.208.209.
laudaret. I. S.9, 12.
mutare jussa. C.S.39.
nomine meo impleris. Ep. 17, 59.
nunc optas villicus. I. Epl. 14, 15.
occupatam seditionibus delevit. III. Od.6.13.14.
Palladis carmine celebrare. I. 7, 5.6.
sale multo defricuit. I.S. 10, 3.4.
sibi curæ fore promittit. 6, 34. 35.
terruit. I. Od.2, 4.
in Urbem currere. I.S.8, 47.
rure extractus. 1, 11.
per Urbem fabula quanta fui. Ep. 11, 7.8.
Urbes ad Ausonias. IV. Od.4, 56.
fugit scriptorum chorus. II. Epl.2, 77.
imperio æquo regit. III. Od. 4, 46.48.
miseras ira inimicat. IV. 15, 20.
multorum inspexit providus. I. Epl.2, 19.20.
per Italas. IV. Od.4, 42.
relinquam. II. 20, 5.
te metuunt. I. 35, 10. 12.
vicinas alit. A.P.66.
vidit. *ibid.* 142.
victas loqui. IV. Od.15, 1.2.
Urbi consulit. I. Epl.16, 28.
minatus vincula. Ep.9, 9.
sollicitus times. III. Od.29, 26.
utilis. II. Epl.1, 124.
Urbibus altis. I. Od.16, 18.
centum nobilem. Ep.9, 29.
ex Attalicis una. I. Epl.11, 5.
Urbis amatorem Fuscum. 10, 1.
desiderium incutiunt. 14, 22.
mœnia subrepere. II.S. 6, 99. 100.
primis placuisse. I. Epl.20, 23.
publicum ludum concines. IV. Od.2, 41.
in mediis Urbis fluctibus & tempestatibus. II. Epl.2, 85.
Urbium pater statuis subscribi quæret. III. Od.24, 27.28.
portas vir Macedo diffidit.16, 13. 14.
principis Romæ. IV. 2, 13.
Urbs hæc sua periret dextera. Ep. 7, 9. 10.
Urceus exit. A.P.22.
Urenda filix agris innascitur. I. S. 3. 37.
Urendos ventres lamna candente. I. Epl.15, 36.37.
Urens flamma. Ep.17, 33.
Urente camino cum foliis ramos. I.S.5, 81.
Urere. Ep.11, 4. I.S.9, 66.
Ureret arces Carthaginis. Ep. 7, 5. 6.
pueros flammis. IV. Od. 6, 18. 19.
Ureris loris. I. Epl.16, 47.
miser. Ep.14, 13.
Uret Achaicus ignis domos Iliacas. I. Od.15, 35.36.
calceus si minor erit pede. I. Epl.10, 43.
si forte sarcina gravis meæ chartæ. 13, 6.
Urge. II.S. 5, 97. 6, 24.
Urgendo altum. II. Od. 10, 1.2.
Urgent te. I. 15, 23.
Urgentur longa nocte. IV.9, 27. 28.
Urgere cululis. A.P. 434.
pisces angusto catino. II. S. 4, 77.
Urgeris turba te circumstante. I. 3, 135.
Urges arva ligonibus non tacta. I. Epl.14, 26.27.
maris summovere littora *pro* conaris. II. Od.18, 20.21.
Mysten ademptum modis flebilibus. 9, 9. 10.
Urget absens pater. III.27, 57.
diem nox & dies noctem. Ep. 17, 25.
dominus non lenis mentem. II. S. 7, 93.
hac lupus, hac angit canis. 2, 64.
improbus iratis precibus. 6, 29. 30.
me res nulla. II. Epl.2, 12.
medicum lethargicus. II. S. 3, 30.
propositum. 7, 6.7.
quem morbus regius. A.P. 453.
quis te. I. Od. 5, 1.2.
Quintilium sopor perpetuus. 24, 5.6.
quod malus Jupiter latus mundi. I. Od.22, 19.20.
sedulitas stulte quem diligit. II. Epl. 1, 260.
tanto acrius quanto perditior quisque est. I.S.2, 15.
te pudor malus. II. 3, 39.
Urgetur minimis. I. 3, 69.
Uri ignibus. III. Od.7, 11.
virgis. II. S.7, 58.
Urimur. I. Od.6, 19.
Urit me nitor Glyceræ. 19, 5.
protervitas grata. *ibid.* 7.
sitis fauces. I.S.2, 114.
suo fulgore. II. Epl.1, 13.
utrumque ira communiter. I. 2, 13.
Vulcanus Cyclopum officinas. I. Od. 4, 7.8.
Urna capax omne nomen movet. III.1, 16.
divina mota anus quid puero cecinit. I.S.9, 30.
omnium versatur. II. Od. 3, 25. 26.
sicca paululum stetit. III. 11, 22. 23.
vel cyatho non amplius. I. S. 1, 54.
Urnâ aquæ non ditior. 5, 91.
Urnam argenti. II.6, 10.
minitatus. 1, 47.
Uror. I. Od. 13, 9.
Ursis tribus quod satis esset. I. Epl.15, 35.
ab Ursis tuto corpore dormirem. III. Od.4, 17.18.
Ursum poscunt. II. Epl.1, 185.186.
Ursus velut. A. P. 472.
vespertinus circumgemit ovile. Ep. 16, 51.
Urtica vivis abstemius. I. Epl. 12, 7.8.
Usitata pennâ non ferar. II. Od. 20, 1.2.
Usitatis potionibus. Ep. 5, 75.
Usquam. II. Od.13, 9. I.S.1, 37. II. 1, 31. 7, 30. I. Epl.7, 25. II. 1, 265.
Usque *pro* assidue *seu* jugiter. I. Od. 17, 4. III. 30, 7. Ep.16. 44. I. S. 4, 20. 9, 15.19. II. 1, 76. 7, 30. II. Epl. 2, 170. A.P.154.354.
pro semper. II. Od.9, 4. I. Epl. 10, 24. II.2, 204.

Uſque *continuationem ſignificans.* II. Od. 18, 23. Ep. 1, 13. I. S. 5, 82.
ad mala ab ovo citaret. I. S. 3, 6. 7.
obſcœnum inguen. 2, 26.
ſuperque pœnas dedit *pro* ſatis. 2, 65.
Tarentum. 6, 105.
ad Uſque ſupremum tempus. 1, 97. 98.
Uſticæ cubantis ſaxa. I. Od. 17, 11.
Uſtis navibus dux Neptunus fugit. Ep. 9, 7. 8.
Uſto ab Ilio iram vertit Pallas. 10, 13.
Uſu temperato ſplendeat. II. Od. 2, 3. 4.
Uſum lignorum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
quem nummus præbeat. I. S. 1, 73.
Uſum Oſellum integris opibus non latius, quam nunc acciſis. II. S. 2, 112. 113.
in Uſum brevis ævi pauca poſcentis trepides. II. Od. 11, 4. 5.
lætitiæ natis ſcyphis pugnare. I. 27, 1. 2.
nunc mihi nunc alii cedat. II. S. 2, 134. 135.
Uſus, rectumne nos trahat ad amicitias. 6, 75.
fabricaverat. I. 3, 102.
in humanos cogere. III. Od. 3, 51.
nulli perpetuus datur. II. Epl. 2, 175.
publicus quod viritim legeret tereretve. 1, 92.
purpurarum. III. Od. 1, 42. 43.
quæ produxerit. II. Epl. 2, 119.
quædam mancipat. *ibid.* 159.
rerum cui ſuppetit non eſt pauper. I. 12, 4.
ſi volet. A. P. 71.
Uſus fortuna nemo dexterius. I. S. 9, 45.
me convictore *pro* habuit me convictorem. 4, 96.
Ut *cauſale.* I. Od. 1, 13. 11, 3. 15, 4. 20, 5. 31, 10. *Bentl.* 37, 20. 27. III. 4, 17. 18. I. S. 5, 90. 6, 31. *Bentl.* 49. 70. 90. 7, 8. 13. 8, 28. 9, 65. 10, 3. 6. 9. 55. 73. II. 1, 43. 50. 55. 60. 80. II. Epl. 2, 44. 52. 71. 87. 89. 102. A. P. 3. 8. 12. 43. 144. 201. 237. 240. 255. 257. 265. *Bentl.* 335. *&c.*
Ut *cauſale omiſſum.* III. Od. 2, 26. I. S. 3, 41. 74. II. 6, 37. 38. I. Epl. 13, 7. 16. 70.
Ut *cum indignatione.* Ep. 17, 56. 59. I. S. 1, 108. II. 5, 18. 6, 53.
Ut *adverb. ſimilitudinis.* I. Od. 7, 15. 8, 13. 9, 1. 16, 9. 23, 9. II. 5, 19. III. 4, 42. I. S. 1, 23. 25. 46. 54. 57. 64. 90. 114. 2, 20. 55. 87. 3, 22. 43. 46. 69. 79. 86. 89. 110. 114. 130. A. P. 60. 101. 136. 202. 232. 354. 355. *Bentl. &c.*
Ut *mirantis.* III. Od. 25, 12. Ep. 2, 19. I. S. 4, 109. II. 8, 62. I. Epl. 19, 19.
Ut ajunt. I. Epl. 17, 18. II. 2, 30.
cuique libido eſt. *Bentl.* II. S. 6, 67.
fit. II. Epl. 2, 14.
huc incola novus venit. II. S. 2, 128.
interrogandi. 8, 1. I. Epl. 3, 12.
libet. II. S. 3, 31. I. Epl. 7, 19.
mavis. I. S. 4, 21.
mos tuus eſt. 6, 60.
nunc eſt. 9, 5.
optandi. Ep. 2, 61.
placabilis eſſem. I. Epl. 20, 25.
pœnitet. *Bentl.* Ep. 11, 8.
poſt indignus. A. P. 231.
primum. II. Epl. 1, 93.
pro Dum. *Bentl.* I. S. 5, 15. 9, 1.
pro etiamſi. Ep. 1, 21.
pro poſtquam. Ep. 3, 9. 5, 11. 7, 19. 16, 64. I. S. 6, 27. 56. 9, 13. II. 1, 24. 2, 128. 3, 13. I. Epl. 7, 72. 15, 26. 19, 3. II. 1, 93.
pro quam. II. S. 5, 43. *ter.* 8, 62. I. Epl. 19. 19.
pro quia. I. S. 9, 42.
pro quod. III. Od. 1, 9. I. S. 1, 1, 117.
pro quomodo. III. Od. 4, 42. 7, 13. Ep. 4, 9. 8, 13. 14. 16, 53. II. S. 1, 50. *bis.* 2, 76. 3, 315. II. Epl. 1, 172.
pro quoniam. I. Od. 11, 3.
pro tanquam. III. Od. 5, 42. I. S. 4, 10. 8, 32. *Bentl.* II. 8, 84. 89.
pro utinam. II. S. 1, 42.
quamvis. I. 3, 129.
qui percurram. 1, 23.
ſi. Ep. 14, 3.
ſimul atque. II. Epl. 1, 226.
ſolet. II. S. 3, 28.
tamen noris. IV. Od. 11, 13.
vivam. I. S. 1, 101.
fit Ut. II. 1, 32.
reſtat Ut. I. Epl. 1, 27.
ſic Ut. II. S. 8, 3. 93. 94.
ſic tamen Ut. 5, 53.
vides Ut. I. Od. 9, 1. 14, 3. II. S. 2, 76. 5, 5.
videsne Ut. Ep. 4, 7. 9.
Utar & ex acervo tollam. II. Epl. 2, 190. 191.
Utare paratis. II. S. 3, 167.
Uteunque. I. Od. 17, 10. 35, 23. II. 22, 11. III. 4, 29. IV. 4, 35. Ep. 17, 52.
Uter *adject.* I. S. 4, 16. II. 3, 102. 180. 5, 28. 7, 47. I. Epl. 15, 22. II. 1, 55.
Uterne. II. S. 2, 107.
Utere Decembri libertate. 7, 4. 5.
his mecum. I. Epl. 6, 68.
Pompejo Groſpho. 12, 22.
Uteris monitoribus iisdem. II. 2, 154.
viribus. I. 13, 10.
Utero laborantes puellas. III. Od. 22, 2.
Uterque. II. 2, 21. I. S. 4, 67. 5, 28. 53. 7, 21. 10, 83. II. 3, 176. 6, 101. I. Epl. 14, 12. 44. II. 2, 69. 96. A. P. 96.
Utetur victu quali ſapiens. II. S. 2, 63.
Uti *pro* ut. Ep. 1, 21. *Bentl.* 5, 37. I. S. 1, 119. 4, 41. 108. 6, 102. II. 5, 94. 7, 79. 8, 73. I. Epl. 7, 81. 17, 56.
Uti *adv.*
Bacchus. I. S. 7, 20.
bellua. Ep. 5, 9. 10.
bitumen. *ibid.* 81. 82.
cervus. I. Od. 15, 29.
conviva. I. S. 1, 119.
Cyclopa. 5, 63.
Græcia. IV. Od. 5, 35.
piſcator. II. S. 3, 227.

pulvis. I. S. 4, 31.
Thyas. III. Od. 15, 10.
Uti *verbum.*
ad hæc naribus formido. I. Epl. 19. 45. 46.
cogitat comportatis rebus. 2, 50.
compositis nescius. II. S. 3, 109. 110.
& quærere. I. Epl. 7, 57.
falsis vocibus. II. Od. 2, 19. 20. 21.
inventis timet. A. P. 170.
majoribus quo pacto deceat. I. Epl. 17, 2.
muneribus Deorum sapienter. IV. Od. 9, 47. 48.
qui parvo nescit, æternum serviet. I. Epl. 10, 41.
regibus uti. 17, 13. 14.
si non conceditur quo mihi fortunæ. 5, 12.
Venere concessa. I. S. 4, 113.
Uticam fugies. I. Epl. 20, 13.
Utile abjectis nugis sapere. II. 2, 141.
dulci miscuit. A. P. 343.
exemplar proposuit. I. Epl. 2, 18.
famæ opus. 18, 49.
quid dicit. 2, 3. 4.
ferrent. II. 1, 163.
Utilem bello. I. Od. 12, 42.
Utili honestum prætulit. IV. 11, 41.
Utilis adesse. A. P. 204.
capiti, alvo. I. Epl. 16, 14.
urbi. II. 1, 124.
Utilitas justi & æqui mater. I. S. 3, 98.
Utiliter serviet. I. Epl. 16, 70.
Utilium provisor tardus. A. P. 164.
mediocriter rerum. I. Epl. 18, 99.
rerum sagax. A. P. 218.
Utinam. II. Od. 6, 6. III. 27, 51. I. S. 10, 83. II. 2, 92.
omissum ante possis. C. S. 2.
o Utinam. I. Od. 35, 38. IV. 5, 37.
Utitur quæsitis ante. I. S. 3, 37. 38.
ratio ponderibus modulisque suis. 3, 78.
Utor permisso. II. Epl. 1, 45.
Utpote. I. S. 4, 24. 5, 94. II. 4, 9. A. P. 206.
Utque *pro* & quomodo. I. S. 8, 42. 44.
Utra. I. Epl. 15, 23.
Utramque. II. Od. 17, 8. I. Epl. 17, 29.
Utraque. I. S. 10, 23.
Utrasque. 8, 25.
Utrem tumidis sermonibus crescentem infla. II. S. 5, 98.
Utrinque. I. 9, 77. I. Epl. 18, 9.
Utrique. II. S. 3, 50. 140. I. Epl. 6, 10.
Utrisque. II. S. 3, 284.
Utrius. I. Epl. 17, 15.
Utriusque. III. Od. 8, 5.
Utro. II. Epl. 1, 55.
Utroque. I. S. 7, 14. II. 1, 29.
pollice ludum laudabit. I. Epl. 18, 96.
Utrum. II. S. 2, 64. I. Epl. 15, 14. II. 2, 199. A. P. 470.
Utrumne. Ep. 1, 7. II. S. 3, 251. 6, 73.
Utrumque. II. Od. 13, 29. 17, 21. Ep. 10, 3. 16, 56. I. S. 4, 68. 7, 9. II. 1, 35. II. 6, 112. 8, 17. I. Epl. 2, 13. A. P. 271.
Uvâ ocius piper feret iste angulus. I. Epl. 14, 23.
Uva pensilis secundas mensas ornabat. II. S. 2, 121. 122.
Uvæ immitis Cupidinem tolle. II. Od. 5, 9. 10.
Uvam accipis. II. Epl. 2, 162.
Albanam fumo rectius duraveris. II. S. 4, 72.
Methymnæam vitio mutaverit. 8, 50.
prælo Caleno domitam bibes. I. Od. 20, 9. 10.
purpuræ certantem. Ep. 2, 20.
strigili furtiva mutat. II. S. 7, 109. 110.
Uvida. I. Od. 5, 14.
Uvidi Tiburis ripas. IV. 2, 30, 31.
Uvidi dicimus cum sol subest Oceano *pro* ebrii. IV. 5, 39. 40.
Uvidius. I. S. 1, 95.
Uvidus. II. Od. 19, 18.
Uvi Falernis invidet. 6, 19, 20.
Vulcano per culinam delapso. I. S. 5, 73. 74.
Vulcanus ardens Cyclopum officinas urit. I. Od. 4, 7. 8.
avidus. IV. 4, 58. 59.
Vulgares cœtus. III. Od. 2, 23.
Vulgarit Cereris arcanæ sacrum. *ibid.* 26. 27.
Vulgata Cotyttia riseris. Ep. 17, 56.
Vulgatas artes. IV. Od. 9, 3.
Vulgavi hunc. I. Epl. 19, 33.
Vulgi judicio. I. S. 6, 98.
manibus contrectatus. I. Epl. 20, 11.
ora converteret. II. Epl. 1, 196.
Vulgo recitare. I. S. 4, 23.
a Vulgo remorant se in secreta. II. 1, 71.
remotas longe lateque. I. 6, 18.
Vulgum docebo insanire. II. 3, 63.
Vulgus densum aure bibit. II. Od. 13, 32.
hoc. II. S. 3, 286.
infidum. I. Od. 35, 25.
interdum videt rectum. II. Epl. 1, 63.
malignum spernere. II. Od. 16, 39. 40.
odi profanum. III. 1, 1.
Vulnera Parthi describes. II. S. 1, 15.
Vulnere quo pereat. I. Od. 27, 11. 12.
Vulnus malum nil levantia fomenta. Ep. 11, 17.
non levius tibi fieret. II. Epl. 2, 149. 150.
Vulpe. A. P. 437.
Vulpecula tenuis. I. Epl. 7, 29.
Vulpes astuta. II. S. 3, 186.
cauta. I. Epl. 1, 73.
fœta. III. Od. 27, 4.
Vult. I. Od. 3, 16. I. S. 1, 84. II. 3, 267. I. Epl. 18, 8. 28. II. 1, 87. 2, 11. A. P. 89. 190. 348.
Vultei. I. Epl. 7, 91.
Vultejum. 7, 55. 64.
Vultis. I. Od. 27, 9. I. S. 1, 16 2, 38.
Vultu alto rejecit dona. IV. Od. 9, 42. 43.
ambiguo. II. 5, 24.
in pejus ficto. II. Epl. 1, 264. 265.
invito rifit. III. Od. 11, 22.
mutabilis. II. Epl. 2, 189.
neque uno luna rubens nitet. II. Od. 11, 10.

ſereno. I. Od. 37, 26.
terrere. II. S. 7, 44.
torvo ferus. I. Epl. 19, 12.
Vultum benignum ſervat fortuna 11, 20.
hominis. II. S. 4, 92.
laudo. II. Od. 4, 21. 22.
mœſtum decent verba triſtia. A. P. 105. 106.
Noviorum ſe ferre poſſe negat. I. S. 6, 121.
prodentem gaudia. II. 5, 104.
ſimulantia vultum Alexandri æra. II. Epl. 1, 241.
ſuſpendit tabella. *ibid.* 97.
virilem. III. Od. 5, 43. 43.
Vulture Appulo. 4, 9.
Vultus acer in hoſtem. I. 2, 39. 40.
equitum terret. II. 1, 20.
humani. A. P. 102.
in me unum truces. Ep. 5, 4.
minantis multa & præclara. II. S. 3, 9.
mutantem Protea. I. Epl. 1, 90.
per ſigna ahenea expreſſi. II. Epl. 1, 248.
petam unguibus. Ep. 5, 93.
tuus affulſit. IV. Od. 5, 6. 7.
Tyranni inſtantis. III. 3, 3.
in Vultus honor relapſus. Ep. 17. 18.
Vulvâ amplâ nil pulchrius. I. Epl. 15, 41.
Uxor clames. II. S. 3, 57. 58.
invicti Jovis. III. Od. 27. 73.
pauperis Ibici. 15, 1.
pellitur. II. 18, 26. 28.
peruſta ſolibus pernicis Appuli. Ep. 2, 41. 42.
placens linquenda. II. Od. 14, 21. 22.
pueris creandis beata. I. Epl. 2, 44. 45.
te ſalvum non vult. I. S. 1, 84.
ter capta ploret virum puerosque. III. Od. 3, 67. 68.
vocata de media nocte currat. II. S. 3, 238.
Uxore vim abſtinuit. *ibid.* 202. 203.
Uxorem donat cum dote pecunia regina. I. Epl. 6, 36. 37.
laqueo interimis. II. S. 3, 13.
marito deſtinat. *ibid.* 216. 217.
recuſat cum grandi dote. I. 4, 50.
in Uxorem comis. II. Epl. 2, 133.
Uxores alienas permolere. I. S. 2, 34. 35.
hoſtium. III. Od. 27, 21.
mariti olentis. I. 17, 7.
Uxoribus cum alienis nil mî fuerit. I. S. 2, 57.
Uxorius amnis. I. Od. 2, 20.

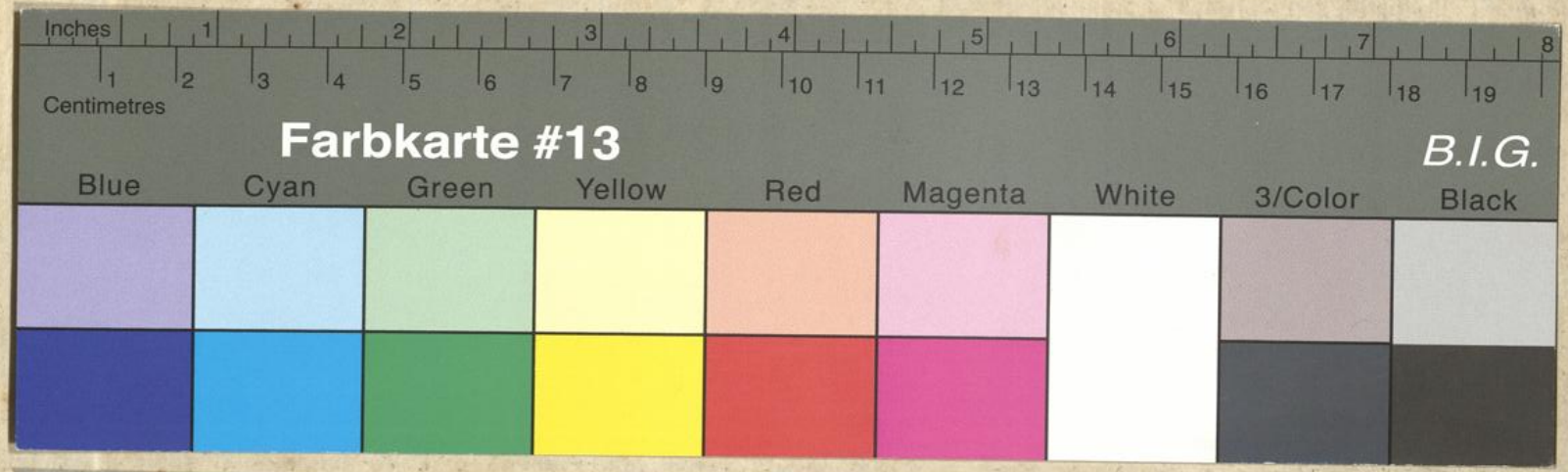
X.

XAnthia Phoceu. II. Od. 4, 2.
Xantho amne lavas crines. IV. 6, 26.

Z.

ZEphyris agitata Tempe. III. Od. 1, 24.
frigora miteſcunt. IV. 7, 9.
cum Zephyris & prima hirundine te reviſet. I. Epl. 7, 12. 13.
Zethi & Amphionis geminorum fratrum gratia. I. Epl. 18, 41. 42.
Zonâ pendulum collum lædere. III. Od. 27. 59. 60.
Zonam perdidit. II. Epl. 2, 40.
Zonis ſolutis Gratiæ. I. Od. 30, 5. 6.

FINIS.

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

Grauskala #13
C
Y
M
B.I.G.
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19